XXXI. évf. 1152. sz.

ELŐFIZETÉS

Egy évre . . 24.— P
Negyed évre . 6.— P
Egyes szám 40 f.
Egyesületek, amelyek nek hivatalos lapja, tagjai *féláron* kapják

Bg 071/21 781 1985 1976 Bg 071/21

Budai Napló

1934. január 1.

HIRDETÉSEK

Egy hasáb széles, 1 mm. magas sor egyszeri közlésnél 30 fill. Szövegsor ára 2 P. Ismertető közlemények megállapodás szerint.

A hirdetés dija mindenkor **előre fizetendő.**

Állandó hirdetőknek nagy kedvezmény

Buda érdekeit a várospolitika, közélet, közgazdaság, társadalom és művészet terén szolgáló ujság

FELELŐS SZERKESZTŐ: VIRAÁG BÉLA

Szerkesztőség és kiadóhivatal: II, Batthyány u. 63. Telefon: 50-2-96. Hivatalos órák: délután 4—6-ig.

Boldog uj évet!

Másképen nem lehet

megállitani az országot fenyegető gazdasági leromlást, mint a buzatermelésnek — amelynek csődje máris bekövetkezett — kicserélése, még pedig gyors, ha kell erőszakos kicserélése oly termelési renddel, amely a mai kor élelmezési igényeit szolgálni hivatott. Lehet, hogy a buzatermelés felcserélése a főzéltermeléssel forrongás-szerü ellentállást fog kiváltani egyes vidékeken, mint minden hagyományos, évezredes szokás beszüntetése, de ezen hamar segit az erős kormányzás. Két-három éven belül már érezhetően jelentkezik a haszna és rögtön megbékül az életrendjében megzavart termelő néposztály. Törökországban még a fez viseletének megtiltása is forradalomszerü tüntetésekkel járt.

Minden változik a világon, — vándorol, fejlődik, megszünik, uj jön helyébe.

A ló volt a gazdasági élet alapja, erejét a tudomány erőszámitásai egységévé tette és — hol van ma már a ló! Hat-hét évezred előtt a kultura központja Kina volt, onnan a kultura elvándorolt Indiába, innen Perzsiába, (Babylon, Ninive) és igy tovább Athénbe, Rómába, Párisba, Londonba, ahonnan most megy át Amerikába. Tartozkodásának ideje mindig rövidebb. Évezeredekig volt egy helyen kezdetben, és talán csak egy negyed századig marad majd Amerikában, hogy ismét visszatérjen a Csin népek közé, Kinába, ahogy azt Japán már elő is készíti. Tehát a világkulturák is vándorolnak a nap járása szerint.

Népvezérek részéről elfogultság, ha nem látják meg az uj utakat. Az északi népek hangosan kiáltják délnek, hogy finom főzeléket kivánnak, — világvárosok körzete bizonyitja, hogy a primőrtermelés nagy haszonnal jár kis területen. A magyar földmüvelő 15 holdból ma nem tud megélni, a páris-környéki primőrtermelő urimódon él egy holdon.

A Berlint környező, lisztszerü futóhomok harminc év alatt termőtalajjá változott, mert a német főváros csatorna-trágyáját felfogták és keverték a homokkal, amely azelőtt türhetetlenné tette ott az életet széljárás idején, most ligetszerü kertgazdaságok környezik 20—30 kilométer körzetben.

A külföld pedig drágán termeli ezeket a primőröket, szénnel, fával, kokszszal fütött melegházakban. Mi a fütés költségeit megtakaritjuk és feleáron adhatjuk főzelék termésünket. Ebben a harcban nagy veszteségek érik majd a széntermelést és szénipart, csakhogy ezek is lejáróban lévő termelési ágak A szénipar vezérei nehezen adják majd meg magukat. Már most ráteszik kezüket minden uj mélyfurásra, nehogy a meleg viz legyőzhesse a szenet, — nehogy a villanyt a forróviz termelje ki, — nehogy a mélyfurások révén földgáz fölöslegessé tegye a szénből termelt gázt. A szén azonban fogy és drágul. A végét járja. Nincs rajta mit sajnálkozni. Ez a generáció még megél belőle, az uj generáció válasszon mást. Ám a buzatermelésből már tegnap sem lehetett megélni és már holnap kell az uj termelési rend.

Minden előfeltételünk megvan hozzá. A magyar nép született kertész, szereti a földet akkor is, ha veszit rajta, hátha még kereshet is. A fütőerő itt van alattunk. Husz furó garnitura ezer furócsapat nyit évente a primőrtermelők számára és fillérekbe kerül az évi fütőanyag. Már az egyholdas területen is évenkint nagyobbitható a termelés területe, uj, emeletes melegházak épitésével. A fölszabadult földterületek szakszerüen nemesitett gyümölcstermelésre használhatók fel.

Addig itt fürdővárosról, fürdőországról szó sem lehet, amig ezer meg ezer melegforrás nem ontja vizét, amely furások olyan gyógyvizeket is föltárnának, amilyeneket máshol nem találna a gyógyulást kereső idegen. Fejlett zöldségtermelésünk mellett szivesen épitenék fel itt kórházaikat, szanatóriumaikat és üdülőhelyeiket az északi népek, de meg kell találniok megkivánt egyszerü élelmezésüket, még pedig olcsóbban, mint otthon. Praktikusan és másként alig képzelhető el. A magyar lovagiasság és vendégszeretet nem elegendő. Ezek megtévesztő, kedves frázisok.

A mélyfurás pedig speciális magyar mesterség. A szükséglethez mérten termeli ki önmagából az életrevaló nemzet azt a tudást és azokat a tudósokat, akikre szüksége van. Ezer évig nem festett itt képeket senki csak el-el vétve. A mult század közepén kenyéradó pályává lett a festés müvészete, — Párisban az első festő Munkácsy Mihály volt, Szentpétervárott pedig Zichy Mihály. A világ leghiresebb festő-akadémiáján Münchenben három magyar igazgató volt: Mittelmayer, Wagner és Benczur. Most, hogy a mélyfurások biztositják a magyar jövőt, Selmecbánya e század legelején a világhirü mélyfurók egész gárdáját nevelte, akik ma az egész világon intézik a különféle államok geológiai munkálatait. A sors e téren gondoskodott rólunk. A mélyfurások 50 százalékkal olcsóbbá teszik az életet.

Most már csak arra az erőskezü, merész népvezérre várunk, aki belátja, hogy rövid ideig tartó gazdálkodás az, ha folyton onnan vesz el, ahol még van, hogy azoknak jutassa, akiknek már nincs, mert végül sehol sem lesz semmi, — hanem már holnap, az uj év első napján fordit egyet az idők nagy óramutatóján, mely ma a tizenkettedik órát mutatja és uj napot, uj évet, uj századot kezd, amelynek gazdasági uj rendje, uj termelése megoldja a nyugdijtörvényt fokozott nyomorusság nélkül, teret nyit a képzett ifjuságnak, de nem a munkabiró idősebbek rovására, uj keresetforrásokat nyit az ipar s kereskedők számára, uj kereseti lehetőségeket teremt a vállakozás részére, — azt a tudatot érlelve meg mindenkiben, hogy az általa befizetett adófillérekből az ő hasznát szolgáló nemzős jövedelmek nőnek.

Mussolini, a keményveretü népvezér, egy évtized alatt a lusta, kolduló, koplaló olasz nemzetet átformálta szorgalmas, dolgos, anyagilag gyarapodó nemzetté, — az aratáskor napi husz órát dolgozó magyar földmüves néppel csak meg kell értetni az uj idők szavát s a földetimádó, buzában gyönyörködő magyar két-három év mulva boldog, jómódu kertésze lesz a magyar földnek.

Ez hozza meg a boldog ujévet!

Viraág Béla.

Bilincs-fördelés

— Uj élet — uj forgalom —

A Kereskedelemügyi minisztériumban nagy, átszervező munka folyik.

A gyakorlati élet alapos ismeretéből sarjadt Fabinyi Tihamér dr. kereskedelemügyi miniszter ama elhatározása, hogy szakit az eddigi, a gyakorlati élettől elmaradt rendszerrel és tárcája munkakörét a kor követelményeinek megfelelően szervezi át.

Igy elsősorban

szervezetileg mentesiti a minisztériumban az automobilizmust a vasut befolyása alól és e célból külön automobilosztályt állit fel.

Négy éven át küzdöttünk fáradhatatlanul a vasut tulzott védelmében hozott, a magyar gépjármütermelést és fuvarozás vállalkozását egyaránt sujtó rendeletek ellen. Eleve megjósoltuk, hogy a teljesen céltévesztett 1930. évi XVI. t. c. mindjobban veszélyezteti a magyar automobilizmus fejlődését s ahelyett, hogy az utóbbi cél érdekében a könnyités lehetőségeiről gondoskodtak volna — inkább a béklyók számát szaporitották.

Számadatokkal alátámasztva rámutattunk arra, hogy nálunk a vasut tulzott védelme nem egyéb, mint beidegződött fikció és az annak érdekében hozott rendelkezések az adóalanyok ezreit tették kenyértelenné anélkül, hogy a kitüzött célt, a vasut deficitjének lényegesebb csökkentését még megközelitőleg is elérték volna.

A hiba a rideg elzárkozottságban rejlett.

A vasut és a gépjárómü problémája nem uj keletü —

azt világszerte a kölcsönös együttmüködés keretében oldották meg.

A fejlődést utjában megállitani egyáltalában nem lehet és azért célszerütlen volt a gépjárómüveknek a gazdasági életből való elvonásának még a kisérlete is.

A kereskedelemügyi miniszter a fejlődést gátló okok helyes felismerésében inditja meg az oly régenvárt javulás folyamatát.

Engedtessék meg nekünk az a megjegyzés, hogy a gépjárómüfuvarozást fejlődésében hátráltató 1930. évi XVI. t. c. megfelelő módositása nagyban hozzájárulna a gépjárómüfuvarozás erőteljes fejlesztéséhez.

Ez ügyben a miniszter intézkedése, amely a vasut és a gépjárómüfuvarozás együttmüködését célozza, az ügy helyes mederbe való terelésének biztató igérete.

A miniszter tudatában van annak, hogy egy erőteljes, korlátozásoktól mentes gépjárómüfuvarozás a nemzetvédelmi szempontból olyannyira fontos gépjárómüállomány gyarapodását, az ipar foglalkoztatását, a mezőgazdasági javak gyors és előnyös értékesitését, a kincstári jövedelmek standard javulását és a munkanélküliség apasztását jelenti.

Rendkivüli fontossággal bir az a miniszteri elhatározás is, hogy

külön idegenforgalmi osztályt állit fel a minisztériumban.

A széleslátókörü nemzetgazdász jól tudja azt, hogy az idegenforgalom „láthatatlan exportja" termékenyitőleg kihat az ország gazdaságának minden egyes rétegére.

Adva volna ez az ország, mely Európa legnagyobb tavával, a természet kincseivel pazarul megáldott tájaival, a világ legizletesebb gyümölcseivel, boraival rendelkezik — olyan ország, amely Európa idegenforgalmában eddig a Hamupipőke szerepére volt kárhoztatva, mert nem állitották be megfelelően a világszinpad rivaldáján.

Nem reklámozták megfelelően, mert ami eddig történt e téren, az bürokratikus elbánás, magyarán — kétesértékü volt.

Azt mondja a magyar közmondás: — „a jó bornak nem kell cégér", — viszont elfeledik, hogy a bort előbb meg is kell kóstoltatni, hogy annak azután hirét is vigyék!

Idegenforgalmi szempontból a székesfőváros páratlan hatásu gyógyforrásain kivül erősebb vonzóerővel a pazar szépségü Balatonunk rendelkezik.

Tanulmányozás céljából tavaly nyáron Aligától—Keneséig végig jártam a Balatont és elkeseredve állapitom meg, hogy e páratlan szépségü tónak vendéglátó berendezése néhány nagyobb fürdőtől eltekintve a nyugatról remélt idegenforgalom legprimitivebb igényeit sem képes kielégiteni.

A vizvezeték, élvezhető ivóviz, a csatornázás, a W. C., a világitás és a melegviz hiánya elriasztja még azt az idegent is, akit a táj szépsége, romantikája, a Balaton idegzsongitó vize és bársonyos homokja egy-két napi ottmaradásra késztetne.

Nem egy külföldi barátom, aki biztatásomra kereste fel a Balatont, panaszolta, hogy a higiena legelemibb követelményeinek hiánya kényszeritette őket fájó szivvel az isteni tájak elhagyására.

Mindezek tudatában Fabinyi miniszter a Balaton erőteljes fejlesztését tüzte ki célul. Már eddig is intézkedett, hogy Balatonfüred vizvezetékét és csatornázását sürgősen el kell készíteni. Ezt követi majd Keszthely és Balaton-Almádi, de egyuttal sorra kerül a Balaton-vidék fásitása is.

Hogy mindeddig nem fejlődhetett erőteljesebben a Balaton kultusza, annak oka főleg az idény rövidsége. A 8—10 hetes fürdőidény kizárta a nagyobb befektetések kockázatát — pedig a Balaton az egész éven át pazar kézzel nyujhatná gyönyöreit az idegennek.

A négy évszak egyaránt vonzaná az idegen turistákat, feltéve — ha azok megközelitőleg is megtalálnák az otthon megszokott kényelmet.

Ezirányban is megtörténtek a szükséges előmunkálatok,

ezt célozza a miniszter a kor követelményeinek megfelelő szállodaépitkezések tervével.

Elsőnek Balaton-Földváron indul meg egy nagy szálloda épitkezése.

A rádió, a magyar filmiroda idényszerü, többnyelvü ismertetésekkel értékesen szolgálhatják a Balaton propagandáját, amelynek élén az idegenforgalom intézésének leghivatottabb egyénisége, Tormay Géza államtitkár áll.

A „Balaton minisztere" biztos kézzel választotta ki munkatársát, amennyiben az idegenforgalom legfőbb irányitásával, mely eddig egyletieskedésekben élte ki magát, célkitüzéseiben megfontolt, acélos akarattal, az idegenforgalom legapróbb részleteit ismerő Tormay Géza államtitkárt bizta meg, aki mint a Balaton kultuszának lelkes harcosa, elsősorban hivatott az idegenforgalmi szempontból legtöbbet igérő balatoni probléma megoldására is.

Idegenforgalmunk örvendetes fellendülése, mely Fabinyi miniszter céltudatos, fáradságot nem ismerő munkásságának eredménye, még további emelkedést remélhet, amennyiben a

Nemzeti Bank a transzferpénzeknek az eddigieknél liberálisabb felhasználását teszi lehetővé.

Eddig külföldiek az ittlévő transzferpénzeket utazás esetén csak olykép használhatták fel, hogy abból 60%-ot a szálloda, mig az utasok csak 40 százalékot vettek kézhez.

Az uj intézkedés lehetővé teszi, hogy

a turisták egyénileg is jogosultak külföldön transzferpénzeket vásárolni,

eddig azok csak csoportosan utazók részére állottak rendelkezésre és az eddigi uzustól eltérően

azt száz százalékig saját tetszésük szerint használhatják fel.

Még fontosabb azonban a Nemzeti Banknak az a tervbevett intézkedése, amely a külföldiek magukkal hozott valutájának

ázsióval való beváltását engedélyezi. Igy minden külföldi jogosult hetenként 800 pengő értékben valutát beváltani 25, esetleg 30 százalékos felárral.

Megvalósulás esetén ez az intézkedés a nemes valuták olyannyira óhajtott bevonulásának nyit ajtót.

Mindezekből örömmel állapithatja meg az ország egyetemes gazdasága azt a szorgos igyekezetet és átfogó koncepciót, mely alapfeltétele megtermékenyitő idegenforgalmunk fejlesztésének.

Annyi hosszu idő után végre áttérhetünk

a tettek mezejére.

Ezek után megállni, sőt még pihenni sem szabad, ha azt akarjuk, hogy a világ turistái velünk együtt dalolják:

„Ha a föld Isten kalapja,
Ugy Hazánk bokréta rajta!"

mert hogy az, tanubizonyitéka az ittjárt turisták hatalmas táborának spontán megnyilatkozása, hogy felejthetetlen emlékekkel térnek vissza hazájukba és igéretük, hogy otthon a legszélesebb körben hirdetik a magyar tájak szépségét és a magyarok páratlan vendégszeretetét.

Idegenforgalmunk irányitása, fejlesztése avatott kezekre van bizva. Csüggedésre immár nincsen ok — reménységre annál több!

Steinberg Albert.

A „Bibic-telep" nyomorusága

Szomoru ének Kelen vezér földjéről

„Bibic-telep"-nek csufolják és méltán Budapestnek ezt a méról-holnapra kinőtt egyik városrészét, amely a Kelenföld alsó részén néhány év alatt oly rohamosan fejlődött számottevő városrésszé, mint e város egyik külső része sem. Ma már 3—4000 lakosa van e telepnek, nagyobbára tisztviselők, kereskedők, iparosok, ipari munkások, akik nemcsak szorgosan összegyüjtött pénzecskéiket ölték bele a vizenyős s egyedül a bibicek és más gázló madarak által járható talajon levő telkecskéikbe, — de épitési kölcsönökkel is terhelték gazdaságilag gyenge vállaikat. A fővárosnak ezek a hangyaszorgalmu, adózó kispolgárai rögtön nekifogtak — ki munkásokkal, ki sajátkezüleg — és mindenféle törmelékkel, sőt városi szeméttel töltögették telkeiket, hogy mielőbb „kint legyenek a vizből". Kijárták nagynehezen a vizvezetéket és villanyvilágitást is, de egyéb közmüvekhez (ut, csatorna, villamos stb.) semmi módon sem tudnak hozzájutni. Ezért nedves időben az utcáknak csufolt sártengerben bokán felül érő pocsolyában kell gázolniok s mig a bibicek — Isten-adta vizhatlan csizmáikban — ezt meg sem sinylik, addig a szegény lakosság drága lábbelijén kivül egészségét is kockáztatja, nem is számitva azt a sok kellemetlenséget, amin át kell esniök, amig kijutnak a Sósfürdőhöz, vagy a Fehérvári utra.

Ilyen körülmények között nem csoda, ha e telepen annyi a beteg, mert autót — pénz hiányában nem bérelhetnek — hogy e sártengerből kijussanak, de oda még autó sem tudna eljutni ut hiányában. Igy hát kénytelenek a betegségeket is elviselni, még pedig sokszor orvosi segitség nélkül, mert az is drága! Egyesületi orvos pedig egyáltalán nincs közelben. Orvosért is csak a sártengeren átgázolva kellene távoleső helyekre — akár a Horthy Miklós utra, — akár Albertfalva határáig gyalogolniok. — Igazán üdvös volna, ha a betegsegélyzők ezen a nagy kiterjedésü és minden egyesületi orvos rendelőjétől messze fekvő városrészen is gondoskodnának tagjaik és ezek hozzátartozói számára megbizott kezelő orvosról, mert, ahogy emlitettem, a sártengeren, sötét mezőkön, elhagyott és uttalan környéken, kivált éjjeli időkben az egyesületi orvosért szaladni — vagy viszont az orvosnak a Bibic-telepre — kigyalogolni: egészségtelen, fáradságos, időtrabló, sőt még életveszélyes is, ahogy már számos példa igazolja.

És hogy itt az életbiztonság is veszélyben van, nem is csoda, hiszen az egész területen egyetlen rendőrőrszem, de még nyilvános telefonállomás sincsen, hogy igy betegség esetén orvost, veszély idején rendőrt, vagy tüzesetnél a tüzoltókat, esetleg balesetekhez, szerencsétlenségekhez a mentőket lehessen hivni.

Akárcsak a valódi bibicek, el van itt hagyatva a telepes polgár, minden tekintetben, nem is emlitve, hogy nincs se iskolája, se piaca, se postája! És mindenért megint csak a sártengeren kell átevickélni. Csakhogy ilyen kulturszükségleteket nem is mernek egyelőre kérni.

De legalább **jó utak, közbiztonság és jó egészségugyi intézkedések** lennének! Ezek nélkül a székesfőváros e jóindulatu, szorgalmas adózó polgárai lassan elpusztulnak!

Maguk lealkusszák még a kivánságaikat is: Elég nekik, ha **néhány fő utvonalat** és pedig a **Tétényi utat** a határig — és az **Etele (vagy Major) utcát** a Fehérvári uttól a Kelenföldi pályaudvarig épitenek ki s látnák el csatornával és villamilyen közlekedési eszközzel; a többi uton pedig jó vizlevezető árkot és salakjárdát kapnának. A **közbiztonság** céljából egy rendőrőrszemet és nyilvános telefonállomást, a **községészség** érdekében pedig egyesületi orvost kérnek.

Ennyit a hasonló népességü vidéki városok is nyujtanak polgáraiknak.

Megfigyelheti bárki ezt a **bibic-életet**: — hogyan gázolnak át a lakosok sáros időben a sártengerben, hogyan mennek itt át a nagyobbacska gyermekek s hogyan cipelik a gyönge anyák kisebb gyermekeiket a hátukon ki a Sósfürdő felé, vagy a Fehérvári utra, nehogy az ártatlan kis jószágok — Budapest világváros leendő adóalanyai — nyakig sárosan meg is betegedjenek. Vagy hogy igy alakul ki **Budapest-fürdőváros** uj része, a régi jóhirü **„Sárosfürdő"?**

Mindennapos látvány — főleg tavasszal és ősszel, — hogy a Sósfürdőn tul, ahonnan kezdve a Tétényi ut két árok közötti keskeny dülő-uttá válik: a téglás kocsik a sárban megrekednek, a téglákat a sárba lerakják s azután a körülbelül 1½ kilométeres hepe-hupás, pocsolyás uton át részint kézben, részint talicskán vagy kocsin 15—50 darabonként hurcolják azokat az épitkezés helyéig. Mennyibe kerül ezeknek a szerény viszonyok között élő, családház után sóvárgó kispolgároknak az épitkezés?? És hiába, ugyanily kinos és költséges a szállitás a Fehérvári ut felől is.

Nincs itt személyközlekedéshez való eszköz sem! A Fehérvári uton éppen nem **nagy hévvel jár a „Hév". Mert ritkán és ne-**

hezen jön meg. És drága! Tehát nem e szerény jövedelmü lakosságnak való. — A Sósfürdő felől befelé közlekedő „Beszkárt" viliamos pedig igen messze van.

Szükséges volna, hogy a „Hév olcsóbban és sürübben — a „Beszkárt" 41-es kocsija pedig a „Bibic"-telepig meghosszabbitva járjon, még ha ideiglenesen is — könnyü alapozáson és csak **kitérőkkel** egy vágányon! Utas lenne bőven, mert akik most a **15 perces** forduló mellett a törpe szakaszu 41-est nem veszik igénybe, hanem sokszor valóságos karaván módjára gyalogolnak el mellette, azok megtömnék még 5—6 perces forduló mellett is a kocsikat, annyival inkább, mert a Bibic-telepieknek a Tétényi ut a legegyenesebb és mindenképen legalkalmasabb utvonaluk.

Senki sem mondhatja, hogy a bajokért a szegény elhagyottak önmagukat okolhatják! Hiszen ők teljes bizakodással vásárolták meg a szerény anyagi viszonyaik mellett még megszerezhető telkeket. A Bibic-telep alaphibája az volt, hogy a parcellázás engedélyezésekor a parcellázóval szemben nem biztosittatták a járható utakat és a közegészségileg oly fontos csatornázást! — de a városnak is kötelessége lett volna gonkoskodnia az utak, csatornák megépitéséről, amikor a tömegesen elkészült házakra a lakhatási engedélyt megadta — szivesen fizetné az telep lakossága a reája háruló költségeket.

M. G. dr.

Fehéregyházával azonos-e az óbudai őskeresztény templom

Nagy feltünést keltett országszerte Gatterer Ferenc karácsonyi cikke a Magyarság hasábjain és fejtegetései bizonyára még sokáig fogják foglalkoztatni a magyar régészeket.

Maga az a tény, hogy a római korabeli cella trichora-t Alba Mariaval azonositja, igen figyelemre méltó. Ne feledjük el azt, hogy a magyar régészek végvéleménye Árpád sirjának fekvését illetőleg (Csánky Dezső, Árpád és az Árpádok, 1896.) az óbudai régi temető vidékét jelölte meg, mint egyedül számba vehető területet részletes kutatások számára. A Raktár-utcai templomrom ennek a területnek közelébe esik. Anonymus helymeghatározása sem ellentmondó. Szerinte Árpádot, a honfoglalót 907-ben temették el Óbudán „egy kis patak forrása fölött, amely kőmederben száll alá Atilla városába." Árpád elhalálozásakor más templom épület, mint az aquincumi őskeresztény templom épen már nem állhatott Őbudán. Ebben a templomban élt tovább a pannoniai őskereszténység e helyen, s ha a népvándorlás hullámai idején fel is dulták a Nagy Károly korabeli keresztény németség, amelynek élete itt kimutatható, csak benne állithatta helyre az első óbudai templomot. Első keresztény egyházaink római kövekből épültek s ha valóban Szent István emelt templomot Árpád sirja mellé, csak a régi keresztény templom restaurálásáról lehetett szó, amely ott feküdt a honalapitó sirja mellett.

Ami pedik a kőmederben alófolyó patakot illeti, arra nézve egy adalékkal szolgálhatok, amely még perdöntő lehet e nemzeti kegyeletünket méltán fellelkesitő kérdésben. Amikor néhány évvel ezelőtt a Raktár-utcai városi házak alapozási munkálatait folyamatba tették, magam is részt vettem az első területanyag tüzetes vizsgálatában. A leletek egy része a vezetésem alatt álló Árpád Muzeumba került. Ki irja le meglepetésemet, mikor az ásatások egyik napján egy körülbelül 15 méter hosszuságu, igen keskeny kőmeder került elő melynek iránya az óbudai plébánia templomnak tartott. Akkor még nem tárták fel az őskeresztény templom alapzatát, s igy a napvilágra került római emléket senki sem hozta összefüggésbe Árpád sirjával. Most azonban, amikor más is arra a véleményre jutott, amelyet a templomrom felásatásakor szükebb körben hagoztattam, nem térhetek napirendre ilyen érdekes régészeti lelet fölött, amelyet mindazok láttak, akik az ásatásban résztvettek.

Meg fogják-e találni a Honalapitó sirját? Ki tudna erre biztos feleletet adni? Az érdeklődést mindenesetre ismét felkeltették s itt lenne az ideje, hogy a mai Óbuda egy részét, amely ezt a területet is felölelné — végrevalahára mint Árpádvárost vagy kultusz középpontjává tegyék. Akkor talán az Árpádok dicső nemzetségének emlékét a Honfoglaló fejedelem sirhelyén szolgálni hivatott helykegyeleti hasonló más néven, a nemzeti Árpádmuzeum is olyan otthont talál majd, amely méltó lesz az Árpádok nagy emlékéhez Attila hajdanvaló városában: Árpádvárosban.

Pálóczi Edgár

A budai Kertészeti Tanintézetet áthelyezik Keszthelyre!

Ezt, a Budát közvetlenül érintő érdekes hirt közli a „Keszthelyi Hirlap" legutolsó száma.

Az ottani Gazdasági Akadémia érdemes igazgatója, Pesthy Béla felterjesztésben kérte a Földmüvelési Minisztériumot, hogy a nagymultu főiskolát bővitsék ki külön kertészeti, de főként gyümölcstermelési tanszékkel, ugy az elméleti, mint gyakorlati oktatás céljából.

Ezt a jól megokolt és szakszerüen kifejtett beadványt pártfogolta egyrészt a kerület országgyülési képviselője, Rakovszky Iván dr., másrészt Zalavármegye főispánja, Gyömörey György, aki a dunántuli gyümölcstermelésnek hivatott terjesztője.

Alapos megfontolás után most elhatározta a miniszter, hogy a budai **Kertészeti Tanintézetet** megszünteti és helyette a keszthelyi akadémiát gyarapitja a kivánt két-három uj tanszékkel.

Minket, budaiakat erősen érdekel a kérdés, mert egy iskolát veszitünk el. Tény, hogy a Szent-Gellérthegy déli oldalán 20 katasztrális holdon elterülő kertészeti telep már teljesen körül van véve szép villasorokkal s igy ez a telep most már bizonyos fokban akadályozza e vidék további kialakulását. Az ott érdekelt ház- és telektulajdonosok több izben kérték is e nagyterületü állami kertészetnek áthelyezését, hogy a fejlődésükben akadályozott utcák kiépülhessenek ezen a különösen villavárosnak való hegyoldalon.

Pesthy Béla tanulmányában kifejtette, hogy Keszthely vidéke — mint általában a Dunántul — talajánál fogva különösen alkalmas gyümölcs-, mézés tojástermelésre s az itteni falusi népeknek e foglalkozásokhoz való hajlamossága szintén ajánlja ezeknek a kisgazdasági ágazotoknak felkarolását, terjesztését.

Lendl Adolf dr. a **Keszthelyi Gazdá**-ban és a **Balatoni Kurir**-ban terjedelmes cikksorozatot közölt e tárgyról, melyben a külföldön látott gyümölcstermelő vidékek szövetkezeti berendezéseit ismerteti s főként azt ajánlja, hogy egyöntetüen termeljenek a kisgazdák, mert igy a nagy tömegben való konzerválás, szállitás és értékesités lehetővé válik. Szintugy kifejtette, hogy egyes vidékeknek, vagy körzeteknek oktató gazdatiszteket kellene gazdasági vezetőkül adni, nehogy sokféle kistermeléssel foglalkozzanak, ami nem volna előnyös. Olyan gazdatiszteket kellene ezzel megbizni, akik az intenziv apró gazdálkodásban gyakorlati képzettséggel rendelkeznek.

Sok érdekes idevonatkozó példát hoz fel cikksorozatában, hogy az ilyen céltudatosan vezetett falusi gazdasági szervezkedésnek előnyeit megvilágitsa. Nálunk annál inkább lehetne ezt a dániai rendszert megvalósitani, mert hiszen — sajnos — többszáz állástalan gazdatiszt szivesen vállalkoznék a hasznos feladatra, hogy egyes falvakban, vagy kisebb körzetekben a jövedelmező gazdasági foglalkozásokat ne csak oktassa, hanem szakszerüen vezesse. Az állástalan diplomás mérnökök stb. fiatalok gazdasági kurzusokon rövidesen kiképezhetők, hogy hasonlóképen működhessenek a falvakban.

Helyben való állandó vezetés és ellenőrzés nélkül a mi kisgazdáink csak nehezen tudnak az uj foglalkozásokra áttérni. Szakszerü vezetés során azonban már egy néhány éven belül mutatkoznék a célszerü ujitásnak előnyös hatása. — Ennek a gondolatnak szintén kifejezést adott Pesthy Béla akadémiai igazgató a Földmüvelésügyi Minisztériumban most letárgyalt beadványában s ugy látszik ez kedvező döntésre vitte az ügyet.

A Stadion Óbudán épül!

A fölajánlott telkek, - a teherbiró forgalom, - az olcsó épitkezés - a kitünő levegő - és a közeli bővizü gyógyforrások igy követelik.

Az aranyhegyi terv győzött!

Népes gyülés, amelyen Buda északi részének minden érdekeltsége képviseltette magát, vitatta meg e hó 28.-án este a III. kerület elöljáróságának tanácstermében a

NEMZETI STADION

ügyét, amelynek 1935. tavaszáig el kell készülnie. A felszólalók latba vetettek minden érvet és ellenérvet és megállapitották, hogy a STADION céljaira eddig 36.600 négyszög méter terület áll díjtalanul a város rendelkezésére, aminő terület máshol nem kapható e célra, — megállapitotta, hogy az ARANYHEGYBE épitett Stadion épitési költségei igy a legolcsóbbak s azokra két oldalról is felajánlották a tőkét, — azt is, hogy a Nyugati pályaudvarról óránkint 50—60.000 látogató szállitható idé és 12 perc alatt teszi meg az utat a vonat, 4 percenkint indoló vonatok körforgalomba járva, 15 vonatot indithat a MÁV. Ujabb 50.000 látogatót hoznak: a HÉV, a villamosok, autóbuszok és trolleybuszok, ami óránkint 110.000 látogatót jelent. De kétségtelen, hogy ennek a vidéknek a levegője a legtisztább és bőséges vizellátása gyógyforrásvizzel máshelyen nem utánozható.

Az aranyhegyi tervet pártoló tekintélyes tényezők mindezzel számoltak már jóelőre, s igy a Stadion elhelyezésének kérdése már is eldőlt, ahogy azt az Óbudai Hegyvidéki Szövetség már évek előtt indítványozta és tervezte.

A Stadion ügyében összehivott gyülésen *Botzenhardt* János és *Andréka* Károly elnököltek fölváltva és elnöki kijelentés volt, hogy ez *nem pártkérdés*, ahogy azt az itt megjelent városi pártok vezérférfiai is hangoztatták. *Martin* Gyula indítványozta, hogy tíztagú intézőbizottságot válasszanak, amihez *Kézdi Kovács* László azt ajánlotta, hogy védnöknek kérjék fel vitéz dr. *József Ferenc* főherceget, amihez a gyülés lelkesen hozzájárult. Azután megalkották a bizottság tisztikarát és elnökök lettek: *Botzenhardt* János és *Andréka* Károly; ügyvezető elnök: *Martin* Gyula; főtitkár: *Zboray* Sándor és titkár: *Csáktornyai* Lajos orvos. *Schäffer* István dr. indítványozta, hogy a tíztagú bizottságot egészitsék ki a fölkért orszgy. képviselőkkel és városi bizottsági tagokkal. Ezután *Birbauer* Virgil ismertette az általa tervezett Nemzeti Stadiont, amely az *Aranyheggyben* épülne oly módon, hogy az Aranyhegy oldalát Amphitheátrúm-szerüen kivájnák és az igy nyert földdel feltöltenék a pályát, mely a Dúna felé húzódna, tehát *nyugat-keleti* irányban, ami azért fontos, mert a nap nem a nézőközönség szemébe tüzne. Ismertette az épitkezés költségvetését, amely maximálisan 4—5 millió pengőt tenne ki, szemben a többi stadiontervekkel, amelyek mindegyike *húszhúszonötmillió* pengőbe kerülne. Rámutatott e terv minden nagy előnyére. Ismertette továbbá a Stadion történetét, amely 1912-ben kezdődött és most vált sürgőssé, mert *a világolimpiászt* megelőző és azt előkészitő mérkőzés, a *főiskolások olimpiásza* 1935. nyarán lesz, amikorára ennek a Nemzeti Stadionnak el kell készülnie. Ma már tisztázódott a hely és általános nézet, hogy ezt a stadiont *csak Búdán lehet felépiteni.* Itt eleinte három tervről volt szó: a Kelenföld. — a Bécsi úti téglagyárak helye (*Piros* Béla terve) és — az aranyhegyi megoldás. *Birbauer* Virgil és *Árkay* Bertalan terve szerint, melyek közül azonban a Piros Béla tervét a Közmünka Tanács már el is vetette, a kelenföldi terv pedig, úgy a költség, mint a közlekedés és az egészségügyi szempontok miatt aligha versenyezhet az aranyhegyi megoldással. Kelenföldön a 200 ezer négyszögöl kisajátitása, mintegy 15 millió pengőt emésztene fel, a feltöltés egymilliót, a felépités pedig 6 milliót. Ennek a tervnek magas pártolói vannak, nagy telekérdekeltségek sürgetik ezt a megoldást, de az óriási költségkülönbözet feltétlenül az aranyhegyi megoldás mellett dönt. Minden más előnye mellett az aranyhegyi megoldást ajánlja az a két-háromezer esztendős történelmi keret, amely ezt a stadiont környezi, poétikus környezetet is biztositva annak, ami Kelenföldön teljesen hiányzik. De hiányzik ott az áldozatkészség is, amely az aranyhegyi megoldás érdekében oly nagy arányokban jelentkezett az itt érdekelt polgárság részéről. A *Schäffer*-család maga mintegy 32.000 négyszögméternyi területet ajánlott fel, körülbelül 300.000 pengő értékben és a gyülés folyamán *Kemény* Lajos gyáros, kormányfőtanácsos, az Aranyhegynek azon az oldalán, ahol a Stadion épül kb. 3600 négyszögmétert ajánlott fel szintén *díjtalanul*, ami csaknem hatvanezer pengőnek felel meg a mai árakban. Ezek a díjtalanúl felajánlott területek rendkivüli módon szolgálják az aranyhegyi tervet és föltétlenül döntő befolyással bírnak. Ez a terv annyira kézenfekvő, hogy nemcsak az OTI, hanem a Magyar Épitőiparosok érdekeltsége is felajánlott kétmillió hitelt, amiről már folynak szintén a tárgyalások *Kray* István országgyülési képviselő elnökkel. A munkanélküliségen is segitene az Aranyhegy kimélyitése, mert ezer kúbikúsnak adna megélhetést a hegyoldal elhordása.

A nagygyülés nagy figyelemmel hallgatta azelőadást és az elnök köszöneet is mondott Bierbauer Virgilnek a kérdés ily szakszerű megvilágitásáért. *Csáktornyai* Lajos titkár szervezési előterjesztései útán *Pásztory* Zoltán müszaki tanácsos ismertette és méltatta Bierbauer tervét és ezzel kapcsolatosan a város terveit, amelyek a közlekedést oldanák meg.

Ezután az Óbudai Hegyvidéki Szövetség nevében annak elnöke *Szilágyi* Károly v. orszgy. képviselő ismertette a Hegyvidéki Szövetség mozgalmát, amely azzal kezdődött, hogy megfellebbezték a székesfőváros tanácsának azt a határozatát, hogy a stadion a Rákos környékén épittessék föl. Igy ez a terv megbukott és akkor került előtérbe a *Kaszás-dülő*, amelyhez a Schäffer család felajánlotta a telkeket, de szivesen enged a közóhajnak és a Hegyvidéki Szövetség teljes erővel pártolja az aranyhegyi megoldást is, amit örömmel vett tudomásúl a nagygyülés.

Vörösvári Miklós dr. a demokratapárti városatya szintén örömmel csatlakozott a megoldáshoz és ismertette azt a küzdelmet, amit a városházán folytatott az óbudai megoldás érdekében, amiért Bierbauer épitész köszönetet is mondott neki, megköszönve egyúttal *Ringer* Lajosnak, hogy a *Budai Napló*-ban megjelent értékes cikkben állott e terv mellé. *Kiss* Géze dr. figyelmeztette az intézőbizottságot, hogy jól készüljenek fel azokkal az érvekkel szemben, amit a város többi részén sorolnak fel az aranyhegyi megoldás ellen. Szerinte is az aranyhegyi terv a sportnak minden ágára nyújt alkalmas területet és módot. *Bedő* Béla dr. szakszerű felszólalása útán *Buday* Gyúla tanár, e kérdés lelkes harcosa mútatott rá arra, hogy Karafiáth Jenő volt miniszter azelőtt szintén az óbudai tervet pártolta az itt lévő bőséges forrásvizek miatt és főleg arra fektetett sulyt fejtegetéseiben, hogy ennek az ügynek meg kell nyerni *Szenn* Ottó MÁV. elnökhelyetest, aki rokonszenvvel fogadta az aranyhegyi tervet, mert nagy hasznára volna az államnak s igy bizonyára *Fabinyi* Tihamér kereskedelemügyi miniszter is ezt pártolja szivesen. Üdvözölte a távol lévő *Gerlóczy* Zsigmondot, aki egészségügyi szempontból fejt ki óriási propagandát az aranyhegyi megoldás mellett.

Bresztovszky Ede bizottsági tag a szocialista párt részéről is ezt a tervet tartja a legalkalmasabbnak és sürgősnek véli a nagy propagandát ennek érdekében. *Kuncze* Lajos bizottsági tag, mint a fővárosnál rendkivüli módon latba eső főérvet a Schäffer és a Kemény családok által felajánlott területeket tekinti és ajánlja, hogy a kerület evezősegyleteit is vonják be a mozgalomba. *Kricsfalusy* Miklós, mint vastas ismertette az esztergomi vasút teherbirását, ami lehetővé tenné az óriási forgalom gyors és biztos lebonyolitását a nyúgati pályaudvartól az Aranyhegyig, ami máshol el sem képzelhető. Vitéz *Komárnoky* Gyula szerint ez a kérdés túlnőtt a kerületen és most már fővárosi, sőt országos üggyé lett. *Schäffer* István dr. megköszönte Kemény Lajos áldozatkészségét és elmondotta a módot, mely szernit az általa felajánlott telkek kellő időben való értékesitésével a városnak megtérül az Aranyhegyen kisajátitott telkek ára. Neki más kikötése nincs, minthogy a Kaszás-dülőt parcellázzák és ott az épitkezést tegyék lehetővé. *Szilbássy* Károly a kisajátitás sürgős elintézését követeli, *Szervey* György pedig azt ajánlotta, hogy a kisajátitandó telkeken rendelje el a város *az épitkezési tilalmat. Viraág* Béla szerkesztő *Kozma* Jenő üdvözletét tolmácsolta, aki szivesen szolgálja a III. kerület érdekeit. Az ülést *Andréka* Károly elnök a lefolyás rövid összegezésével általános helyeslés és éljenzés között zárta le.

A budai nők üdvözlése

Egy jubileum margójára

Virág Bélát, a mi jó főszerkesztőnket hetven éves születés és ötvenéves irói jubileumán ünnepelte egész Buda. Nem elkésve, de a csendet kivárva az asszonyolvasók nevében én is ünnepelni jöttem: mindazon babérágak közé, — amelyeket egy hosszu, tisztes iróélet munkássága megérdemel — hozok egy friss pálmaágat és azt leteszem a többi virág közé, selyem szállal átkötöm az egész csokrot — és megőrzés végett átadom Viraág Béláné Hoffenberg Irma nagyasszonynak.

1888 január tizenegyedikén szép ifju pár állott meg a ferencvárosi templom oltára előtt, a vőlegény huszonnégyéves, a menyasszony — pesti előkelő kereskedő család leánya alig hagyta el a „bakfis"-kort.

— Abban az időben nem kellett nagy bátorság ahhoz, hogy egy komoly fiatalember ilyen sorsdöntő lépésre határozza el magát — viszont akkoriban az esküvő után két hónapra nemigen gondolt senki válásra . . . Négy éveig báloztak együtt és sokszor az ismerősök nagy gyürüje állta őket körül, amikor a csárdást járták Radics Béla muzsikájára.

— A házasélet hintója mindig zökkenésekkel járt — egymás hibáit megszokni, a különböző nézeteket összeegyeztetni, — itt-ott anyagiakkal is számolni mindig kellett, — de a régi erkölcs mintáján nevelkedett ifju férj és asszony csak a legritkább esetben nézte játékszernek a házasság szentségét . . . Nyugodtabbak, türelmesebbek voltak az emberek és főleg megértőbbek!

„Áldozat és önmegtagadás mindenütt kell s ahol a legszebb szeretet jár, ott bizonyára nemcsak virág, hanem tövis is fakad."

Bizonyos, hogy a fiatal és szép Hoffenberg Irmának is voltak sulyos esetei — öt gyermek édesanyja — csakugy, mint mindannyiunknak asszonyoknak — amig elérte a szép Nagyanyaság minden titeletet megérdemlő evangéliumi állapotát mely hasonló a mustármaghoz . . .

Két vejét veszitette e a világháboruban négy szép unokája és asszonyleányai között ma is fiatalon, mint üditő napsugár árasztja a szent szeretet tüzét.

Peterdi Andor igy ir a „Budai Napló"-ban Viraág Bélához: „Mégis azt kell mondanom, hogy olyan fiatal és rugékony maradtál, mint 50 esztendővel ezelőtt. Rajtad nem fogott az idő."

És ebben nagy része van az asszonynak, mondom én. Az asszonynak, aki urát mint gyermekei között a gyermeket babusgatja, gondozza, feledteti a fáradságot, kivédeni segiti a sorsadta ökölcsapásokat, amikor didereg az erős férfi lélek és megremegnek az eresztékek . . . Kaosz, zürzavar oda künn a világban, — de van egy meleg otthon, simogató asszonykéz, nevető gyermekarcok, érette repeső lelkek, akikről érzi, hogy ő a mindenük . . .

„Lelket keressen elsősorban a férfi a nőben és lelket akarjon adni mindenekelőtt a nő a férfinak", — akkor — „Rajtuk nem fog az idő . . ."

Haspelné,
Balázsy Lujza.

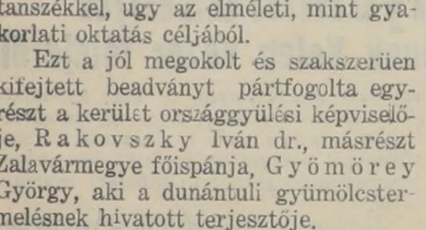

MÁRKUS SÁNDOR
Margit körut 36
Telefon: 52-9-40
Cipőkülönlegességek nagy választékban
Cipő már P 10.50-től!

WC FÜRDŐKÁD, kályha, mosdó stb. szabott áron
HUBERT, Liszt Ferenc tér 4.
Telefon: 22—2—67.

HAUER és MÁRTON
FÉRFI ÉS NŐI DIVAT
II., Szilágyi Dezső tér 6.
Telefon: 51—6—87.
50 év óta
a jó középosztály és köztisztviselők bizalmát élvező és kedvelt üzlete.

Bleyer Testvérek
sportüzlete
Budán, II., Fő-utca 27.
Mindennemű sportcikkek legolcsóbb gyári áron. 1 pár jóminőségü kőrisfa-si teljes felszereléssel Pengő 12.50.
50 éves cég
Nagy ujévi vásár!

ÉKSZEREKET, ÓRÁKAT
OLCSÓN
Rácz Miklós
ékszerésznél
I. ALKOTÁS-UTCA 11.
A Délivasuttal szemben.
Ékszert, zálogjegyeket a legmagasabb áron veszek. Óra- és ékszerjavitások saját műhelyben 3 évi jótállással készülnek.
Nagy ujévi vásár!
Mélyen leszállitott árak!

Ön is nehezen keresi kenyerét
holott könnyen hozzájuthat
Rátkai péknél!
Rátkai-féle elsőrendü házi kenyér mélyen leszállitott árban. Kapható Budán minden jobb füszerüzletben. Főüzlet és üzem: Retek-utca 4.
Telefon: 532-79. Telefon: 532-79.

Csakis képesitett szücsmesternél tud jól, olcsón készittetni, javittatni és vásárolni.
WITT GYULA
képesitett szücsmester
Budapest, I., Mészáros-u. 2.
(Krisztina tér sarok)
Telefon 50-6-99.

URIHÖLGYEK!
KABÁTOT ÉS RUHÁT
KOVÁCS tól
IV., MUZEUM-KRT. 21.
MINŐSÉGBEN A LEGJOBB
ÁRBAN A LEGOLCSÓBB
ÁLLANDÓ UJDONSÁGOK,
SAJÁT KÉSZITMÉNY.

BUNDÁJA
értékét növeli, ha javitását vagy átalakitását elsőrangu SZAKEMBERRE BIZZA
Ne fáradjon Pestre,
mert ott sem készitik senki olcsóbban, mint
Csery Gyula
szücsmester
SZŐRMESZALONJA
VÁR, URI-UTCA 4. Telefon: 60-6-63

Jour sütemények
Jour, valamint Francia kenyerek és karácsonyfára legfinomabb habsütemények csak:
HOFFMANN FERENC
sütőmesternél
II. Margit körut 63. Tel.: 57-3-64.

BUDAI ÜZLETEK

I., ALKOTÁS-U. 1.

III., TAVASZ-U 15.

Legyen egyszer ünnep...

„Legyen már egyszer ünnep e világon . . .“
És boldoguljon e szegény Haza!
Hogy tulkerülve minden gonosz átkon,
A nagy Igazság legyen vigaszra!
Az Igazság, amit oly régen várunk,
Amiért már is annyit szenvedénk,
Sugarával, mely a mi erös várunk —
Az Ujévben, most forduljon felénk!
Legyen egyszer már ünnep e Hazában:
Magyar-öröm szálljon völgyön-hegyen,
Hogy Nagy-Hazánk ugy Isten igazában
Az igaz-béke otthona legyen!
Igaz béke, jólét és szeretet,
Amit imánkba mindig felveszünk,
S amit mitőlünk senki el nem vehet,
Mig él a mennyben a mi Istenünk!
Körülvehetnek irigy koldus hordák,
Nagy országunk a sirjából kikel;
Magukénak a gazok bárhogy mondják:
Mienk az: — Isten segitségivel!
1934, ujév napján. **Mikola Géza.**

SZEMÉLYI HIREK

KOZMA JENŐ dr. országgyűlési képviselő január hó 5.-én tér vissza Budára.

HERCZEG FERENCET a főváros díszpolgárának választották meg ünnepies keretek között.

RASSAY KÁROLY dr. a főváros törvényhatóságának örökös tagja lett.

FÁBIÁN GÁSPÁR dr., a kiváló műépitész értékes cikket irt a „Munkaadó“ című lapban a *Középkor* templomi épitésről.

ZAJTI FERENC-nek, a magyar-indiai őskapcsolatok kútatójának, aki ott is járt Indiában, ahol *Sakuntala* született és élt, meleg sorokban köszönte meg *Vojnovich* Géza, a Nemzeti Szinház kormánybiztosa azt a szakszerü közreműködést, amellyel a „Sakuntala“ előadását elősegitette.

FEKETE GÉZA igazgató borgazda estjén a „péntekiek“ társaságában e hó 22.-én az elnöki tisztséggel járó előadásban „A hó“-ról mondott sok kedves megfigyelést. Ez alkalommal üdvözölte a társaság *Heyduck* Ödönt kitüntetése, *Öttömössy* Zenót névnapja, *Zboray* Gyulát születésnapja és vitéz *Szabó* Kálmán isk. igazgatót kinevezése alkalmából.

MEZŐ FERENC dr., a szellemi olympiász győztees érdekes előadásában ismertette a Budai Kath. Legényegyletben a lövészsport múltját.

MELEZNER JENŐT, a poétát és a magyar szókincs búzgó gyüjtőjét, választotta meg a Dunántúli Közművelődési Egyesület jubiláris közgyülésén a választmány tagjának.

Vitéz Juhász Jenő dr. ügyvéd, gazdasági főtanácsos tizenegy képpel szerepelt a vitéz müvészek kiállitásán a Budai Vigadóban. „Párisi utca“ c. képét a Szépmüvészeti Muzeum vásárolta meg.

A TABÁN JÖVŐJE. A tabáni városrendezési bizottság a mai napon *Borvendégh* Ferenc alpolgármester elnöklete alatt a pályadijakat a következőknek itélte oda: I. dijat nyerte: *Warga* László, — II. dijat: Árkay Bertalan, Hönsch László és Katona Dezső, a — III. dijat: Weichinger Károly és Nendtwich Andor. — Továbbá megvételre ajánlotta a birálóbizottság a következők terveit: Grieger Gyúla, Misley Sándor és vitéz Magyar Győző, Halászy Jenő és Brestyánszky Tibor, Pogány Móric, végül Friedrich Lóránt és Schömer Ferenc.

Meleg visszhangot ad irásainkra a Dunántul kiváló lapja, a „Balatoni Kurir“. Legutóbbi számában irja: — A „BUDAI NAPLÓ“ állandó érdeklődést tanusit a Balaton ügyei iránt és legutóbbi számában Keszthely sokat emlegetett problémáiról, fejlődési törekvéseiről ir. Ezek között elsősorban a Balatoni Muzeum szomoru sorsát emliti Fabinyinak, a „Balaton miniszterének“ egyik legutóbbi beszéde kapcsán, aki a Muzeum mielőbbi megnyitásáról emlékezett meg. Kiemeli a lap Lendl Adolf dr. szerepét a muzeummal kapcsolatban és többek között igy ir: „Nagy az öröm most a Balaton kis fővárosában, hogy a jobb sorsra érdemes muzeuma végre ilyen pártfogásra talált és remélik, hogy az a két nagyszerü látványosság, amit Lendl dr. egyik cikkében a muzeummal kapcsolatban megvalósitásra ajánlt, szintén megvalósul: az egyik a „Balatoni Akvárium“, a másik egy magas „Kilátótorony“, amelynek messzelátóival a Balaton alsó részét szemmel lehetne végig követni.

Az autótaxi a főváros határozatától eltéroen mégis csak a kettes tarifával fog ezentul fuvarozni a budai hegyvidéken, még pedig a politikai határtól kezdve a Bécsi ut—Szépvölgyi ut a Pusztaszeri utig, Pusztaszeri ut—Gábor Áron utca—Pasaréti ut—Párkány utca—politikai határáig. A politikai határ—Nagykovácsi ut—Hidegkuti ut—Bodnár utca a Budenz utig, Kuruclesi ut a Budenz uttól, Virányos ut—Uj Szent János kórház—Városmajor, Kékgolyó utca—Németvölgyi ut—Bürök utca—Farkasréti temető—Denevér utca—Érdi ut—Németvölgyi ut—Budaörsi ut—politikai határ. A visszafelé nem használt autótaxik után csak ebben az esetben kell az üres utért is a viteldijat megfizetni, ha a kocsi a főváros politikai határain tul fuvarozott.

A Hősök emlékének áldozott ünnepi külsőségek között társasvacsora keretében az „Óbudai Tornaegylet“, a becsület mezején elhalt hősi tagjainak emlékét kegyelettel ápolva. A kerület és a tornász-világ minden kiválósága megjelent Szente Miklós ker. előljáróval és dr. Botzenhard János korm. főtanácsossal az élén. Az est fénypontja a válogatott gondolatokban gazdag, s választékos formában emelkedett ünnepi beszéd volt, amelyet Geregelyi Ernő dr. főv. tanácsjegyző a Benyovits-serleggel a kezében mondott el, szónoki művészetével, őszintén elragadva a jelenvoltakat.

A budapesti Férfiszabók Ipartestületében Orel Géza dr. kereskedelmi iskolai főigazgató előadásában a gyakorlati tanonckképzésről és a segédek továbbképzéséről mondott sok érdekes megfigyelésre méltó szakigazságot. A budafoki általános ipartestület meghivására szintén előadás keretében fejtette ki, hogy a budafoki mesterek és segédek mily irányban képezzék magukat tovább. Az előadó rajz- és stilustanfolyam felállitását mondotta szükségesnek, amely egyaránt hasznos és fontos mindenki számára, kiegészitve a reklám és a vevőszerzéssel és a kismühelyi könyveléssel.

Megvette a főváros a szentendrei korona uradalmat 860 ezer pengőért és a szentendrei sziget pesti oldalán lévő terület egy részéből víkend-parcellákat létesit, míg a budai oldalon az uj vízvezetéki kutakat fúrják.

Hogyan kormányozzák a világot. Szigeti János. — A világháború következményeként egy — a történelem szerint soha nem látott — politikai, kormányzati s gazdasági válság borította el az egész civilizált emberiséget. Szerte Európában trónok inogtak meg, máról-holnapra kormányzati formák változtak és uj politiai berendezések alakultak. Alig néhány év alatt a politikai eseményeknek olyan kaleidoszkopja verődött össze szemeink előtt, hogy még a verzátus embernek is elkél egy kis útbaigazitás, az eligazodáshoz. Ezt a célt szolgálja Szigeti János kis könyve és pedig kitünően. Meglehetősen szükre szabott keretek között is rendszerbe tudta szedni mondanivalóit és egy általános ismertetés után országonként külön-külön ismerteti az utolsó tiz esztendőben bekövetkezett kormányzati és politikai változásokat. Érdekes adatgyüjtése és világos stilusa hasznos és egyben kellemes olvasmánnyá teszi mindenki számára. A könyv beszerezhető a Szabad Polgári Körben és az Attila nyomda rt.-nál. I., Szent János tér 1/a.

RAVASZ cukrász
I., Krisztina körút 75. Telefon: 50-2-32.
ELŐKELŐ CUKRÁSZ SZALON

ORSZÁGOS SIVERSENYT rendez a „Budapest“ sportegyesület január 5., 6., 7.-én Budapesten, a *Svábhegy* környékén. Első nap, január 5.-én. I. *Staféták* és a *„Budapest székesfőváros tanügyi osztálya“* vándordijért. — Második nap, január 6.-án délelőtt. II. *Fütóversenyek;* délután III. *Lesiklóversenyek.* — Harmadik nap, január 7.-én délelőtt. III. *Lesiklóversenyek;* délután IV. *Ugróversenyek.* — V. *Összetett versenyek*, „Budapest Székesfőváros“ időleges vándordijért, „Budapest Sport Egyesület“ si-szakosztálya időleges vándordijért; és „Kovácsházy Vilmos“ időleges vándordijért, 18 éven felüli *hölgyversenyzők* számára.

A Kövi Máriáról elnevezett egyházközség uj harmoniuma javára a budai ferences énekkar közreműködésével dec 8-án kitünően sikerült hangversenyt rendezett, Peis Lajos lelkész nagyhatású beszédével.

Lélekemelő ünnepség közepette gyujtott karácsonyfát az I. kerületi előljáróság a maga épületében Spannberger Alajos dr. tanácsnok az I. ker. előljárója rendezésében 1933 december 22-én délután öt órakor. Mészáros János dr. érseki helynök, gróf Apponyi Albertné és a kerület megjelent előkelő papsága mint vendégek jelenlétében. E kedves ünnepség megrendezésében az a gondolat vezette a rendezőséget, hogy ha a főváros minden részében felállitják a krisztusi szeretetet árasztó, lelket emelő szent fát, ugy az nem maradhat el abból az épületből sem, ahonnan a mai nehéz időkben a jótékonykodás számtalan válfaja indul ki. Megható volt, amikor dr. Kornek József lelkész ünnepi beszéde után 22 türelmetlen kis emberke és 22 levente vette át a nekik elkészitett ajándékokat. Az ünnepséget rendező hölgygárda élén: dr. Spannberger Alajosné, Balassa Imréné, dr. Garancsy Lászlóné, dr. Gyürky Tiborné, Hribál Kálmánné, vitéz Lászlóffy Lászlóné, dr. Varjas Lászlóné, Weinseinsz Károlyné és dr. Wladárcyk Józsefné ruházták fel a rászoruló gyermekeket.

Az I. kerületi leventék *Damó* Jenő népgondozási kirendeltségi tanácsnok vezetésével bethlehemi játékot adtak elő, bethlehemi énekeket dalolt a dalárdájuk és a Hymnuszt. Könnyekig megható volt, amikor a vendég *Beck* Emmike, a 10 éves csöppség valami különösen kedves beszédben köszönte meg a Jézuska ajándékait és üdvözölte a karácsony napján született tanácsnok előljárót, dr. *Spannberger* Alajost. Könnyes szemmel hallgatta ezt a közönség.

KIIRTÁK A PÁLYÁZATOT a dúnai rakodópartok 1934. évi bérletére. A kérvényeket január 2-től 15-ig lehet benyújtani a városháza központi iktatójába. A jövő évi bérek a folyó évi bérekkel azonos összegüek.

Uj budai városrészek. A budai oldal nem képez szervesen összefüggő egészet, hanem hosszan elnyulva, az egyes vidékei önmagukban zárt egységet képeznek, mint például — a Rózsadomb, — a Pasarét, — az Istenhegy, — Orbánhegy és Németvölgy villanegyede. Mindeme egységeknek megvan a saját külön jellege. Ezeknek a városrészeknek a fejlődéshez és a társadalmi életéhez már csak utakra, terekre és közmüvekre van szüksége. Éppen szigoru elhatároltságuknál fogva fontos, hogy minden ilyen egységnek meglegyen a társadalmi gócpontja, ahol annak a vidéknek társadalma összegyülhet, hogy a sürgős kérdéseket megvitassák, vagy a társadalmilag egymásra utalt lakosság megismerje egymást, akár pedig szórakozás céljából. Az ilyen központ megteremtése természetesen csak magánvállalkozástól várható és ha az kockaztatja vagyonát, akkor elvárhatja, hogy a környék, amelynek érdekében egyelőre ezt az áldozatot meghozta, teljes erejével felkarolja ezt a vállalkozást. A Németvölgyben a „Claridge vigadó“ is ilyen vállalkozás. Tachler vállalkozó, aki egész élete munkájának gyümölcsét, egész szerzett vagyonát tekintette abba az elgondolásba, hogy a Németvölgy, Istenhegy és Orbánhegy lakosságának központot teremt, józanul, megrontolva cselekedett és nem ő rajta, hanem a környék közönyén mult, hogy ez az elgondolás nem vált száz százalékig valóra. Nem tételezhető fel, hogy az ottlakók nem járnak szórakozni, csakhogy régi budai betegség, amely inkább a pesti oldalt kultiválja és nem vesz tudomást arról, amit közvetlen számára alkottak, kényelmesen elérhető és ahol ugyanazt, vagy talán még többet talál, mint Pesten. Ujév napján hivjuk fel a Németvölgy és vidéke uri közönségét, hogy karolják fel szeretettel a Claridge vigadót, tegyék e városrész társadalmi központjává, családi otthonává, ami majd másokat is arra késztet, hogy közcélu intézményeket létesitsenek. Egymást segitve, támogatva vihetjük csak virágzó fejlődés elé uj városrészeinket.

A Kárpátoktól az Isonzóig cimmel mutat be eredeti felvételeket a világháborúról a „Kath. Filmtársulat“ az óbudai Credó és Kath. Népszövetség december 17-iki jótékonycélu előadásán, amelyet munkanélküli tagjaik segélyalapja javára rendeztek az óbudai Tanuló-utcai kath. székházban. Ugyanekkor a Kis Hős cimü filmregényt is vetitették. A megnyitót Szörényi Rezső isk. igazgató, a zárszót pedig Sagmüller József pápai prelátus mondotta, míg a rendezés Leiner Mihály ügyv. elnök és Fritz István érdeme.

Nász. Haraszti Bernolák Nándor dr. nyug. m. kir. miniszter és neje Antalffy Zsiross Erzsébet leányát, Erzsikét eljegyezte verbői Szluha Dénes földbirtokos és neje Lovassy Szakall Ilona fia, verbői Szluha Benedek.

Karácsonyi ünnep a Várban. A budavári római katholikus egyházközség fennhatósága alatt, az ottani Karitász és az Anyák Köre nagyszabásu karácsonyi ünnepet rendezett a budavári leánygimnázium termében kedden, december hó 26-án, amelyet Lampel Vilmos egyházközségi világi elnök és dr. Korének József káplán karitász igazgató beszédei nyitottak meg. Jelen voltak: özv. gróf Apponyi Albertné, gróf Zichy Gabriella, gróf Sennyei Gézáné, Böhm Gusztávné, Sztojanovits Adrienne, Radnay Árpádné, Lusztig Andorné, Herczog Mária, Papp Mária, László Erzsébet, dr. Stratszer Imréné, dr. Kontor Alajos és sokan mások.

Frontharcos-karácsony. Az Országos Frontharcos Szövetség budapesti II. kerületi főcsoportja december hó 17-én, vasárnap délután hat órai kezdettel a Budai Lövölde termében, II., Marcibányi tér 6. sz. alatt sikerült karácsonyfa-ünnepélyt rendezett Elsőként Szabady J. „Gróf Takách—Tolvaj induló“-ját adta elő Neuburger J. frontharcos schrammel-zenekara. Ezt követte a „Hegyvidéki Asztaltársaság“ december 31-én este a „Claridge“ vigadó narancstermében (I., Böszörményi ut 28). Az est szigoruan zártkörü s azon csak a társaság tagjai, azok családjai és vendégei vehetnek részt. Meghivó felmutatása kötelező.

Szilveszter-estét rendez tánccal egybekötve a „Hegyvidéki Asztaltársaság“ december 31-én este a „Claridge“ vigadó narancstermében (I., Böszörményi ut 28). Az est szigoruan zártkörü s azon csak a társaság tagjai, azok családjai és vendégei vehetnek részt. Meghivó felmutatása kötelező.

Müsoros Szilveszter-estét rendez a Budai Katholikus Legényegyesület december hó 31-én fél 10 órai kezdettel II. ker., Fő utca 68. szám alatti saját helyiségében, szigoruan zártkörü jelleggel.

BOLDOGABB MAGYAR UJESZTENDOT kiván minden olvasójának és mindazoknak, akik jókivánataikkal megtisztelték testvéri szeretettel a BUDAI NAPLÓ szerkesztője VIRÁG BÉLA.

XI. KERÜLET. A fővárosi Statisztikai Hivatal a 60 éves Budapestről újra értékes kis zsebkötetet adott ki, amelyből az uj budai kerület adatait vesszük. Az uj kerület elnevezése: *Kelenföld-Lágymányos* lesz és a főváros budaörsi, valamint budakeszi-i határától a Németvölgyi úton, Csend-úccán, az uj útvonal mentén az Erzsébet-hid közepéig fog terjedni, majd a Duna középvonalán haladva, déli irányban egészen a Neuschloss-Lichtig gyártelepig, majd a Kelenvölgy beszögellést leszámitva, a Péterhegyi-úton terjed egészen a főváros kamaraerdei határáig. Az uj XI. közigazgatási kerület 505.29 hektár belterületet, 2413.54 hektár külterületet, tehát a Dúna-területet is beszámitva, összesen 3018.24 hektár területet foglal magában. Nagyság tekintetében a székesfőváros harmadik legnagyobb kerülete lesz, mert csak a III. kerület és a X. kerület mújják felül terület szempontjából. Ugyancsak Budapest harmadik kerülete lesz útcák és terek száma tekintetében, mert míg a II. közigazgatási kerületnek 198 útcája és tere van, és az uj XII. közigazgatási kerületnek 199 lesz, addig a XI. kerületben az útcák és terek száma 196. A XI. közigazgatási kerület népessége a legutóbbi népszámlálás adatai szerint: 21.869 férfi és 26.157 nő; összesen 48.026 lélek. Ebben a tekintetben tehát a XI. kerület nem mondható szerencsésnek, mert hátúlról a negyedik helyet foglalja el. A XI. közigazgatási kerületben az 1930. évi statisztikai összeirás szerint az épületek összes száma 2177. A budai oldalon az épületek számát illetően a III. kerület után (3441) ez a kerület vezet. Működését a XI. kerület előljárósága doroghi *Farkas* Ákos dr., az elnöki ügyosztály vezetőjének karácsonyi nyilatkozata szerint valószinüleg márciús havában kezdi meg.

Valószinüleg *Spannberger* Alajos dr. tanácsnok, az I. kerület népszerü előljárója veszi át az uj kerület szervezését, akit erre nagy rútinja és egyénisége predesztinál, pedig nehezen válik meg tőle a Krisztinaváros.

Hagyományos jelmezestjét a Corporratio Sycambria 1934 január 20-án rendezi a Budai Vigadó valamennyi termében. A jelmezest sikere érdekében a bálbizottság Andor János bálemök, Schlotter Mátyás senior és Ujlaky Tamás ügyvezető elnök vezetésével már minden előkészületet megtett. Meghivólgenylés: Báliroda, II., Fő utca 83. Tel.: 54-3-36.

Szilveszter a Sycambriában. Sok derüre adott okot az a humoros hangu meghivó, amely a Sycambria közönségét hivja meg az uj esztendő vidám fogadására. Az elmult esztendők szilveszter estjei és az e hó 27-én rendezett nagyszerü, kedélyes karácsonyest, amelyen Buda társaságának krémje jelent meg, csak nagyobb biztositékot nyujtanak arra, hogy aki a Sycambriában varja be az uj esztendőt, jól fogja azt elkezdeni. Cim: II., Fő-utca 83. Telefon: 543—36.

GYÁSZ. Kraicsovits Rezső életének 62-ik évében hosszas szenvedés után e hó 23.-án elhúnyt és 26.-án szentelték be a kerepesi temető halottasházában, ahonnan Rákosszentmihályra vitték, ahol a családi sirboltba helyezték örök nyúgalomra, nagy részvét mellett. Neje, szül. *Brauch Krisztina*, kiterjedt rokonság és tisztelőinek nagy köre gyászolja.

ESTI SZAKTANFOLYAMOT nyit a *Kereskedelmi Akadémia* január hó 15.-én. Az uj öthónapos esti tanfolyam tantárgyai: könyvvitel; kereskedelmi ismeretek, stb. Jelentkezés naponta este ½7—½8-ig, V. Alkotmány ucca 11. sz. I. emelet.

ÉRZÉKENY CSAPÁST jelent a XI. kerület kihasitása az I. kerület számára, mert a régi I. kerület lakosság tekintetében Budapest negyedik legnagyobb kerülete volt 115.293 lélekszámmal, a VI., VII. és VIII. kerületek után. Az uj kerületi beosztás következtében az I. kerület, amely területéből nemcsak a XI., hanem a XII. uj közigazgatási kerületet is elveszti, megmaradó 25.300 fönyi lakossággával Budapest összes kerülete között az utolsóelőtti helyre fog szorulni, közvetlenül a legkisebb lélekszámu IV. kerület (25.172) elé.

MIBE FEKTESSEM TŐKÉMET? hogy értékállóságát, jó jövedelmét (netto 7—8%) biztositsam? E kérdésre ad választ megjelent pótismertetőnk, amelyet dijtalanul megküldünk. — A Gellérthegy alján fekvő, hegymászás nélkül megközelithető Kelenheggyi út 24. (Mányoki út 7.) alatti „PARK-OTTHON“, amelyhez hasonló értékes társasvilla még nem épült, már tető alá került. Mindössze hat, a Batthyány-ősparkra néző, déli fekvésü, három-, négyszobás pazar lakrész loggiákkal, csodás körkilátásos tetőterrasszal. Szomszédos Mészöly ú. 5. szám, rohamosan épülő, gyönyörü társasvillánkban még kapható pár két-, háromszobás, önálló telekkönyvezésü, sajátkertes lakrézs. 30 éves adómentesség. Dijtalan bérbeadás. „CENTRUM“ Házépitővállalat, I. Horthy Miklós út 15. sz. (Tel. 69—3—01.)

Árverési hirdetmény.

Elrendelt likvidáció során nyilvános árverésen eladásra kerül ASZTALOSÜZEMANYAG és bútor, irodaberendezés, kintlevőségek, valamint a III. Vörösvári út 36—38. és 15. szám alatti és a III. Szentendrei út 32. szám alatti HÁZINGATLANOK felerésze, továbbá a Búdakalász, Plébánia útca 4. szám alatti VILLA és a szentendrei telekkönyvben 1799 betét szám alatt felvett BUDAKALÁSZI HÁZ 3 BORPINCÉVEL 1042 négyszögü területen. A felsoroltakon kivül értékesitésre kerülnek a római parton és Óbúdahegyvidéken elterülő TELEKILLETŐSÉGEG és Búdakalászon kb. 1 hold szántó

1934. JANUÁR 10.-ÉN DÉLI 12 ÓRAKOR BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROS III. KER. ELŐLJÁRÓSÁGÁNAK Budapest, III. Fő tér 3. sz. I. em. 21. szám alatti tanácstermében.

Az árverésre kerülő ingóságok Budapest, VII. Bem útca 11. szám alatti asztalosüzemben, árverési feltételek és ingatlanok leirása az Országos Hitelvédő Egyletnél, Budapest, V. Alkotmány útca 8. d. e. 10—1 óráig megtekinthetők, ahová ajánlatok 10% bánatpénzzel nyujtandók be.

Élvezetes
Ruzicska Pál
kenyere és péksütleménye
Gyár: I, Horvát ucca 29
Uj fiók: II, Margit körut 103

Budai Általános Takarékpénztár
Részvénytársaság
Budán, II., Fő ucca 9.
Elfogad kamatoztatásra takarék- és folyószámlabetéteket.
Lekötött betétek után megállapodás szerint magas kamatot térfünk.
Akár venni, akár eladni óhajt ingatlant, forduljon bizalommal újonnan bevezetett ingatlan osztályunkhoz
Mindennemü bank- és takarékpénztári ügyben készséggel állunk rendelkezésére.
Safe deposit

Éhgyomorra
naponta igyék egy pohár
Kristály
vizet

KARÁCSONYRA
ILLATSZER ÉS PIPERECIKKEK
LEGOLCSÓBBAN
BUDÁN
BALOGH
Drogériában
II., MARGIT-KÖRUT I.
(A Margit Hidnál)

Karácsonyi ajándékok!
Szemüvegek! Szinházi látcsövek! Merklin játékok! Fényképező gépek! legolcsóbban beszerezhetők
BUDÁN
Juszt Gyula
optikusnál
II., MARGIT-KÖRUT 6.

UJÉVRE!
Ilkörök, borok és tearumok csak
Jellineknél
II. Margit körut. 60.
Nehéz édes csemegebor vörös, fehér 1930. évi termés 1.10
Tokaji szamorodni édes 930 évi termés 1.20
Tokaji szamorodni száraz —.80
Tokaji furmint —.90
Verpeléti leányka —.64
Nemes kadarka —.59
Badacsonyi rizling —.54
Telefonrendelésre házhoz szállitja. Telefon: 574-II. sz.

A „Zi-La“
cipőáruház
I. Horthy Miklós-ut 41.
ujévi vására
rendkivülelőnytbiztosi vevőinek
Vegye ön is igénybe!

UJÉVRE!
SZALONCUKOR,
HABSÜTEMÉNY
CSOKOLÁDÉ,
legnagyobb választék
legjobb minőség
olcsó ár
Auguszt
I., Krisztina tér 3.
Telefon: 53 0—47.

Ha szilveszterkor
jól akarja érezni magát,
BUGÁR-nál vásárolja likőrét és borát.
A környék legolcsóbb beszerzési forrása.
Bor literje 50 f-től. Likőr literje 3.— P-től.
BUGÁR JÓZSEF
I., Krisztina-körut 83. (Bors-utca sarok.)

Szentképek
szenzációs olcsó árban.
Képkeretezés
ablaküvegezés
versenyképes árban.
PERGE MÁTYÁS
Budán, II., Mária tér 3. sz.
Telefon. 54—7—96.

Ujévi ajándékok
fésü-, manikür- és illatszerkazetták, finom pipere-szappanok
bel és külföldi illatszerek
legjobban és legolcsóbban
Viziváros-Illatszertárban
vásárolhatók:
II., Corvin-tér 6.
(Előbb: Csernok-illatszertár, Markovics Iván-utca 2.)

KÖZGAZDASÁG

Fabinyi Tihamér kereskedelemügyi miniszter és **Borvendég** Ferenc alpolgármester között tárgyalások folynak a Dunántúli Villamossági tárgyában.

Sztamoray Jánosnak, a főváros számvevőségénél elfoglalandó vezetői tisztsége ma már befejezett ténynek látszik, míg Papanek miniszteri tanácsos, akire amúgy is nagy szükség van a pénzügyminiszteriumban, visszakerül előbbi beosztásába.

Ujjászervezik a Villamos Művek Országos Szövetségét. Az eddigi elnök, Stark Lipót helyett Bud János nyug. minisztert ültetik az elnöki székbe.

Megszünik a Kereskedelmi Kamara devizavéleményezése, ehelyett életbe lép a Nemzeti Bank és a Külkereskedelmi Hivatal együttes munkája.

Készül az építőtakarék törvény.

A budapesti tejvállalatok között, amelyeknek forgalma a milimári tej betiltása óta 25—40 százalékkal emelkedett, tárgyalások folynak a budapesti tejárak lényeges mérséklését illetőleg.

Az új francia külkereskedelmi rendszer a kormányválságok miatt nem lép életbe január elsején.

Naggyá fejleszteni szándékoznak az idegenforgalmi csekkrendszert a Nemzeti Bank.

A jövőben szigorúan kereskedelmi alapon kalkulál az állami gépgyár.

Betiltották a Községi Élelmiszerüzem libamájpástétom árusitását.

Rövidesen megkezdi működését a Forgalmi Rt. A bankok végleg megegyeztek a faellátás finanszirozásában.

Ausztria megtiltotta a jugoszláv lovak bevitelét.

Uj utakon a bolgár-magyar kereskedelem. Hegedüs Loránt vezetésével megkezdi működését a bolgár-magyar kereskedelmi társaság.

A pénzügyminiszter inveszticiókra 15 millió pengő kölcsönt vesz fel kincstári jegyek ellenében a transzfaralapból.

Bankfuzió helyett bankracionalizálás készül.

Lényegesen felemelik a magfélék felárait.

Románia a Vaskapu újabb szabályozását tervezi.

A tervezett lisztmárkázás lebonyolításához 30 millió pengő forgótőke volna szükséges, aminek kamatterhe szintén a liszt árát drágítaná.

Növekszik az európai vas- és acéltermelés.

Kritikus helyzetben a francia export.

Erősen csökkent Csehország husfogyasztása.

Romániában dijtalan a marha-passzus.

Az Árelemző Bizottság és az ásványolajszakma között legközelebb tárgyalások indulnak meg.

Üzembe helyezik a zedericsi nagy szénkéneg-gyárat.

Nyugtalan a párisi aranypiac.

Megszünteti a miniszter a rabmunka illegitim versenyét.

Az Elektromos Művek a kirakatvilágitás céljaira szolgáló villanyáram díját egyelőre próbaképen december hónapra igen jelentősen mérsékelték.

Elutazott az osztrák kereskedelmi delegáció. Csak karácsony után készül el a magyar-osztrák kereskedelmi megállapodás.

Ujabb 200.000 métermázsa buzát exportálunk Svájcba.

A Nemzetközi Vásár iránt feltünő módon fokozódott ez évben a külföld érdeklődése. Érdekes, hogy ezuttal elsősorban a nyerstermékeket kiállító délkeleti államok, Bulgária és Törökország ismerték fel a magyar vásárban rejlő nagy lehetőségeket. Kilátás van arra, hogy e két ország pavillonja mellett felépitésre kerül Jugoszlávia és Románia nemzeti bemutatója is. Élénk az érdeklődés a legfontosabb nyugati országok körében is. Máris biztonsággal lehet számitani Olaszország és Franciaország részvételére. De komoly megbeszélések folynak egy angol birodalmi csoport létesitéséről is. Ha ehhez hozzátesszük, hogy a vásár ezuttal számos külön akciót készit elő, amelyek sorában szerepel az autószalon és a KMAC-al (Kir. Magyar Automobil Club) karöltve rendezett autósporthét, ugy máris megállapithatjuk, hogy az 1934. évi vásár rendezősége ujból jelentős sikert készit elő. Magyarország összes kivitelének értéke 1932 májusában 40, juniusában 46 és juliusában 35 millió pengő, 1933 májusában pedig 55, juniusában 59 és juliusában 58 millió pengőt tett ki. A Budapesti Nemzetközi Vásár a Nemzeti Bank megfelelő engedményei folytán éppen 1933-ban tudott először teljes mértékben alkalmazkodni a devizazárlat által bekövetkezett uj helyzethez és a Nemzetközi Vásárnak ez a nagyfontosságu kezdeményezése tette általánosan használt exportfejlesztő tényezővé a zárolt pengőkövetelésekre exportüzletek céljára való felszabaditását. Ez az eszköz már magán a Nemzetkzi Vásáron is meglepően kedvező eredményekre vezetett. A Nemzetközi Vásár kiállitói a vásár 10 napja alatt közel 7 millió pengő értékü exportüzletet kötöttek.

A HITELÜGYI TANÁCS Popovits Sándor elnöklete alatt december 29.-én ülést tartott, amelyen elhatározták, hogy a bankkamatlábat fél százalékkal, a visszleszámitolási kamatlábat fél százalékkal csökkentik.

A KONZERVKARTELL 15 éve működik elismerésreméltó, pompás eredménnyel, exportlehetőségeket teremtve. Ma már kereskedelmi mérlegünkben jelentős szerepet játszik, a beszerzési árakat felfelé nivellálja, a széria gyártást minőségi produkcióvá emelte és becsületet szerzett a magyar gyáriparnak. *Németh* Béla dr. kormányfőtanácsos az elnöke és irányitója ennek az alakulatnak, amelynek működését szeretetteljes figyelemmel kiséri a termelő és fogyasztó egyaránt.

TUCZENTALLER AURÉL dr.: Takarékosság, pénzérték és földhitel cimü munkája kerek foglalat *a helyes takarékosságnak* eredményre vezető és tőkegyüjtető működéséről és különös időszerü jelentősége jelenleg éppen abban fejeződik ki, hogy *a föld és a pénz összefüggéseit kutatva* — még népszerüen is — e könyvben együtt találja mindazt az olvasó, amit *a tudomány* és *a gyakorlat* eddigi állása szerint ezekben az alapvető kérdésekben hasznosan és valóban megállapitani lehetett.

AZ ÓBUDAI BENZOLGYÁR februárban megkezdi üzemét.

AZ ÉPITOTAKARÉKOK működését elejétől fogva éles birálat tárgyává tette a *Budai Napló*. Most aztán beigazolódott, hogy az aggodalmaskodás nem volt alaptalan, amint azt a *„Saját Otthon"* összeomlása mutatja. A betétek felét eladminisztrálták, a vezérigazgató ismeretlen helyre távozott, a kisexisztenciák sirathatják pénzüket. A *„Saját Otthon"* épp úgy nem volt életképes, mint a többi hólabda akvizicióra alapitott hasonló intézmény. Pénzügyi vállalat csak akkor rentábilis, ha komoly bankszerü munkával foglalkozik. A kisexisztenciákat sem lehet sajnálni, mert az óvás ellenére felügyelet nélkül működő intézetekre bizták tőkéjüket és a hólabdarendszer sikerében bizakodva, mások rovására remélték olyan kölcsönök folyósitását, amelyekre kellő bankszerü fedezetet nyújtani képtelenek voltak.

A KISBIRTOKOSOK ORSZÁGOS FÖLDHITELINTÉZETE december 22-én tartotta 1932. évi közgyülését, *Pesthy* Pál dr. elnöklete alatt, aki kegyeletes szavakkal emlékezett meg az intézet elhalt kiváló elnökéről, *Hadik* János grófról és alelnökéről, *Platthy* György dr.-ról. Az intézet a kedvezőtlen gazdasági viszonyokra való tekintettel arra törekedett, hogy kihelyezett hiteleit fentartsa, a visszafolyt összegeket újból kihelyezze és adósait a legnagyobb kimélet tanusitása mellett átsegitse a válságos időkön. Az intézet újabb 561.030 P átmeneti kölcsönt folyósitott, az állami exporthitelakcióból eredő 3 és fél millió pengőt meghaladó váltóhitelt pedig, mely a külföldnek visszafizetendő volt, feleitől nem hajtotta be, hanem saját számlára átvette. Leszámitolt 66.783 gazdaváltót 104.501.654.20 P összegben, vagyis 18.815 darabbal többet, mint az előző évben. A kisipari akció keretében 1448 jelzáloggal fedezett váltót számitolt le 3,877.842 P értékben. Folyószámla- és takarékbetét állaga 42,089.208.08 pengőt, pénztárforgalma 121 milliót tett ki. Az intézet az elmúlt évre 4 százalék osztalékot fizet. A közgyülés alelnökké Pesthy Pál dr. v. igazságügyminisztert választotta meg és egyúttal az elnöki teendők ellátásával is megbizta. Az igazgatóságba ismét *Hunyady* Ferencet, az intézet vezérigazgatóját, uj tagokul *Mayed* Jánost és *Hajós* Kálmánt választották meg.

Az Erdőbirtokosok és Fakereskedők Faforgalmi Részvénytársasága december 21-én tartotta alakuló közgyülését V., Nádor utca 6. szám alatt. A társaságot 500.000 pengő alaptőkével az Angol-Magyar Bank rt., a Magyar Általános Hitelbank és a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank, az Erdőbirtokos és és Fakitermelő Részvénytársaságban tömörült termelői érdekeltség, valamint a Pán Fakereskedelmi Részvénytársaságban egyesült fakereskedők és az Egyesült Fabehozatali Részvénytársaság együttesen alapitották, amelyek az igazgatóságban is megfelelően képviseltették magukat. Az érdekeltség összetétele biztositja a vállalat pénzszükségletének és hitelellátásának folytonosságát, a termelői érdekeknek kellő érvényesülését és a fakereskedelem hathatós közreműködését. Az uj vállalat célja a hazai tüzifatermelés védelme és az erdőbirtokosság hitelszükségletének biztositása előnyös feltételek mellett, valamint a hazai tüzifaszükséglet zavartalan ellátása az államközi szerződések alapján behozatalra kerülő tüzifa és a hazai termelésü tüzifa egységesen irányitott forgalombahozatal révén. Az uj alakulat müködése és üzletvitele állami ellenőrzés alatt fog állani. A finanszirozást a három érdekelt pénzintézet egyenlő arányban fogja ellátni.

Butor

a legegyszerűbbtől a legfinomabbig, nagy választékban, **legolcsóbban,** kedvező fizetési feltételek mellett kapható.

JELSZÓ:

BUTORT CSAK HADLNÁL

VÁSÁROLJUNK — BUDÁN, II., TÖRÖK-U. 2.

CIMFESTŐ

Első budai, legrégibb cimtáblafestészet

VÁLI GÁBOR, II, Iskola ucca 16.

Alapitási év: 1895.

UJÉVI UJDONSÁGOK!

P. Gulácsy Irén: A kállói kapitány 2 kötet, fűzve 8.—, kötve 12.—
Harsányi Zsolt: Szólalja, szólalj, virrasztó fűzve P 6.—, kötve 10.—
Somogyváry Gyula: Virágzik a mandulafa fűzve P 4.—, kötve 6.—
Tormay Cecil: Az ősi küldött. 3 részben, kötve á P 5.60
Erdős Renée: A csöndes kikötő fűzve P 3.50, kötve 6.—
Mereskovszki: Az ismeretlen Jézus P 4.80

Mesekönyvek * Regények § Papiráruk Töltőtollak nagy választékban.

Tisza Testvérek könyvkereskedésében, II., Fő utca 12. Árjegyzéket kívánatra küldünk.

BUDAI SOLID **CSALÁDI OTTHON**

III., ZSIGMOND UTCA 38—40.

RÓZSADOMBI SZOBÁK

Szemben a Lukácsfürdővel.

HAVI **60** P-TÖL. — ELLÁTÁS SZOBÁVAL: 1 személy havi **130** P, 2 személy havi **210** P.

Az árakban központi fütés, kiszolgálás, butor- és ágyneműhasználat, mosás és lifthasználat is bennfoglaltatik. — Minden szobában hideg és meleg folyóviz. — Fürdőszobás garzonszobák.

Bőrönd és Bőrdiszmüáru

szaküzlet és műhely

I. Krisztina krt. 61. Postapalotával szemben.

Ujévi

ajándéktárgyakban nagy választék. Javitások szakszerüen készülnek.

Telefon: 571.19.

A betegségek egész sora

így: az epekőbetegség és epehólyagbántalom, gyomorbajok, csalánkiütés, az asztma bizonyos esetei, vérpangás a hasban és különösen a májban, köszvény, vesemedence betegségek, alkati kövérség, stb. stb. eseteiben a

HUNYADI JÁNOS

keserüvíz biztosan megszünteti a székrekedést, szabályozza a bélműködést, azt nemre és korra való tekintet nélkül mindenki kiváló ereedménnyel használhatja. Az orvosok ezrei irják elő betegeiknek és a betegek tízezrei irnak róla elismerő nyilatkozatot.

Házhoz küldi kitünő ebédjét a

BELLEVUE

Attila-utca 58. T. 528-84

P 1.40-ért

Családi menü ára, mely bőségesen elég 2 felnőttnek **P 1.80**

IGYUNK HARMAT VIZET

Megrendelhető a székesfővárosi Ásványvizüzemnél, I., Gellért rakpart 1. Tel.: 53-0-03

Reissmann Vince vendéglős

I., Alagut-u. 1. (Attila-u. sarok)

Telefon: 54-6-92.

Az ország legelsőrendü bortermő vidékeiről beszerzett borai a legkényesebb igényeket is kielégitik.

Elsőrendü felvágottak és hideg buffet állandóan kapható.

Borok.

Kadarka	ltr.	—.50
Ezerjó jobb minőség	„	—.56
Vadkerti kadar	„	—.60
Ó-rizling nehéz aromés	„	—.70
Nemes kadarka egész nehéz	„	—.80
Tokaji szamorodni édeskés	„	1.—
Olasz rizling legnemesebb faj	„	1.—
Édes csemege, fehér, vörös	„	1.10

Csemege likör különlegességek.

Császárkörte, kömény, vanilia stb.	ltr.	2.80

Crém likör különlegességek.

Triple-sec, cacaó, Chartreuse stb.	ltr.	3.80

Tearumok:

Tearum belföldi	ltr.	2.20
Cubarum	„	2.80
Jamaikarum	„	3.40
Portoricorum	„	4.—
Ananász angol	„	5.—
Gyümlcspálinkák	ltr.	2.50-től.
Magyar konyak	7 dcl.	2.50
Hegyi málnaszörp	1 kg.	1.70
Gentry pezsgő	1 üveg	2.—

Csapolt és palacksör állandóan kapható.

Minden rendelést díjmentesen házhoz szállit.

SZENT GELLÉRT

GYÓGYFÜRDŐ Vizgyógyintézet,

Külön férfi és női osztály. A legmodernebb berendezés.

Szakképzett személyzet.

PAUNCZ

VAJ, SAJT ÉS TOJÁS

I., HORTHY MIKLÓS UT 39.

SIMPLON HÁZ!

Társasvillák

Budapest Rivierájáan a Gellérthegy déli lejtőjén!

A hatholdas Batthyány-ősparknál a Gellértfürdő közvetlen közelében, központi, mégis csendes, pormentes fekvésben, a Mészöly ucca **5. és 7.** sz., továbbá a Mányoki út 7. sz. szépen fásitott telkeken

társasvillákat építünk

2—3—4— szobás hallos, páratlanul értékes, önálló telekkönyvvezésü

öröklakásokkal,

versenyen kivüli kivitelezéssel. 2 szobás lakrészek már 17.000, 4 szobásak 27.000 P-ért. Értékálló befektetés; bérbeadásnál, amit vállalunk, kamatjövedelmét megkétszerezheti. Díjtalan prospektus.

„CENTRUM" Házépitő Vállalat

I, Horthy Miklós út 15. sz. Telefon: Automata: 69-3-01.

gróf Mailáth József szálloda-bérház **ZSIGMOND L.**

Rózsadombi Étterme

Minden este tánc, szalonzene. Vasárnap és ünnepnap ötórai tea, tánc.

Svábhegyi Szanatórium

subalpin (430 m) diétás gyógyintézet már napi 16.— pengőért legtökéletesebb szanatóriumi ellátást nyujt 5—6-szori étkezéssel, vizkúrával együtt

Óbuda-Ujlaki Takarékpénztár

RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

BUDAPEST, III, Lajos u. 148. sz.

Telefon: 62-4-57.

Betéteket elfogad könyvecskékre és folyószámlára a legmagasabb kamatozás mellett.

Kölcsönöket folyósit váltóra, folyószámlára, értékpapirokra a legelőnyösebb feltételek mellett.

A RÉGI KÖZISMERT

BAGYIK VENDÉGLŐ

UJ HELYISÉGEI

II., CSALOGÁNY UCCA 27.

KELLEMESEK, OTTHONOSAK.

Naponta Burghardt testvérek SCHRAMMEL-ZENEKARA.

MENCZER

tisztitó cég

mindenféle ruhának

fénytelenitését

1 évi jótállással vállalja

Központ:

II., Zsigmond-u. 18. Tel.: 52-0-42.
I., Győző-utca 5. (Pálya-utca sarok) Telefon: 54-9-71.
I., Attila-utca 51. (Bellevue mellett)
II., Török-utca 10. (Irgalmasoknál)
IV., Váci-utca 36. (Duna-u. oldalon)
V., Lipót-körut 21. Telefon: 16-3-68.

ELEGÁNS HÖLGY és UR

DIÓSI CIPŐBEN

JÁR

UTCAI és ESTÉLYI CIPŐKBEN

DIÓSI VEZET!

Nagy hócipő és hócsizmavásár

DIÓSI CIPŐSZALON

VI., Teréz-körut 1/b.

Cimre ügyeini!

HÁZ

Pasaréti úton autóbusz végállomásnál egy 3 és egy 8 szobás villa eladó.

LAKÁS

Menesi úton épülő társasvillában elkülönitett két szoba hallos, azonkivül egy- és háromszobás öröklakások kaphatók. A lakások ára kerttel, mosó-, szárító-, és vasalóhelyiséggel, közművekkel, nagyméretü, levegős szobákkal a legminimálisabb: 2 szoba, hallos lakás 15 ezer P. Ugyanitt egy hasonló helyiségekkel épitendő családi ház 30 ezer pengővel többe kerül! Bővebbet: Telefon: 52—3—71.

2—3—4—5 szobás hallos öröklakások luxus kivitelben, központi fütés, melegvizellátással az Attila utca 95—99. számú társasházban olcsón eladók, esetleg bérbeadók. Közelebbit: Stilus épitő rt. irodájában, I. Attila utca 95. Telefon: 55—8—36.

2 és 3 szobás hallos, erkélyes, Vérmezőre néző gyönyörü modern lakás azonnalra kiadó. Érdeklődés a házfelügyelőnél, I. Logodi utca 63, vagy telefonon: 55-0-35.

Krisztinavárosban zaj és pormentes, napsütéses hegyilevegőju 2 szobás és 3—4 szobás hallos, erkélyes összkomfortos üri lakások azonnal kiadók. Gyönyörü kilátással a budai hegyoldalra. 61-es villamos,- 4-es autóbuszmegállóknál közvetlenül. Györi út 24. Telefon: 53—4—20.

Épülő modern bérházban luxuskivitelü,, 2 szoba hallos és 1 szoba hálófülkés lakások november 1-ére kiadók. Széll Kálmán tér mellett, Káplár u. 7. Érdeklődés a helyszinen.

Fölépcsőházi bejárattal 1—2—3—4—5 szobás legmodernebb lakás Budapest legegészségesebb helyén kiadó. Bővebbet telefonon 52—7—80.

Üzlethelyiségek kiadók. Bővebb felvilágositás I. Naphegy utca 21. szám. Telefon: 52-7-80.

TELEK

Rózsadombon, Törökvész út 79. közmüves, 263 öles telek olcsón eladó. Cim: a kiadóban.

160 négyszögöles telek a Pasaréti út legelején, déli fekvésü, 14.000 P-ért sürgősen eladó. Tulajdonos telefonja: 85-3-54

Olcsó áron eladó a Rózsadombon, Törökvész úton, 263 öles közmüves telek. Cim a kiadóhivatalban. Telefon: 50-2-96.

Kóstolja meg

Szekszárd világhirü borait!

HÁRI JÁNOS

egykori szekszárdi fazekasmester kedves borát méri ki a

„Szekszárdi Borpince"

az ottani borvidék állami ellenőrzés alatt álló Pinceszövetkezetében részes bortermelők kimérése:

VIII., József u. 19.

Budaiaknak azt a kedvezményt nyujtja, hogy ötliteres rendelést díjtalanul házhoz szállit.

Világhirü szekszárdi

bikavér . .	literje	80 fill.
Sötét kadarka . .	„	60 „
Asztali fehér . . .	„	60 „

Fekete Sándor üzletvezető.

Telefon: 32—0—63.

Kályhás! Minden szakmabeli ügyben forduljon a régi jóhirü céghez I., Logodi u. 19. Telefon: 53-0-33 **Béres Márton**

Krisch Fekete János tetőfedőmester

Budán, I., Karolina út 16.

Telefon: 69—5—59.

Jók, tartósak, olcsók, elegánsak

NÉMETH BÉLA

budai cipészmester saját készitményü

CIPŐI.

II., Margit körút 56.

Központi fütést,

használati melegviztermelő-, vízvezeték- és csatornázási berendezéseket készit

Duska és Riedlmayer

Budán, II., Batthyány ucca 67

Telefon: 55—9—75.

Laptulajdonos: VIRÁG ÉS TÁRSA
Kiadásért felel: Viraág Béla.
Felelős szerkesztő: Viraág Béla.

Neufeld Zoltán (Pannonia) nyomda Budapest, VII., Rombach-u. 8. Tel. 42-3-09

XXXI. évf. 1153. sz.

ELŐFIZETÉS

Egy évre . . 24.— P
Negyed évre . 6.— P
Egyes szám 40 f.
Egyesületek, amelyek nek hivatalos lapja, tagjai *féláron* kapják

Budai Napló

1934. január 12.

HIRDETÉSEK
Egy hasáb széles, 1 mm. magas sor egyszeri közlésnél 30 fill. Szövegsor ára 2 P. Ismertető közlemények megállapodás szerint.
A hirdetés dija mindenkor **előre fizetendő.**
Állandó hirdetőknek nagy kedvezmény

Buda érdekeit a várospolitika, közélet, közgazdaság, társadalom és művészet terén szolgáló ujság

FELELŐS SZERKESZTŐ:
VIRÁG BÉLA

Szerkesztőség és kiadóhivatal: II, Batthyány u. 63
Telefon: 50-2-96. Hivatalos órák: délután 4—6-ig.

A Nemzet Stadion mint gazdasági erő

A budai polgárság égető kérdése

Most, amikor országunk fővárosának polgársága a szó szoros értelmében pályaválasztás előtt áll és egy szinte általános népvándorlás méretű helycserét végez, az aranyhegyi nemzeti Stadion, mint élesztő a gyurmát, úgy duzzasztja és dagasztja a lehetőségek elgondolásait. A Nagy-Magyarország készen omló és ömlő gazdasági kincseit, a vidék éléstárát, az ipar hozamát, a kereskedelem szerzeményeit egy 16 milliós nemzet kultúrigényléseit, a buzában rejlő aranyfedezetet, a jóléttől duzzadó kiválóak buzdító, történő és magával ragadó lelki prestige-ét elszedte tőlünk Trianon.

A földnek, víznek, fának, gyümölcsnek, gabonának, állatnak és minden egyéb nemzet gazdagító érték erejétől és tápjától megfosztott lakosságnak pótlásul és csere gyanánt ujabb kereseti lehetőségeket kell biztosítani: már most és mielőbb, nehogy a táphiányos, testi-lelki skorbut betegségbe essünk, ami már a vég kezdetét jelentené.

És im, *Huszár Aladár* főpolgármester egyik újévi nyilatkozatában rámutat arra:

„hogy most már a külföldi idegenjárás komoly méreteivel lehet számolni és ez az idegenforgalom fellendülése *beláthatatlan* lehetőséget nyujt Budapest számára, mert a mai nehéz viszonyok között ez az *iparág* az, amely a kereseti alkalmak óriási tömegét juttatja a polgárság számára. Az út, amit megtettünk — mondja tovább — nehéz volt, de most már számolhatunk azzal, hogy Budapest divatba jött, a külországok utazni vágyó publikuma előtt és ezért rajtunk áll, hogy a lehetőségeket kihasználva, felfokozzuk Budapest gyógyfürdőváros jellegét. A propaganda megindult és a külföldön már ismerik a hatalmas gyógytényezőket, amelyek a legkülönbözőbb betegségek ellen kiválóan beváltak. Természetesen tovább kell haladnunk, annál is inkább, mert bizakodással nézhetünk az idegenforgalom nagyarányuvá tétele és a fürdőváros megvalósítása elé."

Ez a megnyilatkozás már további programmot ad, egyelőre a gyógyforrások és kihasználásuk érdekében olyan létesítményekről, amelyek Európa, de sőt a világ betegeit mozdítsák és vezessék fővárosunk felé.

Ám ne feledjük, hogy a beteg nehezen mozdítható és hogy utazási készsége nem egyenlő lendületű az utazási eszközök felfokozott gyorsaságával.

A magyar virtus folyton-folyvást megismétlődő sportdiadalai már a bajnokságok mértföldköveivel jelzik az utat, amelyen a világfürdő gondolatával párhuzamosan, a sport gyorsan mozgó, nagyobb, egészséges, a viadaltól lüktetőbb tömegeket érdeklő, változatos attrakciókkal csábítják az idegenek sokaságát a magyar fővárosba. Mindent meg kell tennünk, hogy sportkészségünknek és kulturális berendezésünknek legalább annyit áldozzunk, mint amennyit magának a „világfürdő" nagy eszméjének áldozni szándékozunk.

És ne feledjük, hogy *a betegeket gyógyító fürdőtelep* előmunkálatai lassubb érésüek, a betegeknek szóló propaganda halkabb — szinte az egész vonalon klinikai — megfigyelő természetű, és annak szembeszökő eredményei csak esztendők mulva mutathatók fel.

Az egészségeseket vonzó sporttömegek utazási vágya, okulási igyekezete, a világ tájait összekötő gyors és percről-percre gyorsuló „szállítási" lehetőségek, fővárosunk elkerülhetetlen központi fekvésénél a sport művelőinek: (tehát csaknem az egész lakosság közreműködésének) kihasználása mellett korunk olyan lehetőségeit tárja elénk, amelyek átsegíthetnek bennünket ezen a legmaibb megélhetési helycserén, amelynek méretei szemünk láttára érik el a régi elfeledett valóságos népvándorlás méreteinek nagyságát. De kényszerit egyúttal, hogy a termelésben is megtegyük ezt a helycserét, amely szintén gigantikus méretü lesz, amikor búzatermelésről áttérünk a zöldségtermelésre, ahol szintén a melegvizű források segítenek minket.

A magyar virtus, amelynek most van a konjunktúrája, biztosíték rá, hogy a sport, mint nagyban, tehát világviszonylatban űzött nemzeti életpálya gyorsabb ütemben juttat eredményhez bennünket, mint a legnagyobb stilusu, lassan gyümölcsöző gyógyító fürdőberendezés.

Ezért, a nagy és kényszerű kereseti helycserének biztos sikere érdekében kell sportintézményeinket és sportberendezéseinket erőltetett tempóban egyre magasabb fokra emelnünk; ezért kell a sportpályákat, de főleg a nemzeti erő kifejezését, a Nemzeti Stadiont mielőbb és minél tökéletesebben és a jövőnek megfelelő nagyságban megépíteni.

—

A Nemzeti Stadionnak az idegenforgalomban kiütköző nemzetgazdasági jelentőségét elvitatni nem lehet és éppen ez erősíti meg az aranyhegyi Nemzeti Stadion létjogosultságát is.

Ringer Lajos dr.

30 éves adómentességet kérnek a családi házakra a Budai Ingatlantulajdonosok

A Budai Ingatlantulajdonosok Egyesülete legutóbbi népes értekezletén dr. Bárdos György elnök az adómentességre vonatkozó rendelkezéseket ismertette és rámutatott annak fontosságára, hogy a családiházak építkezése terén teljes stagnáció áll be, ha az építtetők a 30 éves adómentességben nem részesülnek. A Budán szépen megindult kis lakóház építkezéseknek nem szabad szünetelni, mert a lakosság széles rétegében él a vágy, hogy saját családi lakóházához jusson és ha ezt Budán nem tudja megvalósítani, elmegy a környéki városokba. Az utolsó években a lakosság tekintélyes része hagyta el a fővárost és megduzzasztotta Ujpest, Kispest, Rákospalota és a többi városokat, pedig az itteni lakosok nagy része a fővárosban keresi kenyerét és a fővárosnak elsőrendű érdeke volna, hogy itt szaporítsa a fogyasztóképesek számát. Kovatsek Ferenc a Kőművesmesterek Szövetségének ü. v. elnöke szerint minél több kispolgárnak kell megadni a lehetőséget ahhoz, hogy a saját házában lakjék. Az igazi boldogság nem a szűk bérházakban van, hanem a szép külső vidékek egyszerű kis otthonában, melynek minden talpalattnyi rögét szeretettel ápolja és gondozza tulajdonosa. — Dr. Lugmayer József társelnök Óbuda fejlődése érdekében szól. Az óbudai híd felépítésének nem szabad abban maradnia és a Stadiont sem lehet máshová elhelyezni, mint egyedül a legalkalmasabb helyre: Óbudára. Bozó Gyula műépítész az építtetőnek nemcsak adómentességet ad, hanem más kedvezményekben is részesítené mert az építkezés elsőrangú nemzetgazdasági érdek. Dr. Tárnok Béla a szép budai hegyvidék káros elhanyagolásáról beszél. Kiemeli azt a szomorú képet, amelyet a Kissvábhegy egyik része nyujt, ahol ma már telek nincs is beépítetlenül és még mindig út nélkül vannak a lakósok. Dr. Kaszás József törvényhatósági bizottsági tag a fejlődés érdekében szükségesnek tartja, hogy az ingatlantulajdonosok kívánságaikat állandóan napirenden tartsák. A zsúfolt lakásviszonyok kedvezőtlen hatást gyakorolnak az egészségügyre, ezt mint orvos napról-napra szomoruan látja. A főváros még távol van attól, hogy lakásbőségről beszéljenek. Az üresen álló lakások legnagyobb része, lebontásra régen megérett ócska, rozoga viskókban van. Sok helyen még az életbiztonság sincs meg. Dr. Bárdos György elnök bejelenti, hogy a legsürgősebb feladatok orvoslása céljából és az óbudai híd építésének folytatása érdekében az illetékes hatóságokat memorandumban keresik fel.

Attila jubileum

Jegyzetek az ünnepi programm szegélyére

Az Attila jubileumi ünneplésével a világnak tudomásul adjuk, hogy megdönthetetlen igazság az, amit krónikáink hirdetnek és szentül hiszünk a hun-magyar azonosságban. Ezt igazolják munkáikban legujabban Hóman Bálint, Gombócz Zoltán egyetemi tanár, Melich János, Császár Elemér, Németh Gyula egyetemi tanárok, Balassa József és sokan mások. A hun-magyar orientációt azért szoritották eddig háttérbe, mert a finn-ugor rokonság kapcsolatának előtérbejutásával a két tudós csoport számára szüknek bizonyult az Akadémia és mert az osztrák uralom által támogatott finn-ugor irányzat anyagi előnyöket is élvezett, a porondon győztesek jóidőre ők maradtak. Balassa dr. megállapitása szerint a finn-ugor fajiság ma már megdölt, csak nyelvanyag átvételéről van szó, ezzel szemben győzött a régi skytha, hun-magyar, turk faji azonosság orientációja, amelynek kiegészitő része a finn-ugor csoport is.

A németek szivesen neveztetnék magukat hunnak azért, hogy szoros kapcsolódásba juthassanak az indiai népek históriájával és kulturtörténetével. Igy lettek indo-germánok. Amikor az egész világ a hunfajta népet a magyarhoz köti, ugyanugy ősi krónikáink is, bün volna ezt megtagadni. Attilát az egés világ, mint a hadvezetés tudományának elismerten legnagyobbját ismeri, aki mellett Nagy Sándor, Cézár és Napoleon eltörpülnek. A világ köztudatába ujból bele kell vinni, hogy a magyar, az erdélyi székely, ahogy ők mindig is hitték, Attila népe, a régi, 3000 éve ottlakó Teke-törzs utóda. A világnak meg kell tudnia, hogy Attila és népe nem volt barbár. Az Isten ostornak is csak igy használhatta Attilát. Attila nem pusztitotta el Rómát, csak megintette a jóra. A vandálok fejedelme viszont, amikor megállt Róma falainál, a pápa hiába való kérelme dacára felgyujtotta és kipusztitotta Rómát.

Az Attila jubileum hivatása, hogy a magyar lélek megint megteljen a régi legendás idők történetével és a szithákról, a hunokról és Attiláról szóló legendákat ujból mithológiánkba iktathatjuk be.

A hunfajta népekkel való kapcsolat felvétele azt jelenti, hogy jelen időben magunk mellett testvérként tudhatuk azokat a nemzeteket és népeket, melyek magukat skytha, illetve turk fajuaknak tudják, pedig ezeknek a népeknek száma nagy, sok. Egy nemrég megjelent angol munka Európa és Előázsia turáni népeit 55 millióban állapitja meg. Indiában a turk, skytha, hun, dravida és mongoloid népek száma kb. 150 millió. Ehhez járul Kina és Japán rokonnép csoportja.

Desericius a tizennyolcadik század közepén és végén a vatikáni könyvtárban kutatott, ennek volt az eredménye az ő ötkötetes nagy munkája a hunok és magyarok eredetéről és őseiről. Ő fedezte fel többek közt Julián barát levelét, illetve Julian barát rendtársának a levelét a Vatikánban amelyet Magna Hungáriából irt volt a pápának, megtalálván Magna Hungariában az ott visszamaradt magyarokat.

Több kötet foglalkozik a kinai krónikák hunokra vonatkozó adatainak feltárásával és átültetésével. Többek közt olyan részletek kerülnek napvilágra, amelyek Európában eddig publikálva nem voltak. Egy másik kötetben az indiai turkok és ugorok magyarral egyező szókincse kerül a tudományos világ elé egy mintegy 1200 ilyen szó keretében.

Három-négy kötetben kapjuk az indiai szaktudósok ismertető munkáit a skytthák és hunok indiai betelepüléséről. A 24 kötetből álló Attila jubileumi sorozatot kiegészíti egy 800 mü cimét felölelő Attila bibliográfia.

Az 1930—31-es kiadásu angol lekszikon a hunok négy csoportját mutatja be: 1. az Attila-féle hunok, 2. a magyarok, 3. a fehér hunok, akiket a magyarokkal azonosit a lekszikon, 4. indiai hunok, akiket viszont a fehér hunokkal azonosit a lexikon. India őstelepülőinek ugy a lexikon, mint más szakkönyvek a hunokat és a skythákat tartja, sőt a mai legjelentősebb indiai népcsoportok és fejedelmek ezektől származnak.

A magyar őstörténet és krónikák a magyart skythának és a skythaság keretében hunoknak mondják. A két állitást kapcsolva, a magyar ősi mult egyetemesen kapcsolnato India őstörténetéhez és kulturhistóriájához.

Száz esztendő óta mesterségesen irtják, kezdetben Ausztria parancsára a magyar köztudatból a hun azonosság tudatát, ezért nem került leforditásra latinból Mátyás óta például Bonfinius nagy történelmi munkája. 1934 lesz 500 év előtti születésének évfordulója. Bonfiniusban a következő kitételek olvashatók; Tudjuk, hogy a pápa őszentsége nagy tudós és jós hirében áll, de akkor igazán téved, amikor az ő allemannjainak kedvezvén, a magyar históriát meg akarja fosztani attól az értékes tudattól, hogy ők hun leszármazottak. Ezért nem lehetett Bonfiniust eddig leforditani.

Bonfinius mellett Pray hatalmas munkája szól a hunok, avarok és a magyarok régi dolgairól. Magyarul első izben került kiadásra Zajty Ferenc révén.

A polgári egység ünnepe
Kozma Jenőt
lelkesen köszöntötte pártja a Polgári Egység Klubjában
— Ujévi üdvözlések Budán és Pesten —

Hirtelenül tüzte ki a *Polgári Egységes Pártja* e hó 8.-án estére *Kozma Jenő* újévi üdvözlésének, — eleinte csak szükebb pártkörben tervezett, — de váratlanul óriási arányokat öltő ünneppé kialakult évadnyitó társasvacsorát, az Akadémia utcai klubhelyiségben. A tágas termek alig birták befogadni az ünnepies hangulatban érkező közönséget, mert mindenki igyekezett kezet fogni a pártvezérrel az évforduló alkalmából és mindenkinek volt egy jókivánsága, amelyet — ha két szóban is, — de föltétlenül akart neki elmondani. Az összes pártkörök vezetőegyéniségei, Buda és Pest számottevő polgárai jelentek ott meg ünneplő ruhában csak talán épen maga a pártvezér *Kozma* Jenő, aki minden ünneplésnek és tüntetésszerü felvonulásnak ellensége, jelent meg szürkében, nem is gyanitva, hogy a párt táborát alkotó polgárság mily nagy arányu óvációban kivánja őt részesiteni. A termek és előcsarnokok tulzsufoltsága miatt a később érkezők közül sokan, nagyon sokan kénytelenek voltak az üdvözlő iv aláirása után sajnálattal távozni. Már minden hely el volt foglalva s akinek nem jutott ülőhely a falmentén állva várta a vezért, aki az utóbbi hónapok erősen zajló politikai vizén oly nagy nyugalommal és igazsága teljes tudatában, oly biztosan vezette a párt hajóját, szolgálva ezzel *Gömbös Gyula* miniszterelnök nemzeti nagy elgondolását, amely nemzeti egységbe tömöriti a magyarságot.

A társasvacsorához némi késéssel érkezett meg *Kozma* Jenő, de maga az ünnepi szónok *Usetty* Béla dr. is utolsó pillanatban érkezett és alighogy kezet fogott Kozmával már is szólásra emelkedett, hogy üdvözölje a vezért.

Meg-meg ujuló éljenzés, a párthüség és baráti érzés megismétlődő, lelkes megnyilatkozása közben a klub háznagya kért csendet, üdvözölve a megjelenteket és fölkérte

Usetty Béla dr.

országgyülési képviselőt, hogy ünnepi beszédét mondja el.

***Usetty* Béla rokonszenves egyéniségét előbb lelkes óvációban részesitették és csak ennek csillapultával kezdte el beszédét, — tiltakozva az ellen, hogy ünnep beszédet mond, mert csak beszámoln óhajt a multról és programmot adni jövő számára. Ez az ország ma nem beszédeket vár, hanem tetteket. A multra tekintve vissza, sajnálattal látja, hogy az adóalanyok lassan elhullanak, de ujak nem jönnek a helyükbe. Meggyőződése szerint a párt köteles támogatni a kormányt, mert akik cifra frázisokkal jönnek, azok a közönséget akarják megtéveszteni. A kormánytámogatás nem zárja ki azt, hogy a párt becsülettel ne harcoljon a polgárság érdekeiért, ahogy azt a *nyugdijjavaslat* vitája is bizonyitja, ahol a pártnak sikerült — és ezt hálával ismeri el — elfogadtatni a miniszterelnökkel javaslatai nagy részét. A párt nem vállalja a fejbólongatás szerepét és fölemeli a szavát minden olyan kérdésben, ahol a polgárság nagy érdekeiről van szó. Ezt a kötelességet tiz év óta gondosan teljesiti is a párt és éppen ezért fájt, hogy akadtak, akik szembe állitották egymással a párt tagjait, ami azonban kevés sikerrle járt, el is mult, és ez az összeforrott polgári tábor ma erősen áll régi álláspontján, nem engedve magát félreállitani. A vezető politikusnak nem lehet a célja, hogy keserüségeket váltson ki a párt tagjaiból, hanem a *nemzeti szent érzést és áldozatkészséget kell fölkeltenie* és erősiteni a bizalmat a jövendő iránt. A Polgári Egység pártjának tizesztendős nagy munkáját a *destrukció elleni küzdelemnek* szentelte, fölemelve az elesetteket, mert a párt erős hittel néz a jövőbe, amely felé kell irányitani a nemzet utját.**

A *várospolitikában* is ezek az eszmék domináltak a párt munkájában és csak igy sikerült *Kozma* Jenő bölcs vezérlete mellett *deficitmentesen vinni át a várost az ujesztendőbe*, szigoruan állva a pártvezér álláspontján, hogy minden egyes fölösleges fillért meg kell takaritani a tulterhelt, áldozatkész polgárság javára. A szigoru takarékosság mellett azonban *közmunkákat is teremtett* a párt, nem sietve el a nagy kérdések megoldását, mint ahogy a *Tabán rendezését* is csak gondos megfigyelés és megfontolás után intézte el. Ez a párt sürgette a *Vásárpénztár ügyének kivizsgálását is* (éljen *Payr Hugó*), anélkül, hogy túlzásokba ment volna, mert senkit sem üldöz, senkit pellengérre állitani nem kiván. Sürgette a *Rudasfürdő kiépitését* is, mert fejleszteni óhajtja a *fürdőügy kérdését*, amely szintén a polgárság anyagi érdekeit szolgálja.

Ezt a pártot *nem vezeti a hiuság*, nem vindikálja az egyedüliséget és szivesen folytatja közösen azt a munkát, amit a jövő megkövetel. Ez a város kötelességszerüen *törleszti a mult adósságait* s ebben számithat mindig a Polgári Egység pártjára, de *az élet forgalmát megakasztani nem engedi*. Az ország érdekeit szolgálták akkor is, amikor a Rudasfürdő ügyét sürgették, mert *szolgálják vele az idegenforgalmat*, amelynek révén nehéz kérdések oldhatók meg.

Mindezekben a közérdekü törekvésekben és célkitüzésekben a *legnagyobb érdem az elnököt* illeti, *Kozma* Jenőt, aki ritkán tapasztalható rutinnal vezette a párt ügyeit. Leszerelte azt a mohóságot, amellyel a párt türelmetlen tagjai siettetni akarták a kérdések megoldását, ami azonban néha nem is volt oly nagy baj. Hálás köszönetet mond az elnöknek azért a *fáradhatlan munkásságért* a multban és arra kéri a Mindenhatót, adjon neki erőt, hogy a jövőben is ily sikerrel vezesse ennek a világvárosnak a polgárságát a boldogabb jövő felé, megtartva őt a párt élén. Kivánja, hogy *Kozma* Jenő vezesse a pártot e nehéz időkön át *az igéret földjére*. Lelkesen éltette *Kozma* Jenőt, üd-

vőzölve a párt minden tagját, azt kérve, hogy a párt az eddig mutatott *hűséggel és odaadással támogassa a párt vezérét.*

Lelkesebben már aligha lehetne ünnepelni embert, mint ahogy a jelenvoltak ezt Kozma Jenővel tették, akivel mindenki koccintani akart és akinek mindenkihez volt egy jó szava. Azután hirtelen szólásra emelkedett

Kozma Jenő dr.

országgyűlési képviselő

és azzal kezdte, hogy körülnézve azt látja, hogy mindenki itt van, *aki itt volt.* Ez a legnagyobb elégtétele, legerősebb igazolása a pártpolitikai irányzatának. Az elmult esztendő nehéz esztendő volt és gyakran kellett a pártvezetőségnek számot vetni, hogy helyes uton jár-e? és tartsa-e a frontot? Tartotta becsülettel, tisztességgel, mert szeretettel támogatta őt munkájában a párt s azért ma könnyü a helyzete, amikor ezen kedves estén felszólal, mert bizalom sugárzik feléj minden szemből, ami átsegiti őt minden akadályon. *Félreismerték* az ő törekvését, aki a Polgári Egység pártjának megalkotásával *a nemzet egység alapjait vetette meg* és azok, akik ebben *ellentétet láttak* és igekeztek azt megteremteni, a *nagy egységet bontották.* Mi is százszázalékig követeljük a nemzeti egység megteremtését, mi is ezeket az elveket szolgáljuk és *ezért állunk a kormány mellett.*

Visszatekintve a mult esztendőre, amikor a párt pozicióját kellett megvédeni, örömmel látja, hogy ma mindenki itt van *és aki nincs itt — az nem hiányzik.* Nem azokat érti ez alatt, aki ma csak azért mentek el innen, mert *szük már a párt számára* ez a helyiség és soknak már nem jutott hely, — de érti azokra, *akik nem ismerték fel* a helyzetet és nem látták tisztán *az igazi zászlót* Ez a párt nem gyöngült, sőt *nagyarányokban megerősödött,* amit annak a becsületes politikának tud be, amellyel senkit megtéveszteni, félrevezetni nem akartak. Ez a párt nemcsak ebben a teremben él, hanem elindult Budáról *és ma erős a város minden részén.*

Az elmult esztendő *gazdaságilag sem volt jó,* de kéz a kézben élni fogunk, mert *meg lesz a betevő falatunk.* A kormány egyedüli gondja, hogy *könnyitsen minden egyes polgár helyzetén* s ha az elmult esztendőben sok keserüségben is volt részünk, még is *ápoltuk a polgári összefogást,* mely a kormányzat egyik erős forrása- A pártprogramm tisztessége vonzotta a polgárságot s annak a kezéből kapta az inperiumot, amelyet azonban csak addig gyakorol, amig hivei hűségéről meg van győződve. De ugy véli, hogy az elmult tizesztendő emlékét, sem a vezetők, sem a *polgárok lelkéből kitörölni nem lehet.* A polgári egység segitségével elfoglalt pozíciót *feladni nem szabad.* mert ezt követeli a polgárság minden nagy érdeke, amely ma a Polgári Egységes Pártjához fűződik. Ez összeforrott társaság együttmükődésének az alapl **öve** a *józan megitélés* és a *hűség,* amely együtt lüktet a magyar főváros minden érzésével, amely kitermelte a párt vezetőit, de követeli egyuttal azoktól ennek a *becsületes irányzatnak a betartását,* ezen az uton való továbbhaladását.

Az ujév programmja rövid és egyszerű: — *azt kell tenni, amit a polgárság kiván.* Téves az a felfogás, hogy magánérdekeket a párt nem szolgálhat, mert a *sok magánérdek alkotja tulajdonképpen a közérdeket,* amennyiben ez alakitja ki a közvéleményt. Ilyen *az ifjuság nagy kérdése,* amely aggodalommal tölt el mindenkit és számára is ez a legaggasztóbb téma, mert *pusztán igéretekkel ezt megoldani nem lehet.* Bünt követ el, aki többet igér, mint amit teljesiteni tud. Sulyos aggályok közt *keresi a reális módokat,* hogy miképpen lehetne ezt a kérdést *sikerrel megoldani,* mert igazán és őszintén osztozik a szülők és az ifjuság *gyötrődő fájdalmában.*

A *Polgári Egység Pártja* van hivatva irányitani e nagyváros jövendő sorsát, mert *a polgárság képezi a kialakulás magját* s éppen ezért nem engedheti meg, hogy *a forumról félreállitsák* a polgárságnak ezt a jellegzetes pártját, amely a jövőben csak gyarapodhat, magához ölelve a polgárság óriási tömegeit. *Hittel, szeretettel, bizalommal* erre üriti poharát!

A lelkes szavak után, mint a hangyaboly mozdult meg a termet zsufoltan megtöltő hallgatóság és szünni nem akarró éljenzés közben ünnepelték a polgárság népszerű vezérét, Kozma Jenőt.

Megjelent itt és részt vett a társasvacsorán minden pártvezér, egyesület, testület, amely ragaszkodik Kozma Jenő személyéhez, de ott voltak az ismert országos és várospolitikusok, a társadalmi osztályok vezérei, képviselői, de ott volt Buda is, ahogy az alábbi hiányos névsor mutatja:

Aigner Ottó, Altstock Pál, Anda Géza, Andréka Károly, vitéz dr. Árváthfalvy Nagy István, Bakay Tibor, Baránszky Gyula dr. Becsey Antal, Beke Mózes, Benedek Szabolcs, Böngérffy Géza, Bucsánszky Bertalan, Csiszár Nándor dr., Dorner Gyula, Éder Ernő, Fáber Fülöp, ifj. Gaár Vilmos, Gloetzer József, Grenyó Bertalan, Günther Tivadar, Gyöngyöshalászi Takács Gyuláné, Halwa Sándor, Harrer Ferenc, Hegedüs Miklós, dr. Hoór Tempis Móritz, Horváth Lajos, Hubert Vilmos, Kármán Norbert, Kovács József, Kozma Gyula, vitéz Marcsekényi Imre, Martin Gyula, Nagy Béla, dr. Nagy Lajos, Nagyőszi Ferenc, Nemes I. György, Németh Béla dr., Okolicsányi Kuthy Dezső, Oszoly Kálmán, ifj. Oszoly Kálmán, Orova Zsigmond dr., Pásztélyi Vilmos, Pásztory Zoltán, Pénzes Mihály dr., Piazza Győző, Pompéry Elemér, Rákos Zoltán, Rószás Pál, Sóváry Emil, Steinberg Albert, Szász Albert, Szentirmayné, Szibinkits György, Téry Miklós dr., Trauschenfels Frigyes, Ugron Gábor, Vezér Károly dr., Vigyázó Géza dr., Wéber Sándor, Zajty Ferenc, Zboray Gyula dr.

A dunántuli népművészet ébredése

A világtörténelem nem ismer egyetlen kultúrnemzetet sem, amelyek hőskora oly hosszú időt élt volna, mint a magyaré. A hőskor levegőjében mindig ott szárnyal a nép művészete, az élet — és e változatos tragikomédiának a kedélye. Amikor más népek a békesség napsugaras világában összegyüjtötték műveltségük, művészetük jobblétet biztosító kincseit, — mi szegény, rokontalan maroknyi nép, tatárral, törökkel, némettel harcolva védtük önmagunkat és védtük Nyugat-Európa kereszténységét, kultúráját, de mi magunk pusztultunk számban és vagyonban egyaránt. Mi voltunk az „előőrs" nép, amely dalolva ment a harcba évszázadokon át.

A világháborúban is ugyanez a sors ért és vert bennünket. Miért? Mert erre rendelte nemzetünket a Gondviselés. Mert a sas csak a magasban, viharverte sziklák között találja meg fészkét és életét, — mert a pacsirta is csak a kűzdelmes magasságban dalol, jólehet tudja, hogy ott nem talál búzaszemet.

A mi népünk fiatalságának faji szelleme: — a harcban a vitézség — békében a szorgalmas, becsületes munka — pihenés idejében a (tudatalatti) nép művészet. Nincs nép a közelségben, mely a magyart eredeti benső élete színeiben, fellángolásában túlszárnyalni tudná. Bizonyság ennek a ruházkodása, ünnepi szokásai, virágai, kézimunkája, dalai, táncai. Micsoda művészi készség és hangulat érvényesül minden lelki megnyilatkozásában. Ez a nagy nemzeti gazdagság, amely legnagyobb részben némán, vagy szétszórva pihen népünk lelkében, az egyes falvakban máris énekes és táncos csoportok alakulására vezetett. Személyes meggyőződésem alapján állíthatom, hogy ezek a népszinműveket játszó falusi alakulatok, lelket gyönyörködtető produkciókra képesek.

Ma, amikor a kormányférfiak politikájuk gerincévé tették a nemzeti egységes akarat és gondolkodás kialakitását; amikor a társadalom legjobbjai az erős nemzeti szellem talajára épitve végzik a bel és külföldi propaganda áldozatos munkáját, valóban elérkezett annak az ideje, hogy a magyar falu népe nagyértékü művészi megnyilatkozásait hozzáértő módon, nemes irányban, a tapasztalat útmutató világitása mellett kiképezzük és a nemzet egyetemes érdekeinek szolgálatába megszervezzük.

A nemzeti erő pillérei, az egyes egyének tettrekészségének és képességének élő köveiből alakulnak ki. Ezeket kellő helyre, a nyilvános érvényesülés lehetőségének fórumára kell állitani. Ez a beavatkozás, amely a falu fiatalságát, — ezt a meglevő és nagyszerű nyersanyagot — művészi formába foglalja; tökéletes művészi legyen, de emellett fegyelmezett érzékkel is birjon, — és vezérelje a célkitűzésénél a nép lelkének csalhatatlan ismerete, — a népnek és művészetének szeretete.

A természet ölén élő, a földet ápoló ember a nemzet fájának legfőbb gyökere. Ez kapcsolja össze a nemzeti kultúr-virágokat termő fáját az édes hazával, ezzel a megszentelt anyafölddel, amely nélkül nincs virulás, sem a nemzeti müveltség, sem a művészet gyümölcsös kertjében. A nemzetköziséget mímelő város és főváros művészete elveszti legértékesebb jellegét, a nemzeti színt, hacsak időközönkint a falu kincses lelkéből az igaz nemes, romlatlan, gyönyörű magyar nyelv zengő hullámain át megerősítést nem kap. A falu magányából kisarjadó népművészet fénykévéje sugárzásától kipirul a városi ember halvány arca és az élet önmagát hajszoló forgatagában elfásult lelke felfigyel a mindannyiunknak oly drága szülőföld soha el nem muló, édes emlékeire.

E napokban Budára tette át működését — a nagy idők nyomán —, a Dunántúli Közművelődési Egyesület, élén két nagy értékünkkel: — Nagy Emil és — Kozma Jenővel. Mindkét férfiúban a népnek és a művészetnek bőséges szeretetét látom ahhoz, hogy a Dunántúl pompás népművészetét a főváros nyilvánossága elé hozza, gazdagitsák, gyarapitsák a nép jólétét és a városi ember nemzeti érzését. Tegyék pedig ezt, az őket jellemző áldozatos lelkesedéssel, kitartással és erős akarattal, mert végeredményben a legmagasztosabb célt: — a „reviziós propaganda" céljait valósítják meg. — —

A költő szavai jelőljék meg az utat: „Ha jó a cél, mit kitűzél magadnak, akadnak akkor biztos eszközök!"

Szalay Sándor dr.

Olcsóbbá teszik az életet a mélyfurások

— A szén és kén bűnei —

Ezt az igazságot vonta le lapunk legutóbbi vezércikke, mint a mai napok legfontosabb kérdését.

A tisztviselők fizetését leszállítani már nem lehet, a nyugdijakat sem, tehát olcsóbbá kell tenni a megélhetést.

A mélyfurások révén nyert melegviz 75 százalékkal olcsóbbá tenné a fütést, — az igy előállított villanyt, közlekedést és világitást 50 %-kal. Ezt kiszámitani nagyon egyszerű dolog, mert tulajdonképen csak a fúrást és a melegviz vezetékének költségeit kellene 20—25 év alatt törleszteni.

Minden ipari üzem, amely ma villamoserőre van berendezve, felével olcsóbban termelne, de gőzerővel dolgozók is sokat takaríthatnának meg, mert az 50—60 fokos vizet olcsóbban lehet 90 fokra fölmelegiteni, mint a 15 fokosat.

A főváros mielőbb kéntelen lesz áttérni a melegvíz fűtésre, még pedig elsősorban az olyan iskolákban, ahol központi fütés nincs és, ahol a zsúfolt tantermek miatt állandóan küzdenek a friss és jobb levegőért. A hazai fiatal szenek tudvalevőleg még sok kénes-gázt fejlesztenek, ami sok gyermek silányabb szervezetét nagyon megviseli. A székesfővárosról tudott dolog, hogy rendkivüli módon és nagy áldozatkészséggel gondozza iskoláit — e téren talán vezet is Európában — s igy nem térhet ki a különböző egészségügyi szervezetek és tekintélyes szakvéleménye elől, amelyek a nem eléggé érett szenek kéntermelésével hozzák kapcsolatba a gyermekek egészségének évről-évre jelentkező és fokozódó csökkenését.

A meleg, sőt a forró viz itt áll mérhetetlen mennyiségben alattunk, mint a jó Isten különös áldása. Csak meg kell fúrni ezt az áldott magyar földet és soha ki nem apadó bőséges mennyiségben lesz meleg, sőt forró vizünk.

Minél szélesebb körben terjed igy a melegviz-fütés, annál tisztább lesz e város levegője, ami Budán létkérdés, mert füstös, kénes, kormos levegő, az annyira kivánt fürdővárosnak sehogy sincs előnyére. Ma még a drága *távfütés* van előtérben, de azt rövidesen a mélyfúrások révén föltárt hőforrások vize fogja fölcserélni, mert ezt csak rövid távolságokra kell elvezetni, s igy kevésbé hül le útközben, mint a távolról vezetett, mesterségesen hevített vizek.

Budapesten, de főleg Budán egészen biztos eredménnyel — minden téren minden nagy területü ház udvarán megfúrható a föld és 100—200 méternyi mélységben már meglelhető a kivánt meleg viz. De a tudomány ma nem is sejti, hogy ezek a mélyfúrások a forró viz mellett, mily csodás hatású gyógyvizeket is tárhatnak fel. Példa erre a *Rudasfürdő* mellett föltárt három új forrás, amelyek közül kettő világhirre méltó gyógyforrás.

De van más fontos hivatása is ennek a meleg víznek.

Ezek a mélyfúrások s az igy nyert meleg víztömegek felhasználásuk után, megfelelő mennyiségben táplálnák a *téli kikötőt* és *megoldást nyerne a Dunamenti egyetlen melegvizű téli kikötő kérdése is,* ami rendkivüli hasznot jelentene Budapestnek.

A mélyfúrások által feltárt meleg viz tehát tisztábbá, egészségesebbé tenné Budán a levegőt, — megkiméive gyermekeink egészségét és védené a kén kihatásai ellen, — megteremtené a melegvizű téli kikötőt, — olcsóbbá tenné a fütést, a világitást, a közlekedést és az ipari termelést, — amivel óriási mértékben szállitaná le a megélhetés költségeit ma, a redukált fizetések és nyugdijak is a várható árdrágulások idején.

A kérdés napról-napra sürgősebbé válik és világhirű geológusok nagy gárdája áll rendelkezésünkre, hogy valóra váltsa.

Dubonai Pál

Történetek az alvó Balatonról

avagy

egy badacsonyi kirándulás viszontagságai

Irta: **Margittay Rikárd dr.**

Bár a Balaton idei szezónja már befejeződött és szépséges Csipkerózsikánk ismét belemerült 10 hónapos álmába, mégsem lehet elég korán hozzáfogni az évtizedes mulasztások sűrű pókhálószövevényének szétvagdalásához, hogy az első nyári napsugár legalább azok egy részétől megszabadulva, csókolhassa életre az alvó királykisasszonyt. Ifjú és tetterős kereskedelmi miniszterünk már az idén is megmutatta, hogy nem is annyira mindig a pénz, hanem inkább a jóakarat s energikus közbelépés tehet csodákat a nemtörődő slendriánságok közepette, melyek még a régmúlt táblabiróvilág mentalitásával akarnak ma is meglenni.

Kultúrtörténeti szempontból ugyan érdekes erről a letünt időről olvasni, amikor a balatonmenti uraság egyrészt azért nem fürdött, mert „náluk csak a kacsa meg a zsidó fürdik, uriember nem", másrészt pedig, mert „okos ember kényszerítő szükség nélkül nem megy a vízbe", vagy arról, hogy márciusban indultak el a követválasztásra Dunántúl, de csak szeptemberben értek oda, mert közben az útbaeső atyafiságot kellett végiglátogatni, vagy amikor a betyárokat üldöző pandur a korcsmaasztal egyik végén fogcsikorgatva volt kénytelen nézni az asztal másik végén duhajkodó haramiát, mert — az asztal közepe fölött húzódó mestergerenda jelezte a megyehatárt, amelyet átlépnie már nem volt szabad.

Répa Rozi története.

Ez időkből való könyvben olvastam, hogy a Badacsony alatt folyó Eger-patakon álló Diskay urasági malomban szolgált valaha egy Répa Rozi nevű csinoska kis cseléd, akit éppen emiatt a fiatal földesúr egy éjszaka nagyon megriasztott. Rózi azonmód hajadonfőtt mezitláb elszaladt a pár kilométerre levő Urgelyuk csárdába a tolakodó elől. Éppen ott tanyázott bandájával Sobri Jóska, akit a közeli Bakonyból szorítottak oda a pandurok. Vigasztalja Sobri a siró leányt s küldi két betyárját az urasághoz: „azonnal irjon levelet, melyben bocsánatot kér erőszakosságáért a tisztességes leányzótól, ha pedig nem teszi, maga megy el a levélért, de akkor a két füle lesz a pecsét rajta". Rövidesen meg is hozzák a betyárok a levelet, Sobri átadja a leánynak s megkérdi tőle: „Hát most hazamégy-e édesanyádhoz, vagy vissza a Diskay malomba, vagy pedig velem tovább a Billege csárdába betyár szeretőjének?" Rozi könnyezve válaszol: „Megyek én kenddel a Billegébe, vagy akár a világ végére"... Vele is maradt holtáig.

Nézzük csak a térképet, rajta van-e a Diskay malom, az Urgelyuk, meg a Billege csárda? Rajta bizony, nézzük hát meg, mi maradt a 80 év előtti betyárromantikából!

„Ez is csak nálunk történhetik"...

A somogyi partról csak egyszer egy héten megy Földvárról célirányos hajó a főszezónban is Badacsonyra, s a kifüggesztett menetrend szerint déli 12 órára ér oda. Sebaj, 12.10-kor megy tovább onnan a vonat Tapolca felé, azzal útba lehet ejteni mindezeket a helyeket. De persze a hajó késik, nem sokat, csak 15 percet, szerencse, hogy a vonat is késik 10 percet s éppen akkor ér oda a badacsonyi állomásra, mikor az onnan 100 lépésre eső hajókikötő előtt gőzösünk megáll. És mit gondolnak, a vasút megvárja azt az 5 percet, amíg a hajó tovább utazni akaró utasai elérik a vasúti kocsikat? Oh, esze ágában sincs, hanem vígan fütyölve és pöfékelve hagyja a kiránduló társaságot faképnél. Notabene, a legközelebbi vonat csak 3 óra mulva jön. Hát ez az például, amire csakugyan rá lehet mondani, hogy „ilyesmi csak nálunk történhetik". Mert nem képzelhető el, hogy bármily vacak kis osztrák, vagy olasz fürdőhelyen a mozdonyvezetőnek, vagy kalauznak ne volna instrukciója arra, hogy ha látja az amúgy is oly ritkán járó hajót kikötni, várja még be azt a pár percet, amíg az esetleg átszállni akarók odaérnek s ne rontsák el a kirándulók napját. Ez sem kerül pénzbe, hanem csakis kultúra dolga!

Két klasszikus szerelmes vára.

Mivel az általam idecsalogatott társaságból még többen a Badacsonyt sem látták, elhatározzuk, hogy ha már lecsúszunk egyelőre Répa Roziról, megnézzük a bűbájos Himfy szerelmei költőjének és ideáljának egykori kuriáit, amíg a következő vonat jön. Nekiindulunk a hegynek: Uramisten, előbbi mérgünk még el sem szállt s máris itt az ujabb bosszúság! Azt hiszem, az egész ország legrosszabb útja az, amely a Tihany utáni második legnagyobb balatoni nevezetességhez, a Badacsonyra vezet. Az utat borító bazaltkövek ugyanis nem lapjukkal, hanem élükkel vannak felfelé állítva, úgyhogy Dante poklának útja sem lehet hegyesebb élekkel kikövezve. Mire fölérünk, már több női cipősarok hullott el a csatatéren, de a férfilábbeliek is erősen fel fogják fendíteni a cipészipart, mely az út építőjét bizonyára még ma is évi tiszteletdíjban részesíti. Mért nincs ott legalább oldalt egy csík sima, jó út a turisták számára elkészítve?

Igaz, hogy fenn a páratlan panoráma mindenért kárpótol, de a romantikus lelkek mégis meg vannak bántva, mikor látják, hogy a Kisfaludy szerény présház még szerényebb „múzeumnak" berendezett szobájában a sümegi igazi múzeumban elhelyezett eredeti Kisfaludy relikviák kopott fényképei lógnak csak a falon, a gépirásos magyarázó szövegek papirszalagjai el vannak rongyolódva, alig olvashatók s a vitrinekben főleg a Balatoni Szövetség évekkel ezelőtt megjelent érdektelen kiadványai porosodnak. Ma ez a kegyeletes hely inkább az Eszterházy pincészet céljait szolgálja, mely itt a falon lógó borárjegyzékek szerint méri a kirándulók számára a becsipésre igen alkalmatos nedüket...

És sajnos, még ennek a szegényes és elhanyagolt berendezésnek is örülnünk kell, mert legalább valami s a mult hagyományait tisztelő utas a maga fantáziájával pótolhatja a műgond hiánya folytán nélkülözött méltó keretet. Mert ha az utas át akar menni a szemben levő volt Szegedy Róza kúriába, hogy kegyeletét lerója e magyar „ewige Geliebte" léptei által nevezetessé lett helyen, ott még különösebb meglepetés fogadja. T. i. egy fekete festékkel kent írású fatábla, mely szerint: „Idegeneknek tilos a bemenet!" Megtudjuk, hogy a gyönyörű régi stilusú emeletes, nyilt oszlopos tornácú kúria most a Hertelendy uraságé, oda bemenni nem lehet s különben is, ott semmiféle relikvia nincsen.

Azt hiszem, ez is olyan dolog, amit szó nélkül nem lehet tudomásul venni. Mert tiszteletreméltó elv ugyan „az én házam az én váram" jelszava, de ez csak olyan helyekre vonatkozhatik, amit a régmult dicsőséges, vagy költői emlékei nem szenteltek meg. De ha egy előkelő családnak sikerült a magyar Állam előtt megszereznie egy ily kultúrtörténeti érdekességgel bíró, sőt műemlékszámba vehető épületet, — ha az nem élt az éppen ily alkalmakkor szükséges törvényes „elővételi jogával", akkor a „noblesse oblige" elvén éppen ellenkezőleg, meg kellene nyitni kapuit az odazarándoklók előtt s ha már nem is mindig, de a hét bizonyos napján, bizonyos órában, akár beléptidíj mellett is, az ott összegyüjtött relikviákat, képeket, szobaberendezést megmutatni az érdeklődő közönségnek. Bezzeg Olaszországban hány olyan hely van, ahol soha nem is volt az a híres ember, akinek lábnyomát ott drága pénzen mutogatják, nálunk meg még az igazi emlékhelyeket is becsukják messziről jött kirándulók orra előtt!

Sobri Jóska nyomában.

Ily épületes gondolatok mellett leérünk a hegyről s kisvártatva csakugyan jő a motoros, mely továbbvisz Tapolca felé. Érdeklődéssel nézünk ki az ablakon s Apáti előtt meglátjuk az Egerpatakot: Uramfia, ott van a malom is, rajta a deszkapalánkon a fehérrel festett felírás: „Diskay gazdaság Yorkshire tenyészete". Erre ki kell szállni a vonatból; itt szolgált 80 évvel ezelőtt Répa Rozi, nem messze onnan csakugyan még az Urgelyuk csárda épülete is megvan a Szent György hegy komor bazaltoszlopai alatt. Persze ma már nem csárda, hanem csak lakóház, mert mióta a vasút megépült, a kocsiút melletti csárda is elvesztette létalapját. A betyárokra azonban már mi sem emlékezteti s mint halljuk, a feljebb, Tapolca felé eső Billegecsárda sincsen már meg. A birtok új kézbe került azóta, mely a düledező csárdát földig lerombolatta, a romantikára nem adtak semmit, „a régi idők örökre eltüntek, ma csak egy puszta őrzi még a Billege nevet, pedig nóta is szólt valaha arról, hogy:

„Répa Rozi Billegében,
Ül Sobri Jóska ölében.
Karját nyakán átalfonja,
Száját csókra igazítja..."

Az ecséri templomrom és a füredi szinház.

Ezzel kapcsolatban kell rámutatnunk egy szomorú jelenségre, mely pedig fontosságánál fogva sürgős orvoslást igényelne s ez: a szükséges gondoskodás hiánya a Balaton környékének érdekes és értékes műemlékei megtartására. Békefi Remig néhai nagytudományú zirci apát alapvető munkájában a Balaton környé-

(Folytatása az 5-ik oldalon)

A Máv. vonalon az Aranyhegy a Nyugati pályaudvarról kb. 15 percnyi idő alatt elérhető.

A közuti közlekedés a Zsigmond utcában mindenesetre megjavitandó az autóbusz és autóközlekedés megkönnyitésére. Örömmel kell megállapitani, hogy ennek megoldására a Fővárosi Közmunkák Tanácsa könnyü szerrel megvalósitható tervet készitett és a főváros utépitési ügyosztálya egy hasonló megoldást akar már ezévben keresztülvinni és erre az 1934. évi költségvetésbe hitelfedezet is vétetett fel.

Befejezésül még két körülményre kivánjuk felhivni a figyelmet:

A Nyugat felől autóval érkező külföldiek a nagy kontinentális autóuton közvetlenül az Aranyhegy lábához érkeznek, ami azt jelenti, hogy a Bécsből érkező utasok 1 órával rövidebb utazással érhetnek a Stadionhoz, ami a versenyekhez érkezők számát növelni fogja.

A Római fürdő és környékének szórakozási lehetőségei folytán a Stadion látogatóinak a főváros belsejébe való visszatérése nem annyira sürgős, mint volna más helyen és ezért a visszafelé induló tömeg eloszlik, mielőtt hazatérésre gondolna és a visszaszállitás legnagyobb gondja ezáltal lényegesen csökkenni fog.

Kricsfalussy Mihály
ny. államtitkár, az albizottság elnöke.

Az Óbudai Stadion Bizottság Sportügyi Albizottságának jelentése

A Nemzeti Stadionnak elhelyezésére vonatkozó tervek legtöbbjének sarkalatos hibája, hogy azt különféle szempontokra való hivatkozással, vagy a főváros belterületén, vagy Budapest déli részein kivánják elhelyezni. Ezt a tervet megdönti a gyakorlat, mert a sporttelepeket az egész világon elfogadott *általános tervo* alapján épitik, amely szerint azok közeléből lehetőleg kizárják a nagyváros levegőjének minden szennyezettségét. De figyelembevéve a Budapesten uralkodó *északnyugati* széljárást, ez a szempont csak akkor valósulhat meg itt, ha a Stadiont az óbudai *Aranyhegyen* létesitik.

Az összes eddigi tervek helyszinének ismeretében nyugodtan állithatjuk azt is, hogy a nemzetközi olympiai programmba felvett összes sportversenyek lebonyolitása

kizárólag ezen a helyen valósitható meg annyira centrálisan,

hogy az Olimpiásznak Magyarországon való rendezése méltó legyen ama világhirnévhez, amelyet sportembereink a különféle sportok müvelésében eddigi teljesitményeikkel elértek.

ATHLETIKA. Kétségtelen, hogy valamely pályán belül legfeljebb azok a — minden sporttelepen kifejthető — futó-, ugró- és dobóversenyek rendezhetők meg, és éppen ezért eminens érdek az is, hogy azok az athletikai sportversenyek, amelyeket a pálya arénájában nem lehet lebonyolitani, lehetőleg a *Stadion közelében* és úgy rendeztessenek, hogy az olimpiai versenyek közönsége ezeket is tökéletesen láthassa. *A maratoni futásnál* elsősorban arra kell súlyt helyezni, hogy az aranyhegyi stadionból kiinduló pályája — akár a szentendrei, akár az esztergomi országuton — akként legyen beállitható, hogy — a nemzetközi sportkivánalmaknak megfelelően — *lehetőleg kevés emelkedése legyen.* Ugyancsak alkalmas az Aranyhegy lábánál kiszemelt terület az olimpiai versenyek programmján szereplő *hosszú mezei futóverseny,* valamint az olimpiai modern *pentatlon* 4000 méteres futóversenye is, mert a terep változatossága a legkedvezőbb környezetet nyujtja. Ezen a területen könnyen létesithető a szabályos 400 méteres, illetve negyed angolmérföldes versenypályán kivül a los-angelesi stadion mintájára felépitendő *akadálypálya* is.

EVEZŐS VERSENYEK. A versenyevezésre jelenleg egyetlen alkalmas területünk a margitszigeti pesti Dunaág. Köztudomásu azonban, hogy versenyevezőseink túratréningek céljaira az aranyhegyi terület tőszomszédságában elterülő römaifürdői Dunaszakaszt keresik fel legszivesebben. Itt fejlődött ki az egyetlen olyan magyar tömegsport, amelynek keretében 30—40 ezer ember tényleg sportol és — a „Römaifürdő-csónakváros" érdekeltségének bevonásával — itt folyt le tavalyi az európai evezősbajnokság világhirü versenye. Ez a terület a Stadonnal állandó és gyors összeköttetésben maradhat.

LÖVŐVERSENYEK. Általános érvek helyett utalni kell a Csillaghegyen többizben rendezett országos bajnoki céllövő-versenyekre, melyeket a létesitendő Stadion tőszomszédságában levő, egyik kibányászott kőbánya zárt katlanjában folytak le. Ehhez hasonló lövőterep a legminimálisabb költséggel elkészithető a Stadion mellett, több helyen is. Az 50 méteres pisztolylövészettel kezdve a galamb, agyaggalamb és 300 méteres *hadifegyver-bajnokság* keretei ugyanitt a természetadta legkielégitőbb elhelyezéshez juthatnak.

TÁRSAS-, ILLETVE CSAPATVERSENYEK. A futball, tennisz, rugby, esetleg base-ball-versenyek a Stadion fő sporttelepén, vagy pedig a körülötte létesiteni szándékolt úgynevezett tréningpályákon könnyü szerrel lebonyolithatók.

LOVASSPORTOK. A katonai és polgári tereplovagló-versenyeket a rendezőség — a Vérmezőn beállitott végcéltól eltekintve — eddig is a *budai hegyek* változatos terepén rendezte, mert komoly lovas erőpróbát csak ez, vagy ehhez hasonló terep jelenthet. Mindezek a versenyszámok a Stadion céljára kiszemelt terep szerencsés helyzeténél fogva akként rendezhetők, hogy az olimpiai versenyek közönsége azok szemlélője lehet. Olyan terület, amelynél ez a kérdés ilyen kielégitő módon megoldható, az összes többi tervek egyikénél sem szerepel.

USZÓSPORT. Az uszóversenyek ideális megoldását nyujtaná az Aranyhegyi Stadion. Az uszómedence vizszolgáltatása a Römaifürdő igen nagy bőségü, 21 fokos, tehát legideálisabb hőfokú forrásvizének felhasználásával, külön városi közmüvek létesitése nélkül is megoldható. Ez a körülmény rendkivül jelentőségü, mert előre látható, hogy az összes sportoknak még eddig talán egy Stadion épitésénél sem megoldott, — mejdnem százszázalékos központosításánál fogva — többszörösen felülmúlja majd az uszóversenyek látogatottsága az olimpiai uszóversenyek látogatottságát, mert a közönségnek módjában lesz külön fáradság nélkül ugyanekkor, amikor más sportversenyek megszemlélésére indult a helyszinre, az uszóversenyeken is résztvenni.

VIVÓSPORT. A vivósportokkal bővebben foglalkozni szükségtelen, mert a vivóplansok, vivócsarnok, stb. az épitési tervben is szerepelnek és ha nagyobb látogatottsága lenne is, a Stadion belterületén könnyü biztositani a férőhelyet.

MOTORNÉLKÜLI REPÜLÉS. A legutóbbi években világszerte divatbajött motornélküli repülő sport számára keresve sem lehet jobb helyet találni az Aranyhegy, illetve a tőszomszédságában levő Péterhegy, Kecskehegy és Hármashatárhegy környékénél, ahol a vitorlarepülők startoló és leszálló helyei bármilyen irányban és bármilyen széljárásnak megfelelően kijelölhetők. Nem is szólva arról, hogy a Stadion közvetlen környékén elterülő mezőségen a versenyközönség szeme láttára végezhetik a repülők gyakorlataikat, de ezen az előnyön kivül rendelkezésükre állanak teljesen veszélytelen kényszerleszálló helyek, ahol a segitséget azonnal kéznél van. Előnyös körülmény az is, hogy a vitorlarepülők számára a Stadion melletti leszállás esetén minimális költséggel üzembe helyezhető egy drótkötélpálya, amely akár a gépeknek, vagy szerelvényeiknek, akár pedig a repülőknek a hegy tetejére való felszállitását a leggyorsabban oldhatja meg.

TÉLI SPORTOK. A téli sportok szinhelye az eddig rendezett olimpiászok legtöbbjén nem esett egybe a Stadionok szinhelyével. Klimatikus viszonyainkkal számolva, nem nélkülözhetjük a *jégversenyeknél* a már meglevő fővárosi műjégpályát, vagy még létesitendő műjégpályát, de kedvező időjárást feltételezve a *téli sportok* rendezése is a kérdéses helyen intézhető el legelőnyösebben. Különösen vonatkozik ez a *sifutó és siugró versenyekre,* amelyeket akár az Aranyhegy lejtőjén, akár a péterhegyi ellenlejtőn úgy lehet rendezni, hogy — óraszámra való utazás nélkül — közvetlen a közönség szeme előtt bonyolithatók le. Előnyös körülmény az is, hogy a lejtők hossza, szöghajlása, nekifutója és kifutója majdnem mindenütt olyan, hogy az ugrósáncokat számos helyen fel lehet állitani, még pedig olyan méretekben, amelyek vetekesznek a világhires külföldi sáncokkal. Alkalmas terület áll rendelkezésre a jégsportok számára is, mert megfelelő időjárás esetén — az Aranyhegyi patak vizének felhasználásával — hatalmas kiterjedésü jégpályák létesithetők.

AZ OLIMPIAI FALU elhelyezésére a terület bőségesen elegendő, de amellett klimatikus viszonyaink olyanok, hogy ennél különb helyet a sportférfiak elhelyezésére találni sem lehet. A hegyet koszoruzó erdő tiszta levegője, a régi római város emlékei, a legmegfelelőbb környezetet nyujtják az olimpiai falu lakóinak.

dr. Petracsek Lajos
ors. képviselő
a Sportügyi Albizottság elnöke.

Óbudai Stadionbizottság elnöksége:

Elnökök:
Andréka Károly *Botzenhardt János dr.*

Ügyvezető: *Martin Gyula*
Főtitkár: *Dr. Zboray Sándor*
Titkár: *Dr. Csáktornyai Lajos*
Jegyző: *Horváth Lajos*

HIREK

Szolgálná Buda érdekeit, ha az autóbuszüzem igazgatósága jóindulattal fogadná azt a kivánságot, amely közelebb igyekszik hozni az új modern **Ugető-pályát** Budához. A 9-es autóbusz a mai kocsibeosztás mellett is elbirná, hogy ilyen **ügető**-versenynapokon délután fél 2 órától 3-ig, — és este fél 7-től fél 8-ig végállomása Pesten nem a Fiumei út volna, hanem tovább szaladna az Ugető térig. De megtehetné az 5-ös is, hogy ilyen napokon, a Wesselényi utcánál befordulna a Rottenbiller utcába, mint 5/a és igy jönne a kora délután egy órán át és este is az Ugető-pályáig. Ha ez nehéz, járassák a 2-es számú kocsit ezekben az órákban és ezeken a napokon az Ugető-ig, ez a járat bírja és a kocsik ráérnek.

Gül Baba, ez a pompás daljáték került szinre e hó 7.-én és előadják még e hó 14.-én és február 4.-én is este 7 órakor a Kalazantinus Kulturszinpadon (II. Toldy Ferenc u. 30.) még pedig jól betanult, ügyes előadásban, zenekisérettel. Jótékonycélt is szolgál és erősiti Buda kapcsolatát a Kelettel. — Ugyanott **„Művészestét"** rendeznek e mükedvelő szinpad fáradhatatlan szereplői január 21.-én, amelyen közreműködnek: Pálffy Mária operaénekesnő, Csiszér Ágnes és Papp Ildikó tánc- és mozdulatművésznők.

A Sycambria Jelmezestje, amely eddig nyolc farsangban volt Buda elit közönségének legkedvesebb mulatsága, ebben az idényben január 20.-án lesz a Budai Vigadóban. Az Andor János vezetése alatt működő rendezőbizottság lázas munkával mindent elkövet, hogy a mulatnivágyó közönségnek még több örömet szerezzen, mint az elmult esztendőkben. Az a nagy érdeklődés, amely már hetek óta nyilvánul meg, már előre biztositja ennek a fényes, de bensőséges bálnak a sikerét A báliroda a Sycambria otthonában (II. Fő utca 83. telefon: 54-3-36.) működik.

Ujszerű, ötletes, kedves emlék, szivesen fogadott ajándék idegeneknek megbecsülhetetlen — uti könyvet adott ki a magyar székvárosról CICERONE, „Budapesti Idegenvezető Zsebkönyv" cimmel Baján Gyula, a főváros hivatalos lapjának szerkesztője. Pontos és megbizható magyarázatokkal szolgál a főváros minden érdemes nevezetességéről és látnivalójáról, megismertetik az idegenekkel a főváros és az egész nemzet multját, jelenét. A CICERONE a számrendszer ujszerű alkalmazásával kiküszöböli azokat a nyelvi nehézségeket, amelyekkel az idegenek Budapest megtekintése alkalmával lépten-nyomon küzdenek. Nem kell embereket kérni, hogy adjanak magyarázatot, mert a Cicerone könyvben mindenki részletes magyarázatokat kap és azt anyanyelvén olvashatja. A Cicerone bemondja az idegeneknek a számot, s a kérdés a legjobb módon oldotta meg, mert igy az autotaxi soffőrje is minden nyelven érintkezni tud az idegennel, csak a szélvédőn elhelyezett számjelzőkészülékkel jeleznie kell a számot. Célszerű volna a szobrok mellett ügyesen elhelyezni a számot, s akkor az idegen egymaga is eligazodnék. A számrendszernek ilyetén alkalmazását a szabadalmi bíróság szerzőjogi osztálya a berni unio összes államaiban védelemben is részesitette, a magyar zsenialitást dicsérve ezzel.

LÁTCSŐVEK Zibriny inél I., Attila utca 8

Uj oltárképet avattak fel a kelenföldi evangélikusok, még pedig a fővárosi Erzsébet-leányárvaház igazgatónőjének, Krén Margitnak adományából Bakssányi Dezső festőművész oltárképét, amely a feltámadt Jézust ábrázolja, amint kezének sebeire mutatva, győzi meg a hitetlen Tamást. Kemény Lajos, Budapest evangélikus esperese avatta fel az oltárképet, majd Raffay Sándor dr. püspök imádkozott és megáldotta a gyülekezetet.

A Hegyvidéki Asztaltársaság február hó 1.-én, csütörtökön rendezi táncestjét a Claridge-Vigadó nagytermében, de azért addig is minden pénteken 6—8 óráig találkoznak ott a kávéházban az asztaltársaság tagjai.

A mai kor vendéglője nem is nyilhatott másutt mint Budán, ahol nem kisért a magyzás és mindenki a maga módja szerint igyekszik berendezni az életét. Ha aztán akad ember, aki viszont a maga vállalkozásait, legyen az bolt vagy vendéglő, esetleg müvely, a budai polgár ízlése és felfogásához mérten szervezi meg, akkor hamar meg van a visszhang és egymásra talál vevő és eladó. Ezt a felfogást követte Reismann Vince vendéglős, aki átvette a Thék-féle régebben Kollár-féle vendéglőt az Alagut utca és Attila utca sarkán, és az egészen a mai válságokkal küzdő kor igényei szerint rendezte be. Aki jól és olcsón óhajt enni, annak kerülnie kell olyan helyet, ahol a borraváló drágitja a fogyasztást sokszor mértéken túl, — ezt is elkerülheti az, aki nem rösteli, hogy maga megy az ételért, italért, esetleg magával hozza az ennivalóját. A foralt bor decije 12 fillér, a hozzávaló izletes sertés-konyha 20 fillér. Minden bora természetes, termelőtől vásárolt bor, amit ma már szomszédos családok tudnak is, mert kiváló borfajták literje 60—80 fillér közt változik. Van „kék" szobája a jobb vendégek számára külön bejárattal, de társaságok egészen külön szobákat is találhatnak, ahol még átjáró vendég sem zavarja. Minden napiköp, sok más újság áll a vendégek rendelkezésére. Három fajta sör állandóan csapon!

Gyász. Nagy részvét mellett temették el a farkasréti temetőben Pásztory Győző ny. miniszteri számtanácsost, akit barátainak nagy köre gyászol. Benne édesatyját vesztette Pásztory Zoltán, a III. kerületi előljáróság müszaki tanácsosa.

MENYASSZONYI képek Blahosnál Fő u 18

Árpád táncestjét a III. ker.m. kir. áll. „Árpád" reálgimnázium 158. sz. Hanzély Jenő cserkésztiszt alá tartozó Árpád cserkészcsapata február hó 3-án rendezi a III. ker. Korona Vigadó termeiben herceg Esterházy László fővédnöksége alatt.

Szilveszter estet rendezett nagy sikerrel a III. ker. Kath. Kör. A változatos müsoron 3 egyfelvonásos is szerepelt, melyekben Pankó Jenő, Bernát Lajos, Adamovics Tivadar, ifj. Reisz Mihály, Palesch Ilonka, Bauer Etelka, és Xeravits nagy hatást értek el. A tánc a reggeli órákig tartott a legvidámabb hangulatban.

A budai diplomás-csoport február hó 17-én rendezi a budai vigadó „fehér" termében és a Budai Polgári Kör összes termeiben kizárólag házi kisasszonyai és vendégei számára szigorúan zártkörü teaestjét.

BUDAI KRÓNIKA

— A Budai Kerékpár Egylet a mult hónapban ünnepelte 40 éves fennállásának évfordulóját, Ary Pál dr. ny. államtitkár elnöklésével, aki szintén 40 éve áll az egyesület élén, mint ahogy ennyi ideje vezető tagjai Demény Dezső ny. államtitkár, Náhlik Károly és Kirchknopf Ferenc dr.

— A városi házak lakói közel egymillió pengő bérrel tartoznak a fővárosnak s talán éppen ezért a lakbérletek leszállításának tervével foglalkozik a tanács.

— Az 1-es számú autóbusz végállomásának kitolását a Lenke térig megelégedéssel fogadta a Kelenföld közönsége.

Óbuda nagyasszonya

Irta: Gróf Berényi János

A hajdani óbuda-szentendrei uradalomról és a kiscelli kastélyról téves hirek és adatok jelennek meg, miért is célszerű lesz ezt a kérdést végre megvilágitani.

A régi időkben is volt „hadikölcsön", csakhogy akkoriban még nagyobb könnyedséggel intézték el ezt a súlyos feladatot. Igy például a 145 évig tartó törökhódoltság vége felé a német császár, aki mellékfoglalkozásként Magyarország királya is volt, egész rövid úton közölte a főnemességgel, hogy pénzre van szüksége. Ki mentül többet ad a hadicélra, annál nagyobb visszahódított területet kap örök adományként. Megalakitották az u. n. „nesaquistica commissiót" melynek élére egy Zichy gróf került. A törökök kiüzetése után a bizottság felosztotta középmagyarországot, elképzelhető sok igazságtalanság árán, de jócskán juttatva a Zichy családnak a pompás koncból.

Igy kerül ta Zichy-család tulajdonába a rengeteg egyéb uradalom között az u. n. Óbuda-Szentendrei uradalom is, amely az Óbudától—Zsámbékig és Zsámbéktól egyenesen északra Visegrádig, azután a Duna-mentén kanyarodva Szentendrén át vissza Óbudáig terjedő egydarab, kb. 120 ezer kataszterális holdnyi területet foglalja magába.

Ezt a kis birtokocskát, cakumpak erődöstül, bányástul, jobbágyostul, mindenestül örökölte Zichy Péter, kinek neje Berchényi Zsuzsanna grófnő volt. Egy szép napon annak tudatára ébredt a derék házaspár, hogy mire jó annak a sok gazdag főúrnak és úrnőnek, nem kevésbé a sok jómódu hivőnek az aranyezüst kincseket és a töméntelen pénzt az osztrák Maria-Zellbe vinni, amikor azt itt is el lehetne helyezni, még pedig sokkal célszerübben.

Állott pedig az újlaki hegyoldalon Nagy Lajos király özvegyének a kastélya. Ezt a terjedelmes kastélyt rendbe hozatták, hozáépitettek és betelepitették a Trinitárius rendet, a templom főoltára fölé pedig egy csodatevő Mária képet helyeztek. Igy született Kis-cell. A konkurrencia azonban sehogysem akart beválni, a végin pedig II. József feloszlatta a rendet és a kolostorból katonai ruharaktár és lomtár lett.

Ennek a józanul gondolkodó Zichy-Berchényi házaspárnak egyetlen gyermeke volt Zichy Miklós gróf, aki az Óbuda-Szentendrei uradalmat örökölte és nőül vette az ország aranypénzben leggazdagabb családjának leányát, Berényi Erzsébet grófnőt. Az Árpádházi korabeli karancsberényi Bercsényinek a XVII—XVIII. században az a szerep jutott, mint annakelőtte a Fuggereknek, majd a Thurzóknak, — nekik volt a legtöbb aranyuk, amit birtoklekötés mellett kölcsön adtak. Ezt a hasznos müveletet Berényi György báró kezdte, nagy sikerrel és csakhamar 12 vármegyében volt sajátszerzeményü és nem árulás jutalmaként a császártól kapott uradalomsorozata, több mint kettőszázezer holdnyi területen. A Berényiek a pallosjogot megszerezvén, nem sokat settenkedtek a császári udvar közelében, hanem fényes méltóságok helyett, többre becsülték a független gazdagságot. Katolikus létükre a legválságosabb időkben is erős és bátor szószólói voltak az üldözött protestánsoknak. (Komáromy András: Berényi György élete)

Gróf Berényi Erzsébet férje: gróf Zichy Miklós 1758-ban elhalálozott és eltemettetett a már emlitett Kiscelli kastély templomában. (Ma fővárosi müzeum.)

Azt a 38 évet, amit Berényi Erzsébet még özvegységben töltött, nagyarányú jótékonyságnak szentelte. Az egyetem valamennyi szegénysorsú hallgatóját ő segélyezte, amit a neki dedikált dissertációk és megjelent tudományos könyvek bizonyitanak. Óbudán és az óriási uradalmon nem volt templom, melyen ne volna még manapság is látható a Berényiék mókusos cimere. A budavári Koronázó (u. n. Mátyás) templom jóltevője volt és az oldalkápolnákon kivül a főoltár és szenthely alatti nagy kriptát is ő épitette 1780—81 évben és 1796 január 2-án abban temették el. Amikor a Koronázó templomot megujitották, akkor koporsóját kitették a templom déli fala melletti üregbe, ahol ma is pihen, egy hatalmas — de jeltelen — kőlap alatt. Szóval a kegyeletnélküli restaurátorok elfelejtették őt visszahelyezni az általa alapitott sirboltba. (E sorok irója még felujitja ezt a kérdést!)

Jóltevője volt a Margit-körút 23 alatti Ferenc-rendiek kolostorának, melynek főoltára felett ugyancsak mókusos cimer diszlik, továbbá a Fő utcai Kapucinusok kolostorának, ahol a cimereken kivül a főoltár Szent Erzsébet oltárképe az ő arcmására készült, még életében, megörökiti azt a jelenetet, amint a szegények között adományokat osztogat.

Minthogy hazulról is roppant gazdag volt, özvegységre jutásakor igyekezett az Óbuda-Szentendrei uradalmat eladni. Tárgyalásai a Zichy-családdal nem vezettek eredményre. Végre aztán évi 16 ezer forint évjáradékért a kincstárnak adta, ami 30 év alatt, mai pénzben körülbelül 15 millió pengőnek felel meg.

Özvegységre jutásakor, 1758 után egy 200 ezer forintos (mai 5 millió pengő körül) családi alapitványt tett a Berényiék részére, melynek 160 év alatt átértékelt és devalvált tőkéje az utolsó békeévben is még 360 ezer korona volt s melynek kamatait a sorok irója, mint utolsó élő sarja Berényi családnak élvezte. Azóta ez a tőke is elértéktelenedett. Sic transit gloria mundi!

Magyar Nemzeti Stadion Óbudán

Az Óbudai Stadion Bizottság memoranduma

Az óbudai társadalmi egyesületek és pártkörök 1933 december hó 28-án tartott értekezletükön behatóan foglalkoztak a

MAGYAR NEMZETI STADION

felépitésének kérdésével. Mindenekelőtt megállapitották, hogy a Stadion-kérdés megoldása rendkivül sürgős, mert az 1935. évi

NEMZETKÖZI FŐISKOLAI OLIMPIÁSZT

Magyarországnak kell megrendeznie. Már is hallatszanak olyan vélemények, hogy amennyiben addigra megfelelő küzdőpálya nem állana rendelkezésre, ezeket a legnagyobb szabásu versenyeket **Debrecenben rendeznék meg.** Kétségtelen, hogy ennek az idegenforgalmi szempontból oly nagy jelentőségü sporteseménynek a székesfővárostól való elvonásába belenyugodni nem szabad.

Az értekezlet kétségtelen ténynek tekinti továbbá azt, hogy az ország gazdasági helyzetében a Nemzeti Stadion megépitésére olyan megoldást kell keresnünk, amely amellett, hogy mindennemü igényeket kielégit, a legkisebb költségeket igényelheti csak. A megejtett számitások és a külföldi tapasztalatok azt bizonyitják, hogy egy korszerü stadionhoz legalább

90 ezer □ öl területre

van szükség és hogy egy

ötvenezer ülőhelyes vasbeton tribün

épitési költsége 6—7 millió pengőre tehető. Ennélfogva más, például a lágymányosi megoldás esetén a szükséges terület értéke mintegy 18 millió pengőre tehető és a felépitménnyel együtt

24—25 millió pengő költséget

okozna. Ezen nem változtat az sem, hogy e területek nagyrésze kincstári, vagy községi tulajdonban van, mert e roppant értékü telkeket nem szabad a Stadion céljaira felhasználni akkor, amikor az másutt is megfelelően és olcsóbban felépithető. Éppen ezért az értekezlet különös figyelemmel foglalkozott az Árkay Bertalan és Bierbauer Virgil dr. épitészmérnökök által az esztergomi vasuti vonaltól északra fekvő

Aranyhegy lejtőjére tervezett Stadion-tervvel,

amelynek teljes épitési költsége 3 millió pengő és a szükséges terület értéke 450 ezer pengő. E célra

a Schäffer-család 32.000 négyzetöl ajánlott fel,
Kemény Lajos gyáros pedig 4.200 négyzetölet,

mely telkek értékesitésével az összes megszerzendő terület kisajátitásának teljes költsége fedezve volna (ahogy azt a **Telekügyi Albizottság** alább közölt jelentése is igazolja). Ilyképp az egész Stadion mintegy 3 millió pengőért megvalósitható, ami a lágymányosi megoldásnak mindössze kb. 12 %-át teszi ki.

Kétségtelennek látszik tehát az, hogy az ország mai sulyos gazdasági helyzetében a felelős tényezőknek

ezt a megoldást előnyben kell részesiteniök.

Természetesen az aranyhegyi megoldás e gazdaságilag szerfelett előnyös mivolta nem jelenti azt, hogy ezzel a tervezettel — egyéb vonatkozásaiban — ne kelljen behatóbban foglalkozni és azt a legtárgyilagosabb biráló szemével vizsgálni. Az olcsóság nem jelentheti azt, hogy a Stadion nem megfelelő formában épittessék fel. Az értekezlet tehát kötelességének tartotta a szóbanforgó tervezetet minden tekintetben alaposan megvizsgálni. A vizsgálat szempontjai a következők:

1. Hygiénikus nézőpontok, természeti adottságok.
2. Közlekedési kérdések.
3. Sportszempontok.
4. Idegenforgalmi szempontok.
5. Történelmi szempontok.

1. Elvitázhatatlannak kell tekinteni azt, hogy a Nemzeti Stadion a főváros olyan pontján épitendő fel, amely

a legkifogástalanabb természeti és hygiénikus körülményeket nyujtja.

Kétségtelen, hogy Budapesten az uralkodó **széljárás északnyugati** irányu, az Aranyhegy környéke mindenképen a legegészségesebbnek nevezhető, mert

oda a szél nem füstöt és kormot hord,

hanem a pilisi hegyek ózondús levegőjét. A Stadionban nélkülözhetetlen

tiszta és megfelelő hőmérsékletü viz itt szinte korlátlan mennyiségekben áll rendelkezésre

a közeli Római fürdő forrásai révén. A természeti környezet, a kéklő hegyek amfiteatrális koszoruja,

a közvetlen közelben hömpölygő Duna

egyedülállóan széppé teszi a helyet.

2. A legkitünőbb szakértők szerint a Stadionnak önmagának kell környezetét megteremtenie. Ugy tetszik, hogy erre ugyancsak ez a terület a legalkalmasabb, mert az esztergomi vasutvonaltól a Filatori-gátig elterülő rétségek még szabályozásra várnak és

itt a Stadion forgalmának lebonyolitására alkalmas utrendszer még minden bontás és kisajátitás nélkül a legkönnyebben megvalósitható.

A Stadionhoz szükséges uthálózat a pontos számitások szerint itt semmivel sem terjedelmesebb, mint pld. a Rákospatak torkolatánál, az angyalföldi Krausz—Mayer-féle telkeken, avagy a rákosi lovassági gyakorlótéren megépitendő Stadion esetén.

A Stadionhoz áramló és onnan visszatérni kivánó rendkivül

nagy tömeg szállitása

csak nagy teljesitményü vasuti vonalon bonyolitható le. Az „Aranyhegyi Stadionnál" e tekintetben példátlanul előnyös a helyzet, mert

közvetlen a Stadion közelében van az esztergomi vasuti vonal terjedelmes óbudai pályaudvara,

ahonnan I. osztályu vonal vezet a nyugati és keleti pályaudvarokra. Tekintettel arra, hogy ez a vonal csak helyi forgalmat szolgál, ezen a **legnagyobb** teljesitményü vonatok szállithatják a közönséget a pesti oldalról ide és vissza a **legkisebb** költséggel. Ezenkivül rendelkezésre áll a Helyiérdekü-vasut és könnyen elérhetők a nagy teljesitményü **dunai gőzhajók** is. Külföldi viszonylatban a Stadiont ugyszólván

érinti a nagy európai autóstráda Bécs—Budapest-i szakasza.

Megállapittatott az is, hogy a közuti forgalom vonalvezetésének megjavitását a **fővárosi adminisztráció** már is szorgalmazza és pedig azért, mert ezekre a javitásokra Óbuda saját belső forgalmának korszerüvé tétele szempontjából is szükség van, amiről a **Közlekedési Albizottság** alábbi jelentése részletesen is beszámol.

3. Az Aranyhegyre tervezett Stadion

alkalmas az összes sportágak befogadására,

nevezetesen ugy az athlétikai mérkőzések, footballmérkőzések, uszó és vizipólómérkőzések, tenniszmérkőzések, lovassport, mint a legnagyobb tornaversenyek lebonyolitására is, sőt mindezen felül a **vitorlázó** repülés is belevonható a mérkőzések keretébe. A kérdésnek ezt az oldalát sportemberek vizsgálták meg, akiknek véleményét a **Sportügyi Albizottság** alanti jelentése összegezi.

4. A Nemzeti Stadion

idegenforgalmi szempontból

is legelsőrendü jelentőségü tényező. Ép ezért a legnagyobb gondot kell forditani arra, hogy a Stadion olyan környezetben épüljön fel, amelynek látképe megragadja a távolból hozzánk érkezőket, — barátokat szerez a megcsonkitott országnak és e barátok elbeszélései nyomán mind többen keresnék fel hazánkat. E tekintetben minden kétségen felül áll az, hogy az ujpesti határban a bőrgyárak és vasgyárak füstjében, a rákosi portengerben, a Keleti pályaudvar kénes pernyéjében felépitett Stadionnal nem tennénk szolgálatot az országnak. Viszont

az Aranyhegy páratlan szépségü környezete,

bizonyára kitünő hatásokat váltana ki a sportesemények látogatására ide érkező idegeneknél.

5. Történelmi szempontból megfelelőbb elhelyezést a Stadion számára nem is találhatnánk. Ezen a helyen épült fel már 2000 évvel ezelőtt a rómaiak sportvárosa, melynek emlékét őrzik a még most is fennálló amphitheatrum, a régi vizvezeték romjai s maga Aquincum is.

Az elmondottakból kitünik az, hogy a Nemzeti Stadionnak az Aranyhegy oldalában való megépitése mellett a következő érvek szólanak:

a megoldás gazdasági előnyös mivolta,

a hygiénia teljes kielégitése,

a közlekedési probléma tökéletes megoldása,

a sportcélok legteljesebb kielégitése,

az idegenforgalmi érdekek és

a történelmi szempontok.

Ép ezért az a meggyőződésünk, hogy a Nemzeti Stadionnak az óbudai Aranyhegyen való megépitése mellett való döntés

az egész ország érdekeit szolgálja,

mert annál megfelelőbb, gazdaságosabb megoldást aligha találhatnánk. Biztosra vesszük tehát, hogy e megoldás mellett foglal állást minden elfogulatlanul gondolkodó magyar ember.

ANDRÉKA KÁROLY
BOTZENHARDT JÁNOS
elnökök.

Az Óbudai Stadion Bizottság Telekügyi Albizottságának jelentése

A Nemzeti Stadionnak Óbudán,

az Aranyhegyen

való elhelyezése az összes szempontok figyelembe vételével a legkönnyebben és a legelőnyösebb feltételek mellett eszközölhető elsősorban azért, mert a kérdéses terület ezidőszerint még szabályozatlan és be nem épitett. A Stadion céljára **tervbe vett területen mindössze egy épület van,** amelynek kisajátitása azonban nem ütközik elháritathatatlan akadályokba.

Amennyiben a Nemzeti Stadiont az Árkay—Bierbauer-féle terv szerint épitenék fel, ugy annak céljára a tervek szerint összesen cca 87.000 □ öl területre van szükség. A terv szerinti terület összesen 57 egyén tulajdonát képezi tkvileg és annak négyszögölenkinti **átlagos** forgalmi értéke jelenleg 5 P., amennyiben az 2 P. és 8 P. között váltakozik.

A területek megszerzésére a **kisajátitási eljárást javasoljuk** és elsősorban azt tartjuk szükségesnek, hogy eszközöltessék ki a kisajátitási eljárás megindítása és a kisajátitási jog a Budapest szfőv. közönsége javára mielőbb jegyeztessék fel, még pedig ugy a Stadion céljára szükséges területre, mint pedig az azt szorosan körülvevő területekre, a most is érvényben levő épitkezési tilalom fenntartásával.

Figyelemmel a megszerzendő területek átlagos négyszögölenkinti értékére, illetőleg forgalmi árára való figyelemmel — a Stadion céljára szükséges terület megszerzésének költsége körülbelül 435.000 P. volna. Ez az összeg magában véve sem olyan nagy, hogy annak előteremtése akár Budapest szfőv. közönségére, akár a magyar államra elviselhetetlen terhet róna, a valóságban azonban ezt az összeget a szfőv. közönségének legfeljebb csak előlegezni kellene egy, esetleg két évre. A Nemzeti Stadion céljára ugyanis Schäffer István budapesti földbirtokos a Stadion céljára kijelölt, illetve tervbe vett terület közvetlen szomszédságában 32.000 □ ölet ajánlott fel ingyen a székesfővárossal közösen megállapitandó helyen és feltételek mellett. Ugyancsak felajánlott 4.200 □ ölet Kemény Lajos budapesti gyáros. A rendelkezésre álló terület tehát 36.200 □ öl és ha ez a terület a Stadion céljára teljes egészében fel nem használtatnék, parcellázható és parcellánkint igen előnyös áron értékesithető a Stadion megépitése esetén. Nem kétséges ugyanis, hogy a Stadionnak a tervbevett területen való felépitése esetén a környező telkek értéke jelentős mértékben emelkednék és ha a környező területek négyszögölenkinti árát ez esetre csak 20 P.-re tesszük, ugy a Stadion céljára szükséges területek megszerzéséhez szükséges 435.000 P. fedezetére kb. mintegy 500.000 pengő áll rendelkezésre, az utak részére szükséges területek levonása után. Ha már most figyelembe vesszük a telkek értékesitésének esetleg lassubb folyamatát, ugy is biztosan számithatunk arra, a tapasztalati szempontok figyelembe vételével, hogy a területeknek legalább 40%-a már az első évben vevőre talál, aminek következtében az eladandó telkekért befolyó vételárak majdnem teljesen fedeznék a kisajátitandó területek kártalanitási árát.

Figyelembe veendő a létesitendő Stadion közvetlen közelében fekvő nagykiterjedésü szfővárosi telkek várható értékemelkedése is.

A fentiekben körülirt szempontok és megállapitások alapján nyilvánvaló, hogy a jelenlegi pénzügyi és gazdasági viszonyokra való tekintettel a Nemzeti Stadion csakis a III. kerületben, még pedig az Aranyhegy lejtőjén épithető meg.

Budapest, 1934 január 5.

Dr. Zboray Sándor ügyvéd,
az albizottság elnöke.

Az Óbudai Stadion Bizottság Közlekedési Albizottságának jelentése

Illetékes helyről nyert hivatalos információk alapján megállapitottuk, hogy a ma meglevő közlekedési eszközökkel a következő mértékü szállitások bonyolithatók le:

A Máv. esztergomi vonalán 1 órán belül mintegy 15.000 személyt szállithat a Stadionhoz.

A Hév. 1 órán belül 5.000 személyt.

A Beszkárt. 1 órán belül 7.000 személyt.

A MFTR. a rendes forgalmán kivül, mely óránkint 4.560 személyt tesz ki, további 5.200 személyt szállithat a Római fürdőhöz.

Az autóbusz jelenlegi kocsiparkjával rendes forgalom fenntartása mellett, 1.000 személyt szállithat a Stadionhoz.

Magánautók teljesitőképessége nehezen becsülhető meg, de feltételezhető legalább 2000 személy érkezése,

vagyis jelenleg 1 órán belül 35.000 személy szállitható a főváros minden részéről az Aranyhegyhez. Ez a teljesitmény kisebb beruházások segitségével igen könnyen **kétszeresére emelhető.**

E teljesitményben még nem foglaltatik benne a vidékről a Stadionhoz irányuló forgalom, amely **közvetlenül** irányitható az Aranyhegyre, illetve hajón a Római fürdőhöz.

Nem szabad megfeledkezni arról sem, hogy a Stadion közönségének 10—15 %-a nem vesz igénybe forgalmi eszközt, hanem gyalog érkezik a szomszédos területekről: Óbuda, Csillaghegy, Ujpest, Római fürdő — ugy hogy ezeknek szállitásáról nem kell külön gondoskodni. Ez további 5000 személyt jelent. Ennélfogva a jelenlegi közlekedési eszközök mellett egy óra alatt Budapestről odaszállitható személyek száma legalább 40.000-re tehető, a forgalmi eszközök bővitése esetén pedig mintegy 80.000-re. Ez azt jelenti, hogy a Stadion minden helyének elfoglalása esetén összegyülő tömeg másfél óra alatt elszállitható.

A Máv. közlekedési előnyei az Aranyhegynél a következők:

készen áll a nagy teljesitményü Óbuda-állomás, amelynek máshol való ujonnan megépitése, pld. a Lágymányosi Stadion esetén, sok százezer pengős költséget okozna.

Mivel az esztergomi vasuti vonal nagy teljesitőképessége dacára az országos hálózatban nem fővonal, igy a sportvonatok nem zavarják a menetrendszerü közlekedést, mint például Kelenföld—Ferencváros között, vagy a Rákoson.

Budán:
II., Margit-körut 6. sz.
(Zsigmond-utca sarok)
Telefon: 52-0-36.
JUSZT GYULA
OPTIKAI és FÉNYKÉPÉSZETI SZAKÜZLETE

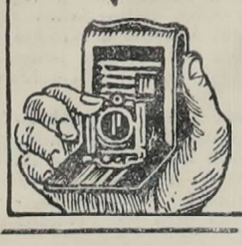
PUNKTAL ÉS ULTRASIN ÜVEGEK
LORGNETTEK
LÁTCSÖVEK
MÉRNÖKI MŰSZEREK
SZOLID ÁRAK!

SZEMÉLYI HIREK

BÓDY TIVADAR ny. polgármestert a balatonfüredi kura után a Svábhegyi szanatóriumban kezeltek, ahonnan hazatérve, most a lakásán kezelteti magát, egészségi állapota bár lassan, de állandóan javul.

PETRACSEK LAJOS dr. egészsége a Kékes-tetőn teljesen helyreállott. A karácsonyt otthon töltötte a szülői láznál és csak újév napját töltötte Budán még egy ideig otthon üdült és e hó 7-én este tért viszza végleg Budára.

hennyei HENNYEY VILMOS dr ny. államtitkár néhány napot az Alpesek között töltött újév előtt, ahol több régi fürdőhely teli berendezését tanulmányozta.

BERÉNYI JÁNOS gróf érdekes előadására hívta meg tagjait és azok vendégeit a Hegyvidéki Asztaltársaság a Böszörményi uti Claridge vigadóba e hó 12-én este 8 órára. Az előadás címe: A babona lélektana.

LAMPEL VILMOS dr. min. tanácsost ünnepelte az évforduló alkalmával a várbeli polgárság, amely oly sokat köszönhet a ő nagy munkájának, amelyet a Vár érdekében kifejtett.

LENDL ADOLF dr. volt állatkerti igazgató, a Budán most is közszeretetben álló tudós, aki Keszthelyre vonult nyugalomba, családi körülmények miati kénytelen volt januárra bejelentett budai látogatását február közepére elhalasztani.

MASSÁNY ERNŐ dr. az ismertnevű meteorológus az ő kedves, humoros és tudományos előadásai egyikét hallgatták meg a Pasaréti Egyesület tagjai és vendégei e hó 10.-én este 7 órakor a Bruckbauer-féle vendéglőben.

SPANNBERGER ALAJOS dr. tanácsnokot, az 1. kerület előljáróját választotta meg elnökének az előljárók testülete.

SZEPESI ÁGOSTON ny. postaigazgatót ágynak döntötte az influenza, de állapota már javul.

HANTOS ISTVÁN vitatja meg előadás keretében a jánoshegyi drótkötélpálya tervét, a Virányos Kutvölgyi Egyesület e

kének templomai és várairól szóló művében 34 középkori templom és 13 várromról emlékezik meg! Sajnos e rendkivül érdekes látványosságok legnagyobb része ismeretlen a nagyközönség előtt, melynek pedig egyik panasza éppen az, hogy a Balaton körül nincs elég szórakoztató látnivaló. Hát látnivaló volna éppen elég, de bizony hozzáférhetőbbé kellene tenni s ami a fő, megóvni a pusztulástól! Szigliget és Csobáncvárakat még csak felkeresik, a komor XIII. századbeli kőröshegyi és XII. századbeli felsőőrsi templomnak a jákihoz hasonló kapuzatával, itt-ott szintén akad látogatója, de a Börevár, a salföldi templomrom és az ecséri rom már alig lát érdeklődőt. Pedig mindenik van oly érdekes és megható, mint bármely külföldi feldicsért rom, nem is szólva a balatoni tájkép mindent felülmuló nagyszerüségéről. De pld. Révfülöp mellett a tornyos, XV. századbeli ecséri templomrom bekerítetlenül áll kukoricaföldek közepén, nyugati homlokzatát szél veri, eső mállasztja azt a vörös és sárga szineket mutató freskót, mely egy palástos alakot ábrázol, az ott talált latin felirásu köveket már elhordták, vétek így teljesen elhanyagolni, veszni hagyni a középkori emlékeket, melyek pedig nagy vonzerővel hatnak mindenütt a kirándulókra.

RÓMAI FÜRDŐ
ÓBUDA — AKVINKUM Késő őszig
Kitünő konyha. — A források napi hozama 160.000 hektoliter rádioaktiv thermálvíz
A szentendrei HÉV vasútnak a MFTR hajóknak és az UJPESTI átkelő propellernek állomása

Ripka Ferenc ünneplése

— Újév Budán —

A budai erkölcs mégis csak más, mint ahogy e nagy világvárosban sok mindent kezelnek. A hűség és baráti szeretet még őszinte érzés itt és nem modern formalitás. Ennek szolgált bizonyságául az újév, amikor régi szokáshoz híven, Buda számottevő polgársága megjelent

RIPKA FERENC dr.
udv. tanácsos,

volt főpolgármester Gellérthegy utcai lakásán és elhalmozta őt és családját a legmelegebb jókivánságokkal, talán melegebben, mint a multban. A lakás minden részét elfoglalták a gratulálók és az üdvözlések során alig fértek a tágas hall-ban.

Andor Endre meleg hangon üdvözölte dr. Ripka Ferencet, kiemelve nagy érdemeit a Plébániának, az „Actió Katholica" érdekében kifejtett munkássága körül. A Krisztinavárosi Kulturház is legnagyobb részben az ő áldozatkészségének köszönhető. Számit az elnök tapasztalataira, a karitativ segélyezés reformjánál és erőt, egészséget kíván neki a további nagy munkához:

Hoór Tempis Móric dr. a régi baráti kör nevében üdvözölte, amelyet a régi elvek és ideálok szálai elválaszthatatlanul fűznek hozzá és benne látják a közéleti férfiu mintaképét, akinek tovább kell munkálkodnia, mert ezt kívánják barátai és a Budai Társaskör.

Andréka Károly a III. ker. Egységes Párt nevében üdvözölte a párt atyját, akihez gyermeki bizalommal jöttek el a párttagok a főváros minden részéből és munkásságára Isten áldását kérik.

Oszoly Kálmán számos hegyvidéki egyesület nevében köszöntötte és a polgárság osztatlan bizalmáról és szeretetéről biztosította. — **Zboray Gyula** a „Budai Polgári Kör" és a „Pénteki Borgazda Társaság" üdvözletét tolmácsolta. — **Takáts Gyuláné** az Egységes Polgári Párt nőtagjai nevében üdvözli őt és kérte számára és családjára Isten áldását. — **Bánó Dezső** pedig Zugló hálás közönségének üdvözletét hozta.

Dunay Jenő a Budai Dalárda nevében köszöntötte, akinek elnökségéhez a Dalárda legszebb sikerei fűződnek és üdvözlése után a „Budai Dalárda" Ripka kedvenc dalait énekelte, általános nagy hatást keltve. — **Bosnyákovits Károly** a „33-as Football Club" üdvözletét fejezte ki, utána pedig a — **Klotild Szeretetház** egy árvája 81 árva növendék szeretét tolmácsolta, könnyeket fakasztva a jelenlévők szeméből.

Usetty Béla orszgy. képviselő a Déli választókerület polgárságának ragaszkodásáról biztosította Ripka Ferencet, aki mindig ott volt, ahol a polgárság érdekeért tenni kellett. — Utána a „Polgári Egység Klubjának" háznagya és a „Kékosz" képviselője üdvözölték Ripkát.

Becsey Antal: Nem a hatalom emberéhez, hanem lelke sugallát követve, régi barátjához jött el, akinek elveit mindenben osztják régi politikai hívei.

Scheuer Róbert a „Lipótvárosi Polgári Casinó" nevében kérte, hogy látogassa meg őket, mert szeretik és tisztelik és a régi kapcsolatokra a jövőben is szükség lehet.

A lelkes és meleg ováció csillapultával

RIPKA FERENC

válaszolt az elhangzott beszédekre és örömét fejezte ki, hogy nemcsak a budai társadalmi élet kiválóságai, hanem az északi és déli választókerület kiváló képviselői is megjelentek hajlékában az évforduló alkalmából, hogy szebbnél-szebb virágokkal szórják tele azt a mesgyét, amelyen ma átlépünk a titokzatos jövendőbe. A gazdasági súlyos helyzettel szemben türelmes megadással és a jövőbe vetett hittel álljunk. Sürgette az iparos és kereskedő védelmét, majd a revizió kérdésének örvendetes előrehaladásáról számol be, amely a polgárság boldogulását és az ifjuság sokat emlegetett kérdését is megoldja. Majd a megjelenteknek egyenként boldog újévet kivánva, vendégül látta a nagyszámú közönséget, ahol sűrűn emeltek poharat a népszerű vezér egészségére.

hó 13.-án este 7 órára összehivott választmányi ülésén a Wendl-féle vendéglőben, ahol vendégeket is szivesen lát az elnökség.

EISLER MIHÁLY JÓZSEF dr. főorvos ideggyógyász értekezik e hó 16.-án este 8 órakor a Budai Klub Pálffy téri nagytermében: „Tudományi és művészi emberismeret" címen.

Az óbudai Stadion ügyében az Intézőbizottság csaknem nap-nap után találkozik és keresi a megoldás minél egyszerübb és olcsóbb módját. A mult héten csütörtökön megválasztották, illetve kijelölték azokat a csoportokat, amelyek küldöttségileg eljárnak mindazoknál, akik a Nemzeti Stadion ügyét előbbre vihetik és egyúttal tájékoztatják az illetékeseket, hogy az *Óbuda-Aranyhegy*-i tervezett megoldás a legcélszerűbb, legolcsóbb, legszebb, legmegfelelőbb.

Megnyitó ünnep keretében adja át a nyilvánosságnak új székházát a Budapest-Országuti Szt. Ferencrendi Plébánia rom. kath. egyházközsége. A székház a II. Zárda utca 4. szám alatt épült és annak dísztermében rendezi dr. Tholt József kir. közigazgatási birósági itélő bíró és P. Unyi Athanáz házfőnök, plébános elnöklete alatt január hó 14-ik napján, vasárnap délután fél 6 órakor, művészi műsor keretében megnyitó ünnepét, amelyen az ünnepi beszédet P. Zadravecz István püspök mondja. A műsoron szerepelnek: Thomée József; dr. Faragó Ferenc; Zsámboky Miklós; Rossa Ernő; Szathmáry István; Moizer Margit; dr. Szekeres Kálmán; Dán Norbert; T. Polyák Izabella; Steller Mária; az ének- és zenekart vezényló Schleicher Frigyes karnagy.

GYERMEKKÉPEK Blahosnál II., Fő u. 18

A Budai Társaskör évek óta programszerüen foglalkozik Budapest Fürdőváros problémájával. Az idén is rendez ebbe a témakörbe vágó előadást. Igy folyó hó 11.-én, csütörtökön este 7 órakor tartja dr. Nemes Jenő György több helyütt már sikerrel fogadott illusztrált szabad-előadását a budai ivó gyógyforrások „Multja és jelene" címmel. Az előadást követő társasvacsorán számos hozzászólás várható.

A népmüvelési telep előadásai a III.-kerületben e héten megkezdődnek. Az előadások tárgyai: Fogalmazási gyorsirás (kezdőknek), irodai gyorsirás (haladóknak), előadó: dr. Polgár Gy. Ödön, reálgimn. tanár; népi hímzések, előadó Georgi Ilona tanárnő. Továbbá Sulyok Zoltán felsőmezőgazdasági isk. tanár. Méhészet, Baromfitenyésztes, Alapvető növénytermesztési ismeretek, Gulácsy Béla, felsőmezőgazd. isk. tan. Gyümölcstermesztés, konyhakertészet, Virágkertészet, dr. Bossányi Domokos ügyvéd Az új fővárosi lakbérleti szabályrendelet cimmel tart előadást. Végül Szöllősy István tanár kezdők és haladók számára angol nyelvi órákat tart. Tandij heti 1 órás tárgyaknál az egész félévre 1.50 P; heti 2 órásoknál 3 P. Beiratási dij 1 P. s beiratkozni lehet a III. Kiskorona u. 10. szám alatt levő mezőgazdasági isk. igazgatói irodában Kováts Gyula tanárnál, szombat kivételével, minden köznapon este fél 7-től fél 8-ig.

Debrecen fürdőváros. Pávai Vajna Ferenc dr., a Hollós Mátyás Társaság illusztris tagja, aki a hajduszoboszlói, karcagi, debreceni, szegedi, rudasfürdői és pestszenterzsébeti földgáz és gyógyvizforrások geológiai helyét sikerrel állapította meg a multban, amint annakidején megírtuk, a nyár elején Debrecenben a második mélyfurás helyét jelölte meg. Amint a debreceni lapok hírül adják, ez a második debreceni furás is jól sikerült s ezer méter mélyből több mint hatvan fokos sós-jódos gyógyviz és bőséges földgáz szökött fel. Üdvözlet Debrecennek, hazánk uj fürdőhelyének! — és kivánjuk, hogy hasonló sikerekhez rövidesen a székesfővárost üdvözölhessük Pávai Vajna Ferenc új fúrásai révén.

RAVASZ cukrász
I., Krisztina körút 75. Telefon: 50-2-32.
ELŐKELŐ CUKRÁSZ SZALON

Arcanum — a középkori misztikusok és alkhimisták szava: titkot, rejtelmes valót jelent és a titkos világerők felfoghatatlan világokat, naprendszereket, anyagot és szellemet, egybekötő láncolatként fognak át mindent. Az „Arcanum könyvek" hivatott tollal, könnyen érthető módon, komoly kritikával ismertetik a Kelet és a Nyugat nagy szellemi világnézeteit, a világerőket kutató ismeretrendszereket, a modern tudománynak a szellemi valóságokat igazoló felfedezéseit. A sorozatos munka első kötete a szellemi világnézetről, a misztikáról, a mágiáról, asztrológiáról s a tudománynak a szellemi életre vonatkozó legujabb eredményeiről számol be általánosságban. Azután sorra következnek a Kelet világnézeti rendszerei. A keresztény misztikát, a vallások szimbolizmusát, az asztrológiát, stb. ismertető kötetek, úgyhogy az olvasó nemcsak nagyjából szerezhet majd értesülést ezekről, hanem teljes tájékozást nyerve, maga is gyakorlatban alkalmazhatja a kapott ismereteket, pl. szakszerüen foglalkozhat asztrológiával, horoszkópiával, stb. — Minden kötet magában is önálló egész. Az „Arcanum könyvek"-et a neves Ázsia-utazónk, dr. **Baktay Ervin** szerkeszti, s a könyvek ára kötetenként 1.20 P. Megrendelhető a szerkesztőnél, Budán, I. Horthy Miklós út 146.

FOTÓCIKKEK Zibrinyinél I., Attila utca 8

Népszavazást! A Magyar Nemzeti Szövetség Steuer György dr. ny. államtitkár felhívására megalakitotta a Magyar Nemzeti Szövetség „kisebbségi" szakosztályát. Egyidejüleg állást foglalt a trianoni békeszerződés revíziója mellett és a nem magyarajkú lakosság lakta országrészeknek **népszavazás** útján leendő visszacsatolása kérdésében is.

Mégis jó, hogy van protekció

Uj tervek a Rózsadomb közlekedéséhez.

Irta: LISZKA KÁROLY tanácsos

Minden idők legnagyobb vívmánya volt a protekció és most, amikor már oly sok előnyös gyakorlatra tettek egyesek szert benne, most kezd kihatásaiban relativvá válni, mert előfordul néha oly eset is, — sicut nunc figura docet — hogy célkitűzésein túlmenőleg, oldalhatásaiban is érvényesül. Igy történt ez most a Rózsadombon is, hogy átmenetileg ránehezedett a közönségre és széles körben nagyfokú elégedetlenséget váltott ki, de reméljük, hogy a kényelmetlenül érintettek borúja mihamar derűre fog változhatni, hacsak valami vaskalapos praestige-védelem nem lesz a jó eredmény kerékkötője.

Előbb már azt hitte a helyi érdekeltség, hogy kényelmük teljes, mivel a 9. sz. autobusz úri kényelmet varázsolva mindenkinek, helybe szállította a lakásukba törekvőket a dombra és direkt összeköttetést adott az ittlakóknak a belvárossal. De ime, jött a fentebb apostrophált hatalmas úr és leparancsolta a jövedelem zömét szolgáltató utasok tömegét, a hibásan „gőgös követelésűnek" minősített égszinkék autobusz-járatokról és helyettük számunkra „szűk kocsipótlékokat" rendelt ki. E borongósan szürkészölo járművek főhibája abban rejlik, hogy akár — az e vonalon közlekedő nagy tömegű utaslétszám mellett — csak „kényelem-helyettesítő" alkalmatosságoknak tekinthetők, forgalmuk csak átszállással érvényesíthető és így igénylevételük természetszerűleg sok időveszteséggel jár. Idősebb egyéneknek a sok lépcsőn való fel-le lépkedés is fárasztó és szükös méretezésük folytán az átszállni kívánó utasok tömegesen maradnak le róla. Értesülésem szerint a lemaradottak száma — egy-egy órán belüli összeolvadás alapján megállapítva — dél tájban 91, egy esti órában pedig 117 volt. Pontos megállapítása e számnak nem lényeges, miután a Beszkárt maga is belátta a helyzet tarthatatlanságát és szíves előzékenységgel már a forgalom második napján beállított pótkocsikat, de inkább kívánatos volna annak az adatnak újabb ellenőrzése, mely szerint a székesfőváros Polgármesterét akként informálták, miszerint a régi 9. sz. relátió idején a járatnak a Rózsadombra eső szakaszán, a kocsinkinti utas — átlag hegymenetnél, a nap forgalmas időszakaiban 3.5, egyéb időszakokban pedig 2.5 utaslétszám volt. Völgymenetnél állítólag még kisebb eredmény konstatáltatott. A hivatalos és megfigyelés révén nyert két adatcsoport annyira ellentmond egymásnak, hogy a pontos üzemi számítások érdekében okvetlenül érdemes a tényt behatóan felülvizsgálni. Különben, ha a kisszakaszjegyeket a nagy kocsikon is érvényesitik, valószínünek tartom, hogy azok is zsúfoltan közlekednek majd.

Eminenter érdekli azonban a Rózsadomb közönségét annak a ténykörülménynek a leszögezése, miszerint konstatálható, hogy a beállított pótkocsik között próbaképen egy darab szerepel olyan közeptypusú autobuszok közül is, amelyek ezelőtt 9. sz. jelzéssel a Szemlőhegy utca elejéig közlekedtek. Ez a megállapítás annyiból bir fontossággal, — miután évekig az az agály szerepelt a vonalmeghosszabbítás ellenvetése képen —, hogy ezek a kocsik a további emelkedéseket nem birnák. Most a véletlen bebizonyította e feltevés téves voltát, — és most midőn a Beszkárt határozott jóindulatot mutat a kérdés megoldása iránt, e körülmény mellett nem szabad észrevétlenül elmennünk, mert ebben rejlik az általános megnyugvást adó végleges megoldás lehetőségének a kulcsa. Itt kezd a protekció általános előnyöket szolgáltató érdekténvezővé válni, de egyben ez az a pont is, ahol a kérdésbe az én előbbeni javaslataim is bekapcsolhatók volnának.

Én már „Budai Napló" 1931. okt. 12. számában, a régi 17. sz. vonal jövedelmezővé tételének tárgyalásánál, — térképmelléklettel illustráltan közzétett véleményemben, — de a városház legnagyobb pártján k kívánságára 1932. márc. 12-én az „Autobuszüzem egységesítése" tárgyában megtartott felolvasásom keretében is, több graphiconon bemutatott javaslataim közé felvettem a vérhalomtéri vonalmeghosszabbítást, mint olyant, amely vonalkiterjesztés a városfejlesztés legyözhetetlen akadályokkal nem jár. Igazolva érzem tehát most magam, miután kényszerkörülményből ezen a vonalon járatott középtypusú kocsik minden nehézség nélkül képesek megtenni az utat. Ez volna tehát az egyik megol-

Eladom, elcserélem
két utcára nyiló II., Toldy Ferenc-utca 24. és Ilona-utca 23. számu házamat 220 öles telekkel, — *délnyugati* fekvésü, *gyümölcsben* álló, *központi fütéssel* biró villával. Értekezés a helyszinén.

SZENT GELLÉRT
GYÓGYFÜRDŐ
Vizgyógyintézet,
Külön férfi és női osztály.
A legmodernebb berendezés.
Szakképzett személyzet.

Ajándékok
fésü-, manikür- és illatszerkazetták, finom pipere-szappanok
bel és külföldi illatszerek
legjobban és legolcsóbban
Viziváros-illatszertárban
vásárolhatók:
II., Corvin-tér 6.
(Előbb: Csernok-illatszertár, Markovics Iván-utca 2)

KAUER és MÁRTON
FÉRFI ÉS NŐI DIVAT
II., Szilágyi Dezső tér 6.
Telefon: 51-6-87.
50 év óta
a jó középosztály és köztisztviselők bizalmát élvező és kedvelt üzlete.

KIRÁLY FÜRDŐ
Épitette 1556-ban KARA MUSZTAFA budai basa.
Budán, II., Fő utca 34. sz.
45 fokos
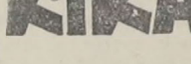
szénsavas nátront, szénsavas meszet, szénsavas klórnátriumot, magnéziumot tartalmazó
hévviz köszvény, csúz, bőr- és csontbetegségek, fémmérgezés, máj-, epe-, méh-, húgyhólyagbántalmak, gyomorhurut és alhasi pangás ellen.
Kádfürdők: egész napon át.
Gőzfürdők: férfiaknak reggel 5—1, nőknek hétköznap d. u. 2-7.- Ivókúra

Jour sütemények
Jour, valamint Francia kenyerek és estélyerek legfinomabb habsütemények csak:
HOFFMANN FERENC
sütőmesternél
II. Margit körut 63. Tel.: 57-3-64.

Ön is nehezen keresi kenyerét
holott könnyen hozzájuthat
Rátkai péknél!
Rátkai-féle elsőrendü házi kenyér mélyen leszállitott árban. Kapható Budán minden jobb fűszerüzletben. Főüzlet és üzem: Retek-utca 4.
Telefon: 532-79. Telefon: 532-79.

RÉGI BUDAI ROMANTIKA...
VADASKERT VENDÉGLŐ
Hüvösvölgy végállomás (az új vám mellett)
Naponta halászlé. Dégel jazzband.
Tánc. Pénteken Schrammel-zene.
Majálisok, juniálisok céljaira nyitott és zárt helyiségek. Pensio: szoba P 2.—, menü P 1.20. Tel. 64-0 78. Tulaj. Balázs Ferenc

Villatulajdonosok
kerti utjaikat csakis a
szilárd, fagyálló
kőlapokkal
burkolják.
Szállitja: Obermeyer Tamás
II., Fillér ucca 4. Telefon: 57—7—58.

IGYUNK HADMAT VIZET
Megrendelhető a székesfővárosi Ásványvizüzemnél, I, Gellért rakpart 1. Tel.: 53-0-03.

dás, ha a középtypusú kocsik direkt járatként futnák végig az emlitett egész pályát.

De önmagammal és előbbi javaslataimmal jönnék összeütközésbe, ha részrehajlóan, vagy épen egyoldalú érdekektől befolyásoltatva bírálnám el a kialakult helyzetet. Én mindig az általános és minden városrészre kiterjedő, minden határrészt behálózó, jól beszervezett autobuszhálózatnak voltam a híve és igy természetszerűleg nem is kifogásolhatom ez újabb vonalmeghosszabbítást sem, de határozottan perhorreskálandónak vélem, ha egy jól bevált közvetlen forgalmat — bármely okból is — megmásítanak, vagy pláne elrontanak. A fejlesztés szerintem: — kötelesség, — de a visszafejlesztés: — bűn! Épen azért, minden lehető és elképzelhető módon arra kell törekednünk, hogy a régi vonal előnyeinek feláldozása nélkül forgalomban a most bekapcsolt új terület érdekszolgálatának megszervezzük, elősegítsük, arra most van a legjobb alkalom, amikor a Beszkárt vezetőségének jóakarata biztosítva van s e tekintetben pl. a rózsadombi relációnál most előnyös segítségül kínálkozik a folyamatban lévő forgalmi kisérletek ama tapasztalati megállapítása, mely szerint a sokat panaszolt kocsihiány argumentuma ez alkalommal kikapcsolható, mert addig is, míg az erősebb typusú kocsik nagyobb számmal elkészülnek, ily kisebb méretű hegyikocsikkal is megoldható a kérdés, csak célszerüen kell azokat felhasználni.

E téma keretén belül gondolnom kell azonban arra az eshetőségre is, hogy ha a most megindított felső-rózsadombi próbajárat valamely üzemtechnikai, vagy hozadéki okból nem lenne tovább így fentartható s az engedélyezett hat. havi próbaidő leteltével beszüntetendőnek vélnék, akkor is meg legyen annak a lehetősége, hogy a domb felső raszeit önálló közlekedéssel ellátassák. Hogy pedig a próbaidő zavara és bizonytalansága megrövidíthető legyen, így már most jó volna a 11. sz. relátió vonalvezetését kis hegyi-kocsik felhasználásával olyképen módosítani, hogy az helyi igények kielégítésén kivül a Beszkárt pecuniáris kívánalmainak is megfeleljen. Bántana a tudat, ha e környék lakosainak szüségletét feláldoznák, valamint az, ha a Józsefhegyi szép kilátó megközelítésének lehetőségét az idegenforgalom rovására elejtenék s ezért megvitatandónak vélném a következőkben előterjesztendő javaslatomat.

A fentiek szerint most már bebizonyított tény, hogy adva van a megoldás lehetősége, csak épen a kevésbé költséges és mégis nagyobb területet bekapcsoló módozatot kell megkeresnunk. E célból szerény nézetem szerint — a 9. sz. járatnak újból a Mész utcán kellene a régi végállomásig közlekednie. A 11. sz. relátiónak pedig olyan vonalvezetést kellene kapnia, hogy az nagyobb lakott területeket szeljen és igy ujabb városrészek közlekedését is megoldva, egyben nagyobb hozadékképességre is tegyen szert. E célból a Széna-terről vagy méginkább a Délivasúttól egy uj relátió volna inditandó a Rózsadombra, éspedig a Lövőház utcán, Marcibányi téren és Ribáry utcán át a Mész utcába és tovább felfelé a 11. sz. kocsik mai vonalán. Lefelé menet a Szemlőhegy utcából befordulhatna a Zárda utcába, kinasználandó annak forgalmát és a szerpentin uton lefutva, a Margit körút és Henger utca sarkán, a volt postahelyiséggel szemben lévő ponton végezhetné vonalát. Igy meg volna a 12. sz. vonalról való átszállás lehetősége két helyen is, továbbá a 9, 5, 14-es és 3-as számú kocsikról szintén át lehetne szállni és — ami szintén igen fontos — a piacot és délivasúti pályaudvart átszállás nélkül lehetne a Rózsadombról elérni. Kisszakaszokkal járatva e kocsikat, a vonalat feltétlenül forgalmasnak remélném: — I. kisszakasz lehetne Délivasút—Szénatér, II. Szénatér—Aranka utca, III. Arankautca—Vérhalom-tér, IV. Vérhalom-tér—Szemlőhegyi-út és Zárda utca sarok, V. a Szemlőhegy utcától a Zárda utcán át, a Henger utcáig.

E két vonal rendszeresítése és állandósítása úgyhiszem megnyugtatná a kedélyeket, kielégítené úgy az előbbi, mint a mostani megoldás szerinti elégedetlenkedőket — merném remélni, hogy haszonnal járó megoldás is lenne. Télen járhatna ez az új kocsi a Vérhalom utcán le a Szemlőhegy u. felé, — máj 1. és nov. 1. közötti időszakban azonban kiterjesztendő volna a járata a Józsefhegyi útra is, aminek révén ott hamarább felépülhetne a tervezett szép kilátó, annak révén viszont fokozódnék a vonal jövedelmezősége is.

Az bizonyos, hogy ez a megoldás az egyéni és üzemi érdekeken kivül még turistikai, idegenforgalmi és városfejlesztési érdekeket is szolgálna, — vagyis létesítése által ez egyszer jól megférne egymás mellett praktikum és a protekció!

A Beszkártnak pedig a hegyvidék őszinte köszönettel tartoznék, — mert ha beváltnak látszik is a már régebben javaslatba hozott kisszakasz rendszer, mégis a megoldás keresztülviteléhez a most oly kedvesen megnyilatkozó megértés és nagyfokú jóakarat kell.

KÖZGAZDASÁG

Szerkeszti: Szászhalmi József

Az Erdőbirtokosok és Fakereskedők Faforgalmi Rt. Nádor utca 6. szám alatti helyiségeiben megkezdte működését. A részvénytársaság a kormánnyal szemben olyan kötelezettséget vállalt, hogy a hazai erdőbirtokosok által felkinált minden tüzifát a kormány által legközelebb megállapitandó áron tartozik felvásárolni. A részvénytársaság felkéri a hazai erdőbirtokosokat és fatermelőket, hogy vele a rendelkezésükre álló tüzifamennyiségeket saját érdekükben a társaság fenti címére minél előbb közöljék.

A Tébe tagok sorából kilépett a Kereskedelmi Bank és a Magyar-Olasz Bank.

A betéti kamatláb leszállítása. A fővárosi pénzintézetek, a Hitelügyi Tanács már közölt elhatározása szerint, a betéti kamatlábat fél százalékkal lesállították.

A Cobden Szövetség szemináriumában Kresz Károly dr. a TÉBE igazgatója tartott előadást „aktualitások a pénzügyi és a gazdasági kérdésekről". Kifejtette, hogy komoly jelek mutatnak arra, hogy a mélyponton túljutottunk és kilátás van a viszonyok lassú javulására. Ha a legjelentékenyebb külföldi országok statisztikai adatait vizsgáljuk, úgy szembetünő az, hogy különösen a mult év második felétől kezdve az ipari termelás és a forgalom is állandóan növekvő számokat mutat és ezzel kapcsolatban a munkanélküliség jelentékenyen csökent. Ugyanezt látjuk, ha a magyarországi statistikai adatokat vizsgáljuk. Különösen a vasérc- és acéltermelésben, valamint a fogyasztásban; az ipari áramfogyasztás és a MÁV forgalmi adatai is állandóan emelkedtek.

GAZDASÁGI NAPLÓ

* A földmívelésügyi kormány rövidesen dönt a gyapjukérdésben.

* Weisz Manfréd rt. létesíti az új aluminiumgyárat, egyelőre évi 900 tonna aluminium gyártására — ami 2 és félmillió pengő importot tesz feleslegessé.

* Megbukott az új szacharingyártás terve, mert egy gyárnak sem kellett a koncesszió.

* Januártól kezdve 40 százalékkal drágultak nálunk az amerikai hajójegyek árai.

* Ujabb 3000 vagón a buza-export Svájcba, 5000 vagón pedig Ausztriába.

* 67 százalékkal csökkent mult év novemberében a sörfogyasztás — 11.950 hektoliterről 3950 hektoliterre.

* Az országos Mezőgazdasági [illegible] az idén március 22—26-ig rendezik.

* A miskolci palagvár és a Nagybátonyi közös eladási irodája megszünik.

* Tizennégy vidéki pénzintézet országos szervezkedést inditott a Tébe tud nélkül.

* Három millióra csökkent a gyufakölcsön most esedékes annuitása.

* Nagy érdekellentétek akadályozzák az ipar racionalizálását.

* A társulati adó erőteljes kiépítésére készül a pénzügyminisztérium.

* Kaliforniában hamisítják a tokaji bort — ez ellen csak állami márkázással védekezhetünk.

* Februárra 15 ezer orsóval bővül a Goldberger-gyár fonódája.

* December közepéig már 400 kiállító jelentkezett az idei Nemzetközi Vásárra.

* A Ruggyantagyár gumifonál vállalatot létesített.

* Az adóhátralékosok 80 százalékát érinti a kamatmentes hátralék-fizetés kedvezése.

* Ötmillió pengő kiviteli növekedést mutat fel iparunk november havában.

* A városi lakosság és az ipar fejkvótáján felül viseli a közterhekot.

* A magyar Fanto Művek Rt. magába olvasztja az Unio Olaj-, Gépszir- és Vegyipari Részvénytársaságot.

* Az év első kilenc hónapjában 334.767 női kalapot exportáltunk az 1932-es évi 350.000 darabbal szemben.

Budai Általános Takarékpénztár
Részvénytársaság
Budán, II., Fő ucca 9.

Elfogad kamatoztatásra takarék- és folyószámlabetéteket.

Lekötött betétek után megállapodás szerint magas kamatot térítünk.

Akár venni, akár eladni ónját ingatlant, forduljon bizalommal újonnan bevezetett ingatlan osztályunkhoz

Mindennemű bank- és takarékpénztári ügyben készséggel állunk rendelkezésére.

Safe deposit

A betegségek egész sora

így: az epekőbetegség és epehólyagbántalom, gyomorbajok, csalánkiütés, az asztma bizonyos esetei, vérpangás a hasban és különösen a májban, köszvény, vesemedence betegségek, alkati kövérség, stb. stb. eseteiben a

HUNYADI JÁNOS

keserűvíz biztosan megszünteti a székrekedést, szabályozza a bélműködést, azt nemre és korra való tekintet nélkül mindenki kiváló ereedménnyel használhatja. Az orvosok ezrei irják elő betegeiknek és a betegek tízezrei írnak róla elismerő nyilatkozatot.

Házhoz küldi kitünő ebédjét a BELLEVUE
Attila-utca 58. T. 528-84
P 1.40-ért
Családi menü ára, mely bőségesen elég 2 felnőttnek **P 1.80**

CIMFESTŐ
Első budai, legrégibb cimtáblafestészet
VÁLI GÁBOR, II, Iskola ucca 16.
Alapitási év: 1895.

WC. FÜRDŐKÁD, kályha, mosdó stb. szabott áron
HUBERT, Liszt Ferenc tér 4.
Telefon: 22—2—67.

Bleyer Testvérek sportüzlete
Budán, II., Fő-utca 27.
Mindennemű sportcikkek legolcsóbb gyári áron. 1 pár jóminőségű kórisfa-si teljes felszereléssel Pengő 12 50.
50 éves cég
Nagy ujévi vásár!

Ne szenvedjen fájós lábaival!
A legbetegebb lábra is, orvosi rendelésre a legtökéletesebb orthopädiai cipők készülnek
Tóth Pálnál
Budapest, II., Margit körut 49.
Telefonhivó: 52-2-40.

Üzleti könyveinek átszervezését, rendezését, mérleg készitését, óra-könyvelést vállal **B. Karai Sándor** III., Nagyszombat ucca 4. I. em. 15. Telefon: 51—8—23.

gróf Mailáth József szálloda-bérház
ZSIGMOND L.
Rózsadombi Étterme
Minden este tánc, szalonzene. Vasárnap és ünnepnap ötórai tea, tánc.

Eladó 1 db. **Zeiss-Ikon-Bébé** gép 6.4x9 méret Tessar objektiv
1 db. Voigtländer-Bergheil gép 9x12 méret 4.5 Heliár objektiv
GINK LAJOS szfv. mérnök IV. közp. Városház II. 274.

Ékszereket, órákat! olcsón
Rácz Miklós
órás és ékszerésznél
I. ker., Alkotás-utca 11.
a Délivasuttal szemben.
Óra és ékszerjavitások saját műhelyemben 1 évi jótállással a legpontosabban készülnek.
Mélyen leszállitott árak!
Zálogjegyet mindenről a legmagasabb áron veszek.

I-SŐ RENDŰ ESTÉLYI CIPŐK
különleges modellekben 10.80 p.tól
DIÓSI CIPŐ-SZALON
VI., Teréz-körut 1/b.

Éhgyomorra
naponta igyék egy pohár
Kristály vizet

Laptulajdonos: VIRÁG ÉS TÁRSA
Kiadásért felel: Virág Béla.
Felelős szerkesztő: Virág Béla.
Neufeld Zoltán (Pannonia) nyomda Budapest, VII., Rombach-u. 8. Tel. 42-3-09

Táridge
I., Böszörményi-ut 28.
Kékterem menü 3.— pengő
Blue Stars Jazz
(New-York)
Tánc
Narancsterem menü 1.50 pengő
Minden szerda, szombat, ünnep- és vasárnap
ÖTÓRAI TEA 1 P.
2-es autóbusz és 75-ös villamosmegálló
Telefon: Tachler 57—0—36

PAUNCZ
VAJ, SAJT ÉS TOJÁS
I., HORTHY MIKLÓS UT 39.
SIMPLON HÁZ!

Mibe fektessem tőkémet
hogy értékállóságát, jó jövedelmét netto (7—8%) biztosítsam? E kérdésre ad választ megjelent pótismertetőnk (tervekkel), amelyet díjtalanul megküldünk. — A Gellérthegy alján, a Gellértfürdőnél, a legelőkelőbb villanegyedben fekvő hegymászás nélkül megközelíthető Kelenhegyi út 24. (Mányoki út 7.) alatti **„PARK-OTTHON"** társasvillánk (huszadik társasházunk), mely a főváros egyik legjobbfekvésű legértékesebb ingatlana, már tető alá került. Mindössze 6 önálló telekkönyvezésü, a **Batthyány-ősparkra** néző, délifekvésü, sajátkertes pazar lakrész, loggiákkal, csodás körkilátásos tetőterrasszal. Kapható még 1 három és pár 4 (esetleg 5 szobás) lakrész. Parkoktól övezett szomszédos Mészöly u. 5. sz. áprilisban beköltözhető, **gyönyörü társasvillánkban** még kapható 1 két- és 2 háromszobás versenyenkivüli öröklakás, csendes, pormentes, napsütéses, központi fekvésben. 30 éves adómentesség. Díjtalan bérbeadás
„CENTRUM" Házépitő-Vállalat,
Horthy Miklós út 15. (Tel.: 69-3-01.)

Svábhegyi Szanatórium
subalpin (430 m) diétás gyógyintézet már napi 16.— pengőért legtökéletesebb szanatóriumi ellátást nyujt 5—6-szori étkezéssel, vizkúrával együtt

Óbuda-Ujlaki Takarékpénztár
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, III, Lajos u. 148. sz.
Telefon: 62-4-57.
Betéteket elfogad könyvecskékre és folyószámlára a legmagasabb kamatozás mellett.
Kölcsönöket folyósit váltóra, folyószámlára, értékpapirokra a legelőnyösebb feltételek mellett.

A RÉGI KÖZISMERT
BAGYIK VENDÉGLŐ
UJ HELYISÉGEI
II., CSALOGÁNY UCCA 27.
KELLEMESEK, OTTHONOSAK.
Naponta Burghardt testvérek SCHRAMMEL-ZENEKARA.

MENCZER
tisztitó cég
mindenféle ruhának
fénytelenitését
1 évi jótállással vállalja
Központ:
II., Zsigmond-u. 18. Tel.: 52-0-42.
FIÓKOK:
I., Győző-utca 5. (Pálya-utca sarok) Telefon: 54-9-71.
I., Attila-utca 51. (Bellevue mellett)
II., Török-utca 10. (Irgalmasoknál)
IV., Váci-utca 36. (Duna-u. oldalon)
V., Lipót-körut 21. Telefon: 16-3-68.

HÁZ
Pasaréti úton autóbusz végállomásnál egy 3 és egy 8 szobás villa eladó.

LAKÁS
Ménesi úton épülő társasvillában elkülönített két szoba hallos, azonkivül egy- és háromszobás öröklakások kaphatók. A lakások ára kerttel, mosó-, szárító-, és vasalóhelyiséggel, közművekkel, nagyméretü, levegős szobákkal a legminimálisabb: 2 szoba, hallos lakás 15 ezer P. Ugyanitt egy hasonló helyiségekkel épitendő családi ház 30 ezer pengővel többe kerül! Bővebbet: Telefon: 52—3—71.
2—3—4—5 szobás hallos öröklakások luxus kivitelben központi fütés, melegvízellátással az Attila utca 95—99. számú társasházban olcsón eladók, esetleg bérbeadók. Közelebbit: Stilus épitő rt. irodájában, I. Attila utca 95. Telefon: 55—8—36.
2 és 3 szobás hallos, erkélyes, Vérmezőre néző gyönyörü **modern** lakás azonnalra kiadó. Érdeklődés a házfelügyelőnél, I. Logodi utca 63, vagy telefonon: 55-0-55.
Krisztinavárosban zaj és pormentes, napsütéses hegyilevegőjü 2 szobás és 3—4 szobás hallos, erkélyes összkomfortos úri lakások azonnal kiadók. Gyönyörü kilátással a budai hegyoldalra. 61-es villamos,- 4-es autóbuszmegállóknál közvetlenül. Győri út 24. Telefon: 55—4—20.
Épülő modern bérházban luxuskivitelü, 2 szoba hallos és 1 szoba hálófülkés lakások november 1-ére kiadók. Széll Kálmán tér mellett, Káplár u. 7. Érdeklődés a helyszinen.
Főlépcsőházi bejárattal 1—2—3—4—5 szobás legmodernebb lakás Budapest legegészségesebb helyén kiadó. Bővebbet telefonon 52—7—80.
Üzlethelyiségek kiadók. Bővebb felvilágositás I. Naphegy utca 21. szám. Telefon: 52-7-80.

TELEK
Rózsadombon, Törökvész út 79. közműves, 263 öles telek olcsón eladó. Cím: a kiadóban.
160 négyszögöles telek a Pasaréti út legelején, déli fekvésü, 14.000 P-ért sürgősen eladó. Tulajdonos telefonja: 85-3-54
Olcsó áron eladó a Rózsadombon, Törökvész úton, 263 öles közműves telek. Cím a kiadóhivatalban. Telefon: 50-2-96.

Kóstolja meg
Szekszárd világhirü borait!
HÁRI JÁNOS
egykori szekszárdi fazekasmester kedves borát méri ki a
„Szekszárdi Borpince"
az ottani borvidék állami ellenőrzés alatt álló Pinceszövetkezetében részes bortermelők kimérése:
VIII., József u. 19.
Budaiaknak azt a kedvezményt nyujtja, hogy ötliteres rendelést díjtalanul házhoz szállit.
Világhirü szekszárdi
bikavér . . literje 80 fill.
Sötét kadarka . . „ 60 „
Asztali fehér . . . „ 60 „
Fekete Sándor
üzletvezető.
Telefon: 32—0—60.

Kályhás! Minden szakmabeli ügyben forduljon a régi jóhirü céghez
I., Logodi u. 19. Telefon: 53-0-33 **Béres Márton**

Krisch Fekete János
tetőfedőmester
Budán, I., Karolina út 16.
Telefon: 69—5—59.

Jók, tartósak, olcsók, elegánsak
NÉMETH BÉLA
budai cipészmester saját készitményü
CIPŐI.
II., Margit körút 56.

Központi fütést,
használati melegviztermelő-, vízvezeték- és csatornázási berendezéseket készit
Duska és Riedlmayer
Budán, II., Batthyány ucca 67
Telefon: 55—9—75.

XXXI. évf. 1154. sz.

ELŐFIZETÉS

Egy évre . . 24.— P
Negyed évre . 6.— P
Egyes szám 40 f.
Egyesületek, amelyek nek hivatalos lapja, tagjai *féláron* kapják

Budai Napló

1934. január 19.

HIRDETÉSEK

Egy hasáb széles, 1 mm. magas sor egyszeri közlésnél 30 fill. Szövegsor ára 2 P. Ismertető közlemények megállapodás szerint.

A hirdetés dija mindenkor **előre fizetendő.**

Állandó hirdetőknek nagy kedvezmény

Buda érdekeit a várospolitika, közélet, közgazdaság, társadalom és művészet terén szolgáló ujság

FELELŐS SZERKESZTŐ:
VIRAÁG BÉLA

Szerkesztőség és kiadóhivatal: II, Batthyány u. 63
Telefon: 50-2-96. Hivatalos órák: délután 4—6-ig.

Sorsdöntő napok előtt áll

Buda-világfürdő

Az ugynevezett „fürdőváros" kérdése három évtizedes vajudás után végre eljutott odáig, hogy kiderül a különböző „társadalmi" megbeszélések stádiumából a komoly megvalósulás döntő fóruma elé. A különböző társadalmi egyesületek, testületek, szövetségek és más hasonló ártatlan tényezők football mérkőzéseiből a komoly tettek mezejére, ahol hatalmi tényezők, kormány és város kénytelenek végleg megoldani a megérett kérdést, amely adottságánál fogva magában rejti a gazdasági válság megoldásának egyik módját. Ezek a társadalmi egyesülések azzal a ténykedésükkel, hogy a fürdőügy football-jával az utolsó tiz év alatt állandó meccseket rendeztek s a nagyközönség mindenkitalan örömmel látta szállani ezt a felrugott szines labdát, annyiban szolgálták a jó ügyet, hogy a közönség lassan megszokta, bevette, sőt meg is emésztette ezt a gondolatot és a közvélemény ma már hangosan követeli a megvalósitását.

Pedig még **cimben is szerencsétlen**, volt, mert a „fürdőváros" szóhoz volt kötve, pedig alig hiszem, hogy volna Budapesten józan polgár, aki a magyar székesfőváros nivóját egy **Karlsbad nivójára akarná lesüllyeszteni.** Komoly nemzet fővárosa még sem szállitható le egy „fürdőváros" nivójára.' Budapest székesfővárosnak, a magyar nemzet rezidenciájának lehet valamely része a ‚kereskedelmi város", nálunk például a Lipótváros, — lehet „diákváros", aminőnek például készül Kelenföldnek az a része, amely a Müegyetemmel határos, — lehet „művészváros", mint ahogy indult a volt Epreskert helyén épült Mesteriskola néven ismert festőtelep és készült azzá fejleszteni azt a városrészt. Lehet gyárváros, aminővé fejlődik a Vágóhidon tuli rész a **Külső Soroksári ut** mentén, — lehet villaváros, amilyen a Rózsadomb és a vele kapcsolatos hegyvidék, — lehet nyaralótelep, mint a Svábhegy és Zugliget, és végül — lehet **fürdőváros** is, mint amilyen most a budai Dunapart a Császárfürdőtől kezdve egész a Gellértfürdőig, tehát a budai oldal, — de nem lehet fürdőváros egész Budapest, beleszámitva a kőbányai sertéstelepeket is. Nem lehet belevinni az európai köztudatba olyan szavakat, amiket a külföld sohasem fog megtanulni, mint amilyen volna „Budapest Fürdőváros," hanem olyan rövid uton köztudatba átmenő nevet kell találnunk, amit a külföld hamarosan megtanul, rögtön világköztudatba megy át, mint amilyen szónak önként adódott: **„Budabath."** Olyan elnevezés, amely Budapesttel kezdődik, ma csak Bukarestnek használ,| amelynek nevét jobban ismerik Párisban, mint Budapest nevét s igy a hozzánk gyógyulásra jövő idegen sok esetben Bukarestig meg sem állna.

Tehát **Budabath!** Minden idegenhangzása mellett a Bad, Bath fürdőt jelent, csaknem minden idegen nyelven és a magyar vonatkozást megadja neki a **Buda** szó, amely nyugaton hamar ismertté válik a bath révén, — keleten pedig a Buda szó révén válik ismertté a bath, azaz fürdő. Ha be tudjuk vinni ezt a szót, mint Buda belső pályaudvarának nevét a világ minden vasuti menetrendjébe, ami nem volna nehéz, ebben olyan világreklámot kapna a budai fürdő, amit megfizetni aligha tudnánk.

Ha mindenáron fürdővárost kell, illetve Budapestnek egyik részét fürdővárosnak kell elnevezni, akkor most nyilik rá alkalom, amikor a Nemzeti Stadion révén az egész világ szeme Budapestnek egyik pontja felé fordul és ez Budának történelmileg legismertebb része: — **Akvinkum**, a kétezeresztendős római telep a maga hagyományaival és romjaiban is még bizonyitható világnagyságával. Ez a felső medence meglévő forrásvizei, de néhány mélyfurás révén még feltárható ujabb forrásai révén fürdővárosnak kiépithető, lévén ennek levegője a legtisztább, mondhatnánk alpesi levegő, területe pedig érintetlen, alkalmas, világraszóló alkotásokra és berendezésekre.

A társadalmi és más egyébb egyesületek és testületeknek számára, amelyek hivatásukat betöltötték azzal, hogy a kérdést ébrentartották, — most ujabb feladat szolgálatára nyilik alkalom és müködésüket abban az irányban kell folytatniuk, hogy világkapcsolatokat teremtve, **fürdővendégeket hozzanak** a város és az állam által világviszonylatban is elsőrendü világfürdővé kifejlesztett Budabath-ra, mert a „fürdőváros" periódusa után, most már a **„fürdőforgalomra"** kerül sor, ezt kell előkésziteni, itt kell világpropagandát kifejteni. Ha tovább is a fürdőváros megalkotásával foglalkoznának e társadalmi alakulatok, annak nagyon élősdi szinezete volna.

A „Hollós Mátyás Társaság", amely minden öncél nékül, mint budai nagy céllal foglalkozik a fürdőforgalom eszméjével, legközelebb **ankétet hiv össze**, amely hivatva lesz a **fürdőforgalom** gondolatát belevinni a társadalomba és ezzel uj lendületet adni a budai fürdőügynek, mint ahogy adta tiz év előtt, az akkori ankéten Buda fürdőügyének országos felkarolásához.

Hennyey Vilmos dr.

Az uj Népszinház épüljön Budàn

Feltámad a népszinmű

A régi Nemzeti Szinház hirtelenül történt lebontása, és a népszinmü elfajulása hozta magával, hogy elvesztettük azt a szinházat, amely tulajdonképen **a legmagyarabb szinház** volt, mert azt a hivatást tüzte eléje a magyar nemzet, hogy a magyar faj jellegzetes, a nyugatitól eltérő, de nemesen magasabb egyéni jellemvonásait és faji különlegességét bizonyitsa müvészi formákban.

Erről a hivatásáról lecsusztatta az operett, amely azonban szintén lecsuszott vele együtt és igénytelen **kuplés revüvé** vált. Most, hogy „divatba kezd jönni" Budapest és a magyar nemzet, azaz közelebb jutottunk a Nyugathoz, — mint különlegesség iránt érdeklődik is irántunk a Nyugat; de fölkeltettük magunk iránt a Kelet melegebb érdeklődését is, — szükségünk van ujból a népszinmüre s igy fel kell épiteni az uj Népszinházat.

Budának tulajdonképen nincsen szinháza. A régi Várszinház a kedélyes idők lejártával megszünt a mi szinházunk lenni, a pestieknek sohasem kellett. Minden öreg budai emlékszik még azokra az időkre, amikor zsufolásig megtelt Várszinházban, felvonás közben tüsszentett valaki és az egész szinház a páholyokból, de még a karzatról is „jóegészséget" kivánt neki.

Ezek a kedélyes idők elmultak és ma, — amikor Buda fejlesztése, a fürdőüggyel kapcsolatosan nemcsak kizárólag budai érdek — hanem egész Budapest nagy érdeke, minden kérdésnél számolnunk kell azzal, hogy Buda jövendő szerepét minél kedvesebbé tegyük a világvendégek várása és ellátása szempontjából.

Az a népvándorlásszerü mozgalom, amelyre Ringer Lajos dr. mutatott rá a mult héten közölt vezércikkében, — megnyilvánul abban az özönlésben is, amely Pest lakosságát, az ottani füst és korom terhelt levegőről hajtja át Buda üdébb levegőjére, — megköveteli, hogy ennek a közönségnek életszükségleteiről most már Budán is gondoskodjunk és lehetővé tegyük, hogy ez a közönség megtaláljon itt mindent, ami a nehéz életet kedvesebbé tenné. Ilyen ma még a szinház is, sokféle elfajulása dacára.

Herczeg Ferenc cikke rámutatott azokra az örvendetes jelenségekre, amelyek között — a szinte müvészi tökéletességü formákban — nyilatkozott meg a magyar néplélek ösztönös virágzása:

„A fővárosi ember szeme ma már a külföld perspektivájából tudja nézni a népet és ha Budapestnek alkalma van reá, akkor érdeklődéssel és gyönyörüséggel élvezi a falu müvészi megnyilatkozásait. Emlékezetes a „Gyöngyös Bokréta" mély sikere. Az érdeklődés, amely feléje fordult termékenyitő hatással van a nép mü.vészi hajlamaira. Egyes falvakban megint jobban megbecsülik az ősi viseletet, sok helyütt táncos és énekes csoportok alakulnak, nem egy faluban pompás és különös virágzásokat hajt a szinjátszó kedv. A **kávéházi** népszinmü örökébe a falusi népszinmü készül lépni."

Az ünnepelt nagy irónak ezt a megállapitásait nem kerülheti el a székesfőváros, amely rendészeti szempontból elkövette azt a hibát, hogy egy tollvonással eltörülte Budapestnek egyik — a szemet lelket gyönyködtető — foltját, amikor a mezőkövesdi himzettet áruló asszonyokat eltiltotta a Népszinház lépcsőiről. Ezt jóvátenni nem nehéz dolog, de nagy feladat utat nyitni ismét a magyar népszinmünek, amely ujból kopogtat a városház kapuján és helyet kér.

Ez a hely nem lehet másutt, mint Budán. Az uj népszinházat Budán kell felépiteni, hogy az idevárt idegenek készen találják és gyönyörködhessenek a turáni népek nagy népmüvészetében, sokszinü keleti poézisében, annak százféleképen megnyilatkozó szines virágaiban.

Ha körülnézünk Budán, akkor három hely kinállkozik és ezek közül kell bölcsen kiválasztani azt, amelyik a legmegfelelőbb. A budai fürdők három részre oszlanak. Az egyik rész a felső hévfürdők (Császár, Lukács és Királyfürdő), amelyek mögött ott van a nagy kert város, a Rózsadomb és környéke, oda torkolik a Margithid és közel esik hozzá a Viziváros, a Krisztinaváros felső része és Ujlak. Itt készen áll a szinházépitésre alkalmas telek a Török utca és Zsigmond-utca sarkán. A szépformáju szinház városi jelleget adna ennek az egész környéknek. A másik hely volna a Döbrentei-tér vidéke, ahova annak idején az uj Nemzeti Szinházat tervezték. Ha tényleg ide épülne az **egészen elhibázott elgondolás szerint** idetervezett „fürdőváros", akkor ennek nagy szükségletét elégitené ki az ide épülő Népszinház. A harmadik hely a Kelenföldnek az a része, amely most van kiépülőben, a Horthy Miklós-ut és Fehérvári-ut találkozásának a helye, a Szent Imre-téren. Buda világfürdő legismertebb része, sőt világfogalom ma már a Szent-Gellértfürdő a maga nagy idegenforgalmával, itt közel kapná a szinházat, de hasznára válna ez annak a nagy elgondolásnak is, amely a világ első ivókurás gyógyhelyévé véli kiépiteni a **keserüvizforrások** és a Sósfürdő telepét, mert ez is közel kapná ezt az uj Népszinházat.

Az érdekelt vidékek, azoknak intézőkörei és előljáróságai inditsák meg a mozgalmat, hogy ez az uj népszinház föltétlenül Budára kerüljön és állapodjanak meg egymás között, hogy e három hely közül hová épüljön a Népszinház.

Viraág Béla.

Hamis ábrándok, - nagy tévedések

— Kacagtató, de kétségbeejtő —

Lassan majd közmondássá válik a magyar naivitás, amely készpénznek veszi azokat az udvarias sajtónyilatkozatokat, amikben részesit bennünket kedvesen mindenki, aki itt járt, körülnézett, fogadtuk, tejbe-vajba fürösztöttük és aki hálája jeléül vállunkat veregetve kijelenti, hogy „. . . a magyarokkal igazságtalanság történt, a magyarok ügyét meg kell oldani, stb., stb. . . ." Mi ezt szivesen hisszük és örömmel ringatjuk magunkat mindenféle téves ábrándokban, amit alátámaszt néhány angol képviselő magyarbarát cikke, néhány ittjárt ujságiró nyilatkozata, sőt egy-két parlamenti felszólalás is. De ezzel aztán vége. Egészen vége . . . És kezdődik ujból az egész, megint jön valaki, megint udvarias, mi megint elhisszük mindent, készpénznek vesszük és élünk ezekben a szeretetreméltó nagy tévedésekben, immár tizenhárom esztendeje, anélkül, hogy egy lépéssel is előbbre jutottunk volna.

Most nézzük az érem másik oldalát. Világszerte ismert gyógyvizek a **mi keserüforrásaink** és a világháboru előtt azon az uton voltak ezek a források, hogy nélkülözhetetlen, házigyógyszerré válva, szabályozzák az emberiség elrontott gyomrát, tisztitsák a vérét és elháritsák a fenyegető gutaütéseket. Nagy előnye ezeknek a keserüvizeknek, hogy nem mesterségesen készült gyógyszerek, hanem természetadta eleven gyógyszerek, telve jótékony bacillusokkal és **pótolhatatlanul egyedülállók a világon,** magasan felette állva a karlsbadi gyógyviznek. Ezek közül legismertebb név a **Hunyadi János**-ról elnevezett keserüviz, ami ugyan nem volt szerencsés gondolat, hogy az Európát megmentő, törökverő, nagy hadvezér: **Hunyadi János** nevéről nevezték el, de ha már megtörtént, bele kell nyugodnunk és elfogadnunk azt a helyzetet, hogy e néven ismeri az egész világ. Ismeri jobban, mint Magyarországot, mint a magyar történelmet, mint annak hőseit és föltétlenül jobban, mint Budapestet.

Élénken bizonyitja ezt ennek a keserüvizvállalatnak az irattára és levelezése még a mult esztendőben is, igazolva a mi állitásunkat, mely szerint a Nyugat egyáltalában nem foglalkozik velünk behatóbban és még akkor is, amikor a nyugati ember bőréről és egészségéről van szó, — levelezése árulja, hogy fogalma sincs Magyarországról és még annál kevesebb Budapestről. Egyelőre csak két levélboriték cimzését közöljük itt:

Städtische Kur- und Heilanstalt
HUNYADO JÁNOS
Hongrie
Österreich-Ungarn

A másik igy szól:

An die
Städtische Heilanstalt
HUNYADY ANOS

Ezek üzleti levelek, tehát gondja volt rá a levlirónak, hogy tudomása szerint a legpontosabban cimezze a levelet és csak a magyar posta leleményességén mult, hogy ezt az „amábilis konfuziót" mégis a rendes cimre kézbesitette, de föltétlenül bizonyitja ez a két levélboriték azt az állitásunkat, hogy kevesebbet tud rólunk a müvelt Nyugat, mint amennyit mi tudunk — mondjuk — a csunguzokról, vagy akármilyen ázsiai kóbor törzsről.

Hála Istennek, ma már az országban nem egyedül állunk ezzel a véleményünkkel és kezd kiábrándulni ez a nemzet abból a látszólagos dajkálásból, amit olyan kedvesen igyekeznek föltüntetni és elhitetni velünk.

Egyelőre csak ennyit.

D. P.

Uj utak - uj élet

A pilisi hegyvidék vasutja

Föllendül Buda északi medencéje

Az egyik sulyosan és vétekesen elhanyagolt, de nagy jövő előtt álló környék fellenditéséhez és százezrek kivánságának teljesitéséhez nyujt megoldási lehetőséget a Hév vonalaknak a Beszkárt részéről most történő átvétel.

Szóbanforgó vonal a szentendrei Hév vonal, amelynek kiindulópontja a budai Pálffy tér és amely vonal összeköti Budapestet Aquimcummal, Rómaifürdővel, az Aquincumi stranddal, a Hungáriastranddal, a rómaifürdői és csillaghegyi Dunaparttal, a Csillaghegyi Gyógyfürdővel és végül a Pilisi hegyekkel. A Hévnek

ezen a vonalon eddig érvényben volt dijszabása és üzempolitikája sulyos károkat okozott a környékbeli lakosságnak,

a fenti érdekeltségeknek, s végül Budapest egész lakosságának. A tarifa tul magas, a közlekedés tul ritka, nagy területek csak félórás gyaloglás árán érhetők el. A Hév vonalaknak a Beszkárt által történő átvétele módot nyujt arra, hogy ezen a sulyos bajon gyorsan, radikálisan és kicsiny áldozattal segittessék.

A Filatorigáttól északra fekvő környék sulyos és jogos panaszait csak egyetlenegy módon lehet orvosolni:

a szentendrei Hév vonalat be kell kapcsolni a budapesti Beszkárt hálózatba,

még pedig ugy üzemileg, mint a menetdijszabás tekintetében. A kérdés gyakorlati megoldása két részre osztható és a szükséges munkálatok akár külön-külön, akár egyszerre elvégezhetők.

Az első és legfontosabb tennivaló abból áll, hogy az óbudai Fő téren levő villamosvégállomás sinjei, amelyeknek nyomtávolsága azonos a Hév vonal nyomtávolságával, —

meghosszabbitandók a Hév vonal Hajógyári állomásáig,

amely távolság aligha haladja meg az 50 métert. Ezen a módon a városi villamosok minden további befektetés, illetve épitkezés nélkül közlekedhetnének végig a szentendrei vonalon, akár Békásmegyerig, akár pedig Szentendréig. A menetdijat Csillaghegyig, illetve Békásmegyerig le kell szállitani 24 fillérre, miután ma már ennél nagyobb távolságra (Rákospalota, Megyer, Pestszentlőrinc stb.) is 24 fillérért viszi el az utast a rendes Beszkárt villamos. Ehhez a közlekedési reformhoz tehát semmi egyéb befektetés nem kell, mint egy körülbelül 50 méteres vonal épitése, amelynek költsége nem számottevő.

Ezzel a reformmal azonban máris felszabadulna a Pálffy tér, a Lukács- és Császárfürdők előtti terület, a Császárfürdő állomás előtti terület és

felszabadulna az eddigi Hév-vonal egész pályateste a Pálffy tértől

Budaiak
Budán vásárolnak KOVÁCSEVICS-nél!
Menyasszonyi kelengyék a legpraktikusabb összeállításban.
Kovácsevics Milenko
budai fiókja
I., Horthy Miklós ut 39.

egészen a Hajógyár állomásig.

Ilymódon megszüntethető a Pálffy téri állomás és pénztár, valamint a Császárfürdő állomás és pénztár. Ez az egyszerű és kevés befektetést igénylő reform egyben

segitene a Zsigmond és Lajos utca közlekedési tulzsufoltságán is,

amennyiben az megmaradna a villamos és autóforgalom számára, mig a teherforgalom a Dunaparton, vagy az eddigi Hév vonal uttá átalakitott pályatestén bonyolódna le.

Nagy segítségére lenne ez a vonal az Aranyhegyen tervezett Nemzeti Sport Fórumnak is, amely ily nagy tömegek vonulnak fel a Stadionhoz lenne a szállítás fontos eszköze, hanem — miután a Stadion állandó használatra van tervezve — állandóan és minden időben lehetővé tenni, hogy a Stadion gyorsan, olcsón és egyszerűen elérhető legyen.

A szentendrei vonalon nincsen semmi olyan munka, amely sürgősebb lehetne ennél a reformnál. Ellenben ennek a tervnek a megvalósitása közelebb hozná annak a sokat hánytoragtott kérdésnek a megoldását is, amely a rómaifürdői és csillaghegyi Dunapart közlekedésével foglalkozik. Ennek a vonalnak a megépitése természetesen már sokkal nagyobb költséget igényel és kevésbé rentabilis, mint az előbb emlitett reform. Ha azonban az már létrejött, akkor ez is olcsóbban és egyszerűbben oldható meg. A megoldás a következő volna: — a villamos a Fő tér—Hajógyár — Filatorigát — Csillaghegy — Szentendrei vonalon halad egészen Aquincumig és

az esztergomi vonal aluljárója alatt ágazik el egy külön sinpár a Duna felé,

amely végighaladna a Nánási uton, a Mátyás király utig, majd végighaladva a Mátyás király uton, a Csillaghegyi állomáson betorkolna a fővonalba és igy **körforgalomszerüen** a Csillaghegy—Hajógyári viszonylatban jönne vissza-felé.

Ennek a megoldásnak több igen nagy előnye van. Miután ezzel a megoldással csak egy sinpárra van szükség, megépitése sokkal olcsóbb. Teljesen tulzott és költséges az egyedülálló kétpár vágányu dunaparti vonal épitése, miután ez a vonal a 2—3 nyári hónap alatt ki nem fizetődnek, hiszen forgalma kizárólag kirándulókból tevődik össze, akik csak nyáron és csak jó idő esetén használnák ezt a vonalat, miután a télennyáron lakott villák és telepek mind sokkal közelebb esnek a szentendrei fővonalhoz és azoknak lakói inkább a fővonalat használják. Ez a vonal tehát az egypár vágány megoldás révén olcsóbbá válik, másrészt pedig a téli hónapokban szünetelhet vagy részben szünetelhet, miután a fenti terv szerint

a Hajógyár—Békásmegyeri 24 filléres sürü közlekedés kellően ellátja a környék téli szükségletét.

A szentendrei vonal közlekedési reformja tehát feltétlenül és sürgősen végrehajtandó. **Elkán László dr.**

Szobrot Budán a hős magyar tengerészeknek!

Kedves és hazafias gondolat megvalósitásán dolgoznak most a „Dunagőzhajózási Társaság" nyugdijasainak egyesületében, amelynek lelkes vezetősége az alábbi tervet terjesztette a „Magyar Hajózási Szövetség" elé:

„Budapest székesfővárosában számos emlékművet és emléktáblát állitottak fel a világháboru hősi halottai és hősei emlékére. Csupán a magyar tengerészek és folyami hajósok dicsőségét nem hirdeti még emlék. Pedig ők is derekasan kivették részüket hazájuk védelméből, aminek ragyogó példája a Kormányzó, mint a „Novarra" hőse — és arra a tényre, hogy a világégés első két halottja Ebeling Károly hajóskapitány és Gremsperger Mihály gőzhajókormányos voltak. Ők a D. G. T. „Alkotmány" gőzösének fedélzetén 1914 julius 30-án hajnalban haltak hősi halált Belgrád alatt."

Rokonszenves visszhangra talál bizonyára ez a kegyeletes elgondolás Buda vezető köreiben és szivesen támogatja azt a törekvést, mely örök emléket állit a magyar hajózás hőseinek.

Mohamedán ünnep Budán

A magyar mohamedánok megülték Seker-Bajrám ünnepét. — 24 gyermeket ruházott fel a nagymufti

A szeretet nagy ünnepét fokozott disszel ülte meg a „Magyar Mohamedánok Vallásközössége" ez évben e hó 17-én délelőtt 10 órakor az „Esplanade" szálló földszinti diszteremében, amelyet a mohamedán vallás jelvényeivel ékesitettek. A szőnyegekkel borított emelvényen helyet foglalt Husszein Hilmi nagymufti és Mechmedagics Izmail muezzin és velük szemben a szőnyegen térdelve a hivők serege. A terem csaknem szinültig megtöltötte a száznál többre tehető keresztény magyar közönség. A nagymufti megáldotta a gyülekezetet és a rituális imák után Allahhoz fohászkodva arab nyelven áldást kért a magyar államfőre és mindazokra, akik szeretettel viseltetnek a magyar mohamedánok iránt. A muezzin pedig az arab nagy ima után magyar nyelven méltatta a mohamedán vallás e nagy szeretet ünnepét és kiemelte Gül babát, mint ennek — világszerte ismert — szentjét. Legmeghatóbb jelenet volt, amikor Topcsagics Ásir, 10 éves mohamedán vallásu iskolásfiu magyar nyelven, költői verssel fohászkodott Alahhoz, hogy áldja meg a nagymuftit, aki megadással türi mai nehéz sorsát és utolsó falatját is szeretettel osztja meg hiveivel.

Az ünneplő közönség innen felvonult Gül Baba sirjához, ahol buzgó imádságba merültek a mohamedánok ,amit áhitattal hallgatott az érdeklődő nagyközönség.

Este 6 órakor a Husszein Hilmi nagymufti az Esplanade szálló diszteremében 24 szegény mohamedán gyermeket ruházott fel, amely adományok nagyrészt budai családok jótékonysága révén kerültek elosztásra. E téren a legnagyobb buzgalmat **Antalffyné Fémes Beck Mária** szobrászművésznő fejtette ki. Este 8 órakor társasvacsorához ült a társaság és vacsora után lovag **Umlauff** Siegfried dr. baskiatib (főtitkár) tett rövid jelentést az elmult esztendő eseményeiről, megemlékezve a világszerte megindult és Gül Baba emlékét ápoló mozgalmakról ugy Keleten, mint Nyugaton, — majd **Mechmedagics** Izmail muezzin a szeretet ünnepén összetartásra és kölcsönös szeretetre hivta fel a mohamedánokat, hogy egyesülten szolgálják a magyar haza érdekét. **Hadzsimuszics** Haszán bey a vendégeket üdvözölte és a jelenlevő bosnyák, albán és macedon származásu magyar mohamedánok nevében a régi nagy magyar mult feltámadását kivánta a Balkánon a magyar korona égisze alatt, — amire Bárczy István ny. miniszter nevében **Henyey** Vilmos dr. ny. államtitkár válaszolt megköszönve az üdvözlést és kimentette **Kozma** Jenő dr. védnököt, akit rendkivüli elfoglaltsága gátolt meg a megjelenésben. Biztositotta egyuttal mohamedán honfitársait, hogy nehéz küzdelmeikben mindig számithatnak magyar barátaik támogatására. Nagy érdeklődéssel hallgatta a társaság **Szilágyi** Károly felszólalását, aki örömmel látta keleten és nyugaton azt a világmozgalmat Buda érdekében, amely a mohamedán vallás szogálatán kivül a magyar nemzet érdekeit is szolgálja. **Nemes** J. György dr. a mohamedánok által alapitott fürdők nagy értékét kiemelve, a Gül Baba vallásközség révén megindított világmozgalomban látja Buda világfürdő jövőjét és a világhir megalapozásának egyetlen módját. **Stein** Sándorné, a Budapesti Szállodások Testülete igazgatójának neje rendkivül lelkes szóval emlékezett meg arról a nagy hivatásról, amit a mohamedánok betöltenek és a magyar nők szimpatiájáról biztositotta a nagymuftit és a hozzáfüződő mozgalmat. Keller járásbiró, aki az ország rokonszenvét tolmácsolta és — **Viraág** Béla rövid felszólalása után — **Medriczky** Andor szkfvi fogalmazó a legutóbb alakult „Gül Baba komité" nevében üdvözölte a társaságot, rámutatva arra, hogy most világszerte alakulnak ilyen Gül Baba komiték, mint ahogy legutóbb Indiában is magas funkcionáriusok és ismertnevü tudósok alkották meg az indiai Gül Baba albizottságot.

A társaság éjfélig a legjobb hangulatban töltötte az estét.

Repülőgép az Aranyhegyen

Szemle az uj Stadion környékén
Kelenföld is igényt tart a Stadionra

Határozott nagy lépésekkel halad előbbre a Magyar Nemzeti Stadion elhelyezésének kérdése Óbudán, amely megoldás ma már mindszélesebb körben talál hívőkre és mind valószinübb, hogy ezt a tervet fogadják el az intéző körök. Most vasárnap délelőtt nagy társaság találkozott **Kricsfalussy** Mihály dr. ny. államtitkár Drugeth uccai villájában a Római fürdő-telepen, ahol a ház úrnője fogadta magyar vendégszeretettel az érkező vendégeket, köztük **József Ferenc** főherceget, dr. **Gerlóczy** Zsigmond egészségügyi főtanácsos egyet. tanárt és nejét, **Benárd** Ágoston dr. volt minisztert és az Óbudai Stadion Bizottság elnökségét. Már a kitűnő villásreggeli közben is alig esett másról szó, mint a Stadion ügyről, amíg kocsira nem ült a társaság és megindult az autók sora **Schäfer** István dr. vezetése mellett az Aranyhegyre, mely ha most nem is termel aranyat Buda számára, de a Stadion révén bizonyára rá szolgál majd nevére. Az óbudai hegyeket köd borította s a hegy alján tanácskozó társaságot hirtelen meglepte, hogy a ködből kibontakozott egy vitorlás repülőgép és zajtalanul, kört irva le a társaság fölött, attól alig néhány méternyire szállt le a mezőre. Az érkező pilótát, **Rotter** Lajos cserkészvezetőt meglepetésszerű lelkesedéssel fogadták, hamar összeszaladt a környék népe is megnézni ezt a mótornélküli csodát. Ez a leszállás volt hivatva bizonyítani azt, hogy az itt épülő Stadion alkalmas volna a **vitorlás repülés** számára is. A társaság József Ferenc főherceggel az élén fölment az Aranyhegyre, ahonnan azonban sajnos csak korlátolt volt a kilátás a köd miatt.

Innen a társaság ismét autóra ülve a téglagyárak területére tervezett Stadion helyét nézte meg, ahova **Piros** Béla épitész tervezte a Stadiont, amely már kész stadionképét mutatja, de a közlekedés lehetetlensége miatt a tervet a Közmunka Tanász elvetette.

József Ferenc főherceg kívánságára a társaság ezután **Kelenföldre** kocsizott, hogy megtekintse az új hídfőn túl fekvő területet, ahova az új Stadiont tervezi **Karafiáth** Jenő volt miniszter, amely tervet azonban maga a miniszter sem véli olyannak, amely az egyedüli megoldást hozná és **Csáktornyai** Lajos dr.-hoz intézett levelében kijelentette, hogy **szívesen támogatja az óbudai tervet is,** de már a kérdés sürgőssége miatt sem köti magát helyhez. Egyetlen célja az, hogy mielőbb legyen a Magyar nemzetnek is Stadionja.

A terepet megteknitő társaság körében is az a vélemény alakult ki, hogy a tervezett helyen már a talajviszonyok miatt is aránytalanul nagy összeget igényel a Stadion felépítése.

MEGMOZDULT A KELENFÖLD.

A Kelenföld vezérférfiai, köztük elsőhelyen **Becsey** Antal és **Gömöri** Győző, **Mikola** Géza és **Szigethy** Lajos megbeszélést folytattak e napokban az iránt, hogy a Stadiont mégis Kelenföldön kellene felépíteni, mert **fő vasúti útvonal mentén fekve,** a vasút biztosítaná a közönségnek bármily nagy tömegben való szállítását. Több tervező épitész foglalkozik a tervvel, hogy úgymint az Aranyhegyen, Kelenföldön is hegyoldalba vájják bele a Stadion belső részét a köralakú nézőhellyel és errenézve több terv merült fel. Legtöbbje a budafoki hegyek oldalát véli erre alkalmasnak, de van aki a Sashegy déli oldalára tervezi. A legutóbbi értekezlet elhatározta, hogy megkeresi a **Gamauf** családot és fölkérik, hogy nagyobbarányú telek telekkomplexum felajánlásával igyekezzen ezt a tervet Kelenföld számára megmenteni. De vannak más nagy telektulajdonosok is, akik bizonyára szívesen hoznak áldozatot, amely különben is megtérül a telekérték emelkedésével. Értesülésünk szerint ez ügyben legközelebb, úgy a Kelenföldi Társaskőrben, mint az Alsóvárosi Egyesületben, esetleg a sósfürdői „Polgári Körben" is értekezletre hívják az érdekelteket.

VITAÜLÉSRE

hívta meg e hó 17-én estére az „Országos Közegészségügyi Egyesület" elnöke **Gerlóczy** Zsigmond dr. egyetemi tanár az érdeklődőket, az Egyetmi Közegészségtani Intézet tantermében, ahol megjelent **József Ferenc** dr. főherceg is és lelkes beszédében állott az óbudai Stadion terve mellé. **Bierbauer** Virgil tervező épitész pedig vetített képek kíséretében ismertette az Aranyhegyre vonatkozó tervét. Az ismertetést érdekes vita követte, amelynek során felszólaltak: **Berzeviczy** Albert, Buday Gyula, Aujeszky László dr., Benárd Ágoston dr., Harrer Ferenc, Szviczsényi Zoltán dr., Téglássy Géza, Novák Andor dr., Kricsfalussy Mihály, Lumniczer Sándor, Rotter Lajos, Kézdi-Kovács László, Andréka Károly, Kiss Ferenc és Bánhidy Antal.

Budaiak
Budán vásárolnak KOVÁCSEVICS-nél!
Fekete női selyemcipő **7.50** P
Lakk férfi félcipő . . **13.80** P
Kovácsevics Milenko
budai fiókja
I., Horthy Miklós ut 39.

Kliment-féle házi kenyér
elismerten a legjobb Budán! Sütöde: II. KAPÁS-U. 35

Nyilatkozat

„Mohamedán testvérharc Budapesten" cimen közlemény jelent meg január hó 8-án a „Mai Nap" hasábjain, amely személyemet is érintette és a magyar mohamedán vallásközösséget is, — de ott a helyreigazító nyilatkozat közlését megtagadtak és ezért kérem a „Budai Napló" szerkesztőségét, hogy azt közzétenni sziveskedjék. Mert

nem igaz, hogy a mohamedánok között Budapesten testvérharc dul. A magyar állampolgár mohamedánok 1931 augusztus 2-papjuknak megválasztották **Durics Husszein Hilmi,** minden képesitéssel biró lelkészt s igy Magyarországon a magyar mohamedánok ügyével senki más hivatalosan nem foglalkozhatik;

nem igaz, hogy Abdul Latif ur, aki 1909-ben az itt tartózkodó idegen állampolgár mohamedánok lelki gondozását vette kezébe, kettős doktora volna a bölcsészet és jogtudománynak, hanem legjobb esetben csak **„makredzs",** illetve **teológiai hospitáns,** azaz hallgató lehetett, **mert az ő idejében a** keleten doktorátust szerezni nem lehetett, amit az is bizonyit, hogy neve az egyetemi lektorok jegyzékében szerepel, de **nem mint doktor;**

nem igaz, hogy Abdul Latif ur betartotta a Magyarországon kötelező polgári anyakönyvvezetés szabályait, mert összeesketett embereket, akik polgári anyakönyvvezető előtt nem kötöttek házasságot, ilyeneket összeesketni tilos, de még ezek a házasságok sincsenek sehol elkönyvelve;

nem igaz, hogy Tisza István őt főpapnak nevezte ki, hanem megbizta, hogy a magyar fogolytáborokban levő mohamedán vallásu orosz hadifoglyokat birja rá, hogy a szövetséges török hadseregbe lépjenek be.

Ellenben:

igaz, hogy erős felindultságban elkövetett emberölésért elitéltek, ezért meg is bünhődtem, 13 évvel ezelőtt, azóta semmiféle büntetésre okot és alkalmat nem szolgáltattam s igy senkinek sincs joga ezt a szememre hányni;

igaz, hogy mi, magyar állampolgár mohamedánok erélyesen tiltakozunk az ellen, hogy kellő képesitését nem igazoló, idegen állampolgár avatkozzék a mi vallási ügyeinkbe és magát a magyar mohamedánok lelkészének mondva, testvérharcot idézzen föl ezzel.

A közlésért szives köszönetet mondva, vagyok

1934 január hó 16.

tisztelettel
Csátics Abid.

Ön is nehezen keresi kenyerét
holott **könnyen hozzájuthat**
Rátkai péknél!
Rátkai-féle elsőrendü házi kenyér **mélyen leszállitott árban.** Kapható Budán minden jobb füszerüzletben. Főüzlet és üzem: **Retek-utca 4.**
Telefon: 532-79. **Telefon: 532-79.**

Eladó 1 db. **Zeiss Ikon-Bébé** gép 6,4x9 méret Tessar objektiv
1 db. **Voigtländer-Bergheil** gép 9x12 méret 4.5 Heliár objektiv
GINK LAJOS szív. mérnök IV. közp Városház II. 274.

RÓMAI FÜRDŐ
ÓBUDA — AKVINKUM Késő őszig
Kitünő konyha. — A források napi hozama **160.000 hektoliter rádioaktiv thermálvíz**
A szentendrei HÉV vasútnak a MFTR hajóknak és az UJPESTI átkelő propellernek állomása

Kelenföld üdvözlete

— Kelenföldi Polgári Kör közgyülésén ünnepelték

Kozma Jenőt

A Sósfürdő oszlopos disztermében nagy közönség várta Kozma Jenő dr. országgyülési képviselőt, hogy üdvözölje őt az ujév alkalmából a „Kelenföldi Polgári Kör", mint a „XI. Ker. Nemzeti Egység Köre." Társasvacsorára várták Buda kiváló fiát, akinek mindenki számára van egy biztató szava és azon tul segitő keze is. Némi késéssel érkezett, mert a szivéhez legközelebb álló „Pasaréti Egyesület"-ben előadó est volt és mindenki szivesen hallgatta Massányi Ernő előadását s igy egy kissé elhuzódott a Kelenföldre tervezett kirándulás.

A társasvacsorát közgyülés előzte meg, amelyet Devecis Mihály müszaki főtanácsos, mint elnök nyitott meg és a közgyülés megszokott tárgysorozatát tárgyalták le. Az alapszabályok is némi módositásra szorultak és a tisztikart is kivővitették. Mindezt egyhangu határozattal intézték el és a tisztujitást is a jelölőbizottság jelentése alapján intézték el egyhangulag. A választás eredménye a következő: Diszelnökök: Kozma Jenő dr. orsz. gy. képv., ügyvéd, Becsey Antal kormányfőtanácsos, mérnök.

Tiszteletbeli elnökök: Dr. Petracsek Lajos orsz. gy. képv., ügyvéd, dr. Barla-Szabó József egészségügyi főtan., O. T. I. igzg. főorvos, Dorner Gyula miniszteri tanácsos, törv. hat. biz. tag, 1 hely nincs betöltve.

Elnök: Devecis Mihály Beszkárt főtanácsos. Társelnökök: Bánfalvy Ede Máv. főfelügy., Szántay József Máv. állomásfőnök, Gömöri Győző rt. igazg., Mikola Géza postaigazg., Pataky Ferenc dr. isk. igazg., Weber Sándor dr. igazg. Ügyvezető elnök: Fejér Sándor dr. ügyvéd. Alelnökök: Fadgyas Dezső dr. Futura igazg., Szigeti Lajos igazg., Szántó József p. ü. főtan., Rignáth Béla ny. főjegyző, Kozma Imre isk. igazg. Igazgatók: Józsa Viktor dr. p. ü. tan., Szecsődy István postaigazg. Főtitkár: Bócz Sándor dr. orvos. Titkárok: Szeliga János m. tisztv., Florkievicz József dr. orvos, Fejér Gábor mérnök. Ügyészek: Szacsvay József dr. ügyvéd, Bócz Lajos dr. ügyvéd. Háznagy: Gasztner Károly kereskedő. Gazda: Madarász János ny. számvevő. Pénztáros: Mohilla Andorné Beszkárt tiszt. Ellenőrök: Dobosi Ferenc tisztv., Fábián Tóbiás Máv. főint. Jegyzők: Szecsődy István dr. tisztv., Szajlay Béla m. tisztv., Gerhardt József. Számvizsgáló bizottság. Elnök: Bajcsy Lajos Máv. felügy. Tagjai: Szőnyi György r. dijn., Szakácsy Ákos, Feiereisen László tisztv.

A társasvacsoránál Devecis Mihály elnök üdvözölte Kozma Jenő diszelnököt, akinek nevével egységes táborba igyekeznek tömöriteni Kelenfld lakosságát. Üdvözölte az ujonnan megválasztott elnökséget, a tisztikart és a vendégeket. Utána Fejér János ügyvezető elnök szólalt föl és méltatta Kozma Jenő dr. tevékenységét, mint ahogy segitségére volt a Polgári Kör megszervezésében is. Meleg szóval üdvözölte a nagy tábor nevében. Azután Dorner Gyula, az ujonnan megválasztott tiszteletbeli elnök köszönte meg az őt ért bizalmat és fölajánlotta hüséges szolgálatait a Polgári Körnek, amit lelkes éljenzéssel fogadott a társaság. A társelnökök nevében Gömöri Győző köszönte meg az őt ért megtisztelő választást és át is tért rögtön kedvenc témájára, a Hév-re, amelynek ügyében Kozma Jenőtől biztató levelet kapott és most már bizalommal van az iránt, hogy ez a kérdés is megoldás elé kerül. Éltette Devecis Mihályt és Fejér Jánost. Szigethy Lajos az ujonnan megválasztott alelnökök nevében fejezte ki háláját és méltatva a Kör tevékenységét, mint a déli részek végvárát üdvözölte, amelynek hüségére mindig számithat Kozma Jenő.

Általános nagy figyelem közben emelkedett szólásra

KOZMA JENŐ DR.
országgyülési képviselő,

aki utalt arra, hogy nem jött diszben, hanem munkaruhában, mert munkát óhajt végezni itt is, amiben őt semmi meg nem akadályozhatja. Kimutatható fejlődést inditott el 1923-ban, amikor a „Polgári Egység Pártját" megalkotta. Akkor kellő gyakorlat nélkül kormányozták a várost és jönnie kellett a jobb belátásnak, amely nem különiti el a polgárokat egymástól, származás és hit szerint, hanem a magyarokat keresi. Ez a folyamat azóta fejlődik, azt kisajátitani ne akarja senki, hanem igyekezzék mindenki ezt elősegiteni. Ő hüen élt és szolgálja Buda polgárságának érdekeit s ezt a polgárság viszonozza is, ami a legbiztosabb alap ahhoz, hogy rendületlenül megállja helyét. Áttérve az ifjuság kérdésére, kifejti többször hangoztatott elveit és nézeteit. Az ifjuságnak el kell helyezkednie a különböző hivatalokban és intézményeknél, még ha dijtalanul is, hogy bevárhassa a magyarlakta vidékek visszacsatolását, ahol majd biztos kenyérhez jut. Neki nem megnyugvás, hogy a saját fia elhelyezkedett, mert addig gyötrő érzéssel kiséri ezt a kérdést, amig a többi is nem helyezkedett el.

Az egyszerü, rokonszenves szavak mély hatást váltottak ki a jelenvoltakból, akik hosszas ünneplésben részesitették a népszerü vezért. Azután nagy figyelemmel hallgatták meg vitéz Martsekényi Imre lelkes beszédét, aki mesteri szónoknak bizonyult és aki a frontharcosok nevében szólalt föl, akik négy éven át a fronton bizonyitották be, hogy a nemzeti egység hivei. Ők a tekintélytiszteletet a harcterekről hozták haza. Tiszteli és szereti Kozma Jenőt is, aki nem tartozik a „szalvétapolitikusok" közé és aki a tettek egész sorával bizonyitja jóakaró barátságát a polgársággal szemben. Lelkes tapsvihar között azzal fejezte be beszédét, hogy — „ha 1933 a beszédek éve volt, akkor 1934 legyen a tetteké."

Budaiak
Budán vásárolnak KOVÁCSEVICS-nél!
Lepedő vászon, métere **1.68** P
Kovácsevics Milenko
budai fiókja
I., Horthy Miklós ut 39.

Budaiak
Budán vásároljanak
KOVÁCSEVICS-nél!
Frakk ing . . . **9.50** Pengő
Kovácsevics Milenko
budai fiókja
I., Horthy Miklós ut 39.

SZEMÉLYI HIREK

ANNA főhercegnő, József Ferenc főherceg neje szerepelt kedvesen, meglepően szép magyarsággal a Rádióban és Kozmán'é Toldy Jolán nyelvmesternő nyolcvanadik születésnapján, aki őt a magyar nyelvre oktatta.

SZÉCHENYI GYÖRGY gróf országy. képviselő mondott nagyarányú beszédet a Budai Kath. Nőszövetség jan. 10.-i közgyűlésén.

BÁRCZY ISTVÁN dr. v. miniszter és főpolgármester, aki maga is a zene mestere, a legtökéletesebb magyar népdalgyüjteményt, ötezer magyar nótát gyüjtött össze és adja ki most füzetenként.

TEMESSY GYŐZŐNÉ afrikai utazását ismertette érdekes előadás keretében a Szabadpolgári Körben.

MOLNÁR LÁSZLÓ esperes, a felsővárosi Crédó elnöke mondott nagyhatású beszédet a hitvalló férfiaknak jan. 10.-én

FELKAY FERENC dr. főjegyzőt, a racionalizálás biztosát a polgármester a kezelési szaktanfolyam vezetésével bízta meg.

PALÓCZI EDGÁR tanárt a „Gyóni Géza Irodalmi Társaság" beválasztotta rendes tagjai sorába.

WLADÁR RÓBERT dr. „Üdvözlégy Mária" című misztériumát a Ferences kulturházban jan. 14.-én mutatták be nagy sikerrel.

MEDRICZKY ANDOR dr. tanácsi fogalmazó január 17.-én a Fansz kaszinójában nagysikerü előadást tartott törökországi zarándokútjáról.

SCHUSTER JÁNOS postaigazgató mondott értékes beszédet a karitász fejlődéséről az óbudai kath. egyházközségben.

MÁTÉFFY VIKTOR c. prépost, a szikla-templom lelkésze Prohászka Ottokárról beszélt jan. 15.-én a felsővárosi egyházközség Donáti utcai székházában.

150 év előtt, 1782-ben II. József császár, a Kalapos király felfüggesztette Pest és Buda városok önállóságát, autonómiáját. Pest város élére Hülff Móric nyugalmazott lovasőrnagyot nevezte ki a polgármester helyetteséül, egyebekben Pest vármegye adminisztrátora vezette tovább a két város adminisztrációját 1790-ig, a császár haláláig. A legkisebb városi ügyekben is a vármegye intézkedett, a pesti és budai tanács csak árnyéktestület volt. Nyolc év mulva, a császár halálakor visszaállott a régi rend.

Közlekedési ür! Ez is csak Budapesten lehetséges — ahogy egyik lelkes olvasónk írja — és mosolyt fakaszt az idegenek ajakán. Aki Budán, a Tabánból el akar jutni a Gellért térre, annak az Erzsébet hidnál fel kell szállnia egy Pestre menő autóbuszra, ott át kell szállnia az 1-es számú autóbuszra és a Belvároson átkocsikázva, a Ferenc József hidon át jönnie vissza Budára, ami talán csak egyedül Budapesten lehetséges. Lehet, hogy az autóbuszvállalat nem tartja érdemesnek, hogy a Gellérthegy alatti Dunaparton végig, amely teljesen lakatlan vidék, autóbuszt járasson, de azért még is csak meg lehetne oldani azt oly módon, hogy minden második 1-es autóbusz az Apponyi térről az Erzsébethidnak kerüljön és összekösse a Rudasfürdőt a Gellértfürdővel, — vagy járjon minden második 8-as a Ferenc József hidon át Budára és vissza. Nekünk budaiaknak nagy érdekünk volna, ha olyan autóbuszt kapnánk, amely a Filatorigáttól a Bárftai utcáig végigfutna egész Budán, összekötve így a Dunapart minden fürdőjét egymással és az itt épült szállodákkal. Ez a vonal egyúttal megoldaná az összekötő hidon és vasuti töltésen túl fekvő Alsóváros közlekedési igényeit. — Szivesen közöltük olvasónk levelét és tisztelettel ajánljuk azt a Beszkárt igazgatósága figyelmébe. —

Ki teheti naggyá Budát?

Erre a kérdésre igyekezett válaszolni a **Budai Társaskör** e hó 14-én rendezett előadóestjén **Nemes** J. György dr., aki mint orvos rendületlenül hirdeti az ivókúra nagy gyógyhatását, mely egyúttal a leghathatósabb propaganda eszköz a budai fürdők érdekében. Az előadásában összefoglalt nézeteket minden alakban is-

IGYUNK HARMAT VIZET
Megrendelhető a székesfővárosi Ásványvízüzemnél, I, Gellért rakpart 1. Tel.: 53-0-03.

Az eltünő Tabán

plébánia temploma igen szép multra tekint vissza. Az Árpádok alatt e helyen állott a Szent János lovagok zárdája és egészen bizonyosan a betegápoló ispotálya is, ahol a gyógyitó meleg vizeket a közvetlen szomszédságban serényen használták. Tehát a fürdőváros egyik őshelye itt volt. A mai templomot 1728-ban kezdték átépiteni. Ugyanis a török hódoltság alatt mecset volt és 1686-ban a császári kamarai igazgatóság adta meg az engedélyt az akkor ittlakó „illir nyelvü" római katolikusoknak a török mecset katolikus templommá való átépitésére. Az átépitést 1739-ben fejezték be. Eleinte egy főoltár és két mellékoltár (Szent József és Szent Antal)volt a barokkstilü templomban amelyben a lelkészi teendőket a bosnyák tartományok Kapisztrán szentferencrendi szerzetesei végezték. A későbbi idők folyamán négy mellékoltárt emeltek a templomban. Az 1810-iki nagy tüzvész emlékére a segitő Szüz Mária-oltárt emelték, amely vészes eseményt az oltárkép is mutatja. Értékes mükincsnek vehető a főoltár nagyszerü képe, mely Szent Katalint, a templom védőszentjét ábrázolja. A kép Marastoni Jakab velencei festőmüvész alkotása 1850-ből. A templomnak érdekes és értékes XI—XII. századbeli emléke is van, az Árpád-kori Krisztus. A 40 cm méretü kődombormü, Krisztust a trónon ülve ábrázolja, amint jobb kezét itéletre emeli.

A templomot a kegyur, Budapest székesfőváros 1927-ben renováltatta. Ekkor került Kimnach László freskója a szentély mennyezetére, amely szintén a templom védszentjét, Szent Katalint ábrázolja, keresztteI a kezében és angyalkáktól körülvéve. A Kapisztrán-ferencesek 1868-ig vezették a plébániát: illir illetve német-magyar nyelven, 1868-ban világi papok vették át a plébánia adminisztrálását. Érdekes felemliteni, hogy itt élt és halt meg **Virág Benedek**, a nagy pálos költő, Isten tárogatósa, ki Istenkereső erős, áttüzesedő magyar lelkével, zengő hangu ódáival még halotti mosolyában is azt sugározta:

— **„Nem halunk meg, mi magyarok feltámadunk."**

A Magyar Tudományos Akadémia emléktáblával örökitette meg azt a tabáni házat, hol 1830 január végén a nagy költő meghalt. Ugyszintén itt élt Semmelweiss Ignác, „az anyák megmentője" is. — Májusra lebontják az összes régi házakat és nem marad majd hivője a régi templomnak. Eddig is szegény volt az eklézsia de mi lesz ezután?!

FOTÓCIKKEK Zibrinyinél I., Attila utca 8

A babona lélektana. „A Hegyvidéki Asztaltársaság" Juhász Jenő dr. kormányfőtanácsos elnöklete alatt január 12.-én, a Claridge emeleti különtermében rendezte ezidei első tudományos estjét, amelyen Berényi János gróf előadásában ismertette „A babona lélektana" című munkáját, mely a „Gyakorlati Lélektani és Gyermektanulmányi Társaság" szaklapjában jelent meg s mint eredeti lélektani oknyomozó tanulmány, nagy elismerésben részesült. A mindvégig nagy érdeklődéssel hallgatott előadás után, a társaság vacsora után is a késő éjjeli órákig maradt együtt, megbeszélve a február 1.-ére tervezett családi táncestély részleteit, mely a Mikulás és Szilveszter esték látogatottságából következtetve, igen sikeresnek igérkezik.

FÉNYKÉPEK Blahosnái II., Fő utca 18

A **„Péntekiek"** borgazdatársasága három kedves estjéről számolunk be most, amelyek mindegyike magasan felül áll a hétköznapi borgazdaesték nivóján és méltó ahhoz a hagyományos multhoz, amely ezt az elit-társaságot kíséri. A multévi esték sorát **Szlávik** Ferenc dr. kormányfőtanácsos estje zárta le, aki mint orvos beszélt **a dohányzásról**, sok olyan érdekeset mondva, ami megérdemelné, hogy szélesebb körben is ismertté váljék. 1934-ik év estéit **Huszka** János dr. min. titkár estje nyitotta meg, aki a közoktatás egyes kérdéseire világított rá, mintegy tükrét adva a kultuszminiszterium e téren való felfogásának. A multheti est **Fabinyi** Tihamér miniszteré lett volna, aki azonban — rendkívül elfoglaltságára való tekintettel — elcserélte estjét **Zilahy Kiss** Jenő dr. ny. alpolgármesterrel, aki a képzőművészeti irányokról mondott szigorú, de igazságos beszédet, amely általános vitára szolgáltatott alkalmat. Hozzászóltak: Neuschloss Knüsli Kornél, Viraág Béla, Baittrok József dr. Zboray Gyula dr. és Rózsás Pál. Csaknem minden felszólaló melegen ünnepelte a borgazda estén vendégképen megjelent festőművészt: maróthi **Major** Jenőt.

DISZPARKOK lesznek a régi budai tenetők: a tabáni, krisztinavárosi és vizivárosi. A fedezetet az öreg sirkövek eladásából teremti elő a főváros. Rengeteg a használt síremlék, amit magánosoknak akarnak eladni.

Első házi hangversenyét rendezi a „Budai Zeneakadémia" tanáraival f. évi január 22.-én, hétfőn esti fél 8 órai kezdettel az egyesület nagytermében (II. Fő utca 30.). A műsoron szerepelnek: Kereszty Jenő, a Budai Zeneakadémia tanára, Schubert tanulmányával; Münster László dr. hangversenyénekes; Effenberger Ilona és a Fetl—Hoffmann—Kaszás—Ledvinka vonósnégyes; Pálffy Mária operaénekesnő énekszámai; zongorán kiséri: Kereszty Jenő. E meghivó belépőjegyül is szolgál. Vendégeket szivesen látnak.

Gyász. Óbuda közéletének nemes egyénisége **Georgi** Sándor ny. főigazgató, az óbudai r. k. egyházközség alelnöke, a pápai érdemkereszt tulajdonosa, sok egyesülés vezető tagja meghalt. Nagy részvételével.

Borgazdaesték Óbudán. Az Óbudai Stadion Bizottság egyik multheti ülésének fárasztó munkáját igyekezett kiheverni a társaság nagy része, amely az előljáróságról átvonult a szomszédos Hajógyár utcában lévő „III. kerületi Egys. Polgári Társaskörbe", ahol már együtt ült a vendégsereg, számos hölgy, Röztük **Andréka** Károlyné is. Pompás halászlét tálaltak, amit az egyik vendég libamájjal toldott meg. **Martin** Gyula a kör igazgatója üdvözölte a megjelenteket és Hrivnyák János, Poszvég Rezső, Lendner Gyula és Pataky Pál borgazdákat, egyúttal üdvözölte Andrékáné nagyasszonyt, — amit **Andréka** Károly elnök köszönt meg felesége nevében a vendégek közül üdvözölve Halász Árpád hírlapírót, aki szintén szolgálja Buda érdekeit. Egyúttal megjegyezte, hogy a borgazdaestékte azért rendezik, mert „borban az igazság" és ezt keresi a Társaskör. Utána Hrivnyák János üdvözölte a megjelent hölgyeket és éltette **Andréka** Károlyt és **Orova** Zsigmondot, akik nagy munkát végeznek Óbuda érdekében, — majd Poszvég Rezső szólalt föl a rendkívül szellemes, humoros beszédben köszöntötte a disznótoros, illetve „haltoros" vacsorán megnyilatkozó vídám jókedvet, mely az életet teszi kedvessé. Viraág Béla szerkesztő azt a hajnalt köszöntötte, amelyet a Stadion hoz Óbudára. Utána kedves humorral **Orova** Zsigmond azt a jellemvonását dícsérte a borgazdaestéknek, hogy nincsen bennük politika. — Martin Gyula jelentette be ezután, hogy február hó 8-án a **hölgyek rendeznek** borgazdaestét és a hölgyek borgazdák lesznek! Rózsa Zsigmondné, Antal Károlyné, Sinka Gyuláné, és Poszvég Rezsőné. — Kedves bejelentést tett ezúton **Braun** Jenő, aki fölajánlotta, hogy saját költségén festeti a kör számára az elhúnyt Stern József kir. tan., közjegyző arcképét. Befejezésül **Martin** Gyula megköszönte **Magasházy** Mihálynak a Románpartról szállitott pompás halászlét, aki azonban a dicsőséget áthárította **Ruzicska** Ferenc volt századosra, aki a halászlét kiváló stratégiai tudással főzte meg.

RAVASZ cukrász
I., Krisztina körút 75. Telefon: 50-2-32.
ELŐKELŐ CUKRÁSZ SZALON

TELKEKET CSERÉL A FŐVÁROS az izraelita földmüvesekkel, átvéve azoknak a felsőrákosi réteken levő 70.600 négyszögölnyi területét, amelyet négyszögölenként 3.50 penőre értékelt. A terület a MIKFE további 15 évre bérbeveszi a fővárostól később megállapitandó feltételek mellett és a kertészeti iskolát továbbra is fentartja. A terület ellenében a főváros az Alkotás ucca és a Menkina János ucca sarkán egy 2800 négyszögöles, a Margit körút és a Kelety Károly ucca sarkán egy 170 négyszögöles, a Filér ucca és a Retek ucca sarkán egy 250 négyszögöles telket ad cserébe. Ezeknek a telkeknek az értéke megegyezik a MIKÉFE felsőrákosi telkeinek értékével.

Megjelent a „Ház és telek" című közgazdasági lap a HÁTOE (a Ház és Telektulajdonosok Országos Egyesületének hivatalos lapja Somssich Tihamér gróf országos elnök szerkesztésében — ahogyan ézt az érdekeltek már régen várták — nélkülözhetetlen közérdekü szolgálatot téve Magyarország ház- és telektulajdonosainak, akik eddig hiába sürgették hasonló jellegü szaklap megindítását. A 25.000 példányban megjelenő változatos tartalmú ujság előszavát Sipőcz Jenő polgármester és Somssich Tihamér irták. Szende Péter Pál dr. ügyvezető elnök lendületes programmot ad, a többi rovatok az adóüggyel, a bérlemények értékesítési lehetőségeivel, a tatarozási, a szavatossági kérdésekkel foglalkoznak. Gyakorlati műszaki tanácsdaója és panaszos ládája is van ennek az életrevaló ujságnak, amely a HÁTOE tagjainak és előfizetőinek kívánságaival és közérdekü észrevételeivel mindenkor szivesen foglalkozik. A lapban értékes cikkek jelentek meg ezenkivül: Payr Hugó, Nagy Lajos, Bedő Sándor és mások tollából.

Lángos-estét rendezett e hó 17.-én, a „Budai Iparosok és Kereskedők Köre", amelyen mintegy százan vettek részt. A lángost Jány Árpád pékmester, alelnök találtatja, mintegy jelképül, hogy itt föllángol az iparosok és kereskedők romlásnak indult ügye iránt a segitő akarat és szeretet. Az estén Hubert Vilmos üdvözlése után Petracsek Lajos orszgy. képviselő fejtette ki nézeteit a most fölvetett fővárosi átalakulásról. Még visszatérünk a szép estre és az ott elhangzott beszédekre. —

CSALÁDI KÉPEK Blahosnál II., Fő u. 18

A Római Part villamosvasutjának épitését a Nánási uton tavasszal megkezdik, mert a szükséges telekrészeket az ingatlantulajdonosok ingyen átengedik a Beszkártnak. —

Budai diákok sikere. Az országos gyorsíróversenyen a középiskolák közül az ország legjobb intézeteinek a budapesti ref. és a budai III. ker. Árpádreálgimnázium bizonyultak. Az előbbi intézet már évek óta vezet, az utóbbinak gyors előtérbe kerülése pedig dr. Polgár Gy. Ödön tanár érdeme.

Gyász. özvegy romhányi Móser Sándorné, szül Clemens Anna ny. p. ü. min. főigazgató neje 76 éves korában január hó 13.-án elhunyt. Nagy részvét mellett temették el a farkasréti temetőben e hó 16.-án és 17.-én reggel a szent Anna plébániatemplomban volt az engesztelő szentmiseáldozat. Széles körben ismerték és tisztelték és őszintén gyászolják őt a Töpler, Koszmovszky és Weigand családok. —

Családias estét rendezett a most szervezés alatt álló III. ker. Iparos kör, amely valószinüleg **„Óbudai Iparoskör"** néven indul útjára. Az óbudai „Korona Vigadó" nagyétterme alig tudta befogadni az érkezőket, köztük számos hölgyet és a kerület vezérembereit, köztük Kricsfalussy Mihály r. ny. államtitkárt, Szilgáyi Károly, Piazza Győző és a társegyesületek vezetői, Hubert Vilmos, Grenyó Bertalan és mások. A régi hézagpótló, új Iparoskör szervezkedését részletesen ismertetjük legközelebb.

A JÓ ÖREG KONFLIST feltámasztották a rossz gazdasági viszonyok. Tizenkilencen kaptak engedélyt a konflisipar gyakorlására és az üres tazik mellett most újra megjelent az „einspaner". Nincs se rendszáma, se taximérője. Szabadon lehet alkudni.

LORGNONOK Zibrinyinél I., Attila utca 8

Táncos tea-délután. A II. Ker. Általános Közjótékonysági Egyesület január hó 27-én (szombaton) délután 6 órai kezdettel Buda előkelőségeinek részvétele mellett a „Rajna Park" (Olaszfasor) összes helyiségeiben tánccal egybekötött teadélutánt rendez. Uzsonnajegy ára P 2.—, táncosjegy ára P 1.—. Vendégeket szivesen látunk.

Székely Est a Zeneakadémián. Molnár Sándor, a közismert székely katonaköltő, akinek több verseskötete és megzenésített dala jelent meg, március 10.-én rendezi — húsz éves irodalmi munkásságának évfordulója alkalmával — ujabb szerzői székely estjét, amely iránt nagyfokú érdeklődés mutatkozik. Az ünnepi esten a szerző legujabb 20 hangulatos székely dalát nagy énekművészek adják elő. Különös érdeklődésre tartanak számot a szerző „góbé dalai", melyeket székely tájszólásban irt. Közreműködnek: Palló Imre, Laurisin Lajos, Cselényi József, Ignácz Rózsi, dr. Hosszú Zoltán (Duni bá'), Sala Domokos és egyik legjobb cigányzenekarunk.

Nagysikerű szinielőadást rendezett a Szent Ágnesről nevezett kongregáció a Donáti utcai kultúrházban.

A Budai Szent Imre Collegium saját helyiségében február 3.-án rendezi táncestjét. —

AZ ÓBUDAI ALAJOS BÁLT fényes külsőségek között a Korona Vigadóban február 1-én rendezik a Szent Alajos Árvaház javára — dr. vitéz **József Ferenc** kir. herceg fővédnökségével.

Katholikus bál. A III. ker. egyházközség és kath. kör február 1.-én a kultúrházban (III. Ürömi u. 60.) bált rendez. Személyjegy 2.— P., táncosjegy (csak elővételben) 1.— P. Meghivó igényelhető és belépőjegy kapható az egyházközség irodájában (Ürömi u. 60.) d. e. 9—1-ig. Telefon: 54—3—71.

Jelmezes táncestet rendez a nagymultú **Óbudai Dalkoszorú dalárda** a „Korona Vigadóban" január 27-én, amelyet kitünően összeállított művész hangverseny előz meg, amelyen a rendező dalárdán kívül a K.T. I. Egressy Dal és Önképzőkör, a Gázművek Dal és Önképzőköre, a III. ker. Törekvés Dalkör és a „Magyar Citerakedvelők Egylete" szerepel. Utána tánc lesz reggelig. A karokat fölváltva: Zöld Károly, Elsner Béla, Rezik Béla és ifj. Toman Ferencné vezénylik.

SZENT GELLÉRT
GYÓGYFÜRDŐ
Vizgyógyintézet,
Külön férfi és női osztály.
A legmodernebb berendezés.
Szakképzett személyzet.

Virágok városa lesz Buda világfürdő

— Budai Kertészek Egyesülete. —

Hamar jóvátette hibáját Budapest székesfőváros tanácsa, amelyet a budai kertészekkel szemben elkövetett, amikor a szénatéri piacon nem jelölt ki számukra helyet és ezzel mintegy elvágta az életerüket. Csakhogy Buda patrónusa, Kozma Jenő dr. a nyomoruságukban hozzáforduló kertészek panaszának létjogosultságáról meggyőződve és minden befolyását latba vetve, november hó végére mégis elintézte a kertészek ügyét és ma már ismét ott vannak a szénatéri piacon, szint adva ujból a vásárnak. Addig is, amig megszervezik a budai kertészek egyesületét, ezuton mondanak köszönetet Kozma Jenő képviselőnek önzetlen fáradozásáért és a már alig remélt eredményért. A budai kertészeknek egyesületbe történő szervezését Mezey Mihály ismertnevü budai kertész vette kezébe és ma már alig van kertészettel foglalkozó, nemcsak hivatásos kertész, de kertkedvelő és kertbarát, aki ne érdeklődne az uj kertészeti egyesület iránt, mert abban nemcsak hivatásos kertészek, hanem mindazok, akik kertjüket szeretik tömörülnek majd, hogy Budát valóságos virágvárossá tegyék. Legközelebb hivják össze az érdeklődőket alakuló közgyülésre s az érdeklődők jelentsék be cimeiket: Mezey Mihály, I., Tárogató-ut 68. cimen, hogy a meghivókat szétküldhessék. Az egyesület ügyésze Virágh Nándor dr. ügyvéd. Megalakulásuk után küldöttségileg tisztelegnek Kozma Jenőnél és Vajna Ede tanácsnoknál, hogy az iráutuk való jóakaratot megköszönjék. Az egyesület programjába vette, hogy Budát elárasztja virággal, amit bizonyára szivesen elősegit és szakszerüen intéz majd **Morbitzer** Dezső kertészeti igazgató, akinek szintén meg vannak a maga nagy tervei Buda világfürdőnek virágos kertté való átformálására. Találjon itt a Nyugat több virágot, mint bármely más fürdőhelyen és találja meg itt

Egy élet-regénye. Mihaltz Pál, az is-Kelet a saját gyönyörü virágain kivül azokat is amiket Európa és a Nyugat sivár földje termel.

A virág talán a legolcsóbb és mégis a legszebb reklám, mindenkinek gyönyörüségére szolgál és föltétlenül jól érzi magát az idegen ott, ahol ugy él, mint a virágoskertben. Mi még exotikus virággal is ol tudjuk őket bájolni, mert minden kis téren tudunk apró kis tavat, müvészi értékü szökőkuttal állitani, ahol meleg forrásviz csurog a medencébe és ott pompázik a nilusi rózsa és sok mindenféle más délszaki tavirózsa.

Eladom, elcserélem
két utcára nyiló II., Toldy Ferenc-utca 24. és Ilona-utca 23. számu házamat 220 öles telekkel, — *délnyugati* fekvésü, *gyümölcsben* álló, *központi fütéssel* biró villával. Értekezés a helyszinén.

Álláshalmozó volt a budai hóhér

Álláshalmozó volt a 130 év előtti budai hóhér és ezért elcsapták — ahogy ezt a régi irásokban olvassuk. Buda városától kapott háza a mai Mailáth-paloták helyén, a Keleti Károly és Bimbó-utca sarkán, az akkori zsidótemető nyugati részén állt.

Az 1800-as évek legelején a hóhér Henthaller József volt, aki nem elégedett meg nagy hivatalával, hanem még csatornatisztitást és pecérséget is vállalt. S ez lett a veszte. A város hadnagya, Wurmhörger Ádám a hóhérház mögötti szőlőt, még az előbbi hóhértól, Zach János Györgytől megszerezte de azután nem tetszett neki a szomszédság, mert förtelmes büzt terjesztett. Ugyanis a hóhér az elhullott állatokat összegyüjtötte a házában, megnyuzatta azokat, börüket pedig eladta, husukkal kutyáit táplálta, sőt idegen kutyákat is tartott kosztban. A megmaradt hust és csontokat, ha egy bizonyos mennyiség összegyült, a mai Gellért-fürdő tájára fuvaroztatta, ahol a hóhérlegények a Dunába szórták. Az Országut lakói állandóan panaszkodtak városrészük rossz levegője miatt és az ebből keletkező elégedetlenséget ügyesen felhasználta Wurmhörger. Kivitte, hogy a hóhérház melletti 456 négyszögöles rétet eladták neki árverésen 152 forintért, a hóhért pedig kötelezték, hogy a nyuzást elhagyott helyen, a Gellérthegy alatti Dunaparton, a házakon kivül végezze. Henthallert hóhért kellemetlenül érintették ezek az intézkedések, panaszt-panaszra halmozott a város

KIRÁLY FÜRDŐ

Építette 1556-ban KARA MUSZTAFA budai basa.

Budán, II., Fő ucca 84. sz.

45 fokos szénsavas nátront, szénsavas meszet, szénsavas klórnátriumot, magnéziumot tartalmazó

hévviz köszvény, csúz, bőr- és csontbetegségek, fémmérgezés, máj-, epe-, méh-, húgyhólyagbántalmak, gyomorhurut és alhasi pangás ellen.

Kádfürdők: egész napon át.
Gőzfürdők: férfiaknak reggel 5—1, nőknek hétköznap d. u. 2-7.- **Ivókúra**

ellen. Az eredmény azt lett, hgy mivel egy Pest megye által elrendelt kivégzést ügyetlenül végzett és emiatt a megye elvette tőle a bakói teendők végzését, a haragos budaiak Pest megye intézkedésére való hivatkozással, elcsapták. Az uj hóhér, Grauszgruber már nem kapott lakást a várostól, 1807 novemberétől kezdve pedig megszüntették a hóhéri állást is. A pecéri munkákat és a csatornatisztitást bérbeadták, a kivégzésekhez pedig máshonnan hivtak hóhért. De a városi hadnagy is dicstelenül végezte. Hatezer forintért megkaparintotta ugyan a hóhérházat, de valami pénz-manipuláción rajtavesztett.

Rózsadombi birtokát Alagovich Sándor püspök vette meg 1812-ben 16.000 forintért, aki megkezdte a terület parkositását. 1825-ben eladta tulajdonát gróf Batthyány Imrének, akiről a báró Prónay családra, erről Knoffler Ádámra szállt a terület. 1892-ben pedig Zipernovszky Károly egyetemi tanár vette meg. Zipernovszky engedélyt kért arra, hogy nyaralót és bérpalotát épithessen a telken, de a városrész rendezetlensége miatt tervei nem valósulhattak meg és csak a nyaralót épittette föl. Ma a gyönyörü Mailáth-házak pompáznak az egykor lenézett helyen.

A Tabán éjjel...

Fent, a dombtetőn, az egykori Fehér Farkashoz cégérezett korcsma helyén még áll a fali gázlámpa csövét tartó falrészlet, a régi ház azonban eltünt. Menyezetéből kiszedett csapos gerendák hevernek a havon. A falon — száz esztendő óta szoba fala volt — még ott van a festés nyoma. Csekély kis virágos minta. Alább az utca fele még ép, de a házakban már nem lakik emberfia. A Hold ott uszik a romházak fölött s a ködből a Kereszt tér közepén álló kőkereszt ködlik ki. Olyan mindez, mint egy elhagyott szinpad félig leszedett diszletei, éjjel, mikor a diszletmester már hazament aludni. Holnap reggel bizonyára leszedi a maradék diszleteket és ujakat rak fel. Egy uj élet diszleteit. Valóban egy elmult élet szinfalai ezek a halott házak, melyekből pár nap mulva kő kövön nem marad. Egykori ifjak egykori holdas tabáni éjszakáinak diszletei ezek. Egykori langyos tavaszi éjszakák fiatalos bolondságainak szinfala volt ez a sok kedves, furcsa, ütött-kopott, vén ház és diszlet volt a lonc a vén falakon és kellék volt a Hold. Az Ifjak, itt mélázó „hangokat" evő és festő, költő és iró ifjak statisztáltak a szinpadon, majd leléptek róla s most átépitik a szinpadot. A halott utcákon sem ördög, sem manó, sem kobold, sem egy árva kandur nem ődöng. Legfeljebb azok az öregek, akik mint önmaguk Doppelgänger-jei elmult önmagukat keresik itt. A ködfolt, mely a Holdvilág utca helyein elsuhan, valamely saját árnyékát elvesztett egykori éjszakai Ifju árnyéka talán? Lenn a téren áll a vén Szarvasház, benn az egykori „Szarvas Kávéház" egykori kávéja illatának emléke szállódos. Krudy Gyula és Szindbád az egykori Mély Pincéből jövet most térnek be az egykori, már rég eltünt kávéházba. A rég elment vén pincér köszönti őket. Ördögmasinás gépes kocsi lámpáju villan fel s a kisértetek bemenekülnek egy holnap lebontásra kerülő pékbolt kemencéjébe. A Ráctemplom órája éjfélt mutat.

Harombék.

A turáni pille,

vagyis az „ezüst pille"

Egy budai mende-monda története

Idestova másfélszáz éve lesz, hogy egy éjjeli bagolypille fajta foglalkoztatta a budai képzeletet. Számtalan tudományos, tudálékos és népszerü irás jelent meg azóta a rejtelmes, ám gyönyörü pillangóról. „Turáni lepkének" nevezte a köztudat, mások „ezüst pillének" és „magyar pillének" keresztelték el. Megirták róla hogy a turáni őshazából vándorol fel a magyarság uj hazájába. Mások azt irták, hogy Magyarország, illetőleg Óbuda és a Sashegy a hazája, ámde elrepül a turáni sikokra is. A magyar regényesség, illetőleg a budai regényesség röpitette a lepke szárnyait a világtérbe. Egy óbudai társaságban a minap szóba került a „turáni lepke", melyet elsősorban Óbuda követelt magának. Egy óbudai vendéglőről beszélik, hogy ott találták meg a pillangót. A dolog érdekelt s ezért ellátogattam a Magyar Nemzeti Muzeum állattárába, ahol Schmidt Antal osztályigazgató urtól rendkivül érdekes dolgokat tudtam meg. Közléseiből pontosan kialakult az 1799 óta lombosodó mende-monda kifejlődése. Ebben az évben irta le Johann Christion Esper az általa Oxytripia Orbiculosa-nak nevezett éjjeli lepkét. Érdekes felfedezésnek minősitette azt. Kójy Tóbiás alföldi birtokos küldte el a tudós Esperhez. 1825-ben egy másik német tudós irt Kójy Tóbiás budai példányáról. 1829-ben már francia tudósok is beleszóltak a vitába. 1865-ben a magyar Frivaldszky Imre „körjegyü ardócz"-nak nevezte el a lepkét. Ebben az időben ujból felbukkant a lepke Budán. 1847-ben már előzőleg hálóba került egy példány a Városligetben. A lepke hamar európai hirre vergődött. Praznovszky Ignác budai ügyvéd 10 aranyat fizetett egy példányért, ami azután rövidesen 100 forintra rugtatta fel a lepke egy példányának az árát. 1861-ben a Kamara-erdőben fogtak egy lepkét, mire valóságos lepkevadász területté lett a Kamara-erdő. Óbudán és a Sashegyen is találtak lepkét. Sulyos budai családi tragédia is lett a dologból, mert az egyik lepkevadász elcsavarta egy másik lepkevadász felesége fejét, csakhogy megtudja a lepke titkolt lelőhelyét. Ezalatt alakult ki a mendemonda, melyet azok a magyar árak is fütöttek, amelyeket a folytonos vadászat következtében kihalásra jutó lepkékért fizettek az európai gyüjtők. Minden ujabb lepkezsákmányt valóságos cikkáradat kisért, mig végre Schmidt Antal 1913-ban megirta a lepke történetét. Nem turáni és nem külön magyar s nem is külön budai—óbudai faj ez, hanem olyan, amely a Kaukázustól a bécsi hegyvidékig mindenütt honos. A lepke éjjeli bagolypille, nappal tehát ritkán repül, zöldesbarna, tehát a reggeli napfényben ezüstösen csillog. A bájos lepke méltán alakithatta ki a budai legendát, mely azonban máig is él. Az óbudaiak máig esküsznek a maguk világhirü lepkéjükre, amely azonban mégis derék magyar, mert 1799 óta hivja fel Magyarországra az európai tudományosság figyelmét.

Borsodi.

KÖZGAZDASÁG

Szerkeszti: **Szászhalmi József**

* **A Magyar Élet- és Járadékbiztositó Intézet** uj igazgatósági tagja Bezegh-Huszágh Miklós dr., volt budapesti államrendőrségi főkapitány.

* **Pásztor Miksa** vezérigazgató szerződését a Pénzintézeti Központ nem ujitja meg és utóda Deschán alelnök lesz.

* **Popovits Sándor és Schober Béla** szerződéseit a Nemzeti Bank ujabb 5 esztendővel meghosszabbította, jeléül annak, hogy a két kiváló, nemzetközileg is elismert szaktekintély munkásságát nem nélkülözheti. — —

* **A Beszkárt** székházát 300.000 pengős beruházással kibővitik.

* **Az Országos Magyar Tejszövetkezeti Központ** nemrég alakult pécsi kenyérgyára nagy sikerrel működik.

* **A Magyar Nemzeti Bank** főtanácsa Schober Béla dr. vezérigazgató előterjesztése alapján jóváhagyta a bank mérlegét, valamint a nyereség-veszteség számláját, amely szerint az 1933. évi tiszta jövedelem 3,140.000 pengő. A főtanács elhatározta, hogy az elért üzleti eredményből 8%-os osztalék kifizetését fogja a február 5.-én tartandó közgyülésnek javasolni. A Nemzeti Bank február hó 3.-én (hétfőn) délután 6 órakor tartja közgyülését budapesti (V. Szabadság tér 8. sz. alatti) székházának második emeleti nagy tanácstermében. A közgyülésen az alapszabályok 12. cikke értelmében csak azok a részvényesek vehetnek részt, akik 25 részvénynek birtokát a banknál 1933. évi julius hó 31.-éig eszközölt letétel útján igazolták és e részvényeket azóta vissza nem vették.

* **Hárommillió pengő többletbevételt** jelentett a magyar idegenforgalmi iparágaknak az 1933. évi Budapesti Nemzetközi Vásár. Hatmillió pengőre értékelték a cégek a vásár alkalmából a belföldi kereskedelemnek eladott árukat és közel hétmillió pengő értéket mutattak ki, mint amelyért a külföldnek adtak el a vásár rövid 10 napja alatt magyar árut. A devizakorlátozások szomorú korszakának kellett bekövetkezni, hogy végre kellő támpontokhoz jussunk és fel tudjuk mérni szinte pengőre és fillérre, milyen óriási, közel 17 millió pengő értékü uj forgalmat jelent évente a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara által immár 27 év óta minden év tavaszán rendezett Budapesti Nemzetközi Vásár. Eddig több mint 800 jelentkezőt tartottak nyilván. A külföldi államok közül eddig Bulgária és Törökország készit elő önálló nemzeti pavillont. Komoly tárgyalások folynak Jugoszláviával és Romániával. A nyugati államok sorából pedig a magyar vásárra készülnek Olaszország és Franciaország, valamint a folyamatban levő megbeszélések szerint ezúttal esetleg maga a nagy angol világbirodalom. Az 1934. évi vásár külön nagy szenzációjának készül a Magyar Automobilkereskedők Egyesületével karöltve rendezett és a vásár keretében nagy pavillont elfoglaló autószalon. Igen nagy idegenforgalmi sikert várnak a KMAC által a vásár alkalmából rendezett autósporthéttől, melynek keretében különböző motorosversenyek Concours d'Elegance és csillagtúrák zajlanak le: Budapesten. Jórészt elkészültek a vásár propagandanyomtatványai, amelyeknek 17 különböző nyelven kiadott, összesen négymillió példányát már a legközelebbi hetekben viszi szét a pósta a világ minden fontosabb gazdasági gócpontjára.

Svábhegyi Szanatórium

subalpin (430 m) diétás gyógyintézet már napi 16.— pengőért legtökéletesebb szanatóriumi ellátást nyujt 5—6-szori étkezéssel, vizkúrával együtt

Villatulajdonosok

kerti utjaikat csakis a **szilárd, fagyálló kőlapokkal** burkolják.

Szállitja: **Obermeyer Tamás**
II., Fillér ucca 4. Telefon: 57—7—58.

A RÉGI KÖZISMERT
BAGYIK VENDÉGLŐ
UJ HELYISÉGEI
II., CSALOGÁNY UCCA 27.
KELLEMESEK, OTTHONOSAK.
Naponta **Burghardt testvérek** SCHRAMMEL-ZENEKARA.

Budai Általános Takarékpénztár
Részvénytársaság
Budán, II., Fő ucca 9.

Elfogad kamatoztatásra takarék- és folyószámlabetéteket.

Lekötött betétek után megállapodás szerint magas kamatot térítünk.

Akár venni, akár eladni óhajt ingatlant, forduljon bizalommal ujonnan bevezetett ingatlan osztályunkhoz

Mindennemű bank- és takarékpénztári ügyben készséggel állunk rendelkezésére.

Safe deposit

A betegségek egész sora

igy: az epekőbetegség és epehólyagbántalom, gyomorbajok, csalánkiütés, az asztma bizonyos esetei, vérpangás a hasban és különösen a májban, köszvény, vesemedence betegségek, alkati kövérség, stb. stb. eseteiben a

HUNYADI JÁNOS

keserűvíz biztosan megszünteti a székrekedést, szabályozza a bélműködést, azt nemre és korra való tekintet nélkül mindenki kiváló ereedménnyel használhatja. Az orvosok ezrei irják elő betegeiknek és a betegek tízezrei írnak róla elismerő nyilatkozatot.

Házhoz küldi kitünő ebédjét a

BELLEVUE

Attila-utca 58. T. 528-84

P 1.40-ért

Családi menü ára, mely bőségesen elég 2 felnőttnek **P 1.80**

WC FÜRDŐKÁD, kályha, mosdó stb. szabott áron
HUBERT, Liszt Ferenc tér 4.
Telefon: 22—2—67.

Ne szenvedjen fájós lábaival!

A legbetegebb lábra is, orvosi rendelésre a legtökéletesebb orthopädiai cipők készülnek

Tóth Pálnál

Budapest, II., Margit körut 49.

Telefonhivó: 52-2-40.

CIMFESTŐ

Első budai, legrégibb cimtáblafestészet
VÁLI GÁBOR, II, Iskola ucca 16.
Alapitási év: 1895.

Éhgyomorra
naponta igyék egy pohár
Kristály vizet

Taridge

I., Böszörményi-ut 28.
Kétterem menü 3.— pengő
Blue Stars Jazz
(New-York)
Tánc
Narancsterem menü 1.50 pengő
Minden szerda, szombat, ünnep- és vasárnap
ÖTÓRAI TEA 1 P.
2-es autóbusz és 75-ös villamosmegálló
Telefon: Tachler 57—0—36

Bleyer Testvérek sportüzlete
Budán, II., Fő-utca 27.
Mindennemű sportcikkek legolcsóbb gyári áron. 1 pár jóminőségü kórisfa-si teljes felszereléssel Pengő 12.50.
50 éves cég
Nagy ujévi vásár!

Mibe fektessem tőkémet

hogy értékállóságát, jó jövedelmét netto (7—8%) biztositsam? E kérdésre ad választ megjelent pótismertetőnk (tervekkel), amelyet díjtalanul megküldünk. — A Gellérthegy alján, a Gellértfürdőnél, a legelőkelőbb villanegyedben fekvő hegymászás nélkül megközelithető Kelenhegyi út 24. (Mányoki út 7.) alatti „PARK-OTTHON" társasvillánk (huszadik társasházunk), mely a főváros egyik legjobbfekvésü legértékesebb ingatlana, már tető alá került. Mindössze 6 önálló telekkönyvezésü, a Batthyány-ősparkra néző, délifekvésü, sajátkertes pazar lakrész, loggiákkal, csodás körkilátásos tetőterrasszal. Kapható még 1 három és pár 4 (esetleg 5 szobás) lakrész. Parkoktól övezett szomszédos Mészöly u. 5. sz. áprilisban beköltözhető, **gyönyörü társasvillánkban** még kapható 1 két- és 2 háromszobás versenyenkivüli öröklakás, csendes, pormentes, napsütéses, központi fekvésben. 30 éves adómentesség. Díjtalan bérbeadás

„CENTRUM" Házépitő-Vállalat,
Horthy Miklós út 15. (Tel.: 69-3-01.)

Ékszereket, órákat! olcsón Rácz Miklós
órás és ékszerésznél
I. ker., Alkotás-utca 11.
a Délivasuttal szemben
Óra és ékszerjavitások saját műhelyben **1** évi jótállással a legpontosabban készülnek.
Mélyen leszállitott árak!
Zálogjegyet mindenről a legmagasabb áron veszek.

Óbuda-Ujlaki Takarékpénztár
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, III, Lajos u. 148. sz.
Telefon: 62-4-57.
Betéteket elfogad könyvecskékre és folyószámlára a legmagasabb kamatozás mellett.
Kölcsönöket folyósit váltóra, folyószámlára, értékpapirokra a legelőnyösebb feltételek mellett.

MENCZER
tisztitó cég
mindenféle ruhának
fénytelenitését
1 évi jótállással vállalja
Központ:
II., Zsigmond-u. 18. Tel.: 52-0-42.
FIÓKOK:
I., Győző.utca 5. (Pálya-utca sarok) Telefon: 54-9-71.
I., Attila-utca 51. (Bellevue mellett)
II., Török-utca 10. (Irgalmasoknál)
IV., Váci-utca 36. (Duna-u. oldalon)
V., Lipót-körut 21. Telefon: 16-3-68.

HÁZ

Pasaréti úton autóbusz végállomásnál egy 3 és egy 8 szobás villa eladó.

LAKÁS

Ménesi úton épülő társasvillában elkülönitett két szoba hallos, azonkivül egy- és háromszobás öröklakások kaphatók. A lakások ára kerttel, mosó-, szárító-, és vasalóhelyiséggel, közművekkel, nagyméretü, levegős szobákkal a legminimálisabb: 2 szoba, hallos lakás 15 ezer P. Ugyanitt egy hasonló helyiségekkel épitendő családi ház 30 ezer pengővel többe kerül! Bővebbet: Telefon: 52—3—71.

2—3—4—5 szobás hallos öröklakások luxus kivitelben, központi fütés, melegvizellátással az Attila utca 95—99. számú társasházban olcsón eladók, esetleg bérbeadók. Közelebbit: Stilus épitő rt. irodájában, I. Attila utca 95. Telefon: 55—8—36.

2 és 3 szobás hallos, erkélyes, Vérmezőre nézö gyönyörü modern lakás azonnalra kiadó. Érdeklődés a házfelügyelőnél, I. Logodi utca 63, vagy telefonon: 55-0-35.

Krisztinavárosban zaj és pormentes, napsütéses hegyilevegőjü 2 szobás és 3—4 szobás hallos, erkélyes összkomfortos úri lakások azonnal kiadók. Gyönyörü kilátással a budai hegyoldalra. 61-es villamos,- 4-es autóbuszmegállóknál közvetlenül. Győri út 24. Telefon: 53—4—20.

Épülő modern bérházban luxuskivitelü, 2 szoba hallos és 1 szoba hálófülkés lakások november 1-ére kiadók. Széll Kálmán tér mellett, Káplár u. 7. Érdeklődés a helyszinen.

Fölépcsőházi bejárattal 1—2—3—4—5 szobás legmodernebb lakás Budapest legegészségesebb helyén kiadó. Bővebbet telefonon 52—7—80.

Üzlethelyiségek kiadók. Bővebb felvilágositás I. Naphegy utca 21. szám. Telefon: 52-7-80.

TELEK

Rózsadombon, Törökvész út 79. közműves, 263 öles telek olcsón eladó. Cím: a kiadóban.

160 négyszögöles telek a Pasaréti út legelején, déli fekvésü, 14.000 P-ért sürgősen eladó. Tulajdonos telefonja: 85-3-54

Olcsó áron eladó a Rózsadombon, Törökvész úton, 263 öles közműves telek. Cím a kiadóhivatalban. Telefon: 50-2-96.

Kóstolja meg
Szekszárd világhirü borait!
HÁRI JÁNOS
egykori szekszárdi fazekasmester kedves borát méri ki a
„Szekszárdi Borpince"
az ottani borvidék állami ellenőrzés alatt álló Pinceszövetkezetében részes bortermelők kimérése:
VIII., József u. 19.
Budaiaknak azt a kedvezményt nyujtja, hogy ötliteres rendelést **díjtalanul** házhoz szállit.

Világhirü szekszárdi
bikavér . . literje 80 fill.
Sötét kadarka . . „ 60 „
Asztali fehér . . . „ 60 „
Fekete Sándor
üzletvezető.
Telefon: 32—0—63.

Kályhás! Minden szakmabeli ügyben forduljon a régi jóhirü céghez
I., Logodi u. 19. Telefon: 53-0-33 **Béres Márton**

Krisch Fekete János
tetőfedőmester
Budán, I., Karolina út 16.
Telefon: 69—5—59.

gróf Mailáth József szálloda-bérház
ZSIGMOND L.
Rózsadombi Étterme
Minden este tánc, szalonzene. Vasárnap és ünnepnap ötórai tea, tánc.

Központi fütést,
használati melegviztermelő-, vízvezeték- és csatornázási berendezéseket készit
Duska és Riedlmayer
Budán, II., Batthyány ucca 67
Telefon: 55—9—75.

Laptulajdonos: VIRÁG ÉS TÁRSA
Felelős szerkesztő: Viraág Béla.
Kiadásért felel: Viraág Béla.

Neufeld Zoltán (Pannonia) nyomda Budapest, VII., Rombach-u. 8. Tel. 42-3-09

XXXI. évf. 1155. sz.

ELŐFIZETÉS
Egy évre . . 24.— P
Negyed évre . 6.— P
Egyes szám 40 f.
Egyesületek, amelyek nek hivatalos lapja, tagjai *féláron* kapják

Budai Napló

1934. január 31.

HIRDETÉSEK
Egy hasáb széles, 1 mm. magas sor egyszeri közlésnél 30 fill. Szövegsor ára 2 P. Ismertető közlemények megállapodás szerint.
A hirdetés dija mindenkor előre fizetendő.
Állandó hirdetőknek nagy kedvezmény

Buda érdekeit a várospolitika, közélet, közgazdaság, társadalom és művészet terén szolgáló ujság

FELELŐS SZERKESZTŐ:
VIRÁG BÉLA

Szerkesztőség és kiadóhivatal: II, Batthyány u. 63
Telefon: 50-2-96. Hivatalos órák: délután 4—6-ig.

A kiszáradt kut

mint az élet tragédiájának egyik okozója, szolgáltatja a témát a német literatura egyik legszebb költeményéhez. Vonatkozhat ez a jelképes költemény az egyes embernek az életére, de vonatkozik a nemzetek életére is. A nagy pusztaságban eltévedt utazó — aki tevehátón járja a pusztaságot — rémülten tapasztalja, hogy tevéjét a szomjuság már a veszettségig gyötri, amikor a távolban föltünik a pusztuló oázis, ahol bizonyára kutat találnak. Odaérve, utas és teve, még rémültebben azt látják, hogy a kut kiszáradt. A megveszett teve az ember ellen fordul, aki ijedtében a kutba mászik, ahol a kövek közül egy málnabokor nőtt ki és ebbe kapaszkodva, igyekszik menekülni a teve elől. Amikor lenéz a kút fenekére, azt látja, hogy odalenn egy utálatos sárkány tátja a száját és várja, hogy a kapaszkodó ember beleessék. Felülről a veszett teve igyekszik halálra marni a szerencsétlent, míg alulról a sárkány torka tátong feléje,, és akkor észreveszi, hogy fölváltva két kis egér, fehér és fekete — nappal és éjjel — kapargál a bokor gyökerei körül, rágcsálva azokat, s így a bokor előbb-utóbb kiszakad a kövek közül. Tehát biztosan el kell pusztulnia, de kétségbeesésében meglátja a málnabokron az érett bogyókat, és minderől megfeledkezve — nyúl a bogyók után.

Ezt csináljuk mi is.

A balsorsverte magyar nemzet mai, szomorú helyzete csaknem minden vonatkozásban hasonlit a kiszáradt kútban vergődő ember állapotához. Fölöttünk a megveszett teve, — őrült nagyzásban élő bocskoros szomszédaink szövetsége, a bolsevizmus hullámverése: alattunk az elnyeléssel fenyegető sárkány — a körülöttünk örvénylő szláv tenger; a nemzeti élet gyökereit éjjel-nappal aláásó és bontogató veszedelmek: — buzatermelésünk csődje, ipari piacok hiánya, munkanélküliség.

És a közöny rettenetes pusztaságában sehonnan segítséget nem várhatunk, legkevésbé attól a Nyugattól, amelynek védelmében ezer évig véreztünk, feláldozva magunkkal hozott nagy kulturánkat, amely évszázadokon át vezetőállammá tette Európa keleti részén a magyar nemzetet. A nyugat nagy államai oly ellenséges, megszégyenítően lealacsonyító, valamely kóbor mongol hordával szemben sem méltányos, minden áldozatos szolgálatról megfeledkező, a halálra itélt rab sorsára emlékeztető módon bánnak velünk, hogy ma már komoly politikusok foglalkoznak azzal a gondolattal, hogy Magyarországnak keresnie kell a módot, amely biztosítaná számára a mai világrend egyik vezérlő keleti államának: — Japánnak védelmét. Meg kell keresnünk a közelebbi kapcsolatot a japánok nagy nemzetével, — meg kell kötnünk azt a vérszerződést, amely biztosítaná a számunkra Japán nagyhatalmi szavát. Az európai nemzetek térde megremeg a „japán" szó hallatára, amely nép — ereje tudatában — sohasem ült le ahhoz a játékasztalhoz, ahol egy-két kártyalapra volt föltéve valamely vergődő nép sorsa. A mi sorsunkat még arra sem méltatták. Néhány angol képviselő sportszerüen foglalkozik a magyar igazság kérdésével. Aláíratta azt az ivet, amely e kérdés napirendre tüzését kéri az angol parlamenttől 150 képviselővel és — ha valamikor lesz rá az angol alsóháznak ideje, napirendre is tüzik, ha — az angol külügyminiszter megengedi. Az olaszok se veszik ezt oly komolyan, mint magyar kérdést, hanem csak úgy, mint az olasz gyarmatpolitika ugródeszkáját.

Ki törődik tehát velünk a Nyugaton?

A lengyel most a saját sorsát kovácsolja, a bolgárt megcsonkították, a finn, az észt gyönge. Európában senkire sem számíthatunk és csak jóakarattal erőszakolt kisérlet Bethlen István grófé.

Tehetetlenségünkben keressük a bogyót nemzeti létünk kiszáradó kútjában. A nagyobb bogyót, — mely a Városházán terem. Ne siessünk vele, mert ez is elfogy.

Nemzeti létünk nagy fordulásában ott vár a munka minden dolgos kézre, minden gondos agyra. Át kell alakulnunk búzáttermelő országból kerti vetemények, a keresett főzelékféléket termelő országgá. Ha eddig Európa buzaföldje voltunk, legyünk ezentúl Európa veteményes kertje. Rendszeresítenünk kell gyümölcstermelésünket és kereskedelmileg meg kell szerveznünk mindezek kivitelét. Meg kell nyitnunk a bányákat az ország minden vidékén, hogy a mérnököktől le a bányamunkásokig ezer és ezer család jusson kenyérhez, — nyúlhasson a málnabogyó után. Mindezt megelőzik a mélyfurások, amelyek ingyen adják a szükséges energiát, forró vízben, földgázban. Föltárjuk így a még ismeretlen gyógyforrásokat is. Ha olcsón termeljük a főzelékféléket és Magyarországon felére száll le a megélhetés költsége, minden északi nép itt keres majd gyógyulást. De meggyógyulnak a lelkek is, mert tűrhetőbb, elviselhetőbb lesz az élet a leszállitott fizetések dacára.

Kenyérkereső lehetőségeket teremtsünk.

A nagyobb málnabogyóért folyó harcban ma még megtalálhatjuk a kiegyensúlyozás lehetőségeit. A rosszul informált miniszterelnöktől csak rövid út vezetett a jólinformált miniszterelnökhöz. Gömbös Gyula kormányelnök ajtót tárt annak a Kozma Jenőnek, aki tíz éve kovácsolja már egységessé a polgárságot és ezzel megnyilt az ajtó a kormányelnök nagy nemzeti elgondolása kereteihez annak a polgárságnak, amely a mai világrend fenntartója. Ezt kell megerősíteni új termelő lehetőségekkel.

A kiszáradt kút felett ott fujtat, mint a megveszett teve, a szovjet rém is, — ezzel szemben a polgári várakat erősíteni kell, hogy az újabb nagy megpróbáltatások idején bírják a harcot.

Dubonai Pál

Elméletben - Fürdőváros gyakorlatban - Budabath

Több mint egy évtizede a mérvadó körök arról tanakodnak, miképpen kellene „Budapest fürdővárost" megteremteni és senkisem akad, aki megállapitotta volna, hogy ez a kívánság már régen teljesült, mert *Budabath* a világ egyik legszebb fürdőhelye.

Nincs a világon hely, amelynek fényesebben berendezett fürdői és szállodái volnának, mint Budabathnak. Ellenben nincs olyan határszélentúli obskurus kis fürdőhely, amelynek *annyi külföldi fürdővendége ne volna*, mint Budapest fürdővárosnak. Pedig fürdővendég nélkül a legcsodálatosabb fürdőhely is értéktelen valami. Viszont igaz, hogy külföldi fürdővendégeket idehozni, a legnehezebb feladat.

Az északi államok reumabetegei Németországnál tovább nem mennek. Olaszország, Franciaország és Belgium betegei nem igen hagyják el hazájukat, mert nem túlságosan drága hőfürdői, tengeri és tavi fürdőhelyei vannak. Az amerikaiak és angolok pedig főleg Francia- és Olaszország elsőrangú hőforrású fürdőhelyeit látogatják. „Németországnak 185 reumaellenes fürdőhelye van" és Aachen fürdőt 770 körül Nagy Károly császár hívta életre s a német-római császárok 700 esztendőn keresztül elhalmozták ajándékokkal, kiváltságokkal, de 1200 éves fennállása után, néhány évtizeddel ezelőtt csupán *kétezer* volt a fürdővendégek száma. Ebből okulva, *nekünk is minden rendelkezésre álló fillért csupán arra szabad fordítanunk, hogy fürdővendégeket hozzunk ide.*

A Hollós Mátyás Társaság kebelében tervezett ankétok bizonyságot tesznek arról, hogy van mód ennek a kérdésnek megoldására. — Igenis, kinálkozik mód arra, hogy egy hivalkodó, úgynevezett fürdővárosnak, necsak „mérvadó körei", nemcsupán elzárkozó „elhivatottjai", hanem — fürdővendégei is legyenek.

Tatárdi P. Gergely

Harc a Stadionért

— Budai szó — a Kelenföldiekhez

Irta: **Csáktornyai Lajos dr.** orvos

Óbuda fölébredt. Óbuda évszázados tespedtsége után követeli, hogy a főváros egyenrangú városrésze gyanánt kezeljék. A Magyar Nemzeti Stadion ügye lett az a hatalmas erő, mely Óbudát föl rázta ősi álmából.

Óbudának követeljük a **Nemzeti Stadiont**, mert ez **az országnak érdeke, nemzeti ügye**. Nem propagáljuk sem az óbudai-téglagyári, sem az óbudai-hajógyári szigeti tervet, bár ezek Óbuda belterületén fekszenek, mert meggyőződésünk, hogy az aranyhegyi megoldás tökéletesebb, s a legalkalmasabb és a városrész mostoha sorsában is — új korszak kezdetét jelentené.

Most Kelenföld is igényt formál a Stadionra, pedig Kelenföldnek van Gellért-fürdője, van Műegyeteme, van **két** hídja, van Horthy Miklós útja, Fehérvári (sugár) útja, van világvárosi kultúrája, s Óbudának — nincs semmije, csak kiaknázatlan természeti kincsei. Ezek kiaknázása érdekében segíteni kellene egymást, mint budai testvéreknek.

Kelenföld hátránya, hogy délen fekszik, az uralkodó szelek épp úgy odaviszik a port és füstöt, mint a többi délen fekvő helyekre. A Duna vize ott már összegyüjtötte a kloakák minden szennyét, hogyan akarnák abban az evezős, vagy pláne úszóversenyeket rendezni? Vagy azt akarják tán, hogy vizipolósaink **keserüvizben** lubickoljanak?

Nincs alkalmas területe, hogy a százezernyi tömeg zürzavar nélkül szétoszoljon. Azt mondják: fő vasúti vonal mentén fekszik a Lágymányos. Épp az a baj. Az ország legfontosabb fővonalának menetrendjét nem lehet megzavarni sportvonatok beállításával. Egy új állomás épitése pedig 1 millió pengő költséget jelent. Kelenföld jelenleg nagystilü világváros, de nincs az a művészies miliője, mely a modern sportváros és olympiai falu építésénél elsőrendü szükséges ség. Mint József Ferenc kir. herceg legutóbbi értékes beszédében rámutatott: „Tűzfalak és gyárak koszorúja nem valami csábító idegenforgalmi tényező!" — Végül Kelenföldön a Stadion építése, a terület feltöltése, a magas turbinák, stb. horribilis költségekbe kerülne. Keresni Kelenföldön az Aranyhegy mintájára alkalmas helyet — komikum.

Ezzel szemben az aranyhegyi megoldás előnyei döntenek. Aranyhegy levegője kristálytiszta, ózondus, por és füstmentes. A Duna vizét a Római-fürdőnél még nem fertőzték meg a csatornák. Itt vannak a Római-fürdő páratlan bőségü, ideális 22 fokos hőfokú forrásai. Az óbudai vasutvonal nincs túlterhelve, tehát alkalmas a tömegszállitásra. Közvetlen közelében van a már kész, 10 vágányu hatalmas állomás, de itt a Hév, a Beszkárt, a Mftr, és itt megy el a Bécs—Budapesti országút! A Kelenföldön felhasználható területnek legalább tízszerese áll itt rendelkezésre, legnagyobb része vagy **ajándékba fölajánlott**, vagy fővárosi, illetve állami terület. A telek ára Kelenföldön 100—300 P, itt 2—8 P.

Itt otthont találnak **az összes sportágak**, beleértve még a téli sportokat is. Egyedül csak itt vonható be a Stadion keretébe a magyar sport legujabb büszkesége, **a vitorlás repülés**, mert a gépek a Stadion határhegyi hangárjából szállhatnak le a nagy sikságra s gyönyörködtethetik a nézőket mutatványaikkal.

De pompásabb hátteret a Stadion számára a Hármashatárhegy—Üröhegy—Péterhegy, s háttérben a Nagykevély koszorujánál festő sem képzelhet. S az Aranyhegy tetejére tervezett Árpádszobrot is. — S itt történelmet lehel minden: **Aquincum**, a maga romjaival, a még meglevő római **amphitheatrum**, bizonyságául annak, hogy már 2000 évvel ezelőtt ez volt a sportváros. — Az idekérkező idegen megilletődve fog itt megállni és küldi majd ide barátait és ismerőseit.

Végül pedig az aranyhegyi megoldás a legolcsóbb. Nálunk, Óbudán nincs önérdek és spekuláció, hanem áldozatkészség és lelkesedés és igazság. Mi azért akarjuk itt a Stadiont, mert csak itt építhető fel **legolcsóbban**, csak itt építhető fel **azonnal.**

Tegye félre Kelenföld az önzést és az egyéni érdekeket, nem akarom mondani, hogy irigységet és — álljon mellénk. A Stadion Budán marad.

Ezért állottak mellénk olyan tekintélyes urak is, akik **nem óbudaiak, sőt kelenföldiek**, mert az aranyhegyi megoldásban a nemzet érdekét védik a gyors felépités lehetőségével. Mellettünk van dr. József Ferenc királyi herceg, a vezető pártpolitikusok: Kozma Jenő, Benárd Ágoston, Csilléry András, Wolff Károly, a közéleti előkelőségek közül: Berzeviczy Albert, Gerlóczy Zsigmond, Harrer Ferenc, Nagy Emil; a sportférfiak közül: dr. Petracsek Lajos, Bánhidy Antal, v. Csik László, Lumnitzer Sándor, Rotter Lajos, Bárány István és még sokan mások, akik, ismétlem, nem is óbudaiak, de akiket az igazság meggyőzött.

Kelenföldiek! Álljatok mellénk!

A tabáni romhalmaz

Buda-fürdő ügyében megindult mozgalom élénk érdeklődést váltott ki. Sokan azt kérdik, hogy miért vált ennyire sürgőssé ez a kérdés most, hogy érdemes még a harangokat is félreverni.

A válasz egyszerü: — lebontották a Tabánt és a főváros központjához ily közelfekvő városrészben nem maradhat meg éveken át így a csúf romhalmaz. Ide fürdővárost terveznek, pedig ezen a helyen fürdővárost létesíteni közpénzen nem szabad. Fürdővárost, ahol a beteg vendég hetekig tartózkodik, nem lehet berendezni ott, ahol nincs éltető levegő, nincsenek árnyékos séták, nincs idegcsillapító csend és nyugalom. Ha rögtön be is fásitanák a Tabánt, ott árnyék, park, tíz éven belül aligha lesz. Sétányokat is nehezen lehet ott teremteni, hacsak a hegyre nem vezetjük fel azokat, ami a mankón járó, reumás betegnek felette alkalmatlan. A csendet és nyugalmat zavarja a főváros nagyforgalmú körútja. De ott vannak a gyógyforrások! Helyes és azok szomszédságát szabadon is kell tartani a jövendő fejlődés számára. De költséges szállodákat, gyógytermeket, ivócsarnokot és egyéb szükséges fürdőberendezést teremteni ezen a helyen nem szabad, mert nincs is rá pénzünk. Nem szabad addig, amig nincsen meg a lényeg: — a fürdővendég. Vannak hatalmas szállodáink — sajnos — konganak az üresség től. Ezeknek újabb konkurrenciát teremteni nem szabad. A fürdőforgalom érdekében szükség van, hogy a fürdővendégek nagy tömegét minél olcsóbban és lelkiismeretesen ellássuk és kell a tisztaság, nehogy egyik ittjárt, őszinte angol barátunk szavait mások is ránk olvassák, hogy Buda — a Balkán kapuja.

De mi lesz a Tabánnal?

A Budai Napló régebben — a háború előtt azt ajánlotta, hogy ott a törvényhatóságok épitsék fel az ott dívó stilusban palotáikat, mintegy a királyi palota országos kerületéül. Ezt szerencsésen elmulasztottuk, pedig irredenta szempontból most fontos volna, akkor ezt néhány átirattal és belügyminiszteri sürgetéssel lehetett volna rövid úton elkezdeni és már készen is állana. Most más megoldást kell keresnünk.

Épitse fel Tabánt — idegen tőke.

Ha a külföldi tőke saját kockázatára alkalmasnak találná azt a helyet gyógyfürdőhely létesítésére, az ilyen vállalkozást minden módon segíteni kellene, mert az minden erejével igyekeznék betölteni a létesített új kereteket, amelyeket azután esetleg harmincévi használat után — a szerződés értelmében fejlődésképesen adna vissza a vállalkozás a fővárosnak. Ha akad ilyen vállalkozó-csoport, az a magántőke minden élelmességével és mozgékonyságával a ma teljesen hiányzó fürdővendég-forgalmat is megteremti. De közpénzen a mai viszonyok közt ilyen kockázatot vállalni a legnagyobb vétek volna.

Ez volna a Tabán egyik megoldása.

A Tabán lebontása zavartalanul folyik. Már csak 31 ház áll ott, amelyek közül 9 a fővárosé, 19 a Közmunkák Tanácsáé, és 2 magánkézben van. Egy pedig a Bernáth Józsefén alapítvány tulajdona. A Közmunka Tanács 19 házát a főváros elcserélte a Károly király út 15. sz. bérházzal. Egy év alatt 698 házat üritettek ki.

A főváros deficitje húszmillió pengőre rúg a mult évi zárszámadás és az ezévi költségvetés hiányával, amit az állam által történő jövedelem-elvonás idéz elő.

Az óbudai téglagyárakban a bányászást összhangba akarják hozni a Bécsi út és hegyvidék szabályozásával. Ezzel a téglagyárak kitelepítése újra évtizedekig húzódik el.

A főváros racionalizálásának eddigi eredménye, hogy 100.000 pengőt takaritott meg csupán a nyomtatványok egységesítése által és a közigazgatás további egyszerüsítésével és javításával, hamarabb lehet elintézni aktákat és bármilyen ügyeket.

Két budai érdek kapcsolása

Az óbudai Stadion és Buda-Császárfürdő

Több cikkben foglalkoztunk már azzal az eszmével, hogy Buda északi fürdőcsoportjának, a felső hévizeknek fellendítésére Buda-Császárfürdő környékén közlekedési központ teremtendő. Rámutattunk arra, hogy Buda-Császárfürdőt élénkebben, rendszeresen és céltudatosan be kell kapcsolni a budapest-esztergomi és az esztergom-almásfüzitői vasúti szárnyvonalak kihasználásával a budapest-bécsi vasúti fővonalba, illetve annak forgalmába.

Az a terv, hogy a Nemzeti Stadion Budán, közelebbről az Aranyhegy lábánál, a Mocsáros-dűlőben épüljön meg, Buda északi fürdőcsoportjára már csak azért is nagy előnyt jelentene, mert ez egész közlekedési rendszerének újabb átgondolását, átszervezését és kiépítését szükségszerűen időszerűvé teszi. Viszont amikor a Nemzeti Stadion leendő helyének kérdését most már rövidesen el kell dönteni és pedig a budaiak elgondolása szerint, rá kell mutatnunk arra is, hogy az óbudai vasútállomás igen előnyös lehetőséget nyujt arra, hogy a nyugatról Budára igyekvő nézősereg a Nemzeti Stadion közvetlen környékét vasúton közvetlenül is elérhesse.

Komáromtól Pest keleti pályaudvara 112 Km távolságra van, Óbuda vasúti állomása csak 87 Km távolságra. Óbuda

— *a távolságot tekintve* —

25 Km előnyt és ugyanilyen arányban olcsóbb menetdíjakat is jelent. Sajnos, időben Óbuda még hátrányban van, mert pl. — az 1933-as nyári menetrendből indulva ki — a Bécsből (Ostbahnhofról) reggel 8

Budán:
II., Margit-körut 6. sz.
(Zsigmond-utca sarok
Telefon: 52-0-36.

óra 25 perckor induló gyors, amely Komáromba délelőtt 11 óra 6 perckor érkezik, már déli 12 óra 42 perckor fut be Pest keleti pályaudvarába, míg a komárom-almásfüzitőkenyérmező-major-óbudai személyvonat csak délután 2 óra 27 perckor érkezik Óbudára. időben tehát Óbuda 1 óra 45 perccel hátrányosabb helyzetben volna.

A komárom-óbudai időbeni hátrány azonban nagyrészt csökkenthető. A bécsi gyors délelőtt 11 óra 6 perckor érkezik Komáromba, innen azonban a komárom-óbudai személyvonat csak délelőtt 11 óra 43 perckor indul; így 37 perc esik az átszállására, holott erre a célra 2 perc is elégséges, Az 1 óra 45 percre rúgó hátrányból tehát eleshetne 35 perc és a hátrány 1 óra 10 percre csökkenhetne. A komárom-kenyérmező-majori vonatszakasz hossza csak 50 Km, mégis azon a személyvonat menetideje 1 óra 25 perc, illetve 85 perc, vagyis, átlag óránként 35.3 Km a vonat teljesítménye, de csak azért, mert a rövid 50 Km-es úton Komárom és kenyérmező közt 13 szor áll meg kiseb-nagyobb állomásokon és megállóhelyeken. Ezt az 50 Km-es utat egy „filléres gyors" 65 perc alatt könnyen megtehetné. Kenyérmezőn 3 percig áll a személyvonat, a kenyérmező-óbudai 37 Km-es utat pedig 1 óra 16 perc alatt teszi meg, holott pl. a délután 3 óra 35 perckor induló esztergom-budapesti személyvonat ugyanezt az utat 1 óra 8 perc alatt futja meg, vagyis 8 perccel rövidebb idő alatt; egy „filléres gyors" tehát az időbeni hátrányt legalább további 10 perccel, illetve most már 40 percre csökkenthetné. Végeredményben tehát az óbudai 1 óra 45 perces hátrány 40 percre csökkenthető.

A 40 perces hátránnyal szemben áll a 25 Km-rel rövidebb út, az olcsóbb menetjegy és az az óráisi előny, hogy a Nemzeti Stadion közvetlen környéke vasúton közvetlenül érhető el Bécsből és Grazból, továbbá a Dunántúl nyugati részének fontosabb városaiból (Esztergom, Komárom, Győr, Magyaróvár, Sopron, Pápa, Szombathely, Kőszeg.)

Az óbudai Nemzeti Stadion tervének megvalósulásával a komárom-óbudai vasúti vonal jelentősége is emelkedni fog. És ha már egyszer a Nemzeti Stadion révén megtört Óbudánál a jég, Buda északi fürdőcsoportjának közlekedési központja is könnyebben és gyorsabban valósul meg Buda-Császárfürdő környékén.

Christian Rezső dr.

A legöregebb budai egyesület ünnepe

Dij és érem kiosztás a Budai Lövöldében Kozma Jenő borestjén

Magyarország egyik legrégibb egyesülése, a Budai Polgári Lövészegyesület rendezte e hó 25.-én este társasestjét, amelyen az elnök-főlövészmester,

KOZMA JENŐ dr.
országgyűlési képviselő

volt a borgazda. Kedves nagy társaság gyült össze, hogy bizonyítsa Buda e vezérférfia iránt érzett hálás szeretetét és tiszteletét és bizonyítsa egyúttal, hogy a Lövészegyesület egyike azoknak a polgári alakulatoknak, amelyek kétszáz évnél hosszabb életében következhetnek be hanyatlások a polgárság változó sorsával kapcsolatosan, de a lüktető életerőt csak ébreszteni kell, hogy ismét és újból föllendüljön.

A mai nehéz viszonyok között szinte szokatlan, meleg, családias, vidám hangulat áramlott a Lövölde nagytermében, amit erősen szolgált az a körülmény is, hogy politikáról egyáltalában nem volt szó. A dijkiosztással kapcsolatos társasestén megjelentek többek között: Hainiss Győző altábornagy, Hadnagy Domokos tábornok, Kölbig Ferenc h. államtitkár, Csorna Kálmán árvaszéki elnök, Lamotte Károly, Schara Béla tanácsnokok, Remete Viktor tan. jegyző, Tordai Lajos főjegyző, Rózsás Pál műsz. főtanácsos, Morvay Zsigmond ny. főispán, lovag Sternád István vezérigazgató, Ráthonyi Zoltán ny. állatkerti igazgató, Lugmayer József kormányfőtanácsos, Elekes Domokos dr. ügyvéd, Győzsy Géza főtanácsos, Klein György főmérnök, Benedek Mihály dr. tüzoltó főtiszt, Jelenek Antal főlövészmester, Palágyi Ernő gyáros, Bittner János felsőházi tag, Kendressy Kálmán főtitkár, Szilágyi Virgil főtitkár, H. László Elemér főpénztáros, Buda Jenő gazda.

A társasvacsora során Ráthonyi Zoltán, az Állatkert ny. igazgatója, mint a társaság egyik szeniorja, az egyesületnek 40 év óta tagja köszöntötte melegen az elnököt, dr. Kozma Jenőt, amit lelkes ovációkkal kisért az egész társaság. Ezt az üdvözlést megköszönő beszédében Kozma Jenő dr. hangsulyozta, hogy ebben a társaságban nem divat a szónoklás s így ő is rövidre fogva szavait, köszöntötte a megjelent hölgyeket, akiknek jelenléte megteremti a jókedvet, a derültséget és a boldogságot. Ő is ifjúnak érzi itt magát, ahol még táncra is perdül szivesen Az egyesület további fejlődésére emelve poharát és a hölgyeket éltetve, fejezte be szavait.

A díjak és érmek kiosztására került ezután a sor és mindenkihez volt Kozmának egy kedves, elismerő szava. A házibajnokságok nyertesei a következők: — miniatür házibajnokok: Tarics Tibor (nagyarany), Beregi István (nagyezüst), Schalleger A. (kisezüst), — hadifegyver házibajnoka: Tarics Tibor (n. a.), Beregi István (n. e.), Tettey Emil (k. e.). — pisztolyházibajnokság: Abaffy Sándor (n. a.), Jakab Árpád (n. e.), Szilágyi Virgil dr. (n. bronz), másodosztály: Tarics Tibor (k. a.), harmadosztály: Mészáros Lóránd (n. b.), — egységes táblán házibajnokok: Beregi István (n. a.), Bensterien Ralph (n. e.), Jármay János (k. e.), másodikosztály: Vrataries György (k. e.), harmadik oszt.: Bordás István (n. b.), — futóvad táblán: Szilágyi Virgil dr. (n. a.), Jármay János (n. e.), Buday László (k. e.), — hölgy házibajnokság: Szelényi Márta (n. a.), Bordás Jutka (k. e.), — háziversenyek (hölgyek): Tarics Kató (k. e.), Haraszti Sári (n. b.). — Keresztes Vilmos, Galambos László, Duronelli László dr., Haraszti János, vitéz Szentpétery Béla, Bartha László, Mészáros László, Strausz Gyula és Bencze József végeztek első helyen.

Az érmek és díjak kiosztása után táncolni kívánt az ifjuság és csakhamar félretolták az asztalokat, hogy helyet adjanak a táncoló pároknak. A megjelent hölgyek között voltak: László Elemérné, Beregi Istvánné, Gábriel Aladárné, Palágyi Ernőné, Dankó Istvánné, Zuna Béláné, — Hadnagy Babsi, Tóth Vera, Haraszti Julia, Kölbig Babi, Lengyel Erzsi, Tóth Emmi, Czelláth Márta, Kubányi Piroska, Schmidt Paula, Becsuk Ibolya, Füringh Margit, Keleti Magda, és sokan mások. Későn éjfél után ért véget a legvidámabb hangulatban a szép est.

RÖMAI FÜRDŐ
ÓBUDA — AKVINKUM Késő ősztig
Kitünő konyha. — A források napi hozama 160.000 hektoliter rádioaktiv thermálvíz
A szentendrei HÉV vasútnak a MFTR hajóknak és az UJPESTI átkelő propellernek állomása

nő, Szkalák Károly, Váncza és Tsa. vegyészeti gyár. Adományoztak még: Rubin János, Széll Jenő, Arányi Lajos, dr. Ugron Gábor, Schäffer Ferenc, Bodnár Jenő, Hauer Ferenc, dr. Székely Arthur, dr. Emmer Kornélné, Szalay István, Párniczky Elemér, Katona József, Kovaltsik Ilona, Havas Ernő okl. ép. mérnök, özv. Koller Józsefné, Géczy Pál, Szirmay Olivér, Claus Ignácné, Nemzeti Sport szerkesztősége, Pozsgay Erzsébet, Popper Henrik, Hajdu Hugó igazg., Deák Sándor, Váradi Györgyné, dr. Varga István, Unger Endre, Szemes Jenő, Brandt György, dr. Knopp Ferenc, Erdei Dezső bankig., Poll Gyula, Felsner Henrik, Kosch Elemér, Halász Elek, Kirchlechner Imre, Kotsis József, Ellinger Gyula, vitéz Ráday Aladár, dr. Perczel Géza, Lindner Leó, Ferenczy Endre, Ernyei Tibor, Mihailovits Kornél ny. alispán, Furtkovits Béla, Sztehlo Kornél, Pagani Frigyes, Müller Albert, Vaskó Endre, Schuld Péter, Hail József, Ketzer Miksa, Ratkovszky Ferenc igazg., Kutnevszky Oszkár, özv. Rózsa Károlyné, Lykauf Ödön, dr. Cséry István, Berhos Ferenc, Harsányi Jenőné, Szilas Nándor, Molende János, Gárdos János, Győri Textilművek Rt., Genoli Gusztáv, Erdélyi A. János, Ádám Lilike, Zimka Gergely sütőde, Krause cipőgyár, Ádám-étterem, Ádám Ottmár, Kluber Ferenc fuvaros, Cserna István fodrászm., dr. Hubay Jenő, Hahn Endre, Asbóth Oszkár, Diamant Károly, Hámos Róbert, Horváth Kálmán, Rátkai Ferenc sütőm., Hoffer H., Wild Gyula, Neumann Béla sütőm., Reimann Márton, Füljer Zsigmond, László Bernát Pál, Szécsi Lajos, Deffert Gáspár, Makrai Teofil, br. Petrichevich-Horváth Emil ny. altgy., Hankó Erzsébet, Szegő Zsigmond, Fejér Ernő, Horváth-Szép Edith, Hoepfner Guidó, Pásthy K.-né tbk. neje, Eckermann Mária, Deutsch Emil, Udvardy Ferenc szds., özv. Sprung Jánosné, Tichy Géza Máv-főfelügyelő; Tabakovics N., Zakariás István, Schlött Dezső ezds., Bodnár Dezső, Haich Károly, Kabakovits Rezső városbíró, Münich Aladár, Ruzitska sütőde, Kreutzer Ágoston, Schweickhardt O., Hoffmann Ferenc sütőde, Répássy Miklós, Bloch Gusztáv, Antóczy füszeres, Müller Elek, Frank Viktor, Schönwälder Béla, Kapcza Imre, Sziklai Zsigmond, Borbáth Gerő, Heuduck Antal, özv. Sebestyén Józsefné, özv. Kócsy Jánosné, v. Tölgyessy M. főoktató és családja, Ludasi Viktor, Korádi Sándor, Kavács Arnald, Kesztler Árpád, Lányi Zsigmond, Blahos Rudolf, dr. Petrik Jenő, Nagy Imre László, Sebő Jánosné, Ladányi Béla.

Az eltünő Tabán hajdani lovagja

Még áll a Hadnagy utca 14. számú, emeletes, magaspadlású, határozottan csinos, érdekes és igen jókarban levő, régi ház, — de a horganyból készült házszámot már leszedette a takarékos város, mielőtt ennek az „értéknek" illetéktelen beavatkozásra lába kelne.

Élettelenül meredeznek a régi ablakok a szük utcára, mögöttük a néma csend ütött tanyát, pedig valamikor az örömteli élet, az örökös szerelmi kalandvágy nagymestere lakott ebben a házban. Óvatosan tovasurranó fehérnép alakjai bontakoznak ki az estszürkületben, lopva pillantanak fel az ablakra, mely mögött, imbolygó gyertyafényben, idestova mozog egy férfialak és szedi magára, nagy gonddal és hozzáértéssel a finom öltözet-darabokat, majd felcsatolva kardját, fejére teszi a kis háromszögletű kalapot. . . még egy pillantás a tükörbe. . . és Giovanni Giacomo Casanova nobile die Seingalt (1725—1798) elhagyja a tabáni házat.

Az iróember előtt nem a kalandjai miatt nevezetes ez a világhírességű, nyughatatlan lélek, hanem sajátkezüleg irt emlékiratai révén, mely munka a memoir-irodalom remeke. Eredeti nyelven és terjedelemben olvastam ezt a művet és ebben irja le, hogy a fürdő (Rác) közvetlen közelében lakott, melyet nappal hazsnált, hogy kezdődő podegráját gyógyíttassa. Este aztán, javíthatatlan mulatozók módjára, nem a szobáját őrizte, hanem víg társaságba ment, vacsorázni szép hölgyekkel, majd új, meg új kalandokat hajszolni. Egyszer a Pestre vezető hajóhidon nagy verekedésbe keveredett, féltékeny férjek leselkedtek rá és saját bevallása szerint, némileg helyben is hagyták.

Oly kevés különleges mutatnivalónk van, hogy némi jóakarattal az ilyen emléket is meg kellene őriznünk és ha már igaz az, hogy egy-két tabáni házat meg kellene hagyni eredeti állapotában, akkor ez a csinos és tipikusan budai ház nagyon alkalmas volna a muzeális megőrzésre.

A Szent Imre fürdő is terjeszkedhetne, mert közte van még a 12. számú házacska, mely teljesen érdektelen.

Az illetékesek gondoljanak erre, mielőtt még a csákány belevág a régi falba.

gróf Berényi János

GYÓGYFÜRDŐ
Vizgyógyintézet,
Külön férfi és női osztály.
A legmodernebb berendezés.
Szakképzett személyzet.

Az „Őrszem" című katonai szaklapot és annak érdemes szerkesztőjét Sgardelli Caesar m. kir. határőr alezredest ünnepli most, a lap 30 éves jubileumán. Ez az érdemes katonai folyóirat egy emberöltő óta az ősi magyar szellem, a hazafias önfeláldozás és a bajtársi együttérzés ápolására mindent elkövetett és célját el is érte. Igen nagy érdeme, hogy a művelt magyar továbbszolgáló altisztikar soraiból pompás irógárdát választott ki, akiknek érdekes cikkei az Őrszem egyetlen számából sem hiányoznak.

Cserkészünnep. A „Budai Ref. Egyház 304-es Kőrösi Csoma Sándor" cserkészcsapata január 21.-én, vasárnap délután, a Szalag utcai iskola nagytermében igen szépen sikerült ünnepélyt rendezett. Haypál Béla lelkész a szervező testület elnöke mondott megnyitó beszédet. Majd Károly István tanár és Boros András joghallgató cserkészcsapattisztek vezetésével az ifjuság műsorszámokat adott elő. Végül Mirtse Árpád hitoktató cserkészparancsnok záró beszédet mondott.

FÉNYKÉPEK Blahosnál II., Fő utca 18

Kossuth budai fogságáról

mondott el nemrégen ismeretlen részleteket Markó Árpád őrnagy a Magyar Történelmi Társulatban. Kossuthot, a bécsi kormány rendeletére 1837. május 4.-én éjjel letartóztatták, mert a „Törvényhatósági Tudósítások" című, megalkuvást nem ismerő lapját, többszörös betiltás ellenére is kiadta. Magyarország akkori főparancsnoka, báró Lederer Ignác lovassági tábornok parancsára gróf Zedwitz Vilmos kapitány Eötvös József ügyész társaságában Kossuthot a Zugligetmai „Istenszem" nyaralójában elfogta és a Bécsikapu-tér mellett fekvő József-kaszárnyába kisérte. Fogságának egész idejét itt töltötte, mint a katonaság foglya. A budai főhadparancsnokság erre vonatkozó iratait eddig a bécsi Kriegsarchiv őrizte. Most azonban azok már a hadtörténelmi levéltár birtokában vannak. Markó őrnagy ez, eddig hozzáférhetetlen okmányok alapján ismertette azokat az utasításokat és intézkedéseket, melyeket a budai várparancsnokság a Kossuthtal való bánásmód tekintetében kiadott. Tolmácsul a fogoly mellé Sebes Károly térparancsnoksági főhadnagyot osztották be, akinek feladata volt Kossuth egész levelezését ellenőrizni és minden leveléről másolatot készíteni. Ennek köszönhetjük, hogy az iratok közül több olyan levél kerül nyilvánosságra, amelyeket Lederer és Beöthy causarum director veszélyes, vagy lázongó tartalmuk miatt nem továbbított. Fogsága egyhangú napjait Kossuth irodalmi tanulmányokkal töltötte, angolul és franciául olvasott és német munkákat fordítgatott magyarra. A könyveket, egy német ujságot, az „Allgemeine Zeitung"-ot a várparancsnokság vásárolta be részére és minden feljegyzését, Sebes főhadnagy gondos átolvasás után továbbhíthatta csak a főparancsnoksághoz. A főhadparancsnokság irataiból kitűnik, hogy milyen nagy fontosságot tulajdonítottak Kossuth személyének és hogy minden reávonatkozó kérdésben előzőleg kikérték a mindenható Metternich kancellár döntését is.

Külön szervezkednek a budai kertészek

mert mások a talaj- és éghajlati viszonyok Budán, másként kell termelni és a budai piacoknak is más a szükséglete. Hiányos volna Buda gazdasági berendezkedése, ha nem jelentkezne a budai kertészet külön gazdasági egységként. A budai kertészek mindig közvetlen, kedves kapcsolatban voltak vevőikkel és munkaadóikkal és ezt a jóviszonyt kivánják tovább ápolni, azért kéri az új kertészeti egyesület a kertészet barátainak, virágkedvelőknek, kertészkedőknek és kereskedőknek a szives támogatását. Az egyesület feladatául tűzte ki, hogy kertészeti szakkérdésekben minden tagnak **díjmentesen** áll rendelkezésére felvilágosításokkal, azoknál olcsóbban vállalja a munkát és a virágok árából is tesz számukra engedményt. Felhívja az egyesület azokat a kertészeket is, akik eddig még nem csatlakoztak, hogy lépjenek be mielőbb és hozzák magukkal segéderőiket is, hogy az egyesületben is együtt dolgozhassanak tovább. A **„Budai Kertészek Egyesülete"** figyelemmel kiséri általában a termelést és gondosan ügyel rá, hogy azt megjavítsa. Ezért küzd a kontárok ellen és mindazok ellen, akik silány áruval árasztják el a piacot. A termelés és értekesítés terén segítséget várnak az egyesülettől a kertészek, mert az egyik főcélja az egyesületnek, hogy olcsóbbá tegye a termelést, fokozva egyúttal a budai kertészek versenyképességét, aminek révén nemcsak megtarthatják mostani piacaikat, hanem idegen, sőt külföldi piacokat is szerezhetnek. A Budai Kertészek Egyesületét az itteni kertésztársadalom központjává akarják tenni, hogy a társadalomban is érvényesülhessenek. Az évi tagdíj 6 pengő. A belépési nyilatkozatok — Mezey Mihály kertészete címére küldendők: I. Tárogató út 70.

SZEMÜVEGEK Zibrinyinél I., Attila utca 8

Két szabályozási terve is van Óbudának, de a valóságban egy sincsen s ez megbénitja ott teljesen az életet. Az egyik terv szerint a hid óbudai feljárója a keskeny Kiscelli utcába torkolt volna. A hid tervezése során ujabban a hidtengelyt a meghosszabbitott Vörösvári utcába akarják vezetni. E terv megvalósulása esetén ujabb kisajátitásokra van szükség, ami jelentős költségeket okoz. Ugyanakkor azonban felszabadulnak és értékesithetők lesznek azok az óbudai telkek, amelyeket a főváros és a Közmunkatanács a Kiscelli ut környékén már régebben kisajátitott, abban a reményben, hogy a hidtengely ebbe az irányba fog kerülni. A kisajátitásokra ilyenformán meglenne a fedezet. A főváros meg is sürgeti a kereskedelmi miniszteriumban a végleges döntést, hogy ezáltal Óbuda szabályozása likvidálható legyen. Azonban Óbudának a szabályozásokhoz külön hozzászólása van, mert a lakosság feltétlenül **parkokat kiván,** megfelelő levezető utakat a Dunához, a Dunapart sürgős kiépitését és a 2000 éves városrészhez méltó **történelmi jelleg** biztositását.

Az „Uj Gazdaság" című laptársunkat, amely Magyarország magasabbrendű gazdasági és kulturális érdekeit hűségesen és kiválóan szolgálja, negyedszázados jubileumán meleg szeretettel köszöntjük.

A Hegyvidéki Asztaltársaság február hó 1.-én, csütörtökön este 9 órakor, a Claridge Éttermek (I. ker. Böszörményi út 28.) összes helyiségeiben rendezi táncestélyét. Belépődij nincs. Ruhatár személyenkint 1 P. 50 fill., táncosoknak 1 P. A rendezőség élén állanak vitéz dr. Juhász Jenő elnök; dr. Schweitzer Brunó háznagy és Szászy Kovách Ernő gazda.

Köszönet. A II. ker. testnevelési bizottság december hó 20.-án rendezte levente karácsonyi ünnepét. A Székesfőváros, de különösen a II. kerület áldozatkész társadalmának nagylelkű adományai alapján 90 fő árva és szegénysorsú II. ker. levente részesült karácsonyi jutalomban. A II. kerület testnevelési bizottságához juttatott adományokért a II. kerület levente intézménye és a megjutalmazott, szegénysorsú leventék nevében, hálás köszönetet mondunk. Adományaikkal hozzájárulni szivesek voltak az alábbiak: 6 drb. férfiszövet véget adományozott: Karl Pölking „U. V. A. K." magyar posztógyár Rt. igazgatója. 30.— P.-t adományozott: Ganz és Tsa. Rt 25.— P.: György Lajos. 10.— P.: Rudas Gyula, özv. Koller Józsefné, Klein Ferenc, Kállay Rudolf, Schaffer Antal, Kozma Miklós, dr. Wolfner János, Szire Rudolf. 5.— P.: Mackó Dezső főokt., Takács Mihály, Viser Vilmos, Méhn Antal épitész, hg. Hohenlohe Ferenc, „Steaua" magyar kőolaj Rt., Constant vezérigazgató, Müller Albert, özv. dr. Frölich Róbertné, John Rudolf, Liszka Károly, Stromszky Sándor, Sáros Alfréd, Páros László, Kepel és Balkányi gyógyszertár, Dunkel Károly vezérigazg., Meczner Sebestyén, Tamássy Zs. és Mária, dr. Simonyi-Semadam Sándor, dr. Szabó János ny. min. tan., Minkus Imre, Magyar Lajos, Biró Jenő, dr. Kozma Je-

Buda felszabadulása

kétszázadik évfordulóját ötven évvel ezelőtt a főváros fényes keretek között ünnepelte, ami harmincezer frt-ba került. **Ráth** Károly volt a főpolgármester, **Kammermayer** Károly a polgármester, akiknek vezetésével nagyszabásu történelmi kiállitást rendeztek, hatalmas és érdekes anyaggal, amelyek kizárólag az ostrom és a török hódoltság emlékeit karolta fel. A kiállitásról, amelynek **Mailáth** Béla volt a rendezője, gazdag tudományos kalauzt is adtak ki, amely ma is pótolhatatlan forrásmüként szolgál. Kinyomtatta a főváros Buda visszafoglalásának részletes monográfiáját. A nagyszabásu mü megirását **Károlyi** Árpádra bizták, aki a rendelkezésre álló történelmi anyagot teljesen feldolgozta. Az évfordulóra emlékérmet is veretett a főváros. Az érem elkészitését és tervezését A. Scharff bécsi vésnökre bizta a főváros vezetősége. Az emlékpénzből ma már alig maradt néhány darab. Az ostrom emlékére emléktáblát állitottak. Ez ma is látható, a Kapisztrán-téri helyőrségi templom falán. A leleplezés országos ünnepséggel történt. A nevezetes történelmi évfordulót megörökitendő, az akkori tanács megbizta Benczur Gyulát, fesse meg egy monumentális képpen Buda visszafoglalását. Tiszteletdijul **24.000 forintot ajánlottak fel a müvésznek.** A grandiózus munka elkészült és a hatalmas vászon ma a Fővárosi Képtár egyik legnagyobb büszkesége.

Az ünnepségeket diszközgyülés, ünnepi közebéd, népünnepélyek stb. egészitették ki. A rendezést egy soktagu vegyes bizottság irányitotta, amely a közgyülés, a képzőmüvészeti bizottság és a magyar történelmi társulat tagjaiból alakult. A bizottság elnöke **Gerlóczy** Károly alpolgármester volt.

Vajjon milyen lesz a 250. évforduló?

A mohamedán világ képviselőjét

Arszlán emirt

ünnepelte a „Hollós Mátyás Társaság"

— Világfogalom már a magyar mohamedán vallásközség. —

A magyar mohamedán állampolgárok vallási ügye a legutóbbi négy év alatt világfogalommá vált, annak a rokonszenvnek az alapján, amellyel a magyar társadalom fogadta ezt az ügyet, nem mint vallási kérdést, hanem, mint a magyar idegenforgalom és fürdőügy egyik legfőbb mozgató rugóját. Ma már az egész mohamedán világ foglalkozik ezzel a kérdéssel a maga szempontjából, mint vallási üggyel és talán csak a válságos anyagi világviszonyok az okai, hogy ez a kérdés ma még nem érkezett el a végső megoldáshoz.

Ez hozta újból Budára a mohamedán világ egyik vezéremberét,

ARSZLÁN
emirt,

aki 1500 esztendős arab dinasztiának a sarja, az arabok politikai képviselője Genfben, ahol egyúttal a mohamedán érdekeknek is első képviselője. Nem először jár Budapesten. Már megteremtette itt az összeköttetéseit és e hó 29.-én vendége volt ebédre *Bárczy* István v. miniszter, ny. főpolgármesternek rózsadombi villájában, ahol *Liber* Endre polgármester helyettes is vendég volt és alkalmuk nyilt ezt az idegenforgalmilag oly fontos kérdést behatóan megbeszélni.

Este a *„Hollós Mátyás Társaság"* látta vendégül *Arszlán* emirt, az ő tiszteletére rendezett társasvacsorán, ahova meghívta volt a társaság a „Gül Bábáról„ elnevezett mohamedán vallásközség előkelőbb tagjait. A társaság nevében *Hennyey* Vilmos dr. ny. államtitkár üdvözölte francia nyelven az emirt, akit immár másodszor lát vendégül az írók, művészek és tudósok budai társasága, hódolattal, tisztelettel és szeretettel, mert benne látja annak a nagy gondolatnak egyik leghatalmasabb pátrfogóját, amely a „Hollós Mátyás Társaság"-ból indult ki és célja, hogy keleti testvéreinket melegebben kapcsoljuk Magyarországhoz. Az itt élt turáni turk testvéreink, egyáltalában a mohamedánok vetették meg a magyar fürdőügy alapjait és ők fejlesztik majd világfürdővé Budát, mert itt testvéri szeretettel fogadják őket. Jó példával jár elől maga Arszlán emir is, aki másodszor használja már a Lukácsfürdőben a gyógykurát. Beszédét azzal fejezte be Hennyey, hogy a társaság nevében fölajánlotta az emirnek, mint elsőnek *a külföldi tiszteletbeli tagságot*, és fölállással, háromszoros éljennel üdvözölte ezt az egybegyült társaság.

A megjelent magyar mohamedánok nevében *Mechmedagics* Iszmail müezzin magyar szóval köszöntötte a fejedelmi emirt, amit lovag *Umlauf* Siegfried fordított le francia nyelvre, — *Nemes* J. György dr. volt fürdőorvos pedig a fürdőorvosok nevében üdvözölte az emirt.

Nagy figyelemmel hallgatták ezután *Arszlán emir* válaszát, aki azzal kezdte, hogy nem először van Budapesten, hanem már kilencszer járt itt. Szereti Budapestet és a reális magyar népet. Az arabok egyáltalában nagy véleménnyel vannak a magyarok felől, mert Attila király utódainak tudja őket és ősi kulturájuk révén, Európa egyik rendkivül civilizált népe. Nemcsak Budapest szépségei vonzották, hanem a magyarokkal közös keleti eredet, amely ma kapocs Kelet és Nyugat között, s ha volt is háborúságuk a keleti népekkel, ez ma már a multté, és ma csak a szimpátia él. Az orosz-török háború idején a török nép mellett lángolt fel a magyar nép szimpátiája és a magyarok az egyedüliek Európában, *akik a mohamedán kulturemlékeket megőrizték*. A történettudós elgondolásával említette, hogy Magyarországon *három mohamedán invázió* volt, mégpedig az első az Árpádok idején, amikor az *izmaeliták* árasztották el az országot. — másodszor a török hódítás ideje és a harmadik invázió most történik, amikor a török hódoltság idejéből fennmaradt és megőrzött *„Gül Baba" sírja körül alakul ki a magyar állampolgárok új mohamedán vallásközsége*. A mohamedánok sehol sem részesülnek oly nagy szeretetben, mint éppen Magyarországon. Őt is ez a szeretet vonzotta ide és az a tudat, hogy a hatszázmillió keresztény és négyszázmillió mohamedán egy Istent valló vallások. Ennek a négyszázmilliónak a nevében köszönti a magyarokat. A magyar fürdőket a törökök fejlesztették, ahogy azt a fürdők ma is mutatják és kívánja, hogy ezek világhirre emeljék Budát. Köszönettel vette, hogy őt a Hollós Mátyás Társaság, mint első külföldi tiszteletbeli tagot soraiba választotta, ami még melegebben kapcsolja őt Budához és jobb jövőt kivánva a magyaroknak, azzal fejezte be beszédét, hogy éltette Magyarországot.

Hosszasan és állva ünnepelte a Kelet ez ősi uralkodócsalád kiváló tagját az összegyült társaság, aki azután meghatottan hallgatta végig *Galánthay Glock* Tivadar tábornok előadását az ezer éves turk kapcsolatokról, amit a fennmaradt helynevek bizonyítanak a legjobban. Az érdekes előadás után *Medriczky* Andor dr. ünnepelte az amirt, mint a keleti kultúra hordozóját, amit *Arszlán emir* külön köszönt meg, újból is hálásan emlékezvén meg a Hollós Mátyás Társaság ama tényéről, hogy őt tiszteletbeli tagjai sorába beválasztotta.

A nagyszabású ünnep Viraág Béla alelnök-háznagy zárószavaival végződött, amelyben azt kívánta, hogy ez az est váljék a magyar mohamedán vallásközség hasznára és szolgálja azokat a terveket és célokat, amelyek egyúttal Buda érdekeit is szolgálják.

A budai várhegy veszedelme

Anyaga málló, porló márga, pontosan olyan, mint a **prágai Hradsiné**, amelynek egyik oldala néhány hónappal ezelőtt kiszakadt és vár közepén levő Szent Vitus-templom tornya megdőlt. A tudományos kutatások során arra a megállapításra jutottak Prágában, hogy a márgadomb nem birta el az utolsó építkezések terheit és ez volt az oka annak, hogy a bástyaoldalon a föld kiszakadt.

Nálunk — mondja Bevillaque-Borsódy Béla — már az 1830-as években támasztó falakkal erősítették meg a budai vár falait. Azóta azonban rengeteg nagy építkezés történt és addig a magyar hatóságok még nem foglalkoztak az oldalnyomás kérdésével. A Mátyás-templom előtt 1905-ben beomlott az utca, 1912-ben pedig megismétlődött ugyanott ez a prágaival azonos okokból történt beomlás. 1927-ben a belügyminiszterium előtt szakadt be az Országház-utca útteste. 1928-ban pedig a Halászbástyától északra ötven méternyi hosszúságban omlott be a föld. A várbeli házak és a hegyoldalon emelt épületek alatt több esetben találtak barlangszerű mélyedéseket, amelyek látszólag földalatti folyosókba torkoltak. A legenda és a pesti romantika alagutaknak képzelte ezeket a földtani alakulatokat és olyan mesék is jártak, amelyek közül a szerényebbek csak a Tabánba, a merészebbek Budafokra és az elszántabbak egyenesen Erdélyig vitték az állítólagos földalatti folyosót. Ezek a barlangszerű üregek — mint már azóta minden kétséget kizáróan megállapították — úgynevezett vízmosásjáratok, amelyek még azokból az időkből származik, amikor az Alföldet tenger borította, amelyben a Vár márgás mészdombja nyilván kisebb zátony volt. A mai Werbőczi-utcában, amely azelőtt a budai Ghettó volt, van a legtöbb ilyen mészüreg, amelyet a kereskedők raktárnak, pincének használtak. A feltárás sikere nagyrészt vitéz Aggházy Kamil ezredes, a hadtörténelmi Múzeum igazgatójának az érdeme, akinek összegyűjtött adatai szolgáltatták az anyagott az üregek megállapításához. Ez természetesen csak a jobban alátámasztja azt a kívánságot, hogy a budai Várhegyet gyorsan és idejében meg kell menteni a prágaihoz hasonló meglepetéstől.

Melczner Jenő ünneplése

a „Pénteki Borgazda Társaság" előző borgazda estjén váratlanul érte a magyar nyelv és szókincs érdemes búvárát és kutatóját, aki egy életet szentelt ennek a munkának és olyan eredményt ért el, aminőt előzőleg senki sem tételezett fel.

Egy évtizede gyűjti a magyar szókincset és az eredményt bizonyitják azok a szédületes számok, amiket felsorol, mint pontos statisztikai adatokat munkája eredményeként, — ahogy azt e lapszám mellékleten közölt tárcánkban közöljük.

Melczner Jenő, mintegy bevezetésül ezeket mondotta:

„... Ha értekezésem netalán kevesebb érdekességre tarthatna számot, úgy annak bizonnyára az lesz az oka, hogy e munkámat egyben „A magyar köz- és népnyelv és a magyar lélek enciklopédiája" című művem iránt való előzetes érdeklődést és figyelmet felhivó és keltő, ajánló, keltető — a mai magyarsággal talán reklám, propaganda — céljaira irtam s e mellett támogatást is kérő alkalmul is szántam. Látom ugyanis egyrészt, hogy erre az általam feldolgozott anyag egybeállításánál szükségem lesz; másrészt pedig mert lelkiismeretemben megvagyok győződve arról, hogy az ezideig teljesen egyedül végzett munkám hézagpótló, az komoly, hazafias célt szolgál s ezért — szerény véleményem szerint — talán meg is érdemli a támogatást. Ez alapján bátorkodom az e munkám részére már régebben irt ajánló, rímsoraim végén azt mondani, hogy

„Minden magyar bibliája,
Tegyétek az asztalára!"..."

Azután felkérte **Pásztélyi** Vilmost, ghoy helyette olvassa fel értekezését, mert hülés révén meggyöngült hangjával nem vélte alkalmasnak, hogy személyesen olvassa fel azt.

Nagy figyelemmel hallgatták ezt az érdeklődők és lelkes, meleg óvációban részesitették Melczner Jenőt.

Frontharcosok a Svábhegyen. A Frontharcos Szövetség hegyvidéki csoportja jan. 22-én, este rendezte első összejövetelét a svábhegyi Páll-féle vendéglőben. Az estén, amelyen közel 200-an vettek részt, vitéz Horky kerületi csoportvezető mondott magasszárnyalású megnyitó beszédet, amely után vitéz Zsiray tanár, Bevilaqua-Borsodi Béla, Bódy Flórián, Csapó Ferenc dr. és Vészi Mátyás dr. szólaltak fel. A kitűnően sikerült estét Rácz László rendezte.

Gyász. Deák Éber Lajos, a plein-air néven ismeretes, azóta általánossá lett iránynak volt nálunk egyik első gyakorlója és előkészítője a későbbi nagybányai iskola nála határozottabb és programmszerűbb törekvéseinek. Vonzó egyénisége általános kedveltté és népszerűvé tette művésztársai körében. Már 1887-ben tanára lett a női festőiskolának, majd a Képzőművészeti Főiskola tanára lett. 1923-ban nyugalomba vonult. Néhány nappal ezelőtt szállították be a Vörös-Kereszt kórházba, mert szivizmai felmondták a szolgálatot. Nyolcvannégy éves korában húnyt el.

Kispuska-verseny. A „Budahegyvidéki Polgári Lövész Egyesület" Orczy Kálmán biz. tag elnöklése alatt február hó 4.-én, vasárnap évadnyitó **nyilt egyéni kispuska-versenyt** rendez, melyre az ország minden lövészét (PLE, MOVE, Honvédség, Rendőrség, Levente, stb.) bajtársi szeretettel meghívja. A verseny helye: az egyesület lőtere, I. Zugligeti út 16. sz. Nevezési díj: 1.20 Pj, sorozat ismétlési díj 0.50 P. Nevezés a helyszinen. Dijazás: bronzérem, ezüstözött és aranyozott érmek. — Hölgyek részére külön verseny. A lőcsarnok fedett és fűtött. A versenyt rossz és hideg idő esetén is megtartják.

A magyar szó Magyarországon.

— Érdekes nyelvtanulmány —

Irta és a „Pénteki Borgazdatársaság" estjén felolvasta: MELCZNER JENŐ

Árpád honfoglaló, annak nemzetségei és népe magyarul beszélt és pedig azt a régi nyelvet, amely a finn-ugor nép magyar-ugor ágának nyelvéből eredően, de főként a bolgár-török nyelvből átvett jövevény szavakkal gyarapodott.

A latin nyelv nálunk a kereszténnyé lett Szent István királyunk uralkodása alatt hazánkba beözönlött latin oktató papság tanítása alapján kezdett elterjedni, meghonosodni és nagyhamar előkelőink érintkezési nyelvévé is válni. Az is maradt hosszú századokon át. Sőt még régi nagyasszonyaink nagy része is megtanulta a latint s feledte a magyart, nem akarván ura előtt műveletlennek látszani. E kiváltságos osztály lassan el is feledte ősi anyanyelvét, amelyet csak a jobbágynép, a nők s a kurtanemesek tartottak fenn mind gyöngébb ősi mivoltában az utódok számára. Az országgyűlés, a királyi és a kétszemélyes tábla hivatalos nyelve is a latin volt.

Nem volt tehát csoda, hogy ilyen előzmények után a magyar nyelv, az annak kincseit nem ismerők előtt szegénynek tünt fel és azért még szégyenlették is annak használatát.

Nagyon sokat köszönhetünk annak, hogy a XV. század vége felé a kolostori irodalomban **megkezdődött a magyar nyelv alkalmazása.**

A XVIII. században kezdődött meg az elnémetesítés folyamata. A fővárosban németül beszélt még a magyar is. II. József a német nyelvet teszi meg 1784-ben államnyelvé. E rendeletnek az úrinők voltak elsősorban csatlósai. A magyarul beszélőt a szerencsétlenek lenézték, körükből kirekesztették. Főrendeink java része elfeledte a magyar nyelvből azt is, amit még tudott. — A Bach-korszak elején tartott népszámláláskor 1851-ben Pestnek 106.000 lakosából csak 32.000, Budának 30.000 lakosából pedig csak hét és félezer volt magyar. — Csakis II. József halála után indult meg a magyarosítás iránti mozgalom, amelyet akkor sem a főnemesség, hanem a magyar színészek, néhány tudós, író, a testőrség és a magyar katonák kezdeményeztek.

Érdekes, vagy helyesen inkább szomorú, hogy még a magyar országgyűlés is rsosznéven vette **Festetich** Györgytől azt, hogy a **magyar vezényszót követelte.**

1791-ben az egyetem és a gimnáziumok kezdték meg a magyarosítás mozgalmát. A pesti városi tanács jegyzőkönyveit az 1796. január 7. ülésen szerkesztettek **először magyarul.**

A királyi kuria 1831-ben hozta meg **első magyarnyelvű ítéletét.**

Ekkor kiáltotta először az ég négy tája felé a pesti toronyőr, hogy „Dicsértessék!" 1844-ben tette **hivatalos nyelvvé** az országgyűlés a magyar nyelvet, attól fogva levelezett a pesti tanáccsal magyarul a kir. kamara és a helyartótanács.

NYELVFEJLESZTÉS.

A világművelődés előretörése tízezreivel termelte az új fogalmakat, amelyek elnevezései vagy latin, vagy más idegen élőnyelven kerültek hozzánk. Elsősorban tehát az idegen kifejezéseknek magyar szavakkal való helyettesítése tette kívánatossá a mult század utolsó harmadában kezdődő **nyelvújítást.** — Bugát Pál 40.000 — nagyrészben nem szerencsés — új magyar szóval kívánta természettudományi és orvosi nyelvünket gyarapítani. Itt — közbevetve — egy régi tréfát ismertetek, amely az elhanyagolt magyar nyelv érdekében dolgozó magyar Tudós Társaságnak egyik ülésén hangzott el.

Bugát Pál természettudósunk a hosszabb kifejezések rövidítését is javasolta és ajánlotta — a sok között — a dió zöld héjának elnevezésére a dióing, vagy még rövidebb ding szót. — Erre feláll Széchenyi István és komoly arccal kéri a gyülekezettől, hogy ne fogadják el a javaslatot mert ily eljárás mellett, hogy neveznék el majd a fiú-inget?

Még az 1932. évben kezdődött az az új nyelvtisztító folyamat, amely a nyelvükbe betolakodott idegenszerüség kiküszöbölését tűzte ki egyik céljául.

A Tudományos Akadámiánkon 1932. decemberében elmondott egyik beszéd **szerint a fölösleges idegenszavak tömege mintegy 6000-re rúg,** szerintem 10 ezernél is többre. Mindezek azonban nem igen érintik a magyar népnyelv máig is ismeretlen, eldugott roppant kincseinek térházát, amelyre nézve vannak ugyan ismertető gyűjteményeink, de azok meglehetősen hézagosak. Mindezek pótlására készül már mintegy 32 év óta az u. n. Nagy Magyar Szótár, amelyre az alábbiakban még kitérek.

A magyar nyelv, amint már említettem, keleti nyelv, gazdag, egyrészt virágos, képletes, hasonlatokkal bővelkedő, másrész szemléltető, kidomborító, találóan kifejező, rövid, tökéletes és gyúrható (plasztikus). Szebb, tökéletesebb nyelve nincsen egy nemzetnek sem, szótöbbsége **a leggazdagabb nyelvek közé sorozza.** Azonos és hasonló értelmű rokon szótömegei csodásak, szinte egyedülállók. De lám! a tiszta népnyelv gyöngyeinek tízezreit a városi ember zöme még nem ismeri, sőt ma is ott állunk, hogy a népnyelv tisztaságát is kezdi már a városokat járt népelem: a cselédség, katonaság — megfertőzni.

Csak az idegen nyelvekből egybekovácsolt angol nyelv vetekedik szókincsével, amelynek 1928. tavaszán közzéadott „Nagy Szótára" (Oxford English Dictionary) 12 vaskos kötetben mintegy négyszáztizenkilenc ezer szót és rengeteg idézetet foglal magában. Több száz egyén hetven éven át dolgozott rajta és egybeállítása 300 ezer font-sterlingbe került. De ne ijedjünk meg, mert ennek nagyobbrészt Anglia **földrajzi** elnevezései a helységnévtár, a természetrajz s egyéb tudományágak birodalmai alkotják; míg a rendes népi érintkezés nyelvének kifejezői **a magyar népszókincs halmazát meg nem haladják.** Idézeteinek jórésze pedig nem éri meg az idéztetést, nem látjuk a fától az erdőt.

Hatalmas anyagot tár elénk a franciák nagy szótára. A francia irodalmi nyelv teljes — Littré szótára — 80 ezer fogalmat ismertet. Mistralnak, a provanszi költőkirálynak műve: „a provanszál nyelv nagy szótára" is hatalmas népkincset gyüjtött össze (1878—1888.) és Mistral a költőkirály ezt, az ő szükebb hazája szókincsének egybeállítását élete legnagyobb alkotásának vallotta.

A Muret-Sanders angol-német szótár közel 300 ezer szót sorol fel, míg a Chiotti tanár olasz-francia szótára több mint 15 ezer oldalas.

Nálunk az első nagy magyar szótárt Fogarassy János és Czuczor Gergely együtt szerkesztették. — A régi magyar nyelv szótárán már az 1873. év óta dolgozik a Tudom. Akadémiának egy bizottsága. Szarvas Gábor 1885-ben úgy nyilatkozott felőle, hogy azt „néhány év alatt" befejezik. Ma hatvan év multával sincsen készen. Az 1900-as évek óta készül a máig (1930.) mintegy hárommillió cédulányi egybegyűjtött anyagból álló, „Magyar Nyelv Nagy Szótára," című munka, amelyben azonban talán csak unokáink fognak gyönyörködhetni. Az 1922. évig 479 magyar szótár látott napvilágot.

Szerénymagam főként a ma is beszélt népnyelv szóanyagának feldolgozását tűztem ki célomul, amellett azonban az értékes régi szavakra is figyelemmel vagyok. Egymagam dolgozom s ennek dacára hiszem, hogy végezni fogok vele. Nem pazarlom időmet a rengeteg forrásadat felsorolásával sem, aminek a valóságban csak egy-két buvár veheti hasznát. Vagy kit érdekel pl. az, hogy ezt vagy azt a szót Kis Katica iskolásleány közölte a gyüjtővel. (Száz és száz helyütt olvastam.)

A MAGYAR NYELV DICSÉRETE

A német Seender 1787-ben azt mondta, hogy pár század mulva nyomát sem fogjuk találni a csupa idegenek közé ékelt magyar nyelvnek. Zrinyi Miklós pedig azt irta a Zrinyiásznak előszavában, hogy a magyar nyelv szegény. Hála Istennek, mind a ketten tévedtek. Hogy többi iróink rajongtak nyelvünk szépségéért, az természetes. Ábrányi Emil az alábbi versekben jellemzi a magyar nyelvet:

„... Bír-e más nyelv úgy epedni,
Annyi bájjal, annyi kéjjel?
Olvadóbb, mint lant zenéje,
Holdvilágos, langyos éjjel."

„... Hát a csapongó,
Gyorsszavú tréfák
Játszi szökését
Festi-e más nyelv
Oly remekül."

„... Magasztos gyásznak bánatszülte hangja
Ugy zendül benne, mint egyház harangja."

Avagy szólhat-e szebben a mennyei énekkar, a cherubok dala, az angyalok kórusa, Petőfinknek népdallá vált verseinél?

De nézzük a külföldet! Az e cím elején említett Seender — a magyar nyelvről beszélgetvén — 1790-ben egy kissé elővigyázatosan, mintha általánosságban beszélne, de már így nyilatkozott, hogy: „Van e népnek kedvesebb valamije, mint nyelve? Benne él egész gondolatvilága, multja, története, hite, életalapja, egész szive, lelke." Mezzofanti, aki magyarul is megtanult, sőt magyar verseket is írt, „meglátta a magyar nyelv végtelen, soha meg nem szakadó útját", s az olasz és görög nyelv után, **minden más nyelv előtt,** leginkább dallamosnak és verselés szempontjából leginkább fejlődésre képesnek a magyar nyelvet tartotta. Nagy elismeréssel nyilatkozik nyelvünkről az Osztrák Nagy Lexikon és a Brockhaus Lexikona is. Utóbbi szerint „a magán- és mássalhangzók szép aránya, a hangok finom árnyalása, minden szótagnak egyenletes és tökéletes képzése és a magánhangzó illeszkedés harmóniája pompássá és férfiassá teszik ezt a nyelvet".

FARSANG

Lövész-táncestélyt rendez a „Buda Polgári Lövészegyesület saját székházában február hó 1-én, kezdete fél 10 órakor. Személyjegy 2.50, táncosjegy 1.50 P. Megjelenés szmoking vagy fekete ruhában. Díszelnök: Kozma Jenő dr. főlövészmester, Morvay Zsigmond dr. ügyvezető főlövészmester, Bittner János, gróf Csáky Károly, vitéz Demeter Lénárd dr., Guth Ferenc dr., vitéz Hadnagy Domokos, Hainiss Győző, vitéz B. Jánky Kocsárd, Jelenek Antal, Neuschlossknüsli Kornél dr., Molnár J. Viktor, Sipőcz Jenő dr., Lovag Sternád István, Studinka Béla dr. Tiszteletbeli elnökök: Cserny Károly, Érchegyi István, Kölbig Ferenc, h. László Elemér, Szilágyi Viktor dr. Bálenök: Durst Frigyes, Szilágyi Virgil társelnök, Jakab Albert alelnök, Buda Jenő háznagy, Andor János, Póka Kálmán, Monte-Petrii Tergovits Géza tiszteletbeli alelnökök. Varga László főtitkár, Bencze József főjegyző, Durst Richárd főpénztáros, Kubinyi Iván titkár, Gáthy Ödön pénztáros, g. Fekete Géza cigányvajda, Schalleger Antal ellenőr, Galambos Zsigmond jegyző, Bokrossy Imre ellenőr, Seitl Kornél jegyző. Az est sikerét biztosítja a 60 — háziasszony, Buda előkelő társadalmának tagjai és a 80 tagú bálbizottság.

Jótékonysági táncestélyt rendez a II. Ker. Érseki Kath. Reálgimnázium Diákegyesülete a Budai Polgári Caszinó összes termeiben (I., Krisztina-tér.) február 2.-án. Meghívó-igénylések a bálirodában személyesen vagy telefonon a hivatalos órák alatt. Személyjegy 2.—, családjegy 3.— P. A szigorúan zártkörű táncest élén az előkelő nagyvilág 50 tagja áll mint háziasszony. A rendezőség élén pedig Gáspár Pál dr. védnök, Turcsányi Gyula egyesületi alelnök, Rieger László dr. egyesületi elnök, Lukács József dr. egyesületi főtitkár, Jacob György tiszteletbeli elnök, Andor János a Sycambria bál elnöke, ifj. Dax Albert a budai Koponya bál elnöke, Monte-Petrii Tergovits Géza a Hunnia bál elnöke tiszteletbeli alelnökök állanak. A szűkebbkörű rendezőbizottság elnöke: Tichy György, Vermes István alelnök, Pongrácz Zoltán ügyvezető elnök, Zaitschek Imre alelnök, Csernussi Endre főpénztáros, Kohner Alfréd br. főtitkár, Korzenszky László főjegyző, Oszetzky Tibor háznagy, Kertész Róbert dr. sajtóreferens, Kosinszky Imre ellenőr, Gaál Ferenc pénztáros, Steigler Ottó titkár, Vértessy Kornél jegyző és 40 tiszteletbeli főrendező.

Művészestét rendez a II. ker. Iparos kör a „Budai Szeretetasztaltársasággal" karöltve február hó 4.-én, vasárnap este fél 9 órakor, tánccal egybekötve, egyben d. u. 6 órakor nagy **snapszli-versenyt** is rendez az iparos kör helyiségében, II., Batthyány tér 4. — A művészest szereplői: Weidinger Ede szalonzenekara; Kiddy Jenő szalonbűvész; Kelcsa Nándor hegedűművész; Szőnyi Klárika tánc-jelenete; Hengl Nusika zongora- és fütty-művész; Unyi Balázs bűvész zacskójával és konferál: Krén Géza. — Belépődíj nincs.

Az Óbudai Dalkoszorú, mint azt már lapunk jan. 19. számában jeleztük, jan. 27.-én tartotta meg a szokásos hangversennyel kapcsolt farsangi tncestélyét a Korona-vigadó összes termeiben. A hangversenyen a rendező Dalkoszorún kívül: a Magyar Citerakedvelők Egyesülete, a K. T. I. Egressy önképzőkör, a Szfőv. Gázművek Dalköre és a III. ker Törekvő Dalkör működtek közre. A termeket zsúfolásig megtöltő közönség gyönyörűséggel élvezte a művészi műsor szebbnél szebb számait, melyeket Elsner Béla, Rezik Béla, ifj. Toman Ferenc és Zöld Károly karnagyok vezényeltek. Hangverseny után táncraperdült a fiatalság, hogy az Egressy önképzőkör kitünő zenekara mellett résztvegyen a reggelig tartó vigasságban. A rendező gárda élén: Preisinger Károly, Toman Ferenc, Klein Leó és Schvartz Gyula állottak, akik a fiatalsággal karöltve buzgólkodtak az est sikerén.

Közüzemi bált rendez a Keresztényszocialista Községi Közüzemi Alkalmazottak Országos Szövetsége a magánipari munkanélküliek megsegítése céljából február hó 3.-án, szombaton este 9 órai kezdettel, a Keresztényszocialista Villamosvasuti Alkalmazottka Országos Szövetsége, VIII. Beniczky utca 3—5. sz. a. székháza összes helyiségeiben, amelynek élén négyszáztagú rendezőség áll. A felülfizetéseket köszönettel fogadják a munkanélküli segélyalap javára. Tánc reggelig.

Álarcos jelmezestélyt rendeznek Vogl Imre tanitványai február hó 10.-én, szombaton este 9 órai kezdettel a Budai Vigadó összes helyiségeiben. Jelmez nem kötelező, de azért kéri Vogl-tata, hogy a résztvevő hölgyek és urak a legdiszkrétebb jelmezben szíveskedjenek megjelenni. Jegyek előre válthatók február 9-ig Vogl Imre tánciskolájában, II. Medve u. 6. sz. I. em. Főrendező: Czobor István.

Házi teaestélyt rendezett a nemzeti egység III. ker. táborának ifjúsága január hó 30-án az Óbudai Korona Vigadóban sikerült műsorral és tombolával.

Farsangi táncestélyt rendez a Budai Katholikus Legényegyesület február hó 3.-án, szombaton este 9 órai kezdettel II. Fő utca 68. sz. alatti saját helyiségében. Belépődíj nincs. Ruhatár kötelező: személyenkint 1.— Pengő. Reggelig tánc.

A Budai Sport Club január hó 28.-án, II., Szász-Károly u. 3. sz. alatt sikerült műsoros táncestélyt rendezett. — Club napja minden pénteken 6 órától, amikor kártya, sakk, dominó, ping-pong és a könvtár is áll atagok rendelkezésére.

Attila jubileuma és a turáni kapcsolatok

Ezerötszáz esztendeje lesz, hogy Attila, a világtörténelem legnagyobb világbirodalmának ura, legkiválóbb hadvezére trónra lépett. Ez a birodalom, amely az újból és újból feltámadó ötezer esztendős hun-magyar világbirodalomnak volt utóda, a frankok földjének közepétől Kína faláig terjedt. Attila jubileuma világünnep volna tulajdonképen, ha a magyar nemzet azzá tudná tenni.

Ezzel a kérdéssel foglalkozott e hó 28-án délelőtti ülésen a „Magyar Nemzeti Irodalmi Társaság" és az elnöklő **Kornay** István megnyitó beszédében utalt arra, hogy az összes irodalmi társulatoknak kellene összefogniok, hogy a nagy közönyben ne vesszen el egészen a magyarság e nagy ünnepe.

Ezt az eszmét szolgálta **Viraág** Béla szerkesztő előadása is „Turáni kapcsolatok" címen, aki a magyar őskultúrát bizonyító adatok egész sorát vonultatta fel, bizonyítva az 5—6 ezer esztendős kultúrális fölényt.

Az egybegyűlt társaság és a vendégek nagy érdeklődéssel hallgatták. G. D.

Gyermekelőadást rendezett Horthy Miklósné Őfőméltósága nyomorenyhítőakciója javára dr. Lázár Andorné nagyasszony, aki nemes jó szivéről ismeretes — saját budai lakásán. Az előadást kétszer megismételték és előkelő közönség nézte végig. A Lázár Andorné összeállított táncokat és koreográfiát I. Viraág Ilus tanította be. A két mesejáték: — Magyar bethlehemes játék és — Piroska és a farkas szereplői voltak: Lázár Lilike, Gyuri és Dönci, Lázár Feri, tasnádi Nagy Zsuzsa, Karafiáth Ilus, Hazai Juci, br. Brettfeld Adrienne, Horváth Laci, Barla-Szabó Péter. A prológot Kercivay Csöpi mondta és Péterfi Mária énekelt édesanyjától, Basilidesz Máriától örökölt finom énektudással. — Viraág Ilus költemény-interpretálása zárta be az előadást.

A „Szent István Asztaltársaság" megalakulásáról kapjuk az alábbi hírt: — Az évek óta összejövő társaság végleg megalakult jan. hó 19.-én este és ezen az alaguló közgyűlésen a szervező bizottság javaslatára az egyes tisztségekre a következőket választották meg egyhangulag: Elnök: Szilágyi Károly; alelnök: Schöpflin Aladár; pénztáros: Nyárády József; helyettes pénztáros: Moravcsik Sándor; titkár: Jancsó Jenő; ellenőrök: Schmidt Ferenc és Benedek Frigyes; választmányi tagok: Csernyák Ernő, Brand Eta, Benedek Frigyesné, Matulay Margit, Virág Magdolna, vitéz Balla Albert és Odor József. Ulm László tag előterjesztvén az alapszabály tervezetet, és többek felszólalása után a közgyűlés megállapodott az alapszabályok végleges megszövegezésében. — Szilágyi Károly elnök, úgy a maga, mint az egész megválasztott tisztikar nevében köszönetét nyilvánította a feléjük fordult bizalomért. — Ezután megkezdődtek az egyes tagok részéről a heti befizetések.

A Magyar Ref. Diákok Soli Deo Gloria Szövetségének Budai Köre január 14.-én, a III. Zsigmond-téri polgári iskola nagytermében szegénygondozó munkája javára jótékonycélú ünnepélyt rendezett. Kontra Aladár óbudai ref. lelkész mondott megnyitó beszédet, a Teológus-kvartett Dombrádi Nagy László vezetésével zeneszámokat adott elő. Gyökössy Endre, a Petőfi-Társaság tagja költeményeiből olvasott fel. Majd Haypál Béla budai ref. lelkész „A munka és bölcsesség vallása" címen eloadást tartott. Csapó Mária éneksszámmal, Bányóczky Erzsébet hegedűjátékkal, Gárdos Kornélia szavalattal, Tóth Béla zongorajátékkal, Görög Valika hazafias tárgyú előadással szerepelt. Magyar Lajos teológus pedig záróáhitatot tartott.

Az adóbevallást hogyan kell elkészíteni. Vargha László dr. tvszki. könyvszakértő és szerkesztő tollából fenti cím alatt egy mindenki számára nélkülözhetetlen értékes szakmunka jelent meg az adóbevallás megszerkesztéséről. A könyv ára 1.50 P. Kapható az „Adó- és Könyvvitel" kiadóhivatalában. Budapest, IX., Ferenc körút 37.

Az Óbudai Stadion Bizottság február hó 1.-én (csütörtökön) este 6 órára, a III. ker. Előljáróság tanácstermébe hivta össze a Sportbizottságot ülésre.

Szabad Egyetem. Budapest Székesfőváros polgármestere, mint az iskolánkivüli bizottság irányítója, értesítést bocsátott ki, hogy a Székesfőváros és M. kir. Tudományegyetem Szabad Egyetemén folyó előadásokra beiratkozni a Népművelési Bizottsága hivatalában (IV. Szép u. 5. félem. 2.) köznapon d. e. 9—2 óra között és pénteken d. u. 5—7 óra között is lehet. A beiratási díj az egész előadássorozatra 2.— és a tandíj 3.— Pengő. Február 8-tól minden csütörtökön este fél 7—8-ig, Múzeum körút 6—8. sz. a. Wildner Ödön dr. ad elő: — A kultura történelme az erkölcsi értékek mérlegén — címen. Részletes felvilágosítást ad a Népművelési Bizottság, IV. Szép u. 5.

Megfelelő közlekedés mellett, ami fölöslegessé tenné a sok gyaloglást és elriasztja a külföldieket és az idegeneket a Filatorigáttól északra fekvő strandoktól, fürdőktől és kirándulóhelyektől, biztosítani lehetne azok látogatottságát. Állandó panasz az idegenforgalmi érdekeltségeink részéről, hogy nyáron át semmi érdekeset, kellemeset nem tudunk a hozzánk ellátogató külföldieknek nyujtani. Elkán László dr. terve szerint, a közutit belekapcsolva a Hév-be a külföldieket legalább egy nappal tovább itt lehetne tartani, pl. egy oly kirándulással, amely reggel, illetve délelőtt Aquincum megtekintésével kezdődik, d. e. a Római fürdő és a dunaparti csónakházak megtekintésével folytatódna és pl. Csillaghegyen ebéddel és délutáni strandolással fejeződne be. A főváros dolgozó lakosságának túlnyomóan nagy része anyagi okokból nem weekendezhet vidéken, hanem vasárnapi üdülését és pihenését Budapest környékén keresi. Ugyanez áll a nyári szabadságát élvezők jelentékeny részére is. A Hév. eddigi magas tarifája és hiányos közlekedése igen nagy rétegeket elriaszt ettől a vasárnapi pihenéstől és üdüléstől és a fiatalság, valamint a nyári iskolai szünetet élvező tanulóifjuság képtelen a tarifát megfizetni. A kánikulában a budapesti lakosság méltán elvárhatná, hogy ugyanolyan menetdíjjal érje el pl. Csillaghegyet, mint a nagyobb távolságra fekvő Pestszentlőrincet, vagy Rákospalotát.

Budán 7 órakor zárnak az üzletek, ahogy azt a fűszer-, csemege-, gyümölcskereskedők, hentesek, pékek, szövetkezeti és tejvállalati fiókok elhatározták, — a szombati napok kivételével, amikor az üzletek változatlanul este nyolc óráig lesznek nyitva. A mai nagy nyomorúságban igazán kár ilyen határozatokat hozni, mert sok embert, aki 7 óráig van elfoglalva, ferde helyzetbe hozza. De nem válhat sehogy sem az üzletek hasznára, amelyek elfeledik, hogy ők szorulnak a vevőkre.

„A tengermellék termékei és gyümölcsei a konyha szolgálatában" címen Kleysl Károly Tibor m. kir. kormányfőtanácsos előadást tart a **Budapesti** Gazdálkodók és Kertészkedők Egyesülete Virágcsoportja felkérésére, **február 1.-én** d. u. fél 5 órakor, VIII. Eszterházy utca 4. szám alatt. Ugyszintén Füredi Jenő szakelőadó is tart előadást ugyanott. Vendégeket szivesen lát az egyesület.

Kiadó

egy 1 szobás, hálófülkés, komplett LUXUS LAKÁS, Vérmezőre nyíló erkéllyel, központi melegvízfűtéssel 1934 május 1-re. Bővebbet: **I. Lógodi u. 60**
Telefon: 55—0—35.

Megakadt a Rudasfürdő épitkezése

a Közmunka Tanács vétója miatt. Legutóbb a fürdőügyi bizottság célszerűnek tartotta, hogy a Rudasfürdő átépítésénél a Dunapart és a Döbrentei-tér felé eső részt árkádszerűen képezzék ki és szükségesnek mondotta, hogy az árkádos rész feletti légterületet beépítsék. Szükségesnek mondotta a bizottság a fedett sétány megépítését is. A Rudas-fürdő épületét és a szomszédos ásványvízüzem épületét egységes homlokzattal kell kiképezni. Az udvaron lévő évszázados platánfákat nem szabad bántani. Az újjáépítés során emeletráépítés esetén sem lehet az épület magasabb, mint a jelenlegi tetőgerinc magassága. Az építendő szállodai szobák szélessége legalább három méter kell, hogy legyen. A fürdőépületet a Gellérthegy lábánál levő forrásokkal összekötő aluljáróval fogják megközelíthetővé tenni. A bizottság által kívánt építési kikötéseket most közlik **Hültl Dezsővel** és **Pogány Móriccal**, akik az átépítés terveit dolgozzák ki, ha a közmunkák tanácsa megváltoztatja álláspontját.

Ebersberg, a világhírű bécsi tanár így írt 1840-ben: „olyan ennek a nyelvnek szerkezete, mintha nyelvészek gyülekezete alkotta volna, hogy meglegyen benne minden szabályosság, tömörség, összhang és világosság, és amellett szorgosan került volna minden közönségességet, kiejtésbeli nehézséget és szabálytalanságot." — Az angol Bowring az 1830-ban kiadott antológiájának előszavában ezt írta: „. . . a magyar nyelv messze áll magában, egészen sajátos módon fejlődik és szerkezete oly időkre nyúlik viszsza, amikor a legtöbb most élő európai nyelv még nem is létezett. . ." Korunk egyik legnagyobb francia költője, Jules Romains, 1927-ben való ittléte alkalmával — többi között — így nyilatkozott: „A magyar nyelv csupa erő. Nem ismerek ehhezfogható férfias nyelvet. Szenvedelmesen férfias. Szótagjaiban van valami az izmok kemény nekiduzzadásából. . ." Míg a velünk rokon Finnországban költeményekben és regényekben dicsérik hazánk szent nyelvének szépségeit.

NYELVÜNK RÖVIDSÉGE ÉS MÉG VALAMI ANNAK SZÓBŐSÉGÉRŐL

A nyelv gazdagsága főként az igéknél nyilatkozik meg. Az igéről mondja Gárdonyi, hogy az a nemzet lelkének gyökérhajtása. Magyar nyelvünk gazdagságának tüzetesebb kimutatására illetékesen csak most készülő munkám befejezése után kerülhet sor, s ezért ezúttal — a már említetteken kivül — csak másoknak néhány megállapitására szorítkozom.

Madai Gyula a haladásra, járásra, kelésre, magából a debreceni nyelvjárásból 120 szót sorol fel. (Én eddig erre kétszáznál többet találtam.) Bánóczy József a butaság fogalmára 322, — Lóhr Albert a részegség fogalmára 3000 szót gyüjtött egybe. Jókainak 120 szava volt a veszekedésre, ütlegelésre. A nevetésre 30-nál több szavunk van (a németnek csak a lachen, lächeln). A hajnalra 15 szavunk van (a német csak körülírással tudja kifejezni). 30-nál több szavunk van a nyír, szab, metsz, szel, szeletel igékről (a németnek csak a schneiden változatai). A kutya hangjára 60-nál, a macskáéra húsznál, a lóéra tizenötnél több szavunk van. A fölkel, felkel, föláll, föllép, fölegyenesedik, stb. fogamakra a németnek csak az aufstehen szava van, stb., stb. De nagy előnye a magyar nyelvnek, annak szabatos rövidsége, tömörsége is; és nyelvünk egyike a magát legkevesebb szóval kifejező nyelveknek. E tekintetben a latin és az angol nyelvhez áll legközelebb.

Talán nem lesz érdektelen errenézve néhány összehasonlítás a német nyelvvel szemben. „Megvan" = a németben ich habe es gefunden; hallottam = ich habe es gehört; fáradozni = sich mühe geben; tehetem = ich kann es machen; fanyalog = er macht eine sauere Miene; indulni = sich in Bewegung setzen. Bárcsak láthatnálak = wenn ich Dich nur sehen könnte. Mit akarnál = was möchtest Du haben? A marok, tenyér fogalmát a német csak több szóval tudja kifejezni (flache Hand). Ha jól emlékszem, Gárdonyinál olvastam e német mondatot: „Wie als ob sie nicht immer zu viel Neigung gezeigt hätte", ime! 11 szót elmondunk és még mit sem értünk belőle!

„A MAGYAR NÉP- ÉS KÖZNYELV ÉS A MAGYAR LÉLEK ENCIKLOPEDIÁJA" című készülő munkámról.

Mintegy húsz-húszonkét év előtt fogant meg bennem az az elhatározás, hogy magyar nyelvünknek a nagyközönség elől eldugott, ismeretlen kincsesházát föltárjam, de sajnos, csaknem egészen hat és fél évvel ezelőtt jutottam abba a helyzetbe, hogy minden időmet ennek, az előttem szent célként lebegő, vakmerő vállalkozásnak szolgálatába bocsáthassam.

Ugyanis ezrivel és ezrivel vannak értékes, zamatos, jellegzetes magyaros szavaink, kifejezéseink, amelyeket, ha nagy fáradtsággal egymáshoz illesztenénk, egy óra hosszant is beszélhetnénk oly nyelven, amelyet magyar testvéreink zöme nem értene meg. Kezembe veszek találomra egy szóadat gyüjtő lapot, mi van rajta? Dangubál, dancsol, dandalló, darda, dandalló, darubőbő, dej, Deis, elajangol, éjjeli bátor, elgallókáz, kerimbózsál, zanót. Úgy-e, nem értjük. Annyi mint: veszteget, korhelykedik, dromedár, hetyke nőszemély, szeles, suba, mintegy (körülbelül) Dezső, elrestell, kutya-macska, elhintáz, kering a levegőben, dzsungel, (vad vidék). Avagy: tézsla, tárizs, táritoppos, kidugó, ledarabol, dalimadár, gyertyásodás, elcsöntörög, suhékol dorozsmás, fakuli, sümákol, tókás, rettegőfa (annyi mint: a lógásra fogott harmadik ló, tejben; főtt köles kása, pupos, stb., felsőpárna, leszid, csalogány, olvadós, elbotorkál, sóhajtoz, érdes, faállvány, szunnyadoz, tavas, nyárfa, stb.)

Nincs rendszeres egybeállításunk, amely a magyar nép lelkének csodás szép megnyilvánulásait szemléltetővé tenné; lelkületét, nemes gondolkodását visszatükröztetné. —

Ezeknek ismertetésére, közzétételére is vállalkoztam, elemeire bontom a lélek megnyilvánulásait. Nem akarok egy tökéletes nyelvszótárt adni az olvasó kezébe, mert hiszen az úgyis a lehetetlenségek országába tartoznék. A teljes és tökéletes fogalma alá eső szótár meg nem alkotható. Hiszen egyedül az ige és a névszóképző határtalan száma, alakja annyi szóképzésre ad alkalmat, amennyit csak kívánunk. S az irodalom, az író, de maga a nép is napról-napra szüli az új szavakat; vagyis a nyelv végtelen, a szótár véges.

Sőt, még a magyar lelkület, a géniusz terén is csak a tényleg értékes, jellegzetes adatokat ismertetem és mellőzöm a mitsem, vagy csak igen keveset mondókat, s ezzel a papirpocsékolást.

A hivatalos, tudományos kitételek, műszavak (terminus technikusok), a mesterségek, az idegen szavak, az írók és művészek népvilágából, — bár az új idegen szavaknak magyarral pótlására is kiterjeszkedek, — főként csak a nemzetközivé vált mesterszavakra és azokra szorítkozom, amelyek a rendes érintkezési köznyelvben is használatosak; az egyének körül pedig csak azokra, akik a nép előtt is tekintélyek, vagy akiknek a haza érdekében kifejtett úttörő, kezdeményező, különleges működésre említésre érdemes. A túlterjedelmesség elkerülése érdekében nem közlöm azt, amiről nagy és külön lexikonjaink (irodalmi, művészeti, zenei, stb.) és a meglevő különleges szótárak, (mesterségek, iparos szótár, stb.) hivatván gondoskodni. De nagy súlyt helyezek a fogalmak szabatos, pontos, kimerítő és találó magyarázatára, azok azonos, vagy rokonértelmű szótestvéreire, amivel szótáraink nem igen dicsekedhetnek.

Munkám különleges részében külön címek alatt rendszeresen ismertetem mindannak javát, ami jellemzi a magyart, mint pl. népies mondások, mondókák, érdekes-tréfás népies mondások, magyarizmusok, példabeszédek, szállómondások, mende-mondák, köszönések, falu-, nép-, vallácsufolók megszemélyesített fogalmak, élclapalakok, közmondások, tanácsmondások, élettanácsok (szentenciák), népies találós kérdések, feliratok (ház, kapu, koresma, kulacs, stb.), nevetőfejfák, népies dalok, nóták, versek, (paraszt, katona, kurucz, labanc, betyár, csikós, juhász, stb.), a néphit, népbabonák, a nép és a kalendárium; szójátékok, szócifrák, kifakadások, kiszólások, átkozódások, káromlások, enyhébb durvaságok, lélekerkölcs, néphumor, táncok, táncszólamok, fonóka-, kaláka-, fosztókanóták, népszokások, játékok, muzsika, nótafák, kaszárnya-, diák-, betyárvilág és még vagy száz, a magyart érdeklő egyéb érdekes dolog. Az eddigelé feldolgozott anyag 9.400 körüli oldalra terjed, míg most készülő betüsoros az „e" betü elejéig mintegy 23.000 szót foglal magában. —

Hogy áttekinthetőbb és célravezetőbb legyen, a szótári részben a címszó előtti ponttal jelzem azt, hogy a címszó csak idézéskor használandó, rendes beszédben mellőzendő, míg a szövegrészben ezt a szónak zárjelbe foglalása mutatja. Vastagabb betükkel nyomtattatom az érdekesebb, vagy tanulságosabb magyarázatok címszavait, hogy az, aki csak szórakozni akar, ezt könnyebben elérhesse.

Élvezet volt megírása,
Élvezet lesz olvasása!
Minden magyar bibliája,
Tegyétek az asztalára!

EGY KIS INDOKOLÁS.

Bátran kérdezheti bárki, hogy miért beszélek annyit arról, ami még nem kész: nem korai-e a beharangozás?

Aki ismeri a mai viszonyokat és ismeri e munka terjedelmét, kiadatásának nehézségeit, annak — ha nem akar gyenge tréfát üzni — be kell látnia, hogy csak észszerű kötelesség az előrenézés, ha azt hangulatkeltésnek mondhatnók is. Igenis, azért teszem, hogy barátokat szerezzek nagy munkám kiadásához; jóindulatot, becsületes baráti jobbot kérek és ha lehet, segédkezet is a végleges egybeállításhoz. Szívvel, egyetértéssel a legnehezebb feladatok is megoldhatók s így reménylem, hogy erre is kieszelhetjük a helyes megoldás módját.

Hazafias dolgot végez az is, ak csak egy különleges kifejezéssel is gyarapítja e gyüjteményes munkát, amellyel nem haszonért fáradozok, bár szent hitem, hogy az minden könyvtárban, még a városi és felsőiskolák könyvtárában és minden tehetősebb magyar ember asztalán is helyet foglalhat. Ezért hálás köszönettel fogok adózni mindazoknak, akik e téren segítségemre jönnek. Törekvésem jóhiszemű és becsületes és arra az esetre, ha netán sorsom megtagadná tőlem a befejezést, ha a párkák harmadika idő előtt vágná el életem fonalát, kidolgozom az egybeállítás csinját-binját, hogy azt mások nélkülem is megtehessék.

Adja a jó Isten, hogy ne legyen rá szükség!

A betegségek egész sora

így: az epekőbetegség és epehólyagbántalom, gyomorbajok, csalánkiütés, az asztma bizonyos esetei, vérpangás a hasban és különösen a májban, köszvény, vesemedence betegségek, alkati kövérség, stb. stb. eseteiben a

HUNYADI JÁNOS

keserűvíz biztosan megszünteti a székrekedést, szabályozza a bélműködést, azt nemre és korra való tekintet nélkül mindenki kiváló eredménnyel használhatja. Az orvosok ezrei irják elő betegeiknek és a betegek tízezrei írnak róla elismerő nyilatkozatot.

SZEMÉLYI HIREK

DIENES VALERIA dr. nyerte el az idei Baumgarten-díjat, aki mint filozófus lefordította Bergsen műveit. Budán orkesztikai iskolát vezet és lelkes úttörője a magyar mozdulatművészetnek.

EDER GYULA festőművész székelyutcai műtermét meglátogatta a kormányzó Őfőméltósága és elhúnyt leánya, Magda portréját rendelte meg nála.

BÓNISNÉ WALLON EMMA dr. gimnáziumi tanárnő magas szinvonalu előadásban ismertette a mai keresztény nő szerepét a hit és szeretet szolgálatában a „Budai Református Nőegylet"-ben, dr. Papp Dezsőné elnöklete alatt lefolyt ülésen.

GÁRDONYI ALBERT dr. főlevéltáros gyüjti a főváros középkori történetére vonatkozó kútfőket.

ZAJTI FERENC a főváros tanítóságának beszél a Magyar Tanítók Otthonában január 28.-án. — —

SÓS ÁRMIN, a HÉV nyugalomba vonult vezérigazgató helyettese néhány napra Délolaszországba utazik, hogy ott az átadás fáradalmait kipihenje.

KUNCZE LAJOS dr.-t választotta meg a III. kerületi keresztény tanügyi bizottság elnökének.

BALLA ANTAL dr. presbiter előadását a „Vallás győzelme" cimen nagy érdeklődés előzte meg. A budai ref. egyház szerdai estjén részletesen ismertette a vallásellenes áramlatokat, azt bizonyítva, hogy a tudományos ismeret egyáltalán nem pótolja a hitet.

SCHULLER ALAJOST választották meg a fővárosi árvaház igazgatójának.

Kreszné Sztojanovits Lily nagysikerű dalestjének műsora magában foglalta Schumann „Frauenliebe und Leben" című dalciklusán kivül Sztojanovits Jenő Ninon című operájának egy bájos áriáját is. A művésznőt melegen ünnepelte az előkelő közönség, a zongorán kisérő kitünő Braun Paulával együtt. A ráadások között a legszebb volt az „Ej, haj, gyöngyvirág" kezdetű régi magyar virágének.

A tűzfalak városa nevet is megérdemli Budapest, mert a különféle magasságú házakból felmeredeznek a sivár, csúnya tűzfalak. A Közmunkák Tanácsa új építési szabályrendeleten dolgozik, hogy harmóniát teremtsen az eddigi rendszertelen építkezésekben.

Toronyzene a Mátyástemplomban volna talán az egyik különlegesség, amely az idegeneket szintén érdekelné, s így idegenforgalmi szempontból fontos volna e kérdés gondos megvitatása, amibe bele kellene vonni a Zeneakadémiát. Nem olyan egyszerű a kérdés és nem állítható úgy fel, hogy — vagy harangjáték, vagy toronyzene. Ezt gondos kisérletek döntenék el és föltétlenül valamely zenei fórum vezetése alá kell állítani. Ezzel kapcsolatos volna a Várkert megnyitása is, hogy az idegenek ebben a pompás kertben sétálva hallgatnák a zenét.

RAVASZ cukrász
I., Krisztina körút 75. Telefon: 50-2-32.
ELŐKELŐ CUKRÁSZ SZALON

A jánoshegyi függővasút. A „Virányos Kutvölgyi Gazdasági és Kultúrális Egyesület" jan. 13-án, *Oszoly* Kálmán elnöklete alatt tartott választmányi ülésén ifj. *Hantos* István főmérnök a *jánoshegyi függővasút* tervéről tartott érdekes előadást. Előadásában Buda fejlesztésének szempontjait, különösen a budai hegyvidék telekkomplexumai értékesítési lehetőségeinek jelentős fokozását tartotta szem előtt. Ismertette az Európaszerte közkedveltségnek örvendő külföldi függővasutakat, majd ezen vasutak célszerűségének hangsúlyozásaképen közölte, hogy a kontinensen működő 40 függővasút közül közül Mussolini Olaszországba a fasizmus óta egymaga 9 vasutat épített. Ezenkívül temérdek fontos érvet hozott fel a jánoshegyi függővasút létesítése érdekében; így a hegyvidék fokozott népszerűsítését, idegenforgalmi szempontokat, továbbá azon körülményt, hogy Kelet felé egyetlen függővasút sincsen, tehát hazánknak technikai fejlődése szempontjából is rendkívüli horderejű volna létesítése, végül nem utolsó sorban mint hathatós eszközt a munkanélküliség csökkentésére, valamint a magyar ipar támogatására és fejlesztésére. Nagy tetszést aratott előadásának végén ama reményének adott kifejezést, hogy a megjelenteket még ez évben, mint a jánoshegyi függővasút utasait fogja üdvözölni.

Petracsek Lajos borestje

vonzott nagy társaságot e hó 26.-án a **Pénteki Borgazdatársaság** vacsorájára a Budai Polgári Körbe, ahol megjelent **Kozma** Jenő dr. és **Héjj** Imre országgyűlési képviselőkön és a tagokon kivül számos vendég. Vacsora után **Petracsek** Lajos szólalt föl, üdvözölte a tagokat és vendégeket, köztük Héjj Imre orszgy. képviselőt és kedves épizódokat mondott el, amelyekben szerepe volt felgyógyulása óta, a most folyó politikai vajudások között. Elmondotta azt az adomát is, amellyel az Egységes Párt értekezletén beszédét befejezte, amikor a párt figyelmébe ajánlotta, hogyha vannak is hibák a város autonomiájában, azokon úgy kell segíteni, hogy az autonomia megmaradjon. Ha a kutyának bolhái vannak, ezeket a bolhákat ne úgy irtsuk ki, hogy pisztollyal lövöldözzünk rájuk, mert nem valószínű, hogy a bolhát lőjjük le, de egészen bizonyos, hogy lelőjjük a kutyát. Kedves felszólalása végén azt kívánta, hogy a jó Isten áldja meg Kozma Jenőt továbbra is a polgári gondolat védelmében olyan kemény gerinccel és olyan ésszel, mint aminővel a polgárság érdekeit védte eddig. A közszeretetben álló képviselőt meleg óvációban részesitették a jelenvoltak. Ezután **Zboray** Gyula dr. az örökletű jegyző tette meg bejelentéseit: **Lendl** Adolf levélbeli értesítését, hogy a borestjére Budára jön és — **Haiduck** Ödön hathétre külföldre utazott. Szavait Petracsek éltetésével végezte. **Héjj** Imre országgy. képviselő szintén Petracsek Lajost ünnepelte beszédében, mint jóbarátot és mint gerinces politikust, akinek határozott fellépése tette lehetővé Kozma Jenő tárgyalásainak sima lebonyolítását. A később érkező **Ripka** Ferencet meleg szeretettel üdvözölte Zboray Gyula, aki erre válaszában kimentette késői jövetelét és a maga részéről is Petracsek Lajost üdvözölte, mint budai képviselőt és örömmel konstatálta, hogy az autónómia védelme ügyében a budai képviselők jártak elől. A felszólalások sorát **Rózsás** Pál műszaki főtanácsos fejezte be néhány helyzetadomával, amiket általános derültség között hallgatott meg a társaság.

MENYASSZONYI képek Blahosnál Fő u 18

A kősziklán épült ház. A budai ref. egyház január 24.-én este rendezett vallásos estjén Haypál Béla ref. lelkész mondott figyelmet keltő megnyitó beszédet, majd Dombrády Nagy László teológus orgonakiséretével egyházi énekeket adott elő. Molnár Margit szavalata és Kéry Sándor hegedüjátéka után dr. Bónisné Wallon Emma gimnáziumi tanár „A kősziklán épült ház" címen tartott előadást, amelyet az egyház presbiteriumát képviselő Borbély Kálmán dr. min. tanácsos nagy elismeréssel méltatott és megköszönt. Befejezésül Haypál Béla ref. lelkész a vallásos életet jellemző, hitépítő bibliamagyarázatot adott.

Hetvenezer élő és agyaggalambot lőnek le a Margitszigeten a tavaszi galamblövő világbajnokságok alkalmával.

Negyvenkét liter bort ittak meg fejenkint — illetve torkonkint és a csecsemőket is beleértve — Nagykőrösön a mult évben, mert ott 12 ezer hektó bor fogyott el. Váljék egészségükre!

69-IK ALAPITÁSI HANGVERSENYÉT tartja a Budai Dalárda február hó 6.-án (kedden) este 8 órakor a Zeneművészeti Főiskola nagytermében. Közreműködnek: Réthy Eszter operaénekesnő és a Hangversenyzenekar tagjai. Műsoron: Gregorián énekek. Uj magyar szerzők: Vásárhelyi, Lányi, Vaszy, Ottó, stb. Vezényel: Endre Béla karnagy. — Pártoló és alapító tagok részére átvehető egy darab szabadjegy, I. Márvány utca 32. sz. a. kedden és pénteken este. Dalosegyesületek tagjai 50%-os kedvezményben részesülnek. — Jegyek ára: 1—2 pengőig. — Válthatók az egyesületben, — a Zeneművészeti Főiskola portásánál (VI. Liszt Ferenc tér), — Friedl Ede cukrászdájában (I. Fő utca 28.). —

Nem lesz már árviz Budapesten az uj árvízvédelmi szabályrendelet hatásos intézkedései révén, és azért sem, mert a rakodópartok s védőgátak kifogástalanul rendben vannak.

Táncmulatságot rendezett a kispolgárok csoportja e hó 28.-án a Budai Polgári Körben, mégpedig nagy sikerrel, mert mintegy százötvenen jelentek meg, köztük számos hölgy: Halva Sándorné, Chucher Gusztávné, Traskó Józsefné, Szöcs Istvánné, Bite Istvánné, Fehér Lászlóné, Pocsay Lajosné, Batta Istvánné, Liti Béláné, Avac Zsigmondné, Liti Andrásné, Klein Sándorné, Barabás Jánosné, Aidel Gyuláné, Magyar Ferencné, Nagy Gyuláné, Zsákovits Istvánné, Haraszti Jenőné, Horváth Mihályné, Reinner Ferencné, Floch Ádámné, Gyűrü Miklósné, Pusztai Mózesné, Molnár Jenőné, Nánay Árpádné, Szücs Józsefné; — Adler Ilonka, Kiss Juliska, Nagy Annuska, Floch Ilonka, Csernáti Etelka, Pusztai Teréz, Pusztai Gyöngyi, Demál Elza, Dániel Mancika, Sizica Ilona, Klein Rózsika, Fodor Ilonka, Dániel Rózsika, Weininger Berta, Habel Ilonka, Száraz Márta, Horváth Mária, Nagy Bözsike, Zachoránszky Ilona, Nagy Margit, Bodor Juliánna, Farkas Márta, Farkas Mária, Kudor Bözsike, Kudor Katóka, Tauber Regina, Divisch Margit, Törsei Juszti, Csáky Teri, Törsei Bözsi, Sipos Rózsika, Ardel Margit, Szonda Klári, Durinits Erzsike, Szatmáry Erzsébet lányok. A kedves estén megjelent Pataky Ferenc dr. és az első választókerület Egységes Polgári Pártjának vezetősége. Ez alkalommal bejelentette csatlakozását az Uj Szent János kórház alkalmazottjainak csoportja is, amelynek vezetői Banadits József és Farkas Mária.

Veszélyes útfordulók. A svábhegyi báró Eötvös úti halálkanyar elintézése után sürgősen ki kell szélesíteni és megépíteni az Istenhegyi és Mátyás király úti fordulót, meg a Mátyás király és Hollós úti kanyarodót.

Az óbudai iparosság több mint egy fél esztendeje szervezkedik, hogy a mai nehéz gazdasági viszonyoknak megfelelő, életképes és harcra termett iparosegyesülést létesítsen, alkalmas és a nehéz feladatnak megfelelő elnököt találva Hokky István mérnök személyében, aki mellé, mint ügyvezető elnököt Kőszegi Istvánt választotta meg vezetőinek már mint egy fél évvel ezelőtt az új „III-IK KERÜLETI IPAROSKÖR". Az eredményos szervezkedést igazolta az e hó 18.-ára összehívott ismerkedő est, amelyen 150-nél többen vettek részt és jelentek meg családtagjaikkal együtt az óbudai Korona Vigadó nagy éttermében, amelynek szomszédos termében van az új pirasokör hivatalos helyisége és ahol minden csütörtökön este találkoznak a tagok. Az ismerkedő estén megjelentek többek között: Kricsfalussy Mihály ny. államtitkár, Szilágyi Károly v. nemzgy. képviselő, Piazza Győző biz. tag, és a társipaaroskörök vezetőségei. A borgazdai tisztet a két elnökön kivül Gál Lajos töltötte be társasvacsora közben üdzölte a vendégeket Hokky István elnök. A társegyesületek nevében Hubert Vilmos köszönte meg az üdvözlést és meleg szavakban méltatta a vezetők eredményes munkáját. Viraág Béla szerkesztő felszólalása után Kricsfalussy Mihály ny. államtitkár méltatta a kézműiparosság jelentőségét, — Piazza Győző bizottsági tag mutatott rá arra az erőre, amely az iparosság összefogásában és öntudatában rejlik, — befejezésül pedig Szilágyi Károly a gép- és kézmű-ipari harcról mondott szellemes és magas nivón mozgó beszédet. Az est magas szinvonalon álló műsorán nagy sikerrel szerepeltek: Tóth Lia, az ismert cimbalom-művésznő, Hengl Anna zongoraművésznő, továbbá Németh Gyula és Gulyás Béla. Sok tréfára adott alkalmat a bohókás tombola, mely után táncra perdült a fiatalság, amelynek csak nehezen tudott végére járni. A legközelebbi társasösszejövetelen vitaestét folytatnak az adókedvezményekről és szóba kerül az óbudai Stadion ügye is.

FOTÓCIKKEK Zibrinyinél I., Attila utca 8

Közelebb kerül a Balaton. A Magyar Légiforgalmi Rt. repülőgépjáratokat fog üzemben tartani Budapest és a Balaton között, még pedig Budapest—Siófok, Budapest—Balatonfüred és Budapest—Balatonföldvár viszonylatokban. Talán ennek a következménye, hogy nagyszabású épitkezésekre készül a magánvállalkozás a Balaton körül.

A Zugliget jövője

adta meg széleskörű érdeklődés mellett a Zugligeti Egyesület legutóbbi társasestjének a lényegét, amennyiben Mazalán Pál mérnök, az ismertnevű mélyfúrási vállalkozó, ismertette a zugligeti talaj vízbőségi viszonyait, nagy érdeklődés mellett állapitva meg, hogy kitünő ivóvíz nagy mennyiségben található a Zugligetben, amely még egy strandfürdő táplálására is elegendő volna. — Urbányi Jenő dr. pedig a gyümölcsfák védelmének különböző módjait ismertette, rámutatva a legolcsóbb megoldásra. Mind a két előadót megéljenezték, megtapsolták és Manninger Vilmos dr. elnök mondott nekik meleg köszönetet. Felhozta egyúttal, hogy a székesfőváros költségvetésében föl vannak véve a **szükséges próbafurások költségei** és arra kérte a jelenlevő Petracsek Lajos képviselőt, hogy ezt a kérdést tartsa számon és döntesse azt el a Zugliget javára. Ajánlotta, hogy völgyek szerint csoportosítsák az érdekelteket és így a gyümölcsfa-védelem minimális költségek mellett megtörténhessen. Utána Oszoly Kálmán ügyvezető elnök szólalt föl és utalt arra, hogy az egyesület gondját viseli, miszerint az aktuális kérdéseket itt a körben értékes szakemberek ismertessék. A távol levő Pávai Vajna Ferenc gondoskodott arról, hogy kiváló munkatársa, Mazalán Pál helyettesítse, aki előadásában sok olyan új tényt sorolt föl, amely a Zugliget jövőjét szolgálja. Köszönetet mondott úgy neki, mint Urbányi Jenőnek, akinek előadásával kapcsolatosan háromtagú bizottság kiküldését ajánlja. Majd üdvözölte Petracsek Lajost, akinek bátor fellépése segítette elő az új fővárosi törvényjavaslat megváltoztatását, amire — Petracsek Lajos dr. országgyülési képviselő válaszolt és kifejtette, hogy örömmel látja, miszerint az egyesület nem politikával, hanem **gazdasági szakkérdésekkel** foglalkozik. Röviden ismertette szerepét a fővárosi új törvény körül a közelmultban lefolyt harcokban, kijelentve, hogy őt mindig és egyedül a polgárság érdekei vezérlik. Virágh Gyula, az éljenzés csillapultával meg is köszönte neki, hogy hivatását ily bátran és becsületesen tölti be. A háromtagu bizottság kiküldését sürgette Kerékgyártó Tamás és az elnök Manninger Vilmos, mire Oszoly Kálmán ajánlotta Beke Balázst, Ifjú Sebestyént és Czéh Pétert, Aigner Ottó a **zugligeti strandfürdő** érdekében szólalt föl, amihez szükség van a főváros segítségére és ennek megszervezéséhez kérte Petracsek Lajos dr. és Oszoly Kálmán támogatását. Felszólalt ezután Mazalán Pál és kijelentette, hogy a geológiai kutatások ma már áthatották a társadalmat és ennek a mozgalomnak a fóruma ma már a „hydrológiai bizottság". Szerinte a Zuglíget vízproblémája bekapcsolandó az egész város fürdőügyi kérdésébe. Az általa említett próbafúrás ezt közelebb hozza a megoldáshoz, de ennek a fúrásnak a költségeit **nem viselheti egyedül a Zugliget.** Beke Balázs tréfás megjegyzése, hogy ő nyugdíjas, tehát nem ér rá, de a jó ügy érdekében vállalja a bizottsági tagságot, — és Manninger elnök búcsuztató szavai után, szétoszlott a társaság.

GYERMEKKÉPEK Blahosnál II., Fő u. 18

Művészestét rendez február 4.-én, vasárnap a II. kerületi Iparoskör karöltve a „Szerdai Szeretetasztal Társasággal", amely est snapszliversennyel indul már délután 6 órai kezdettel, — viszont a művészestét a társasvacsora után, fél 9 órakor kezdik. Az estén részt vesz Vezér Károly is, a Viziváros közszeretetben álló helyettes elöljárója, a „Szerdai Szeretetasztal Társaság" elnöke, és a Viziváros számos előkelő polgára és Buda testvér iparoskörei, mint vendégek.

Munkásnyilvántartó hivatalt állít fel a főváros a szociálpolitikai ügyosztály keretében, főképen azért, hogy csak budapesti munkás kaphasson fővárosi közmunkát.

Az árusítás technikájáról és lélektanáról értekezett előadásában a „Füszerkereskedők Országos Egyesületében" dr. Orel Géza szfv. felsőkeresk. isk. főigazgató. Fejtegette azt a kérdést, kell-e e két tárgyat tanítani és tanitása milyen haszonnal járhat. Rámutatott mindenek előtt arra, hogy miért csökken a füszereseknél a tanoncok létszáma és miért nem adják szivesen sem a jobb családok, sem maguk a kereskedők gyermekeiket füszeres tanoncnak? Addig tart ez a krizis, — mondja az előadó — míg egyfelől a vasárnapi teljes munkaszünet, a 7 órai hétköznapi zárás és az öregségi biztositás kérdése megoldva nem lesz, másfelől ameddig a kereskedelmi szaktárgyakat: vevőszerzés, kiszolgálás, kiratirás, kezdő reklám, kirakati rajzot, a boltban használatos szerszámok kezelését, és az izléses csomagolás tanítását be nem vezetik és kereskedők, Dipl. Kaufmannok nem tanítják a tanonciskolában. Az előadói termet az érdekelt kereskedők zsúfolásig megtöltötték.

Egymillió tizenötezer kötet könyvet kölcsönöztek a Fővárosi könyvtárból a mult évben az olvasók. Ez a nagy forgalom nemcsak a könyvtár nagy szerepét bizonyítja a főváros kultúrális életében, hanem a nagy teljesítőképességet és a kitűnő vezetést is.

Az új lakásbérleti szabályrendeletet a kormány lényegesen megváltoztatta és így ujabb közgyülési tárgyalás után csak május elsején lép majd életbe. Az épitkezési könnyitések időtartamát pedig 1934. évi december 31-ig hosszabbitották meg.

Lelkesen ünnepelték barátai Milkovics Vazult, a III. ker. Demokrata Társaskör másodelnökét — a Hév. igazgatósági tagjává történt megválasztása alkalmából — az e hó 20.-án este a Demokrata Társaskör helyiségében rendezett, jólsikerült, ünnepi vacsorán. Az ünnepeltet először Vörösváry Miklós dr., a Kör elnöke köszöntötte, úgy aposztrofálva őt, mint a gerinces polgár mintaképét, aki mindenütt, ahova polgártársai bizalma küldte, mint egész ember állotta meg helyét. Utána Radó Sándor dr., a Kör ügyvezető elnöke üdvözölte az ünnepeltet, — majd Weisz Gyula, a Kör főtitkára emlékezett meg szép szavakkal arról, hogy még gyermekkorában, néhai nagybátyjától, a Kör egykori háznagyától hallott sok szépet és jót Milkovits Vazulról. Klein Leó, az Óbudai Dalkoszorú-Dalfüzér üdvözletét tolmácsolta, mert Milkovits egyszersmind az ő elnökük is és már akkor felkarolta a magyar dalt és a magyar dalostestvért, amikor még annak igen mostoha volt a sorsa. Földes Ármin, a régi Demokrata tagtársak nevében elevenitett fel kedves reminiszcenciákat a régi jó időkből. Auspitz Manó a kommün alatti időkre emlékezett vissza, amikor Milkovits Vazul, nem törődve a veszéllyel, bátran állt polgártársai segítségére. Az üdvözlőbeszédek és a jókivánságok után, Milkovits Vazul meghatott szavakban mondott köszönetet barátainak, és úgy látja, hogy sikerült polgártársainak bizalmát, elismerését, sőt szeretetét is megnyernie, amivel mindent elért, amire törekedett. A baráti társaság lelkes hangulatban éjfélutánig maradt együtt.

Az Óbudai Oltáregylet nagyszabású műsoros teaestét rendezett január 28.-án az Óbudai Kath. Kultúrházban.

Éhség, Forradalom, Szibéria. Lévay Jenő szerkesztő kollégánk műve ez a két hatalmas kötet, amely élmény, megdöbbentő valóság és egyben tárgyilagos munka is. Az orosz eseményekről, a cári hatalom összeomlásáról, a Kerenszki-forradalom előretöréséről és gyászos bukásáról, a bolsevikiek uralomrajutásáról már számtalan munkát olvastunk, de ilyet, mint Lévay Jenő kollégánké, aki az adatok tárháza mellett Lévay Jenő zászlós szenvedésein keresztül, Lévay Jenő ujságíró szemléletével látta és itélte meg a történteket, még keveset. A hadifoglyok mérhetetlen szenvedése, gvászos pusztulása, a csehek és az orosz fehér csapatok vetélkedése, a kalandorok élelmessége mellett, hű tükrét adja a régi k. u. k. katonai szellemnek, amely a hadifogoly tábor drótsövénye mögött sem hagyta el a régi drill tisztikarát, — amely az általános zűrzavarban, ahelyett, hogy fegyvert ragadtak volna (volt elég), becsületügyi választmányokat szerveztek és jegyzőkönyvesdit játszottak, ha egy-egy fiatalabb, életrevalóbb tiszt az éhségtől gyötörtetve fizikai munkát vállalt. Megindult hangon emlékezik meg a szerző Brandström Elzáról, a svéd vöröskeresztes missziós hölgyről, akit Szibériában, mint a hadifoglyok őrzőangyalát emlegettek. Ha valaki tudni akarja azt, hogy mi a hadifogság, el kell olvasnia ezt az értékes két kötetet, méltányolva Lévay Jenő munkáját is, aki a szines, rendkivül érdekfeszítő leírás és az események sokfélesége mellett is meg tudta őrizni teljes tárgyilagosságát. De el kell ezt olvasni a katonáinknak is, mert az elolvasottak után alig hisszük, hogy a jövő háborujában valaki megadja magát.

LORGNONOK Zibrinyinél I., Attila utca 8

Angolnyelvű tanfolyamok a „Magyar Külügyi Társaság" rendezésében a II. félévben is az V. ker. **Markó u. 18-20.** sz. alatt, az áll. Bólyai reáliskola épületében nyilnak meg. Beiratások régi és új hallgatóknak január 28-tól február 3-ig., d. u. 5—8 között az igazgatóságnál, **a tanfolyamok megkezdése után** pedig **az előadási órákban. Tandíj nincs.**

KIRÁLY FÜRDŐ
Épittette 1556-ban KARA MUSZTAFA budai basa.
Budán, II., Fő utca 84. sz.
45 fokos szénsavas nátront, szénsavas meszet, szénsavas klórnátriumot, magnéziumot tartalmazó
hévviz köszvény, csúz, bőr- és csontbetegségek, fémmérgezés, máj-, epe-, méh-, húgyhólyagbántalmak, gyomorhurut és alhasi pangás ellen.
Kádfürdők: egész napon át.
Gőzfürdők: férfiaknak reggel 5—1, nőknek hétköznap d. u. 2-7.- Ivókúra

Eladom, elcserélem
két utcára nyiló II., Toldy Ferenc-utca 24. és Ilona-utca 23. számu házamat 220 öles telekkel, — *délnyugati* fekvésü, *gyümölcsben* álló, *központi fűtéssel* biró villával. Értekezés a helyszinén.

Kliment-féle házi kenyér
elismerten a legjobb Budán! Sütőde: II. KAPÁS-U. 35

DOTTERWEICH ANTAL
KÁLYHÁS MESTER
BUDAPEST, II., BATTHYÁNY U. 2.
Telefon: 55—6—74.

Zárt, lépcsőházi
különbejáratú pedánsan tiszta, elegánsan bútorozott UTCAI SZOBA fürdőszoba-, esetleg zongora-használattal, úr, vagy hölgy részére KIADÓ. Cím: Budán, II. Fő utca 60. I. em. 21 Magor-lépcső)

Elkopott szinfoltok, eltünt budai figurák

— Emlékeimből —

Itt éltek közöttünk, mindnyájunk budai gyermekkora óta. Odatartoztak Buda különös, kedves polgári világához, vagy talán helyesebben: Buda tartozott hozzájuk. Nem ők éltek Budán, hanem Buda élt bennük. Ha egy eltünt közülök, — már hiányzott, pedig még élt a többi. Örökkéélőknek hittük őket, illetőleg bizonyára soha senkinek eszébe nem jutott, hogy ők is elmehetnek oda, ahova csak az Emlékezés követheti őket.

És ime egyszerre csak azon kapja rajta magát az egykori „budai kisfiu", hogy egyik öreg sem él már. Eltüntek és emlékekké váltak. Nem voltak ismeretes emberek, jelentéktelen figurák, de amikor eltüntek, nagyon hiányoztak.

*

Vajjon ki emlékszik még az öreg-öreg nénire, aki ott ült a Lánchid budai hidfejénél, nyáron egy kis zsámolyon, télen is ugyanott, csakhogy akkor a zsámolyon ócska szövettel bevont párna, lábai alatt pedig gyékényszőnyeg volt. Ha az eső szemelt, vagy havazott, nagy, lábas ernyő alatt üldögélt a néni. Borsos pogácsát és borsos-méntás mézeskalácsot árult és állandóan tarka harasz-pamutból horgolt különböző, csodálatos holmikat, úgymint kisgyereknek való topánkát, kéket, (benne sárga zsinórral), petróleumlámpa és gyertyatartó alá való piros tálcát, lámpaüvegre való bojtos „lámpasipkát", öreg uraknak való papucsot és bojtos házisipkát, kutyára való takarót és enyéb ily hasznos és jeles ódon budai holmikat. „Die Gräfin!" — mondották jelentősen a budai öregek s tisztelettel köszöntötték a nénit, akinek csodaszép, finom vonásaira, könyökig érő, kis pelleringallérjára jól emlékezünk. Ott láttuk őt 1890-től kezdve. 1910-ben már nem ült a zsámolyon. Ki volt? Egyesek szerint egy budai gróf aggkori kedvese, mások szerint egy grófnő titkos szerelmének gyermeke.

*

Ki emlékszik a morcos, vén olasz rokkantra, aki 1910 táján még ott állta a Silbakot a Várkertben. Fekete bőrpantallérját a vállán keresztülvetve viselte, görbe, invalidusi kardja volt. Falában kocogott, félkarja és félszeme hiányzott.

Lombardiai olasz volt, az ausztriai hadak ellen verekedett 1849-ben, büntetésből besorozták az osztrák ármádiába és 1862-ben, a dán háboruban rokkant meg. Csak olaszul tudott és bagózott. Kicsi, mérges, göndör, őszhajú emberke volt, jobb fülcimpájában fölbevalót viselt.

*

Ki emlékszik még a budai öregurra, aki a Verbőczy utca régi státus börtönében, a Stockház egyik hivatali szobájában, egy földszinti ablakban, minden téli estén látható volt. Zsinóros magyar ruhában járt, viaszgyertya mellett lúdtollal írt és fatokos porcellán kalamárisa volt. Még élt az öreg várbeli papirkereskedő, az öreg Érczhegyi. Boltjában fakalamárist, lúdtollat és viaszgyertyát lehetett kapni. Azt a néhány tucat tollat a Stokház ablakában irogató öregúrnak tartogatták. Állítólag az utolsó tollat az öregúr vette meg és rövidre rá meghalt.

*

És hol van a „Lovag"? Ott lakott a Verbőczy utca egy furcsa bolthajtásos, óriási szobájában. Alacsony, széleskarimájú, szürke cilinderben sétált, magassarkú, kecsege orrú cipőt hordott. Szobájából csodálatos zongorajáték hallatszott ki. Lisztet, Chopint, Csajkovszkit játszott. Pajkos kölykök kicsúfolták négyszögletes üvegű pápaszeme és lobogó hosszú haja miatt. Ilyenkor elefántcsontgombos bojátval fenyegette meg a fickókat.

*

Hol van a két mérges testvér? — a sovány magas és a kövér kicsi két vénkisasszony? A régi Siklő pénztároskisasszonyai voltak. Az egyik fent, a másik lent a pénztárban s örökké veszekedtek. Reggel együtt mentek a Siklóhoz, hogy odáig is veszekedhessenek egymással; este megvárták egymást, hogy hazáig veszekedhessenek. Mégis, amikor az egyik meghalt, a másik bánatában utána halt. Egész Buda ismerte őket.

*

Hát a „Frau Nyúl": Nyúl néni, a kávés sem áll a Fortuna utcában, a régi Fortuna házban levő kis Fortuna kávéház előtt, mint ezt 1913-ban még megtette. Kiállott a kiskapura, mellette ült a küszöbön vén sárga kandurja. A kis kávéház zenélő órája muzsikált, a billiárdon csattogtak a golyók. Ma trafik van a „Fortuna kávéház" helyén.

*

B. . . úr, a számtiszt sem énekelget a „Fehér Galamb"-nál szép téli estéken. Koromfekete, dús üstököt és nagy pofaszakállt viselt, a bajuszát borotválta. Ő volt a várbeli aranyifjuság vezére, ő volt az elpusztithatatlan budai jókedv. Fiatalon esett el az orosz harctéren. Ma, ha még élne, gondokkal küzködő, kopaszodó, szürkülő családapa lenne és nem énekelgetne a Fehér Galambnál. Így, holtan örökifjú maradt.

Bevilaqua-Borsódi Béla

Ön is nehezen keresi kenyerét

holott **könnyen hozzájuthat**

Rátkai péknél!

Rátkai-féle elsőrendü házi **kenyér mélyen leszállitott árban.** Kapható Budán minden jobb füszerüzletben. Főüzlet és üzem: **Retek-utca 4.**

Telefon: 532-79. **Telefon: 532-79.**

KÖZGAZDASÁG

Szerkeszti: **Szászhalmi József**

* A Tőzsde kedvezően itéli meg a pénzintézetek üzleteredményeit.

* 1934-ben fellendülést vár az angol bankvilág.

* Beolvad a „Mavart" a Máv-ba, annak új gépjármü osztálya veszi át a személyautóbusz-közlekedést is.

* Uj bauxit-telepeket találtak a Bakony déli oldalán.

* Január végén ül össze az Ipartanács és napirendjén néhány gyáripari vállalatnak adandó iparfejlesztési adókedvezmény ügye szerepel.

* Csehszlovákia a vaj vámját 210 cs. Koronáról 420 Koronára, a zsir vámját 200-ról 300 cs. Koronára emelte fel.

* Március végéig meghosszabbították a vidéki bankok reeszkomptkiteleit.

* Még nincs döntés az ipari numerus clausus ügyében. Nem tudnak megegyezni az egyes iparágak.

* Emelkedik a gyapju ára. Ausztráliában és Délafrikában az árak legutóbb 10—12 százalékkal emelkedtek.

* Két új Dunahid épitését kezdik meg tavasszal Győr közelében.

* Olcsóbbak lesznek a mezőgazdasági szerszámok, amelyeknek árait az Árelemző Bizottság felülvizsgálta és minden indokolt esetben elrendelte az árak mérséklését.

* Kétszázhatvan pénzintézet szünt meg tiz év alatt — a Pénzintézeti Központ jelentése szerint.

* A téglakartel a mult évben 82 millió darab téglát adott el háromszázezer pengő tiszta nyereséggel.

* Egy japán kerékpár ára: húsz pengő Antwerpenben, ahol a polgármester beadványt intézett a kormányhoz, amelyben felhívja figyelmét a japán dömping veszélyére a belga kerékpáripar szempontjából, amely 20.000 munkást foglalkoztat. Zágrábban ugyancsak nagy izgalmat keltett a japán dömping bevonulása, ahol a japán külkereskedelmi és iparkamara közvetítése által lehetetlenül olcsó áron bocsájtottak árukat a zágrábi piacra.

* 756 vonatot nem tudtak öt nap alatt elindítani Szovjetoroszországban — mozdonyhiány miatt. És most mégis ujabb nagyszabású ötéves terv megvalósítására készülnek, amely nagyon túl fogja szárnyalni az előzőt.

A Magyar Tisztviselők Takarékpénztára február 19.-én tartja évi rendes közgyűlését. A Köztisztviselők Fogyasztási Szövetkezetével érdekközösségben álló pénzintézet az elmult évben is eredményes és jövedelmező tevékenységet fejtett ki, amely megnyilvánult a közgyűlés elé terjesztett zárszámadásokban is, amennyiben 1,290.000 pengő saját tőke mellett bruttó nyeresége 350.074 pengő volt, míg a kimutatott tiszta nyereség 30.099 pengő. A pénzintézet ügyfelei büszkék lehetnek dr. Faragó Sándor ügyvezető-igazgató hozzáértő és avatott működésére, amely a legszebb reményekre jogosit és az intézet további fejlődését biztositja.

A Pesti Magyar Kereskedelmi Bank 1933. évi mérlege ujabb bizonysága, hogy ez a patinás intézmény az ország egyik legnagyobb és legkiválóbb pénzügyi faktora. A Pesti Magyar Kereskedelmi Bank igazgatósága e hó 22.-én Weiss Fülöp elnöklete alatt ülést tartott, amelyben megállapította, hogy **az 1933. üzletév 3,357.162.49 pengő tiszta nyereséggel zárult,** az előző évi 4,546.817.71 pengővel szemben. A nyereségáthozattal együtt a nyereség 4,686.746.94 pengő, míg az 1932. üzletévben 3,544.188.52 pengő volt. Az eddigi gyakorlatnak megfelelően több, már lebonyolított üzlet nyereségének elszámolása ezúttal is későbbi időpontra tartatott fenn. Elhatározta egyben az igazgatóság, hogy a február 6.-án délután fél 5 órakor megtartandó 92-ik rendes évi közgyűlésnek javasolni fogja, hogy az 1933. évi osztalék kifizetésére 1,500.000 pengő, vagyis részvényenkint 3 pengő (tavaly 4 pengő) fordittassék, továbbá, hogy a rendes tartalékalap — ugyanúgy, mint a mult évben — 1,000.000 pengővel, az intézeti épületek értékcsökkenési alapja 200.000 pengővel, az alkalmazottak jóléti intézményei pedig 60.000 pengővel javadalmaztassanak, míg az 1934. üzletévre 1,356.044.19 pengő nyereség vitessék elő, szemben a tavalyi 1,329.584.45 pengővel. Javasolja továbbá az igazgatóság, hogy a bank olvassza magába a Magyar Helyiérdekü Vasutak Részvénytársaságot (Vasúti Bank), amely társaságnak 200 ezer darab részvényéből mintegy 95% már amúgy is a bank értékpapirtárcájában van. Mód nyilik ilyképpen egyrészt arra, hogy a kormánynak a részvénytársaságok fokozatos egyesítésére irányuló intencióinak is érvény szereztessék és másrészt arra is, hogy ezáltal az adminisztrációs költségek apasztassanak. Az igazgatóság ezen fúzióra vonatkozólag a közgyűlésnek a napirend kapcsán részletes javaslatot fog tenni, egyrészt a Magyar Helyiérdekü Vasutak Rt. által kibocsátott és még forgalomban levő kötvények szolgálatának átvállalásáról, másrészt pedig az idegen tulajdonban levő kisebbségi részvények méltányos feltételek mellett való kicseréléséről, illetve megvásárlásáról.

A Ház- és Telektulajdonosok Országos Egyesülete (HÁTOE) gróf Somssich Tihamér elnöklésével népes ülést tartott. Napirenden a házbirtikosokat érdeklő aktuális kérdések voltak. Először a tatarozási rendelet hibáival és hiányosságaival foglalkoztak, majd a jövedelem- és vagyonadó végrehajtási utasításában foglalt sérelmeket tárgyalták. Az értekezleten számos értékes javaslat és észrevétel hangzott el. Felszólalt Becsey Antal törvényhatósági bizottsági tanácstag, aki egyrészt a tatarozási rendeletnek munkaalkalmat biztosító voltára, másrészt az ellentmondásokra mutatott rá. A nyomasztóan sujtó adóterhekkel foglalkoztak dr. Halom Dezső, Hoffmann Béla és dr. Váradi Miklós. Goldscheider Miksa és dr. Lux Kálmán indítványára elhatározta a HÁTOE, hogy a sertésszállások kitelepítésének és a halálsorompó megszüntetésének ügyében Kőbányán a társadalom legszélesebb rétegeinek bevonásával nagygyűlést tart. Az értekezlet elhatározta továbbá, hogy a tatarozási kérdésben és a jövedelem- és vagyonadó végrehajtási utasításának sérelmei miatt sürgős előterjesztéseket tesz a kormánynak.

A Budapesti Nemzetközi Vásár első helyzetjelentése e napokban jelent meg és a 10%-os helydijkedvezménnyel jelentkezett cégekről számolt be. Január hó 15-ig 30%-kal több cég jelentkezett, mint az előző év azonos időpontjáig és a résztvevők száma elérte a 800-at. Alig egy hét leforgása alatt a helyzet újból lényegesen változott. Szombatig már közel 1000-re emelkedett a vásárra jelentkezett cégek száma. A kedvezményes terminus lezárása ellenére tömegesen folytatódó jelentkezés magyarázata a gazdasági helyzet javulásába vetett bizalom. De indokolja az a körülmény is, hogy a cégek — ismerve a vásár területének befogadóképességét — korai jelentkezéssel akarják biztosítani helyigényük kielégitését.

IGYUNK HARMAT VIZET

Megrendelhető a székesfővárosi Ásványvízüzemnél, I, Gellért rakpart 1. Tel.: 53-0-03.

Versenytárgyalási hirdetmény.

A Budapest székesfővárosi Községi Temetkezési Intézet (Budapest, IV., Kigyó u. 3.) a Fővárosi Közlönyben a „Hivatalos hirdetések" rovatának élén közölt általános ajánlati feltételekre való utalással nyilvános versenytárgyalást hirdet,

230 drb. különféle méretű keményfa
300 drb. különféle méretű III. osztályú
330 drb. különféle méretű IV. osztályú
400 drb. különféle méretű V. osztályú
300 drb. különféle méretű VI. osztályú
300 drb. különféle méretű VII. osztályú **fenyőfakoporsóra,**

40 drb. I. o. magasállású, babérlevél dísszel és hat fogantyúval ellátott, ú. n. V. 36.,

20 drb. alacsonyállású, gyöngystábos, ú. n. A. 35. **érckoporsóra,** valamint

30 drb. hozzávaló fejüveges **érchetétre,**

400 drb. V. o. kivert organtin, egyszerű nyomással,

400 drb. IV. o. sima lustrin arany, v. ezüst nyomott,

350 drb. III. o. kétfodros lustrin, arany, v. ezüst nyomással,

200 drb. II. o. kétfodros tullomine, selyem hímzett,

150 drb. I. o. kétfodros Chrystalin selyem brokát **szemfedelekre** különféle méretben.

A munkafeltételek teljes szövege, a koporsók leirása, a szemfedelek méreti és minőségbeli leirása, valamint az ajánlat benyujtásához szükséges nyomtatványok intézetünk főpénztáránál (IV., Kigyó u. 3.) kaphatók s a bánatpénz is az általános ajánlati feltételektől eltérően ott teendő le.

A cégnélküli boritékba zárt és lepecsételt boritékban elhelyezett ajánlatokat külön-külön a fakoporsókra, az érckoporsókra és a szemfedelekre f. é. február hó 5.-én d. e. háromnegyed 11 óráig intézetünk főpénztáránál kell benyujtani. Az ajánlatok ugyanazon napon, ugyanott d. e. 11 órakor fognak hivatalosan felbontatni.

Budapest, 1934. január hó 17.-én.

Budapest székesfővárosi Községi Temetkezési Intézet.

Éhgyomorra naponta igyék egy pohár **Kristály vizet**

Óbuda-Ujlaki Takarékpénztár

RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

BUDAPEST, III. LAJOS UTCA 148

Telefon: 62—4—57

Betéteket elfogad könyvecskékre és folyószámlára a legnagyobb kamatozás mellett.

Kölcsönket folyósit váltóra, folyószámlára, értékpapirokra a legelőnyösebb feltételek mellett

Táridge

I., Böszörményi-ut 28.

Kékterem menü 3.— pengő

Blue Stars Jazz

(New-York)

Tánc

Narancsterem menü 1.50 pengő

Minden szerda, szombat, ünnep- és vasárnap

ÖTÓRAI TEA 1 P.

2-es autóbusz és 75-ös villamosmegálló

Telefon: Tachler 57—0—36

Svábhegyi Szanatórium

subalpin (430 m) diétás gyógyintézet már napi 16.— pengőért legtökéletesebb szanatóriumi ellátást nyujt 5—6-szori étkezéssel, vizkúrával együtt

Ne szenvedjen fájós lábaival!

A legbetegebb lábra is, orvosi rendelésre a legtökéletesebb orthopädiai cipők készülnek

Tóth Pálnál

Budapest, II., Margit körut 49.

Telefonhivó: 52-2-40.

Villatulajdonosok

kerti utjaikat csakis a **szilárd, fagyálló kőlapokkal** burkolják.

Szállitja: **Obermeyer Tamás**

II., Fillér ucca 4. Telefon: 57—7—58.

Házhoz küldi kitünő ebédjét a BELLEVUE

Attila-utca 58. T. 528-84

P 1.40-ért

Családi menü ára, mely bőségesen elég 2 felnőttnek **P 1.80**

Budai Általános Takarékpénztár

Részvénytársaság

Budán, II., Fő ucca 9.

Elfogad kamatoztatásra takarék- és folyószámlabetéteket.

Lekötött betétek után megállapodás szerint magas kamatot térítünk.

Akár venni, akár eladni óhajt ingatlant, forduljon bizalommal újonnan bevezetett ingatlan osztályunkhoz

Mindennemü bank- és takarékpénztári ügyben készséggel állunk rendelkezésére.

Safe deposit

Mibe fektessem tőkémet

hogy értékállóságát, jó jövedelmét netto (7—8%) biztositsam? E kérdésre ad választ megjelent pótismertetőnk (tervekkel), amelyet díjtalanul megküldünk. — A Gellérthegy alján, a Gellértfürdőnél, a legelőkelőbb villanegyedben fekvő hegymá.zás nélkül megközelíthető Kelenhegyi út 24. (Mányoki út 7.) alatti „PARK-OTTHON" társasvillánk (huszadik társasházunk), mely a főváros egyik legjobbfekvésü legértékesebb ingatlana, már tető alá került. Mindössze 6 önálló telekkönyvezésü, a Batthyány-ősparkra néző, délifekvésü, sajátkertes pazar lakrész, loggiákkal, csodás körkilátásos tetőterrasszal. Kapható még 1 három és pár 4 (esetleg 5 szobás) lakrész. Parkoktól övezett szomszédos Mészöly u. 5. sz. áprilisban beköltözhető, **gyönyörü társasvillánkban** még kapható 1 két- és 2 háromszobás versenyenkivüli öröklakás, csendes, pormentes, napsütéses, központi fekvésben. 30 éves adómentesség. Díjtalan bérbeadás

„CENTRUM" Házépitő-Vállalat,

Horthy Miklós út 15. (Tel.: 69-3-01.)

Ékszereket, órákat! olcsón Rácz Miklós

órás és ékszerésznél

I. ker., Alkotás-utca 11.

a Délivasuttal szemben

Óra és ékszerjavitások saját műhelyben 1 évi jótállással a legpontosabban készülnek.

Mélyen leszállitott árak!

Zálogjegyet mindenről a legmagasabb áron veszek.

MENCZER

tisztitó cég

mindenféle ruhának

fénytelenitését

1 évi jótállással vállalja

Központ:

II., Zsigmond-u. 18. Tel.: 52-0-42.

FIÓKOK:

I., Győző-utca 5. (Pálya-utca sarok) Telefon: 54-9-71.

I., Attila-utca 51. (Bellevue mellett)

II., Török-utca 10. (Irgalmasoknál)

IV., Váci-utca 36. (Duna-u. oldalon)

V., Lipót-körut 21. Telefon: 16-3-68.

CIMFESTŐ

Első budai, legrégibb cimtáblafestészet **VÁLI GÁBOR, II, Iskola ucca 16.**

Alapitási év: 1895.

WC FÜRDŐKÁD, kályha, mosdó stb. szabott áron **HUBERT,** Liszt Ferenc tér 4. Telefon: 22—2—67.

HÁZ

Pasaréti úton autóbusz végállomásnál egy 3 és egy 8 szobás villa eladó.

LAKÁS

Ménesi úton épülő társasvillában elkülönített két szoba hallos, azonkivül egy- és háromszobás öröklakások kaphatók. A lakások ára kerttel, mosó-, szárító-, és vasalóhelyiséggel, közművekkel, nagyméretü, levegős szobákkal a legminimálisabb: 2 szoba, hallos lakás 15 ezer P. Ugyanitt egy hasonló helyiségekkel épitendő családi ház 30 ezer pengővel többe kerül! Bővebbet: Telefon: 52—3—71.

2—3—4—5 szobás hallos öröklakások luxus kivitelben, központi fütés, melegvizellátással az Attila utca 95—99. számú társasházban olcsón eladók, esetleg bérbeadók. Közelebbit: Stilus épitő rt. irodájában, I. Attila utca 95. Telefon: 55—8—36.

2 és 3 szobás hallos, erkélyes, Vérmezőre néző gyönyörü modern lakás azonnalra kiadó. Érdeklődés a házfelügyelőnél, I. Logodi utca 63, vagy telefonon: 55-0-35.

Krisztinavárosban zaj és pormentes, napsütéses hegyilevegőju 2 szobás és 3—4 szobás hallos, erkélyes összkomfortos úri lakások azonnal kiadók. Gyönyörü kilátással a budai hegyoldalra. 61-es villamos,- 4-es autóbuszmegállóknál közvetlenül. Győri út 24. Telefon: 53—4—20.

Épülő modern bérházban luxuskivitelü,, 2 szoba hallos és 1 szoba hálófülkés lakások november 1-ére kiadók. Széll Kálmán tér mellett, Káplár u. 7. Érdeklődés a helyszínen.

Fölépcsőházi bejárattal 1—2—3—4—5 szobás legmodernebb lakás Budapest legegészségesebb helyén kiadó. Bővebbet telefonon 52—7—80.

Üzlethelyiségek kiadók. Bővebb felvilágositás I. Naphegy utca 21. szám. Telefon: 52-7-80.

TELEK

Rózsadombon, Törökvész út 79. közműves, 263 öles telek olcsón eladó. Cim: a kiadóban.

160 négyszögöles telek a Pasaréti út legelején, déli fekvésü, 14.000 P-ért sürgősen eladó. Tulajdonos telefonja: 85-3-54

Olcsó áron eladó a Rózsadombon, Törökvész úton, 263 öles **közműves telek.** Cim a kiadóhivatalban. Telefon: 50-2-96.

Kóstolja meg

Szekszárd világhirü borait!

HÁRI JÁNOS

egykori szekszárdi fazekasmester kedves borát méri ki a

„Szekszárdi Borpince"

az ottani borvidék állami ellenőrzés alatt álló Pinceszövetkezetében részes bortermelők kimérése:

VIII., József u. 19.

Budaiaknak azt a kedvezményt nyujtja, hogy ötliteres rendelést díjtalanul házhoz szállit.

Világhirü szekszárdi

bikavér . . literje 80 fill.
Sötét kadarka . . „ 60 „
Asztali fehér . . . „ 60 „

Fekete Sándor

üzletvezető.

Telefon: 32—0—6.

Kályhás! Minden szakmabeli ügyben forduljon a régi jóhirü céghez I., Logodi u. 19. Telefon: 53-0-33 **Béres Márton**

Krisch Fekete János

tetőfedőmester

Budán, I., Karolina út 16.

Telefon: 69—5—59.

gróf Mailáth József szálloda-bérház ZSIGMOND L.

Rózsadombi Étterme

Minden este tánc, szalonzene. Vasárnap és ünnepnap ötórai tea, tánc.

Központi fütést,

használati melegviztermelő-, vízvezeték- és csatornázási berendezéseket készit

Duska és Riedlmayer

Budán, II., Batthyány ucca 67

Telefon: 55—9—75.

Laptulajdonos: VIRÁG ÉS TÁRSA
Felelős szerkesztő: Virág Béla.
Kiadásért felel: Virág Béla.

Neufeld Zoltán (Pannonia) nyomda Budapest, VII., Rombach-u. 8. Tel. 42-3-09

660 430 = [illegible]

XXXI. évf. 1156. sz.

ELŐFIZETÉS
Egy évre . . 24.— P
Negyed évre . 6.— P
Egyes szám 40 f.
Egyesületek, amelyek nek hivatalos lapja, tagjai *féláron* kapják

Budai Napló

1934. február 10

HIRDETÉSEK
Egy hasáb széles, 1 mm. magas sor egyszeri közlésnél 30 fill. Szövegsor ára 2 P. Ismertető közlemények megállapodás szerint.
A hirdetés díja mindenkor előre fizetendő.
Állandó hirdetőknek nagy kedvezmény

Buda érdekeit a várospolitika, közélet, közgazdaság, társadalom és művészet terén szolgáló ujság

FELELŐS SZERKESZTŐ:
VIRÁG BÉLA

Szerkesztőség és kiadóhivatal: II, Batthyány u. 63
Telefon: 50-2-96. Hivatalos órák: délután 4—6-ig

A forditott városban

lassan megfordul minden és az élet krónikásai azt látják, hogy megfordul még a kornak értékelése is. A régi jó idők egyik nagy kérdése volt — az öregek sorsa. Minden ember kora ifjuságától kezdve azon dolgozott, hogy öreg korára biztositsa megélhetését. A fiatalokról az volt a vélemény, hogy azok tanuljanak és azután helyezkedjenek el, ott, ahol nekik megfelelő munkakör kinálkozik. És dolgozzanak. Ezt is tanulva eleinte, mert sokan dolgoznak, de nem végeznek. Az eredményes munkát kell megtanulni, nem a protekciós behelyezkedést. A protekció csak ajtót nyisson olyan helyre, ahol az ifjuság megtanul dolgozni. De mi legyen az öregekkel, akik már nem munkaképesek? A szabad pályákon nem volt nyugdij, nem volt aggkori ellátás. Ott szerezni kellett annyit, hogy az öregek abból megélhessenek. A neveltetés, az első életküzdelmek idején való segitésért, a fiatalok igyekeztek kedvessé tenni az öregek életét. Pótoltak, kényelmet biztositottak számukra.

Ez a kedves, patriarchális viszony egészen felborult. Ki törődik ma az öregekkel?

Mehetünk mindnyájan a sárga fenébe. Helyet kell adnunk a fiataloknak — azoknak, akik *még* nem tudnak dolgozni, — nekünk, akik *már* nem tudunk dolgozni.

Sok igazság ebben nincsen.

*

De megfordult a közérdekü ügyek értékelése is.

Régebben az alkotmányos kérdések jártak elől, — ma előtérbe kerültek olyan sokadrangu, a közfelfogást azelőtt alig érintő ügyek, mint a minő például az ember-sport. A néger bokszbajnok nevét ma minden gyerek ismeri, — apró lányocskák a filmdivákért rajonganak — és Bárány István neve ma fogalom.

Lehet, hogy csak itt, Budapesten, mert a vidéken még ma is többre becsülik a magasugró bajnoknál azt a *Pávai-Vajnát*, aki a harmadik mélyfúrást most kezdi Debrecenben, sok ezer embernek biztositva ezzel kereseti lehetőséget, sok ezer családnak olcsóbb megélhetést.

Budapesten nehéz harcok folynak az autonomia körül, de a közönség ezt is ugy nézi, mint valami football-meccset. Erről a nagy horderejü kérdésről csak a városi pártok klubjaiban beszélnek. Ennél ma talán jobban érdekli a város népét, hogy hol épül föl az uj stadion. Tulajdonképen sokan nem is vagyunk egészen tisztában azzal, hogy egy ilyen sok millióba kerülő stadionnak mi legyen a célja? Minden négy évben van a világon olympiai verseny. A nemzetek egész sora várja, hogy reája mikor kerül a sor. Ha csak huszonöt versenyző nemzetet veszek számba, akkor minden 100 esztendőben kerülhet sor egy-egy nemzetre. Minek kell ide husz millió pengő költséggel épülő stadion?

Azt még megérti a nagyközönség, hogy az „Állam“ és a „Város“ harcában a miniszterelnök védi az állam befolyását, ellenőrzését, irányitását a nagy nemzeti célok érdekében, — az a *Kozma* Jenő pedig biztositani igyekszik a polgárság érdekeit és közvetlen befolyását a saját ügyeire. Egyik fél jóhiszeműségében sem szabad kételkednünk és — ahogy az események bizonyitják — el is intézik ezt a nagy kérdést méltányosan, közmegelégedésre.

De mért kell oly rettenetesen egymásnak esnünk a stadion kérdésében?

Budának nagy kérdése, hogy olyan intézmények létesitését, amelyek a város egyes elhanyagolt, vagy lassan fejlődő részeit volnának hivatva fejleszteni — a maga számára biztositsa és megszerezze. Ezért érdemes nyugodt érveléssel küzdeni. És ha már Budáé a pálma, akkor legyünk méltányosak és lássa be a Duna jobb partja, hogy talán Óbuda szorult leginkább ilyesmire.

De ha már van költség a stadionra, mért nem épül fel akkor inkább az óbudai híd?

A híd a fontosabb!

Ne forditsuk meg ebben is a rendet.

Dubonai Pál

Az idegenforgalmi pengők

A Nemzeti Bank az idegenforgalmi pengők felhasználásának uj szabályozását célozza, — ahogy ujévi számunkban közöltük — ami lehetővé teszi majd, hogy azok rendelkezésre bocsátása liberálisabb alapon ejtessék meg.

Értesülésünk szerint, a rövidesen megjelenő rendelkezés az idegenforgalmi csekkek kibocsátását az eddigieknél szélesebb alapokra fekteti, viszont azok hetenkinti felhasználásánál tekintetbe veszi a szomszédos és a tőlünk távolabb fekvő országok turistáinak igényeit. Az utóbbiak igényeit heti 800 pengő felhasználására szabja meg.

Az uj rendelkezés annyiban változik meg, hogy míg eddig minden *„Stillhalte“-pénzből* vásárolhattak csekkeket, úgy ezután az idegenforgalmi csekkek 65%-át bármely külföldi hitelező zárolt követeléséből, további 25%-ot pedig a *„Martins“* pénzekből kell igénybe venni, míg a fennmaradó 10% effektiv valutában fizetendő le, mely utóbbi kikötés valutaállományunk erőteljes gyarapodását remélteti.

Amikor a Nemzeti Bank ezzel az intézkedésével az idegenforgalom fejlesztését megkönnyiti, ugyanakkor az eddigieknél erőteljesebb propaganda megindítása parancsoló szükségesség.

Az északi államoktól nem remélhetünk nagyobb vendégjárást. Betegeik nagyobbrészt a nekik közelebb fekvő francia és német fürdőket keresik fel. Különben sem sajátságuk a *„globe-trotterség“!*

Nyugatról a turisták zömét az angolok, németek, hollandusok és részben a franciák és belgák alkotják. Ezekhez járulnak még ujabban az olaszok és az amerikaiak. Ez utóbbiak számát azonban a náluk már két év óta dúló gazdasági depresszió alaposan megcsappantotta.

Igy önként adódik a *Kelet felé* való orientálódás, melyhez, mint nyugati kulturközpont mi állunk legközelebb. De nemcsak, mint kultúrközpont, hanem, mint legelsőrendű gyógytényező is. Ennek mind szélesebb körben való ismertetése — a siker érdekében — elengedhetetlen kötelessége minden tényezőnek, amely az idegenforgalmat szolgálja.

A keleti vendégek ellátása megköveteli a rituális konyha berendezését, *amire a prospektusokban nyomatékosan* fel kell hívni a keleti turisták figyelmét; továbbá a vendéglátó iparnak gondoskodnia kell oly személyzetről, mely beszél a turisták anyanyelvén.

Valljuk be, őszintén — eddig az idegenforgalmi tényezők a keleti forgalmat, mint bagatel-ügyet kezelték. Mindent a Nyugattól vártak, reméltek, csakhogy ez a reménykedés nem vált be. Kell, hogy változtassunk a soron és indítsák meg a *hozzáértő tényezők* a keleti propagandát.

Tárjuk fel szemléltetően ismertetve héviz-kincseinket, azok *gyógyjavaslatait*. Ismertessük történelmi multunkat — és akkor biztosan számithatunk a testvérnépek megmozdulására és megindul a Kelet Magyarország felé.

Steinberg Albert

A házadómentesség

fontos kérdésének ankétjén érdekes nyilatkozatok hangzottak el, amelyeket a kiválóan szerkesztett „Építőmesterek Lapja — A Munkaadó“ című szaklap közölt. Ezekből ismertetjük *Varga* László városrendező felfogását, aki a Viziárosnak követel adókedvezményt, de kijelenti, hogy a hídfők ma még nem időszerűek. Ott, ahol a környező területek még magánkézben vannak, csak megnehezítené a kisajátítást az adómentesség. Érdekes *Neuschloss-Knüsli* Kornél dr., a Tervező Magánépítézek Országos Szövetsége elnökének nyilatkozata, aki a mostani 30 éves adómentességről egy sokkal kisebb pl. 15 éves időtartamú adómentességre való áttérést egyenesen veszedelmesnek tart. A legnagyobb adókedvezmény megadását kívánja Óbudának, mert fővárosunknak III. kerületi része az, amelyik a budai hegyektől övezve, a legszebb jövő előtt áll, ha csak továbbra is el nem fojtják fejlődésének lehetőségét. Amint tudjuk, a Stadiont is Óbudára tervezik, ez is hatalmas lendületet fog adni e városrész fejlődésének. Botrányosnak nevezi fővárosunk egyik legszebb körútjának, a Margit körút és környékének rendezetlenségét. Földszintes, ócska viskók övezik ma is ezt a legszebb körutunkat. Ennek rendezése és kiépítése a legsürgősebb feladatok közé tartozik, amit a házadómentesség segithet elő.

Magyar átok ~ magyar sors!

— Elégtételt a magyar tudósoknak —

Jelentjük mi is lapunk más helyén, hogy Debrecen városa meghívta **Pávai Vajna** Ferenc főbányatanácsos, főgeológust, hogy tűzze ki a **harmadik mélyfúrás** helyét, ami lehetővé tenné, hogy Debrecen városa megszabaduljon a szénbeszerzés óriási terhétől, ha ott újabb gázt és forróvizet talál és levegője is megtisztul a füsttől és koromtól, — mint ahogy megtisztulna Budapest is, ha követné Debrecen lelkes, magyar példáját. **Pávai Vajna** Ferenc dr. nevét nemcsak eredményes magyar fúrásai, hanem tudományos irásai révén is világszerte ismerik és becsülik. Azért külön emeljük ki az ódaszerű üdvözlést, amelyet a „Debreceni Ujság“ abból az alkalomból közölt, hogy Pávai Vajna megtekintette és ellenőrizte a második eredményes mélyfúrás működését és megadta a szükséges utasításokat. A „Debreceni Ujság“ lelkes munkatársa a következőket irja:

Egy magyar tudós

„Az irótoll most tisztelgésre lendül egy férfi előtt, akit annyiszor sebeztek meg tollal azok, akik lelkiismeretlenül kezelik ezt a kétélű fegyvert. Debrecen város köszönti falai között a nagy magyar tudóst, Pávai Vajna Ferencet, akinek legujabb kincsét köszönheti az Alföld metropolisa. Pávai Vajna Ferenc azért érkezett most ide, hogy megtekintse a második mélyfúrást, ezt a gőzölgő, dübörgő, letagadhatatlan, cáfolhatatlan eredményt. Az ő eredményét. A felszökkenő vizár zuhogása talán elfeledteti vele, hogy nem is olyan régen egy más valami zuhogott feléje. Irigy szobatudósok vádaskodása, politikától elvakult zsurnaliszták cikke, vicclapok ostoba gúnyáradata. Jött az, amit nem kerülhet el ezen a szomorú földön egyetlen tudós elme sem: megnemértés, mellőzés, félreállítás.

Ám a szoboszlói, karcagi, debreceni föld mélyéből zuhog a víz, betegek százezre gyógyul, sápadt magyar gyermek mosolyog az uj strandok napján. Sötét faluban, világtalan tanyaházban szikrázik a földgázból termelt villany és minden eldobott mankó, minden mosolygó gyermekszem, minden uj kigyuló lámpa azt hirdeti: Pávai Vajnának és csak neki volt igaza. Mert egyetlen csepp viz, egyetlen köbcenti gáz ezerszer több, mint ötszázezer vádaskodó cikk, több mint az irigy sarlatánok hamis tudománya.

Debrecen város magyar népe soha nem muló hálával, soha nem lankadó szeretettel köszönti városában Pávai Vajna Ferencet és ez a szeretet, hála úgy hisszük, gyógyir lesz arra a sebre, amelyet méltatlanul, méltatlanoktól kapott.“

Túltengenek a polgári iskolák az elemi iskolák hátrányára, különösen Budán, ahol igen sok elemi iskolába polgári iskolát zsúfoltak, sőt az egyik igen nagymultú, hatvan éves óbudai elemi iskolát: a Kórház utcait készülnek végleg kitelepiteni, hogy polgári iskolát helyezzenek el az épületben. A szülők nagy aggodalommal látják ezt az irányzatot, — irja egyik olvasónk — ami teljesen elhibázott gazdasági szempontból is, mert a polgári iskolák terjeszkedésének az a főoka, hogy a környékbeli, főképen sváb falvak gyermekei árasztják el a polgári iskolákat. Érdemes ebből a szempontból megfigyelni a délben közlekedő helyiérdekü vasutakat, amelyek külön diák kocsikat járatnak. Ezek a falvak a főváros iskoláinak fenntartásához semmivel sem járulnak hozzá s igy csak fölösleges zavart csinálnak az iskolák elhelyezésében. —

A „Nemzeti Stadion“ tervei az „Óbudai Hegyvidéki Szövetség“-ben

— Piros Béla elgondolása —

Közismert dolog, hogy a Székesfővárosnak az egyetemes nemzeti érdekekre káros ama határozatát, amellyel a *Nemzeti Stadiont a rákosi homoktengerbe* akarta helyezni, 1928-ban az „Óbudai Hegyvidéki Szövetség“ megfelebbezte és rámutatott már annak idején illetékes helyeken arra, hogy különösen környezeti, éghajlati, közegészségügyi, valamint vízügyi és a külföldet érintő közlekedési szempontok miatt is, a Stadion legcélszerűbben az Óbuda északi részén elterülő síkon volna megépithető. A szövetség ez a kérdést azóta is napirenden tartotta és figyelmét kiterjesztette — fentebb vázolt álláspontjához hiven — úgy a *dr. Bierbauer Virgil*-féle aranyhegyi megoldási lehetőségre, mint pedig a *Piros Béla*-féle Bécsi út melletti tervre, amely utóbbi a III. ker. Bécsi út mellett elterülő s a Nagybátony-Ujlaki Egyesült Iparművek által emberöltők óta kibnáyászott területen kivánja létesiteni a megoldást.

Minthogy *Piros Béla* terve úgy a hegyvidék szabályozását, mint pedig a lakott belterületen szabálytalanúl működő téglagyáraknak, a szövetség által évek óta szakadatlanúl szorgalmazott kitelepitését is érinti, de meg városszabályozási kihatásaiban ez a terv jelentős lökést adhat az Óbuda—Hungária úti *Honalapító Árpád-híd* megépitése ügyének is, ami megint a *Szt. Margitsziget* jövedelmezőségét alkalmas fokozni, a Szilágyi Károly elnöklete alatt működő Szövetség *Piros Béla* előadása alapján beható tanulmányozás tárgyává tette a Stadionnak ezt a tervét és úgy határozott, hogy az előadás, valamint az ezt követő vita során felmerült szempontokat úgy a kerület egyetemének képviseletében működő *Stadion-bizottságnak*, mint pedig az *illetékes köröknek* figyelmébe fogja ajánlani.

Az előadás főbb tételei a következők:

Olimpiai versenyek rendezése hazánkra, a remélhető 1942 évin kivül legalább másfél emberöltő után fog majd újra bizatni, tehát egy *állandó jellegü* megoldásnak erre mindenesetre figyelemmel kell lennie. Az előadó épitész terve azért fordult efelé a több mint 27 holdas terület felé, mert a nézőközönség láthaátsi viszonyait legjobban szolgáló amphitheátrumszerű megoldás *egyedül* itt érhető el jelentősebb munkatöbblet nélkül, miután a téglagyárak *több évtizedes munkája* készen szolgáltatja a legnagyszerübb amphitheátrumszerű épitési lehetőséget, ami Budapesten *sehol másutt* ily tökéletesen meg nem valósitható s amely megoldás lehetősége a magyar nemzeti Stadiont nemcsak a legszebb, de egyben a nézőközönség szempontjából a legcélszerűbb stadionná alkalmas tenni és amely lehetőség már eleve kizárja azoknak a betonoszlopoknak a sivár tömegét, amely a legtöbb sport-stadiont épitészeti szempontból egyenesen deprimálóvá teszi.

A Dunán lefolytatandó vizi sportszámokon kivül, a többi pályát mind megoldja *Piros Béla* terve, kivéve a *vitorlázó* repülés számait, amelyeket amúgy sem tart helyesnek egy nagytömegű közönség közepette lebonyolitani, annak nyilvánvaló veszélyessége miatt.

Tervező a könnyen feltárható trias-vizen kivül, meleg forrásvizet is könnyen elérhetőnek jelez és éghajlati szempontból különösen arra hivja fel a figyelmet, hogy a Stadion nyugati oldalán elvonuló enyhe magasságú hegyek nemcsak a viharokat felfogni alkalmasak, hanem a nézőközönség számára még a kora nyári órákban is kellemes árnyékot nyujtanak. A Stadionnal szemben fekvő és szomszédos területek, mint pl. az évek hosszú során keresztül tervezett Schmidt Miksa-féle *Attila park* és a Stadion felett húzódó *városi fenyves* nemcsak a jó levegőt nyujtani hivatottak, hanem egyben az u. n. olimpiai falu, szállodák, stb. megépitésére is alkalmasak.

Közlekedés szempontjából előnye ennek a megoldásnak szerinte az, hogy sokkal közelebb fekszik az aranyhegyi területnél, az állandóan trenirozó sportemberek közúti vasúttal, átszálló jeggyel, sőt kis-szakasszal is elérhetik anélkül, hogy akár a Máv-ot, akár a Hév-et igénybe kellene venni, amit azért is fontosnak tart, mert amíg pl. az olimpiász rendezésénél ezek a szempontok eltörpülnek, a közönség felfokozott érdeklődése folytán, addig az u. n. mindennapi sportéletben, de még nagyobb matcheknél is már jelentős szerepet játszanak. Előadó különben a közlekedési technika fejlődésére való figyelemmel a nemzetközi forgalom lebonyolitására már megépitett *Bécsi utat* és a hasonlóan aránylag kis költséggel szélesebbre épithető *Remetehegyi utat* alkalmasnak itéli az egyéb közleke-

Budán:
II., Margit-körut 6. sz.
(Zsigmond-utca sarok)
Telefon: 52-0-36.
JUSZT GYULA
OPTIKAI és FÉNYKÉPÉSZETI SZAKÜZLETE

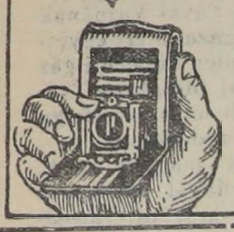
PUNKTAL ÉS ULTRASIN ÜVEGEK LORGNETTEK LÁTCSÖVEK MÉRNÖKI MŰSZEREK
SZOLID ÁRAK!

dési lehetőségek felhasználásával a közlekedés zavartalan lebonyolítására.

Végül a tervező ismertette elgondolásának pénzügyi részét, amely szerint tervének megvalósítása éppen a szerencsés adottságok kellő felhasználásával — miután a közművek már megvannak — mintegy 5 millió pengőt, tehát a bécsi stadion építési költségének csupán egy töredékét tenné ki.

Az előadást követő eszmecserében *Bartos Dezső* a tervnek különösen a téglagyárak kitelepítésére való hatását hangsúlyozta, *dr Brczovszky Emil* főorvos a terület közegészségügyi és légjárási viszonyait emelte ki. *Borbíró János* Máv. felügyelő a nagy- és helyi vasutaknak a tervbe történő bekapcsolásának nehézségeit fejtegette, hangsúlyozván, hogy ezeket a kérdéseket semmiesetre sem szabad a közönség előtt annyira ellenszenves sorompók útján megoldani. *Gécs János* a még mindig függőben levő szabályozási kérdések egyrészének megoldhatása miatt is üdvözli a tervet, míg *Kulcsár Sándor* az Árpád templom és emlékmű megoldását látja előmozdíthatónak a Stadionnak e helyütt történő megépítésével. *Dr. Schaffer István* előadó tervezetével szemben állította az aranyhegyi megoldás terjedelembeli lehetőségeit, valamint annak vízszolgálattási előnyeit, úgyszintén a közlekedés egyszerűbb megoldási módjait. Szerinte különben az a lényeges, hogy Óbudának különösen a Stadion megépítésével kapcsolatos egészségügyi kedvezőbb helyzete érvényesuljon ez alkalommal és akár itt, akár az Aranyhegy tövében, de Óbudán épüljön meg a Stadion. *Szerver György* hasonló szellemben azt fejtegette, hogy amennyiben az illetékesek az előadó tervének megvalósítása mellett döntenének, úgy az aképen vitessék keresztül, hogy a Nagybátony-Újlaki ne kapjon nemzeti ajándékot, hanem elégedjék meg azzal, ha kártérítési kötelezettség nélkül vonulhat el visszaéleseinek szinteréről.

A vita befejezése után *Szilagyi Károly* elnök mondott köszönetet az előadónak érdekesen megtervezett művéért, valamint annak szakszerű ismertetéséért.

Széttoszló legendák

Irta: **Fenyő Miksa** orszgy. képviselő.

Az eltünő Tabán hajdani lovagja

Kedves Szerkesztő uram, — a Budai Napló utolsó számában „Az eltünő Tabán hajdani lovagja" címen igen érdekes közleménye jelent meg *Berényi* János grófnak, aki a pusztuló Tabán egy nevezetes emlékéről ír, a Hadnagy utca 14. számú házról. Ebben a házban lakott hajdan, budai tartózkodása idején Giacomo Casanova, akiről Berényi János gróf nagyon helyesen állapítja meg, hogy nevezetességét nem annyira kalandjainak, mint emlékiratainak köszönheti, melyeknél különb forrásmunka a 18. század kultúrtörténetéről alig található. Berényi gróf sajnálkozással állapítja meg, hogy ez a Casanova budai tartózkodásáról emlékezetes Hadnagy utcai ház is csákány alá kerül, holott — úgymond — „oly kevés mutatni valónk van, hogy némi jóakarattal az ilyen emléket is meg kellene őriznünk."

Bár igen helyeslem a jeles cikkíró felfogását arról, hogy emlékekben nem éppen gazdag városunkban kiméletesen kell bánni minden téglával, mely a multnak valamely történeti, vagy kultúrális szempontból jeles eseményére emlékeztet bennünket, mégsem tudom a csákányt megfogni a falbontó emberek kezében, — és pedig abból az egyszerű okból, mert a jeles seingalt-i lovag sohasem lakott a Hadnagy utca 14. sz. házban. Amint hogy sohasem is volt sem Pesten, sem Budán, — vagy hogy pontosan fejezzük ki magunkat: sem memoárjaiban, sem egyéb írásaiban nem találni semmi nyomát annak, hogy valaha is a mi városunkban járt volna. Már többször olvastam magyar lapokban a Berényi János gróf által közölt verziót, de nem tudtam rájönni arra, hogy honnan is eredt ez a legenda, mert — mondom — sem Casanova memoárjainak első kiadásában, mely Brockhausnál Lipcsében és Ponthieu et Comp. cégnél Párisban franciául jelent meg (a velencei kalandor ugyanis francia nyelven írta meg memoárjait), sem későbbi kiadásokban — a Garnier-félében, a Rosez-félében, vagy a legujabb La Siréne-félében, pesti, vagy budai tartózkodasnak nyoma sincs. De nincs nyoma az igen gondosan szerkesztett német kiadásokban sem, a Schütz-félében, vagy Georg Müller müncheni cég által kiadott, értékes jegyzetekkel ellátott tizennégy kötetes kiadasban sem.

Meg kell jegyeznem, hogy a Casanova kéziratok a Brockhaus cég tulajdonában vannak, amely cég — mint fentebb mondottam — 1828-ban kijött ugyan egy Casanova kiadással, de ez nem volt kritikai kiadás, mert a Brockhausék egyrészt erkölcsösebbé simították az emlékiratokat, másrészt franciaság szempontjából is átdolgoztatták azokat — s ujabb, az eredeti szöveget respektáló kritikai kiadásra máig sem tudták elszánni magukat. Azt azonban nem tudom elhinni, hogy a budai tartózkodás, amely egyetlen Casanova-kiadásban sem foglaltatik, pont a kéziratban benne volna. Persze, ha Berényi grófnak alkalma volt Brockhauséknál a kéziratokba, melyeket ott hét lakat alatt őriznek, beletekinteni, s ott olvasta a budai tartózkodásról szóló részt, akkor nem szabad vitatkoznom. De ha nem ott látta, akkor bizony vitatnom kell ezt, mert nemcsak, hogy a memoárokban, de egyéb írásaiban sem, levelezésében sem találtam ennek semmi nyomát. Hogy valamely fogyatékos magyar kiadás, csakhogy a hazai olvasó érdeklődését jobban felkeltse, nem toldott-e be önkényesen ilyen budai részt, azt nem tudom; ha igen, talán ez szolgálhatna a tabáni legenda magyarázatául.

Általában is nagyon kevés magyar vonatkozást találni Casanova emlékirataiban. Leginkább a „tokaji bor" az, melyben magyar vonatkozást tisztelhetünk; egyik kedvesét, Henriette-t Parmaban egy magyar kapitánytól választja el a lovag; Bécsben egy milanoi táncosnő hires szalónjában megismerkedik Erdődy Kristóf gróffal; Esterhazy Miklós gróf osztrák követtel Szent Pétervárt kerül össze; s végül megfordul Pozsonyban, ahol a herceg-primás bálján jelenik meg s gyanús módon vesz részt a faraó játékban. Ennél több magyar vonatkozás a memoárokban nincs. Levelezésében sem akadunk gazdagabb magyar nyomokra. Egy Roggendorff comtesse-el levelez — már öregkorában, mikor Waldstein grófok csehorszagi birtokán, Duxban kötött ki a fáradt Odysseus; nos hát ez a Cäcilia Gräfin v. Roggendorff, Kazinczy Ferenc anyósának unokatestvére, Kazinczy feleségével, gróf Török Zsófiával együtt nevelkedett fel a bécsi szaléziánus kolostorban és Casanovához intézett levelének nagy része Kassán, Sárközön, Kaméron íródott, ahol Török Lajos gróf házának volt vendége. A comtesse vőlegénye Vécsey János báró volt, ki mint hadnagy szolgált Alvinczy ezredében és 1796-ban a bassanoi csatában hősi halált halt. S ha még megemlítem, hogy Casanova Duxban egy igen unalmas 1800 oldalas utópisztikus regényt írt, melyet Icosameron címen aláírások útján maga adott ki és az aláírók között Zichyék és Andrássyak is szerepeltek, akkor, úgy vélem, a velencei kalandor összes magyar vonatkozásait felsoroltam.

Szerkesztő úr iránt
igaz tisztelettel
Fenyő Miksa

SZENT GELLÉRT
GYÓGYFÜRDŐ
Vízgyógyintézet,
Külön férfi és női osztály.
A legmodernebb berendezés.
Szakképzett személyzet.

FARSANG

Országos MOVE Bál-t rendez vitéz jákfai Gömbös Gyula m. kir. miniszterelnök, a MOVE örökös elnökének legfőbb védnöksége alatt a „MOVE" országos elnöksége február hó 10-én fél 10 órai kezdettel a MOVE székházának összes termeiben (VI., Podmaniczky utca 45.) A fővédnökök között vannak Imrédy Béla dr., Lázár Andor dr., Fabinyi Tihamér dr., Hóman Bálint dr. és Keresztes Fischer Ferenc miniszterek, Kárpáthy Kamilló honvéd főparancsnok, Nánásy Megay Ernő dandárparancsnok, Almássy László a képviselőház elnöke, Darányi Kálmán és Sztanyavszky Sándor államtitkárok és vitéz Márton Béla a MOVE országos elnöke. A védnökök között van Antal István dr. sajtófőnök, száz tiszteletbeli elnök és mintegy száztagú rendezőgárda.

Budai Diplomás Tea-Estét rendez Fabinyi Tihamér dr. és Kozma Jenő dr. fővédnöksége alatt a Budai Diplomás Csoport február 17.-én este 7 órakor a Budai Vigadó Fehértermében és a Budai Polgári Kör összes helyiségeiben (II. Szilágyi Dezső tér 3. I. em.). Fővédnöki tisztet vállaltak még: Andréka Károly dr., Becsey Antal, Petracsek Lajos dr., Ripka Ferenc dr. Azonkivül 45 védnök és 200 háziasszony áll az est rendezősége élén.

Teaestét rendez a Pasaréti Kápolna Bizottság február hó 10-én, szombaton este fél 8 órai kezdettel, Buda-Országúti Ferencrendi Egyházközség Székháza dísztermében (II., Zárda-u. 4. sz.).

Sajtóünnepet rendezett az óbudai irgalmas nővérek Cselka intézete, amelynek sokat megtapsolt műsorán az óvónőképzősök dallal, szavalattal, allegórikus színképpel P. Polonyi Ferenc és Mészáros János érseki helytartó beszéddel szerepeltek.

GYERMEKKÉPEK Blahosnál II., Fő u. 81

Jelmezes farsangi éjszakát rendez február 10-én, szombaton a III. kerületi Keresztény Társaskör az óbudai Korona Vigadóban.

A frontharcosok II. kerületi csoportja február 10-én a Budai Lövöldében farsangi estét rendeznek.

A „Kövi Mária" filatorigáti r. k. egyházközség február 11.-én a Raktár utcai iskolában farsangi előadást rendez.

Farsangi estet rendez húshagyó kedden, febr. 13-án batyúbállal és pompás műsorral az újlaki Szarlós Boldogasszony leányklub az Üröm-utcai kultúrházban.

Kacagó estét rendez február 11-én az óbudai r. k. egyházközség a Tanuló-utcai kultúrházban kiválóan összeállított műsorral.

Az Óbudai Kath. Leánykör február 2-án kitűnően sikerült farsangi előadást rendezett a Tanuló-utcai kultúrházban.

Társasestét rendezett a Kelenföldi Polg. Társaskör

Az erősen szervezkedő „Kelenföldi Polgári Kör" azt a rendszert követi, hogy nem tart fenn állandó klubhelyiséget, hanem lehetőleg hetenkint egyszer vendéglői társasvacsorára gyűjti tagjait a Kelenföld különböző részein, lehetővé téve igy a tagoknak, hogy különös időveszteség nélkül érintkezhessenek egymással, főleg azok, akik közel is laknak egymáshoz. Ilyen estje volt e hó 6-án, amikor a Horthy Miklós úti remissel szemben lévő **Kepler** féle vendéglőben gyűltek össze mintegy másfélszázan, túlnyomórészben iparosok és tisztviselők, élükön a vezetőséggel és a fehér asztalnál beszélték meg a kerület **nyugati** részének esedékes kérdéseit.

Társasvacsora után **Devecis** Mihály elnök üdvözölte a megjelent vendégeket, köztük elsősorban **Dorner** Gyula városi biz. tagot és meleg elismerő szavakkal Viraág Béla szerkesztőt, üdvözölve egyúttal az összes vendégeket, örömének adva egyúttal kifejezést, hogy a kelenföldiek egymásra találtak. Az éljenzés csillapultával **Szántai** István kelenföldi állomásfőnök, mint a társaskör elnökségének tagja, a kormányzót éltette, amit fölállással és háromszoros éljennel fogadott a közönség. **Fejér** János dr. a kör ügyvezető elnöke fejtette ki ezután a Kelenföldi Polgári Kör programmját, amellyel már eddig is sikerült megnyernie a körnek a kelenföldi polgárság szeretetét, amit a tagok számának állandó növekedése bizonyít. Méltatta **Dorner** Gyula elnöktársa munkáját a köz érdekében, **Mikola** Géza elnök ügybuzgalmát és **Devecis** Mihály elnök éltetésével fejezte be felszólalását.

Dorner Gyula a hála szavával kezdte beszédét és megköszönte Fejér Jánosnak szavait, megfogadva egyúttal, hogy a közmunkában úgy mint a multban, ezentúl is az önzetlenség vezérli. A bajbajutott világban egyedülálló magyar nemzet csak az egységben, a polgári és nemzeti egységben kereshet mentséget és ennek szolgálatára ajánlotta föl minden munkakészségét. Áttért a kelenföldi kérdésekre, köztük a Stadion kérdésére is, amely még nem érett meg teljesen és kérte, hogy a Kelenföld függőben levő kérdéseit bízzák a város illetékes tényezőinek jó indulatára, mert a fehér asztalnál azokat eldönteni nem lehet. A közszeretetben álló Dorner Gyulát meleg ünneplésben részesítették a jelenvoltak.

Oszkó János lelkész szólalt föl ezután és lelkes magyar beszédben fejtegette, hogy csak vallásos ember lehet jó hazafi. Az Isten bölcsességében bízva, várja a magyar nemzet igazságának érkezését. **Mikola** Géza dr. lelkes felszólalásában rámutatott azokra a kívánságokra és kérelmekre, amik a Kelenföldet érintik és fenyegetik, amilyen többek közt a Kertészeti Tanintézet áthelyezése Keszthelyre és a kerület túlnyomó részének rettenetes közlekedése. A rokonszenves szónokot megéljenezték. Utána Viraág Béla szerkesztő mutatott rá egyes olyan kérdésekre, amelyek egy emberöltő óta sem nyertek elintézést és szavait azzal a megingathatatlan bizalommal fejezte be, hogy az a magyar nemzet, melynek oly óriási történelmi multja van, bizonyára ilyen óriási jövő előtt is áll, amit már égi jelek is bizonyítanak, mint amilyen volt a **hollandi felhő.**

Bálint Sándor a tisztviselők fizetésének csökkentésében látja a kisipar és kiskereskedelem pangásának okát, — Halnek Gyula, a Házfelügyelők Egyesületének egyik elnöke viszont rámutatott a közúti közlekedés silányságára, amely nem képes lebonyolítani reggel a munkába igyekvők nagy tömegének elszállítását és arra a rendszertelenségre, mely a Szent Imre téren lehetetlenné teszi a közönség számára a sima átszállást. Bizalommal tekint a jövőbe, mert Kozma Jenő dr. úgy nyilatkozott az általa vezetett küldöttség előtt, hogy szívvel lélekkel támogatja a Házfelügyelők Egyesületét abban a harcban, amelyet a segédházfelügyelők ellen folytatnak.

Ezzel a bizakodó kijelentéssel ért véget a sikerült est.

Ia estélyi cipők
P 8·80-tól
DIÓSI CIPŐSZALON
VI., Teréz-körut 1/B.
Címre ügyelni!

A városszabályozási terveket két éven belül el kell készíteni — a kereskedelmi minisztériumban most készülő új törvényjavaslat rendelkezései szerint. — Ugyanitt van intézkedés arra is, hogy azokra a ház- és telektulajdonosokra, akiknek ingatlanairól megállapítható, hogy forgalmi értékük a végrehajtott szabályozás következtében emelkedett, a szabályozás költségei meghatározott részének megtérítése céljából az ingatlanok forgalmi értékének tényleges emelkedése alapján egy ízben fizetendő térítést (telekértékemelkedési adót) vethessenek ki.

Akik szeretik a virágokat
— Dijkiosztás —

A Budapesti Gazdálkodók és Kertészkedők Egyesülete társasvacsorája keretében osztotta ki a mult évi Szent István hetében rendezett gyümölcs- és mezőgazdasági terménykiállításán, ablak- és erkélydíszitési és gondozott kiskert versenyén díjat nyert tagjai részére a kitüntetéseket. A jól sikerült ünnepségen megjelenteket Szibinkits György elnök üdvözölte, aki beszédében örömének adott kifejezést az elért eredmények felett. Ezután Vajna Ede székesföv. tanácsnok, Huszár Aladár főpolgármester és dr. Sipőcz Jenő polgármester nevében köszöntötte az egyesület díjat nyert tagjait, a székesfőváros hatóságának elismerését fejezve ki. Utána Staub Elemér, a Duna-Tiszaközi Mezőgazdasági Kamara elnöke szólalt fel, aki beszédében párhuzamot vont a 60 év előtti és a mai helyzet között és külön kiemelte a virágkedvelők nagy táborát, amelyben a magyar asszonyok és leányok kelnek versenyre a virágápolásban, mert ez a kedves szórakozás sem egyszerű kedvtelés, mert az ablakok és erkélyek virággal való ékesítésére törekszik. Végül Purebl Győző dr., az egyesület örökös díszelnöke emlékezett meg az egyesület 10 évs munkájáról, a kezdet nehézségeiről, a megnemértéssel szemben folytatott küzdelemről. Nagy elégtételként könyveli el a sikert, amit az egyesület mind nagyobb tábora és eredményei igazolnak. A beszédek után Szibinkits György elnök kiosztotta a dijakat s azok közül a budaiak az alábbi dijakat szerezték meg:

Állami bronzérmet: id. Metzger József, — Budapest székesföv. tiszteletdíját: Szibinkits György, — Budapest szfv. elismerését: dr. Bihar és társa, Domonkos Lajos, Csehi István, dr. Wiesinger Frigyesné, Tábori Kornél. A Duna-Tiszaközi Mezőgazdasági Kamara ezüst érmét: Gönyey Gábor, elismerését: Laczkó Elek, id. Metzger Antal, Tagscherer Márton. — Agrárglobus mezőgazdasági és gépkereskedelmi rt. tiszteletdíját: Madarász György. — Budafok megyei város tiszteletdíját: Lehner Ödön. — Budavidéki őszibaracktermelők alkalmi társulása tiszteletdíját: Pálfi János. — Gyümölcskereskedelmi kft. (Bisits és társai) tiszteletdíját: Pusztai József. — Hungária műtrágya-, kénsav- és vegyiipar rt. tiszteletdíját: Haszmann Márton, ifj. Wimmer Károly. — Kiállításon egyesületi dicsérő okmányt: Garda János, Anka Lajos, Budai Gyula, Horváth Ernőné, Horina Engelbert, Liebentritt Gyula, Wallner Samú, özv. dr. Kepes Lászlóné, Rácz István, Rozsovits Mihály, Nagy József, Metzger Ferenc, Ákos István, Schmeisz Károly, Reichard Géza. — Budai Gyümölcsértékesítő és Központi Szeszfőző Szövetkezet, Fruktus Gyümölcstermelő és Kertészeti rt. Budafok: Meszner József, dr. Dischka Győzőné, Kovács Johanna, id. Metzger József, dr. Salgó Zoltánné, Köncze Imréné. — Magyar Hajózási Betegségi Biztosító Intézet egyesületi elismerő okmányt: Bodnár Ferenc, Fléger Dezső, Holczapfel Lajos, Gráf Rezső, Gigler György, dr. Olosz Istvánné, Kerekes Lajos, Gyárfás Faiskola, Nemesszeghy Jenő, Szeif Pál, id. Wimmer Károly, Szervey György, Wellisch Jenő, dr. Báthory György, Boros Arturné, Lux Gyula, Biró Ernőné, Hoser Viktor, Brozik Gyuláné, dr. Pap István, Bacsik Gyula, Dusoczky Károlv, Skuteczky Olga. — Gondozott kiskert versenyen dicsérő okmányt: Szakáll Béla, Müller Lili, dr. Vágó Lajos, dr. Dischka Győzőné, Deák Ödön, Boros Artur, Vikár Jánosné, Csehi István. — Gondozott kiskert versenyen elismerő okmányt: dr. Zoltánné, Érdi Zsigmondné, dr. Radnai Samuné, Faragó Rózsi, Nádas Viktorné. — Virágdíszítésű ablak és erkély versenyen dicsérő elismerő okmányt: Pap Ilona, Köncze Imréné. — Virágdíszítésű ablak és erkély versenyen elismerő okmányt: Reiner Miklósné.

Budai polgárok ünnepelték
Petrasek Lajos dr.
országgyülési képviselőt
diszvacsorán

Kezd rossz szokássá válni, hogy a polgárok között is osztályokat vonunk és a polgárság egy részét „kispolgárok" néven kezeljük, holott talán éppen a polgárság az, mely demokratikusan egyformának mondja magát. Az ilyen kispolgárok nagy csoportja, túlnyomórészben az I. ker. Iparoskör tagjai, gyűltek össze társasvacsorára február hó 2-án a „Szent István" éteremben, azzal a céllal, hogy ünnepeljék PETRACSEK LAJOS DR. országgyűlési képviselőt, aki képviselősége egész idején mindig kereste a kapcsolatot a polgársággal és minden alkalommal a legszivesebben állt mindazoknak a rendelkezésére, akik a mai nehéz küzdelmes életben támogatásért fordultak hozzá.

Az összegyűltek nevében Tóth István, az I. ker. Iparoskör ügyvezető elnöke üdvözölte Petracsek Lajost, méltatva jelentőségteljes szereplését a polgárság érdekeinek szolgálatában, üdvözölte a női tábort és kedves meleg szóval üdvözölte lapunk szerkesztőjét, Viraág Bélát, aki egy egész életet szánt a budai érdekek szolgálatának. Az üdvözlés után magyar ruhába öltözött kislány, Reinhardt Mariska kedves mondások kiséretében egy rózsacsokrot nyujtott át Petracsek Lajosnak, amit a társaság arra használt föl, hogy fölállva tapssal és éljennel üdvözölje képviselőjét, mint ahogy akkor is felzúgott a taps és éljen, amikor szólásra emelkedett Petracsek Lajos és bevallotta, hogy végtelenül kedvesen lepte őt meg a neki szánt virágcsokor. Három hónapig azzal a viraggal diszítették a klinika kápolnáját, amivel ismerősei őt elárasztották. Akkor győződött meg, hogy nagyszámú barátot szerzett magának a polgárság körében Budán és neki viszonzásul kötelessége, hogy ennek a polgárságnak az érdekeit szolgálja. Budán még él a szeretet s talán éppen a polgárság szeretete rántotta őt vissza a sír széléről s azért életét ennek a polgárságnak áldozza. Azután ismertette az új törvényjavaslatot, mely a főváros vezetését más alapokra igyekszik fektetni és elmondotta ezzel szemben aggályait, amit gyakran sürű tapssal honorált a hallgatóság. Viraág Béla lelkes és bizakodó felszólalása után Tóth Gábor méltatta Petracsek működését és felsorolta a polgárság panaszait. Felszólalásának éle az OTI és a MABI túlságos költségei ellen irányult, amit második felszólalásában Petracsek Lajos is helyeselt, kifejtve azt, hogy a változó valuta idején lehetetlen dolog 30—40 évre előzetesen alapozni a számításokat. Minden tartalék elveszhet a bizonytalan jövőben. Bírálat tárgyává tette az üzemek dolgát és a Községi Élelmiszerüzem versenyét a kézműiparosokkal szemben. Majd Kollár Gábor elnök üdvözölte Petracsek Lajost iparos barátai s a hölgyek nevében, biztosítva őt a polgárság hű kitartásáról, mert állandó érintkezést tart fenn választóival. Azután Tóth István ügyvezető elnök mondott a szereplőknek köszönetet, hogy egyengették a polgárok boldogulásának útját. Befejezésül Halwa Sándor, fejezte ki a polgárság örömét afelett, hogy Petracsek Lajos végleg felgyógyult és a polgárság ismét számíthat támogatására. Az est folyamán **Szabó** János rajzművész megrajzolta percek alatt Viraág Béla szerkesztő arcképét az I. ker. Iparoskör számára s azután megrajzolta Petracsek Lajos arcképét is és Korányi Márton elnökét. A társaság későn éjfél után oszlott szét.

CSERE-BERE

Vennék készpénzért zongorát vagy pianinót. Fenyő, Erzsébet körut huszonhat. Telefon: 402—06.

„Ibach" pianinó, mesés, olcson sürgősen eladó. II., Retek u. 10. II. 3. Telefon: 55—7—65.

Svábhegyi Szanatórium
subalpin (430 m) diétás gyógyintézet már napi 16.— pengőért legtökéletesebb szanatóriumi ellátást nyujt 5—6-szori étkezéssel, vizkúrával együtt

Kiss Béla
építőmester
III. Vérhalom-u. 28/b. Tel. 55 4-77.
Építés, átalakítás, tatarozás.
Költségvetés díjtalan.

SZEMÉLYI HÍREK

CHEKIB ARSLAN emir, Sziria volt fejedelme február hó 6-án a Magyar Nemzeti Szövetség ülésén, előadás keretében sok érdekes adatot és megfigyelést mondott el az időszerű szociális mozgalomról a mohamedán világban. Nagy közönség figyelemmel hallgatta végig.

PÁVAI VAJNA FERENC dr. a nagynevű geológust fölkérték, hogy kora tavasszal tűzi ki Debrecenben a **harmadik** mélyfúrás helyét.

LENDL ADOLF dr. bejelentette, hogy február 16-án részt vesz borgazda estjén a Pénteki Borgazda Társaságban, amely alkalommal, mint a multban is mindig valami érdekes emlékezését mond el.

OKOLICSÁNYI-KUTHY DEZSŐ dr. kir. tanácsos, egyetemi magántanár, szföv. közkórh. főorvos: A tuberkulózis új láthatatlan csirájáról és a baj öröklékenységéről értekezik e hó 13.-án este 6 órakor az Orsz. Közegészségi Egyesület előadó ülésén, VIII. Eszterházy utca 7. sz.

KÓHALMI JÓZSEF, a Beszkárt rokonszenves vezértitkára egy hete betegeskedik a lakásán.

PATAKI FERENC dr. a Batthyány utcai polgári leányiskola igazgatója, orvosa tanácsára Balaton-Kenesére utazott, hogy egészségét helyreállítsa.

TORDAY LAJOS dr. főjegyzőt bízta meg a polgármester a II. kerületi előljáróság vezetésével.

GÖMÖRI GYŐZŐ az „Első Magyar Általános Biztosító Társaság" igazgatója néhány napra kénytelen a szobát őrizni, mert orvosai féltik az egészségét.

SÓS ENDRE, a Reggeli Ujság felelős szerkesztője: A pénz politizál címen ad elő febr. 13.-án este 8 órakor a Budai Klubban.

Az ujjáépülő Tabán ügyében a főváros már megkötötte az előzetes megállapodást az IMI-vel, amely egyelőre 6 millió pengős kölcsönt nyujt a fővárosnak. A további költségeket és a 6 milliós IMI-kölcsön visszafizetését a főváros a tabáni telkek értékesítéséből befolyó összegekből fizeti vissza. Az újjáépítendő városrésznek közművekkel való ellátása közel 7 és fél millió pengőt igényel ebből az összegből 4 millió jut útrendezésre, másfélmillió a csatornázásra, 600.000 pengő a parkirozásra és fásításra, 134.000 pengő a vízcsőhálózat lefektetésére, 850.000 pengő az elektromos vezetékek megépítésére és 278.000 pengő a gázvezetékek lefektetésére. — 22 év óta ez az első komoly lépés a Tabán rendezésének fölötte fontos kérdésében.

Kedves ünneplésben részesítette Morbitzer Dezső kertészeti igazgatót a „Budai Társaskör" abból az alkalomból, hogy a kormányzó a III. osztályú érdemkereszttel tüntette ki. Érdemeit a társasvacsorán elsőnek Ripka Ferenc dr. v. főpolgármester méltatta bensőséges szeretettel, továbbá Hoór-Tempis Mór dr., majd hivatali följebbvalója, Király Kálmán tanácsnok. Petracsek Lajos dr. orszgy. képviselő sok szellemességgel, Hubert Vilmos baráti szeretettel, Kapcza Imre régi barátsággal a nejét, Viraág Béla tréfás szójátékkal köszöntötték, amit egyszerű, meleg, hálás szavakkal köszönt meg Morbitzer Dezső és üdvözölte a megjelenteket, mint borgazda. Oszoly Kálmán kimentette Kozma Jenő elmaradását.

Érdekes útra készül az „Országos Magyar Dalosszövetség" március hó 3-án, amikor Münchenbe rándul ki és hangversenyt rendez ott. Visszatérőben Linz városában megismétli azt. A magyar dalosvonat iránt nagy érdeklődés nyilvánult meg Németországban és a magyar résztvevők számára érdekes élmény lesz az újjáalakult Németország egyik nagy városának megtekintése. A Dalosszövetség felhívta a „Hollós Mátyás Társaság" tagjait, hogy vegyenek részt e kiránduláson és számukra azt a kedvezményt nyujtja, hogy közös szállodai szobákban (2—3) III. oszt. utazással, teljes ellátással 72.— pengő. Az utazás ideje március 3-tól (szombat reggel 8 órától) március hó 6-ig (kedden este 8 óráig) tart.

Kirándulás Pestre. Azt egész természetesnek tudja Budapesten mindenki, hogyha valaki jó levegőt, igazi bort, kedélyes estét, zavartalan Lovas-úti sétát és kedves zene-bónát, meggyógyító fürdőt akar élvezni, akkor — Budára jön. Aki nem úgy cselekszik, az úgy jár mint derék polgártársunk **Hlavács** János, aki a hagyományokkal és jó szokással ellentétben jó budai muzsikájával átment Pestre — leégni. Nem firtatjuk tovább, hogy mi történt és hogyan történt, beszél az eredménytelenség. Hlavács János krisztinaköruti ékszerkereskedő „Angyalok a kaszárnyában" címen operettet írt és annak színpadi bemutatására kibérelte öt napra a Városi Színházat, de az ötödik napon már nehezen tudta kifizetni a napi gázsikat s így nem kezdték a darabot. Budaiak vigyázzatok és hamisítatlan értékeiteket itt Budán tegyétek a közönség szeme és szíve elé és meglássátok a siker nem marad el és semmiesetre sem jártok úgy, mint a derék budai polgár — Hlacávs!

IGYUNK HARMAT VIZET
Megrendelhető a székesfővárosi Ásványvízüzemnél, I, Gellért rakpart 1. Tel.: 53-0-03.

A Pasaréti Egyesülete barátságos összejövetelt rendez február 14-én, szerdán este 7 órakor, II., Pasaréti-út 23. szám alatt levő Bruckbauer-féle vendéglő külön termében, ahol **Korponay** Gyula m. kir. kertészeti főintéző: a gyümölcsfák gomba- és rovarkártevőiről és azok ellen való védekezés módjáról értekezik. Utána társasvacsora. Családtagokat és érdeklődő vendégeket szívesen lát az **Elnökség.**

Az aranyhegyi stadion ügyében e hó 9.-én este ülésre jöttek össze az „Óbudai Stadion-Bizottság" sportosztályának tagjai és az egyes szakbizottságok vezetői. Megjelent az ülésen Ripka Ferenc dr. v. főpolgármester is és a sportbizottság nagy agilitású elnöke, Petracsek Lajos dr. orszgy. képviselő. Martin Gyula ügyv. elnök előterjesztése után Petracsek Lajos számolt be a lefolyt héten végzett munkájáról, amiért hálás köszönetet mondott neki a bizottság nevében Andréka Károly, Kricsfalusy Mihály a közlekedési, — Zboray Sándor dr. a telekügyi bizottság elnökének jelentése után Schäffer István dr. a hirlapok tendenciózus támadásait tette szóvá és megvitatták a közlendő cáfolat szövegét. A bizottság elhatározta, hogy a Stadion ügyét minden részletében ismertető füzetet ad ki az illetékes tényezők és a nagyközönség tájékoztatására.

Egyirányú közlekedést vezetett be a rendőrség Óbudán, ahol a Miklós utcában csak befelé, a Majláth utcában csak kifelé mehetnek a járművek.

A Budapest Hegyvidéki Társaskör amelynek Oszoly Kálmán biz. tag az elnöke, febr. hó 10-én, szombaton este 7½ órakor rendes választmányi ülését hívta össze az I., Hidegkúti út 20. sz. alatti Baranyai-féle „Veronika" vendéglő külön helyiségébe.

Sorozatos sigyőzelmeket, arattak a budai „Toldy" reálisták ami szinte példátlanúl áll a sísport történetében. Az elmult egy hónap leforgása alatt nem kevesebb, mint 6 sivándordíjat nyertek. A Honvédelmi Miniszter, gróf Khuen-Héderváry, Ferber András, Naszódi-Neubauer, a Székesfőváros tanügyi osztálya és a gróf Andrássy vándordíjakat. Az országos középiskolai ugróbajnokságot is a Toldy reálgimnázium tanulója, Cserneki Ödön (VII. o.) nyerte, a többi számokat is a Toldy reáliskola tanulói nyerték. A cserkészversenyen 6 számban indultak és 3-en győztek. Ezenkivül még számos egyéni győzelmet arattak. A Toldy gárda legjobbjai jelenleg: Jobbágy János, Clemens Jenő, Jakopovits László, Tassonyi Csaba, Menyhért Kálmán és Cseh Gábor, a tavalyi középiskolai futóbajnok. A csapat sokszoros győzelmei vitéz Szabó Zoltán intézeti testnevelő tanár szakavatott és lelkes munkájának eredményei.

RAVASZ cukrász
I., Krisztina körút 75. Telefon: 50-2-32.
ELŐKELŐ CUKRÁSZ SZALON

Földi élet és örökkévalóság. A budai ref. egyház február 7.-én tartott vallásos estjén Haypál Béla ref. lelkész mondott figyelmet keltő megnyitó beszédet, majd Dombrády Nagy László teológus kiséretével Csapó Mária egyházi énekeket adott elő. Molnár Margit szavalata után özv. dr. Vargha Gyuláné — néhai Szász Károly nagynevű ref. püspök leánya — „Földi élet és örökkévalóság" címen adott elő nagy hatást keltve. A nagyszámú hallgatóság köszönetét Borbély Kálmán dr. min. tanácsos tolmácsolta.

FOTÓCIKKEK Zibrinyinél I., Attila utca 8

Nász. Szanka József, az elektromos művek főtisztviselőjének leánya, — Szanka Rózsa és Lélek József m. kir. rendőrfelügyelő február hó 10-én, délután 5 órakor tartják esküvőjüket a Várban, a Kapisztrán Szt. János (helyőrségi) római katolikus templomban. Cím: III. Lajos utca 62.

Budai Szépművészeti Társulat Téli Tárlata

Ez a kedves kiállítás, amely a Budai Klub helyiségeiben nyilt meg, egyik állomása annak a sorozatnak, amely a Társulat előbbi jól sikerült kiállításai után következik. Öreg és fiatal konzervativ és modern, tehetséges művészek jól sikerült alkotásai felváltva díszítik a falakat. A kiállítást, sokszámú és előkelő közönség előtt, a kultúszminiszterium és a Főváros képviselője jelenlétében, vitéz Martsekényi Imre a Társulat elnöke lelkes szavak kíséretében nyitotta meg. Ugyanekkor került sor, az eddigi kiállításokon nyert díszoklevelek és dícsérő elismerések kiosztására is.

A kiállított anyagból kiemelkednek: Hadzsy Olga, frissen megfestett „Gyermek feje", Belányi Viktor szélesen kezelt, jól átérzett „Női arcképe", Mészáros Mihály elegánsan megrajzolt „Afrikai feje és Női arcképe, — Rozzay színes dekorativ „Tájképe", Jancsó Béla egyéni meglátással és kezeléssel festett, fínom hatású „Téli tájképei", H. Perlusz Gyula színes balatoni paszteljei, Metykó Gyula jól komponált „Sirató asszonyai", dr. Sziklai Dezső valörökben fínom tájképe, Vizteleki Eta bravurosan megfestett „Önarcképe", Halasi Horváth erőteljes tájképei, Kántor Andor több jó aquarellet és grafikával szerepel, amelyek mindegyike elárulja, hogy tehetséges ember. — Szobrászok közül: Zolyomi Zirlich Rezső lendületes és formákban fínom „Salonéja", Ónozó Németh Lajos erőteljes „Leonardó feje", Essenbach Jenő „Szent Sebestyénje" emelkednek ki. — Említésre méltók: Országh György, Poth István, Wagner Géza, Telkessy Valér, Cserepes István, Roisz Vilmos, Sajó Edith, Borbáthné, Karczag Zoltán, Német Kálmán, Szemann András, Fehérvári Mária és csabai Ékes Lajos jó munkái.

A kiállítás a Társulat Pálffy-tér 5. sz. alatti helyiségeiben megtekinthető február hó végéig naponta, hétköznap d. e. 10—4-ig d. u., vasárnap 10—2 óráig.

(P. N. dr.)

MENYASSZONY! képek Blahosnál Fő u 18

Az Országgyűlési választók részletes névjegyzéke a budai I. választókerületben a következő kir. közjegyzőknél tekinthetők meg: dr. Rónay Tibor kir. közjegyzőnél (I., Krisztina-körut 30.) az I. választókerület 1—7., 21—30. szavazókörei, dr. Kaprinay Endre kir közjegyzőnél (I., Horthy Miklós-út 6.) az I. választókerület 8—20. szavazókörei, dr. Fodor Antal kir közjegyzőnél (II., Fő-utca 4.) az I. választókerület 31—40. szavazókörei, dr. Fekete László kir. közjegyzőnél (II., Tölgyfa-utca 11.) az I. választókerület 41—46. szavazókörei, dr. Sárközy Sándor kir. közjegyzőnél (III., Fő-tér 2.) az I. választókerület 47—62. szavazókörei;

A budai vitézek közül a református egyház hívei, de más felekezetűek is részt vettek a Szilágyi Dezső téri templomban az év-kezdő Istentiszteleten, amely alkalommal Haypál Béla budai református lelkész mondott hazafias buzdító beszédet. Az istentiszteleten résztvettek Lázár Domokos, Marschalkó Kornél és Desseő Lajos tábornokok.

Teljesen elvesztették vásárlóikat a Tabán határszélén lakó kereskedők és iparosok s így válságos helyzetbe jutottak. Számukra különleges adómoratóriumot kellene biztosítani.

Műsoros vidám estet rendezett a Buda-Országuti Ferencrendi Egyházközség ének kara február 4-én, vasárnap, délután az egyházközség új székházában (II. Zárda utca 4.) Az ügyesen összeállított műsoron szerepeltek: Magyar József, Prológgal; Molnár Zoltán és Klimkó Elemérné, akik egy intermezzot adtak elő sikerrel. Meglepő bűvészmuattványokat mutatott be Schnabel Imre. Nagy sikert arattak a női Hacsek és Sajó jelenettel Grosshaus Gaby és Donner Viktória, — énekszámokkal Koncz Jolán és Dán Norbert és Házikvartett című humoros kis jelenettel Aszner Mária, Kasza Aranka, Scherer Erzsébet, Binder László, Halász Károly, Királyfi Mihály Vilmos, Magyar József és Rossa Ernő zenetanár, ki kedvesen ötletesen konferálta az estét, amelyet tánc fejezett be.

Meghatóan emlékeztek meg a II. kerület szegényei az elmult év január 30-án villamos baleset áldozatává lett Bexheft kerületi orvosról. Ugyanis a baleset színhelyén, a Deák-téri evangélikus templom és az Erzsébet-tér közti kis járdaszigeten álló villany-kandelláber oszlopára koszorút tettek a következő felírással: Jó orvosunknak: a II. kerület szegényei, 1933. január 30 — 1934 január 30.

A posta dícsérete. Mező Ferenc dr. a szellemi olimpiász győztese írja nekünk az alábbi kedves levelet: — „Pontosan megcímzett levelet dobtam e napokban a levélszekrénybe és másnap délután a budai posta egyik altisztje visszakézbesitette azt, de megcsonkított állapotban. A levéllel az történt ugyanis, hogy a szekrényből való kivételkor a levél kettéhasadt és a leveleket elosztó levélhordokhoz csak a boriték és a levél fele jutott el. A boriték előlapján ennyi maradt meg: „— Ödön úrnak . . ." alatta „. . ." helyben . . ." ez alatt pedig „. . . y-út 54." — A feladó nevéből csak ennyi: „ . . dr. . . ." alatta: „. . . II. Mar- . . ." A postán összeültek, tanácskoztak, hogy hová kézbesítsék ezt a csonka levelet, amely kézről-kézre járt és eljutott Kiss István fiatal tisztviselő kezéhez, aki rövid fürkészés után így szólt örömmel: — „Ismerem az irást, egyik volt tanáromé, a Margit köútuon lakik." Röviddel reá a levél az asztalomon volt, úgy hogy percek alatt elintézhettem a lényegét. — Ime újabb bizonyíték a magyar posta lelkiismeretessége mellett.

SZEMÜVEGEK Zibrinyinél I., Attila utca 8

Gyász. Foerk Ernő nagynevű építőművész, a szegedi Fogadalmi templom és sok más templom tervezője az óbudai r. k. egyháztanács ülésén hirtelen meghalt. Nagy részvét mellett szentelte be holttestét az óbudai temetőben Sagmüller József prelátus, majd Szegedre szállították és a Fogadalmi templomban temették el. Az elhunyt, mint művészettörténeti iró és Óbuda régiségeinek lelkes kutatója is igen elismert volt.

A Magyar Szaklapok Országos Egyesületének közgyűlésén elnöknek ismét megválasztották **Gaál** Endre dr.-t, ügyvezető elnöknek pedig az elhúnyt Radványi László helyébe, **Jutassy** Ödönt, aki régi megbecsült tagja a magyar újságíró gárdának. Az intézőbizottsági tagok közül beválasztották dr. Bárdos Györgyöt, a „Budai Ingatlanújság szerkesztőjét.

Nagygyűlést rendez a Nemzeti Egység Pártjának „kispolgárok csoportja" a XI. választókerületben (Kelenföldön) e hó 10-én este 8 órakor az I., Verpeléti út 15. szám alatti vendéglőben. A meghívókat Bozó Pál elnök, Gál István szerv. biz. elnöke irták alá.

Vége a télnek! Mert örökös derűjevel megjelent az „Április" vicclap. Kitünő fiatal humorista gárda jön a jókedv és az ötletesség fegyvereivel, hogy hadat üzenjen az unalomnak és a komorságnak. Gazdag és változatos rejtvényrovat teszi még kedvesebbé. Huszonöt értékes jutalmat és 100 pengő készpénzt oszt ki hetenkint az „Április" a rejtvényfejtők között. Ára 10 fillér.

A régi budai Bellevue

— Adatok a „budai Montmartre" históriájához —

Máig áll a Hunfalvy utca végén egy ódon, sárga, egyemeletes ház, *Weress* Endréé, a kiváló erdélyországi historikusé, Bologna, Padova és Ferrara középkori magyar diákjai kutatójáé, a magyar Marsili irodalom úttörőjéé. E ház mellett áll a homlokzatán újgótikus díszű másik régi ház. Ma kerítés kerteli el a kettőt egymástól, 1906-ban még egy udvaron állott a kettő: Buda legcsodálatosabb udvarán, melynek históriája alább húzódik.

Mint majdnem minden ház, úgy ez is korcsma volt egykor, helyesebben kávéházszerű mulató hely az 1850-es évektől és 1890-es évekig. Az akkor még alig beépített várdomboldalon, közvetlenül a Város falak alatt lévén: gyönyörű kilátás eshetett udvaráról és laposáról. 1906-ban, midőn e sorok írója ott lakott, az egykori kávéházból lett *Bellevue* egy bűbájos diákos, műteremszerű padlásszobájában, még ekkor is gyönyörű volt a kilátás. Ott csillogott a távolban a fóti templom két tornya, szabad szemmel — mint fehér foltok — láthatók voltak Dunakeszi, Alag, Rákospalota házai, a gödöllői Bolnokahegy, a soroksári Duna s végig az egész pest-budai Dunasor.

Taljánul *Belvedere*, franciául *Belle Vue* volt az ilyen kilátásos helyek neve. A cégér ólombetüi 1906-ban még láthatók voltak.

Itt lakott, a budai Montmartreon egy sereg igen furcsa ifjú: festő, filozófus, költő és más ilyen pogány nép. Az őslakó, a Michelangelo módjára övig érő, dús, fekete göndör szakállat viselő *Holló* Géza, a régi magyar népi építés hősszerelmese volt. *Radisich*, az Iparművészeti Múzeum igazgatója vele rajzoltatta le Kalotaszeg vidéke erdélyi magyar kapuit és a Székely Székek templomait. Ma az ő lelkes tollrajzaiban bírjuk e népi kincsünk legértékesebb emlékeit. E korszakban volt divat az orosz mélabú. *Holló* Géza tehát tulajdonképen Tolsztoj ruhákat viselt, orosz „rubaska" volt a ruhája, kőműves nadrág és szandál. Norvég és finn dalokat énekelt.

A három műteremben általában csakis szakállas ifjak laktak, főleg mivel barátjuk, *Batthyány* Ervin gróf, a bögötei földesúr is Tolsztojánus lévén: ugyancsak szakállas volt. Itt lakott *Sassy* Attila, a festő, művészi nevén *Aiglon*, a „Sasfiók". Innen indult el Párisba 1905-ben egy oldal szalonnával. Élt s tanult Párisban egy évig és a szolannából egy jó darabot hazahozott magával. A „Plein-avi" sok nemes és érdekes törekvését is magával hozta a szalonna mellett. Ide járt fel *Migray* József — szintén szakállas ifjú — akkor a *Schmitt* Jenő „Gnózis"-ának híve. Napos vendégek voltak itt a Komjáthy-fiúk: *Komjáthy* Jenőnek, a költőnek fiai: Győző és Vidor. Idejárt *Köpe* Győző, a festő és *Szabó* Ervin, a szociológus. A szomszéd házban lakott *Jászi* Oszkár s egy villával lejebb az ősz öreg *Weichslgärtner* Vince, az 1850-es években tekintélyes budai „Akadémiai festő", a magyar Vegetárizmus megalapítója.

Az ifjak többször csodálatos dolgokat cselekedtek. Igy például a kertre rúgó mohos Várfalakra kúszó combvastagságú borostyániszalagokon felmásztak egy 17. századi ágyúlőrésbe s ott remetekunyhót rendeztek be. Pokrócon lehetett itt heverészni, a hűvös homályos üvegből kikandikálni a távoli napfényes Pestre. Sassy Attila hol festett, hol tilinkózott, e sorok írója feketekávét főzött és állítólag szigorlataira készült, mindnyájan csibukoztak. A lőrés úgy füstölt, hogy a budai Dunaparton sétáló polgárok bízvást azt hihették: kigyulladt a Stokház. A falrészlet tudniillik az Ácsok Céhe egykori bástyája volt, a Szent József Bástya — ma már aligha tudja valaki a nevét. Erre rúg ki a régi Státusbörtön, az egykori *Stokház* udvara, Táncsics, Kossuth, és Jókai egykori börtöne.

A sok szakáll miatt e sorok írója is ily szőrbéli díszt viselt, nagyrészt hatalmas pofaszakállal. Ettől erősen Schubertes képe volt, némi Byronos mázzal. Fövege szepesi diáksipka, köpönyege óriási malaclopó tóga volt. Az ifjú barátok ezt „palást"-nak nevezték. Az ifjak hajnalig tartó vitákat rendeztek a csendes budai Vigadó kávéházban. Fantasztikus csevegésük zaja elriasztotta a közelben ülő polgárokat.

(Folytatása a 4. oldalon.)

RÓMAI FÜRDŐ
ÓBUDA — AKVINKUM Késő őszig
Kitünő konyha. — A források napi hozama **160.000 hektoliter rádioaktiv thermálvíz**
A szentendrei HÉV vasútnak a MFTR hajóknak és az UJPESTI átkelő propellernek állomása

A betegségek egész sora
így: az epekőbetegség és epehólyagbántalom, gyomorbajok, csalánkiütés, az asztma bizonyos esetei, vérpangás a hasban és különösen a májban, köszvény, vesemedence betegségek, alkati kövérség, stb. stb. eseteiben a
HUNYADI JÁNOS
keserűvíz biztosan megszünteti a székrekedést, szabályozza a bélműködést, azt nemre és korra való tekintet nélkül mindenki kiváló ereedménnyel használhatja. Az orvosok ezrei irják elő betegeiknek és a betegek tízezrei írnak róla elismerő nyilatkozatot.

Kliment-féle házi kenyér
elismerten a legjobb Budán! Sütöde: II. KAPÁS-U. 35

Ön is nehezen keresi kenyerét
holott **könnyen hozzájuthat**
Rátkai péknél!
Rátkai-féle elsőrendü házi kenyér **mélyen leszállitott árban.** Kapható Budán minden jobb fűszerüzletben. Főüzlet és üzem: **Retek-utca 4.**
Telefon: 532-79. Telefon: 532-79.

Éhgyomorra
naponta igyék egy pohár
Kristály vizet

Óbuda-Ujlaki Takarékpénztár
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, III. LAJOS UTCA 148
Telefon: 62—4—57
Betéteket elfogad könyvecskékre és folyószámlára a legnagyobb kamatozás mellett.
Kölcsönket folyósit váltóra, folyószámlára, értékpapirokra a legelőnyösebb feltételek mellett

Taridge
I., Böszörményi-ut 28.
Kékterem menü 3.— pengő
Blue Stars Jazz
(New-York)
Tánc
Narancsterem menü 1.50 pengő
Minden szerda, szombat, ünnep- és vasárnap
ÖTÓRAI TEA 1 P.
2-es autóbusz és 75-ös villamosmegálló
Telefon: Tachler 57—0—36

DOTTERWEICH ANTAL
KÁLYHÁS MESTER
BUDAPEST, II., BATTHYÁNY U. 2.
Telefon: 55—6—74.

Ne szenvedjen fájós lábaival!
A legbetegebb lábra is, orvosi rendelésre a legtökéletesebb orthopädial cipők készülnek
Tóth Pálnál
Budapest, II., Margit körut 49.
Telefonhivó: 52-2-40.

Kályhás! Minden szakmabeli ügyben forduljon a régi jóhirü céghez
I., Logodi u. 19. Telefon: 53-0-33 **Béres Márton**

Az ifjak kibírhatatlan dolgokról beszéltek. Van Gogh, Cézanne, Millet, Aubrey, Beardsley, Peter Altenberg, Tolstoj, Walter Péter: a jó budai nyárspolgárok kénytelenek voltak ilyeneket hallgatni. Az ifjak bort hoztak magukkal a csendes budai kávéházba, pipáztak, ott festettek, írtak, aludtak, adósak maradtak, telefirkálták az asztalokat, kutyát, sőt macskát is hoztak, és — mint Murger diákjai — még kávét is hoztak magukkal a kávéházba. A kávés azonban büszke volt rájuk, ők adták meg a tisztes polgári kávéház romantikáját. Néha gitárral is muzsikáltak a hold méla fényénél a kávéház előtt, a Korvin-kút tövén.

1908. táján elszóródtak az ifjak s elcsendesedett a Bellevue. Alighanem e csend volt az oka, hogy azonnal egész palotasor épült fel a Hunyadi utcán. Ma csendes és előkelő az utca, akkor alig volt ott egy pár ház, de lármás volt. Az ifjuság lármájától volt hangos. A szivek hangosan dobogtak, az ifjak torkuk szakadtából énekeltek egész nap, éjjel temérdek barát jelent meg enni — s főleg inni — valókkal. Szerenádot adtak a hajnali rigóknak, a Holdnak s a Fiastyuknak, a lámpás éjjeli őrnek, fehérlepedős kisértetnek öltözve riasztották fel legédesebb hajnali álmukból a szendergő házmestereket.

Ma csend honol az uj paloták között s a „budai Montmantre" örökre meghalt. Ki vitatkozik ma hajnalig Hugo von Hoffmansthal-on s ki öltözik fel alabárdos éjjeli bakternek avagy kisértetnek? E sorok irója már nem.

Bevilaqua Borsody Béla

KÖZGAZDASÁG

Szerkeszti: **Szászhalmi József**

* **Magyarország** reprezentativ csoporttal vesz részt az április 12—27. között Milanoban rendezendő vásáron.

* **A szegedi és kalocsai** paprikapiacokon hetek óta rendkivül szilárd az irányzat.

* **Megalapították** az export és belföldi lenmagtermelés feltételeit.

* **Március 31-ig** elküldik az első közalkalmazott turnust. A juliusi automatikus előléptetést már nem adják meg nekik.

* **Bethlen István gróf** a nyilvános jogú biztosítók mintájára kívánja megoldani a tűzbiztosítás államosítását.

* **Elkészült** a külkereskedelmi reform egységes tervezete. Függetlenitik a kivitelt a behozataltól. Általános felárrendszer az importnál. Megszünik az önkompenzáció és a privilégizált kivitel.

* **A borárak** emelkedése miatt a borpárlatkészítés teljesen szünetel, egyedül a szilvapálinka termelése emelkedett az eddigi adatok szerint a tavalyi 2000 hektoliterről 4000 hektoliterre.

* **Élénkebb a lisztpiac.** A búza további áremelkedése esetén drágulni fog a liszt is. — —

* **49.3 millió** pengővel emélkedett a bankjegyforgalom.

* **Az idei vajexport** kedvezőbb kilátásokkal indul, mint a mult évben, mert a külföldi piacokon egyre jobban keresik a magyar vajat.

* **Drágul** a korpa és takarmányliszt, ami a gazdák számára a hizlalásnál meglehetős nehézséget jelent.

* **A magyar búzakivitelt** kell elősegiteni — mondja a „Financial News", Anglia legelőkelőbb közgazdasági orgánuma.

* **A Magyar Pamutipar** üzembe helyezte a Kartonnyomó fehérítő üzemét.

* **Temetkezési biztosítást** vezet be a „Gazdák biztosítója".

* **A most folyó** magyar-osztrák kereskedelmi tárgyalásoknál 800 vagon kontingenst biztositanak az osztrák főtt só elhelyezésére.

* **Ujra vásárolják** a szinaranyat, miután a nemzetközi spekuláció úgy látja a helyzetet, hogy a dollárnak Roosevelt által bejelentett stabilizációjára egyelőre még nem kerül sor.

* **Drágul** a nyersanyag a világpiacon. Igy másfél év óta (az arany értékre való átszámitás alapján) a nyersgummi 122, a gyapjú 62, a cink 82 százalékkal drágult és közel 25 százalékos az áremelkedés a pamutpiacon.

* **Németországba** a mult év utolsó 3 hónapjában kb. 2000 darab vágómarhát szállitottunk.

* **Amerika** retorzióként a francia borbevitelt betiltotta.

* **Kielégitő** az Elektromos Művek és a Gázgyár üzleteredménye.

* **Kétmillió egyszázezer** pengős közmunkákat ir ki a főváros.

* **677.000 pengőt** fordit a főváros a folyó évben a fővárosi kórházak tatarozására.

* **A fővárosi nagymalmok** mozgalmat indítottak, hogy a vidéki malmok ne szállíthassanak Budapestre lisztet.

* **A Községi Takarékpénztár** megszüntette vidéki fiókjait. A többi fővárosi nagybank is követi ebben a példáját.

* **Az ujonan alakult tüzifakartel** árdrágulást hoz és a kiskereskedők helyzetét nehezíti.

* **A paprika ára** ugrásszerüen emelkedik és a szegedi Pick-cég már egymilliót keresett a paprika-hosszon.

KUTASI ELEMÉR DR. a Biztosítóintézetek Országos Szövetségének igazgatója, az osztrák biztosítástudományi társulat meghívására a napokban Bécsben előadást tartott „Die wirtschaftliche Gesetzgebung in Ungarn mit Rücksicht auf die Versicherungs Institutione" címmel.

A Magyar Nemzeti Bank febr. 1.-én tartotta meg dr. Popovics Sándor elnöklésével közgyűlésének X. évi rendes ülését. A közgyűlés tudomásul vette a főtanács évi jelentését, jóváhagyta az 1933. évi zárószámadásokat és megadta a főtanács részére a felmentvényt, valamint dr. Schober Béla vezérigazgató előterjesztése alapján elfogadta a főtanácsnak az 1933. évi nyereség felosztására vonatkozó javaslatát. A közgyűlés határozata szerint a nyereségnek a nyugdíjalap és a tartalékalap 5—5 százalékos javadalmazása után fennmaradó részéből a részvényesek számára 8 százalékos osztalék kifizetése válik lehetővé. Az osztaléknak pengő értékben történő kifizetésénél a megfelelő aranykorona összeget a törvényes érték arány (1:1.1585) alapján számítják át. Ha a szelvénybirtokos nem mutatja be szelvényét beváltás végett, a bank ezt úgy fogja tekinteni, hogy a szelvénybirtokos az aranyfizetésre irányuló igényét az idézett rendelet értelmében fenntartani kívánja; ez a korábbi években esedékessé vált, még el nem évült szelvényekre is vonatkozik.

A Pesti Magyar Kereskedelmi Bank Weiss Fülöp elnöklete alatt folyó hó 6.-án tartotta meg 92. rendes évi közgyűlését, amely az igazgatóság összes javaslatait elfogadta és igy a részvényenkinti 3 P osztalék folyó hó 7.-étől kezdve kerül kifizetésre. A közgyűlés elhatározta a Magyar Helyi Érdekű Vasutak Részvénytársaságnak beolvasztását. A Magyar Helyi Érdekű Vasút-részvények a részvényesek választása szerint darabonkint egy darab 1934. évtől kezdve osztalékjogosult Pesti Magyar Kereskedelmi Bank-részvényre fognak becseréltetni, illetve darabonként 45 P készpénzért fognak beváltatni. E határozat végrehajtása, nevezetesen a részvények kicserélése, illetve beváltása akkor fog megtörténni, ha a közgyűlési határozatot a cégbiróság bejegyezte.

A Magyar Leszámitoló és Pénzváltó-Bank igazgatósága a folyó hó 7.-én báró Madarassy-Beck Marcel dr. elnöklete alatt megtartott ülésén megállapította az 1933. üzletév mérlegét és zárszámadásait, amelyek szerint a tiszta nyereség 1,163.273.59 pengő az előző évi 1.420.159.29 pengővel szemben. Elhatározta az igazgatóság, hogy a február 20.-án megtartandó 64. rendes közgyűlésén 1.50 pengő osztalék kifizetését (tavaly 2.50 P) fogja javasolni, továbbá, hogy az osztalék leszállítása dacára a tavalyival azonos összegek, vagyis 200.000 pengő a tartalékalap növelésére, 400.000 pengő a nyugdíjtartalék javára, 50.000 pengő pedig a báró Madarassy-Beck Miksa segélyalap javára fordíttassék és az 1934. év számlájára 116.704.45 P (tavaly 106.159.29 P) vitessék elő. Az Áruosztály az elmult évben jelentékeny kiviteli tranzakciókat és kompenzációs üzleteket bonyolított le, úgy hogy forgalma az előző évit lényegesen meghaladta, ami azonban az általánosan ismert, folyton fokozódó korlátozások miatt a jövedelmezőségben teljesen kifejezésre nem juthatott. A Közraktáraknál a tárolási forgalom az előző évivel szemben kisebb volt. Az intézet Cukorosztálya a kiviteli üzlet pangása dacára kielégitő eredménnyel működött. A mérleg adatait összefoglalva, megelégedéssel állapitható meg, hogy az intézet ezúttal is, bár csökkentett mértékben, osztalékot fizethet részvényeseinek, továbbá, hogy a betétek terén örvendetes emelkedés mutatkozik s igy az iránta megnyilvánult bizalom alapján lehetővé vált számára, hogy a vele szemben támasztott igényeknek továbbra is minden tekintetben megfelelhessen.

A Pesti Hazai Első Takarékpénztár-Egyesület igazgatósága január 30-án tartott ülésében megállapította az 1933. üzletévi mérleget és nyereség-veszteségszámlát és elhatározta, hogy a feruár hó 15-ére egybehivandó 94. rendes közgyűlésnek az 1,156.900.22 P-t tevő nyereségfelosztására nézve a következő javaslatot fogja előterjeszteni: Fizettessék osztalékra minden részvény után 3.— P, tehát 200.000 darab részvény után 600.000 pengő dotáltassék a rendes tartalék-alap 100.000 P-vel, az ingatlanértékcsökkenési tartalékalap 100.000 P-vel, fordíttassék jótékonycélokra 12.000 P, a felügyelőbizottság és a választmány tagjainak tiszteletdíjára 18.390 P, a a tisztviselők külön jutalmazására 70.000 P és az alapszabályszerű jutalékok levonása után megmaradó 192.526.96 P az 1934. évi nyereség- és veszteségszámlára irassék át. A betéti könyvecskékre elhelyezett betétek 72,334.808.93 P-ről 71,928.531.34 P-re, összegben tehát 406.277.59 P-vel, százalékban kifejezve pedig fél %-nál valamivel nagyobb csökkenést tüntetnek fel, mig a folyó és csekkszámlára elhelyezett betétek összege 42,117.720.65 P-ről 39,545.688.03 P-re, tehát 5,572.032.62 Pengővel apadt, amely apadás mintegy 6 százaléknak felel meg, az egyesületnél elhelyezett összes betétek álladéka tehát, a hitelezőket is ideszámítva, az 1932. évi 122.700.157.43 P-vel szemben 119,645.540.28 P-t tesz és 3,054.617.15 P apadásnál az összes álladék nem egészen 3 százalékát jelenti. Ezen mindenesetre nem számottevő csökkenésnél különösen említésre érdemes, hogy a kisebb betétek száma és összege határozott emelkedést mutat, amiből a takarékosság újraéledésére és terjedésére vonható következtetés. A váltótárca álladéka továbbra is visszafejlődő irányzatot mutat, bár a tárcának 74,722.874.93 P-ről 73,329.077.35 P-re, vagyis 1,393.797.58 P-vel történt csökkenése nem egészen híven tükrözteti vissza azt a tevékenységet, amelyet az intézet ebben az üzletágban kifejtett, mert a takarékpénztár a lefolyt évben sem zárkózott el új váltóhitelek engedélyezésétől akár tatarozási, akár más hitelek címén jelentkeztek — megfelelő biztosítékok nyujtása kapcsán — vele szemben igények. Az adósok és értékpapír előlegek, ugyszintén az egyéb adósok álladéka az előző évhez képest alig változott és az 1932. évi 28.970.074.18 P-vel szemben 29,046.073.15 P-t tesz. A jelzálogkölcsönök álladéka egyes kölcsön-visszafizetések folytán 57,777.333.35 P-re szállt le. A dologi kiadások terén is 25.754.74 P összegű megtakarítást sikerült elérni és ezzel ezek 797.737.41 P-ről 771.982.67 P-re csökkentek. Mindezek az intézkedések azonban nem lehettek képesek a bevételekben előállott apadást kiegyensúlyozni, aminek következtében a tiszta nyereség az 1932. évi 1,760.516.40 P-ről 1,156.900.22 P-re szállt le. Bár a több oldalról vallott azon felfogásnak jogosságát, hogy az általános súlyos gazdasági helyzet folytán a pénzintézetek talán helyesebben cselekednének,ha az osztalék fizetésétől ebben az évben tartózkodnának és az elért nyereséget inkább tartalékolásra használnák fel, elvitatni nem lehet, mégis győzött a részvényeseknek jogos igénye, amely méltányosnak tüntette fel, hogy a ténylegesen elért üzleti eredményből ez évben is, bár 5 P-ről 3 P-re csökkentett osztalék kerüljön kifizetésre.

A Magyar Általános Hitelbank, és az Oesterreichische Credit-Anstalt für Handel und Gewerbe, illetve az N V. Maatschappij voor Beheer van Effecten, érdekkörébe tartozó magyar petroleumvállalatok, névszerint: a Budapesti Ásványolajgyár R. T., Magyar Fanto Művek R. T. Magyar Olaj- és Vegyipar R. T., Felsőmagyarországi Olaj- és Vegyipar R. T. és „Unio" Olaj-, Gépzsír- és Vegyipari R. T. „Fanto" Egyesült Magyar Ásványalajgyárak R. T. cég alatt fuzionálnak, mely alkalommal az összes társaságok reorganizáltattak és anyavállalataikkal szemben fennálló tartozási terheik alól mentesítettek. Az egyes társaságok aktivái rendkivül óvatos átértékelés alapján szerepelnek az uj mérlegben s az uj társaság alaptőkéje 3,000.000 pengőben nyer megállapitást. A társaság vezetését Fényes Lajos és dr. Wettstein Miklós ügyvezető igazgatók vették át, mig az igazgatóságban különböző érdekeltségek képviselői foglalnak helyet.

A Budapest Székesfővárosi Községi Takarékpénztár igazgatósága január hó 31-én tartott ülésén dr. Reményi-Schneller Lajos vezérigazgató előterjesztése alapján megállapitotta a Takarékpénztár 1933. üzletévére vonatkozó mérlegét úgy, hogy a Székesfőváros Törvényhatósági Tanácsának módjában lesz azt egyik legközelebbi ülésén tárgyalni.

A Takarékpénztár 1933-ban érte el, mint fővárosi intézmény, fennállásának ötödik évfordulóját. A Takarékpénztár 5 év alatt elért fejlődésének legszembetünőbb eredménye betétállományának ez idő alatti fejlődése. A takarékkönyvekre és folyószámlára elhelyezett betétek összege ugyanis az

1928. dec. 31. kim.-tott	22.2	millióv. szemb.	
1929. „ „ „	41.6	millióra	
1930. „ „ „	47.6	„	
1931. „ „ „	52.4	„	
1932. „ „ „	57.3	„	és
1933. „ „ „	62.9	„	növekedett.

Ilyenformán betétei az 1933. évben 5.6 millióval emelkedtek, ami legjobb bizonyitéka a székesfőváros lakossága részéről a Takarékpénztárral szemben mindinkább fokozódó bizalomnak. Ha a székesfőváros községi folyópénzei és **különleges rendeltetésű betétei** 13.6 milliót kitevő összegét ehhez hozzászámitjuk, úgy a Takarékpénztár 76.5 millió pengő betétet kezel.

Ötévi fennállása alatt a Takarékpénztár üzletkörét jelentékenyen kiterjesztette és az utóbbi évek súlyos gazdasági és pénzügyi válsága dacára is nemcsak mobilitását őrizte meg mindvégig teljes mértékben, de erőit is jelentékenyen fokozta. Az 1933. üzletévben bonyolitotta le a Takarékpénztár véglegesen a Parkváros Rt. tranzakcióit is, aminek megfelelően a tulajdonába került érdekeltségi részvényeket ezúttal először szerepelteti mérlegében. A Parkváros Rt. összes részvényeinek megszerzésével most már véglegesen érdekkörébe kerültek a Takarékpénztárnak a Parkváros Rt. nagykiterjedésü svábhegyi és gellérthegyi telkei, valamint az ugyancsak újonnan megszerzett Váci-úti telkek, amelyek a bennük rejlő latencia folytán jelentékeny mérvben fokozzák a Takarékpénztár erőforrásait. A Takarékpénztár hitelezési tevékenységének természetesen korlátokat szabtak a viszonyok, mindazonáltal váltótárcájának állománya 42.6 millióról 47.9 millióra emelkedett. Figyelemmel arra,, hogy több tétel visszafizetése dacára a váltóállománynál jelentős emelkedés mutatkozik, ez a körülmény igazolja azt, hogy a Takarékpénztár új hitelek nyujtásával ez évben is segítségére volt a gazdasági életnek.

A Köztisztviselők Fogyasztási Szövetkezete, melynél gróf Teleki irányitása mellett megindult a racionalizálási folyamat, e hó 15-től a Háztartás és a Konzum szövetkezet húsüzemeivel egyesül. Az üzleti költségek lényeges apasztása révén elért megtakarítás az árak csökkentésében fog megnyilvánulni. Követendő példa!

A fővárosi vásárok az 1934. évre Budán a következők: napipiac kizárólag kicsinyben való vásárlás céljára — a vásárcsarnokokban: I. ker., Vérmezői zártvásár; II. ker., Batthyány téri vásárcsarnok, Széna téri zártvásár; III. ker. Óbudai zártvásár; — a nyilt élelmiszerpiacokon: I. ker., Döbrentei tér, Lágymányosi piac, Csörsz utcai piac és a V.árban a Szentháromság-tér, a Svábhegyen a Diana úton, a II. ker., Budagyöngye, Pasaréten, III. ker., Kolosy téren. E helyeken a vidékiek csak kedden és pénteken, az őstermelők mindennap árusithatnak. — A búcsúvásárokat megtartják minden kat. templom előtt levő téren a templom védszentjének napját magában foglaló hét vasárnapján, ahol úgy élelmicikkek, mint iparcikkek (kegyszerek, stb.) árusithatók és pedig: az I. kerületben: Gellérthegyen, Húsvét vasárnap és hétfőn (április 1—2.); Svábhegyen, Pünkösd vasárnap és hétfőn (május 20—21.); Városmajorban, Jézus szive nap utáni vasárnap (június 10); Krisztina-téren, Havas Boldogasszony napját követő vasárnap (augusztus 5.); Szent Imre herceg útján, Nagyboldogasszony napján (augusztus 15.); I Várban, Szent István napján (augusztus 20.); Eteléten, Szent Gellért nap utáni vasárnap (október 1.); Szebeny Antal-téren, Szent Katalinnap utáni vasárnap (november 25.); Adalbert kápolnánál, Béla napját követő vasárnap (április 29.); — a II. kerületben: Batthyány-téren, Szent Anna napját követő vasárnap (julius 29.); — a III. kerületben: Óbudán, a templom körül, Péter és Pál napján (junius 29.); Ujlakon, a templom körül, Szent Erzsébet napján (július 8.); Ujvilági búcsú, az Ürömi utcai kápolnánál (július 22.); Kőkápolnai búcsú, a Szentendrei úti kápolnánál (szeptember 9.).

Házhoz küldi kifünő ebédjét a

BELLEVUE

Attila-utca 58. T. 528-84

P 1.40-ért

Családi menü ára, mely bőségesen elég 2 felnőttnek **P 1.80**

Budai Általános Takarékpénztár

Részvénytársaság

Budán, II., Fő ucca 9.

Elfogad kamatoztatásra takarék- és folyószámlabetéteket.

Lekötött betétek után megállapodás szerint magas kamatot térítünk.

Akár venni, akár eladni ónajt ingatlant, forduljon bizalommal ujonnan bevezetett ingatlan osztályunkhoz

Mindennemü bank- és takarékpénztári ügyben készséggel állunk rendelkezésére.

Safe deposit

Mibe fektessem tőkémet

hogy értékállóságát, jó jövedelmét netto (7—8%) biztositsam? E kérdésre ad választ megjelent pótismertetőnk (tervekkel)„ amelyet díjtalanúl megküldünk. — A Gellérthegy alján, a Gellértfürdőnél, a legelőkelőbb villanegyedben fekvő, hegymászás nélkül megközelithető Kelenhegyi út 24. (Mányoki út 7.) alatti **„PARK-OTTHON"** társasvillánk (huszadik társasházunk), mely a főváros egyik legjobbfekvésü legértékesebb ingatlana, már tető alá került. Mindössze 6 önálló telekkönyvezésü, a **Batthyány-ősparkra** néző, délifekvésü, sajátkertes pazar lakrész, loggiákkal, csodás körkilátásos tetőterrasszal. Kapható még 1 három és pár 4 (esetleg 5 szobás) lakrész. Parkoktól övezett szomszédos Mészöly u. 5. sz. áprilisban beköltözhető, **gyönyörü társasvillánkban** még kapható 1 két- és 2 háromszobás versenyenkivüli öröklakás, csendes, pormentes, napsütéses, központi fekvésben. 30 éves adómentesség. Díjtalan bérbeadás

„CENTRUM" Házépitő-Vállalat,

Horthy Miklós út 15. (Tel.: 69-3-01.)

Ékszereket, órákat! olcsón Rácz Miklós

órás és ékszerésznél
I. ker., Alkotás-utca 11.
a Délivasuttal szemben
Óra és ékszerjavitások, saját műhelyben 1 évi jótállással a legpontosabban készülnek.
Mélyen leszállitott árak!
Zálogjegyet mindenről a legmagasabb áron veszek.

MENCZER

tisztitó cég

mindenféle ruhának

fénytelenitését

1 évi jótállással vállalja

Központ:

II., Zsigmond-u. 18. Tel.: 52-0-42.

FIÓKOK:

I., Győző-utca 5. (Pálya-utca sarok) Telefon: 54-9-71.
I., Attila-utca 51. (Bellevue mellett)
II., Török-utca 10. (Irgalmasoknál)
IV., Váci-utca 36. (Duna-u. oldalon)
V., Lipót-körut 21. Telefon: 16-3-68.

CIMFESTŐ

Első budai, legrégibb cimtáblafestészet
VÁLI GÁBOR, II, Iskola ucca 16.
Alapitási év: 1895.

WC FÜRDŐKÁD, kályha, mosdó stb. szabott áron
HUBERT, Liszt Ferenc tér 4.
Telefon: 22—2—67.

HÁZ

Pasaréti úton autóbusz végállomásnál egy 3 és egy 8 szobás villa eladó.

LAKÁS

Ménesi úton épülő társasvillában elkülönített két szoba hallos, azonkivül egy- és háromszobás öröklakások kaphatók. A lakások ára kerttel, mosó-, szárító-, és vasalóhelyiséggel, közművekkel, nagyméretü, levegős szobákkal a legminimálisabb: 2 szoba, hallos lakás 15 ezer P. Ugyanitt egy hasonló helyiségekkel épitendő családi ház 30 ezer pengővel többe kerül! Bővebbet: Telefon: 52—3—71.

2—3—4—5 szobás hallos öröklakások luxus kivitelben, központi fütés, melegvizellátással az Attila utca 95—99. számú társasházban olcsón eladók, esetleg bérbeadók. Közelebbit: Stilus épitő rt. irodájában, I. Attila utca 95. Telefon: 55—8—36.

1 szobás garcon és 3 szobás hallos, erkélyes, Vérmezőre néző, gyönyörü modern lakás azonnalra kiadó. Érdeklődés a házfelügyelőnél, I. Lógodi utca 63., vagy telefonon: 55—0—35.

1 szobás, hálófülkés, komplett LUXUS lakás, Vérmezőre nyiló erkéllyel, központi melegvizfütéssel május 1.-re kiadó. Bővebbet: I. Lógodi u. 60. Telefon: 55—0—35.

Krisztinavárosban zaj és pormentes, napsütéses hegyilevegőjü 2 szobás és 3—4 szobás hallos, erkélyes összkomfortos úri lakások azonnal kiadók. Gyönyörü kilátással a budai hegyoldalra. 61-es villamos,- 4-es autóbuszmegállóknál közvetlenül. Győri út 24. Telefon: 53—4—20.

Épülő modern bérházban luxuskivitelü,, 2 szoba hallos és 1 szoba hálófülkés lakások november 1-ére kiadók. Széll Kálmán tér mellett, Káplár u. 7. Érdeklődés a helyszinen.

Főlépcsőházi bejárattal 1—2—3—4—5 szobás legmodernebb lakás Budapest legegészségesebb helyén kiadó. Bővebbet telefonon 52—7—80.

Üzlethelyiségek kiadók. Bővebb felvilágositás I. Naphegy utca 21. szám. Telefon: 52-7-80.

TELEK

Rózsadombon, Törökvész út 79. közmüves, 263 öles telek olcsón eladó. Cím: a kiadóban.

160 négyszögöles telek a Pasaréti út legelején, déli fekvésü, 14.000 P-ért sürgősen eladó. Tulajdonos telefonja: 85-3-54

Olcsó áron eladó a Rózsadombon, Törökvész úton, 263 öles közmüves telek. Cím a kiadóhivatalban. Telefon: 50-2-96.

Kóstolja meg

Szekszárd világhirü borait!

HÁRI JÁNOS

egykori szekszárdi fazekasmester kedves borát méri ki a

„Szekszárdi Borpince"

az ottani borvidék állami ellenőrzés alatt álló Pinceszövetkezetében részes bortermelők kimérése:

VIII., József u. 19.

Budaiaknak azt a kedvezményt nyujtja, hogy ötliteres rendelést díjtalanul házhoz szállit.

Világhirü szekszárdi

bikavér . .	literje	80 fill.
Sötét kadarka . .	„	60 „
Asztali fehér . . .	„	60 „

Fekete Sándor
üzletvezető.
Telefon: 32—0—60.

Krisch Fekete János

tetőfedőmester

Budán, I., Karolina út 16.
Telefon: 69—5—59.

gróf Mailáth József szálloda-bérház
ZSIGMOND L.

Rózsadombi Étterme

Minden este tánc, szalonzene. Vasárnap és ünnepnap ötóral tea, tánc.

Központi fütést,

használati melegviztermelő-, vízvezeték- és csatornázási berendezéseket készit

Duska és Riedlmayer

Budán, II., Batthyány ucca 67
Telefon: 55—9—75.

Laptulajdonos: VIRÁG ÉS TÁRSA
Felelős szerkesztő: Virág Béla.
Kiadásért felel: Virág Béla.

Neufeld Zoltán (Pannonia) nyomda Budapest, VII., Rombach-u. 8. Tel. 42-3-09

XXXI. évf. 1157. sz.

ELŐFIZETÉS
Egy évre . . 24.— P
Negyed évre . 6.— P
Egyes szám 40 f.
Egyesületek, amelyek nek hivatalos lapja, tagjai *féláron* kapják

Budai Napló

1934. február 17

HIRDETÉSEK
Egy hasáb széles, 1 mm. magas sor egyszeri közlésnél 30 fill. Szövegsor ára 2 P. Ismertető közlemények megállapodás szerint.
A hirdetés dija mindenkor előre fizetendő.
Állandó hirdetőknek nagy kedvezmény

Buda érdekeit a várospolitika, közélet, közgazdaság, társadalom és művészet terén szolgáló ujság

FELELŐS SZERKESZTŐ:
VIRÁG BÉLA

Szerkesztőség és kiadóhivatal: II, Batthyány u. 63.
Telefon: 50-2-96. Hivatalos órák: délután 4—6-ig.

Fölösleges gondok

Irta: **Kozma Jenő** dr.
orszgy. képviselő

Ne rakjunk fölösleges gondokat, a mai nehéz helyzetben ennek a szegény városnak a vállaira, ahol garasokat igyekeznek megtakarítani, hogy egyensúlyban tarthassák a költségvetést, de napról-napra milliókat követelő tervekkel állnak elő egyesek és testületek, mint amilyen a *Nemzeti Stadion,* a *Tabán rendezése* és ami talán a legfontosabb, a *Fürdőváros* megalkotása. Igy ahogy ezeket a kérdéseket fölvetik, nem állják meg a helyüket. A két előbbitől eltekintve, sürgős a fürdőváros kérdésének mielőbbi praktikus elintézése. Ennek a kérdésnek anynyiféle megoldása van, ahány félét akarunk. A mai viszonyok között nekünk azt kell elfogadnunk és azt kell létesítenünk, ami — nagy szegénységünk mellett — lehetséges és megfelel a gyakorlati életnek.

A fürdővárost
adja a budai Dunapart.

Minden fürdőnk és minden gyógyforrásunk a Duna mentén fekszik s így fürdővárost építeni külön ma teljesen elhibázott elgondolás. Nekünk

meg kell teremtenünk
parkszerüen az összefüggést

a Szent Gellért—Rudas—Rác—Király—Lukács és Császárfürdő között, ami csak a Duna mentén képzelhető el észszerűen és — már is megvan a fürdőváros. A mai adottság mellett szebb helyre nem is építhetjük a fürdővárost, mint a Duna partjára. Természetes súlypontja a Margit-rakpartra esne, ahol csak föl kell szedni az aszfaltot és kihelyezve a villamosvasutat, átteni sinjeit a Duna szélére, viaduktusra, vagy teljesen beszüntetve ezt és autóbuszközlekedéssel pótolni, — s az így felszabadult Margit-rakpartot parkirozva

a világ legszebb
folyammenti sétányát

kapnánk, ahova nem kellene más, mint néhány *gyógyszálló* építése és külön e célra épített *gyógyautók* közlekedése. Ezek a hatalmas gyógyautók, kellő személyzettel szállítanák a betegeket a fürdőkbe és vissza, a betegek kisérői pedig minden igényt kielégítő üdülőhelyet találnának a parkszerűen kiépített Dunaparton. A szoba ablakából a legszebb panorámát kapja a beteg.

Ebbe a dunamenti gyógysétányba beleilleszthető a Gellérthegy is, mint magaslati sétahely. Bekapcsolható a Várhegy keleti lejtője a maga kedves csendjével, — de még a rózsadombi villaváros is. Gyönyörüen kiegészítené ezt a gyógysétányt a közvetlen közel fekvő Margitsziget. Mindez csak megfelelő közlekedést kíván.

Délen az Erzsébet Sósfürdő és a keserűvíz források között ma nem nehéz a jövőbeli összefüggést biztosítani. Északon pedig a Duna mentén elmehetünk idővel a Római fürdőig, — vagy hegyet-völgyet keresve, ki a Szépvölgyön át, fel a gyönyörű Mátyáshegyi parkba.

Ma, amikor nem áll módunkban áthelyezni — *Pávai Vajna Ferenc* nagy elgondolása szerint — a mi nagynevű fürdőtelepeinket a Duna mellől a hegyek közé, tehát nem vihetjük gyógyforrásainkat a kedvesebb, üdébb, egészségesebb, erdőövezte hegyvidékre, — meg kell találnunk a módot, hogy a hegyvidék szépségeit, — ha nem is tökéletesen, de nagyrészben — hozzuk le ide a gyógyforrások mellé. Kertészetünk oly magas fokon áll, hogy rövid időn belül megoldható ez a kérdés anélkül, hogy milliós terheket rónánk a székesfővárosra.

Nem hiszem, hogy

ne tudnánk találni
külföldi tőkét,

amely fölépítené a dunaparti gyógyszállodákat, ami egyúttal erős külföldi propagandára is adna alkalmat, mert ez az idegen tőke mindent megmozgatna, hogy idevonzza az idegeneket és biztosítsa szállodáinak a forgalmát.

Az így elgondolt fürdőváros minden különleges erőlködés és erőszak nélkül az adott viszonyok között épülne fel — lassan, ahogy azt az idegenforgalom megkövetelné — természetesen, ahogy azt a fürdők és gyógyforrások mai elhelyezkedése adja, — józan számítások alapján, amire nehéz viszonyaink kényszerítenek. Az egeket ostromló nagy tervek ott születnek, ahol minden felelősség nélkül tetszetős, színes léggömböket igyekeznek fölengedni a magasba, de azok aztán rendszerint el is pukkadnak, mint a szappanbuborék anélkül, hogy a fürdőváros kérdését előbbre vitték volna.

közcélokat szolgáló közös területe lesz az államnak és a fővárosnak. Gyakorlótérnek megfelelő térséget szolgáltasson cserébe máshelyen a főváros. Ha fontos és nemzeti kérdés a fürdőügy, akkor ez kapcsolható a nagy nemzeti ünnepeket amphitheatrálisan kiépült magábafoglaló csarnokhoz, amely egyúttal központja volna, annak a fürdőügyi parknak, mint a fürdőváros központja.

Szét kell tehát választanunk teljesen az olimpiai játékok és versenyek rendezésére építendő stadiontól, a nemzeti ünnepeket, mert míg az előbbiek rendezhetők kivül és távoleső helyeken, viszont a nemzeti ünnepek csak a város belsejében tölthetik be hivatásukat.

A nemzeti stadion számára két terv alakult ki oly módon, hogy azokkal foglalkozni érdemes. Az egyik az aranyhegyi megoldás, amit elősegít az ott érdekelt telektulajdonosok által remélt telekáremelkedés, amelynek kedvéért az érdekeltek szívesen hoznak majd áldozatot. Ellene csak a távolabbi fekvés szól, — a közelebb fekvő Bécsi úti megoldást a téglagyárak kibányászott területe viszont a stadionnak odavaló építését tolja előtérbe, mert ezek a téglagyárak így megszabadulnának a terület feltöltésével járó óriási költségektől és elmaradna annak a földmunkának a szintén nagyarányú költsége, amely az aranyhegyi árok amphitheátrumszerű kivájásával jár. Ma az a vélemény kezd kialakulni Budapesten, hogy úgy az aranyhegyi megoldást, mint pedig a téglagyári megoldást az állam és város megterheltetése nélkül is meg lehet oldani. Az Aranyhegy vidékén telkekkel rendelkező tulajdonosok még a saját költségükön is fölépíthetik a stadiont, az állam és város némi segítségével, — mint ahogy a téglagyárak is fölépíthetik azzal a költséggel amivel ennek a kibányászott területnek a rendezése jár, mindkettő pedig azzal az előjoggal, hogy néhány évtizeden át ennek a Stadionnak a bevétele, megfelelő ellenőrzés mellett, az építés költségeinek a törlesztését szolgálná.

Csináljuk úgy, mint Debrecen, ahol a meleg strandfürdő tavának létesítésekor a kiásott földet úgy hordták ki a közeli erdőbe, hogy játszva elkészült a debreceni Stadion, — a debreceni polgármester egyszerű rendelkezésére.

A kérdés legcélszerűbb megoldása, nézetünk szerint, tehát az volna: — rezerválják a nemzeti parkká átépített Vérmezőt nemzeti ünnepek számára, — a sport középponttal egybekötött Stadiont pedig építsék fel a közpénzek lehető megkímélésével az Aranyhegyen, vagy a Bécsi úton az érdekeltek a felsorolt módozatok mellett.

Atilla: 433-1933

— Az ezerötszázadik évforduló világünnepe —

Az 1933. esztendő Bendegúz fiának, Atilla fejedelem trónralépésének 1500-ik jelentőségteljes nagy éve. Atilla teljes címe: „Atilla, a húnok, a médek és a dákok fejedelme". E népeken keresztül ő maga és fajtája Kina határaitól s az indiai Gangestől Nyugat-Európa szívéig és az északi hideg tengertől a déli óceánig terjedő birodalmon uralkodott. 800 krónikás irat, regény és szindarab, szerte a világon, ami Atilláról megjelent, Atillát a húnok fejedelmének és egyben a magyarok ősi királyának tudja. A törökök indulója a versek visszatérő soraiban biztatónak zengi: — „Ne feledd, hogy Atilla volt a te ősapád!" A bolgárnép viszont Atilla fiától, *Irnáktól* származtatja első királyát. Az erőslelkű székelyek, a dákok (tekék) utódai Atilla itt maradt hún népe voltak. Húnokból telett India java harcos népe és vezető fejedelmeik; ugyanúgy Csaba, Atilla királyfi visszatérő húnjai és maga leszármazottjai alkották meg a magyar vezető törzsek és fejedelmek szine-javát is.

A nagy magyar Alföld tágas térségeiről vonultak keletre, az Uralig, a hún halmok jelző-póznái, amelyek éji tűzcsóvák jeleiben, onnan hívták fegyverbe India határairól a fehér-húnokat, Kina szomszédságából a hún-fajta avart, a Kaukázus aljáról a kazár-húnokat, Média vidékéről a parthus-skythákat, Kis-Skythyából, a Duna alsó folyása mellől és Pannoniából az ugyancsak skytha-dákokat. Fegyverbe szállt valamennyi s Atilla intésére, parancsára felsorakoztak itt mind, sorra, a nagy magyar Alföld térségein, hogy, mint Isten akaratából való nép-hatalom, a tespedő lelkivilágok helyébe új szint hozzanak és erőt adjanak s a megtapodott ethika helyett Istennek tetsző újat teremtsenek!

Szent Genovéva, Páris városának oltalmazója, Párisért könyörögve, Atillánál nemes meghallgatásra talál. Nagy Leó pápa ugyanígy könyörög Atilla előtt Róma és a keresztény világ megkíméléséért, mondván: „A senatus és a római nép, egykor a földkerekség legyőzője, most, mint legyőzött kérve kér tőled kegyelmet, könyörög életért hozzád, királyok királya, Atilla! — aki az isteni szóra hallgatva, Román keresztül megkegyelmezett a keresztény világnak.

Ennek a hún-magyar ős királynak, a világ urának, Isten ostorának, Attilának az ezerötszázadik évfordulóját ünnepli most a magyar nemzet.

Érdekelné Budát is, hogy ki és hol ünnepli? (Z. F.)

Pénz nélkül nincs fürdőügy

Egy szó nyilallott e városon keresztül s e röpke szóban annyi a fájdalom, hogy szinte megbénul tőle az a lüktető élet, amely látszatképen él a fürdőügy körül. Ez a röpke szó, csak annyi, hogy: — pénzt, mert régi rossz budai közmondás, mely szerint „pénz van", az nincs — „pénz nincs", az van. És a mi fürdőügyi nagy kérdésünknek is az a baja, hogy valami pénz mindig kellene hozzá, néha sok, néha kevés, de, sajnos, se kevés, se sok pénzünk nincsen.

Budapest székesfővárosnak pedig okvetlenül meg kell oldania ezt a pénzkérdést. A világ egyik leggazdagabb városa Budapest s így egyáltalában nem képezheti kérdés tárgyát, hogy vagyonának latbavetésével ne sikerülne létesítenie olyan

fürdőügyi bankot,

amely bel- és külföldi tőkéből alakulna, lehetőleg 25 millió pengő alaptőkével és előlegezné azokat a költségeket, amelyek mindegyike hasznos beruházás és befektetés és — ahogy a Hungária-forrás kicsiben bizonyította — nemcsak a befektetett tőke kamatait hozná meg, hanem a tőkét is törlesztené.

Ez a „fürdőügyi bank" kezelné a fürdők és gyógyforrások összes jövedelmét, intézné a fürdővendégek összes pénzügyeit, ide folyna be minden a fürdőkkel kapcsolatos bevétel, ami olyan forgalmat biztosítana ennek a banknak, hogy semmi szín alatt sem dolgozna veszteséggel. Kiváló pénzügyi szakemberek véleménye szerint egyik virágzó bankja volna Budapestnek és mint félhivatalos intézmény teljes fedezetet nyujtana azoknak a belés külföldi pénzintézeteknek, akik a szükséges 25 millió alaptőkét ide befektetnék. A külföldi tőkét már azért is bele kell kapcsolni, mert ez is segítené a világpropagandát, hogy növelje a forgalmat. Szervezete hasonlítana a Községi Takarékpénztárhoz, de esetleg

segítene megoldani az IBUSz vajudó kérdését

és új alapokra fektetve ezt a túltengő intézményt, magába olvasztaná, megmentve ezzel az ott működő értékes erőket és céltudatosabban hasznosítaná azokat a monopóliumszerű előnyöket, amiket ez a vállalat élvez.

A kérdés sürgős, mint ahogy minden sürgős, ami ebben a városban új életet, új forgalmat, új kereseti lehetőségeket teremt. **Tatardy Gergely**

A Vérmező kérdése

Parlagon hever Buda központja

Irta: Hennyey Vilmos dr.

Időszakonkint előtérbe kerül, s mindinkább megoldást sürget egy sportközpont s ezzel kapcsolatban a Stadion felépítésének kérdése. Néhány ügyes tervező építész olyan tervekkel állott a közönség elé, amelyek izgalomba hozták az ott érdekelt telektulajdonosokat egyrészt, — másrészt pedig a sport iránt érdeklődő társadalomban ébresztették fel azt a tudatot, hogy Budapestnek már most okvetlenül szüksége van Stadionra.

Tény, hogy olyan nagyarányú világváros, mint aminőnek igérkezik — a várossal összeépült, szomszéd községek bevonása után — a másfélmilliós lakosságú Budapest, nem nélkülözhet olyan központi sportfórumot, mint amilyen a Stadion, habár annak gyakorlati céljait még eddig senki sem tudta bizonyítani. Arra tényleg kár milliókat pazarolni, hogy minden hatvan-nyolcvan esztendőben olimpiai versenyeket rendezzenek Budapesten. A tervező építészek igyekeztek is a Stadion építése melletti érvelésüket úgy csoportosítani, hogy azt a hitet keltsék, mintha arra a Stadionra hetenkint egyszer-kétszer, de legalább is havonkint egyszer szükség volna. Oda tervezik az országos, helyi és más ilyen versenyeket, de a legnagyobb érvük az, hogy ott rendeznék *a nagy nemzeti ünnepeket* is.

Ha ezek tények, akkor nagyon fontos a hely kérdése. Az olimpiászi versenyekhez, mint világeseményekhez kihozhatjuk a nagyközönséget a solymári völgyig, az Aranyhegyig, de nem hisszük, hogy a heti kis helyiversenyekhez oda közönséget lehetne kicsalogatni. Ami pedig a nemzeti ünnepeket illeti, azokat megfelelően csakis a város belsejében rendezhetjük. Igy kerül előtérbe ismét a *Vérmező,* amit a szerencsés véletlen megmentett attól, hogy telekspekulánsok beépítsék. Ennek a 21 holdas területnek Buda szívében, a tulajdonjogát eddig sem sikerült teljesen rendezni. Ugy tudjuk, hogy a katonai kincstár ellen pert is folytatott a főváros, még a régi monarchia idején, de hogy abban végleges döntés történt volna, nem tudjuk. Ma a helyzet megváltozott és ami a katonai kincstáré, az a magyar államé és ami az államé, ahhoz joga van a nemzetnek, s ha nemzeti kérdésről van szó, amit Budapesten kell megoldani, akkor az állam és a főváros föltétlenül kell, hogy megtaláljak a megegyezést. A nemzeti egység lelkes megalkotója és vezére, *Gömbös Gyula* miniszterelnök nem fog elzárkózni az elől, hogy a nemzeti egységet szolgáló nagy nemzeti ünnepek megfelelő térhez jussanak és bizonyára szívesen ragadja meg az alkalmat, hogy bizanyítsa Budapest iránt való jókaratát és szeretetét. Kisérhetik ezt erős kikötések, amelyek szerint ezt a területet bérházakkal beépíteni nem szabad és ez a terület örökkén-örökké nemzeti

Uj elgondolások a Tabánról

— India nyári pihenője —

Valami különös idegenkedéssel fogadta a nagyközönség azt a pályázatot, amely látszólag igen értékes terveket hozott forgalomba, de mintha megérezte volna a közönség, hogy ez mégsem az, amit az új Tabántól vár. A tervek mindegyikében van valami szembeötlő nagy hiba, de azért mindezeken segíteni lehetne, ha ez volna az igazi megoldás. Csakhogy nem az. Drága magánépítkezéssel ezt a kérdést évtizedekig nem tudnánk megoldani, mert a magyar tőke sehogy sem birja ezeket a rettenetes telekárakat, amelyek a jövedelmezőségnek még a lehetőségét is kizárják.

Ide olyan megoldás kell, amelv eredményében

európai látványosságot
biztosit Budának

még akkor is, ha a megoldás nem szolgálja közvetlenül a fürdőügyet. Nem is szerencsés gondolat, hogy reumás betegeket hegymászásra kényszerítsünk. De föltétlenül szolgálná az idegenforgalmat és fürdőügyet olyan szokatlan látványosság,, amely minden különösebb propaganda nélkül, mint érdekes különlegesség és látványosság vonzaná ide az európai nemzeteket is.

Ne keressünk mindig sablonos megoldásokat.

A mi megingathatatlan meggyőződésünk az, hogy — Budabath, Budatherma, — Budailág, — vagy bármi néven nevezzük is Buda gyógyfürdőt, csak a Kelet révén lesz világfürdő és tesz szert világhírre, ha ez irányban céltudatos munkát végzünk. Neves építészeink közül *Medgyaszay* István is járt Indiában, hogy a keleti népek meseszerű építkezését tanulmányozza és alkalma nyílt ott indiai fejedelmekkel beszélhetni arról, hogy

a délövi forró nyarat
töltsék Budán,

ahol a hőség elviselhető és a gyógyvizek kincseit találják. Két indiai fejedelem szívesen fel is ajánlotta, hogy itt villát építve, egészsége helyreállítását is kereshesse. Indiá-

Budán:
II., Margit-körut 6. sz.
(Zsigmond-utca sarok)
Telefon: 52-0-36.

ban 363 önálló fejedelemség van és azoknak talán a fele *hun-szittya eredetű* s így rokonunk. Meg van tehát a természetes kapcsolat és, ha Budapest székesfőváros megtalálná a módját annak, hogy 30—40 ilyen fejedelmi családot Indiában azzal igyekezne annak a szerencsés eszmének megnyerni, hogy Budán töltsék a nyarat,

a Tabán kérdése már is ragyogó megoldást nyerne.

Az egyik módja az volna, hogy

alkalmas telket ajánlana a város ezeknek a fejedelmeknek a Tabánon,

ami talán megérné az áldozatot, mert divattá tudnánk tenni Indiában, hogy az uralkodó családok Budán, a Tabánon töltsék a nyarat és akkor nemcsak az a 30 fejedelem élne itt, hanem külön csoportok alakulnának a budai hegyvidéken és megteremtenék azt a világraszóló látványosságot, amely Budára vonzaná a nyugatot.

Ezelőtt három évvel már fölvetette ezt az eszmét e lap hasábjain *Nemes* I. György dr., aki azt indítványozta, hogy „.... a Tabánnak a Gellérthegy lábához eső és a fürdővároshoz tartozó részén bizonyos parcellákat a főváros felajánlana a velünk baráti viszonyban levő államok népjóléti (rokkant) intézmények, államfőinek gyógyintézmények, szállók, villák építésére, — miként azt a *bolgár példa igazolja ...*"

„.... Lehetetlennek tartom, hogy pl. az itt járt és oly elragadtatott *patialai* maharadzsa, — vagy a *japán* császári hercegi pár ne fogadná szívesen és nem építené föl villáját a fölajánlott telken. . ."

Mindenesetre merész elgondolás, egészen elüt a hétköznapi megoldásoktól. De föltétlenül megéri, hogy néhány hónapra félretegyük egy minden eredetiséget nélkülöző pályázatot és — felhasználva az itt járt maharadzsák itt szerzett kedves emlékeit — megtegyük ezt a kísérletet. Ha nem is lesz eredménye, nem ártunk vele az ügynek.

A budapesti idegenforgalom és fürdőügy hivatalbeli vezére *Kovácsházi* Vilmos tanácsnok minden gyakorlati eszme iránt kellő fogékonysággal rendelkezik és talán szívesen foglalkozik ezzel a gondolattal is, mely ha nem is származott kebelbeli embertől, hanem a budai irodalmi és művészi egyesületnek, a *Hollós Mátyás Társaságnak* egyik legutóbb megvitatott elgondolása, amely lehetővé tenné a ma nagyon hiányos magyar tőke nélkül a Tabánnak oly mesésarányú beépítését, amely föltétlenül nagy előnyére válna Budapestnek.

Még egyszer Casanova és a budai mende-monda

Fenyő Miksa, az illusztris író szólt hozzá a Budai Napló legutóbbi számában *Berényi* János gróf egy előbbi cikkéhez, amelyben az utóbbi úr Giacomo *Casanova* di Steingalt Cavalierenek állítólagos budai tartózkodásáról, mint valóságról írt.

Fenyő Miksa a leghivatottabb arra, hogy a kérdéshez hozzászóljon, hiszen 1913-ban kiváló nagyszabású tanulmánya jelent meg Casanováról. Ő volt az első, aki a 18. századvégi nagyvonalú diplomáciai pályafutást megfutó Lovag életével és működésével behatóan és kritikailag foglalkozott. Fenyő Miksa tanulmánya megjelenése előtt a magyar köztudat csak a „trágár Casanova" írói személyét ismerte, a Lovag „Emlékiratai"-ból ugyanis számos silány és ostoba pornográfus ponyvaregény keszült. *Fenyő* Miksának tökéletesen igaza van: a *Mémoires* egyik kiadásában sincs szó a Cavaliere budai tartózkodásáról.

Eddig rendben is volna a dolog. Legyen szabad azonban egy érdekes furcsaságra rámutatnom. 1913-ban — ha jól tudom, Elek Artur tollából — valahol megjelent egy novella, mely *Casanova* budai szerelmi históriáiról szól. 1928-ban a história egy ujabb budai tárgyú novellában megjelent. Néhány hét mulva egy tabáni tárgyú előadásban megemlékeztem a budai Casanova-mende-mondáról. Megemlítettem Fenyő Miksa tanulmányát és a novellát, mely elgurította a mende-monda szárnyaskerekét. Legnagyobb megdöbbenésemre néhány nap mulva egyik napilapunk vasárnapi számában cikk jelent meg „Casanova tabáni házáról". A cikk mellett ott volt a szóbanlevő duplamanzárdos, kispolgárias barokk-ház is, a Hadnagy utca 14. számú háza. Két hét mulva a *Litteratura* mint harmadik változatot közölte a mende-mondát, illetőleg egy finoman írott, novellaszerű írásban, mint valóságot közölte ezt. Én erre a Nemzeti Ujságban és a Budai Naplóban megírtam a mende-monda kialakulásának menetét. Legutóbb megint a *Budai Napló*-ban írtam a mende-mondáról.

Ezzel szemben — a Budai Napló 1913.-i évfolyamát forgatva, annak április 23-i számában egy *Casanova Budán* című cikket találtam, *mely források megnevezésével közli azt, amit én 1913-ban mint novellát olvastam.* A *Budai Napló* cikke nevezetesen elmondja, hogy a „Mémoires"-t 1836-ban *Zech* József brassói teológus magyarra fordította. E fordítás alapján *Held* Albert írt egy Casanova-tanulmányt. Ebben leírja a Cavaliere budai napjait. Ezek abban az időben estek meg, mikor a Cavaliere megszökött a Doge-palota padlásán levő börtönből. Fiumébe szökött egy bárkán. Itt megismerkedett Hoyos Lajos gróffal. A gróf rábízta barátnőjét, egy kis francia színésznőt, arra kérve a Lovagot, hogy kísérje a dámát Budára. A Lovag a hölgyikével el is indult Budára, ahol reumáját akarta gyógyíttatni az egyik tabáni Török fürdőben, de Pécsett Kisfaludy János sümegi földbirtokos megszöktette az erre úgylátszik, könnyen kapható hölgyet. A Lovag a Tabánban Kosztits Péter vendégfogadósnál vett szállást. „Ez a ház máig is áll a Hadnagy utcában" írja Held illetőleg a Budai Napló. A Lovagot a csinos Kosztits Száva, a vendégfogadós lánya szolgálta ki. Beleszeretett a Lovagba, de a lány két udvarlója Velics Petar és Markocac Petar éjjel-nappal vigyáztak a lányra. Egy este szökést próbáltak, de a két legény kocsijukat a Gellérthegy tövében elfogta, a Lovagot félholtra verték, Velics bicskájával még a Lovag bokájába is beleszúrt. A leányt hazavitték, a Lovagot vérbe fagyva ott hagyták az úton. Hajnalban magához tért elvitette magát Schneidner József belvárosi ötvösmesterhez. „Féltem," — írja Casanova — „hogy a két rác legény a Dunába dob. Ha ez Velencében történik meg, a Lagunák vize lett volna a sírhelyem." Pesten találkozott régi ismerősével, Dobay kapitánnyal. Ez orvost hozatott a félholt Lovaghoz, sőt holmijait is áthozatta a tabáni vendégfogadóból. A szép Szávát ezalatt már eljegyezte a megbocsájtó Velics Petár.

Mi igaz ebből? Ki volt Zech József, a brassói teológus és hol olvasta az esetet? Ki volt Held Albert és hol jelent meg tanulmánya? Vajjon nem Casanova egy 1788-ban megjelent másik írásában — Histoire de ma fuite des prisons de la République de Venise-ben — van szó az esetről? Tény, hogy 1755-ben került a velencei börtönbe és onnan csak másfél év mulva szabadult meg.

Lehet, hogy a Zech-féle fordítás is misztifikáció. Addig míg valaki rá nem szánja magát arra, hogy ennek a kérdésnek utána nem jár: — Nem dönthető el, mi és mi nem igaz a Casanova mende-mondából.

Bevilaqua Borsody Béla dr.

SZENT GELLÉRT
GYÓGYFÜRDŐ
Vízgyógyintézet,
Külön férfi és női osztály.
A legmodernebb berendezés.
Szakképzett személyzet.

Vissza a magyar nevekhez!

— A hét vezér neve mindennapi név Keleten —

Kedves munkatársunk *Margittay* Rikárd dr. kimutatja alább közölt tanulmányában, hogy már az ószövetségben is szerepeltek olyan magyar nevek, mint Árpád, Attila, Béla és a nemzeti érzést erősítené, fokozná a nemzeti öntudatot, ha lassan visszatérnénk azokhoz az ősmagyar családi nevekhez, amelyek a történelemből ránk maradtak és itt-ott elvétve még élnek nálunk, de élnek föltétlenül a *turáni* világban és élnek *Indiában,* ahol hétköznapi nevekként szerepelnek: — Ond, Kond, Tass, Huba és Előd. A régi okmányokban találjuk az alábbi keresztneveket: Bencs, Betlön, Bocsó, Szabolcs, és a női nevek között Gyöngyőke, Gyöngyvér, Menyétke, Saraldu és bizonyára találnánk még sok ilyet, ha ezt valaki tanulmány tárgyává tenné.

A németek mesterségesen csináltak ilyen neveket: Wolfgang és Gotlieb, hogy védekezzenek ezzel a nemzetköziség ellen. mi pedig kapvakaptunk az olyan furcsaságokon, mint Adolár, Alfonz, Albert, Gaston, Fülöp, Izsó, Soma, Kamil, Jákó, Manó, Móric, Konrád, Miksa, Vilmos, amikhez igazán kevés közünk van.

A keresztény vallás csak azokat a neveket fogadja el a keresztségben, amely neveknek a vallásban szentjeik vannak és talán ez okozta, hogy a régi szép magyar nevek lassan kikopnak a nyelvből. Nem baj. Egy kis erőszakkal megint be tudjuk őket hozni, ha megerősödik nemzeti öntudatunk ,amit szolgálni kíván az alábbi kis tanulmány is.

Magyar nevek az Ószövetségben

Nem tartozunk ama túlzók közé, kik boldogult Horváth Mihály nyomán Nabukodonozor babylóniai király neve alatt „nagy bunkóval hadakozó úr"-at értenek, de mégis csak feltűnő, hogy a Biblia lapozgatása közben lépten-nyomon akadunk oly nevekre, melyek nyelvünkben, — és csakis a magyar nyelvben, és másban nem, — ma is úgyszólván változatlan alakban megvannak. Nem látszik valószínűnek, hogy e személy és városnevek a Biblia nyomán kerültek volna bele az e nevek használata idején ugyan még „pogány hiten" levő de már akkor „egyistent valló" magyarok nyelvébe, hanem inkább valami közös eredetre kell gondolnunk, annál is inkább, mivel e nevek a Bibliában túlgyakran fordulnak elő, mintsemhogy véletlen játékának lehessen e sok hasonló hangzást tulajdonítani. — (Károli Gáspár féle ford.)

Igy pld. Arad, mint Hebrontól délkeletre eső Judeai város szerepel Kánaánban:

„És Keneusnak, a Mózes ipának fiai is felmentek a pálmák városából a Juda fiaival, a Júda pusztájára, mely délre van Aradtól és elmentek és betelepedtek a nép között." (Birák I. 16.)

„Mikor pedig meghallotta a Kananeus, Arad királya, aki lakozik vala dél felől, hogy jön Izrael a kémeknek utána, megütközék Izraellel és foglyokat ejte közülük" (IV. Móz. 21, 1. és 33, 40.)

De szerepel Arad, mint személynév is, mint a Benjamin törzséből való Zebadia fia (I. Krón 8. 15.)

Igen gyakran fordul elő **Árpád,** mint egy Észak-Syriában, Aleppótól északnyugatra fekvő város neve.

„Hol vannak Hámátnak és **Árpádnak** istenei? Hol Sefárvaimnak, Hénának és Hivvának istenei? És Samatriát is megszabadították-e az én kezemből?" (Kérdi az Ur e pogány városok (!) elpusztulása után.) (II. Kir. 18. 34.) „Hol vannak Hámát, **Árpád** és Sefárjáim városok királyai?" (U. o. 19, 12.)

„Megszégyenült Emát és **Árpád,** mert gonosz hírt hallottak és remegnek, mint a háborgó tenger, mely nem nyughatik." (Jeremiás 49, 23.) „Nem megvettem-é Kálnót (!) mint Karkemist és Hamátot mint **Árpádot,** Samatriát, mint Damaskust? (Ésa. 10, 9. 37, 13.)

Sűrűn olvasgatjuk a **Béla** nevet is, aki mint egy idegen faj uralkodója (!) hódította meg Edomot, amelyet saját régi fővárosából, mint uralkodói székhelyéről kormányzott.

„Király vala Edomban Béla, Behor fia s az ő városának neve Dinhába vala." (I. Móz. 36, 32.) Ezek a királyok, akik uralkodának Edom földén, mielőtt az Izrael fiai között király uralkodott volna: **Béla** Behor fia, az ő városának neve Dinhába vala. (I. Krón. 1. 43.) Benjámin fiát is Bélának hívták. Benjamin fiai **Béla,** Béker és Jediabel (I. Krón. 7. 6.) s Bélától származott a „Belaiták" nemzetsége (IV. Móz. 26. 38.)

Igen érdekes, hogy szerepel a Bibliában egy Balatan nevű babylóniai király is, akinek a hagyomány szerint **„kutyafeje"** (!) volt. Talán valami tatár ivadéktól nyerte volna nevét a — Balaton? — „Ebben az időben küldött Perodakh **Balatan,** a babylóniai királynak, Balatannak fia levelet és ajándékokat Ezékiásnak (a zsidók akkori királyának), mert meghallotta, hogy Ezékiás beteg volt." (II. Kir. 20. 12. és Esa. 39. 1.) Minthogy tudvalevően az a és o rokonhangzók (így pld. az első ember neve, Ádám, — ősmagyar nyelven „Edon" a Biblia eredeti szövegében Ódomnak hangzik, (mely szó „embert" jelent) talán itt is lehet valami összefüggés a babylóni Balatan király s az ősi magyar szent tó, a Balaton neve között? ...

Margittay Rikárd dr.

HIREK

Világkiállítás lesz 1935-ben Brüsszelben, ahogy azt a Züricher Zeitung jelenti, ami meglepetést kelt, mert eddig erről aligha tud valamit a nagyvilág.

Orel Géza dr. főigazgató e hó 11.-én a Budapesti Asztalosipartestületben a műhelynevelésről, a szakképzés révén elérhető remeklésről, a mintaszerű tanonciskoláról és a sürgősen megnyítandó gyakorlati asztalostanonc iskoláról adott elő, hogy így európai hírnevű butorasztalosságunkat megmenthessék. Nagy Antal kamarai alelnök és az ipartestület örömmel tette magáévá az illusztris előadó javaslatát.

Budai Iparosok és Kereskedők Köre a jövőben esti összejöveteleit nem **szerdán,** hanem **pénteken** rendezi és kéri tagjait, hogy úgy ezeken az esti, mint pedig a vasárnap déli összejöveteleken minél nagyobb számban jelenjenek meg.

GYERMEKKÉPEK Blahosnál II., Fő u. 81

Az Orsz. Szt. Gellért Egyesület Kamenszky Gyula vezetésével a Szent Gellért szállóban április 2.-án rendezi kultúrdélutánját.

Kempelen Farkasról, a zseniális feltalálóról nemrégen megemlékeztünk és most az egyik laptársunk is róla irva **megemlíti, hogy Buda sokat köszönhet** neki, mert a várbeli kolostorépületet színház céljaira átalakította. Nem szerencsés dícséret ez, mert a nagy zseninek ez az egyetlen, de nagytévedése és hibája. Virágh Benedek páter meg is átkozta.

Az Angolkisasszonyok zugligeti templomában a nagybőjt folyamán minden péntek délután 6 órakor szentbeszéd kíséretében, keresztúti ájtatosságban részesíti Huszár Elemér dr. lelkész a hivőket.

Vallásos estét rendezett e hó 14.-én a budai református egyház, amelynek műsorán szerepelt Csapó Mária pompás éneke, Molnár Margit kitünő szavalata és Fellner Frigyes dr. egyet. tanár színes előadása Japánról. Az estén előkelő közönség vett részt.

LORGNONOK Zibrinyinél I., Attila utca 8

A park-temetők kiképzése rövidesen megkezdődik, ahogy arról már hírt adtunk. A tabáni temetőben nyugvó 200 negyvennyolcas honvédet közös sírba teszik és nagy síremléket állítanak föléje. A vizivárosi temetőben, amelybe 1780-ba kezdtek temetkezni Buda legelőkelőbb familiái, szintén sok a történelmi emlék jellegével biró sír, amelyeket a temetőparkban a régi Buda iránti kegyelet, jeléül szintén épségben megőriznek. Az erre fordított költség közel negyedmillió pengő lesz.

BUDAI KRÓNIKA

— Ezerharminchét emberrel kevesebb született Budapesten a múlt évben — a tisztifőorvos jelentése szerint —, mint amennyien meghaltak, mert 10.104 születéssel szemben 11.141-en haltak meg. A főváros lakosságának fogyását a lassú bevándorlás ellensúlyozza.

— Házbéruzsorások karmaiban van sok helyen a főváros s ezért most felmondja az összes magánházakban elhelyezett hivatali bérleményeket.

— A fővárosi üzemek kikerülnek a Közérdekeltségek Felügyelő Hatósága hatásköre alól.

— A Vásárpénztárt próbaidőre átveszi a Községi Takarékpénztár.

— A közüzemi díjak tényleges leszállítása a pénzügyi egyensúlyt felboritaná s ezért egyelőre szó sem lehet azok leszállításáról.

— A májusi nagy idegenforgalom pénzügyi részét a Hitelbank, a Községi Takarékpénztár, a Magyar-Olasz, a Leszámitoló- és pénzváltóbank és az Ibusz közösen bonyolítják le.

— A száz fővárosi vitézi telek helyét a VI., VII. és X. kerületben jelölte ki a főváros.

— Uj idegenforgalmi irodát állít fel a Leszámitó Bank.

— Az 1934. évi kereseti-, jövedelem- és vagyonadó-vallomásokat február 28.-ig kell beadni.

— A személyzet illetményeiből levont kereseti, külön és rokkantellátási adót **február 25-ig kell befizetni.**

Ia estélyi cipők
P 8·80-tól
DIÓSI
CIPŐSZALON
VI., Teréz-körut 1/B.
Címre ügyelni!

A FŐVÁROSI KÖNYVTÁR ÉVKÖNYVE

A budapesti könyvtárak között már évek óta csak a Fővárosi Könyvtár ad ki működéséről évenkint jelentést. A Fővárosi Könyvtár most megjelent évkönyve annál is inkább érdeklődésre tarthat számot, mert a könyvtár az utolsó évtizedben Budapest legnépszerűbb és legjobban használható könyvtárává fejlődött, melynek olvasói körében Budapest társadalmi életének minden rétegéből igen nagy számmal foglalnak helyet.

A Fővárosi Könyvtár tudományos jellegű központi könyvtára ma az egyetlen intézmény, amely a szellemtudományok minden ágára kiterjeszti gyűjtését, a főváros különböző részeiben elhelyezkedő 13 fiókkönyvtár pedig a széleskörű közművelődés szolgálatában áll.

A mai közállapotok a közművelődés fejlődésére éppen nem kedvezőek. Ezért különös érdeklődésre tarthat számot a könyvtár évkönyve abból a szempontból is, hogy megismerjük a főváros lakóssságának szellemi érdeklődését és azokat a módokat, amelyekkel a főváros a közélet e fontos szükséglete érdekében a mai viszonyok között is nagy kultúrpolitikai érzékkel szolgálja a magyar közművelődést.

ENYVVÁRI JENŐ
könyvtárigazgató

az évkönyv elején közzétett jelentésében hálás szavakkal emlékezik meg a főváros vezetőiről, akiknek a főváros egyre romló költségvetési helyzetében is gondjuk volt a főváros művelődésének biztosítása. A könyvtár igazgatója az anyagi erők csökkenésének következményeit kénytelen volt elsősorban a közönség könnyebb kulturális igényeit szolgáló fiókkönyvtárakra hárítani, mert a tudományos központra nézve a könyv beszerzési költségek csökkenésével egyenes arányban álló gyarapodási redukció az egész magyar szellemi életre káros hatással lett volna. Hogy a fiókkönyvtárak gyarapodásában beállott érzékeny csökkenés némiképp ellensúlyozható legyen, fokozott gondoskodás történt, hogy a fiókkönyvtárak a nagy forgalom következtében erősen rongálódó anyagát minden erővel konzerválják.

A könyvtárigazgató jelentésének egyes fejezetében beszámol a könyvtár pénzügyeinek, személyzeti ügyeinek, gyarapodásának alakulásáról, valamint az egyes osztályok működéséről. A jelentést statisztikai kimutatások kisérik. Ezek szerint a könyvtár mult évi gyarapodása 20.503 kötet volt; ebből 7894 kötet a központi könyvtárra, 12.609 kötet pedig a fiókkönyvtárakra esett. A gyarapodás nyelvek szerinti és szakok szerinti megoszlására szintén kimutatásokat közöl a jelentés. A nyilvános szolgálat áttekintéséből kitünik, hogy a könyvtár összesen 1,150.244 kötetet adott olvasóinak. E számból 118.872 kötet a központi könyvtárra, 1,031.372 pedig a fiókkönyvtárakra esik.

Érdekes kimutatást tartalmaz a könyvtár kölcsönzőinek foglalkozási statisztikája is. Az évkönyv a mult szokásaihoz híven szakok szerint közli a központi könyvtár szerzeményeinek válogatott jegyzékét, valamint a Budapesti Gyűjtemény beszerzéseinek időrendbe csoportosított jegyzékét is. A beszerzések jegyzékéhez részletes tárgy és névmutató készült. Az évkönyv kimutatást nyujt a könyvtár kurrens folyóiratainak, valamint a könyvtár kiadványainak soráról is.

Ezeken kivül az évkönyvben két tanulmányt találunk: Kelényi B. Ottó könyvtáros Erhard Schön magyar vonatkozású metszeteiről, Koch Lajos könyvtári felügyelő pedig Brahmsról értekezik a zeneköltő centenáriuma alkalmából.

A Fővárosi Könyvtárnak a magyar szellemi élet és az általános közművelődés terén betöltött egyedülálló szerepe mindenképen indokolttá teszi, hogy a könyvtár a jövőben mentesüljön működésének eredményességét gátló költségvetési redukcióktól. A racionális közigazgatás eleve is amellett szól, hogy e bevált és kiváló eredményeket felmutató intézményt a mai nehéz gazdasági viszonyok között átsegítsük a jobb időkre.

CSERE-BERE

Vennék készpénzért zongorát vagy pianinót. Fenyő, Erzsébet körut huszonhat. Telefon: 402—06.

„Ibach" pianinó, mesés, olcson sürgősen eladó. II., Retek u. 10. II. 3. Telefon: 55—7—65.

Svábhegyi Szanatórium
subalpin (430 m) diétás gyógyintézet már napi 16.— pengőért legtökéletesebb szanatóriumi ellátást nyujt 5—6-szori étkezéssel, vizkúrával együtt

IGYUNK HARMAT VIZET
Megrendelhető a székesfővárosi Ásványvízüzemnél, I, Gellért rakpart 1. Tel.: 53-0-03.

Kiss Béla
építőmester
III. Vérhalom-u. 28/b. Tel. 55-4-77.
Építés, átalakítás, tatarozás.
Költségvetés díjtalan.

SZEMÉLYI HIREK

BENCS ZOLTÁN dr. min. tan., a Budai Református Nőegylet csütörtöki estjén nagy érdeklődéssel kisért előadásában azt fejtegette, hogy a szeretet gyakorlása a társadalmi és gazdasági bajok legeredményesebb orvoslója. A szellemes és tartalmas beszédet Borbély Kálmán min. tan. köszönte meg a nagy hallgatóság nevében.

JOANOVICH PÁL ny. államtitkár, a ker. községi párt társelnöke súlyos betegen mellhártya- és érgyulladással fekszik az egyik budai szanatóriumban.

ANTAL ISTVÁN dr., a miniszterelnökségi sajtóosztály vezetője „Az ifjúság és a szövetkezetek" címen érdekes előadást tartott a Magyarországi Szövetkezetek Szövetsége harmadik továbbképző tanfolyamának ünnepélyes megnyitóján.

LENDL ADOLF dr. néhány napra Budára érkezik, hogy a keszthelyi nyugdíjas tisztviselőtelep ügyében tárgyalásokat folytasson.

CSILLÉRY ANDRÁS dr. lett a Keresztény Községi Párt ügyv. elnöke.

GERVAY MIHÁLY dr., az OTI igazgatóját melegen ünnepelték 25 éves szolgálati jubileuma alkalmából.

VAJNA EDE tanácsnok panasszal támadta meg a nyugdíjazását.

PUSKÁS ISTVÁN dr., a Magyar—Bolgár Bizottság főtitkára: „A Balkán-paktum" — Bulgária bekerítése címen e hó 20.-án este 6 órakor a Magyar Nemzeti Szövetség dísztermében (V. Géza u. 4.) előadást tart.

SZOMBATHY KÁLMÁN, a Községi Takarékpénztár aligazgatója lemondott minden Budán viselt társadalmi tisztségéről, így a „Budai Társaskör" alelnökségéről, valamint a „Tabáni Daloskör" és a „Tabáni Sport Club" elnökségéről is.

MAKOLDY VIKTOR február hó 9.-i borgazdaestjén az 1932. évi statisztikai zsebkönyvet ismertette különös tekintettel hazánk bortermelésére és borfogyasztására, a megjelentek közül felszólaltak még Zboray Gyula dr. és Mező Ferenc dr., a szellemi olympiász bajnoka, akik a borgazda érdemeit méltatták.

BUD GYÖRGY dr., a budai Szent Margit-kórház osztályvezető főorvosa korszakalkotó, életmentő operációs műszert talált fel, amely iránt a külföldi egyetemi klinikák is élénken érdeklődnek.

STRECKE ERNŐ dr. minden pénteken délután a vizivárosi Szent Anna templomban bőjti szentbeszédet mond.

Buda nagy kérdései a Hollós Mátyás Társaság ülésén

Több, mint egy évtizede indította el útjára Buda legnagyobb kérdését: — természetadta gyógykincseinek feltárását, a „Hollós Mátyás Társaság", amikor az akkor még élt és e téren nagy hírnévnek örvendő tudósokat szólaltatta meg ankétjén, amelynek az volt a célja, hogy hivatalosan állapítsák meg, hogy

Buda milyen gyógykincsekkel rendelkezik

és további kutatások révén, mit várhat még. Azóta egy lázas évtized mult el és a „Hollós Mátyás Társaság" nagy figyelemmel kisérte mindazt, ami érdemleges e téren azóta történt. Ma már a kérdés megérett, minden további vita fölösleges, csaknem minden kérdés a legapróbb részletekig tisztázódott és most a tetté válás idejét éljük, amikor már nem az ártatlan, néha a naivitásig aprólékos viták döntik el a kérdések megoldását, hanem a komoly tényezők, amelyeknek nemcsak joguk és módjuk van, de kötelességük is ezeket a közérdekű kérdéseket tettekké váltani át.

Az e hó 12.-én lefolyt ülésen Kozma Jenő dr. országgyűlési képviselő elgondolását vitatták meg, amely a város és állam különös megterheltetése nélkül igyekszik rendszert vinni bele a fürdőváros tervezésébe és építésébe és a már meglevő alapokon próbálja megoldani ezt a fontos kérdést. Beható vita után a Társaság magáévá tette ezt a felfogást, mint a ma egyedül lehető és gyakorlati kivitelt.

Ezzel kapcsolatosan szóba került a fürdőügy függő kérdéseinek pénzügyi oldala is és általánosan az a vélemény alakult ki, hogy Budapest székesfővárosnak a Községi Takarékpénztár mintájára „fürdőügyi bankot" kell létesítenie, nehogy a pénzhiány késleltesse az egyes, hasznosnak igérkező fürdőügyi alkotások létesítését.

Foglalkozott a társaság a Stadion kérdésével is, eltekintve a felmerült építészi tervezetektől és arra a megállapodásra jutott, hogy sem az államra, sem a fővárosra milliós költséget hárítani a mai viszonyok mellett nem lehet és a Stadiont

az érdekelt telektulajdonosok áldozatkészségével kell megteremteni,

az állam és a főváros, elviselhető anyagi hozzájárulásával és nagy erkölcsi támogatásával.

Kedvesen fogadta és tette vita tárgyává a társaság dr. Margittay Rikárd eszmét, mely szerint

az ős magyar családi keresztneveket kellene ismét divatba hozni

és kiszorítani ezekkel azokat a mesterségesen csinált idegenhangzású keresztneveket, amelyek a nemzeti érzés és öntudat rovására hódítottak tért.

A társaság Pávai Vajna Ferenc főgeológust részesítette meleg ünneplésben, hogy alkalma nyílik ujabb fúrások révén egyrészt megmenteni e város veszendőbe menni készülő gyógyforrásait, másrészt új források révén új kincseket tárni fel itt is és az országban.

Hogyan lett a bécsi Ahnen Ball-ból és a Sankt Annen Keller-Ball-ból budai Anna Bál?

Most, vidám farsangból böjtösre fordulván az idők, illendő, hogy megemlékezzünk a régi pest-budai Annabálokról. Mert — bármilyen furcsán fog ez hatni azokra, akik a régi „Tsászár Feredői" Anna-bálokat nyári mulatságoknak tudják(amiben igazuk is van az 1860-es évekre vonatkozóan) — az első budai Anna-bálok bizony farsangi, később tavaszi, majd csak igen későn, — az 1860-as évektől kezdve — nyári bálok lettek. Sőt e kedves mulatságoknak az „Anna" névhez semmi közük nincs, az csak igen későn ragadt rájuk.

A bál eredete 1809-ig nyúlik vissza, amikor is a bécsi belvárosi Neumarkt-on a „Zur Mehlgrube", vagyis a „Lisztes Hombár"-hoz cégérezett házban — melyet a híres Fischer von Erlach épített — a bécsi nemesség először rendezte elzárkózott Nobel-Balljait. Ezeket a „nóblis"-bálokat a köznép gúnyosan az „Ösök bálja": „Ahnen Ball" néven csúfolta. 1836-ban a híres bécsi kávés, Daum, a II. József császár által elkobzott Szent Anna kolostor pincéjében fényes báltermet rendezett be. Ezeket Annen Keller Ballnak nevezték, vagyis „Anna-pince bál"-nak. Ezeken a legtarkább közönség gyűlt össze a bécsi demokrácia kedélyességében: mágnás úrfi és lovásza, báróné és komornája, diák, mesterlegény, főleg és elsősorban a híres bécsi Szent Viacre Céh bérkocsis legényei. Innen erednek a híres bécsi „Rongyos bálok", a „G'schnasseten Ball"-e, 1861-ben ezek annyira eldurvultak, hogy a bécsi Policzáj betiltotta.

Magyarországra az 1840-es években érkeznek e bálok. Eleinte farsangi bálok, később tavaszi „Virágos Bál" lett a nevük. Májusban rendezték ezeket, kezdetben a Fehér Hajó vendégfogadóban, majd az első pesti Vigadóban. Az akkori nemzeti felbuzdulás idején ezeken találkoztak a polgárság és nemesség. Az 1860-as évektől már a nyári Anna-napra helyezik a bált és fürdőinkben (Füred, Parád, Bártfa, Szliács és Császárfürdő) lesz ez divatossá. A bál eredetének tudata elvész, 1864-ben már senki nem tudja származását. A julius 26.-i Anna-nap véglegesen rápecsételi az „Anna" nevet, nagyanyáink e máig élő, kedves, nyári táncmulatságaira.

Hárombék

Bárdos György dr. ügyvéd, a Budai Ingatlantulajdonosok Egyesületének elnöke hatalmas beszédben rajzolta meg Apponyi Albert gróf történelmi nagyságú alakját az Orsz. Magy. Gyorsíró Egyesület kegyeletes ülésén Apponyi halálának évfordulóján, amely értékes előadás nagy előtanulmányra vallott és rendkivüli hatást is tett a hallgatóságra, ahogy azt Rónay Károly dr. elnök és Révész Károly köszönete és hálás elismerése bizonyította.

A Magyar Külügyi Társaság e hó 18.-án, vasárnap délelőtt 11 órakor leplezi le, ünnepi ülés keretében, volt elnökének, gróf Apponyi Albertnek arcképét, amely Veress Zoltán festőművész alkotása.

73. rendes közgyűlését rendezte február 8.-án az Óbudai Dalkoszorú dalárda, Andréka Károly elnöklete alatt, ahol Tóth Ferenc ügyv. elnök, Bassi Rezső titkár és Zsitnyányi István pénztáros tették meg tartalmas évi jelentésüket. Szeretettel emlékeztek meg ezekben a Budai Naplóról, annak szerkesztőjéről és köszönetet mondottak Büchler nyomdatulajdonosnak, mert mindketten szívesen szolgálják a dalárda ügyét. Melegen ünnepelték Zöld Károly karnagyot és lelkes szívből fakadt hálával és köszönettel halmozták el őt. Üdvözölték Szegő Sándor országos karnagyot, mint az egyesület tiszteletbeli karnagyát hatvanadik születésnapja alkalmából, de ünnepelték az öreg dalostagokat, köztük a 82 éves Klockner bácsit és a hetvenéves Mihalovszky Istvánt, — Tóth Ferenc pedig méltatta Andréka Károly díszelnök jóakaró működését a dalárda érdekében. Az ezután következő választást Andréka Károly köszönte meg, buzdító szavakat intézve az összegyűlt dalárokhoz. Megválasztották egyhangulag: díszelnökké: Andréka Károly; ügyvezető elnökké: Tóth Ferenc; alelnökké: Toman Ferenc; tiszteletbeli elnökké: Zsitnyányi István; karnaggyá: Zöld Károly; titkárrá: Bassi Jenő; jegyzővé I.: Horváth Gyula; jegyzővé II.: Koziel Ferenc; pénztárossá: Klein Leó; gazdává: Schwartz Gyula; ellenőrré: Vranovits Béla; karvezetővé: Halmschlager Ferenc; hangjegytárossá: Kässmann Ferenc; a vig. biz. elnöke pedig: Preisinger Károly. Megválasztották a választmányi tagokat is és betöltötték a billikom kezelők, zászlótartók tisztjeit.

Vadászvacsorával kapcsolatos, műsoros borgazdaestét rendezett a Budai Polgári Lövészegyesület kebelében alakult Vadásztársaság e hó 13.-án, amivel egyúttal befejezte a Lövészegyesület farsangi mulatságainak sorát. A műsoron művészi bábjáték szerepelt, amelyet Bükky Béla mutatott be, nagy tetszést aratva és az ezzel kapcsolatos székely balladákat Ságody Ottmár zenésítette meg és az ő kíséretében adták elő E. Rády Elza és Edvi Illés István dr. hangversenyénekesek. A közreműködőket lelkesen megtapsolták. Ezt nyúlvacsora követte, amelynek borgazdája Bodonyi László saját termésű boraival és vadásztársai voltak, mely után a fiatalság táncra perdült. A Lövészegylet március 3.-án rendezi álarcos jelmezestjét és minden szombaton táncos összejöveteleit.

SZEMÜVEGEK Zibrinyinél I., Attila utca 8

A könyvek kiadása szünetel a Fővárosi Könyvtár 6. sz. fiókjában (Budai Vigadó, II. Corvin tér 8.) február hó 19-től március hó 12-ig szerelési munkálatok miatt. A könyvek visszavétele azonban változatlanul folyik

FÉNYKÉPEK Blahosnál II., Fő utca 18

A főváros vagyona ingatlanokban 737 millió, butorokban és felszerelési tárgyakban 51 millió, anyagokban és készítményekben 5 millió, vasútüzemi beruházásokban 153 millió, cselekvő tőkékben 268 millió, haszonvételi jogokban 24 millió, bevételi hátralékokban 62 millió, pénzkészletben 3 millió pengő. Ezzel szemben van a fővárosnak 406 millió pengő adóssága, 27 millió pengő kiadási hátraléka és 37 millió pengő egyéb tehertétele. Tehát 1303 millió pengő vagyonnal szemben 470 millió pengő az adóssága.

A budai házfelügyelők Nemzeti és Gazdasági Egyesülete, kerületi beszámoló gyűlésén a Horthy Miklós úti Kepler-féle vendéglőben, az elnök Halnek Gyula ismertette a Házfelügyelők Nemzeti és Gazdasági Egyesülete egy éves működését és azokat a törekvéseket, amelyekkel a házfelügyelők érdekeit sértő 2222-es számú — a kommun alatt kiadott — rendelet megszüntetése érdekében kifejtett. Utána vitéz Szalay László központi társelnök és Schuszterovics Károly központi főtitkár szóltak fel és ismertették a központ működését. Friedrich Boldizsár, a Budapesti Házfelügyelők Egyesületének elnöke, bejelentette a gyűlésnek, hogy az eddig szemben álló polgári alapon működő két egyesület: — a Nemzeti Házfelügyelők és a Budapesti Házfelügyelők Egyesülete közös megállapodással összeforrott. Fölkérte dr. Fejér Jánost, a XI. kerület Nemzeti Egység körének jelenlevő ügyvezető elnökét, hogy ezentúl is támogassa a házfelügyelők érdekeit, mire Fejér János bejelentette, hogy a házfelügyelőknek kérelmeit szívesen terjeszti Kozma Jenő orszgy. képviselő, mint az Egységes Párt elnöke elé és megigérte, hogy a XI. kerületi Nemzeti Egység Körét is megnyeri a házfelügyelők törekvéseinek támogatására.

Nem viszik el Budáról a Kertészeti Tanintézetet, ahogy azt tervezték, hanem Buda közvetlen közelében, Budafokon, vagy Nagytétényben helyezik el. A mostani helyén városfejlesztési okokból nem maradhat, de szükre is volt szabva a helye és nem tudott hivatásának kellően megfelelni. A kultuszminiszter azonban elejtette a Keszthelyre való áthelyezés tervét, mert a főváros nem maradhat kertészeti tanintézet nélkül. Keszthelyt azzal pótolja, hogy az ottani gazdasági úgy kárpótolja, hogy az ottani gazdasági két, különös figyelemmel arra, hogy ott a vidék gyümölcstermelő.

A kelenföldi iparosok és kereskedők szakcsoportja alakul meg e hó 19.-én, hétfőn este fél 9 órakor a Horthy Miklós út 144. sz. alatti Kepler-féle vendéglőben, mint a XI. kerületi Nemzeti Egység Köre (Kelenföldi Polgári Kör) külön csoportja, hogy a hídépítéssel kapcsolatosan közmunkákat biztositson a kelenföldi iparosoknak.

RAVASZ cukrász
I., Krisztina körút 75. Telefon: 50-2-32.
ELŐKELŐ CUKRÁSZ SZALON

Egységes kertgondozás mentheti meg csak a budai kerteket, amelyeknek gyümölcsfái sokat szenvednek a kártevő élősdiektől. A hegyvidék villái szépen kiképzett kertjeikkel gyönyörködtető látványt nyujtanak ami a Fürdőváros nagy előnye. A kertek fenntartása és megmentése csak egységes eljárással lehet keresztülvinni. A zuglói kertváros villatulajdonosai már rájöttek erre és a Kirchlechner-féle kertépítővállalatot kérték fel ennek intézésére, amelynek vállalat tulajdonosa, Kirchlechner Emil a Margitszigetet főkertésze volt egy negyedszázadon át s így multja is hivatottá teszi e nagy horderejű feladat elvégzésére. A példát a budai kerttulajdonosoknak is követniök kellene. A Kirchlechner-kertépítővállalat, mely Budán eddig is már 150 kertet épített a legteljesebb megelégedésre, ujabban II. Julia u. 2. alatt (Budakeszi út sarok) fióktelepet létesített, hogy így készséggel állhasson a budai villatulajdonosok rendelkezésére.

A fővárosi közmunkák ebben az évben nagyon kevesek. Uj utak építésére 840 ezer pengő költséget szán a főváros, amiből Budára 177 ezer pengő jut csak. — Az I. kerületben: Az Eszék utcának a Fadrusz utca és a Fehérvári út közötti szakaszán keramit 52.000 pengő; a Törökbálinti útnak az Érdi út és Ördögorom csárda útja közötti szakaszán makadám 50.000 pengő értékben. — A II. kerületben: a Lóránffy Zsuzsanna útnak az Olasz fasor és a Trombitás út közötti szakaszán makadám út és lépcső 25.000 pengő értékben. — A III. kerületben: a Pacsirtamező utcának a Nagyszombat- és Timár- utcák közötti szakaszán bazaltkiskő 50.000 pengő költséggel.

Jólsikerült jelmezes táncestét rendezett Kozma Jenő dr. orszgy. képv. díszfővédnöksége alatt február hó 11.-én a Budai Polgári Kör helyiségeiben a Nemzeti Egység Pártja kispolgári csoportja. A kör termei zsufolásig megteltek és a közönség kitünő hangulatban volt, amit erősen emelt a szépségversennyel párhuzamos csúnyasági verseny.

A kispolgárok új tábora. A XI. választókerületi Nemzeti Egység Pártjának Kispolgári csoportja e hó 10.-én este rendezte első taggyűlését I. Verpeléti út 15. sz. vendéglői helyiségben, amelyen több, mint 200 választópolgár és tag vett részt. A helyiség szűknek is bizonyult. A beteg Bozó Pál elnök helyett Gidófalvy Lajos, a csoport főtitkára üdvözölte a megjelent vendégeket és a nagyszámban megjelent tagokat. Első helyen Becsey Antalt és nejét, továbbá a testvéregyesületek vezetőit. Felolvasta Kozma Jenő dr. orszgy. képviselő üdvözlő táviratát és igéretét, hogy közérdekű törekvéseiben szívesen támogatja a kispolgárságot. Dorner Gyula, árvátfalvi Nagy István szintén kimentették elmaradásukat. Ezután Gál István, a szerv. biz. elnöke beszámolt az eddigi munkáról és rámutatott a kerületben uralkodó sérelmes anomáliákra, mint amilyen a Helyiérdekű vasút tarifája, — a Gellért tértől Kelenföld határáig az illemhelyek hiánya, — a Lenke-úti telep lakóinak siralmas állapota és más hasonlók. Taps és éljen kisérték szavait. Majd Tóth István, a budai kispolgárok közp.-nak főtitkára ismertette a kispolgárok megalakulásának történetét. A kispolgárság jövőjét biztosítottnak látja, bízik a jobb jövőben. Nagy figyelemmel hallgatták meg ezután Becsey Antal korm. főtanácsos örökös szfőv. biz. tagot, aki üdvözölte a kispolgári megmozdulást, már azért is, mert az eddig szervezetlen tömeget egy táborba fogja és a nagy egyetemes nemzeti cél szolgálatába állítja. A szónokot lelkes ovációban részesítették. Az egyik munkástestvér kért szót ezután és meghatva mondott köszönetet, hogy végre a kispolgári gondolatban egyesülhet a magyar polgár és a — munkás, — akit eddig mindig cserben hagytak és félrevezettek volt vezetői. Korányi Márton, az I. ker. Iparoskör elnökének rövid lelkes felszólalása után — Tóth István, a kispolgárok központja nevében mond köszönetet Becsey Antalnak. Az elnöklő főtitkár mondott még köszönetet a megjelent vendégeknek, arra kérve az egybegyűlteket, hogy a kispolgári gondolat mellett tartsanak ki. — A lelkes hangulatban lefolyt gyűlést a kiküldött főtitkár helyettes: Gaál László ny. főbíró zárta be, köszönetet mondva Kozma Jenőnek, biztosítva őt az iránta való ragaszkodásról és bizalmukról. A Hymnusz eléneklésével ért véget az ülés.

Taridge
I., Böszörményi-ut 28.
Kékterem menü 3.— pengő
Blue Stars Jazz
(New-York)
Tánc
Narancsterem menü 1.50 pengő
Minden szerda, szombat, ünnep- és vasárnap
ÖTÓRAI TEA 1 P.
2-es autóbusz és 75-ös villamosmegálló
Telefon: Tachler 57—0—36

Névmagyarosítások a régi Budán

Marton László dr. tanulmánya — Részlet a sajtó alatt lévő BUDAI ALMANACH-ból —

Manapság, amikor lépten-nyomon szó esik a magyarság beolvasztó képességéről, talán soha nem mutatott érdeklődéssel fordulnak az emberek e fontos kérdés felé. A hosszú vérzivataros évszázadok dokumentumai annak, hogy valóban volt és van beolvasztó életerő a magyarságban.

A török hódoltság és az azt követő elnémetesítő korszak rettenetes csapást mért a magyarságra. 1787-ben Magyarország népességének csak 30 százaléka magyar, holott Hollós Mátyás királyunk idejében még 75—80% lehetett számaránya. 1850-ben az ország polgári lakosságának már ismét 41.6% a magyar; majd ötven esztendő lefolyása alatt — 1900-ig — több mint felére, 31.4%-ra emelkedett. 1910-ben 54.5% magyart mutat ki a statisztika. *Ajtay* József dr. azt állapította meg, hogy az 1787-től kezdődőleg folyamatosan mutatkozó emelkedés „... nem mesterkélt, erőszakos magyarosításnak eredménye, hanem természetes, mélyen fekvő forrásokból táplálkozó folyamat", amely főképen a magyarságnak kedvező elhelyezkedésén alapuló nagyobb anyagi jólétében fejlettebb kultúrájában, jobb egészségügyi viszonyaiban és általánosan ismert felsőbbségéges faji erejében leli természetes magyarázatát."

Nekünk budaiaknak, akiknek annyira szívünkhöz nőtt ez a város, természetes, hogy legelsősorban Buda szempontjából érdekes megfigyelni a magyarságnak ezt a nagy propagativ és beolvasztó erejét. Önkéntelenül is felmerül bennünk az a kérdő gondolat, vajjon a magyarosodásnak milyen folyamata mehetett itt végbe, ahol nemcsak a város, de még a környéke is német volt, sőt ez utóbbi — sajnos — még mai napig is az!

Budán már a XV. században a magyarnál erősebb elem volt a német. A városnak a töröktől való **visszafoglalása** után, az amúgy is gyér magyarságot a teljes elnémetesítés veszélye fenyegette. Uj német gyarmatosok letelepedése is elkerülhetetlennek mutatta e végzetes katasztrófa bekövetkezését. Száz budai polgár közül — a XVIII. század elején — *csupán három volt magyar*. De az Uristen nem hagyta el Árpád népét. 1720-ban Buda és Óbuda lakóinak száma összesen 9600 volt s ebből már 8% a magyar. (47% német és 42% szerb,) de 1851-ben Buda lakosságának már *egyötöde magyar*. Ma ott tartunk, hogy Budapestünk lakosságának magyarsága már a *kilencven százalékon is felül van*, amiből kétségtelenül kitűnik, hogy alig egy emberöltőn belül Buda teljes elmagyarosodása bekövetkezik.

Nagynevű tudós statisztikusunk *Kőrösi* József „Budapest nemzetiségi állapota és magyarosodása" című munkájában ezeket írja: — „A magyarosodás szempontjából nemcsak érdekesnek, de jellemző voltuknál fogva határozottan fontostosnak tartom azokat az adatokat, amelyeket a névmagyarosításokból levonhatunk. Mert mi egyéb a névmagyarosítás, mint annak leghatározottabb kijelentése, hogy az illető másnak, mint magyarnak még látszani sem akar."

A névmagyarosítás, ha nem is egészen tökéletes tükörképe a magyarosodás mindenkori folyamatának, mégis lényeges értékmérője annak, hogy hányan váltak — idegenhangzású nevük felcserélésével, mintegy visszavonhatatlan módon, — magyarokká. Tehát a névmagyarosítás voltaképpen a beolvasztó erő végső, de egyben legkifejezőbb mozzanata. *Hazafiui hűségeskü*, mely nem csupán az új magyar név viselőjét, hanem összes elkövetkezendő utódait is erősen köti. Nem érdektelen tehát, ha a régi Buda névmagyarosításának adatait rövid áttekintésben megismerjük, annál is inkább, mivel napjainkban ez a kérdés újra az érdeklődés központjába került.

Mai értelemben vett névváltoztatásról csak 1814 november 13.-a óta beszélhetünk. Ekkor kelt ugyanis *Ferenc* királynak az a kézirata, melyben azt hatósági engedélyhez köti és *névmagyarosítást csak a legfontosabb okokból tart megenged-*

Kliment-féle házi kenyér
elismerten a legjobb Budán! Sütöde: II. KAPÁS-U. 35

A betegségek egész sora
így: az epekőbetegség és epehólyagbántalom, gyomorbajok, csalánkiütés, az asztma bizonyos esetei, vérpangás a hasban és különösen a májban, köszvény, vesemedence betegségek, alkati kövérség, stb. stb. eseteiben a
HUNYADI JÁNOS
keserűvíz biztosan megszünteti a székrekedést, szabályozza a bélműködést, azt nemre és korra való tekintet nélkül mindenki kiváló ereedménnyel használhatja. Az orvosok ezrei irják elő betegeiknek és a betegek tízezrei írnak róla elismerő nyilatkozatot.

Ön is nehezen keresi kenyerét
holott **könnyen hozzájuthat**
Rátkai péknél!
Rátkai-féle elsőrendü házi kenyér **mélyen leszállitott árban.** Kapható Budán minden jobb füszerüzletben. Főüzlet és üzem: **Retek-utca 4.**
Telefon: 532-79. **Telefon: 532-79.**

DOTTERWEICH ANTAL
KÁLYHÁS MESTER
BUDAPEST, II., BATTHYÁNY U. 2.
Telefon: 55—6—74.

Kályhás! Minden szakmabeli ügyben forduljon a régi jóhirü céghez
I., Logodi u. 19. Telefon: 53-0-33 **Béres Márton**

RÓMAI FÜRDŐ

ÓBUDA — AKVINKUM Késő őszig

Kitünő konyha. — A források napi hozama **160.000 hektoliter rádioaktiv thermálvíz**

A szentendrei HÉV vasútnak a MFTR hajóknak és az UJPESTI átkelő propellernek állomása

hetőnek. Az adatokat tehát ettől az időponttól kezdve kell hogy vizsgáljuk egészen Buda önálló létének befejeztéig, 1872-ig, amikor is Pesttel való egyesítése révén az új, nagy Budapestbe olvadt bele.

Az elmult század névváltoztatásairól statisztikai szempontból csak igen hiányos képet alkothatunk magunknak azt itt-ott szórványosan megjelent és rendelkezésünkre álló kevés számszerű közlésből, mert a m. kir. Központi Statisztikai Hivatal abban az időben még nem foglalkozott a névváltoztatások adatainak rendszeres feldolgozásával. Ezért több évi munkával egyrészt a m. kir. belügyminiszterium központi irattárában lévő közvetlen adatokból, továbbá a „Budapesti Közlöny"-ből, mint az engedélyek rendszerinti közlési helyéből, másrészt pedig az e tárgyban írt, de statisztikailag még fel nem dolgozott munkákból magam állítottam össze és dolgoztam fel a XIX. század harminchárom és félezer névváltoztatási engedélyének statisztikáját. E munkámból, amelyet a m. kir. belügyminiszterium számára készítettem, közlöm kivonatolva az alábbi adatokat:

Az 1872. év végéig a hatóságok — éspedig az udvari kancellária, a helytartótanács, majd a belügyminiszterium — összesen 3315 névváltoztatást engedélyezett, ami az egész század alatt kibocsátottaknak alig egytized része. Ebből a szomrúan alacsony számból Pest-Budára, Óbudát is beleértve, 745 engedély esik, ami a XIX. század folyamán budapesti lakósok számára kiadott 9060-nak körülbelül csupán a tizenketted része. Ezek a számok azt mutatják, hogy a névváltoztatások zöme mindenütt a század végére esik.

A XIX. század elejétől 1872-ig Pest-Budára eső 745 névváltoztató közül 158 lakott Budán, illetőleg Óbudán és 587 Pesten.

A pest-budaiak között az első névváltoztatás — pontosan 100 évvel ezelőtt — 1834-ben történt, amikor is *legelsőnek egy budai lakós*, névszerint *Büchel* Leopold helytartótanácsi számtiszt magyarosította családnevét *Könyvei*-re (Udv. kancell., 16.284).

Budán számszerint 1848-ban és 1868-ban volt a legtöbb névváltoztatás; Pesthez viszonyított százalék szempontjából pedig 1834-en kívül 1835, 1868 és 1841 vezetnek. A Pesten történt névmagyarosításoknak Buda Óbudával együtt, még az egyharmadát sem éri el. Buda ugyan háttérbe szorult, de lakói számának kisebb voltát véve figyelembe, mégsem maradt el annyira Pest mögött, ahogy azt a puszta számszerűségek mutatják. Végül összehasonlitva most Buda névváltoztatási adatait a század folyamán 1872-ig kibocsátott összes engedélyek statisztikájával, már kedvező eredményt találunk. A budai polgároknak kiadott engedélyek, szembeállítva az egésznek a megfelelő évekre eső adataival, %-okban kifejezve a következő alakulást adják: — 1834-ben 33.3% — 1835-ben 20.0% — 1840-ben 10.5% — 1841-ben 10.7% — 1842-től 1872-ig alig változik az arány és 2—6% között mozog, míg 1872-ben ismét 6.6%-ra emelkedik.

XIX. század elejétől 1872-ig történt, összesen 3315 névváltoztatásból — mint említettem — 158 jut Budára. A 158 engedély által 246 személy változtatta meg nevét; ebből 212 volt férfi és 34 nő.

Ahhoz, hogy az előbb írt százalékokat mérlegelhessük, tudnunk kell, miként arányolott Buda lakossága az egész Magyarország népességéhez. 1840—41-ben az ország területén 11,274.676, Budán és Óbudán együttvéve csupán 38.974 lélek, tehát az összesnek csak 0.34%-a élt; 1850—51-ben 0.45%-a, 1870-ben pedig 0.51%-a. Ebből látható, hogy a mi régi Budánk az ország többi részeihez viszonyitva a névmagyarosítás terén *nem maradt el*, sőt Pest mellett, erején felül vett részt abban. Érdekesnek vélem itt megjegyezni, hogy a névmagyarosítás propagálására 1881-ben megalakult *„Központi Névmagyarosító Társaság"* is Budán: I., Attila-u. 137. és 85. számú házakban székelt.

Ezután a statisztikai szemléltetés után ragadjunk ki néhány személyi adatot a budai névváltoztatók sorából. *Szent-Iványi* Zoltánnak még 1895-ben nyilvánosságra hozott feldolgozásában *sok budai polgár nevét* is megtalálhatjuk. Olvashatók közöttük a történelemből és tudósvilágból közismert nagyságok nevei éppen úgy, mint a rég elfelejtett kis budai polgáré. Ott van például: *Toldy* Ferenc nagynevű irodalomtörténészünk, aki 1847-ben (U. k., 3590. sz.) magyarosította nevét *Schedel*-ről; egy drezdai származású rajztanítónak, — *Klette* Nándornak voltak fiai *Keleti* Károly a híres magyar statisztikus és *Keleti* Gusztáv tájképfestőnk és képzőművészeti írónk, akik 1862-ben vették fel magyar nevüket (Bm., 51.034.sz.); stb. A névmagyarosítók javarésze általában az intelligens osztályokból került ki; sok köztük a helytartótanácsi tisztviselő.

Ime néhány különféle foglalkozású egyén névmagyarosítása: — *Albertfy* lett: Schiesz Mihály és Ferenc helytart. gyakorn., 1835-ben; — *Barsi:* Hamel Adolf p. ü. m. fog., 1867.; — *Berényi:* Pauer István m. kir. postatiszt, 1870.; — *Csendessi:* Oplischtil Nándor kereskedő, 1866.; — *Dunai:* Krautschneider Ferenc tanár és gy.: Ilma, 1868.; — *Erdei:* Holczer Henrik levéltárnok, 1867.; — *Földvári:* Falbek Imre inas, 1869.; — *Garam:* Jocksmann Jenő trvszéki biró, 1872.; — *Gergelyi:* Hricz Jakab tanító Óbudán, 1866.; — *Halmágyi:* Heilmann Lipót p. ü.-őri tanácsos és gyerm., 1868.; — *Havassy:* Wellinger Ignác magánhivatalnok, 1861.; — *Hetényi:* Hekinger Lipót dr. a budai tébolyda II. orvossa, 1869.; — *Jakabfi:* Jakobovics Gábor ügyvéd, 1868.; — *Karai:* Knecht Ferenc állampénzt. h. szolga, 1868.; — *Kornai:* Kornhäusel Antal orsz. főpénzt. járulnok, 1868.; — *Mézfalvi:* Lákner János mézeskalácsos, 1861.; — *Oroszi:* Lővinger Gyula rendőr, 1872.; — *Páhoki:* Protar Antal sütér, 1862.; — *Pálmai:* Popler Lipót alkapitány, 1869.; — *Radnai:* Hradnay Ferenc m. kir. udv. kincstári számv. jegyző, 1842.; — *Skultéti:* Eck Antal p. ü. igazg. számt., 1869.; — *Szendei:* Schamberger Richard cs. és kir. sz. I. dunagőzhajózási társaság pénztárnoka, 1870.; — *Szendi:* Strasser Antal szolgabírósegéd, 1862.; — *Vándorfi:* Vondrzegz Vencel honv. min .irodatiszt, 1872.; — *Vész:* Weisz Ármin lottoszedő és János, 1870.; — *Zalafy:* Szlávig István alügyész, 1841., — *Zarándi:* Zdarhál Alajos joghallgató, 1869.; stb.

A régi megváltoztatott nevek közül 76.1% német, 7.6% tót, 3.2% szerb, 2.5% horvát, ugyancsak 2.5% magyar, 1.9% cseh, 1.2% lengyel, 0.6% héber (zsidó) nyelvből származott és 4.4% ismeretlen eredetű volt. Az újonan felvett nevek 96.8%-a magyar a többi idegen. Tehát a névváltozások jórészt névmagyarosítások voltak. Ezeknél a neveknél aránylag nagy változatosság mutatkozik. De a sok jól megválasztott magyar név mellett vannak kissé szokatlanul hangzók is, mint: Araszty János (1843), Egyényi Antal (1844), Hony Ferenc (1845), Kárffy Titus Benjámin (1845), Kezdősy József (1848), Kövényi Fridolin (1872.), Páva Alajos (1844.) s még sok más.

Szembeötlő az a körülmény, hogy az engedélyeseknek alig egyharmadrésze kívánta régi nevének *kezdőbetüjét* fenntartani; ellenben annál többen választották új névül az eredetinek — néha szószerinti — *lefordítását*. Talán valamennyi között ezek a legérdekesebbek. befejezésül nézzünk hát ilyen fordítások révén keletkezett neveket:

Ágvölgyi (Asztaller) Sándor bíró-segéd, 1862; Baltai (Hackl) Gusztáv helytartótan. hivataltiszt., 1866.; Békefy (Fridrich) János. 1848.; Bori (Weinmann) János állatorvos és leánya: Adelgunde, 1871.; Cseh (Bőhm) Gusztáv, 1848.; Cserély (Tausch) Jakab, 1848.; Deréky (Echterling) Mihály és István, 1842.; Ékessy (Czierlein) Károly helytart. számtiszt, 1841.; Élesdy (Schierf) József helyt.-tan. jegyző, 1840; Érzhegyi (Münzberger) Ferenc könyvkötőmester, 1865.; Ernyei (Schirmer) Lipót és Pál, 1868.; Favári (Holczer) József mérnök és gyerm., 1868.; Fényes (Glanzer) Emil helyt. hivataln., 1862.; Fölényi (Szuper) József csizmadia, 1862.; Galambffy (Tauber) Vilmos, 1848.; Gyulányi (Brenner) Adolf tanító Óbudán, 1870.; Hálay (Dankmaringer) Ernő és gy.: Gyula, Karolina, Klára és Irma, 1848.; Hamvadi (Ascherl) Pál ügyvédjelölt. 1862.; Havasi (Schnee) József számtiszt, 1871.; Hegyesi (Spitzer) Miksa magánhiv., 1864.; Kékessy (Blauvert) Mihály sebész, 1840.; Korányi (Frühwirth) József szabómester, 1863.; Körbátori (Ringsmuth) József, 1846.; Körmei (Nagel) Ferenc, 1848.; Kutasfi (Brunner) Antal, 1872.; Lejtényi (Tenczer) Károly és gykei: Ilka, Vilma és Gusztáv, 1865.; Oltai (Stukheil) Károly min. fog., 1869.; Ormosi (Spitzer) Ignác bankfelügyelő, 1869.; Ország (Reich) Sándor dr. főjegyző, 1862.; Parlagi (Brachfeld) Károly törvényszéki járulnok, 1861.; Pásztor (Kühtreiber) Laura, 1863.; Petőfi (Petrovics) Károly, 1867.; Rokonfi (Schwager) József, gy.: János és Emma, 1848.; Szabadi (Frenkl) Gábor 1868.; Szalmási (Habinstroh) József adófelügy. hiv. szolga, 1862.; — Ujvári (Neuhäusler) Károly p. ü min. számtiszt, 1869.; Vándori (Reisinger) Lajos, 1846.; stb.

... Ki tudja, hol lehetnek ezek a honfitársaink azóta? ... Kegyelettel idéztem most fel emléküket, hiszen itt dobogott az ő hazájukért lángolni tudó szívük is Buda ősi földjén. És ez a visszaemlékezés nem volt más, mint egy darabkája a multnak, egy ismeretlen fejezet a mi jó öreg Budánk történelmének sárguló lapjairól. . .

Óbuda-Ujlaki Takarékpénztár

RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

BUDAPEST, III. LAJOS UTCA 148

Telefon: 62—4—57

Betéteket elfogad könyvecskékre és folyószámlára a legnagyobb kamatozás mellett.

Kölcsönket folyósit váltóra, folyószámlára, értékpapirokra a legelőnyösebb feltételek mellett

KÖZGAZDASÁG

Szerkeszti: **Szászhalmi József**

Erney Károly alelnök-vezérigazgató elnökletével megtartotta 94. rendes közgyűlését a Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesület. Napirend előtt az elnök meleg szavakkal emlékezett meg az intézet nagyérdemű elnökének, Biró Zsigmondnak a haláláról. Ezután a közgyülés az igazgatóság minden javaslatát egyhangúan határozattá emelte, aminek megfelelően az 1,156.900.22 P-t tevő kimutatott tiszta nyereségből részvényenkint 3 P osztalék január 16-tól kezdve kerül kifizetésre. A látható tartalékok további megerősítésére 200.000 P fordítandó, míg az 1934. év nyereség- és veszteségszámlájára 192.526.96 P viendő át. A közgyülés a felügyelőbizottság megbizatásának lejárta folytán kilépő tagokat és pedig: Antal Géza dr.-t, Dániel Tibor bárót, Gaszner Pált, Hajós Gergelyt, dabasi Halász Bálint dr.-t, K. Kováts Gyulát újra és a most nyugalomba vonult igazgatót, Válkay Kálmánt, új felügyelőbizottsági taggá választotta. Szőke Gyula és Sárkány Béla részvényes meleg szavakkal és általános helyeslés közepette őszinte köszönetét fejezte ki az igazgatóságnak és a vezetőségnek azért az eredményes munkálkodásért, amely lehetővé tette a Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesület kifogástalan hírnevének teljes fenntartását.

A Hazai Bank e hó 27.-én tartja mérlegmegállapító ülését. A bank jó eredménnyel zárta mult évi mérlegét és ennek megfelelően ugyanolyan osztalékot fizet, mint 1933-ban.

A Filtex Rt. részvénymajoritásában változás állot be: Jossua Albert és a Banque d'Escompte Suisse (a Comptoir d'Escompte de Genéve jogutóda) Filtex-részvénymajoritásukat egy genfi csoportra ruházták át. Az igy változott helyzetben Jossua Richárd a vállalat továbbvezetésére tett ajánlatot nem fogadta el, mert a jövőben atyja, Jossua Albert kiterjedt külföldi érdekeltségeiben kívánja tevékenységét folytatni.

Georgia Mezőgazdasági Ipari Rt. március végén tartja közgyülését. A vállalat üzletéve teljesen kielégítő és igy, a hirek szerint, az igazgatóság a közgyülésnek azt javasolja, hogy, mint az elmult évben, az idén is részvényenkint 50 fillér osztalékot fizessenek. A Georgia kaposvári cukorgyára csendben, minden feltünés nélkül ünnepelte az elmult napokban 40 éves fennállását. A gyár az első években csak saját bérletének répatermését dolgozta fel évi 50 vagón termelésével. Évek folyamán a vállalatot állandóan modernizálták, úgyhogy ma napi 11 vagonos kapacitással tud dolgozni. A cukorgyár négy évtized alatt 334.000 vagón cukorrépát dolgozott fel. Ennél a csendes jubileumnál meg kell emlékezni Klein Gyuláról és Klein Istvánról, akik a vállalatot naggyá fejlesztették.

A Budapesti Nemzetközi Vásár keretében létesítendő útépítési csoport mindazt az anyagot fel fogja ölelni, amely a hivatalos magyar útrendszerre vonatkozó tervek ismeretén kivül az útépítések legmodernebb technikai újításaira vonatkoznak. A vásár 1928-ban rendezett utoljára útépítési csoportot, amely akkor nagy szolgálatokat tett nemcsak a kiállító vállalatoknak, hanem általában a magyar útépítés ügyének. Remélhető, hogy a most előtérben álló magyarországi útproblémák közül számosnak a sikerét fogja előmozdítani a Nemzetközi Vásár útépítési propagandája.

Házhoz küldi kitünő ebédjét a BELLEVUE

Attila-utca 58. T. 528-84

P 1.40-ért

Családi menü ára, mely bőségesen elég 2 felnőttnek **P 1.80**

Budai Általános Takarékpénztár

Részvénytársaság

Budán, II., Fő ucca 9.

Elfogad kamatoztatásra takarék- és folyószámlabetéteket.

Lekötött betétek után megállapodás szerint magas kamatot térítünk.

Akár venni, akár eladni ónajt ingatlant, forduljon bizalommal újonnan bevezetett ingatlan osztályunkhoz

Mindennemű bank- és takarékpénztári ügyben készséggel állunk rendelkezésére.

Safe deposit

Mibe fektessem tőkémet

hogy értékállóságát, jó jövedelmét netto (7—8%) biztosítsam? E kérdésre ad választ megjelent pótismertetőnk (tervekkel)„ amelyet díjtalanúl megküldünk. — A Gellérthegy alján, a Gellértfürdőnél, a legelőkelőbb villanegyedben fekvő, hegymászás nélkül megközelíthető Kelenhegyi út 24. (Mányoki út 7.) alatti **„PARK-OTTHON"** társasvillánk (huszadik társasházunk), mely a főváros egyik legjobbfekvésű legértékesebb ingatlana, már tető alá került. Mindössze 6 önálló telekkönyvezésü, a **Batthyány-ősparkra** néző, délifekvésü, sajátkertes pazar lakrész, loggiákkal, csodás körkilátásos tetőterrasszal. Kapható még 1 három és pár 4 (esetleg 5 szobás) lakrész. Parkoktól övezett szomszédos Mészöly u. 5. sz. áprilisban beköltözhető, **gyönyörü társasvillánkban** még kapható 1 két- és 2 háromszobás versenyenkivüli öröklakás, csendes, pormentes, napsütéses, központi fekvésben. 30 éves adómentesség. Díjtalan bérbeadás

„CENTRUM" Házépitő-Vállalat,

Horthy Miklós út 15. (Tel.: 69-3-01.)

Ékszereket, órákat! olcsón Rácz Miklós

órás és ékszerésznél

I. ker., Alkotás-utca 11.

a Délivasuttal szemben

Óra és ékszerjavitások saját műhelyben 1 évi jótállással a legpontosabban készülnek.

Mélyen leszállitott árak!

Zálogjegyet mindenről a legmagasabb áron veszek.

MENCZER

tisztitó cég mindenféle ruhának fénytelenitését 1 évi jótállással vállalja

Központ:

II., Zsigmond-u. 18. Tel.: 52-0-42.

FIÓKOK:

I., Győző-utca 5. (Pálya-utca sarok) Telefon: 54-9-71.

I., Attila-utca 51. (Bellevue mellett)

II., Török-utca 10. (Irgalmasoknál)

IV., Váci-utca 36. (Duna-u. oldalon)

V., Lipót-körut 21. Telefon: 16-3-68.

CIMFESTŐ

Első budai, legrégibb cimtáblafestészet

VÁLI GÁBOR, II, Iskola ucca 16.

Alapitási év: 1895.

WC FÜRDŐKÁD, kályha, mosdó stb. szabott áron

HUBERT, Liszt Ferenc tér 4.

Telefon: 22—2—67.

HÁZ

Pasaréti úton autóbusz végállomásnál egy 3 és egy 8 szobás villa eladó.

LAKÁS

Ménesi úton épülő társasvillában elkülönített két szoba hallos, azonkivül egy- és háromszobás öröklakások kaphatók. A lakások ára kerttel, mosó-, szárító-, és vasalóhelyiséggel, közművekkel, nagyméretű, levegős szobákkal a legminimálisabb: 2 szoba, hallos lakás 15 ezer P. Ugyanitt egy hasonló helyiségekkel épitendő családi ház 30 ezer pengővel többe kerül! Bővebbet: Telefon: 52—3—71.

2—3—4—5 szobás hallos öröklakások luxus kivitelben, központi fűtés, melegvízellátással az Attila utca 95—99. számú társasházban olcsón eladók, esetleg bérbeadók. Közelebbit: Stilus épitő rt. irodájában, I. Attila utca 95. Telefon: 55—8—36.

1 szobás garcon és **3 szobás** hallos, erkélyes, Vérmezőre néző, gyönyörű modern lakás azonnalra kiadó. Érdeklődés a házfelügyelőnél, I. Lógodi utca 63., vagy telefonon: 55—0—35.

1 szobás, hálófülkés, komplett LUXUS lakás, Vérmezőre nyiló erkéllyel, központi melegvizfűtéssel május 1.-re kiadó. Bővebbet: I. Lógodi u. 60. Telefon: 55—0—35.

Krisztinavárosban zaj és pormentes, napsütéses hegyilevegőju **2 szobás és** 3—4 szobás hallos, erkélyes összkomfortos úri lakások azonnal kiadók. Gyönyörű kilátással a budai hegyoldalra. 61-es villamos,- 4-es autóbuszmegállóknál közvetlenül. Győri út 24. Telefon: 53—4—20.

Épülő modern bérházban luxuskivitelű„ 2 szoba hallos és 1 szoba hálófülkés lakások november 1-ére kiadók. Széll Kálmán tér mellett, Káplár u. 7. Érdeklődés a helyszínen.

Fölépcsőházi bejárattal 1—2—3—4—5 szobás legmodernebb lakás Budapest legegészségesebb helyén kiadó. Bővebbet telefonon 52—7—80.

Üzlethelyiségek kiadók. Bővebb felvilágositás I. Naphegy utca 21. szám. Telefon: 52-7-80.

TELEK

Rózsadombon, Törökvész út 79. közműves, 263 öles telek olcsón eladó. Cím: a kiadóban.

160 négyszögöles telek a Pasaréti út legelején, déli fekvésű, 14.000 P-ért sürgősen eladó. Tulajdonos telefonja: 85-3-54

Olcsó áron eladó a Rózsadombon, Törökvész úton, 263 öles közműves telek. Cím a kiadóhivatalban. Telefon: 50-2-96.

Kóstolja meg

Szekszárd világhirű borait!

HÁRI JÁNOS

egykori szekszárdi fazekasmester kedves borát méri ki a

„Szekszárdi Borpince"

az ottani borvidék állami ellenőrzés alatt álló Pinceszövetkezetében részes bortermelők kimérése:

VIII., József u. 19.

Budaiaknak azt a kedvezményt nyujtja, hogy ötliteres rendelést **díjtalanul házhoz szállit.**

Világhirü szekszárdi

bikavér . . literje 80 fill.

Sötét kadarka . . „ 60 „

Asztali fehér . . . „ 60 „

Fekete Sándor

üzletvezető.

Telefon: 32—0—60.

Krisch Fekete János

tetőfedőmester

Budán, I., Karolina út 16.

Telefon: 69—5—59.

gróf Mailáth József szálloda-bérház

ZSIGMOND L.

Rózsadombi Étterme

Minden este tánc, szalonzene. Vasárnap és ünnepnap ötóral tea, tánc.

Éhgyomorra

naponta igyék egy pohár

Kristály vizet

Laptulajdonos: VIRÁG ÉS TÁRSA

Felelős szerkesztő: Virág Béla.

Kiadásért felel: Virág Béla.

Neufeld Zoltán (Pannonia) nyomda Budapest, VII., Rombach-u. 8. Tel. 42-3-09

XXXI. évf. 1158. sz.

ELŐFIZETÉS

Egy évre . . 24.— P
Negyed évre . 6.— P
Egyes szám 40 f.
Egyesületek, amelyek nek hivatalos lapja, tagjai *féláron* kapják

Budai Napló

1934. február 27

HIRDETÉSEK

Egy hasáb széles, 1 mm. magas sor egyszeri közlésnél 30 fill. Szövegsor ára 2 P. Ismertető közlemények megállapodás szerint.

A hirdetés dija mindenkor **előre fizetendő.**

Állandó hirdetőknek nagy kedvezmény

Buda erdekeit a várospolitika, közélet, közgazdaság, társadalom és művészet terén szolgáló ujság

FELELŐS SZERKESZTŐ:
VIRAÁG BÉLA

Szerkesztőség és kiadóhivatal: II, Batthyány u. 6[illegible].
Telefon: 50-2-96. Hivatalos órák: délután 4—6-ig.

Mit vár a főváros polgársága az uj fővárosi törvénytől?

Irta: PETRACSEK LAJOS dr. országgyülési képviselő

A fővárosi törvény új tervezete kétségtelenül nagy izgalmat keltett nemcsak a fővárosnál érdekeltek, de a nagyközönség körében is.

Az első kiszivárgó hírek bőven adtak alkalmat arra, hogy gyanakvással és izgalommal fogadja a közvélemény a részletesen nem ismert, de egyes részleteiben mégis aggályos törvénytervezetet.

A főváros közönsége bizonyára nem érthette meg, hogy miért kellett az új fővárosi törvényt titokban előkészíteni és miért nem kérdeztettek meg az illetékes fővárosi tényezők, akik végeredményben mégis egyedüli ismerői a főváros kérdéseinek. Meg kell azonban állapítanom azt, hogy a kormány lényeges engedményeket tett az autonomiát érintő nagy kérdésekben s hogy a Belügyminiszter úr a legnagyobb előzékenységgel tárgyalta heteken keresztül azokat a módosításokat, melyeket a fővárosi politikusok előterjesztettek.

A törvényjavaslat ma lényegesen megváltozott formában fekszik a képviselőház előtt s ez a törvényjavaslat immár nem ad okot sem aggodalomra, sem pedig gyanakvásra, főleg azért nem, mert a Belügyminiszter úr nyilatkozatai eloszlattak minden aggályt a tekintetben, hogy a kormányt esetleg fővárosellenes célok vezérelték.

A közvélemény tehát most már megnyugvással fogadhatja a fővárosi politikusok által erősen átformált törvényjavaslatot, felvetődhetik azonban a közvéleményben az a kérdés, hogy volt-e szükség és ha igen, miért az új törvényre.

Bizonyára senki sem tesz és tehet észrevételt az ellen, ha a kormány a főváros gazdálkodását ellenőrizni akarja és nem kifogásolhatja azt sem, ha a főváros üzemeinek vitelébe nagyobb rendszeresség és takarékosság vitetik be.

Természetesen az sem kifogásolható, hogy a világgazdasági krizisnek immár lényegesen mélypontján az állam gondot fordít arra, hogy az autonomiában pazarlás ne lehessen és hogy egyetlen autonomia se élhessen lényegesen magasabb vagy esetleg fényüzőbb színvonalat, mint amilyen színvonalat az állam élni kénytelen.

Ezek szerint tehát a törvényjavaslat lényege annak 27. §-ában fekszik, mely szerint a főváros költségvetésének egyensúlya, a teherviselő-közönség érdeke és a főváros közigazgatásának racionalizálása érdekében a Belügyminiszter úr tervezetet bocsát ki, amely tervezetet lényegileg — kormánybiztosi jogkörrel felruházva —, a főpolgármester hajtja végre egy vagy legfeljebb két év alatt.

A főváros közönsége ettől a tervezettől várja elsősorban azt, hogy a megtakarítások ne csak a főváros költségvetésének egyensúlyát hozzák helyre, hanem hogy mód találtassék arra is, hogy a fővárosi közönség elviselhetetlenül nagy adóterhe csökkentessék. A bankzárlat óta ugyanis Budapest székesfőváros közönsége az azóta felemelt adótételek révén közel 40 millió pengővel fizet több adót olyan időben, amikor keresete lényegesen megcsökkent és a jelenlegi helyzet már élesen mutatja az adóemelésnek elhibázott voltát. A háztulajdon immár alig hoz jövedelmet, A kereskedelem és az ipar tönkre megy, a kiskereskedők és kisiparosok — sajnálatraméltó módon — teljesen tönkremennek.

Nem tartható fenn tehát az adóztatásnak az a mértéke, amelyet jelenlegi adótörvényeink megszabnak s amelyek a fővárosi lakosság jövedelmének immár közel 50%-át veszik le a közületek céljaira. A megoldást tehát nem azon az úton kell keresni, hogy az állam a főváros lakosságára fokozottan nagyobb adókat vet ki és ugyanakkor a főváros jövedelmét tervszerüleg csökkenti, hanem adórendszerek megfelelő átalakításával és a viszonyokhoz való alkalmazkodással kell — a magángazdaságot is figyelembe vevő — pénzügyi politikát inaugurálni.

Ezek szerint nagyon helyes, ha a főváros életében az állam és az autonomia is megtakarításokra törekszik, azonban ezekben a megtakarításokon keresztül csökkenteni kell a fővárosi közönségnek adóterheit is, mert ha a megtakarítások csak abból a célból vitetnének keresztül, hogy a fővárostól elvont jövedelmek az állami élet egyéb terein használtassanak fel, akkor a fővárosnak újabb elszegényedési folyamata kezdődnék.

Elsősorban tehát a racionalizálást és a takarékoskodást helyeslő intézkedések mellett a közlemény a fővárosi polgárság adóterheinek csökkentését várja az új fővárosi törvénytől.

Az elhanyagolt Viziváros

— Uj életet teremt a Halászbástya lépcsője —

Jó magyar szokás szerint lelkesedünk, a szalmaláng fellobbant, sőt néha az építőszerszámot is megragadjuk és megkezdjük az építést.

Mi a Halászbástya? A várba felvezető díszlépcsőnek a befejezése. Szegény Viziváros, te évtizedeken át nem tudtad kivérekedni, hogy a Halászbástya lépcsőit a legrövidebb úton levezessék a te szívedbe, a Budai Vigadó elé ,a Corvin-térre?

Kozma Jenő képviselőnk legutóbbi vezető cikkében síkra száll a Dunapart, a Margit-rakpart fürdőparkszerű kiképzéséért, — fürdőszállodáknak a budai Dunapartra való építéséért. Ez a terv oly egyszerű, oly szép és aránylag kevés költséggel megvalósítható, hogy szinte azon kell most csodálkozni, hogy ezt már régen meg nem csinálták, pedig városépítészeti és idegenforgalmi szempontból egyaránt fontos:

a Halászbástya levezetése a Corvin-térre,

a Margitrakpart parkszerű kiépítése,

egy modern budai dunaparti szálloda fölépítése.

A Margit-rakparti gyógyszálló felépítését sem szabad halogatni, ennek a szállónak a Dunapartnak parkszerű kiépítésével együtt kell megvalósulnia. Ez a szálloda csak egy helyen épülhet fel és pedig a Corvin-téri csákányvasra érett, rozoga viskók helyén. Megfelelőbb elhelyezést el sem képzelhetünk. Egyik frontja a Dunapartra, a másik Budapest legbájosabb terére a Corvin-térre nyilna. Építészeinknek kellene megoldani azt az architektonikus kérdést, hogy a Corvin-térre levezetett lépcső a szálloda közepén, akár árkádszerűen, akár másmódon kijáratot kapjon a Dunapartra. Ez utóbbi esetben a szálló 3—3 utcai fronttal birna, ami a szobák előnyös elhelyezését teszi lehetővé s így elsőrendű fontosságú.

Hogy mindezen tervek kivitele mit jelentene a nagybeteg Vizivárosnak, a városi kereskedőknek és iparosoknak, az eldugott, halódó Budai Vigadónak azt felesleges külön ecsetelni.

A kérdések most ezek: Fő-utca méltó-e arra, hogy az északi és déli fürdőket összekötő főútvonal, Budának nemcsak névleges, hanem tényleges fő utcája legyen? Meg vannak-e legalább a tervek, hogy a Várat a Vizivárossal összekössük, hogy legalább egy festői szépségű lépcsőnk legyen, amely a Halászbástyától a Dunáig levezet?

Vagács Géza

Buda, február 24

A legújabb budai kerület a XI., amely Kelenföld és Lágymányos egyesítéséből alakult, március hó 1-én kezdi meg működését, egyelőre néhány hétig fent a Várban az I. kerületi előljáróságon, amíg április hó folyamán elkészülnek a *Verpeléti* út 3. szám alatti ház átalakításával. A XI. kerület személyzete túlnyomó részben a mostani I. kerületi előljáróság személyzetéből alakul ki, mert a XII. (hegyvidéki) kerület felállításával a régi I. kerület egyharmadára csökken és a megmaradt személyzet is képes ennek ügyeit elintézni. A kerület vezetését és megszervezését *Duday* (Spannberger) *Alajos* dr. tanácsnok előljáró vállalta, ami rendkívül előnyére szolgál majd az új kerületnek, mert nagykiterjedtségű, fejlett szociális érzékkel rendelkező, a polgárság érdekeit a szívén viselő, a kerület érdekében felmerülő új eszméket felkaroló, nagy munkabírással megáldott egyéniség kerül ezzel az új kerület élére. Értesülésünk szerint *Varjas* László dr.-t, akit szintén őszinte szeretet kísér működésében, ugyancsak a XI. kerületbe helyezik át.

Változások a budai előljárói karban, amelyből kiváltak nyugdíjazás révén Guth Ferenc dr. és Szenthe Miklós, Dudav Spannberger Alajos pedig átveszi a XI. (Kelenföld) kerület vezetését. Egyelőre az a valószínűség, hogy az I. kerületet Gömöri Albert dr. veszi át a III. kerületet pedig Battlay Imre. A II. kerületet, ahogy már jelentettük, átvette Thorday Lajos dr.

A tatarozási- és jövedelem-adó rendeletek hibáin igyekeztek javítani az újonnan megalakult „Ház- és Telektuladonosok Orsz. Egyesületének" vezetői: *Somssich* Tihamér gróf, *Szende* Péter Pál dr., és *Wolff* Jenő, akik ez ügyben tisztelegtek *Wargha* Imre pénzügyi államtitkárnál és rámutattak a súlyos adóügyi sérelmekre, amelyek a magyar háztulajdonosokat a teljes leromlás felé sodorják. Az államtitkár kilátásba helyezte, hogy úgy a tatarozási, mint a jövedelmi adó rendeletek kirivóbb sérelmét orvosolni fogja és a tatarozási adókedvezményeket már ez év július 1-től megadja és a biztosítási díjakat a föltétlenül levonható költségek közé sorolja. A küldöttséget teljesen megnyugtatták az államtitkár kijelentései.

India nyaralója — a Tabán

Még a mai túlfejlett ágyútechnika mellett is nem elég, ha az erődítményre egy lövést adnak le. A találat után minden üteget ide kell beállítani, hogy akkora rést lőjjenek az erőd falán, amelyen az ostromló ellenfél bevonulhat.

A Tabán rendezése olyan várszerű elsáncolást jelent, ahol nagynevű építészek és a városháza sáncolta el magát. Nagy rést kell lőni ezen a sáncfalon, hogy oda az ellenvélemény bevonulhasson és halomra döntse azt a tévhitet, hogy a Tabánra fürdővárost kell építeni, és ezt a városrészt ennek az eszmének a szolgálatában beépíteni.

Ha már hegyre visszük a fürdővárost, akkor vigyük Zugligetbe, a Svábhegy alá, a Hűvösvölgybe, a hegyvölgybe, az óbudai hegyvidékre, de ne ide, ahol még sem oly tiszta a levegő, mint kint a hegyek között.

Ha már Tabánra nem tudtuk fölépíteni Nagymagyarországot, oda telepítve régebben az ország minden törvényhatóságának székházát, mintegy a királyi palota hátteréül, ahogy 20 év óta oly sokszor hangoztatta a Budai Napló, — akkor hozzuk ide a világ legszínesebb építkezését, az indiai fejedelmek hindús villáit és tegyük a Tabánt — India nyaraló helyévé.

A mult számban közölt és ezt a kérdést bevezető cikkünkben ajánlottuk, hogy a székesfőváros ajánljon föl telkeket az indus fejedelmeknek, hogy az indiai elviselhetetlen nyári hőség elől, jöjjenek ide a saját villáikba, fölhasználva a nyarat a gyógyulásra világhírre érdemes gyógyforrásainkban.

Mivel pedig nem oly egyszerű dolog 563 fejedelem közül megtalálni azokat, akik rokonszenvesen fogadnák ezt a tervet, ide iktatjuk kezdetnek azokat, akik már szint vallottak és nyiltan hún-magyar leszármazottaknak mondják magukat.

Az indiai 1926. évi régészeti kongresszus különösképen hívta fel az indiai tudósok figyelmét a *hún kérdés* tisztázására, amely a hún utódok lakta területnek alapos feltárása révén világosságot derít India megannyi rejtett históriai és kultúrhistóriai problémájára.

Így az *udaipuri*, legősibb indiai fejedelem *skytha* eredetét vallja.

A *kótai, bundi-i* fejedelmek hún eredetű Harahunák.

A *barolli-i* romok a fehér-hún király kastélyának romjait őrzik.

A *gvaliori* régi templom *Toramána* hún király tiszteletére épült.

Kr. u. 1008-ban Barolliban egy hún királyleány tartotta esküvőjét — az egykori márványfeliratok szerint.

Mihiragulának, India Atillájával egy időben, a Kaukázusban Nusirván perzsa király, akinek anyja hún leány volt, épitteté a Derbend Nameh krónikása adatai szerint *Kicsik Madjar* és *Ubuk Madjar* városokat. Itt buddha hiten élő hunugor népek laktak, akiknek egyrésze 528-ban áttért a kereszténység hitére, emiatt Gordast megölték és a hún-fajú népnek névadó őse *Madjar* lett a fejedelmük.

Fontos tehát tudnunk, hogy ezek az adatok útmutatást nyujtanak-e arra nézve, hogy mely indiai fejedelmeknél kell megkezdeni a telekfelajánlást. Kiegészítené ezt a névsort azoknak az indiai uralkodóknak a személyi megállapítása, akik már jártak Budapesten.

Mert mégis csak olcsóbb, egyszerűbb megoldás volna, ha a Tabánon mesés gazdagságú fejedelmek építenének nyári palotákat, mint mi szegény magyarok.

Ha ez az eszme visszhangot ver a városházán, akkor egy kis irodahelyiségben, három erre hivatott egyén megindíthatja ezt a mozgalmat.

Uj közuti gyors körforgalom. A Beszkárt reformokra készül. A villamosok relációja átlagosan hét kilométer lesz és a végállomások a város belső területére központosulnak majd. Meg akarja valósítani az Államvasutak vágányain a gyorsvasut tervét is, amely Kelenföldről kiindulva, az összekötő-vasuti hidon át a pesti oldalon és onnan tovább folytatva a Keleti pályaudvar külső vágányhálózatának érintésével haladjon a vonal a Nyugati pályaudvar—Angyalföld érintésével, tovább Ujpest felé, ahol az esztergomi vonalon az ujpesti hidon át balra kanyarodva az Óbuda-Császárfürdő állomásnál fejeződjön be a budapesti körforgalom. Ez a megoldás lehetővé tenné, hogy például a Keleti pályaudvar körzetének Óbudára igyekvő utasai ne a belső városrészeken keresztül, hanem a jelzett útirányban tegyék meg az útat és ezzel egyszerűsítsék a mai forgalmi rendszer nehézkességeit. Az ily módon elkészített gyorsvasút megalkotásához kizárólag villamos felsővezetékek megépítése szükséges, tehát nem milliós befektetésekről, hanem lényegesen kisebb összeget igénylő áldozatokról van szó. A közlekedési újításhoz tartozik az is, hogy megoldják a Római-fürdőhöz való közvetlen közlekedés kérdését. A tervek szerint a Berlini-térről közvetlen villamosok indulnak, amelyek a budai Pálffy-téren átmennek a HÉV vágányaira. Tizenöt új tipusú kocsit építenek erre a célra, ha azonban a költségek nagyobb tételeket követelnek, úgy autóbuszjáratokkal bonyolítják le a római strand megnövekedett nyári forgalmát.

Buda keleti látványossága: Gül Baba türbéje

A „Rózsák atyja" síremléke sehonnan sem látható, de a megközelítése is nehéz, pedig nemcsak kegyeletből érdemel tiszteletet. A Kelet felöli idegenforgalomnak ez már régóta egyik fontos mozgató rugója, ma pedig a Kelet mindjobban felfigyel rá. De mint legnyugatibb fekvésü mohamedán török emlék nagy vonzerővel bír és a nyugatról érkező turisták érdeklődését is felkelti.

A zarándokok — a hadzsik — már a legrégibb időkben is nagy számban keresték fel évenkint sirját, még pedig nem csupán a török birodalom közelebb fekvő részéből, hanem Sziriából, Arábiából, sőt Perzsiából és Indiából is. Egy feljegyzés szerint 1852-ben a Kelet-Indiából ide zarándokolt Mechmet Hadzsi látogatta meg. A mohamedán zarándokok között gyakran igen előkelők is voltak, akik kocsival és nagy kisérettel érkeztek s napokig maradtak itt.

A türbe, vagyis a török sírmecset alakja és külseje a török stilust képviseli. Belsejében a mór stilü boltív képezi legbiztosabb jelét a török építkezésnek. Kora közel 400 éves.

A török időkből fennmaradt erre az egyetlen mohamedán síremlékre vonatkozó legelső feljegyzés Wernher György királyi tanácsosnak Magyarország gyógyvizeiről irt és neipergi Herberstein Zsigmond bárónak ajánlott, 1551-ben Bécsben megjelent művében található. Ez a Wernher, aki orvos volt, még a török uralom alatt kutatta át Magyarország gyógyforrásait és megvizsgálta a budaiakat is, melyeknek leirásában említi meg a török síremléket.

„. . . Budán vannak fürdők — így szól ő — a város alatt és a város felett. A törökök nemcsak, hogy meg nem rongálták, hanem szépitették és vallásos kegyelettel tisztelik. Muhammed pasa, aki ily minőségben 1543-tól 1548-ig itt működött, mint Buda parancsnoka, mindkettőnél dervislakokat és zárdákat épittetett és a felhévíz melletti dombon kápolnát emeltetett, szentelvén e helyet ama szerzetes férfiú emlékezetének, aki már életében a törökök által, mint valamely felsőbb lény becsültetett és halála után a nevezett kápolnába eltemetve, mint Szentet tisztelik. . . "

Bizzozeri Simplician, a 17. században élt barnabita szerzetes, ki Buda mecsetéit leirta, ezt irja: „Nem messze a falaktól (értve alkalmasint a Viziváros falait) erdőcske van, amelyben a dervisek zárdája áll és egy itt eltemetett és szentnek tisztelt Gyulbaba, azaz Rózsák atyja nevezetü által alapittatott, akinek sirjához a törökök mindenhonnan zarándokolnak."

Ezt a dombot, amelyen a dervisek zárdája volt s melyen még ma is a török siremlék áll, a török időkben „Michmet depesi"-nek vagyis a „Szenvedések hegyének" mondták.

Buda diadalmas visszafoglalása után, 1686-ban, I. Lipót király az egész Szenvedéshegyet a jezsuiták budai székházának ajándékozta. Utóbbiak ezt a heyget később I. József tiszteletére „József-hegy"-nek nevezték.

Gül Baba sirkápolnája még I. Lipót alatt, nagy változáson ment át, belőle 1689-ben Szent József tiszteletére szentelt keresztény kápolna lett. A jezsuiták annak idején budavári templomukból évenkint többször, de különösen József napján körmenetet vezettek e kápolnához.

A jezsuiták itt valóban három kápolnát emeltettek; a Szent sir, a Szent kereszt és a Fájdalmas Anya tiszteletére, de ezek elpusztultak.

A jezsuita rendnek 1773-ban bekövetkezett megszüntetése után a rend józsefhegyi birtokát is tagositották s igy jutottak a budai polgárok birtokába: Szent József-kápolna (Gül Baba türbéje) is magánosok kezébe került és megszünt keresztény kápolna lenni. Ennek az átváltozásnak időpontjáról azonban nincs pontos adatunk. Egy Budáról készült s Müller József könyvkereskedő által "Grundriss der Königlichen Ungarischen freien Hauptstadt Ofen" címen az 1822 évben kiadott részletes térképen a Gül Baba siremlék helyén még keresztény kápolna létezése van jelölve.

A mult század harmincas éveinek elején Gül Baba türbéje a körülötte levő telkekkel (szőlőkkel) együtt Thoma József budai választópolgár birtokába került s talán ő volt az, aki a türbét eredeti rendeltetésének engedte át ujból. A telkek 1858-ban Wagner János épitőmester tulajdonába jutottak, aki a sírkápolnát magába foglaló impozáns nyaralót és terrászos kertet is épitette. Most építési vállalkozók tulajdona.

Rüblein Richard dr

A Déli vasuti pályaudvar áthelyezése

— Vissza kell tolni a Gellérthegyig —

— Hétmillió értékü telket nyerne a Máv —

A budai belső pályaudvar elhelyezése nemcsak lokális jelentőségű kérdés, hanem az egész várost, sőt bátran mondhatjuk, az egész országot érinti, mert jelentékeny fontosságú, hogy nemzeti kincsünk, a gyógyforrások, mi módon közelíthetők meg, mennyi időveszteséggel, mennyi kényelemmel és milyen első benyomásokkal.

A tervezet lényege a délivasúti pályaudvar fejállomásának áthelyezése, — de nem Kelenföldre. — Modern, a környezettel és fürdővárossal összhangban álló kiépítése révén és az előadó által tervezett helyen a környezettel összhangba kerül, útjában senkinek sem lesz, szükség van rá oly nagy mértékben, hogy, ha egyáltalán nem volna, akkor is

a gellérthegyi alagút északi oldalára kellene megépiteni.

Mai helyén tényleg ék Buda testében, amitől Buda szeretne megszabadulni.

A Legszerencsésebb elhelyezés

Budán:
II., Margit-körut 6. sz.
(Zsigmond-utca sarok
Telefon: 52-0-36.
JUSZT GYULA
OPTIKAI és FÉNYKÉPÉSZETI SZAKÜZLETE

PUNKTAL ÉS ULTRASIN ÜVEGEK LORGNETTEK LÁTCSÖVEK MÉRNÖKI MŰSZEREK SZOLID ÁRAK!

a gellérthegyi alagút végződése és a mai igazgatósági épület közötti völgykatlan.

Ez a hely olpan völgytorkolat, amelyet semmi más célra előnyösebben, jobban kihasználni nem lehet, mint az új pályaudvar céljaira.

Ezt a területet csak be kell fedni, s akkor megkapjuk a világ legnagyszerűbb földalatti és mégis földszintes pályaudvarát,

ahol az alsó földszinten a mai nivóban közlekednének a villamoserő hajtásra berendezett vonatok és felette levő földszinten a mai házsorok nivójában lebonyolítható minden adminisztráció. Az emeletekre helyezhető minden olyan intézmény, mely a világfürdő és főváros együttes céljait kell hogy szolgálja. Hely bőségesen van még posta, csomag és gyorsteher forgalom lebonyolítására is. Sőt a tetőn még kilátó terrasz is épülhet.

Az így elhelyezendő pályaudvar területe csaknem ugyanolyan széles mint a Keleti pu.-nak területe. Tehát földalatti elgondolással kétszeres Keleti pályaudvar terület áll rendelkezésre. Az ilyen értelmű elrendezés vasúttechnikai szempontból sem lehet hátrányos, ezt mutatják a külföldi példák.

Az áthelyezkedéssel kapcsolatban felszabadulna a mai legértékesebb belső területen 27.000 négyzetöl — ami 17 katasztrális hold — terület, ami négyszögölenkint 300.— P-ben számítva 7,100.000 P értékű közvagyont jelent, amivel szemben áll az új pályaudvar építéseinek mintegy 3—4 milliós költsége.

Az új pályaudvar építése tartamára sem kellene a réginek forgalmát beszüntetni, mert a munkálatok minden nehézség nélkül a forgalom alatt is lebonyolíthatók. A munka kivitele a mai inséges időkben úgy a mérnök és építész társadalomnak mint az ipari munkások részére jelentős munkaalkalom. Nem veszteséges befektetés, mert kiküszöbölő város fejlesztési akadályokat, kielégít szépészeti követelményeket s amellett a vasút részére csupán értékáthelyeződés.

Az új pályaudvar üzeméhez beépítés nem igényel a mainál lényegesen nagyobb építmény tömeget s ez is modernizálható volna „Budafürdő" — „Budabath" — pályaudvar igényeinek megfelelően.

Ami ezen igényeken felül volna bele építendő, az búsás hasznot hozó kockázat nélküli befektetés, amihez a szükséges tőkét könnyű volna előteremteni. Bele volna építhető a vendéglőn kívül áruház, üzleti, turisztikai, utazási és propaganda irodák, mozgószínház kávéház, cukrázda, szálló, tető terasse, kilátó, fürdő, gyógyfürdő stb.

Kívánatos volna a város belső forgalmának tökéletesítése céljából, de a világfürdő érdekében is

a földalatti villamos meghosszabbítása a Duna alatt ehhez az új pályaudvarhoz,

amely egy új tranzverzális utat létesítene gyors vasút alakjában a Svábhegy, Buda fürdői és a városligeti Széchenyi fürdő között.

*

Ságor József építész a fentiekben részletesen ismertetett tervét adta elő a

HOLLÓS MÁTYÁS TÁRSASÁG

e hó 19.-én este, a Gellértfürdő dohányzótermében rendezett előadóestjén. A terv annyira budai terv, sőt mondhatnánk Krisztinavárosi terv, — és amelletti oly egyszerű megoldása ennek a kérdésnek, ahogy azt előadásában nemcsak kifejtette, de bizonyította is az előadó, — hogy föltétlenül számíthat az intéző körök meleg érdeklődésére. Alkalmasabb tervet ennél aligha lehet elképzelni, mert fölszabadítaná a Krisztinavárost az őt eddig fejlődésében gátoló pályaudvar nyügétől, amely szerencsétlenül ketté vágja a kerületet és meggátolja az egészséges vérkeringést a belső és a külső Krisztinaváros között, föl egészen a hegyekig, ahol ma már új városrész épül. A Böszörményi út ma már nagyvárosi képet mutat és az egész terület az Enyedi utcától a Sashegyig és a vele párhuzamosan haladó Németvölgyi útig pompás fejlődésnek indult, nagyrészt villaszerüen kiépített része Budának. Ennek a vidéknek az életerét köti alá a Délivasút nagy árka a Vérmezőtől a Gellérthegyig. Ságor József terve szerint ez a vidék fölszabadulna és hétmillió ára telek szabadulna fel, amiből nemcsak gyönyörű, új, modern pályaudvart építhet föl a MÁV a Mészáros utcán túl, de ennek az összegnek a felét a kelenföldi pályaudvar felépítéséhez használhatja föl, anélkül, hogy áldozatot volna kénytelen hozni. Hennyey Vilmos dr. államtitkár, aki mint elnök megnyitotta az ülést, üdvözölte az előadás után Ságor József építészt a szerencsés elgondolás alkalmából, amely megfelel a mai viszonyoknak és a város és állam megterhelte tése nélkül ád módot a megoldásra. Baranszky Gyula is nagy elismeréssel nyilatkozott a tervről, amelyet sürgősnek mondott. Berényi János gróf a Mártonhegy és vidéke nevében üdvözölte ezt az elgondolást, mely e vidék fejlődésének nyit új perspektivát. Pávai Vajna Ferenc dr. a fürdőváros érdekében véli rendkivül fontosnak és sürgősnek ezt a megoldást. Az érdekes előadást társasvacsora követte a Gellértfürdőben, amelyen kedvesen ünnepelték az előadót.

A budai Casanova

— Legenda vagy valóság —

Nem tudom, nem únja-e a „Budai Napló" olvasóközönsége a Casanova vitát; az a körülmény, hogy a Budai Napló állandóan hoz kultúrtörténeti közleményeket — s többek között igen érdekeseket Bevilaqua Borsody Béla dr. tollából, joggal enged arra következtetni, hogy az efajta problémák iránt Budán megvan az érdeklődés, ami szinte természetszerűen következik Budának egész szellemi alkatából. Szóval még egyszer utánanézek a Hadnagy utcai ház kalandos életű lakójának, akiről — Bevilaqua dr. tanúsága szerint a Budai Napló már 1913-ban megírta, hogy híressé lett emlékiratait egy Zech József nevezetű brassói theológus 1836-ban magyarra fordította és akiről a fordítás alapján Held Albert tollából tanulmány jelent meg, mely a sokat emlegetett budai anyagot tartalmazza. E tanulmány szerint Casanova a Doge-palota ólombörtönéből való megszökése után Fiuméba jutott s onnan Hoyos Lajos gróf segítségével Pécsen keresztül Budára, Tabánba, Kosztits Péter uram Hadnagy utcai fogadójába.

Nos hát ez a körülmény nyilvánvalóan egy novellisztikus fejezet Casanova életéből, amely alkalmazkodni próbál ugyan a memoárok levegőjéhez, de nem az abban megírt eseményekhez. Mert Casanova az ólomkamrákból való kalandos szökése után nem Fiuméba ment, hanem — ami sokkal természetesebb, — Mestren és Trevison keresztül Trentoba, onnan Münchenbe, majd Párisba. Ahogy már a multkor mondottam: — a memoárokban budai útnak, vagy akár magyarországi útnak nyoma sincs, az egy pozsonyi kiránduláson kivül, ahol a hercegprimás faraóbankján — s ez akkor Keresztszegi Csáky Miklós volt — egy francia kalandortársa segítségével száz aranyat vágott zsebre. Sem a memoárok, sem a Histoire de ma fuite, „Szökésem története" (amit Casanova külön is megjelentetett s a memoárjaiba is felvett), nem tudnak budai útról, sem Hoyos Lajos grófról, sem Kosztits tabáni fogadós szépséges leányáról.

Hogy Zech József brassói theologus lefordította-e Casanovát azt nem tudom. Lehet, hogy lefordította, mert hiszen a Schütz-féle német kiadás 1822—28-ig Brockhauséknál már megjelent és így Zech József 1836-ban már lefordíthatta. A derék theologus fordítása azonban aligha látott nyomdafestéket, mert az én tudomásom szerint az első, ha nem is tökéletes, de igyekezetes fordítás 1833-ban jelent meg Köhler K. F. lipcsei cégnél s fordítóként Halasi O. van megjelölve. A fordítás címlapján olvashatjuk, hogy „szerzőnk műve Ausztriában és Magyarországon el volt tiltva, egész azon időig, midőn a censura sorompói a szabadon gondolkozók nagy örömére lehullottak..." Nem, a Zech-féle fordítás, a budai kaland alighanem novellista fantáziájának a szüleménye, s nekünk bele kell törődnünk abba, hogy szegényebbek vagyunk egy kedves legendával.

Fenyő Miksa

Lendl Adolf borestjén,

amely e hó 16.-án volt a Pénteki Borgazdatársaság rendes heti estjeinek során a Budai Polgári Körben, rendkivül nagy számmal gyültek össze úgy a borgazdatársaság tagjai, mint pedig Lendl Adolf személyes barátai és tisztelői. A társasvacsora keretében üdvözölte, mint borgazda,

LENDL ADOLF dr.

a kerület népszerű országgyülési képviselőjét, Kozma Jenőt, továbbá az estnek egyik dunántúli vendégét, Reischl Imrét, Keszthely város főbíróját. Ezután két kedves medvekalandját mondotta el és sok érdekes részletet az állatkerti szelid vadállatok életéből. Még szívesen hallgatták volna tovább is, de Ripka Ferenc váratlan megérkezése, akit kedves ovációkkal fogadtak, befejezésre késztette az előadót, akit elsőnek Zboray Gyula dr. üdvözölt, kimentve négy borgazdát, akik elmaradtak, de a többi 26 megjelent az estén. Sajnálja, hogy Lendl elköltözött Budáról, de hogy új lakóhelyén mennyire megszerették, bizonyítja Reischl Imre Keszthely főbírója, akit melegen üdvözölt és kérte, hogy ezt az üdvözletet vigye meg Keszthely városának is, amit lelkes éljenzéssel helyeselt a társaság. Ezután Kovács József tábornok köszöntötte poétikus szavakkal az ő szülővárosának, Keszthelynek e két kiváló polgárát. A meleg üdvözlést Reischl Imre főbíró köszönte meg kedves humorral említve, hogy belekapaszkodik Lendl Adolfba, mert itt másba kapaszkodni nem tud. Otthon belevitte őt a balatoni muzeumba, az akváriumba, itt pedig a vináriumba. Azután üdvözölte a Budai Napló szerkesztőjét, aki most oly lelkesen karolta föl a Balaton s a Dunántúl ügyét és igyekszik a Dunántúl központjává tenni Budát, megszervezve a Dunántúli Országos Kaszinót, mely hivatva lesz a Dunántúl számos kérdését rövid úton és gyorsan elintézni. Ők szívesen vesznek részt és szívesen jönnek Budára, ha viszont a budaiak ellátogatnak hozzájuk. A főbíró lelkes szavait még lelkesebben megtapsolták a jelenlévők. Ripka Ferenc dr. v. főpolgármester szólalt föl ezután és örült, hogy együtt lehet Lendl Adolffal, aki a mult nyáron meglátogatta és ibolyát hozott neki — nyáron, most pedig ide hozta lelke virágait. Szeretettel emlékezett meg Keszthelyről, amelynek fölvirágoztatásáért sokat tett a Reischl-család a főbírói székben. Mint a Ganzgyár főtitkára, ő hozta Keszthelyre az elektromos műveket, tehát a mechanikus világosságot, Lendl pedig a lelki világosságot vitte oda Budáról. Éljenzés kisérte a volt főpolgármester szavait, mire Neuschloss-Knüsli Kornél arra kérte Keszthely főbíráját, hogy becsüljék meg Lendl Adolfot, jobban, mint ahogy Budapesten megbecsülték, nagy érdemei dacára. Ha itt kellő megbecsülésben lett volna része, most is az Állatkert igazgatója volna. Az üdvözlést Reischl Imre köszönte meg azzal, hogy nekik Budán kél fel a nap. Ezután Hackl Lajos szólalt föl, akinek megbizatása volt a Bánát-Rékásiak részéről, hogy az ő nevükben is köszöntse Lendl Adolfot és örül, hogy ez alkalommal üdvözölheti Ripkát, mint régi barátját és Reischlt, mint ifjúkori iskolatársát. Viraág Béla szerkesztő a Dunántúli Kaszinó nagy hivatását ismertette, — Váli Gábor, a II. kerületi iparoskör nevében köszöntötte volt elnöküket, Lendl Adolfot. Pávai Vajna Ferenc dr., mint természettudóst üdvözölte Lendl Adolfot, akivel lelki közösségben él. Azután a Balatonról mondott el sok érdekes dolgot, a Balaton környéke nagy érdekének mondva a föltárandó hőforrásokat, ami biztosítaná a Balaton mentén a fürdőforgalmat télen, nyáron. Örül, hogy Lendl Adolf a Balaton mellett áll őrt, ahova kell ilyen tudós vezér és nagy hasznát veszi az ország is. Zboray Gyula annak az örömének adott kifejezést, hogy ez alkalommal itt Budán nagy reklámot csinálhattak Keszthelynek. Az est befejezéseül Pataky Ferenc dr. üdvözölte lelkes szóval a pedagógusok nevében Lendl Adolfot.

*

Lendl Adolf dr. előadását legközelebb közöljük a tárca rovatban.

HIREK

Közgyűlés. A Buda Alsóvárosi Egyesület Becsey Antal elnöklésével március 1.-én. csütörtökön este fél 9 órakor tartja közgyűlését I. Bártfai utca 23. sz. alatt.

Nagy hullámzást mutatnak a főváros bérházaiban a lakbérek. Az újabban épült házakban, amelyek teljes komforttal rendelkeznek, folyton lejebb szálltak a bérekkel, míg a régi házakban a felemelt bérek maradtak érvényben, — de minden komfort nélkül. Igy vált lehetségessé az a lehetetlen helyzet, hogy a hajópadlós, öcska lakások 200—300 pengővel drágábbak a fővárosi régi bérházakban, mint a parkettás, modern lakások az új városi házakban. Ezt a lakbéraranyosítást a régi lakók most már követelik és felmondással fenyegetőznek. Egy szép napon üresen maradnak majd a régi városi házak, mert olcsó és jobb lakás most már van elég.

Osi szórakozás volt Budán a táncon kívül a korcsmázás s természetesen a legnagyobb látogatottságnak a budai korcsmák örvendtek, mert Budának olyan volt a bora, hogy még külföldön is hire járt. A borital mellett aztán bátyanyoztak meg a kártyát, a nép meg a szerencsejátékot. Ez annyira elfajult, hogy a korcsman kivül a nyilvános üléseken is uztek a hazardjátékok minden nemét, mire Mária Terézia kénytelen volt 1770 okt. 29-én rendeletet kiadni, mely ekepen szólt: „Értésemre esett, hogy hatósági személyek az ülések folyama alatt kártyáznak. Háromszáz aranyat fizet bírságul, akit hazárdjátékon, legyen az bár vintun — (huszonegy) érnek. Száz arany a feladót (feljelentőt) illeti, akinek neve titokban marad." A rendeletnek nem volt sok foganatja. Csak úgy folyt tovább is a hazárd, utötték a blattot, mint azelőtt. Vigan hódoltak még a faraó, quindeci, ferbli, moline (malom) trenta-quarenta (kocka), a landsknecht, durák előtt az emberek, elveszítvén sokszor az egész vagyonukat rajta. Ha pedig mégis bevádoltak valakit a kártyajáték miatt, azt legtöbbször felmentették „bizonyítek hiányában".

Csak egy leányárvaháza van a fővárosnak, még pedig a Szent Imre herceg uti Erzsébet leányárvaház, ahol 150 árvát gondoznak. Ennek kibővítése régen szükséges s ezt már a legközelebbi jövőben emeletráepítéssel, az alapítványi vagyon költségein fogják végrehajtani.

FENYKÉPEK Blahosnál II., Fő utca 18

A házadómentesség kérdésében Sándy Gyula müegyetemi tanár kijelentette, hogy a Tabán mellett, a főútvonalak közelében beépítetlenül tátongó telkeket és különösen a Vártól, az idegenektől és vidékiektől annyira látogatott Koronázótemplomtól néhány percnyire fekvő Vizivárost kívánná az adómentesség kedvezményével olyan helyzetbe juttatni, hogy ezeknek mai rettenetes állapota megszünjék. Ami a különböző érdekeltségek által kimutatott üres lakásokat illeti, arra nézve megjegyzi, hogy százszámra vannak csupán magában a Vizivárosban olyan pincelakások, melyek az építésügyi szabályrendelet követelményeinek a legkevésbé sem felelnek meg, vannak olyan lakások, melyek konyhája az építésügyi szabályrendelet követelményével szemben sötét, levegőnélküli lépcsőházra nyilik. Ha már most a főváros kimondaná, hogy ezek a lakások egy záros határidőn belül kiürítendők, a pincelakások nyomorultjainak adna olyan lakást, mely egészségileg kifogástalan és gondoskodna arról, hogy a házbér ezeket a kitelepített lakókat ne terhelje jobban, mint eddigi pincelakásuk házbére, mindjárt megtelne néhány üresen álló lakás.

Kertészeti Szemle, amely Sally László és Jonke Kálmán szerkesztésében alakult meg, februári számában közli többek között: Mohácsy Mátyás a M. kir. Kertészeti Tanintézet igazgatójának a gyümölcsismeret fontosságáról, Magyar Gyula gazd. tanácsosnak Budai József tanárnak Karmacsi Bertalannak, Domokos Jánosnak, értékes közleményeit. Mutatványszámot küld a kiadóhivatal, Budapest, I., Nagyboldogasszony-útja 45. M. kir. Kertészeti Tanintézet.

SZEMÜVEGEK Zibrinyinél I., Attila utca 8

Budapest vagyontételei között a legnagyobb a Beszkárt, amelyet 153 millióra értékel a zárszámadás. Az Elektromosművek értéke (természetesen az üzleti érték nélkül, mindössze a főváros által beruházott tőkéket számítva, kezdve a megváltáson és végezve a fővárosi kölcsönökből történt beruházásokon) 108 millió pengő. A Gázművek értéke ugyanilyen számítás szerint 68 millió pengő. A Vízműveké 22 millió pengő, az Autóbuszüzemé 14 millió pengő, a Gellért-fürdőé és szállóé 10 millió pengő, a Széchenyi-fürdőé 8 millió pengő. A főváros adósságai közül az 1910-es 2 millió font sterlinges kölcsön 35 millió, az 1911-es 100 millió koronás 22 millió pengő, az 1914-es 138 millió koronás 176 millió pengő, az 1927. évi 20 millió dolláros aranykölcsön 108 millió pengős hátralékkal szerepel a főváros vagyonleltárában.

Gépírást vállal otthon úrinő, 5—6 példányban sokszorosítva, hibátlanul, méltányos munkadíj mellett. II. Szász Károly utca 1. szám, II. em. 5.

„A rendőrkutya" címmel új tartalmas szaklap indult meg az Országos Magyar Rendőrkutya Egyesület kiadásában, Kotoff Olivér dr. szerkesztésében. Megrendelhető az OMRE hivatalos helyiségében (Budapest V., József-tér 1. sz.)

Olcsón eladó
Mátyáshegyen a Schmidt kastély felett 3442 □ telek gyümölcsössel, Közvetitők díjazva. **Horváth Gyula,** VII. Angol u. 31b. II. 25

SZENT GELLÉRT
GYÓGYFÜRDŐ
Vizgyógyintézet,
Külön férfi és női osztály.
A legmodernebb berendezés.
Szakképzett személyzet.

Ia
estélyi cipők
P 8·80-tól
DIÓSI
CIPŐSZALON
VI., Teréz-körut 1/B.
Cimre ügyelni!

A diplomás-teaest ez idén rendkivül kedvesen sikerült és szép számú közönség gyült össze, amely pompás hangulatban töltötte az estét, amelyen résztvett Kozma Jenő dr. orszgy. képviselő is családjával és együtt volt a társasággal kora hajnalig.

Súlyos csapás érte Földes Albertet, a Magyar Ásványolajfinomítok Országos Szövetségének igazgatóját. Felesége tragikus módon, hirtelen elhúnyt. A fővárosban nagy részvéttel fogadták Földes Albertné halálának hírét, aki széles társadalmi körökben általános szeretetnek örvendett.

Hétszázéves kérdés a vegyes házasság problémája, amely nálunk már az Árpádok idejében megvolt. IX. Gergely pápa 1231-ben, március 3.-án Róbert érsekhez irt levelében feljajdul, hogy nálunk a keresztény nők zsidókkal és szaracénokkal adják össze magukat, sőt ezek a keresztény nőket meg feleségül is veszik. II. Endre azonban annyira le volt kötelezve a zsidóságnak és főleg Teka comesnek, hogy nem mert ebben a dologban intézkedni. Csak 1233. augusztus 12.-én igérte meg a pápának, hogy ha szaracén, vagy zsidó keresztény nővel bármiféle viszonyba lépne, javaik elkobzandók s mindkét fél: a keresztény is, a pogány is rabszolgának adandó el, de csak kereszténynek. Ezt az intézkedést azonban aligha vihették keresztül, és a pápa ismételten panaszkodott is, de most már nemcsak az összevegyülés ellen, hanem azért is, hogy a máshitüek keresztény rabszolgákat is vásárolnak s ezek útján minden kényuket kielégitik.

Érdekes nagy perek

már a középkori Budán is izgalomban tartották az embereket. Különösen nem voltak békés természetüek a margitszigeti apácák. Nagy per volt 1285-ben a pesti és jenői hajósoké a budai káptalan ellen; a nyúlszigeti ferencrendiek pere az ottani apácákkal és dominikánusokkal (1278), óbudai apácák és Pest város pere az óbudai kikötőben követelt vám miatt (1472.), óbudai apácák és óbudai káptalan pere tized miatt (1506.), Csalapia Dávid vak török császár keresztény utódai ellen folyó per pesti ház miatt (e Dávidot, illetve utódait Zsigmond, Albert, V. László királyok és Hunyadi János nagy kedvezésekkel halmozták el), nyúlszigeti apácák pere Buda és Pest városok ellen vámok miatt (1520.), óbudai apácák pere Zsemlyesütő Gáspár ellen malomvíz elvezetése miatt (1511.), az esztergomi káptalan pere Buda, Pest, Héviz ellen vámok miatt (1516.). A nyúlszigeti apácák főpapokkal is pereskednek. A káptalan az apácákhoz elküldi képviselőit jogügyletek megkötése végett. Épp így respektálják a klauzúra tilalmát hatósági személyek is és ők mennek a kihallgatandó apácákhoz. A végrendeletek mindig különleges érdekességeket tartalmaznak (pl. Bors comes özvegyéé 1231-ben, Perényi Miklósé 1428-ban). Ügyvédi honorárium megállapítására is van példa.

Jobb közlekedést Buda vidékének

A nyaralótömegeken kívül a Pilisi hegyekbe kiránduló százezrek is kívánják a Hév. menetdíj- és közlekedési reformját. Lehetetlen állapot az, amely a kirándulók nagy tömegeit arra kényszeríti, hogy a fővárostól 20—25 percnyire lévő Pilisi hegyekbe való kirándulásért 2—3 pengős menetdíjat fizessen. Elkán László dr. utal Bécsre és a Bécs körüli hegyekre, amelyek a város bármely pontjáról 32 Groschen ellenében — néha még sokkal nagyobb távolságokra is, mint pl. Békésmegyer — elérhetők. Amikor az ország milliós összegeket áldoz testedzési célokra, akkor nem szabad drága menetdíjakkal százezrektől megvonni a Pilisi hegyekben való turistáskodás lehetőségét. A mindsűrűbben beépített és sétálókkal túlzsúfolt Svábhegy, Jánoshegy és Rózsadomb, ma már nem pótolhatja teljesen az erdős és egészséges Pilisi hegyeket, amelyek viszont Csillaghegy-Békésmegyerről már könnyen elérhetők.

De fontosak a települési szempontok is. Az utóbbi években ugyancsak erősen kiépülő Dunapartot nem is számítva, Csillaghegy-Békésmegyer 1920-ban 4471 főnyi lakossága 1930-ra 8625 főre emelkedett és az utóbbi 3 évben ez a szám legalább 12—13.000-re szaporodott. 12—13.000 lakosból mint egy 10.000 állandó lakos esik magára Csillaghegyre, amihez még hozzászámítandó minden nyáron sokszáz, illetve ezer nyaralócsalád és százezernyi fürdővendég. Az állandó lakosság túlnyomórésze naponkint bejár Budapestre, miután hivatala, foglalkozása ideköti. De még sokkal nagyobb mértékben kifejlődne ez az egészséges vidék, ha az ottlakás a HÉV vonal régi rendszere szerint megfizethetetlen menetdíjai és rossz közlekedése — félóránkint egy vonat, este 12 óra után semmi — nem róna az állandó lakosságra elviselhetetlen terhet. A szentendrei HÉV vonal megreformálása tehát az egész környék többször tízezer lakosának mulhatatlan érdeke.

SVÁBHEGYI SZANATORIUM
Ideális magaslati gyógyhely. Ideális diétás ellátás. Mérsékelt pausal árak
KURA, SPORT, SZORAKOZÁS

SZEMÉLYI HIREK

JÓZSEF FERENC főherceg két legidősebb kisleánya szeptember óta az Attila-köruti Montessori rendszerű elemi isk. első osztályát végzi a többi növendékekkel együtt.

USETTY BÉLA dr. orszgy. képviselő és a szkfőv. biz. tag búcsuztatta a sírnál Popelka Béla elhunyt bizottsági tagot.

FRITS BÉLA ny. királyi főügyész, mint a Hűvösvölgyi Kaszinó elnöke mondott a Kaszinó alakulásának történetéről nagy beszédet a legutóbbi ismerkedő vacsorán. — —

ÉBER ANTAL dr. orszgy. képviselő, a Keresk. és Iparkamara elnöke, a Budai Klub társelnöke „Aktuális kérdésekről" beszélt társasvacsora keretében e hó 20.-án este a klubban összejött nagy közönség előtt.

K. CSÁSZÁR FERENCET iktatták be be ünnepiesen a Németvölgyi Kaszinó elnöki székébe.

NÁDAS BÉLA dr. mint előadó mondott sok érdekes dolgot „Balatoni problémák" címen a Balatoni Társaság február hó 16-án lefolyt elnöki tanácsi ülésén.

THOMÉE JÓZSEF szép prologusával nyitották meg a ferences kultúrházat a Zárda utcában.

KORODI-KATONA JÁNOS beszélt a kereszténység nagy egységéről az óbudai Credo, hitvalló férfiak egyesületében február hó 20.-án.

HAJÓS ALFRÉD építészmérnök, Magyarország első olimpiai bajnoka a „Lipótvárosi Társaskörben" előadás keretében ismertette azt a tervét, hogy a Nemzeti Stadiont az V. kerületi Vizafogó mellett kell fölépíteni.

MASSON IZABELLA tanárnő értékes előadásban ismertette a nő nemzetnevelő hivatását a Ker. Magy. Asszonyok II. kerületi teadélutánján.

BARY ZOLTÁN dr. kir ügyész előadása lesz március hó 7-én a Budai Református Egyház vallásos estjén.

EKAMP NÁNDOR tanulmányi felügyelő a zugligeti r. k. egyházközségben a pápa koronázási jubileumán nagy beszédet mondott.

Spannberger Alajos dr. az I. kerület tanácsnok-elöljárója eleget kívánt tenni annak a közóhajnak, hogy a köztisztviselők magyar nevet viseljenek, a belügyminiszter engedélyével édesanyja magyar nevét vette föl, szolgálati érdemei és katonai vitézségére való tekintettel, felsőbb engedéllyel a nemesség megtartásával és ezentúl édesanyja családi nevét, DUDAY nevet viseli. Édesatyja, szintén Spannberger Alajos a VIII. kerület előjáróságánál volt fővárosi igazgató, édesanyja pedig született Duday Franciska. A Duday család nemességét egy 1831-ben kelt illetőségi bizonyítvány igazolja.

Kitüntetések. Az „Országos Magyar Dalosszövetség" Szilágyi Károly v. nemzetgyűlési képviselő, bizt. intézeti igazgatót és Nemes Árpád bírósági főtisztet, az „Országos Magyar Dalosszövetség" ellenőrét, az arany daloséremmel tüntette ki. A két kitüntetett közel 40 évi sikerdús munkásságával sok érdemet szerzett a magyar dalkutúra fejlesztése érdekében s méltán szolgált rá arra, hogy a magyar dal arany, ezüst és bronz dalosérmeket viselhesse.

Névünnepély. A m. kir. közigazgatási bíróság segédhivatalának tisztviselői kara meleg ünneplésben részesítette február hó 20-án sárffeői Sárfy Aladár dr. miniszteri osztálytanácsost, mint a m. kir. közigazgatási bíróság elnöki titkárát, névünnepe alkalmából. A segédhivatal nevében Márton József s. hiv. főigazgató köszöntötte az ünnepeltet és nyujtotta át, az e célra készített remek kiállítású és az egész segédhivatal tisztviselői kara által aláírt emléklapot, a szeretetnek és tiszteletnek emlékeül. Sárfy Aladár dr. meghatva és elfogódott szavakkal mondott köszönetet e kedves meglepetésben megnyilvánuló ragaszkodásért. A művészi emléklap Fekete József igazságügyminiszteri s. hiv. főigazgató legújabb remeke.

A szultán kegyelete. A mai Dísz-tér déli oldalán Róbert Károly idejében épült a vitézi Szent György rend temploma. A kapuja ívmezejét díszítő Szent György lovas alakját ábrázoló dombormű oly szép volt, hogy a Budát elfoglaló Szolimán császár is megcsodálta és Eolia Cselebi szerint a nyakáról levett sállal takarta be, nehogy a képromboló katonái megcsonkítsák.

Végre! Az idegenforgalom megjavítása érdekében a külföldi propaganda erőteljesen megindult és még ebben a hónapban megjelennek a prospektusok, amelyek szerint a budapesti háromheti üdülésre érvényes gyógyfüzetek, minden kiadással együtt, 350 pengőbe kerülnek.

Caridge
I., Böszörményi-ut 28.
Kékterem menü 3.— pengő
Blue Stars Jazz
(New-York)
Tánc
Narancsterem menü 1.50 pengő
Minden szerda, szombat, ünnep- és vasárnap
ÖTÓRAI TEA 1 P.
2-es autóbusz és 75-ös villamosmegálló
Telefon: Tachler 57—0—36

Jubilál a „Budai Margit Mária Kongregáció" ez évben is ünnepli fennállásának, alapításának 25-ik évfordulóját, valamint általa kezdeményezett Budai Szent László Gyermekotthon Árvaház alapításának 20. esztendejét, Molnár László esperes plébános elnöklete alatt, mely mint az Árvaház vallás-különbség nélkül öleli magához a züllésnek és romlásnak kitett gyermekek és fiatal lányok százait. A kettős jubileumot ünnepélyes keretek között óhajtja megülni. „Jubileumi rendező bizottságot" alakítottak, amelynek a budai közélet számos szereplő egyénisége lett a tagja. A rendező bizottság első gyűlése február hó 8-án volt a Szent László gyermekotthon (Donáti-u. 46 I. em.) irodájában.

Kevesen tudják, hogy a Lánchíd középső két pillérében — a víz alatt és a föld alatt — két-két termes helyiség van arra a célra berendezve, hogy a botanikusok időről-időre megfigyelhessék a belső falakon képződő moszatok és falnövényzet életét és fejlődését. Süket termek ezek, nincs az az óriási robajszerű hang, amely ide lehallatszanék. Nem is csoda, kő, mederföld és vastag vízréteg zárja el a világtól, élete csöndesebb, mint a siré.

Sós Endre előadása a Budai Klub dísztermében nagy társaságot vonzott. Ott voltak: Harrer Ferenc, Schack Béla, Vadász Mihály, Bárdos György dr., Vadnai Endre, Spanyol Sándor, Beke József, Román Ernő, Pikler J. Gyula, Hegedüs Miklós, Orbók József és a budai társadalmi élet számos ismert tagja. Harrer Ferenc meleg szavakkal köszöntötte Sós Endrét, aki a Budai Klubból indult el az új generáció legjobbjai közé. Azután a nagyszámú közönség tapsaitól kísérve Sós Endre lépett a pódiumra és másfélórás szabadelőadásban ismertette az utolsó idők érekesebb európai panamáit.

Régi művészek sírkövei. Nagy Lajos király udvari festőjének, János mesternek síremléke 1370-ből, a művészcímerrel a várbeli Nagyboldogasszony (Mátyás) templom főkapujától balra látható. A Halászbástya múzeumban pedig Abel budai festő 1300-ból származó, mészkőből faragott, művészcímeres sírkőtöredéke van — közép-felnémet nyelvű felirattal.

Elpusztult szobrok. Óbudán gyökeredzett, az itteni nagyhírű ötvösműhelyekben a világhírre emelkedett Kolozsvári testvérek, Márton és György művészete, akik Kolozsvári Mihály festőnek a fiai Nagy Lajos királyunk korában. Erdély kincses városának csak a nevüket köszönhetik. Hatalmas munkáik közül nevezetes az 1370-ben öntött Szt. István, Szent Imre, Szt. László bronzszobruk, amiket Meszesi Demeter püspök megbízásából a nagyváradi bazilika díszkapuja előtt állítottak fel. — Zudar János püspök megrendelésére 1390-ben Szent László még nagyobb bronzszobrát állitották fel a kapuval szemben, de mindezeket a török 1660-ban tönkretette. Nagy művészetükről ma már csak egyetlen szobruk, a prágai Szt. György szobor tesz tanuságot, amelyet 1373-ban Nagy Lajos küldött ajándékba rokonának, IV. Károly császárnak és cseh királynak. A félnagyságban ábrázolt lovasalak méltó előhírnöke a röneszánsz művészetének. Másolata a Halászbástyán áll, hirdetve a magyar művészet 600 éves dicsőségét.

A Rómaifürdő villamos vasútjának terveit már elkészítette a BESZKRT műszaki osztálya. Az új vonalat a Dunaparton használaton kívül helyezett esztergomi vasútvonal egy részének igénybevételével valósítják meg Békásmegyer határáig és körforgalomszerűen öleli át a Rómaifürdőt. Akvinkum környéke, ez a harmadfélezer esztendős városrész nagy fejlődésnek indul.

Elfeledett mester. A Gellérthegy dolomitsziklái adják a hátteret egyik-másik képhez Zsigmond király 300 lapos, 1400 körül készült breviáriumához, amelynek legtöbb képét a budai Márton mester, a kiváló és eredeti tehetségű, hazai talajból sarjadt miniatürfestő festett. Fürge ecsetével Zsigmond királyt és Borbála királynét budai udvarában zsolozsmázás közben, az akkori kor életét és budai környezetét örökítette meg. Csak mi, hálátlan utódok nem emlékezünk reája.

Gyász. Dr. Reményi Schneller Lajos, a Községi Takarékpénztár vezérigazgatójának édesatyja, Schneller Gusztáv 75 éves korában elhunyt. E hó 12.-én délután temették a régi tabáni temetőből. A temetésen megjelent a főváros vezetősége, a Községi Takarékpénztár igazgatósága és felügyelőbizottsága, valamint a közgazdasági élet számos vezető egyénisége.

Tizennyolcezer egyesület van Magyarországon. Országos átlagban, a csecsemőket is beszámítva 450 tag jut egy egyesületre. Még furcsább a politikai taglétszám. Egy statisztikus kiszámította, hogy hazánk 8 és fél millió lakosa mellett a pártok összesen 37 millió tagot tartanak nyilván, tehát minden lakos 4—5 politikai pártnak a tagja. Micsoda elvhűség!

A budai Vízművek kibővítése céljából a főváros már hosszabb idő óta tárgyal a földmívelésügyi kormányzattal területkisajátítás ügyében. A földmívelésügyi minisztérium csak az esetben bocsátja rendelkezésre a szükséges területet, ha a főváros azoknak a gazdáknak, akiknek a földjét ki kell sajátítani, cserébe ugyancsak földet ád. A fővárosnak e célból meg kell vásárolnia a szigetmonostori Korona uradalmat, hogy a gazdákat ebből a területből kártalanítsa. Döntés ez ügyben március közepe táján várható.

Tea mellett

— Házasságok az égben kötteinek —

A közelmult napokban fényes esküvő volt a belvárosi főplébánia templomban. Erről beszélgettünk asszonytársaságban, meg arról, hogy az utóbbi félév alatt milyen sűrűn volt olyan esküvő, ahol a vőlegény messze idegenbe vitt szép, magyar leányt, hogy ott asszonyává tegye... Amit Isten akar, azon tengerek, hegyek nem változtatnak. . .

— Ne sajnáljuk édes magyar véreinket, — szólt az egyik asszony — ott messze idegenben is megmaradnak ők magyarnak, minden csillogáson keresztül, megtanítják becsülni a magyart a világ bármely pontjára állítsa őket a Sors.

Fogy a tea, peregnek a szavak, hozzászólások, kérdések, feleletek röpködnek keresztül-kasul, — csak a mellettem ülő fiatalasszony csendes. Hozzáfordulok :

— Régen láttalak, miért vagy ilyen csendes?

— Régen találkoztunk, azóta esküvő volt a családunkban, a kis hugom ment férjhez. Megírták az esküvőt az ujságok is. Nem olvastad?

— Elkerülte a figyelmemet. Ki a boldog férj? — kérdeztem.

— Egy holland ujságiró. Az esküvő januárban volt és ők e pillanatban Milanoban vannak, útban Hollandia felé. . .

— ???

— Tudod, a kis hugom évekkel ezelőtt, mit sok más kis magyar urileány, kint volt egy pár hónapig Hollandiában, — de persze a mostani férjéről akkor azt sem tudta, hogy a világon van-e. — Hamar megtanulta a holland nyelvet és ma is jól beszéli azt.

— Az elmult nyáron, — amint tudod — ujságíró kongresszus volt Budapesten. A kongresszus alatt velünk jött a kis hugom a „Fészek klubba", ahol több más ujságíró között egy fiatal hollandust is bemutattak nekünk. Az én hugom életrevaló, fekete hajú kis leány, mindjárt holland nyelven szólította meg a hosszú szőke legényt, aki már másnap délután tiszteletét tette szüleinknél. Csakhamar szándéka felől is nyilatkozott a meglepett szülőknek. Elmondta kicsoda, micsoda, leírta szüleit, sok felnőtt testvérét. . .

— Szüleink, természetesen, nem adtak semmiféle határozott választ. A kis hugom is csak hirtelen fellángolásnak vélte az egészet, amely ahogy jött — sajnos — el is mulhat. . .

— De nem múlott el. . . Jöttek, jöttek a levelek. Szüleink érdeklődni kezdtek és a legjobb referenciák érkeztek úgy a családról, mint a fiatalemberről: pap, orvos, ügyvéd van a családban. . . De a család is mindsűrűbben írt már és — mit mondjam tovább? — telefon útján megtörtént az eljegyzés, az napra megjöttek a gyűrűk és kitűzték az esküvőt, amely januárban meg is volt a Ferencesek belvárosi templomában. . .

Haspelné-Balázsy Lujza

RAVASZ cukrász
I., Krisztina körút 75. Telefon: 50-2-32.
ELŐKELŐ CUKRÁSZ SZALON

Vargha Gyula emlékének szentelte egyik vallásos estjét a Budai Református Egyház e hó 21-én, akinek érdemeit, mint a Statisztika Hivatal igazgatójának, majd államtitkárnak, a Tudományos Akadémia, a Kisfaludy — és Petőfi — Társaságok jeles tagjának közéleti tevékenységét ismertette fia, Vargha Zoltán dr. tanár. Az elhúnyt neves poéta néhány szép költeményét is felolvasták s mindezt megköszönte Borbély Kálmán min. tan. és imával kisérte Haypál Béla lelkész.

Akiknek jó a 11-es! Kaptuk és szívesen közöljük az alábbi levelet:

— „A Rózsadomb felső vidékén lakó kis tisztviselők és szabad pályán működő adófizető polgárok örömére a szfv. közlekedési vállalat végre januar 1.-évl a 9-es autóbusz végállomását a Statisztikai Hivatalhoz lehozta s onnan induló 11-es kocsit iktatott be, mely megkerüli a Rózsadombot. Fent említett adófizető polgárok ezáltal jó és kielégítő közlekedéshez jutottak, amely nemcsak hivatalukat hozta közelebb a lakásukhoz, hanem a tantuszos szakasz-rendszer révén olyanok is utaznak végre autóbuszon, akik eddig hozzá sem juthattak. A családanyák és házialkalmazottak pedig olcsón jutnak le a közeli piachoz, ami a tisztviselő többszörösen csonkított illetményei miatt immár életkérdés. Mégis eléggé el nem itélhető egyesek igyekezete, akik a Rózsadomb oldalán laknak és a kényelmetlen átszállás miatt zsörtölődve, — minden eszközzel oda törekednek, hogy a 9-es autóbusz visszakerüljön régi helyére és a 11-es átszállás szünjön meg. Ezek az urak bizonyos elsőbbségi jogokat emlegetnek és miniszteriális protekció után szaladgálnak, elfelejtik azonban azt, hogy az új villatulajdonosok ugyancsak súlyos ezreseket fizetnek az új utak létesítése alkalmával, egyébként pedig minden adófizető polgárnak ugyanannyi joga van a jó közlekedéshez, mint a régieknek. . . "

Nagyon kedves estje volt e hó 22-én a „III. ker. Egyesült Polgári Körnek" az ekkor rendezett borgazdaest, amelynek Francozó Richard, Horváth Lajos, Bodó Rezső és Fried József voltak a borgazdái. A társasvacsora közben Martin Gyula igazgató üdvözölte a vendégeket, mire Francozó Richárd bejelentette, hogy a négy borgazda egyszerre kíván szólni a vendégekhez, amit mindenki nagy kíváncsisággal várt, mire felvonultak a borgazdák és egy régi nótára aktuális versikéket énekeltek, melynek mindegyikében igyekeztek kedvesen kifigurázni valakit, kezdve Andréka Károlyon, Orova Zsigmondon, Martin Gyulán és végig menve mindazokon, akik bármi csekély részben is hozzájárulnak a társadalmi élet emeléséhez Óbudán. A szellemes strófákat Francozó Richárdné írta. A tréfás rigmusokra elsőnek Orova Zsigmond válaszolt rendkivül szellemes és kacagtató humorral átszőtt beszédben. Utána Andréka Károly méltatta a hölgyek nagy szerepét és köszönettel vette át a borgazdák albumát, amelyben az eddigi borgazdaesték szereplőit szövegben, rajzban és fényképen örökítették meg és amely kedves emléke lesz ezeknek a borgazdaestéknek. Tréfás tombola fejezte be a hangulatos mulatságot. — A legközelebbi borgazdaest március 8-án lesz, amelyen hölgyek lesznek a borgazdák, mégpedig Andréka Károlyné, Orova Zsigmondné, Kemény Lajosné és Takács Gyuláné.

Rigmusos humoros meghívó invitálja a közönséget a Budai Klub minden évben nagy sikert aratott LIZSÉ-BÁLJÁRA, amely március hó 3.-án este 9 órakor lesz.

Furcsa helyzet támadt a XI. kerületi előljáróságnak megvett Verpeléti utcai ház körül. A főváros ezt most a hivatali céloknak megfelelően át akarja épiteni, de a saját magasépítési bizottsága nem ad engedélyt ehhez, mert nem találja alkalmasnak, hogy a függő-folyósós házban hivatal legyen. Igy a fővárosnak a saját bizottsága ellen kell majd fellebbeznie a Közmunkák Tanácsához.

Gyász. A kerületi előljárók karának egyik rendkívül érdemes tagja és a testület hosszú időn át volt vezetője Rózsavölgyi Antal húnyt el február hó 14-én életének 70-ik évében. Rózsavölgyi Gyula elhúnyt alpolgármester öccse volt Antal, aki, mint előljáró generációkat nevelt és mestere volt Duday (Spannberger) Alajosnak is. Szerény modorú, de határozott egyéniség volt, aki a maga számára soha sem kért semmit, de örült ha mások segíthetett. Hivatalában szigorú, de igazságos volt. A sírnál Spannberger Alajos dr. búcsúztatta a polgármester, a fővárosi tisztviselők kara és szűkebbkörű munkatársai nevében. Utána pedig Bárczy István dr. a nagynevű volt főpolgármester emlékezett meg róla a fővárosi nyugdíjasok nevében, ezzel is kitüntetve egykori kedves munkatársát.

Vitateaestét rendezett a „III. kerületi iparosok köre" átérezve a „Stadion" helyi jelentőségének gazdasági horderejét, febr. 15-én este kőrhelyiségében Korona-tér 2., ahol Pásztory Zoltán szék. főv. műszaki tanácsos előadás keretében mutatta be az aranyhegyi megoldás tervét. Az érdekes és színes előadást vita követte, amelyben többek hozzászólása után az a meggyőződés alakult ki, hogy ez volna legalkalmasabb kezdő lépés ahhoz, hogy az eddig mostoha gyermekként kezelt történelmi várost Óbudát, fejlődésében a többi városrész mellé emelje. Ez az elgondolás az iparos társadalmat is belekapcsolja, mint legjobban érdekelt fél.

Buda Alsóvárosi Egyesület március hó 1-én rendezi ezévi közgyűlését I., Bártfai utca 25. sz. alatt.

523 hősi halott csendőr emlékét a várbeli Hadimúzeumban örökítették meg és a Berán Lajos márványemlékművét nagy ünnepséggel a kormányzó jelenlétében leplezték le. A magyar csendőrt dicsőítő szép beszédet v. Szinay Béla tábornok mondotta és az emlékművet v. Aggházy Kamil ny. ezredes, a Hadimúzeum igazgatója vette át.

Gyász. Régi munkatársát temette el lapunk, amikor felhantolták a sírt Darvas Imre fölött, aki, mint kiváló kereskedő, szivesen állott kereskedelmi kérdésekben a szerkesztőség rendelkezésére. Számos budai családra hozott gyászt elhunyta és sokan siratják benne a segíteni kész, jó embert.

GYERMEKKÉPEK Blahosnál II., Fő u. 81

A kelenföldi iparosokat és kereskedőket szervezte meg és mint a „Kelenföldi Polgári Kör" külön csoportját állította csatasorba, ennek a körnek az elnöksége: Devecis Mihály elnök, Fejér János dr. ügyv. elnök, beigazolva azzal azt, hogy a társadalomnak ez az osztálya is szívesen tömörül megfelelő vezetés mellett, hogy érdekeit megvédje. Az alakuló estén részt vett Harrer Ferenc dr., aki üdvözölte az alakulást és érdekes városrendező terveket mondott el, amelyek között szerepel a nagyjövőjű kelenföldi sugárút, amely a Boráros-téri híd tengelyében futna végig a Kelenföldön egészen a Dobogódombig. Ő hozta el Kozma Jenő dr. országgyűlési képviselő üdvözletét és azt a kijelentést, hogy az iparosokat és kereskedőket törekvéseikben mindenképen támogatja. Részt vett az ülésen Dorner Gula dr. min. tan., aki a városrendező bizottság műhelytitkaiból árult el egyet-mást. Megjelentek az alakuló ülésen a budai iparos és kereskedő körök is, köztük a II. kerületi Iparoskör: Pénzes Mihály dr., Grenyó Bertalan ügyv. elnök és Dornbach Jakab. Erősen képviselve volt a kelenföldi iparosság és a kereskedők, köztük Bálint Sándor festő- és mázolómester, Margittai Gyula bádogosmester, Halnek Gyula épitőmester, Zöld Márton fodrász, akik a többiek kívánságára vállalták a végrehajtóbizottság megalakítását. Grenyó Bertalan indítványára üdvözölték levélben Fabinyi Tihamér dr. minisztert és Kozma Jenő dr. képviselőt.

Gyöngyösi István Társaság alakult a vármegyei irodalommal és művészettel foglalkozó tisztviselőkből a mult év májusában s e társaság most febr. 17.-én rendezte első matinéját a várbeli belügyminiszterium dísztermében, a kormányzó és felesége jelenlétében. A megnyitó beszédet Preszly Elemér főispán mondotta, aki felemlítette, hogy a társaság régi török hódoltságbeli szokást honosít meg, a menekülő megyéknek otthont nyujt, a magyar nyelvet műveli. Megállapította, hogy a társaságnak célja, hogy ismét az a táblai mecénásszellem uralkodjon, amely a Nemzeti Múzeumot, a Nemzeti Szinházat és az Akadémiát megteremtette. Ezután Rexa Dezső Kaziczy utolsó szerelméről olvasott fel, majd művészi ének, zene és szavalatok következtek.

Folytonos változások vannak az óbudai filatorigáti Textilműveknél (Filtex). Most a vezérigazgató háta mögött eladták a részvénytöbbséget svájciaknak, mire Josua Richárd exvezér kijelentette: „Még hallani fognak rólam."

Tizennyolc magyar művész kiállítása nyílik meg a Nemzeti Szalon Művészeti Egyesület termeiben (V., Erzsébet tér) február 24.-én, szombaton d. u.

IGYUNK HARMAT VIZET
Megrendelhető a székesfővárosi Ásványvízüzemnél, I, Gellért rakpart 1. Tel.: 53-0-03.

„Élt 37 évet." Ruszkabányai Elemér fiatal írónak a most megjelent regénye viseli ezt a címet. A kis regény egy író pályáját rajzolja meg, aki végül, mikor már elér a sikerhez, a boldogság küszöbén pusztul el, mert a sok szenvedéstől elgyötört szervezete nem bírja ki a rátámadó betegséget. Kedvesen, szépen, meleg tónusban, igazi írói kvalitásokkal megírt munka ez. A regény írója a Gyóni Géza társaság tagja, nem az első sikeres munka szerzője. Megemlítem, hogy az „Élt 37 évet" kedves budai miliőben játszódik. **(g. d.)**

LORGNONOK Zibrinyinél I., Attila utca 8

Magyar Közélet címen harcos ujságot szerkeszt Lukáts Elemér sok érdekes kérdésről tájékoztatva olvasóit.

„Gyóni Géza" irodalmi társaság e hó 13.-án, a Deák-téri ev. iskola dísztermében nagyon nívós és szépen sikerült irodalmi délutánt rendezett. Balogh István elnök hangulatos bevezető előadása után a Studió kedvenc énekese, Cselényi József, a Nemzeti Szinház művésze énekelt az ő meleg, kedves hangján Gyónidalokat, amelyeknek szerzője Turay Mihály, a Nemzeti Szinház karnagya Az éneket maga a szerző kisérte. Mészáros Sándor, a Nemzeti Szinház főtitkára „Apróságok a hadifogoly Gyóni Géza életéből" cimmel meghatóan rajzolta meg a költő szibériai utolsó napjait. Gyóni dalokat énekelt L. Beczássy Kató, a m. kir. Operaház tagja is, akit Sanek Péter tilinkón, Kárpát Zoltán dr. zongorán kisért. Kovách Ferenc és Osváth Tibor, majd Koncz Dezső dr. és Kopa László mutatták be verses és prózai munkáikat nagy sikert aratva.

A Magyar Filozofiai Társaság február hó 21-én (szerdán) délután 5 órakor a Magyar Tudományos Akadémia heti üléstermében rendezett felolvasó ülésén Noszlopi László: Az értéktörténeti viszonylagosságának kérdése Bencsik Béla: Az alapelvek problémája cimen értekeztek a hallgatóság elismerése mellett.

BUDAI KRÓNIKA

— Tizenhatezer négyszázhetvenhat lakás és bolt áll üresen a fővárosban és vár bérlőt — egy most kiadott statisztika szerint.

— Prohászka Ottokár püspök boldoggá avatásának kegyelméért febr. 21.-én Kriegs-Au Emil plébános, a városmajori templomban szentmisét mutatott be, estepedig az Ottokár kulturházban (a régi kis templomban) emlékóra volt.

— A Budai Kath. Nőszövetség a Dunáti u. 38. sz. helyiségében márc. 14.-én dr. Marcell Mihály egy. tanár és Stadler Frida beszélnek a katholikus nevelésről és a leányifjuság szervezkedéséről.

— A Bik. cserkészcsapat táborzáró ünnepét március 4.-én rendezi a ferences kulturház dísztermében.

— Érdekes szülői értekezletet rendezett febr. 21.-én a Czakó utcai elemi iskola, Ujlaky Gyula igazgató vezetésével, amelyen Miavecz László, Eördög Lajosné és Baracsy Lajos tanitók szerepeltek kitünően növendékeikkel.

Kliment-féle házi kenyér
elismerten a legjobb Budán! Sütöde: II. KAPÁS-U. 35

A betegségek egész sora
így: az epekőbetegség és epehólyagbántalom, gyomorbajok, csalánkiütés, az asztma bizonyos esetei, vérpangás a hasban és különösen a májban, köszvény, vesemedence betegségek, alkati kövérség, stb. stb. eseteiben a
HUNYADI JÁNOS
keserűvíz biztosan megszünteti a székrekedést, szabályozza a bélműködést, azt nemre és korra való tekintet nélkül mindenki kiváló ereedménnyel használhatja. Az orvosok ezrei irják elő betegeiknek és a betegek tízezrei írnak róla elismerő nyilatkozatot.

Ön is nehezen keresi kenyerét
holott **könnyen hozzájuthat**
Rátkai péknél!
Rátkai-féle elsőrendü házi kenyér mélyen leszállitott árban. Kapható Budán minden jobb füszerüzletben. Főüzlet és üzem: Retek-utca 4.
Telefon: 532-79. Telefon: 532 79.

DOTTERWEICH ANTAL
KÁLYHÁS MESTER
BUDAPEST, II., BATTHYÁNY U. 2.
Telefon: 55—6—74.

Kályhás! Minden szakmabeli ügyben forduljon a régi jóhirü céghez
I., Logodi u. 19. Telefon: 53-0-33 **Béres Márton**

RÓMAI FÜRDŐ

ÓBUDA — AKVINKUM Késő őszig

Kitűnő konyha. — A források napi hozama **160.000 hektoliter rádioaktiv thermálvíz**

A szentendrei HÉV vasútnak a MFIR hajóknak és az UJPESTI átkelő propellernek állomása

GÉZA-NAP

Február. Télutó. . .Ma van nevemnapja,
s mintha gúnyolódni, bíztatni akarna:
nemsokára nyíló kikeletben járok,
üzenik az első fehér hóvirágok.

Hiába bíztatnak, nem hiszek már nékik.
Fölöttem sötét bú-felhő feketélik.
Huszonöt esztendő zuzmarafa ága
bánkódva borul rá téli éjszakámra.

Barátikör nélkül csak magamban élek.
Szétzilálták őket virágtalan évek,
északra, nyugatra, keletre és délre.
Ki tudná, melyik fog befutni a révbe?

Nem kérdezi senki, arcomon bú mért ül:
Egy levél jött egyszer, az is bélyeg nélkül.
Az is bélyeg nélkül, jelezve, hogy árva
koldús-szegény ördög adhatta postára.

Ugy örültem mégis annak a pár sornak!
Bántam is én, hogyha reám nem gondolnak,
kik örömben élnek; hisz' egy koldús-testvér
üzenetet küld a Golgotakeresztnél.

Gézna-nap. Géza-nap. Télutóba járva
reszkető szív-kehely kikeletre vár ma:
hű baráti szóra, mely szeliden csendül,
mint faluk harangja halmokon keresztül.

. . . S nem köszönt rám senki. . . Alko-
[nyodik csendben. . .
Vállamra sötét éj bús palástja lebben:
s míg szívemből halkan piros vér szivárog,
nyíljatok, nyíljatok fehér hóvirágok.

Pápa. **Tóth Géza**

A budai fürdők szörnye

— Egy orvos-szemtanú riportja —

Ma a szörnyek korát éljük.

Hol egy tengeröbölben, hol egy tengerszemben pillantanak meg őskori szörny-állatokat. Legizgatóbb a skóciai Aberdeen közelében levő lochnessi tó szörnyetegének hajszája. Neves zoológusok már-már arra a konkluzióra jutnak, hogy az örvénylő bestia nem más, mint egy hatalmas jégövi fóka. Ez megnyugtató lesz emberi szempontból is, mert a fóka tanulékony, intelligens állat, igyekszik hamar parirozni: eltünik hamarosan úgy, ahogy jött, minden nagyobb kártevés nélkül.

Ezzel szemben nálunk, a budai fürdők tájékán is fölütötte a fejét egy ilyen szörnyeteg, nemcsak e sorok szerény írója látta, de tetteit észlelték mások is, sokan. Nem félénk állat, a napvilágra is kimerészkedik. Életrajzának jellemző adata, hogy cselekedeteiben nincs valami nagy összhang, amivel állattani értelemben olyan konzekvenciának levonására ad okot, hogy inkább a hydra, illetőleg polypozus tengeri szörnyek csoportjába tartozik. E sokkarú állatoknak mindenik karja külön-külön képes veszélyt okozni, tehát ha nincs is összhang közöttük, egyben közös a jellemvonásuk, hogy: veszélyesek a környezetre, amelyet állandóan fenyegetnek. Ez a polypszerű szörnyeteg odaterpeszkedik fürdőink környékére, nem engedi meg egészséges fejlődésüket, meggátolja fejlesztésüket, propagandájukat, kiszívja életerejüket, csökkenti ellenállásukat, utolsó energiájukat.

E szörny-hydra egyik karja sohase tudja, mit rombol a másik, ráhurkolja magát az áldozatára görcsös szenvedélyei, — felejteni ez ölelő karokat csaknem lehetetlen. Próbálták mergezni, nyugtatni, elűzni: — hiába. Ugylátszik, uj forrásaink radioaktivitása meg uj energiát is jelent számára, mert hatalmas zajjal és örvénylő csobogással most ismét nahalta és láttatta magát és — **elgancsolta legutóbb a Rudas fürdő kiépítésének utjái odaterpeszkedésével.**

Már ennyi természetrajzi szakismeret elég előzmény ahhoz, hogy a nyájas olvasó rájöjjön, mifajta szörny ez a sokkarú polyp, fürdőink, fürdővárosunk, gyógyforrásaink terveinek réme: nem más, mint a mi **lokálbürokratizmusunk hydrája.** Ez a dülledtszemű, kisfejű, de sokkarú vizi iszony, amelynek karjait a **Tanácsok, Osztályok, Irodák, Egyesületek** tizei alkotják, amelyek mind-mind külön-külön csavarodnak a fürdők körül, csapongnak, minden összeműködés, összhang nélkül, csak a maguk ragadozó élvezetük hajhászásában, akarásában élve ki magukat.

Minden kar akar, minden kar mást akar. —

Egyik az út helyébe parkot, másik a park helyébe utat. Istenem, út másutt is akad, de a feltart forrást továbbvinni még egy tengeri óriás sem képes! Egyik palotasorban érzi jól magát, másik villasorban levegőzne, csatornát mélyítene, hidat iveltetne, hegy gyomrába fúrna. Terv ide, terv oda, minden meddő, hiábavaló, mert nincs kooperáció, nincs egység sehol és semmiben. A hydra pedig ott terpeszkedik, csápjait nyujtogatja — lesben, álnokul.

Az orvos, a vadász csak egyet tanácsolhat. Le és el a sok karral és a számos csáppal, s akkor a kis fő is életképtelen. Szükségtelen tűrni ezt a pusztító anakronizmust! Minek e sok széthúzó ártalom? El vele. Vesszen a budai fürdők szörnye!

Jöjjön vele szemben az egységes akarat. Az energikus stylus, a Littoria alkotó szelleme. —

Fürdőbiztost Budapest élére!

Dr. N. J. Gy.

Táltos játékok. A magyarság magára ébredése csakis lelkiségének újjászületésén keresztül történhetik meg, — és e célt előmozdító nagy tettnek tartjuk a „Táltos" ünnepi játékok évenkint való megrendezését. A Táltos-játékok gondolata Remsey György író s festőművésznek lelkében érlelődött ki. A Magyar Nemzeti Szövetség felismerve e gondolat nagy jelentőségét, e nemzeti gondolat tervezőjét munkája kifejtésében támogatja. A Táltos-játékok conceptiójának tengelyében a magyar mythologia s a magyar ősmondák feldolgozásából, szabadtéri játékok formájában egy nagy dramatikus költői mü a „Táltos tetralógia" áll, melynek zenei megkonstruálását a magyar orchestrális zene legkiválóbbjai végeznék. E szellemi mag köré a gondolat kiegészítéseképen az egész magyar szellemi teremtő erőnek felvonultatása csoportosulna, a magyar művészi alkotó génius multjából és jelenéből. A magyar faj teremtő geniejének a Táltos-játékot a magyar gondolat nemzeti ünnepévé kellene avatnia.

Az ország legelőkelőbb családai, legnagyobb méltóságai, főpapok, káptalanok, kolostorok vásárolnak házat a középkorban Budán, Óbudán és Hévizen, így a nyúlszigeti apácák, budaszentlőrinci pálosok, örményesi pálosok, esztergomi érsek, esztergomi káptalan, esztergomi prépost, esztergomi kanonok, győri püspök és győri káptalan, székesfehérvári káptalan, veszprémi káptalan, veszprémi prépost, csanádi, pécsi, bosznai püspökök, továbbá Stibor vajda, azután a Drugeth, Bubek, Becsei, Kont, Bánfi, Balassa, Bornemisza, Cillei, Perényi, Kanizsai, Drágfi, Báthori, Rozgonyi, Dóczi, Garai, Thurzó, Batthyány, Kapy, Mekcsei, Tétényi, Haraszti, Geréb, Egervári, Verbőczi, Zápolyai, stb., stb. családok.

Teljesen nyoma veszett ma már a budavári Szent Márton templomának. Hajdanában a királyi vár középső udvarának keleti szárnyába ékelve Erzsébet királyné, Nagy Lajos anyja építtette nagy fénnyel 1349 körül. Háromoldalú apszisban záródó szentélye a budavári domonkos és ferencrendi temploméhoz hasonlóan, a bástyafalra könyökölt. Helyén a bástyafalnak háromoldalú kiszögelése, a mai királyi palota építéséig a régi várfalon, a múlt század végén még látható volt. A dominikánusok Szt. Miklós temploma a tatárjárás előtt épült és a Halászbástya építése közben kiásott, de, sajnos, ismét betemetett szentélyének gazdag és finom tagoltsága a XIV. századbeli kolozsvári Szt. Mihály templomra volt hatással. A budavári ferenciek temploma és kolostora a mai Várszínház és térparancsnokság helyén 1264-ben épül IV. Béla alapításából. Régen áll már 1248-ban a Mária Magdolna egyház (helyőrségi templom) és épül már a gótikának gyönyörű mintaképe, a Nagyboldogasszony templom. Mindezek s Buda szebbnél-szebb épületei lehetetlen, hogy ne lettek volna hatással főurainkra és városainkra, amelyeknek elöljárói és polgárai a középkor folyamán igen gyakran megfordultak Budán. Ezért téves az a felfogás, hogy az ország fényesebb építkezéseihez külföldi, francia mintát használtak. Ha el is pusztultak nagyrészt Buda műemlékei, gótikánknak az ország legkülönbözőbb részeiben egy ugyanazon arányokat, elrendezést, és tagoltságot mutató nem egy kíváló emlékén mást, mint budai hatást kimutatni nem tudunk, mert külföldön hasonlókat nem is találunk.

Az erkölcs sem volt valami szilárd egyidőben Budán, mert a helytartótanács 1841 szeptember 28-án kénytelen volt a következő rendelkezést kiadni: — „Mint hogy a feslett életű nőszemélyek folyó évi Szent Mihály hava 13-án kiadott rendelkezés ellenére a város utcáján estéli órákban még most is nagyobb számmal kóborólnak — ezért a városi hatóság odautasíttatik, hogy a kitoloncolást komolyabban eszközölje." — e tilalmak ellenére a nők még inkább új és új alkalmatos helyeket kerestek. Amikor már kiépült a Dunapart s nagyban folyt a Lánchíd építése, az építkezés környékén ütöttek tanyát. Igy a „Der Ungar" című lap 1841. évi 1—2. számában erősen kikel, hogy a hídépítéshez szükséges kövek között esténkint és éjjelenkint csirkefogó kongresszus és a becstelen nők társas tracs-összejövetel volt. A budai Aldunasoron, mely a Lánchídtól a mai Ferenc József hídig terjed — pedig a bűnnek legborzalmasabb fészke volt. Éjszakának idején itt veszélyesebb vala a járás, mint a Bakonyban. A megtámadások legtöbbje szemérmetlen személyek általi csábítgatásokkal kezdődig s legtöbbnyire fosztogatásokkal végződik. Verengző verekedések, legistelenebb káromkodások és gyilkosságok vannak itt napi, illetve éjjeli renden...

Buda utcái a középkorban

A középkori történelmi kútfők gyűjtését boldogult Csánki Dezső, az Országos Levéltár volt főigazgatója vezette, akinek jelentését legutóbb tárgyalta a főváros illetékes szakbizottsága. Az 1931. és 1932. évben 635 darab oklevelet találtak, amelyek a fővárossal kapcsolatosak s ezekkel 5815-re szaporodott a kútfőgyűjtemény. Érdekesek az új anyagban a Budán levő akkori utcák, terek, kapuk, hegyek, dülők, amelyekről ugyan volt tudomásunk, de a felfedezett régi oklevelek (igen sok van közülök külföldön) megerősítik létezésüket. Igy volt Sz. Pál-utca, Sz. György-utca, Olasz-utca, Mindszent-utca, Zsidók-utcája, Rózsa-utca (1512), Ruhaárusok sora (1514.), Posztómező-utca, Duna-sor (linea a parte Danubii), Szombathely vagy Szombatpiac, Zsidó-kapu, Sz. Gellért hegye, Ujmál (Szentjakabfalván), Előmál, Fenyőmál, Nagysatumál, Kereked (Óbudán), Székmál (Békásmegyeren), Budapokla (Nyék mellett 1389), Tebesére, Félkolbász nevű szőlő (Óbudán); Nagy Lajos budai kúriája, budai csonkatorony (amely börtönül szolgált), kőhid (Hévizen), óbudai apácák óbudai kikötője, malomhelyek (Óbudán, Hévizen, Jenőn), jenei rév, Pest városát övező nagy árok (1336.), pesti pogány sírok a jenei részen (1336.), Szűz Mária-kápolna (Óbudán), Sz. Annakép az óbudai szőlőkben, Kántorfóka patak (Óbudán), Kántorka árok; a mostani Margitsziget, amely Insula Danubii, Insula B. Mariae Virginis, Insula leporum néven fordul elő. Érdekes, hogy már a középkorban létezett a mai főváros környékén (Szenterzsébet), Szentmihály, Palota, Cinkota, Alhéviz, Felhéviz, Szentjakabfalva, Kissing, Békásmegyer, Kalász, Pomáz, Kandé, Paszándok, Nyék, Hidegkút, Alkeszi, Felkeszi, Őrs, Nagykovácsi, Csik, Diód, Fehéregyház, Sasad, Kelenföld, Tétény, Zsámbok, Csepelsziget (Nagysziget).

KÖZGAZDASÁG

Szerkeszti: **Szászhalmi József**

Az Ofa március 3.-án tartja közgyűlését Genfben. Az alaptőkét **112.000 drb.** 6%-kal kamatozó 50 sv. fr. részvénnyel felemelik.

Gschwindt-féle Szesz-, Élesztő-, Likőr- és Rumgyár Rt. március 3.-án tartja közgyűlését. A vállalat kielégítő eredménnyel zárta az elmult üzletévét. Az igazgatóság a közgyűlésnek 6 pengő osztalék fizetését fogja javasolni.

Hangya Ipar Rt. február 27.-én tartja évi rendes közgyűlését. A vállalat 2.4 millió pengő alaptőke mellett 80.000 pengő tiszta nyereséget ért el. Nagy érdeme van a vállalat fejlesztése körül dr. Ferenczy József kereskedelmi főtanácsos, ügyvezető igazgatónak, aki igen nagy agilitással és körültekintéssel vezeti a hatalmas vállalatot.

A Salgótarjáni Kőszénbánya igazgatósága megállapította az 1933. évi zárszámadásokat és elhatározta, hogy a f. évi február 26-ik napjára egybehívandó rendes évi közgyűlésnek részvényenkint — az előző évi 1.25 Pengővel szemben — P 1.— osztalék kifizetését fogja indítványozni.

Az Ipari Munkaszervező Intézet mérlege alapján a kamat- és járulék-jövedelem 80.290 pengő. A tiszta nyereség 14,691.000 pengő üzletrésztőkével szemben 45.179 pengő. A váltótárca 7.227.986 pengő s ennek nagy részét — 5,667.155 pengőt — visszleszámitolták. A pénzkészlet 24.976 pengővel, a giró- és bankkövetelés 18.815 pengővel szerepel a mérlegben, amig az 1933. évi II. tc. alapján kibocsátott kincstárjegyek összege 15 millió pengő.

A Magyar Leszámitoló és Pénzváltó Bank febr. 20-án báró dr. Madarassy-Beck Marcell elnökletével megtartott 64. rendes közgyűlése elfogadta az 1933. üzletévre vonatkozó mérleget és zárszámadásokat és egyhangulag hozzájárult az igazgatóság által előterjesztett azon javaslatokhoz, amelyek alapján az 1,163.273.59 pengőt kitevő tiszta nyereségből a tartalékalap növelésére 200.000 pengő, a nyugdíjtartalékra 400.000 pengő, a báró Madarassy-Beck Miksa-alap javára pedig 50.000 pengő, azaz a tavalyival azonos összegek fordíttassanak és a 64. sz. részvényszelvény osztalék fejében 1.50 pengővel kerüljön f. hó 21-től kezdődőleg beváltásra. A részvényesek sorából Hantos Aladár szólalt fel a bank közgyűlésén. Az igazgatóságnak, a vezetőségnek, valamint a tisztviselői karnak a részvényesek nevében elismerését és köszönetét fejezte ki. Elsősorban a betétállomány tekintélyes szaporulatára utalt, ami a mostoha körülmények közepette különösen említést érdemlő jelenség és tanúsítja azt a nagy bizalmat, amellyel a magyar közgazdaság a bank iránt változatlanul viseltetik. A közgyűlést követő igazgatósági ülésen a következő kinevezéseket határozta el: igazgatók lettek: Biró Arthur és dr. Proszwimmer Béla; igazgatóhelyettesekké nevezték ki Alloni Árpád, dr. Auer Zoltán, Bille Imre, dr. Fellegi Ödön, Róna Bernát és Tolnay Richárd cégvezetőket.

Óbuda-Ujlaki Takarékpénztár
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, III. LAJOS UTCA 148
Telefon: 62—4—57
Betéteket elfogad könyvecskékre és folyószámlára a legnagyobb kamatozás mellett.
Kölcsönket folyósit váltóra, folyószámlára, értékpapirokra a legelőnyösebb feltételek mellett

KIRÁLY FÜRDŐ
Épitette 1556-ban KARA MUSZTAFA budai basa.
Budán, II., Fő ucca 84. sz.
45 fokos szénsavas nátront, szénsavas meszet, szénsavas klórnátriumot, magnéziumot tartalmazó **hévviz** köszvény, csúz, bőr- és csontbetegségek, fémmérgezés, máj-, epe-, méh-, húgyhólyagbántalmak, gyomorhurut és alhasi pangás ellen.
Kádfürdők: egész napon át.
Gőzfürdők: férfiaknak reggel 5—1, nőknek hétköznap d. u. 2-7.- **Ivókúra**

Kiss Béla építőmester
III. Vérhalom-u. 28/b. Tel. 55-4-77.
Épités, átalakitás, tatarozás.
Költségvetés dijtalan.

Házhoz küldi kitünő ebédjét a BELLEVUE
Attila-utca 58. T. 528-84
P 1.40-ért
Családi menü ára, mely bőségesen elég 2 felnőttnek **P 1.80**

Budai Általános Takarékpénztár
Részvénytársaság
Budán, II., Fő ucca 9.
Elfogad kamatoztatásra takarék- és folyószámlabetéteket.
Lekötött betétek után megállapodás szerint magas kamatot térítünk.
Akár venni, akár eladni óhajt ingatlant, forduljon bizalommal újonnan bevezetett ingatlan osztályunkhoz
Mindennemű bank- és takarékpénztári ügyben készséggel állunk rendelkezésére.
Safe deposit

Mibe fektessem tőkémet
hogy értékállóságát, jó jövedelmét netto (7—8%) biztosítsam? E kérdésre ad választ megjelent pótismertetőnk (tervekkel), amelyet díjtalanúl megküldünk. — A Gellérthegy alján, a Gellértfürdőnél, a legelőkelőbb villanegyedben fekvő hegymászás nélkül megközelíthető Kelenhegyi út 24. (Mányoki út 7.) alatti **„PARK-OTTHON"** társasvillánk (huszadik társasházunk), mely a főváros egyik legjobbfekvésű legértékesebb ingatlana, már tető alá került. Mindössze 6 önálló telekkönyvezésü, a **Batthyány-őspark**ra néző, délifekvésü, sajátkertes pazar lakrész, loggiákkal, csodás körkilátásos tetőterrasszal. Kapható még 1 három és pár 4 (esetleg 5 szobás) lakrész. Parkoktól övezett szomszédos Mészöly u. 5. sz. áprilisban beköltözhető, **gyönyörü társasvillánkban** még kapható 1 két- és 2 háromszobás versenyenkivüli öröklakás, csendes, pormentes, napsütéses, központi fekvésben. 30 éves adómentesség. Díjtalan bérbeadás
„CENTRUM" Házépitő-Vállalat,
Horthy Miklós út 15. (Tel.: 69-3-01.)

Ékszereket, órákat! olcsón Rácz Miklós
órás és ékszerésznél
I. ker., Alkotás-utca 11.
a Délivasuttal szemben
Óra és ékszerjavitások saját műhelyben **1** évi jótállással a legpontosabban készülnek.
Mélyen leszállitott árak!
Zálogjegyet mindenről a legmagasabb áron veszek.

MENCZER
tisztitó cég
mindenféle ruhának
fénytelenitését
1 évi jótállással vállalja
Központ:
II., Zsigmond-u. 18. Tel.: 52-0 42.
FIÓKOK:
I., Győző-utca 5. (Pálya-utca sarok) Telefon: 54-9-71.
I., Attila-utca 51. (Bellevue mellett)
II., Török-utca 10. (Irgalmasoknál)
IV., Váci-utca 36. (Duna-u. oldalon)
V., Lipót-körut 21. Telefon: 16-3-68.

CIMFESTŐ
Első budai, legrégibb cimtáblafestészet
VÁLI GÁBOR, II, Iskola ucca 16.
Alapitási év: 1895.

WC FÜRDŐKÁD, kályha, mosdó stb. szabott áron
HUBERT, Liszt Ferenc tér 4.
Telefon: 22—2—67.

HÁZ
Pasaréti úton autóbusz végállomásnál egy 3 és egy 8 szobás villa eladó.

LAKÁS
Teljesen különálló, elegánsan berendezett úriszoba azonnal kiadó Budán, II. Szász Károly utca 1. II. em. 5.

Ménesi úton épülő társasvillában elkülönített két szoba hallos, azonkivül egy- és háromszobás öröklakások kaphatók. A lakások ára kerttel, mosó-, szárító-, és vasalóhelyiséggel, közművekkel, nagyméretű, levegős szobákkal a legminimálisabb: 2 szoba, hallos lakás 15 ezer P. Ugyanitt egy hasonló helyiségekkel építendő családi ház 30 ezer pengővel többe kerül! Bővebbet: Telefon: 52—3—71.

2—3—4—5 szobás hallos öröklakások luxus kivitelben, központi fűtés, melegvízellátással az Attila utca 95—99. számú társasházban olcsón eladók, esetleg bérbeadók. Közelebbit: Stilus épitő rt. irodájában, I. Attila utca 95. Telefon: 55—8—36.

1 szobás garcon és 3 szobás hallos, erkélyes, Vérmezőre néző, gyönyörű modern lakás azonnalra kiadó. Érdeklődés a házfelügyelőnél, I. Lógodi utca 63., vagy telefonon: 55—0—35.

1 szobás, hálófülkés, komplett LUXUS lakás, Vérmezőre nyiló erkéllyel, központi melegvizfűtéssel május 1.-re kiadó. Bővebbet: I. Lógodi u. 60. Telefon: 55—0—35.

Krisztinavárosban zaj és pormentes, napsütéses hegyilevegőjü 2 szobás és 3—4 szobás hallos, erkélyes összkomfortos úri lakások azonnal kiadók. Gyönyörű kilátással a budai hegyoldalra. 61-es villamos,- 4-es autóbuszmegállóknál közvetlenül. Győri út 24. Telefon: 33—4—20.

Épülő modern bérházban luxuskivitelű, 2 szoba hallos és 1 szoba hálófülkés lakások november 1-ére kiadók. Széll Kálmán tér mellett, Káplár u. 7. Érdeklődés a helyszínen.

Főlépcsőházi bejárattal 1—2—3—4—5 szobás legmodernebb lakás Budapest legegészségesebb helyén kiadó. Bővebbet telefonon 52—7—80. —

Üzlethelyiségek kiadók. Bővebb felvilágositás I. Naphegy utca 21. szám. Telefon: 52-7-80.

TELEK
Rózsadombon, Törökvész út 79. közműves, **263** öles telek olcsón eladó. Cím: a kiadóban.
160 négyszögöles telek a Pasaréti út legelején, déli fekvésű, 14.000 P-ért sürgősen eladó. Tulajdonos telefonja: 85-3-54
Olcsó áron eladó a Rózsadombon, Törökvész úton, 263 öles közműves telek. Cím a kiadóhivatalban. Telefon: 50-2-96.

A világhirü Szekszárdit
méri az ottani borvidék állami ellenőrzés alatt álló Pinceszövetkezetének hangulatos pincéje
VIII., József u. 19.
Budaiaknak ötliteres rendelést **díjtalanul hazaszállit.**
Poharazás
Sötét kadarka lt. 60 f.
Asztali fehér lt. 70 f.
Bikavér literje 90 fill.
Ürmös literje 1.40 fill.
A TESZ. nagydiját és aranyérmét nyerte el.
Minden budai polgárt szivesen lát **Fekete Sándor** üzletvezető.
TELEFON: 32—0—63

Krisch Fekete János
tetőfedőmester
Budán, I., Karolina út 16.
Telefon: 69—5—59.

gróf Mailáth József szálloda-bérház
ZSIGMOND L.
Rózsadombi Étterme
Minden este tánc, szalonzene. Vasárnap és ünnepnap ötórai tea, tánc.

Éhgyomorra naponta igyék egy pohár **Kristály** vizet

Laptulajdonos: VIRAAG ÉS TÁRSA
Felelős szerkesztő: Viraág Béla.
Kiadásért felel: Viraág Béla.
Neufeld Zoltán (Pannonia) nyomda Budapest, VII., Rombach-u. 8. Tel. 42-3-09

XXXI. évf. 1159. sz.

ELŐFIZETÉS

Egy évre . . 24.— P
Negyed évre . 6.— P
Egyes szám 40 f.
Egyesületek, amelyek nek hivatalos lapja, tagjai *féláron* kapják

Budai Napló

1934. március 10

HIRDETÉSEK
Egy hasáb széles, 1 mm. magas sor egyszeri közlésnél 30 fill. Szövegsor ára 2 P. Ismertető közlemények megállapodás szerint.
A hirdetés dija mindenkor **előre fizetendő.**
Állandó hirdetőknek nagy kedvezmény

Buda érdekeit a várospolitika, közélet, közgazdaság, társadalom és művészet terén szolgáló ujság

FELELŐS SZERKESZTŐ:
VIRÁG BÉLA

Szerkesztőség és kiadóhivatal: II, Batthyány u. 63.
Telefon: 50-2-96. Hivatalos órák: délután 4–6-ig.

Buda legujabb kerülete

Kelenföld-Lágymányos —

Irta: BECSEY ANTAL

A napokban hivatalos plakátok jelentek meg a budai házak falain, amelyek tudomására adják az érdekelt közönségnek, hogy a XI. közigazgatási kerület f. é. március hó 1-én megkezdi önálló életét. Régi vágya teljesült ezzel Kelenföld és Lágymányos polgárságának; megszűnik az a lehetetlen állapot, hogy minden apró ügyes-bajos dolgával a Várba futkározzon, pénzét és idejét pocsékolja. Elvégre e geografiailag is önálló, ezidőszerint több mint 50.000 lelket számláló és hatalmas fejlődés elé néző városrész már minden tekintetben megérett arra, hogy az 1930. évi XVIII. t.-c. rendelkezésének megfelelően önálló kerülete legyen a székesfővárosnak.

Aki ennek az immár önállóvá lett városrésznek históriai vonatkozásai iránt érdeklődik, az olvassa el *„Pali bácsi"* budai noteszét; ott megtalálja a mi kedves — sajnos, oly korán elhúnyt — *Joanovich Pál* bátyánk írásaiban a Lágymányos és és Kelenföld elnevezésének eredetére vonatkozó igen érdekes adatokat; és megtudja azokból, hogy hogyan lett a rác *„Latymanos"*-ból és a török *„Kilen Ovaszi"*-ból Lágymányos és Kelenföld. Engem azonban ebben az órában nem a múlt érdekel annyira.

Az új autonomia megszületésének első óráiban *a jövőbe* tekintek; és azokra a kérdésekre keresek választ, amelyek ennek a fekvésénél, természeti adottságainál, természetes és kultúrális értékeinél fogva nagyra hivatott városrész jövője tekintetében joggal felmerülnek. Érdekli ez a válasz nemcsak azokat, akiknek e városrész szűkebb hazájává lett; érdekel mindenkit, akit a fejlődésben megnyilatkozó alkotás eszméje és

az evolueiót irányító társadalmi, gazdasági és történelmi erők megnyilatkozása megillet.

A Kelenföld fejlődése már a háború előtti évtizedekben hatalmas lendülettel indult meg. A lendületet a *Ferenc József-híd* létesítése adta meg, amelyet nyomon követett a *Kir. József-Műegyetem,* majd a régi Sáros-fürdő — a mai *Szent Gellért-fürdő* — megépítése. Kétségtelenül döntő hatással volt a fejlődés irányára a helyérdekű vasútnak, s az Átlós-útnak — a mai Horthy Miklós-út — megnyitása, a közúti vaspályának a kelenföldi pályaudvarig való kiépítése is; és új területeket tárt fel e fejlődés számára a Ménesi-út — ma Nagyboldogasszony-útja — és a Villányi-út — Szent Imre herceg-útja — megnyitása. Gombamódra nőttek ki a közlekedés fő útvonalai mentén a nagyvárosi bérbaloták; a Gellérthegy déli lejtője villákkal és családi házakkal népesedett be; és új színeket adtak mindezeknek a kultúrális intézmények és templomok. Az Andor-úti iparvágány a dunaparton elhelyezkedő gyárak odatelepülését segítette elő; egymásután települtek ide a Röck-gyártól kezdve a kábelgyárak, textilgyárak és egyéb nagyüzemek; és betetőzte mindezeket a székesfőváros kelenföldi elektromos áramfejlesztő telepe, amely világviszonylatban is nagyszerű alkotása a magyar mérnök tudásának és a magyar ipar alkotó készségének. Még a háború előtt elkészült a *Kelenföld szabályozásának terve,* amely útjainak vonalvezetésével és méreteivel megvetette alapjait a *világvárosi arányokban* kibontakozó városrésznek.

A világháború megakasztotta ezt a lendületet; utána pedig

szegénységünk a hatalmas elgondolások reviziójára kényszerített bennünket.

A takarékosság jegyében tehát revizió alá kerültek a nagy koncepciók, összezsugorodtak a méretek; háttérbe szorultak a nagystilű elgondolások. De csak egy időre. Rá kellett eszmélnünk arra, hogy a nyomorúságunk lehet ugyan ideig-óráig féke az evolueiónak, meglassíthatja a fejlődést,

de nem tarthatja fel útjában az alkotás diadalmas gondolatát oly területen,

amely a maga geografiai helyzetével, természeti kincseivel, nagyszerű alkotásaival,

klasszikus földje a városi kultúrának és nagyszerű tlevénye minden alkotó gondolatnak.

Ma már épül a Boráros-térről átvezető dunahid, mint egyik láncszeme az újból meginduló fejlődésnek; az elmúlt évek kedvező konjunktúrája megindította a város épitést az egész vonalon; és

új lendületet kapott a közművek, közcsatornák, új vizvezetéki vonalak, utak épitése is.

Egészen kétségtelen, hogy a gazdasági helyzet megjavulásával újból hatalmas lendülettel tör utat magának a fejlődés itt:

az új igéret földjén.

Közérdek ily körülmények között ennek a fejlődésnek lehetőségeit és előfeltételeit megvilágítani; közérdek ennek a fejlődésnek irányából az akadályokat eltávolítani, útját egyengetni. És közérdek ezt az utat: az életnek, a fejlődésnek útját a tudásnak, a józan megfontolásnak és előrelátásnak reflektorával megvilágítani; a jelentkező gondolatokat gondosan kicsiszolni és azok propagálásával közérdeklődést keltve *közvéleményt* alkotni.

Ennek a jövőbe tekintő elgondolásnak kétségtelenül vannak

közelebbi és távolabbi feladatai.

A messze jövőbe tekintő elgondolások miatt nem szabad a ma és holnap égető problémáiról megfeledkezni; ám ezeknek is szervesen bele kell illeszkedniök abba a széleskörű perspektivába, amely a fejlődés konturjait és irányát kijelöli. Viszont

nem lehet gátja halasztást nem tűrő intézkedéseknek az, hogy nincs programmunk.

Ez a programmtalanság sokszor okozott már súlyos komplikációkat és nyugtalanította közönségünket. Nem képtelenség-e az a gyakorlat, amely építési engedélyeket csak azzal a kifejezett kikötéssel adott. hogy

az építtető a hatóság kívánságára bármikor köteles házát lebontani;

csupán azért, mert a bürokrácia mulasztásából még nem alakult ki a végleges szabályozási terv.

Átgondolt és elfogadott szabályozási terve a Kelenföldnek még ma sincsen;

így pl. teljes a tájékozatlanság a *Sasad* és *Örmező* jövőjét illetőleg; és nincs kijegecesedett gondolat az új Boráros-téri híddal kapcsolatos problémák megoldására sem. A megszületett új városrész első és legsürgősebb teendője tehát: a városrendezés problémájának haladéktalan megoldása.

Ennek a szűkebb értelemben technikai feladatnak azonban *előfeltételei* vannak. Valamely vidék vagy város fejlődését az illető kor belső gazdasági, társadalmi erőin kívül történelmi erők is irányítják. E kortörténet lapjai azok az alkotások, amelyek a városépítés formáiban a kor kultúráját, tudását örökítették meg. Azok a romok, amelyek évszázadok vihara az építőkövekből meghagyott, az illető kor historiájának értékes adatai. A pompéji és római ásatások, a rajnavidék várromjai, a Budán napfényre került római és török emlékek, mindannyian korképek mozaikjai, amelyek régmúlt idők viszonyaira derítenek fényt. Ebbe a történelmi távlatba beleilleszkedve kell a városépítő programmnak kialakulnia; s azon keresztül

kell a mai magyarság kultúrájának, szenvedéseinek, de egyben önbizalmának és alkotó készségének kifejezésre jutnia.

Áll ez nemcsak tágabb vonatkozásban, hanem szűkebb keretekben: — a Kelenföldre is.

Nincs kétség aziránt, hogy a Kelenföld kereteinek megállapításánál

számolnunk kell Nagy-Budapest gondolatával.

Hiszen Albertfalva bekapcsolása már a háború előtt félig-meddig megérett: területileg Albertfalva és Budafok a fővárossal közvetlenül összefüggenek; csupán a gazdasági és politikai viszonyoknak kell az egyesítés gondolatát megérlelnie. Addig is, míg ez a több időt igénylő folyamat végbemegy,

elkerülhetetlennek tartom a kerület határainak kiigazítását,

elsősorban a *Kelenvölgy* irányában a Rózsavölgyig. Egy pillantás a térképre, feleslegessé tesz minden további indokolást. Lehetetlenség nemcsak területi, hanem közigazgatási szempontból is, hogy a fővárossal közvetlen összefüggő területek polgárai közigazgatásilag oly községhez tartozanak, amelyet csak nagy kerülővel, a főváros területén át tudnak megközelíteni.

E nélkül a kiigazítás nelkül a Kelenföldhöz tartozó Örmező és Péterhegy egységes koncepcióban való szabályozása el sem képzelhető;

és alig jóvátehető hiba lenne addig is tétlenül nézni a Kelenvölgy tervszerűtlen fejlesztését és önálló beépítését.

Számolni kell azzal is, hogy

Örmező és Dobogó mellett eltörülő világhirű keserűvíz-forrásoknak döntő jelentősége lesz a Kelenföld fejlődésében.

Ez a vidék földtani alkatánál, páratlan értékű szulfátos vizeinél fogva predesztinálva van arra, hogy szervesen beleilleszkedjék egy

széleskörű fürdő-programm keretébe.

Oly karlsbadi, vagy marienbadi jellegű fürdőtelep létesítésére gondolok, amely vizeinél és fekvésénél fogva nagyban hozzájárulhat idegenforgalmunk fejlesztéséhez. Összekapcsolható lenne ez az elgondolás

a botanikus-kert idetelepítésének gondolatával

is, amenyiben erre a dendrológiai előfeltételek megvannak; ez a tudományos célokat szolgáló park harmónikusan egészíthetné ki a maga hegyes-völgyes sétányaival a fürdőzők igényeit is.

Összefügg e terv a

kelenföldi pályaudvar rendezésének ügyével

és az *épülő új dunahíd* folytatásának vonalvezetésével. Mind oly problémák, amelyeket megérlelt már az idő, és amelyek már ma sürgető megoldások után kiáltanak. Irreparábilis hiba volna ezekkel a lehetőségekkel nem számolva elnézni, hogy miként aprózódnak fel mindezek a nagy problémák elsietett és öncélú telekparcellázások apró üzleteiben. Meg kell őrizni, sőt kifejleszteni

a Sasad és Gazdagrét

istenáldotta lejtőinek jellegét is. Ezeken a lejtőkön terem

a világhirű őszibarack, amely tavasszal virágzó színpompájával teszi festőivé e vidéket,

ősszel pedig pompás gyümölcstermésével gyakorol vonzóerőt. Meránba tavasszal az almafa-virágzás csábítja a vendégeket; miért ne lehetne a barack-virágzás is egyik vonzóereje ennek a pompás vidéknek.

És itt áll előttünk a *Dunapart megoldásának kérdéskomplexuma is.* Megoldandó az új híd feljárójának környéke; elsősorban a műegyetem alatt elterülő

Lágymányos problémája.

Szinte hihetetlen, hogy közvetlen a hídépítési munkák elkészülte előtt még nem tudott kibontakozni ennek a területnek szabályozása. A legkülönbözőbb elgondolások vibrálnak a levegőben. Szó volt a műegyetemmel kapcsolatban létesítendő *Dahlem* ide-telepítéséről; régebbi elgondolás ide tervezte

az állandó kiállítást,

amely már hovatovább kiszorul a Városligetből. Úgy látom, hogy nagynevű kultúszminiszterünk: Klebelsberg gróf halálával sírba szállt az előbbi gondolat, amely talán nem is illik jelenlegi viszonyaink megnyomorított keretébe. A kiállítás idetelepítésének gondolata is erős revizióra szorul. Kétségtelen, hogy az új híd megépítése közelebb hozza e gondolatot a megvalósításhoz: de állandó kiállítás helyett inkább oly

akciós vásárokra

gondolok, amelyek idegenforgalmunk fejlesztését üzleti vonatkozásban erőteljesebben alátámasztanák. Nem szabad megfeledkeznünk arról sem, hogy a székesfőváros itt hatalmas területeket birtokol, amelynek *minél jövedelmezőbbé* tétele létérdeke a fővárosnak. Az egész dunapart le Budafokig, szemben a csepeli kikötővel,

dependánsza lehet az országos kikötőnek.

Odaát a nagy tömegáruk felvételére és átrakására szolgáló áruforgalom, a kelenföldi dunaparton a kiállításokkal és aukciós vásárokkal kombinált detail-forgalom lenne lebonyolítható. *A lágymányosi tó feltöltésének* módját és a

melegvizű téli kikötőt

is e gondolat szolgálatába kell a városszabályozásnak állítania.

A Kelenföld, mint egyfelől a *nyugatról jövő vasúti forgalom recipiense,* másfelől *mint a vizi forgalomhoz csatlakozó nemzetközi vásárok központja,* kiegészítve a *fürdőváros fentvázolt gondolatával,* harmónikusan szolgálhatná csonka országunk egyik legnagyobb jelentőségű gazdasági erőforrását: *a láthatatlan importot,* az idegenforgalmat és vele együtt a kereskedelmi életet. Meggyőződésem, hogy a városszabályozásnak ily alapvető elgondolások körül kell kialakulnia. És ez az elgondolás egyúttal

kifejezésre juttatná a megcsonkított ország vergődő magyarságának élniakarását is,

összhangba hozva az életet szolgáló kultúrális és gazdasági tényezőket a természeti adottságokkal és beleilleszve mindezeket festői, művészi elgondolások keretébe.

Kelenföldnek, az immár önálló XI. közigazgatási kerületnek megszületését kivántam néhány gondolattal ünnepelni. Ne vegye senki nagyképűsködésnek, ha az ünnepi gondolatok a lokális kereteken felül históriai magaslatokra ragadtak. De ma minden születő gondolatnak

hozzá kell simulnia a magyarság ezeréves törzséhez;

és a törzs minden ifjú hajtása az Élet eleven színpompájával kell hogy hirdesse: ha csonkán is, de *él a nemzet fája.*

Szűkebb hazámat: az ezeréves magyar törzs legújabb hajtását ezekkel az érzésekkel köszöntöm én 1934. március hó 1-én!

Attila világünnepe

Úgy értesülünk, hogy ez év május hó 5-én Törökországból bizottság érkezik hozzánk és tárgyalni óhajt a hivatalos körökkel a turáni népek nagy Attila ünnepségének részleteiről. Ez alkalommal kerül szóba az építendő óbudai dunahíd közepén, *József Ferenc* kir. herceg elgondolása szerint arccal a víz sodra ellen fordult gigantikus Attila szobor felállítása is, amely így azt kívánja jelezni, hogy „... a turáni eszme dacol az idők múlásával."

Ezzel kapcsolatokban említjük meg, hogy *Prókai Miklós* régész legújabb kutatásai alapján bizonyosnak mondható, hogy Attila nem a Volga mellett született, hanem a Tisza melletti síkságon, valószínüleg Fegyverneken. Később fő sztupája (szállása) a jászberényi Kerek (Kerka) udvar volt s itt is ülte halálos nászát Krimhildával. Sírja azonban nem ott, hanem ugyancsak Fegyvernek melletti Tiszaágban lehet, ahol a maig is meglévő 6 szabályos húnhalom jelzi e hely akkori várszerű fontosságát.

Kemál pasa nagy érdeklődéssel kíséri a turáni származású népek összetartozásának kérdését és többször nyilatkozott oly értelemben hogy bennünket magyarokat is a turk néphez tartozóknak tekint. Ennek az elgondolásnak most az említett bizottság kiküldésével is nyomatékos hangsúlyt akar adni.

Mi csak azt tartjuk még eldöntendőnek hogy ha az Attilát csakugyan a *Tisza* medrébe temették, miért nevezzük el róla az új *Dunahidat,* amelytől pedig alig pár 100 méter távolságra van a Honalapító Árpád sírhelye, tehát azt inkább az *„Árpád-híd"* név illetné meg.

(M. R. dr.)

Világhirű ivókúra Kelenföld keserűviz telepein

— Őskori forró gyógyvizek —

PAVAI VAJNA FERENC dr., főbányatanácsos, főgeológus

Szeretném, ha az, amiről most először szólok a Kelenföldnek, ennek az erősen fejlődésnek induló, nagy jövő elé néző városrésznek gazdaságpolitikájában programmá válna, mert munkaalkalmat, idegenforgalmat, keresetlehetőséget, jobb jövőt látok benne.

Kelenföld világhirű keserűvíz forrásait mindenütt ismerik, de Kelenföld mégsem kurahely.

Budai keserűvizet a forrásoknál még talán senki sem ivott, legfennebb dugaszolt palackból s ezzel elestünk attól az idegenforgalomtól, amely gazdaggá tette Karlsbadot, vagy más külföldi gyógyhelyeket. Ma, amikor a háború utáni rossz gazdasági viszonyok miatt keserűvíz kivitelünk erősen megcsappant,

csak a forrásoknál létesítendő kúraalkalom bevezetésével és meghonosításával tudjuk ezt a veszteséget pótolni.

Meg vagyok győződve, hogy ez által a kúraalkalomadás által válnának a kelenföldi keserűvíz források hézagpótlóvá, így lennének az idegenforgalom útján nemcsak Kelenföld, de az egész főváros közkincsévé. A keserűvíz források közé ékelődő *Dobogódomb* és a hozzá csatlakozó pusztuló szőlőskertek további parkirozása, fásítása, és megfelelő szállodákkal, szanatóriumokkal való ellátása, az ősidők óta parlagon heverő adottság helyes kihasználását jelentené, amit már régen meg kellett volna kezdeni. Kelenföld jövője ezt a berendezkedést ma már parancsolóan írja elő. Csak az új hid tengelyében meg kell építeni az odavezető sugárutat a Dobogódombig, amivel közel hozzuk Pesthez.

Kelenföldnek nincsen természetes melegvizű gyógyfürdője, pedig

a Sashegy tövében valamikor a hőforrások légiói fakadtak fel.

Ennek tanuságai ott vannak a Sash-egy szikláin kőbe vésve, csak olvasni kell tudni azokat — s ezek a hieroglifák már régen meg vannak fejtve a Gellérthegytől az Ördögoromig és még tovább. Láttuk a Rudasfürdőnél, hogy ilyen helyeken nem kell nagyon mélyre furni, de maguktól már nem jönnek segítségünkre ezek a meleg gyógyvizek. Pedig ha az unikumszámba menő keserűvizű *Sósfürdő* vizét nem kellene mesterségesen melegíteni, hanem még

más gyógyhatású

Budán:
II., Margit-körut 6. SZ.
(Zsigmond-utca sarok)
Telefon: 52-0-36.

forróvizzel keverhetnénk,

sem magyarnak, sem hollandusnak nem okozna fejtörést, hogy miképen vegye ki belőle a belefektetett pénzt.

A pesti oldalon egymásután fedezzük fel a valódi konyhasós forrásokat: Pestszenterzsébet, Rákospalota, Pestujhely, stb. A legsósabb — literenkint majdnem 12 gr. konyhasó van benne — a pestszenterzsébeti, vitéz Földváry-féle fürdő. Ezek a vizek hivatottak pótolni Erdély híres sósfürdőit. A pestszenterzsébeti sóskút redővonulata Budafok felett a kelenvölgyi Pacsirtahegyen a már említett Dobogó felé tart. Van remény arra, hogy nem is nagyon mélyen — már 2—300 méter mélyen —

Kelenvölgy és Budafok között is megkaphatjuk a konyhasós vizet. Alatta lehet melegvizet is.

Nem lenne rossz üzlet Kelenvölgy, Albertfalva és Budafok között egy *igazi* sósfürdő. Ha a Duna partján egyetlen, nem is nagyon gazdag, de erős akarású ember meg tudta egy év alatt a Sósfürdőt csinálni, sokan talán itt is fognak eléggé akarni ahhoz, hogy Budapest fürdővárosnak legyen egy egészen új gyógytényezője,

az eddig hiányzó konyhasós fürdője: a beteg nők Mekkája.

Kelenföldön nagyon büszke lehet a víz, mert ma-holnap Vácról hozzák ide, pedig tudományosan megállapított tény, hogy a közeli budai hegyek majdnem 130 m. tengerszinfeletti magasságig

tele vannak jobb ivóvizzel, mint a messziről vezetett, szűrt dunavíz.

A Sashegy ezekhez a budai hegyekhez tartozik s itt emelkedik ki alig egy-két puskalövésre a kelenföldi síkságból, de évek óta nem tudunk annyira menni, hogy egy nyomorult 50, vagy 100 méter mély furással bizonyítsuk be, hogy tényleg víz van az alatt a Sashegy alatt, — úgy lehet, ki is folyna belőle — amelyiknek rezervoár sasfészkébe Káposztásmegyerről hozzák a Duna vizét.

A káposztásmegyeri, Duna alatti vízvezető alagút költségével meg lehetne így egész Buda vízszükségletének kérdését oldani

s még maradna a kelenföldi hőforrás és sósvíz kutatására is egy-egy fúrásra való.

Ha Kelenföld, a hidja mellé megcsinálja a gyógyhelyét, a fürdőit és az olcsó ívó- és közszükségleti vizét is, — példát mutat arra, hogy a természeti adottságok felismerésével hogyan mulja felül a főváros legfiatalabb kerülete a régieket. Ugy legyen!

*

Ezeket adta elő a KELENFÖLDI POLGÁRI KÖR kultúrestéjén Pávai Vajna Ferenc dr. megcáfolva ezzel az ottani hegyvidék viztelenségéről forgalomba került hireket.

Tiztázzuk az uj budai kerület nevét!

Kelen Hegye, Kelen Völgye és Kelen Földje

Régebbi várostörténeti irodalmunk kiírthatatlannak látszó mende-mondát vitt bele a köztudatba a *Kelenföld* nevére vonatkozólag. E mende-mondák lényege és magva az, hogy a *Kelenföld* név a budai németség által *Krennfeld*-nek nevezett Lágymányos elmagyarosított neve. Mások a *Krainfeld* névből — „Krajnaiak Mezeje" — kalandosították a Kelenföld nevét, ismét mások a *Kronfeld* névvel próbálkoztak. Ujabban az Evlia *Cselebi* 17. századi utazó útleírása által forgalomba hozott *Kilen Ovaszi* elnevezésből kívánják levezetni a *Kelenföld* nevét.

A mende-mondákat a pesti és budai mészáros céhek középkori okleveleiről szóló könyvünkben foglaltuk össze bőséges bizonyitékokkal arra nézve, hogy a dunaparti kopasz oldalú, sziklás Márgahegy ősi magyar *Kelen* neve volt a hegy, völgy és mező névadója.

E munkánkban bebizonyitottuk, hogy a *Kelen, Kalea, Kolea, Kilim, Kelim, Kilin, Kelin* szavak az összes török-tatár és finn-ugor nyelvekben egy azonos *Tar és Kopasz* jelentésüek. A *Kelen* szó hamar elveszett a nyelvkincsből. Ez az oka, hogy már *Kézai*, helyesen *Dunakeszi* Simeon mester a 13. században sem értette s igy elsőnek költötte tudálékos szerzetes krónikás módjára a *Kelenhegy, Kelenföld* nevéből az „átkelés" mende-mondáját. Középkori német krónikások viszont a későbbi „Tabán" nevét *Kelenfeld*-nek irják, a *Kelen völgye* szó németes elirásával. Régi irásainkban *Pest parvum seu Kleinfeld, Kreinfeld* a későbbi Rácváros neve, ami vitathatatlanná teszi, hogy a *Kis Pest* magyar Kelen Végye, vagyis *Kelen Völgye* nevét tájcsolták tájcs formára a budai Theutunicus-ok, szlávosan *niempei*-k, vagyis „németek".

A 15. században pesti Senator *Kelemferoldy*, vagyis *Kelemföldi* Pál uram. 1505-ben „Kalen perig", vagyis „Kelen Hegy" a későbbi „Gellért" neve, a budai mészárosok céhládája számadó könyvében. A könyvet *Farkas* Mester, az Iródiák németül vezeti: a mészáros céh zálogba veszi Kurta Gyurkó mesternek a gyertyamártónak *kelenhegyi* szőllőskertjét.

Csáthy Dömötör páter az 1520-as években szintén nem érti az akkor még élő Kelenhegy, Kelenföld, Kelenvölgy nevekben levő *Kelen* szó értelmét, azt hiszi, hogy annak „kelni, átkelni" jelentése van és megírja belőle „a Kelenföldön átkelének" mendemondáját. — Ezt Arany János is átvette (Csáthy Dömötör páter szójátékot csinált a Kelen Hegye alatti helynevekből. A Csiki Hegyek — Cséki Hegyek — nevéből ezt csinálta: „az cséken ők csekének", Tétény, vagyis *Tétém* nevére ezt faragta: „az Tétémen ők temetének". Érd nevére ezt költötte rá: „Érden ők sokat értének". A Kelen szóból ezt csinálta: „Az Kelennél ők átkelének". Bennünket ebből az érdekel, hogy a *Kelen* szót ő sem értette, tehát szójátékot csinált. Régebbi várostörténészeink sem értették: a *Krennfeld* dolgot csinálták belőle 1830 táján. Csak az a baj, hogy ők is, utódaik is komolyan vették ezt a badarságot.

A „Völgy" elnevezés (a Kelen hegye és a későbbi Várhegy közötti horpadás neve) sokáig élt. Mivel pedig a *Kelen* szót a német értette, világos, hogy csinált belőle Krennfeldet, Kronfeld-et, sőt Kleinfeld-et is, de Krainfeld-et is. Mindennek oka az, hogy a *Kis Pest* neve latinul középkori okleveleinkben *Pest parvum*: logikus, hogy a Kelen völgye szót a német Klainfeld, Kleinfeld módra irta, annyival is inkább, mivel *klein: kis: parvum.*

Evlia Cselebi a magyaroktól hallotta 1640. táján a *Kelen Földje*, azaz Kelen Mezeje nevet. Mivel pedig magyarnak nem a tájcs, hanem a török az atyjafia: logikus, hogy a derék muzlim testvér a Kelen-t törökül nem „Krenn"-nek, tormának, hanem török-magyarul *Kilen*-nek fordította, elsősorban azért, mert azt minden budai török suttyó kölyök is úgy mondotta. *Kilen ovaszi:* törökül a *Kelen Mezeje*. Hogy ebből Evlia Cselebi tudálékos szómagyarázós mende-mondát csinál: az az ő dolga.

Olyan mende-mondát, amit a 19. század első felének túlontúl bécsi német műveltségbe veszett történikusai cselekedtek a *„Krennfeld"* mende-mondájával. Mivel pedig 1840-ben illett mindent németből magyarázni és Budát német városnak hitte mindenki: logikus, hogy Buda gyönyörű ősi török-tatár nevű hegyére, völgyére és földjére is rátájcsolották azt a balogságot, hogy a Krennfeld-ből a magyar csinálta a *Kelenföld* nevét. Senki sem mordult rá a tokos németekre, mondván: Eb ura fakó! Mivel pedig a *Raitzen-Stad'l*, vagyis Rácváros neve időközben *Tabán* lett, a budai mészáros céh okleveleit pedig 1695-től — mikor is azok Érsekújvárról Budára hozattak — 1896-ig irástudó nem látta, 1898-ban pedig húsz sorban elintézte azokat valaki, 1910-ben pedig csak lemásolták azokat, de velük nem foglalkoztak: senkinek nem fájt a feje, hogy a *Kalen perig* névből fenti egyszerű paraszti logikájú magyar értelmet hámozza ki.

Akit ez érdekel, olvassa el a derék Céhről szóló könyv idevágó negyven oldalát. Összefoglalva a mondottak:

1.) A Gellért ősi neve *Kelen Hegye.*

2.) Az 1270. táján felépült Várnál régebbi jobbparti lakott telep neve, *Kis Pest*, vagyis *Kelen Végye*, azaz *Kelen Völgye*. Ebből tájcsolta a budai tájcs a Kleinfeld, meg a Krennfeld szót.

3.) A zsombikos marhalegelő neve Kelen Földje, később *Lágymányos.*

Bevilaqua Borsody Béla dr.

Mi gátolja a balatonvidék fejlődését?

— Aktuális sirámok —

Kaptuk az alábbi levelet:

Igen tisztelt Szerkesztő úr!

Minthogy tudom, hogy b. lapja menynyire szívén viseli a Balaton fejlődésének ügyét és mily bátorhangú szószólója e nemzeti kincsünk fellendítésének, bátor vagyok néhány anomáliára rámutatni, mely még az idei saison beállta előtt sürgősen orvosolandó. Remélem, hogy e sorok kapcsán az illetékes tényezők figyelme is ráterelődik az általános panaszt képező jelenségek megszüntetésére.

VILLANYÁRAM-BEVEZETÉS

Zamárdi-i nyaralómba be akartam vezettetni a villanyt. A siófoki társaság irodájában azt a felvilágositást kaptam, hogy utcámban én lévén az egyedüli reflektáns, a legközelebbi fővezetéktől (2—300 méter) nekem kellene az összes szükséges oszlopok felállítási költségét viselni, s ha az utcából később mások is rákapcsolódnak, úgy azoktól visszakaphatom a pénzt. Természetesen ily feltétel mellett magam is lemondtam a villany bevezetéséről. Ha a társaság csak az aránylagosan reám eső költség fizetését kívánta volna, úgy a villanyt bevezettettem volna, miáltal talán a többiek is kedvet kaptak volna a rákapcsolódásra. Igy azonban sem én, sem ők nem lesznek villanyáramfogyasztók, hanem továbbra is az 50 év előtti petroleumlámpa fogja nyári estéinket — kellemetlenné tenni.

SZOMSZÉDOS FORGALOM TARIFÁI

A Balaton zalai partján, Zánkán, mely Zamárditól légvonalban kb. 20 km.-re van, ismerőseim nyaralnak, akiket minden szezónban egyszer szoktam meglátogatni, bár többszörre is hívnak, azonban az utazás a legolcsóbb demokrata módon is (III. oszt. vasút, II. oszt. hajójeggyel) oda-vissza P 6.20-be kerül, míg pld. filléres gyorsvonat Budapestről oda és vissza (kb. 250 km.-nyi út) csupán P 4.50-be kerül! Ez az óriási aránytalanság igen megbénítja a Balaton nyári szomszédos forgalmát és ezért olcsó retour, valamint kombinált vasút- és hajójegyek rendszeresítésével legalább 50 százalékkal kellene csökkenteni a jelenlegi tarifákat, nehogy Budapestről olcsóbban lehessen a Balatonra utazni, mint annak egyik partjáról a másikra!

FABÓDÉK ÉPITÉSÉNEK TILALMA

A Balaton legtöbb fürdőtelepének képét eléktelenítik az egyes telkeken felállított, nem is weekend-házszerű, hanem Teleki-téri bódék alakjához hasonló faépületek, melyeknek kevésbé tehetős lakói azokat be sem butorozzák rendesen, hanem a padlóra vetett szalmazsákokon alszanak, korra és nemre való tekintet nélkül. E fabódés telkeken többnyire persze kerítés, kút és klozet sincsen, tehát nemcsak esztétikai és erkölcsi, hanem higiénikus és tűzveszélyi szempontok miatt is megszüntetendők. Van ugyan rendelkezés, mely tiltja ily fabódéknak lakás céljára való használatát, de ezt akként játszák ki, hogy „szerszámkamrának" jelentik be a tényleg nyaralóként használt bódét. A jegyzői és szolgabirói hivataloknak e visszaélések kiküszöbölésére nagyobb gondot kellene fordítaniok, mert ez az eljárás is igen hátráltatja a balatoni fürdők rendes kiépülésének lehetőségét.

Maradtam igen tisztelt Szerkesztő úrnak fenti soraimnak szeretett Balatonunk fellendítésének érdekében való szives közlését kérve, köszönettel és kiváló tisztelettel nagyrabecsülő híve (Aláirás.)

Ia estélyi cipők
P 8·80-tól
DIÓSI CIPŐSZALON
VI., Teréz-körut 1/B.
Cimre ügyelni!

Olcsón eladó
Mátyáshegyen a Schmidt kastély felett 3442 □ telek gyümölcsössel, Közvetitők dijazva. Horváth Gyula, VII. Angol u. 31b. II. 25

SZENT GELLÉRT
GYÓGYFÜRDŐ
Vizgyógyintézet,
Külön férfi és női osztály.
A legmodernebb berendezés.
Szakképzett személyzet.

FELESLEGES PESTRE UTAZNIA, HA
Rádió, gramofon és villany
felszerelési cikkekre van szüksége
Mindent olcsón és jól beszerezhet
SUPER-NÉL
rádió és villamossági szaküzlet
BUDAPEST, II., RETEK UCCA 31.
BÉRLET, HITEL, VÉTEL és ELADÁS!

SVÁBHEGYI SZANATORIUM
Ideális magaslati gyógyhely. Ideális diétás ellátás. Mérsékelt pausal árak
KURA, SPORT, SZORAKOZÁS

Kályhás! Minden szakmabeli ügyben forduljon a régi jóhirü céghez
I., Logodi u. 19. Telefon: 53-0-33 Béres Márton

Nehéz a művész élete, olcsó a kép és szobor

— Téli kiállitás a Műcsarnokban —

Az „Országos Magyar Képzőművészeti Társulat" immár 75 éve áll fenn. E két emberöltőnél hosszabb idő alatt egyedüli hely volt, mely mindenkor csak az igazi művészet előtt tárta ki kapuit. Itt a középszerű, a tehetségtelenség és tudatlanság nem érvényesülhetett. A haladásnak sohasem állott útjában abban az esetben, ha a keresők, modern irányokat követők, tudást, ízlést és művészetet képviseltek, de a tudatlanságot, a művészietlenséget, az ízléstelenséget, a destrukciót sohasem engedte be falai közé. A haladásnak csak azt a fajtáját támogatta, mely a művészet előbbre vitelét jelentette. Gyárfás Jenő, Szinnyey Merse Pál, Lotz Károly, Olgyay Ferenc, Fadrusz János, Mednyánszky László báró a magyarok közül, Röcklin Arnold, Aucher Michael, Courtens Franz, Gallen Kallela Akszeli, Simon Lucien, Thaulow Fritz a külföldiek közül egy-egy határkövét jelentették azoknak az újitóknak, kiket a Társulat elismert, érvényesüléshez és babérhoz juttatott. Ezek a nevek a műtörténetben is megmaradnak, mert Istentől nyert zsenialitással teremtették az új felfogást jelentő, de örökszép alkotásaikat. Ma különböző egyesületek alakultak, melyek a modern haladás jelszava alatt teret engednek a tudatlansággal párosult dilettantizmusnak. Ez hátrányos a magyar művészet szempontjából főként azért, mert a hivatalos szerveink kellő kritika nélkül fogadják el ezeket az egyesületeket, mint a különböző művészeti felfogások képviselőit. Azokat a badarságokat, amiket egyik másik festő egyesület tagjai közül egyesek produkálnak bármelyik festő játszva megtudná csinálni, ha azt művészeti önérzete és ízlése engedné. De ezek a „modern"-ek vajmi kis számban tudnának — mondjuk — naturalista irányban jó képet festeni, mert nekik ehhez nincs meg még a technikai tudásuk sem. A tudatlanságot nem lehet a modernség köpönyege alá rejteni. Amint a könnyű zenében megismertük a „Hulló falevél" dalt, úgy a modern könnyű festészetben is meg kellett ismernünk a „Hulló freskót" is, mely Isten kegyelméből egy évi léte után lepotyogott az éléktelenített plafonról. A tavalyi művészeti tárlaton tapasztalt hatósági támogatás is sok fejcsóválásra adott alkalmat nemcsak a komoly művészi, de a műpártoló körökben is. A ponyva nem kaphat soha helyet a művészi irodalomban és ne érvényesüljön a képzőművészeti kiállításokon sem, főként ha az Nemzeti Tárlat. A M. Kir. Operaházba a zeneileg értéktelen jazz, foxtrott sohasem kerülhetett előadásra, mert a művészi színvonalra fektették a fősúlyt. A képzőművészeti tárlatoknál is csak ezt a szempontot szabad honorálni és a modernizálók közül — tekintet nélkül arra, van-e állami aranyérme, vagy nincs — csak azok kapjanak helyet, akik tudnak, akik művészek s akik ennélfogva az újabb irányok keresésére és művelésére jogosultak.

A tárlaton igen sok szép képet és szobrot látunk jó elrendezéssel.

Művészeinknek áldozatkészsége igazán megható, amit nehéz életküzdelmeik közepette hoznak a magyar kultúra, a magyar művészet érdekében. Igen nagy számban küldik be a tárlatokra alkotásaiknak színét, javát, jóformán az erkölcsi siker érdekében. Ha a műpártoló közönségben megvolna a magyar művészet fenntartása iránt a kötelességérzet, mint ahogy megvan a művészekben, — még a mai viszonyok között is igen sokat tehetnének a művészetért és a művészekért.

Nehéz az élet, olcsó a kép és szobor.

A gazdag arcképanyag igen nívós. Karlovszky mester három klasszikus értékű alkotása, Merész Gyulának Hauptmann Gerhardt arcképe, Zombory-Moldován Szőnyi Ottója s Komáromi Kacz Endre fínom ízléssel, nagy tudással készült arcképei, a tárlat vezető értékei. Mihalovits, Kukán, Kövesdy mesteri alkotásai mellett különösen szépek Győrffy és Kövér sok festői érzékkel készült színes arcképei. S. Bors Károly Englerth egészséges, jó képei mellett ki kell emelnünk Almássyné Teleki Éva grófnőnek két pasztell arcképét, melyeknél nagyon jó a beállítás és meglepő szép a tónusos összhang, az arckifejezés élelteljessége. Komoly törekvés és tehetség jellemzi Huber István arcképét.

A kompoziciós képek között Merész Gyula „Népboldogítója" kiemelkedő alkotása a mesternek. A jellemek megkapó arcképei megjelenítése a komoly elmélyedés és nagy művészi tudásnak eredménye. Nagy gyönyörűség egy ilyen mestermű szemlélése. Komáromi Kacz Endrének „Az első halálos ítélet aláírása előtt" című képe kiváló alkotás, mely nemes egyszerűséggel, gyönyörű tónusos színekkel, absolut festőiséggel van megfestve, mely még jeles mesterünknek is egyik legkiválóbb remeke. Ungváry Sándor „Corella Mors"-a nagyon jó, a tárlat legértékesebb egyházi tárgyú festménye. Rakssányi Dezső Templom belseje brilliáns mestermű, mely a nagyon nehéz festői feladatot absolut tudással és nagy művészi érzékkel és ízléssel oldja meg. Ilyet csak Rakssányi tud festeni. Kitűnően sikerült Edvi Illés Ödön „Egyedül" című hangulatos, tónusban nagyon szép kis képe. Áldor, Gaál János, Aradi-Edvy Illés, Romek, Gaál Ferenc, Juszkó, Nagy Vilmos, Prohászka igen szépek, kiforrott tudás eredményei, díszei a tárlatnak.

Visky „Hazafelé" című képe e nagy tehetségű mesterünknek egyik legértékesebb fínom alkotása. M. Coreth Erzsébet grófnő „Iskolás leánya" nem feltűnő, de kitűnő jó kép, melyet csak nagy művészi ízlés és tudással lehet megfesteni. Kálmán Péternek a müncheni festészeti akadémia tanárának „Irónője" nagyszerűen megfestett, de kevésbé gusztusos képe. Csóka István nagyon sok tehetséget árul el s az „Unalom" című képe tónusban igen jó, színekben nagyon szép. Ha jobban elmélyed s kevesebb manirizmussal dolgozik, tőle még sokat várunk. Krusnyák „Bűnbánata" elrajzolt, Szántó Máriától is szebbeket láttunk és szebbeket várunk. Pólya Iván nagyon jól megrajzolt, kedves dolgaihoz csak az a megjegyzésünk, hogyha elhagyná a plakát stilust, tőle még sok igaz értékű festői alkotást kaphatnánk. Kolbe „Szépség zenéjében" nem találtuk meg a szépséget. Kár így elrejteni. Basilides Barna nem tud megszabadulni modorosságának egyoldalúságától. Képei mind úgy néznek ki, mintha egy aquárium zöldes vízén látszanának által. Dobja el ezt a stilus és tónus mankót, bizonyosan jobban fog járni a maga erejéből. Kézdi Kovács Elemér „Kártyavetőnőjén" az elül levő lány bal combja ugyan hova tartozik? A tehetségben nincs hiba, de komolyabb munkával jobbat fog alkotni. Rézmán „Társak" képén a beállítás jó, de a technikában erősödni kell. Döbrentey „Vándoránál" az arányok sántítanak. Kopeczki képe a Parisztokrácia mint festmény sem Arisztokrácia. Szépek és jók még Sz. Lám Ilona, Papp Domokos és Szapudi Laendler képei.

A tájképek között messze kimagaslik Maróti Major Jenő „Kora tavasz a Balatonon" című pasztellje. Letompított szolíd szürke tónusban tartott, nagy művészi ízléssel és mesteri tudással megfestett műremek. Maróti Major legkiemelkedőbb nagyságunk pasztell festőink között s ezzel a klasszikus, utolérhetetlen örök szépségű alkotásával a tárlatnak a legkitűnőbb darabját adta. Letompított színei dacára lenyügözően színes és absolut értékű rajza a klasszikus értékek közé emeli. Még két műremekében gyönyörködhetünk. Az egyik az „Olvadás" című képe, a másik az „Őszi napfény," mindegyik a színek szinfóniájában pompázik, amelyek nézésében a gyönyörűségtől betelni nem lehet. Mérő István „Udvar"-a előtt is csodálattal állunk meg. Nehéz festői feladatnak valórökben dús, költőien szép, színes és gyönyörű megoldása. Kárpáthy Jenő „Tavaszi virágzása" nagy mestereknek ecsetjére való nehéz téma, melyet boszorkányos könnyedséggel oldott meg s olyan színpompát tár elénk, amelynek káprázatával nem tudunk betelni. Edvi Illés Aladár, Burghardt Rezső, Háry Gyula, Komáromi Katz Endre, Kövesdy Géza, Mihalovits Miklós, Kiss Kálmán, Barkász Lajos, Kézdi Kovács László, Áldor János László képei mind erősségei a tárlatnak, Horváth Béla, Sárdy Brutus, Gaál Ferenc, Dittrich Adolf, Csallóközi Farkas Lőrinc, Baransky E. László, Királyfalvi Kraft László, Páris Erzsi, Rombay István, Halasi Horváth István és Dörre Tivadar jól megfestett művészi alkotásokkal szerepelnek. Boldizsár István „Őszi déulután"-ja a paprikás rántottával telehintett fára emlékeztet. Técsői Bálint Géza „Kurucles téli ködben" című képe sok igyekezetet árul el. Szatmári Horváth Kálmán hangulatos „Zivatar előtt"-jében kevés a valőr. Fayl Frigyes „Legelésző nyája" brilliáns festő technikával készült fantasztikum. Csabai Wagner Géza „Havas utcája" igen jó színérzéssel van festve. Gulyás Sándor „A híd" című képét hiába nézzük, nem tudjuk megfejteni a titkot, hogy miért van odafestve a híd, mikor se patak, se víz nincs az egész képen.

A Magyarok Nagyasszonyáról nevezett plébánia templom belső diszítésére szolgáló műalkotások vázlatainak bemutatása nem szerencsés gondolat, mert Rakssányi mellé Aba-Novák és Márton Ferenc mellé Szőnyi István képét tenni kíméletlenség. Pásztor János mellett Ohmann Bélának sem szerencsés a helyzete. Egy templomban sok 18 művész még a javából is.

A kiállító szobrászok közül sajnálattal nélkülözzük Orbán Antalt, akit a Tisza szobor még mindig lekötve tart. De különösen nélkülözzük mi, budaiak Vastagh Györgyöt, Tóth Istvánt és Istók Jánost, kik mind a hárman a budai szobrászművészet büszkeségei. Nagyon jó dolgokat állítottak ki Damkó József, vitéz Székely Károly, Markup Béla, Szamosi Sóós Vilmos, Gách István, Bory Jenő, Visnyovszky Lajos, Székelykereszturi Horváth Árpád, Fülöp Elemér, Füredi Richárd, Somló Sári és Farkas Béla.

Az építészek közül Thomas Antal, Tóth János és Gregersen Hugó jöttek szép tanulmányokkal. Kedves és szép kis kollekcióval szerepelnek az akvarellisták Edvi Illés Ödön, Biczó András, Gy. Takács Béla, Almássy István, Mátrai Vilmos, Neogrády Antal, Nagybányai Nagy Zoltán, Baransky E. László és Lohwag Ernesztin.

Végül a tárlatnak kimagasló eseményeként említjük fel Márton Ferenc nagy mesterünknek gyönyörű rajzgyűjteményét a Gödöllői világ-jamboreeről. Megannyi élmény minden darab. Az egész gyűjtemény a Szépművészeti Múzeumba való örök megőrzésre.

Zilahi Kiss Jenő

Kiss Béla
építőmester
III. Vérhalom-u. 28/b. Tel. 55-4-77.
Építés, átalakítás, tatarozás.
Költségvetés díjtalan.

SZEMÉLYI HIREK

KOZMA JENŐ dr. országy. képviselőt nagy ünnepeltetésben részesítette pártja és az elfogulatlan politikusok nagy száma, a képviselőházban mondott beszéde alkalmából.

RIPKA FERENC dr. udv. tanácsos, v. főpolgármester a Kékes tetőn üdül és pihen.

DALNOKI KOVÁCS GYULA dr. államtitkár vette át a délivasuti pályaudvar áthelyezésének ügyét, amelynek tárgyában fogadta Sógor József tervezőt és Korányi Márton iparosköri elnököt.

PETRACSEK LAJOS dr. országy. képviselő lázbetegen mondotta el az új fővárosi törvénnyel kapcsolatos beszédét a t. Házban.

ZADRAVETZ ISTVÁN tábori püspök megáldja március 18.-án az Óbudai Szent Lajos árvaház kápolnájának keresztútja 14 stációját.

SZLOVÁK PÁL dr. fővárosi tanácsnok és Szlovák Lajos dr. rendőrkapitány családi nevét belügyminiszteri engedéllyel Szepesváry-ra változtatta.

vitéz JUHÁSZ JENŐ dr., gazdasági főtanácsos érdekes előadása „Pénz és hitel" címen kötötte le a nagyszámú hallgatóságság figyelmét a Hegyvidéki Asztaltársaságnak estjén, a Claridge-vigadó különtermében.

BUDAI GOLDBERGER LEO dr. könnyebb influenzán ment át, de már teljesen helyreállott és üzleti ügyekben legközelebb külföldre utazik.

BITTNER JÁNOS, a felsőház tagja mondja az ünnepi beszédet az I. ker. Iparoskör március 15-iki ünnepén.

HUFNAGEL FERENC solymári plébánost tiszteletbeli kamarássá nevezte ki a pápa.

KULCSÁR RICHARD igazgató folyton romló egészsége ápolására néhány hétre Abbáziába utazott.

BLAHOS RUDOLF budai ismert fényképészt választották meg a „Fényképészek és Fényképnagyítók Ipartestülete" alelnökének.

BEVILAQUA-BORSODY BÉLA dr., a Műemlékek Országos Bizottságának tagja, lapunk munkatársa fedezte fel s ő kutatta ki a ráckevei Mátyás korabeli templom építésének történeti adatait.

RAVASZ cukrász
I., Krisztina körút 75. Telefon: 50-2-32.
ELŐKELŐ CUKRÁSZ SZALON

A NEGYEDIK BUDAI KERÜLET születésnapját, 1934. március hó első napját ünnepeljük azzal, hogy lapunk e számát a Kelenföld-Lágymányos, XI-ik kerületnek szenteljük. Fogadja szivesen a többi három régi budai kerület új testvérét és bocsássa meg nekünk, ha Buda más kérdéseit ez alkalommal nem szolgáltuk a megszokott módon.

XI. KELENFÖLD-LÁGYMÁNYOS

Március 1.-én kezdte meg a XI. kerületi előljáróság működését DUDAY (SPANNBERGER) ALAJOS tanácsnok vezetésével. A polgármester egyelőre a következő tisztviselőket osztotta be szolgálattételre az új előljárósághoz. Farkas Lajos dr. tanácsi főjegyző, Matolay Viktor tanácsjegyző, Varjas László dr. és Parsch György tanácsi segédfogalmazók, Thomka Géza, Palika Jenő dr. és Nagy Józsa György dr. ideiglenes tanácsi segédfogalmazók, Tamási Béla dr. tisztiorvos, Antal István dr. kerületi orvos, özv. Ficzere Józsefné kerületi szülésznő, Bodrogi Ágoston főállatorvos, Solty Ernő közélelmezési tiszt Gyergyákszay Gyula főmérnök, Kanta Jenő mérnök, Mottl János műszaki felügyelő, Hariss Sándor és Bolgár Szilárd segédhivatali igazgatók, Szebenyi Nándor, Lukács Sándor, Garlathy Ede és Olay Béla kezelőtisztek, Mattyasovszky Jenő, M'ol-nár Jenő, Szolgai János, Kardeván Ede, Gerczák Románné, özv. Csermák Ágostonné és Zimányi Jánosné ideiglenes hivatalnokok, Simkó Károly és Spitzenfeil Sándor hetijegyzékes hivatalnokok.

Gyász. Joanovich Pál elhunyt államtitkárt sokan gyászolják Budán rokonságán és baráti körén kivül is, mert állandóan foglalkozott Buda közügyeivel, történetével és a világháború előtt sok érdekes cikket és adatot közölt tőle a „Budai Napló" is, amelynek szerkesztősége kegyelettel hajtja meg a gyászlobogót e budai vezérember sírjánál. A napisajtó kimerítően foglalkozott életrajzával és kellően méltatta közérdekű működését.

Elnökváltozás a MÁv-nál. Március 1-én nyugdíjba vonult Samarjay Lajos, a MÁV elnöke. Utóda Senn Ottó dr. miniszteri tanácsos, a MÁV eddigi elnökhelyettese, akinek kinevezése általános rokonszenvet és örömet váltott ki. A mai súlyos viszonyok között nagy érték az Államvasutak számára Senn Ottó értékes irányító munkássága, mert bizonyos, hogy a MÁV az üzemi politika szűkebb látókörén túlmenően a közgazdasági érdekeket fogja elsősorban szolgálni. A MÁV új elnökét megbecsüléssel és méltán megérdemelt bizalommal köszönti a közvélemény, a társadalom és az egész gazdasági élet.

A Pasaréti Egyesület február hó 28.-án este rendezett barátságos összejövetelén Füredy Jenő mondott el érdekes és megszívlelendő tanácsokat a kert tavaszi megműveléséről, és március hó 4.-én bemutatta a gyümölcsfák tavaszi metszését Báthory István alelnök kertjében.

Nagy átszervezés folyik a „Keresztény Községi Pártban" és legutóbb kinevezte a központ az öt budai kerület elnökeit. Az I. kerületben Szigethy János, a II. kerületben Fekete László kir. közjegyző, a III. kerületben dr. Kuncze Lajos ügyvéd, a XI. kerületben K. Császár Ferenc, és a XII. kerületben Cselényi Pál dr. lettek a kerületi elnökök.

Zászlóbontás Kelenföldön

Buda Alsóvárosi Egyesület közgyülése Becsey Antal a jövőről

Mintha az új kerület megalakítása új életet vitt volna a Kelenföldre, oly lelkesen és magasabb szempontoknak hódolva tárgyalta az új kerület és saját ügyeit a nagy tevékenységet kifejtő BUDA ALSÓVÁROSI EGYESÜLET, amelynek élén, mint elnök Becsey Antal, mint ügyvezető elnök pedig az Alsóváros érdekeit oly nagy eréllyel szolgáló Gömöri Győző igazgató állanak, akit már a közgyűlés megnyitása előtt lelkesen üdvözölt Tuba András lelkész. Véletlenül az új kerület születésnapjára hivta össze közgyűlését az Alsóváros Egyesület és a nagy számban megjelent tagokat, köztük: Kovács József tábornok, Barla-Szabó József biz. tag, Bányász László dr., Dorner Gyula min. tanácsos, továbbá Fejér János dr. és Boecs Sándort, akik a Kelenföldi Polgári Kört képviselték, — Gömöri Győző üdvözölte, megnyitva ezzel a közgyűlést, — átadva a szót Becsey Antal elnöknek, aki bejelentette, hogy nemcsak a multról számol be a közgyűlés, hanem a jövőről is, ahogy azt lapunk vezető helyén is megírta.

Az elnök szózatát Gömöri ügyv. elnök köszönte meg, aki most is, mint minden alkalommal, szóvá tette a HÉV ügyét, ismertetve az iratváltásokat. A helyzet nem javult és a Kelenföld kívánságai ma is csak jámbor óhajtások. Most ujabb átirat készült, amely ismét felsorolja a sürgős orvoslást váró sérelmeket. Ezt elkeseredett egységben fogadta el a közgyűlés.

Ezután Mikola Géza szólalt fel a kerület és a Bibicz-telep érdekében megállapítja azt, hogy a HÉV ma is él, de a közlekedés csődbe jutott, amin csak népgyűlés összehívásával lehetne változtatni.

Gömöri Győző bejelentette, hogy Duday (Spannberger) Alajos tanácsnok az új kerület előljárója kimentette elmaradását. A közgyűlés egyhangulag elhatározta, hogy átiratilag üdvözli és biztosítja tiszteletéről és szeretetéről.

Azután Takács Mihály pénztáros tette meg jelentését, beszámolóit és Haringats Károly számvizsgáló elismerő jelentése után a közgyűlés tudomásul vette és a felfmentvényt megadta.

Ezután Szigethy Lajos olvassa fel szellemes, ötletesen megírt évi jelentését, amely az egyesületi élet minden mozzanatát felölelte és Becsey Antal köszönte meg neki meleg szóval.

Végül Gömöri Győző tette szóvá az elhanyagolt Fehérvári utat, követelve annak kikövezését, fásítását, rendezését, ahogy azt a kerület évtizedek óta kéri. Ezt Schopp János toldotta meg egy indítvánnyal, hogy legalább a Hengermalom utcáig fásítsák és rendezzék az utat. Ezt a polgármester elé terjesztik.

Gömöri Győző ügyv. elnök ezzel be is rekesztette a közgyűlést, melegen üdvözölve Szacsvay József dr. ügyvédet és írót, aki ezt a társasvacsora keretében köszönte meg.

A TÁRSASVACSORÁNÁL

Becsey Antal a Kelet felé való orientálódás mellett szólalt fel. — Kovács József Gömöri elnököt üdvözölte, — Dorner Gyula méltatta a Budai Napló szerepét Buda fejlődése terén és elismeréssel üdvözölte Viraág Béla szerkesztőt, aki ezt egyszerű szóval köszönte meg, áthárítva az érdemet a lap nagynevű munkatársaira, — Barla Szabó József, a városi ügyekről nyilatkozott érdekesen, — Szacsvay József dr. pedig a közélet kérdéseit fejtegette poétikus felfogással.

A társaság éjfél után oszlott szét.

SZEMÜVEGEK Zibrinyinél I., Attila utca 8

Öregdiákegyesülete a budai „Mátyáskirály" reálgimnáziumnak március hó 11.-én, vasárnap délelőtt 10 órakor rendezi első rendes közgyűlését az intézetben (II. Ilona utca 4.), amelyen Makoldy Viktor elnök mond megnyitó beszédet, emlékbeszédet mond Bodonyi József dr., az egyesület történetét ismerteti Terplán Sándor, az évi jelentést pedig Geisse Ottó főtitkár olvassa fel. Fábián János pénztárnok beszámol és megvitatják az esetleges indítványokat.

Gyász. Mély részvét kísérte utolsó útjára Földes Albertnét, Földes Albertnak feleségét. A részvét megindító formában nyilatkozott me, hogy könnyitsen mélyen sújtott férje és fia, valamint a kiterjedt rokonság fájdalmán.

FÉNYKÉPEK Blahosnál II., Fő utca 18

Nagy sikert ért el a működvelők versenyén a Krivoss Árpád dr. elnöksége alatt álló Budai Iparos és Kereskedő Ifjak Kultur Egyesülete a mult évben és az 1934. évre kiírt IV. Országos Működvelő Versenyen is résztvesz. 1932-ben holtversenyben első lett, 1933-ban, miután előzőleg Buda bajnokságát nagy fölénnyel megnyerte, az Országos Versenyen váratlanúl 2 ponttal a II-ik helyre szorult. Az idén is a legszebb reményekkel indul a márc. 11.-én d. u. 6 órakor kezdődő első versenyelőadásán, amelyen résztvesznek Kozma Jenő dr. és Petracsek Lajos dr. országy. képviselőkön kivül a budai közélet számos kiválósága. Szinre kerül a „Nótás kapitány" c. népszerű hazafias operett.

A kelenföldi társasélet egyik erős rugója és mozgatója a „Kelenföldi Polgári Kör", amelynek agilis elnöke, Devecis Mihály és lelkes segítőtársa Fejér János dr. most szervezik Kelenföld nyugati részén az iparos és kereskedők társadalmi osztályát, kapcsolva ezt gondos előrelátással rendezett kultúrestékhez. — Legutóbb e hó 2.-án a Hollós Mátyás Társaság kiváló tagjainak közreműködésével és nagy közönség előtt folyt le a siker jegyében egy ilyen kultúrestje, amelyen Kiss Menyhért, nagynevű poétánk néhány szép költeményét olvasta fel. — Pávai Vajna Ferenc dr. főgeológus pedig — a lapunk máshelyén közölt cikke értelmében — ismertette a Kelenföld geológiai viszonyait, elsősorban a gyógyvizekre vonatkozó adatait. Geológiai alakulások bizonyítják, hogy a régi korban itt számos hőforrás tört a földszinre, amelyek csekély fúrásokkal ismét feltárhatók. Méltatta a keserűvizek nagy hivatását is, amivel nagy sikert és hálás tapsot aratott úgy ő, mint Kiss Menyhért, aki valóságos extázisba hozta a közönséget. Befejezésül Demeter Sándor, lapunk munkatársa szavalta el nagy hatást keltve Kiss Menyhért világszerte ismert és 17 nyelvre lefordított költeményét: A Magyar Miatyánk-ot. A társaság éjfélig maradt együtt a legjobb hangulatban.

Az új ügető-versenypálya, amely ma egyike Európa legszebb lóversenypályáinak, nagyobb mértékben szolgálja Budapest idegenforgalmát, mint ahogy azt eleinte hitte a közönség. Esti világításban lefolyó versenyei már most is megkapóan szép látványt nyujtanak és a versenyek is elérték az európai nívót. Azzal, hogy közvetlenül a belső város szélén épült és Budapest központjából egy kisszakasszal is elérhető, erős látogatottságra tett szert és sokan, akik nem is kötnek fogadásokat, szívesen töltik ott a délutánjukat. A külföldön is kitünő híre van és valószinű, hogy az osztrák ügetőlovakon kivül, a távolabbi külföld is küld majd ide versenyanyagot, ami fokozná a versenyek érdekességét.

Gyász. F. hó 5.-én, 75 éves korában elhunyt özv. Palóczi Lipótné, a II. ker. Toldy Ferenc főreáliskola volt jeles tanárának hitvese, akit nemes emberszeretetéért szélés körökben szerettek és tiszteltk. A megboldogultban Palóczi Edgár székesfővárosi tanár, lapunk munkatársa és Palóczi Frigyes, a Pesti Kereskedelmi Bank tisztviselője édesanyjukat gyászolják.

Az irgalmas szivekhez fordul kérelmével a Vakokat Gyámolító Egyesület, hogy a mindennapi kenyérért harcolni sem tudó vak gyámolitottjait szívből jövő adományaikkal megsegíteni kegyeskedjenek. Több mint 500 vak gyámolitottnak és számos segélyre szoruló vak családnak nevében intézi kérőszavát a megértő magyar társadalomhoz. Csak anyagi tehetségéhez mért áldozatot kér, mert a trianoni sors által sujtott magyarság áldozatkészségén mulik, hogy a felekezeti és társadalmi különbség nélkül gyámolított vakjainak meg lesz-e mindennapi kenyere. Hisszük, hogy a palotáktól a kunyhókig nem lesz senki a csonka országban, aki a szeretetükre utalt vak gyámolítottjainak meg ne hozná szívbéli áldozatát.

Őszi barackfák
szakszerű metszésére ajánlkozom. Értesítést „Gyümölcs kertész" jeligére a kiadóhivatalba kérek.

Szinielőadást rendez jótékony célra a Budai Kath. Legényegylet (II. Fő u. 68.) március 11.-én este fél 8 órakor. Szinre kerül az „Ártatlan Don-Juan". Bohózat 3 felvonásban. Irták: Arnold és Bach. Fordította: Lakatos László. Rendezi: Garami István. Belépődíj nincs. Ruhatár kötelező: 80 fillér.

Szobanövény és kiskert-ápolás tanfolyamát kezdi a „Budapesti Gazdálkodók és Kertészkedők Egyesülete" kebelében működő „Virágkedvelők Csoportja." Amelynek célja a szobában ápolt növények és kiskert gondozásának ismertetése. Előadás március 22-én d. u. fél 5 órakor kezdődik (Eszterházy-utca 4. sz. Tisztviselő Kaszinó). Jelentkezni lehet a helyszínen, vagy VI., Podmaniczky-utca 29. II. 11. Telefon: 16-3-53.

Kultúrestét rendezett a budavári római katholikus Egyházközség, az „Országos Katholikus Népszövetség" és az „Actió Catholika" budavári szervezeteivel egyetemben, vasárnap, e hó 4.-én, a budavári leánygimnázium zsúfolt termében, a közönség ismételt nagy tetszés nyilvánítása mellett. Hévey Gyula dr. pápai kamarás, budapesti általános érseki helynöki titkár, a középkornak boszorkányokban való hitéről érdekfeszítően adott elő. Közreműködtek még: Hámory Imre a Koronázó templom szóló baritonistája, Benedek Viktor dr. füttyművész és a Szervánszky-Wiesenberger trió. Előadásra került még B. Sztojanovits Adrien szakavatott rendezése és közreműködése mellett egy Ney Ákos által írt és Vladár Róbert által megzenésített „Mária" költemény, amelynek előadásában közreműködtek: Ney Klára, Ferdinándy Mihály, továbbá Blazetics Magda, Koncz Emilia, Fillinger Irén, Szeydl Éva, Hanák Márta, Háala Margit, Szőnyi Zsuzsa, Káldor Márta ,Baumann Emerencia, Michnay Ilona. Az estét ötletesen és kedvesen Lampel Vilmos konferálta, mint a kultúr est rendezője.

A TÉBE gyásza. Sichermann Bernát dr. udv. tan., a TÉBE jogtanácsosa, a Magyar Általános Hitelbank jogtanácsosigazgatója 74 éves korában hosszas betegség után elhunyt.

Megjelent a hadirokkant-törvény és a kapcsolatos rendeletek kézikönyve, amelyet vitéz dr. Árvátfalvi Nagy István, a HONSz országos elnöke állított össze Székely Ferenc közreműködésével. A könnyen áttekinthető kézikönyv a hadirokkant-törvény szószerinti szövegét, a törvény végrehajtási utasításának részletes kivonatát és mindkettőnek magyarázatát, azonkívül a hadigondozás ügyét érintő összes rendeletek ismertetését, a HONSz alapszabályainak és ügyrendjének kivonatát tartalmazza. Az olvasó talál benne még számos kérvénymintát, részletes tárgymutatót, egyéb hasznos tudnivalókat. Az ízléses kiállitású, 240 oldal terjedelemben megjelent hézagpótló kézikönyv feltűnő olcsó árban 1 pengő 20 fillérért kapható a HONSz országos központjában (VI., Benczur u. 2.), csoportjainál, fiókjainál és a könyvkereskedésekben.

A TOLDY FERENC REÁLISKOLA „Volt Iskolatársai Egyesületében" *Ripka* Ferenc dr. elnök tart előadást „A magyar dal diadala a külföldön" címen, e hó 14.-én este 6 órakor.

Nemzeti ünnep

BUDA ALSÓVÁROS EGYESÜLET március 15-iki nemzeti ünnepét *Mócsy* László igazgató méltatja a választmányi ülésen március 14.-én este 8 órakor, az egyesület helyiségében, XI. Bártfai u. 25. Lukács Gyula vendéglője.

A Szilágyi Dezső téri templomban március 15.-én este 6 órakor imát mond Gombos Lajos főlelkész. Orgonán játszik Ákom Lajos, szaval Bartos Gyula, hegedül Szathmáry Margit, énekel Laurisin Lajos és az ünnepi beszédet mondja Haypál Béla lelkész.

A II. ker. Iparoskör március 18.-án, vasárnap délután 4 órakor saját helyiségében (II. kerület, Batthyány tér 4.) rendezi XXVIII. évi rendes közgyűlését. Az ezt követő társasvacsora keretében, hazafias énekkel, Petracsek Lajos dr. országy. képviselő ünnepi beszédével és szavalattal egybekötve megülik a Szabadság ünnepét, Március 15-ét.

GYERMEKKÉPEK Blahosnál II., Fő u. 81

Házbéremelés végett költözött el Keményi Vilmos nagyvágó budai fiókja a Horthy-körtér 7. sz. palotába. Az új ízlésesen berendezett hentes és mészáros üzlet talán az egyetlen hely Budán, ahol a legfinomabb húsfélék a legolcsóbb csarnoki áron kaphatók. A kisebb boltbér és az uradalmakkal kötött kedvező szerződések tették lehetővé, hogy Keményi Vilmos a legmérsékeltebb áron szolgálja ki vevőközönségét.

LORGNONOK Zibrinyinél I., Attila utca 8

Táncestélyt rendez a Bolgár Egyetemi Hallgatók „Omurtog Chan" Egyesülete Ivan Popoff bolgár királyi ügyvivő védnöksége alatt március hó 11.-én, vasárnap a Bristol szálló termeiben, jótékonycélra, zártkörben.

Álarcos jelmezestét rendezett március 3.-án a „Budai Polgári Lövészegyesület" saját, Marcibányi téri székházában, amely pompásan sikerült, sok érdekes jelmezben gyönyörködött a közönség és kedves tréfákkal is szórakoztatták azt az ötletes fiatalok.

Basák vadásztornya — puskaporos aknák

Legendák foszlanának szét, nemzeti emlékek dűlnének romba, kegyeletteljes hagyományok hullanának porba — ha kutató kérlelhetetlen szigorával vizsgálnók meg mindazt, ami ma milliók lelkében él, mint a múltból származó, ragyogó valóság. Oly szegények vagyunk kézzelfogható emlékek dolgában, annyira kifosztott bennünket egy négyszázados uralom, hogy az apró tévedések felett észrevétlenül át kellene siklani, hisz a valóságban úgyis minden másként volt, mint ahogy azt ma mondják. Nincs annyi ügyész az országban, de még Európában sem, amennyi elég volna, hogy azt a perlavinát feldolgozza, amely a kutatások következményeként megindulna: a kegyeletteljes füllentések terén. Nagy dolgokba vetett hitünk se fedi sokszor a valóságot, nemhogy ily emberke miatt, mint amilyen Casanova — érdemes volna hosszasan vitatkozni — jóllehet legnagyobb érdeme, a mai kor emberének szemével nézve, épp az volt, hogy már a XVIII. században megmutatta, miként lehet és kell lébecolni.

Minthogy azonban ily vitatkozások javára válnak a mi budai lapunknak és a kedves olvasó helyi tájékozódását is szolgálják, — két új kérdéssel állok elő. Tessék hozzászólni.

Már körülbelül ötvennégy évvel ezelőtt láttam azt a nyolcszögletű, emeletes tornyot, amely más külsővel és eternit tetővel ma is áll a Ráth György-utca mentén a Kékgolyó-utca 18. sz. alatti udvarán. Akkor és azóta többízben, kaptam felőle a következő ismertetést: — Török megszállás idején, a budai hegyek vadakban dús erdei odáig terjedtek. A hajtók serege a vadat egész a toronyig terelte, a budai basa és nagyuri környezete pedig ennek a toronynak körbefutó erkélyéről puffantotta le az odakergetett állatokat. Szóval vadásztorony volt akkor?

A B. N.-ban olvasom, hogy a Lánchíd két pillérében, mélyen a víz alatt termes helyiség van, mely azt a célt szolgálja (már 48 előtt?) hogy botanikusok megfigyelhessék a sötét-nedves helyen fejlődő maszatok és növényzet életét és fejlődését! Ezt a mesét még nem hallottam, de azt tudom, hogy a két pillér alatt robbantó aknakamra van, még pedig osztrák császári parancsra ovatosságból, ha netántán egyszer a magyarokkal baj volna, lévén akkoriban a Lánchíd az egyetlen állandó rögzített híd az egész Dunán végig. Nem lévén akkor még dinamit, sem ekrazit, csupán lőpor, amihez jól lezárt helyiségben nagy mennyiség kell. Hasonló osztrák taktikai okokból épült 1853-ban a Citadella, hogy szükség esetén összelőhessék Pest Budát. Mit szólnak ehhez a tisztelt beavatottak?

gróf Berényi János

Claridge
I., Böszörményi-ut 28.
Kékterem menü 3.— pengő
Blue Stars Jazz
(New-York)
Tánc
Narancsterem menü 1.60 pengő
Minden szerda, szombat, ünnep- és vasárnap
ÖTÓRAI TEA 1 P.
2-es autóbusz és 75-ös villamosmegálló
Telefon: Tachler 57—0—36

Csiz

Kis fénylő pont, csak alig látszó,
S dalával száll a kikelet,
Néhány kis akkord, alig pár szó:
— Egy csíz a szakadék felett. . .

Csatogva száll és mindegy minden,
Napfény, hóvihar, köd, szelek,
A költő a testvéred itt lenn:
— Kis csíz a szakadék felett. . .

KISS MENYHÉRT

Szeged

Tér. Dóm. Szobrok. Árkádok. Oszlopok.
Pazar szépségük száz szinben lobog.
A dómban Mózart gyászmiséje zúg,
Kinn díszruhák, kordon és koszorúk.

Száz lépésre. . . nedves vályogviskóban
Gubbaszt a nép, a szíve halkan dobban,
A gyerekraj rossz ciberén szipog,
Tüdővész, tudatlanság, por, piszok. . .

KISS MENYHÉRT

Az a szerencsétlen Bibicztelep templomot és iskolát kér

Mindenki tudja, hogy ha valamely falunak több száz lakosa van, akkor már van legalább 1 ovódája, 1 népiskolája és 1 temploma. Ha többféle felekezetű lakossága van, akkor több is. Öt-tízezer lakosú nagyközség, illetve város pedig már középiskolát is tart fenn.

Csak itt, Kelenföld külső részében, az u. n. „Bibic"-telepen nincs semmi, pedig körülbelül 15 ezer főre ment lakossága nagyon is rászorul a kultúrintézményekre.

A Kelenföldnek önálló közigazgatási kerületté való szervezése reményt nyujt arra, hogy kifejlesztheti önálló életét s ezzel hozzájuthat azokhoz a kultúrális és közintézményekhez, melyekhez a kb. 2400 hektárnyi külterületen élő, mintegy 15 ezer lakosnak joga van. Elvégre nem lehet kívánni, hogy a nagyszerűen kifejlesztett balparti városrész polgáraihoz hasonló mérvben adóztatott kelenföldi polgárok elemi iskolás ártatlan gyermekei a 40—50 percnyi távolságban levő iskolákba

(Folytatása a 4. oldalon.)

Kliment-féle házi kenyér
elismerten a legjobb Budán! Sütőde: II. KAPÁS-U. 35

A betegségek egész sora
így: az epekőbetegség és epehólyagbántalom, gyomorbajok, csalánkiütés, az asztma bizonyos esetei, vérpangás a hasban és különösen a májban, köszvény, vesemedence betegségek, alkati kövérség, stb. stb. eseteiben a
HUNYADI JÁNOS
keserűvíz biztosan megszünteti a székrekedést, szabályozza a bélműködést, azt nemre és korra való tekintet nélkül mindenki kiváló ereedménnyel használhatja. Az orvosok ezrei irják elő betegeiknek és a betegek tízezrei írnak róla elismerő nyilatkozatot.

Ön is nehezen keresi kenyerét
holott **könnyen hozzájuthat**
Rátkai péknél!
Rátkai-féle elsőrendü házi kenyér **mélyen leszállitott árban.** Kapható Budán minden jobb füszerüzletben. Főüzlet és üzem: **Retek-utca 4.**
Telefon: 532-79. **Telefon: 532-79.**

DOTTERWEICH ANTAL
KÁLYHÁS MESTER
BUDAPEST, II., BATTHYÁNY U. 2.
Telefon: 55—6—74.

RÓMAI FÜRDŐ
ÓBUDA — AKVINKUM Késő őszig
Kitünő konyha. — A források napi hozama 160.000 hektoliter rádioaktiv thermálvíz
A szentendrei HÉV vasútnak a MFTR hajóknak és az UJPESTI átkelő propellernek állomása

járjanak, mikor megvolna az iskolának alkalmas hely is!

De nemcsak elemi, — hanem középiskolára (polgári iskola v. gimnáziumra) is nagy szükség van. Magánszorgalomból már többen összeírták a középiskolába járókat s megállapították, hogy ezek is éppen elegendő számban volnának.

Igy vagyunk a templommal is, habár a Bibic-teleptől egyenlő messze két kápolna is van, ezek még a közelben lakók részére is kicsinyeknek bizonyultak a lakosság nagy többségét képező római katolikusok részére. (A protestánsoknak 2 szép templomuk van a Kelenföld belterületén.)

Az ittlakó katolikusok szeretik a vallásukat és Istenüket, de ha mindig kiszorulnak a kápolnából, ahová sáron-vizen messziről kell járniok: elvesztik a kedvüket. Sokan, akiknek a drága „Hév"-re van pénzük, inkább bejárnak a városba (legin-

kább Pestre), ahol biztosan hallgathatnak szentmisét, de ezek is elkeseredtek már e szerencsétlen helyzet miatt.

Az tehát a „Bibic"-telep szerény kívánsága, hogy nyomorúságra kárhoztatott lakói saját területükön imádhassák Istenüket és kérhessék Őt, hogy a többi mizéria keserű poharát vegye el tőlük, — ne kelljen a keserűvízben — ami palackozva, vagy fürdőként orvosság — gázolniok és templomba, iskolába, hivatalba, üzletbe, műhelybe betegségokozó, úttalan, sáros területeken gázolniok.

Épüljön fel tehát az Etele (sugár) út vonalán 1 ovódát is magában foglaló elemi és 1 polgári (közép) iskola vagy gimnázium is annak a sokszáz tankötelesnek a számára, akik igazán érdemesek a jobb sorsra, a jobb oktatásra és nevelésre, mert így sok tévelygőt és sok elkeseredett polgár-lelket tartunk, vagy mentünk meg a Nemzeti Eszmének!

A tanítói, tanítónői és tanári kar is kitelik a Bibicz-telep területéről, mert itt sok tanerő lakik.

Ugy az iskolák, mint a templom létesítéséhez szükséges jóindulat megvan az illetékes helyeken, most már csak az kell, hogy a tavasz, amely a 11-ik közigazgatási kerület születését jelenti, hozza meg azt a mustármagot (pénzmagot) is, melyből kinőnek a várva-várt s majdan naggyá fejlődő kultúrintézmények nemcsak Isten dicsőségére, de a létesitésében fáradozók dicséretére is!

Mikola Géza dr.

KÖZGAZDASÁG

Szerkeszti: **Szászhalmi József**

Ranschburg Pál kinevezése. Fabinyi Tihamér kereskedelmi miniszter a Magyar Kereskedelmi Statisztikai Értékmegállapító Bizottságba új tagúl kinevezte Ranschburg Pált, a Magyar Ruggyantaárugyár igazgatóját. A kereskedelmi tanácsosi címmel járó kinevezés gazdasági körökben általános örömet keltett, mert Ranschburg Pál egyik legképzettebb tagja a fiatal gyárvezetői generációnak. Szaktudása eredményes módon érvényesül a vezetése alatt álló hatalmas gyárvállatnál, képzettsége pedig értéke a magyar gyáriparnak, ahol Ranschburg Pál dr. kivételes képességeit megérdemelt módon értékelik.

A BUDAI ÁLTALÁNOS TAKARÉK MÉRLEGE

A Budai Általános Takarék megtartotta mérlegmegállapító ülését. Bár a gazdavédelmi rendelkezések az intézetet közvetlenül csak kisebb mértékben érintették, a kamatsegély alaphoz való hozzájárulási kényszer befolyást gyakorolt az úgyis erősen megszorított kereseti lehetőségekre, aminek következtében az 1933. évi eredmény természetszerűen alatta maradt az előző évi eredményeknek. Az intézet üzletvitele hű maradt konzervativ szellemű irányához és ennek köszönhető az, hogy a hitelszervek eme válságos napjaiban is megállotta helyét és hivatásának megfelelően a fedezetet nyujtani tudó kis hiteligénylők szükségleteit nemcsak kielégítette, hanem még az elmult év folyamán is cca. negyedmillió pengő új kölcsön folyósításával hozzájárult a gazdasági vérkeringés folytonosságának előmozdításához. A betétállományban nem mutatkozik lényeges eltolódás, sőt az év második felében a betétek határozott megnyugvásának jelei mutatkoztak. — A Pénzintézeti Központ 1933. évi közgyűlésén Friedlender Andor vezérigazgatót választmányának tagjává választotta meg, mely körülményt mint az intézet tevékenységének megbecsülését jelenti. Az igazgatóság a közgyűlésnek javasolni fogja, hogy részvényenkint 0.30 pengő kerüljön kifizetésre.

A Magyar Általános Takarékpénztár igazgatósága március 3-án tartott ülésében megállapitotta az 1933. év mérlegét. A nyereség 1,012.545.11 pengő, amelyből a nyugdíjpénztárnak mérlegen belül 151.359 P 18 fillért utalták át, 351.738.10 pengőt pedig veszteség leirásokra fordítottak úgy, hogy a közgyűlés rendelkezésére 509.447.83 pengő tiszta nyereség áll. Azonkivül igen jelentékeny belső tartalékolásokat eszközöltek, az értékpapirállománynál pedig a 80—1934. M. E. sz. rendelet intézkedéseinél több esetben túlmenő mértékben történtek leírások. A kimutatott tiszta nyereség lehetővé tenné, hogy a március 17.-ére egybehivandó 52. rendes közgyűlésnek az igazgatóság a tavalyi 1 pengős osztalék kifizetését javasolhassa. Minthogy azonban az igazgatóság súlyt helyez arra, hogy inkább a tartalékalapot minden rövidités nélkül — úgy mint tavaly — 100.000 pengővel növeljék, valamint, hogy a vállalati nyugdíjpénztár erősítésére is további 50.000 pengő fordíttassék, a közgyűlésnek részvényenkint 75 fillér osztaléknak március 15-től való kifizetését fogja javasolni. A tartalékalap a dotáció után 13.750.000 pengőre, az összes saját tőkék pedig 33.750.000 pengőre emelkednek. A gazdavédelmi rendelkezések folytán egyre csökkenő kamatnyereség egyensúlyozására sikerült az intézet személyzeti és dologi kiadásait 1931. óta — az adókulcsok emelkedése dacára is — a vidéki fiókoknál 32 százalékkal, átlagban pedig 28 százalékkal csökkenteni. A költségeknek még további apasztására irányuló intézkedések folyamatban vannak. Az intézetnek Budapesten 5, vidéken 18, összesen tehát 23 tulnyomórészt bérházingatlana van, amelyekben központja és fiókjai vannak elhelyezve és amelyek együtesen 3,371.000 pengővel szerepelnek a mérlegben. Ezen ingatlanok bérjövedelme címén 347.612 pengő van feltüntetve, amely jövedelem a mai viszonyok nyomása következtében történt erős bérleszállítások mellett is 9.32 százalékos brutto bérhozamnak felel meg.

A Magy. Orsz. Központi Takarékpénztár dr. Metzler Jenő elnöklete alatt LXII. évi rendes közgyűlésén változatlanul elfogadta az igazgatóság összes javaslatait és elhtározta, hogy a kimutatott 722.439.48 pengő nyereségből az osztalékszelvényeknek folyó hó 28-ától történő beváltására éppúgy, mint az előző évben, darabonkint egy pengő, vagyis 200.000 pengő fordíttassék, a külön tartalékba 100.000 pengő helyeztessék és 400.655.31 pengő nyereségmaradványul az 1934. év számlájára átvezettessék. A megejtett egyhangú választások folyamán az igazgatóságba, mint új tag dr. Hans Dietler választatik meg. Dr. Körmöczi Zoltán főorvos és dr. Wenczel Árpád kormányfőtanácsos részvényesek szerencsét kivánnak az elismerésreméltó eredményhez. Dr. Körmöczi Zoltán kiemelte és megköszönte a takarékpénztár részéről mindenkor tapasztalt előzékenységet, dr. Wenczel Árpád indítványára a közgyűlés az igazgatóságnak, a vezérigazgatónak és a hivatalnoki karnak tevékenységükért elismerését és köszönetét fejezte ki.

A Belvárosi Takarékpénztár igazgatósága megállapította az intézet 1933. évi mérlegét, amely 304.722.68 P tiszta nyereséggel zárul az előző évi 175.552.17 P-vel szemben. Az intézet igazgatósága, tekintettel az általános gazdasági helyzetre, az idén is azt fogja javasolni a közgyűlésnek, hogy az osztalék fizetése mellőztessék, ennek ellenében viszont az intézet rendelkezésére álló tiszta nyereség fordíttassék részben a nyugdíjalap gyarapítására, részben pedig az intézet tartalékainak megerősítésére.

Az elmult év üzletmenete a gazdasági válság dacára az előző évinél kedvezőbb képet mutat, ami az intézet mérlegében a tiszta nyereség emelkedésén kívül abban jut kifejezésre, hogy a takarék- és folyószámlabevételek összege 994.388.36 P-vel emelkedett és az év végén 12,765.533.77 P-t tett ki. A hitelezők összege viszont 2,108.999.17 P-vel csökkent és az 1933. év végén 9,832.114.90 P-re rúgott. A mérlegnek legmobilabb tételei közül a pénzkészletek, giró- és bankkövetelések összege mintegy 500.000 P-vel emelkedett, amennyiben e tételek 1933. év végén összesen 2,081.083.48 P-t tettek ki. Emelkedett a váltótárca is, még pedig mintegy 600.000 P-vel, amennyiben a netto váltótárca 1933. év végén 10,857.668.20 P összeggel szerepel az intézet mérlegében. A takarékpénztár a kinnlevőségekre már az év közben is intern leírásokat eszközölt, ezenfelül pedig az eredményszámlán nyiltan leírt 124.727.30 P-t. A tiszta nyereség felosztására nézve az igazgatóság a közgyűlésnek azt fogja javasolni, hogy a törvényes rendelkezéseknek eleget teendő, adassék 150.000 P az elismert vállalati nyugdíjpénztárnak, 25.000 P fordítassék a nyílt takarékalap növelésére, 10.000 P-t juttasson az igazgatóság a tisztviselői jóléti intézmények gyarapítására, a fennmaradó 119.722.68 P pedig vitessék át az 1934. üzletévre. Az igazgatóság a közgyűlés napját március 10-re tűzte ki.

A Magyar-Olasz Bank igazgatósága a március hó 3-án megtartott ülésén előterjesztette az 1933. üzletévi mérleget, amely a leírások és belső tartalékolások után 1.030.432.47 pengő nyereséget mutat fel. Az elért üzleti eredmény alapján az igazgatóság a folyó évi március 19-re egybehivandó közgyűlésnek javasolni fogja részvényenkint 1.50 pengő, összesen 600.000 pengő osztalék kifizetését, míg a takarékalap és nyugdíjasok tartalékának megfelelő dotálása és az alapszabályszerű levonások után fenmaradó nyereségtöbbletnek az 1934. üzletév számlájára való átvitelezését hozza javaslatba. A mérlegszámla adatait nézve, úgy a takarékbetétkönyvekre, mint a folyószámlán elhelyezett betétek összege az előző évivel szemben emelkedést mutat; a takarékbetétek összege 35,216.894.06 pengő (1932-ben 34,512.002.79), a folyószámlán elhelyezett betétek összege 35,310.903.63 pengő (1932-ben 35,104.805.86), összesen tehát 70,527.797.69 pengő, az előző évi 69,616.808.63 pengővel szemben. A váltótárca összege 50,453.533.19 pengő (az előző évi 51,022.750.20 pengővel szemben) alig változott. Az adósok tétele 31,337.893.44 pengőre csökkent (az előző évi 37,495.617 pengővel szemben). Ennek megfelelően tehát lényegesen (4,653.325.21 pengővel) csökkentek az intézetnek nem betétjellegű kötelezettségei is. Az értékpapírok és érdekeltségek a bank mérlegében 3,134.434.30 pengővel szemben A jelzálogkölcsönök összege 31,696.687.63 pengőre csökkent (az előző évi 33,130.634.90 pengővel szemben), míg a forgalomban levő záloglevelek összege 1,604.833.12 pengővel, az engedményezett jelzálogkölcsönök összege 2,077.918.99 pengővel, a forgalomban levő ötéves kötvények összege 381.582 pengővel esett vissza. A bank mobilitását szem előtt tartva, hosszabb lekötöttséggel járó befektetésektől az 1933. évben is tartózkodott, viszont a termelő érdekében szükséges, valamint a kereskedelem és exporttevékenység fokozását elősegítő hitelekkel nagyobb mértékben tudott ismét a gazdasági élet rendelkezésére állni.

A Hazai Bank igazgatósága Szécsi Pál m. kir. kincstári főtanácsos, elnök vezetésével tartott mai ülésében megállapitotta az 1933. üzletév zárószámadásait. A mérleg 345.843.49 P (a mult évben 422.772 P 68 fill.) nyereséggel zárult, miután leírásokra az előző évi 200.871.06 P-vel szemben 263.506.04 P fordíttatott. Az igazgatóság elhatározta, hogy a folyó évi március 10.-én tartandó közgyűlés elé oly javaslatot fog terjeszteni, mely szerint a nyereségből az alapszabályszerű levonások és tartalékalap javadalmazása után részvényenkint a tavalyival azonos összegű 1.— P osztalék fizettessék. Értékpapirtárca a 80/1934. M. E. sz. rendelet határozmányainak figyelembevétele mellett 2,411.520.82 P-vel (az előző évben 2,533.904.76 P), — a pénzintézeteknél és egyéb vállalatoknál fennálló részesedések pedig az előző évi 4,729.712.97 P-vel szemben 4,718.050.96 P-vel szerepelnek, kiemelvén, hogy az ú. n. érdekeltségi részvénybirtok értékelésénél az említett mérlegrendeletben lehetővé tett könnyítések nem vétettek igénybe. Úgy a betétkönyvekre elhelyezett 8,629.934.57 P-ben kimutatott, mint a folyó- és csekkszámlán kezelt 13,100.946.53 P-vel szereplő betétek tételénél a tavalyi 8,219.513.63 P, illetve 12,598.154.26 P-vel szemben a bank ügyfélkörének növekedéssel kapcsolatosan örvendetes emelkedés mutatkozik. Az előző év végén elhatározott, a költségek csökkentésére irányuló intézkedések számszerű eredménye részben már az ez évi mérlegben is mutatkozik és pedig az illetmények tétele az előző évi 762,508.83 P-ről 607.493.95 P-re, a dologi kiadások a mult évi 325.676.57 P-ről 290.486.49 P-re csökkentek. A tett intézkedések végleges hatása a most folyó üzletév mérlegében fog kifejezésre jutni. Az adó- és illetékteher 388.750.73 P-vel (az előző évben 387.779.85 P) változatlan maradt.

Gschwindt-féle szesz-, élesztő-, és rumgyár március 3-án megtartott rendes évi közgyűlése az 1933. évre részvényenkint 6 pengő osztalék kifizetését határozta el. A szelvények folyó évi március 3-tól kezdve kerülnek beváltásra a részvénytársaság központi irodájában (IX., Ipar-utca 17.) és a Pesti Magyar Kereskedelmi Banknál.

A Salgó-Tarjáni Kőszénbánya Részvénytársulat dr. Chorin Ferenc felsőházi tag elnöklete alatt ma tartott 66-ik rendes évi közgyűlése megállapította az 1933. évi zárszámadásokat és a lefolyt üzletévre részvényenként 1.— pengő osztalék fizetését határozta el. A szelvényt f. é. március 3-tól kezdve kerül beváltásra. A közgyűlés a felügyelőbizottságba gróf Hoyos József, Sivó Jenő és Szabó Károly urakat választotta meg.

Az OFA Holzindustrie A. G. március 3.-án tartotta Genfben XI. rendes közgyűlését. A közgyűlésen jóváhagyott mérleg 32.433.27 frank nyereséggel zárul, melyet a vállalat új számlára vezet elő. A rendes közgyűlést megelőző rendkivüli közgyűlés megállapította a mult évben elhatározott alaptőkeemelés keresztülvitelét. Eszerint a társaság alaptőkéje a kibocsátott 5 millió 600.000 frank n. v. elsőbbségi részvénnyel együtt 8 millió svájci frank.

KIRÁLY FÜRDŐ
Épittette 1556-ban KARA MUSZTAFA budai basa.
Budán, II., Fő ucca 84. sz.
45 fokos szénsavas nátront, szénsavas meszet, szénsavas klórnátriumot, magnéziumot tartalmazó hévviz köszvény, csúz, bőr- és csontbetegségek, fémmérgezés, máj-, epe-, méh-, húgyhólyagbántalmak, gyomorhurut és alhasi pangás ellen.
Kádfürdők: egész napon át.
Gőzfürdők: férfiaknak reggel 5—1, nőknek hétköznap d. u. 2-7.- Ivókúra

Óbuda-Ujlaki Takarékpénztár
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, III. LAJOS UTCA 148
Telefon: 62—4—57
Betéteket elfogad könyvecskékre és folyószámlára a legnagyobb kamatozás mellett.
Kölcsönket folyósit váltóra, folyószámlára, értékpapirokra a legelőnyösebb feltételek mellett

IGYUNK HARMAT VIZET
Megrendelhető a székesfővárosi Ásványvízüzemnél, I, Gellért rakpart 1. Tel.: 53-0-03.

Házhoz küldi kitünő ebédjét a BELLEVUE
Attila-utca 58. T. 528-84
P 1.40-ért
Családi menü ára, mely bőségesen elég 2 felnőttnek P 1.80

Budai Általános Takarékpénztár
Részvénytársaság
Budán, II., Fő ucca 9.
Elfogad kamatoztatásra takarék- és folyószámlabetéteket.
Lekötött betétek után megállapodás szerint magas kamatot térítünk.
Akár venni, akár eladni óhajt ingatlant, forduljon bizalommal újonnan bevezetett ingatlan osztályunkhoz
Mindennemű bank- és takarékpénztári ügyben készséggel állunk rendelkezésére.
Safe deposit

Mibe fektessem tőkémet
hogy értékállóságát, jó jövedelmét netto (7—8%) biztosítsam? E kérdésre ad választ megjelent pótismertetőnk (tervekkel), amelyet díjtalanul megküldünk. — A Gellérthegy alján, a Gellértfürdőnél, a legelőkelőbb villanegyedben fekvő hegymászás nélkül megközelíthető Kelenhegyi út 24. (Mányoki út 7.) alatti „PARK-OTTHON" társasvillánk (huszadik társasházunk), mely a főváros egyik legjobbfekvésű legértékesebb ingatlana, már tető alá került. Mindössze 6 önálló telekkönyvezésü, a Batthyány-ősparkra néző, délifekvésü, sajátkertes pazar lakrész, loggiákkal, csodás körkilátásos tetőterrasszal. Kapható még 1 három és pár 4 (esetleg 5 szobás) lakrész. Parkoktól övezett szomszédos Mészöly u. 5. sz. áprilisban beköltözhető, gyönyörü társasvillánkban még kapható 1 két- és 2 háromszobás versenyenkivüli öröklakás, csendes, pormentes, napsütéses, központi fekvésben. 30 éves adómentesség. Díjtalan bérbeadás
„CENTRUM" Házépitő-Vállalat,
Horthy Miklós út 15. (Tel.: 69-3-01.)

Ékszereket, órákat! olcsón
Rácz Miklós
órás és ékszerésznél
I. ker., Alkotás-utca 11.
a Délivasuttal szemben
Óra és ékszerjavitások saját műhelyben 1 évi jótállással a legpontosabban készülnek.
Mélyen leszállitott árak!
Zálogjegyet mindenről a legmagasabb áron veszek.

MENCZER
tisztitó cég
mindenféle ruhának
fénytelenitését
1 évi jótállással vállalja
Központ:
II., Zsigmond-u. 18. Tel.: 52-0 42.
FIÓKOK:
I., Győző-utca 5. (Pálya-utca sarok) Telefon: 54-9-71.
I., Attila-utca 51. (Bellevue mellett)
II., Török-utca 10. (Irgalmasoknál)
IV., Váci-utca 36. (Duna-u. oldalon)
V., Lipót-körut 21. Telefon: 16-3-68.

CIMFESTŐ
Első budai, legrégibb cimtáblafestészet
VÁLI GÁBOR, II, Iskola ucca 16.
Alapitási év: 1895.

WC FÜRDŐKÁD, kályha, mosdó stb. szabott áron
HUBERT, Liszt Ferenc tér 4.
Telefon: 22—2—67.

HÁZ
Pasaréti úton autóbusz végállomásnál egy 5 és egy 8 szobás villa eladó.

LAKÁS
Teljesen különálló, elegánsan berendezett úriszoba azonnal kiadó Budán, II. Szász Károly utca 1. II. em. 5.

Ménesi úton épülő társasvillában elkülönített két szoba hallos, azonkivül egy- és háromszobás öröklakások kaphatók. A lakások ára kerttel, mosó-, szárító-, és vasalóhelyiséggel, közművekkel, nagyméretü, levegős szobákkal a legminimálisabb: 2 szoba, hallos lakás 15 ezer P. Ugyanitt egy hasonló helyiségekkel épitendő családi ház 30 ezer pengővel többe kerül! Bővebbet: Telefon: 52—3—71.

2—3—4—5 szobás hallos öröklakások luxus kivitelben, központi fütés, melegvízellátással az Attila utca 95—99. számú társasházban olcsón eladók, esetleg bérbeadók. Közelebbit: Stilus épitő rt. irodájában, I. Attila utca 95. Telefon: 55—8—36.

1 szobás garcon és 3 szobás hallos, erkélyes, Vérmezőre néző, gyönyörü modern lakás azonnalra kiadó. Érdeklődés a házfelügyelőnél, I. Lógodi utca 63., vagy telefonon: 55—0—35.

1 szobás, hálófülkés, komplett LUXUS lakás, Vérmezőre nyiló erkéllyel, központi melegvizfütéssel május 1.-re kiadó. Bővebbet: I. Lógodi u. 60. Telefon: 55—0—35.

Krisztinavárosban zaj és pormentes, napsütéses hegyilevegőjü 2 szobás és 3—4 szobás hallos, erkélyes összkomfortos úri lakások azonnal kiadók. Gyönyörü kilátással a budai hegyoldalra. 61-es villamos,- 4-es autóbuszmegállóknál közvetlenül. Győri út 24. Telefon: 53—4—20.

Épülő modern bérházban luxuskivitelü, 2 szoba hallos és 1 szoba hálófülkés lakások november 1-ére kiadók. Széll Kálmán tér mellett, Káplár u. 7. Érdeklődés a helyszinen.

Főlépcsőházi bejárattal 1—2—3—4—5 szobás legmodernebb lakás Budapest legegészségesebb helyén kiadó. Bővebbet telefonon 52—7—80.

Üzlethelyiségek kiadók. Bővebb felvilágositás I. Naphegy utca 21. szám. Telefon: 52-7-80.

TELEK
Rózsadombon, Törökvész út 79. közműves, 263 öles telek olcsón eladó. Cím: a kiadóban.

160 négyszögöles telek a Pasaréti út legelején, déli fekvésü, 14.000 P-ért sürgősen eladó. Tulajdonos telefonja: 85-3-54

Olcsó áron eladó a Rózsadombon, Törökvész úton, 263 öles közműves telek. Cím a kiadóhivatalban. Telefon: 50-2-96.

A világhirü Szekszárdit
méri az ottani borvidék állami ellenőrzés alatt álló Pinceszövetkezetének hangulatos pincéje
VIII., József u. 19.
Budaiaknak ötliteres rendelést díjtalanul hazaszállit.
Poharazás
Sötét kadarka lt. 60 f.
Asztali fehér lt. 70 f.
Bikavér literje 90 fill.
Ürmös literje 1.40 fill.
A TESZ. nagydiját és aranyérmét nyerte el.
Minden budai polgárt szivesen lát Fekete Sándor üzletvezető.
TELEFON: 32—0—63

Krisch Fekete János
tetőfedőmester
Budán, I., Karolina út 16.
Telefon: 69—5—59.

gróf Mailáth József szálloda-bérház ZSIGMOND L.
Rózsadombi Étterme
Minden este tánc, szalonzene. Vasárnap és ünnepnap ötóral tea, tánc.

Éhgyomorra
naponta igyék egy pohár
Kristály vizet

Laptulajdonos: VIRÁG ÉS TÁRSA
Felelős szerkesztő: Virág Béla.
Kiadásért felel: Virág Béla.
Neufeld Zoltán (Pannonia) nyomda Budapest, VII., Rombach-u. 8. Tel. 42-3-09

XXXI. évf. 1160. sz.

ELŐFIZETÉS

Egy évre . . 24.— P
Negyed évre . 6.— P
Egyes szám 40 f.

Egyesületek, amelyeknek hivatalos lapja, tagjai *féláron* kapják

Budai Napló

1934. március 17

HIRDETÉSEK

Egy hasáb széles, 1 mm. magas sor egyszeri közlésnél 30 fill. Szövegsor ára 2 P. Ismertető közlemények megállapodás szerint.

A hirdetés díja mindenkor előre fizetendő.

Állandó hirdetőknek nagy kedvezmény

Buda érdekeit a várospolitika, közélet, közgazdaság, társadalom és művészet terén szolgáló ujság

FELELŐS SZERKESZTŐ: VIRÁG BÉLA

Szerkesztőség és kiadóhivatal: II, Batthyány u. 63. Telefon: 50-2-96. Hivatalos órák: délután 4—6-ig.

A forditott város

Öreg ember vagyok, aki lassan búcsúzik az élettől és ettől az íróasztaltól, ahol harminc év alatt megtanultam szeretni Budát. Volt ebben része a szánalomnak is. Három évtizeddel ezelőtt még nem állott annyira a várospolitika tengelyében Buda, mint ma. Várospolitikusok azelőtt is laktak Budán, de azok inkább pesti városatyák voltak. Nem akarok kegyeletet sérteni, nem sorolok fel neveket. A budai várospolitikát is ki kellett fejleszteni, megtanulni és divatba hozni.

Amikor 1894-ben Óbudán építette hálózatát a Telefon-Hirmondó, mint annak igazgató-szerkesztője részt vettem az úgynevezett műtanrendőri bejárásokon és megismerkedtem egy rendkivül rokonszenves mérnökkel, akit Fock Edének ismert meg utóbb előnyösen a város. Fiatalok voltunk, összebarátkoztunk és ezt a barátságot újítottam meg vele, amikor a Budai Naplót megindítottam. Sokszor még délután 4 órakor is együtt ültünk az irodájában és beszélgettünk elhagyott Buda sok sivárságáról.

Sok szó esett Pestről is. Már akkor mondottam, hogy szeretném megélni a Rókus kórház lebontását. Sajnos, még ma is mondom. Pedig volt idő, amikor maga Ferenc József, a császár-király is úgy vélekedett a város urai előtt, hogy ezt az ócska vacakot el kell hordatni a Kerepesi útról. Az út neve megváltozott, de a képe nem. Távlati képét rettenetesen zavarja ez az „ócska vacak". Valami ügyes festőnek meg kellene festeni a Rákóczi út látképét — a Rókus nélkül. Mérhetetlenül szép, világvárosi látképet adna. Talán ez hatna.

Ha elnézem Budán azt a sok szép látképet nyujtó utcát, mint amilyen a Csalogány utca, föl a Retek utcán, akár a Svábhegy tetejére, — vagy az Attila utcát a Retek utcától a Gellérthegyig, — az egész Budán a Dunával párhuzamosan végig futó Lajos, Zsigmond, Fő utca, Döbrentei utca és Fehérvári utat, — Szentendrétől-Budafokig — a hegyekbevivő Kavics utca és Szépvölgyi utcát, amely egy új Hűvösvölgyet nyitna meg, — mindig eszembe jut a Rókus kórház, nemcsak azért, mert a régiek városrendezése beteg volt, hanem inkább, hogy mentsem a Városházát. Mert ha Pesten a legfőbb útvonalat nem tudták hatvan év óta rendezni, — mit akarunk akkor mi itt Budán?

Fürdőváros!

Jó. Csakhogy ezt is fordítva csináljuk. A legtöbb ember, aki ezzel a kérdéssel foglalkozik, abban a téves hitben él, hogy ezt szószerint kell venni, és a fürdőváros valami mesterségesen összekombinált épületcsoportból áll. Nem tudja azt, hogy a fürdővároshoz gyógyforrások kellenek és — nem építkezési tervek és pályázatok — hanem egy társadalmi organizáció, amely megadja a gyógyulást kereső betegnek mindazt a kényelmet, kedvezményt és lehetőséget, hogy az ő viszonyaihoz mérten kereshessen és találjon itt gyógyulást. Punktum.

Sok vitára adott alkalmat Kozma Jenő bölcs elgondolása, amit legutóbb fejtett ki e lap élén, mely szerint a fürdőváros megvan, csak tökéletesíteni kell.

Buda fürdőváros kezdődik a Császár-fürdőnél és a Lukács-, Király-, Rácz- és Rudas-fürdőn át, a Duna mentén vonul a Gellértfürdőig. Buda leggyönyörübb részén, a Dunaparton. Itt vannak a gyógyforrások, a fürdők, itt van a város. Ezt csak ki kell fejleszteni.

Ehhez a kész fürdő és városhoz hozzá kell csatolni a Gellérthegyet, mint magaslati üdülőséget, — a Rózsadombot, mint villavárost. A Duna partján gyógyszállodákat építeni, parkirozni a sivár Margit rakpartot, a Gellérthegy alját, — fölépíteni a szükséges kórházakat (de nem a Rókus külsejével) és — készen van a fürdőváros.

Csakhogy akkor nem volnánk „fordított" város.

Mi azt a reumás beteget föltétlenül arra akarjuk kényszeríteni, hogy az elég meredek Naphegyre járjon fel, mert a betegnek illik az odaépített fürdővárosban laknia.

Mi a betegeket nem a világhirű magyar orvosi karnak akarjuk átadni, hanem a fürdőváros mindenható igazgatóságának. Mi nem azon vagyunk, hogy mindenféle gyakorlati intézkedéssel kedvessé tegyük a betegnek az ittlétét, a gyógyulást, hanem mindenféle bürokratikus kényszerek alá rendeljük, amiknek a gyógyuláshoz semmi közük sincsen.

A Hollós Mátyás Társaság, ahol minden érdek nélkül foglalkoznak behatóan a fürdőüggyel, — 8—10 év előtt azt kérte a fővárostól, hogy az építési szabályrendeletet módosítsa Budán oly módon, hogy még a két szobás lakásokat is úgy építsék, hogy egy szoba kiadható legyen. Ez módot adna a betegnek, hogy ott vegyen lakást, ahol viszonyai azt megengedik, — nem mindenki lakhat szállodában — de módot adott volna a polgárságnak ez a rendszer, hogy szeretettel foglalkozzék ezzel az üggyel, mert hasznára van.

Erre még választ sem kapott a Társaság, pedig hát fordítva illet volna csnálni ezt is. *(V. B.)*

Kövezd meg!.. Kövezd meg!...

— Merénylet a 30 éves házadómentesség ellen. — — Budán megszünik az épitkezés! —

Már-már a tető peremére lép az alvajáró — a sinylődő magyar gazdaság. Szeme még mindig csukva, . . . még egy lépés . . . és menthetetlenül lezuhan a tátongó mélységbe.

S ebbe a rettenetes, már elbirhatatlan feszültségbe, ebbe a küzködő — százezrek kétségbeesésétől — a robbanásig terhes legkörbe, belesivít egy brutálisan önző érdekeket védő háztulajdonos-testület, elbizakodottan követelőző és parancsoló hangja: — Kövezd meg! Kövezd meg!

A kő nem azért van, hogy azzal agyonüssük a mindennapi kenyeret adó, a tömegeket tápláló szociális elgondolást. A kő azért adatott, hogy építkezzünk vele. Felháborító jelenség, hogy egy ortodox kapitalista egyesület százezernyi tagjának intenzivebb vagyonosodása érdekében sokszáz hatalmas bérpalotát birtokoló bankok támogatásával, — követelni merészelje a kormánytól az ujonnan épülő házak adómentességének megtagadását — a munkának halálra itélését.

A házépítés 36 iparágnak ad foglalkozást és nyujt megélhetést. A mindennapi kenyérért reszkető iparosok tizezreinek és azok családtagjainak biztosítja szerény létét.

A bádogosok ipartestületének közgyűlésén már megszólalt a holnap rettenetes bizonytalanságától és gondjától reszkető kétségbeesés. Mintha a nyomor, az éhség esdeklő, majd óvó és figyelmeztető szava hallatszott volna.

Az életet, a mindennapi kenyeret adó házadómentességet megkövezni nem lehet.

A történelem sokezeréves színpadján fellépő, alakító és hódító, majd a rokon népekbe beolvadó turáni ősi nép bástyás városának, Hollós Mátyás Magyarországa világhirű fővárosának, a mi drága Budánknak élnie és fejlődnie — *Budának épülnie kell.* Az utóbbi időkben hosszú évtizedekig volt kénytelen a hamupipőke megtürt, mellőzött, mostoha, keserves szerepét betölteni, játszani. A most már hatalmas fejlődés előtt álló Budától, páratlan gyógyforrásai révén az idegenjárás leendő világközpontjától, *nem engedhetjük elrabolni a 30 éves házadómentességet.*

Amellett Buda, az ősrégi céhváros, hosszú évszázadokon át a kézművesek városa és óvó vára volt. Viszont a Keletről jövő sorozatos támadások folyamán, a hazafias, a városához hűen ragaszkodó kisiparosság, a céheknek kijelölt bástyafalakon mindig derekasan meg is védelmezte világverő Attila büszke sasfészkét.

Nekünk nem fáj az egészségtelen nemzetközi kapitalizmus üszkösödésnek induló bűzös, sorvasztó fekélye. Minden rokonszenvünk, gondunk, gondolatunk, az élni akaró budai kisiparos társadalmáé és az inséges nagytömegeké.

Kövezd meg, kövezd meg! Ordította a félrevezetett és felbujtott nép a szociális elgondolásaiban oly fenséges Nazaréti felé. Mi pedig azt kiáltjuk oda a szociális gondolat kapzsi, áruló Judásainak: — „Téglát hordjatok és obuluszaitokat adjátok az építkezésekhez!"

Építeni, építeni, mindig és folyton csak építeni!

Tatardy Gergely

A 30 éves adómentesség

sürgős megadását követelték a Budai Ingatlantulajdonosok is, de követelték Egyesületük értekezletén az épikezések sürgős megindítását és a Császár-fürdő környékének rendezését.

Minden szóba került a *„Budai Ingatlantulajdonosok Egyesülete"* rendkivül népes értekezletén, vasárnap délelőtt, a Budai Klub nagytermében, ahol

BÁRDOS GYÖRGY dr.

elnök, Buda érdekeinek e kiváló harcosa vázolta az értekezlet célját. Az építkezések sürgős megindítása érdekében nem halasztható tovább a 30 éves adómentesség azonnali meghosszabbítása. A mult évben megkezdett építkezések befejezése után a fővárosban úgyszólván megszünik az építkezés, ami *katasztrófális hatású* az amúgy is súlyos helyzetben levő ipar és kereskedelemre. Ezután a Császárfürdő környékének rendezését sürgette. Rámutatott arra, hogy egyenesen kétségbeejtő ott a helyzet. Üdülni vágyó betegek képtelenek megközelíteni a Rózsadombot, mert a Kavics utca nem használható. A Dunapart pedig a rendezetlenség sivár képét mutatja. A Császár fürdő HÉV állomásának megszünése nem várhat tovább magára.

Kovatsek Ferenc, a Kőművesmesterek Egyesületének elnöke szólalt fel ezután *az építkezések sürgős megindítása érdekében.* Bejelentette, hogy 18.-án országos építőipari nagygyűlés lesz a Vigadóban, melyen kérte az ingatlantulajdonosok részvételét is. *Grenyó* Bertalan, *Járitz* András, dr. *Beregi* Endre szóltak még az építkezés ügyében. Ezt támogatja *Szél* Jenő, a Kisipari Hitelintézet vezérigazgatója is, aki a *munkanélküliség kérdésével is foglalkozott* és hibáztatta a félreértett statisztikai adatokból levont helytelen következtetéseket.

A Zsigmond tér rendezése.

Kaszás József dr. v. kerületi orvos nagyarányú akciót inditott a Zsigmond tér környékének rendezése érdekében. Az ottani lakosság és az ingatlantulajdonosok örömmel üdvözölték akcióját, mert eddig a vidéken semmi sem történt.

A szörnyű utca.

Váradi József a Kavics utca megépítésének problémájával foglalkozott. Az itteni villatulajdonosok már hosszú idő óta várják, hogy *járható utat kapjanak*, de eddig csak igérethez jutottak. *Kemény* Lajos a Kavics utcai ingatlantulajdonosok panaszainak adott hangot. *3—4 méter mély szakadékokkal van tele az utca*, ahol összegyül a szennyvíz és a levegő a Császár fürdő közvetlen közelében kibirhatatlan. Azonkivül az úton kocsival felmenni nem lehet és ha a mentőknek vagy tűzoltóknak kellene oda felmenni, arra képtelenek volnának. A Kavics utcai érdekeltek közül ezután még többen felszólaltak és valamennyien siralmas állapotokat festettek a vidékről.

Elismerés.

Bárdos György dr. elnök meleg szavakban emlékezett meg ezután a III. kerületből távozó *Wagner Levente* főmérnökről, aki hosszu időn keresztül a kerületben nagyértékű munkát végzett. A polgárság legnagyobb elismerése és hálája kisérte őt ujabb munkássága helyére. Az értekezlet *Szél* Jenő inditványára elhatározta, hogy *Wagner* Leventét üdvözlik és elismerésük kifejezését a polgármesterrel is közlik. A Kavics utca és környékének rendezése ügyében pedig memorandumot szerkesztenek, amit küldöttségileg juttatnak el az illetékes tényezőkhöz, kérve a sürgős beavatkozást.

Önállósitotta magát a magyar görög-keleti Egyház

(Kiküldött tudósitónktól.)

Szentes, márc. 15.

Meglepetésszerűen összehívták a komor szentesi görög székesegyházba március idusára a görög-keleti vallást követő magyarok nemzeti zsinatját, amely ezer év előtt ülésezett utóljára a Vezérek idejében, Hierotheus püspök alatt, 950 körül.

Azóta sok víz folyt le a Dunán és Tiszán, mig a magyar keleti ősegyház jogait lassan románok, szerbek, görögök, macedónok javára megnyirbálták, a magyar liturgikus nyelvet elsikkasztották, a magyar papokat román és szerb püspökök joghatósága alá rendelték, akik lassan, de biztosan tizezerszámra elnemzetlenitették magyar híveiket, amit az utóbbi száz év statisztikája szomoruan igazol. Ezentúl nem Goszpodi pomiluj!, hanem: Isten irgalmazz! hangzik majd a magyar orthodox hívők imádkozó ajkairól és megszünik az a magyar törvényeinkkel (1439:VII., decretum illyricum; 1895:XLIII; 1868:IX.), a szent canonokkal, az Apostolok utasításaival (Szent Pálnak Timotheushoz irt levele), az orthodox jogszokásokkal ellenkező gyakorlat, hogy magyarok nekik idegen nyelven imádkozzanak.

A szentesi görög-keleti nemzeti zsinat önállósította a magyar orthodox egyházat és azt függetlenné tette szerbektől és románoktól, külön eparchiát alkotott, kötelezővé tette a teljes magyar liturgiát az egész vonalon és megválasztotta saját magyar orthodox püspökét, saját szent színodussal és vikáriussal.

A zsinat, amelyen 17.000 magyar orthodox hívő lelki szükségleteiről és egyházkormányzatáról intézkedtek, teljes egyetértéssel s egyhangulag hozta meg határozatait. Az önálló magyar egyház, mely hitbéli egységben marad az ökuméni patriarkával és csak őt ismeri el egyháza fejének, teljesen függetlenítette magát az ipeki szerb patriarkától és a budai szerb püspöktől, amihez jogot adnak nemcsak az evangéliom szavai, az Apostolok irásai, a magyar törvények, hanem a görög orthodox vallás jogszokásai is, amelyek a liturgiát a hivők anyanyelvén kötelezőleg irják elő.

A zsinat közfelkiáltással első magyar orthodox püspökké a szentesi görög plébánost, *Németh István* főesperest választotta meg, aki püspöki székét nyomban el is foglalta. A zsinat hódoló jelentést küldött a Kormányzónak, a konstantinápolyi ökuméni patriarkának, a minisztereknek és a többi egyházaknak.

Általános görög-keleti orthodox magyar püspöki helynök dr. *Russkó János* budai főesperes, budapesti orthodox plébános lett.

A zsinat és határozatai nemcsak a magyar határokon belül, de a külföldön is nagy feltünést és érdeklődést keltettek.

László Zoltán dr.

Látványosság lesz a Természettudományi Muzeum a Lágymányoson

— Lendl Adolf terve —

Igen tisztelt Szerkesztő Barátom!

Élvezettel olvastam a Budai Napló legutóbbi vezércikkét, melyben *Becsey* Antal magas szárnyalással és hivatásos írói készséggel fejti ki gondolatait a *Kelenföld-Lágymányos*, a főváros legujabb, XI. kerülete jelenéről és jövőjéről. Ennek a legujabban kifejlődött városrésznek ügye Budának egyik legfontosabb kérdése és igy érdemes volna, hogy most, amikor Becsey Antal oly sok szakértelemmel és művészi érzékkel kezdeményezte és szóbahozta, napirenden tartsa azt a „Budai Napló" addig, amig a kérdést minden oldaláról alaposan meg nem vitatták és az illetékes tényezők beható figyelmét reá nem irányították. Becsey cikke rámutat arra, hogy elsősorban legaktuálisabb most az ott épülő új híd környékének, nevezetesen a Műegyetem alatt elterülő Lágymányosnak problémája. Akik a kérdéssel előzően foglalkoztak, mindannyian azon voltak, hogy erre a helyre a magyar főváros díszére szolgáló, valami monumentálisat kell létesíteni.

Korán elhunyt kultuszminiszterünk gróf Klebelsberg Kunó az 1926-ban megtartott természettudományi kongresszus után azt irta, hogy a „lágymányosi pocsolyának" el kell tünnie és az igy nyert széles területet tudományos intézmények létesítésére kell felhasználni. „Budapest karakterét" — úgymond — „a Duna adja meg. Budapest dunai város és ezért legnagyobb építészeti alkotásainknak keresniök kell a kapcsolatot a széles folyammal a jövőben is, ahogyan ez a parlament, az akadémia, a királyi várpalota, a vámház, a műegyetem beállításánál történt. Nem hiába akarta Széchenyi István a Nemzeti Szinházat is kivinni a Duna partjára."

Már most bármennyire lelkesedem is Becsey elgondolásaiért, abban nem értek vele együtt, hogy ezen a prominens helyen *„akciós vásárokat"* kellene rendezni. Régen *Palóczy* Antal tanár „állanló kiállitási terület" cimén rajzolta bele ezt a nádast a főváros térképébe és ezen a néven ismerik most is az ujabb városrendező mérnökök. Ezt a nagy területet felerészben még a Duna átszivárgó vize boritja és a Duna mentén az összekötő vasut töltéséig terjed. Mocsaras volta miatt — szerencsére — még nem építették be házsorokkal és csak a Boráros téri Horthy Miklós híd építésével kapcsolatban folytatták erősebb tempóval a feltöltést.

Érthető, hogy az új kerület szóvivő férfiai nagyszabású intézmény betelepítését óhajtják erre a helyre. Az állandó kiállitás kérdése ujabban háttérbe szorult és egyidőben a Stadion idehelyezésére gondoltak. Megfeledkeztek kultuszminiszterünk elgondolásáról, mely a legmegfelelőbb módon gondolta e területet a főváros jövője érdekében felhasználni.

Klebelsberg Kunó gróf még 1926. nyarán kongresszusra hívta egybe hazánk neves és mértékadó természettudósait, hogy velük a túlzsúfolt múzeum kérdését és a természettudományok terén várakozó legsürgősebb tennivalókat megbeszélje. E kongresszuson egyhangulag az a vélemény nyilvánult meg, hogy a lágymányosi pocsolya területére a

Magyar Természettudományi Múzeumot kell létesíteni.

Ezt a tervet, ezt a gondolatot aztán

Budán:
II., Margit-körut 6. sz.
(Zsigmond-utca sarok)
Telefon: 52-0-36.

részletesen és tudományos készültséggel

LENDL ADOLF dr.

dolgozta fel, aki már fiatal korában, mint a Magyar Nemzeti Múzeum egyik zoológusa ismerte az ottani természettudományi osztályok mostoha elhelyezését és még a világháború előtti években terjedelmes tervet dolgozott ki egy ilyen önálló múzeum létesítésére. Lendl erre a célra a budai *Vérmezőt* szemelte ki, a Mikó utcai frontját és folytak is e tárgyban megbeszélések a főváros állami és katonai megbizottai közt, amelyek azonban nem vezettek eredményre. Szerencsére, mert a miniszter választotta új terület sokkal jobban megfelel a nagyszabású célnak és Lendl eredeti terveit az új helyi körülményeknek megfelelően és ezek arányában újból átdolgozta. Négy évig dolgozott ezen a munkán, sok hozzáértéssel és szeretettel. A terület felhasználására vázlat tervet dolgozott ki és gazdag tartalommal, minden szükséges adattal betöltötte eredeti tervének kereteit. Ezt azután elsősorban a budai írók, művészek és tudósok egyesületében, a *„Hollós Mátyás Társaság"* egyik szakülésén mutatta be. Folytatólagosan pedig bemutatta tervét a szaktudósoknak, sőt a Magyar Nemzeti Múzeum osztály-igazgatóinak is és mindannyian elismerték a munkának nagyszabású és tökéletes voltát. Tudomásunk szerint a Nemzeti Múzeum kitünő szakférfiai fel is terjesztették a közoktatásügyi miniszterhez, a tervnek mielőbbi megvalósítását kérve és ajánlva.

A „Budai Napló" hasábjain egyes természettudósok és építészek szintén ismertették Lendl becses munkáját és azért csodálkoztam azon, hogy Becsey Antal hozzáértő és nagyszabású programmjában erről a tervről nem emlékezett meg.

Kérdezem tisztelt Szerkesztő uram, nem volna-e most időszerű és helyénvaló, amikor a Kelenföld-Lágymányosnak, mint új kerületnek fejlesztését napirendre tűzték, hogy Klebelsberg Kunó gróf tervét, amelyet Lendl Adolf tudományosan feldolgozott és keretbe foglalt, bővebben tárgyaljuk és szélesebb körökben népszerűsíteni igyekezzünk. A legelső és legfontosabb feladat az volna, hogy ezt a szép munkát az állam vagy város költségén mielőbb kinyomassák s így megóvjuk attól, hogy a jelenlegi gazdasági viszonyok miatt meg nem valósítható terv a feledés homályába merüljön és levéltárba kerüljön. A Lágymányos mélyenfekvő területét most rendezik és a Lendl-féle tervezetet ezekkel a rendezési munkálatokkal kapcsolatban kellene felkarolni, kinyomtatni és terjeszteni. Lendl Adolf, mint szerző, kijelentette, hogy művét díjtalanul, ajándékul szánta a fővárosnak.

Kedves Szerkesztő uram, arra kérek Tőled engedélyt, hogy Lendl tervét a Budai Napló hasábjain megfelelő keretben ismertessem. Részletesen tanulmányoztam ezt a művet és ezen az alapon az a véleményem, hogy Budapestnek, főleg pedig

Budának olyan eredeti, nagyszabású és látványosságszámba menő kulturális intézménnyel való gazdagodásáról van szó,

amilyennel ilyen tökéletes kivitelben más nagyváros nem dicsekedhetik.

Szives üdvözlettel maradok régi híved és a budai érdekek szolgálatában készséges dolgozótársad

Hennyey Vilmos dr.

Nagy lendülettel indult meg az élet a Kelenföldön

— A Kelenföldi Társaskör közgyülése —

Mintha új életerőt öntött volna az ezer bajjal küzdő Kelenföld életébe az a történelmi esemény, hogy ez a része a városnak külön kerületté alakult, oly lelkesen érdeklődik ma ott minden testület, egyesület a közügyek iránt és várakozással tekint a Budán oly nagy népszerűségnek örvendő előljáró,

DUDAY ALAJOS dr.

tanácsnok működése elé, ami már is kedvező eredménynek mondható. Hűséges munkatársat kap az új előljáróság azokban a vezérférfiakban, akik Kozma Jenő zászlaja alatt szolgálják ennek a városrésznek az érdekeit, köztük első helyen a kerület vezérében, Becsey Antalban. Ezt igazolta az e hó 15.-ére összehívott közgyűlés is, mert szűknek bizonyult a

KELENFÖLDI TÁRSASKÖR

helyisége a nagyszámban megjelentek számára és elementáris erővel nyilatkozott meg az a vágy, hogy a Kelenföld e vezértársasköre nagyobb helyiségbe költözzék.

A közgyűlést

BECSEY ANTAL

elnök nyitotta meg és méltatta az új kerület megalakulásának fontosságát, mert fejlesztőleg hat e városrészre, amelyből részt kíván a Társaskör. Indítványára *Duday (Spannberger) Alajos* előljárót jegyzőkönyvileg üdvözli a közgyűlés. Azután egyhangulag tudomásul vette a közgyűlés *Ulmer* Ágost kitünően megszerkesztett évi jelentését és köszönetet is szavazott úgy neki, mint *Schantzer* József igazgató társának odaadó munkásságáért. Folytatólag elfogadta a szárszámadásokat, a folyó évi költségvetést és dr. *Mikola* Géza számvizsgáló javaslatára megadta a fölmentést. Meghallgatta azután *Cserey* Sándor könyvtáros jelentését, a mintegy kétezer kötetet kitevő könyvtár forgalmáról.

Ezután a választásokra került a sor s egyhangulag elfogadták *Kovács* József tiszteletbeli tag, a jelölő bizottság elnökének javaslatát, amely csekély változtatással a régi elnökséget és tisztikart választotta meg. Elnök: Becsey Antal, — társelnökök: Barla-Szabó József dr., Bodócsy Antal dr., Gömöri Győző, Petracsek Lajos dr., Schwartz Samu, Székely Vladimir és Szántó Jenő. Tiszteletbeli tag: Kovács József tábornok, — ügyvezető elnök: Dorner Gyula, — alelnökök: Sámy Sándor, Pécsi Albert, Bányász László dr., Bisics László dr., Mikola Géza dr., Szigeti Lajos, és vitéz Zilahy Balogh Gyula, — igazgatók: Ulmer Ágoston dr., Schantzer József dr., — főtitkár: Szécsén Ferenc, — titkárok: Szentgyörgyi Ignác és Tóth Béla, — háznagy: Bajcsy Lajos, — ügyész: Natzler Ervin dr., — pénztáros: Markovits Sámuel, ellenőr: Lantos Béla dr., könyvtáros: Cserey Sándor, gazdák: Früstök Tivadar és Fléger Dezső, számvizsgálók: Haringács Károly, Keszthelyi Ödön, Neu Lajos. Megválasztották továbbá a választmány 74 tagját és 13 póttagját.

Az elnök zárószavai után társasvacsorához ült a társaság, amelynek keretében meleg szavakkal vezette be az elnök, Becsey Antal az ünnepi szónoknak felkért *Pető* Sándor szerkesztőt, aki magasabb szempontokból és történelmi alapon írott tanulmányát olvasta fel, új megvigításba helyezve a március ünnepet. A lelkes taps után *Früstök* Kata szavalta el pompásan Gyula diák „Memento" című hatalmas költeményét. Az ekkor érkező *Petracsek* Lajos dr. országgyűlési képviselőt lelkes ovációval fogadták, majd *Dárday* Viktor, a Magyar Szinház tagja szavalt el modern művészettel néhány irredenta költeményt és befejezte az ünnepet *Kovács* József tábornok beszéde, mely általános és mély hatást váltott ki.

Ünnep és nyomoruság

Buda minden kerületében sok a baj, de talán annyi sehol sincsen, mint a Kelenföldön, amelynek olyan lakott részei is vannak, ahova nem vezet se út, se telefondrót, nincs iskolája, nincs orvosa, nincs rendőrsége. Ezeket az ügyeket tárgyalja szívós rendszerrel a „Buda Alsóvárosi Egyesület", amely városrész igazán nagy hálával tartozik Gömöri Győzőnek, aki nagy hivatali elfoglaltsága mellett minden szabad idejét az ottani közügyeknek szenteli. Ezt igazolta a legutóbbi választmányi ülés is, amelyet a márciusi ünneppel kapcsolatosan e hó 14.-én rendezett az egyesület saját helyiségében, a kitünő konyhát tartó Lukács-féle vendéglőben. Gömöri Győző ügyv. elnök először az udvariasságnak tett eleget, üdvözölte a vendégeket és bemutatta Duday (Spannberger) Alajos tanácsnok-előljáró levelét, amelyben a közgyűlés ünneplő átiratát köszönte meg. Az elnök azután megköszönte Szigethy Lajosnak a közgyűlésen felolvasott évi jelentését és megköszönte a „Budai Napló" szerkesztőségének, hogy külön számot adott a XI. kerületről, megalakulásakor. Azután áttértek a folyó ügyekre, melyek közt első helyen áll a csatornázás, a Bártfa utca és mellékutcáiban, amely ügyben azt az eredményt érte el Gömöri, hogy folyó méterenkint 1.— pengőért számítják a két szemközt lakó tulajdonosnak és gyakran csak 50 fillér jut egy-egy tulajdonosra. Sorra került a HÉV ügye, csakhogy ebben a kérdésben a mai viszonyok mellett alig várható kedvező elintézés. Azután nagy elismeréssel nyilatkozott Walkó Gyula gyárigazgató közérdekű tevékenységéről és külön megemlékezett a Kelenföldi Polgári Körben szerepelt Hollós Mátyás Társaság tagjairól, Kiss Menyhértről és Pávai Vajna Ferencről, akiknek előadása nagy sikert és elismerést aratott. A Fehérvári út fásítása ügyével a polgármester jóakarattal foglalkozik és már ez évben várható az elintézés. Szigethy János, a kör nevében hálás bizalmat mond az elnöknek, mire ez berekesztette az ülést. — Az ülést társasvacsora követte, mely után Mócsy László igazgató méltatta a márciusi ünnepet, költői lendülettel elmondott beszédében, amit Gömöri elnök köszönt meg neki, felhíva a figyelmet Demeter Sándor szavalatára, aki ezután el is szavalta erős hatást váltva ki, Viraág Béla „Március idusa" címen 1891-ben megjelent költeményét, amely a mai viszonyokra is ráillik és Kiss Menyhértnek, a nagynevű poétának a „Magyar Miatyánk" című, 17 nyelven megjelent, áhitatos költeményét. Felszólaltak még: Szigethy Lajos, Gömöri Győző, Viraág Béla és befejezte ezt az ünnepet Czobor Hugó mérnök, vendég köztetszést aratott beszéde.

Kályhás! Minden szakmabeli ügyben forduljon a régi jóhirü céghez
I., Logodi u. 19. Telefon: 53-0-33 Béres Márton

Öregdiákok. A „Mátyás Király" Reálgimnázium „Öregdiákegyesülete" március 11.-én tartotta I. rendes közgyűlését, nagyszámú résztvevővel. Makoldy Viktor rg. tanár, elnök megnyitó beszéde után dr. Fógel Sándor rg. igazgató szólalt fel. Bodonyi József dr. nagyhatású emlékbeszédét az iskola első elhunyt tanáráról, Kálmán Miksáról az egybegyűltek mély megilletődéssel hallgatták. Terplán Sándor ügyvezető elnök az egyesület megalakításának történetét ismertette, Geisse Ottó főtitkár az egyesület mult évi működéséről szóló beszámolót, a pénztári és a számvizsgáló bizottság jelentését olvasta fel, majd előterjesztette a jövő évi költségelőirányzatot, melyet a közgyűlés egyhangulag elfogadott. A választmány kiegészítése és a számvizsgáló bizottság megválasztása után a közgyűlés az elnök zárószavaival ért véget.

GYERMEKKÉPEK Blahosnál II., Fő u. 81

Ária- és dalest. Lukácsné Sebeök Márta, a rádió közismert előadónője, operaénekesnő ária- és dalestéje, Kálmán Mária hegedüművésznő közreműködésével márc. 20.-án este ½9-kor lesz a Zeneakadémia kamaratermében. Zongorán kisér: Lukács Miklós báró. A műsoron szerepelnek: Mozart, Puccini, David, Korngold, Hubay, Lavotta, Kurucz, stb. művei. Jegyek kaphatók: Rózsavölgyi-, Bárd- és Barabásnál (Buda, I. Alagút u. 5. sz.), valamint a helyszinen.

LENZ KALAP
elegáns, olcsó, megbizható!
I., Krisztina körut 83
Bors utca sarok.

Ia
estélyi cipők
P 8·80-tól
DIÓSI
CIPŐSZALON
VI., Teréz-körut 1/B.
Cimre ügyelni!

MIÁKITS FERENC
CUKRÁSZDÁJA
II. Csalogány u. 52
Legfinomabb sütemények, bonbon és praliné különlegességek.

Drótkerités-fonatokat
bármilyen alakú és nagyságú lyukakkal továbbá modern VASBUTOROKAT a legolcsóbban beszerezheti
ARADI BÉLA
CÉGNÉL, BUDÁN,
XI., HORTHY MIKLÓS-UT 28. SZ.
(Hadik laktanya mellett)
Telefon: 59-5-79.
(Feltétlenül kérjen ajánlatot!)

A GELLÉRTHEGY LEGENDÁI

A tabáni csodaorvos

Irta: BERÉNYI JÁNOS grőf.

— Hasonló nevű nagyatyám, a nagy Napoleon elleni háborukat végigküzdötte. Emlékirataiban többször említi, hogy a Blocksberg (Gellérthegy) mögött „gyakorlatozott katonáival". A bécsi kongresszuson szolgálattévő kamarása és parancsőrtisztje volt I. Sándor orosz cárnak. (Táncol a kongresszus!) Gyerekkoromban Beczkón, családi körben, atyám nővérei, Reviczkyné és gr. Vécseyné, gyakran mesélt a blocksbergi (gellérthegyi) boszorkányokról és rablóbarlangokról. Ezek a históriák mesélőkedvű nagyatyámtól származnak, s most az unoka mond el egy ilyet.

I.

Réges-régen volt, már idestova harmadfél évszázad mult el azóta, hogy Buda felszabadult a török uralom alól. Eltünt a várfalról a lófarkú zászló, kivonultak szép Magyarhonból a török vitézek, de, hogy-hogy nem, ittfelejtették a pelyhedző állú Hasszán csizmedzit, a derék katonavargát, aki a Tabán egy sárgárafestett házacskájában lakott, a melegvízű fürdők közelében. A Holdvilág utca régi kövei sokat mesélhetnének a nagyratörő vargáról, aki merész álmait, ábrándos terveit szerette volna valóra váltani, de akit a szerencse elkerült s a sors keze mindig visszataszított élete régi medrébe.

A hosszú, áldz ostrom okozta rongálást csakhamar helyrehozták az ujonnan betelepített német és rác polgárok s az élet lassacskán visszatért örökszép Buda városába. Hasszán barátunk szeme felvillant, amint látta az egyre növekedő forgalmat, a vásárra menő szekerek sokaságát, a Duna partján veszteglő bárkák gazdag rakományát. Egy szép reggel arra ébredt, hogy agyában új tervek kergetőznek. — Én is kereskedő leszek — gondolta magában, — segédekkel készíttetek sok, sok csizmát, aztán a vásárra viszem és ott jó pénzért eladom. Elég volt már a poros talpak, rongyos csizmák foltozásából.

De, mint rendesen, az elhatározást a kedvlohasztó kiábrándulás követte, mert honnan is lett volna szegénynek annyi pénze, hogy ily nagy dologba fogjon, — no meg aztán ki adott volna pénzt egy legyőzött muzulmánnak.

Szorongatott helyzetében már ősei hitét is elhagyta, de még így sem tudott zöld ágra vergődni. Egy forró nyári napon aztán segítségére jött a véletlen. Tűzriadalom verte fel a város csendjét, kigyulladt a szomszéd ház teteje, veszélyben forgott a leggazdagabb rác kereskedő családja és vagyona. Hasszán mester volt a legbátrabb mentő, boldog volt, hogy segíthetett, mert végre valahára megismerhette a szépséges Darinkát, a gazdag szomszéd leányát, akinek liliomszál termetén oly sokszor felejtette szemét az ábrándozás édes óráiban. Az ismeretség folytatása ünnepélyes megkérés s a vége ismét csak porbahullás volt, mert szegény vargához akkoriban sem adta gazdag ember a leányát.

Nagy volt a keserve a mi fellegjáró csizmedzinknek. Alig tudott dolgozni, kezét hasította a dikics, tenyerébe szaladt az ár, ujját érte a kalapácsütés, — de azért verte, kegyetlenül verte a kemény talpbőrt, míg egyszerre csak széles mosolyra tágult tatár ábrázata . . . . Hopp, megvan, — szólt — majd megmutatom én nektek, hogy leszek én még gazdag, hires ember s akkor ti lesztek a sajnálatraméltó szegények!

Fent az Orbánhegyen, elhagyott vadonban, ott, ahol mély szakadék választja el a lankás hegyodalt, kőből rakott házikóban élt egy öreg anyóka. Valamikor réges-régen, talán száz év előtt jött messze földről és a budai pasa háremében teljesített szolgálatot. Ismerte távol Keletnek varázslatos titkait. A törökök kili dsadi-nak, szőrös boszorkánynak hívák. Az öreg anyóka kedvelte a Hasszánunkat, mert, ha néhanapján az estszürkület beálltával lemerészkedett a városba, a varga megfoltozta elnyűtt bocskorát és sohasem fogadott el pénzt tőle. No Hasszán, — szokta volt mondani — ha majd egyszer bajban leszel és senki sem törődik veled, akkor hivjál engemet és én segítek rajtad.

Leszállt az est, elcsendesült a város s a göncöl szekere még ott találta Hasszánt kamrájában, amint keserves gondolatait hessegette. . . Kip, kop, csisz, csosz, hallatszott az udvarról, s a következő pillanatban már ott is állt előtte a vén boszorkány. — Eljöttem, hívtál, — szólt — itt vagyok, hogy segítsek rajtad, mert tudom, hogy bajban vagy. Ha gazdag, híres ember akarsz lenni, akkor jer velem, megmutatom neked a boldogulás útját.

A sötét utcákat csakhamar elhagyták s megálltak a Gellérthegy északi lejtőjénél, egy omladozó, magányos ház előtt. A gazos, bozóttal benőtt udvaron, sűrű bokrok által rejtett rozsdás vasajtóhoz értek. Leszálltak a sikamlós, lejtős úton a pincébe, mindig mélyebbre hatoltak, míg végre derengeni kezdett. Már látszottak a nyirkos falak és egyszerre csak bent álltak egy fényes barlangban. A tágas, magas sziklaűrt megszámlálhatatlan mécses imbolygó lángja világította be.

Csizmedzi! — szólt a dsadi, — célhoz értünk, ez itt az élet barlangja. Minden mécses egy-egy emberi életet jelent. Akinek mécsesében több az olaj, az tovább él, akiében kevesebb az hamarább hal meg. Ha fel-fellobban a láng, de van még olaj, az beteg, de életben marad. Akinek a lángocskája imbolygva pislog a kiapadt csésze fenekén, annak már befellegzett, az már haldoklik. . . Látod, ott azt a kialvó fényt, olvasd csak a nevét, úgye az a várbeli pékmester kövér feleségének élete világa. Mire a városba érsz, már hallhatod a hírét, hogy meghalt.

No, de most Hasszán, lássuk csak az eszedet, hogyan veszed majd hasznát ennek a nagy titoknak, melybe avattalak?

Hát úgy, drága anyókám, hogy mudzsizekjár tabib, vagyis „csodadoktor" leszek. Itt a barlangban meglátom, ki meddig él. Ha csak beteg, úgy valami kenőcsöt, vagy herbatea kotyvalékot adok neki, amitől úgyis meggyógyúl, — ha pedig a végit járja, akkor úgysem használ már a tudomány. Bizd csak rám!

Jól van, fiam, — szólt a boszorkány — látszik, hogy csavarra jár az eszed tatárkoponyádban. Itt, a batyuban van egy rend ruha, szép fekete posztóból, hozzávaló köntös, meg fehér csipkegallér a nyakadba és szögletes kalap a fejedre. Ezt a fekete, csontból faragott botot a koponyával vidd mindig magaddal, ez emeli majd a tekintélyedet. Keveset beszélj és légy megfontolt. Mielőtt pedig megkezdenéd dolgodat, vésd jól a fejedbe, hogy a mécsesekhez nyúlnod nem szabad, különben baj lesz. Beszéltem, — most eredj utadra.

II.

Multak az évek és híres ember lett Hasszán doktor. A szépséges Darinkáról megfeledkezett, a Holdvilág utcának már feléje se nézett, mert a hajdani vargából kiröppent a lelke mélyén lapuló hiúság tarka pillangója. Most már az előkelő dámáknak udvarolgatott. Pénze is gyarapodott, mert sokszor hívták gazdag családokhoz, sőt az omladozó házat is megvette és szép otthont építtetett magának. Éjjelenkint lejárogatott a barlangba, ilyenkor aztán olykor-olykor kisértésbe jött és hol ebbe, hol meg abba a mécsesbe dugdosta ujját és a lecsöpögő olajat gondosan a saját mécsesébe eresztette, ilyenképen biztositván saját becses életének hosszú tartamát.

Történt egyszer, ami nagy ritkaság volt, hogy a bécsi császári udvar Budára látogatott és hirtelen beteg lett az egyik főherceg-csemete; gyenge volt szegényke, kikivánkozott belőle a lélek. A felcserek, a híres udvari orvosok mind lemondtak róla. — Nosza szaladt a mi Hasszánunk a barlangba. — Hátha hívnak, — motyogta magában — itt az alkalom, most, vagy sohase leszek igazán gazdag. — Hát bizony a császári ivadék lángocskája nagyon is a feneken lobogott.

Hasszán doktor nagyot nyelt, aztán fejét vakarva dörmögte: mit csináljak, mit csináljak? — majd reszkető kézzel megragadta a legközelebbi mécsest, amely épp egy szegény, sokgyermekes sótárnoké volt s annak dús tartalmát hirtelen beleöntötte a császárleány mécsesébe. De a nyakonöntött gyenge lángocska kialudt s a beteg meghalt.

Minthogy pedig a szerencsétlenség nem szokott magában járni, hanem szereti a társaságot, a csalafinta tilalomszegés pillanatában Hasszán a barlangban földalatti zúgást, borzongató morajlást véli hallani. Sietve menekült s csak másnap látta, hogy a lejárat folyósóját egészen ellepte a víz, a fal bedült, — örökre bezárult tudományának rejtelmes forrása, hogy helyet adjon egy igazi, értékes gyógyforrásnak.

Lelkifurdalás gyötörte a mi szerencsétlen vargánkat, szégyenében mit tehetett mást, minthogy megmaradt pénzén végre berendezte műhelyét és szorgalmasan készítette a csizmákat. Már javakorabeli férfi volt, amikor megnősült és utódai még ma is élnek a fővárosban.

Kiss Béla
építőmester
III. Vérhalom-u. 28/b. Tel. 55-4-77.
Építés, átalakitás, tatarozás.
Költségvetés díjtalan.

De jó lenne . . .

Hej, de jó is lenne
Senkinek se lenni,
Senki se ismerne,
Senkit se ismerni.

Csak te veled járni,
Erdőt, mezőt, rétet,
Senkit se szeretni,
Egyedül csak — Téged.

Egy visszakért arckép alá

Visszaadom képed,
Nem kell az már nékem,
Szivembe vagy vésve,
Régen, nagyon régen,
— Szebben, mint e képen.
1934. III. 13.
UDVARHELYI K. IMRE

SZEMÉLYI HIREK

ZADRAVECZ ISTVÁN püspök március hó 22.-, 23., 24. napján férfiak részére lelkigyakorlatot tart a Ferencesek országuti plébániájában.

PETRACSEK LAJOS dr. országy. képviselő elutazott e hó 16.-án Csengerre, hogy ott Mecsér András jelöltet támogassa az ottani képviselőválasztáson és csak e hó 26.-án tér vissza.

THORDAY LAJOS dr., a II. kerület előljárója súlyos influenzában, amelyhez tüdőgyulladás is járult — megbetegedett, de már a javulás útján van.

DIMÉNY MÓZES ny. postafőigazgatót a Budapesti Géperejű Bérkocsi Ipartársulat legutóbbi közgyűlésén az eddig érdekükben kifejtett munkálkodása elismeréseül az ipartársulat díszelnökének választotta.

ZAJTI FERENCET, az ősmagyar származás kutatóját ünnepelték születésnapja alkalmából a kis Avar vendéglőben, ahol Jánossyné Ligárt Lujza elszavalta Zajti Ferenc „Réka sírja" című költeményét. Az ünnepen nagy számmal vettek részt a Hollós Mátyás Társaság tagjai is.

Csütörtökön este

zárjuk a lapot és igy a ké sőbb érkező kéziratok csak a jövő számban jelenhetnek meg. **A szerkesztő.**

Március nemzeti ünnepét

Budához méltóan ülte meg a társadalom minden rétege, a maga egyesületeiben, társasköreiben és testületeiben, bizonyságát adva annak, hogy Budán melegebben dobban a magyar szív, lángolóbb a lélek és bensőségesebb a hagyományok ápolása, bizonyítva ezzel azt, hogy: — Áll Buda, él magyar még! — A mai nehéz időkben kétszeresen fontos, hogy a hétköznapi küzdelemben elcsüggedt polgárság ily napokon lelkesen áldozzon a nemzeti érzésnek és megülje a nemzet nagy napjainak megszentelt emlékünnepeit.

Ünnepelt igazgató. A II. ker. Batthyány utcai polgári leányiskolai tanári kara meleg és bensőséges ünneplésben részesítette igazgatóját, dr. Pataky Ferencet abból az alkalomból, hogy őt a székesfőváros törvényhatósági tanácsa nemrég rendes igazgatóvá választotta meg. A Kakaskapu vendéglő külön termében megjelent vendégeket: Kozma Jenő dr. országy. képviselőt, Schara Béla szőv. tanácsnokot, Diméný Mózes postafőigazgatót, Havas István szakfelügyelőt és a tanárnők férjeit, a tantestületi sógorokat, özv. Balajthy Kálmánné c. igazgatónő üdvözölte. A tanári kar jókívánságait Tolnay Anna tanárnő tolmácsolta, ki megemlékezett azokról az alkotásokról, melyek Pataky Ferenc dr. rövid három éves igazgatóságához fűződnek. Kozma Jenő dr. a jó barátot, az ő kedves munkatársát köszöntötte Patakyban s örömének adott kifejezést, hogy őt látja most azon a helyen, ahol azelőtt megboldogult édesatyja Kozma Gyula volt. Havas István, mint az iskola régi igazgatója s mint olyan, aki Pataky Ferenc működését több mint egy évtizede figyeli, üdvözölte őt, mint kiváló pedagógust. Huber Frigyes lelkész a róm. kath. egyház s a magyar cserkészek nevében üdvözölte Patakyt, úgyis mint egyházának hű fiát s mint a magyar cserkészmozgalom egyik kiváló alakját. Pataky Ferenc meghatottan mondott köszönetet a meleg ünneplésért, megköszönte munkatársainak azt, hogy neki az igazgatást oly könnyűvé teszik s hitet tett amellett, hogy a Batthyány utcai polgári leányiskolában Kozma Gyula által meghonosított szellemet továbbra is ápolni fogja. A társaság ezután a legjobb hangulatban joval éjfél utánig maradt együtt.

KŐRÖSI CSOMA SÁNDOR 150. születési évfordulója lesz ebben az évben. Nem hallunk semmit arról, hogy erre az évfordulóra Keletet és az angolok útján a Nyugatot meghívják hozzánk. Pedig a japán szentté avatott nagy turáni kutató vonzaná ide a Keletet. Csakhogy az ilyen idevonzás körültekintő aprólékos előmunkálatokat, levelezést stb. kíván meg.

SZEMÜVEGEK Zibrinyinél I., Attila utca 8

A „Rózsadomb Egyesület" dr. Harrer Ferenc nyug. alpolgármester elnöklésével e hó 8-án tartott választmányi ülésében tudomásul vette az elnöknek azt a bejelentését, hogy az autóbuszüzem, a főváros közlekedési ügyosztálya és a főváros közlekedési szakbizottságának egyhangúan vallott azon egyértelmű elvi álláspontja folytán, — amely szerint a rózsadombi és az egyéb hegyvidéki autóbuszforgalmat csakis a sikterületi fővonalból kiágazó inga-járatokkal tartja műszakilag és pénzügyileg megoldhatónak — nem várható a régi 9-es, közvetlen, rózsadombi autóbuszjárat visszaállitása. Egyben a választmány úgy határozott, hogy az adott körülmények között nem folytat a régi 9-es vonal visszaállításáért harcot, hanem minden erejét arra fordítja, hogy a főváros által elfoglalt és megváltoztathatatlannak tekintendő elvi alapon a rózsadombi autóbusz forgalomnak a kisszakasz rendszer megtartásával legtökéletesebb kialakitását és különösen a Rózsadombi autóbusszal a Margithid felől a Szerpentin uton át való elérését is mielőbb kivívja. A választmány állásfoglalására döntő befolyással volt az, hogy a közlekedési szakbizottságban lefolyt tárgyalás e tekintetben a legbiztatóbb igéretet nyujtotta. Ezután a választmány Nádas Béla dr. főtitkár jelentése alapján a Rózsadomb és környéke fejlesztésére és szépitésére irányuló még több más közérdekü indítványt tárgyalt s fogadott el, majd 25 új tagot vett fel.

Kitüntetett festőművész. Jancsó Béla ismert festőművész a Budai Szépművészeti Társulat őszi tárlatán „Díszoklevelet" nyert, amelyet a Téli Tárlaton vitéz Martsekényi Imre elnök, a kultuszminisztérium és a főváros képviselője jelenlétében díszes keretek közt nyujtott át. Ugyancsak tőle vásárolta meg néhány hónappal ezelőtt a Székesfővárosi Képtár részére „Virágrendelet" cimü olajfestményét.

RAVASZ cukrász
I., Krisztina körút 75. Telefon: 50-2-32.
ELŐKELŐ CUKRÁSZ SZALON

Budához kapcsolja a Dunántúlt a dal és nóta

Április végén, amikor már a hangverseny szezónnak végefelé járunk, a budai Vigadóban nagyobbszabású díszes hangverseny készül. A programmot a magyar dal jegyében állitották össze. A magyar dal fejlődését mutatja be a nagy háború befejezésétől napjainkig. Az ujrafejlődés korszakában a magyar dal ujraéled. A nóta mindig a nép érzelemvilágának kifejezője volt, amelyben megnyilvánul az a sóvárgás, hogy ujra összekapcsolódjanak a magyar testvérek. A nagyszabású hangverseny rendezésének a célja, hogy bokrétába gyüjtse mindazt a dalt, amely ebből az érzésvilágból született. Ezt a hangversenyt a

DUNÁNTULI KÖZMŰVELŐDÉSI EGYESÜLET

rendezi, amely különben is céljául tűzte ki, hogy Buda és a Dunántúl magyarságát társadalmilag szorosabban kapcsolja egymáshoz. A társadalmi tömörülés jelenti az erőt, amely képes megküzdeni az élet nehézségeivel és képes nagy alkotások létrehozására. A közös gazdasági érdek már régen összefogást parancsolt volna *Buda fürdőváros* és a kies fekvésű *Dunántúl között*. A Dunántúlnak annyiféle természeti adottsága van, ami csak azért nem bír fejlődni, mert a közös cél érdekében még nem történt meg a társadalmi összefogás. A *„Dunántúli Közművelődési Egyesület"* hangversenyén felcsendülő magyar nóta, amikor az elszakitott magyarságról dalol, összefogásra hívogatja az el nem szakitott Dunántúl magyarságát is. Ennyit jelenthetünk már előre a készülő hangversenyről, amelynek programmjáról majd később fogunk szólni. A hangverseny iránt Buda polgársága már most is nagy érdeklődést tanúsít.

Márciusi ünnepet rendezett a „Budai Társaskör" Ifjusági Csoportja e hó 15.-én este a Társaskör nagytermében

RIPKA FERENC dr.

elnökletével. Az ünnepély lelkes hangulatban folyt le, a fiatalság és a Társaskör vezetősége vállvetve dolgozott a siker érdekében. A műsor a Nemzeti Hiszekegygyel kezdődött, mgnyitó beszédet dr. Pentz Gáspár tanár, az ünnepi beszédet

PETRACSEK LAJOS dr.,

a kerület közszeretetben álló országgyűlési képviselője mondotta. Beszédében történelmi visszapillantást adott és igaz mély meglátással méltatta a márciusi ünnep igazi jelentőségét. A nagy sikerrel elmondott és nagy tetszéssel fogadott beszéd előtt Vaczulik Ferenc adott elő hegedün két magyar fantáziát; zongorán Rechenfelsi Gross Ottóné kisérte. Az ünnepi beszéd után Szánthó Gyula három magyar dalt énekelt nagy művészettel, majd a 13 éves Rehák Hajnalka szavalta el Végvári egyik irredenta költeményét, korát meghaladó művészi előadással. A közönség lelkes tapsban és ünneplésben részesítette a szereplő művészeket. A záróbeszédet Ripka Ferenc dr. mondotta. Nagyszabású beszédében kitartásra, türelemre, fegyelmezettségre buzdította a fiatalságot, mert csak az idősebb és fiatalabb generáció egyetértése, egymás megbecsülése és vállvetett szivós munkája virágoztathatja fel az országot és teremtheti meg a jobb jövőt. Az ünnepélyt a Himnusz fejezte be, utána pedig társasvacsora következett, amelynek során több alkalmi felszólalás hangzott el.

Szülői értekezletet rendezett az I. ker. Zugligeti út 61. sz. a. községi elemi iskola tanítótestülete Hajós Mihály igazgató elnökletével márc. hó 14.-én bemutató mintatanítással. Terray Lászlóné I. oszt. vezetője bemutatta, hogy az alig félév óta iskolába járó kis gyermekek, milyen előmenetelt tanusítottak. Béldiné Vankai Etelka dr. iskolaorvosnő pedig tanulságos előadásában ismertette a székesfőváros nagy áldozatkészségét és azokat a különféle intézményeket, amelyekkel a jövő nemzedék testi és lelki nevelését igyekszik a legmagasabb fokra emelni. Hajós Mihály igazgató zárószavaival ért véget az érdekes és tanulságos értekezlet.

***Keresek** 2 szobás komfortos lakást, lehetőleg a Gellérthegy közelébe. Cim: V. ker., Pannonia ucca 22. (Aczél).*

Kérelem

a gázfogyasztó közönséghez!

A gáztarifareform keresztülvitele érdekében szükségessé vált bizonyos statisztikai adatok összegyűjtése. Ez az adatgyűjtés kiterjed a fogyasztók foglalkozására, a fogyasztás időtartamára, a lakás nagyságára, a fogyasztókészülékek fajtáira, stb. Az adatok nagyrészét csakis a *fogyasztás helyén* tudjuk megbízhatóan összegyűjteni. Kérjük ezért a főváros gázfogyasztó közönségét, hogy arcképes igazolvánnyal ellátott alkalmazottainkat az *összeírás és adatgyűjtés* munkájában támogatni sziveskedjék, mert ez az összeírás az alapja *az új, egészséges tarifareformnak*, s igy a gázfogyasztó közönség érdeke, hogy az adatgyűjtés munkája mielőbb megtörténjék.

Budapest Székesfőváros Gázművei

FÉNYKÉPEK Blahosnál II., Fő utca 18

Nász. Ledofsky Géza és neje néhai Kohári Paula leánya Ledofsky Ágnes házasságot kötött Kaffka Péterrel, a szőv. Közmunkák Tanácsának mérnökével, néhai Kaffka László és neje néhai Hegyesi Mari fiával.

Életvédelmi Otthon. A „Magdolna és Életvédelmi Otthon" működéséről számolt be annak rendes közgyűlésén Göttl Mária igazgatónő. Az Otthonba egyre-másra kerülnek a jobb családokból, — védelemre szoruló nők, — grófnő, bárónő, tisztviselőnő, diplomásnő, festő, szobrász, iparművész és igy tovább. Szomorú bizonyitéka ez annak, hogy végzettség és tudás erkölcsi erő nélkül nem sokat ér az élet nehéz küzdelmében. Számtalanszor látja, hogy az erkölcsi erő nemcsak abból hiányzik, aki az Otthonba kerül, hanem hiányzott már a családból is ahonnan védenceik kikerülnek, mert legtöbbször a széthullott családi-fészek sodorja a fiatalkoru elesettet a kétségbeejtő helyzetekbe. Meg kell állapitania, hogy amint a szociális bajok nőnek, olyan ijesztőmértékben szaporodik az Életvédelmi Otthon forgalmi statisztikája. Ezért kellett a Fery Oszkár utcai Otthonból átköltözniök a X. kerületi Villam utcai nagyobb otthonba. A budapesti rendőrség életvédelmi osztálya, amelynek célja megakadályozni az öngyilkosságokat, megmenteni az életuntat, első segélyben részesiteni, lelkiegyensulyát helyreállitani — az 1933. évben 258 nőt utalt be az Otthonba. Munkába helyezett az Otthon 94-et, kórházba 21-et. Hazautaztatott 19-et. Lakást szerzett 11 esetben. Férje átvett 3-at. Vöröskereszt átvett 3-at. Szülei átvettek 5-öt. Szülőotthonba került 4. Meghalt 1. Megfigyelőbe szállitottak 2-t. Szegénységi bizonyitványt szerzett 20-nak. Cselédkönyvet 11-nek. Ruhaneművel ellátott 71-et. Hivatalokhoz és hozzátartozókhoz levelet irt a védencek érdekében 903 esetben. Letartóztatottaknak 429 esetben volt segitségére. Pályaudvari ellenőrzés 147 esetben. Ellátási napok száma 5462. Budapesti születésü volt 91. Külföldi 7. Megszált területről 22. Magyarországi 142. Három igen nagy jótevője volt az otthonnak a mult évben: Horthy Miklósné Őfőméltósága, Rábel Dániel és a Tébe. Nekik köszönhetik, hogy a „Magdolna és Életvédelmi Otthon" ez évben is folytathatta áldásos működést. **(H.-B. L.)**

Országos Vadászkongresszus. Illetékes helyről azt az értesitést kaptuk, hogy a magyar vadászok 28.000 lelket számláló népe, április 22-ikén, Budapesten, a régi képviselőházban, országos értekezletre gyül össze, hogy a gazdasági válság folytán támadt mostoha helyzetét és kivánságait megvitassa s azokra orvoslást keressen.

Vallásos és hazafias estét rendezett az Országos Luther Szövetség III. kerületi helyi szövetsége e hó 14.-én, este 7 órai kezdettel a III. ker. Polgári Társaskör helyiségében. — Közreműködtek: Szalay Ilona, Szalay Eszter, dr. Schindler Gyula, Veres Sándor, és Beck Emil, akik mindannyian rendkivüli sikert arattak.

Gyász. özv. Gallauner Károlyné szül. Wenzl Mária, 1934. évi március hó 13.-án, életének 76-ik évében, rövid szenvedés után elhunyt. 15.-én temették a régi Tabáni temető halottas kápolnájából a Németvölgyi temetőben levő családi sirboltba. Gallauner Károly, az ismert gyáros édesanyját gyászolja benne és ismerőseinek őszinte részvéte kisérte utolsó útján.

Képkiállitás Budán. Hatvani Perlusz Gyula festőművész gyüjteményes kiállitását a Budai Szépm. Társulat Pálffy téri helyiségében Szinyei-Merse Jenő dr. cs. és kir. kamarás, Hatvan országgy. képviselője nyitotta meg nagyszámú és díszes közönség jelenlétében. A fiatal tehetséges művész egyike azoknak, akit nem akadémikus elvek, sem divatos irányok modorossága nem vezet, hanem saját egyéni meglátásán át szüri le a természetből azt, amit költői lelke meglát. A festő szerelmes vallomása a természetről, — és csak a tájkép érdekli. Kitünően kezeli a pastelt. Főleg Balaton melléki és Mátra környéki képei keltenek feltünést. A meghosszabbitott kiállitás a húsvéti ünnepek alatt is nyitva marad, megtekinthető a Budai Szépművészeti Társulat (Budai Club) helyiségeiben (Pálffy tér 5.) hétköznap d. e. 9-től d. u. 4-ig, vasár- és ünnepnap 2 óráig. **(J. B.)**

Kezd fordulni a világ, ahogy az óbudai példa mutatja és a borgazdaestéket már nem is a férfiak, hanem a hölgyek rendezik, — úgylátszik, nagyobb eredménnyel. Az óbudai társaság előkelő hölgyei közül Andréka Károlyné, gyöngyöshalászi Takács Gyuláné, Kemény Lajosné és Orova Zsigmondné látták vendégül a III. kerületi Egységes Polgári Kör helyiségében az ottani borgazdatársaság tagjait és azok vendégeit. Az estén oly sokan jelentek meg, hogy alig férték a társaskör helyiségeibe és kedvesen fogadták a rendező hölgyek Kozma Jenő és Temple Rezső országgyűlési képviselőket, Nagyőszi Ferenc, Weber Sándor és Pataky Ferenc, továbbá Haidekker János dr. szkfvi főjegyzőt, mint a III. kerület új előljáróját, akivel együtt jöttek: Vadon Géza dr. főjegyző, előljáró-helyettes és Cservenka István főmérnök, akiket melegen üdvözöltek, mint az elnökség tagjait Andréka Károly, Orova Zsigmond, Martin Gyula, Móra István. Üdvözlésében Martin Gyula kimentette Petracsek Lajos dr. képviselő elmaradását és köszöntötte a hölgy borgazdákat, akik ily szép estét varázsoltak a kör helyiségeibe, azzal fejezve be beszédét, hogy „nagy az öröm a kis Óbudán". Gyöngyöshalászi Takács Gyuláné Kozma Jenő dr. országgyűlési képviselőt köszöntötte, mint a budai élet lüktető erejét, — Kemény Lajosné és Orova Zsigmondné szellemes ügyesen kitértek a beszéd elől, mire Orova Zsigmond aranyos humorral szólalt föl s mint valami történelmi eseményt méltatta a borgazdatársaság megalakulását. Ugyanis Martin Gyula, aki szenvedélyes vadász sok nyulat lőtt és azokat meg kellett enni, — igy kezdődött és ebben a hangnemben folytatta, éltetve végül a borgazda hölgyeket, különösen Andréka Károlynét, aki kölcsön adja a körnek az ő férjét. Kemény Lajosnét pedig azért üdvözölte melegen, mert a férje teremtette meg a kör helyiségét. Az estét változatossá tette a „Dalkoszorú" dalárda, amely szép bordalokat adott elő. Általános kivánságra felszólalt Kozma Jenő, aki országgyülésen mondott nagy beszéde után jött át Óbudára, és örömmel látja, hogy ily kedves vendégszeretetben van része. Szivesen jön máskor is és ma esedékes pohárköszöntőjét is legközelebb fogja elmondani. Hogy Kozma Jenő fáradt volt, bizonyította a szintén felszólaló Temple Rezső képviselő is, aki meghallgatta másfélórás képviselőházi beszédét, amelyben Kozma túltett önmagán. Hogy e kedves estén van erősíti benne azt a kívánságot, hogy fusson végig Budán egy hatalmas út pompás autóközlekedéssel, hogy igy a budaiak gyorsan és gyakran egymásra találjanak. A hölgyvendégek nevében Magyar Sándorné kedves, lelkes szóval méltatta a borgazda hölgyek szerepét Óbudán. A fölszólalások sorát lezárta Andréka Károly elnök fölszólalása, aki üdvözölte Kozma és Temple képviselőket és örült, hogy ilyen jól érzik magukat Óbudán. A táncot megelőzőleg még aktuális strófákat énekelt az „óbudai igricek" négyes társasága, amely már az előbbeni estén is nagy sikert aratott, ami most sem maradt el. Az ifjúság ezután táncba perdült és még Kozma Jenőt is megtáncoltatták, ami lehetséges Óbudán, de a politikában nem.

Gyász. Tory György, a Zöld hordó restaurant vendéglőse e hó 8.-án, életének 61-ik évében elhunyt és 10.-én temették a farkasréti temető halottasházából. Gyászolják családján kivül a Weltlinger, Sugár, Klug, Kurz, és Rezman családok.

Uj cukrászda nyilt meg a II. Csalogány utca 52. szám alatt, ameylnek tulajdonosa, Miákits Ferenc 6 évig a hires budai Auguszt cukrászdában, majd 8 évig a Lukács cukrászdában működött.

Szentföldi zarándoklatot vezet húsvétkor a Szentföld magyarországi biztosa P. Majsai Mór. A 21 napra terjedő zarándoklat keretében 8 napot töltenek magán a Szentföldön is. A szép zarándoklat költsége 650.— P, amiben minden kiadás foglaltatik. A részvételi díj annyira méltányos, hogy az eddigi nagyszámú jelentkezésen felül is bizonnyal még számosan vesznek részt a budai hívek közül. Mindennemü felvilágositást nyujt a Szentföld magyarországi biztosi hivatala, II. Margit körút 23.

Őszi barackfák
szakszerű metszésére ajánlkozom. Értesitést „Gyümölcs kertész" jeligére a kiadóhivatalba kérek.

Budai Ördög a Tsászár Feredő kávéházában

Igen tisztelt kedves barátom uram, Leskó Béla úr, a Székesfővárosi Könyvtár felügyelője, sok jeles budai és pesti ódon holmik jeles tudója, apai és anyai ágon hallott régi históriák eleven pestbudai lexikona. Igy az alábbi jeles budai história az ő ódon ritkaságoktól degesz iszákjából, vagyis torbákjából került elő, csak némiképen szinesittetve az iródeák pennájával.

*

Az 1860-as évek elején egy téli este rettentő dolog történt a Rózsadomb oldalában. A Gül Baba sirjához felvezető, meredek lépcsős sikátor, a Niedermeyer utca egyik vén házában a házmesterné aszszonyság, Frau Léni nevezetű egy éjszaka dübörgő lármára riadt fel. A lárma a kapualjból jött. Frau Léni hirtelen bebujt a papucsába és lámpást ragadva, kirohant a kapu alá, hol rettentő látvány fogadta: a hatalmas mángorlóból maga az Ördög bujt ki! A mángorló nehezékkövei okozták a zajt a visszhangzó nagy kapualja padlódeszkáin: az Ördög leszórta a kockaköveket a padlóra. Frau Léni nagyot sikoltott és keresztet vetett magára, mire az Ördög elrohant mellette. Tisztán látta, hosszú, nyurga fickó volt, lobogó feketehajú, nagykarimájú fekete kalapja, dús fekete kecskeszakálla és kunkorodó bajsza volt, mint egy rendes Ördöghöz illik. A holdfényes udvaron átfutott, nagy lebernyeges kabátja, mint denevérszárny lebegett utána és — füstölt. Pokoli füstszagott hagyott maga után. Átvetette magát az udvari kert keritésén és eltünt. A lármára előbujt a ház többi lakója. Tüstént szentelt vizet hoztak, meghintették vele a mángorló ládáját és belenéztek. A ládában ugyanolyan pokoli égett szag terjengett, csak némi bagószaggal elegyesen. A láda üres volt és csak egy félpakli komisz kapadohány akadt benne. Az udvarban lakott egy furfangos diák is, aki csak nevetett a dolgon: „Bizonyosan valami szegény fiumei vándorló olasz mesterlegény bujt meg éjszakai szállásra a mángorlóban, — mondotta a diák — pipázott, elaludt, a köpönyege meggyulladt, felébredt, felugrott, a mángorló követi leütötte és dohánya hátrahagyásával megszökött!" Ebben a pillanatban a házban lakó varrókisasszony, Frájlájn Tinike felsikoltott: „Nézzék csak a lábnyomait a hóban!" — kiáltotta. Hát bizony azok ördögi lábnyomok voltak! A ballábé rendes lópata alakú lóláb, a jobblábé pedig rendes emberláb nyoma! Erre azután a diák sem tudott szólni semmit.

Másnap egész Buda ezt az esetet tárgyalta. Frau Léni hires asszony lett. Erről folyt a beszéd minden budai kávéházban és kurta kocsmában, minden Kaffé Kräntzchenben és minden piacon.

Harmadnap ujabb szenzáció verte fel a budai békességet. Tobias Millichmeyer csizmadiamester úr estefelé kissé kapatos állapotban igyekezett haza a Rózsadomb tetején levő, a Hét Rózsaszálhoz cégérezett hegyi kocsmából, hol barátaival némi kis budai borocskára jött vala össze. Vele jött lefelé barátja, Vendelinus Dot-

Kliment-féle házi kenyér
elismerten a legjobb Budán! Sütőde: II. KAPÁS-U. 35

A betegségek egész sora

így: az epekőbetegség és epehólyagbántalom, gyomorbajok, csalánkiütés, az asztma bizonyos esetei, vérpangás a hasban és különösen a májban, köszvény, vesemedence betegségek, alkati kövérség, stb. stb. eseteiben a

HUNYADI JÁNOS

keserűvíz biztosan megszünteti a székrekedést, szabályozza a bélműködést, azt nemre és korra való tekintet nélkül mindenki kiváló ereedménnyel használhatja. Az orvosok ezrei irják elő betegeiknek és a betegek tízezrei irnak róla elismerő nyilatkozatot.

Ön is nehezen keresi kenyerét
holott **könnyen hozzájuthat**
Rátkai péknél!
Rátkai-féle elsőrendü házi kenyér **mélyen leszállitott árban.** Kapható Budán minden jobb füszerüzletben. Főüzlet és üzem: **Retek-utca 4.**
Telefon: 532-79. **Telefon: 532-79.**

DOTTERWEICH ANTAL
KÁLYHÁS MESTER
BUDAPEST, II., BATTHYÁNY U. 2.
Telefon: 55—6—74.

TAVASZI KALAP UJDONSÁGOK!
BUDAIAK
NAGY FERENC
KALAPOSNÁL
VII., MUZEUM-KÖRUT 2.
vagy
VII., ERZSÉBET-KÖRUT 27.
vegyetek
KALAPOT
mert ő is BUDAI!

HUSVÉTRA
a **SZENT ANTAL**
kegytárgyüzletben
II. Margit-körut 23
és fiókjában:
I. Krisztina krt 8-10
vásároljon vallásos iratokat, imakönyveket, kegytárgyakat.

RÓMAI FÜRDŐ

ÓBUDA — AKVINKUM Késő őszig

Kitünő konyha. — A források napi hozama **160.000 hektoliter rádioaktiv thermálvíz**

A szentendrei HÉV vasútnak a MFTR hajóknak és az UJPESTI átkelő propellernek állomása

terweich kályhásmester úr is. A két jókedvű öreg hangosan danorászott és egymást támogatta a sikos lejtőn. Hát amint a Vérhalom kápolna elé érnek, a két italos mesterek: az egyik omlófalú kripta előtt ott áll az Ördög egy zsákkal! Pontosan olyan, mint a mángorlóbéli! „Pfuj, Tejbel!" — kiáltotta Millichmeyer úr, mire az Ördög eldobta a zsákját és elrohant. A zsákban száraz fagalyak voltak. Viszont az Ördög lábnyomai ugyanolyan lópatkó formájuak voltak, mint a Niedermeyer utcában. „Ne bomoljék kend, kapatos volt kend, nem ördögöt látott kend!" — mondotta másnap a policájkomiszárosság őrmestere, Tekintetes Daczó Mózes úr, egykor őrmester a székely huszároknál. „Nincs ördög, — mondá őrmester uram, mivelhogy kálomista volt — punktum! Elmehet kend!" A diák megint azon a véleményen volt, hogy a csellengő Ördög valami szegény flótás, akinek szállása nincs, bizonyosan a Policzáj kurgatja valami imposztorság okán, a kriptában akart aludni, de Tóbiás urék kizavarták onnan a szegényt. Mesterlegény nem lehet, mondotta Vendelinus úr, mert a maga herbergjén kapna kosztot-kovártélyat, hát akkor mi az ördögöt keres a kriptában? Meg azután a lábnyom — mondotta Frau Léni. Ja, a lábnyom, bizony! — felelte rá Tóbiás Mester, a csizmadia.

Harmadnap a Tsászár Feredő kávéházában tárgyalták az esetet a polgárok. „Bolond beszéd, mondta az egyik öregúr, már hogyan járna az Ördög Budán! És még hozzá a Niedermeyer utcában! És micsoda szóbeszéd az, hogy mángorlóban lakik? Igy az öregúr, ám ebben a pillanatban az egyik kis márványasztal mellől az „A Nemzet" óriási ujságlepedője mellől felbukkant egy lobogó koromfekete üstökü fej. A szemöldekei sűrűek és összenőttek voltak, az arca mély olajbarna, az állán bozontos kecskeszakáll. Hosszú fekete kaputban ült és dörgő mély hangon megszólalt: „Nono! Hátrább az agarakkal! Én magam is láttam az Ördögöt itt Budán!" Az egész kávéház felfigyelt a vitára. A billiárdozók letették a dákókat, a sakkozók abbahagyták a bábuk tologatásait, a kártyások a pikétet, a Markőr letette az irótáblát, a Tüzilegény abbahagyta a kávédaralást. „Látták Önök a Budai Népszinházban az Ördög Pilulái című új bohóságot? Olvasták Önök Joseph Maria Eugene Sue legujabb regényét, az Ördöngős Orvost?" Az idegen nem folytathatta beszédét, mert Fräulein Franciska, a kasziros kisasszony kezéből kiesett a horgolótü, nagyot sikoltott: „Jeszusz Mariandjoseph!" — kiáltotta és keresztet vetett magára, majd a nyakán fekete bársony szalagkán lógó keresztecskét, néhai kedves körösztmamája ajándékát az idegen felé tartá. Mert, óh, az asztal alatt meglátta a — lólábat. Az idegen levetette tabarót a kalocsnit, lólábát azonban csak a távolulo rájlájn láthatta meg. „Nézzék a lólabat!" — kiáltotta a kisasszony. Mindenki odanézett. „Minden jótétlélek dicséri az Urat!" — mondá a Kávés és ijedtében elejtette tubákos pikszisét. A pincérek, a tüzilegény, és a pikkoló kórusban feleltek: „Ámen!" Ebben a pillanatban füst és láng csapott ki a nagy vaskályhából s az idegen eltünt. Egy kis kénkószagú füstgomolyag maradt utána. A főur a kártyaszobából berohant a lármára. O csak annyit látott, hogy egy vendég fizetés nélkül elillantott a kávéházból. Kirohant az ajtón és Uramfia, mit látott! A havas, holdfényes estében egy magas, sovány, sántikáló alak futott az utcán. Kabátja, mint denevérszárny lebegett utána. És a lábanyomai a frissen esett hóban — óh, azok lólábak voltak.

Az Ördögöt azóta senki sem látta Budán. A kávéház vendégei híresek lettek. Mindenki ujjal mutogatott rájuk: Ez az úr is látta a Császárfürdő kávéházában az ördögöt! Mikor meghaltak, a Budai Ujság nekrológban méltatta az Ördög körüli bokros érdemeiket.

Ki lehetett az Ördög? Alkalmasint sánta, „lólábú" talján szabólegény. Valami rosszfát tehetett a tűzre és nem mert a tekintetes budai szabócéh Herbergjén jelentkezni. A kávéházból eltünt, felhasználva azt a zavart, amit a kályhára vetett szénpor elpuffanása okozott! Lólába a „Pes equinus' nevü inzsugorodás okozta torzképződés lehetett. Ezt kalocsnival rejtegette. Tény, hogy 1856-ban jelent meg Joseph Maria Eugene Sue rémregényének, az Ördögi Orvosnak — Le Medecin Diable — magyar fordítása. Tény, hogy 1862 októberében adta elő a Budai Népszinház Offenbach híres darabját, az Ördög Piluláit. Ebben bizony ott voltak az ördögök és ördögfiókák. A budai képzelet ördögöt látott a mángorlókban és elhagyott sírboltokban tanyázó vándorló szabólegényben. Vagy talán csakugyan maga az Ördög volt?

Tudja az ördög!

Bevilaqua Borsody Béla

Hegyeket keresztelt izzó magyar érzéssel 1847. június 17.-én a lelkes Döbrentey Gábor, akiről az Erzsébet-híd budai oldalán levő teret nevezték el. Az ő feljegyzései szerint, a mohácsi vész előtti magyar időkből való magyar neveket kapták az elnémetesített budai részek. Később Haynau rendelettel visszaállította a német elnevezéseket, de az osztrák járom elmultával újra a magyar nevek jöttek közhasználatba. Igy lett a Kalvarienberg — *Rézmál*, a Josephberg — *Szemlőhegy*, a Franciscsberg — *Vérhalom*, a Mathiasberg — *Mátyáshegy*, Gaissberg — *Árpádorom*, Lindenberg — *Bátori hegy*, Felsen — *Vajdabérc*, am Himmel — *Tündérhegy*, Kukukberg — *Csillebérc*, Schwabenberg — *Istenhegy*, Kleine Schwabenberg — *Svábhegy*, Adlerberg — *Sashegy*, Blocksberg — *Gellérthegy*, Rochusberg — *Törökvész*, Galgenberg — *Dobogó*, Urbanlberg — *Orbánhegy*, Sonnenberg — *Naphegy*, Starentanz — *Madárhegy*, Raitzenköpfl — *Vezérhalom*, Petersberg — *Péterhegy*, Wiesbergl — *Meződomb*, Leopoldfeld — *Nyék*, Unter der Schäferin — *Bátoralja*, Köffinger'sche Gründe — *Virradó*, Rothelacke — *Táboros*, Deutschenthal — *Németvölgy*, Donaulinie — *Kelenföld*, Kammerwald — *Kőérberek*, (és nem Kamaraerdő), Sonnenwirthswiesen — *Pethneházy-rét*, Schönthal — *Szépvölgy*, Csatarken — *Csatárka*, Grüngraben — *Zöldmal*, Paulithal — *Pálvölgy*, Brunnenthal — *Kútvölgy*, Wolfsthal — *Farkasvölgy*, Wolfswiese — *Farkasrét*, Feldhut — *Őrmező*, Saukopf — *Mátyáscsorgó* (és nem Disznófő). (A Saukopf és Sauwiesen elnevezéssel a németek az akkor véget ért török uralomnak ezeken a helyeken folytatott gyalázatos üzelmeit akarták megbélyegezni. A Saukopf helyén ugyanis egy török nyári lak állott díszes kerttel, hol a török basák — háremet tartottak. A Sauwiesent pedig a török legénység használta kiránduló helynek.) Königsbrunnen — *Bélakút*, Doktorbrundl — *Nádorkút*.

Az egykori Szentjakabfalva, a mai Ujlak plébánia temploma, a Bécsi út és Szépvölgy utca sarkán 1705-ben épült. Tulajdonképen a XIII. század eleje az az időpont, amikor itt rendes hitélet kezdődött. Régi okmányokban már szerepel és 1296-ból történelem már Domonkos nevü plébánosról is tud. Ince pápa 1352-ben kelt bullájában Ujbudát említ és nem Ujlakot. 1686-ban, Budavára visszavétele után, I. Lipót a lakatlan Ujbuda területére bajorokat és würtenbergieket telepített. 1706-ban már 120 ház állott, 1784-ben 2646 a hívők száma. 1705-ben Janoschitz Mátyás kincstári futár és istenfélő neje a templomi építkezésre telket adományoznak. 1706 novemberében már áll a mai plébánia telkén épült templom. Ez kezdetben csak kisebb szükségkápolna volt és a későbbi idők folyamán építette fel a hívők buzgósága. Egyszerű nemes barokképület a templom. Főoltárának képe Falkoner Ferenc festőművész alkotása. Held Frigyes szobrászművész szobraival díszitve. Érdekes a tabernakulum-ajtó. Kifejezi az itteni lakósok foglalkozását, — szőlőfürtökkel díszitett. Szószéke és pár mellékoltára a budavári klarisszák templomából való remekművek. A művészi alkotású oltárképek — sajnos — nagyrészben elkallódtak. Nevezetessége volt a templomnak az 1492-ből való Korvin-kehely, melyet 1904-ben a koronázó-főtemplomnak adtak vissza. A templomnak ma is birtokában van egy gyönyörü vörösbársony miseruha, amely valószinüleg valamely főrangú török úr nyeregtakarójából készült. Az öröklámpa is érdekessége a templomnak. Kilenc font súlyú. 1777-ben betörők ellopták. A tetteseket még aznap elfogták, jobbkezüket levágták és lefejezve a Gellérthegy aljában temették el őket. 1875. julius 6.-án borzalmas vihar dúlt az óbudai hegyekben. A hegyekről lezúduló víz 30 mázsás köveket is hengergetett. Az árvíz nem kerülte el a templomot sem, a kripta boltozatát felszakította, a holtakat és a templomberendezés jó részét a Dunába sodorta. Nagyon helytelenül, a kriptát egyszerűen betemették.

KIRÁLY FÜRDŐ

Építette 1556-ban KARA MUSZTAFA budai basa.

Budán, II., Fő ucca 84. sz.

45 fokos szénsavas nátront, szénsavas meszet, szénsavas klórnátriumot, magnéziumot tartalmazó

hévvíz köszvény, csúz, bőr- és csontbetegségek, fémmérgezés, máj-, epe-, méh-, húgyhólyagbántalmak, gyomorhurut és alhasi pangás ellen.

Kádfürdők: egész napon át.

Gőzfürdők: férfiaknak reggel 5—1, nőknek hétköznap d. u. 2-7.- **Ivókúra**

Óbuda-Ujlaki Takarékpénztár

RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

BUDAPEST, III. LAJOS UTCA 148

Telefon: 62—4—57

Betéteket elfogad könyvecskékre és folyószámlára a legnagyobb kamatozás mellett.

Kölcsönket folyósit váltóra, folyószámlára, értékpapirokra a legelőnyösebb feltételek mellett

IGYUNK HARMAT VIZET

Megrendelhető a székesfővárosi Ásványvízüzemnél, I, Gellért rakpart 1. Tel.: 53-0-03.

KÖZGAZDASÁG

Szerkeszti: **Szászhalmi József**

Magyar Általános Hitelbank. Ezen intézet zárszámadása a javasolt leírások keresztülvitele előtt, a nyereségáthozat nélkül 4.2 millió pengő üzleteredményt tüntet fel a tavalyi 3.9 millió pengővel szemben. Ezen összegből egyes vagyontételek értékelésénél 2.3 millió pengő rendkivüli leírás foganatosíttatott, majd a tavalyi 689 ezer pengő nyereségáthozat beszámítása után rendelkezésre álló 2,547.630 pengő tiszta nyereségből 1½ millió pengő a tartalékalapok javadalmazására és az új üzletév számlájára fordíttatik. Osztalék ebben az évben sem fizettetik, ugyanazon megfontolások alapján, melyek már a mult évben is irányadók voltak s amelyek inditóoka a bankra bízott érdekeknek az intézet belső erősbbitése révén való előmozdítása volt. Elégtétellel állapítható meg, hogy ezen eljárás bel- és külföldön teljes méltánylással találkozott. Ez abban a tényben is kifejezésre jut, hogy az intézetnek a lefolyt évben a súlyos gazdasági helyzet és az üzleti lehetőségek folytonos zsugorodása ellenére is sikerült forgalmát növelni és betétállományát a tavalyi 147 millióról 168 millió pengőre emelni. Az egyéb hitelezők 27.7 millióval, az adósok 14 millióval csökkentek, a 84.3 millióval kimutatott váltótárca 2.3 millió pengő emelkedést mutat. A személyzeti és dologi kiadások terén elért 338 ezer pengő megtakarítással szemben az adóterhek 113 ezer pengővel emelkedtek. Az összforgalom 16 milliárd 411 millió pengővel kimutatott tétele 1932-vel szemben 373 millió pengő emelkedést mutat.

Angol-Magyar Bank igazgatósága megállapitotta 1933-as mérlegét, mely jelentékeny rendkivüli leirások után 1,143.618.11 P tiszta nyereséget tüntet fel (az előző évi 1,525.017.69 P-vel szemben.) Az igazgatóság a külföldi nagyrészvényesekkel egyetértően azt az inditványt terjeszti az április 7-i közgyülés elé, hogy osztalékfizetés mellőzésével 600.000 P a tartalékok, 300.000 P a nyug- és kegydijalapok dotálására fordittassék, 243.618.11 P az 1934 év számlájára vitessék át. A mérleg tételei közül kiemelendő, hogy úgy a betétkönyvekre, mint folyószámlára elhelyezett betétek állománya szaporodott; ez az állomány az év végével 67.1 millió P-t tett ki, ami az előző évi 63.1 millióval szemben 4 millió növekedést mutat. A bank mobilitását a lefolyt üzletév ben is teljes mértékben fenntartotta; a betétek szaporodásával szemben ugyanis a pénztári készletek és bankári követelések az előző évi 7.7 millió P-ről 9.1 millió P-re, a váltótárca az 1932. évi 39.2 millió P-ről 43.8 millió P-re emelkedett. A váltóleszámitolási forgalom 321 millió P-vel az előző év szinvonalán maradt, ami bizonyitéka annak, hogy a bank ügyfeleinek hiteligényeit a jelenlegi gazdasági viszonyok között is a legnagyobb méltányossággal elégitette ki. A hitelezők tétele az előző évi 33.5 millió P-ről 30.6 millóra csökkent. Az adósok tétele az előző évi 61.6 millió P-ről 59.9 millió P-re csökkent. A brutto nyereség 4.5 millió P (az 1932. évi 5.2 milló P-vel szemben). Az eredménycsökkenés a kamatjövedelem visszaesésében leli magyarázatát. A személyzeti és dologi költségeknél további lényeges, körülbelül 10 százalékos megtakaritást értek el.

Belvárosi Takarékpénztár közgyülése Székely Ferenc elnöklete alatt, az igazgatóság javaslataihoz egyhanguan hozzájárult. Elhatározta, hogy a 304.722.68 P nyereségből a nyugdijpénztár 150.000 P-vel, a tartalék 25.000 P-vel, a jóléti alapok 10.000 P-vel javadalmaztassanak, mig a maradvány 1934—35. számlájára vitetik át. Szentkereszthegyi Kratochwil Károly altábornagy a részvényesek nevében elismerését és köszönetét fejezte ki.

A Hazai Bank Szécsi Pál elnöklete alatt tartott közgyülése az igazgatóság jelentését és javaslatait egyhangulag tudomásul vette. Elhatározta, hogy 345.843.49 P nyereségből osztalékra részvényenkint 1 P, vagyis 250.000 P fordíttassék, míg 52.052.49 P 1934-re vitessék át. Dulcz Antal, a Pesti Hazai Takarékpénztár igazgatója a felügyelőbizottságba uj tagként beválasztatott.

Házhoz küldi kitünő ebédjét a BELLEVUE

Attila-utca 58. T. 528-84

P 1.40-ért

Családi menü ára, mely bőségesen elég 2 felnőttnek **P 1.80**

Budai Általános Takarékpénztár

Részvénytársaság

Budán, II., Fő ucca 9.

Elfogad kamatoztatásra takarék- és folyószámlabetéteket.

Lekötött betétek után megállapodás szerint magas kamatot térítünk.

Akár venni, akár eladni óhajt ingatlant, forduljon bizalommal újonnan bevezetett ingatlan osztályunkhoz

Mindennemü bank- és takarékpénztári ügyben készséggel állunk rendelkezésére.

Safe deposit

Mibe fektessem tőkémet

hogy értékállóságát, jó jövedelmét netto (7—8%) biztositsam? E kérdésre ad választ megjelent pótismertetőnk (tervekkel), amelyet díjtalanúl megküldünk. — A Gellérthegy alján, a Gellértfürdőnél, a legelőkelőbb villanegyedben fekvő, hegymászás nélkül megközelíthető Kelenhegyi út 24. (Mányoki út 7.) alatti **„PARK-OTTHON"** társasvillánk (huszadik társasházunk), mely a főváros egyik legjobbfekvésü legértékesebb ingatlana, már tető alá került. Mindössze 6 önálló telekkönyvezésü, a **Batthyány-ősparkra** néző, délifekvésü, sajátkertes pazar lakrész, loggiákkal, csodás körkilátásos tetőterrasszal. Kapható még 1 három és pár 4 (esetleg 5 szobás) lakrész. Parkoktól övezett szomszédos Mészöly u. 5. sz. áprilisban beköltözhető, **gyönyörü társasvillánkban** még kapható 1 két- és 2 háromszobás versenyenkivüli öröklakás, csendes, pormentes, napsütéses, központi fekvésben. 30 éves adómentesség. Díjtalan bérbeadás

„CENTRUM" Házépitő-Vállalat,

Horthy Miklós út 15. (Tel.: 69-3-01.)

Ékszereket, órákat! olcsón Rácz Miklós

órás és ékszerésznél I. ker., Alkotás-utca 11. a Délivasuttal szemben

Óra és ékszerjavitások saját műhelyben 1 évi jótállással a legpontosabban készülnek.

Mélyen leszállitott árak!

Zálogjegyet mindenről a legmagasabb áron veszek.

MENCZER

tisztitó cég

mindenféle ruhának

fénytelenitését

1 évi jótállással vállalja

Központ:

II., Zsigmond-u. 18. Tel.: 52-0 42.

FIÓKOK:

I., Győző-utca 5. (Pálya-utca sarok) Telefon: 54-9-71.

I., Attila-utca 51. (Bellevue mellett)

II., Török-utca 10. (Irgalmasoknál)

IV., Váci-utca 36. (Duna-u. oldalon)

V., Lipót-körut 21. Telefon: 16-3-68.

CIMFESTŐ

Első budai, legrégibb cimtáblafestészet

VÁLI GÁBOR, II, Iskola ucca 16.

Alapitási év: 1895.

WC FÜRDŐKÁD, kályha, mosdó stb. szabott áron

HUBERT, Liszt Ferenc tér 4. Telefon: 22—9—47.

HÁZ

Pasaréti úton autóbusz végállomásnál egy 3 és egy 8 szobás villa eladó.

LAKÁS

Teljesen különálló, elegánsan berendezett üriszoba azonnal kiadó Budán, II. Szász Károly utca 1. II. em. 5.

Ménesi úton épülő társasvillában elkülönített két szoba hallos, azonkivül egy- és háromszobás öröklakások kaphatók. A lakások ára kerttel, mosó-, szárító-, és vasalóhelyiséggel, közművekkel, nagyméretü, levegős szobákkal a legminimálisabb: 2 szoba, hallos lakás 15 ezer P. Ugyanitt egy hasonló helyiségekkel épitendő családi ház 30 ezer pengővel többe kerül! Bővebbet: Telefon: 52—3—71.

2—3—4—5 szobás hallos öröklakások luxus kivitelben, központi fütés, melegvízellátással az Attila utca 95—99. számú társasházban olcsón eladók, esetleg bérbeadók. Közelebbit: Stilus épitő rt. irodájában, I. Attila utca 95. Telefon: 55—8—36.

TELEK

Rózsadombon, Törökvész út 79. közmüves, 263 öles telek olcsón eladó. Cím: a kiadóban.

160 négyszögöles telek a Pasaréti út legelején, déli fekvésü, 14.000 P-ért sürgősen eladó. Tulajdonos telefonja: 85-3-54

Olcsó áron eladó a Rózsadombon, Törökvész úton, 263 öles közmüves telek. Cím a kiadóhivatalban. Telefon: 50-2-96.

SVÁBHEGYI SZANATORIUM

Ideális magaslati gyógyhely. Ideális diétás ellátás. Mérsékelt pausal árak

KURA, SPORT, SZORAKOZÁS

SZENT GELLÉRT GYÓGYFÜRDŐ

Vizgyógyintézet,

Külön férfi és női osztály.

A legmodernebb berendezés.

Szakképzett személyzet.

A világhirü Szekszárdit

méri az ottani borvidék állami ellenőrzés alatt álló Pinceszövetkezetének hangulatos pincéje

VIII., József u. 19.

Budaiaknak ötliteres rendelést **díjtalanul hazaszállit.**

Poharazás

Sötét kadarka lt. 60 f.

Asztali fehér lt. 70 f.

Bikavér literje 90 fill.

Ürmös literje 1.40 fill.

A TESZ. nagydiját és aranyérmét nyerte el.

Minden budai polgárt szivesen lát **Fekete Sándor** üzletvezető.

TELEFON: 32—0—63

Krisch Fekete János

tetőfedőmester

Budán, I., Karolina út 16.

Telefon: 69—5—59.

gróf Mailáth József szálloda-bérház

ZSIGMOND L.

Rózsadombi Étterme

Minden este tánc, szalonzene. Vasárnap és ünnepnap ötóral tea, tánc.

Éhgyomorra

naponta igyék egy pohár

Kristály vizet

Laptulajdonos: VIRAÁG ÉS TÁRSA

Felelős szerkesztő: Viraág Béla.

Kiadásért felel: Viraág Béla.

Neufeld Zoltán (Pannonia) nyomda Budapest, VII., Rombach-u. 8. Tel. 42-3-09

XXXI. évf. 1161. sz.

ELŐFIZETÉS

Egy évre . . 24.— P
Negyed évre . 6.— P
Egyes szám 40 f.

Egyesületek, amelyek nek hivatalos lapja, tagjai *féláron* kapják

Budai Napló

1934. március 24

HIRDETÉSEK

Egy hasáb széles, 1 mm. magas sor egyszeri közlésnél 30 fill. Szövegsor ára 2 P. Ismertető közlemények megállapodás szerint.

A hirdetés dija mindenkor előre fizetendő.

Állandó hirdetőknek nagy kedvezmény

Buda érdekeit a várospolitika, közélet, közgazdaság, társadalom és művészet terén szolgáló ujság

FELELŐS SZERKESZTŐ: VIRÁG BÉLA

Szerkesztőség és kiadóhivatal: II, Batthyány u. 63. Telefon: 50-2-96. Hivatalos órák: délután 4—6-ig.

Lengyeljárás

van ismét, pedig már régen nem járnak ide. Nem úgy, mint hajdanában, a lengyel szabadságharcok után, amikor minden felvidéki úri házhoz lengyel menekült is tartozott. Vendégségben éltek itt évtizedeken át. Volt, aki teljesen megtanult magyarul és hivatalt is vállalt. Magyar lányt vett el feleségül. A felvidéken ma is sok ilyen lengyel nevű magyar család él.

A háború előtti időkben a magyar fürdők legjobb vendégei a lengyelek voltak. Itt szőtték nemzeti álmaikat, magyar bor, magyar zene mellett. Akkor szomszédok voltunk. Azóta körénk tolakodott a cseh. A mi földünkön.

Most többen jöttek. Sokan nem hivatalosan. A régi testvériség vonzotta ide. Sajnálnak minket. Ismerik ezt sorsot.

Az egyik esztóniai származású lengyel úr, aki turáninak is vallja magát és ősi nemzetét, könnyezve beszélt letört magyarságunkról. Most ők sajnálnak bennünket.

A római események is szóba kerülnek. Szerintük ezt elhamarkodtuk. Nem mentünk kellő súllyal Rómába. Két kis negyed-ötödrangú nemzet, együtt alig 15 millió embert képviselő, két apró állam nagyon viszás szerepet vitt ott, — a nagy, az elsőrendű olasz állammal szemben. Szerintük előbb Lengyelországgal kellett volna valami vérszerződést kötnünk, azután az ukránokkal és az ötvenmilliós olasz nemzettel, úgy állani szóba, hogy mögöttünk 65 millió áll. Más lett volna minden szavunk súlya, mert a lengyelek nem engedték volna, hogy a revizió kérdése csaknem egészen lekerüljön a napirendről.

A lengyelek vártak minket. A nagy magyar kérdés politikai talaja is elő volt készítve. Esztónia is csatlakozott volna a szerződéshez. A lengyelek velük is keresik a megegyezést, hogy minden eshetőségre biztosítsanak maguk számára utat a tengerhez. Északon Esztónián át, délen Ukrajnán át.

Ukrajna ősmagyar föld. Ezer év előtt ott éltünk két évszázadon át és még Nagy Lajos idejében is, a művelt ukrán családok nyelve a magyar volt. Az ukránok tagadhatatlanul turáni származásuak. Uk isten révén vagyunk rokonok. Akkor még járta az Ukkom-pohár.

A lengyelek ittléte alkalmat ad rá, hogy a lengyel-magyar szövetséget megalapozzuk. A két nemzet között hamarább lemorzsolódik a cseh beékelés. A ruténeknek — ukránok, kisoroszok, fehér oroszok. Törekvéseiket két oldalról támogatnánk. Az ukránoknak nincsen meleg forrásuk, gyógyerejű vizük, szivesen jönnének hozzánk gyógyulni. Idegenforgalmunk gyarapodnék vele — csak egy kis rést nyithatnánk magunk számára a cseh-oláh határon.

Más szemmel nézné Európa is az ilyen szövetséget, — más szóval fogadná ennek a szövetségnek a vezető tagját, — más súlya volna a mi szavunknak is Bécsben, Párisban és Londonban. Róma törekvéseit is jobban alátámaszthattuk volna, — a saját érdekünkben. A kisantant a mi *belső* nyomásunkon kivül nagyon érezné a keleti *külső* nyomást is. A ruténföld felszabadulása esetén nyitott ajtónk volna Kelet felé és zsák utcába kerülne a még mindig fölényes, nagyhangú cseh.

Igy magyarázták nekünk ezt a lengyel vendégek. Nem a politikusok, nem a diplomaták, hanem azok a lengyel urak, akiket az évszázados barátság hozott ide.

Lehet, hogy mindez csak fantázia. Lehet, hogy diplomáciánk ismeri azokat a lehetetlenségeket, amik ennek az elgondolásnak mereven állják el az útját. Lehet, hogy folytak eziránt a tárgyalások, — vagy esetleg folynak is még ily irányban.

A Nyugattal lassan már tisztában van a magyar nemzet. Onnan csak akkor várhatunk igazságot, ha azt olyan erő-tartalékkal követeljük, amely kellő súlyt tud adni a követelésnek.

Nem az igazság korszakát éljük. A puszta szónak nincs hatása. Azon még a pemákok is nevetnek. Ám hatvan-hetven milliós népcsoport ,olasz támogatással más, merészebb hangon beszélhet.

Ha a magyar diplomaták nem is adnak igazat a lengyel véleménynek, — nekünk árva magyaroknak mégis nagyon kedves.

Talán különösképen nekem, akiben Balassa Bálint, Katona József és Virágh Benedek átörökölt vérén kivül, néhány cseppnyi lengyel vér is járja át a szivemet. (V. B.)

Megmozdult a Balaton. Erős visszhangot vert a Balaton környékén *Fabinyi* Tihamér miniszter megnyilatkozása, aki a magyar idegenforgalom központjába, Buda mellé a Balatont állítja, az egymást kiegészítő két fürdőügyi tényezőt, amivel egyúttal országos nyaralóterületté kívánja fejleszteni a Balaton környékét. A „BALATONI KURIR" jelentése szerint, *Kenesén* a Veszprém vármegyei takarékpénztár határozta el *modern szálloda építését* a régi vendéglő helyén, amelyhez tartozna 30 fürdőkabin a Balaton partján és díjtalanúl állana a szállóbeli vendégek rendelkezésére. A kabinok mellett épülne büffé és cukrászszalon, ami biztosítaná — ily elrendezés mellett — a szálloda nagy forgalmát.

A Dunántúli Országos Kaszinó ügyében, mely terv osztatlan rokonszenvet váltott ki a Dunántúlon, most a „Zalai Napló" közölt terjedelmes cikket és üdvözli melegen az eszmét, kedvesen emlékezvén a Budai Naplóról is és azzal zárja be programmot adó közleményét: „... szívvel, lélekkel ott állunk e terv mellett, csekély erőnkkel a legmesszebbmenően támogatjuk. Kérjük városunk közönségét, álljon a mozgalom mellé és kisérje figyelemmel az erre vonatkozó közleményeket." — Ennek az elgondolásnak ilyetén fogadtatása mellett hamar közszájon forgó jelszóvá lesz: — „Buda a Dunántúlért és a Dunántúl Budáért!"

Határreviziót követel a Rózsadomb a II. kerület javára, mert az óbudai előljáróság igen messze van. A Szépvölgyi utcáig szeretnék a határt kitolni.

Világattrakciót a Lágymányosnak

— Az uj hidfő környékének művészi kiképzése. — Diszitsük a Dunapartot — dr. Lendl Adolf terve: Természettudományi Muzeum —

Irta: hennyei HENNYEY VILMOS dr.

Kelenföld—Lágymányos, Budapest XI. új közigazgatási kerülete megalakulásakor az új kerületnek régi hivatott vezére, Becsey Antal e lap hasábjain nagyszabású áttekintést adott az új városrész jövő feladatairól és fejlődéséről. És én a mult lapszámban ezen a helyen hivtam fel a figyelmet arra, hogy ebbe

a fejlődési programmba még a Természettudományi Múzeum létesítését is fel kellene venni.

Eminens érdeke az új kerületnek, hogy ezt a látványosságot a jövőben magáénak vallja és a főváros egész látképének határozott nagy előnye lesz, ha ez a monumentális alkotás a Duna mentén foglal majd helyet. A múzeum létesítése a közeljövő feladatai közé tartozik, mihelyt kilábolunk jelenlegi pénzügyi nyomorúságunkból.

Természettudományi gyűjteményeink ugyanis ez idő szerint méltatlan elhelyezésben a fővárosban több helyen szét vannak szórva. A külföldön is nagyhírű néprajzi osztály gazdag anyaga, amely pedig igen sok érdeklődő idegent vonzana fővárosunkba a X. tisztviselőtelep egyik iskolaépületében zsufolódik. Künn a Népliget közelében, ahova se magyar, se idegen közönség el nem jut. Az állattani osztályt a Baross utca elején egy háromemeletes bérházban bujtatták el. Ott porlanak a kitömött állatok, rovargyüjtemények, anatómiai preparatumok, stb. A növénytani osztály részére a Magyar Tudományos Akadémia palotájának padlását alakították át és az már évtizedek óta ott rejtőzik. Épp így holt intézmények az ásványtani és őslénytani gyűjtemények közművelődési szempontból, mert ezek a tudományos kincsek részben ládákba csomagolva vannak elraktározva.

Ezen a lehetetlen helyzeten kívánt segíteni Klebelsberg Kunó gróf volt kultuszminiszterünk, amikor egy önálló természettudományi múzeum létesítését vette tervbe és erre a célra ugyancsak

a Lágymányos feltöltendő területét szemelte ki.

Ezt a kitünő tervet azután dr. Lendl Adolf, közismert természettudósunk dolgozta ki minden részletében. Ez a kitünő munka előttünk fekszik és a főváros, vagy a miniszterium jóvoltából kinyomatásra vár. Ebből az alapvető sok évi tanulmányt felölelő munkából, mely a külföldnek is követendő például szolgálhat, vesszük az itt következő vázlatot:

A múzeum céljaira a székesfőváros térképein állandó kiállitási terület néven megjelölt, részben még feltöltendő mezőség szolgálna, mely a Lágymányoson a Duna mellett, kb. 80 holdnyi területet foglal el.

A monumentális alkotású múzeum a Duna közelébe kerülne és mellette terülnének el a tudományos kertek, nevezetesn az Állatkert, Botanikuskert, a remek látványosságnak igérkező Néprajzi kert és Magyar Skanzen és végül az Őslénykert, mely a föld fejlődésének őskorából való állatokat mintázná eredeti nagyságukban, amely tervét eleinte a Zugligetbe szánta Lendl Adolf.

Az állatkert leírásába nem kell bocsátkoznunk, ismeri azt mindenki, mostani helyén a városligetben, ahol azonban a gyorsan fejlődő nagyváros utcái már szorongatják és azon a helyen további fejlesztését lehetetlenné teszik. Lendl Adolf volt annakidején mostani modern állatkertünknek tervezője és berendezője és ő ezen tapasztalatai alapján részletesen ismerteti az új lágymányosi állatkert berendezését. A Botanikuskert hiányát régóta érzi egyetemi oktatásunk. Zágrábnak, Bukarestnek is van ilyen kertje és Budapesten kisebb méretben az Üllői út végén volt ilyen, de a város fejlődése azt is elsorvasztotta. Lendl a Lágymányoson nem tisztán tudományos célra szolgáló egyetemi kertet, hanem nyilvános növénykertet tervez, mely a laikus nagyközönség okulását és gyönyörködtetését szolgálná. Rapaics Raymund dr. „a Magyar nép virágai" címen nemrég élvezetes könyvet irt, amely e kert berendezésénél is útmutatásul szolgálna. A Néprajzi kertnek Lendl tervezése szerint a Magyar Skanzen, vagyis

a magyar népnek eredeti alakjában ideépitett és élő faluja volna a legvonzóbb részlet,

ezenkivül nemzetiségeink jellemző módon épitett házai otthonias bekerített udvarokkal, kertekkel, kerekes meg gémes kutakkal, háziállataikkal, szerszámaikkal, stb. kerülnének a múzeumi kertek ezen részébe. E házcsoportokban magyar és nemzetiségi családok folytatnák megszokott életmódjukat, akárcsak odahaza, bemutatnák kézimunkáikat, sajátságos népművészetüket, stb. Ezek a Néprajzi kertek a külföldön is kiválóan vonzzák az idegenforgalmat és nálunk is kiválóan ezt a célt szolgálnák. A románok ismerve e látványosság jelentőségét Bukarestben most épitik az Erdélyi Skanzen-t, melyben aztán a

a külföldiek a kalotaszegi és a székely, vagy a tordai népművészetet oláh földön fogják megcsodálni.

Lendl Adolf a múzeumnak ezt a részét annyi szeretettel, szinduson és változatosan dolgozta fel, hogy merjük mondani:

a mi Néprajzi kertünk lesz a legérdekesebb az egész világon.

Felette vonzónak igérkezik az őslénykert Lendl tervezete szerint. Ebben a helyenkint nádas és fás sűrűségekkel borított ligetben látjuk majd a régen kihalt ősvilági óriástestű és különös alkotása állatfajokat természetes nagyságú szobrok alakjában és az akkori természetes környezetben. Hogy ezek az őskori szörnyek mennyire érdeklik a közönséget, tudjuk a nemrég lezajlott „lochnessi szörny" esetéből. E csodáról a világ összes lapjaiban hirdetett mesék az érdekelt skót vidékre a három téli hónap alatt több, mint 200 ezer turistavendéget hoztak, ami milliók bevételét jelentette a kis skót falura nézve. Lendl nem éri be azzal, hogy az itt kiállítandó őslényeket névszerint felsorolja, hanem tüzetesen elmagyarázza azt is, hogyan lehet és hogyan kell ezeket az állatokat cement beton szobrok alakjában elkészíteni. Ő ennek módját a Hamburg stellingeni állatkertben ismerte meg, ahol legelőbb kisérleteztek ilyen óriás állatszobrok elhelyezésével. A legnagyobb ily őslénykertet legutóbb Los Angeles kaliforniai főváros külső határában létesitették, ami ott minden várakozást meghaladó nagy idegenforgalmat eredményezett.

Ezekben rövidesen ismertettem a tudományos kertek tervét, amint azt Lendl Adolf munkájában elgondolja és legközelebb áttérünk magának a nagyszabású Természettudományi Múzeum épületének tervezet berendezésére.

Curcomission — Buda

— Budapesti gyógyhelyi bizottság —

Ma már nyugalomba vonult, budai orvos irja nekünk az alábbi levelet, aki évtizedeken át járta a világ gyógyfürdőit és már ezelőtt 30 évvel sok érdekeset irt meg lapunkban Buda fürdővárosról.

Egyik új törvényünk, az úgynevezett fürdőtörvény, elrendeli, hogy minden gyógy- és üdülőhelyen

GYÓGYHELYI BIZOTTSÁG

állittassék fel. De kimondja ez a törvény azt is, hogy a miniszterium felhatalmazást kap arra, miszerint Budapest székesfőváros területén a gyógyhelyi bizottságról szóló paragrafust módositásokkal léptesse életbe. Hogy a gyógyhelyi bizottságról szóló, ez a rendelet még mindeddig nem látott napvilágot, annak több nyomós oka van. A legfontosabb ok az, hogy még mindeddig nem alakult ki egységesen az a vélemény, amely minden vonatkozásaiban helyesen megoldhatná a budapesti gyógyhelyi bizottságok problémáját.

A fürdőtörvény értelmében a gyógyhelyi bizottság az azon a helyen működő fürdőegyesületre is átruházható. Ezt Budapestre vonatkozólag egyes tényezők nem vették helyesnek, mert Budapest nemcsak fürdőváros, hanem főváros is, sőt ipari centrum.

A fürdőváros csendes forgalom lebonyolitását kívánja; a por, füst nélküli jó levegőt első követelményeként. Minden nagyváros gyakran politikai demonstrációk és felvonulások szintere, amit a fürdőhelyen föltétlenül el kell, hogy kerüljünk.

Nehéz kérdés minden gyógyfürdőn és üdülőhelyen a törvény által biztositott gyógyhelyi díj (kurtaksa) beszédésének kérdése. A budapesti szállók, penziók eleve tiltakoztak, hogy azokat a vendégeiket, akik csak, mint idegenforgalmiak, vagy átutazók jönnek Budapestre és így a fürdőkhöz semmi közük, gyógyhelyi díjjal sujtsák.

De legnehezebb a más és más tulajdonban levő gyógyfürdőknek maguknak egy nevezőre való hozása, mert a helyzet — ahogy köztudomású — az, hogy a székesfővárosnak vannak fürdői és forrásai: Szent Gellért, Rudas és Széchenyi fürdők, — a másik része magánosoké: Szent Imre, Király- és Római fürdők, — vagy részvénytársaságok: Szent Lukács-fürdő, Erzsébet Sósfürdő, — egy fürdő pedig a Közmunka Tanácsé: a Szent Margitsziget. Nem szólok azokról az ásvány- és gyógyvizekről, amelyek Budapest területén fakadnak: a budai Mária-forrás, a keserűvizek, a Kerékcsárda-forrás, stb. Ma az a helyzet, hogy minden forrás- és fürdőtulajdonos maga végzi a reklámját, maga parkozza a vidéket, tartja rendben az oda- és elvezető utakat, holott ezeket a kérdéseket egységesen kell elintézni, ami a vagyoni nagy eltérések miatt nehéz ügy.

Budapest fővárosnak kell dominálo szerepet juttatni a gyógyhelyi bizottság megalakításánál, emelett a többi fürdő és gyógyforrás sem jár rosszul. A főváros lendülettel tudja a fürdőügyeket előbbre vinni és az a nagy propaganda, amely Budapest összes fürdői érdekében, úgy a bel-, mint a külföldön megindul, áldást hoz minden budapesti fürdőre és gyógyforrásra.

Dr. Belátusz.

A Mátyás Templom sisakja

Rövid hiradás jelentette, hogy Buda képének, illetőleg világszép látványt adó körvonalának jellegzetességét a köznyelven „Mátyástemplom" néven ismert, a Boldogasszonyról elnevezett „Koronázó Templom" tornyának sisakját lebontják, mert a sisak omló, málló faragványai olyan sűrün zuhannak le, hogy a járókelők testi épségét veszélyeztetik. A hir nem szól arról, hogy mi a terv a sisak ujbóli felrakására vonatkozólag? Bizonyos, hogy nem hagyják csonkán a tornyot és a sisakot ujból felépitik. Az is bizonyos, hogy nagyon sok európai régi műemléknek az a közös sorsa, hogy faragványai állandóan omlanak. Tudjuk, hogy a világhirü milánói Dóm éppen ugy állandó restaurálásra szorul, mint a bécsi Szent István templom, amely mellett, amióta fennáll, állandó kőfaragó mester műhely működik és szakadatlanul pótolja a leomlott köveket. Igen ám, de ezek a régi műemlékek évszázados dolgok, mig a Koronázó templom kövei még hetven esztendősek sincsenek. Sajnos e kövek nem elsőrangu mészkövek, hanem olyanok, melyek a levegőn magától folyó málás következtében is, de a gótikus faragványmélyedésekben összegyülő és ott télen megfagyó esővíz és hólé következtében is szakadatlanul repedeznek. Ugyanez a sors vár az Országház és a Halászbástya köveire is, amelyek még silányabb anyaguak. Nem volna-e ajánlatos, hogy a „Mátyástemplom" sisakjának faragott mértműves köveit időálóbb műkőből öntenék le? Ezáltal rengeteg költség volna megtakaritható, hiszen a kövek keresztmetszetenként ismétlődnek, tehát egy mintára több kő volna leönthető. Ezek valamely időálló és időjárás álló sima anyaggal is bevonhatók, az egész eljárás olcsóbb és gyorsabb és a kősisak kevésbé volna kitéve a szélsőséges budai tél és nyár romlasztó hatásának. Sokat vitáznak azon, mi időjárás állóbb: — az elsőrangu mészkőfajták-e, vagy az öntött műkövek? Itt azonban nem ez a kérdés, hanem az, hogy a lebontandó sisak minél hamarabb és minél olcsóbban legyen pótolható s emellett hosszu időre legyen tartós. Szobornál lehet kérdés, hogy helyesebb-e a műkő, avagy a terméskő? Itt azonban nem szoborról van szó, hanem nagy magasságban levő faragásokról, egy olyan toronysisakon, melynek kőanyaga uj, nem történelmi, mert azt az egész templommal együtt modern időkben, modern épitőművész tervezte, magukhoz a sisak köveihez tehát nem fűződik az erkölcsi érték, ami magához a templom helyének multjához és a mai uj templom helyén állott az 1870-es évek elején oktalanul lebontott régi templom fűződik.

Bevilaqua Borsody Béla dr.
a Műemlékek Orsz. Biz. levelező tagja.

A dunántuli nyaralás és az egységes magyar bortipus

A magyar nyaralóhelyek problémáira vonatkozó politika legfontosabb kérdése az volna, hogy a magyar pénzt ne Ausztria fürdői szivják fel, vagyis hogy nyaralóink százezer számra ne Ausztriát árasszák el, hanem a bűbájos Dunántúlt. Éppen ellenkezőleg, nekünk kell ide csalogatni a külföldieket. A külföldi ember azonban mind jó borivó. A nagy sörivónak hitt bajorok, frankok, főleg azonban a rajnavidékiek nagy borivók is. A francia a borivás klasszikus nemzete, nem is szólva a magyar emberről, aki vidéken és nyáron ugyancsak nem veti meg a zamatos bort. Fontos volna, hogy úgy külföldi, mint belföldi nyarlóinkat a Dunántúl kies vidékeire a magyar bor csalogassa, ennek azonban nagy akadálya van és ez az, hogy magyar bortermelésünk máig teljesen szervezetlen, a magyar borpolitika máig nem nőtte ki gyermekcipőit. A sörgyárak erős szervezettségével szemben nincs egységes borfrontunk és nincs egységes, határozottirányú bortermelési politikánk. Külföldön minden borvidéken egységes bortipust teremt meg az illető ország földmüvelési kormányzata. Igy van ez akár a francia Médoc, a Cognac, Lyon, vagy a Champagne vidékén Franciaországban. Igy van ez Németországban a Rajna, vagy a Mosel vidékén is. A gazdákat a kormányzat kényszeríti, hogy egy-egy borvidék évi járata egységes legyen, illetőleg, hogy azonos legyen az előző év termésével. Az egységes tipus kialakítása egységesítést talál a termelhető és termelendő tőkefajták megállapitásánál, egységes kapálási és metszési időszakot állapitanak meg, egységes a szüret ideje, a must keverése is. A bort lemérik és cukortartalom, valamint egyéb alkotórészei szerint egységesítik. Ez által érik el, hogy az egyes borvidékek fajtája valóban „Márka" lesz, vagyis bármilyen mennyiségben évtizedeken át ugyanaz a minőség kapható.

A *tervgazdálkodást* valójában a nyugateurópai bortermelés honosította meg. Most, amikor nálunk is annyi szó esik a tervgazdálkodásról, bortermelésünk megmentése, versenyképessége és kivitelre alkalmassága érdekében bizonyára a legfontosabb és legsürgősebb teendő az lenne, hogy földmüvelésügyi kormányzatunk az államhatalom erejével (ha jó a jótanács és a felvilágo-

Budán:
II., Margit-körut 6. sz.
(Zsigmond-utca sarok)
Telefon: 52-0-36.

sítás, nem használ) kényszerítené bortermelő gazdáinkat arra, hogy elpusztul a magyar bortermelés, ha egységes bortipusokat nem teremtenek. Manapság mindennek az ellenkezőjét tapasztaljuk. Egy-egy borvidékünkön annyiféle bor terem, ahány a gazda, illetőleg (némi túlzással), ahány hordó van. A gazdák ötletszerűen termelnek ilyenolyan fajtát, aszerint, amint egyik, vagy másik falusi, kisvárosi, vagy nagyvárosi korcsmáros vevőjük inye és kereslete diktálja ezt. Igaz, hogy ezek a borok nagyszerűek. Igaz, hogy az íznek, zamatnak és illatnak szinte hihetetlen változatosságát mutatják. Bortermelőink azonban nem veszik észre, hogy ez a tény bortermelésünk elmaradottságának, naivitásának, falusias kiskoruságának a jelensége. Nem veszik észre, hogy az ezernyi borféleség, mely nálunk tapasztalható, csak a kiskorcsmák egymás ellen való konkurrenciáját segíti. Nem látják be, hogy szépen szóló szóbeszéd a magyar borkivitel fokozása, mert a külföldiek csak ezer hektoliteres tételekben vásárolnak, már pedig az a helyzet, hogy egyik borvidékünkön legfeljebb csak néhány száz hektoliternyi egységes bor van egyszerre raktáron, leszámítva egy-egy magasabb kulturájú, állami gyámkodás alatt álló vidéki gazdaszervezetet. Magyarország nem bír el legfeljebb 8—10 borfajtát. Ezeknek azonban egységesnek kellene lenniök. Ennek az egységnek feltétele a bortermelők megszervezése és pedig elsősorban az egységes vidéki magyar bortipusok kialakítása tárgyában. Egységes fronttá kellene tömöríteni a bortermelő gazdákat, hogy minden borvidék minden évben egy és ugyanazt a bortipust állíthassa elő. Errenézve számtalan kisérlet történt eddig is, a kérdésnek nagy irodalma van, a magyar bortermelőket azonban közönyükből nem sikerült felrázni. Pedig ez lenne az első teendő.

Dubonai Pál

SZENT GELLÉRT
GYÓGYFÜRDŐ
Vízgyógyintézet,
Külön férfi és női osztály.
A legmodernebb berendezés.
Szakképzett személyzet.

A haldokló Tabánról

jelent meg legutóbb költői leírás a „Paris Soir"-ban, Georges Oudard ujságíró tollából. Elmondja, hogy a lebontott részeken már csak néhány téglaoszlop áll, amelyekhez valaha a gázlámpákat erősítették. Azért kegyelmeztek meg ezeknek időlegesen, hogy ne maradjon világítás nélkül a környék. „Ugy hatnak ezek az oszlopok tetején imbolygó fények, mint egy ravatal körül égő gyertyák. . ." Megemlékezik Casanova tabáni házáról, meghatottan említi fel a néhai jó Rudolf bácsit, aki valaha lámpával kisérte haza a tabáni kocsmák jókedvűen tántorgó vendégeit. Nagyon dícséri a Kakuk- és az Albecker-vendéglőt. Megállapítja, hogy a tabáni kiskocsmákba kizárólag szerelmespárok járnak és elandalodik ezeknek a helyeknek hangulatos báján. Legnagyobb dicséretet a magyar konyhának juttatja. Eredetinek, sajátos ízűnek és valóban nemzeti jellegűnek mondja a főztünket. Némi fantáziával a magyaros ételeken keresztül próbál történelmünkhöz közelebb jutni... Hosszasan leírja ilyen szempontból az egyes fogásokat, aztán megemlékezik az italokról, amelyek közt a tokaji aszunak, a vörös borainknak és főként a barackpálinkánknak juttatja a pálmát. A cigányzene méltatásával zárja le a cikket. Érdekes a Szent Koronáról szóló írása, ahol megállapítja, hogy ez az ország szimboluma. Ezért is rejtik el a magyarok a profán szemek elől, mint a miséző pap a szentostyát. Hosszasan taglalja, hogy a Szent Korona misztikuma determinálja az ország egész politikáját és hogy a revizió kérdése is ezzel függ össze. Aztán rátér a Vár hagulatának érzékeltetésére. „Szinte vidéken érzi itt magát az ember", — írja és nagyon méltányolja a csendet, amelyet alig zavar meg a közlekedési eszközök lármája. Nagyon tetszik neki az egész negyed előkelősége és a régi házak bájos udvarai. „A modern stilus teljesen hiányzik itt, kivételt csak egyetlen, nevetségesen ható épület jelent", — írja és alighanem a Levéltárra céloz. Várbeli beszámolóját a Russwurm-cukrászda dicséretével végzi. — Igy idézi ezt a kitünően szerkesztett „Pesti Városháza" című ujság.

(R. S.)

HUSVÉTI SONKA
STEINERNÉL!
II. Szilágyi Dezső-tér 4
III. Zsigmond-utca 92

HIREK

Ünnepet ült és közgyűlést rendezett e hó 18-án a „II. kerületi Iparoskör", amely fennállása óta gondosan ápolja a nemzeti hagyományokat és tartja fenn a budai iparossághoz méltóan a maga társaskörét. Ezévben is komoly keretek között ülte meg a márciusi ünnep évfordulóját, amelyen az ünepi beszédet Petracsek Lajos országgyűlési képviselő helyett, akit az egységes párt érdeke vidékre szólitott, lapunk szerkesztője Viraág Béla mondotta és lapunk munkatársa Demeter Sándor tanácsos szavalta el nagy hatással Kiss Menyhért „Magyar Miatyánk"-ját. Az ünnep műsorán szerepelt még Hengl Annus pompás zongorajátékkal és énekkel szép irredenta dalokat adva elő. Aztán jöttek a fiatalok Bisy Béla, Horváth Erzsike, Mészáros Ilonka és Mati Károly, akik fiatalos lelkesedéssel szavaltak szép hazafias költeményeket. Az ünnepet Váli Gábor ügyvezető elnök nyitotta meg, felolvasta Petracsek Lajos és Lendl Adolf leveleit és ő is fejezte be meleg szóval köszönve meg a közreműködők szereplését. — Az ünnepet közgyűlés előzte meg, amelyen Váli Gábor elnök utalt az iparosság nehéz helyzetére, Bisy Gyula titkár olvasta fel évi jelentését és a pénztári jelentést is, amelynek alapján elfogadták a folyó évi költségvetést és megadták a fölmentvényt. A buzgó könyvtáros Tóth Elemér könyvtári jelentését is köszönettel vették tudomásul. A választás meghagyta a régi elnökséget és tisztikart és társelnöknek választotta meg Tihaméry Kálmánt, a Seiffert Kávéház tulajdonosát, a választmányba Binder György asztalosmestert. Grenyó Bertalan ügyvezető elnök beszámolt az épitőipar aznap tartott nagy-gyüléséről, amely a 30 éves adómentesség ügyével foglalkozott. Inditványozta, hogy az iparosság üdvözölje Kozma Jenőt, aki az adómentesség mellett szólalt föl és üdvözöljék egyuttal — az iparosságnak ezt a fontos kérdését oly buzgón szolgáló — Budai Naplót is. Inditványozta továbbá, hogy Fabinyi Tihamér minisztert üdvözölje, mint a kör diszelnökét és jótevőjét, aki eddig nem tapasztalt módon és mértékben szolgálja az iparosság érdekeit. Utalt beszédében a Viziváros és az Országut elhanyagolt állapotára és az ottani lebontásra alkalmas viskók, valamint a háborus barakkok, amelyek 15 év óta szégyenfoltjai ennek a városnak, sürgős lebontására és az országuti városrészen áthaladó széles utcák épitését követelte. A közgyűlés és a Nemzeti Ünnepet követő társasvacsorán nagyon kedves hangulatban éltették Kozma Jenőt, Petracsek Lajost és Lendl Adolfot.

A jánoshegyi drótkötélpálya megépítéséért a Beszkárt és Hantos mérnök vállalkozása vetekszik. A magánérdekeltség most azt szeretné elérni, hogy a főváros engedjen rideg magatartásából, mérsékelje a szigorú feltételeket és tegye lehetővé számára a jánoshegyi drótkötélpálya megépítését. Idegenforgalmi szempontból is fontos lenne a vasút megvalósítása, de a munkaalkalmak teremtése szempontjából sem megvetendő a félmilliós közmunka.

Lendl Adolf nyomába indultak el sokan Budáról, de Pestről is megtelepedtek Keszthelyen, hogy ott redukált nyugdíjukból jobban megélhessenek. A „BALATONI KURIR" jelentése szerint, Keszthelyre eddig több mint 300 nyugdíjas család telepedett meg és mintegy 188.000 pengőt hoz nekik havonkint elsején a posta, amelyet természetesen ott költenek el és Keszthely évi forgalmában nagy számot jelent ez a két milliót is meghaladó összeg. A Keszthelyen élő nyugdijasok társaságot alkottak, amelynek élén *mádi Kovács* Ferenc ny. tábornok áll és legutóbbi összejövetelükön *Palócsay* Gyula posta-főfelügyelő mondotta el ezeket az érdekes adatokat a most kialakuló magyar Grácról, amivé Keszthely fejlődik *Reischl* Imre keszthelyi városbiró gondossága és *Lendl* Adolf dr. jó példája alapján.

Legkedveltebb kirándulóhelye a Hűvösvölgynek a „Szép Veronika" vendéglő, mert könnyen megközelíthető villamossal és autóbusszal egyaránt és tulajdonosa, v. Baranyay József mindent elkövet vendégei kényelmére. Ételei és itálai elsőranguak és rossz idő esetén nagyszerű fedett helyiségekkel rendelkezik.

Az új barlang a Törökvészen részint a II., részint a III. kerülethez tartozik. Hosszabb idő óta rendkivül fontos volna a barlang műszaki felkutatása, mert nem ismerik az alakulását, vonulásának irányát, magasságait, mélységeit és igy az a veszély fenyeget, hogy új épitkezésnél, esetleg az alapzat ásásánál komoly komplikációk állhatnak elő. Eddig mindegyik kerület elhárította magáról a felelősséget azzal, hogy nem hozzája tartozik az intézkedés joga.

A Frontharcos Szövetség buda-lágymányosi főcsoportja vasárnap este a Gellért-fürdő kupolacsarnokában disztáborozást rendezett. A disztábor alkalmával vitéz Marcsekényi Imre mondotta az ünnepi beszédet, amelynek elhangzása után József királyi herceg, mint hajdani hadvezér és hűséges szerető bajtárs üdvözölte a frontharcosokat.

A Gyóni Géza Társaság értékes irodalmi délutánt rendezett e hó 13-án Budán. Balogh István elnök szárnyaló megnyitója után Kiss Ferenc a Nemzeti Szinház művésze szavalt el művészettel három szép Gyóni verset. Pethes Hanna operaénekesnő Mikus-Csák István zeneszerző zongorakisérete mellett énekelt operaáriákat. Gyurói Nagy Lajos az ismert poéta pap, aki Gyóninak iskolatársa s életirója, magas nivóju irodalmi essayt olvasott fel a háboruk nagy daloskáról. Vályi Nagy Géza katona poéta néhány hangulatos versét olvasta fel. A műsort Komáromy János ismert elbeszélő „Reggeli részletek" cimü munkájának a felolvasása zárta be. (G. D.)

LORGNONOK Zibrinyinél I., Attila utca 8

A **sötét Alagut** a Krisztinavárosnak, sőt az I. kerület nagy részének fő közlekedési vonala. Naponta mintegy 10.000 ember megy át rajta gyalog. Ennek a tömegnek az egészségügyi kivánalmait kellene jobban figyelembe venni. Aki egyszer végig megy ezen az alaguton gyalog és végigélvezte annak minden bűzét, lármáját, félelmetességét, az hibáztatni fogja ennek a sötét lyuknak a felügyelőit. Sürgősen kell elintézni teljes füsttelenitését, zajtalanitását és föltétlenül tisztábban kell tartani, mint ma, nem elégedve meg azzal, hogy egy durva seprüvel a port a földről a levegőbe kavarják, hogy igy a felsepert port — nem a szemetes kocsi —, hanem a gyalogjárók tüdeje hordja szét. — Világosabbá is kell tenni. Vagy talán azért hagyják félhomályban, hogy a piszkot, port ne lássa a közönség? Igy irják ezt nekünk, akik gyalog járnak az Alagutban.

Liszt, tojás, vaj, hüvelyes áru és alföldi módra készült házikenyér, valamint a legjobb tiszavidéki hengermalmi lisztek és különleges rétesliszt a legolcsóbb áron állandóan kaphatók.
DIÓ és MÁK húsvéti nagy vásár
FRANCK MARGIT
II. Markovich Iván utca 4.
(a Batthyány mozgó helyén.)

Tavaszi különleges modelljeink megérkeztek!
DIÓSI CIPŐSZALON
VI. Teréz-körut 1/B.
Cimre ügyelni!

A legfrissebb vajat, sajtot, tojást, tejfelt, tejszint és halkonzerveket telefonhívásra azonnal házhoz szállitom.
PAUNCZ ANDOR
, HORTHY MIKLÓS UT 21, - TEL. 683-28

ESTÉNKINT
EUGEN STEPAT
a rádióból közismert
OROSZ ZENEKARÁVAL
hangversenyez a
SZEIFFERT KÁVÉHÁZBAN

RÉGI
SZÉP VERONIKA VENDÉGLŐ
I, Hidegkuti út 20
83. vill. megállónál, 5. autóbusz megálló
Kitünő ételek és italok
Különleges alkalmakra nagy termek

DÖRNER LÁSZLÓ
TENISZ SZAKOKTATÓ
II., FŐ-UTCA 51, I. EM. 1
TENISZ SZAKÜZLET
JAVITÓ MÜHELY
Legjobb magyar, olasz, francia, belga és angol ütők P 16.-tól
HUROZÁS — JAVITÁS
A BUDAI NAPLÓ olvasói 5 százalék engedményben részesülnek.

Kályhás! Minden szakmabeli ügyben forduljon a régi jóhirü céghez
I., Logodi u. 19. Telefon: 53-0-33 Béres Márton

UTAZÁS A PROTEKCIÓ KÖRÜL

— Benedek Sándor előadása a BUDAI POLGÁRI KÖR borgazdaestélyén —

A panama és a protekció nem azonos fogalmak, mégis a közéletben gyakran összecserélik.

A panama a Panama csatornától vette nevét, melynek építésénél óriási visszaéléseket követtek el. Azóta panamának hívnak mindennemű, főként gazdasági vállalkozást, amelynél csalnak és vesztegetnek. A panama faji jellege tehát a bün és megtorlása a büntető biró hatáskörébe tartozik. A franciaországi Stavisky-féle botrányokat csalásokból és vesztegetésekből szőtte egy világkalandor, ezek tehát panamák, melyek kiáltanak a biró után.

A protekció a panamánál ártatlanabb, sőt nyelvtani jelentése szerint egészen ártatlan. A protekció ugyanis latin szó, mely pártfogást, támogatást jelent, már pedig a küzdőket támogatni, a gyengéket segíteni nemes indulat. Az angol történelem bizonyára ebből a nyelvtani értelmezésből indult ki, midőn a nagy szabadsághőst, Cromwell Olivért, Anglia, Skócia és Irország protektora cimmel tisztelte meg. Ezt az értelmezést azonban elsepérték az ujabb századok s a mai közfelfogás szerint, a protekció olyan pártfogást és segítést jelent, mely valamely személyes előny, vagy hivatali állás elnyerésénél a mások erősebb jogával, sőt a közérdekkel szemben is érvényesül.

Az emberi természetből folyik, hogy protekció mindig volt, ma is van és mindig lesz. Terjedelme azonban az egyes népek társadalmi és nemzeti szervezete és az uralkodó közszellem méretei szerint alakul és változhatik. Angliában régebben a közvélemény nem tartotta illendőnek valakit kinevezésre ajánlani, de már Todd A. azt irja: „A parlamenti kormányrendszer" című híres munkájában, hogy az angol miniszterek képviselői állást nagy városokban nem vállaltak, hanem távoli vidékekre menekültek a protekció elől. A protekció ellenszeréül hozták be Angliában az úgynevezett versenyvizsgát is, mely abból állott, hogy az államtitkár a pályázók közül 10—12 egyént kiválasztott s ezek egy bizottság előtt vizsgát tettek. Aki megfelelt, azt kinevezték.

Ausztriában szintén burjánzott a protekció. Bizonyságul egy vidám történetet elevenítek fel Ferenc József idejéből. A császár kikocsizott s a nyitott kapun át a császári hintó mellett rohant be a Burgba egy elszabadult ökör. A császár mosolyogva fordult a szárnysegédjéhez: No, mit fognak erre mondani a kedélyes bécsiek? A feleletet hamar meghozta a Kikiriki című élclap. Első lapján lenyomatta az egész jelenetet ezzel az aláirással: „Az első ökör, mely a Burgba protekció nélkül bejutott." Ugylátszik, hogy a protekció szelleme fennmaradt a köztársaság alatt is, legalább Seupel kancellár székfoglaló beszédében azzal fenyegette meg a protektorokat, hogy nevüket jegyzékbe véteti és publikáltatja.

A középkorban a mi Budánk királyi székhely volt s a budai biró nagy hatalom. Olvastam valahol, hogy egy Mendel nevű budai lakosnak igen fontos ügye volt a biró előtt és hogy ebben az ügyben hét protektor járt közbe, még pedig a király titkára, a budai várnagy, a kincstárnok, a plébános, a pécsi püspök, a primás s végül maga a király. Ebből nyilvánvaló, hogy Budán már ekkor is virult a protekció, amely aztán a török uralom alatt, amikor olyan jelentős szerepet játszott a baksis, még növekedett. Nem veszthetett nagy forgalmából a török uralom bukása után sem, midőn Buda lett a legfőbb kormányhatóságok gócpontja, ahová gyakran feljártak kilincselni a vármegyéknek állami méltóságokba tartető urai és ezeknek protektorai. Az 1873. évben pedig megtörtént Buda, Óbuda és Pest egyesítése, s kialakult Budapest főváros törvényhatósága. A törvény szerint, Budapestnek 400 bizottsági tagja volt s minden egyes bizottsági tagnak megvolt a maga rokonsága, baráti köre és magánérdeke. Nem csoda tehát, ha a főváros egyesítése ujabb lendületet adott a protekciónak is. Mesebeszéd az, hogy a városházán a mai protekciós rendszer csak a háború után alakult ki és az egészen új telepités. Én 1892-ben lettem bizottsági tag s az voltam 23 esztendeig. Saját tapasztalatom tehát, hogy akkor is búján tenyészett a protekció vad virága és hogy akkor is voltak hatalmas törzsfőnökök. Azzal a különbséggel, hogy Kozma Jenőt akkor Heltai Ferencnek, Wolff Károlyt pedig Vázsonyi Vilmosnk hívták.

Hogy milyen hatalom volt Heltai Ferenc, a későbbi főpolgármester, erre nézve elmondok egy érdekes esetet, melyet Wekerle Sándortól hallottam, amikor a közigazgatási birósághál elnököm volt, én pedig a tanácsában referáltam. Wekerle Sándor igy mondta el: — „Tavaly rendes szokásom szerint Dánoson nyaraltam s ott meglátogatott egy monori községi főjnok. A székesfővárosnoz pályázott valami állásért s a pártfogásomat kérte. Jóravaló fiatalembernek ismertem s megigértem neki, hogy majd szólak a polgármesternek. Láttam, hogy a fiu nem volt nagyon elragadtatva s csakugyan ki is rukkolt vele."

— „Hálásan köszönöm a kegyelmes uram jóságát, de ne tessék haragudni, ne a polgármester úrral méltóztassék beszélni, hanem a nagyságos Heltai Ferenc úrral. Akkor bizonyosan meg is leszek."

— „Elnevettem magamat, de mégis irtam Heltainak s a fiú kivánsága teljesült."

Azt is merem állitani, hogy a protekció nem nagyobb a városházán, mint a parlamentben. Tury Béla országgyűlési képviselő szavai, hogy a képviselők mintegy ügynökei kerületeiknek". Vannak képviselő barátaim, akik rendszeres bürót tartanak fenn, iktató és postakönyvekkel, szakreferensekkel, gyorsiró vagy gépiró kisasszonyokkal.

A protekció merész rohama ellen az egyes miniszterek egymás után adtak ki körrendeleteket, melyekben a protekciókeresést eltiltották, sőt azzal fenyegetőztek, hogy a protegálást az illető pályázó hátrányára fogják betudni. Lukács László pénzügyminiszter 1897 és 1900 évben, tehát kétszer tiltotta el a kivülről jövő ajánlgatást. Sikere persze nem lett, mert hiszen ő maga egyidejüleg a rangsorban 129-ik segédtitkárt nevezte ki titkárnak, s azzal bebizonyitotta, hogy a protekciónak értéke van. De történt törvényhozási beavatkozás is. Az 1901. évi XXIV. tc. 13. §-a szerint, a kormánynál országgyűlési képviselő nem járhat közbe olyan ügyekben, melyek címek, kitüntetések és rendjelek adományozására vonatkoznak. Ugyanez a törvényhely rendeli, hogy kinevezésekre vagy előléptetésekre vonatkozó közbenjárást a miniszterek senkitől sem fogadhatnak el. Persze ennek a törvénynek sem volt meg a kivánt eredménye s a legujabb összeférhetetlenségi törvényjavaslat, amelyet ugyan letárgyaltak, de — ágylátszik — kátyuba került, az 1901. évi törvény 13. §-át elejtette, kifejezetten azért, mert az ebben foglalt tilalmak, szankció hiányában kellően nem érvényesülhettek és egyelőre bajos is lenne azoknak érvényt szerezni. Ezzel a protekció uralma továbbra is biztositva van.

Ez a körülmény könnyebbé teszi nekem azt a vallomást, hogy a protegálást én sem kerülhettem el és hogy protektori pályám megelőzte azt az időt, midőn sorsom a politikai életbe sodort. Hiszen 21 évet töltöttem közigazgatási szolgálatban s ebből 8 évet a minisztériumban. Már pedig a minisztérium a jó vidék szemében mesebeli tündérkirályság. Aki odajut, az nagy úr, annak minden csak egy szavába kerül. Ilyen túlértékelés mellett, volt alkalmam fogadni a rokonokat és barátokat, a rokonok barátait és a barátok rokonait. Egy öregedő kisasszony azon a jogcímen fordult hozzám, hogy hajdanában-danában a kedves nagymamájának udvaroltam. Egy fiatal díjnok pedig arra hivatkozott, hogy mikor államtitkár lettem, a dekrétumomat ő készítette el s a nevem kezdőbetüit gyönyörű rózsaszinre festette ki. Egy Benedek néven jelentkező atyafiról pedig kiderült, hogy régebben libamájat árult a Rombach utcában s akkor Slézingernek hívták. Ha nem unalmas, még beszámolhatok egy pár vidám esetet.

Egy régi tanulótársam, ki ref. pap lett az Alföldön, levelet intézett hozzám. A levél két ivből állott s apró sűrű betükkel volt teleírva. A tartama pedig röviden a következő volt: A káplánjának az atyja vegyes kereskedő Hagymabolháson. Uzlete „a fekete kutyához„ van cimezve. Egyuttal lerakata a retekbolhási fénymázgyárnak. A retekbolhási gyárosnak van egy nevelőnője, a szép Juliska. A szép Juliskának pedig van egy fiu-testvére, a Jóska. Igen jeles fiu, aki kitüntetéssel tette le a pótérettségi vizsgát. Ezt a Jóskát legyek szives a retekbolhási adóhivatalhoz adótisztnek kineveztetni, hiszen csak egy szavamba kerül. De hát ez az egy szó sem volt szükséges. Igazi csallóközi szerencsém volt. Két nap mulva levelet kaptam a barátomtól, mely három ivből állott. Ebben arról értesitett, hogy a szép Juliska a gyáros fiával megszökött s igy az egész kinevezési ügy tárgytalanná vált.

Egy másik furcsa eset a III. kerületben történt ahol 32 esztendeig laktam. Éveken keresztül egy állandó borbélyom volt. Mondjuk, hogy Kleinnek hivták, pedig lehet, hogy Grósz volt. Jóravaló ember volt s derék családapa, aki összehozott nyolc gyereket. Csak egy nagy hibája volt, az t. i., hogy nem tudott — borotválni, nehéz volt a keze s kegyetlenül bánt az arcbőrömmel. Többször akartam rajta túladni, de nem vitt rá a lelkem a nyolc gyermek miatt. Persze ezeknek én lettem a protektora. Két fiut elhelyeztem a hajógyárba s a legnagyob leányt beprotezsáltam a dohánygyárba munkásnőnek. Klein ur azonban egy borotva-operáció után ujból előállott, hogy sok a gyerek, kevés a kenyér, segitsem be a legkisebb leányát, a Jucikát a József árvaházba, ahol már van egy rokongyerek, a Füge Pista s nagyon jó ellátásban részesül.

— De hiszen a kis Jucika nem árva.

— Már hogyne volna árva, követem alásan, mikor mindakét nagyapja és mindakét nagyanyja meghalt.

— De hiszen a kis Jucika nem fiu, s a József fiuárvaház.

— Nem tesz semmit, követem alásan, hiszen olyan erős, hogy földhöz veri a fiukat.

Ennek dacára, azt a protekciót lefujtam s minthogy a kommunisták kidobtak a saját házamból és elköltöztem a II-ik kerületbe, a Klein urral való viszonyom megszakadt, persze a protekció is. Ezt alkalmasint az én tisztelt barátom, Kozma Jenő örökölte. Igy kell lenni, mert a billiárdszobában már láttam az öreg Kleint. Nekem azonban nem köszönt.

Mennyivel hálásabb anyagból volt gyurva az én iskola pajtásom, Berti nyugalmazott honvédkapitány. A téli dohánybeváltásnál szeretett volna ideiglenes megbizatást kapni. Eljött hozzám a pénzügy-minisztériumba, én pedig bemutattam Toepke Alfréd államtitkárnak, aki azonnal kiküldte Kápolnára. Amint a dohánybeváltás véget ért, jelentkezett nálam s hálásan köszönte a sikeres protekciót. Láttam, hogy izget-mozgott, hogy még szeretne valamit mondani. Végre kibökte:

— Kedves Sándor, ne haragudj, de hoztam ám valamit. Itt van az előszobában. Egy bőrönd fáin muskotály dohány.

Elképedtem. A miniszteriumban dolgozott akkor egy csomó finánc és ez az ember ide hozza a szűz dohányt! Összeszidtam az ipsét s föllélegzettem, midőn az utca ablakon át láttam, hogy tovább lohol a jövedéki kihágást jelentő bőrönddel. Egy pár nap mulva találkoztam a folyosón Toepkével, aki azzal szólitott meg, hogy „no az a te honvédkapitány barátod fene gyerek". Megdöbbentem. Csak nem vitte tán Berti az államtitkárhoz azt a bőrönd — dohányt? Hát nem vitte, hanem volt Toepkénél is s ennek ama kérdésére, hogy mit tapasztalt Kápolnán a dohánybeváltás körül, igy felelt:

— Kérem, méltóságos államtitkár ur, Kápolnán **nagyon rossz a bor.**

Toepke sokáig emlegette ezt az esetet s a következő évben ugy intézkedett, hogy Berti olyan helyre menjen dohánybeváltásra, **ahol jobb a bor.**

Igérem, hogy amit most el fogok mesélni, az utolsó lesz. Mikor 1913-ban képviselőnek választottak, volt egy kitünő kortesem, egy kántor. Cantores amant liquores, mondja a latin közmondás. Ezért a kántorok mind jó kortesek. A választás után levelet kaptam tőle, melyben tudatta, hogy a felesége rövidesen megbabázik s kérdi tőlem, hol szerezhetne be Budapesten jutányos áron egy babakelengyét. Az asszony előbb gyanusan pislogott, de mégis megvette a kelengyét és én elküldtem, mint a feleségem ajándékát. Pár hét mulva megjött a válasz. A kántor ur örömmel tudatta, hogy megjött a kelengye és a baba is, még pedig **ikrek.** Erre már nem reagáltam, hanem a feleségem egészen megnyugodott.

Kiss Béla
építőmester
III. Vérhalom-u. 28/b. Tel. 55 4-77.
Építés, átalakitás, tatarozás.
Költségvetés díjtalan.

A CSATA

„No, fiam, a lábad le kellett, hogy vágjuk,
Szenvedsz, nézz Krisztusra, Ő is szenvedett,
Foszlányokká tépték gyilkos, orosz ágyuk,
Mégis megmentettük ifjú éltedet."

„Doktor úr, szenvedni a magyarnak semmi,
Mankónak is jó egy útszéli faág,
De lelkem bélyegként fogja az égetni,
Hogy ott, hogy ott... elvesztettük a csatát!"

KISS MENYHÉRT

SZEMÉLYI HIREK

KRAY ISTVÁN báró országy. képviselő beszélt nagy hatással az óbudai Credó március 13.-i gyűlésén.

SAGMÜLLER JÓZSEF óbudai prelátus plébánost névünnepe alkalmából melegen ünnepelték hívei.

NÁNÁSSY LÁSZLÓ dr. orvos Neumann Terézről beszélt igen érdekesen a Keresztény Magyar Asszonyok vizivárosi szervezetében.

LEINER MIHÁLY óbudai segédlelkész nagyvonalú előadása volt nagyértékű műsorszáma az egyházközség hitbuzgalmi szakosztálya által rendezett művészesten.

GÁLDY (GAJDA) BÉLA, az óbudai Árpád gimnázium igazgatója beszélt nagy hatással a III. ker. ifjuságának művészestjén.

MÓRA LÁSZLÓ isk. igazgató, a kiváló költő mondotta az óbudai kath. egyházközség hazafias ünnepén a magasszárnyalású márciusi beszédet.

KABAKOVITS JÓZSEF dr. főv. biz. tag a legutóbbi tanácsülésen sürgette az új XII. (Buda-Hegyvidéki) kerület mielőbbi megszervezését.

B. SZABÓ LÁSZLÓ a Szent István Akadémiában az óbudai klarisszák történetéről adott értékes ismertetést.

WAGNER LEVENTE főmérnököt a III. kerületi elöljáróságtól a központba rendelték s helyére a II. ügyosztályból Cservenka István főmérnök került.

FLIGL JÓZSEF ismertnevü zongoraművész karitativ működésének elismeréseül a honvédelmi miniszterium háromheti díjtalan üdülést ajánlott fel Mátraházán a „Vak Bottyán" honvédtiszti üdülőben.

DEMETER SÁNDOR, lapunk belső munkatársának számvevőségi tanácsosi címet adományozta a kormányzó.

Csütörtökön este

zárjuk a lapot és igy a később érkező kéziratok csak a jövő számban jelenhetnek meg. **A szerkesztő.**

Buda visszafoglalásának negyedszázados évfordulójára a főváros nagyszabású emlékmű létesitését tervezi, még pedig lehetőleg azon a helyen, ahol a história szerint a hős Petneházy Dávid elsőnek tűzte ki a győztes magyar lobogót. Felvetődik itt az a gondolat, hogy erre az időre nem lehetne-e a *Bécsi-kapu* tervbevett restaurálását elvégezni. Ha ez sikerül, úgy a kapuból lehetne Petneházy és Lotharingiai Károly, valamint a többi hős szobraival, az ostromot és a felszabadítást szemléltető domborművek alkalmazásával az emlékművet kiképezni.

A budai XII. kerület is szeretne megalakulni, ma még gyér népessége dacára. Az előljárók értekezlete a Városmajor közelében szerette volna felállitani a hegyvidéki kerület előljáróságát, ez ellen azonban a Hegyvidék lakosai élénken tiltakoznak. Ők azt szeretnék, hogy a Ferry Oszkár- és a Böszörményi-út sarkán levő fővárosi ingatlanon építsék fel az új előljáróság épületét, mert ez a pont az 59-es és 75-ös villamossal könnyen megközelithető és valóban a kerület középpontján fekszik. A XII. kerület ma is egyike a legnagyobb kerületeknek. Az Orbánhegy, a Mártonhegy, a Farkasrét, a Városmajor, a Svábhegy, annak a Hűvösvölgy felé nyuló részei és a Délivasút mögött elterülő területek tartoznak a XII. kerülethez, amelynek több utcája van, mint bármelyik másik kerületnek. A hegyvidékiek éppen ezért a legerélyesebben harcolnak és hadakoznak azért, hogy minél előbb megépüljön a Ferry Oszkár-utca és Böszörményi-út sarkán az új előljáróság, mert ezt a pontot a közlekedéssel el nem látott területek lakossága gyalogszerrel is könnyen elérheti, míg a kerület többi részeinek lakossága számára jó közlekedési eszközök állnak rendelkezésre. Ezt az elhelyezést indokolják a népszámlálási körzetek alapján megállapitott népsűrűségi viszonyok is.

RAVASZ cukrász
I., Krisztina körút 75. Telefon: 50-2-32.
BLŐKELŐ CUKRÁSZ SZALON

A budai előljáróságok vezetői a következők: — I. ker. *Schmaderer* Oszkár dr. főjegyző; helyettese *Lindl* Zsigmond dr.; — II. ker. *Thorday* Lajos dr. főjegyző, h. *Vezér* Károly dr. főjegyző; — III. ker. *Haidekker* János dr. főjegyző, h. *Vadon* Géza dr. főjegyző; — XI. ker. *Duday* Alajos dr. (Spannberger) tanácsnok, helyettese *Farkas* Lajos főjegyző.

A XI. kerület neve érdekében lelkes felhivást bocsátott ki Horváth Richárd dr. lelkész, a ciszterci rend tagja, amelyben azt ajánlja, hogy a kerületet „Szent Imre város"-nak nevezzék el és inditványát magasröptü elmélkedéssel támogatja. Nem tartjuk valószinünek, hogy a város és Közmunka Tanács ennek az uj kerületnek a régi nevét megváltoztatná, mert nem is ajánlatos, hogy az évszázadokon át begyökerezett nevet, amelynek történelmi hagyományai is vannak, egyszerüen irattárba tegyék, sőt valószinü, hogy a „Lágymányos" név is elmarad és az uj kerületet egy néven csak **„KELENFÖLD"-nek** nevezi majd a hivatalos megállapitás.

Elvész Buda számára a fővárosnál legutóbb Joanovich Pál halálával megüresedett örökös bizottsági tagság. Két pesti vetekedik érte s budaiak szóba sem kerültek.

Határvillongás van a XI. és XII. kerület között. A németvölgyi, orbánhegyi és farkasréti közönség, nemkülönben a sashegyi is, nincsen megelégedve azzal, hogy a lágymányosi XI. kerülethez tartozzon. Ez érthető is, mert hiszen földrajzilag a Sashegynek ez a része a Németvölgyhöz tartozik, a Németvölgybe vezetnek az utak, a Németvölgyön át közlekednek a város centrumával, míg a Kelenföld felé csak a Sashegy szikláin keresztül lehetne közlekedni, ha ezen a környéken nem nyugdíjas öreg urak, hanem zergék laknának.

SZEMÜVEGEK Zibrinyinél I., Attila utca 8

Furcsa város ez a Budapest, amelynek egymilliós tömegében alig százezer a benszülött. Az állami statisztikai hivatal, amely Budapest népességi adatait dolgozza fel az 1930-as népszámlálás alapján, kimutatta, hogy Budapest lakosai közül mindössze 38 százalék az, amely ebben a városban született, 62 százalék nem természetes szaporulat, hanem bevándorlás útján növelte Budapest népességét.

A budai krónika, amely az 1468. év eseményeivel végződik a ferencrendiek budai konventjében készült s 1472-ben már nyomtatásban is megjelent. A *ferencrendiek* örök dicsősége, hogy a hazai sajtó első nyomtatott könyve az ő tudásuknak és hazaszeretetüknek alkotása és egyúttal történetünknek egyik örökös forrása.

Ünnepelt a Bibic-telep. A nagy Március emlékére — elhagyottsága feletti keserűségét félretéve — e hó 18-án ünnepies hangulatban voltak együtt a Bibic-telep lakósai. Most első izben ülték meg 1848. március 15-ét. A „Nemzeti Hiszekegy"-et Bánhelyi Ferenc szfőv. tanár vezénylése mellett fiuk és lányok kitünő összhangban énekelték el, majd a megnyitó beszéd után, amelyet Mikola Géza dr. postaigazgató mondott el, — megemlékezvén a 48-as idők nagyjairól, — több hazafias és irredenta szavalat és ének hangzott el. Közben Szirt Miklós szfőv. tanár mondotta el ünnepi beszédét, vonatkozásba hozva a nagy Márciust a mostani időkkel. Az ünnepély Izsépy Lajos reálgimnáziumi tanár záróbeszédével s a Hymnusz általános eléneklésével végződött.

Kurban-Bajrám (áldozati ünnepét, március hó 25.-én ünnepli a magyar állampolgár mohamedánoknak „Gül Babá"-ról elnevezett autonóm egyházközsége. Az ünnepet megnyitja d. e. 10 órakor istentisztelet az Esplanade szálló különtermében (III. Zsigmond utca 38.) Délelőtt 11 órakor az áldozati bárány szertartása a Gül Baba sirnál. Este 8 órakor a szegénysorsú hittestvérek számára szeretetvacsora az áldozati bárány husából. Ugyanakkor a magyar mohamedánok és pártfogóik barátaik, ismerőseik ünnepi vacsorája, amelyen családtagjaikkal együtt vesznek részt. Hív és vár mindenkit, valláskülönbség nélkül, aki hisz a Végtelenül Irgalmas Egy Istenben!

Megmozdult a Hüvösvölgy és a fürdőforgalommal kapcsolatosan követeli jogait, mint a székesfőváros régi nyaralótelepe és alpesi levegőjű üdülőhelye. Társaság van alakulóban, amely legközelebb tartja ülését és érintkezést keresett a városi politika vezéregyéniségeivel, elsősorban *Kozma* Jenő dr.-al, aki természetes pátronusa ennek a völgynek, amelynek torkolatát régi elhanyagolt állapotából egy évtized alatt kiemelte és a téglagyár helyén maradt sivár területen kedves villavárost teremtett. Érintkezést kerestek *Petracsek* Lajos dr-al, aki a XII. (hegyvidéki) választókerületnek a képviselője és a maga részéről is, úgymint Kozma Jenő a legnagyobb jóakarattal karolták föl a sok bajjal küzdő, hiányos közlekedésü, de nagy lehetőségeket kináló Hüvösvölgy ügyét.

FÉNYKÉPEK Blahosnál II., Fő utca 18

Működvelők versenye. A „Budai Iparos és Kereskedő Ifjak Kultur Egyesülete", mely az elmult évben megtartott országos működvelő versenyen első dijat nyerte, az Országos Működvelő Szövetség által ezévben is kiirt működvelői verseny próbajátékául Farkas Imre népszerű operettjét, a „Nótás kapitány"-t választotta. A folyó hó 11.-én megtartott versenyelőadáson megjelent az illusztris szerző, akit a Kör nevében Krivoss Árpád dr. biz. tag, elnök, az Országos Működvelő Szövetség nevében Morvay Jenő ügyvezető elnök üdvözölt. A szerző nagy elismeréssel nyilatkozott a budai működvelők játékáról. A főszerepeket Kanitz Viola, Marót Frigyes, Sárdy Jenő, László Mária, Tarnay Antal, Várady Árpád, Pesznecker Károly régi budai működvelők játszották.

Az új fővárosi törvény a most teljesen háttérben álló szakbizottságoknak nagyobb hatáskört biztosit.

Nagybőjti hangversenyt rendezett március 18.-án, a Szent Alajos Árvaház Óbuda-Bécsi úti új kápolnája javára, amelyen az ünnepi beszédet Zadravecz István püspök, a kiváló egyházi szónok mondotta.

A budai reformátusok a Szilágyi Dezső téri templomban ünnepelték március 15-ét, amelyen az ünnepi beszédet Hay Pál Béla református lelkész mondotta nagy hatást váltva ki, műsoros részén pedig Ákom Lajos orgonajátéka, Laurisin Lajos éneke és Bartos Gyula szavalata emelte rendkivül az ünnep hangulatát. Az imát Gombos Lajos főlelkész mondotta.

Érdekes tárgysorozattal rendezi a III. kerületi Egyesült Polgári Társaskör március hó 24-én, szombaton este 7 órakor saját helyiségében (III. Hajógyár-utca 2) évi rendes közgyűlését, amelynek tárgysorozatán szerepel Huszár Aladár dr. főpolgármester diszelnökké választása és néhai Stern József volt diszelnök arcképének leleplezése. A közgyülést társasvacsora követi, amelyen dr. Huszár Aladár főpolgármester is résztvesz.

Buda-Fürdőváros pályaudvarának kérdését a Tabán szabályozásával kapcsolatosan kell megoldani, még pedig a Déli pályaudvar helyének, formájának és méreteinek végleges meghatározásával. Az új pályaudvar forgalmával uralja majd a környéket és hozzá fog simulni úgy a Tabán, mint a Krisztinaváros formája, életmódja, ill. jövőbeli alakulása, a gyógyfürdő és nyaralóváros természetének megfelelőleg. A további fejlődésre tehát nyitott kaput kell hagyni. Ha *Sógor* József terve szerint épül fel ez az új pályaudvar és bekapcsolódott a fürdőváros forgalmába, akkorra már tisztábban fogjuk látni a Tabán hivatását és fejlődésének lehetőségeit, sőt szűknek fogjuk találni a jelentkező szükségszerüségekhez.

***Nagy a torlódás** a rendelések körül ünnepek előtt, azért*
husvéti borszükségletét
idejében rendelje meg most a
Szekszárdi borpince
*kezelőségénél: VIII. József-utca 19. szám. Telefon: 32-0 63. — **Ölliteres** rendelést díjtalanul házhoz szállit. Az ország legjobb bora a 90 filléres **bikavér**. Ismételjük: ünnepek előtt nagy a torlódás a rendeléseknél.*

Emlékünnepet rendez Móra Ferenc elhunyt tb. tagtársa emlékezetére a „Gárdonyi Társaság" e hó 24-én 6 órakor, VIII. Szentkirályi u 47. III. alatt, amelyen minden szereplő Móra Ferenccel foglalkozik. Közreműködnek Simon Lajos elnök, Gracza János, Székely Sándor, Vághy Panni, Drozdy Gyula, Cz. Bán Jolán és Knábel Vilmos.

Ötvenedik közgyűlését rendezte e hó 18.-án a Kozma Jenő dr. fővédnöksége alatt álló „Első budai polgári betegsegélyző és temetkezési egylet". Ez alkalommal az egylet érdekében kifejtett páratlan és hervadhatatlan munkásságuk elismeréseül a közgyűlés egyhangulag és közfelkiáltással elhatározta, hogy Kozma Jenő fővédnökének és Schwarz Elemér elnökének arcképeit megfesteti és az utókor számára megörökíti. Ugyancsak kiváló munkásságuk elismeréseül Fiedler Rezső tagtársat tiszteletbeli elnökévé és özv. Bagyik Vincéné tagtársat pedig tiszteletbeli tagjává választotta meg és őket díszoklevéllel tüntette ki.

Négyezer öreg házat kellene tatarozni a fővárosban s hogy ez megtörténhessen, a Kereskedelmi és Iparkamara adó- és illeték-kedvezményeket szerez a háztulajdonosoknak.

Husvéti nagy sonkavásár! Tisztelettel felhivjuk nagyérdemü vevőközönségünk figyelmét kiváló minőségü **sonkagyártmányainkra.** Ezeket épugy, mint más években fő- és lerakati üzleteinkben a **legolcsóbb napi áron** árusitjuk.
I., Horthy Miklós-ut 23. szám — **VI., Teréz-körut 56-58. szám**
I., Horthy Miklós-ut 54. szám — **VI., Hunyadi-tér 15. szám**
IV., Városház-utca 16. szám — **VII., Thököly-ut 4. szám**
VIII., Romanelli-utca 14. szám
Zeidl Venczel
mészáros-, hentes-, szalámi- és kolbászárugyár r.-t.

Nagyvárosi nívójú, modern férfi kalapüzlet nyilt meg a napokban a Krisztina körút sarkán a Pozsony kávéházzal szemben. Meglátogattuk az új üzletet, melynek fiatal tulajdonosa, Lenz Tibor lekötelező szivességgel fogadott s mutatta meg szebbnél-szebb és jobbnál-jobb kalapjait. Ezeket nagyrészben saját műhelyében készíti, de raktáron tartja a legujabb divatú, legfinomabb olasz Borsalino és osztrák Pichler kalapokat is. Örömmel látjuk, hogy budai iparos is nyit üzletet Budán s reméljük, hogy Lenz Tibor, aki a régi tösgyökeres óbudai Lenz-család tagja, rövidesen a budai legjobb férfiközönség kalapszállitója lesz.

Értékes szülői értekezletet rendezett legutóbb a Rómaifürdői iskola kétszáz szülő részvételével, amelyen Kocsán Józsefné tanitónő növendékeivel nagyon tanulságos órát mutatott be az iskolai életből, Varga Károly tanitó, dr. Reitter József, R. Rév Sándor igazgató pedig értékes, szép előadást tartottak.

Svájc szépségeit mutatta be vetitett képekben a „Keresztény Nemzeti Ligában", Óbudán, március 22.-én Cristofoly Erna polg. isk. tanárnő költői hangulatú előadás keretében.

GYERMEKKÉPEK Blahosnál II., Fő u. 18

Gyász. Jakosewczei Obadics László ny. m. kir. honvédszázados a frontharcos mozgalom köztiszteletben álló vezéralakja harctéren szerzett sulyos betegségben hosszas szenvedés után elhunyt. Vasárnap temették osztatlan részvét mellett a farkasréti temető halottasházából. Temetésén testületileg megjelentek a fővárosi frontharcoscsoportok és az elhunyt régi bajtársai.

A Budai Tanitóegyesület március 17-én rendezte évi közgyűlését Hrivnyák (Gyarmos) János isk. igazgató elnöklése mellett. A közgyűlés keretében Kolumbán István és Liptai János igazgatók értékes előadásokkal szerepeltek.

Európai látványosság készül a függőkertes gellérthegyi kioszkban, amelynek épitését nagy költséggel most kezdi az új bérlő.

ELADÓ
Impozáns empire ebédlő mahagoni, gazdag fémdiszitéssel. Elegáns apart szalongarnitura, mahagoni; angol secessio, nagy tükörrel. Muzeum körut 13. II. 4.

Kliment-féle házi kenyér
elismerten a legjobb Budán! Sütőde: II. KAPÁS-U. 35

A betegségek egész sora
így: az epekőbetegség és epehólyagbántalom, gyomorbajok, csalánkiütés, az asztma bizonyos esetei, vérpangás a hasban és különösen a májban, köszvény, vesemedence betegségek, alkati kövérség, stb. stb. eseteiben a
HUNYADI JÁNOS
keserűvíz biztosan megszünteti a székrekedést, szabályozza a bélműködést, azt nemre és korra való tekintet nélkül mindenki kiváló ereedménnyel használhatja. Az orvosok ezrei irják elő betegeiknek és a betegek tízezrei írnak róla elismerő nyilatkozatot.

Ön is nehezen keresi kenyerét
holott **könnyen hozzájuthat**
Rátkai péknél!
Rátkai-féle elsőrendü házi kenyér **mélyen leszállitott árban.** Kapható Budán minden jobb füszerüzletben. Főüzlet és üzem: **Retek-utca 4.**
Telefon: 532-79. **Telefon: 532-79.**

DOTTERWEICH ANTAL
KÁLYHÁS MESTER
BUDAPEST, II., BATTHYÁNY U. 2.
Telefon: 55—6—74.

LENZ KALAPÜZEM
MODERN ÜZEMÉBEN ALAKITÁS, TISZTITÁS
2.20 P-ért
I. KRISZTINA-KÖRUT 83. SZ.

Trianon és idegenforgalom

— Fabinyi Tihamér miniszter tervei —
— Készül a világpropaganda —

Az évek óta vajudó idegenforgalmi probléma a biztató jelek után következtetve most talán megoldásra kerül.

Ezt a feltevést indokolja a kereskedelemügyi miniszter e hó 12.-én az idegenforgalmi szervezetek előtt ismertetett programja, melynek vezérmotivuma a miniszter azon nyomatékosan hangsúlyozott kijelentése,

hogy központi irányítás mellett egységes propagandára van szükség!

A miniszteri megállapítás csak igazolja az általunk megnemszünően hangoztatott érvelést, hogy az idegenforgalom problémáját soktagú testületekkel (ezekben viszont nem volt hiány. A szerk.) megoldani nem lehet.

Véleményünk szerint a központi irányitás elve egymagában még nem biztositéka a kitűzött cél elérésének.

Ennél sokkal fontosabb és hatásaiban mélyrehatóbb a miniszter ama szándéka,

hogy a külföldi irodákkal az eddigieknél szorosabb kapcsolatot óhajt létesiteni.

Az idegenforgalmat nem lehet rendszerbe foglalni, annak irányitása mindenkor az adott viszonyokhoz megfelelően kell, hogy alkalmazkodjék.

Emlékezzünk csak vissza a nemzetközi Cook-iroda évekkel ezelőtt megkisérelt letelepülésének útjába állitott akadályokra!

Mily fokon állhatna ma idegenforgalmunk, ha az akkori intézők, Fabinyi dr. kereskedelemügyi miniszter felfogását vallották volna?

Nekünk elsősorban külföldi idegenforgalomra, nem pedig felesleges magyar utas exportra van szükségünk.

Elismerjük a cserevonatok fontosságát, szükségességét, de a tulajdonképeni gazdasági hasznot, mégis csak az egyéni utasforgalomtól remélhetjük.

Az idegenforgalom útjából mindenekelőtt el kell hárítani a vizumdíjakat!

Akárhány külföldi barátom, akiknél a vizum dija igazán nem játszott szerepet, azzal hárította el magától a meghivást, hogy **azert, mert nálunk költhesse el a pénzét, még külön belépődijat is fizessen?**

Az is igaz, hogy nem mindenki gondolkodik igy, viszont sokan vannak, különösen az angolok és amerikaiak között, akik ezt a megszoritást **egyéni korlátozásnak minősitik.**

Ha szembeállítjuk a vizumdíjakból befolyt jövedelmeket a fokozott idegenforgalom révén az egyetemes gazdasági életet megtermékenyítő **„láthatatlan export"** hozadékával, úgy akkor a vizumdíjak eltörlésének parancsoló szükségessége nem lehet kétséges.

De el kell törölni a vizumdíjakat már csak azért is,

mivel az idegenforgalom egyben a leghatásosabb propagandaeszköz a trianoni igazságtalansággal szemben.

Ezt a felismerést vallja a miniszter, amikor kijelentette, hogy tárgyal a pénzügyi és külügyminiszteriumokkal további kedvezmények érdekében. Ugyancsak tárgyalásokat folytat a pénzügyminiszterrel, hogy a súlyos terhekkel küzdő szállodaiparon adókedvezményekkel segítsen.

Az idegenforgalom fejlesztésének alappillére a jól átgondolt, **mindenre kiterjedő propaganda,**

mely számol az egyes nemzetek mentalitásával, igényeivel. Itt nem alkalmazható az „egykaptafa"-rendszer!

Fentiek ismerete viszont nem nélkülözheti

a személyes tapasztalatokkal rendelkező tényleges szakerők közreműködését. A megfelelő szakemberek a megfelelő helyre, ez legyen a jelszó, — mert eddig nem ez volt.

A kitűzött cél érdekeit van hivatva szolgálni a miniszter ama elhatározása, hogy az idegenforgalmi levelezők intézményét kibővíti, továbbá, hogy a balkán államok részére Bukarestben irodát állit fel, egyben foglalkozik egy londoni iroda megszervezésével is.

A szándék komolyságát jellemzi, hogy a propaganda céljaira eddig előirányzott 40.000 pengőt 400.000 pengőre emelte fel a miniszter, mely összeg a legszigorubb ellenőrzés mellett kerül majd felhasználásra.

Erőteljesen ki kell épiteni a Kelet idegenforgalmának hálózatát. Gyógyforrásaink és fürdőink, valamint a különféle gyógyjavaslatok beható ismertetése meghozza majd az eredményt.

Idegenforgalmunk egyik legértékesebb és egyben legfontosabb része a Balaton, amely különleges elbánást igényel. A miniszter szerint annak fejlesztése rossz irányba indult.

Talán nem is a rossz irány, mint inkább a vállalkozó tőke rideg tartózkodása

TAVASZI KALAP UJDONSÁGOK!
BUDAIAK
NAGY FERENC
KALAPOSNÁL
VII., MUZEUM-KÖRUT 2.
vagy
VII., ERZSÉBET-KÖRUT 27.
vegyetek
KALAPOT
mert ő is BUDAI!

HUSVÉTRA
a **SZENT ANTAL**
kegytárgyüzletben
II. Margit körut 23
és fiókjában:
I. Krisztina krt 8-10
vásároljon vallásos iratokat, imakönyveket, kegytárgyakat.

Dreher-Mauls Husvéti tejcsokoládés **TOJÁSOK és FIGURÁK** minden jobb cukrosboltban és csemegésnél

RÓMAI FÜRDŐ

ÓBUDA — AKVINKUM Késő őszig

Kitünő konyha. — A források napi hozama **160.000 hektoliter rádioaktiv thermálvíz**

A szentendrei HÉV vasútnak a MFTR hajóknak és az UJPESTI átkelő propellernek állomása

hátráltatta a fejlődést, mely az alig 5—6 hetes idény miatt nem igen vállalhatott kockázatot.

Csatornázás, jó ivóvíz, villanyvilágítás és az otthon megszokott kényelmet nyujtó elszállásolási lehetőségek nélkül nem számíthat a Balaton a megérdemelt látogatottságra.

A megfelelő propaganda kifejtése mellett a Balaton természet nyujtotta adottságai: a pazar szépségű tájak, idegzsongító vize, bársonyos homokja. Kitünő bora és gyümölcse (szőlő-kurák), a halak sok válfaja, a halászati, vadászati, yachtolási, skielési, jégvitorlázási és egyéb más sportlehetőségek az egész éven át nyujthatnának kivánatos szórakozást és egyben üdülést.

A kérdés gazdasági jelentőségének tudatában a miniszter sürgösen meg akarja valósítani

a balatoni express kérdését is,

mely a Nyugattal való közvetlen, átszállás nélküli kapcsolatok létesítését valósítaná meg.

Budapest-Fürdőváros tervének megvalósítása külön tanulmány tárgya — azzal jelen szük keretek között nem igen foglalkozhatunk és csak annak a megemlítésére szoritkozunk, hogy a miniszter annak megvalósítására felette nagy súlyt helyez.

Az idegenforgalmi program sokat váratott magára — nem a tárca jelenlegi irányítójának mulasztása.

A programot a miniszter adta — a részletkérdések megoldása nem lehet feladata —, viszont az a körülmény, hogy azok kivitelével és kidolgozásával állandó helyettesét, az idegenforgalmi kérdés minden csinját-binját alaposan ismerő, európai szaktekintélyt, Tormay Géza dr. államtitkárt bízta meg, egyben biztositéka annak, hogy a miniszter intenciói,

aki kezdettől fogva az elérhető célok politikájának hitvallója,

rövidesen meg is valósulnak.

Steinberg Albert

Tea mellett

— Cserebogár —

A darab címe, amit Bethlen Margit grófné színpadra vitt csak annyi, hogy — Cserebogár — kezd a szóba az okosnak mondott szőke asszony: nem is gondolná az ember, hogy ez a népszinműhez illő függöny, micsoda drámát takar.

— Szabad-e könyörületből ölni?

— Hálás théma, — dobja be a szót az egyik hirtelen nyelvű asszony.

— A théma hálás, sokat beszéltek és irtak már erről tudósok, laikusok, — de itt most a Nemzeti Szinház szinpadán egy asszony szólalt meg. A kérdést nem oldja meg Ő sem, azonban amit mond, ahogyan a szinpadra viszik, mélységesen emberi, feszülten érdekes és ahogyan Bajor Gizi megjátsza, az egyenesen virtuóz munka.

— Ölni soha, semmi körülmények között sem szabad, elvenni csak annak van joga, aki az életet adta — mondja a komoly háziasszony.

— Adni — elvenni és a mi közte van? Amit végig kell élni a saját porhüvelyébe, az élőkoporsóba zárva?...

A beteg cserebogarat szánalomból eltapossa Bajor Gizi...

— A beteg embert Isten teremtményét nem lehet, nem szabad...

— A cserebogár is Isten teremtménye — szól egy fiatal asszonyka az asztalvégről...

— Tudjátok, szólt megint a szőke — bennem sok riporter vonás van, szeretek elvegyülni a tömegben, mert igy könnyebb őszinte véleményeket hallani. A bemutatóelőadás szünetjében egy kicsit körüljártam a folyosókon, büffékben — kivánesi voltam a különböző véleményekre, — mert az, hogy a Kormányzóék, a zsufolt páholyok és a földszint közönsége pirosra tapsolták a tenyerüket — lehetett szinpáthia az iróno iránt, de az emeleteken, ahol az elfogulatlanabb közönség foglal helyet — igen sokszor ott fordul meg a darab sorsa... és ott ilyen kitételeket hallottam: — „Komoly drámai cselekmény. Alakjai, mint az életből faragott szobrok. Halálosan izgalmas."

A második felvonásban hirtelen reánk szakad a leesés szörnyű jelenete. Sulyos csigolyatörés, azonnali műtétre volna szükség, de az most életveszélyes. Az aszszony, aki reszket imádott férje életéért — nagy lelki tusa után megtagadja beleegyezését a műtéthez.

A harmadik felvonásban előttünk gyötrődik a nemrégen délceg férj, — az ország legjobb úrlovasa. Már az öngyilkosságot is megkisérli, de sem testi, sem lelki ereje nincsen hozzá... Csak egy pár cseppel több az előirt adagnál, a kéznél levő orvosságból és — nincs több szenvedés...

A kérdés nyitva maradt, — szólhatunk hozzá...

Haspelné-Balázsy Lujza

IRÁSOK

Aforizmák

Soha se kérdezzük egy nőtől azt, hogy hová akar menni: csupán azt mondjuk meg neki, hogy magunk hová akarunk menni. Ha nem ért egyet velünk, akkor úgyis ellenszegül.

Az idealista olyan ember, aki azt követeli, hogy embertársai áldozzák fel érdekeiket az ő eszméinek.

Egy gyors módja a karriernek az, ha utána szaladunk a sikernek. Ennél az eljárásnál persze kissé beszennyezzük magunkat, abban a veszélyben forgunk, hogy néhány ostorcsapás ér bennünket, azonban mégis elérjük a célunkat, mint a komornyik az előszobát.

Senki se túlságosan jó e világ részére, aki pedig annak tartja magát, annak ez a világ túlságosan jó.

Nem nyerhetjük el a kincset, ha szánalmat érzünk ama sárkány iránt, amely a kincset őrzi.

Fligl József

*

A Budai Ingatlan Ujság dr. Bárdos György szakavatott szerkesztésében érdekes cikkekben foglalkozik a házadómentesség kérdésével, az ujlaki Dunapart rendezésével, a nyári időszámitás bevezetésével, a Kavics utca és környékének rendezésével.

Teremtés (Röck Gyula). Hívő és gondolkozó lelkeket érdeklő témájú könyv áll előttünk, Röck „Teremtés"-e. Ez az angyalok harcát és az ember küzdelmeit felölelő drámai költemény valóságos örök-téma, minden kor és idő érdeklődési központja, melyre azonban kellő átfogó és kimerítő feleletet sohase kaptunk. A „Teremtés" ezt adja, ezt, a teljes alfától omegáig nyuló kezdettől a végig tartó, keresztény szinbeni megvilágitást. Témája a régi bibliai téma: Lucifer és az Ur harca, de ez egészen új, egészen más szinben van megirva, mint akár Dante, Milton, Klopstock nagy éposza, vagy Goethe, Byron, Madách drámai költeményei tárják fel. Amig azok az istenieknek csak egy-egy részét, a „Teremtés" annak teljes, kimerítő egészét nyujtja a mennyházadásától, a korszakok skáláin át az újédenig, a végidőket követő örök harmónia felcsendüléséig. Tárgya: a kutató észtől üzött Lucifer látni akarja a Láthatatlant: — Istent. A megjelenő Jézust nem fogadja el az Isten megjelenésének, s mást „képzelve" elindul a világba, meglátni Istent a művein át. A mű tengelye, hogyha Jézust el nem fogadjuk, nem találunk más Istenről való nyilvánulást, kijelentést, személyesülést. Ami mégis van — a Világ — elégtelen. E könyv, mélységei dacára is könnyü nyelvezettel irott, mindenki által élvezhető, világos, érthető költemény, mely minden olvasója lelkében eltörülhetetlen, örök nyomokat hagy. Megérteti velünk Jézus istenségét, a Sátán harcait és céljait, az Ember rendeltetését: mindent, ami a természetfelettiekbe nyulik. Akiket isteni témák érdekelnek, ne mulasszák el ezt a könyvet elolvasni s igazán örömmel fogadnánk, ha sikerülne szabadtéri szinpadra alkalmazni. A könyv ára 5.— Pengő s kapható a Szent István Társulatnál. Megrendelhető szerkesztőségünk útján is. **(H. V. dr.)**

„Vezérkönyv a nevelő testgyakorlás tanitásához". Iró Lajosné és két társa, Rosta Irén és Mezey Ferenc szerkesztésében, az iskolai tornáról felette értékes könyv jelent meg ezen a címen. A könyvben lefektetett rendszernek az az óriási előnye, hogy feleslegessé tesz minden tornaszert, amelynek beszerzése pedig az ország elemi iskoláiban legtöbb helyen anyagi nehézségekbe ütközik. A rendszer az egy-egy tanórában elvégzendő gyakorlatokat három csoportra osztja: a) előkészitő-; b) főgyakorlatokra és c) csillapitó gyakorlatokra. A rendszert ebben az elgondolásban felépiti úgy, hogy nyolc tanévre, illetve nyolc osztályra (négy elemi és négy polgári) fokozatosan fejlődő testgyakorlást dolgoz ki, minden osztályban kilenc hónapra (szeptember-május) elgondolt kilenc-féle változatban, és figyelemmel a nyári hónapok szabadtéri gyakorlataira. A könyvet számos szemléltető rajz diszíti, amelyek a gyakorlatok mikénti kivitelé tekintetében minden kételyt eloszlatnak. A könyv valóságos nemzetnevelő jelleggel bir, mert a falu nagy tömegeinek testnevelését teszi lehetővé tornaterem és felszerelés nélkül. Nem kételkedünk, hogy a közoktatásügyi miniszterium ezt az igazán kiváló paedagógiai munkát felkarolja. A könyvet Rosta Irén tanárnőnél lehet megrendelni (Budapest, II. Ervin utca 3.). Ára P 2.50. **(H. V. dr.)**

A budavári Luther-Szövetség Raffay Sándor dr. püspök kezdeményezésére és az egyhazközség jelenlegi vezetősége, Demel Aladár dr. világi felügyelő és Varsányi Mátyás lelkész buzgólkodásából, vasárnap alakult meg a bécsikaputéri evangelikus templomban. Az egyházi élet fejlesztésére s az egyházi érdekek ápolására létesült Szövetség elnökévé Okolicsányi-Kuthy Dezső dr. egyetemi m. tanár, ügyvezető elnökévé Marton György dr. ügyvéd s pénztárosává Pethő Gyula m. kir. postaellenőr választatott meg.

KÖZGAZDASÁG

Szerkeszti: **Szászhalmi József**

Beck Adolfot, az Urikány-Zsilvölgyi Magyar Kőszénbánya Részvénytársaság ügyvezető igazgatóját közhasznu érdemes tevékenységének az elismeréséül kormányfőtanácsosi cimmel tüntette ki a kormányzó.

Brabécz Alfréd cégjegyzőt a Magyar Általános Hitelbank igazgatójává léptették elő, kiváló képességeit és működését méltányolva.

A Magyar Általános Hitelbank részvényeseinek f. hó 19-én báró Harkányi János b. t. t. elnöklete alatt tartott LXVI. rendes közgyülése jóváhagyva az elmult üzletév mérlegét tudomásul vette, hogy az igazgatóság a tavalyi nyereségáthozat nélkül 4.208.315 P 31 f-t kitevő nyereségéből az egyes vagyontételek értékelésénél 2.350.411 P 49 f összegü rendkivüli leirásokat foganatositott. Az ezután, a 689.746 P 33 f nyereségáthozat betudásával fenmaradó 2.547.650 P 33 f-re vonatkozólag a közgyűlés magáévá tette az igazgatóság amaz álláspontját, mely szerint a gazdasági helyzet jövő alakulásának bizonytalanságára való tekintettel az elért nyereség ebben az esztendőben is a belső erősités céljaira fordittassék és ennek megfelelően elhatározta, hogy 700.000 pengővel a tartalékalapok, 1.050.000 pengővel az alkalmazottak nyugdíjalapjai javadalmaztassanak, a fenmaradó 797.650 P 33 f pedig az 1934. üzletévre vitessék elő.

A Magyar-Olasz Bank folyó hó 19-én dr. Berzeviczy Albert v. b. t. tiszteletbeli elnök elnöklete alatt tartott XIV. évi rendes közgyülése az igazgatóság valamennyi javaslatát elfogadta és ennek alapján elhatározta, hogy osztalék fejében folyó hó 20-tól kezdődőleg részvényenként P 1.50 fizettessék ki. A közgyülés dr. König Tivadar, ny. pénzügyi államtitkárt az igazgatóság tagjává választotta.

A Magyar Általános Ingatlanbank igazgatósága megállapitotta az 1933. év zárószámadásait. A közgyülésnek ezzel kapcsolatban jelentik, hogy az általános gazdasági pangás az elmult évben az ingatlanüzlet terén különösen érezhető volt, a bank tehát számottevő ingatlanüzletet és parcellázást nem bonyolitott le. Az intézet működése a rendes folyóüzleten kivül a vagyonállomány kezelésére szoritkozott. A bérjövedelem természetesen hanyatlott, a kamatmarge pedig az általános viszonyok folytán megcsappant. Ezek a körülmények, nemkülönben azok a közterhek, amelyek az ingatlanokra nehezedtek, az üzleteredményt illetően kedvezőtlen hatással érvényesültek. A tiszta nyereség 71.965 pengő amig a bank saját tőkéje változatlanul 7.420.000 pengő. Az igazgatóság a közgyülésnek azt javasolja, hogy a nyereséget vigyék át a következő év számlájára.

A Budai Általános Takarékpénztár közgyülése. A különböző kormányrendeletek, amelyek korántsem könnyitettek a megszorult adósok helyzetén, valósággal megbénitották a hitelszervek működését. Az első kuriához tartozó nagybankok nem érzik annyira a behajtási lehetőségek bizonytalanságát, a fedezetül szolgáló ingatlanok értékcsökkenése következtében előálló hátrányokat, mint a második és harmadik kuriához tartozó intézetek. Ilyen körülmények között nehéz eredményt felmutatni. A Budai Általános Takarékpénztár teljes mértékben betöltve hivatását mégis komoly eredményt produkált az 1933. évi mérleg lezárásával is és a márciusi közgyülés elismeréssel vette tudomásul, hogy az intézet váltótárcája, folyószámla betétei alig változtak és hogy kétes követelései alig vannak. A nagyon kielégitő üzleteredmény Friedlender Andor vezérigazgató nevéhez füződik, aki óvatos, gondos üzletpolitikájával elérte azt, hogy a Budai Általános Takarékpénztárral szemben osztatlan bizalommal viseltetik a budai hitel igénylők tábora.

A Kőbányai Takarékpénztár március 18-án tartotta 40-ik évi rendes közgyülését, mely pénzintézet nagyjelentőségü szerepet tölt be Kőbánya gazdasági életében. A Kőbányai Takarékpénztár erős és megingathatatlan, szilárd alapokon nyugszik, amit a körültekintő és gondos ügyvezetésnek köszönhet, amely Halter Károly vezérigazgató kezében van, aki az intézet 40 éves jubileumával együtt jubilál, mert alapitása óta az intézet szolgálatában áll. Az intézet tiszta nyeresége — egymillió pengő saját tőke mellett — 46.474 pengő, amelyből a 40 pengő névértékü részvények után az idén is változatlanul 2 pengő osztalék kerül kifizetésre. Az igazgatóságnak alapszabályszerüen járó 12%-os jutalékát ezévben is önként 8%-ra szállitották le.

Az óbudai benzolgyárat a Homokos dülői gázgyár telepén üzembe helyezték. Az új gyár 200 vagon nyers benzolt termel évenkint s ezzel új iparágat honosit meg Magyarországon.

SVÁBHEGYI SZANATORIUM

Ideális magaslati gyógyhely. Ideális diétás ellátás. Mérsékelt pausal árak KURA, SPORT, SZORAKOZÁS

KIRÁLY FÜRDŐ

Épittette 1556-ban KARA MUSZTAFA budai basa.

Budán, II., Fő ucca 84. sz.

45 fokos szénsavas nátront, szénsavas meszet, szénsavas klórnátriumot, magnéziumot tartalmazó **hévviz** köszvény, csúz, bőr- és csontbetegségek, fémmérgezés, máj-, epe-, méh-, húgyhólyagbántalmak, gyomorhurut és alhasi pangás ellen.

Kádfürdők: egész napon át. **Gőzfürdők:** férfiaknak reggel 5—1, nőknek hétköznap d. u. 2-7.- **Ivókúra**

IGYUNK HARMAT VIZET

Megrendelhető a székesfővárosi Ásványvizüzemnél, I, Gellért rakpart 1. Tel.: 53-0-03.

Házhoz küldi kitünő ebédjét a BELLEVUE

Attila-utca 58. T. 528-84

P 1.40-ért

Családi menü ára, mely bőségesen elég 2 felnőttnek **P 1.80**

Budai Általános Takarékpénztár

Részvénytársaság

Budán, II., Fő ucca 9.

Elfogad kamatoztatásra takarék- és folyószámlabetéteket.

Lekötött betétek után megállapodás szerint magas kamatot térit ünk.

Akár venni, akár eladni ónajt ingatlant, forduljon bizalommal újonnan bevezetett ingatlan osztályunkhoz

Mindennemü bank- és takarékpénztári ügyben készséggel állunk rendelkezésére.

Safe deposit

Mibe fektessem tőkémet

hogy értékállóságát, jó jövedelmét netto (7—8%) biztositsam? E kérdésre ad választ megjelent pótismertetőnk (tervekkel), amelyet díjtalanúl megküldünk. — A Gellérthegy alján, a Gellértfürdőnél, a legelőkelőbb villanegyedben fekvő hegymászás nélkül megközelithető Kelenhegyi út 24. (Mányoki út 7.) alatti **„PARK-OTTHON"** társasvillánk (huszadik társasházunk), mely a főváros egyik legjobbfekvésü legértékesebb ingatlana, már tető alá került. Mindössze 6 önálló telekkönyvezésü, a **Batthyány-őspark**ra nézö, délifekvésü, sajátkertes pazar lakrész, loggiákkal, csodás körkilátásos tetőterrasszal. Kapható még 1 három és pár 4 (esetleg 5 szobás) lakrész. Parkoktól övezett szomszédos Mészöly u. 5. sz. áprilisban beköltözhető, **gyönyörü társasvillánkban** még kapható 1 két- és 2 háromszobás versenyenkivüli öröklakás, csendes, pormentes, napsütéses, központi fekvésben. 30 éves adómentesség. Díjtalan bérbeadás

„CENTRUM" Házépitő-Vállalat,

Horthy Miklós út 15. (Tel.: 69-3-01.)

Óbuda-Ujlaki Takarékpénztár

RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

BUDAPEST, III. LAJOS UTCA 148

Telefon: 62—4—57

Betéteket elfogad könyvecskékre és folyószámlára a legnagyobb kamatozás mellett.

Kölcsönket folyósit váltóra, folyószámlára, értékpapirokra a legelőnyösebb feltételek mellett

MENCZER

tisztitó cég mindenféle ruhának fénytelenitését 1 évi jótállással vállalja

Központ:

II., Zsigmond-u. 18. Tel.: 52-0-42.

FIÓKOK:

I., Győző-utca 5. (Pálya-utca sarok) Telefon: 54-9-71.

I., Attila-utca 51. (Bellevue mellett)

II., Török-utca 10. (Irgalmasoknál)

IV., Váci-utca 36. (Duna-u. oldalon)

V., Lipót-körut 21. Telefon: 16-3-68.

CIMFESTŐ

Első budai, legrégibb cimtáblafestészet

VÁLI GÁBOR, II, Iskola ucca 16.

Alapitási év: 1895.

WC FÜRDŐKÁD, kályha, mosdó stb. szabott áron **HUBERT,** Liszt Ferenc tér 4. Telefon: 22—2—47.

HÁZ

Pasaréti úton autóbusz végállomásnál egy 5 és egy 8 szobás villa eladó.

LAKÁS

Teljesen különálló, elegánsan berendezett úriszoba azonnal kiadó Budán, II. Szász Károly utca 1. II. em. 5.

Ménesi úton épülő társasvillában elkülönitett két szoba hallos, azonkivül egy- és háromszobás öröklakások kaphatók. A lakások ára kerttel, mosó-, szárító-, és vasalóhelyiséggel, közművekkel, nagyméretü, levegős szobákkal a legminimálisabb: 2 szoba, hallos lakás 15 ezer P. Ugyanitt egy hasonló helyiségekkel épitendő családi ház 30 ezer pengővel többe kerül! Bővebbet: Telefon: 52—3—71.

2—3—4—5 szobás hallos öröklakások luxus kivitelben, központi fütés, melegvízellátással az Attila utca 95—99. számú társasházban olcsón eladók, esetleg bérbeadók. Közelebbit: Stilus épitő rt. irodájában, I. Attila utca 95. Telefon: 55—8—36.

Főlépcsőházi bejárattal 1—2—3—4—5 szobás legmodernebb lakás Budapest legegészségesebb helyén kiadó. Bővebbet telefonon 52—7—80.

Üzlethelyiségek kiadók. Bővebb felvilágositás I. Naphegy utca 21. szám. Telefon: 52-7-80.

1 szobás garcon és 3 szobás hallos, erkélyes, Vérmezőre nézö, gyönyörü modern lakás azonnalra kiadó. Érdeklődés a házfelügyelőnél, I. Lógodi utca 63., vagy telefonon: 55—0—35.

1 szobás, hálófülkés, komplett LUXUS lakás, Vérmezőre nyiló erkéllyel, központi melegvizfütéssel május 1.-re kiadó. Bővebbet: I. Lógodi u. 60. Telefon: 55—0—35.

Krisztinavárosban zaj és pormentes, napsütéses hegyilevegőjü 2 szobás és 3—4 szobás hallos, erkélyes összkomfortos úri lakások azonnal kiadók. Gyönyörü kilátással a budai hegyoldalra. 61-es villamos,- 4-es autóbuszmegállóknál közvetlenül. Győri út 24. Telefon: 55—4—20.

Épülő modern bérházban luxuskivitelü, 2 szoba hallos és 1 szoba hálófülkés lakások november 1-ére kiadók. Széll Kálmán tér mellett, Káplár u. 7. Érdeklődés a **helyszinen.**

TELEK

Rózsadombon, Törökvész út 79. közmüves, 263 öles telek olcsón eladó. Cim: a kiadóban.

160 négyszögöles telek a Pasaréti út legelején, déli fekvésü, 14.000 P-ért sürgösen eladó. **Tulajdonos telefonja: 85-3-54**

Olcsó áron eladó a Rózsadombon, Törökvész úton, 263 öles közmüves telek. Cim a kiadóhivatalban. Telefon: 50-2-96.

A világhirü Szekszárdit

méri az ottani borvidék állami ellenőrzés alatt álló Pinceszövetkezetének hangulatos pincéje

VIII., József u. 19.

Budaiaknak ötliteres rendelést **dijtalanul hazaszállit.**

Poharazás

Sötét kadarka lt. 60 f.

Asztali fehér lt. 70 f.

Bikavér literje 90 fill.

Ürmös literje 1.40 fill.

A TESZ. nagydiját és aranyérmét nyerte el.

Minden budai polgárt szivesen lát **Fekete Sándor** üzletvezető.

TELEFON: 32—0—63

Krisch Fekete János

tetőfedőmester

Budán, I., Karolina út 16.

Telefon: 69—5—59.

gróf Mailáth József szálloda-bérház **ZSIGMOND L.**

Rózsadombi Étterme

Minden este tánc, szalonzene. Vasárnap és ünnepnap ötóráI tea, tánc.

Éhgyomorra

naponta igyék egy pohár

Király vizet

Laptulajdonos: VIRÁG ÉS TÁRSA

Felelős szerkesztő: Virág Béla.

Kiadásért felel: Virág Béla.

Neufeld Zoltán (Pannonia) nyomda Budapest, VII., Rombach-u. 8. Tel. 42-3-09

XXXI. évf. 1162. sz.

ELŐFIZETÉS
Egy évre . . 24.— P
Negyed évre . 6.— P
Egyes szám 40 f.
Egyesületek, amelyek nek hivatalos lapja, tagjai *féláron* kapják

Budai Napló

1934. március 31

HIRDETÉSEK
Egy hasáb széles, 1 mm. magas sor egyszeri közlésnél 30 fill. Szövegsor ára 2 P. Ismertető közlemények megállapodás szerint.
A hirdetés dija mindenkor előre fizetendő.
Állandó hirdetőknek nagy kedvezmény

Buda érdekeit a várospolitika, közélet, közgazdaság, társadalom és művészet terén szolgáló ujság

FELELŐS SZERKESZTŐ:
VIRÁG BÉLA

Szerkesztőség és kiadóhivatal: II, Batthyány u. 63.
Telefon: 50-2-96. Hivatalos órák: délután 4—6-ig.

A husvét — Budán

Irta: SZIGÁGYI KÁROLY

Valamikor régen. . . a békevilág egyik boldogabb esztendejében egy északolaszországi út után Budapestre be sem kukkantva, atyafilátogatóba mentem Zilahra. Nagykárolyban soká kellett a csatlakozó vonatra várnom és elhatároztam, hogy a rendelkezésemre álló pár óra alatt azt csinálom, amit odakint: terek, templomok, muzeumok. Az ellentét az olasz szépségek után szívfacsaróan nagy volt a mi hátrányunkra és éreztem, hogy nagyon sok Kossuthra és Széchényire volna szükségünk még vagy három emberöltőn keresztül, hogy magyar vidékünk ugy megállhassa a versenyben a helyét a külfölddel szemben, mint Budapest a világvárosok között.

És mégis, amikor olvasom a különböző utazási irodák különböző húsvéti úti-programmjait, úgy érzem, hogy a tavaszt Budapestünk nem használja ki eléggé idegenforgalmi szempontból. Mert, hogy ilyenkor van nálunk pl. a gazdasági tenyészállatvásár az *csak részben* a tavasszal kapcsolatos intézmény és inkább arra vezethető vissza, hogy csonka-hazánknak is fővárosunk a forgalmi gócpontja és igy *éppen a magyar vidék* szempontjából is, a hasonló kiállitások rendezésére ez a legcélszerűbb hely.

Én arra gondolok, hogy az időnek tavaszra válását fel kellene használnunk arra, hogy az északi országok utazni vágyóit idecsalogassuk a tél börtöne után, a mi köszvény elleni forró fürdőinkhez, a mi muzeumainkhoz, templomainkhoz, pompás széltől védett sétányainkhoz, operáinkhoz stb. nem is beszélve elsőrangú éttermeinkről s a rádióból immár világszerte ismert cigánymuzsikánkról, no meg a jó izű magyar borról amit világteremtése óta minden költő egyenesen a nőnemű angyalokkal emleget együtt.

Azt gondolom, hogyha nincs is olyan attrakciónk mint pl. a *„husvét Rómában"* vagy a *„Tavasz ébredése a Riviérán,"* de mégis vannak olyan *értékeink* (muzeumok, könyvtárak stb. stb.) és olyan lelkiélményekkel felérő intézményeink (forrófürdők, gyógyforrások stb. stb.) amelyek alapot jelenthetnek egy megszervezendő idegenforgalmi propaganda eredményességéhez.

Északon is vannak rokonaink pl. a finnek, akik körében még az atyafiságos érzés ápolása is latba jöhet anélkül, hogy nekik pl. nagykárolyi csalódásról kellene panaszkodniok. Náluk a magyarországi tavaszt eredményesen lehetne propagálni. Hogy kereskedelmi és pénzforgalom szempontjából ez mit jelent, elég ha reá mutatunk arra a megélénkült üzleti forgalomra, amit most legutóbb egyedül a mezőgazdasági kiállitás és tenyészállatvásár csinál itt.

De a *húsvétnak Budapesten* nemcsak ezt a feladatot kellene jelentenie számunkra, hanem azt is, hogy minden tavasszal egy lépést előre kellene tennünk a városépités, a város-szépités terén, de meg azon a vonalon is, hogy az itt való élés ne csak kellemes, de egyben elviselhetően olcsó is legyen.

Budapesti kereseti mértékkel mérve, itt drága a telefon, a posta, a közlekedés, az autótartás, a szórakozás, a sör — ára a békebelinek háromszorosa —, drága a kávé, a tea, — a fáma azt mondja és a sorból nem marad ki a mindennapi kenyér sem —, hogy mindez azért, mert minden kiló és minden literárun, de meg minden jegyen is, akkora adó- és vámteher terpeszkedik, mint — viszonylagos mértékkel mérve — az egyiptomi fáraók gulái.

A tavasz az új tervek, az új munkákra való gyürkőzés ideje. Hogy tudjon takarékoskodni az a polgár, akinek minden zsebében a vám- és adószedő kaparász. Hogy tudjon munkára lendülni az a kar, amelyet a közterhek mázsás súlyú kövei húznak vissza. Hogy születhessen meg a vállalkozási és munkakedv, ha a sokkal rosszabb kereskedelmi-, hitel- és forgalmi viszonyok közepette több, mint kétszerannyi adót kell egy-egy polgárnak pl. Budapesten fizetnie, mint a békében, nem is beszélve arról a tehertöbbletről, amit az OTI és a MABI meg egyéb rendkivuli adók jelentenek és amik együttesen adják azt a lelki diszpoziciót, hogy pl. 40 éves cégek főnökei unják meg a „sican"-t és vonulnak tapasztalataikkal vissza, vagy ami még rosszabb, mennek el az örökkévalóság útjára.

Maga a körmeinkre néző Mr. Tyler is feljajdul helyettünk, amidőn az adózás túlfeszitettségéről emlékezik meg jelentéseiben és joggal borzad el a polgár, ha látja egyenes-adó könyvének 26 kivetési sorát és irtózva észleli, hogy még mindig van két üres sor, amit az adóügyi bürokrácia eddigelé kitöltetlenül hagyott. . .

A tavasz új feladatokat, új törekvéseket kell, hogy jelentsen mindazok számára, akik akár a maguk, akár nemzetük jövőjével törődnek. Végighallgattam a tavasszal Hoór-Tempis professzorunk egyik előadását, amely összehasonlító kimutatásban tárta elénk azoknak a gépi lóerőknek a számát, amelyek az egyes kultúrnemzetek termelését szolgálják. *Adók tekintetében mi úgy vagyunk ellátva, mintha azt háromszor annyi lóerő segitené elviselni,* mint amennyi ténylegesen a magyar termelés szolgálja.

Consulok, itt valamit tenni kell, mert különben még több üzletajtó zárul be és hiába — az ujonan született adóalanyok még igen soká élik a tehertől mentes szárnyú pillangó életét, dacára annak, hogy az egy fejre eső adóösszeg kiszámitásánál a körültekintő statisztikus fők az ő fejeiket is számításba veszik.

A húsvét a háztartásban nemcsak a legszebb ünnepek egyikére való előkészületek sorát jelenti, hanem magát az ünnepet is. A magyar közéletben pedig Deák Ferenc híres húsvéti cikke óta a húsvét valahogy új politikai törekvések megszületését, új bölcseség megszivlelését jelenti.

Azoknak kell meglátni a bajokat, akik legmagasabbról figyelik a nemzet munkáját, hiszen az ő szemhatáruk mégis a legnagyobb körű és azért adunk *mi* hangot polgártársaink panaszának, hogy az ne az okvetetlenkedők és súsárolók ajkairól hangozzék el oda felfelé.

Ha mi Budapesten *új lendületet akarunk,* ha azt akarjuk, hogy a vállalkozók szemében megint felcsillogjon a munkakedv fénye, akkor könnyiteni kell az adóterheken és korlátok közé kell szorítani a kartelleket.

Annak nagyon érdekes története van, hogy a különböző kartellek acélkörme mért tud három-négyszeres életerőt kiszorítani a jámbor polgár testéből, de a legfőbb oka mégis az, hogy jött ugyan egy nemzeti felbuzdulás a destrukció által okozott romok eltakarítására, de nem jött megfelelő hitelpolitika arra, hogy a nemzeti szervezkedés gazdasági téren is megtehesse a magáét.

A régi bankok az érdekköreikbe tartozó vállalatokat racionalizálták, leépitettek, alimentálták úgy, ahogy érdekeiknek megfelelt, az ezeken kivül állók pedig, ha hitelt akartak — mehettek a sóhivatalhoz.

A nemzeti gondolat nem kapta meg a szükséges gazdasági alátámasztást és igy: nem leli honját a hazában.

Pedig enélkül nincs magyar feltámadás!

A tavasz új épitkezések kezdete a magángazdaságban. Igy kellene lennie a nemzet gazdaságában is. Uj épitkezés pedig — és itt nemcsak házakra gondolunk — csupán az észlelt bajok orvoslása után lehet.

Megkötöttük az olaszokkal és az osztrákokkal az új hármas szövetséget. Gyönyörű tavaszi vetésnek igérkezik, de csak úgy, ha tisztában vagyunk vele, hogy mit akarunk.

Az állam szeme: *minden polgár szeme.* Az állam hangja: *a közvélemény hangja.* Az állam karja: *minden polgár karja.* Ennek a közvéleménynek egy jelentős része a budai polgárság hangja és ha ezt a hangot figyeljük, akkor azt halljuk, hogy itt kivánják az u. n. *fürdopolitika további folytatását,* benne a *Tabán* felépitésével, valahogy ugy, ahogy Mussolini Róma részével *tette.* Kivánják a *nemzeti stadionnak* megépitését legalább ugy ahogy Mussolini az örök városban *megépitette,* hogy a sok vonalon nemzetközi viszonylatokban is diadalra as magyar sport *jelentkezhessen* az egyik legközelebbi olimpiászra. Kivánják a *Szt. Margitszigettel* szemben levő *budai Dunapart rendezését,* a *Honalapitó Árpad-hid* megépitését, Árpád vezér *sirhelyének* végleges megállapitását és a törvény útján biztositott *emlék* felépitését, a nemzetközi autóutat képező *Bécsi utat övező hegyoldak rendezését,* a város egész lakossága nevében az u. n. *Római part rendezését* — hisz ez a part a pestiek egy részének: *a nyári örom.*

Valahol a *Margithid körül allandó budai szinház* épitését. Ezeknek csupán egy része állami es községi feladat, egy része a magánvállalkozással oldható meg. Ime ez a budai húsvéti épitő programm *vázá,* amelyek külön-külön is szolgalják a város tökéletesebbé, szebbé tételét és nemcsak munkaalkalmat adnak, hanem jövedelmeket jelentenek részint közvetlenül, részint közvetve.

A nagy városépitők emléke még akkor is él, amikor a propyleumok már ledőltek. Szeretnők, ha *Gömbös Gyula városépitő vezér lenne,* úgy, mint nagy baratja Rómában.

Ez Budának húsvéti kivansága.

Buda nagy ünnepe

két év mulva, a visszafoglalás 250. évfordulója alkalmából az „Idegenforgalmi Szövetség" javasolja, hogy hivatalos állami és egyházi ünnepségeket rendezzenek s bizonyos külföldi testületeket is hivjanak meg 1936-ra. Emlékezetes, hogy 1686-ban hatezer brandenburgi és még több más német stb. harcos volt a török védőrséget ostromlók sorában. Egyes német városok és tartományok szivesen veszik, ha most az emlékünnepségre meghivót kapnak és részben megőrzött régi zászlaikkal, fegyvereikkel és más emléktárgyaikkal vonulhatnak föl. Talán sikerül külön emlékkiállitást rendezni, amelyhez a Nemzeti muzeumban is meglehetősen gazdag történelmi anyag található. Szóba került, hogy külföldről is kérnek anyagot. Igy reánknézve különösen értékes unikumok, eredeti följegyzések, rajzok könyvek és egyébb tárgyak vannak a bolognai Marsigli muzeumban.

Gróf Marsigli Alajos volt az, aki a sikeres budavári ostrom haditerveit készitette. De más vonatkozásokban is nagyjelentőségü működést fejtett ki. Közvetlenül az ostrom után igen pontos leirást készitett Budavárárol. Például *a török fürdőkről,* mérnökileg is perfekt, hiteles rajzokat csinált. Senki annyira teljes képet nem adott a magyarországi hadműveletekről. De bejárta az egész országot és „Catalogus plantorum circa Danubium" című jeles munkájában először adja a magyarországi flóra enumerációját. Nagy tudományos gyüjteményében sok a magyar vonatkozás. Marsigli másolta le a Székelyföldön egy rovásfáról azt a rovásirásos naptárszöveget is, amelyet dr. Sebestyén Gyula fejtett meg Bolognában.

Olaszország részéről megvan a hajlandóság arra, hogy hivatalosan is résztvegyen a budai ünnepségeken. Reánknézve nagyobb jelentőségü a 250-es évforduló, mint Bécsre nézve az volt, amelyet 1933-ban tartottak. Az egész ország másfélszázados elnyomatásának megszünése, a törökuralom vége Európa számos államának figyelmét Buda felé fordította. Tervezik, hogy hadijátékokat, carousselt és más hasonló látványosságokat is rendeznek, amelyekbe esetleg az annak idején itt küzdött nemzetbeliek utódjait is bevonják.

Árpád sirját
a Demjén téglagyár környékére helyezi ujabban
Garády Sándor

Nagy érdeklődés mellett tartotta meg *Garády* Sándor miniszteri tanácsos az „Országos Magyar Régészeti és Művészettörténeti Társulatnak" ülésén március 24.-én, d. u. *Az óbudai Fehéregyháza és Árpád sirja* című előadását amely hivatva van a 150 éve vajúdó kérdést új és talán végre sikeresebb irányba terelni. Az érdekes felolvasáson a székesfőváros képviseletében *Némethy* Károly dr. tanácsnok, a székesfőváros régészeti érdeklődésének lelkes támogatója, *Pacher* Béla dr. és *Gárdonyi* Albert dr. főlevéltáros jelent meg. Ott láttuk *Jakubovich* Emil dr., *Mihalik* Sándor dr., *Nagy* Lajos dr. és régészeti életünk több jeles képviselőjét. — *Alföldi* András dr. egy. tanár elnökölt.

Garády Sándor min. tanácsos előbb összefoglalta a kutatás 150 éves történetét, attól a naptól kezdve, hogy *Katona* István, a híres történetiró a XVIII. század 80-as éveiben Nagy Lajos királyunk 1353. évi határjáró oklevelével kezében végigjárta az óbudai hegyeket, de határozott eredményre nem tudott jutni. Majd kimutatta, hogy az Árpád-malom, Római fürdő és Csillaghegyi forráson kivül az Óbuda nyugati részén elhúzódó hegyoldalon ma is 17 forrás létezik még. Ismertette *Fehéregyházára* vonatkozó bőséges adatainkat 1296-ból, amikor külön község volt, amely a veszprémi püspök és káptalan alá tartozott és akkortájt ment át az esztergomi érsekség hatáskörébe. Nem tartozott tehát az óbudai káptalan alá. Mint külön plébániával rendelkező község, amelyhez a szomszédos Békásmegyer és más községek is tartoztak, Óbuda területének azon a részén kellett feküdnie, amely közelebb van Békásmegyerhez.

Az esztergomi nagyút Óbuda északi részéből kb. a mai Miklós tér tájékáról indult ki *Garády* szerint s követte a régi római út nyomát. A fehéregyházai nagyút pedig a mai Pacsirtamező—Szőlő-utca—Vörösvári- és Bécsi-út lehetett, egészen a Demján téglagyárig. A szőlőkből a Fehéregyháza felé vezető nagy út az volt, amely a volt Demjén téglagyár északi végéhez közel csatlakozott a régi esztergomi úthoz, ezért keresi Garády *Fehéregyházát* a Demján téglagyár környékén és javasolja, hogy 3 helyen végeztessenek ásatásokat: a *Demján* téglagyár környékén, a *református* templom déli oldalán és a *Király-dombtól* észak-nyugatra. Az utóbbi két helyen azért, mivel Garády *Dilich* 1600-ból való képe alapján a királyi, vagy királynői várat (Kis Károly megöletése helye!) a Király-dombtól északnyugatra keresi, míg a református templom környékén előkerült nagybecsü leletekben a káptalani templom maradványait sejti.

Végezetül négy pontba foglalva cáfolta az előadó *Gatterer* nézeteit. A *cella trichorát* kis méretei és nem keletelő apsisa miatt sem azonosithatja Fehéregyházával. Az Egyetemi Könyvtárban őrzött „budai polgár" XVIII. század elejéről való feljegyzéseiben Gatterer tévesen olvasta Fehéregyházat *Törökháza* helyett, hibázott akkor is, amikor Fehéregyházát a káptalan területére helyezi (káptalan és pálosok viszálya!) és rámutatott arra, hogy Gatterer az utak elnevezésében is ellentmondásba keveredik.

A kérdés természetesen az ujabb feltevéssel sincsen végleg eldöntve. De reméljük, hogy *Garády* Sándor min. tanácsos buzgó és érdekes kutatásait, melyek a közelmultban a nyéki királyi vadászlak felkutatásával oly nagy fontosságú eredményre vezettek, most is szerencse fogja koronázni, bár a felkutatandó kerület feltárása oly nagy, hogy a véletlen szerencsére kell bízni *Árpád sirjának* hamari feltalálását.

Palóczi Edgár

A kelenföldi csodapalota
— Természettudományi Muzeum. — Lendl terve —

Irta: hennyei HENNYEY VILMOS dr.

Lendl Adolf tanár terve szerint a Múzeum területe a Duna mellett, az új Boráros téri hidtól és e hidhoz vezető új úttól az összekötő vasuti hidig, illetve a vasuti töltésig nyulna el, a Dunával párhuzamos vonalon a Budafoki út határolná. A terület még beépitetlen, kisebb részében víz alatt all és feltöltésre vár. A Duna mentén védőgát vezet, amelyen egy fal kal övezett, széles sétakorzó húzódna végig, mint a Műegyetem előtti korzó folytatása.

Lendl a múzeumot a természettudományok templomának nevezi,

mert nemcsak tudományosan rendezett száraz gyüjteményeket nyujt, hanem ezeket a képzeleti erőre ható művészi képekkel, dioramákkal és más részletekkel átszőve, vonzóvá, érdekessé és látványossá teszi. A látogatót igy fokozatosan bevezeti a természet titkaiba, az nemcsak okul és tanul, hanem a gyüjtemények szemlélődésében elfogódottan meg-megáll és elgondolkozva a látottak során, szinte

felemelkedik lelkületében, áhitatos hangulatba a teremtő mindenhatóság csodalatára.

A megszokott múzeumi gyüjtemények elrendezésében olyan újitás ez, mely a tanulást egyrészt élvezetes szórakozással, másrészt szinte vallásos elmélyedéssel tudja párositani.

A Dunakorzóra nyiló hatalmas villamos fáklyával ékített bejárat mögött tágas „előkert" következik, amelyben művészi csoportokban az emberiség fejlődése alakul ki a látogató szeme előtt. Itt találjuk a cikk végén közölt költői feliratokat.

A föld hosszú kialakulásának időszakait, a közeteket, ásatag csontokat, növényi maradványokat, helyenkint beillesztett művészi diorámák, élénken ható látványos képek teszik élvezetessé és egyuttal könnyen felfoghatóvá.

32 ilyen kép egy-egy geológiai korszakot dolgoz fel.

A földkéreg első megszilárdulásától az ősgránit, szienit, stb. megmeredésétől kezdve a vulkánikus kitörések, a hegységek, vizek és földrészek keletkezéséig.

Atalantis elsülyedése, a mai kor kialakulása képekben vonul el szemünk előtt.

A dioráma sorozatban minden korszaknak megfelelő állati és növényi formákat látunk. Az elsőket és egyszerübbeket, aztán a tökéletesebbeket, fejlettebbeket. Megérjük a változások folytonosságában a klima és egyéb adottságok hatásával a szervezetek haladó fejlődését. A

Budán:
II., Margit-körut 6. sz.
(Zsigmond-utca sarok)
Telefon: 52-0-36.
JUSZT GYULA
OPTIKAI és FÉNYKÉPÉSZETI SZAKÜZLETE

PUNKTAL ÉS ULTRASIN ÜVEGEK
LORGNETTEK
LÁTCSÖVEK
MÉRNÖKI MŰSZEREK
SZOLID ÁRAK!

tályban a falon szemlél-
felszerelve

az óraszerkezeteket ismerjük meg, a primitiv napórától, a legtökéletesebb kronométerig.

Máshol kinai stilusban tartott kis pavillon előtt az ősi természettudomány papja magyarázza a körülöttük állóknak a földbe szúrt bot árnyékának vándorlásából a nap haladását az égén. Fölötte

a falon Konfucius napórájának a másolata függ, ahogyan ezt a pekingi muzeumban 2500 év óta őrzik.

A pavillon belsejében a selyemhernyó, porcellán, papiros, meg a puskapor felfedezése látható képekben. Ott van egy kupolateremben a Foucault-féle inga, alatta a földön fekve 24 órraméteres lemez. Már egy negyedóra alatt észlelhetjük, hogy az egy sikban lengő inga alatt az óralemez látszólag elfordul, *tehát forog a föld.* Hasonló látványosság

a planetárium,

mely a nap, a bolygók és a csillagok járását szemlélteti.

Azután a Lendl-féle tervezet szerint első izben létesitendő gacárium, mely egy óriási földgömböt mutat élethűen, hegyeivel, vizeivel, országaival, amint a napkoronggal szemben elforog. Ott látjuk Eötvös Lóránt szobrát és világhirű torziós ingáját.

A lélektani gyüjteményben az állatok idegrendszerének és agyának kialakulását tanulmányozhatjuk. Preparatumok mellett képekben látjuk az egyes fajok élettani és lelki tulajdonságainak fejlődését. Az emberi agyvelőnél a földi élet szükségletein túlterjedő kialakulást, mely végül a legelvontabb észműködést, a bölcselkedést és az egyisten eszméjét és kutatását teszi lehetővé.

Egy másik helyen találjuk a magyar természettudományok népszerűsítőinek nagyjait: id. Szily Kálmán, Wartha Vince, Hermann Ottó és Ilosvay Lajos tudósainkat szobrok alakjában műveik méltatásával. Az egyes tudományos kertekben elhelyezve ott van továbbá: Xantus János, a Magyar Néprajzi Múzeum megalapitója; id. Lóczy Lajos világhirű geológus, amint egy kis földszakadás előtt kövületeket gyűjt; id. Entz Géza tanár, Konkoly Thege Miklós, Meteorológiai Intézetünk megalapitója és mások

szobrokban megörökitve.

A művelt külföldön mind ismerik őket, hazánkban pedig már-már elfelejtik.

Ugyanilyen

festői látványt nyujt az Őslénykert, a 20 méter magas iguanodonnal és a többi őskori szörnyeteggel.

A Növénykertben az árborátum, élő fáknak növési viszonyai és szépészeti tulajdonságainak szemléltető gyüjteménye. Az alpinetum (magaslati növényvilág), az akvárium és a pálmaház. Ott az állatkert festői elrendezésével és

a Néprajzi Kert, falusi épületeivel és ott élő lakosságával.

Más helyen a régi germán művészek sárkányalakjait látjuk a kinaiaknak szintén szárnyas sárkányaival: semmi érintkezésük nem volt az egymástól oly távol élő népeknek és mégis művészeik szinte azonos formákat gondoltak ki.

A felvilágositó, szemléltető oktatás mellett tehát mindenütt a képzelő tehetséget megindító gondolkodásra és elmélyedésre serkentő művészetet és a szórakoztató elvezetet találjuk, ha Lendl terve valóra válik.

A Lendl tervezte múzeum területéről még néhány költői feliratot közlünk. A főbejáratnál olvassuk:

„Ide beléphet mindenki,
aki az Ég és Föld titkait
és való igazságait
meg akarja ismerni!"

Az előkertben:

A kultúra előtti időkben vackot
váj az ősember a földbe,
hogy az éj félelmetes sötétségében
és hideg-havas, hosszú télen
meztelen családjával együtt oltalmat keressen benne.
A tüzet akkor még nem ismerte:
ha látott ilyet a földön,
bárhol, ha találta, messze elkerülte,
megközeliteni nem merte.
A szabadban talált tűz használata és újból fakasztása későbbi mestersége volt. Majd tűzhelyet rakott odúja elé védelmül a támadók ellen és melegedésre.
A lobogó láng bámulása, a piros
fényben szálló füst gomolygása
az első sejtelmes gondolatok ébresztette állatias agyvelejében:
ezzel képzelőtehetsége lassan haladó fejlődésnek indult
s az ebből eredő, messzebbterjedő gondolkozása kiemelte őt az állati sorból! Ez az emberréválás kezdete volt!

És az előkert egy másik csoportjánál:

A derengő kultura kezdetén, nem
is oly nagyon régen,
az utolsó Jégkorszak végén, a diluviális ember legyőzte az állatot
s az ész felülkerekedett az erőn!..
azóta magasan repül az égen!...
Bár minden tudása a földhöz köti, mégis régtől óta a földöntulit keresi: az ismeretlent ismerni vágyik, elképzeli az elképzelhetetlent, megsejti az érthetetlent és kialakuló lelki életében istenfélő gondolata támad, melynek varázsa kiséri őt ezután minden további utján.
Az első elvont fogalmat követi a többi s a küzdelmes élet folyamán fokozódik a felszabadult ész tehetsége.
Ebben rejlik az emberi megkülönböztetése!

És nem messze ezen az úton csiszolt kőlapra vésve látjuk e sorokat:

Ismeretgyüjtés alapján, következtetve-képzelve és képzelődvén álmodásban, messzeszálló ideákat termel az emberi fő. Ideákat, melyek a szűk keretekből kiemelkedő tehetséget a legelvontabb óhajtásig: az Istenséghez vezetik!
E szabadon szárnyaló törekvés szolgálatában állanak a mindent kutató mai természettudományok is, mint az ideális célkitüzésnek reális alapvetői.
Az előttünk megnyiló MUZEUM világos tanubizonyságot tehet erről. Térjünk be! Ha tudásunk terjed, istenszerető bizalom lopódzik bensőnkbe, hiszen az Igazságot keresve, a MINDENHATÓSÁGOT találjuk mindenben!

A kijárat felé is művészi alkotások kisérik a látogatót, akit az utolsó táblán e szavak búcsúztatnak:

Elmenőben gondold át az itt látottakat! Meggyarapodott tudással, megnyugodott lélekkel, Megerősödött hiten: távozz Istenben!

A tervezett múzeumi *főépület* gazdag tartalmát és beosztását legközelebb ismertetjük.

A „Zi-La"
cipőáruház
IV., MUZEUM-KÖRUT 27. SZÁM.
husvéti vására
rendkivüli előnyt biztosit vevőinek.
VEGYE ÖN IS IGÉNYBE!

Beraktároz
BUTORT
ZONGORÁT
SZŐNYEGET
...IT KÖRUT 50—52. fr. 1.
Butor-Beraktározó Vállalat.

Régi patinás kávéház
ÓBUDÁN A
Bródy
III. ker., Szentlélek ucca 3. szám.
Mindennap reggelig nyitva. — Egész éjjel friss vacsora. HALÁSZLÉ. —
URAL orosz zene és ifj. Rigó Jancsi

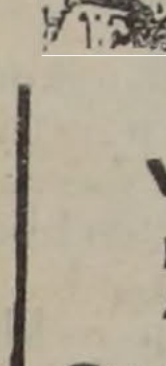
SZENT GELLÉRT
GYÓGYFÜRDŐ
Vizgyógyintézet,
Külön férfi és női osztály.
A legmodernebb berendezés.
Szakképzett személyzet.

Indiai fejedelmek

Már a mult év folyamán mintegy hat igen előkelő indiai fejedelem járt nálunk és most Londonból kapott értesités szerint, ez évben ezeknek a száma még nagyobb lesz, sőt hatalmas kiséretei ezidén a *sziámi királyi pár* is ellátogat hozzánk. Már a közeljövőben két fejedelem jön. Mégpedig április közepén jön India legelőkelőbb fejedelme, *Hájder-Abad* Nizamja. — Oszmán Ali Khán Báhádor, aki turkomán eredetű és mohamedán vallású. Országának népe azonban *hún ivadéknak* mondja magát. Az uralkodónak Baroda és Májszor maharádsáival együtt 21 ágyulövés jár üdvözlésül. Évi jövedelme négy és fél millió angol font. Vagyis napi 300.000 pengő. Hihetetlen mennyiségű arany van kincseskamráiban, neki van a leghiresebb ékszer- és drágakőgyüjteménye. Április végén érkezik hozzánk huszonöt tagú kiserettel *Rampur* Návabja. Kiséretében lesz felesége: Rampur Bégumja, Abduszamad Khán Rampur miniszterelnöke és Zaiti államminiszter is. Maga a Návab: — Syed Paza Ali Khán Báhádor, szintén mohamedán vallású és ezért okvetlenül elmegy első európai útja során Istambulba és utána eljön Budára. A Fenség kiséretével hét napot fog tölteni Magyarországon. Reméljük, a legjobb benyomásokkal távozik. Nemsokára már majd külön palotát kell épitenünk a budai oldalon, hogy a nagyszámú kiséretttel ideérkező keleti fejedelmeket Buda megfelelően fogadhassa. Ezt az alkalmat kellene felhasználni, hogy ezeket a gazdag fejedelmeket megnyerjük állandó vendégekül, felajánlva számukra megfelelő telket, hogy itt saját villájukat fölépitsék.

A budai kertészek élni akarnak

— A Budai Kertészeti Egyesület megalakulása —

A kertész társadalmat, amelynek oly nagy szerepe van Budapest széppé, kedvessé tételében, régóta belső érdekellentétek sorvasztják s ezen volt hivatva segiteni az a mozgalom, amelynek élén Mezey Mihály, ismert műkertész áll és szorgos munkájának eredménye, ahogy azt a közgyűlés is elismerte, hogy a budai kertészek külön egyesületbe tömörültek és már eredményeket is értek el, mert helyet kaptak a szénatéri piacon.

Csaknem százan jelentek meg az alakuló közgyülésen e hó 24-én, a Hidegkuti uton levő Violet-féle vendéglőben, ahol Raincsák József, mint korelnök nyitotta meg a gyűlést és fölkérte Mezey Mihályt, hogy ismertesse a „Budai Kertészeti Egyesület" céljait és vezesse tovább a közgyűlést.

Mezey meghatottan üdvözölte a megjelenteket, külön kiemelve azokat, akik a képesitett kertészek érdekeit a multban is és most is lelkesen szolgálják: Schindler Károly, Csonka Károly, Raincsák József főkertészeket, Ludvig János áll. alk. alkertészt, aki az okleveles kertészek hivatalos kertész egyesületében is bátran küzd a képesitett kertészek érdekeiért. Azután áttért a célokra, köztük első helyen a piackérdésre, továbbá a mindszentek ünnepén a temetőknél való árusitás most szégyenteljes helyzetére, végül pedig a kontár-kérdésre, amely károsítja az uri vevő közönséget s e visszaéléseket is a képesitett kertészek rovására irja a közönség. Ezek a kontárok jó esetben lopott virágot, vagy erdei vadvirágot árulnak, de sokszor hamisitják is a virágot azzal, hogy értéktelen vadvirágok zöldje közé máshol szerzett virágot tüzdelnek. Ezek ellen kell védekezniök. A lelkes, okos beszédet megtapsolták és Ludvig János inditványára elhatározták, hogy az egyesület tisztikarába csak képesitett kertészek választhatók.

Ezután felszólalt az Orsz. Magy. Kert. Egyesület megbizásából Kovács titkár és üdvözölve a budai kertészek összetartását azt inditványozta, hogy ugy testületileg térjenek vissza az Országos Egyesületbe, ahol külön osztályt alkothatnak, — amit azonban Cseh József felszólalására, aki utalt arra, hogy az „okleveles" kertészek az országos egyesületben háttérbe szoritják a „képesitett" kertészeket s igy kénytelenek saját egyesületüket kiépiteni, — megtagadta a visszatérést, amit helyesléssel kisért a közgyülés, amit enyhitett Mezey Mihály elnök kijelentése, hogy alkalomadtán tárgyalás tárgyává tehetik ezt.

Ezután Virág Nándor dr. ügyvéd felolvasta az alapszabályokat, amihez többen hozzászóltak, de csekély módositással elfogadták, — Virág Ferenc titkár pedig a tisztikarra vonatkozó jelentést terjesztette, amelyet Nagy István inditványára egyhangulag elfogadott a tagok helyeslése mellett, akik lelkes ünneplésben részesitették Mezey Mihályt, az elnököt. Alelnökök: Bujáki György, Krump János, Benyó József, Ludvig János. Ügyész: Virág Nándor dr., főtitkár: ifj. Virág Ferenc. Titkárok: Récsán Mihály, Kocsis László, pénztáros: Richter Pál, ellenőrök: Kiss Béla, Boda Lajos, számvizsgálók: Székely Mihály és Töltl Ferenc. Iroda: I. ker. Tárogató ut 70. Körhelyiség: Violett vendéglő, II. Hidegkuti ut 1.

REINER MIHÁLY
egyenruhasapka-készitő mester
BUDAPEST, IX., RÁDAY-U. 11—13.
Telefon: 16—1—15.

MEGNYILT
Fratelli Deisinger
Kávé és tea-különlegességek szaküzletének
Budai fiókja:
Budapest, I. (XI) Horthy Miklós út 41. szám
Telefon 58-2-22
Kávé és teakülönlegességek, Hollandi kakaó, csokoládé, finomlikörök, angol rumok a legolcsóbb árban. — Megrendeléseket azonnal házhoz küldünk. —
KÉRJEN ÁRJEGYZÉKET!

A fejlődő Virányos és a Kutvölgy nagy kérdései

Talán 700 méteren mulik, hogy a hegyvidék egyik nagyrahivatott része virágzásnak induljon. A Kútvölgyi útnak, amely a Budakeszi útról a volt Vizivárosi temetőn át épitett szerpentinnel kezdődik és fent a hegyek aljáig fut egyelőre, — csak éppen a közepe nincs még kiépitve. De ez teljesen megbénitja ott a forgalmat. Néhány makacs telektulajdonos megakasztotta a transverzális nagy út kiépitését s ezzel a Virányos nevű városrész jól indult fejlődését. Pedig jóakaró patrónusa is volna a hegyvidék részének Borvendég alpolgármester személyében, aki azonban kénytelen leszámolni azzal a ferde helyzettel, amely alkalmat szolgáltathatna arra, hogy jóakaratát mesterségesen félremagyarázzák.

Pedig a Kútvölgyi út végleges kiépitése lehetővé tenné olyan hegyvidékre az autóbusz-járást, amely ma minden közlekedés nélkül áll.

Ezeknek az elgondolásoknak a hatása alatt ültek össze e hó 24.-én este a

VIRÁNYOS KUTVÖLGYI
Gazdasági és Kulturális Egyesület

tagjai, hogy mindezeket megtárgyalják és ezeken a bajokon segitsenek. Nagy számmal jöttek össze a tagok, mintegy 150-en, hogy

OSZOLY KÁLMÁN

ny. igazgató, szkfőv. biz. tag elnöklete alatt megtartsák a közgyűlést. Az elnöki megnyitó szóvá tette az összes függő kérdéseket, első helyen a Kútvölgyi út autóbusz-közlekedését. Megvitatták a többi kérdést is, amely a hegyvidéki rész fejlődését szolgálná, amelyekhez hozzászóltak Dudai Alajos dr. tanácsnok-elöljáró és Schmaderer Oszkár, az I. kerület új elöljárója, akiket melegen ünnepeltek, a közgyűlés a szokásos pénztári, költségvetési előterjesztések elfogadása után, az elnök éltetésével véget ért.

Az ezt követő társasvacsoránál számos felköszöntő ünnepelte az ügybozgó elnökséget és úgy a XI. kerületbe távozó, mint pedig az I-be most érkezett elöljárókat.

GYERMEKKÉPEK Blahosnál II., Fő u. 18

Katholikus női napot rendezett márc. 25-én az óbudai egyházközség, amelyen Sagmüller József prelátus, Masson Izabella tanárnő, Karsay Béla hittanár, Győry Klárika és a Leánykör tagjai szerepeltek nagy sikerrel.

Árpád fejedelem kortársa azt írta a magyarokról, hogy „szabad ez a nemzet!" Melyik európai nép dicsekedhet azzal, hogy már fellépése kezdetén szabadnak, függetlennek nevezték? Melyik nemzet politikai életének van dicsőbb kezdete?

Szent László szüntette be a régi pogány nemzeti vallás és költészet véres üldözését. Ő, a szent, már csak birsággal és nem halállal sujtotta azt, aki régi magyar módon áldoz a kutaknál, avagy ajándékot ajánl a forrásoknak. Érdekes, hogy Szent László milyen tőzsgyökeres, rajongó magyar volt, aki az országban csak olyanokat akart látni, akik magyaroknak érzik magukat. Szent Istvánnal ellentétben ő már az idegenek ellen fordul és 1092. évi 39. törvényben azt irja: „Ha azt mondják, hogy a mi jobb szokásunk nekik nem kellemes, menjenek ahová akarnak. De pénzüket, amit kerestek, hagyják itten: ha csak eszükre nem térnek". Mennyire meg kellene szivlelni ma is ezeket a szavakat!

A világ legrégibb törvénykönyvét: a magyarokban is folytatódó szumirok törvényeit 282 fejezetben *Hamurabi* iratta össze, s hogy mostanában kiásták Ázsia évezredes homokja alól, az — önmagukra oly büszke — európaiak csodálkozva látták, hogy a turániaknak Kr. e. 1900 évvel már olyan jogérzékük volt, mint nekik Kr. u. 1900 évvel.

Elpuhult volt a magyar hétszáz évvel ezelőtt és még a férfiak is karpereceket hordtak. Tamás spalatói főesperes a tatárok ellen a Mohinál táborozó ifjuságot ugy jellemzi, hogy az örökösen el van foglalva haja rendezésével, bőre ápolásával. Ez a fiatalság asszonyos piperére változtatja férfias viselkedését, divatosan fésülködik, egyik karperecet a másik után csatolgatja fel és minduntalan mosakodik.

A magyar szókincs felhasználásával segitett már 1850-ben Rónay Jácint a nagy Rawlinson-nak a babiloni szumir feliratok megfejtésében.

A FELTÁMADÁS KÖRMENETEI BUDÁN

Buda katolikus templomaiban Nagyszombat délután a feltámadási körmenetek az alábbi időrendben lesznek: Délután fél 3 órakor: a Széna-téri régi Szt. János-kórház kápolnájában; 4 órakor: a lipótmezői templomban; fél 5 órakor: a kir. udvari és várplébániatemplomban; 5 órakor: a Kapisztrán Szent Jánosról nevezett helyőrségi templomban, a ciszterciek plébániatemplomban, a Kapucinusok alsóvizivárosi plébániatemplomában; 6 órakor: a budavári koronázó-templomban, a gellérthegyi Sziklatemplomban, Angolkisasszonyok zugligeti Szent... lád-templomában, az Istenhegyi László plébánaitemplomban (Sváb... a hüvösvölgyi plébániatemplomban, a városmajori, a krisztinavárosi plébániatemplomban, a felsővizivárosi Szent Anna-, a budai ferencesek Margit-köruti-, az ujlaki-, az óbudai-, a rómaifürdői plébániatemplomokban, a Pasaréti-uti kápolnában.

Tavaszi különleges modelljeink megérkeztek!
DIÓSI CIPŐSZALON
VI. Teréz-körut 1/B.
Cimre ügyelni!

ESTÉNKINT
EUGEN STEPAT
a rádióból közismert
OROSZ ZENEKARÁVAL
hangversenyez a
SZEIFFERT KÁVÉHÁZBAN

DÖRNER LÁSZLÓ
TENISZ SZAKOKTATÓ
II., FŐ-UTCA 51, I. EM. 1
TENISZ SZAKÜZLET
JAVITÓ MÜHELY
Legjobb magyar, olasz, francia, belga és angol ütők P 16.-tól
HUROZÁS — JAVITÁS
A BUDAI NAPLÓ olvasói 5 százalék engedményben részesülnek.

Kályhás! Minden szakmabeli ügyben forduljon a régi jóhirű céghez
I., Logodi u. 19. Telefon: 53-0-33 Béres Márton

Szives tudomásul!

1. AZ UJ 32. M. KIR. OSZTÁLYSORSJÁTÉK játékterve nem változott. 84.000 sorsjegy, 42.000 nyeremény. Legnagyobb nyeremény szerencsés esetben 500.000 pengő, jutalom 300.000 pengő, főnyeremény 200.000 pengő, azután 100.000 P, 50.000 P, 40.000 P, 30 ezer P, 25 ezer P, 20 ezer P stb., összesen 7,722.000 pengő készpénz.
2. Ajánlatos, hogy eddigi sorsjegyszámát mindenki tartsa meg. A főárusitók a folytonosság miatt üzletfeleiknek a régi sorsjegyet elküldik, vagy egyideig fentartják.
3. Ha azonban valaki más, UJ SORSJEGYSZÁMMAL akar a következő sorsjátékon részt venni, azt a kivánságát készséggel teljesitik a ...tók.
4. Mindenkinek és minden egyes ...jegynek egyenlő a nyerési esélye, nem létezik előny, vagy kiváltság, csak „SZERENCSE"!
5. A sorsjegyek árát — egész 24, fél 12, negyed 6, nyolcad 3 pengő — van ideje mindenkinek legkésőbb az ÁPRILIS 14-én kezdődő huzás előtt megfizetni.
6. Csak kifizetett sorsjegyeknek van nyereményjogosultságuk. A befizetést legcélszerübb postabefizetési lapon eszközölni.
7. Ha valaki bármely okból nem akar most résztvenni az uj sorsjátékban, küldje azonnal vissza a kapott sorsjegyet az illetékes főárusitónak, mert kárt és veszteséget okoz, ha idejében nem küldi vissza.
8. Akinek még nincs sorsjegye, kérjen prospektust. Ingyen és bérmentve küldik a hivatalos tervezettel együtt az összes főárusitók.
9. A huzások után hivatalos nyereményjegyzéket küldenek a főárusitók. Nagyobb nyereményekről pedig diszkréten külön értesitik azonnal feleiket.
10. Senki se feledje el, hogy sorsjegy nélkül nem nyerhet se kis, se nagy, se főnyereményt!

A SZERENCSE UTJA AZONBAN MOST MINDENKINEK NYITVA ÁLL

Kiss Béla
épitömester
III. Várhalom-u. 28/b. Tel. 55 4-77.
Építés, átalakitás, tatarozás.
Költségvetés díjtalan.

SZEMÉLYI HIREK

HUSZÁR ALADÁR dr. főpolgármestert választotta meg diszelnökének a III. ker. Polgári Társaskör legutóbbi közgyűlésén.

SIPŐCZ JENŐ dr. polgármester, hir szerint a Közmunkák Tanácsának elnöke lesz, — ha megválna hivatalától.

KOZMA JENŐ dr. országy. képviselő a dalmát tengerparton tölti a nagyhetet és a husvéti ünnepeket.

WOLFF KÁROLY, a keresztény párt vezére hetekig tartó betegség után felgyógyult.

PETRACSEK LAJOS dr. országy. képviselő március hó 27-én teljes egészségben tért vissza Csengerről, ahol a választásnál két héten át erős munkát végzett, pedig oda még mint üdülő beteg

IETH ISTVÁN gör. keleti magyar ...tt püspök több napot Budán töltött s egyházának ügyeit tárgyalta meg az egyes miniszteriumokkal és a kabinetirodával. Szerdán hazautazott Szentesre.

VIRÁG ILONKA mozdulatművésznő vállalta a főszerepet a „Tiz szűz" cimü evangéliumi parabola játékban, amely Prohászka Ottokár halálának 7. évfordulóján, április hó 2-án este fél 7 órakor kerül szinre a Csaba utcai r. k. Kulturházban.

MARTIN GYULA ny. isk. igazgató, 40. éves jubileumi ünnepén április hó 10-én leplezik le arcképét a Kórház-utcai iskolában és este társasvacsorát rendeznek tiszteletére a Korona Vigadóban.

SZÉKELY VLADIMIR ny. főkapitány helyettes a Főpincérek Lapjának szerkesztését vette át.

HALAMAN JÁNOS óbudai asztalos mester április 8-án a „lipcsei vásár"-ról ad ismertetést az asztalosmesterek Otthonában.

Csütörtökön este

zárjuk a lapot és igy a később érkező kéziratok csak a jövő számban jelenhetnek meg. **A szerkesztő.**

A husvéti ünnepi rend a budai görögkatholikus mgayar templomban (II. Pálffy-tér) a következő: Április 1-én, husvét vasárnapján reggel 9 órakor diákmise katekizációval és pászkaszenteléssel. 10 órakor énekes nagymise az evangeliumnak több nyelven való olvasásával, d. u. 5 órakor vecsernye. — Április 2-án, 3-án, husvéthétfőjén és keddjén a rendes istentiszteleti rend. Gyóntatás reggel 7-től. Hiveit ezuton is értesiti. dr. Krajnyák Gábor, tb. kanonok, plébános.

Ne feledkezzünk meg arról, hogy a nagy 48-as március 15.-én kivül még egy március 15.-e van e sokat sujtott nemzetnek. 1455-ből. Akkor ácsolta a budai hóhér a vérpadot a Szent György téren, a mai Dísz-téren Hunyadi Lászlónak.

Női nagygyülést rendezett a budavári róm. katholikus egyházközség „Actio Chatolica" szervezetében, vasárnap márc. 25-én, Nemes Antal cimzetes püspök, pápa iprelátus, plébános elnöklete alatt. Hévey Gyula dr. pápai kamarás érseki általános helytartósági titkár ismertette a pápának, a nevelésről szóló enciklikáját, Leisen Erzsébet dr. a női szervezetek internacionális kongresszusán szőnyegre kerülő kérdéseket, Lampel Vilmos egyházközségi világi elnök pedig szózatot intézett a katholikus nőkhöz, amelyben őket a női választójog kiterjesztésének kiharcolására buzditotta. Végül Ritter Irén a koronázó templom szólóénekesnője Mária énekeket adot telő, ifjabb Weisenberger Antal az ottani kántor kisérete mellett. Az elnöki emelvényen foglalt helyet özv. Apponyi Albert grófné is.

TAVASZI KALAP UJDONSÁGOK!
BUDAIAK
NAGY FERENC
KALAPOSNÁL
VII., MUZEUM-KÖRUT 2.
vagy
VII., ERZSÉBET-KÖRUT 27.
vegyetek
KALAPOT
mert ő is BUDAI!

HUSVÉTRA
a SZENT ANTAL
kegytárgyüzletben
II. Margit körut 23
és fiókjában:
I. Krisztina krt 8-10
vásároljon vallásos iratokat, imakönyveket, kegytárgyakat.

Gyermekvédelmi bizottságot alakit tiz taggal a székesfőváros legközelebbi közgyűlése.

Közmegelégedésre — a Hévvégállomásokat a nyár folyamán a székesfőváros határára, vagy ahhoz közeleso helyre telepitik, a felhagyott pályán a Bszkrt bonyolitja le a forgalmat, a tereket végre rendezik és a sokat emlegetett tarifareformot is végrehajtják.

SZEMÜVEGEK Zibrinyinél I., Attila utca 8

Társadalmi megmozdulás volt a III. ker. Egységes Polgári Társaskör közgyülése márc. 24-én, amely közelebb hozta Óbudát Pesthez azzal, hogy diszelnöknek megválasztotta Huszár Aladár dr. főpolgármestert. A nagyszámban megjelent tagok lelkes ünneplése közben nyitotta meg a közgyűlést Andréka Károly elnök és utána Martin Gyula ügyv. elnök terjesztette a közgyülés elé évi jelentését, amely felölelte a Társaskör minden ügyét, célkitüzését, amelyek Óbuda érdekeit szolgálják. A közlekedés még megoldatlan kérdései után ismertette az Óbudára tervezett Stadion ügyét, megemlékezvén itt Petracsek Lajos dr. önfeláldozó közreműködéséről s ugy neki, mint Andréka és Orova Zsigmond elnöknek és az egész tisztikarnak hálás köszönetet mondott a kerület érdekében kifejtett munkásságukért. Ezt Andréka elnök azzal viszonozta, hogy ő viszont a kör nevében mondott jegyzőkönyvi köszönetet Martin Gyulának azért, hogy minden idejét a Társaskör ügyeinek szenteli. Ezután beszámoltak a kör pénzügyeiről, költségvetéséről és a számvizsgáló bizottság jelentése alapján ezeket a közgyülés elfogadta és a felmentvényt megadta. Az elnökség és a tisztikar választását megelőzőleg Rózsa Zsigmond inditványára Horváth Lajos titkár jelentése alapján ujból megválasztották a lemondó tisztikart, csak Trauschenfels Frigyes lemondását vették sajnálattal tudomásul és helyébe Kolta Sándort választották meg. A választás befejeztével Andréka Károly elnök meleg szavakkal méltatta Huszár Aladár dr. főpolgármester eddigi működését, amelyben megnyilatkozott az Óbuda iránt való szeretete és inditványozta, hogy őt hálából és tiszteletből válasszák meg a Társaskör diszelnökének. A közgyülés az inditványt felállással lelkesen, közfelkiáltással elfogadta. Ezután az elnök elismerő szavai kiséretében leplezték az elhunyt elnök Stern József dr. arcképét, amelyhez Braun Jenő és neje áldozatkészsége révén jutott a Társaskör. Ezt Varannai Aurél dr. az elhunyt fia köszönte meg a család nevében. Befejezésül Tatai Boldizsár inditványozta, hogy a kormányelnöknek szavazzon a Társaskör bizalmat és hüséget szolgálva ezzel a Nemzeti Egységet — amit Andréka inditványára egyhangulag elfogadott a közgyülés és ezzel véget is ért, hogy nem hivatalosan folytassák a társasvacsoránál, amelyhez megérkezett Huszár Aladár dr. főpolgármester is, akit kitüntető lelkesedéssel fogadtak. Vacsora közben minden felszólaló: Andréka Károly, Orova Zsigmond, Piaza Győző, Studinka Géza és Poszvék Rezső, — méltatták azt a nagy jelentőségü esetet, hogy a főpolgármestert, mint a kör diszelnökét látják vendégül, amit Huszár Aladár köszönt meg az ő lebilincselő modorával, meggondolt szavával és a város iránti nagy szeretetével. Régen látott lelkesedéssel ünnepelte őt hosszasan Óbuda polgársága.

RAVASZ cukrász
I., Krisztina körút 75. Telefon: 50-2-32.
ELŐKELŐ CUKRÁSZ SZALON

Nász. Prinner Ede épitész és Országh Jolán március 25-én házasságot kötöttek. Cim: I, Orbánhegyi ut 14.

Birói letétbe helyezte a főváros az egyik Árok és az egyik Görög utcai magán ingatlan értéket, amelyért a tulajdonosok óriási összeget követeltek.

Az Óbudai Izr. Hitközség március hó 4-én tartotta részleges tisztujitó közgyülését, amelyen 31 képviselőtestületi és 7 iskolaszéki tagot választott. A mult hó 11-én, Orova Zsigmond dr. hitk. elnök vezetésével tartott képviselőtestületi ülésen megválasztották a hitközség elöljáróságát, mely a következőkből áll: Alelnökök: Kozma Gyula és Herskovits Mihály. Előljárók: Huszár Jenő, Polacsek Jenő, Szamek Mór, Singer Lázár, Márer Kálmán, Löffler Márk, dr. Vörösváry Miklós, Fenyő József, Preiss Vilmos, Tehel Lajos, Goldstein Lipót, Zichermann Antal. Iskolaszéki elnök: dr. Schiffer Ferenc.

IBRAHIM MAHMUR JAHJA bey Dzsiddából (Arábia) orvosi tanácsra Budán járt, ahol reumatikus betegségére keresett gyógyjavallatot. A mohamedán-magyar kulturkomité vendége volt. Kiutazott Érdre is, megtekintette a II. Mohamed szultán által épitett tábori minaretc, amely alatt a hagyomány szerint Gürs Elias Baba el Münedzsi van eltemetve.

Gyász. Fóti Vilmos épitőmester, volt törvényhatósági biz. tag, rövid szenvedés után 60 éves korában meghalt. Mint a repelt a főváros törvényhatóságában a Kossuth-párt tagjaként. A háborut mint repülőtiszt szolgálta végig, számos vitézségi kitüntetést szerzett. Temetése márc. 21-én volt a farkasréti temetőben az ág. ev. egyház szertartása szerint.

A Gellérthegyi sikló megépitéséről komoly tárgyalások indultak meg.

Zsámboky János magyar orvos polihisztor halálának ebben az évben lesz a 250. évfordulója. Ő alapozta meg a bécsi udvari könyvtárat s főképen a Corvinák megmentésével szolgálta a magyar és az egyetemes kultúra ügyét. Gondolnak-e reá az illetékesek?

Kevesen tudják, hogy a nagy japán nemzet egy pusztai-turáni és egy hajós nép egyesüléséből származott. A nyelvészek a japán, nippon nyelv tanulmányozásánál ma már a magyar nyelvet is segitségül veszik.

Orbánhegy — és a csillagvizsgáló

Orbánhegy és közvetlen környéke lankáján terem *a világ legjobb barackja*, úgy a sárga, mint az őszi fajtából. A hegyoldal délkeleti fekvése, *a talaj minősége*, a csapadékmennyiség, a levegő váltakozása és főleg a pompás *insoláció* az, ami ezt a vidéket ennek az értékes gyümölcsnek termelésére rendeltetésszerüen alkalmassá teszi. Személyes tapasztalataim alapján mondhatom, hogy Londonban, ahol a világ minden tájáról a nagy áruházak gyümölcscsarnokaiba viszik a legválogatottabb gyümölcsöt, megállapították, hogy az általam bemutatott a legillatosabb és legzamatosabb. Hatóságilag kellene intézkedni, hogy ezt a területet *be ne épitsék* és ne legyen áldozata telekspekulánsok magánérdekének.

Ugyancsak ezt a területet azért is meg kell hivatalosan védeni, mert nemcsak, hogy beleesik a svábhegyi *csillagvizsgáló intézet* környezeti levegőzónájába, hanem a gyakori déli és délkeleti légáramlás innen viszi közvetlenül a füstöt és sürü levegőt a csillagvizsgálóhoz. Ha tehát telekspekulánsok ezt a területet sürün beépitik, akkor a csillagvizsgálónak alaposan befellegzett, mert a mostani szenek gyilkos füstje, sürű rezgésbe hozza és áthatolhatatlanná teszi a messze környék levegőjét.

Az előbbit a földmivelésügyi, az utóbbit a közoktatásügyi kormányzat figyelmébe ajánlom.

Gróf Berényi János

ZONGORÁT
butort, szőnyeget, beraktározhat II. Margit körut 50—52. földszint 1.

A tennisz-sportot be akarják vezetni a főváros iskoláiba. A mai helyzetben e nélkül el sem tudunk lenni!

A vidéki munkanélkülieket, akik a fővárosban kerestek munkát, ingyen vasuti jeggyel hazautaztatják. A polgármester ujabb szigoru rendeletet adott ki a helybeli munkások alkalmazása érdekében.

Gyász. Hollenzer Lászlóné, szül. Rumy Ilona, Hollenzer Lászlónak, az ismert fényképésznek aki művészetté fejlesztette ezt a mesterséget — felesége folyo évi március hó 23-án éjjel, életének 57. évében, hosszu szenvedés után elhunyt. Temetése márc. 25-én ment végbe a farkasréti temető halottasházából. Nagy részvét kisérte utolsó utjára.

A Honsz. III. ker. csoportja rendes közgyülésén elnöknek dr. Zboray Sándort választották meg. Társelnök dr. Kálmán Sándor, Szücs Kálmán és Gyuricza András, ügyv. igazgató dr. Szeremley Cs. Ákos, ügyész dr. Szarvas Géza, pénztáros dr. Dregics György lett.

A Kalazantinus Kulturszinpadon (II. Toldy Ferenc-u. 30.) április 2-án, husvéthétfőn és 15-én, vasárnap este 7 órakor jótékonycélu előadásában szinre kerül: Nótás kapitány. Operett. A hölgy szereplők a következők: Zimmermann Mária, Polyák Mici, Karácsonyi Mária, Fülöp Magdika, Kulich Erzsike, Vida Mária, Meszlényi Vilma, Kulich Éva, Rubányi Erzsike, Schott Ilonka, Rosonczy Matild, Fába Ilonka, Leitgib Mária, Szoyka Nusi, Divisch Margit, Metz Anna, Sági Teri, Varga Ilka, Vida Ilonka, Zauberer Ilus, Divisch Ilonka és Schragner Ella.

LORGNONOK Zibrinyinél I., Attila utca 8

Nagy dió- és mák-vásár. Liszt, tojás, vaj, hüvelyes áru és alföldi módra készült házi kenyér, valamint a legjobb tiszavidéki hengermalmi lisztek és különleges rétes liszt a legolcsóbb áron állandóan kaphatók. Nagy husvéti dió és mák vásár **PAUNCZ ANDORNÁL, I. Horthy Miklós ut 21.**

A Budai Kertészeti Egyesület április hó 7-én, este 8 órakor választmányi ülést tart: II. Hidegkuti ut 1. sz. alatt.

Lili bárónő cimü operett, amelynek szövegét Martos Ferenc, zenéjét pedig Huszka Jenő irta kerül szinre április hó 1-én a Budai Kath. Legényegylet (II, Fő ucca 68.) helyiségében. A fenti operett női szerepeiben fellépnek: G. Horváth Margit, Schönwälder Valika, Oberhauser Ica, Soós Mária, Szemeti Piroska, Szemeti Olga és Kovács Erzsi. Karmester: Harmath Lajos, rendező: Garami István. A táncokat betanitotta: Jenei Vilmos. Szinpadmester: Fehérvári Béla. Utána tánc reggelig.

A „Zi-La" cipőáruház I., Horthy Miklós ut 41. szám alatti üzletét, IV. **Muzeum krt. 27. szám alá helyezte.** A kényes igényü és izlésü budai közönséget éveken át a legnagyobb megelégedésre szolgálta ki és kéri, hogy pesti üzletét is bizalommal keressék fel budai vevői.

Uj látványosság lesz a Svábhegyi strand fürdő és sportuszoda a Szanatórium parkjában, amelyet Hajós Alfréd tervezett és május elején nyilik meg.

Soha nem csüggedő, mindig bizakodó sorsjegyvásárló vagyok! Miért? Mert havonta 6 pengővel (naponta 20 fillér) részt veszek ezen kitünő állami intézményben. Nyertem is már évek hosszú sora alatt kisebb-nagyobb összegeket, de remélem, hogy egyszer egy tekintélyes nyereménynyel is rám fog a „szerencse" mosolyogni. Sorsjegyem számát nem változtatom, mert igy tudom évek óta figyelemmel kisérni és bizalommal várhatom a főnyereményt. Igy ir: K. B. hivatalnok.

Kevéssé ismeri Budapest közönsége a zsámbéki templom nagyhirű romjait, amelyek pontos mását most épitették föl Budapesten, a Lehel téren. Még III. Béla király felesége, Fülöp Ágost francia király huga, aki a premontrei szerzeteseket hozta magával, rendelte el a zsámbéki templom épitését és a barátok ottani kolostorát. A tatárok feldúlták és földrengés rontotta meg annyira, hogy 230 év óta ilyen félig rom alakjában áll. Möller István épitész most ásatásokat végeztet a környékén és muzeális értékü faragott köveket hozott már felszinre. A „Zsámbéki Közlekedési Vállalat" külön autóbuszjáratokat rendezett be és érdemes kirándulásban van részük azoknak, akik ez értékes romoknak megtekintésére egy délutánt rászánnak.

A világ legacélosabb buzáját, amit nyugaton egyedül a magyar és keleten a kinai termel, a turáni őshazából hozták ezek a nemzetek magukkal. Mégpedig a kinaiak Kr. e. 3082-ben, amikor a szumirok és elámiak szomszédságából indultak keletre birodalmat alapitani és bevették ezzel a páratlan buzával a Jangcekiang és Hoangho termékeny alföldjét, amely csak kiterjedésében nagyobb, de különben hasonlit a magyar alföldre.

Kellemes meglepetésben részesitette a kényes izlésü budai közönséget a régi, patinás belvárosi **Fratelli Deisinger** cég budai, Horthy Miklós ut 41. fiókjának megnyitásával, ahol kipróbált figyelmes személyzet árusitja elismert kávé és tea különlegességeit. Ezenkivül sok olyant tart ez a régóta várt fióküzlet, amit eddig fáradságos időveszteséggel kellett a budaiaknak a pesti oldalon beszerezni. **582-22 sz. telefonján felvett rendeléseket azonnal házhoz szállitja a Horthy uti Fratelli-Deisinger fiók,** amely a Gellérthegy, Lágymányos és Kelenföld környéke uriközönségének figyelmes kiszolgálásán kivül intézetek, pensiók, bajtársi csoportok ellátásával is készséggel foglalkozik.

Magyar föld. A koronázáskor mindig ott lobognak a menetben Magyarország egykori hübéres tartományainak zászlói. Csodálatosképen azt a területet jelentik, amelyre már Árpád foglalni küldte hadait: az alsó Duna hatszázezer négyzetkilométernyi egész vizkörnyékét. Ezen a hatalmas medencén épült fel a középkor három utolsó századában a magyar impérium. Nagy Lajos és Mátyás birodalmának történelmi jogosultsága ott kezdődik, hogy Árpád a Duna mellett végig a torkolatáig mindenütt hadakozott, hogy a középső és alsó Duna vizkörnyékét, a legtermészetesebb határokat megszerezze.

UJ FŐTISZTVISELŐK A FŐVÁROSNÁL.

Huszár Aladár dr. előterjesztésére a belügyminiszter jóváhagyta a huzamosabb idő óta betöltetlenül álló fontosabb állásokra való kinevezést. Eszerint Thorday Lajos dr., Felkay Ferenc dr., Morvay Endre dr., Babarczy István báró dr., Farkas Ákos dr. főjegyzőket h. tanácsnokokká, Bärtl Tivadar, Szvoboda K. Endre, Rosta János dr., Horony Pálffy Aurél dr., Beliczay Imre dr. és Boros Pál dr. tanácsjegyzőket h. főjegyzőkké, Kállay József, Horváth Vidor, Pacher Béla dr., Orbay Dénes dr., Lehoczky Iván dr. fogalmazókat h. tanácsjegyzőkké nevezte ki a főpolgármester. Mindannyian tiszteletreméltó, érdemes és értékes tagjai a fővárosi tisztikarnak, akik március hó 29.-én délelőtt le is tették a hivatalos esküt.

TÖRÖK A. ÉS TÁRSA
BANKHÁZ R.-T.
Budapest, IV., Szervita-tér 3. szám.
a m. kir. osztálysorsjáték főárusitói
Kisérelje meg szerencséjét és vásároljon osztálysorsjegyet TÖRÖKNÉL
Elérhető legnagyobb nyeremény
500.000 pengő
NYEREMÉNYHUZÁS
ÁPRILIS HÓ 14-ÉN és 17-ÉN
Az I. oszt. sorsjegy árak:
Egész sorsjegy: P 24.— | Fél sorsjegy: P 12.— | Negyed sorsjegy: P 6.—

A betegségek egész sora
igy: az epekőbetegség és epehólyagbántalom, gyomorbajok, csalánkiütés, az asztma bizonyos esetei, vérpangás a hasban és különösen a májban, köszvény, vesemedence betegségek, alkati kövérség, stb. stb. eseteiben a
HUNYADI JÁNOS
keserüvíz biztosan megszünteti a székrekedést, szabályozza a bélmüködést, azt nemre és korra való tekintet nélkül mindenki kiváló eredménnyel használhatja. Az orvosok ezrei irják elő betegeiknek és a betegek tízezrei irnak róla elismerő nyilatkozatot.

Ön is nehezen keresi kenyerét
holott **könnyen hozzájuthat**
Rátkai péknél!
Rátkai-féle elsőrendü házi kenyér **mélyen leszállitott árban.** Kapható Budán minden jobb füszerüzletben. **Főüzlet és üzem: Retek-utca 4.**
Telefon: 532-79. Telefon: 532-79.

DOTTERWEICH ANTAL
KÁLYHÁS MESTER
BUDAPEST, II., BATTHYÁNY U. 2.
Telefon: 55—6—74.

LENZ KALAPÜZEM
MODERN ÜZEMÉBEN ALAKITÁS, TISZTITÁS
2.20 P-ért
I. KRISZTINA-KÖRUT 83. SZ.

LEGUJABB

Rovatvezető: Pobula Dani.

Buda, 1934. április 1.

A Gellérthegyi Sikló uj megállót nyert, tekintettel a rendkivüli forgalomra, mától kezdve két perces kettős kocsijáratok indulnak párhuzamosan fel és le.

Az óbudai hid alapkőletételénél sajnálatos baleset történt, a követ sietve tették le s igy az egyik munkás nyolc napon belül gyógyuló sérülést szenvedett. A tulzott sietség rendesen ily sulyos következményekkel jár.

Az Attila szobor helyszini távlati próbáit tegnap ejtették meg a Vérmezőn. Az állványok és a szobrot bemutató diszletek két hétig állanak közszemlére.

Az uj budai kőszinház számára a „Kelemen László" elnevezést javasolta a Budai Akadémia, hogy ez a név örökitse meg a pest-budai magyar szinjátszás alapitójának emlékét.

A kelenföldi Sugár-utat a Borárostéri hid és a keserüvizforrások között február 30.-án kezdték épiteni és 1935. április 1-én adják át a forgalomnak.

Az Ormezőn megnyitott uj keserüvizkutak másodnaponkint hatmillió liter kiváló hashajtót szolgáltatnak. A két kilométeres fedett ivócsarnokok mellett felállitott 812 zöld házikó 9352 férőhelyével kevésnek bizonyult, ezért a curcomissió ujabb 317 zöld házikó felállitását határozta el. Ennek következtében Karlsbad fürdőigazgatósága lemondott.

A Nemzeti Stadion céljaira az Angol-Magyar Bank dijtalanul felajánlotta összes óbudai gyártelkeit. E hazafias gesztus közörömet keltett.

A hüvösvölgyi Trolleybus ellen sebeshajtás miatt több panasz érkezett a B. N. szerkesztőségébe.

Uj mükorcsmák a Tabánban. Tekintettel arra, hogy a pénzügyminiszter elsietettnek minősitette a Tabán lebontását és uj mürégi korcsmák épitését követelte, a Fürdőforgalmi Tanács 7 középkori, 11 arab, 8 török, 14 rác, 7 sváb mükorcsma terveire irt ki pályázatot. Müborról, valódi mühalpaprikásról és müturóscsuszáról mügondoskodtatva lesz. Figyelmes kiszolgálás. Olcsó árak. Autóbusz és repülőbusz közlekedés. Valódi kongónéger cigányzene.

A Gül Baba Mosé harmadik minárettjének felépitésére a ninivei arab hitközség 120.000 aranyfontot küldött be az óbudai Medhir-Edski sejkujizlám cimére.

A telekforgalom a Tabánon rendkivul megnövekedett, amióta Pu-ji mandsukói császár egy 720 négyszögöles telket vett ott négyszögölét 2700 miaszterért. Példáját követték: a kohinoori Radsputra (840 négyszögöl), a csulatongkorni anyakirályné és ángyikája (513 négyszögöl), a kapurtalai maharadzsa nénikéje (652 négyszögöl). Telkek előjegyezhetők a Mély Pince söntésében. Ugyanott megtekinthetők a természetes vizfütéses és hévizes fürdőszobáju tetőkertes villák tervrajza. Minden telekvásárló egy csomag tüzkőre való utalványt kap. Beváltható a sóhivatalnál.

A Gellérthegyi ősállatok. A Sziklatemplom alatt felfakadt uj kénes hévizek forrásai utján mikrofonon felfogott titokzatos hangok lapunk munkatársait rávezette a Gellérthegy bensejében levő, tengerszem mélységü mély és 134°-os hőforrások régen rejtett titkára. A tóban szabadon tenyészik az Ichthyosaurus, Pleosaurus, Brontosaurus és a Lochnees-i szörny. Bögésük egészen Albertfalváig hallatszik el a föld alatt és mikrofonnal hallható.

A Hármashatárhegyre vezető drótkötélpálya tegnap nyilt meg. A verőfényes időben 342627 személyt szállitottak, a menetdij oda-vissza 12 fillér. Lapunk zártakor értesülünk, hogy a jövő héttől kezdve a napfelkelte megtekintésére különjáratok indulnak vasárnaponkint.

A bibictelepi földalatti villamos mütanrendőri bejárását holnapután, kiskedden tartják meg. Kedvezőtlen idő esetén ezt Bornyunyuzó Péntekre halasztják el.

A XII. kerületi uj Előljáróság épületc oly szüknek bizonyult, hogy sietve elhatározták a kerület kettéválasztását és igy a XIII. kerület megszervezését. E szerencsétlen szám ellen több ottani lakós tiltakozott, ezért az uj kerület XIII-A. számot kapja majd.

Borzalmas katasztrófa az Alagutban. Az oktalanul fehér csempével burkolt Alagutban megtörtént, hogy egy csempedarab leesett és agyonütött egy szeliditett patkányt, mely délután rendes sétáját végezte az Alagutban. A budai polgárság már régen állást foglalt a csempézés ellen és ez az eset is ezt az álláspontunkat igazolja.

A Margitrakparti uj Gyógyszállóra panaszkodik Bhapur Sing Mahabharaja Ramazuri Sir Dar Maharadzsa, mert a

Dreher-Maulz
husvéti tejcsokoládés
TOJÁSOK és FIGURÁK
minden jobb cukrosboltban és csemegésnél

RÓMAI FÜRDŐ

ÓBUDA — AKVINKUM Késő őszig

Kitünő konyha. — A források napi hozama **160.000 hektoliter rádioaktiv thermálvíz**

A szentendrei HÉV vasútnak a MFTR hajóknak és az UJPESTI átkelő propellernek állomása

szálló ugy tömve van indiai nábobokkal, hogy a maharadzsa négy felesége egy billiárdasztalon volt kénytelen aludni.

Ujdonságok a Budai Szinkörben. Ugy hirlik, a Budai Szinkör a nyári évadban a régi szokásához hiven, nem egy hanem több, sőt zeneileg értékes ujdonságot fog bemutatni. E tervet, mint a hagyományokat féltő és a közönség kedve ellenére valót nem győzik eléggé rosszalni a budaiak.

Skót főurak a Gellért szállóban. Egy [illegible] életmódjáról ismert skót [illegible] Gellért szállóban és hir [illegible] vasztottak: egy félpár [illegible] (...val), négy lágytojást, hét kvarglit, tizenötért községi kolbászt és huszonnégyért kenő májast. Igaz, hogy ez idegenforgalmunkat és mezőgazdasági termelésünket emeli, de ami sok, az sok. (Lapunk zártakor értesülünk, hogy az öt skót főur tegnap hajnalig tobzódott, Budapest fekvését és hagyományos magyar vendégszeretetét dicsérte és két deci kadarkát, három üveg szódát és egy pikoló sört fogyasztott.)

A budai Collegium Japonicumba 217 japán mandsukoi és maláj diák érkezett, akik a külföldön oly nagy hirre szert tett Közgazdasági Egyetemre iratkoztak be.

Óbudától Albertfalváig a Hév vonalán a Beszkárt uj közlekedést vezet be e hó 31-én. A viteldij ára 24 fillér lesz. Hihetetlen kedvezmény.

Egy kisszakaszos menetdij a Gellérttértől Budafokig: ez a Beszkárt tavaszi ajándéka. Az árrombolás ellen Buda-Alsóváros érdekelt lakóssága élénken tiltakozik.

Görhengerek a Délivasutnál. A Délivasut pályaudvarának mielőbbi kitelepitését, hir szerint ugy oldják meg, hogy hengereken tolják ki azt a Gellért alatti alagut torkolatáig.

Uj előfizetők felvételét Óbudán beszüntette volt a Budai Napló ez évi április hó 1-ig. A mai napon ez a tilalom lejárt és az óbudaiak ismét előfizethetnek.

A Balaton jövőjét a mélyfúrások döntik el

— Melegforrások adják a téli szezont —

Jövedelmező és azért még sem zaroló fürdőélet csak ott fejlődhetik ki, ahol ha nem is egész éven át, de mégis hosszu hónapokon keresztül tart az évad s annak tisztességes jövedelme — még haszonnal — osztható fel az egész esztendőre. Ezt a Balaton ugy, amint van, nem tudja megcsinálni, egyszerüen azért, **mert tulságosan** rövid az az időtartam, amely alatt a normális ember szabadban fürdeni szokott és szeret.

A Balaton drága. Hogyan legyen azonban olcsó a szálloda, nyaraló, penzió, az ellátás, a kiszolgálás, ha minden 365 nap helyett csak 60—70 napig kamatozik, jövedelmez s azután pusztán áll a hotel s a szöllőskert nádfedeles viskója, s üresen kell hogy várja a másik nyár kéthónapos saisonját?

Milyen más képe lenne a magyar tengernek, ha a partjain volna néhány hévvizü forrás s amig Szigliget őszi lombhullásának szineit csodálnók, a különben külföldre cipelt reumánkat, köszvényünket gyógyithatnánk s miután a fenséges balatoni jégen sportoltunk s belegyönyörödtünk a rianások misztikumába, a melegvizek uszodájában üdültük ki a test fáradalmait, hogy este megint frissen, üdén élvezhessük a fürdőélet kulturszórakozásait. Igen, de hol van a Balaton mentén a melegvíz?

Nekem az a véleményem, hogy a Balaton vidéke alatt van meleg viz. Van, mert a keszthelyi Hévizen ma is patakszámra ömlik a felszinre s a mellette levő Tisztviselők háza kutja is megfurta, még pedig melegebben, mint a fürdő vize, mert a tihanyi félszigeten a harmadkor végén, de még a negyedkor elején is valóságos forró vizű gejzirek ömlöttek a felszinre s hagyták reánk tanuikat, az ottani kovás sziklákban.

Ha tudjuk, hogy miért és hogyan, hol tör fel Héviz forrása, akkor semmiféle boszorkányság sem kell ahhoz, hogy — ha azt a miértet, hogyant és holt másfelé is ki tudjuk fürkészni — ne próbáljuk meg mesterségesen azt, vagy ahhoz hasonlót a környékben felfakasztani! Ha törésen, a földkéreg szakadásán jön föl, akkor azon, vagy hasonlón, de ha redő tartozéka, akkor abban keressük — majd megválik a vallatásnál — de akkor, amikor már tudjuk, hogy ezek a mélyből feltörő forró vizek az ottani nagy nyomás alatt különböző gázokat nyelnek el s bizonyos fizikai törvényeknek engedelmeskednek, nem fogunk találomra furkálni sem ott, sem Szigliget táján? Még az sem mértékadó, hogy a somogyi part mélyebb, mint a hévvizi tó tükre, hiszen Kecskemét is mélyebb, mint a vidéke, még sem száll fel a viz benne, ha még annyi furást is lyukasztanak a földjébe.

Nagyon is el tudom képzelni, hogy találunk olyan tektonikai viszonyokat, ahol kisebb mélységü csalánozásokkal is ki tudjuk megint csiklandozni a tihanyi félsziget gejzirjeinek vizét, ugy lehet gőzét is s Héviz habjaiban fürödhetünk Szentgyörgy s a többi somogyi part redőboltozatán telepitett furás mellett, de azt várom a zalai tektonikai vonalai mentén is, nem ugyan a régi bazaltvulkánizmus miatt, hanem mert a Bakony régi tengerének partja a Balaton mentén nem régen (a harmadkor vége felé) a mélybe süllyedt (Balatonfőkajárnál ma is kilátszik) s annak a vizes kőzetei ott lenn felmelegedve, ma is izzadják a vizet. A szénsav sem a bazaltvulkánosság epigonja, hanem onnan alulról jön a kristályos pala tektonikus vonalaiból, amikbe mi tagadás, kedvem lenne belefurni, hadd lám, mennyi Balaton-vizet tudna elnyelni?

Kijelentem, hogy nem félek attól, hogy a Balaton vize eltünik ezekben a lyukakban s ha utána meg szénsavasan adnók vissza, azt meg egyenesen szeretném.

A Balneológiai Kongresszuson elhangzott kérdésére: minek Lillafürednek a meleg viz? Azért, amiért a Balatonnak, hogy ne hatvan napos saisonja legyen, hanem imitt-amott egész éves, mert különben az épületek inveszticiójának a kamatát sem fizeti meg.

Szóval, valahogyan mégis ugy van, hogy a Balaton jövője attól függ, lesznek-e ott kutató mélyfurások? Szeretném, ha a Balatonból, az egész csonka nyomoruságunkból idővel fürdőország lenne! Meggyőződésem azonban, hogy ezt csak mélyfurások árán érjük el s ezeket szeretném a magyar tenger mentén is meghonositani. A Balaton jövője megéri.

Pávai Vajna Ferenc dr.
m. kir. főbányatanácsos,
főgeológus.

Új mangántelepek. Kőszeg városának már régi óhaja, hogy a környező hegyeit geológiai szempontból részletesen kutassák át. Egy legujabb bányamérnöki kutatás szerint ugyanis Kőszeg környékén *mangán található,* melyet most Angliából hozunk be, mert Európában máshol nem fordul elő és nélkülözhetetlen az acélgyártásnál. Kőszeg közvetlen környéke tele van gyógyhelyekkel. Tarcsafürdő, Savanyukút, Kabold, Balf. Ebből az következik, hogy ha fúrásokat végeznének, Kőszegen is akadna gyógyforrás. Azonban szakértők, kellő irányítás és pénz hiányában ezt ez az elszegényedett város nem képes eszközölni. Még az Európában oly ritka mangán bányászására sem akad vállalkozó, inkább a távoli Angliába küldjük érte a súlyos ezer pengősöket. A Kőszeg-Rohonci palahegységnek csak a keleti része jöhet számításba, amennyiben a nemesebb anyagokban gazdagabb, értékesebb rész a trianoni határon túl esik. Kisebb területeken foltokban találhatók a kloritpalák. Ezen paleozoikus kőzetek kisérő ércei az antimon és a mangán. A kloritpala vonulat és a fillitek határán, vagy csupán fillitekben lépnek fel a mangán ércek. A rendelkezésünkre álló területen két helyen állapitottak meg mangánt nyomokban, mégpedig *Szent Vid* környékén és a *Rőti* völgyben a gyár közelében. Feltehető, hogy a második helyen s ettől Óház, Irányhegy, Kendik és Szent Vid irányában megtalálhatók bányászásra érdemes mangán érctelepek. Minthogy a hegység tektonikája igen bonyolult, valószinű az is, hogy mélyfúrás esetén gazdaságilag kiaknázható mangán érre lehetne bukkanni. Leszűrhetjük mindezekből azt, hogy érdemleges mangántelepek feltáráshoz és megtalálásához mélyfúrással kapcsolatos kutatás szükséges.

Hogyan halnak meg az emberek!

Az utkaparó leveti — porhüvelyét.
Az aratót — lekaszálja a halál.
A kulcsár beadja a — kulcsot.
A molnár — leőrli életét.
A szabónak — elszakad élete fonala.
A pék leeszi — kenyere javát.
A fuvarost — a Szentmihály lovára teszik.
A földmivest — elföldelik.
A kertész a — paradicsomba jut.
A harangozónak — beharangoznak.
A portásnak megnyilik a mennyország — kapuja.
Az órásnak üt az — utolsó órája.
A kalauz eléri az — utolsó állomást.
A révész kikötött az örökkévalóság — révpartján.
A lámpagyujtogatónak az — örök világosság fényeskedik.
A tarokkosnak bemondják az — ultimót.
A fogorvos itthagyja a — fogát.
A szinész letünik az élet — szinpadáról.
Az iró kezéből kihull a — toll.
A muzsikusnak elszakad élete — hurja
A hajós boldogabb hazába — evez.
A pénztáros — leszámol az élettel
A nyelvész örökre — elnémul.
A buvár örök álomba — merül.
Az erőművész végsőt — vonaglik.
A trombitásból végképp — kifogy a szusz.
A cigánynak — behegedül Szent Dávid.
Az üvegesnek a szemei — üvegesednek meg.
A pályafelügyelő bevégzi — pályáját.
A fiskális megkapja az apellálhatatlan — végzést.
A koldus jobblétre szenderül.
A dijbirkózót — legyőzi a halál.
A hadbiró megnyugszik — békében.
Az anyós az — örök hallgatás honába költözik.
A kistájgerolt lakó — örökös otthonra lel.
A boldogtalan — megboldogul.
A süketnek — megszólal az utolsó harsona.
A győzelmes hadvezéren — diadalt arat a halál.
A szerelmes utolsót — sóhajt.
A szobalányt magához veszi — az ur.

Magyar szentek

hosszú soráról alig tud valamit a magyarság. A már szedés alatt álló „BUDAI ALMANACH" közli: Szent István, Szent Imre, Szent László, Szent Erzsébet és Boldog Margit után következő tisztatestű, fényeslelkű magyarokról, akiket az Egyház oltárra emelt, nagyon kevesen tudnak. Igy ki tud arról, hogy volt egy domonkosrendi boldog Magyar Pál, — Szent Erzsébet kortársa — aki a moldvai kúnok között terjesztette a hitet és a magyarságot s akit kilencvened magával a mongolok az oltáron tettek vértanuvá 1240. táján. Ez lett a sorsa 20 év mulva Szent Szádoknak, akivel Magyar Pál együtt alapította hazánkban a domonkosrendet. Kortársuk, Szent Özséb a legmagyarabb szerzetet, a pálosrendet alapította és 1270-ben fejezte be szent életét. A haza második megalapítójának, IV. Bélának udvarában élt leánykorában Szent Szalome, később Kálmán magyar királyfinak özvegye, aki azzal keltett bámulatot, hogy a biblia felolvasott latin szövegét azonnal magyarra fordította. Szent, illetve Boldog Margitot magyar szent énekekre és zsolozsmákra Boldog Ilona tanitotta, aki 1270-ben halt meg. A szentek közé nem az egyház, hanem a magyar nép hite sorolta IV. Béla testvérét, Boldog Ágnest, aki 1282-ben hunyt el, akinek csodatetteiről a csehek oly sokat beszéltek. V. István király leánya, boldog Erzsébet egy nápolyi kolostorban halt meg 1320. táján. IV. Béla királynak két másik leánya Szent Kinga, mint a lengyelek védőszentje 1292-ben és boldog Jolánta (Ilona), mint az anyák mintaképe, 1298-ban szintén Lengyelországban végezte be áldásos életét. Magyar származású Szent Erzsébet leánya, II. Endre unokája, boldog Gertrud, akinek a pápa megengedte, hogy apácák kiséretében a keresztes-háboruban is részt vegyen, s aki az örök világosságba 1297-ben költözött. II. Endre dédunokáját, Szent Erzsébetet pedig a portugálok emlegették nagy tisztelettel, aki maga rohant férje és sógora küzdő hadai közé, hogy megakadályozza a polgárháborút. Az Árpádház utolsó szentje, III. Endre leánya Szent Erzsébet, aki szinte számüzetésben hunyt el Svájcban, de haláláig is házi oltára magyar szentképei előtt könyörgött az Istenhez. Az Anjou-házból csak Nagy Lajos leányát, Hedviget, a lengyelek védőangyalát tisztelik a szentek között. De a királyi családon kivül más magyarok is jutottak a szentség hirébe. Igy János hitvalló, IV. Béla buzgó munkatársa, péterváradi boldog István (meghalt 1334.), a két boldog Csáky, Mór és Károly (meghaltak 1336), boldog Máté a kinai hittérítő (meghalt 1400), Báthory László, a biblia magyarra fordítója, aki a budai Hárshegyen élt és 1457-ben halt meg.

Szent Gellért vértanusága évében, magyar földön született Edward angol király leánya: szent Margit. Tiz esztendős koráig itt olyan magyaros nevelésben részesült, hogy később sem tanulta meg atyja nyelvét, az angolt. De sorsa őt Skóciába vitte, ahol jó honleány lett, 1093-ban bekövetkezett halála után fiával, Szent Dáviddal együtt hazája védőszentje lett.

Házhoz küldi kitünő ebédjét a
BELLEVUE
Attila-utca 58. T. 528-84
P 1.40-ért
Családi menü ára, mely bőségesen elég 2 felnőttnek **P 1.80**

Budai Általános Takarékpénztár
Részvénytársaság
Budán, II., Fő ucca 9.
Elfogad kamatoztatásra takarék- és folyószámlabetéteket.
Lekötött betétek után megállapodás szerint magas kamatot térítünk.
Akár venni, akár eladni óhajt ingatlant, forduljon bizalommal újonnan bevezetett ingatlan osztályunkhoz
Mindennemű bank- és takarékpénztári ügyben készséggel állunk rendelkezésére.
Safe deposit

Mibe fektessem tőkémet
hogy értékállóságát, jó jövedelmét netto (7—8%) biztosítsam? E kérdésre ad választ megjelent pótismertetőnk (tervekkel), amelyet díjtalanúl megküldünk. — A Gellérthegy alján, a Gellértfürdőnél, a legelőkelőbb villanegyedben fekvő, hegymászás nélkül megközelíthető Kelenhegyi út 24. (Mányoki út 7.) alatti **„PARK-OTTHON"** társasvillánk (huszadik társasházunk), mely a főváros egyik legjobbfekvésű legértékesebb ingatlana, már tető alá került. Mindössze 6 önálló telekkönyvezésü, a **Batthyány-őspark**ra néző, délifekvésü, sajátkertes pazar lakrész, loggiákkal, csodás körkilátásos tetőterrasszal. Kapható még 1 három és pár 4 (esetleg 5 szobás) lakrész. Parkoktól övezett szomszédos Mészöly u. 5. sz. áprilisban beköltözhető, **gyönyörü társasvillánkban** még kapható 1 két- és 2 háromszobás versenyenkivüli öröklakás, csendes, pormentes, napsütéses, központi fekvésben. 30 éves adómentesség. Díjtalan bérbeadás
„CENTRUM" Házépitő-Vállalat,
Horthy Miklós út 15. (Tel.: 69-3-01.)

Óbuda-Ujlaki Takarékpénztár
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, III. LAJOS UTCA 148
Telefon: 62—4—57
Betéteket elfogad könyvecskékre és folyószámlára a legnagyobb kamatozás mellett.
Kölcsönket folyósit váltóra, folyószámlára, értékpapirokra a legelőnyösebb feltételek mellett

MENCZER
tisztitó cég
mindenféle ruhának
fénytelenitését
1 évi jótállással vállalja
Központ:
II., Zsigmond-u. 18. Tel.: 52-0 42.
FIÓKOK:
I., Győző-utca 5. (Pálya-utca sarok) Telefon: 54-9-71.
I., Attila-utca 51. (Bellevue mellett)
II., Török-utca 10. (Irgalmasoknál)
IV., Váci-utca 36. (Duna-u. oldalon)
V., Lipót-körut 21. Telefon: 16-3-68.

CIMFESTŐ
Első budai, legrégibb cimtáblafestészet
VÁLI GÁBOR, II. Iskola ucca 16.
Alapitási év: 1895.

WC FÜRDŐKÁD, kályha, mosdó stb. szabott áron
HUBERT, Liszt Ferenc tér 4.
Telefon: 22—3—67.

HÁZ
Pasaréti úton autóbusz végállomásnál egy 3 és egy 8 szobás villa eladó.

LAKÁS

Teljesen különálló, elegánsan berendezett úriszoba azonnal kiadó Budán, II. Szász Károly utca 1. II. em. 5.

Ménesi úton épülő társasvillában elkülönített két szoba hallos, azonkivül egy- és háromszobás öröklakások kaphatók. A lakások ára kerttel, mosó-, szárító-, és vasalóhelyiséggel, közművekkel, nagyméretű, levegős szobákkal a legminimálisabb: 2 szoba, hallos lakás 15 ezer P. Ugyanitt egy hasonló helyiségekkel épitendő családi ház 30 ezer pengővel többe kerül! Bővebbet: Telefon: 52—3—71.

2—3—4—5 szobás hallos öröklakások luxus kivitelben, központi fűtés, melegvízellátással az Attila utca 95—99. számú társasházban olcsón eladók, esetleg bérbeadók. Közelebbit: Stilus épitő rt. irodájában, I. Attila utca 95. Telefon: 55—8—36.

Főlépcsőházi bejárattal 1—2—3—4—5 szobás legmodernebb lakás Budapest legegészségesebb helyén kiadó. Bővebbet telefonon 52—7—80.

Üzlethelyiségek kiadók. Bővebb felvilágositás I. Naphegy utca 21. szám. Telefon: 52-7-80.

1 szobás garcon és **3 szobás** hallos, erkélyes, Vérmezőre néző, gyönyörű modern lakás azonnalra kiadó. Érdeklődés a házfelügyelőnél, I. Lógodi utca 63., vagy telefonon: 55—0—35.

1 szobás, hálófülkés, komplett LUXUS lakás, Vérmezőre nyiló erkéllyel, központi melegvizfűtéssel május 1.-re kiadó. Bővebbet: I. Lógodi u. 60. Telefon: 55—0—35.

Krisztinavárosban zaj és pormentes, napsütéses hegyilevegőjü 2 szobás és 3—4 szobás hallos, erkélyes összkomfortos úri lakások azonnal **kiadók.** Gyönyörű kilátással a budai hegyoldalra. 61-es villamos,- 4-es autóbuszmegállóknál közvetlenül. Győri út 24. Telefon: 53—4—20.

Épülő modern bérházban luxuskivitelű, 2 szoba hallos és 1 szoba hálófülkés lakások november 1-ére kiadók. Széll Kálmán tér mellett, Káplár u. 7. Érdeklődés a helyszínen.

TELEK

Rózsadombon, Törökvész út 79. közműves, 263 öles telek olcsón eladó. Cím: a kiadóban.

160 négyszögöles telek a Pasaréti út legelején, déli fekvésű, 14.000 P-ért sürgősen eladó. Tulajdonos telefonja: 85-3-54

Olcsó áron eladó a Rózsadombon, Törökvész úton, 263 öles közműves telek. Cím a kiadóhivatalban. Telefon: 50-2-96.

A világhirü Szekszárdit
méri az ottani borvidék állami ellenőrzés alatt álló Pinceszövetkezetének hangulatos pincéje
VIII., József u. 19.
Budaiaknak ötliteres rendelést **dijtalanul hazaszállit.**
Poharazás
Sötét kadarka lt. 60 f.
Asztali fehér lt. 70 f.
Bikavér literje 90 fill.
Ürmös literje 1.40 fill.
A TESZ. nagydiját és aranyérmét nyerte el.
Minden budai polgárt szivesen lát **Fekete Sándor** üzletvezető.
TELEFON: 32—0—63

RÉGI **SZÉP VERONIKA** VENDÉGLŐ
I, Hidegkuti út 20
83. vill. megállónál, 5. autóbusz megálló
Kitünő ételek és italok
Különleges alkalmakra nagy termek

gróf Mailáth József szálloda-bérház ZSIGMOND L.
Rózsadombi Étterme
Minden este tánc, szalonzene. Vasárnap és ünnepnap ötórai tea, tánc.

Éhgyomorra naponta igyék egy pohár **Kristály** vizet

SVÁBHEGYI SZANATORIUM
Ideális magaslati gyógyhely. Ideális diétás ellátás. Mérsékelt pausal árak
KURA, SPORT, SZORAKOZÁS

KIRÁLY FÜRDŐ
Épitette 1566-ban KARA MUSZTAFA budai basa.
Budán, II., Fő ucca 84. sz.
45 fokos szénsavas nátront, szénsavas meszet, szénsavas klórnátriumot, magnéziumot tartalmazó **hévviz** köszvény, csúz, bőr- és csontbetegségek, fémmérgezés, máj-, epe-, méh-, húgyhólyagbántalmak, gyomorhurut és alhasi pangás ellen.
Kádfürdők: egész napon át.
Gőzfürdők: férfiaknak reggel 5—1, nőknek hétköznap d. u. 2-7.- **Ivókúra**

IGYUNK HARMAT VIZET
Megrendelhető a székesfővárosi Ásványvízüzemnél, I, Gellért rakpart 1. Tel.: 53-0-08.

Laptulajdonos: VIRAÁG ÉS TÁRSA
Felelős szerkesztő: Viraág Béla.
Kiadásért felel: Viraág Béla.
Neufeld Zoltán (Pannonia) nyomda Budapest, VII., Rombach-u. 8. Tel. 42-3-09

XXXI. évf. 1163. sz.

ELŐFIZETÉS
Egy évre . . 24.— P
Negyed évre . 6.— P
Egyes szám 40 f.
Egyesületek, amelyek nek hivatalos lapja, tagjai *féláron* kapják

Budai Napló

1934. április 7.

HIRDETÉSEK
Egy hasáb széles, 1 mm. magas sor egyszeri közlésnél 30 fill. Szövegsor ára 2 P. Ismertető közlemények megállapodás szerint.
A hirdetés dija mindenkor előre fizetendő.
Állandó hirdetőknek nagy kedvezmény

Buda érdekeit a várospolitika, közélet, közgazdaság, társadalom és művészet terén szolgáló ujság

FELELŐS SZERKESZTŐ:
VIRAÁG BÉLA

Szerkesztőség és kiadóhivatal: II, Batthyány u. 63.
Telefon: 50-2-96. Hivatalos órák: délután 4—6-ig.

Száz millió itthon marad, ha a Dunántulon nyaralunk

— Ausztriából nem jönnek nyaralók se a Balaton mellé, sem a Bakonyba —

Megbocsáthatlan bűnt követünk el az ország és a nemzet ellen, ha folytatjuk azt a szerencsétlen szokást, hogy Ausztriába járunk nyaralni. Talán több mint 100 milliót tesz ki az az összeg, amit nyáron kivisz a külföldre a nyaraló és gyógyulást kereső közönség. Pedig szebb nyaralóhely, mint a *Balaton* környéke és a romantikus *Bakony* alig képzelhető. Közel is fekszik Budapesthez, közlekedése fokozható.

De itt van közvetlen közelünkben a *pilisi* hegyvidék, amely önként kínálkozik fel nyaralásra azoknak, akiket mégis Budapesthez köt sok olyan érdekük, amely megköveteli, hogy egy-két órán belül elérhessék üzletük, vállalkozásuk irodáját. De elég távol esik mégis, hogy a nyaraló kikerüljön a fővárosi miliőből és teljesen kiélvezhesse a vidék, a hegység, az erdők adta nyugalmat.

Ez ellen az állandó és tagadhatatlanul jogosult érvelés az, hogy a magyar vidék nincs berendezkedve a nyaraltatásra oly módon, mint Ausztriában, ha sohasem kezdjük meg a magyar falut is ránevelni a nyaraltatásra, akkor ez a nyáron kivitelre kerülő 100 millió, a mi élhetetlenségünk révén, minden esztendőben elvész, ahelyett, hogy a szegény magyar vidéket táplálná és föllendítené.

Kozma Jenő dr. országy. képviselő, *Nagy* Emil v. miniszter és *Rákosi* Gyula szerkesztővel az élén a „Dunántúli Közművelődési Egyesület" szivesen vállalja a munkát, hogy a maga fiókintézetei, irodai, iskolai és könyvtárai útján kioktassa a Dunántúl józan magyar népét a nyaraló vendég kezelésére. Kioktatná, hogy ez állandó vendég és állandó jövedelem marad, ha nem igyekeznek azt a közönséget már az első alkalommal kizsarolni és ezzel elkedvetleníteni. Falun az élet olcsóbb. Ott fötétlenül olcsóbb a tej, a tojás, a méz, a gyümölcs, a virág és — ami fő — a lakás. Sokkal olcsóbb. A felinél is olcsóbb, mint itt a világvárosban. Ezt látnia és tapasztalnia kell a nyaraló közönségnek. Mért megy most Ausztriába? Mert nagyon olcsón él és lakik ott. Az osztrák falusiak dajkálják a magyar vendéget. Tegye meg a mi népünk is. Az így szerzett pénzen tegye lakhatóbbá a kiadott szobát, építsen a kertben kedves lugast, rendezze el szépen az udvarát és lássa el olcsón a vendégét. Pénz jön a házhoz, évről-évre több pénz jön a faluba. Szépíthetők, fásíthatók az utcák, úgy hogy évenkint valami kedves meglepetésben lesz része az ujra visszatérő közönségnek.

Oktassák ki erre a népet a lelkészek a szószékről, a tanitók a gazdakörökben, a jegyzők a községházán. Tanulják meg ezt már az iskolás gyerekek.

Londonból az unokák is odamennek nyaralni Skóciába, ahol már a nagyapjuk is nyaralt. Van ott butoruk is, csónakjuk és sok olyan holmi, ami csak nyáron kell.

Nagy szerep vár itt a jegyzőkre. Ők kell, hogy megállapítsák, melyik ház alkalmas a nyaralásra, melyik család, — azokat jegyzékbe kell szedni, kinyomatni csábitó árakkal és elárasztani ezekkel Budapestet.

A nagybirtokosnak össze kell fognia a falusi néppel. Séta-utakat vágni az erdőkben, kiszélesíteni a patakot, az alkalmas helyen, hogy ott fürödni lehessen. De meg kell rendszabályozni a vendéglőket, hogy ott is olcsó, tisztességes ellátást kaphasson a nyaraló közönség.

Konkurrálni kell Ausztriával. Jobbat és olcsóbban adni, mint ott. Megnyerni az odatévedt nyaralót, hogy a jövő esztendőben vissza jöjjön, sőt hozza magával ismerőseit. Ahogy az osztrákok csinálják. A vasut majd gondját viseli, hogy szombaton filléres vonatok induljanak és az itthon maradtak ott töltsék a vasárnapot, — új pénzt hozva a faluba.

Ezt a célt szolgálná az alakulóban levő *„Dunántúli Orsz. Kaszinó"* is és fentartana olyan tájékoztató irodát, amely az érdeklődőknek megadja a kellő felvilágosításokat. Végre is szakítanunk kell azzal az ósdi felfogással, hogy a kaszinó csak kártyázni való helyiség. Régen így volt, — de hol vagyunk ma már!

Minden megye a saját területén igyekezzen közigazgatási úton is elősegíteni ennek a tervnek a megvalósítását és ezzel a nemzeti vagyon megmentését. A maga adóalanyait erősíti ezzel és ki tudja, hogy az ott nyaraló budapestiek között nem akad-e olyan tudós, vagy vállalkozó, aki ott felfedezi az áldott föld valamelyes kincsét és ezzel új, téli jövedelemhez juttatja a falu népét. De föltétlenül fejlődne a házi ipar, mert a nyaraló szivesen vásárolja a magyar, szép, népies viseletet.

A magyar tőkének külföldre való kihurcolását megakadályozva, száz féle módon gazdagodhatnék a falu, ha sikerül odacsalogatnia a városok népét. Sok minden féle virág, gyümölcs, zöldség, gomba kerülne forgalomba, ha mégismerné a város népe.

Most, a nyaralás terveinek szövése idején kell ezt a nemzeti nagy kérdést jól megfogni, nem várva a felsőbb hatóságok segitségét, hanem a sok ezeréves magyar teremtő erőt kell kicsiholni ebből a népből, hogy a nagy szegénységbe rohanó világon megállhassuk a helyünket.

Viraág Béla

Megöli a fürdővárost az elhibázott közlekedés

A kereskedelmi Miniszter úr szives figyelmébe ajánljuk azt a közuti közlekedést, amely semmiféle tekintettel nincsen arra, hogy Buda tulajdonképen mégis csak — gyógyhely,

ahol a betegek túlnyomó nagy része — ivókúrát használ.

Igy aztán hiába fejt ki országos programnak megfelelő tevékenységet, ha azt már a kezdetén megölik aprólékos daczosságok.

Itt ismét rá kell mutatnunk arra, hogy a fürdőváros fogalma nem abban merül ki, hogy uj városrészt épitsünk a lorombolt helyébe és meredek hegyoldalra való kapaszkodásra kényszerítsük a mankón járó beteget — hanem az, hogy

minden intézményünket úgy fejlesszük, hogy a legmesszebb menőleg minden módot megadjunk a betegnek, hogy a saját anyagi viszonyaihoz mérten megtalálja itt a gyógyulás lehetőségét.

Ivókúrát egyedül az Erzsébet-hid budai hídfőjénél használhat ma a beteg. Ám lehetetlenné tesszük számára a gyógyforrások megközelítését. Mondjuk, hogy a Császár-fürdőben vagy Lukácsban lakik a beteg. Csak a 9-es közuti vasúttal juthat el oda átszállás nélkül. Nagy kerülővel odaviszi az 51-es is. Autóbusszal csak a 14-esen juthat el oda. Jár negyedóránkint.

Kelenföld felől nincs oda autóbusz.

A Császár- és Lukácsfürdőből szintén nincs oda autóbusz vagy pedig csak három átszállással a Margithídtól. Pedig annak a 9-es autóbusznak mindegy volna, ha akár az Erzsébet, akár a Ferenc József hídon menne át Pestre.

Mintha készakarva elgáncsolni akarná a közuti vasut a Miniszter terveit, aki — tényleg — hiába igyekszik megvalósítani Buda jövőjét, szegényedő polgárainak keresetilehetőségét, ha már egy szervezete, üzeme, vállalata a székesfővárosnak is képes ennek gáncsot vetni.

Hát szabad új relációk megállapításánál teljesen mellőzni a fürdőügy nagy elgondolását?

A sokat emlegetett „fürdőváros" készen áll a Szent Gellért fürdőtől a Császár fürdőig, Buda legszebb helyén, a Dunaparton, de

ezen a vonalon autóbusz nem jár végig

és kétszer kell használni a villamost és kétszer átszállni az autobuszon. Rettenetes. Kétségbeejtő.

Lehetetlen, hogy a magyar kereskedelem és közlekedés Minisztere, aki ma a fürdőügy és idegen forgalom jóakaró, buzgó patrónusa ezt elnézze.

Pestről csak a 8-as és a 14-es autóbusz közlekedik a Döbrentey térre és a Kelenföldre az egyetlen 1-es. A Császár- és Lukácsfürdőhöz, illetve annak közelébe csak a 12-es.

Lehet ebből, így valamikor „fürdőváros" — lehet így idegenforgalmat teremteni?

D. P.

Legyen Budapest — Budavár

— Még idéjében változtassuk meg fővárosunk alig hatvan éve használt uj nevét —

Ismét elcserélték a párisi hirlapok Bukarest nevét — Budapesttel.

Nem csoda. Olyan nagyon hasonlit a két név egymáshoz, mert az oláhok készakarva nem használják a *„Bukurescu"* nevet, ahogy ők nevezik otthon Bukarestet, hanem szívesen veszik az összetévesztést,

*

Igen érdekes cikket irt a fenti cím alatt *Csekey* István dr. szegedi egyetemi tanár a Városkultúra egyik legutóbbi számában és evvel a cikkével igen erősen támogatja a „Budai Naplónak" ebben az irányban megindított akcióját.

Az én szemeim előtt hazafias cél lebeg — irja Csekey István. Az egész világnak tudomására kellene hozni, hogy kerülni akarjuk annak a lehetőségét, hogy bennünket egy olyan országgal tévesszenek össze, amellyel ezt elkerülendőnek tartjuk. . . A Budapest név meglehetősen újkeletű, hogy ne mondjam, *parvenü* nevezet. . . Ennek tehát nincs semmi kiemelkedőbb történelmi alapja. Közigazgatási intézkedést kisérő mesterséges névösszetétel. . . Az a történelmi dicsőség, amely Buda sok százados multját övezte, az egyesítés következtében átsugárzott Pestre is, amely így mintegy részesévé vált annak a nemes patinájú történelmi multnak, mely Budát már régen az ország fővárosává emelte. Jól érezték ezt a budai polgárok is. . . .nyiltan kimondták, hogy, az egyesitésnél csakis Buda hoz és hozand áldozatot, mivel Buda nemcsak fővárosi cimét, fényes multjának ez egyedüli maradványát, hanem municipális önállóságát is veszitendi, amely Pestnek szellemi és anyagi túlsulyánál fogva mindig biztositva marad. . . Buda már régen ősi székhelye volt Magyarországnak, mikor a szláv nevű Pest még csak jelentéktelen poros falu volt. Buda „ Nibilissima Civitas" mindig Magyarország fővárosa volt. A Buda név kétségtelenül Ó-Budától eredt és ragad a mai Budára. Az ujjáépitett Buda „Castrum Novum Montis Pestiensis" nevet viselte. Pest tehát voltaképen ennek a városrésznek volt a neve és csak később vitetett át a mai baloldali Pestre. IV. Béla telepitési idejéből származik Budának (Uj-Buda, akkor Pest) Ofen neve, mely talán a Pest Pecz szónak szószerinti forditása akar lenni. Az Avarok Pest-nek mondták a vizben álló sziklát. Minden ok amellett szól, hogy Magyarország ősi és dicsőséges történelmi multú fővárosának neve visszaállitassék és belőle a szláv eredetű, ma az idegen nyelvekben járészt pestist, (nyavalyát) jelentő toldalék, melytől az Bukarestel erősen rokonhangzásuvá válik, *elhagyassék*. Főváros nevének megváltoztatása ujabban nem szokatlan jelenség. . . Oslo, Istanbul, Leningrad, Stalin-Abad. (Minden önérzetes nemzet eldobja magától az idegen sallangokat, szerk.)

Csekey István professzor úr mindenben ugyanazt mondja, amit a Budai Napló hirdet.

Fejtegetéseihez a gyengébbek kedvéért csak talán egy gyakoribb és gyakorlatibb példával járulunk hozzá. Pld. egy Széchenyi gróf Füringer-leányt vesz el feleségül. S minthogy a házasságkötés idején a Füringer-familia befolyása igen nagy volt a név megörökítése végett a család felveszi a Széchényi-Füringer kettős nevet. Pedig erre semmi szükség, hiszen a Széchényi nevet nem emeli, legfeljebb elhomályosítja az egykori sváb lókupecz-unoka idegen neve. Az unokák rá is eszmélnek erre. Ha van bennük érzék a nagyság, történelem iránt és ha ki tudják magukat vonni a Füringer-familia hagymaszagának bűvköréből, aligha hihetjük, hogy egy percig is haboznának abban az irányban, hogy az őseik által felszedett rongyokat dicsőséges szép magyar nevükről abban a pillanatban le ne dobják. *Hát a történelmi érzékkel birónak és szépérzékünek mondott magyar nép és a főváros népe meddig vár még.*

Mire kell itt még várni. Ha néhány megrögzött pesti polgárnak kell a Pest név, hát hívják ma is Pestnek, azt amit régen hivtak annak, a mai Belvárost. Az összes kerületek, együtt, vagyis a főváros neve más nem lehet, mint Buda, vagy — *Budavár!*

Széll Sándor dr.

A kerületi választmányok végre április 7.-én megkezdhetik működésüket — négy évi szögreakasztás után. Havonta legalább egyszer ülést tartanak, majd az előljáróságon és közreműködnek jótékony célú gyűjtéseknél a segélyezésre szorulókra vonatkozó környezettanulmányok felvételénél, figyelemmel kiséri a népkonyhákat, melegedőszobákat, a gondozásba adott gyermekek neveltetését, a kerület köztisztasági, közlekedési és közvilágitási viszonyait és a közsegélyben részesülők anyagi és erkölcsi viszonyát. A kerületi választmány javaslatot tesz a kerület költségvetési tervezete, az uccák, utak és terek létesítése és megszüntetése, burkolása, öntözése, fásítása ügyében, foglalkozik a közmunkák dolgával, a kerületi szegények segélyezésével, az alapitványi és szegényházi helyek betöltésével.

A hajógyári szigeten épül a Stadion

A sok mesterkélten beállitott Stadionterv közül, amiket még valami téves távolsági adatokkal, nagyon egyodalúan beállitott költségvetésekkel is igyekeztek népszerüsiteni, végre az az egyszerű terv győzött — értesülésünk szerint, — amelyet a miniszterelnök elejétől fogva, mint legcélszerűbbet, a maga részéről is elfogadott és —

a Nemzeti Stadion a Hajógyári szigeten épül fel.

A Margitsziget szépségét elismeri minden itt járt idegen s így jogos, ha a párját is az idegenforgalom szolgálatába állitjuk. Az új óbudai híd mind a két szigetet érinti, ami már egymagában is fontos körülmény.

Ez a sziget elérhető hajóval, HÉV-vel, közuti villamossal, autóbusszal és az esztergomi vasúthoz rövid séta vezet, ha nem épülne is külön szárny -vonal, amely megkerülné a gázgyárat. De főelőnye, hogy a hidfő közelében van, sőt külön lejáró szolgálná a közlekedést közvetlenül a hídról a szigetre.

De szükség volt rá, hogy végre komoly helyen megállítsák azt a sok hibás kombinációt, tervet, elgondolást, ami a Stadion épitése körül felburjánzott. Most, amikor még Ujpest és Megyer is fölvetette a tervet, hogy az úrlovasok versenypályáját kell felhasználni a Stadion céljaira, mert a lóversenypályát úgy is tovább kell vinni, mivel körülötte nő a város és ennek a pályának a parcellázási tervét, már évek előtt boldogult nagy városrendező épitészünk, Palóczy Antal elvégezte, a Károlyi-uradalom rendelésére. Ott már kész tribünök állanak — mondják — és csak fejleszteni kell a szükséghez mérten. De magának követelte a Stadiont Budapest minden kerülete. Óbudán még másik két helyre is tervezték, — csak éppen a hajógyári sziget nem kellett senkinek, pedig ez az egyetlen elfogadható hely. Óbudának nem kell sírnia, mert a pálmát ő viszi el.

Azt a dunai ágat az óbudai part és a sziget között különben is újból szabályozni kell, mert a gázgyár ott megakasztotta — valami különleges aggodalom okából — a közlekedést. Talán sikerül ezzel

ismét felszinre hozni azt az „elkotort" szigetet is, amelyen mintegy 40 meleg forrás fakadt.

Állitólag a Duna szabályozása követelte ezt az áldozatot. Persze, persze. Léptennyomon van a Dunában olyan sziget, amelyen ily tömegesen tör fel a forró gyógyviz. Igaz, hogy a Dunát akkor szabályozták, amikor ennek az országnak és ennek a városnak még nem volt szüksége se fürdőügyre, se idegenforgalomra és az egész fürdőügy azon fordult, hogy hol fakad olyan forrásvíz, amelyik kellemesen vegyül a borral. Az volt a jó fürdő az — egészséges magyarnak. A beteg magyar amúgy is külföldre ment.

Hátha ez a „gyógycsoda"-sziget is megmenthető a Stadion elhelyezésével kapcsolatosan.

Mindenesetre előnyös, hogy a „Stadionzavart" végre megoldották, és ez a kérdés is nyugvópontra jut.

Uj tervek

A Rudasfürdő átépítése megakadt, mert az épület nincs olyan állapotban, hogy új emeletráépítést kibírjon, de különben sem tartják alkalmasnak a helyet szálloda létesítésére. Ehelyett a Közmunkatanács reumakórházzá kivánja átalakítani a Rudasfürdőt, ami csekély költséggel jár. Feleslegesnek tartja a Közmunkatanács a terület külső rendezését is. Ilyenformán a Rudas modernizálása végleg elesik. A nagyszabású építkezés így kisebbszerű átalakitássá zsugorodik. A reumakórház átalakitási munkálatait azonban még a nyáron megkezdik, a szükséges költségeket a MABI fogja kölcsönképen a főváros rendelkezésére bocsátani. Addigra elkészül a gázfűtési berendezés is, úgy, hogy a régi kazánház végre lebontható. Szerintünk az egész Rudast le kell bontani, csak a török kupolát nem, ahol ivókurát kell berendezni és az egész teret világszép parkká kiépíteni. A fürdőt át kell tenni a Rácfürdőbe és azt megfelelően átépíteni.

A régi tervek, talán még a mult századból azt mondják, hogy az egész gyógyudvart, ahol most a 3 forrás áll, be kell fedni és ott gyógysétányt létesíteni.

Ez is terv, mert ezzel kapcsolatosan szintén lebontanák a gépházat és eltünne a füstölgő gyárkémény.

Lesz-e tavaszi fürdőszezon Budán — 1934-ben?

kérdezi: Nemes Jenő György dr.

Kései utódunk nem fog erről a témáról megemlékezhetni. A krónikás tolla nem kap felmentvényt ilyen címmel, „halottról jót, vagy semmit". Neki meg kell írnia a rosszat is, ha rossz volt anno dacumal. De ha majdan valaki a budai fürdők 1934-ik évi tavaszi fürdőszezonjáról akarna megemlékezni: — valóban egy sort sem fog írhatni. Nem, mert nem akar rosszat írni, hanem, mert — aligha lesz mit írnia.

Halló! Elmult a húsvét!

Külföldön a lázas készülődések megkezdése, fürdőszezonok előkészületéhez, a vendégváráshoz, propagandamunkához. Utazások orvosi levelezések, népies előadások itthon, felvilágosító propaganda-előadások a külföldön, kiállítások, prospektusok szétküldése és sok egyéb! Hol késtek?

Hol olvashatja, hol hallhatja — mindenekelőtt az itthoni, belföldi publikum, hogy mit szándékoznak a fürdővezetőségek tenni a folyó szezon megkezdésekor? Hol van a napi sajtó állandó cikkraktározása a megkezdett — mert letagadhatatlan jelentőségű — átalakitások feldicséréséről, napirenden tartásáról? Milyen stádiumban van a Gellértfürdő új uszodájának és pezsgőfürdőjének, — a Margitszigeti szállodának építkezése? Lesz-e valami a Rudasfürdő átépitéséből? Lesz-e a Császárfürdőben rheumakórház? — Hol lesz új parkozás, fedett sétány, reggeli kurazene az ivókurázóknak, diétás ét-csarnok, stb.?

Lesz-e a nemzetközi igényeknek megfelelő „Kursalon" végre a Karátsonyi palotából, Budán, vagy a budai Vigadóból, esetleg a pesti Vigadó erre oly alkalmas és üresen álló termeiből, ahol a különböző szállókban és magánhelyen megszállott vegyes-nyelvű idegen találkozhat, olvasgathat, zenélhet, vagy — horribile dictu: elkártyázgathat!

Minő attrakciókat készítenek elő az egyes fürdővezetőségek a folyó szezonra? Lesz-e valami vonzó szórakozás, jónevű kurkapelle, gyógyspecialitás, orvosi változás, ujitás? Lesz-e, óh, budai fürdők, bennetek mozgás, élet, fürdőélet? Van erre nézve valami koncepció, balneológiai, idegenforgalmi javaslat, ötlet, szerzáció, programm?... Programm! És ebben egy nevezőre hozás, **egyöntetüség, vonalvezetés?**

Lesz-e tavasszal új éra, új szezon Budán?

Bizony kérem, le kell ezt írnom, mert aki már fürdőt vezetett, aki ismeri annak téli álom utáni ébredését, az tavasszal érzi azt az agitáló, kitörő erőt, a wagneri erdőzsongást, amely a fürdőélet megindulását sejteti és követeli a követelő tevékenységet!

A fürdőélet legfőbb követelménye az új szezon előtti mouvement,

a mozgás, az ujjáéledés hirdetése és mutatása.

Jaj annak a fürdőnek, amely tavasszal is folytatja téli szunyákolását. Ahol nem vetnek új ötleteket, nem hintenek új fűmagot, nem kápráztatnak új színű virágágyakkal, amelyekre

mohón jő messziről a pillangó, az idegen méh: — a fürdővendég!

És nem elég apróbb-nagyobb toldozások, akarások elhatározása, arról állandóan kell beszélni. A fürdők hirdetése, prospektusok szórása, ismertetések tartása, nyilatkozatok leadása, szerintem van olyan fontos, mint maga a cselekvés. Nem értem ezalatt a száz féle „hozzáértő" fórum és önképzőköri terv szóáradatát, hanem az aktiv és vezető fürdőtényezők permanens propagandáját. Állandóan beszélnünk kell, itthon és külföldön hirdetnünk gyógytényezőink jelentőségét, értékét, gyógyenergiáinak kiválóságát, külföldivel versenyző hatását stb. Valóságos fürdőmentalitást kell végre magunkra szuggerálnunk, hogy

a megkezdődő új szezon slágerei, hírei, attrakciói alapján új vendégeket, rajongókat szerezzünk meg és a régieket visszahozzuk.

Uj arcok mellett jöjjön a régi, a törzspublikum is vissza.

Főváros, fürdőigazgató, orvos, ápoló, ujságíró és budai polgár: vendéglős, szállós, pincér, ujságárus és hordár: ébredj, mozogj, tevékenykedj, gondolj ki minden kigondolhatót és tégy meg minden tőled telhetőt, mert itt a tavasz, itt az új fürdőszezon Budán!

Budán:
II., Margit-körut 6. sz.
(Zsigmond-utca sarok)
Telefon: 52-0-36.

Budai török levelek: 1606—1645

Fekete Lajos dr. kiadta Eszterházy Miklós nádorispán levelesládájának 1606 és 1645 közötti török leveleit. A sok nagyértékü köztörténeti fontosságú okirat között izes apró budai holmi is akad. Ezek közül néhányat bemutatunk. A török Budun élete szólal meg a levelekben, egy budai török férfiu ir szerelmes levelet feleségének, egy másik férfiu Egerbe elcsellengett vadászkutyáját keresi, két egri hadiszámtartó zsoldfizető Effendi valami főbenjáró sikkasztási vád alól mosakodik.

A leveleket alighanem száguldó hajdu portyázók fogták el. Ki tudja menynyi ideig vártak a levélirók a levelek elintézésére. A budai asszonyka sose kapta meg a szerelmes levelet, ura nem kapta meg a kért meleg téli dolmányt és a bögre vajat, a vadászkedvű török máig várja kopóját, a két egri defterdár effendit a zsoldjuk miatt bosszús egri janicsárok alkalmasint felkötötték valami vadalmafára. A posta bizony zavaros dolog volt ezekben az időkben Eger és Buda között.

Ám szóljanak maguk a levelek.

*

A derék budai Mehmed Csaus igen tiszteltetni kedves nejét, sőt annak kedves anyját, vagyis — saját anyósát. Igy ir „Anyuskájának:" Adassék tudomására az én tisztelt és urimódon szeretett kedves Asszonyom és Anyósom asszonyom személyének, minekutánna a szerencsekivánások gyöngysorai és a dicséretek drágakövei nékiek átnyujtattak, feltételezve, hogy előttük kedves a hír az én személyemet illetőleg s nemeslelküen érdeklődnek is irántam. Ez esetben nagy vágyakozással és százezerszeres kivánással tudatom, hogy: dicsértessék a végtelen fenségü Allah, az ő vigalmából igen jól érzem magamat. Ezután vagy nyolcsornyi hasonló szerelmetes és keleties udvariasság után jön a levél veleje: küldjenek a kegyes asszonyságok egy bögre vajat a szegény becsületes férjnek és küldjék el meleg téli dolmányomat. A „boriték" illetőleg a cimzés igy szól: „Ha ugy akarja a fenséges Allah, úgy adassék e levél Márif Kezhi Aszonynak, a néhai Achmed Pasa nővérének Budunban, a Bécsi kapu melleti Ferthi Dsámi melletti házban. Allah kegyelméért könyörög Mehmed, Abdullah fia."

Egy másik levélben a Budán lakó Ali, a volt pesti Kapudán Basa az Egerben élő Dervis Bejnek ir: „Ökegyelme Nemes Személyének, igen tisztelt és jóakaratú Uramnak, a Bejnek, a barátság és szeretet legbensőbb és legvágyódóbb jókivánságaival! Ezután elmondja, hogy vadászebe Pestről megszökött, mikor hazafelé hozta két rác Beslia, azoktól megszökött és hazafutott Egerbe. „Kjátib Ali Cselebi uramat már megkértem, hogy küldje vissza a kutyát, ide Budára, de Hatvanból megint elszökött a beste döge. Most az a hir járja, hogy Dervis Agának egyik szolgája csipte nyakon."

Tisztelet becsület kedves török testvéreinknek, jeles férfiak voltak, de bizony a janicsár zászlóaljak számtartó Effendiei vagyis defterdárjai kissé mindig igen nagyon enyves kezüek voltak. Igy Egerben is a mondott években Ibrahim a Defterdár és Kaszuh a Defterdár Effendiek. Valami igen csúnya kis sikkasztást tehettek, mert e két derék egri defterdárok sietős levelet irtak Budára Hasszán Effendi budai fődefterdárnak. A könyörgő levél elmondja, hogy mindig baj van abból, ha a janicsárok összegyülekeznek, mert akkor minden bolond dolgot összevissza beszélnek. Most is mire vetemedtek! Azt állitják, hogy mi ötszáz akcsével megröviditettük őket a zsoldfizetésnél! Se szó, se beszéd, megfogtak, tömlöczbe vetettek bennünket, három napja egy falat kenyeret nem ettünk, hozzá még gyaur foglyokkal vagyunk együtt: Kérik, mentse meg őket! A két defterdárok nagy bajban lehettek, igen félhettek némi kenderkócból sodrott zsinegektől, mert Ibrahim Effendi uram még egy levelet küldött a budai Kethuda Bejnek, hasonló kéréssel. „Hatalmas Urunk, a hatalom Urának áldott fejére kérünk, mentsél meg bennünket, lábad porát csókolva kérjük, küldjél ide valami komiszárost." A baj nagy lehetett, mert a remegő Effendi ezt irja: „Nemcsak a janicsárok, hanem Musztafa egri Beglesz Bej úr is a világ minden gyalázatát fejünkre szórta szidalmazva bennünket." Egy harmadik levelet Ibrahim, egri Mukafa Emin küldött Budára fivérének, Halil Basinak Ibrahim és Naszuh Effendik érdekében.

Ilyen dolgok történtek Budán, amikor az Budunnak neveztetett, anno 1634.

Hárombék Effendi.

Nagymagyarország Florája

már néhány hét mulva az áprilisi télből remélhetőleg gyorsan tavaszba hajló időben díszlik majd a Gellérthegyen. Néhány éve Erdélyből az Alduna vidékéről, a Retyezát hegységből, valamint a Mármarosi havasokból és a Tátrából hozattak olyan növényeket, amelyek ezeknek a vidékeknek különlegességei s nagyobbrészt egyéb helyeken fel sem lelhetők. A dendrológiai gyűjteménynek nagy részét már elhelyezték a Gellérthegyen. Ahhoz, hogy Nagymagyarország összes növényeit bemutathassuk a Gellérthegyen, mintegy 10—12 esztendei munka kell. Ezideig már többezer növényt ültettek el a hegy oldalain s néhány hét mulva a Gellérthegyet valóságos tündérkertté teszik a különféle szép nyiló virágok. A hegy lejtőin egyébként számos érdekes növény tenyészik már évszázadok óta. A török időkből maradt itt emlékül a Peganum harmala, a török idők ajakpirositója és ugyancsak ebből az időből származó több fügefa. A Gellérthegy régi flórájának sajátos érdekességeihez tartoznak az Alyseum Arduini rikitó sárga virágú évelő, a Silene Flavescens, amely egyébként csak az Aldunánál fordul még elő, a Sysimbrium loeseli, továbbá a most virágzó Fraxinus Ornus-ok (kőrisfák) és a pompázó mandulafák. A dendrológiai bizottság által előirt növények gyűjtése és szaporitása tovább folyik, s a végcél az, hogy a város szívében álló, páratlan szépségű természeti kincsen, a Gellérthegyen a magyar középflóra mutatós növényei, még az árvalányhaj is, vonzó érdekességei legyenek a várost látogató idegennek. Ezzel a nagy munkával három nagy célt valósit meg a székesfőváros: fellendíti az idegenforgalmat, összegyűjti a magyar flórát és rendezi a Gellérthegy parkirozását. Másik szép látványosság a Gellérthegy déli oldalán a római sziklakert, amely római stilusban készült, sziklákkal, terméskövekkel, terraszszerű kiképzésben. A díszkert közepén Nürnberg városának ajándéka, életnagyságú női akt áll, bronzból öntve. A római kert egyedülálló ujítás Magyarországon és olyan korhű, mintha Itália valamelyik ókori városát díszítette volna.

SZENT GELLÉRT
GYÓGYFÜRDŐ
Vizgyógyintézet,
Külön férfi és női osztály.
A legmodernebb berendezés.
Szakképzett személyzet.

Kulturestét rendez az „Orsz. Katholikus Népszövetség" budavári szervezete április 8-án, d. u. 5 és fél órakor, a várbeli leánygimnázium termében, Lampel Vilmos ny. miniszteri tanácsos elnöklete alatt. Vendégeket szivesen látnak; belépődij nincs.

Ne szenvedjen fájós lábaival
A legbetegebb lábra is orvosi rendelésre a legtökéletesebb orthopädiai cipők készülnek —
Tóth Pálnál
Budapest, II. Margit-körut 49.
Telefonhivó: 52—2—40.

Kályhás! Minden szakmabeli ügyben forduljon a régi jóhirü céghez
I., Logodi u. 19. Telefon: 53-0-33 Béres Márton

Akbar Ali

Minél öregebb lesz az ember, a gyermekkor emlékei annál élénkebbé válnak emlékezetében. Sok iró ilyenkor — ki csak hetven, ki már ötven éves korában — memoár-irásba fog, hogy a feltörő emlékezéseket megrögzitse az utókor számára. A legtöbbnél egyéni hiúság rugója a memoár-irásnak, semmint idealizmus. Ugy tudom, hogy se Hykszosz fáráó, se Firudun (Füreddin), se Attila avagy Kőrösi-Csoma Sándor nem irtak memoárokat, mégis halhatatlanok. A nagy vallásalapitók: a mi Urunk Jézus Krisztus, Mózes Buda (Budha), Kon-fut-se, Zoroaszter, Mohammed a skizma és reformáció nagyjai, mint Fotius, Athanázius, Luther és Kálvin szintén nem irtak memoárokat, műveik anélkül is állanak és átélték az idők viszontagságait. A memoár mindig valami önigazolás-féle akar lenni, sokszor jó, ha okulásul megirják, de többször jobb, ha nem lát nyomdafestéket. Az utóbbi ötven esztendőben lett divattá a memoárirás és ma a könyvpiacon uralkodó szerepet visznek a memoárirók. Az én emlékezéseim azonban nem memoárok s igy az olvasónak nem kell előre is bizalmatlanná lennie.

Négy éves korom óta tisztán vissza tudok emlékezni az eseményekre s azoknak kedélyemre gyakorolt hatását máig érzem. De bármerre is jártam, Ős-Ten szép s csodálatos világát, szükebb hazámtól, a Balatonvidéktől elszakadni sohasem bírtam. Valami öntudat, tudatalatti ösztön, a nostalgia egy válfaja mindig visszahúzott az alsóőrsi, lovasi, paloznaki dombok alá, ahonnét végiglátva a szent Bál-Tavát, az ős-turáni mythológia, kultúra, civilizáció és az emberi nem haladásának földi központját. Deres fejjel öntudatosan és tudományos alapon nézem a millió szin országát, hogy a túlkorán elhunyt kitünő irónk, Náray-Szabó Gyula nevezte a Balatont, de gyerekkorban az ártatlan hivő lélek fanatizmusával és idealizmusával tekintettem a Balatonra és látása önkéntelenül is imára ösztökélte az embert. Aztán felnőttem, bejártam a világot, de olyan hatással semmi természeti szépség nem volt reám, mint a Balaton. Csak most értem meg, hogy ennek nem physikai, hanem lélektani okai vannak. Hordozott hátán az Atlanti óceán, a Földközi és a Fekete tenger is, verőfényes időben, életveszélyes orkánban, sirokkóban, bórában, megmásztam az Alpeseket, jártam a Balkán szakadékaiban, hajóztam a Niluson és megcsókolt a félelmetes Szmum (számum) öldöklő leheletével, Kisázsia hegyei és sivatagpusztái sem ismeretlenek előttem, és mégis, mi ez mind a Balaton fenségéhez képest. Lehet, hogy elfogult vagyok, mert a szükebb hazámról van szó és e vidék isteni fenségét hiába magyaráznám egy, a Szaharához szokott, vagy arábiai benszülött beduin seiknek, kurd törzsfőnöknek, ó-angliai lordnak, kongónéger törzsfőnek, tűzföldi indián kacikának, vagy sarkvidéki eszkimónak és mégsem vagyok elfogult, úgy érzem. A japánok, hinduk, mandzsúk, csin-népek (kinaiak), tibetiek szent könyvei áhitattal emlegetik a Balatont és felfogásomnak igazat adtak a kitünő Imre Dsuidsiró és Modi professzorok, Rabindranath Tagore és a most a jamboreen itt járt keleti cserkészcsapatok vezetői, köztük az egyptomi is.

Mindezekről gyerekkoromban nem tudtam, csak éreztem a Balaton körül elterülő isteni fenséget, a divina naturá-t, amely római cézárokat és bizánci császárokat is hatalmába keritett a csopaki dombok körül. Halálos csöndben hallgattuk mi gyerekek, ha a jó Kövess Muki bácsi regélt nekünk a Balatonról alsóőrsi kuriájában, ott a mi párlépéses szomszédságunkban. Ő ismerte a szent tó csodás történeteit és mindig tudott egy-egy érdekes kirándulást is szervezni a rejtett, titokzatos völgyekbe: a lovasi királykúthoz (a hindu legenda szerint a Gangeszparti Lov király sírja), a malomvölgyön keresztül Felsőőrsig, a Tód-ra Paloznak mögött, a Nosztoriba, a Koloskába, a lovasi körtefákhoz. Akadtak a Muki bácsi tarsolyában nagyobb expediciók is: a falufüredi (úgy hivták hajdanta a mai Balatonfüred nagyközséget, egykor mezővárost szemben a fürdőteleppel, melynek Savanyúvíz volt a neve), országos vásárokhoz, ahol a nagykorcsmában (rég megszünt) Cézarine anyó sütött-főzött s országos hirű ebédjeire nemcsak Füred környékéről, hanem Tapolcáról, Keszthelyről, Veszprémből, Pápáról, Siófokról, Keneséről és Székesfehérvárról is megjöttek az urak és papok. Cézarine mama töltött káposztái, a zsiványpecsenyéi, túrós csuszái, káposztás rétesei vonzották a firuduni vásárokra az úri közönséget, nem a vásárlási kedv. Érdemes volt főztjeért, a Keöd kapitány kitünő borairért és az ebéd utáni tarokk, ferbli és ramsli-partikért két-háromnapos kocsiutat is megtenni. Akkor vasút csak a somogyi partokon járt, autókról még csak álmodtak a feltalálók.

De érdemes expediciók voltak a Kenesére rendezettek is, néhai Jánosi Gusztáv püspök vendégszerető kastélyához, egybekötve egy délutáni kirándulással a Rákóci fájához, ahol a költő-főpap, a kedves tudós Guszti bácsi, magyarázott a magyar őstörténelemről. Enyingre is elkerültünk, ott meg a Kenesseyek ősi kuriájában töltöttük felejthetlen időket, másik évben pedig Bibóékhoz jutottunk el. Muki bácsi, a régi jó táblabirás magyar világ ez utolsó nagy példánya, fáradhatlan volt s mi gyerekek már a pesti lakásban márciusban számolgattuk a napokat, hogy minél gyorsabban elteljenek juniusig (bár ne teltek volna el!) s mi végre Jutason, az Árpádfi nevét viselő állomáson a batárokba szállhassunk, egy-két rövidke órát töltve Fodor Gyula, Hets Ferenc és Rainprecht Tóni bácsiéknál, Alsóőrsre roboghassunk, ahol már várt bennünket Muki bácsi és amint a kocsik a kiskapun befordultak, rázenditett gyönyörű baritonján a Szózatra. Ez ünnepet jelentett a szülőknek és gyerekseregnek egyaránt. Korán ágyba, a hosszú út fáradalmait ki kellett pihenni, de már napkeltekor kiugráltunk az ágyakból, hiszen a nyári programmot meg kellett tárgyalnunk a Kövess-fiúkkal: — Emillel (most a fehérvári törvényszék elnöke) és — Jenővel (zalamegyei földbirtokos, honvédszázados), akit bizalmasan csak Pöpecsnek veztünk. A fürdőben már vártuk Muki Bélával, aki veszprémi fiskális volt, nekem atyámfiai: megnéztuk a földkerekség legnagyobb, de egyben legnagyszerűbb pincéjét is, a pompás szőlőket, a piaristarend mintagazdaságát és este egy örökké felejthetetlen emlékü szép napi tudatával indultunk hazafelé. Azóta már többször megfordultam a dörgicsei uradalomban, élveztem a páratlan kilátást a Pántlika terasszáról, a fejedelmi piarista vendégszeretetet és az utólérhetetlen borokat, de legkedvesebb emlékem mégis csak a gyerekkori kirándulás marad. Nemcsak magam voltam mindig meghatva a dörgicsei látogatásoktól, hanem azok is, akiket a piarista rend meghivása révén oda kalauzolhattam, mint a volt amerikai követet: Butler-Wright minisztert és feleségét kiséretével, Sir John Parsons-t Jamaikából és Mehmed Dzsebeli beyt.

A Pántlika ott fekszik vadregényes erdők tövében Akali és Dörgicse határán. Dörgicse szent István korabeli keletkezésű, Akali Firudun időiben alapittatott. Évszámot nem tudunk, de az Árpádok alatt is már régi, ősi község volt és a Pántlika mai helyén pince állott és jó bort termettek. A legenda szerint Firudun, az ős turáni-magyar világhóditó király (Attila urunk őse, Krisztus előtt 3600-ban) a mai Akali és Dörgicse területét egy főkajárra (apát féle főpap az ősmágia népeinél) s annak gyuláira (szerzetespapok) bizta azzal a rendeltetéssel, hogy az ázsiai őshazából magukkal hozott szőlő, gyümölcs és zöldség termelésre a népet megtanitsák és példát mutassanak a mezei gazdálkodásra. Nemcsak legenda és hagyomány, de a történelem is igazolja az akali-i — dörgicsei mondát.

El Akali, a hindu származásu főkajár (arab kútfők szerint Akbar Ali) teljesitette a nagyúr parancsát. Firudun papjai, — ezt kinai és mandzsu forrásokból tudjuk, — világhóditó urukat kivéve, annak parancsára kicserélték minden ország terményeit és igy hozták be a Mátra és a Bakony erdőségeibe azt a 37 gombafajt is, amely csak nálunk és Mandzsuriában található, de sehol másutt a világon. A kitünő gyümölcsfajokon kivül a kerti zöldségeket is ők honositották meg (sárga répa, petrezselyem, kalarabé, tök, dinnye, kapor, bab, borsó, káposzta, ugorka, hagyma stb.) mindez Európában 1780-ig csakis nálunk és a Balkánon termett, Franciaország például még 1800-ban is Kisázsiából importálta a kerti vetemenyeket. Ugyancsak a szőlő, alma, körte füge és mogyoró is csak Magyarországon termett 1780-ig s csak tőlünk viszik át a nyugat-európai államokba. Mindezt Firudun papjai Indiából és Mandzsuriából hozták magukkal. A kitünő gazda és pomológus El Akli neve évezredeken át élt a nép száján s igy lett a székhelyéből Akali, az ő emlékére. A magyar ma is fügefát és mogyorófát emieget, mert őshazájában a mogyoró (magyar-fa) és füge fát képeznek, erdőket alkotnak s nem bokrot, mint itt Európában, átplántálások után. Sőt az őshazában a szőlő is néha fává terebélyesedik, amint azt sokszor a déli Balkánon és Kisázsiában látam, ahol a többszáz, sőt ezeréves szőlőtőke sem ritkaság. Ennél sulyosabb bizonyitékok a magyar ősiség és Firudun történelmi szereplése mellett nemis képzelhetők.

Ki gondol a Pántlika híres szüretei alkalmával arra, aki ura parancsára a szőlőtermelést azon a vidéken meghonosította? El Akli nevet nem emlegetnek már, habár Akali róla van elnevezve és Dörgicse is csak a régi Dörogd (Dögrő) nemzetség elszlávositott alakja. A Pántlikának, mint látjuk évezredekre rugó története, nagy hagyományai vannak. Az El Akli után következő főkajárok a szent-istváni időkig hűségesen kezelték a birtokokat, amiket Firudun hagyott papjai gondozására. A kereszténység térhódításával ugyancsak magyar szerzetesek léptek a gyulák nyomdokaiba s manapság is a kitünő, tőzsgyökeres magyar piarista-rend gazdálkodik El Akli birtokain, a világhódító nagy turáni-magyar király akaratának megfelelőleg. A piarista rend nagyjai, hány halhatatlan nevű tudós, bölcs, iró, költő, müvész és politikus akadt közöttük, akiknek neve a széles nagyvilágban is tiszteletet követel a kalazanti szent rendjének és a magyar fajtának, — majd mindannyian megfordultak egyszer legalább életükben El Akli ősi tanyáján, a dörgicsei Pántlikában. Akiket személyesen ismertem, akik tanáraim és barátaim voltak, mint a nagyok közül: Lutter Nándor, Lévay Imre, Pintér Kálmán, Laczkó Dezső, Maywald József, Janky Károly, Bolgár Mihály, Takács József, Barthos József, Schmidt Ágoston, Acsay Antal, Takáts Sándor, Szeges Mihály, Pintér Elek, Titz Antal, Hajnal Imre, Prónay Antal, Drajkó Béla, Hévizy János, a még élő nagyok közül Eberhardt Antal, Kőrösi Albin, Sik Sándor, Suták József, és Zsigmond János, tanuim lehetnek.

Firudun hóditásait Ős-Ten áldása kisérte, amint ma is még Veszprém, Tihany, Füred, Zirc, Kenese és Akali az ő alapitásai és évezredek óta virágzó magyar települések, melyek a honfoglaló nagy király emlékét dicsérik, bizonyitják.

A magyar piaristarend mindenkor Ős-Ten dicsőségére, az ősi magyar hagyományok tiszteletére, a magyar faj szeretetére nevelte és neveli a turáni-magyar ifjuságot. Istenfélelem, hazaszeretet, a fajhoz való ragaszkodás, a komoly tudományosság, az ősi szabadság jogainak tisztelete képezték mindig a piarista tanitás és nevelés alapjait, hogy egész férfiakat, teljes magyarokat neveljenek a nemzetnek, ahogy azt turáni származásunk megkivánja a nyugat puhányaival és a dél rabszolgajellemeivel szemben. A gazdálkodásban is mintaszerüek. Tessék csak egyszer a Pántlikához kirándulni, vagy Mernyén a kitünő Hannig páter jószágkormányzó őméltóságánál egy-két napot tölteni. Turáni vendégszeretettel szivesen látnak mindenkit Firudun hagyományainak e pompás letéteményesei, a magyar piaristák.

Mindezt a Pántlikában láttam, tapasztaltam és éreztem, hatezer éves magyar dicsőségről regél ott minden fa, kődarab és a Balaton, a szent Bál-Tava felől fujdogáló szellő. Firudun és El Akli szellemei ott lebegnek a dörgicsei-akali-i határ fölött, Ős-Ten pedig megáldotta azt a szent vidéket.

László Zoltán dr.

Kiss Béla
építőmester
III. Vérhalom-u. 28/b. Tel. 55-4-77.
Építés, átalakitás, tatarozás.
Költségvetés díjtalan.

SZEMÉLYI HIREK

RIPKA FERENC dr. udvari tanácsos, ny. főpolgármester e hó 5.-én a felsőház ülésén szólt hozzá az új fővárosi törvényjavaslathoz általános figyelem között és beszéde élénk eszmecserét váltott ki a főváros különböző társaságaiban.

KOZMA JENŐ dr. orszgy. képviselő csak április 8. után érkezik vissza Budapestre.

LIBER ENDRE dr. polgármesterhelyettes ismertette e hó 4.-én este a rádió útján Budapestnek gyógyfürdővé történt kialakulását, visszapillantva az ötven év előtti kezdeményezésre. Előadása érdekes adatait legközelebb közöljük.

PETRACSEK LAJOS dr. országgyűlési képviselő néhány napra Somogyba utazott

KOVACSHÁZY VILMOS tanácsnok külön füzetben ismerteti a bécsi magyar idegenforgalmi iroda működését és beszámol annak rendkivüli eredményéről.

VEZÉR KÁROLY, a II. ker. előljáróhelyettes értékes előadást tartott a „Demokráciáról" a pénteki borgazda társaság e hó 6-iki borgazda-estjén.

NÁNÁSSY LÁSZLÓ DEZSŐ dr. orvos április folyamán minden kedden este 7 órakor fejtegeti a „nemi kérdést" orvosbölcseleti és társadalmi szempontból a Kalazantinus rendházban. Vendégeket szivesen látnak.

HEINTZ HENRIK budai festőművész két festményét: Szent Imre és Szent Gellértet vásárolta meg Mussolini a római egyházművészeti kiállításon.

RUZICSKA PÁLT választotta a főváros közgyűlése a II. ker. adófelszólalási bizottság tagjává.

GYERMEKKÉPEK Blahosnál II., Fő u. 18

HASZNÁLJUNK GÁZT
A HÁZTARTÁSBAN, MERT A LEGJOBB,
A LEGHYGIÉNIKUSABB ÉS A LEGOLCSÓBB!
Budapest Székesfőváros Gázművei
Központi Városi Irodája és bemutató mintaterme:
VII. Rákóczi út 18. Telefon: 46-1-66.
Budai Városi Irodája:
II. Margit körút 77. Tel.: 53-1-66.
Ujpesti Városi Irodája:
Ujpest, Királyi út 1. Tel.: 84-6-61.
Előadóterme és kiállitási helyisége:
VI. Vilmos császár út 3. I. emelet.
Gyakorlati főzőelőadások
minden kedden és pénteken d. u. 5 órakor, VI. Vilmos császár út 3. sz. alatti helyiségekben. A BELÉPÉS DIJTALAN.
A bérleti akciónk
KERETÉBEN BÉRBEADOTT MODERN GÁZKÉSZÜLÉKEK HAVI BÉRLETI DIJAI A KÖVETKEZŐK:
Nagy vízmelegítő készülék (fali gázfürdőkályha) percenkint 10 és 15 l. melegvízszolgáltatással,
havi bére 15 literesé: 1.50 P.
havi bére 10 literesé: 1.— P.
Kis vízmelegítő (pillanat vízhevitő) a vízcsap helyébe szerelhető, alkalmas azonban mosogató, mosdók, laboratóriumok, orvosi rendelők, stb. részére is, percenkint 4—6 liter melegvízszolgáltatással,
havi bére 0.60 P.
Gáztűzhely, 3 főzőnyilással, 1 sütővel, 1 ételmelegitővel,
havi bére 1.60 P.
Gázfőző, 2 főzőnyilással, kis háztartások és garconlakásokrészére,
havibére 0.24 P.
Gázsütő, 1 sütőszekrénnyel,
havi bére 0.40 P.
Gázvasalókészlet, hevitőálványnyal, 2 drb. nikkelezett vasalóval,
havi bére 0.24 P.
Gázfűtőkályha (fali fütőkályha) fürdőszobák és kisebb helyiségek fűtésére,
havi bére 0.40 P.
Díjtalan tanácsadással és költségvetéssel fenti irodáink készséggel szolgálnak.
Budapest Székesfőváros Gázművel

Bárczy István a Beszkárt tiszteletbeli elnöke lesz, tiszteletdíj nélkül, mert az új nyugdíjtörvény szerint vagy a miniszteri nyugdíjáról, vagy a jóval nagyobb Beszkárt elnöki tiszteletdíjról kell lemondani. Bárczy az utóbbit választotta, de képességeit önzetlenül a köz javára bocsátja s továbbra is vállalja a közlekedési üzemek legfőbb irányitását — tiszteletdíj nélkül.

Régi budai szokás húsvéthétfőn a Gellérthegycre zarándokolni — búcsúra. Az időjárás ennek a napnak évtizedek óta soha nem kedvez, de ilyen hidegre, mint az idén, már régen volt példa. De azért a kanyargó gellérthegyi szerpentin-utakon már kora délelőtt özönlött a nép a citadella felé, ahol egymás hegyén-hátán toborozta az érdeklődőket a tömérdek filléres attrakció. Már a hegy tövében is vállalkozó szellemű emberek ütötték fel tanyájukat s nem egy sétálót meglepett, hogy 30 filléres alapon is lehet sorsolás útján ébresztőórát, pléhből való zsebórát és női karkötőórát nyerni. A perecesekkel és narancsárusokkal szegélyezett ösvényeken nem minden nehézség árán jutott fel az ember a citadellához, ahol a bódék sorfala közt úgy áradtak tova egész nap a nézők, mint a lassan hömpölygő láva. Minden bódéban akadt valami szenzációs látnivaló. Az öreg Gellérthegy úgy festett, mint egy indiai vásár. Az egész búcsúvásáron legnagyobb népszerűsége a főzőkanálnak volt. A hideg idő volt az oka, hogy a fagylaltárusok szegényesen kerestek, de elég jól ment annak az állitólagos csillagásznak, akinek távcsövén a napfoltokat, a nap izzását és kitöréseit is látni lehetett. Az egész csak 10 fillérbe került. Általában az olcsóság konjunktúrája jellemezte a gellérthegyi búcsút. Tiz fillérért gyönyörű virágcsokrot lehetett kapni szines papirból, akárki bevésethette ideálja nevét egy üvegpohárba, ugyancsak tizért elkészithette fejének sziluettrajzát és vehetett a csecsebecsék változatos sokaságából. De a legősibb és legemberibb mulatság, a Gellérthegy tetejének egyik tisztásán volt, ahol „Künn a bárány, benn a farkas"-t játszottak leányok és fiuk. Ez a játék olyan régi, mint maga az emberiség. Télikabátban is nagyszerűen élvezte a játszó társaság minden egyes tagja s nagyobbakat kacagtak, mint akármelyik kitünő vigjátékon.

Keleti Párist, a szórakozások városát akarja Fabinyi miniszter Budapestből megalkotni — az idegenforgalom érdekében.

SZEMÜVEGEK Zibrinyinél I., Attila utca 8

Virágos csónak-verseny. Az idei Szent István nap előkészületei máris megindultak. A már hagyományossá vált tüzijátékokon kivül két estén, augusztus 18.-án és 19.-én, a Halászbástyán két monstre hangverseny lesz. A két hangversenyen szerepel a Budapesti Hangverseny Zenekar, továbbá az Elektromos Művek Dalárdája, amelyek régi Szent István-énekeket, ősi klasszikus magyar zenét és tárogató szólókat fognak előadni a fényesen kivilágitott Halászbástya tövében. Uj programpontja lesz az István-napi ünnepségeknek a virágos csónakok versenye, amelyet az István-nap délelőttjén a Margit-hidtól az Erzsébet-hidig a vadevezősök és a motorcsónakok számára rendeznek sokezer résztvevővel, értékes díjakkal. A zsüri és a közönség számára az Erzsébet-hid két oldalán és magán a hidon biztositanak helyet.

A Svábhegy hősi halottjainak emlékét monumentális emlékszoborral örökíti meg a Svábhegyi Polgári és Közművelődési Kör. Az emlék leleplezése május hó 27.-én lesz. A kör elnöksége felhivta Buda összes számottevő társasköreit, egyesületeit és testületeit, hogy azon vegyenek részt, lehetőleg zászló alatt vonuljanak ki.

RAVASZ cukrász
I., Krisztina körút 75. Telefon: 50-2-32.
ELŐKELŐ CUKRÁSZ SZALON

Csoszó. A husvét reggeli lapokban megdöbbentő rendőri hirt olvastunk: Bartha Oszkár 81 éves öreg ügyvédet elütötte a Széna-téren a villamos, s az éj folyamán meghalt az Ujszent-János kórházban. Milyen ismerős név, mondogatták a jó budaiak, ki is lehet ez az öreg ügyvéd? Aztán fájdalmasan kiáltottak fel: hiszen ez a Csoszó, a Csoszó bácsi.... Mert igy ismerte mindenki a budai három kerületben. Hosszúszárú tajtékpapija mindig füstölt a szájában, a vastag szemüvegen át két kék szeme vidáman mosolygott, s egész lényét valami derűs, nyugodt, bölcsesség lengte be. Ruhájára, akár egy stoikus görög bölcselő semmit se adott, úgy élt, mint Diogenes, a galambok, madarak barátja volt, szegényes vacsoráját megosztotta velük, mert boldog volt, ha Szénatéri lakásának ablakpárkányán megreggeliztek az ég madarai. Vagyont nem gyüjtött, pedig egy félszázadon át vezette Buda egyik ismertebb irodáját, a Kollár Lajosét. Ő volt Lindmayer Ferenc s a Lutyén-féle házcsoportok gondnoka, s azzal vigasztalta magát, hogy ha meghal, egyetlen ember se mondhatja róla, hogy valaha egy fillérrel is megkárositotta. Többszáz ifjú ügyvéd, köztük Nagy Emil ny. igazságügyi miniszter tanulta oldala mellett az ügyvédi gyakorlatot, a Darányi Ignác volt földmüvelésügyi miniszter választásain főagitátor volt, de magának nem kért semmit. Egyetlen öröme az volt, hogy esténkéni beült a Koch Istvánné Szénatéri vendéglőjébe s ott egy-két régi budai barátjával elkvaterkázott. Ha jó volt a hangulat, elfogyott egy félliter gyóni kadarka, ha még jobb volt, akkor hazatérőben még a Horváth Bandi csalogány-utcai bor-kimérésében is elfogyott egy-két spriccer. Közben csendes politizálás s a jobb, szebb, idők utáni esengés. Mint Anakreon öreg korában, Csocsó is hármat szeretett: a bort, pipát, s a jóbaráti kört. Amikor elütötte a villamos, a husvéti világitáshoz való gyertyák hullottak ki a zsebéből, s néhány sütemény a Miakits-cukrászdából. Egy óra mulva Molnár László körbevitte a hallelujás szentséget, de Csoszó ablakai sötétek maradtak. S husvétreggelen az ég madarai hiába ütögették csőrükkel az ablaküveget, a süteménymorzsákért. A jó, csendes, szellemes öregbarát nem osztja meg a falatját velük soha többé...

(K. M.)

Kontárbiróságokat állitanak fel a fővárosban a jogosulatlan iparűzés ellen.

Don Bosco, a szaléziánus rend megalapitójának szentté avatását húsvétvasárnap ünnepiesen megülte az óbudai szalézi rend a Szent Alajos házban.

Leszállitották a fogaskerekű vasut menetdíját ápr. 1.-től kezdve. Menettérti jegy 70 fillér. Hegyre 50, völgybe 30 fillér. Gyermek- és turista jegy 24 fillér.

A tüdőrák képződését segíti elő angol tudományos megállapitás szerint a kátrányos utak olajjal való portalanítása.

Válogatott műsorral rendezett április 2.-án, 3.-án és 4.-én a pauli szent Vincéről nevezett irgalmas nővérek óbudai Cselko intézetének Tiszteletőrségi Társulata pompásan sikerült jótékonycélú előadást. A kitünő műsoron a „Testőrök" című igen hatásos szinmű szerepelt, amelyet mélységes érzéssel Szabina nővér dolgozott át szinre. Szép szavalatok és zongoraszámok egészitették ki a műsort, amelyet hálásan tapsolt a közönség.

Nemesség kikutatását
és belügyi igazoltatását, nemesi névváltoztatást, valamint Erdélybe és Felvidékre tervezett utazással kapcsolatos levéltári kutatásokra megbizást vállal. Elvállalja ősfák összeállitását, címerek és diszes bizonyságlevelek megfestését
„HERALDIKA" IRODA,
IV. Gróf Károlyi u. 14. Tel.: 84-3-99.

Csecsemő és kisded otthont létesit a Szent László árvaházban a Toldy Ferenc utcában, a vizivárosi Szent Anna egyházközség.

Mindenkit véglegesitenek a fővárosnál, aki mint ideiglenes hivatalnok megfelelt.

Törhetetlen bizakodással nézzünk a jövő elébe. Jóleső érzés, ha mindennapi gondjaink mellett a jövő reményeinek is szentelhetünk egy csekély összeget. Az osztálysorsjáték mindenkinek módot nyujt — vagyoni viszonyaihoz mérten — helyzetének javitására! Ha az osztálysorsjáték egyebet sem szolgáltatna, mint egy kis izgalmas játékot, mely kizökkent bennünket egyhangú életünkből, mely szuggesztiv erejével kellemesebb hitbe ringat bennünket, növeli önbizalmunkat és reménységet nyujt, hogy a jövőt szebbnek és jobbnak is láthassuk, már üdvös dolgot végzett. Hát még az a kitartó remény, hogy szerencsével még a szenzációs 100.000 pengőt, 200.000, sőt 300.000 pengőt is nyerhet bárki, gyönyörű perspektivát nyit meg a gazdagságáért, boldogságáért vágyódók számára. Ezért fokozódik évről-évre a m. kir. osztálysorsjáték hiveinek hatalmas tábora.

A különleges inséggadóból havonta nyolcszázezer pengőt forditott a főváros a téli hónapok alatt szociális célokra.

Kitünő szaklapot szerkeszt Béla Henrik v. orszgy. képviselő, a régi ujságírógárda becsült tagja „Világgazdasági Szemle" címen, amelybe a vezető cikket Bethlen István gróf irta a gazdasági válság megoldásának lehetőségeiről, — báró Madarassy Beck Gyula pedig a bankokráciáról irt. Az összes gazdasági kérdésekre kiterjedő lap megrendelhető a szerkesztőnél: VII. Damjanich u. 33.

Hazafias ünnepet rendezett március 15.-én délelőtt a III. Keve utcai elemi iskola tanitótestülete és ifjusága „A magyar szabadság és a trianoni kereszt" címen, vetitettképes előadás keretében. Az iskola énekkara vezette be az ünnepet, amelyen 1848. március 15.-ét, a világháborút és Trianont mutatta be vetített képek kiséretében Flory Győző tanító. Ezt a növendékek ügyes szavalata és énekbetétek követték, közben Kolozsvár — Kassa című költeményt szavalta Porszász Nándorné tanitónő.

Kétezer budapesti szegényt vidéki gondozásba akar adni a főváros, mert itteni ellátásuk sokkal drágább, mint vidéken.

Budapest a legolcsóbb város Közép-Európában és a budapesti élelmiszerárak a legtöbb vonatkozásban a felénél is olcsóbbak, mint Bécsben és nem sokkal kisebb az árkülönbség a drezdai és müncheni élelmiszerárakkal való összehasonlitásban sem. Például a marhahus, amely Budapesten 1—2 pengőbe kerül, Bécsben 2.70—4 pengőbe, Drezdában 1.90—2.45, Münchenben 1.96—2.42 pengő értékü. A zsir budapesti ára 100—120 fillér, Bécsben 192—224, Drezdában 272—326, Münchenben 275 fillér. A budapesti kenyér kilója 26—28, Bécsben 45, Drezdában 79, Münchenben 54 fillér. A csirke kilója budapesti viszonylatban 120—210, Bécsben 240—280, Drezdában 190—272, Münchenben 277 fillér. A tojás Budapesten 11—13, Bécsben 16—18, Drezdában 15—17 fillér. A vaj nálunk 220—260, Bécsben 336—432, Drezdában 413—457, Münchenben 445 fillér. A hal áránál szintén 100%-os a differencia a budapesti árak javára. A budapesti 8 filléres hagyma Bécsben 20, Drezdában 27 fillérbe kerül. — De minden hiába! Még ezt az olcsóságot sem tudjuk megfizetni.

Fontos a költözésnél. Budapest Székesfőváros Elektromos Művei figyelmezteti a májusi negyedben lakástváltoztató fogyasztóit, hogy a költözések nagy tömegére való tekintettel a folytatólagos áramszolgáltatást csak az esetben tudja biztositani, ha a fogyasztók a költözést legalább két héttel előbb személyesen jelentik be az Elektromos Művek Bejelentési osztályánál, V. Honvéd utca 22 sz. alatt. A helyes adatok könnyebb megszerzése végett célszerű, ha a fogyasztó az utolsó havi áramszámláit magával hozza. Ha a fogyasztó a bejelentések elvégzésére megbizottját küldi el, a megbizottnak irásbeli felhatalmazást kell felmutatnia.

A Tabán parcellazása még ebben az évben megkezdődik, hogy a házhelyek minél előbb értékesithetők legyenek. A tereprendezés is megindul a Varga-féle tervek szerint. A Krisztina körut folytatásaképpen a Tabán jelenlegi területén át fog haladni a városrész egyik főutvonala és az Erzsébet-hidhoz való kitorkolás céljából a Döbrentei tér nyugati oldalán való épületeket is lebontják. A körut szélessége 32 méter lesz. A Tabán másik főforgalmi utvonala a most épült tranzverzális ut, melyet 20 méterre fognak kiszélesiteni. Szó van arról is, hogy a tranzverzális utat lesüllyesztik és a régi Hegyaljai uttal való csatlakozásnál bevágásban vezetik. Ezzel megszünik az a helyzet, hogy a magas támfalon épült ut elzárja a lakó területet a Gellérthegy oldalától. A Tabán magasabban fekvő részeinek és az ezekhez csatlakozó hegyoldalaknak helyi forgalmát két szerpentin ut fogja lebonyolitani. Mindkét szerpentin ut a tranzverzális ut alsó szakaszából indul ki, melyet erre való tekintettel 23 méter szélesre bővitenek ki. A szerpentin utak a Naphegy gerincén a Sánc és Czakó uccák betorkolásának a terep szintjében csatlakoznak a régi Hegyaljai uthoz. A szerpentinutak legnagyobb emelkedése 5 százalék lesz.

Sehol egy pad sincsen a villamos és autóbusz állomásain, de még a fő- és végállomásokon is csak a legritkább esetben, ahol a közönség megpihenve várhatná be a kocsiját. Néha-néha kerül oda pad, de aztán hamarosan elhelyezik, állitólag azért, mert nem kocsit váró, hanem az utcán étkező közönség foglalja el és ételmaradékokkal szórja tele a pad környékét, illetve a villamos és az autóbusz felszálló helyét, ami undoritó. Mégis segiteni kell ezen, mert öreg emberek, fáradt kihajszolt utasok szivesen leülnének arra az 5—10—15 percre, amig a várt kocsi megjön.

A Budai Klub nagytermében: — április 10., kedden este 8 órakor: Kunitzer István dr. nőorvos: A tegnapelőtt és tegnap asszonyától a mai asszonyig; — április 17., kedden este 8 órakor: Hajnal Richárd dr. idegorvos: A házasságkötés, a házasélet és a válás pszichológiájáról; — április 24., kedden este 8 órakor: Földesi B. Zoltán dr. és Földesi János: Müvészet és erotika. (Párbeszéd apa és fiu között.) Vetitett képekkel.

LORGNONOK Zibrinyinél I., Attila utca 8

A legfrissebb vajat, sajtot, tojást, tejfelt, tejszint és halkonzervet a legolcsóbb napi áron telefonhivásra házhoz is szállitja **Pauncz Andor,** I. Horthy Miklós út 21. Telefon: 68-3-28. Kelenföld, Lágymányos közönsége előzékeny, figyelmes kiszolgálás mellett, olcsó áron a legprimább árut kapja **Pauncz Andornál.**

Beatrix bevonulása Budára 1476 év vége felé a ragyogás és pompa netovábbja volt. Seiparri nevü olasz szemtanu feljegyzése szerint a fényes menet élén négyezer lovas haladt lovaszenészekkel. Ezután az idegen államok követei lovagoltak, majd 9 udvarnok lépdelt hófehér paripákon, drága, nemzetszinü ruhákban, ezüst kardokkal 9 apród kiséretében. Most Mátyás király lovagol egy szénfekete paripán, gyöngyökkel és drágakövekkel diszitett aranyos palástban, mellette apródja, 2 pajzsát kézben vive. A nápolyi királyfi mellette lovagolt, majd utánok ezüst kengyelekkel és zablákkal diszített barna lovakon a királyi udvarnokok következtek. A fényes kiséretet mintegy 50 lépésre Beatrix királyné követte, aki almásszürke paripáján, sárgaselyem palástjában úgy festett, „mintha egészen aranyból és drágakövekből formálták volna". Legvégül 8 csillogó kocsi gördült tova, mindegyik 6 szürke mén által húzva. A fejedelmi párt először zsidók köszöntötték, élükön egy öreggel, ki 10 font vert ezüsttel kedveskedett a királynénak. A város kapujánál a papság csatlakozott az ünnepi menethez, mely a Boldogasszony-templomban ünnepélyes misét hallgatott, mely után Mátyás maga vezette aráját a királyi palota termeibe. December 17.-én, kedden a nagy misét az erdélyi püspök mondta. Mise végeztével az uralkodóház a magyar országnagyok fényes koszorúja által körülvéve, a külhatalmak követeit fogadta. A lakomát szintén a legnagyobb pompával tartották meg. A királyi asztal mellett egy arany és ezüst ivóedénnyekkel megrakott, 9 lépcsőzetü pohárszék volt, amelyen 2 tiszta ezüstből vert hordó állott. (Embernagyságuak.) Ezen hordók mindegyikén 15—15 csap volt, melyekből mind különböző borok folytak. A pohárszék lépcsőin 1000 ezüstserleg remekelt. A király asztalán kb. 1500 aranypohár csillogott. Az ételeket zászlós urak szolgálták fel, a király számára Bosnia királya. Ebéd közben érkeztek meg az ajándékok Beatrix részére, 100.000 arany értékben, melyek között rengeteg olyan magyaros jellegü kézimunka is szerepelt, amelyeket magyar asszonyok készitettek.

LENZ KALAPÜZEM
Elsőrendü kalapok 6.50 P
Borsalinok 20.— P
FEST, TISZTIT, ALAKIT
I., Krisztina-körut 83. szám.

A betegségek egész sora
így: az epekőbetegség és epehólyagbántalom, gyomorbajok, csalánkiütés, az asztma bizonyos esetei, vérpangás a hasban és különösen a májban, köszvény, vesemedence betegségek, alkati kövérség, stb. stb. eseteiben a
HUNYADI JÁNOS
keserűvíz biztosan megszünteti a székrekedést, szabályozza a bélműködést, azt nemre és korra való tekintet nélkül mindenki kiváló ereedménnyel használhatja. Az orvosok ezrei irják elő betegeiknek és a betegek tízezrei írnak róla elismerő nyilatkozatot.

Sürgősen menjen
NÉMETH BÉLÁ-HOZ
CIPŐT VENNI!
II., MÁRGIT-KÖRUT 56.

TAVASZI KALAP UJDONSÁGOK!
BUDAIAK
NAGY FERENC
KALAPOSNÁL
VII., MUZEUM-KÖRUT 2.
vagy
VII., ERZSÉBET-KÖRUT 27.
vegyetek
KALAPOT
mert ő is BUDAI!

Tavaszi különleges modelljeink megérkeztek!
DIÓSI CIPŐSZALON
VI. Teréz-körut 1/B.
Cimre ügyelni!

A RÉGI VERONIKA
HIRES
HALÁSZKERTJE
I., HIDEGKUTI-UT 20.
Legszebb és legkedveltebb kirándulóhely!
83-as villamos, 5-ös autobusz.
Tulajdonos: **v. Baranyai József**

SZENT ANTAL KEGYTÁRÜZLET
II. Margit körut 23
Fiók:
I. Krisztina krt 8-10
VALLÁSOS IRATOK, IMAKÖNYVEK, KEGYTÁRGYAK

Ki kell köszörülni a csorbát!
Szakszerűen és olcsón köszörüljük ollóját, kését, beretváját és egyéb szerszámait.
Raktáron tartunk mindenfajtu solingeni acélárut a legolcsóbb áron
SURÁNYI ÉS TÁRSA
villanyerőre berendezett müköszörülde és finom acéláru raktár
II., MARGIT KÖRUT 30. SZÁM.

Gellérthegyi Legenda

A szegény budai Káhvédsi históriája

A hitetlen Gyiahurok időszámitása szerint, 1634-ben Budán élt és egy kis tabáni Káhvé Háné-ban, vagyis Kávésházban főzte a Káhvét egy igazhitü muszlim férfiu, Abu Jahja ibn Murteza el Káhvédsi nevezetü. Hosszúnyelü kézserpenyőn fakarnálval kavarva pörkölte sötétbarnára a nemes apró kávészemeket, melyeket El Kahiréhből vitorlás gályavitt a fényes Isztambolba, onnan csincsár görög kalmárok, tevehátas terüvel furmányozták azt Ada Kálé szigetéig, innen evezős, vitorlás, lóvontatta dereglye hozta fel azt a budai Viziváros dereglyekikötőjébe. „Dajjah vü, dajjah vü, dajjah dajdala dajjah Jahja Apó, a vén káhvédsi, mi közben bikkfamozsárban törte finomra lisztté a kávét, a kis Kávésház konyhája nyitott tűzhelyén a parázs fölött apró, nyeles rézübrükökben főtt és forrott, zümmögött és habzott a nemes ital. Ali, a Lúdtalpú, a kövér öreg néger Baljadsi, vagyis kávéhordozó szolga nagy lapos réztálcán hordta körül a Sejkeknek a fekete italt. A sejkek — göndör feketc és sima fehér szakálluak — ott ültek a fal mellett az alacsony dobogóra teritett gyékényen és hallgattak. Sakkot, vagyis Es Seh-et játszottak, ostábláztak, dsibukjaik és nargiléjük gomolygó füstjébe bámultak. „A beszéd hivságos dolog s ha sok, sok az alja és a Sejtántól való!" — mondja az Irás, ezért a Sejkek nem beszéltek. Gazdag kalmárok voltak. A szegény öreg Abu Jahja irigyen nézte őket. „Oh, ha egyszer én is kávéházi vendég lehetnék!" — gondolta magában. „Ha én élhetnék a gazdag sejkek között s nem nekem kellene rekkenő nyári hévségben főznöm az italt! Mily jó dolga lehet e sejkeknek! Estve a Gyertyás Házakba mennek s ott habzó Bózasert és eperből főtt tüzes kakijét isznak, váljék egészségükre! Ott bezzeg hangosak, midőn a görög táncos lyánykák dévaj bukfencet vetnek a szőnyegen! Hallgatják a mese-

Az osztálysorsjátékon

résztvevők nagy-része talán sohasem volt olyan nehéz helyzetben, mint amilyenbe az utóbbi időben jutottak. A kereseti lehetőségek minden társadalmi osztályban általában csökkentek, napról-napra több a munka- és keresetnélküli ember, de ilyen nehéz időkben is **10—20 fillér terhet elbir naponta,** aki céltudatos és okos és vesz egy osztálysorsjegyet, miáltal megszerzi a reménységet, amely buzdít, serkent, egy **jobb jövő és boldogulás felé.**

HINNI, BIZNI, REMÉLNI, AZ A FŐ!

Mindenkinek és mindenegyes sorsjegynek egyenlő a nyerési esélye! **Ne legyen tehát sötéten látó, ingadozó és kételkedő, hanem türelmes, bizakodó és reményteljes!**

Bizzék a jövőben, a szerencse forgandóságában és vegyen egy osztálysorsjegyet!

MINDENKIT ÉRHET SZERENCSE!

Miért ne Önt is! Itt nincs protekció, nincs kiváltság, se rang, se kor, se érdem, hanem csak a **véletlen szerencse** dönti el, hogy melyik sorsjegyszám nyer! Nemcsak nálunk, hanem egész Európában alig van ember, akinek ne volna sorsjegye!

A sorsjegyek hivatalos ára: egész 24 pengő, fél 12 pengő, negyed 6 pengő, nyolcad 3 pengő az összes főárusitóknál.

A HUZÁSOK MÁR SZOMBATON, 14.-ÉN KEZDŐDNEK!

mondó miktáborokat, gyönyörködnek a ledér Karagödsik árnyjátékaiban! Tekintélyesek ők a Tanács Divánjának Házában, a hatalmas Váli barátjai és pénzüket kamatra adják ki! Avagy lehetnék magam ura, Kávésgazda, nem pedig béres szolgája egy taplószivű kávésnak!" Igy a szegény Kávéfőző Apó, aki heti tizenkét oszpora bérért főzte a Káhvét gazdája Kürgülün Nur-ed-din el Arszlán Sejk kávéházában.

Történt pedig, hogy Jahja Apó, egy szép nyári budai délutánon szabadnapos lévén, felsétált a Gürz Eliás Hegyére (mely a magyarok által egykor Kelen Hegye néven neveztetett, később pedig Szent Gellért püspök hegye lett a neve), felmenvén pedig leült ott a jenicseriek palánkája tövén, melyet a németek Blockhaus-nak neveztek, miért is a hegy német neve Blocksberg lőn. Mondom, Jahja Apó leterítvén szegényes kis gyékényszőnyegét, leült a pázsitra egy figefa alá, Torbákos Tarisznyájából hamuban sült birkahúsos poghadsát vett elő. (A magyarok ezt pogácsává magyaritották.) Elővett továbbá gyenge kecskesajtot, egy darabka hideg kata-katamadár, vagyis kacsapecsenyét, némi olajbogyókat, egy fej szép vereshagymát, egy kis kerek fehér magyar cipót. Majd két követ egymásmellé téve, apró gily-galyból kicsiny tüzet gyujtott és arra kicsiny rézübrüket tett, ebbe döbözkéjéből káhvéport és nádmézet tőn, tökkobak csobolyójából vizet öntvén arra. Ebben a pillanatban megszólalt a tabáni Dsámi Minnaréja tetején a Müezzin. Jahja apó Pest, vagyis Kelet felé fordulva, elmondotta a Kotbét és elvégezte a Hét Mosakodásokat a tökkobak csobolyóból. Ugyanazt cselekedte mellette egy szép dalmahodó termetű koromfekete szakállas, egyszerű öltözetű férfiu is. Jahja apó így szólt hozzá: „Salam nevedre, becsületes Sejk! Légy vendégem!" „Salam nevedre, érdemes fehérfejű Bátyó!" — mondá a fekete szakállú férfiú. Elnézegették a pestbudai magyar fecskék rákongását, a Duna vize folydogálását, Pest bástyáit és minarréit. A Sejk kikérdezte az öreget, ki ija-fija, mi baja. Apó elmondotta, hogy egyetlen vágya lenne egy kis tabáni Káhvésház, melyben maga ura-gazdája lehetne. A sejk elköszönt.

Másnap botos csahus jelent meg Jahja apónál és felidézte a Várba a hatalmas Mehemmed Ali Vezérpasához. (Mert hogy a gellérthegyi Sejk senki más nem volt, mint a hatalmas Nagyúr, aki álruhában járkált a nép között.) Jahja apó megcsókolta a hatalmas Pasa kaftánja szélét. „Kelj fel atyámfia, — mondá a remegő öregnek — ma egy esztendeje szabadított meg Allah — dicsőség nevére és a Prófétáéra! — a gyiahur Frengiek fogságából! Megfogadtam, hogy ezen az évfordulón jót teszek valakivel. Te leszel az, öreg!" — így a Vezér Pasa, mire egy gyöngyös, aranyos kaftánt és három degesz erszény aranyat méretett ki Sáfármesterével a hálálkodó Apó számára.

Apónak fejébe ment a nagy szerencse. Azonnal fényes Kávéházat nyitott a tabáni Pazár sarkán. Kávés lett. Becsületes vén feleségét elkergette és parázsszemű tizenháromesztendős, huriszépségű giorgiai leányzót vett magának. Pénze lévén, azonnal temérdek barátja és még temérdekebb ellensége és irigye akadt. Sakálszemtelenségű szegények serege kereste kegyeit. Megválasztották a tabáni Külső Diván tagjának. Belekeveredett a városi politikába. Megkótyagosodott és a Nép barátja lőn. Kávés lévén, nem kávésházával törődött, hanem más idegen kávésházakba, muzsikás Föstött Házakba vagyis Bózasermérő korcsomákba és Táncos Házakba járt. Kávéházi vendég lett. Szórta a pénzt.

A kávéházi Vendégek között ülve eleget hallhatta, hogy mennyi azoknak a búja-baja, de panaszaikat észben nem vette, mert azt gondolta, hogy őt sohasem taposhatja meg a fekete Bivaly, a Gond. A Kávéscéhben minden hétfőn hallhatta a budai Kávések panaszait a házbér, az adók, a gyertya drágulása, a kávé ára emelkedése okán. Hallotta, de eszében nem vette. Azt hitte, őt baj nem érheti.

Kávés és egyben kávéházi Vendég lőn. Közügyekre vetemedett. Ami azt jelentette, hogy minden semmiházi, senkisemmi jött-ment embernek szenvedelmes pártfogója lett. A Divánban kikelt az enyveskezű tolvaj Effendik zsarolásaival és sikkasztásaival szemben.

A dolog fülébe ment a hatalmas Vezérpasának. „Ejnye, hogy két szukakutya köpjön bele ennek a bestyefia Kávés Apónak a szakállába!" — mondá. Hát ezért tettem meg urrá, hogy politikába keveredvén, ellenem lázítsa az aljanépet! Ötvenet a talpalácsapató Apónak! — mondá.

És a heves Apót nőstény szamár hátára ültették, orcájával a szamár fara felé! A tabáni cigánybakó ötvenet csapott talpára, a Kikiáltó pedig így kiáltott: „Igy jár az, ki a fényes Vezérpasa úr őfensége ellen lázit!"

Látván ezt a szegény, botor Apó barátai, örvendeztek, szakállába köptek s őt faképnél hagyták. Ellenségei és irigyei éjjel mocskos fazekat öntének fejére. Kedves ifjú neje megszökött egy lókötés miatt vágott fülü, ámde öles termetű, ifjú kurddal. Vendégei elszéledtek, kávéházát a Pazár Sejkje sipszó és dobszó mellett elárvereztette. Házát, kaftánját és tizenkét dsibukját, szép kövér öszvérjét elvették adóban.

Szegény öreg Apó koldusabb volt, mint azelőtt. „Oh, mely rosszlét Dsin adta nekem a tanácsot, hogy odahagyjam békességemet és hogy boldog, gondtalan szolgából úr, kávéfőzőlegényből, budai Kávés, kávéházi vendég és a Nép Barátja kivánjak lenni! Most belátom, hogy a budai kávéházi vendégeknek és a Kávésoknak sem megyen olyan jól soruk, mint ahogyan ez látszik! Hála neked Allah — dicsértessék neved és Prófétádé —, hogy porig aláztál!" Igy a bús Apó, aki visszament Kávéfőző legénynek és sohasem kivánkozott sem a budai Kávések, sem a kávéházi Vendégek sorába.

Bevilaqua Borsody Béla

Közgazdaság

Az Országos Fatermelő Rt. igazgatóságában gróf Pongrácz Rudolf és Madarász Ernő lemondottak. Uj tagként beválasztották báró Pongrácz Jenőt.

A Nemzetközi Vásár előkészületeiben, amely május hó 4-ikén nyilik meg, bizakodó hangulat érezteti hatását. A már eddig jelentkezett 1.200 kiállító csak a gerincét, a nagyobb részét jelenti a vásár képének, melyhez érdekes kiegészitésként csatlakozik még 9 külföldi állam és 12 belföldi szakma külön kiállitása. A kiállitók helyigénye oly nagy, hogy a vásár a területnek a Stefánia utig való megnagyobbitását kénytelen elhatározni. S bár a jelentkezések még egyre tartanak, megindultak már a Városligetben a vásár építkezései is. A felvonuló szakmák közül a legerősebbek a fa- és a butor-, az élelmiszeripar-, a vas- és a gép-, és a ruházati csoportok. Jelentékeny gyarapodást mutat még a kerámiai- és az üvegipar, a háziipar, az iparművészet, a bőr- és a cipőipar és végül az órás- és ékszeripar kiállitása. Érdekes, hogy a magyar iparnak ezt a nagy felvonulását a külföld az idén felfokozott figyelemmel kiséri. Eddig 7 ország 21 városából érkezett hír, hogy az ottani kereskedők és iparosok külön vásárvonatot szerveznek Budapestre. A vásár közel 1200 vidéki és külföldi képviselője is igen kedvező eredményről tesz jelentést. Az érdeklődők tömegesen váltanak vásárigazolványt, mely ma már 22 állam 56 közlekedési vállalatánál biztosít 25—75%-ig terjedő utazási kedvezményt. A vásár által témasztott idegenforgalom igen nagynak igérkezik azért is, mivel a vásár utazási és vizumkedvezménye ez évben már április 28-án kezdődik és május 22-ig tart. Szakkörök az idén élénk üzleti forgalmat is várnak a vásártól, melynek rendezősége különböző szállitási, beraktározási és devizakedvezményekkel, nemkülönben pedig a szükséges gazdasági kirendeltségek létesitésével is megteremtette mindazokat az előfeltételeket, amelyek úgy a belföldi, mint az exportüzleteket elősegíthetik.

RÓMAI FÜRDŐ
ÓBUDA — AKVINKUM Késő őszig
Kitűnő konyha. — A források napi hozama **160.000 hektoliter rádioaktiv thermálvíz**
A szentendrei HÉV vasútnak a MFTR hajóknak és az UJPESTI átkelő propellernek állomása

ESTÉNKINT
EUGEN STEPAT
a rádióból közismert
OROSZ ZENEKARÁVAL
hangversenyez a
SZEIFFERT KÁVÉHÁZBAN

BALOGH GYÖRGY
VIZSG. PALA- ÉS CSERÉPFEDŐ MESTER
II. OLASZ FASOR 33. SZ.
Vállalja tetők szakszerü javitását és több évi karbantartását negyedévi részletfizetésre. —
18 ÉVES SZAKGYAKORLAT!

ELEGÁNS TARTÓS OLCSÓ
CIPŐT AKAR?
Készittesse
GÁSPÁR LAJOS
cipészmesterrel
II. Ostrom-utca 14.

Közös érdekük,
úgy a vidékieknek
mint a pestieknek,
hogy túlfeszitett idegzetüket
kellemes estéken, jó vacsora mellett
pihenjék ki.
MINDEZT MEGTALÁLJA
BUDÁN,
a SIPOS-Halászkertben
III. Lajos utca 46.

Ön is nehezen keresi kenyerét
holott könnyen hozzájuthat
Rátkai péknél!
Rátkai-féle elsőrendü házi kenyér mélyen leszállitott árban. Kapható Budán minden jobb fűszerüzletben. Főüzlet és üzem: Retek-utca 4.
Telefon: 532-79. Telefon: 532-79.

DOTTERWEICH ANTAL
KÁLYHÁS MESTER
BUDAPEST, II., BATTHYÁNY U. 2.
Telefon: 55—6—74.

Beraktároz
BUTORT
ZONGORÁT
SZÖNYEGET
II., MARGIT KÖRUT 50—52. fr. 1.
Butor-Beraktározó Vállalat.

Régi patinás kávéház
ÓBUDÁNA
Bródy
III. ker., Szentlélek ucca 3. szám.
Mindennap reggelig nyitva. — Egész éjjel friss vacsora. HALÁSZLÉ. —
URAL orosz zene és ifj. Rigó Jancsi

SVÁBHEGYI SZANATORIUM
Ideális magaslati gyógyhely. Ideális diétás ellátás. Mérsékelt pausal árak
KURA, SPORT, SZORAKOZÁS

DÖRNER LÁSZLÓ
TENISZ SZAKOKTATÓ
II., FŐ-UTCA 51, I. EM. 1
TENISZ SZAKÜZLET
JAVITÓ MÜHELY
Legjobb magyar, olasz, francia, belga és angol ütők P 16.-tól
HUROZÁS — JAVITÁS
A BUDAI NAPLÓ olvasói 5 százalék engedményben részesülnek.

KIRÁLY FÜRDŐ
Épitette 1556-ban KARA MUSZTAFA budai basa.
Budán, II., Fő ucca 84. sz.
45 fokos szénsavas nátront, szénsavas meszet, szénsavas klórnátriumot, magnéziumot tartalmazó
hévviz köszvény, csúz, bőr- és csontbetegségek, fémmérgezés, máj-, epe-, méh-, húgyhólyagbántalmak, gyomorhurut és alhasi pangás ellen.
Kádfürdők: egész napon át.
Gőzfürdők: férfiaknak reggel 5—1, nőknek hétköznap d. u. 2-7.- Ivókúra

IGYUNK HARMAT VIZET
Megrendelhető a székesfővárosi Ásványvízüzemnél, I, Gellért rakpart 1. Tel.: 53-0-03.

Házhoz küldi kitünő ebédjét a
BELLEVUE
Attila-utca 58. T. 528-84
P 1.40-ért
Családi menü ára, mely bőségesen elég 2 felnőttnek P 1.80

Budai Általános Takarékpénztár
Részvénytársaság
Budán, II., Fő ucca 9.
Elfogad kamatoztatásra takarék- és folyószámlabetéteket.
Lekötött betétek után megállapodás szerint magas kamatot térítünk.
Akár venni, akár eladni óhajt ingatlant, forduljon bizalommal újonnan bevezetett ingatlan osztályunkhoz
Mindennemű bank- és takarékpénztári ügyben készséggel állunk rendelkezésére.
Safe deposit

Mibe fektessem tőkémet
hogy értékállóságát, jó jövedelmét biztositsam? E kérdésre adnak szakszerű választ ismertetőink, melyeket díjtalanul küldünk meg.
Ismertetjük a Kelenhegyi út 24—26 sz. (Mányoki út 7. sz.), tőkebefektetésre kiválóan alkalmas, ideálisan fekvő, legszolidabb kivitelű, a legelőkelőbb villanegyedben fekvő — hegymászás nélkül megközelithető —, mindössze hatlakásos „PARK-OTTHON" társasvillánkat. Nagy saját kertrészek, tetőterrasz, délifekvésű loggiák és szobák, csodás körkilátás. Kapható még pár 4 szobás pazar beosztású nagyméretű öröklakrész. Bérbeadás esetén 7—8% tiszta jövedelem. Májusi beköltözés. Mészöly u. 5. sz. április végén beköltözhető társasvillánkban még kapható 1 két- és 1 háromszobás lakrész 30 éves adómentesség!
A BALATONI RIVIERÁT:
Lovas, Csopak remekszép partvidékén, előnyös telekszerzés. A kristálytiszta vizű Balatonfürdőnk, kapcsolatban a kitünő szénsavas gyógyforrásokkal, életerőnket fokozza, gyomor-, stb. bajokban egyedülálló gyógyhatást eredményezi! Forráskutak, olcsó fixáru építkezés, élelmezés, 200 négyszögöles telkek már 4 P-től kedvező fizetési feltételekkel kaphatók. Páratlan értékemelkedési lehetőség! Vasárnaponkinti, májustól kezdődőleg állandó helyszini bemutatás a csopaki vasútállomásnál. Díjtalan illusztrált ismertető!
„CENTRUM"
Házépitő- és Ingatlanvállalat, m. sz.
Horthy Miklós út 15. Tel.: 69-3-01.
Óvakodjunk a légvárépitőktől!
Ingatlanvétel előtt csak megbízható, komoly megalapozottságu cégekhez forduljunk!

Óbuda-Ujlaki Takarékpénztár
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, III. LAJOS UTCA 148
Telefon: 62—4—57
Betéteket elfogad könyvecskékre és folyószámlára a legnagyobb kamatozás mellett.
Kölcsönket folyósit váltóra, folyószámlára, értékpapirokra a legelőnyösebb feltételek mellett

MENCZER
tisztitó cég
mindenféle ruhának
fénytelenitését
1 évi jótállással vállalja
Központ:
II., Zsigmond-u. 18. Tel.: 52-0 42.
FIÓKOK:
I., Győző-utca 5. (Pálya-utca sarok) Telefon: 54-9-71.
I., Attila-utca 51. (Bellevue mellett)
II., Török-utca 10. (Irgalmasoknál)
IV., Váci-utca 36. (Duna-u. oldalon)
V., Lipót-körut 21. Telefon: 16-3-68.

CIMFESTŐ
Első budai, legrégibb cimtáblafestészet
VÁLI GÁBOR, II, Iskola ucca 16.
Alapítási év: 1895.

HÁZ
Pasaréti úton autóbusz végállomásnál egy 3 és egy 8 szobás villa eladó.

LAKÁS
Rózsadombon 3, 4, és 5 szobás modern lakás, 5 percnyire a Margithídtól olcsón kiadó. Autóbusz állomás. Tel.: 53—4—69.
Ménesi úton épülő társasvillában elkülönített két szoba hallos, azonkivül egy- és háromszobás öröklakások kaphatók. A lakások ára kerttel, mosó-, szárító-, és vasalóhelyiséggel, közművekkel, nagyméretű, levegős szobákkal a legminimálisabb: **2** szoba, hallos lakás 15 ezer P. Ugyanitt egy hasonló helyiségekkel építendő családi ház 30 ezer pengővel többe kerül! Bővebbet: Telefon: 52—3—71.
2—3—4—5 szobás hallos öröklakások luxus kivitelben, központi fűtés, melegvízellátással az Attila utca 95—99. számú társasházban olcsón eladók, esetleg bérbeadók. Közelebbit: Stilus épitő rt. irodájában, I. Attila utca 95. Telefon: 55—8—36.
Főlépcsőházi bejárattal 1—2—3—4—5 szobás legmodernebb lakás Budapest legegészségesebb helyén kiadó. Bővebbet telefonon 52—7—80.
1 szobás garcon és **3 szobás** hallos, erkélyes, Vérmezőre néző, gyönyörű modern lakás azonnalra kiadó. Érdeklődés a házfelügyelőnél, I. Lógodi utca 63., vagy telefonon: 55—0—35.
1 szobás, hálófülkés, komplett LUXUS lakás, Vérmezőre nyiló erkéllyel, központi melegvizfűtéssel május 1.-re kiadó. Bővebbet: I. Lógodi u. 60. Telefon: 55—0—35.
Krisztinavárosban zaj és pormentes, napsütéses hegyilevegőjü 2 szobás és 3—4 szobás hallos, erkélyes összkomfortos úri lakások azonnal kiadók. Gyönyörű kilátással a budai hegyoldalra. 61-es villamos,- 4-es autóbuszmegállóknál közvetlenül. Győri út 24. Telefon: 53—4—20.
Épülő modern bérházban luxuskivitelű, 2 szoba hallos és 1 szoba hálófülkés lakások november 1-ére kiadók. Széll Kálmán tér mellett, Káplár u. 7. Érdeklődés a helyszínen.

TELEK
Nagybányai-út 75. sz. kettéosztható 830 öles gyönyörű villatelek eladó. Telefon: 53—4—69.
Rózsadombon, Törökvész út 79. közműves, **263** öles telek olcsón eladó. Cím: a kiadóban.
160 négyszögöles telek a Pasaréti út legelején, déli fekvésű, 14.000 P-ért sürgősen eladó. Tulajdonos telefonja: 85-3-54
Olcsó áron eladó a Rózsadombon, Törökvész úton, 263 öles közműves telek. Cím a kiadóhivatalban. Telefon: 50-2-96.

A világhirü Szekszárdit
méri az ottani borvidék állami ellenőrzés alatt álló Pinceszövetkezetének hangulatos pincéje
VIII., József u. 19.
Budaiaknak ötliteres rendelést díjtalanul hazaszállit.
Poharazás
Sötét kadarka lt. 60 f.
Asztali fehér lt. 70 f.
Bikavér literje 90 fill.
Ürmös literje 1.40 fill.
A TESZ. nagydiját és aranyérmét nyerte el.
Minden budai polgárt szivesen lát Fekete Sándor üzletvezető.
TELEFON: 32—0—63

WC FÜRDŐKÁD, kályha, mosdó stb. szabott áron
HUBERT, Liszt Ferenc tér 4.
Telefon: 22—3—07.

gróf Mailáth József szálloda-bérház
ZSIGMOND L.
Rózsadombi Étterme
Minden este tánc, szalonzene. Vasárnap és ünnepnap ötórai tea, tánc.

Éhgyomorra
naponta igyék egy pohár
Kristály
vizet

Laptulajdonos: VIRAÁG ÉS TÁRSA
Felelős szerkesztő: Viraág Béla.
Kiadásért felel: Viraág Béla.
Neufeld Zoltán (Pannonia) nyomda Budapest, VII., Rombach-u. 8. Tel. 42-3-09

XXXI. évf. 1164. sz.

ELŐFIZETÉS
Egy évre . . 24.— P
Negyed évre . 6.— P
Egyes szám 40 f.
Egyesületek, amelyek nek hivatalos lapja, tagjai *féláron* kapják

Budai Napló

1934. április 14.

HIRDETÉSEK
Egy hasáb széles, 1 mm. magas sor egyszeri közlésnél 30 fill. Szövegsor ára 2 P. Ismertető közlemények megállapodás szerint.
A hirdetés dija mindenkor **előre fizetendő.**
Állandó hirdetőknek nagy kedvezmény

Buda érdekeit a várospolitika, közélet, közgazdaság, társadalom és művészet terén szolgáló ujság

FELELŐS SZERKESZTŐ:
VIRÁG BÉLA

Szerkesztőség és kiadóhivatal: II, Batthyány u. 63.
Telefon: 50-2-96. Hivatalos órák: délután 4—6-ig.

India fejedelmei Budán

— A főváros előkelő keleti vendége elutazott —

A Budai Napló külön tudósitójától.

A napilapok részletesebben megemlékeztek arról, hogy itt tartózkodik, körünkben a Hájder-Abadi Návab:

SZALAR DSONG BAHÁDOR

tizenöttagú kisérettel. A návab rokona a Hájder-Abadi Nizámnak, aki száztagú kisérettel jön Magyarországra. Erről egyik mult számában a „Budai Napló" már beszámolt.

Szalar Dsong nagyon elzárkózott életet élt itteni tartózkodása alatt, senkit sem fogadott, ujságiróktól is mindenféle felvilágositást megtagadott. A „Budai Napló" munkatársának nyilt egyedül alkalma a fejedelem mellé beosztott Széll Sándor dr. konz. titkár közbenjárására elutazása előtt vele beszélgetést folytathatni.

Széll Sándor dr., a magyarság keleti kapcsolatainak kutatója, mint nyelvész (a hágai törvényszék nyolc nyelvű hites tolmácsa) elmondta, — minden tévedés elkerülése miatt — hogy mohamedán fejedelmek a „Návab", — hindú fejedelmek pedig a „Maharádsa" cimet használják. Az ujságok a két címet állandóan összezavarják. Mindkét szónak jelentése: — fejedelem. A „Bahádor" cím jelentése bátor, vitéz. — és e két szó rokonsága el nem vitatható.

Elmondta még Széll dr., hogy érdekes élménye volt a napokban a návabnak: egy kis gyermek a Dunapalota halljában egy kis kutyát látott meg és igy kiáltott fel: né kutya! Kutya a fejedelem nyelvén is Kutia és igy rendkivül érdekelte a fejedelmet, ezek után Széll dr. részletes magyarázata azokról a szóegyezési és nyelvtani jelenségekről, amelyeknek révén igazolható, hogy egyes indiai néptörzsek és a magyarok közös eredetüek. Vannak egyes orientalisták, akik ez ellen különféle érveket hoznak fel, igy Germanus Gyula is, de ezek az érvek elismert tudósok állitása szerint nem vehetők komolyan.

A návab a hallban fogadta lapunk munkatársát.

„Nem akartam nyilatkozni senkinek sem, — mondja — de olyan jól éreztem itt magamat körükben és olyan jó véleményt szereztem a magyar népről, hogy nem halaszthatom el, hogy ezt kifejezésre ne juttassam."

„Buda" — igy mondja és nem Budapest, — a legszebb város amelyben valaha gyönyörködtem. Itt láttam tegnap a kiscelli kastélyban a legérdekesebb régiség és régiségutánzat gyüjteményt, amihez foghatóbbat eddig sehol nem találtam, pedig rengeteg gyüjteményt végignéztem már. „Buda" ősrégi indiai név és ez is már rendkivül rokonszenves nekünk. Érdekes, hogy maguk a főváros egyik részét Old-Budá-nak hivják, mert Buda jelentése is Old (öreg). Pld. Buda Kutia, Old dog (öreg kutya).

Nagyon tetszenek nekem a magyarok. Fellépésük biztos és rendkivül képzettek. Valamennyien jómodoruak.

Megkérdeztük a návabot, hogy milyen benyomásokkal távozik:

„Nagyon örülök, — mondja — hogy Magyarországra jöttem. Nem volt semmi kellemetlen benyomásom. Lehetett volna ugyan, de szerencsére kiséretem idejében megakadályozott mindent. Ha a legközelebb jövök, már tudni fogom, hogy kikkel álljak szóba."

„Nagyon tetszett Gül Baba sirja és az ottani kolostorszerű épület. Széll dr. felhivta a figyelmemet arra, hogy ezt a műemléket rendbe kellene szedni, kitatarozni. Megragadta az én lelkemet is ez az ötlet, meg is igértem, hogy elősegitem ezt az akciót. . ."

Mint a kisérettől értesültem, a návab 500 pengőt küldött Sipőcz Jenő dr. polgármesterhez, azzal a céllal, hogy ezzel kezdjék meg a türbé kijavitását. Elutazása előtt azonkivül magához rendelte az itteni magyar mohamedánok vezetőjét, Husszein Hilmi nagymuftit is. Széll dr.-t pedig megkérte, hogy készitsen számára tanulmányt angol nyelven a magyar mohamedánokról.

A návab politikával nem foglalkozik. Vasárnap azonban résztvett a Szabadság-téri Országzászlós ünnepségén és az ottani ceremónia nagyon meghatotta. Értesült Légrády Ottó dr. akciójáról és könyveiről is, és külön kifejezte azt az óhajt, hogy ezeket a könyveket szeretné áttanulmányozni.

Megkérdeztük Széll dr.-t, hogy mikor jön a legközelebbi keleti fejedelem hozzánk?

Május hónap folyamán két előkelő mohamedán fejedelem érkezik nagyobb kisérettel Magyarországra, a Rampuri Návab és a Bhopáli Návab. Junius hó folyamán pedig ujabb keleti előkelőségek jönnek.

Ez a sok látogatás már annak a propagandának az eredménye, amit az indiai fejedelmek között mult évben a Budai Napló kezdeményezésére kifejtettünk. A legnagyobb propaganda természetesen a főváros gyönyörű fekvése és természeti szépsége, valamint a magyarság keleti vonatkozásai.

Remélhető, hogy nemsokára „Buda" lesz a magyar főváros neve és akkor már maga a név is a maga keleties varázsával vonzani fogja Indiából a látogatók százezreit.

Indiában ma azok előtt, akik még nem jártak itt, — a mai meg nem felelő név, — „Budapest" épp olyan közönbös hangzásu, mint pld. a vele rokonhangzásu „Bukarest". Ha megváltoztatjuk a főváros nevét Budára és ezt, valamint ennek okait az összes indiai lapokban megirjuk,

India sok milliónyi népének figyelme fog egyszerre a magyar főváros és a magyarság felé irányulni.

Végül még elmondja Széll Sándor dr., hogy a fejedelmet és kiséretét szerdán délután Bécsbe kisérik. Onnét 26.-án indul Velencébe és Spájc után, Genovából a hó végén tér indul vissza Indiába. (Z. M.)

A lepiszkolt Turán

— Nemzet veszte — őseinek megtagadása —

Az orvosi tudomány már régen kimutatta, hogy minden ősnemzet fiainak olyan különleges sejtjei vannak, amely sejtek más nemzeteknél nem találhatók fel. Ezek a sejtek sajátos vérsejteket termelnek és ezek a vérsejtek másoktól eltérő gondolkodást váltanak ki az agytól. Ez különbözteti meg egymástól az ősnépeket. Keveredés révén ezek a megkülönböztető vérsejtek az utódokban idők folyamán túlerőre jutnak és a beszármazott idegent beolvasztják a másik népcsaládba.

A turáni népcsalád sajátos sejtjeit legkevésbbé a germán népek tudják átvenni és igy a német bevándorlók csak ritkán válnak turáni gondolkodású egyénekké. A mi szomszédos népeink közül leginkább a tót, — de a horvát is — volt az, amely a legrövidebb uton elturánosodott.

A germán származású egyéneknél semmiféle turáni érzés nem fejlődik ki s igy érthető, hogy azok ellenséges indulattal viseltetnek a turáni eszme iránt, mely a legtisztább erkölcs és a legtermészetesebb vallási felfogás és bölcselet népe. Beláthatatlan évezredek előtt már egy Istent valló nép volt. Náluk az ősisten neve *Ten* és hogy ez volt az egész művelt világ vallásának az alapja, az a tény bizonyitja, hogy Istene házát semmiféle ősnép nem tudja másként elnevezni, mint Ten-Isten, az Ős-Ten nevének befoglalásával, nevezvén azt Ten-pel Tenplum, Ten-plom néven.

Minden vallás innen eredt, más-más néven nevezvén Istenét, — minden vallásbölcseletnek ez volt az alapja, — Jézus is 11 éves koratól 31 éves koráig ezt a vallásbölcseletet tanulta, és innen indult útjára, hogy az elpogányosodó, anyagiassá vált vallásokat tegye tisztává, nemesebbé, magasztosabbá, erkölcsösebbé.

A turáni mágus papok, — akik oly tiszták voltak, hogy még olyan ételt sem ettek, amely lehelletüket tisztátalanná tette volna, nehogy azzal Ős-Tent megsértsék, — akik tudós orvosai voltak a népeiknek, — alapozták meg a világfelfogásban a keresztény hitet és vét az a nagy Isten ellen, aki a turáni eszmét sérti, avatatlanul és megtörténhet, hogy már előre meg is büntetett azért a vétkezésért, amelyet a szent turáni eszme ellen elkövet.

Ezt a tanulságot levonhatja mindenki, aki elolvassa Ipoly Arnold püspök könyvét az ős magyar vallásról és nem rántja a köznapi politika sarába a fényes Istent.

Dubonai Pál.

A budai kikötők kérdése rendkivül érdekli a budaiakat és e kikötők között első helyen áll *a téli kikötő ügye.* Nem egyszer szóvá tettük már, hogy a budai gyógyfürdők felhasznált és elfolyó melegvizét — egy csatornába gyüjtve — a téli kikötőbe kellene vezetni, hogy annak vize télen is fagymentes legyen. Óriási forgalmat biztositana ez Kelenföldnek és rövid úton uj városrész alakulna ki az összekötő hidon túl a Dunapart és a Fehérvári út között. Ennek a kikötőnek a kérdését fölvetették most a Hajózási és Kikötőügyi Tanácsban, amelynek egyik albizottsága *Maurer* Gyula ny. államtitkár elnöklete alatt, tárgyalta a kikötők kérdését, ahol a székesfőváros képviselői fölvetették azt a kérdést is, hogy nem volna-e lehetséges a dél felől Budára érkező autóforgalmat a Duna partján vezetni be Budapestre és erre a célra igen alkalmasnak vélték a lágymányosi téli kikötő és a lágymányosi nagy mocsár mentén fekvő Dunapartot. Természetes, hogy a kikötő bejáratát úgy kell áthidalni, hogy azon a dunai hajók átjárhassanak, mert fontos ugyan, hogy az ezután befutó idegen már érkezéskor a szép dunai panorámát lássa, de a városfejlesztés érdekében nagyobb súlyt kell, hogy helyezzünk a meleg téli kikötő kiépitésére és azt az autóút építésének alárendelni nem lehet. Örvendetes, hogy a téli kikötő mellé tervezik a *szénkikötőt* is, ami ennek a városrésznek a forgalmát szintén növelné, csakhogy ezt is kellő távolságban kell elhelyezni, hogy a téli kikötő bármikor megfelelően bővithető legyen.

Budavár vagy Budavára?

— Ahogy magyarosabb —

De semmiesetre se legyen — Budapest, hanem *Budavára!* Amint Jánosháza, Orosháza helyett sem irunk és nyomtattatunk: Jánosház, Orosház megjelöléseket. Azonban nekem még a „Budavára" sem tetszik. Igaz, Indiában van: Pechavar, amely név és megjelölés az „avar" szóval azonos — amely szó és megjelölés a magyar szókincsben ma is megvan: „ . . . Én az *avart* jártam, De ne zavarjuk össze a jól indult mozgalmat. Legyen tehát Budapest neve: — Buda, — vagy: — Budavár, — esetleg: — Budavára.

Sass Béla

Ősmagyarok orgonafája a Himalája mellől

Most, hogy a Gellérthegyet igyekszik a város — kedves és értékes elgondolás révén — a ritka vadvirágok, a török hódoltság útján idekerült ázsiai virágok és bokrok és fák, de a régi, magyar — talán többezer év előtt, a nagy hún-magyar világbirodalom idején, még Firudun király alatt behozott turánvidéki növényzet központjává és mentőhelyévé tenni, — nem lesz érdektelen, ha két ősi növényre hívom fel az illetékesek figyelmét, amelyek a Himalaya mellől kerültek ide.

Az ősmagyarok orgonafája ez, amelyet a vármegyék és más birtokok határainak jelzésére elültettek. Ezt az orgonafát Csáky Rozália grófnő férj. Jósika Jánosné báróné fedezte fel százharmincnégy évvel ezelőtt. Erdély és Magyarország közti határ vármegyéinek vonalán. Bemutatta ezt a fát s annak virágát egy Selmecbányáról Bécsbe származott jeles botanikusnak, Paguin bárónak. E tudós csupán távoli atyafiságot állapitott meg a magyarországi orgonafával. Azért elkeresztelte Syringa Jósikaeának, a nemes grófnő férje emlékére. De találtak Erdély más részein is ilyen orgonafát.

E fa abban különbözik a magyar honi fajtól, hogy virága termetesebb erősebb s pirosabb, mint a hazai orgonafáé.

Aki közelebbről érdeklődik ez őshazából került fa tudományos leirása iránt, megtalálja ezt az Erdészeti Lapok 1883. évf. 396., az 1886. évf. 141., s az 1887. évf. 251. és 570. lapjain.

Magam véletlenül jöttem rá egy hasonló virágra, a világháború idején a kolozsvári állomástól mintegy 30 km.-re. Hajtánnyal mentem. Virágos völgy tájékán a szirtek között erős illatot éreztem. Egy bokorszerű cserje virága terjesztette az illatot. A virág teljesen hasonlitott az orgona fürtjéhez. Kérdeztem a benszülöttektől, mi a neve ennek a virágnak, s hogy kerülhetett ez ide? *Ramocsa* virág a neve felelték.

A magyarok bejövetele után itt nagy csaták voltak. Az elesett magyarokat ide temették. Sírjaik fölé ezt a virágot ültették. A neve: *Ramocsa virág.* Ez még inkább szeget ütött a fejembe. De nem volt időm a további kutatásra. A *Ramocsa* virágból a következő évben hozattam, egy fiatalon elhunyt sógornőm sírjára.

Kuszkó István

Attila bélyegek nyomását és terjesztését ajánlja egyik irásában *Sass Béla* kitünő munkatársunk, **abból az alkalomból, hogy a „Pázmán" tudományegyetem 1935-ben ünnepli fennállásának 300-ik évfordulóját. Attila király *trónralépésének* 1500-ik évfordulója szintén az 1935. esztendőre esik s igy érdekelné az egész világot valami ügyes Attila bélyeg.** A levél irójának az a véleménye, hogy a két ünnepet rendező bizottságnak együtt kellene működnie, hogy igy az egész világ figyelmét felhivja a magyar művelődés egyik nagy emlékünnepére, de egyuttal az évezredes hún-magyar dicsőség egyik, világeseményszámba menő évfordulójára. Nemzeti nagy létünk egyik megalapozója, a mi urunk, Attila volt és nélküle talán sohasem nyilt volna alkalma a magyarságnak, hogy a húnok örökébe lépve megalkossa tudományos intézményeit és ezek között a Pázmán tudományos egyetemet. Ha lesz Pázmán bélyeg, akkor okvetlenül kell lennie Attila bélyegnek is.

Világraszóló látványosság volna a Természettudományi Muzeum a Kelenföldön

A napokban rendezett közgyűlést a „Természettudományi Társulat". Elnöki megnyitójában *Ilosvay* professzor a természettudományok ápolásának szükségességéről szólott. Hangoztatta azok közgazdasági jelentőségét és azt, hogy munkaalkalmakat, uj munkaterületet csak fokozott természettudományi kutatással lehet létesiteni. De ezeknek a törekvéseknek igen fontos tényezője az, hogy a meglevő természettudományi muzeális nagy anyagot könnyen hozzáférhető közkincsé tegyék. A Természettudományi Múzeum létesitése tehát hazánk elsőrangú kultúrális érdeke.

Előző számunkban *Lendl Adolf dr.* munkája alapján ismertettük a tervezett múzeumot környező tudományos kertek berendezését. Most pedig a rendelkezésére álló szük keretben magának a múzeumnak miként tervezett kialakitását és berendezését vázoljuk.

A hatalmas főbejárat mögött, mely égő fáklyájával a Dunán átvilágit a főváros pesti oldalára is, magasabb helyen emelkedik a múzeum főépülete. Beosztásában két gondolat irányadó: az egyik, hogy a szorosan vett tudományos gyűjteményeket *elkülöniti* a nagyközönség részére népszerűen, látványosan elrendezett ismeretterjesztő gyűjteményektől. — Ezekhez külön bejáró vezet, mely az előkert után a Duna felől nyilik. — A másik gondolat, hogy a látogatókat nem vezeti be közvetlenül a gyüjteménytárakba, hanem előbb jól megfontolt módszerrel a világegyetem és

a földgömb nagyban való bemutatásával előkészíti

őket a természettudományi igazságok átértésére és megbecsülésére. Ezek

A KOZMIKUS LÁTVÁNYOSSÁGOK

az épület kupolás nagy középső részében foglalnak helyet, a részletgyüjtemények pedig az épület középső része függvényében és hosszan elnyuló két szárnyépületében helyezkednek el.

A közönség, az első belépő termen és magas oszlopcsarnokon át, félig homályos terembe lép. A terem két oldalán a nagy ablakok úgy mutatnak, mintha odakünn éjszaka lenne. Az első ablak előtt az Andromeda csillagkép halvány ködfoltjára beállitott messzelátó (távcső) áll, aki belétekint, a sötét végtelenségben

EGY KELETKEZŐ NAPRENDSZERT

ismer meg. A második ablaknál az általánosan ismert tejutat, a harmadiknál a gönczölszekeret, meg az északi sarkcsillagot mutatja egy-egy távcső. A negyedik ablak mélyedésében *Hell* Miksa kalocsai jezsuita atya szobra áll. Ő volt a csillagászat első magyar tudósa, akit Mária Terézia császárnő a bécsi csillagvizsgáló intézet élére állitott. Ő számította ki először helyesen a nap átmérőjét. Kőből faragott karosszéke mellett asszisztense, pater *Sajnovics* János szobra áll, aki szintén magyar és hirneves kalocsai tanár volt. A nagyméretű terem másik oldalán ugyancsak négy széles ablaknyiláson át

Rio de Janeiro kivilágitott kikötőjének gyönyörű éjjeli panorámáját látjuk.

Ott az egyik közelálló ház erkélyéről Alexander von Humboldt és Aimé Boupland elmerülve nézik az akkor nagy föltünést keltett csillaghullást. Festmény örökiti meg ezt a páratlan eseményt, mely egy

ÉGITESTNEK SZÉTHULLÁSA

volt. A termen végigmenve tehát látjuk a végtelen űrben keringő ködfolttól, vagyis

a keletkező naprendszertől kezdve a széthulló csillagok utolsó villanásáig a világok sorsát.

Az azután következő magas kupolacsarnokban

A MI NAPRENDSZERUNKET

ismerjük meg egy Zeiss-féle *planetarium* keretében. A sötét égboltozat nyugati oldalán a lemenő nap

DÖRNER LÁSZLÓ
TENISZ SZAKOKTATÓ
II., FŐ-UTCA 51, I. EM. 1
TENISZ SZAKÜZLET
JAVITÓ MŰHELY
Legjobb magyar, olasz, francia, belga és angol ütők **P 16.-tól**
HUROZÁS — JAVITÁS
A BUDAI NAPLÓ olvasói 5 százalék engedményben részesülnek.

utolsó piros fénye festi az alsó peremét, majd teljesen besötétedik a terem és apró csillagok fénylenek a magasból. Padsorokba ülnek le a látogatók és hallgatják a kezdődő előadást.

Az égitestek megindulnak különböző pályáikon,

különböző mozgási sebességükben vetítik az elsötétített teremben. Az előadásokat naponta gyakrabban megismétlik, hogy a múzeumi látogatót az ég és föld kozmikus titkaiba beavassák.

Legelébb Berlinben épült ilyen planetárium, majd Bécsben és a német nagyvárosokban, később Angliában és Északamerikában legutóbb pedig Rió de Janeiróban és Buenos Airesben. Budapesten már évekkel ezelőtt LIBER ENDRE dr. alpolgármester úr hozta szóba létesítését, most pedig Lendl terve szerint a Természettudományi Múzeum keretében valósulna meg.

A planetárium terméből a látogató eljut a palota középrészét elfoglaló legmagasabb kupolaterembe. Itt az előbbihez hasonló második látványosságot kellene megalkotni: — *a gaeariumot.* Ez

a földet mutatja be forgásában, természetszerűen változó világításban,

részletesen kidolgozott, szinezett domborművű kivitelben, 12.75 méter átmérővel.

A FÖLD ÓRIÁSI GLOBUSA

a kupolaterem közepéről lóg le. Csak egyik oldaláról van élénken megvilágítva, tengelye ferdén, az északi sarkcsillag felé irányul és a belső mechanizmus a dorbormű szines nagy gömbjét 24 óra alatt lassan egyszer köröskörül forgatja. A kupola oldalán körül huzódozó magas folyósókról a közönség minden felületi részét megtekintheti. A nappal és éjjel váltakozása, az évszakok, a tavasz, nyár, ősz és tél, meg az égövek eloszlása a földön, azonnal érthetővé válik a szemlélő előtt, amint előtte a szárazföldek és tengerek, hegységek, folyók, sivatagok, hómezők lassan elvonulnak. Remek attrakciója ez a fővárosunk felé irányuló idegenforgalomnak, mert

ilyet a világon még sehol sem láthat az utazó közönség.

S miután a látogató így megismerkedett a Mindenhatóság teremtette nagyvilággal, a csillagos éggel, a naprendszerrel és a földdel, mint égitesttel: a nagy kupolacsarnokból a részletes tárlatok felé viszi őt tovább az útja,

a geológiai osztályba.

Lendl szintén népszerűen és látványosan ismerteti a földnek geológiai kialakulását. Számos kisebb glóbus és művésziesen készitett diorámák magyarázzák a fejlődést

a föld tüzes golyó állapotától kezdve valamennyi geológiai korszakon át, a mai napig.

Azután az *ásvány-kőzettani* osztályban a föld anyagát ismerjük meg tanulságosan válogatott gyűjtemények során. A következő a *fizikai* és a *kémiai* osztály, amelyeket Lendl a müncheni Deutsches Múzeum mintájára, de már javított kiadásban tervez meg. A gépek és eszközök itt nem állanak majd némán és mozdulatlanul az üvegszekrényekben, hanem részben mozognak, sőt részben a közönség is használhatja őket. Igy az emeltyű törvényének levezetésére Lendl elmés gépsorozatot állít fel, amelyhez a közönség hozzányulhat. Itt látjuk többek között a telefont, a gramafont és a rádiót, melyeket minden ember használ, de szerkezetéről alig tud valamit. Itt nyitott modell gépeken ismerjük meg belső szerkezetüket.

Az épület jobbszárnyába fordulva a

földrajzi osztály termeibe

jutunk. Itt egymásmellé sorakoznak természethű panorámák, oktató rajzok s térképek. A terem végén

látjuk hazánk óriásméretű dombormüvü térképét,

a Dunamedencét és így tovább. Folytatásképen a *néprajzi* osztályba vezet az út. Ez előbb a hazánkban élő népeket mutatja be, majd az egész földkerekségen élőket és alkatukról, életmódjukról, szokásaikról ad felvilágositást. Ezután

az embertani (anthropológiai) osztály

következik felette érdekes részletekkel. És végül a múzeum e részének befejezéseül

a lélektani osztály

bontakozik ki, mely az emberi lény kiválóságát, egészen új módon kigondolt, tanulságos berendezéssel állítja előtérbe.

A harmadik épületszárny,

mely a nagy kupolacsarnokból balra fordul, megtelik

az állattani és növénytani osztályokkal.

Biológiai csoportok, helyesen egybefoglalt sorozatok teszik vonzóvá és változatossá a gyűjteményeket. A „biológiai csoport" kifejezést *Hermann Ottó* vezette be a tudományba. A preparált állatokat társaságukban, fajok szerint csoportosítva, jellemző poziciókban, családi együttesben, hasznukat, kárukat feltüntetve mutatja be. Ilyen módon természetszerűen utánzott környezetben, igen vonzó és tanulságos csoportokat lehet a múzeumi gyűjtemények egyhanguságába beilleszteni és azokat érdekessé tenni. Ilyen csoportokat Hermann Ottó legelőbb az 1891.-i ornithológiai nemzetközi kongresszus alkalmával mutatott be Budapesten. A Nemzeti Múzeum előcsarnokába egy nádas részletet varázsoltak, mesterséges fűzfákkal, zsombékkal és sással, ahol a kitömött nagyobb és kisebb madarak fészkeltek, mesterséges víztükrön úsztak, a nádszálak között bujkáltak, természethű kivitelben. Több száz tudós jött erre a kongresszusra nemcsak Európából, de Japánból, Amerikából, Ausztráliából és a Fokföldről is és a külföldi szaklapok az egész világon dicsérettel emlékeztek meg erről a múzeumi újításról, mely sokezer embert vonzott a különben egyhangú gyűjteményekhez.

Az itt adott szűk keretben nem foglalkozhatunk Lendl tervezetének további részleteivel, csak azt mondhatjuk, — ha ezt a nagyszerűen megszervezett múzeumot a hozzátartozó tudományos kertek övezetében megvalósítják: úgy ez egészen különleges, újszerű látványossága lesz Budapestnek, amely hatalmasan hozzájárul idegenforgalmunk kifejlesztéséhez.

A természettudományi kertek és múzeumok története a messze ókorba nyulik.

Az elsőt még 2500 évvel Krisztus előtt létesitették Peking mellett

a kinai császárok. Ó-Egyptomban Thebae mellett volt ilyen nagyterjedelmű állat- és növénykert. Amerika felfedezése idejében,

Mexikóban is nagy állatkertet találtak,

ahol csak különféle vizimadarakban 2000-et tartottak egy fallal körülkerített tavon. Európában az első állatkertet Schönbrunnban létesítette Savoyai Jenő, Párisban a Jardin des plantes lett hirnevessé, melyet később állatkerttel és őslénytani múzeummal egészítettek ki. Itt rendezték az első néprajzi mutatványokat, melyeken exotikus népeket a maguk eredeti életmódjukban, sátraikkal, állataikkal, szerszámukkal és fegyvereikkel mutattak be. Ettől eltérően Svédországban, Stokholm közelében, Skanzen falu mellett belföldi, azaz svéd vidékről való különböző népeket bemutató néprajzi falut építettek. Eredeti népviselet, népművészet, különféle falusi svéd építkezés, házi állatok, tánc, ének, gazdálkodás és dologtevés látható ott és Anglia meg Amerika ezrivel viszi oda a kiváncsi turistákat.

Mindezeknek a tudományos kerteknek és múzeumoknak az egész világon szétszórt értékeit és érdekességeit akarja Lendl a Magyar Természettudományi Múzeum területén felújítani és egyesíteni. Egyik nagy érdekessége lesz

AZ ŐSLÉNYKERT,

amelynek alakjait a magyar irodalomban *Lambrecht Kálmán* ismertette két vaskos kötetben „Az ősember és az ősember elődei" cimén.

Lendl Adolf dr., a „Magyar Természettudományi Múzeum" létesítéséről és berendezéséről szóló nagy munkáját, melyet kivonatosan itt ismertettünk meg a Budai Napló olvasóival,

hazájának ajánlotta föl.

Megkérte a fővárost, hogy a munka kinyomatását tegye lehetővé.

Liber Endre dr. alpolgármester, aki a planetáriumot a külföldön tanulmányozta,

már évekkel azelőtt javasolta, hogy a főváros ilyet rendezzen be. Lendl Adolf tervében ezt a gondolatot is megvalósítja és az alpolgármester — értesülésünk szerint — készségesen felkarolta a munka kinyomatásának ügyét. Most pedig arról értesülünk, hogy *Kozma Jenő dr.* országgy. képviselő a legmelegebben támogatja ezt az ügyet. Bárha e törekvések — egyelőre — dr. Lendl Adolf munkájának kinyomatását valósíthatnák meg, — mert a múzeum létesítését csak jobb időkben várhatjuk.

A Kelenföld, ahol a Műegyetem már áll, — ezzel egy nagy lépést tenne a tudományokat művelő városrész, az „Egyetemi város" kialakulása felé és mint „Diákváros" számos családnak biztosítana jelentős mellékjövedelmet.

Hennyey Vilmos dr.

Mednyánszky Laci bácsi az Ilona kávéházban

1913 telén úgyszólván naponta együtt voltam a diogenészi életű öreg bölccsel, *Mednyánszky* László báróval, a nagynevű festővel az *Ilona Kávéházban. Jasznigi* Sándor, a két mankón bicegő hatalmas hangú ujságíró, aki magát mankóiról *„Oscar von Cruecken"* néven nevezte és *Komjáthy* Jenőnek, a költőnek fia, *Győző:* — mi alkottuk az öreg bölcs társaságot.

Bölcs volt, mert a világ ama hiúságait, melyekből fiatalkorában részét kivette, vén korára megvetette. Gyönyörű két birtokát a trencséni Beczkót és a szepesi Nagyőrt haszonélvezetre átadta nővérének, Mimi bárónőnek, Anarcsi Czóbel István volt huszárkapitánynak, a filozófusnak. A Singer és Wolfner cég évi 24.000 forintot fizetett ki a művésznek, tartott számára egy bécsi és egy pesti műtermet. Ezekbe a bölcs, (ki 1913-ban mindössze 57 éves volt, de nyolcvannak látszott) soha a lábát be nem tette. Hogy pénzét mire költötte: senki sem tudja. Sötét és titkos szenvedélyekről annál többet pletykált a fáma.

A pesti *Fehér Hattyú* szálloda egy kis emeleti szobájában lakott. Megjelenése csodálatos volt. Télidőn fehér vászonnadrágban járt, nadrágtartóját saját maga eszkábálta madzagból. Térden alul érő szürke „Ferenc Jóska" kabátja alatt egy sárgás nyári kabát szorongott, mindezt egy lehetetlen, felleghajtó tóga egészítette ki. Rendkivül szellemes, gúnyolódó kedvű, arisztokratikus humora volt. Anakreoni humor egy cinikus bölcs szellemével keverve. [illegible]gább gúnnyal, hallatlanúl fölényesebb lenézéssel egy *Rabelais*, vagy *Swift* nem gyilkolhatta halomra kortársait, mint ez a gazdag különc szedte nyelve és szelleme tőre hegyére a tehetségtelen és könyöklő „nagy" kortársakat, a tudatlan tudósokat, az elvtelen politikusokat, a szellemtelen és tehetségtelen írókat. Amit mondott, az igaz volt, ám a forma ahogyan mondta, gyilkos szatira volt.

Ha pénze volt, két kézzel szórta azt, mint egy gyermek. Unta a pénzt. Számtalanszor láttam, hogy amikor kávéját kifizette az öreg „Ádolf bácsinak", a vén főpincérnek, belemarkolt feneketlen nadrágzsebébe. Markával kihúzott onnan egy darab krétát, néhány beszáradt festékes tubust, egy csomó bankót, egy nagy csomó ezüstpénzt, aranyakat is, papirosba csomagolt ceruzavéget és az öreg főpincérnek egy tízkoronás aranyat tolt oda. A pincér visszaadott a pénzből; az öregúr odatolta neki borravalóul a többit. Huncutul nevetett azon, hogy Ádolf bácsi, egy öreg német, aki alig tudott magyarul, hogyan leste: mit kap borravalóul. Néha viszont adósmaradt a kávéval, az örek gyermek festő, akin egyébként állandóan egy egész sereg semmiházi ember élősködött. Egy-egy vázlatát könyörögték el tőle, néha egy-egy festményét, amit azután igen sulyos pénzekért adtak el.

„Bem apó" arcú öreg volt, csontos szláv arcu, kék, gyermekes szemű. Szakállával olyan volt, mint valami öreg görög bölcs. Ragyogó előadó volt. Irtózott attól, hogy a születésével és társaságával egyenlőranguakkal találkozzon. A sárosiakat „Svihák"-nak tartotta és ragyogóan írta le furcsa életüket.

1914. januárjában Bécsbe ment s a kis társaság szétesett. A háború alatt Zsolnán találkoztam vele. Akkor történt vele az a minden újság által megírt eset, hogy mint harctéri festőt, minden nap lefogták a járőrök: toprongyos áluhájú kémnek nézték.

Az öreg Ádolfot elgázolta egy autóbusz, Von der *Krücken* sem beszél a Kávéházban már sztentori hangján, halott ő is, — mint Laci bácsi. Az *Ilona Kávéházból Pozsony Kávéház* lett és 1914-ből 1934.

Bevilaqua Borsody Béla dr.

Régi budai kövek a vakolat alatt

Az Országos utcában két házon hozott ki a kőműves kalapácsa régi budai faragott köveket. A 6. sz. ház kapuja alatt hármas ivű, két oszlopon nyugvó gótikus, 15. századit mutató ivezet bomlott ki az évszázados vakolat alól. A ház barokos kapukerete zárókövén az 1686. évszám látható, ami nyilván utólagosan és önkényesen felvett dátum lehet, hiszen az 1686. szeptember 2.-án rommálett Budán az év decemberéig olyan remekbe faragott porta nem készülhetett el, mint amilyet a kapu visel. Bizonyára úgy áll a dolog, hogy a legelső telektulajdonos még 1686 őszén kinézte magának a romban heverő gótikus házat, 1687-ben telekjogot szerzett rá és így vésette bele a zárókőbe az 1686-os évszámot. Nyilván ez a telektulajdonos vakoltatta be a kapualatti rongált ivezetet. Ez egyébként a ház cselédeinek kapualatti üldögélő helye volt, ilyent minden 14—15. századi ház kapualjában találunk. Ilyen már több került elő az ujabb időkben a kutató kalapács alól. Tekintettel arra, hogy a középkorban minden budai háztelkes polgár a Jus Terreni, a Földesúri Juss alapján volt bormérő, sőt sermérő jogos, viszont az ilyen mérés a kapu alatt folyt le: bízvást hihetjük, hogy a pados ivezetek holmi jóizű kortyolások helyei is voltak. Az 1686-os évszámot afféle Circulum övezi, melyet a férj és feleség neveinek kezdőbetűiből kanyaritottak. Ilyen „Circulus"-t viselnek a német vándorlegény sipkájából lett német divatsipkát átvett magyar diáktestvérségek is a sipkájuk himzésén. (Szegény diákjaink, akiket tudatlan stiluskópizálók ugrattak be a talajtalan idegen módi átvételére, nem tudják, mit viselnek sipkájukon, hiszen ezek a circulusok az 1790-es évek szabadkőműves diákpáholyainak voltak jelvényei.)

Az Országház utca 8. számú ház portája már régen felszabadult a vakolat alól, most csak jobban letisztitották. A XVI. Lajos stilű rómaias barok keret most tisztábban látszik, viszont a ház két régi telekkönyvi száma, a „Numero 101" és „Numero 98" festett jegyei most előtüntek. Örvendetes dolog, ha a kegyelet megmenteni és megőrzi vén Budánk köveit. Érdemes volna rendszeres vakolatleverésekkel kutatni hasonló emlékek után.

(B. B. B.)

A budai gyümölcstermelők figyelmébe. A gyümölcsös egész évi kezelését ismerteti az a 32 oldalas útmutató, amely most a Földmívelésügyi Minisztérium Növényvédelmi és Növényforgalmi Irodájának kiadásában megjelent. Ez az útmutató nélkülözhetetlen minden gazdának, kertésznek és kerttulajdonosnak, mert ebben minden részletesen megtalálható, amit a gyümölcsfák kezelésével kapcsolatban tudnia kell. Ismerteti és képekben bemutatja a különféle gyümölcsfa betegségeket és rovarkártevőket, a védekező szerek házi elkészítési módját, a gyümölcsös trágyázásának a kérdését, a védekezési munkálatok időbeni sorrendjét, stb. Az útmutatót díjtalanul megküldi bárkinek a Földmívelésügyi Minisztérium Növényvédelmi és Növényforgalmi Irodája (címe: Budapest, V. Földmívelésügyi Minisztérium), aki azt onnan válaszbélyeggel ellátott levélben kéri.

A Magyar hantokba Árpád idejében vetették el a világ legacélosabb buzáját, amellyel csak a kinai vetekedhetett. Belőle sütötték Európa legjobb kenyerét. S a töretlen hantokra Árpád olyan fajlovakat, szarvasmarhákat, juhokat bocsátott, amelyek ezer év alatt sem fajultak el s a magyar állattenyésztésre mindig dicsőséget hoztak. Volt idő, amikor Bécsben, Prágában, Németországban a magyar volt a kereskedelmi nyelv. A marhakereskedőink, a tőzsérek magyarsága a XVI. és a XVII. században is nyomot hagyott a bécsi és auspitzi hetivásárokon, ahol magyar világ uralkodott. A vásár tisztviselőinek magyarul kellett tudniok. A pénzváltó a magyar nyelv nélkül nem boldogult ott. A német birodalmi városok mészárosai magyar tolmácsokkal jöttek a vásárokra, máskülönben tőzséreinkkel nem alkudozhattak volna. Megesett az is, hogy az auspitzi landgraf (a kereskedés, a vásár generálisa) magyar ember volt, sőt egy izben a bécsi landgraf is magyar nemes volt.

Négyszáz évvel ezelőtt a legtekintélyesebb és legnépesebb kereskedőrendünk, a tőzsérek. Ezek marhakereskedők voltak, akik tizezrével szállitották külföldre a jó magyar marhát. Hivatalos följegyzések szerint a XVI—XVII. században ez a tőzsgyökeres magyar és igen tanult rend országfenntartó hirében állott s főnemesek is voltak közöttük. Bethlen Gábor a marhakereskedést még fejedelem korában sem hagyta abba. Egyáltalán nem bántotta, hogy Magyarország legnagyobb tőzsérének mondották. A Thököliek és Zrinyiek is tőzsérkedtek.

Zarándoklat Czestochowóba

Az Urak Mária Kongregációja által alapított Nagyasszonyunk Sziklatemplom Bizottsága május hó 7—12.-éig terjedő időben gróf *Zichy* Gyula kalocsai és bácsi érsek lelki vezetésével a Szent Szűz megengesztelésére és a magyar eredetü *Pálos* rend budai sziklakolostorába rendelt tagjainak hazahozatala végett küldöttségszerű zarándoklatot rendez Lengyelországba, Czestochowóba, amely május 7-én 7.15-kor indul a Nyugatiról, gyors-közvetlennel és este Krakóba érkezik. Május hó 8.-án reggel mise a Pálos szt. Mihály templomban, megtekintik a Wawelt, kirándulás Wieliczkára, Európa legnagyobb sóbányájába. Május hó 9. d. e. indulás vasúton Czestochowó—Jasna-Gorába, ott elszállásolás a zárdákban. Másnap, áldozócsütörtökön részvétel a nagymisén a zárdában és az esti körmeneten, — 11.-én a város és templomok megtekintése és — 12.-én d. e. elutazás Budapestre a gyorssal, ahová éjjel érkeznek a Nyugati pályaudvarra a zarándokok. A részvételi díj, mindent beleszámítva: vasúti jegyek, szállodák, ellátás, városi adó, borravaló, vizumok (a vasuton való étkezés és a poggyásznak a vasuti kocsi és az állomási autobusz közötti ki- és bevitelének kivételével) a III. osztályon 135.— azaz egyszázharmincöt pengő, a gyengélkedők részére II. osztályon 175.— azaz egyszázhetvenöt pengő. A zarándoklat küldöttség jellegénél fogva azon 35 személynél több részt nem vehet Május hó 6.-án este fél 7 órakor találkozás a Sziklatemplomban, ahol az Érsek megáldja a zarándokokat.

A magyarok honfoglalása nem csupán a mi háziügyünk volt, hanem világra szóló cselekedet, amelynek súlyát egész Európa megérezte s hatott ennek a földrésznek minden államalakulására, mert az összes akkori államalakulások között egyedül Magyarországé az igazán új és eredeti. Őseink Árpád honfoglalásával küldetést teljesitettek Európa politikai életében, befolyást gyakoroltak Közép-Európa államainak nagyságára, politikai szervezetére, hadi fejlődésére, műveltségére és összekötötték a turániak három hatalmas birodalmát: Bolgár-, Magyar-, Kozárországot, amivel föléje kerekedtek az európai árja és semita hatásoknak.

HITELKÉPES URAKNAK
ELSŐRANGU FÉRFIRUHÁT
KÉSZIT HAVI RÉSZLETRE
KERLE SZABÓMESTER
II., Margit-körut 58. Telefon 54-8-42

LENZ KALAPÜZEM
MODERN ÜZEMÉBEN ALAKITÁS, TISZTITÁS
2.20 P-ért
I. KRISZTINA-KÖRUT 83. SZ.

Ne szenvedjen fájós lábaival
A legbetegebb lábra is orvosi rendelésre a legtökéletesebb orthopädiai cipők készülnek —
Tóth Pálnál
Budapest, II. Margit-körut 49.
Telefonhivó: 52—2—40.

Kályhás! Minden szakmabeli ügyben forduljon a régi jóhirü céghez
I., Logodi u. 19. Telefon: 53-0-33 Béres Márton

ELEGÁNS TARTÓS OLCSÓ
CIPŐT AKAR?
Készittesse
GÁSPÁR LAJOS
cipészmesterrel
II. Ostrom-utca 14.

Ki kell köszörülni a csorbát!
Szakszerüen és olcsón köszörüljük ollóját, kését, beretváját és egyéb szerszámait.
Raktáron tartunk mindenfajtu solingeni acélárut a legolcsóbb áron
SURÁNYI és TÁRSA
villanyerőre berendezett
műköszörülde és finom acéláru raktár
II., MARGIT KÖRUT 30. SZÁM.

A RÉGI VERONIKA
HIRES
HALÁSZKERTJE
I., HIDEGKUTI-UT 20.
Legszebb és legkedveltebb kirándulóhely!
83-as villamos, 5-ös autobusz.
Tulajdonos: v. Baranyai József

Éhgyomorra
naponta igyék egy pohár
Kristály
vizet

SZENT GELLÉRT
GYÓGYFÜRDŐ
Vizgyógyintézet,
Külön férfi és női osztály.
A legmodernebb berendezés.
Szakképzett személyzet.

Kiss Béla
építőmester
III. Vérhalom-u. 28/b. Tel. 55 4-77.
Építés, átalakitás, tatarozás.
Költségvetés dijtalan.

SZEMÉLYI HIREK

JÓZSEF FERENC DR. királyi herceg e hó 8-án nyitotta meg lelkes szavakkal a „Balatoni Társaság" vándorgyűlését Keszthelyen, amit Reischl Imre városbiró köszönt meg neki.

NEMES ANTAL budavári püspök néhány heti gyógykúrára a Császárfürdőbe költözött.

HENNYEY VILMOS dr. ny. h. államtitkár néhány napot a Manrézában töltött.

SZILÁGYI KÁROLY v. nemzetgyűlési képviselő, az óbudai autóbuszközlekedés ügyében küldöttséget vezet e hó 16-án Sipőcz Jenő dr. polgármesterhez.

ZILAHY GYULA, a Székesfővárosi Idegenforgalmi Hivatal igazgatója sulyos influenzás tüdőgyulladáson ment át szerencsésen és a hét végén már elfoglalta hivatalát.

KOVÁCS JÓZSEF tábornokot melegen ünnepelte névnapján a kelenföldi társadalom.

SZENTKERESZTHEGYI KRATOCHWILL KÁROLY altábornagy tart a „Székelyhadosztály"-ról előadást a „Kelenföldi Polgári Kör"-nek jövő hó elején a Sósfürdőben tervezett kulturestjén.

GEGUS DÁNIEL, lapunk kedves munkatársa a csurgói öregdiákok összejövetelén „Protestáns írók" címmel nagyhatású irodalmi tanulmányt olvasott fel.

SUMEGI VILMOS, aki évtizedeken át a függetlenségi párt egyik tevékeny tagja volt, most üli 70. születésnapját, mely alkalomból rendkivül sok és őszinte meleg ünneplésben van része.

ANDRISKA VIKTOR dr. rk. egyetemi tanár „a tanuló ifjuság egészségének megóvása, a középiskolai oktatás reformja keretében" cimü előadásával vezeti be a vitát az Orsz. Közegészségügyi Egyesület e hó 16-án délután 5 órára összehivott ülésén az uj városház közgyülési termében.

CZUKOR MIKLÓS dr. főorvos rendelését Franzensbadban május elején kezdi meg. Értekezés e hó 20-áig d. u. 3—5. II. Keleti Károly u. 9. Mailáth-ház. Telefon: 57—3—93.

GYERMEKKÉPEK Blahosnál II., Fő u. 18

BARTHA SÁNDOR dr.-t, az Angol-Magyar Bank igazgatósága, elismerve kiváló tulajdonságait, cégvezetővé léptette elő.

BALÁZS LÁSZLÓ igazgatóhelyettest, érdemes munkásságának elismeréseül igazgatóvá nevezte ki a Hazai Bank elnöksége.

SZABÓ KÁROLY igazgatót érdemes munkásságának elismeréseül felügyelő bizottsági taggá választotta a Salgótarjáni kőszénbánya Rt.

GOSZTONYI LÁSZLÓ igazgató 25 éves jubileumát ünnepelte a Mák igazgatósága a magyar közgazdasági élet egyetemes méltánylásával.

Közös érdekük,
úgy a vidékieknek
mint a pestieknek,
hogy túlfeszitett idegzetüket
kellemes estéken, jó vacsora mellett
pihenjék ki.
MINDEZT MEGTALÁLJA
BUDÁN,
a SIPOS-Halászkertben
III. Lajos utca 46.

A régi budai lóvasút emléke áll a Halászbástya alatt, a Hunyadi János út fordulójánál, az Ilona utca sarkán, mint utcajelző tábla. Öntött vasoszlopon áll, egész Pest-Budán nincsen ilyen. Ujgótikus a dísze, az 1860-as évek végén még öntötték ilyesmit az 1840-es években divatba jött angol *Windsor Castle* stilusának „Victoria and Albert Style"-jében. Ilyen ujgótikus vasöntvény volt a pesti feldunasor, vagyis a Korzó korlátja, mely ma a váci Dunapartot disziti és egy darabja a Nap-utca sarkán levő Bölcsőde korlátdisze is. Nos a lóvasuti megállótáblát itt felejtették; rá pingálták a regényes Ilona utca nevét. A lóvasut 1898-ban búcsúzott el Budától, a tábla itt maradt. Kár lenne veszendőbe engedni, oda kellene tenni a Székesfőváros valamelyik Muzeuma elé Muzeumi cégtáblának. Nem nagy értékű régiség, de sok öreg, ötvenkörüli budai fiu örül, mikor meglátja. Szép és kedves volt a négy muraközi lovacska által gördített lővasut, tülköt fujt a veresipkás kocsisa, ostora is volt, pattintott is és ez tetszett a budai kisfiuknak. Ma már az unokáink ilyen kisfiuk.

Táncestélyt rendez a „Budai Társaskör" ifjusági csoportja (a volt Budai Véndiákok) április hó 14.-én, szombaton este 7 órai kezdettel a Budai Társaskör összes termeiben (Déli Vasút p. u. ind. old. I. em.). A tánc megkezdése előtt bűvészmutatványok.

A BUDAI POLGÁRI LÖVÉSZ EGYLET április hó 24-én este 7 órára hivta össze rendes közgyűlését. Morvay Zsigmond dr. ügyv. fölövészmester kéri a tagokat, hogy határozatképes számban jelenjenek meg.

Budai Társaskör

X. jubiláris közgyülese

Hoór Tempis Móric dr. egyetemi tanár elnöklésével rendezte meg X. jubiláris közgyűlését a „*Budai Társaskör*", amely egy évtized óta vezérszerepet visz Budán és nagy politikai átalakulások kiindulási pontja volt. *Ripka* Ferenc dr. udvari tanácsos, v. főpolgármestert az a körülmény gátolta az elnöklésben, hogy éppen e napra — április 3.-ére — esett a felsőházban előre bejelentett felszólalása. *Hoór Tempis* Móric elnöki megnyitójában rámutatott az elmult esztendő folyamán a társaskörben lefolyt eseményekre és megelégedve állapította meg, hogy a társaskör a mai nehéz időkben is méltóképen állja meg a helyét. *Vörös István* tanár, főtitkár évi jelentésében szintén felölelte a mult év eseményeit, kerek képet rajzolva a társaskör működéséről. *Csohay* Géza pénztáros jelentése után elfogadta a közgyűlés a jövő évi költségelőirányzatot és megadta a fölmentést. A főtitkár indítványára úgy módosították az alapszabályok idevágó szakaszát, hogy a körnek módja legyen az ifjusági csoport tagjainak fölvételére. Az elnökség választása se okozott különös izgalmat és egyhangulag, lelkesedéssel ismét

RIPKA FERENC dr.

volt elnököt választották meg elnöknek, ügyv. alelnöknek pedig

PETRACSEK LAJOS dr.

országgyűlési képviselőt, aki lelkes beszédben igérte meg, hogy a kör céljait teljes erővel igyekszik szolgálni. Az új elnökséget éltetve ért véget a közgyűlés, amelyet választmányi ülés követett és amelyhez már megérkezett Ripka Ferenc dr. Az ő elnökletével választották meg a tisztikart és a főtitkári tisztségre lelkes ováció közben megválasztották *Vörös* István tanárt. *Aigner* Ottót pedig háznagynak. Gazdalett: *Rehák* József. Különben a tisztikar a régi maradt. A választmányi ülést követő társasvacsorán Ripka Ferenc dr. elnök kifejtette a társaskör jövendő céljait és célkitüzéseit, amelyek szolgálatára Petracsek Lajos dr. a tisztikar nevében lelkesen válaszolt. Hoór Tempis Móric dr. felszólalása után még számos felköszöntő következett és a közgyűlés közönsége késő éjfél után oszlott szét a legjobb hangulatban.

RAVASZ cukrász
I., Krisztina körút 75. Telefon: 50-2-32.
ELŐKELŐ CUKRÁSZ SZALON

A **Kelenföldi Társaskörben** érdekes előadás keretében ismertette e hó 12.-én este új vasuti tarifareformját

KOVÁCS JÓZSEF
tábornok,

aki e tanulmányában Baross Gábor elgondolását és akkor világszerte feltünést keltett tarifareformját vette alapul, érdekesen támasztva alá érvelését a nagy gonddal összegyűjtött statisztikai adatokkal, levonva azokból azt a tanulságot, hogy az állam vasútjai mai helyzetében egy új tarifapolitika alapján, a nagyszabású személyzet és a dús felszerelések erősebb igénybevételével nagy jövedelmet biztosítana a vasútnak. A vasúti szakköröket rendkivül érdekelte az előadás és részt vettek azon, a MÁV képviseletében Müller Miklós, dr. Somogyvári Imre és Leinkauf Jenő, akik külön tanulmány tárgyává tették az előadás után is a tervezetet. Becsey Antal köszönte meg az illusztris előadónak nagy munkával szerkesztett tanulmányát és ünnepelte őt az egész társaság az előadást követő társasvacsorán, ahol elsőnek Ulmer Ágoston köszöntötte a tábornokot. Becsey Antal elnök köszöntőjében bevezetésében megemlékezett Dorner Gyuláról, a társaskör alelnökéről, aki e napon családi körben ülte meg névnapját és meleg szavakkal emlékezett meg arról a rendkivüli munkakifejtésről, amit a kör érdekében is kifejt. Azután áttért Kovács József tábornok előadására, méltatva annak rendkivüli értékét és hozzáfüzte a saját észrevételeit is. Általános jókedv lett urrá ezután a fehér asztalnál, amit rendkivül fokozott Sir Gábor főszolgabiró pompás humorral telitett felszólalása és kitünően előadott adomája. Fokozták ezt Székely Vladimir az ő sajátos humorával, Ulmer Ágoston szellemes konferálással és a társaság számos más, adomát kedvelő tagja. Az estén megjelentek: dr. Barla-Szabó József, Rákosi Jakab Dezső MÁV főfelügyelő, Homonnay Andor, Gömöri Győző, dr. Mikola Géza, Szigethy Lajos és a Kelenföld társadalmának számos tagja.

Kulturestét rendezett a budavári röm. kath. Egyházközség, az az Orsz. Katholikus Népszövetség, az Actio Catholica és a Credo Egyesület budavári szervezeteivel egyetemben vasárnap e hó 8-án a budavári leánygimnázium zsufolásig megtelt termében. Bangha Béla páter, helyenként pompás humorral füszerezett nagyvonalu és nagykoncepcióju előadásában hangoztatta, a föld egész kerekségét átfogó Actio Catholicának sürgős megszervezését. Gyönyörü énekszámokkal és gordonkajátékkal, Ritter Irén, Benedek Magda és Seydl Éva gyönyörködtették a közönséget. A zongora kiséretet ellátták: B. Sztojanovits Adrien énektanárnő és ifjabb Wieseberger Antal kántor. Az est sikerét emelte Lampel Vilmos ny. min. tan. elnök szellemes konferánsza.

A
STELLER-DIVATSZALON
A BUDAI ELŐKELŐ HÖLGYKÖZÖNSÉG
SZALONJA
I., ATTILA-U. 23
Krisztina téri templommal szemben.
Telefon: 55-5-01

A budavári „Fehér Galamb". Most hozzák rendbe öreg Budának egyik kedves és régi vendégfogadóját, a várbeli Fehér Galamb-ot. A pincéből előkerült egy régi kovácsolt vas cégér, mely a 1840-es években divatba jött ujgotikus modort mutatja. A cégéren ül a cégérgalamb. A régimódi holmi visszakerül a helyére. Hány hasonló régi cégér pusztult el, mint ócskavas az 1870-es években, amikor először adóztatták meg a „levegőtérfoglalásért" a boltosokat és vendéglősöket.

Utazás a gyermek körül. A „KELENFÖLDI POLGÁRI KÖR" április 6.-án látogatott választmányi ülését kulturest követte, amelyen Székely Vladimir főkapitányhelyettes, az ismertnevű iró a fenti cimen kedves humorral tarkított előadásában karikaturáját adta a mai gyermeknevelésnek, amely túlságosan óvja a gyermek egyéniségét, bemutatta a nevelési liberalizmusnak torzfiguráit, szemelvényeket adva a rendőrség elé került érdekesebb esetekről. Devecis Mihály elnök köszönte meg a szellemes előadást, kimentve Hennyey Vilmos ny. államtitkárt, akinek előadását más alkalomra halasztották. Az elnök köszönete után Dorner Gyula a városrendezés márványait ismertette tapintatos, kedves módon. Az estét vidám tánc fejezte be.

SZEMÜVEGEK Zibrinyinél I., Attila utca 8

A kispolgárok ügye. A XI. vál. ker. Nemzeti Egység Párt „Kispolgárok Csoportja" XI. Verpeléti u. 15. sz. a. vendéglő helyiségében e hó 7-én, szombaton este 8 órakor szokásos összejövetelét rendezte, amelyen, mint meghivott előadó

DORNER GYULA

ny. min. tan. örökös szfőv. biz. tag szerepelt. Az ülést Bozó Pál elnök nyitotta meg, meleg szavakkal üdvözölte Dorner Gyulát és a szép számban megjelent tagokat. Ezután Dorner Gyula biz. tag kezdte meg nagy érdeklődés közepette értékes és tanulságos előadását. Beszélt a főváros aktuális problémáiról; Erzsébet sugárút, Tabán rendezéséről. Ismertette a szfőváros belső politikai életét, rámutatva egyes kulissza mögötti dolgokra. Végül, mint a kispolgári alakulás lelkes hive tett hitet a csoport mellett további szervezkedésre buzditva a vezetőséget és kitartásra a tagokat. Előadását nagy tetszés kisérte. Ezután Gál István mutatott rá a kispolgárság igazi céljaira, amelyek legbuzgóbb patronusa Kozma Jenő dr. Utána követően Bozó Pál elnök mondott köszönetet Dorner Gyulának kérve őt, hogy továbbra is támogassa a kispolgárságot.

A világhírű észt táncművésznő, Ella Ilbak, akinek második hazája Buda, legutóbb balkáni vendégszerepléséről visszatérve, Debrecenben lépett fel oly nagy sikerrel, hogy meg kellett ismételnie előadását. Debrecen főpolgármestere bankettet rendezett tiszteletére.

Kertészeti és week-end kiállitás a városligeti Koligerszky kioszkban május 3.-án nyilik meg. A kiállitás méltó keretekben mutatja be azokat az eszközöket és módozatokat, amelyek révén az ember — a kultúra fejlettsége ellenére is — a természethez igyekszik kapcsolódni.

Nemesség kikutatását
és belügyi igazoltatását, nemesi névváltoztatást, valamint Erdélybe és Felvidékre tervezett utazással kapcsolatos levéltári kutatásokra megbizást vállal. Elvállalja ősfák összeállitását, cimerek és díszes bizonyságlevelek megfestését
„HERALDIKA" IRODA,
IV. Gróf Károlyi u. 14. Tel.: 84-3-99.

Kutat furnak a Sárréten, ahol az egyik furásnál már 86 méter mélységből szénsavas viz tört elő. Székesfehérvár most követi Debrecen példáját és a magyar mérnökök országos gyülésén, — amely éppen Székesfehérvárott folyt le. — Pávai Vajna Ferenc dr. főbányatanácsos és főgeológus rendkivül érdekes előadásban rámutatott arra, hogy a szomszédos Sárréten az egyik próbafurást mélyiteni kellene, mert minden jel arra mutat, hogy ezen a helyen csaknem 50 fokos melegvizre akadnak, amely valószinüleg nagymennyiségü szénsavat is tartalmaz majd, ami fürdőügyi szempontból is jelentős eredmény volna. Székesfehérvár tanácsa most tervezi a sárréti terület minden irányban való kihasználását, ahol elsősorban strandfürdőt épit.

Svájc katonai szervezetét, alkotmányát és vasutainak villamositását ismertette érdekes előadásában Masirevich György kormányfőtanácsos a „Hegyvidéki Társaság" legutóbbi összejövetelén a Claridge termeiben. A nagy gonddal felépitett érdekfeszitő előadást előkelő közönség hallgatta végig. Soraikban megjelent többek közt: Bernáth István, a Nemzeti Bank alelnöke, tóthváradi Asbóth István altábornagy, lovassági főfelügyelő, Stromszky Sándor udv. tan. vezérigazgató, Csorba Ferenc, Szalay László államtitkárok, Ritoók Zsigmond orvostanárok és mások. Az előadást vitéz Juhász Jenő gazd. főtan. és Magyar Kázmér ny. földmiv. min. tan. köszönték meg az illusztris előadónak.

A festőművésznő divatszalonja. Az idők változnak és velük együtt változik az ember is. Ez az ősi római mondás soha sem volt annyira helyénvaló, mint napjainkban, amikor két évtized alatt több változás történt ugy az emberiség, mint az egyes ember életében, mint azelőtt évszázadok alatt. Olyan eltolódások következtek be mindnyájunk sorsában, amiről azelőtt csak a regényekben olvashattunk. Már az arisztokrácia is beletalálta magát a megváltozott helyzetbe és mind nagyobb számban helyezkedett el produktiv kereskedelmi és ipari pályákon. A legbüszkébb arisztokraták: a szellemiek is belátják végre, hogy a mai anyagias világban a művészetekből egyedül nem lehet megélni s iparkodnak ők is megélhetést biztositó foglalkozást találni. Steller Gizella festőművésznő, aki régi kassai családból származik, nővérével együtt a megszállott területről költözött Budára és itt I. Attila utca 23. alatt női divatszalont nyitott a budai előkelő hölgyközönség számára.

Legrégibb mesterembereink közé tartoznak a vargák, csizmadiák, szűrszabók, gubacsapók, szücsök, akik már az Árpádkorabeli magyaroknak készitették a ruházatot. Legrégibb eszközeink pedig a tű és az olló s asszonyaink legősibb foglalkozása a varrás, kötés, fonás, szövés. A kalotaszegi varrottasok bizonyitják, hogy a divat egy ezredév alatt sem ölhette meg egészen a ruházkodás magyaros jellegét, amit földmivelő népünk konzerváló természetének köszönhetünk.

A Sycambria tavaszi táncestjei. A böjti szünet elmultával a Sycambria — az Emericanának ez az előkelő budai corporatiója — újra megrendezi annyira közkedvelt táncos összejöveteleit, II. Fő utca 83. szám alatti helyiségeiben. Az első est e hó 14.-én, szombaton fél 9 órai kezdettel lesz, majd a következő e hó 28.-án. Május hó 20.-án a Sycambria 10 éves fennállását ünnepeli, amely ünnepségekkel kapcsolatban szintén táncest lesz. Az idényt a junius 23.-án, a Budai Lövöldében rendezendő juniális zárja be. A rendezőség ezuton is kéri kedves vendégeit, hogy a táncesteken pontosan jelenjenek meg, mert a zárórát ninesen módjában kitólni.

Jótékonycélú hangversenyt rendez a „Budapesti II. ker. Általános Közjótékonysági Egyesület április 15-én (vasárnap) d. u. 6 órakor a Budai Vigadó dísztermében a Budai Szimfónikus Zenekar közreműködésével. Jegyek kaphatók: 2.50, 2, 1.50, 1, 0.50 pengő árban a II. kerületi Előljáróságon, Toldy könyvüzlet, II. Fő u. 2., Juszt Gyula látszerész, II. Margit körút 6. és Nonn Juliska virágüzlet, II. Szilágyi Dezső-tér 3.

A siketnémák budapesti m. kir. állami intézetébe az 1934—35. tanévre felvételnek olyan 6—10 éves siketnémák, akik a siketségen kivül egyéb fogyatkozásban nem szenvednek és olyan 6—15 éves később megsiketültek, akik a hallók iskolájában nem folytathatják tanulmányaikat. A szükséges nyomtatványok VIII. Festetich-utca 3. sz. szerezhetők be.

Gyász. özv. goszthonyi Gosztonyi Aladárné, szül. Kiss Irén e hó 10.-én, 61 éves korában elhunyt és 12 délután temették a farkasréti temető halottasházából. Elhunytát gyászolják a Kiss, Friedländer, Kovács, Rhuz és Biedermann családok. —

Cserkész-ünnepet rendezett a budai református egyház „Kőrösi Csoma Sándor" cserkészcsapata e hó 8.-án, vasárnap a Szilágyi Dezső téri templomban a délelőtti istentisztelet keretében, ahol Haypál Béla ref. lelkész, a szervezőtestület elnöke prédikált. Utána Mirtse Árpád lelkész, lelkes avatóbeszédet mondott. A cserkészcsapat április 15.-én délután 5 órakor Kőrösi Csoma Sándor emlékére a II. Szalag utcai iskola nagytermében műsoros ünnepélyt rendez.

Uj kölcsönkönyvtár Budán. A legnemesebb és legértékesebb szórakozás kétségkivül az olvasás. A modern kor müvelt embere azonban, bármily jó anyagi helyzetben van is, képtelen beszerezni a hétről-hétre ujonnan megjelenő könyveket. Ezen segit a kölcsönkönyvtár, ha az valóban hivatása magaslatán áll és minden uj könyvet előfizetői rendelkezésére tud bocsátani. A **Rózsadombi Kölcsönkönyvtár,** II. Keleti Károly-u. 11. olcsó kölcsöndijért házhoz szállit minden ont érdeklő müvet.

A huszita magyarok Nagy Lajos halála után fél századdal nagyon elszaporodtak s nemcsak a vallás, hanem a társadalom újjáalakitására is törekedtek. Marchia Jakab ferencrendi szerzetes 53 ezret visszatéritett közülük s nekik köszönhető, hogy a nép a forrongás tetőpontján is olyan higgadtan és józanul gondolkodott, amihez foghatót az európai parasztmozgalmakban egyáltalán nem találunk. Marchia Jakabot a kath. egyház 1726-ban a szentek sorába emelte.

Olcsó tavaszi vásár kezdődött a Lenczkalapüzemben, I. Krisztina körút 85. alatt. Kiváló minőségü magyar, osztrák és valódi Borsalino kalapok a legméltányosabb árakon kaphatók.

LORGNONOK Zibrinyinél I., Attila utca 8

A Pénzintézeti Központ április 28-án tartja 17. rendes közgyűlését. A zárszámadás 27.49 millió pengőt kitevő A, és B, sorozatu üzletrészjegytőke mellett 1,548.827 pengő. A kamatbevételek összege 12,438.732 P, amelyhez még 822.016 P különféle bevétel járul, a kamatokért kiadott összeg pedig 7,550.277 pengő. A személyi rezsi összege mindössze 3.62 millió P volt. A váltótárcaállomány értéke 168.3 millió pengő, az adósok tétele 76.3 millió pengő. Ezel szemben folyószámlán követelnek a P. K. tagok 31.9 millió pengőt, a hitelezők követelése 85.05 millió pengő, a visszleszámitolt váltótárcaállomány 116.2 millió pengő.

Az Angol-Magyar Bank igazgatósága a közgyűlés után több érdemes főtisztviselőjét részesitette a megérdemelt előléptetésben. Ügyvezető-igazgató lett Komlós Pál, helyettes ügyvezető-igazgató Dallos Rezső, igazgató Fleissig József és dr. Radó Gyula, aligazgató Forgács Jenő, Gerő Andor és Somló Ede, fiókigazgató Berend Oszkár, cégvezető dr. Barta Sándor, Borsodi Ödön, Gergely Arnold, Barna Imre, dr. Lukács János és Székely Sándor, helyettes-fiókigazgató Weber Ernő és titkár Rudas Pál.

Tavaszi különleges modelljeink megérkeztek!
DIÓSI CIPŐSZALON
VI. Teréz-körut 1/B.
Cimre ügyelni!

Kérek — kérdem, veszekszem

Tisztelem, mint ahogy tisztelik turáni őseink a csobogó, zuhogó vizek forrását, a hideget, a meleget, a forrót, a gázost, az öröktüzüt. Energiát látok benne. Talán más is. A hegyi forrás tövében sokszor ott van a kis malom. Szép, amikor méltóságos lassusággal forgó kerekén megtörik a forrás habzó vize: az Erő!

Meleg források mellett, okos emberek fürdőt csináltak. A forróvizek mindig gyógyhelyek voltak. A hideg dilluviumban az ős ember már megtelepedett partjaikon és ott melegedett.

Kulturember, — ha elég forró a forrásvize — füti vele a fürdőjét, a házát. Ebben mi is járunk elől. A Szent Lukács fürdőben 13 éve fütenek az egyik forrás vizével Becsey Antal tanácsára és amióta Szolnokon, Debrecenben felszinre csalogatta Pávai Vajna, nemcsak gyógyul benne a magyar, de van olyan kulturnemzet, hogy füti is vele a fürdőjét, a házát.

Hátha még földgázt is hoz magával a viz, mint ott? Ezt most már csak Karcagon eresztik a levegőbe, de ott Jókai Mórt is megbuktatták! Ahol Jókai nem volt jó képviselőnek, nem csoda, ha a forró sósjódos viz sem hajt hasznot, csak bajt csinál, mert ott a száritott trágya az energiaforrás és fűtőanyag, nem pedig a földgáz.

De Budapest, ahol már a rómaiak meleg forrásvizekben fürödtek, ahol a töröknek 16 fürdője volt és ma „fürdővárosnak" szeretnők tudni, mégis csak furcsa, hogy szokszor még iskolázott emberek is azt hiszik, hogy azért éktelenkedik a Rudasfürdő és a többi mellett is a füstokádó kémény, mert ugyancsak nagy tüz kell ahhoz, amig felforralják azt a sok fürdővizet.

Lépten-nyomon mutogatnunk kellene, hogy hol és milyen melegen buzog fel az Istenáldotta magyar földből az a rengeteg mennyiségü gyógyviz. Azt a helyet, ahol egy valóságos patak ömlik a hegyből Budán a Császárfürdő előtt, magas kőfal rejti el az érdeklődő szeme elől. Télen legalább a viz gőze megmássza ezt a falat és látjuk, de tavasztól késő őszig miből lássuk? ki tud róla?

A Döbrentei tér parkjában az idén télen gőzölgött az egyik uj forrás, de most most már honnan tudja a szegény kelenvölgyi, ha odavetődik, hogy ott meleg viz csobog az árokban s abban fürdik a tavi-rózsa? Sehol egy tábla, egy kis figyelmeztetés, sehol egy kis lépcső, ahol lemehetne és megtapinthatná az ujjával, hogy tényleg meleg az a viz?

Hányan tudják, hogy a városligeti Széchenyi fürdő kutja ott van a Milleniumi emlékműben Árpád vezér lova alatt Bizonyára az a ló sem tudja, hogy mit is néz olyan régóta! Senkinek sem jutott eszébe, hogy azokra a vaslapokra, amelyek elfedik a bejáratát, — rávésse,

A betegségek egész sora
így: az epekőbetegség és epehólyagbántalom, gyomorbajok, csalánkiütés, az asztma bizonyos esetei, vérpangás a hasban és különösen a májban, köszvény, vesemedence betegségek, alkati kövérség, stb. stb. eseteiben a
HUNYADI JÁNOS
keserüvíz biztosan megszünteti a székrekedést, szabályozza a bélműködést, azt nemre és korra való tekintet nélkül mindenki kiváló ereedménnyel használhatja. Az orvosok ezrei irják elő betegeiknek és a betegek tízezrei írnak róla elismerő nyilatkozatot.

Sürgősen menjen
NÉMETH BÉLÁ-HOZ
CIPŐT VENNI!
II., MÁRGIT-KÖRUT 56.

TAVASZI KALAP UJDONSÁGOK!
BUDAIAK
NAGY FERENC
KALAPOSNÁL
VII., MUZEUM-KÖRUT 2.
vagy
VII., ERZSÉBET-KÖRUT 27.
vegyetek
KALAPOT
mert ő is BUDAI!

Mindennemü ÉPITÉST, ÁTALAKITÁST, TATAROZÁST szolid kivitelben a LEGKEDVEZŐBBEN vállal
„TÖMÖR" ÉPITÉSI VÁLLALAT
Ügyvezető BEREY LAJOS épitőmester. II. ZSIGMOND-U. 14. Tel. 526-74
Költségvetés és felvilágositás dijtalanul. LÁB kölcsönt és adóvisszatérítést elintézzük.

hogy ez az a hely, amelyért néhai való jó Zsigmondy Vilmosunk annyit kinlódott s annyit kinozták kortársai.

A Gellérthegy tövében a „Mátyás forrás" sem tudja mutatni, hogy ő forró és nem hideg, mert szépen bár, de vastag üveglapokkal fedték el, mintha mondanák, mindent a szemnek, semmit a kéznek! Pedig a Gellérthegy sziklain elférne egy-egy tábla, amelyik figyelmeztetne, hogy az üveg alatt látható vizet, nem a kazánház kéménye mellett forrósitják, hanem ilyen-olyan melegen jön egyenesen Pest alól s ezt árulják „Harmatviz"-nek és nem a Duna szürt vizét.

Nem hiszem, hogy különös csődületet okozna, ha a Gellértfürdő előtt a járdán szép reklámlap figyelmeztetne — amint ma divat — arra, hogy alattunk néhány emeletnyi mélyen lévő barlangból buzog fel a Gellértfürdő hires gyógyvize! Lépcső vezet le oda, megtekinthető.

Ha már benne vagyunk, engedtessék meg nekem, hogy megkérdezzem azt is, vajjon mi az oka, hogy 1928 óta minden évben készülünk furni egy második városligeti kutat — legalább is igy jelentik az ujságok — de azért még e nyáron is melegitett vizben fognak strandolni a Városligetben?

Azt meg sem kérdezem, hogy miért nem csinálnak Pest-Budán — ahol nincsen még — néhány ujabb természetes forróvizü fürdőt, mert lehetne csinálni, hiszen tudjuk már, — a neves geologusok — közöttük Pávai Vajna Ferenc is — megállapitottották — hogy hol vannak még olyan helyek Pesten, mint a városligeti kut helye s a budai hegyekben annyira ismerjük a régi hőforrások nyomait, hogy akárki utánuk furhat a hegyek alá.

Azt azonban mégis csak teljes tisztelettel megkérdezem, hogy mi lett azzal a beadvánnyal, amelyben az egyik szakember arra vállalkozott, hogy az Árpádforrás, Császárfürdői őstó, a Római-fürdő kevert langyos vizét hőforrásokra és jó, hideg ivóvizre választja szét? Miért nem csinálunk igy még néhány uj gyógyforrást s miért nem látjuk el a Táborhegy vizrezervoárját az Árpád-forrás hidegre szétválasztott vizével, amikor az közelebb van, mint Káposztásmegyer? Miért nem keressük meg a budai hegyek karsztvizét, ugy ahogy arra ez a mérnök olcsón vállalkoznék, amikor Tatabányán és Rudnabányán már ezt is megcsinálták, s hogy milyen borzalmas sok van ilyen vizekből itt, a hegyekben, azt minden Buda-Esztergom közötti szénbányász tanusitja, mégha „laikus" is a hydrologiában.

Vajjon meddig kellene kérnem, hogy erre a sok miértre kielégitő feleletet kapjak, és várjak addig, amig legalább ezeket megcsinálják és Budapest tényleg gyógyvizü fürdőváros lesz, ahol mindenkit megtanitottunk arra, hogy budai forrásainkat ott lenn az Alföld alatt füti a föld melege, — és ahol minden városrészben más-más gyógyfürdő vár — hiv helybelit és idegent, ahol a szállodákban s a magánházakban természetes meleg gyógyviz csurog a fürdőkádba, ha már előbb végig fütötte a lakásunkat és lehütjük, üditjük magunkat a Dunáig lenyuló budai hegyek fakadó, önmagát kináló kristályvizével?

Dubonai Pál.

Magyar szivekről

Motto: „Nem lett volna szerencsés, de a szerencsétlenség segitette. (Orosz közmondás.)

Ismerek egy indus mondát, ami arról szól, — hogy a világok megteremtője az embereknek egy csillogó kristálygömböt ajándékozott és ha valaki — élete és eljövendő sorsa felett elkeseredve, — alázatos szivvel e tükröző kristály elé térdelt ugy ennek csodálatos lapjain, az elmult és eljövendő események képei jelentek meg, ami megenyhitette a nyugtalankodót és kibékitette elkerülhetetlen sorsával. A kristálygolyót őrző templom papjai természetesen nagy tiszteletet és kiváltságos életmódot nyertek a néptől, aminek hire terjedt messze vidéken. És mert az emberi gyarlóság az első emberrel együtt született, — a messze vidékek papjai irigységgel az ő szivükben, elhatározták, hogy akármi áron is, de megszerzik az emberi lelkeknek ama csodálatos megnyugtatóját és hogy ezt a bünt erénnyé változtassák át, apró darabkákra törve azt, széjjelszórták az egész világon.

Eddig van a monda. És én most azt hiszem, hogy az a történet talán igaz is lehetett, mert ugy érzem, hogy az Isten jóakaratába vetett hit is egy kicsiny eltévedt darabkája ennek a lelkeket megnyugtató csodatevő kristálynak. Érzem pedig ezt a saját életemnek mindig a jó és a rossz végletei közt hullámzó törvényszerüségében.

Miben találhatnék én megnyugvást a magam és szerencsétlen nemzetem sorsán gondolkozva, ha nem abban, hogy mindennek igy kellett lennie, amint lett és kell, hogy egymásután következzék a még eddig ismeretlen napok és esztendők eseményeinek sorozata. Nincs erő ellenállni, rommá kell omlani a sok pótolhatatlan drága értéknek és elkövetkezni a sok emberáldozatnak, hogy uj, szebb, jobb, igazabb világ épülhessen a régi helyén.

Itt a magyarságnak ebben a csendes, Oblomovian passziv, szinte kábult álomba dermedt fészkébe rá kellett erre jönnöm, — hiszen napról-napra jobban kell éreznem, hogy voltaképen ez a látszólag mozdulatlan valami az a feltartóztathatatlan erő, ami egy nemzet életét tovább plántálja, mint ahogy Madách elgondolásában a láthatatlan és szinte érezhetetlen szellő világokat vagy inkább világokat jelentő alkotásokat a porba temet, de a porba temetett királyi sirboltok helyén beduinsátrak támadnak és a sakály üvölt. És hát a nagy Cosmos együttesében nem több-e még a sakálüvöltés is, mint a fejedelmi sirboltok halálos csöndje? Mint forgószél sodorta tehetetlen porszem, ugy indultam el én is a D o n folyó mellől Krisztus keresztjét hordozva vér és könny tengerén át. Görögország, Törökország, Bulgária, Franciaország mind csak egy-egy állomása a kergető végzetnek És végre B u d a p e s t!

Itt már egy kissé lecsendesedett a partjain tul kiáradt orosz tenger hullámverése, itt már egy kis Oroszország várt. Szerencsétlen hazájuk sorsáért aggódó és helyzetük jobbrafordulásáért imádkozó szerencsétlen hiveim körében, ahol papi hivatásomat folytatva a régi énem árnyék életét éltem négy esztendeig.

Csodáltam a csodálatos szépségekkel gazdagon megáldott magyar fővárost. — de hiszen Konstantinápoly is szép a Boszporus parti fehér kőcsipkeként ragyogó palotáival. Térdeltem a Bazilika pazar pompáju boltivei alatt, de Istenhez emelkedő nyugtalan lelkem vérkönnyeket hullató néma sirását éppen olyan jól ismerte már az Aja Sophia márványpadlózata, — mint a Notre Dame misztikus félhomálya; hiszen a megváltás himnuszának ugyanaz e szinfoniája csendül az Isten házában mindenütt a hivő lélek felé. Gyönyörködtem az Operaház pompás nivóju előadásaiban, hiszen csak a jól ismert zenei hangokon át birtam csak megérteni akkor a magyar szinházat; — de hát Istenem, az Opera Párisban is ugyanaz. Még a közönség is mintha egyenruhát viselne, észre sem vettem, hogy egy uj országban vagyok. Nem értettem a nyelvet, nem érdekeltek erősebben az emberek. Ember-ember gondoltam és éltem idegen országban idegenül.

De az Isteni kéz, mely Életünket kormányozza, uj lapra forditott létünk könyvében és most már igazán sok mindentől kellett elszakadnom, ami az eddigi életemet jelentette és — kezdődött minden elölről.

Óh, milyen élénken emlékszem még a fogcsikorgató, reszkető, lázas fájdalomra, amint futott velem a vonat a karczagi, kisujszállási, kunsági pusztákon át a félelmes, ismeretlen cél felé. Óh, hogy emlékszem még az első töredezett és sirnivalóan magyar szavaim izére. Szinte látom saját magamat, amint kutató szemmel félve tekintek beszélő társam arcára, vajjon megérti-e, amit megérteni akarok és emlékszem a boldog szivdobbanásokra, amikor végre ha dadogón, ha elgondolkodón is, de végre barátaim beszédét megérthettem és a közös beszélgetésbe belekapcsolódhattam. Milyen csodálatos uj világba jutottam itt. Megnyiltak előttem a becsületes, nemes és jóindulatu magyar szivek. Az elnéző jóságnak, a segiteni kész türelmes szeretetnek olyan példáit láttam itt, amiben már szinte nem is mertem hinni, annyira nem e világból való volt, annyira emberfölöttien emberi. És a könyvek, sok vergődő álmatlan éjszakáim társaim: Gárdonyi, Petőfi, Jókai. Az első silabizáló mondatoktól a végső megértésig az a hosszuhosszu keserves ut, — de végre megnyilt az ajtó és én az Ezeregyéjszaka kincsei közé jutottam. Mennyi öröm várt itt reám és mennyi szégyenkezés. Öröm az uj, meg uj szépségek felfedezése fölött és szégyenkezés, hogy ime én már egy hosszu életet átéltem és sejtelmem sem volt róla, hogy mi a magyarság, a magyar ég, a magyar sziv, — csupa gyönyörű csoda!

A magyar Jókai és az orosz Dosztojevszkij irodalmilag két ellenkező pólus, de a jövendőmondásban, az eleve elrendeltség megérzésében és megirásában mind a kettő azonos egy. A mi privilégiumokkal elhalmozott büszke, dacos lovon élő kozákjaink (talán a magyar kazárok, kozárok utódai?) és ez a harcos, ősöktől jussolt ősi földön élő hajduság nem azonosak-e, nem rokonvérüek-e?!

És nem egy-e a fajtánk sorsa is, megtépetten, leszegényedve és megalázva, széjjelszórva a nagyvilágban, — magyarok és kozákok?!

Most egy régi nemesi kuria vendégszerető fedele alatt élek, ahol a nemzetes ősök járása-kelése, vidám magyar barátkozása, meditáló tünődése él a kongó folyósók misztikus homályában. Milyen jó itt a lelkem emlékeit idéző kristályban kivetiteni az elmult esztendők képeit és alázatosan belenyugodni a lassan lepergő órák kikerülhetetlen, eljövendő eseményeinek átélésébe.

Már nem fáj semmi, már nem félek semmitől, mindig arra gondolok, milyen keserves volt ideérkezni és milyen könnyű lett itt otthont találni.

Tiszta szívvel és felemelt homlokkal várom most, hogy mit hoznak a holnapok, mert hiszem, hogy a magyarok önzetlen jóságába, egyenes és őszinte voltába, igazságszeretetébe vetett hitemet már többé soha senki el nem veheti. Ez nékem elmondhatatlan nagy életérték. nagy-nagy szerencse. Olyan nagy érték, amiért érdemes volt a Dontól a Dunáig — sokszor éhezve, sokszor fázva — vándorolni.

Olyan kinos ez, olyan szerencse, ami sok nyugtalan napot, sok álmatlan éjszakát megér. De én ehhez a szerencséhez, hogy megtanulhassam a magyar nyelvet, megismerhessem a magyarságot, a magyar szíveket; ehhez a szerencséhez, mondom, sohasem juthattam volna, ha a szerencsétlenség nem segít... De jött, áthullámzott az életem esztendőin mindenféle formában. Próbára tette minden testi, lelki erőmet és végre is legyőztem, mert szerencséssé lettem általa, — hiszen újra és még erősebben hiszek az emberi jóságban, önzetlenségben, hazaszeretetben, világmegujulásban, — és ezzel a hittel most már még bátrabban és minden áldozatra készen haladhatok a keserüségeket elfeledtető, minden nyomoruságot átvilágitó örökcélok felé. Oh, bár jönne el valamikor az az idő, hogy így, ilyen igaz szívvel ismernék fel egymást a világ minden népei és szeretnék egymást emberi nagyságuk és emberi nyomoruságuk közös átérzésével így, ilyen őszintén, mint ahogy most én — az orosz puszták fia — gondolatban magamhoz ölelek minden igaz magyar szivet.

Hajdunánás, 1934. esztendőben.

Popoff Mihály főesperes.

*)Ezt az érdekes, megható irást a d o n i k o z á k eredetű, volt oroszországi nagybirtokos P o p o f f Mihály egykori orosz cári tábori főesperes irta, aki hontalanságában, adott tehetségével szóval, mint irásban teljesen megtanulta édes magyar nyelvünket. Ez a gyönyörü irás egyben b i z o n y s á g n a k is beválik az orosz nép egyrészével való ős-turáni kapcsolatainkról, P o p o f f főesperes lelkéből és leveléből szintehogy egy emelkedett magyar elme fényességei ragyognak felénk. (Szerk.)

RÓMAI FÜRDŐ
ÓBUDA — AKVINKUM Késő őszig
Kitünő konyha. — A források napi hozama **160.000 hektoliter rádioaktiv thermálvíz**
A szentendrei HÉV vasútnak a MFTR hajóknak és az UJPESTI átkelő propellernek állomása

Közgazdaság

A Magyar Általános Kőszénbánya Részvénytársulat igazgatósága folyó hó 11-én tartott ülésében megállapitotta az 1933-iki üzletév mérlegét, amely a szokásos leirások után 3.268.430.32 (1932-ben 4.672.508.85 P.) tiszta nyereséggel zárul. Az igazgatóság április 28-ára hivja egybe a rendes évi közgyűlést, amelynek inditványozni fogja, hogy az 1933. üzletévre — a tartalékok és alapok dotálása után — részvényenkint tiz (tavaly 14) pengő osztalék állapittassék meg.

Az Angol-Magyar Bank részvényeseinek április 7-én Fleissig Sándor alelnök elnöklésével tartott 43. évi rendes közgyűlése jóváhagyta az 1933. üzletév mérlegét, mely a már közölt jelentékeny rendkivüli leirások után 1,143.618.11 P tiszta nyereséggel zárul. E nyereségre nézve a közgyűlés helyeslően magáévá tette az igazgatóság ama javaslatát, mely szerint — figyelemmel a még mindig tartó világgazdasági válságra — a fenti nyereség teljes összege az előző évhez hasonlóan az intézet saját erejének növelésére fordittassék. Ennek megfelelően a közgyűlés elhatározta, hogy a fenti összegből a rendes tartalékalap gyarapitására 100.000 P, különféle tartalékolásokra 300.000 P és a nyug- és kegydijalapok dotálására 300.000 P fordittassék, a fennmaradó 243.618.11 P pedig az 1934. üzletév számlájára vitessék át. A közgyűlésen bejelentés történt arra nézve, hogy Károlyi Imre gróf, az igazgatóságnak több mint két évtizeden át volt elnöke, hivatkozással arra, hogy megrongált egészségi állapota miatt ujabban az év tulnyomó részét a fővárostól távol, birtokán tölti, mely körülmény őt az elnöki funkcióknak a tőle megszokott módon való további ellátásában akadályozza, állásáról lemondott. A közgyűlés ezt a lemondást, az elnök érdemeinek elismerésével és az értékes szolgálataiért való hála kifejezésével, őszinte sajnálattal vette tudomásul.

ESTÉNKINT
EUGEN STEPAT
a rádióból közismert
OROSZ ZENEKARÁVAL
hangversenyez a
SZEIFFERT KÁVÉHÁZBAN

Ön is nehezen keresi kenyerét
holott könnyen hozzájuthat
Rátkai péknél!
Rátkai-féle elsőrendü házi kenyér mélyen leszállitott árban. Kapható Budán minden jobb füszerüzletben. Főüzlet és üzem: Retek-utca 4.
Telefon: 532-79. Telefon: 532-79.

DOTTERWEICH ANTAL
KÁLYHÁS MESTER
BUDAPEST, II., BATTHYÁNY U. 2.
Telefon: 55—6—74.

Beraktároz
BUTORT ZONGORÁT SZŐNYEGET
II., MARGIT KÖRUT 50—52. fr. 1.
Butor-Beraktározó Vállalat.

Régi patinás kávéház
ÓBUDÁNA
Bródy
III. ker., Szentlélek ucca 3. szám.
Mindennap reggelig nyitva. — Egész éjjel friss vacsora, HALÁSZLÉ. —
URAL orosz zene és ifj. Rigó Jancsi

SVÁBHEGYI SZANATORIUM
Ideális magaslati gyógyhely. Ideális diétás ellátás. Mérsékelt pausal árak
KURA, SPORT, SZORAKOZÁS

IGYUNK HARMAT VIZET
Megrendelhető a székesfővárosi Ásványvízüzemnél, I, Gellért rakpart 1. Tel.: 53-0-03.

A BELLEVUEBEN RAFFAY ERZSI

Budai Általános Takarékpénztár
Részvénytársaság
Budán, II., Fő ucca 9.
Elfogad kamatoztatásra takarék- és folyószámlabetéteket.
Lekötött betétek után megállapodás szerint magas kamatot térítünk.
Akár venni, akár eladni óhajt ingatlant, forduljon bizalommal újonnan bevezetett ingatlan osztályunkhoz
Mindennemű bank- és takarékpénztári ügyben készséggel állunk rendelkezésére.
Safe deposit

Mibe fektessem tőkémet
hogy értékállóságát, jó jövedelmét biztositsam? E kérdésre adnak szakszerű választ ismertetőink, melyeket díjtalanul küldünk meg.
Ismertetjük a Kelenhegyi út 24—26 sz. (Mányoki út 7. sz.), tőkebefektetésre kiválóan alkalmas, ideálisan fekvő, legszolidabb kivitelű, a legelőkelőbb villanegyedben fekvő — hegymászás nélkül megközelithető —, mindössze hatlakásos „PARK-OTTHON" társasvillánkat. Nagy saját kertrészek, tetőterrasz, délifekvésű loggiák és szobák, csodás körkilátás. Kapható még pár 4 szobás pazar beosztású nagyméretű öröklakrész. Bérbeadás esetén 7—8% tiszta jövedelem. Májusi beköltözés. Mészöly u. 5. sz. április végén beköltözhető társasvillánkban még kapható 1 két- és 1 háromszobás lakrész 30 éves adómentesség!
A BALATONI RIVIERÁT:
Lovas, Csopak remekszép partvidékén, előnyös telekszerzés. A kristálytiszta vizű Balatonfürdőnk, kapcsolatban a kitünő szénsavas gyógyforrásokkal, életerőnket fokozza, gyomor-, stb. bajokban egyedülálló gyógyhatást eredményezi! Forráskutak, olcsó fixáru építkezés, élelmezés, 200 négyszögöles telkek már 4 P-től kedvező fizetési feltételekkel kaphatók. Páratlan értékemelkedési lehetőség! Vasárnaponkinti, májustól kezdődőleg állandó helyszini bemutatás a csopaki vasútállomásnál. Díjtalan illusztrált ismertető!
„CENTRUM"
Házépítő- és Ingatlanvállalat, m. sz.
Horthy Miklós út 15. Tel.: 69-3-01.
Óvakodjunk a légvárépitőktől!
Ingatlanvétel előtt csak megbizható, komoly megalapozottságu cégekhez forduljunk!

Óbuda-Ujlaki Takarékpénztár
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, III. LAJOS UTCA 148
Telefon: 62—4—57
Betéteket elfogad könyvecskékre és folyószámlára a legnagyobb kamatozás mellett.
Kölcsönket folyósit váltóra, folyószámlára, értékpapirokra a legelőnyösebb feltételek mellett

MENCZER
tisztitó cég mindenféle ruhának fénytelenitését 1 évi jótállással vállalja
Központ:
II., Zsigmond-u. 18. Tel.: 52-0-42.
FIÓKOK:
I., Győző-utca 5. (Pálya-utca sarok) Telefon: 54-9-71.
I., Attila-utca 51. (Bellevue mellett)
II., Török-utca 10. (Irgalmasoknál)
IV., Váci-utca 36. (Duna-u. oldalon)
V., Lipót-körut 21. Telefon: 16-3-68.

CIMFESTŐ
Első budai, legrégibb cimtáblafestőazet
VÁLI GÁBOR, II, Iskola ucca 16.
Alapittatott: 1895.

HÁZ
Pasaréti úton autóbusz végállomásnál egy 3 és egy 8 szobás villa eladó.

LAKÁS
Rózsadombon 3, 4, és 5 szobás modern lakás, 5 percnyire a Margithidtól olcsón kiadó. Autóbusz állomás. Tel.: 53—4—69.
Ménesi úton épülő társasvillában elkülönített két szoba hallos, azonkivül egy- és háromszobás öröklakások kaphatók. A lakások ára kerttel, mosó-, szárító-, és vasalóhelyiséggel, közművekkel, nagyméretű, levegős szobákkal a legminimálisabb: 2 szoba, hallos lakás 15 ezer P. Ugyanitt egy hasonló helyiségekkel épitendő családi ház 30 ezer pengővel többe kerül! Bővebbet: Telefon: 52—3—71.
2—3—4—5 szobás hallos öröklakások luxus kivitelben, központi fűtés, melegvízellátással az Attila utca 95—99. számú társasházban olcsón eladók, esetleg bérbeadók. Közelebbit: Stilus épitő rt. irodájában, I. Attila utca 95. Telefon: 35—8—36.
Főlépcsőházi bejárattal 1—2—3—4—5 szobás legmodernebb lakás Budapest legegészségesebb helyén kiadó. Bővebbet telefonon 52—7—80.
1 szobás garcon és **3 szobás** hallos, erkélyes, Vérmezőre néző, gyönyörű modern lakás azonnalra kiadó. Érdeklődés a házfelügyelőnél, I. Lógodi utca 63., vagy telefonon: 35—0—35.
1 szobás, hálófülkés, komplett LUXUS lakás, Vérmezőre nyiló erkéllyel, központi melegvizfűtéssel május 1.-re kiadó. Bővebbet: I. Lógodi u. 60. Telefon: 35—0—35.
Krisztinavárosban zaj és pormentes, napsütéses hegyilevegőjü 2 szobás és 3—4 szobás hallos, erkélyes összkomfortos úri lakások azonnal kiadók. Gyönyörű kilátással a budai hegyoldalra. 61-es villamos,- 4-es autóbuszmegállóknál közvetlenül. Győri út 24. Telefon: 53—4—20.
Épülő modern bérházban luxuskivitelű, 2 szoba hallos és 1 szoba hálófülkés lakások november 1-ére kiadók. Széll Kálmán tér mellett, Káplár u. 7. Érdeklődés a helyszínen.

TELEK
Nagybányai-út 75. sz. kettéosztható 830 öles gyönyörű villatelek eladó. Telefon: 53—4—69.
Rózsadombon, Törökvész út 79. közműves, 263 öles telek olcsón eladó. Cím: a kiadóban.
160 négyszögöles telek a Pasaréti út legelején, déli fekvésű, 14.000 P-ért sürgősen eladó. Tulajdonos telefonja: 85-3-54
Olcsó áron eladó a Rózsadombon, Törökvész úton, 263 öles közműves telek. Cím a kiadóhivatalban. Telefon: 50-2-96.

A világhirü Szekszárdit
méri az ottani borvidék állami ellenőrzés alatt álló Pinceszövetkezetének hangulatos pincéje
VIII., József u. 19.
Budaiaknak ötliteres rendelést díjtalanul hazaszállit.
Poharazás
Sötét kadarka lt. 60 f.
Asztali fehér lt. 70 f.
Bikavér literje 90 fill.
Ürmös literje 1.40 fill.
A TESZ. nagydiját és aranyérmét nyerte el.
Minden budai polgárt szivesen lát
Fekete Sándor üzletvezető.
TELEFON: 32—0—63

WC FÜRDŐKÁD, kályha, mosdó stb. szabott áron
HUBERT, Liszt Ferenc tér 4.
Telefon: 22—3—67.

KIRÁLY FÜRDŐ
Épitette 1556-ban KARA MUSZTAFA budai basa.
Budán, II., Fő ucca 84. sz.
45 fokos szénsavas nátront, szénsavas meszet, szénsavas klórnátriumot, magnéziumot tartalmazó
hévviz köszvény, csúz, bőr- és csontbetegségek, fémmérgezés, máj-, epe-, méh-, húgyhólyagbántalmak, gyomorhurut és alhasi pangás ellen.
Kádfürdők: egész napon át.
Gőzfürdők: férfiaknak reggel 5—1, nőknek hétköznap d. u. 2-7.- Ivókúra

Laptulajdonos: VIRAÁG ÉS TARSA
Felelős szerkesztő: Viraág Béla.
Kiadásért felel: Viraág Béla.

Neufeld Zoltán (Pannonia) nyomda Budapest, VII., Rombach-u. 8. Tel. 42-3-09

XXXI. évf. 1165. sz.

ELŐFIZETÉS
Egy évre . . 24.— P
Negyed évre . 6.— P
Egyes szám 40 f.
Egyesületek, amelyek nek hivatalos lapja, tagjai *féláron* kapják

Budai Napló

1934. április 23.

HIRDETÉSEK
Egy hasáb széles, 1 mm. magas sor egyszeri közlésnél 30 fill. Szövegsor ára 2 P. Ismertető közlemények megállapodás szerint.
A hirdetés dija mindenkor előre fizetendő.
Állandó hirdetőknek nagy kedvezmény

Buda érdekeit a várospolitika, közélet, közgazdaság, társadalom és művészet terén szolgáló ujság

FELELŐS SZERKESZTŐ:
VIRAÁG BÉLA

Szerkesztőség és kiadóhivatal: II, Batthyány u. 63.
Telefon: 50-2-96. Hivatalos órák: délután 4—6-ig.

A forditott város

Unalmas már, hogy állandóan rá kell mutatnunk azokra a fonákságokra, amelyek valami különös rejtelmes uton-módon minden természetes rendet igyekeznek fejtetőre állitani.

Ki tudja hányadszor mutatunk rá, hogy a „fürdőváros" fogalma is mily zavaros elképzelésben él. A közönség körében is mesterségesen azt a tudatot keltették fel, hogy a fürdőváros tényleg egy uj városrész, amelyről külsőleg is lerí, hogy — ime — ez a fürdőváros! Valami különös épület tömbnek, vagy csoportnak véli a nagyközönség, amit most fognak fölépiteni. Igaz, hogy senkinek sincs, de nem is lehet fogalma, hogy miféle épitkezés lehet az, amiből fürdőváros lesz.

Nem győzzük hangoztatni, hogy a fürdőváros csak *elméleti* fogalom és azt jelenti, hogy lehetővé kell tenni a betegnek azt, hogy saját anyagi viszonyaihoz mérten a legmesszebb menő módon használhassa ki a meglévő gyógytényezőt.

Azt jelenti: — Budán lehetővé kell tenni a legszegényebb embernek is, ha beteg, hogy csodálatos erejü gyógyforrásainkat olcsón, a lehető legnagyobb kényelemben és a város által e célra rendelt segédeszközök igénybevételével — használhassa fel egészsége helyreállitására.

Mi az, hogy fürdőváros?

A gyógyforrások közvetlen környéke, ami Budán adva volna, a szépséges Dunaparton, — a Gellért fürdőtől kezdve a Rudas, a Rácz, a Király, a Lukács és a Császár fürdő közötti részen.

Ez a világ leggyönyörübb fürdővárosa és készen is van. Ezt már nem kell fölépiteni. Csak pótolni kell és mostani fonákságait kell jóvátenni.

Harminc éve sürgetjük a Dunapart rendezését a Lukács- és Császár-fürdők előtt. Alig kerül valami kis költségbe. Sürgetjük a Margit rakpart rettenetes aszfalt sivatagjának virágos sétánnyá való átalakitását. Költséges munka, de kár volt annak idején a pénzt arra pazarolni, hogy ezt az aszfalt sivatagot megteremtsék. A villamos vasutat ezen a gyógyrakparton végleg be kell szüntetni, vagy az alsó rész fölé helyezni, ami nem valami diszes megoldás. Itt csak autóbuszok járhatnak, még pedig kimondottan — *gyógyautóbuszok*. Hatalmas nagy kocsik, amelyeket a nehezen járó betegek használhatnák s amelyek csak a Gellért és Császárfürdő között közlekednek.

A Margit sétány mentén majd fölépiti az élelmes vállalkozás azokat a gyógyszállókat, penziókat, szanatóriumokat, amelyekre szükség lesz akkor, amikor tényleg betegek jönnek Budára.

Csakhogy ezt fordítva képzelik sokan.

Azt a beteget, aki ezeket a dunaparti fürdőket akarja használni, galléron ragadja a fürdőváros „közege" és megmagyarázza neki, hogy a fürdőváros a Tabánon van és hiába tiltakozik szegény, hiába bizonyitja, hogy mankón járva, nem tud hegyre mászni, nincs pénze, hogy az ottani lakást megfizethesse és itt akar lakni a fürdője mellett, — nix nutz! — neki a Tabánra kell költöznie, ha — meg nem szökik.

Azután kirónak rá a vizumtól kezdve különféle birságokat, — — mert hogy Budára mert jönni és itt akarja a pénzét elkölteni.

Gyógy-központnak, hivják azt Kurhausnak, idegenek kaszinójának vagy bárminek, — szebbet-jobbat elképzelni sem lehet a budai Vigadónál.

Vagy vegye meg a város a Karátsonyi palotát. Pompás Kurhaus, fürdőközpont ez is. De akkor meg kell szereznie a fürdővárost pártfogoló miniszterek utján a Vérmezőt is. Ott páratlan szépségü Kur-parkot kell létesitenie, meleg tóval. Földfuró Pávai Vajna toronymagasságig szökő *geyzirt* fakasztana ott.

De mit épitenek akkor a Tabánra?

Villavárost, üdülőhelyet az indiai nábobok számára.

Igy vagyunk egy másik fürdőügyi tényezővel, amely már világszerte megteremtette Buda hirét: a keserüviz kutakkal.

Most magánkézen vannak és a tulajdonosok — jogosan — ugy igyekeznek azokból jövedelmet kicsiholni, ahogy lehet. Adják a palackját 1—2 pengőért — bárhol a világon. Ezzel ezek a nagyszerü vizek, amelyek magasan felette állanak az erőszakos karlsbadi vizeknek és a világ minden hashajtó, vértisztitó gyógyvize felett, — ezzel az 1—2 pengővel befejezték gazdasági szereplésüket, — éppen megforditva, mint ahogy azt Karlsbad csinálja, ahol ingyen adják a vizet, de oda kell utaznia a betegnek és ott hat hétig naponkint átlag 10—15—20 pengőt költenie. Azon keres a vasut, a szállodás, a vendéglős, a kávés, a kereskedő, a szinház, — százféle szolga, pincér, pucerájos és a többi és a többi. Amit 14 palack keserü viz elintéz és bejön a céghez 28 pengő, azért Karlsbad kivesz szépszerével a beteg zsebéből 6—700 pengőt, holott a vizet *ingyen* adja.

De hát hol vannak azok a keserüvizforrások, illetve kutak?

Fogadást ajánlok, hogy ezer pesti ember közül kettő — mond és ird: kettő — nem járt még azok környékén és nem tudja, hogy merre van az Őrmező, az örsödi völgy és a Dobogódomb.

Közel hozta volna ezeket Pesthez az uj boráros tér i dunahid, ha annak tengelyében *sugárut* épült volna, amit a szigoru Vargha műszaki főtanácsos is elfogadott és az Andrássy utnál mégegyszer oly hosszu sugárut felfutott volna a Dobogó dombra, amelyet a Boráros térről is látna a pesti ember.

Ezt a sugárutat is megtörték, nehogy a keserüvizek telepe valahogy gyakorlatilag is kihasználható gyógytényezővé válljon és mint ismert viz, mint már megalapozott *ivókura hely* — mérhetetlen hasznot hozzon ennek a városnak.

A mult hibáit tetézi a jelen.

No, majd a Tabán!

Dubonai Pál.

Legsürgősebb a kurkomisszió megalakitása

El sem képzelhető külföldön olyan jelentéktelen falu, ahova néhány idegen jár évente nyaralni, hogy ott a „kurkomiszszió" ne alakulna meg. Csak éppen talán Budapest az egyetlen város, amelynek 93 gyógyforrása van, világhirű, ivókurára alkalmas keserüvizei, ahol félszázad óta kisért a fürdőváros megteremtése, de

kurkomissziója nincsen.

Aki idegenből a kurkomisszionak cimez Budapestre levelet, az visszakapja azzal a cimkével: — cimzett ismeretlen! Ezt az állapotot talán az hozta, hogy a székesfőváros, mint legnagyobb érdekeltsége a budapesti gyógyforrásoknak szerényen várta, hogy ezt a kurkomissziót valami tudós testülete az orvosoknak, vagy a Tudományos Akadémia alakitják meg, holott már régen meg kellett volna ezt csinálni a Székesfővárosi Idegenforgalmi Hivatal révén.

Az egyetlen megoldás, hogy a gyógyfürdőket kezelő ügyosztály sürgős előterjesztést tesz a Tanácshoz a kurkomiszszió megalakitása ügyében, amelyet mi józan budai polgárok ugy képzelünk, hogy annak elnöki székébe ültetik Liber Endre dr. alpolgármestert. Ennek a gyógybizottságnak az ügyvezető alelnöke volna az ügyosztály vezetője Kovácsházy Vilmos, tagjai pedig a mindenkori pénzügyi tanácsnok, most Lamotte Károly, az elnöki ügyosztály vezetője: dorogi Farkas Ákos, továbbá Némethy Károly tanácsnok, a mindenkori tiszti főorvos, Zilahy Dezső az „Idegenforgalmi Hivatal" igazgatója, ezeken kivül még a Kereskedelmi Minisztérium kiküldöttje, — a közlekedés egyik vezérférfia, — mint tapasztalt szakember pedig Barsony Oszkár és a Budapest szépségét gondozó kertészeti igazgató. A bizottságot kiegészitené az ujságiró gárdának olyan tagja, aki elismert szakember és a szállodák képviselője.

Ha a városházán komolyan foglalkoznak a mérhetlen kincsü gyógyforrások kihasználásával és Budát fürdővárossá kivánják fejleszteni, amiben kételkedni senkinek sincs joga, akkor ez a gyógybizottság (kurkomisszió) már május havában megkezdheti működését.

Idegenforgalmi érdekesség a föld alatt

— Uj muzeum a budai várbástyában —

— Tábori Kornél terve —

Ezer esztendőnél több idő alatt érdekes emlékek gyültek össze azokban a földalatti katakombákban, elsősorban a budai Vár földalatti üregeiben, amelyekről „Budai katakombák" cimen rendkivül érdekes közleményeket talál az olvasó mai számunkban *Tábori* Kornél tollából, amelyek kapcsán ismét aktuálissá vált az idegenforgalom e kitünőségének egyik régi terve.

Ezeket a várbeli katakombákat föltétlenül hozzáférhetővé kell tenni, mégpedig olymódon, hogy azt különös nehézségek nélkül tekinthessék meg az idegenek, de egyben központot is kell ott teremteni muzeumszerü kiképzésben. Másfél évtizeddel ezelőtt már javasolta *Tábori* Kornél, hogy a Halászbástya belső helyiségeit ilyen muzeummá, főleg a régi *kövek-tárává* alakitsák át.

Ebben az esetben hozzá kell kapcsolni a Halászbástya belső helyiségeit is.

Ebben a muzeumban nyerjenek elhelyezést — igy inditványozta — mindazok az emlékek, amelyek a Várhegy történetére vonatkoznak, amennyiben nem az ujabban, ugyancsak a Várhegyen lévő „Hadtörténeti Muzeumban" kaptak helyet. Főként a törökkori emlékekre gondolunk ebben a kapcsolatban, amelyek részben a Nemzeti Muzeumban, kisrészben pedig a Fővárosi Muzeumban élnek árnyékéletet. Ha itt a Várhegy muzeumában *mindezt szervesen* felgyüjtenék, akkor ezzel — főként a Nyugatról hozzánk kerülő — idegenek számára uj, érdekes attrakciót teremthetünk: — gazdaságforgalmi szempontból Budapestre nézve annyiszor hangoztatott „Kelet Kapuja" kifejezésnek ujabb, szép tartalmat adhatunk, mert ezzel talán monumentális bizonyságát is szolgáltatnók annak, hogy Magyarország a történelmi mult folyamán mennyire ütköző, találkozó pontja volt a Keletnek és Nyugatnak.. A Várhegy épugy volt históriai tanuja Mátyás király olasz rinascimento-jának, mint az iszlám kultura 17. századi kivirágzásának.

Magában a katakomba fogalmában tagadhatatlanul rejlik valami titokzatosság, valami romantikum, ami a látogatót már eleve megkapja. De akik külföldön — (főként Párizs „gyomrára", a Róma-külvárosi őskeresztény katakombákra és az ugyancsak római Hadrianus-emlék belsejére célozunk — ilyen földalatti üregeket megjártak, megmondhatják, hogy az ilyen katakomba érdekessége önmagában hamarosan kimerül, ha nem kapcsolódik hozzá valamilyen kulturhistóriai érdekesség vagy muzeum. A legjellemzőbb és a budai Várhegyhez legközelebb álló példa rá a római Hadrianus-emlék (vagyis Angyalvár), amelynek belsejében kitünő érzékkel, Róma városának középkori kulturtörténeti emlékeiből állitottak egybe muzeumot 1911-ben. Azóta ez a gyüjtemény a látnivalókban amugy sem szegény Romának egyik legfőbb attrakciója.

Budavár visszavételének évfordulóján, 1936-ban ezek a katakombák és az ottani muzeum nagy hatásokat váltanának ki az itt megforduló idegenekben, de addig is meg kell jelölni a Bécsi kapu környékén, mégpedig az utca kövezetén Abdul Rahman utolsó *budai basa elestének helyét*. A szürke trachit kőzet között valami vörös kőzettel csillagot kellene kirakni esetleg valamiféle keleties disszel. Ez az évforduló egész Európát érdekli, mert hisz csak most lepleztük le a 200 spanyol vitéz emlékét, akik Buda bevételekor leltek itt hősi halált. A bástyabeli uj muzeum alig ha jár nagy költséggel s a muzeumnak valamely fiatal tudósa szivesen vállalná annak berendezését.

(V. B.)

Általános nyugtalanságot vált ki a székesfőváros polgársága körében, hogy az új, nagy hatáskörrel felruházott főpolgármesteri székbe, mint jelölt, oly sok név kerül forgalomba, köztük távol álló egyének nevei és természetesen olyanok is, akik minden főpolgármesteri válság alkalmával mesterséges úton igyekeznek előtérbe jutni. A főpolgármester egyike Magyarország legtöbbet jelentő méltóságainak, mert az ország lakosságának egy hatodát jelenti ez a város és éppen az irányadó, mértékadó egyéniségek zömét. A főváros adminisztrációja ennek a másfélmillió embernek (beleértve a „Nagybudapest" területén élőket) csaknem azt az adminisztrációt végzi, amit országos arányokban kilenc minisztérium a megmaradt vármegyék, összesen talán 40 törvényhatóság végez együttvéve. Ezt az adminisztrációt azonban sokkal szigorubb kritikával kiséri a város lakossága, mint az országos adminisztrációt és a nagy összpontositás révén komplikáltabb is, mint bármely más adminisztrativ intézmény. Kiváló képességü, de föltétlenül egy emberöltőt felölelő és ebben a szolgálatban töltött idő kell hozzá, hogy a vezetőnek kellő áttekintése legyen. Éppen ezért nehéz idegenből hozni új vezetőt és a kormány bölcsességére vall, hogy az eddig felszinre vetett, máskülönben elég jóhangzásu nevek ellenére, Budapest *belső adminisztrációjában* keresi azt az egyéniséget, aki az átmeneti idő nehézségeivel képes megbirkózni. Elfogulatlanul itélők véleménye szerint *Borvendég* Ferenc alpolgármester egyike azoknak, akik megfelelő tudással, tapasztalattal és képességgel rendelkeznek e nagy tisztség betöltésére, amit megnyugvással fogadna a nagyközönség már azért is, mert a tervezett reformok, igy a polgárság nagy érdekeinek megsértése nélkül vihetők keresztül.

Mi legyen Budapest uj neve?

A magyar metropolis nevének kérdése ma már széles körben képezi a megbeszélés és vita tárgyát, mert minden józan polgára ennek a városnak érzi, hogy addig szó sem lehet fürdővárosról, amig magában a város nevében is benne van a „pestis", — „dögvész", — németül „Peszt".

Nem hisszük, hogy ebben a városban élnének mérvadó helyen olyan egyének, akik a közmondásos Buda-nak ellenségei volnának, viszont igaz, hogy az a szó „pesti" valami uribb dolgot jelent, mint az a szó, hogy „budai", de magyar szempontból mégis csak Buda az érték és az a szó Buda, Kelet felé ugy hat, mint a harangszó.

Sok elismerésben volt részünk telefonon és alább adjuk azokat az irásokat, amelyek erre a kérdésre vonatkoznak.

Buda vagy Budavár

A „Budai Napló" legutóbbi száma megállapitotta, a magyar főváros neve lehet: Buda, Budavár vagy Budavára, de semmiesetre se maradjon Budapest.

A „Budavára" névtervezetnek Orosháza és Jánosháza nevekkel való összehasonlitása, illetve ezen nevek analógiájára való képezése azonban nem szerencsés és félreértésen alapszik. Amiért is a Budavára nevet már eleve el kell ejtenünk.

A Temesvár, Sárvár, Kolozsvár, Segesvár, Dombóvár, Marosvár (későbbi Csanád), Nádor-Fehérvár, stb. mintájára lehetne képezni a Budavár nevet.

A mult számban közzétett Pechavar név helyesen igy hangzik: Pesávár (Pesá-Vár), a „Vár" szó megfelel a magyar város szó jelentésének, ugy mint a perzsában az „Abad" szó. Pld. a következő indiai városnevek: Tenis-Vár, Katia-Vár, Segis-Vár, Buda-Vár, Ó-Város — Old-City, továbbá: Hajder-Abad, Ahmed-Abad, Sztalin-Abad, stb. A Budavár név (angolosan Budawar) egyben indiai név is, amint látjuk és jelentése Ó-Város, Öreg-Város. Sőt az urduban és gudsaráti nyelven beszélő népeknél van ilyen családnév is: Budavári, (angolosan irva Budawari) ennek jelentése: Budavári (Alt-Stadter), stb.

Mindezeknek a rendkivül érdekes hasonlatoknak dacára, amelyek a magyarságnak Indiában való ismertté tétele érdekében nagyszerüen felhasználhatók volnának, azt tanácsolom, hogy mégis kövessük a mozgalmat azon a vonalon, amelyen a Budai Napló segitségével olyan nagyszerüen nekiindult, továbbá tartsuk szem előtt a Budapest ellen felhozott sok érv közül azt az érvet is, hogy legyen fővárosunk neve minél rövidebb és minél könnyebben megjegyezhető. És ennek alapján Róma, Páris, Osló, Berlin, London fővárosnevek rövidségének mintájára egy név mellett maradhatunk csak meg és ez: Buda.

Budavár lehetne esetleg a mai Vár helyett az első kerület külön neve, mint ahogy a IV. kerület neve lehetne a mai Belváros helyett Pestváros.

A legdöntőbb érv továbbá az, hogy mi nem akarunk semmi ujat sem kreálni. „Budavár" név kétségtelenül uj lenne, hanem mi folytatni akarjuk a mult dicsőséges tradicióit és elő akarjuk készíteni, hogy a régi dicsőséges BUDA név a maga teljes dicsőségében ünnepelhesse egykoron a kétezeréves jubileumát, hirdetve a magyar nép és szellem nagyságát minden népeknek.

Széll Sándor.

Budai katakombák

Irta: TÁBORI KORNÉL.

— Rejtelmes vendég a Várpalotában —

Ijesztő furcsa hangok szürődtek ki egy holdtalan éjszaka a királyi palota istállójából. Horkantak a nemes paripák, I. Ferenc József hires lipizai lovai mind erősebben kezdtek dobogni és valami ismeretlen hangu vinnyogás tarkitotta a növekvő zajt.

Már pitymallott, amikor egy istállófiu be akart menni. De sohasem látott, titokzatos állat ugrott a mellének. A fiu halálos ijedtséggel csapta be az ajtót és felszaladt a felügyelőhöz. Szakadozva dadogta el kalandját, amire az inspektor fegyvert fogott és két embert is beparancsolt az istállóba. Nagy dorongokkal kikergették onnan az ismeretlen állatot. A felügyelő lelőtte és azután állapitották meg, hogy — *vidra*.

A király is érdeklődött iránta és kivitték Gödöllőre, ahol Ferenc József megtekintette és mivel ritka hatalmas példány volt, ki is tömette magának.

Honnan került ez a vidra az udvari istállóba? Öreg emberek csak suba alatt, halkan mesélték:

— Régi, titkos ut vezet föl a földalatti üregekből. Egyszer még

DÖRNER LÁSZLÓ
TENISZ SZAKOKTATÓ
II., FŐ-UTCA 51, I. EM. 1
TENISZ SZAKÜZLET
JAVÍTÓ MŰHELY
Legjobb magyar, olasz, francia, belga és angol ütők **P 16.-tól**
HUROZÁS — JAVITAS
A BUDAI NAPLÓ olvasói 5 százalék engedményben részesülnek.

merénylők is följuthatnak rajta, de legalább a budai tolvajok kitünő helyet találhatnak odalent.

Megindult a szigoru vizsgálat, de akkoriban semmi a nyilvánosság elé nem került. A hires és később öngyilkossá lett Bérczy rendőrtanácsos diszkrét nyomozásai közé tartozott ez is.

Nem irtak azután többet a budai rejtelmes barlangpincékről, amig a *Budai Napló* ujra föl nem vetette a témát.

Az áruló katonasapka

Utóbb történt, hogy a Tárnok-utca egyik igen előkelő háztulajdonosa — gróf Esterházy — panaszt tett a rendőrségen, hogy legértékesebb borait és egyéb holmiját ismeretlen tettesek alaposan megdézsmálták. Az óborokat pincéjében tartotta. Hasztalanul szimatoltak a detektivek, sokáig nem tudtak a zsiványok nyomára jutni. Végre néhány bátor ember jól fölfegyverkezve behatolt a házi pince alatti katakombába.

A félelmetes üregből folyosó vezetett tovább s itt egy katonasipkát találtak. Tanakodtak, aztán tovább hatoltak. Kiderült, hogy a földalatti folyosó a kaszárnyába vezet és a bakák ezt kifundálva, átjártak a háziur remek boráért és más elemózsiáiért.

Most aztán megértették Esterházy grófék, hogy néha csöndes éjszakákon miért hallatszanak olyan csodálatos „szellemhangok" a föld alól. A jókedvü bakák a tokaji bor hatása alatt danolásztak s a vastagfalu mély üregből, mint távoli „okkult" tompa moraj döbentette meg a vidám nóta a vén palota lakóit.

Ilyenféle tolvajlás nagynéha ma is előfordul. Közbiztonsági nézőpontok is követelték tehát, hogy rendet csináljanak a budai katakombákban, mert a budai vár alatt egy másik egészen csöndes városrész van. A katakombák titokzatos sora ez, amely több, mint tizezer méternyi hosszuságban vonul el, sokhelyt mélyen az öreg házak alatt.

A földalatti Buda titkai

Ilyen katakomba nincsen sehol a világon. A Róma környékén lévők, amelyekben a régi keresztények laktak és temetkeztek, nagyobb terjedelmüek, de kevésbbé mélyek. A budaiak két-, sőt háromemeletesek.

Némelyek szerint még az őskorban vájták az üregeket, amikor az ember gyakran a föld gyomrában talált menedéket a ragadozó állatok elől. Később a szükséghez képest fölhasználták és kibővitették az üregeket.

Mások szerint Buda lakosai a tatár, török hadak betöréseikor kerestek buvóhelyet pincéik alatt s utóbb a török hódoltság idején — meg is nagyitva azokat — a vár élelmi és védő eszközeit raktározták el az üregekben.

Kézzelfogható bizonyságokat az utóbbi föltevésre találtak, amikor a főváros mérnökeivel magam is bejártam ezeket a katakombákat. Akkor (1904. őszén) még sokkal többe lehetett bejutni, nem falaztak el annyit a hivatlan vendégek elől.

A Szent György tér 6. számú házának sziklapincéjében találtak egy befalazott követ, amelyet 1760-as évszám és fölötte J. M. S. P. betük vannak bevésve. Az Országház utca 4. számú ház üregében is van egy kőtábla befalazva. Ebben 1758-as szám körül bognárbalta, egy kerék és körző, valamint T. C. F. betük.

SZENT GELLÉRT
GYÓGYFÜRDŐ
Vizgyógyintézet,
Külön férfi és női osztály.
A legmodernebb berendezés.
Szakképzett személyzet.

Más házakban is találtak ilyen táblákat, amelyekről azt hiszik, hogy az üregek keletkezésének a korára vonatkoznak. A legrégibb évszám, amit *láttak:* 1667, de bizonyára van öregebb is.

Amikor Lotharingiai Károly Budavárát ostromolta, a törökök sok üreget, folyósót vájtak. Bennük laktak, öntöttek golyóbist. Török eredetre valló koponyát, fegyvert, ágyugolyót még nemrég is sokat találtak.

Nemcsak házak, hanem utcák és terek alatt is tömérdek üreg, folyósó húzódik végig. A sziklapincék a rendes házipincék alatt vannak és közülük sok átvezet idegen szomszéd pincék alá, sőt kútja is van, amelyet még a középkorban csináltak.

Séta a föld gyomrában

Körülbelül 1880-ig nem törődtek a katakombák veszedelmével. Akkor *Luka* György memorandumot adott be *Tisza* Kálmán miniszterelnökhöz és fölhívta a figyelmet némely veszedelemre. Sok huzavona után küldtek néhány mérnököt és kisebb óvóintézkedések történtek.

A mély üregekben, amelyeknek egy részét magam is végigjártam, regényes tapasztalatok is tárultak föl.

Az Országház utca 5. számú, akkor Országh-féle ház pincéjében például, negyvenkilenc lépcsőfokon lefelé haladva, nyugodt és tiszta víztükröt láttak. Fenekét egy három méternyi póznával nem érhették el. A vizen keskeny, de mindinkább szélesülő töltés vezetett át, amely halommá nőtte ki magát. A halomra érve, falat láttak, amelyen négyszögletes nyilás volt. Amikor ezen bevilágitottak, nagy bolthajtásos üreg tünt föl. Az üreg alján kis tó hullámzó vize csillogott s ezen néhol áttört a fenék fekete szine. A tó keleti részéből lépcsők emelkedtek, amelyek a *szomszédos 6-os számú házba vezettek.*

A Dísz tér 6. számú, akkor gróf *Karátsonyi* Guidó-féle ház alatt elöntött kutat találtak.

Az Uri utca 9. számú alatt roppantul mély pincében jártak, amely a bécsi kapunál levő nyilásig, — vasajtóig vezet. A pince bejárója el volt öntve.

A Tárnok utca 14. számú ház pincéjébe, veszedelmes lejáratánál fogva, nem lehetett behatolni. A ledobott égő szövétnek világánál látszott a víz, melyből bűzhödt levegő tódult föl.

A Tárnok utca 11. számú, *Esterházy*-féle ház alatt több sziklapince is van. Az egyik pince feneke be volt szakadva. Igy jöttek reá, hogy alatta harmadsorban is vannak üregek, amelyeknek kijárata a Várbástya falán látható ajtó.

A Tárnok utca 19. számú házban (később: Koronázó tér 1.) ötvenkilenc lépcső vezet le a pincébe. A pince a Szent Háromság térre húzódik, amely alatt hatalmas barlanggá öblösül. Közepén óriási szikla tartja a boltozatot. A pince déli oldalán befalazott rész látható.

Ezen keresztül vezetett egy út a Vizivárosba, a kapucinusokhoz, s egy másik a Krisztinavárosba. A befalazás mellett kis rés látható, amelyen három öl hosszú póznát nyujtottak le, anélkül, hogy az talajt ért volna. Utólag betömött átjáró vezetett innen a 24-es számú ház alá, ahonnan viszont a 26-os számú ház — *a régi városháza* — pincéjébe lehetett jutni.

Ördögök es kisérletek tanyája

Három évnél tovább tartott, míg a mérnökök vagy nyolcvan folyósót vagy üreget átvizsgáltak és fölmértek. Javasolták aztán, hogy tömjék be, de éppen nem mindenütt fogadták meg a tanácsot.

Telt-mult az idő s hol itt, hol ott szakadt, omlott be egy-egy pince. Emberáldozat is akad: egyszerre három. A jámbor budai svábasszonyok pedig lassanként egész legendát szőttek a katakombákról.

Nem lehet azt mind eltömni, — mondták babonás keresztvetéssel, — mert ördögök és kisértetek laknak benne.

Amikor aztán megélénkült a forgalom *odafönt,* nőtt a veszély. Nehéz társzekerek sulya lazitotta az utcatestet, amely alól itt-ott ma is borzongató dübörgés hallatszik föl. Hisz katakombák huzódnak végig az Uri utca, a Szent Háromság tér, a Verbőczi- és az Országház-utca alatt, meg a Bástya-sétány mentén. Az Alaguttal párhuzamosan egy másik alagut vonul végig.

Megtörtént, hogy a Dísz tér közepe beszakadt. Érthető, mert erre valaha egész völgy választotta el a tulajdonképeni Várhegyet (a Királyi Palota alatt) a hegy többi részétől. Itt aztán be is tömték az egész üreget. A pénzügyminisztérium alatt szintén. A belügyminisztérium alatt csak akkor, amikor a főüreg „fölep"-ét képező réteg 25—30 méter területen leszakadt és már csak egy elmállott szikla tartotta ott a minisztérium alapfalát.

A *Zichy*-féle Verbőczy utcai és a disztéri 13-as házak alatt is voltak beomlások s akkor a földalatti üregek tetőzetét falazott oszlopokkal és boltivekkel támasztották alá. De néhol még ma is fenyeget veszély.

Ahol járhatók a katakombák, ott se valami kényelmes az út. Talán érdemes lenne idegenforgalmi szempontból legalább egy kis részt úgy átalakítani, hogy az érdeklődők megnézhessék.

*

Sok évvel utánunk egy kiváló, ismert barlangkutató, *Kadics* Ottokár dr. is bejárta három mérnök és két barlangszakértő társaságában a budai katakombákat, vagy mondjuk: barlangpincéket és amint épp a Budai Napló közölte nagy örömömre, ugyancsak érdemesnek találta az üregek pontos föltárását és azt is, hogy a közönség számára egyrészük hozzáférhetővé legyen. Szeretném, ha a Budai Napló ébersége homloktérben tartaná a problémát, hogy ujra feledésbe ne menjen.

RAVASZ cukrász
I., Krisztina körút 75. Telefon: 50-2-32.
ELŐKELŐ CUKRÁSZ SZALON

Adómentesség nélkül nincs épitkezés Budán

— Megakad Buda fejlődése —
A Budai Ingatlantulajdonosok mozgalma —

A „Budai Ingatlantulajdonosok Egyesülete" népes értekezletet rendezett vasárnap e hó 15.-én délelőtt a „Budai Klubban," amelyen a rokon egyesületek és érdekeltségek megbizottai nagy számban vettek részt.

Bárdos György dr. elnök kifejtette, hogy a pénzügyminiszter parlamenti beszédéből az olvasható ki, hogy a 30 éves adómentesség további meghosszabbitása csak egész kis területre fog szoritkozni. Az elnök álláspontja az, hogy

> Budát nem lehet az általános szempontok szerint kategoriákba osztani.

Buda egész területe, ahol legalább két közmű van, nem nélkülözheti az adómentességet. Valósággal katasztrófát jelent Buda további fejlődése szempontjából az épitkezések megszünése és a sokat hangoztatott „Buda fürdőváros" megvalósitása is hosszu időre a jövő zenéje marad, ha Buda ingatlantulajdonosai legalább az adókedvezmény meghosszabbitásában nem találnak valami ösztönzést az épitkezésre.

Román Ernő műépitész, a Pasarét és vidéke egyesület megbizásából szólalt fel és hangsulyozta, hogy Buda egész különleges szempontból birálandó el. Ha azt akarjuk, hogy a Tabán, Stadion, Római fürdő, Óbudai hid megépitésével a fejlődés egyik oldalon elérhetővé váljék, lehetetlen egyes vidéket az elhagyatottságnak abban az állapotában meghagyni, mint ahogy van. Lehetetlenség lakás céljaira nem alkalmas és

> elavult bérházak állitólagos védelme érdekében, az épitkezések tovább folytatását megakadályozni.

Az 50-60 és még több év óta fennálló bérházak meghozták tulajdonosaiknak a megfelelő jövedelmet, örök időkre ezeket biztositani nem lehet. Az épitkezések megszünte éppen az ellenkező eredménnyel fog járni, mert a most szerepeltetett 12 ezer üres lakás, melyből legalább 10 ezer lakás céljaira nem alkalmas, az év végére meg fog sokasodni. A munka nélkül maradók pedig a lakbért nem fizetők számát fogják szaporitani.

Elszász Oszkár dr. Csatárka érdekeltsége nevében szólt. Külföldi példákra hivatkozik. Anglia 500 millió pengőt adott egyik épitőszövetkezetnek, hogy családiház épitkezések zavartalan folyását biztositsa. Épitésügyi minisztériumot állit fel és lehetővé teszi, hogy a legrövidebb időn belül, egy millió családi házat épitsenek. Csehország 2 százalékos hitelt nyujt az épittetőnek, Olaszország, és a többi országok hatalmas épitkezési akciókat folytatnak, ezzel szemben nálunk ezt

> az egyetlen kedvezmény megvonását tervezik

és ezzel a családiház épitkezések sirját ássák meg.

Váradi József a mérnöki kamara tagja, mérnök, az épitészi kar válságát vázolta. Az utóbbi hónapokban kiadott épitési engedélyek mutatják, hogy épitkezésről a fővárosban beszélni nem lehet. Május 1. után a munkanélküliség növekedésével kell számolni.

Grenyó Bertalan a II. ker. Iparoskör és a Kőmüves Ipartestület nevében állapitotta meg azt a szomorú tényt, hogy

> **az ipar jövője a legsiralmasabb képet mutatja.**

Az épitkezésekkel szemben álló háztulajdonosoknak pedig azt feleli, hogy legyenek elkészülve arra, hogy az épitkezések szünetelése folytán az év végére még több lesz az üres lakás, mert még többen nem fognak tudni lakbért fizetni.

Szibinkits György, a Gazdálkodók Egyesülete elnöke a külső vidékek siralmas helyzetét vázolta, számos telektulajdonos képtelen az épitkezéshez fogni, mert adókedvezmény nélkül a telektulajdonsok inkább parlagon hevertetik telkeiket, de nem épitkeznek.

Bozó Gyula műépitész, a Sasad vidéke érdekében emel szót.

Lugmayer József dr. társelnök, az Ujlak Hegyvidéke Egyesület elnöke pedig a III. kerület kivánt fejlődését látja veszélyeztetve akkor, ha nem történik sürgős intézkedés az adómentesség meghosszabbitására.

Bárdos György dr. elnök inditványára elhatározza az értekezlet, hogy memorandumba foglalják az elhangzottakat és azt eljuttatják a pénzügyminiszterhez, kérve a sürgős intézkedést az adómentesség meghosszabbitására.

Mindennemü ÉPITÉST, ÁTALAKITÁST, TATAROZÁST szolid kivitelben a LEGKEDVEZŐBBEN vállal
„TÖMÖR" ÉPITÉSI VÁLLALAT K. F. T.
II. ZSIGMOND-U. 14. Tel. 526-74. Ügyvezető BEREY LAJOS épitőmester
Költségvetés és felvilágositás díjtalan. LÁB kölcsönt és adóvisszatérítést elintézünk.

A cseh terror

már nem is birjuk idegekkel és — kultúrfölény ide, kultúrfölény oda — retorzióval kell élnünk. Alig van felvidékről származott vagy menekült család, amelynek rokonát ne fogták volna már le „kémkedés" miatt a csehek. Megkinozták, meghurcolták, orcátlan hazugságokkal „bizonyitottak" és sok esetben el is itéltek egészen ártatlan, gyanutlan magyarokat.

Elképedve néztük a pemákok gonosz játékát eddig, de most már — igazán — elég volt!

Van ennek egyszerű ellenszere.

Amint odaát, a csehek által megszállt részeken lefognak egy magyart, — itt Budapesten szó nélkül le kell fogni egy itt élő csehet és addig tartani közönséges fogságban, amig magyar testvérünk is ott ül fogságban. Egy névtelen levél elegendő, hogy a rendőrség lefogja az illetőt, oda csukja a csirkefogók közé és csak akkor kezd az ügye tárgyalásához, amikor ott veszik tárgyalás alá az elfogott magyar ügyét.

Az itt rabságba jutott csehnek engedtessék meg a levélirás, — haza, hadd mondja el, mi az, ha ártatlanul fogják le az embert.

Ha nem használ majd egy pemák lefogása — fogjunk le kettőt. Majd észbe kapnak odaát. Hová jutottunk?

Felvidéki menekült.

Semmit, vagy nagyon szépet

kell épiteni a Rudasfürdő helyébe. Ha nincs pénzünk, hagyjuk igy, ahogy van, csak a kazánházat és azt a rettenetes gyárkéményt bontsuk le. Egy félezredév hagyománya füződik a Rudasfürdőhöz és az ilyest foltozni nem illő dolog.

A Rudasfürdő sorsa nem függhet az épitészek szeszélyes vitájától, sem más elfogultságoktól. Ha nem alkalmas épület — bontsuk le. A kupolás terem maradjon meg az ivókura számára. És tegyünk a falára emléktáblát:

„ITT ÁLLOTT ÖTSZÁZ ÉVEN ÁT
AZ EGYKOR OLY HIRES
RUDASFÜRDŐ.
AZ ÉPÜLŐ „FÜRDŐVÁROSNAK"
UTJÁBAN VOLT.
LEBONTOTTÁK 1934-BEN."

Ez is megoldás.

Illenék is az aprókövekkel kirakott Gellérthegy e részéhez, amelyen szintén látszik egy törpe korszak pemecselése. Az Erzsébet-hid épitésekor hatalmas sziklatömbök hevertek itt, valódi gellérthegyi sziklák, s azokból oly egyszerűen és természetesen lehetett volna Szent Gellért szobrának alját sziklaszerűen megalkotni. Nem, nem! Ökölnyi kövekkel rakták ki, — a városszépités örökös csúfságára.

Majd a Rudasfürdőt is igy kezelik. Először is kivágják majd a hatalmas platánokat és manzard szobákat épitenek a padlásra.

Igy lesz Budából fürdőváros. (D. P.)

Megfeledkeznék Budáról és a *Balatonról* minden igéretek dacára jóléti intézményeink. Már a mult évben megírtuk, hogy az OTBA, OTI és a MABI *Budát* teljesen kihagyták programmjukból, a *Balatont* is. *Pest* gyárfüstös és széngázgőzös, zajos utcáiba koncentrálják kórházaikat, orvosi rendelőiket és üdülőiket. Mit vétett *Buda* a maga tiszta hegyi levegőjével? Ugylátszik, *Buda-Therma*, a jövő fürdővárosa, nélkülözni lesz kénytelen a társadalom keserves fillérein föntartott OTBA, MABI és OTI intézeteit? Fölhalmozott tőke áll e három nagy társadalmi jóléti intézet rendelkezésére s igy a Budára tervezett fürdőváros érdekeit is szolgálhatná, valamint a *Balatonét* is. Jó példával jár elől a *Székesfőváros Segitő Alapja*, amely *Balatonkenesén* olyan jóléti intézményt produkált, hogy szinte egész Európának mintaképül szolgálhat. Van példa, pénz és terv, de úgylátszik, csak a jószándék nem érett még meg teljesen és hervasztja ezt a sok tanácskozás (régi magyar betegség!) — amitől sem *Buda*, sem a *Balaton* közegészségügyi jóléte nem halad egy lépést sem előre.

IGAZI BUDAI HANGULAT
AZ ÁTALAKITOTT RÉGI
FEHÉR GALAMB
VENDÉGLŐBEN
VÁR, SZT. HÁROMSÁG-U. 11
Történelmi környezet
Terrasz
Középkori sziklapince

Spanyol hősök emlékét avatta fel méltóságos és lelkes ünnep keretében Budapest székesfőváros karöltve a spanyol követséggel. Az ünnepen megjelent József főherceg is, Auguszta főhercegnővel és képviseltette magát a Kormányzó úr őfőméltósága is. Ünnepi beszéd kiséretében leplezte az emlékművet a spanyol követ: Don Carlos Arcos y Quadra bailey gróf, meghatalmazott miniszter, spanyol követ és vette át a főváros gondozásába dr. Sipőcz Jenő polgármester. A tábla felirata:

„In memoriam!
1686—1934.
Itt nyomult be a Várba 300 spanyol hős, akik Buda felszabaditásáért harcoltak."

A művészi kivitelű emléktáblát a Primásbástya alatti várfalba illesztették, amely a Lovas úton levő kis parkba néz. — Bizonyos feltünést keltett, hogy az akkor ittmaradt spanyol családok közül, amelyek teljesen elmagyarosodtak: a Las Torres, Dorregaray, Corzan-Avendano utódai nem vettek részt az ünnepen, aminek más oka nem lehet, mint az, hogy vagy ők feledkeztek meg az ünnepről, vagy pedig a rendezőség róluk.

LENZ KALAPÜZEM
MODERN ÜZEMÉBEN ALAKITÁS, TISZTITÁS
2.20 P-ért
I. KRISZTINA-KÖRUT 83. SZ.

Sürgősen menjen
NÉMETH BÉLÁ-HOZ
CIPŐT VENNI!
II., MÁRGIT-KÖRUT 56.

A betegségek egész sora

így: az epekőbetegség és epehólyagbántalom, gyomorbajok, csalánkiütés, az asztma bizonyos esetei, vérpangás a hasban és különösen a májban, köszvény, vesemedence betegségek, alkati kövérség, stb. stb. eseteiben a

HUNYADI JÁNOS

keserűvíz biztosan megszünteti a székrekedést, szabályozza a bélműködést, azt nemre és korra való tekintet nélkül mindenki kiváló ereedménnyel használhatja. Az orvosok ezrei irják elő betegeiknek és a betegek tízezrei írnak róla elismerő nyilatkozatot.

LINDMAYER ISTVÁN
III., LAJOS-UTCA 153.
SZÉP KERTHELYISÉG
JÓ BOROK ÉS SÖRÖK
HIDEG ÉTELEK

Kályhás! Minden szakmabeli ügyben forduljon a régi jóhirü céghez
I., Logodi u. 19. Telefon: 53-0-33 Béres Márton

ELEGÁNS TARTÓS OLCSÓ
CIPŐT AKAR?
Készittesse
GÁSPÁR LAJOS
cipészmesterrel
II. Ostrom-utca 14.

Ki kell köszörülni a csorbát!
Szakszerűen és olcsón köszörüljük ollóját, kését, beretváját és egyéb szerszámait.
Raktáron tartunk mindenfajtu solingeni acélárut a legolcsóbb áron
SURÁNYI és TÁRSA
villanyerőre berendezett műköszörülde és finom acéláru raktár
II., MARGIT KÖRUT 30. SZÁM.

A RÉGI VERONIKA
HIRES
HALÁSZKERTJE
I., HIDEGKUTI-UT 20.
Legszebb és legkedveltebb kiránduló hely!
83-as villamos, 5-ös autobusz.
Tulajdonos: v. Baranyai József

Éhgyomorra
naponta igyék egy pohár
Kristály
vizet

Kiss Béla
építőmester
III. Vérhalom-u. 28/b. Tel. 55 4-77.
Építés, átalakítás, tatarozás.
Költségvetés díjtalan.

SZEMÉLYI HIREK

JÓZSEF FERENC kir. herceg Rómában írt mélységes értelmű feltámadás misztériumát közölte legutóbb a Kalazantinus Tudósító.

NEMES ANTAL dr. c. budai püspök újabb jótékonyságával a Fortuna utcai Zichy házat a szükölködők részére szeretetházzá megvásárolta. A biboros hercegprimás ezért őszinte elismerését fejezte ki a nagylelkű főpapnak.

HUSZÁR ALADÁR dr. főpolgármester tiszteletére a frontharcos szövetség április 18.-án díszvacsorát rendezett.

PAYR HUGÓ országgyűlési képviselő, törv. hat. bizottsági tagot 800 teritékes banketten lelkesen ünnepelte a Kőbányai Egységes Polgári Pártkör e hó 14-én, szombaton este.

LENDL ADOLF dr., az Állatkert volt igazgatója a „Balatoni Akvárium" tervét ismertette érdekes előadás keretében Keszthelyen a „Balatoni Társaság" gyűlésén és tervéhez József Ferenc főherceg külön gratulált is neki.

BEDNÁRZ RÓBERT dr. prelátus mondott nagy beszédet a III. ker. Tanügyi Bizottság gyűlésén.

ENYVVÁRI JENŐT, a Fővárosi Könyvtár érdemes igazgatóját lelkesen ünnepelte a könyvtár személyzete 50-ik születésnapja alkalmával. A tisztikar Pátzay Pál szobrászművésszel emlékplakettet készíttetett s azt Dávid aligazgató meleg szavak kíséretében nyujtotta át a közszeretetben álló ünnepeltnek.

BUCSÁNYI GYULA dr. egészségügyi tanácsos rendkivül érdekes előadásban ismertette az élet meghosszabbításának titkát, a „Budai Társaskör" e hó 19.-én este rendezett előadóestjén, amit nemcsak a közönség tapsolt meg, hanem Ripka Ferenc elnök is hálás szóval megköszönt.

NEMES JENŐ GYÖRGY dr. szfőv. dispensaire-orvosnak „Ivókúrák Budapest gyógyforrásainál" című nagysikerű könyve elismeréseül a TESz a „Nemzeti Munka" érdemkeresztjét adományozta.

UJJ GYULA gépészmérnököt a H. M. T. tagját bízta meg a főváros a Horthy Miklós úti új iskola gépészeti munkáinak tervezésével.

KOLLÁR GÁBOR lett újból a mészáros ipartestület elnöke.

GEORGI ILONA, a Lajos utcai női-ipariskola tanára, a Mária Dorottya Egyesületben április 22.-én előadás keretében ismerteti a népművészeti munkákat.

SZABÓ LÁSZLÓ dr. hirlapíró beszélt érdekesen a III. ker. Demokrata Körben „egy jobb világról".

VENCZELL GEYZA tanácsjegyző az I. ker. anyakönyvvezető helyettese.

FORSTNER KÁROLY főpénztáros lett a II. ker. előljáróság pénztárának vezetője.

HARGITAI JÓZSEF kezelőtiszt lett a III. ker. anyakönyvvezető helyettes.

LORGNONOK Zibrinyinél I., Attila utca 8

A XI. kerület előljárósága, mely *Verpeléti út* 3. sz. a. székházába most költözik át a Várból, — *április hó 25.-én* kezdi meg ott a hivatalos működését.

Lengyel arisztokraták jártak legutóbb nálunk, Potoczky Alfréd gróf Keszthelyen Festetich György hercegnél, — Deym Stanislav gróf Károlyi József grófnál.

Ünnepelték Sagmüller József prelátus-plébánost, Kontra Aladár kormányfőtanácsost, és Szente Miklós ny. ker. előljárót nagyszabású társasvacsora keretében, a III. ker. Keresztény Társaskörben.

Uj elnököket választott a szakbizottságok élére a székesfőváros tanácsa: — Lázár Ferenc dr. (elnöki), — Kozma Jenő dr. (közoktatásügyi), — Dorner Gyula (út- és csatornaépítési), — Harrer Ferenc dr. (városrendezési és magánépítési), — Scheuer Róbert (közjogi és illetőségi), — Wolff Károly dr. (pénzügyi), — Usetty Béla dr. (közélelmezési), — Mihalovics Zsigmond dr. (szociálpolitikai), — Csillery András dr. (közegészségügyi), — Homonnay Tivadar (városgazdasági), — Ugron Gábor dr. (közművelődési), — Becsey Antal (közüzemi) és — Ilovszky János (közgazdasági).

A **transzkontinentális,** London-Istambuli autóút ügyében kongresszus lesz Budapesten, amelyre az útvonalon érdekelt államok küldik el képviselőiket.

A fővárosi vízművekhez a polgármester három tagból álló szakértőbizottságot küldött ki. A bizottság tagjai: Sajó Elemér miniszteri tanácsos, a földmivelésügyi minisztérium vízügyi osztályának vezetője, Pap Ferenc folyamőrkapitány, okl. mérnök és Breitenbach Károly magánmérnök, a pozsonyi vízművek dunai alagutjának építője. Utóbbi budai polgár.

A melegvízfütés végre megvalósul, ahogy azt örömmel olvassa a közönség a hirlapokban. Meg lesz a házakban az ingyenes, meleg vizzel való fütés. Az illető gyárak, már meg is kapták a száz kilométernyi vezető csövekre a rendelést s így egy éven belül többé nem lesz gondja senkinek téli fütésre, meleg vizre. Külföldi szakértők tanulmányozzák ezt a grandiózus tervet. — Sajnos, a hír ugyan szószerint igaz, ám nem Budapestről van szó, hanem Izlandról, és annak fővárosáról, Rajkjevikről, valamint Uj-Zélandról, amely ezt a jó példát követi. Pedig nekünk is volna elég meleg vizünk, amivel most a Dunát melegítjük. De kár!...

GYERMEKKÉPEK Blahosnál II., Fő u. 18

Eredeti eszmét vetett fel a fővárosi tanácsülésén Scheuer Róbert orszgy. képviselő, amellyel a mindinkább nehezedő házasodást kivánta lehetőbbé tenni olymódon, hogy inditványt terjesztett elő, mely szerint a főváros kérje meg a kormányt, hogy engedje el a házadót mindazon lakások után amelyet fiatal házasok bérelnek ki, akik igy csak fél házbért fizetnének. Előnyösen befolyásolná ez a házasságkötés lehetőségét.

A Pasaréti Egyesületnek április 24.-én este 7 órára összehivott barátságos összejövetelén Siklóssy László dr. művészeti szakértő mond el érdekes részleteket a budai hegyvidék multjáról, a Bruckbauer-féle vendéglő különtermében. Pasaréti út 25, amely előadáshoz vendégeket szivesen lát az elnökség. Előadás után társasvacsora.

Közös érdekük,
úgy a vidékieknek
mint a pestieknek,
hogy túlfeszitett idegzetüket
kellemes estéken, jó vacsora mellett
pihenjék ki.
MINDEZT MEGTALÁLJA
BUDÁN,
a SIPOS-Halászkertben
III. Lajos utca 46.

A Sasadi Szövetség április hó 22.-én, vasárnap délután fél 5 órakor rendezi alakuló közgyűlését a XI. Érdi úti községi elemi iskola tornatermében. Az 59-es villamos Süveg utcai megállója mellett van az iskola. A meghivókat Szalay Sándor dr. m. kir. kormányfőtanácsos, ny. kerületi előljáró nevében küldötte szét az előkészítő bizottság.

Megrongált állapotban van a „Királyok országutja," ahogy régente a Buda-Visegrád-i országutat nevezték amely ut autóstrádává átalakitva, a legkedvesebb és leghüvösebb autókirándulásra adna alkalmat nyáron. Az ottani érdekeltség küldöttsége járult legutóbb Pest megye főispánja elé, aki megigérte, hogy az egész utvonalat rendbehozatja és már e tavaszon hozzákezdenek a munkához.

Kacagó délutánt rendez a rómaifürdői iskola április 29.-én délután, hogy a mai siralmas életet legalább néhány órára mosollyal, derüvel bearanyozza.

Harmincezer diák vesz részt a tornászvilágbajnokságokon, amelyet az ügetőversenypályán fognak lebonyolitani.

Sikerült teadélutánt rendezett e hó 19.-én délután a Kelenföldi Társaskör női választmánya, amelynek elnöke Becsey Antalné. A háziasszonyi tisztséget ezen az estén az elnökön kivül dr. Barla-Szabó Józsefné, Schvarz Samuné, Lakos Vilmosné, Csilling Dezsőné vállalták.

Rendes **közgyűlésére** hívja meg ezúton is tagjait a „Budai Iparosok és Kereskedők Köre" április 27.-én, pénteken este fél 9 órára, I. Krisztina körút 8—10. sz. a. helyiségébe, a Pozsony vendéglő külön termébe.

Óbudai zsidó muzeumot, amelyet az „Óbudai Izr. Hitközség" létesített és összegyüjtve a régi dicső idők fennmaradt emléktárgyait, azoknak a köz számára való megóvását és megtekintését tette ezzel lehetővé, — megnyitják április 22.-én, vasárnap délelőtt fél 11 órakor, a III. Zichy utca 9 .sz. a. székház I. emeleti dísztermében tartandó felavató ünnep keretében. Az ünnep sorrendje: — Megnyitó: Orova Zsigmond dr., a hitközség elnöke; — avató beszéd: Neumann József dr. főrabbi; — Ünnepi beszéd: Vörösváry Miklós dr., a hitközség tiszteletbeli tagja.

SZEMÜVEGEK Zibrinyinél I., Attila utca 8

Praktikus újitást léptetett életbe a *„Budapesti Helyi Érdekű Vasutak Rt."* azzal, hogy a vállalat V. ker. *Lipót körút* 22. sz. alatti központi igazgatósági hivatalait május hó 1-től a Beszkárt székházának, VII. ker. *Kertész utcai* részén helyezi el. A BHÉV és a Beszkárt központi pénztárát és központi bérletjegypénztárt egyesitik s a BHÉV központi bérletjegypénztára április hó 28-ától, — központi pénztára pedig május hó 1-től kezdve már az *Akácfa utcai* főépületében levő pénztári helyiségekben lesz. De a közönség kényelme érdekében azt az újitást is bevezetik, hogy ezentúl a bérletjegyeket nemcsupán az Akácfa utcai bérletjegyirodában, hanem a BHÉV budapesti négy *fejállomásán* (Kerepesi út, Soroksári út, Pálffy tér, Gellért tér) is meg lehet váltani. Az Akácfa utcában *bármely* hétköznapon, a fejállomásokon pedig *minden hónap 28.-tól kezdve a következő hó 5.-éig bezárólag.* A Gellért téren a bérletjegyeket a *váróbódéban adják ki.* A BHÉV központi igazgatósági hivatalainak május hó 1-től *új telefonszámai:* 43—6—40 és 46—2—08.

A
STELLER-DIVATSZALON
A BUDAI ELŐKELŐ HÖLGYKÖZÖNSÉG
SZALONJA
I., ATTILA-U. 23
Krisztina téri tepmplommal szemben.
Telefon: 55-5-01

Épittetni akart családi házakat, öröklakásos bérházakat és családi villákat nyereménykötvények segitségével néhai Gallina Frigyes dr. tanácsnok, aminek most nagy hasznát venné a Tabán építésénél a főváros. Ezt a tervet kérte el Szmirna város vezetősége és ilyen sorsjátékkal kapcsolatban valósítja meg e kisázsiai város ujjáépitését.

A Tabán lebontásával nem mult el a budai vendéglők romantikája, amelyet nemcsak az ország határain belül, de a külföldiek is ismertek. A Pesten járt külföldiek, ha igazi magyaros hangulatot, magyar konyhát kerestek, ezeket a kedves budai vendéglőket keresték fel. A „Gólya" vendéglő a Krisztina körúton, a Vásárcsarnok mellett is ezek közé a vendéglők közé tartozik. Pompás konyhájával, amelyet a vendéglősné maga vezet, kertjével, cigányzenéjével igazán megérdemli, hogy felkeresse mindenki, aki az estéjét kellemesen akarja eltölteni.

Török hölgyek, albán zarándokok, bektási dervisek, indiai muzulmán fejedelmek, 4000 angol turista és amerikai ujságiró jön május havában Budára. Egyrészt a fürdők és mohammedán emlékek megtekintése a céljuk, de egyúttal a tavaszi árumintavásáron is óhajtanak résztvenni.

Siremlék-avató ünnepet rendeznek a budahegyvidéki egyesületek április 23-án, hétfőn, Béla napján, d. u. fél 5 órakor, hogy felejthetetlen elnökük és vezérük, bonyhádi Perczel Béla emlékének adózzanak kegyelettel.

Évadzáró, jólsikerült „Magyar estet" rendezett a III. ker. Iparos kör e hó 18.-án, a Korona vigadóban, amelynek keretében Somody István szerkesztő a névmagyarositási mozgalom lelkes apostola értékes előadásban értekezett „A magyar név, a revizió és a nemzet jövője" cimen. Az est sikeréhez hozzájárultak még Tóth Lia cimbalom-művésznő, Votisky Aliz, Balatoni Károly, ifj. Kőszegi István szólótáncokkal és Szabó Imy hegedű- és énekművész, akinek cigányzene kisérettel előadott hangulatos magyar nótái elragadta a közönséget. A megjelent iparos vezetőket: Stulz Ferenc, ip. test. elnököt, Piazza Győző főv. biz. tagot, Hengl Andort, Grenyó Bertalant, a II. ker. ip. kör ügyv. elnökét, Győrbiró Istvánt meleg szavakkal üdvözölte Hokky István, a kör elnöke. A kedves estét trefás tombola és tánc fejezték be. A rendezés munkáját Kőszegi István ügyv. elnök végezte. A borgazdatisztet a három alelnök viselte. — Legközelebb társas hajókirándulást tervez a vezetőség.

Háromszor egymásután rendezett sikeres önképzőköri előadást a Böszörményi úti polgári leányiskola Böngérffy Géza igazgató, Balassa Nándorné, Bahnert Renée tanárnők vezetésével.

A lourdesi kápolna javára a viziárosi Szent Anna templomban nagy siker mellett műsoros estét rendezett a budai Szent László Árvaház.

MENYASSZONYI képek Blahosnál Fő u. 18

Gyász. Krencsi Krencsey Géza műszaki főtanácsos hosszú szenvedés után, 61 éves korában elhunyt. Halálával nagy veszteség érte a főváros műszaki igazgatását és a magyar vivósportot is. A farkasréti temetőben helyezték nagy részvét mellett a főváros díszsírhelyén örök nyugalomra. — Bárczy István ny. igazságügyminiszter, v. főpolgármestert családi gyász érte. Sógornője: dr. Ozoray Frigyesné, szül. Kovácsy Margit, a Pedagógiai Szeminárium főigazgatójának felesége meghalt. — Régi budai család feje szállott sírba Csillery Kálmán ny. kir. kúriai biró halálával. Előkelő rokonság gyászolja a népszerű, 87 éves birót, a régi birói világ egyik utolsó nagy alakját.

A szocializmus osztozását honfoglaló Árpád jó ezer évvel ezelőtt megoldotta már a leghelyesebben, mert „amit közös erővel szereztek, abban mindnyájuknak részük volt". „Mindenki részes a földben és a tőkében, — arról külön senki sem rendelkezik, csak az összesség, de mindenkit tekintetbe véve." Micsoda bölcsesség volt ez már 1038 évvel ezelőtt! Árpád nemcsak a magyar, hanem az európai közös munka legelső megszervezője és becsületes végrehajtója: az állami, nemzeti, társadalmi és egyéni feladatok magasrendű összhangba hozója — a világ legelől járó elméje, akit századok mulva követtek csak a mai legműveltebb nemzetek.

Csillaghegyfürdő számára rendkivül előnyös perspektivát nyit, hogy ott megkezdték a régen tervezett mélyfurást, amelynek célja, hogy meleg vizet — legalább 35 fok meleget — hozzanak felszinre. Már most — mintegy 65 méter mélyen — nagymennyiségü hévvizet nyertek, csak még nem a kivánt hőfokkal, de a geológusok biztosra veszik, hogy 4—5 hét mulva a kivánt hőfokú vizet is megtalálják.

Én más vagyok, mint a többi

A címnek megfelel e verseskötet tartalma is. Nem sablónos költemények. A szenvedő, küzdő, intelligens uriasszony vergődéseinek visszhangja cseng a sorokból. Igen sok turáni érzés, meglepő, új, fordulatos gondolatok, könnyű és dallamos rímekbe szedve. Egy-némely versen ugyan látszik az Ady-hatás, de egyébként új, önálló, eredeti úton jár Baráti Huszár Mária, akinek annak idején irredenta költeményei s vallásos lyrája is méltó feltünést keltettek. A szerző mint vidéki ujságírónő kezdte pályáját, majd a gráci egyetem szigorló orvosnője lett s most a fővárosban dolgozik a különböző napi és szépirodalmi lapok számára, érdekes, újszerű stylusával. Költeményei maradandó emlékek maradnak az olvasó lelkében.

Nemesség kikutatását
és belügyi igazoltatását, nemesi névváltoztatást, valamint Erdélybe és Felvidékre tervezett utazással kapcsolatos levéltári kutatásokra megbizást vállal. Elvállalja ősfák összeállitását, címerek és díszes bizonyságlevelek megfestését
„HERALDIKA" IRODA,
IV. Gróf Károlyi u. 14. Tel.: 84-3-99.

Aranyérmet és díszoklevelet kapott a III. ker. Lajos utcai női ipariskola a „Nemzeti Munkahét" kiállitásán hét üvegszekrényben bemutatott munkáiért. A nagy kitüntetés igazolja az iskola életrevalóságát, korszerű haladását Budán. Olyan szakiskolát ért az elismerés, amely már negyven éve állit az életbe művelt, jó izlésű, keresetre és boldogulásra képes nőket. Ez év juniusában rendezi az iskola negyvenéves évforudlóját, hogy bemutassa céltudatos, gyakorlati és nemzeti nevelő-oktató munkáját, minden szervezetet és érdekelt tényezőt igyekszik bevonni.

Ujságírókat ünnepelnek, a toll munkatársait, olyanokat, akik valóban megérdemlik ezt a kis társadalmi előzékenységet. A jubilánsok Lenkey Gusztáv, a Pesti Hirlap és Roóz Dezső, a Magyar Hirlap felelős szerkesztője. A sajtó munkásai osztatlan szeretettel és kollegialitással ünnepelték a húsz éve működő két szerkesztőt. De országos ünneppé vált a Magyarság főszerkesztőjének, Milotay Istvánországgyűlési képviselőnek a huszonötéves ujságírói jubileuma is.

Műsoros estet rendez április 29.-én a Tanuló-utcai kulturházban az óbudai keresztény női ifjusági szervezet Schröder Emmi elnöknő agilis vezetésével. Laurisin Irén, Cservenka Gusztáv, Bozóky Magda, Piperkovits Ilona közreműködésével.

Tavaszi tárlatát a „Budai Szépművészeti Társulat" (I. Pálffy tér 3. II.) április 22.-én délelőtt 11 órakor nyitja meg és ennek keretén belül Borsos István József festőművész kiállitását. Nyitva ápr. 22.-től máj. 6-ig, délelőtt 9—2 óráig.

A Vár patinás környezetében most restaurálják a Szt. Háromság-utca 11. számú házat, amelynek életkora legalább 250 év. Az 1900-as évek elején, miként az sok más várbeli házon is látható, az ódon épületek átalakitása az akkori idők izléstelen, szecessziós stilusában történt; kidobták a régi boltozatot, átalakitották az ablakokat s ezzel teljesen tönkre tették ezeket a műemlék-jellegű épületeket. Szerencsére mind céltudatosabbá válik a törekvés, hogy megőrizzék a Vár eredeti jellegét. A Szt. Háromság-utca 11. sz. ház is áldozatul esett e szecessziós átalakitásnak, most azonban Szepessy Sándor műépitész, tervei alapján sikerül az épületet visszahelyezni eredeti állapotába. Az átalakitási munkálatokat Pénz Sándor budai épitési vállalkozó végzi, aki Szepessy Sándor műépitész tervei alapján már számos restauráló munkát végzett a Várban,kettőjük együttműködésének eredménye többek között Beniczky Ödönné és Lovag Wahl Henrik stilszerüen restaurált palotái. Szt. Háromság-utca 11. sz. ház a Pozsonyból ideszármazott Buchinger-család tulajdona, akiknek 1885 óta van vendéglőjök a Várban. A házzal együtt átvették az ott 1860 óta fennálló Fehér Galamb vendéglőt is, amely kezelésükben a legjobb hirnévnek örvend már évtizedek óta. A ház alatt 3 emeletes sziklapince húzódik, mint a török idők érdekes maradványa.

India fejedelmei mostani sürübb látogatása Budapesten bizonyitja, hogy a kelet felé intézett hivő szózat nem vész kárba és az ott kedves visszhangra talál. Egészen más látogató az az indiai nábob, vagy ahogy indus nyelven mondják, nábab, mint a nyugatról érkező és mindent a Cook utazási vállalat csekkjeivel fizető idegenek. Ezek a dúsgazdag indiai fejedelmek különös vonzóhatást gyakorolnak a drágaságok-, ékszer-, de főleg a gyémántkereskedőkre, akik állandóan a nyomukban járnak, mint ahogy Budapestre is megérkezett Frederick Klarck londoni gyémántkereskedő feleségével és fiával, akik szintén nem krajcároskodó vendégek. Haiderabad miniszterelnöke után, most Rampur uralkodóját várják a Hungária szállóban, aki az első emelet egész dunai frontját kibérelte a maga és 24 fönyi kisérete számára. Vele jön Abdusaman Kan miniszterelnök, aki már tavaly járt Budapesten és akinek a leányát vette el a návab: Sied Raza Ali kán bahador-vitéz. Talán ennek a kedvéért járt itt Harald Wernhern délafrikai gyémántkirály a feleségével, aki Mihály orosz nagyherceg leányát vette feleségül. Megkezdődött tehát ezzel az a folyamat, hogy a Kelet majd idevonzza a Nyugatot.

A Magyar Nótakincs, Bárczy István v. főpolgármester magyar dalgyüjteményének második füzete is megjelent. A „Magyar Nótakincs" ujból igazolja Budapest kiváló volt polgármesterének nagy tudását, sokoldalu művészi értékeit és fiatalos munkakedvét.

Nyári cipő és szandál
különlegességeim megérkeztek.
Budaiaknak olcsóbb árak.
DIÓSI CIPŐSZALON
VI. Teréz-körut 1/B.
Cimre ügyelni!

FOGYÓ-KURA BUDÁN

Az egyik budai kávéházban, szemben a legmodernebb gyógyszállókkal ketten ültek, elmélyedve beszélgetésükben. Az egyik jellegzetes Hadik-szakállával, költői magyaros selyemnyakravalójával, amely derék embonpoénja felé legyeskedett. A másik szikár tartásával, kis angolbajszával, felfésült hajával, kimért taglejtésével. Szájában kis makrapipa. Hallgat-beszél, főleg hallgat a derék Hadik-magyarra. A szomszéd asztalnál hallgatom én is a szavát:

„... Itt vannak a világhirü kelenföldi keserüvizek. Forgalmuk jelenleg csökkent. A keserüviz kutak százai vannak elszórva a kelenföldi és őrmezei sikon és a budaőrsi dombos határban. Milyen magától értetődő volna, ha a kutak felett és körül, ezen a szellős, virágos, derüs tájon világhirü gyógyhely keletkeznék, ahol helyben fogyaszthatnák a hires keserüvizeket ivókurák alakjában!

Megértettem.

E frappirozó tervek még a mai tervbőségben is kiugranak szokatlan életrevalóságukkal. Tudjuk, milyen divat ma a lefogyasztás hajlama, különösen nőknél és a mi asszonyaink sem átallanak 500 km-es utakat megtenni messzi Marienbadig, hogy ott fogyasztókurát használjanak. Viszont a külföld is elismerte rég a budai keserüvizek értékét és páratlan hashajtó hatását krónikus obstipációk, máj-epebajok, mérgezések stb. eseteiben.

Arra az orvosi ellenvetésre, hogy a keserüvizek állandó ivókurája, még orvosi ellenőrzés mellett is, veszélyt rejteget a belek nyálkahártyáira és hogy a vizet individuális keverésben kellene sós, vagy meleg forrásvizzel való %-os higitásban adagolni, szintén megfelel szakértőnk a kávéja mellől, mert bizonygatja, hogy úgy konyhasós viz-ér, mint a budai hőforrásokhoz hasonló hévviz feltalálása sem probléma a közeli Sashegyalji rétegekből! Imigyen megtalálható volna a legkülönbözőbb betegeknek megszabandó ivógyógymód lehetősége és a szükséges keverés szerint orvosilag előirt kura messzi idegenből vonzaná a kövér hölgyeket és a gutaütéstől, korai szivbántalmaktól félő északi országok urait. És jönnének ide, ahol Hunyadi János vize „terem", ami tagadhatatlanul vonzó idegenforgalmi sláger és kézügyre adódik financiális kihasználása, mert nemzetközi viszonylatban is konkurrenciaképes, amit a többi budai rheumafürdőről teljes egészében — legyünk őszinték, még-sem állithatunk. Hiszen Bath-tól Aachen-

TROMBITÁS-VENDÉGLŐ
ARNYAS KERTHELYISÉGE
II., RETEK UCCA 12.
MEGNYILT
Szolid polgári árak. Cigányzene.
TROMBITÁS-PANZIÓ
BALATONLELLÉN
PÜNKÖSDKOR NYIT
Előszezon ár napi 4-szeri étkezéssel junius 30-ig 5—6 P. — Érdeklődés: RETEK-U. 12.
Telefon: 52—7—69

AZ ELISMERT KITUNŐ
KOESTLIN
cukorka- és csokoládé gyártmányok
A LEGJOBB MINŐSÉGÜ
KÁVÉ, TEA ÉS GYÜMÖLCSÖK
KOESTLIN CUKORKAÜZLETBEN
I., Krisztina-körut 139.
(a Budai Szinkör lejárójával szemben)

TABÁNI ROMANTIKA A „GÓLYA" VENDÉGLŐBEN
I. KRISZTINA-KÖRUT 113 (Vásárcsarnoknál)
A pompás magyar konyhát a vendéglősné vezeti.
Állandóan szegedi halászlé, Turóscsusza
Kerthelyiség. — Cigányzene,
A legjobb magyar borok.

A RÓZSADOMBI KÖLCSÖNKÖNYVTÁR
Gondoskodik elsőrendű olvasmányokról
Magyar, német, angol és francia könyvujdonságok naponta cserélhetők havi 2.— pengőért.
INGYEN KATALÓGUS. INGYEN HÁZHOZKÜLDÉS.
II., Keleti Károly-u. 11.
Majláth-Palota

ESTÉNKINT
EUGEN STEPAT
a rádióból közismert
OROSZ ZENEKARÁVAL
hangversenyez a
SZEIFFERT KÁVÉHÁZBAN

DOTTERWEICH ANTAL
KÁLYHÁS MESTER
BUDAPEST, II., BATTHYÁNY U. 2.
Telefon: 55—6—74.

TAVASZI KALAP UJDONSÁGOK!
BUDAIAK
NAGY FERENC
KALAPOSNÁL
VII., MUZEUM-KÖRUT 2.
vagy
VII., ERZSÉBET-KÖRUT 27.
vegyetek
KALAPOT
mert ő is BUDAI!

A VÁROSBAN NYARALHAT A POZSONY-ÉTTEREM POMPÁS TERRASZÁN
I. KRISZTINA-KÖRUT 8-10

BALÁZS VENDÉGLŐ Hüvösvölgy végállomás **Specialitások: Rántott csirke, dampfnudli. Nyitott és csukott teraszok. — Naponta cigányzene**

en, **Baden**-en és **Aban**-on át mindenütt találunk a nyugaton „Rheuma-Mekkát". De a mi Buda-Bath-unk és főleg keserüviztelepeink ily gyönyörü Metropolis panorámájával övezetten sehol a világon párjukat nem találják.

Ez volna a mi munkafrontunk legsürgősebb „Littoriai" alkotása: tőkét, munkást ide e gyönyörü tervekhez és akkor a budai kávéház két lelkes magyar kitervelő agya nem hiába lelkesedett Buda jövőjéért!

És e sorok szerény papirravetője sem irta volna — eljöve onnan — rögtön e lelkes sorokat a két szorgos magyar elme dicsőségére, akiknek egyike B e c s e y Antal, ama szakállas pedig P á v a y-V a j n a Ferenc nevét viseli és marad maradandóul emlékezetes mindenkinek aki viszont Budapest-Fürdőváros ügyét a szivén viseli!

Nemes J. György dr.

Régi budai szőlőskertek II. Ulászló és II. Lajos korában

Ott ahol ma hatalmas ujmódi bérkaszárnyák ülik meg a budai Várhegy Málját vagyis oldala lankáját: nemis olyan régen még szőllőskertek virultak. Első nyomaik többek között a Budapesti Mészáros Ipartestület régi Céhládáiban őrzött eredeti középkori okmányokban lelhetők fel, mint ezt a pesti és budai Mészáros céh okleveleiről szóló munkáinkban irtuk meg. Itt van szó Gyurkó Mesternek a Gyertyamártónak kelenhegyi szőllőjéről is, melyet ez a mester zálogba ad a pénzt kikölcsönző budai Mészáros Céhnek. A céh maga nagy serivó és borivó nemzet volt. Erre mutat hogy több saját céhi szőllőskertje volt, igy a Várdomb oldalában a Vadkan utcájában. Hol lehetett ez az utca, nem tudhatni, de bizonyos, hogy a váröldalban volt („eber gassen") mert más beépitett terület a Kelenvölgye vagyis a későbbiRác Fertály dombos lankáin nem lehetett. Egy harmadik szőllőskert a Pacsirtás dombon (lerchen perig) fordul elő. Ez alkalmasint Ujlak körül keresendő, a Pacsirta hegy talán ennek nevét őrizte. A Váröldal beépitetlen volt, hogy meglepetésszerű rajtaütéssel fel ne lehessen verni a falakat. Igy volt ez az 1850-es évekig, mikor is a Bécsi kapu alatt birkákat legeltetett a tekintetes Céh, addig még szigorú parancsot nem kapott arra nézve, hogy azt ne tegye. Az 1850-es évek végén épült Albrecht út kopár hegyoldalán vágott át. Néhány akkor divatos, ujgótikás vagyis „Victoria and Albert" angol csúcsives stilusú háza akkor épült. Ellenben a Csónak utca sarkán álló ház, az Axaméthy családé, jóval régebbi volt.

E jó időben minden budai telektulajdonos maga mérte a borát kidugott cégére alatt. A Bécs melletti Grienzing cégérek alatt kél: borókaág a cégér farudon. Budán a „filokszéria bogár" az 1870-es évek elején már megette a szőllőtőkéket, ekkor tüntek el a vidám borókás cégérek a vén budai házak oldalából. Ekkor tüntek el a Váröldalból a szőllőskertek is. Gyermekkoromban a mai Lógodi-utca vonalán alig volt ház. Néhai kedves bátyámuram, Tekintetes Nagy Lajos táblabiró mikor 1898-ban egy családunkbéli esküvőre feljött, megállott a Toldy Ferenc utca oldalán lévő lakásának ablakában, kitekintett a Rózsadomb ujmódi villáira és igy szólt: „Ej micsoda ujmódi présházak vannak ott a szőllőkben!" Az öregúr az 1860-as években még szőllőskerteket látott csak a Rózsadombon. A villákat — ujmódi présházaknak nézte. A középkori mészárosok budai főcéhmestere Harcsás János mester is csóválná a fejét a Lógodi-utca „Banhaus"-stilű házain és bizonyára ezt kérdezné: „Mely uj moy pres hazac vagnac az mienc zoelloencben?"

Bevilaqua Borsody Béla dr.

Iskolaépitések Budán

Az iskolaépitési programmban Buda ez évben erősen szerepel S z e n d y Károly tanácsnok, kormányfőtanácsos dicséretes munkássága révén. A kelenföldi vasutállomás mellett egy bérelt magánépületben működik az elemi leányiskola, amelyet két baraképülettel toldottak meg a közelmultban. A főváros elhatározta, hogy a Horthy Miklós-uton levő városi telken épitteti meg ennek az iskolának a pótlására az uj iskolát. A telek olyan nagy, hogy azon később az elemi fiuiskola is megépithető lesz. Az épités költségeire 410 ezer pengőt irányoztak elő, amely összeg rendelkezésre áll. A főváros legutóbb felmondott a Hidegkuti-uton és a Fazekas-utcában óvodai célokra bérelt épületek tulajdonosainak s az óvodákat kiköltöztetik. Az épületeket eredeti állapotukba kell visszaalakitani és ezeket a munkákat most hajtják végre. Befejezik még az év elején az Ürömi-utcai kisdedóvoda gyermekotthonnal való kibővitését. A Lenkeuti óvoda alagsori helyiségeit szintén gyermekotthon céljaira teszik használhatóvá. Megépitik az év folyamán a Diósárok-uti erdei elemi iskola napozóját. A Pasaréti-uti elemi iskolát a Fenyves-ut és a Branyickói-ut sarkán levő fővárosi telken 66.000 pengő költséggel felépitik. Ennek az iskolának felépitését a Pasarét környékének lakói régóta sürgetik. Egyelőre csak két tantermes iskolát épitenek megfelelő mellékhelyiségekkel, de később az épületet toldalék és emeletráépités utján bőviteni fogják. A végleges épitkezés, amelyre csak később kerül a sor, 266.000 pengőt igényel. Megszünteti a főváros a Hengermalom-uti barak elemi iskoált és kisdedóvót és ennek pótlására a Soproni-ut és a Bánát-utca sarkán épit új iskolát és óvódaépületet. A Soproni-ut és a Bánát-utca sarkán a fővárosnak megfelelő telke van, ahol 580 ezer pengő költséggel épitik fel az uj iskola- és óvodaépületet.

A fővárosi inségakcióba a pékek és hentesek után a füszereseket is bekapcsolják úgy, hogy náluk is lehet inségutalványokat beváltani.

Törpe kongresszus lesz Budapesten a világsajtó hiradása szerint, ahol a tizezer főnyi törpe kinyilvánítja „követeléseit".

A magyarok dombja tulajdonképen a krakkói Vävel, ahol királyi palotát és székesegyházat építettek. Szent László három hónapig ostromolta Krakkót, de nem tudta bevenni. Serege már éhezett. Hogy ezt az ellenség ne vegye észre, éjszaka minden katonájával egy csizmaszárra való földet hozatott, azt a tábor elé öntette s erre a dombra lisztet szóratott. A lengyelek reggel meglepetve látták, hogy mennyi élelmet kaptak a magyarok, hogy az ostromlást folytathassák és ezért megadták magukat.

Az óbudai klarisszák történetét ismertette, a Szent István Akadémián Szabó László. Az óbudai klarisszák kolostorát az eddigi felfogás szerint 1334-ben alapitotta Erzsébet királyné, Nagy Lajos anyja. Az előadó azonban oklevelek adataiból és az eddigi ásatások alapján arra a következtetésre jutott, hogy legalább száz évvel korábban, mégpedig a férfi ferencesekkel egyidejüen, tehát közvetlenül a tatárjárás után alapitották ezt a kolostort. A klarisszák 1541-ben Pozsonyba menekültek és ott nagy viszontagságok után Pázmány Péter alapítja meg újból leégett és feldult kolostorukat. Innen tértek vissza 1714-ben a budai Várba, itt felépítették kolostorukat, amelyet a rend feloszlatásakor, 1782-ben vetek el tőlük a helytartótanács hivatali helyiségei számára. Az előadó ezután bemutatta annak az ezüstből készült díszes oltárnak képét, amely a klarisszák templomában állott és amely Erzsébet királyné adománya volt. Ezt az u. n. Margit-oltárt 60.000 forintért a Rotschildok vásárolták meg és most is az ő tulajdonukban van.

A Gutkeled biblia. Az irodalomnak nagy pártfogója volt Szent László király, aki a pannonhalmi apátságot francia, héber, és görög zsoltáros könyvekkel megajándékozta, s az ő korából való a csatári, majd admonti apátság főbüszkesége, a gyönyörű Gutkeled-biblia, amelyet a XIII. században óriási összegre, 70 lírára becsültek. De a világi irodalmat, a klasszikusokat is kedvelte. A pannonhalmi apátságnak adott 73 könyv között Ciceró, Lucanus és Cato munkái voltak. Az igriceket, hegedősöket is pártolta.

A Tabán állandóan napirenden van hivatalos nyilatkozat szerint a Közmunkatanács műszaki osztálya és a városrendezési ügyosztály állandóan érintkezésben van, együttes értekezleteken állapodik meg az alapelvekben, a helyszinén vizsgálja meg a fontosabb pontokat és így a szokásos írásbeli tárgyalás kikapcsolásával személyes tárgyalásokkal siettetik az előkészítő munkát.

A napkelet fiai, Árpád magyarjai Európán végigdobogó paripáikon nemcsak rémületet, hanem taktikai ismereteket is terjesztettek. A szuronvokra épített mai művelt Nyugat könnyű lovasai huszáregyenruhában járnak és a többi külföldi huszár is élő emléke és bizonysága annak a katonai felsőbbségnek, amellyel Árpád népe hóditott itt ezer évvel ezelőtt.

Büszke magyar vagyok én — mondotta Himnuszunk szerzője, Kölcsev Ferenc — *keleten* nőtt törzsöke fámnak. Forró kebleteket a *nyugati* ég nálatok se tegye hideggé s ha jövőtöket nyugat felé keresítek is, gyakran nézzetek, — ahol feltünt napotok, — amely nyugatra hajolva lemenőben, árnyatokat keleténél talán nagyobbra is növelte.

Emlékeim

Az egykori süvölvény diák 1898-ban nagy sétákat tett a Gellérthegyen, leereszkedett a Kis Gellért kőbányáinak szaggatott sziklás, holdbeli tájaihoz, majd felmászott a Sashegy tetejére. Ezt tennie vakmerőség volt, főleg a csősz miatt, ki is puskás ember lévén: ott állott őrt a palánk körül, mely a Saxlehner-család telkeit őrizte. A diák ott ült pajtásaival a Sashegy öt orma közül a legmagasabbikon. A Duna felé gyönyörű volt a kilátás, ám a Mártonhegy felé még nagy, kopár völgy húzódott fel. Kecskék, birkák és ökrök legelésztek rajta. Csak a Németvölgyi temető szomorúfűzei szakították meg a legelő egyhangúságát. Háznak nyoma sem volt a téres völgyben. A hegyoldalban állott a Saxlehnerék régi háza, mely a mostani apácakolostor magvát alkotja.

Mily más a kép, mely az öregdiák elé tárul! Az ember ma autóbuszon gurul fel a hegyoldalba, oda, ahova egykor a csősz sóval töltött flintájára fittyet hányva mászott fel. A széles völgyben új és friss életű kis városka épült: villák és kedves családi házak, amelyek egy egészen külön, magának való életet élő zárt kis társadalmat jelentenek. Egészen másféle emberek élnek itt, mint másutt. Elszigetelt, budaias élet folyik itt: igénytelen, egyszerű, és mégis kedves. Itt mindenki mindenkinek ismerőse. Mindenki tudja, kinek hány barackfája van és egymás macskáit névről ismerik itt az emberek. Ha idegen jön a Fürj utca környékére, az Alvégre, a Felvégen öt perc mulva már tudják, hogy X.-ékhez „pesti" vendég érkezett. Nagy esemény, ha valami gézengúz egy-egy csemetét ellop egyik kertből és mindenki tudja, ki mit főz ebédre. Aminek egyszerű oka van: az egész alsó Németvölgy a Felvégen felállított bódés piacsoron vásárol. Ez a Casinó. Vannak, akik messzelátóval kukucskálnak be távolabbi szomszédaik portájára s így szereznek be az uzsonna mellé friss trics-tracs anyagot. Kedves, kisvárosi élet alakult itt ki. Itt az emberek jobbak, egyszerűbbek és komplikálatlanabbak. A gyerekek gyönyörűek, a lányok és asszonyok nyáron harisnya nélkül járkálnak és pletykálnak. Az udvarokon kinek-kinek külön kis napozó homokosfürdője van. Télen nagy ródlizások folynak a lankás telkek lábjában. Néha nyulak is betévednek ide, a tapsifülesek békességben szaladgálnak a villák között. A modernséget csak az új autóbusz képviseli itt. A levegő csodálatosan tiszta, a csillagok ökölnyi nagyok, a hó fehérebb, mint másutt és a tavasz illatosabb. Pestből semmi nem látszik. A Sashegy úgy mered fel az égnek, mint valami kis Tátra. Tátrai levegő van itt és a levegőben valami felvidéki zamat lévén, az emberek is közvetlenebbek. Itt jobb melegedni a duruzsuló kályha mellett és itt sütik a legjobb pogácsát. Hatalmas fehér kandurmacskák ülnek a kályha mellett télen és kedves öreg nénik hajmeresztő rablóhistóriákat mesélnek el nagymamáik ífjúsága idejéből. Itt még pogácsát csomagolnak a vendégnek utravalóul és lekisérik a villamosállomáshoz és vigyáznak rá, hogy a sikos úton el ne csússzon. Buda lelke ideszorult e kedves kisvárosiasságba. **Hárombék**

Közgazdaság

A Magyar Pamutipar Rt. igazgatósága április 16.-án tartott ülésén elhatározta, hogy a közgyűlésnek javasolni fogja a megfelelő leírások után megállapitott 397.835.52 P nyereségből részvényenkint 4.— P osztaléknak 1934. május 4-től kezdve való kifizetését. A szelvények a Magyar Általános Hitelbank, Budapest, pénztáránál kerülnek beváltásra.

Szőlővessző iskola. A Balaton partján fekvő ősi L o v a s községben, a balatoni Riviera e kies gyöngyében lévő híres szőlőtelepet a veszprémi Székeskáptalantól megvette a budai „Centrum" szövetkezet útján a magyar állam részére a Földmívelésügyi Minisztérium, amely mintaszerű szőlővessző-iskolát készül ott létesíteni. Az állam e nagyhorderejű lépése nagyot lenditett máris Lovas fejlődésén, amely nemcsak páratlan klimájáról, szélmentes fekvéséről, híres erdőségeiről, boráról és gyümölcstermeléséről, de több ezredéves kultúremlékeiről és páratlan vasas-szénsavas, lythiumos, thoriumos és rádiumdús gyógyforrásairól is nevezetes.

RÓMAI FÜRDŐ
ÓBUDA — AKVINKUM Késő őszig
Kitünő konyha. — A források napi hozama **160.000 hektoliter rádioaktiv thermálviz**
A szentendrei HÉV vasútnak a MFTR hajóknak és az UJPESTI átkelő propellernek állomása

A **BELLEVUEBEN RAFFAY ERZSI**

Budai Általános Takarékpénztár
Részvénytársaság
Budán, II., Fő ucca 9.
Elfogad kamatoztatásra takarék- és folyószámlabetéteket.
Lekötött betétek után megállapodás szerint magas kamatot térítünk.
Akár venni, akár eladni óhajt ingatlant, forduljon bizalommal újonnan bevezetett ingatlan osztályunkhoz
Mindennemű bank- és takarékpénztári ügyben készséggel állunk rendelkezésére.
Safe deposit

Mibe fektessem tőkémet
hogy értékállóságát, jó jövedelmét biztosítsam? E kérdésre adnak szakszerű választ ismertetőink, melyeket díjtalanul küldünk meg.
Ismertetjük a Kelenhegyi út 24—26 sz. (Mányoki út 7. sz.), tőkebefektetésre kiválóan alkalmas, ideálisan fekvő, legszolidabb kivitelű, a legelőkelőbb villanegyedben fekvő — hegymászás nélkül megközelithető —, mindössze hatlakásos **„PARK-OTTHON" társasvillánkat.** Nagy saját kertrészek, tetőterrasz, délifekvésű loggiák és szobák, csodás körkilátás. Kapható még pár 4 szobás pazar beosztású nagyméretű öröklakrész. Bérbeadás esetén 7—8% tiszta jövedelem. Májusi beköltözés. **Mészöly u. 5. sz.** április végén beköltözhető **társasvillánkban** még kapható 1 két- és 1 háromszobás lakrész 30 éves adómentesség!
A BALATONI RIVIERÁT:
Lovas, Csopak remekszép partvidékén, előnyös telekszerzés. A kristálytiszta vizű Balatonfürdőnk, kapcsolatban a kitünő szénsavas gyógyforrásokkal, életerőnket fokozza, gyomor-, stb. bajokban egyedülálló gyógyhatást eredményezi! Forráskutak, olcsó fixáru épitkezés, élelmezés, 200 négyszögöles telkek már 4 P-től kedvező fizetési feltételekkel kaphatók. Páratlan értékemelkedési lehetőség! Vasárnaponkinti, májustól kezdődőleg állandó helyszini bemutatás a csopaki vasútállomásnál. Díjtalan illusztrált ismertető!
„CENTRUM"
Házépitő- és Ingatlanvállalat, m. sz.
Horthy Miklós út 15. Tel.: 69-3-01.
Óvakodjunk a légvárépitőktől!
Ingatlanvétel előtt csak megbizható, komoly megalapozottságu cégekhez forduljunk!

HÁZ
Pasaréti úton autóbusz végállomásnál egy 3 és egy 8 szobás villa eladó.

LAKÁS
Rózsadombon 3, 4, és 5 szobás modern lakás, 5 percnyire a Margithídtól olcsón kiadó. Autóbusz állomás. Tel.: 53—4—69.
Ménesi úton épülő társasvillában elkülönített két szoba hallos, azonkivül egy- és háromszobás öröklakások kaphatók. A lakások ára kerttel, mosó-, szárító-, és vasalóhelyiséggel, közművekkel, nagyméretű, levegős szobákkal a legminimálisabb: 2 szoba, hallos lakás 15 ezer P. Ugyanitt egy hasonló helyiségekkel építendő családi ház 30 ezer pengővel többe kerül! Bővebbet: Telefon: 52—3—71.
2—3—4—5 szobás hallos öröklakások luxus kivitelben, központi fűtés, melegvízellátással az Attila utca 95—99. számú társasházban olcsón eladók, esetleg bérbeadók. Közelebbit: Stilus építő rt. irodájában, I. Attila utca 95. Telefon: 55—8—36.
Főlépcsőházi bejárattal 1—2—3—4—5 szobás legmodernebb lakás Budapest legegészségesebb helyén kiadó. Bővebbet telefonon 52—7—80.
1 szobás garcon és **3 szobás** hallos, erkélyes, Vérmezőre néző, gyönyörű modern lakás azonnalra kiadó. Érdeklődés a házfelügyelőnél, I. Lógodi utca 63., vagy telefonon: 55—0—35.
1 szobás, hálófülkés, komplett LUXUS lakás, Vérmezőre nyiló erkéllyel, központi melegvizfűtéssel május 1.-re kiadó. Bővebbet: I. Lógodi u. 60. Telefon: 55—0—35.
Krisztinavárosban zaj és pormentes, napsütéses hegyilevegőjü 2 szobás és 3—4 szobás hallos, erkélyes összkomfortos úri lakások azonnal kiadók. Gyönyörű kilátással a budai hegyoldalra. 61-es villamos,- 4-es autóbuszmegállóknál közvetlenül. Győri út 24. Telefon: 53—4—20.

TELEK
A budai hegyvidék legszebb, legegészségesebb helyén magaslati fekvésű 2—300 öles telkek olcsón eladók. Ugyancsak eladó, vagy bérbeadó gombatenyésztésre, vagy borraktárnak ideálisan alkalmas nagy pince. Telefon: 64—0—79.
Nagybányai-út 75. sz. kettéosztható 830 öles gyönyörű villatelek eladó. Telefon: 53—4—69.
Rózsadombon, Törökvész út 79. közműves, 263 öles telek olcsón eladó. Cím: a kiadóban.
160 négyszögöles telek a Pasaréti út legelején, déli fekvésű, 14.000 P-ért sürgősen eladó. Tulajdonos telefonja: 85-3-54
Olcsó áron eladó a Rózsadombon, Törökvész úton, 263 öles közműves telek. Cím a kiadóhivatalban. Telefon: 50-2-96.

A világhírü Szekszárdit
méri az ottani borvidék állami ellenőrzés alatt álló Pinceszövetkezetének hangulatos pincéje
VIII., József u. 19.
Budaiaknak ötliteres rendelést **díjtalanul hazaszállit.**
Poharazás
Sötét kadarka lt. 60 f.
Asztali fehér lt. 70 f.
Bikavér literje 90 fill.
Ürmös literje 1.40 fill.
A TESZ. nagydiját és aranyérmét nyerte el.
Minden budai polgárt szivesen lát **Fekete Sándor** üzletvezető.
TELEFON: 32—0—63

Beraktároz
BUTORT ZONGORÁT SZŐNYEGET
II., MARGIT KÖRUT 50—52. fr. 1.
Butor-Beraktározó Vállalat.

Régi patinás kávéház
ÓBUDÁN A
Bródy
III. ker., Szentlélek ucca 3. szám.
Mindennap reggelig nyitva. — Egész éjjel friss vacsora. HALÁSZLÉ. —
URAL orosz zene és ifj. Rigó Jancsi

SVÁBHEGYI SZANATORIUM
Ideális magaslati gyógyhely. Ideális diétás ellátás. Mérsékelt pausal árak
KURA, SPORT, SZORAKOZÁS

IGYUNK HARMAT VIZET
Megrendelhető a székesfővárosi Ásványvízüzemnél, I, Gellért rakpart 1. Tel.: 53-0-03.

Óbuda-Ujlaki Takarékpénztár
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, III. LAJOS UTCA 148
Telefon: 62—4—57
Betéteket elfogad könyvecskékre és folyószámlára a legnagyobb kamatozás mellett.
Kölcsönket folyósit váltóra, folyószámlára, értékpapirokra a legelőnyösebb feltételek mellett

MENCZER
tisztitó cég
mindenféle ruhának
fénytelenitését
1 évi jótállással vállalja
Központ:
II., Zsigmond-u. 18. Tel.: 52-0 42.
FIÓKOK:
I., Győző-utca 5. (Pálya-utca sarok) Telefon: 54-9-71.
I., Attila-utca 51. (Bellevue mellett)
II., Török-utca 10. (Irgalmasoknál)
IV., Váci-utca 36. (Duna-u. oldalon)
V., Lipót-körut 21. Telefon: 16-3-68.

CIMFESTŐ
Első budai, legrégibb cimtáblafestészet
VÁLI GÁBOR, II, Iskola ucca 16.
Alapitási év: 1895.

WC FÜRDŐKÁD, kályha, mosdó stb. szabott áron
HUBERT, Liszt Ferenc tér 4.
Telefon: 22-8-47.

KIRÁLY FÜRDŐ
Épitette 1556-ban KARA MUSZTAFA budai basa.
Budán, II., Fő ucca 84. sz.
45 fokos szénsavas nátront, szénsavas meszet, szénsavas klórnátriumot, magnéziumot tartalmazó
hévviz köszvény, csúz, bőr- és csontbetegségek, fémmérgezés, máj-, epe-, méh-, húgyhólyagbántalmak, gyomorhurut és alhasi pangás ellen.
Kádfürdők: egész napon át.
Gőzfürdők: férfiaknak reggel 5—1, nőknek hétköznap d. u. 2-7.- **Ivókúra**

Laptulajdonos: VIRAAG ÉS TÁRSA
Felelős szerkesztő: Viraág Béla.
Kiadásért felel: Viraág Béla.
Neufeld Zoltán (Pannonia) nyomda Budapest, VII., Rombach-u. 8. Tel. 42-3-09

XXXI. évf. 1166. sz.

ELŐFIZETÉS

Egy évre . . 24.— P
Negyed évre . 6.— P
Egyes szám 40 f.

Egyesületek, amelyek nek hivatalos lapja, tagjai *féláron* kapják

Budai Napló

1934. május 5.

HIRDETÉSEK

Egy hasáb széles, 1 mm. magas sor egyszeri közlésnél 30 fill. Szövegsor ára 2 P. Ismertető közlemények megállapodás szerint.

A hirdetés díja mindenkor **előre fizetendő.**

Állandó hirdetőknek nagy kedvezmény

Buda érdekeit a várospolitika, közélet, közgazdaság, társadalom és művészet terén szolgáló ujság

FELELŐS SZERKESZTŐ:
VIRAÁG BÉLA

Szerkesztőség és kiadóhivatal: II, Batthyány u. 63. Telefon: 50-2-96. Hivatalos órák: délután 4—6-ig.

HARC A LÉTÉRT,

azért az egyetlenegy lélegzetvételre való levegőért, amelyet követ a második, a harmadik és mindegyik, mégis az egyetlen, az életadó, az életmentő. A fuldokló ember életadó lélegzetvétele.

Alig egy hete, hogy *Bucsányi* Gyula dr. orvostudós, bölcs barátom előadását hallgattam, még teljes egészségben, amikor a lélegzetvételt még oly természetesnek találtam, még oly biztosra vettem, hogy szinte súlyt sem fektettem rá, — azt mondotta, hogy az ételt nélkülözhejük hetekig, az italt napokig, de a levegőt — egy percig sem! Szegény magam, a senki, az a valamicske levegő után kapkodó atomja a világnak igazán nem számitok.

De látom ugyanezt a rettenetes küzdelmet azért az egy lélegzetvételre való levegőért az én drága magyar nemzetem életében és elszorul az én nyomorult szivem, amikor látom, hogy úgy, ahogy körülem lázas idegességgel mozognak ezek az áldottlelkü orvosok, hogy megteremtsék számomra azt az életadó lélegzetvételt, azt a marékra való levegőt, amely lehetővé teszi a küzdelmet a következő marék levegőért, — akkor látom azt az emberfeletti, egetmarkoló erőkifejtést, amit végeznek, talán nem fehér orvosi köpenyben, a fuldokló nemzetnek azok az orvosai, akik ott remegnek a beteg ágyánál és tudják és érzik, hogy milyen óriási munkát igényel annak az egy lélegzetvételre való levegőnek az előteremtése, hogy ha elgyöngülten, ha kapkodva is, de birhassa e nemzet a harcot a létért.

Amikor elborult arccal áll az ágy fejénél a nemzetadta nagy teher súlyával az élet apró viharaiban oly fölénnyel, rendületlenül állva a hajó parancsnoki hidján — a kormányzó, — vagy a nemzet szivdobogását közvetlenül mellére hajolva, föl-fölcsillanó szemmel hallgatja, méri a nemzet sorsát intéző kormányelnök, *Gömbös* Gyula, — és ott állnak mellette minden nemzetmentő orvosi műszerrel a kezükben a kezelőorvosok, a koplalásig takarékos *Imrédy*, hogy minden gyűjtött kincsét odavesse áldozatul azokért a rövid lélegzetekért, amelyekkel a fuldokló nemzet életét hosszabbítják, és ott áll, mint biztoskezű operatőr az a bölcs tapasztalatú *Fabinyi* Tihamér, akinek borotvaéles eszét nem téveszti meg a beteg nemzet pillanatnyi jobbrafordulása, aki eret nyit, aki sebet varr, gyógyírt ken, ahogy a ma, vagy a holnap kívánja, hogy ezzel is levegőhöz juttassa a fuldokló, kapkodó beteget, amely betegről azt látom, hogy a nagy mindenség gyermekjátszóterén éppen olyan senki és semmi, mint az én parányi semmiségem, — akkor vagy el kell csüggednem és megadnom magamat a magam és nemzetem elmulása gondolatának — vagy bíznom kell annak az Istenségnek végtelen bölcsességében, amelyet sok-sok ezer év előtt ismert fel és tanult meg imádni az én turáni népem és az ő megszentelt hajlékát ma is az Ő szent nevével említi.

Ezeken a sötét éjszakákon, amikor mindezek a képek ott bontakoznak ki előttem az ujabb és ujabb lélekzetért való kapkodás közben és a nagy nemzeti háttérben meglátom azt az egyetlen ős pontot, azt a nagyobbra dagadt göröngyöt: — Budát, és visszanézek az utolsó három évtized folyton sötétedő távlatára, az életet termelő orvosok mögött ott látom Buda akkori nagyjait, a multnak mesterségesen, nagyarányokban kirajzolt vezéreit. Ugy látom, hogy mennyire halkul, halványul a multnak egy-egy ilyen vezéralakja, akinek minden érdeme az volt, hogy itt lakott Budán és átvette budai polgártársai kezéből azt a mandátumot, amely őt magát minden jóhoz, polgártársait pedig alig valamihez juttatta. Egy lépéssel a többiek előtt, egykissé lehorgasztott fejjel áll *Kozma* Jenő, akiről majd csak Buda történetirója fogja megállapitani, hogy kije volt Budának. Lehet, hogy könnyen, önzőn indult az életnek, de talán akkor ez volt a jogosult és azóta lassan elmult mintegy három évtized, amely irányokat érlelt meg, igazságokat faragott ki márványból, meg nem tagadható követeléseket formált ki sárkánykörmökkel és mindezek őrévé avatta, harcosává edzette, vezérévé nevelte az ezredéves magyar sors — *Kozma* Jenőt. Már egy évtized előtt megértette a kor intő szavát, amikor komoly egységet, a polgárok egységét teremtette meg, nem merve teljesen rábizni a nemzet sorsát a paraszti önzésre. Most, a nagy világáramlások idején áldozatkészen tette le a nagy nemzeti egység oltárára a maga tizesztendős párturalmát, hatalmát, polgári szervezetét azért az egy lélegzetvételre való levegőért. Mindig csak azért az egyért, amelyet oly nehezen, oly kinnal, oly gyötrően követ a másik.

És ott áll egy kissé leejtett fejjel, nézi ezt az életmentő, ezt az életfoltozó munkát, amely talán nem mer, talán nem tud hirtelen átcsapni azokra, — a ma még idegen — mezőkre, ahol nemcsak a napsugárból, hanem a föld mélységes mélyéről feltörő forróvizadta erőforrásokból merítene életerőt, biztositaná a lélegzés lehetőségét ez a szerencsétlen nemzet, amely úgy kapkod ma azért az egyetlen egy lélegzetvételre szolgáló egy marék levegőért, mint szegény beteg jó magam.

Viraág Béla

Ó, bájos Ausztria

ujjászületésed napján szivesen üdvözöl béna, csonka szomszédod, der alte Kriegskamarad, aki a Te jóvoltodért indult harcba. Szép rendet csinálsz portádon, megadva mindenkinek szépen, becsületesen, ami neki jár. . .

„Legyen a császáré, ami a császáré volt, — legyen az országé, ami az országé volt". . . Kezdünk rádismerni öreg Michl! Ha nem is voltál valami áldozatkész jóbarát, valami önzetlen szomszéd és a becsületes elbánást nagyon is a papiros törvényhez mérted, — csak megvoltunk.

De mondd csak Sógor! mikor volt az 400 esztendő óta, hogy az osztrák—magyar határ a Fertő tó mentén futott végig? — és nem Lajtán innen magyar volt a föld, — Lajtán túl a tiéd!

Vagy pedig örök tulajdon marad az, amit — egy rablógyilkos éjszakán, a leütött szomszédtól véres kézzel el tudott orozni a huszita rablók gyáva utóda és a kecskét harácsoló balkáni piszlicsár megrakott szekeréről elejtett, — Neked szájbefogó koncul odadobott martalék konc?, . . Moson-Sopron és Vasvármegyék lerántott része?

Mit szól hozzá, ó bájos Ausztria! alsóbbrendű volt néped, a szlovén, az illyr, a vend, a horvát, amelyek most igyekeznek kikecmeregni a balkáni véres pokróc alól — és körültekintve majd azt mondják, hogy a Balkánhoz tartozik Bécs?

Vagy többre becsüléd konconosztozó társaid díszes társaságát, a Bécsben már oly otthonos bemek, a valachok, „und die Ratzen" társaságát? . . . akik különben is hűséges szállitói Bécsnek már egy század óta.

A művelt Nyugaton, a becsületes Keleten, de főleg itt, Magyarországon, amely mellett — óh bájos Ausztria! — mindig a rövidebbet húzta, azt mondják, hogy: — Pfui!

Dubonai Pál

Bem apó szobrát a Pálffy-téren — Istók János kiváló alkotását május 13-án leplezik le fényes ünnepség keretében. A szobormű a piski csata után ábrázolja Bem apót, aki a csatában megsebesült és a szobor jobbkeze a sebesülés következtében kötésben van. Alul szép relief ábrázolja a rohamozó honvédeket, akik a piski hidat akarják elfoglalni és a relief alatt van Bem tábornok hiressé vált mondása: „Ha a hid elvész, elvész Erdély!" A szobor oldalán Bem tábornok hires csatái vannak felsorolva.

Mit kap — mit ad? a nemzeti Stadion!

Irta: RINGER LAJOS dr.

A polgármesteri tanügyi osztály nemrégiben tiz különböző helyet jelölt ki a főváros határában, amelyeket sportszempontból stadion létesitésére alkalmasnak tart; de foglalkozott a kérdéssel a városrendezési ügyosztály is. A városfejlesztési bizottság sorra vette a kombinációba vett területeket és alapos megfontolás után megállapitotta, hogy azok közül mindössze ötöt tart olyannak, amely a kitüzött célnak megfelelne. A kijelölt helyek:

1. a Rómaifürdő déli része, az esztergomi vasut mentén;
2. az óbudai hajógyári sziget (azóta az északi repülőtér részére kijelölt hely);
3. az Aranyhegy;
4. a Lágymányos-Nádorkert (kiállitási terület);
5. a vizafogói Dunapart.

Ezeknek a helyeknek sorrendi kiválasztásánál nemcsak a sportszempontokra, hanem a megközelités lehetőségeire, a közlekedési adottságokra és készen levő megoldásokra, nemkülönben a vizisport esetőségeire is tekintettel voltak.

A legelső helyre tett, a Rómaifürdőtől délre eső terület, az (u. n. Lőpormalom dülő) különösen azért mutatkozott megfelelőnek a bizottság előtt, mert itt a vizisport minden ágára, az evezésre, uszásra, a motoros csónak egyre erősödő sportjára egyaránt alkalmas lehetőségek adódnak. Különösen súlyt helyez a bizottság a Dunafolyamnak államokat összekötő, hatalmas hajóközlekedési perspektivát nyitó alkalmára.

Az evezős sportokra a közeli Duna, míg a többi vizisportokra, illetve az ezekhez szükséges nagy medencék táplálására kiválóan alkalmasak a Rómaifürdő telepén fakadó és kb. napi 160.000 hl. vizet adó 23 C° langyos források, amelyek ellátnák a világ csodájára: a stadion, — az oktató, — a hullám, — az ugró, — a taposó, stb. medencék sorát erősen rádioaktiv thermal vizzel.

A hely kiválasztásánál ezenkivül a környezetre is tekintettel voltak és mindezeken felül úgy választották meg a helyek sorát, hogy a stadion épitésével a városfejlesztés mikéntjének is irányt szabjanak.

*

A hivatalos „Idegenforgalmi Tudósító"-nak egyik minapi cikke jelzi, hogy a német tornász szövetség elhatározta, hogy felvételét kéri a „Nemzetközi Tornász Szövetség"-be, amivel a részvétel dolga eldőlt. Máris

2000 fekvőhely biztositását kérték a fővárosi idegenforgalmi hivataltól.

Ez az első kétezres szám, amelyet egyre sűrübb sorban fognak követni az újabb és még nagyobb számok a filléres vonatok, hajók, autocarok, repülők és autók forgatagában. *

És ebből a két közleményből megállapithatjuk, hogy az adott és jól kihasznált körülmények közötti a nemzeti stadion mit kaphat Budapesttől és mit adhat cserébe fővárosunknak.

A stadion megkapja a világ egyetlen metropolisában sem található napi 160.000 hl. thermálvizet, amelynek hasznos szétteritése körülbelül az itt felsorolt létesitmények megépitését indokolja.

A strandfürdő, week-end hálófülke, száloda és Lunaparkszerű telep rendelkezésére áll 50.000 négyszögöl terület, bőséges fásitással és napi 16.000—18.000 m³ 23° C radioaktiv gyógyitó thermalvizzel.

Indokolt a szétteritendő viztömeg által megkivánt beépités: — *a)* 3000 vetkőző kabin; — *b)* 3000 vetkőző szekrény; — *c)* 1000 week-end hálófülke férfiaknak, 500 week-end hálófülke nőknek, 500 week-end hálófülke családoknak; — *d)* 1000 week-end hálófülke (vidéki és külföldi idegenek részére); — *e)* 100 szobás sport-, illetve turistaszálló; — *f)* 2000 ülőhelyes vendéglő; — *g)* 8000 m² vízfelületű taposó strandmedence (0.50 m—1.10 m, átlag 0.80 m. mély). Napi vízszükséglet 6400 m³. — *h)* 4000 m² vízfelületű: oktató-, hullám- és stadion uszómedence 0.80 m—2.50 m-ig, átlag 1.65 m mély; napi vizszükséglet 6600 m³. — *i)* 200 m hosszu pergolás zuhany folyósó. Vizszükséglet napi 1000 köbméter. — *k)* 18.000 m² homok- és pázsitstrand. — *l)* 3 kaszinó épület szigetszerű kiképzéssel. — *m)* kiszolgálások épülete: orvos, fodrász, maszőr, tyúkszemvágó, Zander stb. részére. — *n)* sportcsarnok (fedett) embersport részére. — *o)* sportpályák, tennisz, kerékpár részére. — *p)* mozi, kölcsönkönyvtár, olvasó- és zeneterem. — *r)* árusitó pavillonok: férfi és női divatáruk, trafik, csemege, cukorka, stb. részére. — *s)* pergola folyósók az épületek összeköttetésére (Wandelhalle). — *t)* Lunaparkszerű játékok. — *v)* szénsavas thermalviz töltőtelep. — *z)* műhely-, gépház-, mosódaépület: cipészek, szabóműhelyk, varroda, stb. részére.

A stadion viszont, amint azt a német tornászok esete mutatja, idevonzza a 10.000 számra felkerekedő és a természet és kultúra különösen gazdag kincseivel megáldott utólérhetetlen és utánozhatatlan fürdő- és sport-lehetőségeket kiélvező tömegeket. Megadja a Budapest északi strand-város kifejlődésének rohanó tempóját, a nagy stadion- és fürdőépitkezések átmenő létfentartási alkalmait, megadja a hivatal- és keresetvesztettek ezreinek beilleszkedési lehetőségét egy uj pályába, amit a Budapestre sereglő fürdőzők és week-endezők tömegellátása és kiszolgálása hoz magával.

Egy ilyen ezer meg ezer idegent többnapi tartózkodásra befogadó strandfürdőnek sportoló, pihenő, játékos, egészséges, életvidám élvezője egy-egy „hétnapos filléres turnusban", annyi jót és gyönyörüt, szórakoztatót és erősitőt, annyi napotvizet-levegőt, szóval annyi testetlelket felemelő impressziókkal gazdagitott pár napot vagy hetet szerezhet meg lecsavart „filléres" költséggel, amit és amennyit bárhol egyebütt csak nagy utánjárással és nagy pénzáldozattal mondhat magáénak, ha ilyen dús programmról más valahol egyáltalán szó eshetnék.

Kétséges-e, hogy 2000-es „week-end" hálófülkés óriás strand- és week-end-telep, mint világszenzáció tavasztól őszig beosztott heti turnusokban olyan vándorlást indítana meg Budapest felé, amely mindig felfrissülő, mozgékony tömegeivel igájába szorit hajót, vasutat, autocart, autobuszt, repülőt, taxit és az ezek forgásán perdülő ipart és kereskedelmet egyaránt.

És az ilyen teljes és tökéletes *strand-week-enden* üdülők ezrei a gyógyitó Budapest fürdőváros mellett világszerte vinnék a „strand-weekend"-es fürdőváros nem is álmodott tökélyére emelt Budapest strand és weekend város hirét.

És ne felejtsük, hogy könnyebb, kedves attrakciókkal Budapestre indítani heti 2000 mozgékony, életvidám weekendes strandolót, mint a legjobban bevált gyógytényezővel 100 beteget.

Ne felejtsük, hogy a beteg-gyógyitó fürdőtelep előmunkálatai lassubb érésüek, a betegnek szóló propaganda halkabb és szembeszökő eredményei csak esztendők multán mutathatók fel.

A sporteseményektől lázas tömegek utazási vágya, játékossága, természetimádása és okulási igyekezete a világ tájait összekötő gyors és napról-napra gyorsuló szállitási lehetőségek, fővárosunk elkerülhetetlen fekvésénél fogva a sport művelőinek (tehát csaknem az egész lakosság, közreműködésének kihasználása mellett, korunk olyan vándorlási lehetőségeit tárja elénk, amelyek átsegithetnek bennünket ezen a legmaibb életfentartási helycserén, amelynek méretei szemünk láttára érik el a régi elfeledett valóságos népvándorlások méreteinek nagyságát.

A sport, a tura, a strand, a week-end gyorsabb ütemben juttat bennünket eredményhez, soha el sem képzelt nagyságú idegenforgalomhoz, mint a legnagyobb stilüsü, lassan fejlődő és sokára gyümölcsöző gyógyitó fürdőberendezés.

Legyen a strand, a heti weekend az úttörő, amelynek nyomán megépülhet a gyógyitó fürdőváros.

Szláv betörés készül Budán egyházi téren. Mint a beavatottak rebesgetik, a főváros kegyurasága alatt álló főutcai görög-katholikus magyar Flórián-templomban, melyben eddig csak magyar mise és magyar szentbeszéd hangzott (annyi év harcai után,) most „bizonyos körök" a görög-katholikus unionált szlávok kedveért be akarják vezetni a szláv liturgiát. Ez ellen a magyar görög katholikusoknak tiltakozniok kell, nehogy egyházi égisz alatt megkezdődjék a szlávositás. Érdekes, hogy a Flórián-templom lelkésze: Kiss Andor dr. főgimnáziumi tanár erről a mozgalomról nem is tud, oly titokban készitették elő.

Dögvészváros — Éhségország

Magyarország nevét a németség felváltva nevezte Hungarland, Ungarland, Ungarn, Hungarn néven, de nevezte *Hungerland* és *Hungern* néven is. Ez pedig bizony annyit teszen, mint *Éhség* és *Éhségország*. A *Dögvész*, máskép Mirigyhalál, azaz pestis neve németül *Peszt*. Amikor a 17-ik század végén és a 18-ik század elején az ismeretes nagyarányu telepitések során Thüringia, a Schwarzwald, a felső és alsó Pfalz vidékéről összeszedték a legszegényebb, nincstelen zsöllérséget és a kis mezővárosok nyomorgó kézműveseit és ezek itt mint vendégtelepesek Budán és Pesten telekjogot nyertek: tulajdonképpen nagyot csalódtak. Ők ugy képzelték el, hogy az áhitott „Magyar Kánaán" földjére jöttek, ezzel szemben nyomoruságos, kifosztott romvárost és hallatlanul kirabolt szegény országot találtak. Pest és Buda életének legelső időszaka, főleg az 1686-tól 1713-ig, Pest és Buda városi szabadalomlevelének kiadásáig terjedő időszak csakugyan nyomoruságos volt a két város ujtelepes kolduslakosságára. *Takáts* Sándor nagyszerű irásai bizonyitják, hogy nem büszke, magasrendű német városi művelődést hozó, polgárosodást terjesztő „polgárok" voltak a „hóttkódis" vendégtelepesek, mert még az 17. század elején is mezitláb jártak Pesten-Budán. Pestis, aszály és a kurucháború rettentő nyomoruságai szakadtak rájuk. A rövidlátó bécsi politika is a lehető legcsunyábban zsákmányolta ki a saját fajtájabélieket. Bizony eben gubát cseréltek, mert csak 1713-ban lettek tulajdonképpen mind polgárok, addig ami talján, spanyol, elzászi, lotharingiai és egyéb vallon zsoldosseprédék akadt a nagy monarchiában: az mind itt Budán csinált magának üzletet a közjövedelmekből és sanyargatta a szegény telepes koldusnépet. Nyuzta őket a katonai adminisztráció, amely Pest és Buda ellátását, mint saját üzletét kezelte. Mint Szegeden és Győrött, itt is minden közjövedelem a soldatesca kalandos harácsolóinak kezébe került. A városi vámok, a rév, a városi serfőzőház, a sütőház jövedelme mind

DÖRNER LÁSZLÓ
TENISZ SZAKOKTATÓ
II., FŐ-UTCA 51, I. EM. 1
TENISZ SZAKÜZLET
JAVITÓ MŰHELY
Legjobb magyar, olasz, francia, belga és angol ütők **P 16.-tól**
HUROZÁS — JAVITÁS
A BUDAI NAPLÓ olvasói 5 százalék engedményben részesülnek.

a jött-ment császári katonanépség kezén volt. Pest polgársága éhezett. Ujraébredt a régi *Hungerland, Ungerland-Éhségország* és *Pest-Dögvészváros* gunyszó. Ennek már regebbi nyoma van számtalan régi magyarfaló, magyargyalázó német gunyversben és pamfletben, melyeket *Turóczi-Trostler* József dr. gyüjtött össze. E gyalázkodó irások már egy század óta *Hungerland-Éhségország* és *Pest-Dögvészváros* néven nevezik a német gézen-guzoktól ebek harmincadjára juttatott országot és Mátyás egykori virágzó városait. Az idétlen szójátékok gyalázkodtak a két névre. Kimutatható, hogy *Pest* polgárai ekkor és ezért kezdik a város nevét *Peesth néven* irni, hogy ezzel a szóvarázslatos kabalisztikus formával enyhitsék a „Dögvészt" jelentő „Peszt" szó jelentését. Már tudniillik tájics jelentését, mert a Pest szónak mi köze sincs a *Pestis* szóhoz, mert avar szó. Az ilyesmi ősrégi babona. Már az ókori görög-római szóbabonákban is meg van ennek a nyoma. *Euphemia* vagyis „Jó Jelentés" az ilyen szóalkotás neve. Már *Cicero* is megemlíti a zsaroló sziciliai proconsul, *Verres* elleni hires törvényszéki vádbeszédében, hogy mikor a görögországi *Egesta* város Sziciliában gyarmatot alapitott, annak görög nevét megváltoztatták, mert a görög Egesta, latin Egestas neve nyomorúságot, inséget jelentett. Egestas Vergiliusnál is az éhség sápadtképü alvilági démona. (A város neve egyébként ma Castellamare.) Tény, hogy a magyarellenes német acsarkodás egy nemzedékkel ezelőtt igen sokszor felhasználta Budapest nevének a *Budadögvész* értelmével való szójátékos kihasználhatóságát. Tény, hogy e sorok irója is csunyán megbubozott Montenegróban a háboru alatt egy ilyesmivel mulatozó sógort, amiből igen nagy skandalum lett, de a magyari lazsnakolást mégis megkapta. A derék sógor a Rákóczi indulón kezdte, mondva, hogy ez „cseh alkotás", folytatta a honvédségen, kifogásolva annak „magyar" nyelvét, azután áttért a *Himnuszra*, végül társai hahotái közben szójátékot csinált a 17-ik századi Budapest nevéről, a pestis-sel kapcsolatosan.

Bevilaqua Borsody Béla.

Az egységesitett uj idegenforgalmi akció figyelmébe

Irta: HENNYEY VILMOS dr.

A napokban meglepetéssel olvastam a hírt, hogy az egyik legnagyobb balatonmelletti fürdőhelyünkön csak most készülnek a vízvezetéket létesíteni, de hasonlóan elképesztő a helyzet még ma is más ilyen fürdőtelepeinken. Azt hittem ugyanis, hogy ez az elmaradottságunk a háboru utáni nagy idegenforgalmi tevékenység nyomán már megváltozott és megdöbbentem, hogy az évtizedek óta működő sok hatósági és sok magánjellegü fürdő és idegenforgalmi szervezet vajjon milyen irányban fejtette ki tevékenységét, ha legelőkelőbb fürdőink még ilyen kezdetleges állapotban vannak. Mert legyünk tisztában azzal, hogy müvelt közönséget csak olyan fürdőhelyre várhatunk, ahol a tisztaság és az egészségügy legelemibb feltételei megvannak, ahol **megvan a csatornázás, a vizvezeték, a vizöblitő lavatory és ahol féregmentes, tiszta lakást, villamos világitást tudunk a fürdővendégnek biztositani.**

A magyar közönség azért keresi fel tömegesen a külföldi fürdőket, mert a felsorolt tényezőket itt nálunk csak a legritkább helyen találja meg. A kitünő kereskedelmi miniszterünk most kezdeményezte egységes fürdő és idegenforgalmi tevékenységnek tehát elsősorban arra kellene irányulnia, hogy most már sorjában a fontosabb fürdőhelyeinken ezeket a tényezőket feltétlenül megvalósítsák. Külföldön pedig olyan magyar fürdőhelynek, ahol nincsenek meg ezek az alapfeltételek, propagandát ne csináljunk, mert csak szégyent hozunk az országra és a nemzetgazdasági szempontból oly fontos idegenforgalom ügyét végzetesen kompromittáljuk. Csodálatos, hogy pl. Ausztriában, mely fürdő- és idegenforgalmi berendezkedéseiben sokkal egyszerűbb és igénytelenebb, mint a többi nyugati állam, mégis ebben a tekintetben még a kisebb és nagyon olcsó nyaralási helyen sem ad okot kifogásra.

A másik fontos idegenforgalmi tényező az, hogy a tömeges forgalmat képviselő kisebb tehetőségü osztályok részére megfelelő olcsó és tiszta elhelyezkedést tudjunk biztositani. A gazdasági világválság nagyon megritkitotta a nagyigényü és gondolkodás nélkül költekező idegenjárók sorát. Az utazó bel- és külföldi vendégek 90%-a, átlagos, vagy még ennél is szegényebb erszény felett rendelkezik és ezeknek a tömegutazóknak olcsó elhelyezése tekintetében nagy hiányok vannak nálunk. A tehetősebb közönség, mint Budapesten, mind a Balaton mellett és a többi magyar fürdőhelyen is megtalálja a szállóbeli megfelelő ehelyezkedést. De az olcsóságot kereső, kispénzü ember ilyet nem talál. A Budai Napló ezért hangoztatta az ügynek eme oldalát a Tabán fürdőváros kérdésével kapcsolatban is. Azt kivánta az épitési szabályzatba felvétetni, hogy már minden kétszobás lakáshoz is külön bejáratu vendégszoba berendezése legyen kötelező, hogy ilyen módon a szállóbeli drágább elhelyezkedéssel szemben, kiadó magánszobák legyenek rendelkezésre. De a megoldásra ily értelemben itt Budán semmi kilátás nincs, ha a pénzügyminisztr úr továbbra is áll amellett a kijelentése mellett, hogy a tabáni épitkezésre adómentességet nem engedélyez. Mert ilyen adómentesség nélkül, a drága épitkezés mellett, semmi lehetőség nincs abban a tekintetben, hogy a kisebbigényü budai fürdővendégnek olcsó, rendes lakást biztositsunk. Kereskedelmi niniszterünk most végre erélyesen kezébe vette a fürdőügy és idegenforgalom egységes irányitását és e tevékenységnek — amellett, hogy minden nagyobb fürdő- és üdülőhelyen megteremti a csatornázás, vizvezeték, folyóvizes lavatory és villamos világitás létesítésének feltételeit — legfőbb gondja az kell, hogy legyen, hogy olcsó elhelyezkedés biztositásával a tömeges idegenforgalom alapját tudja megvetni. Helyesen mondja Liber alpolgármester úr egyik legutóbbi cikkében, hogy „a gyógyfürdőkre szoruló külföldi betegeknek alkalmat kell adni, hogy **társadalmi osztályra és vagyoni helyzetre való tekintet nélkül kereshessék fel a páratlan magyar gyógylehetőségeket**". Csakugyan ez a kulcsa annak, hogy a magyar fürdőügynek kezdetét és jövőjét megalapozzuk. Nemcsak számos gyógyvizünk érvényesüléséről van szó, hanem a Balatonról is, melyhez hasonló, sekélyen a napitatta s ezáltal radiumos vizbe messze benyuló strandja Európában ugyszólván páratlan fürdőzést biztosit, főleg gyermekeknek. Ebben az irányban kellene a Balatonnak a külföldön is propagandát csinálni.

Ausztriában a tömegforgalom céljaira kisebb szállodák mellett mindenütt, főleg iparosoknál és kispolgároknál, nagy számban kiadó szobák állnak rendelkezésre és ilyenek bőven vannak még az előkelőbb, nagyobb fürdőhelyeken vagy nyaralótelepeken is. Évek óta járok Bad Hallba, amely az ideggyengeségben és érelmeszesedésben szenvedőknek jód-brómos vizeiben nyujt enyhülést. Julius és augusztuson kivül már napi P. 1.50-ért az idényben pedig 2 pengőért lehet itt tiszta rendes szobát kapni. Ez a szerénynyebb igényü fürdőhely egyébként is minden tekintetben mintául szolgálhat. Csatornázás, vizvezeték, vizöblitő klozet és feltétlen tisztaság a legkisebb házban. Gyönyörü, óriási nagy park áll a közönség rendelkezésére. Kétszer naponta zene és este 10 órától kezdve feltétlen csend és nyugalom. Ugynevezett nagyszállodát a kis városka polgárai nem is engednek létesíteni, nehogy ezzel a fürdő polgárias jellegét és mai olcsóságát veszélyeztessék. A fürdő vezetése kémikus és geológus szakemberek kezében van, akik a fürdőviz megfelelő kezelését és uj források megindítását irányitják. Bad-Hall Linz mellett fekszik és ha a Dunagőzhajózási Társaság hajóin utazunk oda, ez az élvezetes idegpihentető út a legmegfelelőbb beveztése a gyógykezelésnek. De még az ilyen világfürdőben is, mint pld. Hofgastein, számos olcsó, egyszerű megszállási alkalmat talál az idegen, amivel lehetővé teszik a kisebbpénzü tömegeknek is, hogy ezt a remek fekvesü és kitünő rádiumos fürdőhelyet fölkeressék.

Nálunk most volna kedvező ideje annak, hogy ebben a tekintetben az általános nagy akciót megindítsuk. Éppen mostanában előnyös a helyzetünk, mert az élelmezés sokkal olcsóbb nálunk, mint Ausztriában és más nyugati államban. Ha tehát olcsó és tiszta lakást is tudnánk biztosítani, nemcsak a hazai közönséget terelhetnők a magyar fürdőhelyekre, hanem külföldről is tömegesebben jönne hozzánk nemcsak a rövid tartózkodású globe-troter, hanem a kiadósabb nyaraló- és fürdővendég is. A háboru előtti Svájcban és Olaszországban ezekkel a tényezőkkel alapitották és fejlesztették nagyra az idegenforgalmat és Belgiumban például százával laktak angol családok évi 6—7 hónapon át csak azért, mert ekként olcsó megélhetést biztositottak maguknak, amikor odahaza nem tudták volna megtartani költséges magasabb életstandardjukat. A nyugati államokban a megélhetés azonban annyira megdrágult, hogy ott az idegenforgalom lényegesen megcsappant!

Még egy tényező van, mely a mostani időt alkalmassá teszi a nagyobbszabásu akcióra. Ma-holnap már három esztendős a kötött devizagazdálkodás. Külföldön a magyar pengő le van értékelve. Az ország belsejében azonban nemcsak csonkitatlan, de a pénzszüke miatt szinte meglepően nagy vásárlóerővel bir. Idegenforgalmi vonatkozásban ez a megállapitás azt jelenti, hogy az aláértékelt pengőt külföldön vásárló idegen, Magyarországon még olcsóbban talál megélhetési lehetőséget, mint maguk az ország lakói, föltéve, hogy a tömegidegenek befogadására s olcsó elhelyezésére megtesszük a megfelelő intézkedéseket. Igaz, hogy idegenforgalmunk szép fejlődést mutat. De ha közelebbről nézzük az ügyet, azt látjuk, hogy a csak két-három napig ittartózkodó futóvendégek forgalmáról van szó. Ez az idegenforgalmi és társasutazási akciók nagy eredménye. De a kiadósabb, hosszabb ideig maradó **nyaraló- és fürdővendéget** külföldről idecsalogatnunk még nem sikerült. De nem sikerült ittmaraszta lnunk a hazai ilyen idegenforgalmat sem, főleg azért sem, mert a lakás olcsósága és tisztasága s az ellátás tekintetében még igen sok a kivánnivaló. A kereskedelmi miniszteriumban most központositott idegenforgalmi szervezkedésnek tehát az lenne feladata, hogy a tisztaság és egészségügyi feltételek mielőbbi létesítése mellett, olcsó lakásokról, tömegpenziókról gondoskodjon, hogy ezzel a pénzügyi szempontból eredményesebb **nyaraló és fürdőkurát** használó idegenforgalmat honosítsák meg most, amikor minden körülmény a legkedvezőbb. Felette kivánatos, hogy a fürdőkurát használó és nyaralásra ideirányuló idegenforgalmat statisztikailag is **külön** felvegyük, a 2—3 napig ittartózkodó idegenforgalomról. Ekkor fog csak kitünni, hogy a fürdőügyünk e szempontból még gyermekcipőben jár.

Még csak a most aktuális borravaló kérdésről kivánom megjegyezni, hogy — ha a fővárosban az ellentétek miatt a **kérdést** rövidesen megoldani nem is le**het, — a vidéki fürdő- és nyaralótelepeinken gyorsan és erélyesen** meg kellene valósitani az egypincér rendszert. **Ez van érvényben** általában a nyugati fürdő- és nyaralótelepeken és csak ezzel lehet megoldani a kérdést a tömegforgalom igényei szempontjából. A fogyasztást is emelnők ilyirányuu intézkedéssel, mert gyakran a két-háromszoros borravaló gondolata riasztja vissza az utazót attól, hogy egy pohár sörre, vagy kisebb fogyasztásra betérjen.

A kereskedelemügyi minisztériumban megindult áldásos idegenforgalmi működésnek ezeket a szempontokat kellene elsősorban figyelmére méltatnia.

LENZ KALAPÜZEM
MODERN ÜZEMÉBEN ALAKITÁS, TISZTITÁS
2.20 P-ért
I. KRISZTINA-KÖRUT 83. SZ.

Dobja el hirdetésünket!
ha Önt bárki olcsóbban vagy előzékenyebben kiszolgálja!
3 azaz három méter 140 cm széles, kitünő minőségü divatos férfi öltönyszövet óriási választékban, sötétkék és fekete szinekben hozzávalóval együtt Pengő 32.-, 27.- és **19.80**
Cim: CSAK AZ UDVARBAN
OLCSÓ MARADÉKVÁSÁR
SZÖVET- ÉS TEXTILRAKTÁR
Budapest 32 Király-u. 32 Sarokház
Postai rendeléseket évtizedek óta lelkiismeretesen teljesitünk

Balatoni naplemente

Irta: EXNER KORNÉL

Kenesei üdülőtelep, 1931. okt. 15.
Aranyért küzd minden ember,
Gond övezi, mint a tenger. . .
Aranyhid a Balatonon.
Itt végződik pitvaromon.
Ráléphetek, amint látom. . .
Vagy ez is csak csalfa álom?

Kenesei üdülőtelep, 1934. ápr. 17.
Már több éve, hogy ezt irtam,
Ezt az időt telesirtam.
Ezüsthid a Balatonon,
nem arany már az én sorom.
Tele vagyok búval-bajjal,
Ajándék már minden hajnal. . .

Arany, ezüst váltakozik,
Sorsunk ehhez igazodik.
Legyen állandó a pengő,
Igy lesz minden tanyánk zengő!
Minden napot szenteljünk fel:
Munkával és jó tettekkel!

KOZMA JENŐ dr.
emelte magasra a Nemzeti Egység zászlaját KELENFÖLDÖN

Népes gyülést rendezett ápr. 26.-án, csütörtökön este a „Kelenföldi Polgári Kör" kebelében tömörült iparosok és Keresekedők csoportja a Keppler féle vendéglőben. Nem sokkal az üzletek zárórája után nagy számban érkeztek a meghivottak, akik kisebb csoportokban az aktuális kérdéseket tárgyalva várták a gyülés megnyitását és patronusuk Kozma Jenő dr. országgyülési képviselő érkezését. — Kilenc óra után Dorner Gyula ny. min. tanácsos megnyitotta az ülést és kimentette Devecis Mihály elnököt, akit szolgálati kötelessége tart távol és akinek tisztjét van szerencséje betölteni. Beszédében nemzetgazdaságtani szempontból világitotta meg a mai helyzetet, amelyet korántsem néz olyan optimista szemmel, mint ahogy azt ma általában hiszik, egyedüli megoldásra vivő utnak a kormányba vetett feltétlen hitet és bizalmat és a kinálkozó kis lehetőségek kihasználását tartja és megnyugtatja őt a kormányzat politikája, amely mindenkin a helyes uton kiván egyaránt segiteni, amint azt az ország iparossága és kereskedővilága legutóbb tapasztalta is, utalva Kozma Jenő e téren kifejtett emberfeletti munkájára.

A lelkes eismerés csillapultával Szacsvay József dr. ügyvéd emelkedett szólásra. Izzó hazafiságtól áthatott lelkes beszédében a reviziót jelölte meg egyedüli kivezető utként a mai gazdasági és erkölcsi válságból.

E beszéd lángolása visszhangzott abban az éljenzésben is, amellyel az egybegyültek üdvözölték a megérkező

Kozma Jenő dr. országgyülési képviselőt

akit Dorner Gyula elnök üdvözölt és biztositott a kelenföldi iparosság és kereskedők hűségéről, és ragaszkodásáról. Kozma Jenő dr. örömmel tapasztalta a Ferencvárospolitikai összejövetelén, és örömmel állapitja meg itt is, hogy az elképzelhetetlen világháboru és következményei miatt növekszik, szaporodik az egység gondolatának serege az uj életnek. Olyan falakat kell áttörnie, amelyek csak akkor engednek a nyomásnak, ha mindannyian nekifeszitjük a vállunkat és a legnagyobb egyetértésben, egységben biztositjuk a magunk számára a jövőt. Hogy milyen erőt jelent az egység, arra felhozta példaként Németországot és Olaszországot, mig Franciaország a maga felhalmozott nagy kincseivel sem tudja keresztülvinni szándékait, amelyek mindig az egyenetlenségen, a tagozottságon és széthuzáson szenvednek hajótörést. Az „Egység" gondolatát szolgálja lelkesen a magyar kormány is, amelynek minden egyes tagja „ember a talpán" és önzetlenül, rátermettséggel biztosan vezeti a nemzetet a javulás utjára. Ennek jeleit látjuk az eredményes külpolitikában, az állástalan diplomások ezreinek elhelyezésében, hogy eredményesen legyen folytatható az egységes politika. Ezért áll rendületlenül őrt pártja élén és tartja a helyzetet, amelyet a fővárosban kivívott, mert csak igy tudja a polgárság érdekeit szolgálni, számára sulyos tehertétel a képviselői mandátum, de épen ezért áldozza egyéni érdekeit is, ha igy lehetőséget nyujt a nemzetet előbbre vivő munkára. Ezért jött el a kelenföldi polgárság körébe is, hogy az egység gondolatának termékeny magvait becsületes szándékkal meglocsolja, mert csak külső és belső egységgel menthetjük meg a magunk és fiaink jövőjét.

Amikor poharát üritette a helyi polgárságra, a szünni nem akaró éljenzésben szinte elvesztek Dorner Gyula köszönő szavai, amelyeket Kozma Jenő dr. hálásan vett tudomásul.

Halnek József, a kelenföldi iparosság vezére és lelkes szervezője szólalt fel ezután és szintén az egység mellett foglalt állást. Kérte polgártársait, hogy minél szélesebb körben szervezkedjenek, vállaljanak szolidaritást egymással és igy, egységesen fellépve majd érvényt tudnak szerezni helyi kivánságaiknak, amelyeket tiz pontban foglalt össze, s azok illetékes helyen való előterjesztésére azonnal öttagu küldöttséget választottak meg.

Ezután még Bálint Sándor szólalt fel. Közgazdaságtani fejtegetésében a munkavalutát ajánlotta az aranyvaluta helyébe.

Későn éjfél után oszlott szét a lelkes társaság, amelyben többek között ott láttuk Pataky Ferenc igazgatót, Nagyőszi József tanácsost, GömöriGyőző igazgatót, Ujj Gyula tanárt, Mikola Géza postaigazgatót Kozma Miklós polg. isk. igazgatót, Bajcsy Lajost, Fejér János dr.-t, és még sokakat a politikai élet aktiv tagjai közül.

Kelenföld ünnepe
A székesfőváros legujabb kerülete — XI.

A főváros XI.-ik kerületének megszületését ünnepelte e hó 3-án azon a vacsorán, amelyet a „Kelenföldi Társaskör" adott a Gellért szálló Duna termében az uj előljáróság tisztviselőinek tiszteletére. Félkilenc órakor többszáz előkelő résztvevő ült le a diszesen teritett asztalokhoz és az ünnepélyes hangulatot növelte a különböző közéleti előkelőségek érkezése.

Vacsora végeztével az ünneplő társaság állva hallgatta meg Dorner Gyula miniszteri tanácsos szavait, amelyekben — érdemeit méltatva — a Kormányzót köszöntötte. Utána Becsey Antal örökös bizottsági tag, elnök mondott ünnepi beszédet. A XI-ik kerület megalakulásánál, ami életfeltétele volt e városrésznek, a mai rohanó életben meg kell egy pillanatra állnunk. Tisztelettel és szeretettel köszönti

HUSZÁR ALADÁR dr.
főpolgármestert, egész tisztikarával,
DUDAY KÁLMÁN dr.
előljárót, a megjelent előkelőségeket és vendégeket. Utalt az itt megoldásra váró feladatokra, amelyek méltók arra, hogy életcélokká váljanak, mert ennek a kerületnek a Mindenható bőkezüségében megadta a természet és az emberi alkotás szine-javát. A világhirü gyógyforrások, a hegyvidék, a Duna, a Műegyetem és a többi középület és közüzem mind a fejlődésnek nagy mértékét teszik lehetővé, megfelelő munka mellett. Beszéde befejeztével átadta az uj előljárónak a polgárság igéretét arra, hogy ebben a munkájában segitségére lesz.

DUDAY KÁLMÁN dr.
előljáró

meghatottan köszönte meg azt a bizalmat, amivel uj hivatalában fogadták és bizonyságot tett arról, hogy viszonzásul mily nagy szeretettel látott feladata végrehajtásához, rámutatott a volt I. kerület fejlődésére az utóbbi évtizedekben és ünnepélyes igéretet tett, hogy hivatalát minden erejével és odaadásával tölti be.

Ezután Ulmer Ágoston dr. olvasta fel az üdvözlő levelek egy részét, amelyek között Imrédy Béla pénzügyminiszter, Hermann Miksa, a Műegyetem rektora és Petracsek Lajos dr. képviselő kimentései is szerepeltek. — Majd Bányász László kerületi adófelügyelő tett igéretet arra, hogy az adókezelést a polgárság zaklatása nélkül, úgy fogja megoldani, hogy ez a teher ne legyen nyüg is az adófizetők vállain.

Általános kérésre Kovács József tábornok szólalt fel ezután és egy történelmi visszapillantás keretében vázolta a magyar faj alkotó erejét. A mult nagysága ma is ott lebeg e kerület lakói előtt, akik méltán dicsekedhetnek azzal, hogy talán Buda e részének van a legrégibb történelme. Az integer Magyarország gondolatával fejezte be komoly hazafiságtól áthatott beszédét.

Huszár Aladár dr. főpolgármester, aki nagy ováció közepette emelkedett szólásra, főleg az uj tisztikarnak adott megbecsülésre méltó tanácsokat. Ne azt keresse, hogy hol lehet valamit megakadályozni, hanem azt, hogy hol lehet valamit megoldani: mielőtt a törvény szigorú betüjéhez ragaszkodna, ismerje meg a szenvedő embert és minél jobban szenved az, minél szegényebb, annál inkább fogadja tárt karokkal, mert nem a köz van a hivatalért. Szerinte a gazdatársadalom után most a városi polgárságot kell megsegíteni, mert az már elérkezett teherbiróképességének a legszélső határához. Fanatikusan hisz a magyarság életerejében, amellyel az betölti történelmi hivatását és amellyel a reviziót belülről valósítjuk meg, mert külső segitségre számítanunk nem szabad. Ha minden magyar szivben naponta visszhangra talál az esztergomi bazilika öregharangjának három kongása, amely a határontúlra szól biztatásként, akkor nem sokáig állanak a külföld gyülöletén és butaságán épült torz határok. Harsogó éljenzés fogadta, amikor az uj magyar honfoglalásra üritette poharát.

Benárd Ágoston ny. miniszter felszólalása után, amelyben a Kelenföld történelmét tárta fel, a távozó előkelőségeket ünnepelte a közönség, amelynek soraiban ott láttuk Huszár Aladár főpolgármestert, Kozma Jenő dr. orszgy. képviselőt, Barla-Szabó József, OTI-igazgatófőorvost, Staub Elemér ny. államtitkárt, Sámy Sándor min. tanácsost, Kratochwill Károly altábornagyot, Székely Vladimir ny. főkapitányhelyettest, Farkas Lajos főjegyzőt, Pompéry Elemért, a szabadalmi biróság elnökét, Pávai Vajna Ferenc főbányatanácsost, Kabakovits József főv. biz. tagot, Csorna Kálmán árvaszéki elnököt, Felkay Ferenc és báró Babarczy István tanácsnokokat, és a Kelenföld még sok más előkelő polgárát.

RAVASZ cukrász
I., Krisztina körút 75. Telefon: 50-2-32.
ELŐKELŐ CUKRÁSZ SZALON

Megnyilt a margitszigeti
PALATINUS
Hotel - Szanatórium és Gyógyfürdő

IGAZI BUDAI HANGULAT
AZ ÁTALAKITOTT RÉGI
FEHÉR GALAMB
VENDÉGLŐBEN
VÁR, SZT. HÁROMSÁG-U. 11
Históriás környezet
Terrasz
Középkori sziklapince

Kellemes a BUDAVÁR
kávéház
TERRASZA
Nagy parkettás, teljesen elkülönitett helyiség klub, vagy összejövetelek céljára kiadó

UJ ÜZLET!
dijtalanul házhoz szállitja a megrendelt
festék-, háztartási-, illatszer és pipere árut
FESTÉKÜZLET
II., Zsigmond-u. 9.

Mindennemü ÉPITÉST, ÁTALAKITÁST, TATAROZÁST szolid kivitelben a LEGKEDVEZŐBBEN vállal
„TÖMÖR" ÉPITÉSI VÁLLALAT K. F. T.
II. ZSIGMOND-U. 14. Tel. 526-74. Ügyvezető BEREY LAJOS épitőm
Költségvetés és felvilágositás dijtalan. LÁB kölcsönt és adóvisszatérités elintéz

Kiss Béla
építőmester
III. Vérhalom-u. 28/b. Tel. 55 4-77
Építés, átalakitás, tatarozás.
Költségvetés díjtalan.

Magyarok imája

Mindenható Isten, irgalmas jó Urunk,
Alázatos szívvel lábadhoz borulunk.
Kegyelmedet kérjük, tekints le ránk végre,
A sokat szenvedett, küzdő magyar népre.
Gyötörték, kinozták, rabigába törték,
Elrabolták latrok véráztatta földjét.
Amit Árpád apánk ezer éve szerzett,
Bitorolja most ezt vadidegen szerzet.
Szép Erdélyországot pusztítja oláh had,
Elnyomott székelység rabbilincsben lázad.
Amerre követjük a Duna folyását,
Halljuk testvéreink segélykiáltását.
Északon a csehek, délen meg a szerbek
Véreinkre súlyos bilincseket vernek.
Csapásodat, Uram, könyörgünk, már szün-[tesd,
Jaj, mit is vétettünk, hogy ennyire bün-[tetsz.
Magyarok Istene, irgalmas jó Urunk,
Alázatos szívvel lábadhoz borulunk.
Ne hagyd el népedet, hallgasd meg imán-[kat;
Tedd naggyá, szabaddá,
Ujra szép hazánkat. B. HUSZÁR MÁRIA

SZEMÉLYI HIREK

ERZSÉBET főhercegnő Budán a Városmajor utcában 66.000 pengőért megvásárolta Kovács Vilma telkét.

FABINYI TIHAMÉR dr. kereskedelemügyi miniszter e hó 11.-én tartja boresztjét a Pénteki Borgazda Társaságban.

PÁVAI VAJNA FERENC dr. főbányatanácsos, főgeológus „Adatok Budapest Székesfőváros környékének hegyszerkezetéhez" cimen tartott előadást e hó 2-án a Magyarhoni Földtani Társulat szakülésén.

HÁSZ ISTVÁN dr. tábori püspök mondotta az ünnepi szentmisét a Szt. Adalbert templomban a kelenföldi búcsú napján.

GEGUS DÁNIEL ny. főkapitány h. nagy hatást ért el mély érzésü költeményeinek előadásával a „Nemzeti Kultur Egyesület" április 17-én rendezett irodalmi délutánján.

KRICSFALUSSY MIHÁLY államtitkár hosszas betegségéből felépült s újra a közügyek szolgálatába áll.

SZIKLAY JÁNOS dr. Magyarország történetét nyolcezer verssorban feltáró „Magyar Végzet" című drámai költeményét a Szt. István Akadémián bemutatta.

KELLER LAJOS ny. m. tisztviselő régi budai család sarja, nevét belügyminiszteri engedéllyel Kelléry-re változtatta.

ONNI TALES Finnország követe, meghatalmazott miniszter, résztvett május 3.-án az óbudai kath. kultúrházban rendezendő finn-magyar esten.

KRIVOSS ÁRPÁD DR. inditványt terjesztett Huszár Aladár dr. főpolgármester elé a Fehérsas-téri iskola lebontásának terve ellen, amikor a budavári leánygimnáziumot is képtelen egészségesebb épületbe áthelyezni a székesfőváros.

THORDAI LAJOS dr. tanácsnok a II.-ik kerület előljárója hosszas és sulyos betegségéből szerencsésen felgyógyulva, hivatalát ismét elfoglalta.

HAYPAL BÉLA ref. lelkész, Tisza Istvánról emlékezett meg szoborleleplezése napján, mintaképül állitva hivei elé a magyar politika e nagy alakját.

LÁSZLÓ ZOLTÁN dr., aki gazdasági és balatoni idegenforgalmi propagandaügyek miatt félévig távol volt, most újból résztvesz a Budai Napló szerkesztésében.

VÁLYI NAGY GÉZA, a budai katonaköltő május 6.-án délelőtt 10 órakor mondja székfoglaló beszédét a Petőfi Társaságban csikszentimrei László Mihályról, a két év előtt elhunyt nagy pedagógusról, íróról és politikusról.

LUKINICH FRIGYES dr. lett az elnöke az új idegenforgalmi testületnek, amely Uránia Népmüvelődési Egyesület néven alakult.

NÉMETH ISTVÁN görög-keleti magyar püspök székhelyéről, Szentesről a fővárosba érkezett, hogy egyházát érdeklő ügyekben fontos tárgyalásokat folytasson.

MILBICH TAMÁST nevezte ki a bibor os hercegprimás a Szt. Adalbert kelenföldi templom lelkészének.

SZABÓ JÁNOS lett a Svábhegyi templom új lelkésze.

SZAUTNER LAJOS, a Kiscelli-utcai polgári iskola tanára érdekes előadást tartott az iskolán kivüli nevelési problémákról.

BILJÁN JÓZSEF nagykereskedő Isztambulból üzleti ügyekben több hetes tartózkodásra Budapestre érkezett.

VADASKERT
VENDÉGLŐ ÉS
UJ CUKRÁSZDA
Hüvösvölgyi villamos végállomástól 2 perc.
NEMES-JAZZ — TÁNC
TEKEPÁLYA — PANZIÓ

AGGÓDÓ SZIVVEL

kisértük mult hét szombatján orvosai tanácsára

VIRÁG BÉLA

szerkesztőnket a „Siesta" Sanatoriumba, ahol sulyos bronchitist és nagyfoku idegkimerültséget állapitottak meg az ottani orvosok, ahogy azt már itthon is orvosbarátaink tanácsa: *Detre* László dr. tanársegéd, *Bucsányi* Gyula dr., *Nemes* J. György dr. megállapitották, hetek óta sürgetve oly pihenőkurát, amely elejét vette volna az e hó 21.-én bekövetkezett összeroppanásnak. A szerkesztőt túlságosan leköti, — mondhatnánk — reggeltől reggelig tartó munka, amely még fiatalabb ember idegzetét is próbára tenné. Az állandoan jelentkező telefon a Buda minden kérdését felölelő posta állandó izgalmat kelt, érdeklődést követel, de legtöbbször személyes jelenlétet is. Ez az állandó munka, amely pihenésnek, alvásnak is alig juttat időt, elvégre megőrli a legerősebb konstrukciót is. Azonban a „Siesta" rendkivül gondos ápolása, a nehány napos pihenés máris örvendetes javulást hozott és lapunk szerkesztője most már csak arra kéri mindazokat, akik meghivással fordultak hozzá, hogy még néhány napra kapcsolják ki személyét az egyéni jelenlétet megkivánó munkából, amig a legnagyobb örömmel állhat ismét rendelkezésre.

SVÁBHEGYI CUKRÁSZDA
a fogaskerekü végállomásnál

India fejedelmei közül Szaid Raza Ali Khan Bahador, rampuri (India) navab és felesége Hanuma Bégum a fővárosba érkeztek s a Hungáriában szálltak meg. Két hétig tartózkodnak Magyarországon s látogatást tesznek Egerben, Pécsett, Érden, Veszprémben és a Balaton mellett. — Kiséretében vannak Szahib Szala Szir Abdulszanad Khán rampuri miniszterelnök és Zaidi Basir Husszein Khán személykörüli miniszter, valamint 23 személyü udvari kiséret.

A Budai Katholikus Kör április 21-én magyar dalestélyt rendezett, amelyen a Kör főjegyzőjének Gy. Német Béla tanár aranykoszoru dalköltőnek és zeneszerzőnek, szerzeményeit adták elő neves ének- és zongoraművészek. A közönség megtöltötte a Kör disztermét és szünni nem akaró ovációval ünnepelte a kitünő dalköltőt. A nótaestet tánc követte.

Közös érdekünk
tulfeszített idegzetünket
kellemes estéken
jó vacsora
mellett
kipihenni
BUDÁN,
a SIPOS-Halászkertben
III. Lajos utca 46.

Többet tudnak külföldön a budai fürdők gyógyhatásáról, mint mi magunk. Svájci orvostanárok is Budára küldik betegeiket. Nemrégen járt itt Tuena József dr., st. moritzi plébános, aki zürichi orvosa egyenes utasitására jött Budára és Masirevich György korm. főtanácsos vendégeként használta a Szent Imre gyógyfürdőt. Saját kijelentése szerint 10 fürdőt vett és utána teljesen ujjászületve érezte magát. A legnagyobb elragadtatással nyilatkozott a magyar kulturáról, ami számára, mint a legtöbb külföldi számára is, meglepetés, mert az idegeneknek nagyon — évszázadokon át mesterségesen terjesztett — ferde fogalmaik vannak Magyarországról. Minden propagandánknak az legyen a legfőbb célja, hogy ezt a ferde felfogást eloszlassa.

SZEMÜVEGEK Zibrinyinél I., Attila utca 8

Nem tudjuk megbecsülni itt Budán semmi kincsünket. A pesti oldalon olyan korzó alakult ki, ami a világon ritkitja párját, pedig odatűz reggeltől estig a nap, odaverődik le a hajók füstje, megmérgezve a levegőt és mégis odajár korzózni nemcsak a pesti, de a budai közönség is. Pedig a budai Dunapart a Várkert kioszk előtt a legideálisabb korzóhely. Gesztenyefasora a legnagyobb hőségben is kellemesen hüvössé teszi, a háttérben levő Várkert évszázados fái ózondús levegővel árasztják el s a gőzhajók füstje sohasem csapódik le itt. Azonkivül nekünk is megvan a mi dunaparti kioszkunk, a Várkert kioszk, amely méltán felveheti a versenyt a pestivel. Óriási kertjét már megnyitotta s azoknak a budaiaknak, akik már ismerik, nem kell bemutatni. A pestivel párhuzamosan teremtsük meg itt a budai korzót. A Várkert-kioszk délutáni katonazenéje mellett korzózzanak a budai Dunaparton a budai szépasszonyok és leányok.

A **Hegyvidéki Asztaltársaság** legutóbbi vacsorával egybekötött zártkörü összejövetelén e hó 4-én este 8 órakor a Claridge étteremben Magyar Kázmér ny. min. tanácsos v. nemzetgyülési képviselő „Népmüvészek" cimmel tartott előadást.

A
STELLER-DIVATSZALON
A BUDAI ELŐKELŐ HÖLGYKÖZÖNSÉG
SZALONJA
I., ATTILA-U. 23
Krisztina téri tepmplommal szemben.
Telefon: 55-5-01

A **középitési igazgatóság** visszaállitásáról tárgyalnak komolyan, az illetékes helyeken.

Évadzáró szinielőadást rendez e hó 6-án vasárnap este fél 8 órakor, a Budai Katholikus Legényegyesület, II. Fő-u. 68. sz. alatti helyiségében, amelyen József Ferenc dr. királyi herceg őfensége is megjelenik. A Legényegyesület mükedvelői Bakonyi Károly „Obsitos" cimü daljátékát adják elő, amelynek zenéjét Kálmán Imre szerezte. Belépőjegy ára 1. P.

Az idegenforgalmi ünnepi hét a fővárosban junius 10-én kezdődik.

MENYASSZONYI képek Blahosnál Fő-u 18

A **Verbőczy István reálgimnázium** növendékei Korpás Ferenc tan. ker. főigazgató elnökletével a mult hónapban nagysikerü fényképkiállitást rendeztek, amelyen számos müvészi meglátással készült képet mutattak be.

A **Buda Torna Egylet** e hó 10-én Albrecht királyi herceget választja diszelnökévé. Ezzel kapcsolatban délelőtt 10 órakor diszközgyülést, délután fél 4 órakor nemzetközi atlétikai versenyt és tornabemutatót, 6 órakor Magyarország 1934. évi férfi párosbajnokságu tenisz versenyt és este 9 órakor ünnepi vacsorát rendez uj diszelnöke tiszteletére, amelyen a megnyitó beszédet Wünscher Frigyes dr. a záróbeszédet Petracsek Lajos dr. elnök mondja. A versenyre szóló belépőjegyeket és az ünnepi vacsorára szóló vacsorajegyeket az egyesület titkári hivatalában lehet váltani.

SVÁBHEGYI CUKRÁSZDA
gyönyörü kerthelyiség

A budai aszfaltozási munkákat az Utépitő és Aszfaltozó Rt., Biehn János és a Bitumen Utépitő Rt. vállalkozók kapták meg.

Ingyen házhoz szállit minden megrendelt árut az ujonnan megnyilt Festék és Háztartási üzlet, II. Zsigmond u. 9. mely a legdusabb felszerelt raktárt tartja festék-, háztartási-, kefe-, illatszer- és pipere-cikkekben. Áruinak minősége elsőrangu és árai a legmérsékeltebbek.

Megvárható a brilliánsfoglalás, rajz szerint készülnek uj tárgyak hozott törmelék aranyból, ezüstből a régi közismert Oroszhegyi Szabó István féle órás és ékszerész szaküzletben, mely május 1-vel Zsigmond utca 3. alá költözött, ahol ugyanazt a becsületes budai üzleti elvet érvényesiti, amely második évtizede jó nevet szerzett a cégnek.

Kacagó gyermekek! A leggyönyörübb kép! A Nemzeti Gyermekhét keretében pompás müsoros délutánt rendezett a Rómaifürdőtelepi elemi iskola kitünő sikker mellett. Sok kacagást és hálás tapsot arattak a kiváló szereplők, akiket Siegl Alfréd, Turcsek Auguszta, Dubrovay László, Kézdi Kováts Lászlóné, Flory Győzőné tanitottak be nagy tehetséggel.

Nemesség kikutatását
és belügyi igazoltatását, nemesi névváltoztatást, valamint Erdélybe és Felvidékre tervezett utazással kapcsolatos levéltári kutatásokra megbizást vállal. Elvállalja ősfák összeállitását, címerek és diszes bizonyságlevelek megfestését
„HERALDIKA" IRODA,
IV. Gróf Károlyi u. 14. Tel.: 84-3-99.

Gyász. Gogolák Edit, Gogolák Károly dr. h. államtitkár és neje Weinek Janka leánya, aki a budai társadalmi életnek dédelgetett tagja volt, április 29-én váratlanul elhunyt. Temetésén, amely e hó 1.-én volt a farkasréti temetőben nyilatkozott meg az a nagy szeretet, amellyel a szép, fiatal urileányt körülvették. — Rasztókay Frigyes őrnagy, a pécsi vonatezred parancsnokát április 21.-én temették el nagy katonai pompával a németvölgyi temetőben. A kiváló katonát 48 éves korában, élete delén érte el a halál és kiterjedt családja, többek között testvére, gróf Béldy Ottóné és tisztársai gyászolják. — Ponori Thewrewk dr. máv. felügyelő, hosszas szenvedés után május 1-én meghalt. Nagy részvéttel temették el 3.-án a farkasréti temetőben. Gyászolják özvegye: szentmiklósi és óvári Pongrácz Mária, két gyermeke, testvérei, valamint széleskörü, előkelő rokonság.

Ötezer egészségtelen, nyirkos, düledező, rozzant ház van Budapesten, amelyik nagyon várja már a modernizálást. Az adómentesség ezt nagyon elősegitené.

GYERMEKKÉPEK Blahosnál II., Fő u. 18

Gyöngyvirág estet rendez az óbudai kath. egyházközség május 6.-án, vasárnap a Tanuló utcai kultúrházban.

A **Ponty utcai** felsőkereskedelmi iskola volt növendékei május 8.-án rendezik közgyülésüket.

ISTENSZEM
vendéglő
I., TÓTH LŐRINC-UTCA 10.
pompás kerthelyisége megnyilt
Mindennap Ambrózy-Duó játszik

Zsufolásig megtelt a Budai Klub minden terme május 2.-án este azon az ünnepi vacsorán, amelyet a HONSz II. kerületi csoportja Vadász Mihály dr. korm. főtan. elnöklete alatt rendezett. A csoport legutóbbi közgyülésén a II. kerületi kiválóságaira tiszteletbeli tisztségeket ruházott és úgy ezek, valamint a HONSz országos vezetőségének a Kormányzó által kitüntetettjei tiszteletére rendezték ezt a nagyszabásu vacsorát, amelyen nemcsak Budáról, de az ország minden részéből is nagyon sokan jelentek meg. Vadász Mihály dr. korm. főtan. elnök iktatta be tisztükbe a díszelnököket, majd melegen felköszöntötte vitéz árvátfalvi Nagy István dr.-t kormányfőtanácsossá történt kinevezése alkalmából. Thorday Lajos dr. előljáró beszédében kijelentette, hogy mint a kerület jó pásztora minden tevékenységével elősegíteni kivánja a hadigondozottak ügyét. Árvátfalvi Nagy István dr. lelkes beszédben szállott sikra a hadigondozottakért, vitéz Kenyeres János orszgy. képviselő pedig fogadalmat tett, hogy csak olyan ügyet szolgál ezentúl, amely a világháború élő hőseinek ügyét teszi magáévá.

A régi Krisztinavárosi temetőn átvezető új szerpentin út felső végénél van Buda egyik legszebb és legkedvesebb kerthelyiségü vendéglője I. Kutvölgyi-ut 18. alatt a „Pacsirta" vendéglő, amely a sok jónevü budai kiránduló hely között is egyik első helyet foglalja el. Nagyszerü konyhája, kitünő borai s tulajdonosának Wendl Istvánnak kedvessége mindenkit elragad. A Virányos Kutvölgyi Egyesület, a környék érdekképviselete itt szokta tartani összejöveteeit.

Országos Kertészeti és Weekend kiállitás nyilt meg e hó 3-án a Stefánia-uti volt Kollegerszky kioszkban Horthy Miklósné Őfőméltósága fővédnöksége és Gömbös Gyula miniszterelnök tiszteletbeli védnöksége alatt. A kiállitás célja, hogy a magyar kertészet fejlettségét bemutassa és a weekend mozgalmat minél szélesebb körben elterjessze. A kiállitás május 14.-éig van nyitva.

Budai embernek gyakran van dolga Pesten, a váratlanul ránkköszöntött meleg időben könnyen meg is szomjazik és megörül, ha régibb budai ismerősre talál Pados Józsefben a Pozsony étterem volt tulajdonosában, aki a Berlini tér 4. sz. alatti SABARIA sörözben szolgálja ki vendégeit, ugyanolyan figyelemmel, ahogy azt tőle Budán megszoktuk.

Az új tanácsnokokat juliusban választja a főváros közgyülése.

SVÁBHEGYI CUKRÁSZDÁBAN
NOLDI és FINZI

A **III. ker. Egyesült Polgári Társaskör** borgazdaestet rendez e hó 5.-én szombaton este 8 órakor a Hármashatárhegyi turistaházban. A vacsorajegy ára 60 fill, az autó az ujlaki templomtól föl és viszsza 1 pengő.

A **kis Royal** amely úgy a budai mint pesti közönségnek kedvelt találkozó helye, a korai tavaszi napsütéssel látványos kerthelyiségét megnyitotta Pertis Jenő közismert cigányzenekara játszik az árnyas gesztenyefák alatt. Meg kell emlékeznünk a kiváló vezetésről is, amelyet Korányi igazgató irányit a Royal szállodából, nagy agilitással és hozzáértéssel és nagy sulyt helyez arra, hogy a közönségnek soha panasza ne legyen.

Az Országos Magyar Közegészségügyi Egyesület e hó 6.-án délelőtt 11 órakor a Magyar Kir. Természettudományi Társulat üléstermében rendezi 49. évi rendes közgyülését amelyen a különféle jelentéseken kivül Gerlóczy Zsigmond dr. egyetemi tanár, Melly József dr. egyet. m. tanár és Mandler Ottó dr. főorvos szólnak fel.

Már öt pengő részletfizetésre is szállitunk budapesti uricsaládoknak gyönyörü szép szőnyegeket, paplanokat, matracokat, függönyöket, sezlonátvetőket, férfi és női szöveteket és vászonnemüeket. **Quitt Lipót és társa** cég, Budapest, VI. Király utca 32. Alapitva 1895. évben.

SVABHEGYI CUKRÁSZDÁBAN
Délután és este tánc

Nyári cipő és szandál
különlegességeim megérkeztek.
Budaiaknak olcsóbb árak.
DIÓSI CIPŐSZALON
VI. Teréz-körut 1/B.
Cimre ügyelni!

SVÁBHEGYI NAGYSZÁLLÓ
1 szoba, folyó hideg, meleg vizzel, napi négyszeri étkezéssel **8 pengő**
Orvosi felügyelet * Bérlő: Poók Endre

MODERN KÁVÉHÁZ
IV., ESKÜ-TÉR 9.
A legkelemesebb uzsonnázó és vacsora hely. A budai uriközönség találkozó helye. — Ujonnan átalakitva!
Kitünő konyha. Figyelmes kiszolgálás.

Ifj. DÓKA MÁTYÁS
REGATTA HAJÓÉPITŐ
Az összes hazai és számos külföldi egyesület állandó szállitója. — Épit mindennemü verseny és turahajót. Javitásokat a legszakszerübben végez.
III., LAJOS UCCA 121. Tel.: 62-6-17.

A római Civis — és az óbudai zsidó kereskedő

150 éves közös sirköve az Óbudai Zsidó Muzeumban

Petrónius Censerinus aquincumi római Civis apja még. Rómában született. Mint a II. számú pótlégió kiszolgált Veteránusz földecskét kapott Aquincum határában. Fia is apja légiójában szolgált. Az öreg még látta a végtelen Rómát, ott a Tiberis partján, a fiú már a Duna partján született. A fiú örmester lett, mikor letellett az ideje, az aquincumi condraposztószövők Collegiumában, vagyis Céhében lett Frater, vagyis Céhtestvér, felesége, a derék Aurélia Maximia asszonyság lett. Ismeretlen járványos kórságban halt meg négy gyermekük, a kis fiúk, Caesianus és Caeserius, a kis Petronia Nonosa lány és a serdülő hajadon, Petronia Valeria. A bánatos szülők szép mészkő sírládába temették gyermekeiket, indadíszek között ott állott azon a kis család faragott képe.

Az évek multak, ám egyszer csak vér és láng boritotta el a Rómától a hollandiai Hook van Hollandenig sikló római hadiút melletti erődöket és várakat. Vad, szőrösképü szarmata barbárok törték át a határerődsort, Wilson elvei szerint kimondották, hogy a „Barbaricum a Barbároké."

Ezután sok minden történt Aquincumban, miközben az Idők homokja minden száz évben néhány újjnyit temetett be az egykori város ledőlt falaiból, a Petroniusék sírkövéből is. Jöttek-mentek ott mindenféle ázsiai és európai szakállasok vagyis Barbarusok. Egy Ecsől Kán nevü nagy kán is tanyázott errefelé, a németek Etzel, a taliánok Azrilo, a magyarok Etele még Attila nevén nevezték. Aztán lovas magyarok robogtak erre. A por szitált a romokra s alig látszott ki belőlük valami. Azután szorgalmas idegen vendégek telepedtek le az egykori Aquincumtól délre, település neve „Altofen" — „Óbuda" lett. E szorgalmasok kiásták a néhai Petronius Censerinus házának köveit és tehénistállót raktak belőle. Majd megint lovasok robogtak, „Allah hu!" kiáltással kergetőztek. Az idők szitáló pora már ölmagas volt az aquincumi kövek fölött. Majd újra lovasok jöttek, spanyol, olasz, brandenborgi lovasok. Magyarok is jöttek. Elkergették a törököket.

Erre egy Zichy nevü családé lett az Aquincumból lett Óbuda, majd egy Mária Terézia nevezetü királyé. Ugyanekkorra már a messze spanyol és olasz földről és morvaföldről jött szorgalmas zsidó kereskedők is letelepedtek Aquincumban, vagyis Óbudán. Ekkor történt, hogy egy nagy felhőszakadás a szőllőhegyen egy nagy sírládát mosott ki az évezredek pora alól. Egy óbudai kőfaragómester pár dénárért megvette a kőanyagot. Gondolta, jó lesz valami sírkőnek, ha levereti róla a faragásokat. (Ez volt a néhai Petronius Censerinus családjának sírköve.)

Történt pedig, hogy 1766-ban beállitott az óbudai kőfaragómesterhez egy óbudai zsidó asszonyság. Fekete fejkendője mindjárt elárulta, hogy gyászol. Sírkövet akart állittatni megboldogult urának, aki derék jó ember volt, meg is érdemelte. Itt élte le éveit a gróf Zichy-dominiumon fennállott Zsidó Községben. Ismerték jól az uradalmi tiszt urak, a tekintetes Kamarás úr, de még a nagyságos comissárius úr is. Mikor ezek az urak vezették a Restaurációt, tisztujitást a Zsidó Községben és zsidó birót, esküdteket, ülnököket választottak, az ő megboldogultját egyszer a fertálymesteri tisztség is elérte, vagyis zsidó önkéntes rendőrőrmester volt. „Valami tartósat akarnék, aztán drága se legyen" — mondotta az özvegy a kőfaragó úrnak.

A mester azt mondta erre, hogy volna éppen itten egy alkalmatos jó kő, olcsón is adná. Csak le kell faragni a régi képeket, felirásokat róla, aztán elmegy új számba is.

— Sose bántsa, kedves mester, azt amit egyszer ráirtak. Elfér az uramnak szóló felirata a másik oldalon is! — vélte a jó asszony. — Ime, itt van a cédula, amelyikre megszerkesztette az egyik irástudó jurista, amint nálunk a rabbiülnököt nevezik, rajta van, amit kell felvenni.

Megalkudtak az árban. A kőfaragó nem is változtatott a kövön egyebet, mint hogy az egyik szélét kerekre faragta le, mint zsidó emberek sírkövén szokásos, faragott rája három gömbalaku éremdiszt és rávéste a héber felirást: „A Vigasztalás Hónapjának 12. napján, kedden, az 5525. (1766.) évben. Ez Koppel Deutsch tiszteletének és nyugalmának helye, egy becsületes ember sírja, Mózes Löv fiáé, ki békében alszik, de életre támad az idők végén!"

Igy lett közös sírköve a római legionárius pokrócosmester 1700 évvel ezelőtt

PÉCSI VAJHÁZ
MECSEKI VAJA ÉS SAJTJA
TÖBBSZÖR KITÜNTETVE
NAGYBAN ÉS KICSINYBEN
XI. Horthy Miklós ut 32

FÜRDŐRUHÁK *Jaeger Tanár Társulatánál*
Női és férfi, 1934-es modellek Legelső márkák BENGER, JENTZEN
IV., BÉCSI-U. 5. *IV., DEÁK FERENC-UTCA 1.*
PAZAR VÁLASZTÉKBAN

BALÁZS VENDÉGLŐ Hűvösvölgy végállomás
Specialitások: Rántott csirke, dampfnudli.
Nyitott és csukott teraszok. — Naponta cigányzene

elhalt négy gyermekének a 168 évvel ezelőtt eltemetett óbudai inkorporált zsidó községi polgárral. A teljes épségben levő, de már régebben felhagyott laktanya-utcai temetőben találták meg az időknek ezt a különös emlékét. Ez a régi temető is pontosan ott fekszik, ahol a római tábor bejárati kapuja állott. A sírkövet a most megnyílt óbudai Zsidó Múzeumban helyezték el. Aki akar, elgondolkozhatik rajta. Emberekről, sorsokról és kövekről. Meg azon, hogy a mindent kiegyenlítő Halál milyen mester az egymástól eltávolodott emberek és ellenségek összebékítésében. **Gálosi Soma**

Tea mellett

— Szikra —

A Petőfi Társaság most ünnepelte gróf Teleky Sándornét, a hetvenéves „Szikrát." Erről az ünnepről és Szikráról, irodalmunk büszkeségéről, akit, — annak idején Csiky Gergely kis kollegájának szólított, — folyt a beszélgetés.

— Pekár Gyula, a Petőfi Társaság elnöke üdvözlő szavaiban idézte a muzsákat, akik a kis Kölcsei ivadék — Kende Juliska bölcsője köré elhozták Isten ajándékát. Tündérek ringatták. „Derüs Szikra-háznak földön nem volt párja"... „Volt. Elmult. Vége van. Romok se maradtak. Az én virágaim nem csupán hervadtak. Háboru, Trianon, — gyökerestől tépte. Amit én vesztettem — nincs kárpótlás érte. Szikra-ház cseh kézen. Föld alatt a párom. Föld felett nyugtomat sehol sem találom... Dalogatok mégis. — A szárnyak, a szárnyak... Vágynélküli szárnyak... a kékbe, a szépbe. Csodás!... Mégis vágynak!

— Szép volt a vers, honnan idézted?

— Szikra könyvéből, a mely itt van a kezemben.

Ezek a felolvasott sorok befejező verssorai „Szikra" önéletrajzának.

— Eljött és mindvégig itt marad a vidám kis Pucc,- (Puk) mondta Pekár Gyula és valóban... nézzétek ezt az Ex Librist „Szikra" könyvében: a szárnyas kis Pucc: alatta, előtte, mögötte-könyv, könyv, könyv, kezében ludtollal rója a sorokat...

A valóban szép könyv kézről-kézre jár — kék mezőben ábrándozva ülő szép fiatal lány — Szikra maga... Négy oldallal beljebb a hetvenéves Szikra, gróf Teleki Sándorné.

— „Akinek az Élet minden reggel ujra csupaszin, lágy összhang és közel hozott csoda, az soha sem vénül," — olvasom a könyvből...

— Azt tudjátok ugye, hogy „Szikra" itt él közöttünk Budán a Tábor-utcai kis palotában? — Felkerestem Őt, hogy köszönettel átvegyem ezt a legujabb könyvét, a nekem jutott 203. számut, melyből 500 példány meritett papirra nyomatott — „Márta, aki Máriának született" címmel.

Finom, nőies, inkább szenvedő mint boldog mágnás világba vezet a regény, abba a világba, melynek kevesen vannak jobb ismerői, mint Teleki Sándorné grófné.

Még gyermekleányka volt, amikor „drámát" irt, amit kicsi barátnőivel elő is adott. A család tágra nyilt szemmel nézte ott a Szamos mellett ezt a bontogató szárnyat — a Kölcsei vért...

Arra a kérdésemre, hogy sok megjelent könyve között melyik a legkedvesebb, találóan felel:

— Kérdezzen meg egy anyát, hogy sok gyermeke között melyik a legkedvesebb?

Beszélgetésünk alatt más látogató érkezett, egy budai festőművésznő és amit én eddig hangtalanul csodálkozva néztem, Ő, a művész, már érkezése pillanatában hangosan felkiáltott:

Ó, milyen csodaszép virágok!

Szép ugy-e? tessék lefesteni, — mondotta kedvesen „Szikra" és tekintetével megsimogatta a bájos primulákat, amelyek egy óriási virágkosárban a rengeteg könyv között pompáztak.

„Valahogy: virágra, könyvre, — mindig tellett"...

Haspelné
Balázsy Lujza

Az Óbudai Zsidó Muzeum megnyitása

Vasárnap, ápr. 22.-én érdekes új muzeummal gyarapodott a székesfőváros muzeumi kulturája: az óbudai zsidó hitközség nyitotta meg helytörténeti muzeumát, mely a pesti zsidó hitközség muzeuma után a második ilynemű gyüjtemény hazánkban. Örvendetes tény, hogy az óbudai zsidóság igy ragaszkodik multjához, az az óbudai zsidó község, mely dicső emlékű szabadságharcunkban magyar hazafi módjára vette ki részét sok hősi halált halt szabadságharckori honvédjével és a „bresciai hiéna": — *Haynau* által Óbuda zsidó polgáraira kirótt rettenetes hadisarccal, melylyel Haynau büntetésből sujtotta „a rebbeliseket szitó" óbudai zsidóságot.

A muzeum megnyitásán a székesfőváros részéről részt vettek: *Antalffy* Géza dr. főjegyző a polgármester képviseletében, továbbá *Gergely* Ernő dr. tanácsjegyző, *Sőtér* Géza dr. és *Pacher* Béla dr. tanácsi fogalmazók. Muzeumaink vezetői és tisztviselői közül megjelentek: *Enyvvári* Jenő, a székesfővárosi könyvtár igazgatója, vitéz *Aggházy* Kamil ezredes, a Hadimuzeum igazgatója, *Nagy* Lajos dr. az Aquinkumi Muzeum igazgatója, *Mihalik* Sándor dr., az Iparművészeti Muzeum őre. Ott volt *Büchler* József orszgy. képv. és *Garády* Sándor min. tanácsos várostörténeti iró is. A megjelenteket a hitközségi székházban *Édelstein* Bertalan dr. budai főrabbi, *Friedman* Dénes dr. ujpesti, *Scheiber* Lajos dr. pesti rabbik fogadták. Megjelent *Szemere* Samu dr. a zsidó tanitóképző igazgatója, *Steiner* Mór kormányfőtanácsos, *Szánthó* Jenő, a budai izraelita hitközség és Országos Iroda alelnöke. *Somló* Sándorné nőegyleti elnök, *Weisz* Lipót, a Szentegylet elnöke és *Hoffenreich* Adolf alelnök.

A „Magyar Hiszekegy" után *Orova* Zsigmond dr. hitközségi elnök mondott megnyitó beszédet, ezután *Neumann* József dr. főrabbi néhai *Münz* József rabbi 40 éves müködését méltatta, ezután papi áldását adta a jelenlevőkre, majd *Vörösváry* Miklós dr. a hitközség tiszteletbeli tagja ismertette az óbudai zsidó hitközség multját. A gyüjteményt *Weisz* Béla iskolaigazgató mutatta be. A muzeum keletkezésének egyik főmunkása *Orova* Zsigmond dr. alelnök volt. Mint a budai helykegyelet és helytörténet harcosai örömmel üdvözöljük a hazafias óbudai zsidóság e történelmi és várostörténeti értékű gyüjteményét, a legfiatalabb budapesti muzeumot.

KÖZGAZDASÁG

Szerkeszti: **Szászhalmi József**

A jubiláris vásár

A Bhdapesti Nemzetközi Vásár, vagy amint a szakkörökben rövidítve nevezik, a BNV, 1934. május 4.-én megnyiló vására decennáriumát jelenti a magyar nemzetközi vásároknak. Tiz esztendővel ezelőtt lett ugyanis nemzetközivé az addig tavaszi vásároknak nevezett árumintavásár. A Nemzetközi Vásár életében ez a tíz esztendő számokban a következőket mutatja: a kiállitók száma 700-ról 1500-ra emelkedett, a terület 250 százalékal nagyobbodott, a látogatók száma pedig 13 ezerről 60.000-re emelkedett. Idegenforgalmi szempontból pedig nem jelent kevesebbet, mint azt, hogy a vásár tíznapos idegenforgalma a főváros egész esztendei az eddigi statisztikai adatok alapján. Külön kell megemliteni azt, ami talán a idegenforgalmának 34 százalékát teszi ki legnagyobb figyelmet érdemli, tudniillik, hogy a vásár elkészítése 300.000 többletmunkanapot jelent, ami kifizetett munkabér tekintetében kerek egymillió pengőt tesz ki. Rendkivül érdekes előadást tartott a rádióban Sipőcz Jenő polgármester, aki többek között ezt mondotta: „A Budapesti Nemzetközi Vásár területén, amely május virágzó pompájának minden gazdagságával is megajándékozza ezt a szép magyar munkaünnepet, a fővárosba jövő idegen nemcsak a dübörgő kalapácsok, suhogó kohók és kattogó szövőgépek munkájának eredményet fogja látni, hanem a kis magyar falvak szines népművészetét is, a magyar föld izes termékeit és a világhirű magyar kisiparosok aprólékos gonddal készített pompás remekműveit. A Budapesti Nemzetközi Vásár az alkotó polgári munka olyan harmonikus demonstrációja, amelyből örömmel kér részt a dolgozó polgárság minden rétege. Ezért van az, hogy a Budapesti Nemzetközi Vásárt ma már az egész országban csak mint „a vásár"-t emlegetik, mert ez a vásár mindenkié, amiképpen mindenkié Budapest is, aki azt szereti és akinek arra szüksége van. Köszönet illeti a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamarát, a magyar kereskedelem és ipar autonóm szervét azért a sok fáradságért és gondért, amellyel ezt a nagyon fontos magyar intézményt felnevelte, kifejlesztette és azzal nemcsak Budapestet, hanem az országot, sőt a dunamenti népeket is megajándékozta.

Érctelepek a Dunántúlon. A „Veszprémi Hirlap"-ban olvassuk, hogy Velty István veszprémi bányatulajdonos évtizedes kutatásait a Dunántúlon siker koronázta, mert a zalai Balatonpart Lovas községének (Balaton Riviera) határában, kitermelésre rentábilis mennyiségben állapitotta meg és tárta fel az alábbi érceket: vasérc (limonit és haematit) előfordulás primér településben és baryt (súlypát) előfordulás, mellette kiadós rézére nyomokkal.

A Pénzintézeti Központ megtartotta dr. báró Korányi Frigyes ny. m. kir. pénzügyminiszter elnöklete alatt XVII. rendes évi közgyülését. Az igazgatóság jelentését, melyet Pásztor Miksa vezérigazgató terjesztett elő és amelyhez Török Kálmán, az Egyházmegyei Takarékpénztár elnöke szolt hozzá, a közgyülés tudomásul vette és megállapitotta az 1933 december 31.-i mérleget, mely 1,548.827.57 pengő tiszta nyereséget eredményezett. A közgyülés a pénzintézeti üzletrészek után az alapszabályszerü maximális 6%-os osztalékot, a kincstári üzletrészek után pedig 4%-os osztalékot állapitott meg. A közgyülés a megüresedett választmányi tagsági helyre dr. Kestler István pápai prelátust, a Váci Egyházmegyei Takarékpénztár elnökét, a felügyelőbizottságban pedig uj tagokként Czeisel Róbertet, a Magyar Leszámitoló Bank igazgatóját és Kronberger Emilt, a Magyar Általános Takarékpénztár r. t. igazgatóját választotta meg.

A Magyar Általános Kőszénbánya Részvénytársulat április 28-án tartotta meg negyvenkettedik rendes évi közgyülését dr. Berzeviczy Albert v. b. t. t. elnöklésével. Napirend előtt a közgyülés elnöke meleg szavakban emlékezett meg a tavalyi közgyülés óta elhunyt alelnökéről, és Bellák Gyula igazgatósági tagról, akiknek érdemei a közgyülés jegyzőkönyvében örökittettek meg. A közgyülésen 58 részvényes jelent meg 162.684 részvény képviseletében. A közgyülés ele terjesztett évi jelentés szerint a társulat 1933. évi széntermelése az 1932. évhez viszonyitva 8.4% visszaesést mutat. Megemlékezik a jelentés az 1933 juniusában szénadó cimen életbeléptetett ujabb teherről, valamint arról, hogy a mezőgazdasági célokra szállitott szén és brikett árának leszállitását a vállalat 1933 évben is fenntartotta. A tatai brikettgyár termelőképessége csak részben volt kihasználható, a kokszbrikettgyár termelése simán volt elhelyezhető. A felsőgallai szénlepárlótelep termékei (telitőolaj stb.) elismeréssel találkoztak. A portlandcementgyár és bauxitcementgyár foglalkoztatása az előző év szinvonalán mozgott, a felsőgallai és hejőcsabai mészüzemek szállitásai további visszaesést tüntetnek fel. Csökkent a felsőgallai karbidgyár termelése is. A zárószámadás az előző évi nyereségáthozattal együtt 3,348.830.24 pengő tiszta jövedelmet mutat ki, (1932-ben 4,733.751.16 pengő) A közgyülés által elfogadott nyereségfelosztási javaslat értelmében az általános tartalékra 350.000 (500.000), a tisztviselői nyugdijintézet dotálására 275.000 (300.000), munkásüdülési célokra 100.000 (100.000), kulturális célokra 30.000 (50.000) fordítatik, a z1933. évi osztalékszelvény pedig darabonként tiz pengővel (tavaly 14 pengő) kerül május hó 1-től kezdődően beváltásra.

A közgyülés az igazgatóság tagjává dr. Rapaport Alfréd, Simon Izidor és Vida Jenő igazgatósági tagokat ujból megválasztotta, gróf Széchenyi Károlyt pedig a felügyelőbizottság tagjává választotta. A közgyülést követő igazgatósági ülés elnökké Berzeviczy Albert b. t. t. felsőházi tagot, alelnökké Vida Jenő felsőházi tag, vezérigazgatót választotta meg.

A Tröszt mérlegmegállapító ülését az igazgatóság megtartotta és a május közepén tartandó közgyülésnek az előző évi 5 pengővel szemben részvényenkint 4.— pengő osztalék kifizetését fogja javasolni.

Az Első Magyar Általános Biztositó Társaság dr. Teleszky János ny. pénzügyminiszter elnöklésével április 28.-án tartotta meg évi rendes közgyülését, amelyen az igazgatóság összes javaslatait egyhangulag elfogadták és elhatározták, hogy részvényenkint 8 pengő osztalékot fizetnek.

A Janina Cigarettapapir Rt. közzétett mérlege szerint 150 ezer pengő alaptőke mellett 31 ezer pengő tiszta nyereséget ért el. Ez a nyereség is bizonyitja, hogy a cigarettapapir-gyártás ma is kitünő üzlet.

Ki kell köszörülni a csorbát!
Szakszerűen és olcsón köszörüljük ollóját, kését, beretváját és egyéb szerszámait.
Raktáron tartunk mindenfajtu solingeni acélárut a legolcsóbb áron
SURÁNYI és TÁRSA
villanyerőre berendezett műköszörülde és finom acéláru raktár
II., MARGIT KÖRUT 30. SZÁM.

LINDMAYER ISTVÁN
III., LAJOS-UTCA 153.
SZÉP KERTHELYISÉG
JÓ BOROK ÉS SÖRÖK
HIDEG ÉTELEK

Sürgősen menjen
NÉMETH BÉLÁ-HOZ
CIPŐT VENNI!
II., MARGIT-KÖRUT 56.

TROMBITÁS-VENDÉGLŐ
ARNYAS KERTHELYISÉGE
II., RETEK UCCA 12.
MEGNYILT
Szolid polgári árak. Cigányzene.

TROMBITÁS-PANZIÓ
BALATONLELLÉN
PÜNKÖSDKOR NYIT
Előszezon ár napi 4-szeri étkezéssel junius 30-ig 5—6 P. — Érdeklődés: RETEK-U. 12.
Telefon: 52—7—69

AZ ELISMERT KITUNŐ
KOESTLIN
cukorka- és csokoládé gyárimányok
A LEGJOBB MINŐSÉGÜ
KÁVÉ, TEA ÉS GYÜMÖLCSÖK
KOESTLIN CUKORKAÜZLETBEN
I., Krisztina-körut 139.
(a Budai Szinkör lejárójával szemben)

TABÁNI ROMANTIKA A
„GÓLYA"
VENDÉGLŐBEN
I. KRISZTINA-KÖRUT 113 (Vásárcsarnoknál)
A pompás magyar konyhát a vendéglősné vezeti.
Állandóan szegedi halászlé, Turóscsusza
Kerthelyiség. — Cigányzene,
A legjobb magyar borok.

SVÁBHEGYI SZANATORIUM
Ideális magaslati gyógyhely. Ideális diétás ellátás. Mérsékelt pausal árak
KURA, SPORT, SZORAKOZÁS

ESTÉNKINT
EUGEN STEPAT
a rádióból közismert
OROSZ ZENEKARÁVAL
hangversenyez a
SZEIFFERT KÁVÉHÁZBAN

DOTTERWEICH ANTAL
KÁLYHÁS MESTER
BUDAPEST, II., BATTHYÁNY U. 2.
Telefon: 55—6—74.

Mibe fektessem tőkémet
hogy értékállóságát, jó jövedelmét biztosítsam? E kérdésre adnak szakszerű választ ismertetőink, melyeket díjtalanul küldünk meg.
Ismertetjük a Kelenhegyi út 24—26 sz. (Mányoki út 7. sz.), tőkebefektetésre kiválóan alkalmas, ideálisan fekvő, legszolidabb kivitelű, a legelőkelőbb villanegyedben fekvő — hegymászás nélkül megközelithető —, mindössze hatlakásos „PARK-OTTHON" társasvillánkat. Nagy saját kertrészek, tetőterrasz, délifekvésű loggiák és szobák, csodás körkilátás. Kapható még pár 4 szobás pazar beosztású nagyméretű öröklakrész. Bérbeadás esetén 7—8% tiszta jövedelem. Májusi beköltözés. Mészöly u. 5. sz. április végén beköltözhető társasvillánkban még kapható 1 két- és 1 háromszobás lakrész 30 éves adómentesség!
A BALATONI RIVIERÁN:
Lovas, Csopak remekszép partvidékén, előnyös telekszerzés. A kristálytiszta vizü Balatonfürdőnk, kapcsolatban a kitünő szénsavas gyógyforrásokkal, életerőnket fokozza, gyomor-, stb. bajokban egyedülálló gyógyhatást eredményezi! Forráskutak, olcsó fixáru épitkezés, élelmezés. 200 négyszögöles telkek már 4 P-től kedvező fizetési feltételekkel kaphatók. Páratlan értékemelkedési lehetőség! Vasárnaponkinti, májustól kezdődőleg állandó helyszini bemutatás a csopaki vasútállomásnál. Díjtalan illusztrált ismertető!
„CENTRUM"
Házépitő- és Ingatlanvállalat, m. sz.
Horthy Miklós út 15. Tel.: 69-3-01
Óvakodjunk a légvárépitőktől!
Ingatlanvétel előtt csak megbizható, komoly megalapozottságu cégekhez forduljunk!

A VÁROSBAN NYARALHAT A POZSONY-ÉTTEREM
POMPÁS TERRASZÁN
I. KRISZTINA-KÖRUT 8-10

A RÉGI VERONIKA
HIRES
HALÁSZKERTJE
I., HIDEGKUTI-UT 20.
Legszebb és legkedveltebb kirándulóhely!
83-as villamos, 5-ös autobusz.
Tulajdonos: v. Baranyai József

Éhgyomorra
naponta igyék egy pohár
Kristály
vizet

ELEGÁNS TARTÓS OLCSÓ
CIPŐT AKAR?
Készittesse
GÁSPÁR LAJOS
cipészmesterrel
II. Ostrom-utca 14.

Kályhás! Minden szakmabeli ügyben forduljon a régi jóhirü céghez
I., Logodi u. 19. Telefon: 53-0-33 **Béres Márton**

SZENT GELLÉRT
GYÓGYFÜRDŐ
Vizgyógyintézet,
Külön férfi és női osztály.
A legmodernebb berendezés.
Szakképzett személyzet.

HÁZ
Pasaréti úton autóbusz végállomásnál egy 3 és egy 8 szobás villa eladó.

LAKÁS
Rózsadombon 3, 4, és 5 szobás modern lakás, 5 percnyire a Margithídtól olcsón kiadó. Autóbusz állomás. Tel.: 53—4—69.
Ménesi úton épülő társasvillában elkülönített két szoba hallos, azonkivül egy- és háromszobás öröklakások kaphatók. A lakások ára kerttel, mosó-, szárító-, és vasalóhelyiséggel, közművekkel, nagyméretü, levegős szobákkal a legminimálisabb: 2 szoba, hallos lakás 15 ezer P. Ugyanitt egy hasonló helyiségekkel épitendő családi ház 30 ezer pengővel többe kerül! Bővebbet: Telefon: 52—3—71.
3—4—5 szobás hallos öröklakások luxus kivitelben, központi fütés, melegvízellátással az Attila utca 95—99. számú társasházban olcsón eladók, esetleg bérbeadók. Közelebbit: Stilus épitő rt. irodájában, I. Attila utca 95. Telefon: 55—8—36.
Főlépcsőházi bejárattal 1—2—3—4—5 szobás legmodernebb lakás Budapest legegészségesebb helyén kiadó. Bővebbet telefonon 52—7—80.
Krisztinavárosban zaj és pormentes, napsütéses hegyilevegőjü 2 szobás és 3—4 szobás hallos, erkélyes összkomfortos úri lakások azonnal kiadók. Gyönyörü kilátással a budai hegyoldalra. 61-es villamos,- 4-es autóbuszmegállóknál közvetlenül. Győri út 24. Telefon: 53—4—20.

TELEK
Balatonvilágoson parti fekvésü villa kerttel igen olcsón bérbeadó. Bővebbet: Marton Zsigmond tulajdonosnál, II. Ostrom utca 6.
Nagyboldogasszony útján LÁB kölcsönnel, harmincéves adómentességgel épülő négylakásos társasvillában háromszobás hallos, kertes, loggiás lakrészek, a 300 négyszögöles telek ¼ rész tulajdonjogával, névre telekkönyvezve 25.000 pengő fix áron jegyezhetők. Felvilágositás: Lechner Jenő dr. épitésznél, I. Mészöly utca 4. Telefon: 68—6—04.
A budai hegyvidék legszebb, legegészségesebb helyén magaslati fekvésü 2—300 öles telkek olcsón eladók. Ugyancsak eladó, vagy bérbeadó gombatenyésztésre, vagy borraktárnak ideálisan alkalmas nagy pince. Telefon: 64—0—79.
Nagybányai-út 75. sz. kettéosztható 830 öles gyönyörü villatelek eladó. Telefon: 53—4—69.
Rózsadombon, Törökvész út 79. közmüves, 263 öles telek olcsón eladó. Cim: a kiadóban.
160 négyszögöles telek a Pasaréti út legelején, déli fekvésü, 14.000 P-ért sürgősen eladó. Tulajdonos telefonja: 85-3-54
Olcsó áron eladó a Rózsadombon, Törökvész úton, 263 öles közmüves telek. Cim a kiadóhivatalban. Telefon: 50-2-96.

A világhirü
Szekszárdit
méri az ottani borvidék állami ellenőrzés alatt álló Pinceszövetkezetének hangulatos pincéje
VIII., József u. 19.
Budaiaknak ötliteres rendelést **dijtalanul hazaszállit.**
Poharazás
Sötét kadarka lt. 60 f.
Asztali fehér lt. 70 f.
Bikavér literje 90 fill.
Ürmös literje 1.40 fill.
A TESZ. nagydiját és aranyérmét nyerte el.
Minden budai polgárt szivesen lát **Fekete Sándor** üzletvezető.
TELEFON: 32—0—63

WC FÜRDŐKÁD, kályha, mosdó stb. szabott áron
HUBERT, Lisst Ferenc tér 4.
Telefon: 22—3—67.

Régi patinás kávéház
ÓBUDÁN A
Bródy
III. ker., Szentlélek ucca 3. szám.
Mindennap reggelig nyitva. — Egész éjjel friss vacsora, HALÁSZLÉ. — URAL orosz zene és ifj. Rigó Jancsi

CIMFESTŐ
Első budai, legrégibb cimtáblafestészet
VÁLI GÁBOR, II., Iskola ucca 16.
Alapitási év: 1895.

Laptulajdonos: VIRÁG ÉS TÁRSA
Felelős szerkesztő: Virág Béla.
Kiadásért felel: Virág Béla.
Neufeld Zoltán (Pannonia) nyomda Budapest, VII., Rombach-u. 8. Tel 42-3-09.

XXXI. évf. 1167. sz.

ELŐFIZETÉS

Egy évre . . 24.— P
Negyed évre . 6.— P
Egyes szám 40 f.
Egyesületek, amelyek nek hivatalos lapja, tagjai *féláron* kapják

Budai Napló

1934. május 16.

HIRDETÉSEK
Egy hasáb széles, 1 mm. magas sor egyszeri közlésnél 30 fill. Szövegsor ára 2 P. Ismertető közlemények megállapodás szerint.
A hirdetés dija mindenkor **előre fizetendő.**
Állandó hirdetőknek nagy kedvezmény

Buda érdekeit a várospolitika, közélet, közgazdaság, társadalom és művészet terén szolgáló ujság

FELELŐS SZERKESZTŐ:
VIRAÁG BÉLA

Szerkesztőség és kiadóhivatal: II, Batthyány u. 63.
Telefon: 50-2-96. Hivatalos órák: délután 4—6-ig.

A magyar feltámadást szolgálják a római emlékek

Az óbudai aquincum ősi adottságainak közkincsé tételéért és ott idegenforgalmi szempontból felmérhetetlen jelentőségű, klasszikus, szabadtéri előadások bevezetéséért már évek óta küzd a Budai Napló.

Miskolc városa már megmozdult és a maga „Aquincum"-jával csodás lehetőségeket fog bemutatni: hogyan kell a magyar aquincumokban rejlő értékeket a magyar feltámadás szolgálatába állitani.

Úgy vélem, Buda társadalmát érdekelni fogja — éppen az óbudai amfiteatrum jelentősége miatt is — az a kezdeményezés, amely Miskolcon indult meg, hivatott elgondolások után az ottani Avas adottságának értékesitésére és úgy vélem, nem végzek felesleges munkát, amikor alábbiakban a miskolci tervet ismerteten, mert régi közmondás, hogy legjobban a példa vonz, különösen akkor, ha példa követésre olyan elsőrangú megoldási lehetőség kinálkozik, mint az aquincumi római amfiteátrum.

Tömegek drámája a miskolci Avason

Ezer éves, fenségesen szép tragédia elevenedik meg előttünk abban a grandiózus álomban, amelynek álmodója egy miskolci magyar: Siposs Géza.

A nemzeti megujhodás mai korszakában, a mult erőforrásainak feltárói és életre galvanizálói, a gyönyörüséges magyar álmok megvalósitói mérhetetlen szolgálatot tesznek e csonka magyar honnak.

A hun álom-tragédia a miskolci Avas délkeleti lejtőjén játszódott le.

Az álomlátó Arany János társaságában álmodta végig a népvándorlás hun hőseinek: Buda és Etele királyoknak, nemzetük sorsát megpecsételő, küzdelmeit.

Ott a hun térség. Jobbra-balra sátrak, száguldó paripákon kard, paizs, buzogány és kelevézes daliák. Lázas izgalomban az egész nemzetség: Buda megosztja királyi hatalmát öccsével Etelével.

Az ősz Torda előttünk csorgatja Buda és Etele vérét közös edénybe. Ez a vér — eskü. Utána fehér ló áldozat. Majd vigasság. Vidor áldomás, avasi nedűvel.

De már megjelenik előttünk a gót vitéz, a vén Detre és alattomos intrikáit elhelyezi Budánál, majd Etelénél. Az öreg Buda már bánja a vissza nem csinálható osztozkodást. A fiatal Etele, a hunok bálványa elutasitja ugyan az intrikust. De az „ék" már bent van.

Ujabb kép. Harci játékok, valóságos hadgyakorlatok. Dárdavetők, ijjászok, kaszás szekerek, várbakoló eszközök, hosszú kelevézes lovasok nagy összevisszaságban.

Etele rendkivüli népszerüsége a félelem érzését kelti az öreg Budában és megszületik a tragédia magva. Az egész had vadászatokra indul. Ime most érkezik Aladár fiával a rózsás arcú, szőkearany hajú Ildikó, Etele felesége, akit már vár Buda szép feketeszemű asszonya, Gyöngyvér:

„Hamar a két asszony szeme összevillant,
De csak amig ember frissen egyet pillant,
Hidegen egymásnak azalatt benyelték
Ruháit, alakját, egész teste-lelkét."

(mert ezer évvel ezelőtt még hiúak, irigyek és vetélkedők voltak a magyarok asszonyai!? a szerk.)

Vadászat után, látható hatalmas mágyák tüzénél a nagy vadásztor. Nyárson sütik az egész marhát. A tömlőben a zamatos avasi bor alaposan megcsappan. Majd hegedősök kobzán zendül rege és dal: Hunor és Magyar üzik a csodaszarvast, amely elvezeti őket jövendő asszonyaikhoz, akikkel megalapitói lesznek a hun és magyar nemzetnek.

Fordul a kép, szalad az idő!

Jön a keleti császár követe Eteléhez, dúsan megrakodva fényes ajándékokkal, pénzzel, aranyművű fegyverekkel. Fegyverbarátság és közös harcra tesz ajánlatot. Ismét fellobban a tragédiát előidéző egyik szikra: a keleti császár egyedül Etelében látja a hatalmas hun királyt.

Etele álmában megjelenik a Hadur és kardot nyujt át neki: Isten kardját, mely képessé teszi a világ meghoditására. Mig az álomfejtők foglalkoznak az álommal, Bulcsú vezér elhozza a pásztor által feltalált csodás kardot. Ez a kard kirobbantója a testvérek és asszonyaik közötti nyilt harcnak.

Gyöngyvér tüzeli urát Etele ellen. Buda összehivja néhány hivét és követségbe küldi őket a hadba készülő Eteléhez azzal, hogy az Isten kardját azonnal küldje hozzá, mert az őt illeti.

Etelénél nagy vigaság közepette avatják az Istenkardot. Idegen üdvözlő követek tömegesen hordják az ajándékot. Magyar, a magyarok vezér fejedelme, egész ménest küldött a hatalmas rokonnak. Etele haraggal utasitja vissza Buda követeinek a kardra vonatkozó kivánságát.

Buda összegyüjti kincseit és Detre tanácsára az arany ingerével kisérli meg visszacsalogatni Eteléhez pártolt hiveit. Sokakat meg is nyer. Erősen épül és nőtön nő Budaszállás lakossága és felépül a kováros: Buda uj városa.

Készül a végső összecsapás!

Etele nagy vadászaton egy feldühödött bika alól szabaditja ki Budát, bár erős kisértése támad; hogy pusztulni hagyja e királyi ellenfelét.

Etele a hadak utján minden nemzetet letipor és már Bizánc ostromára kerülne a sor, amikor hirül hozzák, hogy Buda elraboltatta és magához vette az Istenkardot. Rettentő haraggal megindul egész táborával a kard visszaszerzésére. Hadaival körülzárja Budaszállását és miután a követek utján hiába követeli a kard visszadását egyedül indul Budához egy szál karddal a kezében. Hozzányulni az ellen nem mer. Szegény Buda elhül. Hamar Isten kardját rántja ki védelmül. Küzdenek egymással, mig végre Etele váll közön a kardját mellig belemártja.

*

Betelt a hunok sorsa. Etele igazságot szolgáltatott, de népe jövendő napjai meg vannak számlálva...

Buda lelke elszállt! A varázslatos álom elmosódik és eltünnek a tragédia szereplői. De megmarad minden egyéb. Itt van a természet ragyogó szinpada ugy mint ezer éve. Ósromantika és „ódon báj" lengi körül ugyanazokat a fákat, lombokat, sátrakat, és fegyvereket. A paripák felkantározva várják a hun hősöket...

Az egyik miskolci lap sajtóhibája szerint „antiteátrum" készül az Avason. A sors keze szedte e betüket, mert itt tényleg antiteátrum lesz, mégpedig a legcsodálatosabb fajtából. Nincs szinpadépités, nincs architektura, nincs semmiféle teátrálitás. Szabad ég, természetes hátter! az egész szinpadot és nézőteret, a dekorációkat maga a természet nyujtja. Ezen adottság miskolci specialitás és nemcsak magyar, hanem európai viszonylatban is egyetlen. Ebben különbözik az összes egyéb európai szabadtéri szinpadoktól, ahol a szinpadot és nézőteret külön kell megépiteni és a hangsuly a teátrumon van.

Az egész látományt közkincsé és mindenki számára hozzáférhetővé fogja tenni Miskolc város lelkes társadalma, amely „Buda halála" epikus meséjének szines illusztrálására vállalkozott. A recitativ, pantomim és ősmagyar zenei alátétésü szinjáték megrendezésére *Márkus* Lászlót, a budapesti m. kir. Operaház világhirü főrendezőjét kérték fel, aki a rendezőművészi produkciónak ragyogó példáját fogja elénk tárni és nevéhez méltó klasszikus nivóju patinával vonja majd be a miliőt, az egész előadást.

A főrendezőn és a lelkes munkatársakon múlik, hogy a felejthetetlen élményekre vágyó magyarok és külföldiek világhirü Mekkája legyen rövidesen Miskolc városa.

Isten áldása kisérje Siposs Géza és a többi lelkes magyar nagyszerű munkáját!

Szent hittel hisszük, hogy Arany János is igy képzelte és szelleme ismét igy fogja bevezetni a nagyszerű látományt:

„Hullatja levelét az idő vén fája,
Telitve hatalmas rétegben alája,
En az avart jártam, tűnődve megálltam:
Egy régi levélen ezt irva találtam."

Iovag dr. Leidl Henrik

Támadás...

Valami érthetetlen, megmagyarázhatatlan, józan ésszel meg sem érthető támadás éri a szent turáni eszmét minden oldalról, főleg olyanok részéről, akiknek egyetlen versejtje sem rezdül meg a sok-sok ezeréves turáni történelmi mult bebizonyitott eseményeinek hallatára. Hangsulyoztuk, hogy a turáni eszme minden becsületes kritikát elbir, állunk is bátran elébe, ám nyelvöltögetésre, kocsmai hangon folytatott lefecselésre és abszolut tudatlanságot eláruló, üzleti érdekektől sugalt, semmivel alá nem támasztott, hordók tetejéről öblös hangon a világba orditott frázisoktól nem ijedünk meg, de azokra csak válaszolni is, nevelésünk tiltja.

A Csonkahaza vendégszeretetét élvező és dús jövedelmein a turáni őslakosság rovására élősködő idegenfajtájuak idegessége bennünket hidegen hagy. Akinek nem inge, ne vegye magára, jóérzésü honfitársaink megértenek bennünket. A legutolsó napokban két könyv jelent meg, mindkettő a turáni eszmével foglalkozik s ezért a nagy kapkodás, mert egynémely uraknak nagyonis a körmére koppantottak.

Az egyik könyv: *„A magyar társadalom turanizálása"* cimen jelent meg, szerzője *berei Nagy Elek dr.* Kitűnően, alapos tanulmányok alapján megirt munka és érdekes olvasmány eredeti elgondolás mellett, ám turáni egyéniségünk őszinteségével mindjárt kijelentjük, *a munkával abszolute nem értünk egyet.* Becsüljük az önálló véleményt, a férfias bátorságot, a turáni fanatikus hitet, de nekünk is megvan a magunk meggyőződése s azt nem rejtjük véka alá. Nagy Elek dr. ott hibázta el sok jóhiszemü elgondolással megirt munkájának hangját, ahol napi politikát és felekezeti kérdéseket vegyitett abba bele s ezáltal kompromittálta éppen a türelmetlenséget ellenző *turáni eszmét.* Mi köze a legitimizmusnak, a Habsburgoknak, a katholikus római egyháznak, a szekularizációnak, az iskolai oktatás ki által való végzésének — nem a tanrendnek, tananyagnak, amely állami ellenőrzés alá tartozik — a turanizmushoz? A turáni államok legelseje, a turánság ideálja: *Japán*, nem követi berei Nagy dr. útmutatásait. Japán a legitim dinasztia mellett áll, majdnem abszolut császárság, ragaszkodik a hagyományokhoz, vallási téren a turáni eszmékhez hűen abszolute türelmes, nem szekularizál, a római katholikus egyházat, bár ott nem állam vallás, kitüntetőleg kezeli, a többi keresztény egyházakat szintén, az iskolákat részben állami, részben felekezeti kezekben hagyja, a katholikus egyetemét pedig a legkitünőbb családok fiai látogatják, holott azok buddhisták vagy a sintóizmus hivei, az apáca iskolákban neveltetik a pogány (?) főurak leányaikat, egyszóval nem féltik a turanizmust, a Keletnek ezt a szent eszméjét. Egészen másként kell ezt a magyar társadalmat turanizálni, ahogy *Mussolini* italizálta vagy rómaizálta a taliánokat, *Kemál* a törökséget, *Hitler* a németeket és *Pilsudszki* marsall a lengyeleket. De nem a mult megtévedt liberalizmusa, vagy tulzásba vitt szabadkőmüvessége tulhajtott frázisával, rég idejét multa szekularizációs érvekkel és a materialisták semmivel nem bizonyitható *Krisztus*-tagadásával.

Hát ilyen turanizmusból nem kérünk.

Mi a turáni kérdés megoldását az *Üdvözitő* személye, tanitása, példája nélkül nem is képzelhetjük el. Hisz már H. St. *Chamberlain* megmondta, hogy a *világtörténelem Krisztussal kezdődik* s nekünk turániaknak nagy elégtétel, hogy a názárethi ács *Gálileában* (turáni nemzetségünk földjén) született, mi ebből a történelmi tényből sokat következtetünk: a magyar-turáni fajta elhivatottságára vonatkozólag. Itt kell a turáni kérdést megfogni, nem a szekularizációnál és a legitimista pártpolitikánál.

A másik mü komoly történelmi tanulmány, tele fontos, korszakalkotó históriai és philológiai felfedezésekkel és szerzője a turáni eszmét óriási lépésekkel viszi előre *Szentmártoni Darnay Kajetán* munkája *„Ősnyomok"* cimmel hagyta el a sajtót és meg sem száradt a nyomdafesték, máris elkapkodták. Erről a pompás, lélekemelő tnűről nem kell kritikát irni, azt olvasni, tanulmányozni kell és akkor közelebb jutunk a turanizmus, speciálisan a magyar faj ősiségének megértéséhez. Ez a könyv nem hiányozhatik egyetlen magyar ember könyvtárából sem, mert nélküle a turáni kérdéshez hozzányulni sem szabad.

A turáni eszme ellen szélmalomharcot folytató lovagoknak pedig azt igérjük, hogy egy-egy ujabb turáni könyv megjelenésekor ne ügvész és rendőr után kiabáljanak, hanem előbb tanulmányozzák át a müveket s aztán tudományos, komoly ellenérvekkel cáfolják meg a téves adatokat. A rendőr, ügyész öblös torku hang és frázisokat még sohasem akadályozott meg egy szellemi irányzatot. Tényekkel szemben tényeket, érvekkel szemben érveket kérünk, mert az annyiunknak oly szent turáni eszmét nem engedjük sem fanatikusaival kompromittálni, sem ellenségeivel sárba tiporni.

László Zoltán dr.

Bem apó budai szobra előtt

Amióta a lengyel szabadállam budapesti követsége felköltözött Budavár patinás régi világába, ahol a XV. század fordulóján a lengyel Jagellók magyar-lengyel világa sütkérezett a magyar renaissance hanyatló fényében, a magyar-lengyel barátság sulypontja Pestről átköltözött Budára. Igy nem is csoda, hogy Istók János remekművét: Bem apó szobrát, a legsikerültebb fővárosi szobrok egyikét Budán állitották fel. A disztéri Honvédszobor és annak csodálatos érthetetlen viszája, a Primás bástya lábánál borzongó agg honvéd szobra, a budai temetők honvédsirjai, Budavár hősi ostroma, a budavári Hadimüzeum 1848-49-es ereklyéi tartanak budai lelki rokonságot az uj szoborral.

Május 2-án gyült össze utoljára az Országos Bem Bizottság a Tiszti Kaszinóban és hallgatta meg a bizottság elnökének Balázs György báró ny. táborszernagynak beszámolóját a szobor születéséről. Ott láttuk a nagy művész első, csodálatosan szép szobortervét, amelyet sajnos, korunk anyagi bajai miatt nem lehetett megvalósitani. Ott bontotta ki Koszó István az Ereklyemüzeum igazgatója az 1848-as erdélyi uniónak Kolozsvárról ide mentett zászlaját, ott ünnepeltük az agg de tüzeslelkü magyar generálist, aki előző nap lett örökifju lélekkel 80 esztendős, ott szavaztam a Bizottság nevében köszönetet a nemes emlékmü érdemes alkotójának Istók János szobrászmüvésznek, ott lelkesedtünk gyermekálmaink hajdanvaló hősének, legendás emlékü Bem apónknak kultuszáért, amelynek 1934-ig, közel egy évszázadig kellett arra várnia, hogy szobrot kapjon a magyar metropolisban....

Május 13-án zászlódiszt öltött a budai Pálffy-tér. Felvonult két világrész és négy nemzet hősét ünnepelni a magyar főváros hazafias közönsége. Ott voltak a lengyelországi küldöttségek, ott volt **Lepkovszky** Szaniszló dr. a népszerű magyarbarát lengyel követ vezetésével a budavári lengyel követség, az ifjuság, a hadsereg és csak a nagy időknek még a közelmultban közöttünk járt galambősz fanui: az agg honvédek hiányoztak.

És amikor lehullott a lepel Istók Jánosnak remekbe készült alkotásáról, s ott állott előttünk Lengyelhon felé mutató jobbjával Pilski hőse és egymásba olvadt a magyarok és lengyelek nemzeti imája: a Duna balpartján egy érczszobor ajkán újra felhangzik a régi szeretet, tisztelet és rajongás szava, amellyel a magyar költőkirály kisérte Bem apó erdélyi véres harcait:

Két nemzet van egyesülve bennünk,
S mily két nemzet: a lengyel s magyar!
Van-e sors, a mely hatalmasabb, mint
E két nemzet, ha egy célt akar?
Egy a célunk: a közös bilineset
Összetörni, melyet hordozánk:
S összetörjük, esküszünk piros mély
Sebeidre, megcsúfolt hazánk!

Palóczi Edgár.

*

Szinesen, elevenen ismertette a szerkesztőség tagjai előtt lapunk kedves, régi munkatársa, Gegus Dániel ny. főkapitányhelyettes az impozáns ünnepséget, amelyen **Horthy** Miklós kormányzó nejével, a kormány tagjai közül Kállay Miklós földmivelésügyi és Lázár Andor igazságügyminiszter, valamint Huszár Aladár dr. főpolgármester és Liber Endre dr. alpolgármester is megjelentek.

A fürdőügy diadala

Fabinyi Tihamér dr. miniszter borgazda estje

A meghitt barátság, ragaszkodás, derű és mosoly jegyében zajlott le mult pénteken *Fabinyi* Tihamér dr. kereskedelemügyi miniszter rendkivül kedvesen sikerült borgazda estje, amelyet *Zboray* Gyula dr. a „Péntekei Borgazda Társaság" örökös jegyzőjének üdvözlete vezetett be és az illusztris borgazda mélyen átérzett szavai emeltek ünneppé..

Hálásan emlékezett meg
FABINYI TIHAMÉR DR.
a barátság e régi hajlékáról, a „Péntéki Borgazda Társaságról", amelyhez lelki örömmel tért vissza, hogy a reá nehezedő terhek, a felelősségteljes, országos robot után — levetve a politikus sulyos vértezetét, — megkönnyebbülten pihenje ki a fáradalmakat e baráti körben.

Ezt a meghitt baráti társaságot nem mint politikus, hanem mint vele összefort barát kereste fel és hogy annak összhangját mise zavarja, — se cim, se rang, — derüs mosollyal azt inditványozta, hogy pénzbirsággal sujtsák mindazokat, akik e baráti körben cimekkel apostrofálják egymást.

Az inditványt lelkes taps fogadta, melynek *első áldozata* a sors humoros jóvoltából maga a miniszter lett.

Szellemességtől sziporkázó beszéde további folyamán kifejtette, hogy felelősségteljes ténykedéseiben mindenkoron a polgárság érdekeinek védelmét tartja a szeme előtt, a polgári öntudat megerősitését, a jogos igények érvényesülését, mert igy akarja megteremteni azt az összhangot, azt az egységet, mely a mindnyájunk által kitüzött cél megvalósitásához szükséges.

„Budapest-Fürdőváros" gondolatának tüzhelye volt ez a társaság, és nem csak a bor, hanem e gondolat gazdájának tekinti magát. Ennek megvalósitása egyben Buda felvirágoztatását is jelenti, ami a Társaság törekvése és életcélja.

Mint reálpolitikus, elérhető célokért küzd és megvalósitja a „világfürdő" fogalmát, azok között a keretek között, melyek természeti adottságait Buda adja és lesz annak a központja. Kéri e baráti kör tagjait, hogy Buda polgárságának körében mint eszményt terjesszék tovább ezt az elgondolást.

Munkájában, célkitűzései megvalósitásában nem nélkülözheti Buda felvirágoztatása körül már eddig is hervadhatatlan érdemeket szerzett *Kozma Jenő dr. segitségét*, akit arra kér fel, álljon melléje, hogy ez az ige valóra váljék.

A miniszter beszédét szünni nemakaró, lelkes, zajos taps fogadta, melynek elültével

KOZMA JENŐ DR.

állott fel szólásra.

Bensőséges szavakkal emlékezett meg lapunk főszerkesztőjéről, *Viraág* Béláról, akit betegsége köt az ágyhoz s egyben ugy a maga, mint az egybegyültek nevében mielőbbi tartós javulást kivánt. A borgazda felé fordulva pedig jóizü humorral vázolta annak politikai pályafutását, mely ebből a teremből indult ki, ahol most is baráti szeretet fogadja. E körben nem a kereskedelmi minisztert látja benne, hanem Buda jó barátját.

Költői lendülettel emlékszik meg a miniszter nejéről, az igazi magyar asszony erényeiről, a férj megértő, buzditó segélytársáról.

Az elmésségtől sziporkázó további beszéde során arra kéri a borgazdát, hogy jövőre oly programmot dolgozzon ki, *amely valamennyiőket kielégitse.* Tudja hogy ezzel sokat kiván, de bizva a borgazda nagy komcepciójában, az ügyek iránti lelkesedésében, biztos abban, hogy a nehéz feladat megoldásával gyarapitani fogja a már eddig is elért sikereinek sorozatát. Kéri, hogy

Kiss Béla
építőmester
III. Vérhalom-u. 28/b. Tel. 55-4-77.
Építés, átalakitás, tatarozás.
Költségvetés díjtalan.

tartson ki Buda mellett, legyen annak szószólója, hű fia. Felajánlja úgy a maga, mint Buda polgárságának segitő készségét, hogy a cél *a jobb és szebb magyar jövő* mihamarabb valóra váljék.

A lelkes tapssal fogadott beszéd után megindult a humoros felköszöntők sorozata. Felszólaltak Zilahy Kiss Jenő ny. alpolgármester, Dimény Mózes ny. postafőigazgató, Rózsás Pál II. ker. műszaki tanácsos, Pénzes Mihály dr. ügyvéd, Buday Gyula csendőrezredes, Finászy Ernő dr. miniszteri tanácsos, Nagyőszi Ferenc p. ü. számtanácsos, Fekete Géza köztisztasági hiv. aligazgatója, Pataky Ferenc dr. és Böngérffy Géza polg. isk. igazgatók, Pásztélyi Vilmos.

A budai hegyek vizellátása

Pávai Vajna Ferenc dr. előadása a Pasarét Törökvész és környéke Egyesületben

Beható tanulmányok alapján cáfolta Pávai Vajna Ferenc dr. a Pasarét, Törökvész és Környéke Egyesület e hó 9-én rendezett előadóestjén azt a régebbi köztudatba ment felfogást, hogy a budai hegyvidéknek vizzel való ellátása tényleg olyan nehézségekbe ütközik, mint arra felszinközeli kutatások csekély vagy sokszor egészen eredménytelen viznyerési törekvéseiből következtetni lehetne.

A budai hegyekben az előadó három féle viznek lehetőségére mutatott rá. A főváros budai oldalán levő hegyvidék északkelet-délnyugati irányu nagyon mélyre hatoló tektonikai vonalain már a harmadkor derekáig visszamenően mindenféle hatalmas termális vizjáratok és azokkal kapcsolatos ásványkiválások bizonyitják a nagy mélységből feltörő hévforrás működést. Az ujabban felfedezett Szemlő- és Ferenchegyi barlangok párját ritkito arragonit, barit és gipsz csatornakitöltései és ásványkiválásai éppen ugy ezeknek a termális vizeknek a régi utjait mutatják, mint az ezek feletti kihülő vizből lerakodott édesvizi mészkövek, amelyek éppen a Pasarét és Hüvösvölgy mentén is nagy területeket boritanak. Az előadó, — akinek utmutatásai alapján nemcsak a régen ismert Rudasfürdő forrásai mellett sikerült ujabb és értékesebb forró gyógyvizű kutakat fakasztani, hanem az Alföldnek azokon a helyein is, ahol mint Hajduszoboszlón, Debrecenben stb. megelőzőleg semmi bizonyiték sem volt arra vonatkozólag, hogy a mélységben száz fokot megközelitő ,sőt azt meghaladó termális vizek volnának, — meri vállalni a budai hegyek régi termális vonalain is az ezeket a vizeket felfakasztani szándékozó kutató furások helyének kijelölését. A budai hegyek ilyen módon felfakasztandó gyógyitó hőforrásai beláthatatlan fürdőüzleti kilátásokkal kecsegtetnek.

Tudományosan és gyakorlatilag megállapitott tény ,hogy a Buda környéki hegyek triász mészkövei és dolomitjai mintegy 130 méter tengerszin feletti magasságig az u. n. *triász vagy karsztvizzel* vannak tele. Ez a különben tiszta és alacsony hőmérsékletű kitünő ivóvíz a legnagyobb veszedelme a Buda-Esztergom vidéki szénbányászatnak és sokszor napi 100.000 köbméteres tömegekben zudult már be ezek munkahelyeibe, az ismert bányaszerencsétlenségeket idézve elő. Ennek a viznek a léte tehát egyáltalán nem vitás, és a Duna menti termális vizekhez keveredve hatalmas, egész patakokban elfolyó tömegekben ismerjük a Szent Lukács-fürdő őstavának és a Római-fürdőnek forrásaiban vagy az Árpádmalomnál, ahol a vize ma is malmot hajt. Tervek vannak ezeknek a forrásoknak olyan kiképzésére, amelyek elválasztanák ezek termális forrásait a karsztviztől, amely viszont a vizvezetéki viz pótlására volna felhasználandó. A hegyvidék egyes kisebb körzeteinek vizellátására 100-300 méteres furásokkal volna feltárható a karsztviz s abból a mélységből modern mélyszivattyúk hoznák fel. Nagyarányú vizellátást azonban azok a táró illetve lejtősaknaszerű bányászati műveletek szolgáltatnának, amelyek a budai hegyek mélyen feltárt dunai oldalán támadnák meg a hegyeket, legalább 15-20 méterrel a hegység karsztvíz nivója alatt. Ilyen kutatásokkal a szénbányákba zuduló hatalmas viztömegekre lehet számitani. Az ilyen tipusu vizellátásra egyébként nálunk is van már példa a tatabányai és rudabányai vizvezeték megoldása esetében.

Vannak helyek a budai hegyekben, ahol vizgyüjtő kőzetek a karsztvíz nivó feletti lokálisan vizet át nem eresztő agyagos, vagy elagyagosodott kőzeteken feküsznek s igy magasfekvésű források fakadására vezettek, vagy mesterséges vizfeltárások létesitését teszik lehetővé. Ezek a vizek természetesen szintén normális hőmérsékletüek. Ilyenféle esettel állunk szemben az I. kerület Völgy-utca 32. szám alatti telken levő vízzel is. Itt a hüvösvölgyi nagy édesvizű mészkő, ahol régebben kőbányában fejtették ezt a travertinót. A kőbánya mélyedésében már évtizedek előtt víz fakadt fel, amelyet kútba gyütöttek össze. Ez a víz idők folyamán nemcsak a kutat, hanem a kőbánya ürességét is elöntötte és ma mintegy 52 négyzetöl felületü tavacskát alkot, állitolag 8-9 méter mélységgel. A csapadékvíz ingadozását, a tuladonos bemondása szerint, csak mint egy méteres vízszin ingadozással követi meleg nyarakon is. Egyes jelek arra mutatnak, mintha ez a víz az egykori hőforrások csökevénye volna.

A Pasarétnek, a Hűvösvölgynek s egyáltalán a környező hegyvidéknek régi vágya egy strandfürdő létesitése, amelynek mindezideig akadálya volt a megfelelő víz hiánya. Az utóbb emlitett tavacska vizének szivattyuzási próbái vagy lecsapolási kisérletei fognak a víz mennyiségére nézve olyan konkrét adatokat szolgáltatni, amelyek eldöntik, hogy megoldható-e a Hüvösvölgy-pasaréti strandfürdő kérdése ezen a bázison. A helyszinén strandfürdő létesitésére megfelelő terület kinálkozik, de elegendő víz esetében tekintettel ennek a forrásnak magas, kb. 200 m. tengerszin feletti magasságban való fekvésére, mélyebb központosabb területre is el lehetne vezetni.

A **Gellérthegyi Kioszk**-tól
legszebb a kilátás!
Elsőrangu magyar konyha
Délután 4 órától reggelig cigányzene

Petracsek Lajos dr.
képviselői beszámolója

Zsúfolt termek s nagyszámú közönség jelenlétében tartotta beszámolóját e hó 3.-án, a Budai Társaskörben *Petracsek Lajos dr.* borgazda-estély keretében. Mindvégig emelkedett szellemben folyt le a beszámoló, melyen nagy és díszes közönség előtt az elmult 3 esztendőről, annak politikai, gazdasági, társadalmi eseményeiről vetett számot a betegségéből csak nemrég felépült képviselő.

A szónokok sorát *dr. Ripka Ferenc* ny. főpolgármester, a Társaskör elnöke nyitotta meg mélyenszántó, gondolatokban gazdag beszédével. Üdvözölte dr. Petracsek Lajost, ki új szint hozott a kerület életébe, üdvözölte benne a segitésre mindig kész, az elvekhez tántoríthatatlanúl hű barátot és közéleti embert, akiben megtanulta becsülni a konzekvens, széles horizontú, szilárd meggyőződésü, talpig embert.

Ripka Ferenc dr. nagyhatású beszéde után a kör társelnöke, *Hoór Tempis Mór* dr. e. tanár üdvözölte a képviselőt. Féltő szeretettel ajánlotta különösen az állástalan végzett ifjak ügyét a képviselő figyelmébe.

Petracsek Lajos dr. beszámolójában kitért a felszólalásokban elhangzott összes kérdésekre. Általános tetszés mellett tett hitvallást politikai elveiről. A valódi egységre törekszik, mely a sokfelé tévelygő magyar lelkek egyesitését, erejét a közös cél, hazánk feltámadása felé irányitja. *Kozma Jenő dr.* és *Ripka Ferenc dr.* mutatták az utat, ők állottak mellette a kezdet napjaiban, az ő vezérletük mellett igyekezett mindig a budai polgárság s a magyarság egyetemes érdekeit előbbre vinni. A kormányt támogatja, annak elvei érvényesülésén dolgozik. A kormányelnök személye, programmja biztositják a nemzet helyes vezetését.

Beszámolóját többször szakitotta tele tapsaival a lelkes és elismeréseivel nem fukarkodó közönség. A lelkesedés csak fokozódott, mikor az Egységes Községi Polgári Párt vezére, *Kozma Jenő dr.* orszgy. képviselő érkezett meg, akit a kör tagjai lelkes ovációval fogadtak.

Ezután *Kozma Jenő dr.* kimentve késését, meleg szavakkal köszöntötte a beszámolót tartó képviselőt az embert, és barátot, akit szeretni, a munkatársat, a szilárd jellemű politikust, kit megbecsülni s tisztelni tanult, Petracsek Lajos nyeresége a pártnak, nyeresége a Társaskörnek, Buda polgárságának, melynek érdekeit vele s társaival együtt évek óta annyiszor megvédte. A párt elveit s a budai polgár meggyőződését követi az ünnepelt is, — helyes úton járva. A választók figyelmébe s szeretetébe ezért nyugodtan ajánlhatja dr. Petracsek Lajost, kinek munkássága, sikerei, de legfőkép tántorithatatlan hűsége ezt a támogatást a legteljesebb mértékben meg is érdemlik. Számos felszólalás után a közönség a legjobb hangulatban továbbra is együttmaradt a késő éjjeli órákig.

Idegenforgalmi politikánk — de más szempontból

A magyar idegenforgalmi politika egyben társadalomépitő is, mert fogyasztókat termel. Minden fogyasztás új termelést, és minden termelés új fogyasztókat jelent. Az idegenforgalom érdeke az olcsóság, amelynek bevételi többlete csak a többfogyasztásból, a nagyobb forgalomból adódik.

A hasznot nem a magasabb ár jelenti, hanem a többfogyasztás és nem a magasabb tadifa, hanem a nagyobb forgalom!

Az évek óta reánk nehezedő súlyos gazdasági válság tartama alatt kénytelenek voltunk lemondani az utazásról is, ami viszont a vasutakat, a hajózást, stb. már-már a katasztrófa szélére sodorta, amíg felülkerekedett az adott helyzethez való alkalmazkodás parancsoló szükségességének felismerése, ami új embereket, új elgondolást követelt.

Ennek a felismerését megtaláljuk a kormányelnök munkaprogrammjában, aki célkitüzéseinek megfelelően a legfontosabb gazdasági tárcák irányitásával a gyakorlati élet kimagasló férfiait bizta meg.

A kereskedelmi tárca irányitója megtalálta az egyedüli kivezető utat, a tömegek leromlott vásárlási képességéhez való alkalmazkodást, amikor a vasúti tarifákat lényegesen mérsékelte, ami csak előnnyel járt (lásd a kisszakaszt, a filléres gyorsot, stb., stb.), amennyiben ezzel a tömegeket ismét megmozditotta s igy lett az eddig számitáson kivül esett fillérekből ismét a pengő, mely hivatva van a szanálás folyamatát megindítani.

Idegenforgalmi politikánk szempontjából nem kevésbbé fontosak a kormány áruforgalmi törekvései, a régi piacok fenntartása, új piacok megszerzése, mivel **kölcsönös áruforgalom nélkül nincsen személyforgalom, nincs idegenforgalom!**

Az idegenforgalmat nem lehet egyszerre megteremteni és mi sokat mulasztottunk. A mulasztást pótolhatjuk, ha a forgalom irányitását a kellő tapasztalatokkal rendelkező szakemberekre bizzuk, akik az ügy iránti szeretettel, megfelelő lelki felkészültséggel pótolhatják a lepergett évek mulasztásait.

Az idegenforgalmi politika egyik leglényegesebb, engedhetetlen segédeszköze **a propaganda, mely egyben annak alapköve is!** Az erre forditott áldozat még akkor sem tekinthető improduktiv befektetésnek, ha az nem is mutat fel azonnali, kézzelfogható eredményeket.

A propaganda sikere **annak lélektanilag is jól átgondolt alkalmazásától függ, melynek figyelme ki kell, hogy terjedjen még a legapróbb részletekre is.**

„Ahány ház — annyi szokás."

Elsősorban a szokásokat kell tanulmányoznunk, hogy módját ejthessük annak, hogy az idegen nálunk **majdnem** oly jól érezze magát, mint otthon.

A legutóbb Londonban tartott konjunktura kutatók kongresszusán megállapitást nyert, hogy

Budapest Európa egyik legolcsóbb városa.

Meg nem szünően hivatkoznunk kell az olcsóságra — amely ugyancsak nagy vonzerővel bir. Alaposan ki kell épitenünk

a belső vándorforgalmat.

Meg kell mozditani úgy a főváros, mint a vidék lakosságát, hogy **elsősorban a hazai tájakat keresse fel és ismerje meg az országot.**

A MFTR czidei hajózási programmja az elsősorban közlekedési célokat szolgáló járatokon kivül kibővül a pihenő, szórakoztató és üdülő járatok beállitásával, olcsó társasutazások rendezésével, amelyeknél ugyancsak szem előtt kell tartani a közönség legyengült anyagi teljesitő képességét, **de különösen a hálóhelyek árait kell azzal megfelelő összhangzásba hozni.**

Ugy a kereskedelmet, mint az ipart, de különösen a vendéglátó ipart át kell, hogy hassa az a tudat, hogy **a megelégedett vevő, vendég a legjobb reklám,** amely messzeföldre viszi jóhirünket és ujabb vendégeket toboroz.

Minden eszközzel meg kell gátolni az idegenek tájékozatlanságával való visszaélést, enyhén szólva, azok **„kizsákmányolását"**, ahogy az sok esetben megtörtént (a fizető pincéri számlák „összeadási hibái", az egyes ételek „nagyságszerint" előre meg nem határozott árai és még sok ily apróbb praktikák, ami sok külföldi barátomnak szolgáltatott okot panaszra.

Mind oly apróságok, amelyek lélektani kihatásukban károsan befolyásolják az itt tartózkodás alatt szerzett kedvező összbenyomást.

A világhirű magyar vendégszeretet, természeti kincseink, mind oly komponensek, melyek észszerű felhasználásával kiépithetjük az ország egyetemes gazdaságát jótékonyan befolyásoló idegenforgalmat, ami — eltekintve az ezzel járó anyagi előnyöktől — a revizió szempontjából is rendkivül fontos, amennyiben a külföldi az itt nyert impressziók révén személyesen győződhetik meg Trianon igazságtalanságáról.

A programot a kereskedelmi miniszter adja — annak végrehajtását szerencsés kézzel kiválasztott szakemberek gárdája teljesiti; a kitüzött cél elérése azonban nem nélkülözheti a lakosság közreműködését, amit az idegenek érdekeinek megvédésében, azok iránt tanusitandó szivélyességben, szolgálatkészségben kell kifejezésre juttatni. **Steinberg Albert**

Dobja el hirdetésünket!
ha Önt bárki olcsóbban vagy előzékenyebben kiszolgálja!

3 azaz három méter 140 cm széles, kitünő minőségü divatos férfi öltönyszövet órási választékban, sötétkék és fekete szinekben hozzávalóval együtt Pengő 32.-, 27.- és 19.80

Cim: **CSAK AZ UDVARBAN**
OLCSÓ MARADÉKVÁSÁR
SZÖVET- ÉS TEXTILRAKTÁR
Budapest 32 Király-u. 32 Sarokház
Postai rendeléseket évtizedek óta elkiismeretese teljesitünk

FELHIVÁS A GÁZFOGYASZTÓ KÖZÖNSÉGHEZ! A költözködési évnegyeddel kapcsolatban felhivjuk a háziasszonyok figyelmét, legelsősorban azokét, akik háztartásukban eddig még gázt nem használtak, vagy akik ujabb gázkészülékek használatára tértek át, hogy saját érdekükben keressék fel a Gázmüvek, VI., Vilmos császár út 3. I. emeletén levő bemutató és mintakonyha helyiségeit, ahol minden kedden és pénteken d. u. 5 órakor a gáznak a háztartásban való gazdaságos felhasználásáról bemutató előadásokat tartunk. Előadásainkon mindenki elsajátithatja a gáz takarékos használatát és a készülékek helyes kezelését. Az előadásokra a belépés díjtalan.
Budapest Székesfőváros Gázmüvei.

Fényesen átalakitva nyilt meg idén a közismert Rajnapark. A tulajdonosok pénzt és fáradságot nem kimélve, igyekeznek a mai nehéz helyzetben is kevés pénzért sokat nyujtani. A kerthelyiség szenzációs, Cigányzene, jazz és tánc szórakoztatja a közönséget. A „Szalmabár"-ban egy amerikai jazzdobos és egy angol jazzénekesnő arat nagy sikert estéről-estére.

Tizennégy éve vette át Mittl Ferenc a gellérthegyi kioszkot, és fáradhatatlan munkásságával és pénzt nem kimélve, oly nivóra emelte, hogy ma általános közkedveltségnek örvend. A tulajdonos Mittl Ferenc nagy hozzáértéssel és figyelemmel vezeti az üzletet s a legkényesebb igényü vendég is a legnagyobb megelégedéssel távozik.

A betegségek egész sora
igy: az epekőbetegség és epehólyagbántalom, gyomorbajok, csalánkiütés, az asztma bizonyos esetei, vérpangás a hasban és különösen a májban, köszvény, vesemedence betegségek, alkati kövérség, stb. stb. eseteiben a
HUNYADI JÁNOS
keserüvíz biztosan megszünteti a székrekedést, szabályozza a bélműködést, azt nemre és korra való tekintet nélkül mindenki kiváló ereedménnyel használhatja. Az orvosok ezrei irják elő betegeiknek és a betegek tízezrei irnak róla elismerő nyilatkozatot.

Kellemes a
BUDAVÁR
kávéház
TERRASZA
Nagy parkettás, teljesen elkülönitett helyiség klub, vagy összejövetelek céljára kiadó

UJ ÜZLET!
dijtalanul házhoz szállitja a megrendelt
festék-, háztartási-, illatszer és pipere árut
FESTÉKÜZLET
II., Zsigmond-u. 9.

AUGUSZT
HÜVÖSVÖLGY
I., HIDEGKUTI UT 22
CUKRÁSZDA ÉTTEREM
MENÜ
SZALONJAZZ ÉS CIGÁNYZENE
83 as villamos, 5-ös autóbusz
TELEFON: 64—0—02

IGAZI BUDAI HANGULAT
AZ ÁTALAKITOTT RÉGI
FEHÉR GALAMB
VENDÉGLŐBEN
VÁR, SZT. HÁROMSÁG-U. 11
Históriás környezet
Terrasz
Középkori sziklapince

Mindennemü **ÉPITÉST, ÁTALAKITÁST, TATAROZÁST** szolid kivitelben a LEGKEDVEZŐBBEN vállal
„TÖMÖR" ÉPITÉSI VÁLLALAT N. F. T.
II. ZSIGMOND-U. 14. Tel. 526-74. Ügyvezető BEREY LAJOS épitőmester
Költségvetés és felvilágositás díjtalan. LÁB kölcsönt és adóvisszatérités elintézünk.

A **Nova Közlekedési és Ipari Részvénytársaság** igazgatósága és felügyelőbizottsága mély megilletődéssel jelenti, hogy

Iosonci Dr. Bódy Tivadar úr
m. kir. udvari tanácsos, Budapest Székesfőváros ny. polgármestere, a Felsőház tagja stb., a társaság ny. elnök-vezérigazgatója

folyó hó 14-én elköltözött az élők sorából.

Az elhunyt kiváló tudásával, páratlan munkabirásával, szeretetreméltóságával és nemes egyéniségének varázsával maradandó érdemeket szerzett a vállalat fejlesztése körül.

Emlékét soha el nem muló kegyelettel fogjuk megőrizni!

SCHRÄPLER HALÁSZLÉ FOGALOM!
III. LAJOS-UTCA 27
HANGULATOS SCHRAMMELZENE

Nehézzé teszi helyzetünket az a sajnálatos körülmény, hogy szerkesztőnket ágyhoz köti betegsége, amely munkaközben orvul tört rá. Kétheti szanatóriumi ápolás után tüzetes orvosi vizsgálat céljából báró Korányi Sándor dr. klinikájára vonult be, ahol az orvosok egész gárdája: maga báró Korányi Sándor dr. asszisztensei: Kalapos Imre dr. és Kiss József dr. és a fiatal orvosok egész sora minden odaadásukkal igyekeznek őt az életnek és munkakörének visszaadni. Viraág Béla szerkesztőnk rossz néven vette, hogy a mult számban szóvá tettük hirtelen megbetegedését, bár azóta jóbarátainak egész sora látogatta meg: Aggházy Kamil ezredes, a Hadtörténelmi Muzeum igazgatója, Aigner Ottó, a Budai Társasköd háznagya, Bárdos György dr. ügyvéd és neje, Benedek Sándor, a Közigazgatási Bíróság másodelnöke, Berényi János gróf, Blahos Rezső fényképész, Bucsányi Gyula dr. orvos, Csathó Gyula dr. orvos, Darvas Imre, Exner Kornél ny. államtitkár, Folly József dr. ügyvéd, Gegus Dániel ny. főkapitányhelyettes, Grosshaus Károly igazgató, Haspelné Balázsy Lujza írónő, Hajós Mihály isk. ig. Hennyey Vilmos államtitkár, Hubert Vilmos gyáros, Husszein Hilmi nagymufti, Kpacza Imre gázgyári főtisztv., Kulcsár Richárd igazgató, Lantos Zoltán mérnök, László Zoltán dr. pü. tan., szerkesztő, Lénárd Zoltán dr. egyet. tanár, Lugmayer József dr. ügyvéd, kormfőtan., Margittay Rikárd dr. műtörténész, Marik Ernő kormfőtan., Mazsáry Béla dr. író, Max János alezredes, Mikola Géza dr. postaig., Móricz Pál író, szerkesztő, Nádas Béla dr. ügyvéd, a Rózsadombi Egyesület főtitkára, Nemes J. György dr. orvos, Oszoly Kálmán törvh. biz. tag, Palóczi Edgár tanár, Palóczi Viktor építész, Pataky Ferenc dr. isk. igazgató, Pávai-Vajna Ferenc főgeológus, főbányatanácsos, Pénzes Mihály dr. ügyvéd, Peterdy Sándor író, ny. postaig., Petracsek Lajos dr. országy. képviselő, Pollakovits Zsigmond, Rákosi Gyula dr. szerkesztő, Ravasz László a Budai Kereskedők és Iparosok Köre elnöke, Rév Sándor isk. ig. és neje, Rüblein Richárd dr. ny. min. tan., Steinberg Albert szerkesztő, Szilágyi Károly igazgató, Sziklai János kormányfőtan., az Otthon Irók és Hírlapirók Köre elnöke, Tábori Kornél szerkesztő, Tóth István az I. ker. Iparoskör üv. elnöke, Vágó István és neje, Zájti Ferenc, a magyar őstörténet kutatója.

SVÁBHEGYI CUKRÁSZDA
a fogaskerekü végállomásnál

A Pasaret-Törökvész és Környéke Egyesület e hó 9-én tartotta barátságos összejövetelét a Bruckbauer vendéglő külön termében, amelyen a Pasarét és környékén lakó tagok nagy számban jelentek meg. Kozma Jenő dr. elnök távollétében Csupor József dr. alelnök üdvözölte a megjelenteket és felkérte Pávai Vajna Ferenc dr. főbányatanácsos, főgeológust, aki megtartotta nagy érdeklődéssel várt előadását amelyről lapunk más helyén számolunk be. Az értékes előadás után Csupor József dr. alelnök mondott köszönetet az illusztris előadónak és buzditotta a tagokat az egyesület összejöveteleinek látogatására. Az alelnök beszámolójában rámutatott arra, hogy az egyesület a multban mennyi értékes gondolatnak volt szülőatyja. Azután többen a tagok közül közérdekü panasszal fordultak az egyesülethez a vidék sérelmei, főként a világitás és közbiztonság miatt, amit az egyesület vezetősége és az elnök magáévá tettek és a sérelmes ügyek orvoslására mindent elkövetnek.

FOTÓCIKKEK Zibrinyinél I., Attila utca 8

A rendezetlen utak kiépítését szorgalmazza az Orbánhegyi Egyesület. Cselényi Pál dr. törvhat. biz. tag és Antalffy Andor ny. min. tan., egyesületi elnök vezetésével küldöttség kereste fel Király Kálmán szfőv. tanácsnokat, aki megigérte, hogy a szépen fejlődő Orbánhegy érdekeit szem előtt tartja és a kérelemre a költségfedezeti viszonyokhoz képest figyelemmel lesz.

Nász. Grosshaus Károly az Egyesült Tégla és Cementgyár rt. v. igazgatójának és nejének leányát Zsuzsikát e hó 19-én este 7 órakor a Szent István Bazilikában vezeti oltár elé Huszár József.

BŐRÖND,
RETIKÜL és
STRANDTÁSKA
MÜLLER BÖRÖNDÖS-NÉL
II., MARGIT-KÖRUT 51-53.
Saját műhely

SIKLÓS JÁNOS
URI ÉS NŐI
DIVATÁRUHÁZ
XI. HORTHY MIKLÓS UT 14
MEGNYITÓ
OLCSÓ ÁRAK

FÜLEMILE-FÉSZEK
VENDÉGLŐ
I. Németvölgyi út 114
59-es Villamosmegálló
Pompás vacsorázóhely
NAPONTA ZENE

Az ősmagyar Pálosrend visszatért Budára

A sziklatemplom őrei

Másfélszázados távollét után Budán vannak a Pálosok. Bevonultak a Szent Gellért püspök hegyén épült kolostorukba és megkezdték a papi szolgálatot a sziklatemplomban. A legmagyarabb szerzetesrend visszatérte nemcsak örömünnepe minden igaz magyarnak, de egyuttal szimbólum is; mint ahogy szimbolum maga az őrzésükre bizott Sziklatemplom, amelynél szilárdabb háza alig van az Urnak. Ilyen sziklaszilárd az Istenbe s a magyarság jövőjébe vetett hit, hogy nemsokára hazatér minden magyar testvérünk, mint hazatértek a Pálosok. De a Pálosoknak napokig kellett utazniok, mig megpihenhettek az édes magyar földön, elszakitott véreinknek el sem kell indulniok, a bitorlók fognak kitakarodni az elorzott területekről. G. S.

*

A visszatért Pálosok elé zarándoklat utazott Lengyelországba, Zichy Gyula gróf kalocsai érsek vezetésével. A zarándoklaton résztvettek Budáról dr. Ripka Ferencné, Dobák Ferenc dr. és neje, Ternajgó József dr. gyógyszerész és sokan mások.

A
STELLER-DIVATSZALON
A BUDAI ELŐKELŐ HÖLGYKÖZÖNSÉG
SZALONJA
I., ATTILA-U. 23
Krisztina téri tepmplommal szemben.
Telefon: 55-5-01

BÓDY TIVADAR

Meghalt Budapest hajdani nagy polgármestere, aki a legválságosabb években irányitotta a főváros ügyeit. Tekintélyes patricius családból származott. 1896-ban lépett a főváros szolgálatába. 1911-ben alpolgármesterré választották. 1918-ban foglalta el a polgármesteri széket. Később, lemondása után, a Városi Villamos, majd a Hév vezérigazgatója lett. 1912-ben losonci előnévvel magyar nemességet kapott, majd 1917-ben udvari tanácsos lett. Sulyos szivbaja ölte meg 66 éves korában. A főváros a maga halottjának tekinti és a központi városháza udvaráról ma délután kisérik utolsó utjára Budapest egyik volt vezéralakját.

SVÁBHEGYI CUKRÁSZDA
gyönyörü kerthelyiség

A Hegyvidéki Asztaltársaságnak f. hó 4-én a „Claridge"-ben rendezett társasvacsoráján Magyar Kázmér ny. miniszteri tanácsos, volt nemzetgyűlési képviselő „Népművészek" cimen tartott igen élvezetes és nagysikerü előadást. Előadásának minden szaváből kiérezhető volt a tehetségekkel gazdagon megáldott magyar nép iránti nagy szeretete. Az előadás középpontjában egy jászapáti-i születésü földmives ember állott, aki nagy testi fogyatékosság mellett egy egyszerü bicskával botokra történelmi kiválóságok arcképeit, bibliai jeleneteket farag ki. A szép előadást vitéz Juhász Jenő dr. a társaság elnöke köszönte meg meleg szavakkal. Megjelent az előadáson Bernát István a Nemzeti Bank alelnöke családjával, Csorba Ferenc ny. államtitkár, Oszruloczky István ny. főispán, Masirevich György ny. Máv. igazgató, vitéz Rátvay Géza ny. tábornok, dr. Porcs István, Burchard Bélaváry Andor, dr. Felleg Róbert, dr. Kolossváry Lajos, stb.

MENYASSZONYI képek Blahosnál Fő-u 18

Hiterősítő előadások a budai református templomban. Május 14—19-ig minden este 6 órakor A Szentlélek munkája az ő választottaiban cimen előadásokat tartanak: Koszorus István vallástanár, Haypál Béla lelkész, dr. Domján János theológiai m. tanár, dr. Ince Gábor vallásoktatási szakfelügyelő, Sándor Ernő segédlelkész és Morvay István, a Soli Deo Gloria Szövetség lelkésze.

Közös érdekünk
tulfeszített idegzetünket
kellemes estéken
jó vacsora
mellett
kipihenni
BUDÁN,
a SIPOS-Halászkertben
III. Lajos utca 46.

Az Országos Frontharcos Szövetség II. kerületi főcsoportja e hó 10-én rendezte ünnepélyes közgyűlését a Budai Polgári Lövészegyesület helyiségeiben, amelyen Juhász Ödön dr. vezetőtiszt számolt be az utolsó kétévi működésről. A közgyűlést többszáz teritékes társasvacsora követte, amelyen Juhász Ödön dr. köszöntötte a megjelent József Ferenc dr. királyi herceget, Takách-Tolvay József gróf országos elnököt, Kozma Jenő dr-t, a kerület országgyűlési képviselőjét, Mándoky Sándor tábori főesperest, vitéz Galánthay-Glock Tivadar tábornokot, vitéz Benedikty Imre országos főparancsnokot, Kertész Elemér országos alelnököt, az I. utászzászlóalj parancsnokságának és a Budai Polgári Lövészegyesület elnökségének képviselőit valamint a sokszáz megjelent bajtársat és családját. Majd Takách-Tolvay József gróf emelkedett szólásra köszöntve a főherceget és a II. kerületet, amelyben a frontharcos mozgalom bölcsője ringott és hálát adott Kozma Jenő dr-nak, aki az egyedüli férfi volt, aki már kezdetben felismerte és felkarolta a frontharcos mozgalmat és annak fontosságát. József Ferenc dr. királyi herceg a frontharcos szövetséget, amely felül áll a napi politikán és amelynek tagjai vérükkel tettek tanuságot a multban erejük mellett, jelölte meg alapul a jövőnek, mert csak az az elgondolás, az a tettre készség és fegyelem robbanthatja szét a mai határokat, amely a szövetség tagjait áthatja. A királyi vérből származó diszelnököt a bajtársak háromszoros „Front huj hajra" kiáltással üdvözölték. Utána általános ovació mellett emelkedett szólásra Kozma Jenő dr. országgyűlési képviselő. Beszédében rámutatott arra, hogy a ma határoknak nevezett ideiglenes demarkációs vonalat csak az a vérszerződés, az az erő törölheti el, amely a frontharcosokat kovácsolja egybe. Takách-Tolvay József gróf apostoli tevékenységéde és a mozgalom szent céljára üritette poharát. Majd Martsekényi Imre dr. lendületes beszédben, sok helyeslő közbeszólással kisérve adta meg a megoldandó feladatokat és azt a tiszteletet és megbecsülést, amely minden frontharcost, mint honmentőt megillet. Poharát arra a gondolatra üritette, hogy a Kárpátok ezernyi sirkeresztje nemsokára határjelzőkövé válik. Még sokáig volt együtt kedélyes hangulatban az ágyutüzben egybeforrt társaság, amely a távozó főherceget és előkelőségeket lelkes éljenzéssel bucsuztatta.

Gyász. Buda társadalmi és politikai életének egyik kimagasló és közszeretetben álló alakját Szigeti János felsőházi tagot, v. országy. képviselőt, a Kassa-Oderbergi vasut ny. vezérigazgatóját e hó 14-én kisérte a Farkasréti temetőben utolsó utjára, kiterjedt családja és barátainak, tisztelőinek köre.

„Módositott házadószabályok, a házadó évközi helyesbitése" cimmel megjelent a **Ház és Telek** könyvtárának 1. száma. A könyv teljes egészében tartalmazza a házadó évközi helyesbitéséről szóló rendelet, valamint az azzal kapcsolatos végrehajtási utasitás teljes szövegét. A rendeleteket dr. Kerezsy Jenő állampénztári tanácsos látta el bőséges magyarázatokkal és részletes gyakorlati utasitásokkal. A munkának különösen friss aktualitása és hézagpótló volta ad nagy jelentőséget.

SVÁBHEGYI CUKRÁSZDÁBAN
NOLDI és FINZI

A Budai Iparosok és Kereskedők Köre tagjai oly nagy számban jelentek meg a pénteken estére összehivott XII. évi rendes közgyűlésén, hogy alig férték el a kör helyiségében, a Pozsony vendéglő külön termében. Ravasz László elnök vezette a közgyűlést, amely minden javaslatot egyhanguan elfogadott és a régi tisztikar és választmány nagy lelkesedéssel ujra megválasztatott. A közgyűlés után Hubert Vilmos elnök üdvözölte a megjelent vendégeket, köztük Petracsek Lajos dr. országgyűlési képviselőt, Piazza Győző bizottsági tagot, dr. Timár József és Korányi Márton testvéregyesületi elnököket. A jelenlevők kérésének engedve dr. Petracsek Lajos hosszabb beszédben ismertette az ország és város mai politikai helyzetét, amihez aztán hozzászóltak Piazza Győző és Tóth Gábor bizottsági tagok, dr. Timár József és Korányi Márton és Hubert Vilmos, majd Morvay Emil titkár meleg szavakkal köszönetet szavazott Ravasz László elnök és Fábián és Jány alelnököknek, kik a közgyűlést követő vacsorán a borgazda tisztjét látták el és azonkivül frissen sült lángossal és édes süteménnyel vendégelték meg a jelenlevőket. A közgyűlés Lendl Adolfot táviratban üdvözölte.

Nemesség kikutatását
és belügyi igazoltatását, nemesi névváltoztatást, valamint Erdélybe és Felvidékre tervezett utazással kapcsolatos levéltári kutatásokra megbizást vállal. Elvállalja ősfák összeállitását, cimerek és diszes bizonyságlevelek megfestését
„HERALDIKA" IRODA,
IV. Gróf Károlyi u. 14. Tel.: 84-3-99.

Az Országos Gárdonyi Társaság e hó 17-én fél 6 órakor a Tanitók Ferenc József házában felolvasó ülést rendez, amelyen Simon Lajos, Lányi Viktor, Székelyné Solymos Bea, Beretvás Ilona, Demjén Gézáné és Kőszeghy István a társaság tagjai adják elő műveiket.

Budapest Székesfőváros Idegenforgalmi Hivatala most tette közzé 1933. évi idegenforgalmáról szóló jelentését, amelyből idegenforgalmunk növekedése és annak a gazdasági életet megtermékenyitő hatása örvendetesen nyilvánul meg.

A Szilágyi Dezső-téri református templomban esküdtek egymásnak örök hűséget Hajnal Rózsi és Böjthe László. A fiatal párt a rokonok és ismerőseik nagy számmal üdvözölték.

Budai Iparosok és Kereskedők Köre minden kedden, a Déli pályaudvar indulási oldalán levő kuglizóban és vasárnap délelőttönkint a Pozsony vendéglőben összejöveteleket rendez, amelyre a tagtársak megjelenését kéri.

Pompás, árnyas parkban fekszik a Hűvösvölgyi **Belvedere,** amely Budának egyik legszebb pontja. Maga a szép helyiség a hegyoldalban van, ahonnan gyönyörü kilátás nyilik az egész Budapestre. A Belvedere nagy kedveltségnek örvend ugy a budai, mint a pesti publikum körében. Jó zene, szolid árak, figyelmes kiszolgálás bizonyitják az elsőrendü vezetést, melyet a közismert Carlton szállodából irányitanak.

RAVASZ cukrász
I., Krisztina körút 75. Telefon: 50-2-32.
ELŐKELŐ CUKRÁSZ SZALON

Versenytárgyalási hirdetmény.

Budapest Székesfőváros Polgármestere. 70.594/1934. IX. szám.

Budapest székesfőváros polgármestere — uttalással a Fővárosi Közlöny „Hivatalos Hirdetések" cimü rovatának élén közölt általános ajánlati feltételekre — a székesfőváros gyermekfelruházása, csecsemőkelengye ellátása, stb. részére szükséges különféle textilanyagok, kötöttáru, gummipelenka, lábbeli és rövidáru szállitása ügyében nyilvános irásbeli versenytárgyalást hirdet. A beszerzendő mennyiség a következő: 1. Molinó 16000 m; 2. Nyomott barchend sötétkék, fehérpettyes 3000 m; 3) Télikabát szövet 600 m; 4. Strux fiunadrágra 1000 m; 5. Gyermekszvetter 6—16 évesig 1500 drb; 6. Harisnya gyermeknek 2500 pár; 7. Bőrcipő box 24—44 sz.-ig 2480 pár; 8. Pólyahuzat vászon 2000 m; 9. Pelenkavászon 7600 m; 10. Dupla flanell; 11. Tenisz flanell 700 m; 12. Flanell takaró 900 drb; 13. Molinó 7700 m; 14. Molinó 4500 m; 15. Kötött rékli 2200 drb; 16. Gummi pelenka 4600 drb; 17. Nyomott barchend világoskék, fehérpettyes 1300 m; 18. Nyomott karton sötétkék, fehérpettyes 200 m; 19. Nővércipő 120 pár; 20. Edénytörlő ruha 800 drb; 21. Feltörlő ruha 2000 m; 22. Mosogató ruha 500 m; 23. Barchend piros, fehér csikos 70 m; 24. Barchend sötétkék, fehér csikos 70 m; 25. Molinó 100 m; 26. Molinó 140 m; 27. Molinó fehéritett 100 m; 28. Grenadin 25 m; 29. Gyermekharisnya 100 pár; 30. Gummilepedő 25 drb; 31. Törülközővászon 60 m; 32. Cloth bélésnek 400 m; 33. Vattelin 70 kg; 34. Cérna 300 tucat 35. Cérna 150 tucat; 36. Köpperszalag 20000 m; 37. Köpperszalag 5000 m; 38. Pamutpertli 10000 m; 39. Kódió gomb 150 nagyod; 40. Nadrággomb nagy, bádog 20 n. nagyod; 41. Nadrággomb kicsi, bádog 20 n. nagyod; 42. Kabátgomb bádog 100 nagyod; 43. Télikabátgomb bádog 100 nagyod; 44. Csontgomb (mosó) 200 nagyod; 45. Cérnagomb 900 levél; 46. Agátgomb 40 n. nagyod; 47. Csatt 30 nagyod; 48. Kapocs 30 nagyod. Az ajánlatot a székesfőváros által rendelkezésre bocsájtott ürlapon, lezárt és lepecsételt, „Ajánlat a Székesfőváros Gyermekfelruházása és Csecsemőkelengye ellátása, stb. részére beszerzendő textil és egyéb cikkek szállitása tárgyában" jelzéssel ellátott boritékban folyó évi junius hó 4. napján, hétfőn délelőtt 10 óráig kell az „Inségesek Székesfővárosi Hatósági Foglalkoztatójá"-nál (VIII. Dologház-utca 3. fldsz. 1.) benyujtani.

A boritékon külön kell feltüntetni, hogy az ajánlat textil- és gummiárura, kötöttárura, lábbelire, vagy rövidárura vonatkozik. Az ajánlati ürlap és az „Ajánlati és szállitási feltételek" fent megjelölt intézménynél dijmentesen, bárbely hétköznapon délelőtt 9—1 óra között megkaphatók. Az ajánlatok ugyanott folyó évi junius hó 4. napján délelőtt 11 órakor nyilvánosan bontatnak fel, amikor is az ajánlattevő, vagy megbizottjai megjelenhetnek.

Budapest, 1934. április hó 30-án.

A székesfőváros polgármestere.

SVÁBHEGYI CUKRÁSZDÁBAN
Délután és este tánc

LORGNONOK Zibrinyinél I., Attila utca 8

Nyári cipő és szandál
különlegességeim megérkeztek.
Budaiaknak olcsóbb árak.
DIÓSI CIPŐSZALON
VI. Teréz-körut 1/B.
Cimre ügyelni!

Budapesten legelőkelőbb:
A MARGITSZIGETI
PALATINUS HOTEL,
MARGARÉTA és DÁLIA szálloda,
az ASTORIA PAVILLON,
a POLO CUKRÁSZA és BÁR

POMPÁS TERRASZ
HŰVÖS TERMEK A
TOMAI CUKRÁSZDÁ-BAN
II., Markovits Iván-u. 2

A KASTÉLY KERTJE
REMEKBE ÖLTÖZVE MEGNYILT
Goitein és Spiró-Jazz
Délután és este tánc
Bankett, Bridzs és Gardenpartik részére külön kert-Hangulatvilágitás — Nivó
9-es és 12-es autóbusztól 2 perc
Tulajdonos: FIGYELMESSY JÓZSEF

Csikszer utca — a középkorban

Szapolyai János király — mint Márki Sándor közli Aradvármegye történetében — 1532 julius 12-én hívséges udvari szakácsmesterének Nemesvidi Bereczki, másként Böröczkfi Szakács Mihály mesternek Budán a Csikszer utcában egy házat adományozott. Ez az adat benne van a köztudatban, alkalmasint ismeretes, mint középkori budai helynév is. A budai Csikszer, illetőleg a Csikszer utcája elnevezés magyarázatát a középkori budai mészáros céh általunk feldolgozott céhiratai alapján alábbiakban kiséreljük meg.

A Csik ángolnaszerű, nyúlánktestű, édesvizi, kicsi halfajta. Fürge mozgású, „úgy mozog, mint a csík". Gyorsan „csiklik", ha valaki marokkal akarja elfogni „elcsikkan", vagy „megcsikkan". Valamikor régen a csikos káposzta elmaradhatatlan böjti fogás volt, köménymagos, lenmagolajas, vagy tökmagolajas káposztákkal ették, serital járta hozzá. Több csikfelekezet van, úgymint réti csik, kövi csik, vágó csik, és bába csik. Tágas völgyek lápjait, zsombékjait lakja a réti csik, kövicses patak a kövi csik tanyája. A Felvidéken a karácsony estjének elmaradhatatlan bevezető vacsorája volt a csikos káposztaleves. Beregben, Szatmárban külön böjtös csiklakomára gyűlt az uri nép. Ezt tréfásan csikászatnak is nevezték.

A csikfogással a cigány is foglalkozott. Ősi ázsiai eredetű őshalászat a csikászat, a csikászok mestersége. Az Ecsedi lápon élt legtovább a csikász mesterség. Ősi csikassal, csikfogó varsával fogták a csikot, giz-gazból rakott csikgát nyilásába tették. A víz sodrója a csikokat a varsa vörcsökjén a varsa tömlöcébe hajtotta be. Lápos vizen lápkutat vágott a csikász, a levegőzni feljáró csikok a lápkutba beállitott tömlöcbe alulról tévedtek bele. A varsából csikszürő nevezetű meritő szákával mérték át a csikászok a halat egy hatalmas nagy tökkobakba, csiktök nevezetübe.

Buda alatt máig ott vannak a Csiki hegyek, Budaőrs és Budakeszi között. A középkori Kelenhegy földje, vagyis a Kelen mezeje, a török Kilen ovaszi-ja zsombikos terület volt. Néhány éve még kiverte a nád és a szittyó az Imre királyfi utja vidékét. A középkori Budán is, mint mindenütt nagy keletje volt a csiknak. Csikászták azt a budai hegyek völgyeiben is, de füstölt állapotban hozták azt mindenünnen.

A budai mészáros céh középkori oklevelei pontosan megmondják, kik milyen halat és hol árulhatnak. A mészáros céh volt egyedül jussos, hogy nagy halakat: tokot, vizát, pontyot tőkén feldarabolva mérhessen ki. A budai vizahalászat joga a budai préposté volt, de az ő halászjobbágyai nem mérhették ki a vizát. A budai halászok mestercéhe csakis saját zsinegén fogott középfajta halat adhatott el, de tőkén és vágópadon nem, csakis egészben. A mai Halász utca táján levő Királyi Halásztanya népe csakis a budai királyi vár udvarbirája alá tartozó királyi halászvárjobbágy lehetett. Nem halászfertály volt ez, aminek azelőtt hitték, nem olyan, mint például a régi budai cserzővarga kovártély, hanem Buda királyi szabad város városlelkéből kiszakitott területjogi különállású királyi fertály. Lakói nem voltak Buda polgárai, hanem olyan mesteremberi várjobbágyok voltak, mint a tétényi Ebesvár kutyával adózó kutyaadó kutyásai, mint Solymár királyi várcsolymárai, mint Nagykovácsi királyi várkovácsai. Ezek nem adhattak el Budán már halat, csak kosárszámra apró dunai halat. Külön felekezet volt a halárosok Céhe, vagyis testvérsége. Ezek idegenből hozott halat, tavi poutyot, rákot árulhattak. Külön felekezet volt a héringesek céhe, ezek csakis füstölt, sózott és pácolt halakat árulhattak.

Nos: mindezek a királyi Halász Tanyától északra levő dunaparti utcákban árultak szépen egymás mellett. A mai Jégverem utca mellett a parton egymás mellett volt levasmacskázva a mészáros céh haltartó bárkasora és a halászmesterek céhe bárkasora. A mészáros céh iratai szerint kétszázesztendős per folyt a két céh között a halászbárkák cölöpverő joga

Buda legszebb kerthelyiségének megnyitása!
Sörkóstoló! Egy pengős vacsoramenük. Kitünő zene és hangulat!
MINDENKI OTT LEGYEN!
DÉLIVASUT ÉTTEREM

GELATERIA ITALIANA
a már öt éve egy helyen levő modern olasz
FAGYLALTSZALON
MEGNYILT
II., MARGIT-KRT. 31-33
olasz fagylalt különlegességei közismertek

PÉCSI VAJHÁZ
MECSEKI VAJA ÉS SAJTJA
TÖBBSZÖR KITÜNTETVE
NAGYBAN ÉS KICSINYBEN
XI. Horthy Miklós ut 32

BALÁZS VENDÉGLŐ Hűvösvölgy végállomás
Specialitások: Rántott csirke, dampfnudli.
Nyitott és csukott teraszok. — Naponta cigányzene

vagyis kikötőjoga körül.

Igy állván a dolog, felmerül a kérdés: ki és hol ádulhatott friss, vagyis a Kelen mezeje zsombikosain, tocsogóin fogott budai csikot és ki árulhatott füstölt, sózott, pácolt csikot? A válasz egyszerű: csak a héringesek céhe, ha füstölt és egyéb eltett csikról volt szó. Mivel Nagy Lajos, Zsigmond, Mátyás, II. Ulászló és II. Lajos királyunk oklevelei és Buda város törvényes széke sorozatos itéletekbe és parancsokba foglalták a halárusitás jogait s ezek az oklevelek rövid kivonatokban a Budai Jogkönyvnek nevezett gyűjteménybe is belekerültek: nyilvánvaló, hogy a csikászok csak, mint piaci, utcai árusok árulhatták csiktökjeiben a csikot. Az utca, melyben „a csiknak szere" volt, ahol „csikra lehetett szerte tenni", ahol „csiknak volt szere és száma" logikusan nyerte a Csikszer nevet.

Hol lehetett a budai Csikszer? Ott, ahol a királyi Halászvárjobbágyok Tanyája. Ezt később Halászváros ka, Fischerstad't néven nevezték. Igen ám, de a mészárosok oklevelei szerint volt ott egy heringesek kaptatója vagy heringesek lépcsője nevezetű utca is. Az egyik budai mészárosmester neve 1500 táján Miklós mester a heringesek lépcsőjéről (Maister klass alexstaiger) alex latinul héring, steig: menetes, lejtős utca. Ha a három budai „halaskofa" vagyis „halkufár" utcát egymás mellé rakjuk, kijön, hogy a királyi Halászvárjobbágyok Tanyája mellett öt utcanév emlékeztet a budai dunai halászság életére. Első a mai Halász utca, második a Jégverem utca, a harmadik a Héringesek Lépcsője, a negyedik a Csikszer utca, az ötödik a mai Ponyt utca.

Az Ecsedi Lápot lecsapolták. Nyoma sincs a régi láposoknak. Oláhlápos és Magyarlápos még őrizte Erdélyben nevüket. Eltünt az óbudai Tocsogó, a „die Lacken", mely még Zsigmond korában előfordul az oklevelekben és a 18. században is helynév volt Óbuán. Nem rotyog a csik a káposztalében és a csikos káposztálra való tökmagolajat énekelve nem árulja már a tót olejkár. Nem énekli már a budai utcákon, hogy „Oláji, olájiii! Olájiiiii!" Mindebből csak a Csikszer név maradt.

Helyes dolog lenne, ha a Közmunkák Tanácsa tabáni utcákban örökítené meg a középkori utcaneveket, melyeket a mészáros céh oklevelei tartottak fennt Ilyenek Vadkan utcája, Cserbokor utca, Nemesember utca, Heringesek Lépcsője. Idekivánkozna a Csikszer utcája neve is.

— Bevilaqua Borsody Béla dr.

KÖZGAZDASÁG

Szerkeszti: Szászhalmi József

* A szovjet 300 vagonnyi legfinomabb hengerelt szerszámacél szállitására adott megrendelést a diósgyőri vasgyárnak.

* Rossz terméstől félnek Olaszországban. Sokkal több buzára lesz szükség, mint tavaly.

* Ujabb kölcsönöket ad az OTI és a MABI a LÁB-nak.

* Megkezdődött a konzervgyárak munkája. Első cikk a spárga. Uj gyáralapitások várhatók a konzerviparban.

* 6000 vagon tüzifára adtak eddig szállitóigazolványt.

* Kállay fölmivelésügyi miniszter Debrecenben kivánja az uj zsirgyárat létesiteni.

* Jégbiztositás hiányában 16 millió pengő értékü termény pusztul el évenkint. 725.000 gazdaság közül alig 50.000 veszi igénybe a jégbiztositást.

* Ujabb két hónappal meghosszabbitották a mezőgazdák moratóriumát.

* Csak a jövő évben lehet szó a cukorárak leszállitásáról.

* A méhek tavaszi etetésére ujabb 10 vagon cukrot engedélyezett a kormány.

* A Kartelbizottság és Árelemző Bizottság több, mint 60 árucsoport árát vizsgálta felül. Jelenleg 307 a bejelentett kartelek száma.

* Ausztria állatbevitelében a sertéseknél 30, a vágómarháknál 50 százalékkal részesedik Magyarország.

* A belföldi fogyasztó erős emelkedése megszakitotta a vajkivitelt.

* A szárazság egyes vidékeken, főleg a rozsvetésekben okozott nagy károkat, mert megakasztotta a kalászok fejlődését.

* Megjelent a cseresznye a kecskeméti piacon. Az árak egy pengő körül alakulnak.

* Lanyha a gyapjupiac. Május 1.-én nyilt meg a 3-ik londoni aukció, amelyen mindössze 76.000 bál került eladásra.

* Romániában elrendelték a gabonakészletek összeirását és egyben figyelmeztették a lakosságot, hogy a fogyasztásban a legnagyobb takarékosságot alkalmazzák.

* Fabinyi, kereskedelemügyi miniszter személyesen nyitja meg a hatodik Szegedi Ipari Vásárt, amelyen több, mint 300 iparos vesz részt.

*

Kinevezés. Kende Artur dr.-t, a Magyar-Francia Biztositó Rt. vezérigazgatóját gazdasági főtanácsossá nevezte ki a kormányzó.

A Goldberger-gyár másfélszázados jubileuma. Óbuda egész hosszában végigfut a Lajos utca, ahol a többnyire földszintes házacskák közé nagy bérházak és tekintélyes gyári épületek vannak beékelve. Mindenkinek az első pillanatra feltünik azonban egy három utcára terjedő hatalmas gyárépület, amelynek két toronyszerüen emelkedő szárnya között kis egyemeletes sárga épület huzódik meg. Ennek a helyén kezdte meg iparát a Goldberger-ős, aki egyetlen szakmunkással fogott munkához. Az egymást követő nemzedékek egyre gyarapodó szakismerettel, tapasztalattal, izléssel, de változatlanul szilárd erkölcsi felfogással fejlesztették ki az üzemet, amelyet a család ötödik nemzedékének sarja: Buday-Goldberger Leó már a legkiemelkedőbb nyugati iparvállalatok szinvonalára tudott emelni. A tisztviselők százai és a munkások ezrei dolgoznak itt és az óriási arányuvá növekedett kelenföldi müvekben. A családi hagyományokhoz való ragaszkodás gyönyörü gesztusa tehát, hogy a gyárvállalat alapitásának 150 éves évfordulóját ennek a Lajos-utcai emeletes házacskának zegzugos kis szobáiban ünnepelték a ma tartott jubiláris közgyülés alkalmából.

A három szobát zsufolásig megtöltötték a részvényesek és a vendégek, akik között pénzügyi és ipari életünk prominens vezetői is ott voltak. A gazdag emlékü mult e patinás helyén ugyszólván senki sem tudta magát kivonni annak a néhány pillanatnak ünnepélyes hatása alól, amikor **Buday-Goldberger Leó** elnök-vezérigazgató megnyitotta a közgyülést, s mély meghatottsággal emlékezett meg családjának folyamatos munkájáról s ernyedetlen tevékenységüknek valóban nagyszerü sikereiről. Ebbe az emelkedett hangulatba méltán illeszkedett az elnöknek az a két bejelentése, hogy a vállalati tisztviselők és munkások kulturális és jóléti intézményeinek szolgálatára 150.000 pengős jubileumi alapot létesitenek a tartalékokból s továbbá, hogy a már működő csecsemőgondozó mellett nagyobb gyermekek teljes napközi ellátására otthont teremtenek. Zajos tapssal fogadta a közönség azt a bejelentést, hogy ezek az otthonok vitéz nagybányai Horthy Miklósné nevét fogják viselni.

Nagy tetszés mellett vetett ezután visszapillantást Szterényi József báró a vállalat 150 éves történetére, s ennek keretében Buday-Goldberger Leó dr. érdemeire, melyeket annak naggyáfejlesztése körül szerzett. A Gyáriparosok Szövetsége nevében Chorin Ferenc dr. felsőházi tag, a kereskedelmi és iparkamara nevében pedig Székács Antal üdvözölte a jubiláló vállalatot. Mély benyomást keltettek a munkások, a tisztviselők és a nyugdijasok nevében történt felszólalások, melyekben a vezetőség szociális gondoskodását emelték ki. Buday-Goldberger Leó hálásan köszönte meg a jókivánságokat és üdvözleteket, majd pedig inditványa után a vállalat elhunyt tagjai, tisztviselői és munkásai emlékére a szirénák búgása mellett egy percre megállott a hatalmas gyár üzeme és a közgyülés tagjai felállva hódoltak az elhunytak emlékének. A közgyülés befejezése után a jelenvoltak Kelenföldre mentek ki, ahol megtekintették a vállalat óriási arányu fonó- és szövőműhelyét, valamint a jóléti intézményeket.

*

A közgyülés elfogadta az előterjesztett számadásokat, s elhatározta, hogy a 221.880 pengőt kitevő tiszta nyereségből osztalék fejében 2.50 pengőt fizessenek ki május 15-től a Pesti Magyar Kereskedelmi Banknál és a vállalat főpénztáránál.

A Dohányjövedéki pavillon érdekes, kedves, változatos és nagyon vonzó cigaretta- és szivarüzeme nagy feltünést keltett a vásáron. Csak most látjuk, hogy mennyi formaérzék, milyen kézügyesség kell egy tökéletes szivar megcsinálásához. A Dohányjövedéki pavillon csinos munkásnői a békeidők legkapósabb szivarját, a Regalia Medeát készitették előttünk, finom, illatos, tengerentúli dohányból. A vásár cigarettaslágerét, a Vásárfiát is kézzel töltik, olyan ügyesen, olyan gyorsan, hogy még elképzelni sem tudja az, aki nem látta.

Az Országos Központi Hitelszövetkezet május 16-ra hívja össze idei rendes közgyülését, amely elé terjesztendő zárószámadások 20,876.469 (20.793.159) P részjegytőke mellett 452.878 P tiszta nyereséget mutatnak ki az 1932. évi 502.760 P-vel szemben.

A Magyar Acélárugyár, amely a közelmultban a Magyar-Belga Fémipari Rt.-ot is magába olvasztotta, a mult évben 2.4 millió P részvénytőke mellett, amelyhez 3 millió P tartalék járul, 736.488 P bruttó nyereséget és 46.171 P tiszta nyereséget ért el, emellett 100.000 P-t az értékcsökkenési tartalék dotálására fordithatott. A vállalat tartozásainak összege 2,999.800 pengő.

A Fabank 1933. évi zárószámadásaiban 2,065.000 P saját tőke mellett 36.578 P tiszta nyereséget mutat ki az 1932. évi 29.461 P-vel szemben. A mérlegtételek a bank szilárd megalapozottságáról tesznek tanuságot, az előző évihez képest lényeges változásokat nem mutatnak.

A Tröszt, Részvénytársaság Villamos és Közlekedési Vállalatok számára május 14-én tartotta közgyülését, amely jóváhagyta az 1933. évi mérleget és elhatározta, hogy a részvényesek 5. sz. osztalékszelvényét május 15-től kezdve 4 pengővel váltja be a Magyar Általános Hitelbanknál.

SZENT GELLÉRT
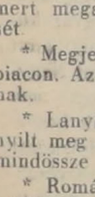
GYÓGYFÜRDŐ
Vizgyógyintézet,
Külön férfi és női osztály.
A legmodernebb berendezés.
Szakképzett személyzet.

LENZ KALAPÜZEM
MODERN ÜZEMÉBEN ALAKITÁS, TISZTITÁS
2.20 P-ért
I. KRISZTINA-KÖRUT 83. SZ.

A
BELLEVUEBEN
RAFFAY ERZSI

MEGNYILT
A „TURISTA" ÉTTEREM SÖRÖZŐ KERTHELYISÉGE
II., MARGIT KRT. 96
A budai uricsaládok közkedvelt találkozóhelye.
Elsőrendű magyar konyha, Állandóan friss sörök.
MINDEN ESTE CIGÁNYZENE

PACSIRTA
VENDÉGLŐ ÉS ÉTTEREM
I., KUTVÖLGYI UT 18. SZ.
POMPÁS KERTHELYISÉG
NAGYSZERŰ KONYHA
Az Uj Szent János kórháztól 5 perc

UJ VEZETÉS
A VOLT PFEFFER
CUKRÁSZDÁBAN
II., Szilágyi Dezső-tér 4.
TULAJDONOS: PICHLER BÉLA
Kitünő sütemények, bonbonok, fagylalt

IGYUNK HARMAT VIZET
Megrendelhető a székesfővárosi Ásványvízüzemnél, I, Gellért rakpart 1. Tel.: 53-0-03.

WITT GYULA
KÉPESITETT SZŰCSMESTER UJ ÜZLETE
I. KRISZTINA-TÉR 9
Lényeges házbérmegtakaritás révén még szolidabb árak.
Molykár elleni szőrme- és téliruha megóvó intézet.
Telefonhivásra házhoz küldök.
Telefon: 57-1-74

Közvetlen
a 81-es végállomásnál
Papp Kálmán
vendéglője
I., Zugligeti-ut 20.

A VÁROSBAN NYARALHAT A
POZSONY-ÉTTEREM
POMPÁS TERRASZÁN
I. KRISZTINA-KÖRUT 8-10

A RÉGI VERONIKA
HIRES
HALÁSZKERTJE
I., HIDEGKUTI-UT 20.
Legszebb és legkedveltebb kirándulóhely!
83-as villamos, 5-ös autobusz.
Tulajdonos: v. Baranyai József

Éhgyomorra
naponta igyék egy pohár
kristály
vizet

ELEGÁNS TARTÓS OLCSÓ
CIPŐT AKAR?
Készittesse
GÁSPÁR LAJOS
cipészmesterrel
II. Ostrom-utca 14.

Kályhás! Minden szakmabeli ügyben forduljon a régi jóhirü céghez
I., Logodi u. 19. Telefon: 53-0-33 **Béres Márton**

Ki kell köszörülni a csorbát!
Szakszerűen és olcsón köszörüljük ollóját, kését, beretváját és egyéb szerszámait.
Raktáron tartunk mindenfajtn solingeni acélárut a legolcsóbb áron
SURÁNYI és TÁRSA
villanyerőre berendezett
műköszörülde és finom acéláru raktár
II., MARGIT KÖRUT 30. SZÁM.

LINDMAYER ISTVÁN
III., LAJOS-UTCA 153.
SZÉP KERTHELYISÉG
JÓ BOROK ÉS SÖRÖK
HIDEG ÉTELEK

Sürgősen menjen
NÉMETH BÉLÁ-HOZ
CIPŐT VENNI!
II., MARGIT-KÖRUT 56.

TROMBITÁS-VENDÉGLŐ
ARNYAS KERTHELYISÉGE
II., RETEK UCCA 12.
MEGNYILT
Szolid polgári árak. Cigányzene.
TROMBITÁS-PANZIÓ
BALATONLELLÉN
PÜNKÖSDKOR NYIT
Előszezon ár napi 4-szeri étkezéssel junius 30-ig 5—6 P. — Érdeklődés: RETEK-U. 12.
Telefon: 52—7—69

AZ ELISMERT KITUNŐ
KOESTLIN
cukorka- és csokoládé gyárimányok
A LEGJOBB MINŐSÉGÜ
KÁVÉ, TEA ÉS GYÜMÖLCSÖK
KOESTLIN CUKORKAÜZLETBEN
I., Krisztina-körut 139.
(a Budai Szinkör lejárójával szemben)

TABÁNI ROMANTIKA A
„GÓLYA"
VENDÉGLŐBEN
I. KRISZTINA-KÖRUT 113 (Vásárcsarnoknál)
A pompás magyar konyhát a vendéglősné vezeti.
Állandóan szegedi halászlé, Turóscsusza
Kerthelyiség. — Cigányzene,
A legjobb magyar borok.

SVÁBHEGYI SZANATORIUM
Ideális magaslati gyógyhely. Ideális diétás ellátás. Mérsékelt pausal árak
KURA, SPORT, SZORAKOZÁS

ESTÉNKINT
EUGEN STEPAT
a rádióból közismert
OROSZ ZENEKARÁVAL
hangversenyez a
SZEIFFERT KÁVÉHÁZBAN

DOTTERWEICH ANTAL
KÁLYHÁS MESTER
BUDAPEST, II., BATTHYÁNY U. 2.
Telefon: 55—6—74.

Mibe fektessem tőkémet
hogy értékállóságát, jó jövedelmét biztositsam? E kérdésre adnak szakszerű választ ismertetőink, melyeket díjtalanul küldünk meg.
Ismertetjük a Kelenhegyi út 24—26 sz. (Mányoki út 7. sz.), tőkebefektetésre kiválóan alkalmas, ideálisan fekvő, legszolidabb kivitelű, a legelőkelőbb villanegyedben fekvő — hegymászás nélkül megközelithető —, mindössze hatlakásos „PARK-OTTHON" társasvillánkat. Nagy saját kertrészek, tetőterasz, délifekvésű loggiák és szobák, csodás körkilátás. Kapható még pár 4 szobás pazar beosztásu nagyméretű öröklakrész. Bérbeadás esetén 7—8% tiszta jövedelem. Májusi beköltözés. **Mészöly u. 5. sz.** áprilisvégén beköltözhető **társasvillánkban** még kapható 1 két- és 1 háromszobás lakrész 30 éves adómentesség!
A BALATONI RIVIERÁN:
Lovas, Csopak remekszép partvidékén, előnyös telekszerzés. A kristálytiszta vizü Balatonfürdőnk, kapcsolatban a kitünő szénsavas gyógyforrásokkal, életerőnket fokozza, gyomor-, stb. bajokban egyedülálló gyógyhatást eredményezi! Forráskutak, olcsó fixáru épitkezés, élelmezés. 200 négyszögöles telkek már 4 P-től kedvező fizetési feltételekkel kaphatók. Páratlan értékemelkedési lehetőség! Vasárnaponkinti, májustól kezdődőleg állandó helyszini bemutatás a csopaki vasútállomásnál. Díjtalan illusztrált ismertető!
„CENTRUM"
Házépitő- és Ingatlanvállalat, m. sz.
Horthy Miklós út 15. Tel.: 69-3-01.
Óvakodjunk a légvárépitőktől!
Ingatlanvétel előtt csak megbizható, komoly megalapozottságu cégekhez forduljunk!

HÁZ

Pasaréti úton autóbusz végállomásnál egy 3 és egy 8 szobás villa eladó.
Igazi öröklakás a saját családiház! Vegyen a sósfürdői villanegyedben most épült, harminc évig adómentes négyszobás luxus kivitelü kertes sorvillákból. 125 négyszögöles telek, zárt, fedett terraszok, tornác, veranda, konyha-fürdőszoba körül csempézett, beépitett fürdőkád, nemes vakolat, stb. — 36.000 P vételárnak 60%-ával átvehető. Érdeklődés vitéz Hajas müépitésznél, Tétényi út 39. T. 583-85.

LAKÁS
Rózsadombon 3, 4, és 5 szobás modern lakás, 5 percnyire a Margithidtól olcsón kiadó. Autóbusz állomás. Tel.: 53—4—69.
3—4—5 szobás hallos öröklakások luxus kivitelben, központi fütés, meleg vizellátással az Attila utca 95—99. számu társasházban olcsón eladók, esetleg bérbeadók. Közelebbit: Stilus épitő rt. irodájában, I. Attila utca 95. Telefon: 55—8—36.
Félépcsőházi bejárattal 1—2—3—4—5 szobás legmodernebb lakás Budapest legegészségesebb helyén kiadó. Bővebbet telefonon 52—7—80.
Krisztinavárosban zaj és pormentes, napsütéses hegyilevegőjü 2 szobás és 3—4 szobás hallos, erkélyes összkomfortos uri lakások azonnal kiadók. Gyönyörü kilátással a budai hegyoldalra 61-es villamos,- 4-es autóbuszmegállóknál közvetlenül. Győri út 24. Telefon: 53—4—20.

TELEK
Balatonvilágoson parti fekvésü villa kerttel igen olcsón bérbeadó. Bővebbet: Marton Zsigmond tulajdonosnál, II. Ostrom utca 6.
Nagyboldogasszony útján LÁB kölcsönnel, harmincéves adómentességgel épülő négylakásos társasvillában háromszobás hallos, kertes, loggiás lakrészek, a 300 négyszögöles telek ¼ rész tulajdonjogával, névre telekkönyvezve 25.000 pengő fix áron jegyezhetők. Felvilágositás: Lechner Jenő dr. épitésznél, I. Mészöly utca 4. Telefon: 68—6—04.
A budai hegyvidék legszebb, legegészségesebb helyén magaslati fekvésü 2—300 öles telkek olcsón eladók. Ugyancsak eladó, vagy bérbeadó gombatenyésztésre, vagy borraktárnak ideálisan alkalmas nagy pince. Telefon: 64—0—79.
Nagybányai-út 75. sz. kettéoszthato 850 öles gyönyörü villatelek eladó. Telefon: 53—4—69.
Rózsadombon, Törökvész út 79. közmüves, 263 öles telek olcsón eladó. Cim: a kiadóban.
160 négyszögöles telek a Pasaréti út legelején, déli fekvésü, 14.000 P-ért sürgősen eladó. Tulajdonos telefonja: 85-3-54
Olcsó áron eladó a Rózsadombon, Törökvész uton, 263 öles közmüves telek. Cim a kiadóhivatalban. Telefon: 50-2-96.

A világhirü Szekszárdit
méri az ottani borvidék állami ellenőrzés alatt álló Pinceszövetkezetének hangulatos pincéje
VIII., József u. 19.
Budaiaknak ötliteres rendelést **dijtalanul hazaszállit.**
Poharazás
Sötét kadarka lt. 60 f.
Asztali fehér lt. 70 f.
Bikavér literje 90 fill.
Ürmös literje 1.40 fill.
A TESZ. nagydiját és aranyérmét nyerte el.
Minden budai polgárt szivesen lát **Fekete Sándor** üzletvezető.
TELEFON: 32—0—63

WC FÜRDŐKÁD, kályha, mosdó stb. szabott áron
HUBERT, Liszt Ferenc tér 4.
Telefon: 22—3—67.

Régi patinás kávéház
ÓBUDÁN A
Bródy
III. ker., Szentlélek ucca 3. szám.
Mindennap reggelig nyitva. — Egész éjjel friss vacsora. HALÁSZLÉ. —
URAL orosz zene és ifj. Rigó Janesi

CIMFESTŐ
Első budai, legrégibb cimtáblafestészet
VÁLI GÁBOR, II, Iskola ucca 16.
Alapitási év: 1805.

Laptulajdonos: VIRÁG ÉS TÁRSA
Felelős szerkesztő: Virág Béla.
Kiadásért felel: Virág Béla.
Neufeld Zoltán (Pannonia) nyomda Budapest, VII., Rombach-u. 8. Tel 42-3-08

XXXI. évf. 1168. sz.

ELŐFIZETÉS
Egy évre . . 24.— P
Negyed évre . 6.— P
Egyes szám 40 f.
Egyesületek, amelyek nek hivatalos lapja, tagjai *féláron* kapják

Budai Napló

1934. május 26.

HIRDETÉSEK
Egy hasáb széles, 1 mm. magas sor egyszeri közlésnél 30 fill. Szövegsor ára 2 P. Ismertető közlemények megállapodás szerint.
A hirdetés dija mindenkor **előre fizetendő.**
Állandó hirdetőknek nagy kedvezmény

Buda érdekeit a várospolitika, közélet, közgazdaság, társadalom és művészet terén szolgáló ujság

FELELŐS SZERKESZTŐ:
VIRAÁG BÉLA

Szerkesztőség és kiadóhivatal: II, Batthyány u. 63.
Telefon: 50-2-96. Hivatalos órák: délután 4—6-ig.

EXNER KORNÉL:
ny. államtitkár

LÁTOMÁSA
ÉS PÜNKÖSDI IRÁSA:
A FÖLDI ÉLET és a TÚLVILÁG

Szentül higyjük, hogy a mi életünk nem más, mint keresztben való átjárás *a világ nagy völgyén.* Az új életbe.

Még húsz évvel ezelőtt az irodalom, a tudományok, a művészetek művelése, tisztelete és csodálása, minden téren az elsőségért való nemes versengés kötött le bennünket. Ennek a századokon át viruló korszaknak véget vetett az esztelen és valójában céltalan *világháboru.*

Most a világ nagy völgyében vagyunk, a mélyponton, gazdasági és erkölcsi válságok nyomása alatt, véres politikai küzdelmekben a harcélen, életünket kockáztatva, — vagy gyáván mindig a hátvédelemben meghúzódva. A szerepek különbözők. Míg egyesek esztelenül és mértéktelenül dőzsölhetnek, addig mások, a nép zöme nélkülözések, szenvedések, küzködések és „kétségvizek" területén kénytelen áthaladni. Nem ritkán ezreket és ezreket pusztitó nagy betegségek csökkentik a tömeget aminek előttünk ismeretlen felsőbb célja van.

A lelkek zöme e vándorlásában már kezd a mindenható Istenben teljes hitével bízni és lassan, óvatosan haladva, a világ völgyének másik oldalára emelkedik. Így bejut az új életbe, az *Égbe,* ami még nem a *Mennyország,* csak annak végtelenül nagy előcsarnoka. Törhetetlen hittel és csodás kitartással, meg elhunyt szeretteink segítségével sokan be fogunk jutni az Égbe, de onnan majd csak a láthatatlan Szentháromság — Egyisten ítéletére a Mennyországba.

Látom a tömeget! Zsolozsma száll föl az ajakáról. Ismerem... ismerem. Dalol a föld... igen, igen, ezek a „magyar föld dalai", ahogy megálmodta a Palatinus-család fejedelmi sarja, királyi utóda: — József Ferenc, vitéz, a tudós . . . a poéta.

Áhitattal zengi a tömeg:

„. . . Kétségvizeken,
Ha messziről üzen
És int felénk a part:
Virágmezőket tart
Élvező szemünk elé
S mi nézünk a part felé:
„Ó! akkor feltör mi belőlünk valami. . ."

És száll a zsolozsma mind erősebben, mind hangosabban. . . :

„. . .Mert szótalan, mint rügyek fakadása,
Jégveréskor szirmok szakadása."
„Felbuzog és ima is lehetne,
Vizeken a partig elmehetne,
S ottan örömzokogássá válva,
Mint örömkehely a virágok közt állna."
„Kétségvizeken. . ."

Igen, ott, ott, ahol járunk és törtetünk az új élet, az új világ felé.

És felzug újból a zsolozsma:

„. . .Érzem s nem tudom kimondani,
Egy törvény ős keze,
Talán — idő lesz zord neve!"
„Kétségvizeken. . ."

És megnyilnak az Égtájak legszebbjei, ahol bizonyára viszont fogjuk látni elhunyt szeretteink egy részét, akikkel most lélekben teljesen egyesülhetünk. Ezek között vannak már szentek is, sőt az érdemekkel halmozottak között angyalok is.

És jönnek felénk tárt karokkal...

Itt nincs idő mulása, nincsenek nehéz, sanyargató munkák, csak fölemelő feladatok. Ily feladat például: akiket szerettünk: a kegyelem, irgalom és könyörület útjain keresztül, a Mennyország legszebb helyeire, a lelki élvezetek és gyönyörök, az öröm és boldogság örök ligeteibe elvezetni.

Látom... látom... a Földnek és az Égnek korlátlanul hatalmas Urát, amint a világvölgy közepén magas piramis tetején trónol, hogy ítéljen elevenek és holtak fölött. *Ide, az Ég kapujánál itélkező Mindenható elé jut az élet minden volt zarándoka.*

Látom... látom... a zarándokok váratlanul gyorsan emelkednek a trón elé, hogy meghallják az Ur ítéletét. Azok, akik oly gonosz életet éltek, hogy kegyelmet és irgalmat nem érdemelnek, az ítélet alapján kénytelenek az Ég nagy kapujától visszafordulni, keresni a nagy tisztulást, vagy az örök bűnhődést.

Akik megtisztulva és érdemeket szerezve jelennek meg az itélkező Szentháromság Egyisten előtt, könyörülettel fogadtatnak, bocsánatot, kegyelmet és irgalmat kapnak. Teljesen megtisztulva, az örök boldogság részeseivé válnak. . . És összetalálkoznak ezek a hazájukból a világ völgyén keresztül az Ég felé zarándokoló áhitatos tömeggel. A nagy mult összeborul velünk, a nyomorult jelennel.

Látom a nagy táborokat, amint ott torlódnak az Ég kapujánál. Félelem és aggodalom szállja meg az összegyűlt lelkek tömegét, mert várakozniok kell s elfogja őket a kétség, hogy talán soha sem fognak bebocsáttatni az Égbe. Felháborodva és türelmetlenül követelik sokan a bebocsáttatást, de a nagy tömegek megnyugosznak és lecsillapodnak végül a zajongók is meghajtva fejüket az isteni bölcsesség előtt.

A megértők felett tűzláng csap fel, az új élet, az új világ jelképe, a megértés, a tudás, a jóság jelképe. Mert hogy éppen Pünkösd napja van, a tizedik nap Jézus Krisztus Mennybemenetele után, amely ünneppé vált napon jelent meg hajdan a *Szentlélek* a szorongva félő együttlétben tehetetlenül várakozó és megmentésükért a Szentlélekhez könyörgő apostolok között. Zúgás támadt akkor is, csaknem kétezer év előtt, mint valami nagy szélvihar, mire minden egyes apostol feje fölött megjelent egy tüzes nyelv, ami bátorságot öntött az apostolokba, akik közül Szent Péter kilépett az addig védelmül és menedékhelyül használt házból. A háromezerből álló néptömeg csodálattal és áhitattal hallgatta a tüzes nyelv hatalmának erejét és mindenben alázattal szolgálta az apostolok céljainak elérését.

E történelmi csodaképnek felidézése a megigézett tömegcsoportot új imára bírta, térdre borulva s ezzel a megteremtett egyetértésben és együttérzésben legyőzhetetlen erővel előrenyomulva, célhoz juttatta. Megnyilt az út az új életbe, az új világba, ahol a bölcsesség és értelem, a tanács és az erősség, az irgalom és a megbocsátás Istene, a Szentlélek van velünk.

Boruljunk le a nagy Isten előtt, aki a szörnyű csapások után megnyitja előttünk a szebb, a boldogabb jövendőt.

Árpád emlékmű . . .
— Nehogy megbotoljunk —

Margittay Rikárd munkatársunk tollából fényképekkel illusztrált hosszabb tanulmány jelent meg Honalapító Árpád vezér táborhegyi sírjáról a Budai Napló mult évi novemberi számaiban. Cikkünk a napi sajtóban élénk visszhangot váltott ki, sőt az egyik napilap ezt követően heteken át tartotta napirenden a kérdést, ama feltevésnek adva kifejezést, hogy a sírt nem az óbudai Táborhegyen, hanem az újonnan megtalált Raktár-utcai „cella trichorá"-nál kell keresni. Közben e téves megállapítás — amint az előrelátható volt — persze megdőlt s legutóbb éppen **Garády Sándor** min. tan. mutatta ki, hogy a cella trichora helye és távolsági mértéke egyáltalában nem felel meg a korabeli kútfők jelzéseinek.

Az általános érdeklődés azonban már a főváros közgyűlése elé is vitte ezt a nemzeti szempontból annyira fontos kérdést, annál is inkább, mivel még a háború előtti időben az emléktemplomra vonatkozó törvényes fedezet is megvolt, sőt annak tervezésére a pályázatot is kiirták. Akkoriban **Schulek** Frigyes, közben elhalt neves építész terve került elfogadásra, mely szerint — mint ismeretes — az emlékmü a ma már felhagyott, régi Bécsi-úti temetőtől északra fekvő domboldalra kerülne s a Bécsi-úttal és a mai Farkastoroki úttal szerpentinutak kapcsolnák össze a domb oldalában. — Ez a terv került most ismét előtérbe s ezért — amig nem késő —, két fontos dologra kell felhívnunk az illetékes hatóság figyelmét, amelyek e 20 év előtti terv megváltozotott módon való kivitelezését tennék szükségessé. Az első s fontosabb érv az, hogy a jelzett temetőtől északra fekvő domboldal **legkevésbbé történelmi helye** az Árpád sír valószínű fekvésének, mert az összes kutatók szerint Alba Ecclesia e temetőtől **délre** feküdt, idább és közelebb a városhoz. A cikkünkben jelzett kolostorromok a mai Bohn téglagyár területén rejtőznek a föld alatt bizonyára a mai napig is. Tholt Titusz, aki 50 év előtt szintén foglalkozva a sír keresésével a legészakibb fekvést vette számításba, szintén csak a mai Farkastoroki út **elején** s nem pedig a temetőn túli végén gyanította a sír fekvését. Ennélfogva véleményünk szerint a mauzoleumot nem a temetőn **túli,** hanem az **inneni** domboldalon kell felállitani és pedig körülbelül a Bécsi-út 178. szám felett levő máig is alig beépített s gazdaságilag sem értékesített kopár domboldalon, mely legjobban közelítené meg a tényleges sír **feltételezett helyét.**

E megoldás a másik fontos okból is előnyösebb volna a Főváros számára. Ugyanis az eredeti terv szerint a templom ma oly helyre kerülne, mely csak drága kisajátítások útján volna megszerezhető a közben már beépült és gazdaságilag is kellően értékesített területek tulajdonosaitól ,nem is szólva arról, hogy a hozzátartozó szerpentinút elkészítése teljesen felborítaná a már megszokott és bevált Farkastoroki-út közlekedését, melyet emiatt alkalmatlan, az eddiginél sokkal magasabban fekvő hegyoldalra kellene hosszadalmas eljárással átépíteni, ezzel újabb kisajátitási és időbeli nehézségekkel akadályozva meg a kegyeletes terv mielőbbi megvalósítását. Az emlékműnek az általunk javasolt délibb helyre való, **régészetileg is indokoltabb** áthelyezése ezt a nehézséget is kiküszöböli mert e helyen az ott kezdődő Farkastoroki-út forgalmát és trasszát még egyáltalában nem zavarná meg.

Örömmel állapíthatjuk meg, hogy a Budai Napló révén megindult kezdeményezés ily rövid idő alatt kerül a megvalósítás stádiumába. A lehető **történelmi hitelesség** és a kiviteli nehézségek mielőbbi elhárításának érdekében szükségesnek véltük fenti okfejtésünket.

Filléres fürdőzést — filléres nyaralást
— Az Orsz. Balneologiai Eegyesület kongresszusa Lilafüreden —

Az Orsz. Balneológiai Egyesület mult hóban tartotta nagysikerű kongresszusát és közgyűlését kb. 120 tag jelenlétében. Ugy az országos, mint a helyi hatóságok kiküldötték képviselőiket a vendéglátó Földművelésügyi Minisztérium díszbankettet adott, Miskolc város pedig külön látta vendégül az egyesület tagjait a mindjobban fejlődő **Görömböly-Tapolca** fürdőn.

A tudományos ülések során **Bud** főorvos a közkórházaknak a fővárosi fürdőkkel való kooperációjáról tett értékes javaslatot, amire a jelenlevő Barla-Szabó József OTI igazgató-főorvos nyilatkozott az OTI fürdőkórház tervéről. Előadtak még: Czukor főorvos, Szász Sándor dr. főorvos, Rausch Ivány dr. tanár az ivókúrák klinikai értékéről, Kerbuly, Lillafüred orvosa a gyógyhelyen tervezett újításokat, így a vízgyógyintézet tökéletesbítését helyezte kilátásba. A gazdasági osztályban Bánlaky Géza elnök, Tausz Béla dr. főorvos és Felber Lipót igazgató számoltak be a nagyjában kedvezőnek látszó statisztikai adatokról, melyek fürdőink és ásványvizeink prosperitása mellett **szólnak.**

A budapesti fürdők forgalmának visszaesése ellen Nemes Jenő dr., a heti egy „filléres fürdőnap" bevezetését javasolta. A kongresszust megnyitó Vámossy Zoltán dr. elnök-professzor háborús mintára ugyancsak „filléres nyaralási akciót" sürgetett. Szóba került még a filléres akciók során a „filléres nászút" kedvezményének kérdése is. A banketten tósztoló miskolci Henszelmann tanár Lillafüredet és a vadregényes Bükköt ideális nászutas helynek jelölte meg. Nevezetes előadói voltak a záróközgyűlésnek Pöltzel Jenő b. ü. m. min. oszt. tanácsos, aki a fürdőtörvény kihatásairól és Csépay Károly dr., aki a Basedow-kór klimatikus therapiájának lillafüredi eshetőségeiről szólott igen biztatóan.

A Balneológiai kongresszus — elmondhatjuk, dicsérvén a főrendező agilis főtitkárt, Frank Miklós dr.-t — úgy tartalmilag, mint társadalmilag igen sikeres volt és méltán csatlakozik e nagymultú egyesület régebbi nagyközgyűléseinek emléknyomdokához.

Nemes J. György dr.

A hegyvidéki XII-ik elöljáróságot legutoljára állitják fel. Előbb a zuglói, majd az angyalföldi kerületet szervezik meg.

Téli szinház épül Budán, még pedig a Helios mozgót alakítják át a Margit körúton, amely évek óta használaton kivül áll. Most egy vállalkozó szinpaddal szerelteti fel, szinházzá alakíttatja át a régi mozit ,ahol egészéves szinházat alapít. Terve szerint, kabaréműsort mutat be előbb.

A szörnyetegek kertje
— Ősállatok szoborcsoportjai a Zugligetben —
— Lendl Adolf dr. tervezete —

Ha igaz, hogy Budapest kezd divatba jönni a világjárók között, akkor gondoskodnunk kell arról évről-évre, hogy itt mindig valami ujdonság várja azt is, aki már járt itt.

Ilyen volna az „ősállatok kertje", azoknak a vizözön előtti, őskori szörnyetegeknek a cementből készült „állatkertje", amit talán most a kelenföldi muzeumot környező kertbe tervez Lendl, de amely alkalmasabb a budai hegyvidék érdekességének fokozására. Elvégre a budai hegyvidék megérdemli, hogy érdekes látnivalókkal emeljük természeti szépségeit.

Lendl Adolf terve, hogy ligetszerű környezetben mutassa be a régen kihalt, ősvilági, óriástestű, vagy nagyon különösnek látszó állatfajokat, természetes nagyságú cementbeton-szobrok alakjában, természetes környezetben, szabad ég alatt.

Itt-ott készítettek már ilyen cementszobor-csoportozatokat; különböző szauruszokat, szörnyeket, melyek a közönség előtt legfeljebb csak névszerint ismeretesek; de hogy ezek milyen érdeklődésre számíthatnak, igazolja a legujabban lezajlott reklámbotrány, a skótok részéről kigondolt „lochnessi szörny" hirdetése, az egész világon elfogadott és százszorosan megismételt csodameséje. Ennek során, az angol lapok megállapítása szerint, az érdekelt skót vidéknek három téli hónap alatt 200.000-nél több turistavendége volt, ami kereken (magyar pénzre átszámítva) 6 millió pengő több bevétellel gazdagította az egyébként ismeretlen Lochness falut. Ime, egy szörnyeteg is mennyit ér!

Remélhetjük, a mi őslénykertünk észrevehetően fogja idegenforgalmunkat emelni. És a tudományos ismeretek terjedését is fogja szolgálni, mert hiszen Lendl itt nem akar holmi mesebeli alakokat bemutatni, hanem a tudományos múzeum kertjébe illő komoly valóságnak megfelelően, mindamellett nagyon eredeti és mutatós külsővel akarja állítani az egyes ősvilági alakokat és fejlődési fokozatokat, különösen a jelentős nagy fajokat. Például: az egyik tisztáson áll óriás méreteiben a köznéven ismert mamut és kissé elkülönítve a többi, szintén már kihalt elefántrokonsága. Máshelyütt látjuk — mondjuk — a lovak fokozatos kialakulását, őselődeiknek korszakról-korszakra váltakozását. Tovább menve, szemünkbe ötlik bokrok között a történelmi időkben kihalt óriásszarvas három méter széles agancsaival! — és én kérdezem: van-e hazánkban vadászember, aki ennek kedvéért nem jönne legalább egyszer Budapestre, Budabathra, hogy ezt a csodaállatot láthassa?

Az Igaunodon, a rettenetes Brontosaurus, a vízmedencébe fektetendő Ichthyosaurus, a borzalmasküIsejű Triceratops, meg a többi gyíkszervezetű óriásalakok külön csoportozatban, közöttük 40 méter hosszú, 20 méter magas fajok! — és én kérdem újból: nem érdeklődnék-e mindenki az ilyen furcsa teremtményeknek természetes környezetben való bemutatása iránt?

Ha a tervezett tudományos kertek megvalósíttatnak, alighanem **az őslénykertnek is lesz határozottan észrevehető idegenvonzó ereje,** különösen akkor, ha ennek képes leírását az egész világon elterjesztjük.

És Lendl nem éri be azzal, hogy tervezetében felsorolja az itt kiállítandó fajok neveit, hanem elmagyarázza tüzetesen annak módját is, hogyan lehet és hogyan kell ezeket cementbeton-szobrok alakjában elkészíteni. Ő ennek a módját — ahogyan kéziratában olvastam — a hamburg-stellingeni állatkertben megismerte; ott kisérleteztek legelőbb ilyen óriás állatszobrok elhelyezésével. Azóta már többfelé rendeztek be őslénykerteket; a legnagyobbat legujabban Los Angeles kaliforniai nagyváros külső határában, ahová megszámlálhatatlan tömegekben kirándulnak az odavalók. Ennek a tudományos kertnek megnyitása ott leírhatatlan nagy idegenforgalmat eredményezett.

Néhány jeles tudósunk, Lambrecht Kálmán dr., Gaál István dr. és mások, bizonyára szivesen segítenek bennünket abban, hogy ezt a tudományos kertet a Zugligetben, miként az előbbieket a Kelenföldön, minél tanulságosabban és változatosabban berendezhessük. **D. P.**

Piros pünkösd napján volt 223 éve, hogy drága ereklyénket: Szent István Jobbját Mária Terézia Raguzából Budára hozatta, ahol azóta is a várkápolnában őrzik.

A száguldozó nehéz autóbuszok és teherautók állandó remegésben tartják nemcsak a várbeli lakosokat, hanem a régi házakat is, amelyeknek évszázados falai össze-visszarepedezettek már.

Százezer rózsa fog nemsokára virítani a tabáni temető helyén, európai látványossággal megáldva e sokáig elhanyagolt helyet.

Öt fürdőkádhoz folyik közvetlenül a Rudas-fürdő „Juventus" forrásvize, amelynek gyógyhatása egyenlő a gasteinivel. Ezeknek a fürdőszobáknak keresletére jellemző, hogy állandóan két hónapra vannak előjegyezve és lefoglalva, a nap minden órájára.

Riasztó hirek terjedtek el a Rudasfürdő Attila forrásának eldugulásáról. A tisztogatás munkája révén a pompás, kénes forrás — a parádi víz javitott budai kiadásban — most egyike lesz a legbővizüebbeknek, amely percenkint 45 litert termel.

Uj egyházközség alakult a Felső-Krisztinavárosban. Rövidesen új templom is épül, amelyhez Ács Simon vezérigazgató és Dworák Albert járultak nagy részben hozzá.

Francia emlékek a budai Várban

TÁBORI KORNÉL

Könyvekben sok fontos és érdekes emlékről találunk feljegyzést, amely francia-magyar vonatkozásokról szól, históriai s művészi vonatkozásút egyformán, de ma is meglevő, látható épület vagy hiteles műtárgy kevés akad. A párisi **Louvre,** avagy a **Musée Cluny** termeiben aránylag nagyszámú olyan műtárgyat találtam amelyiknek magyarországi eredetét elég pontosan ki tudjuk mutatni. Idehaza sok elpusztult értékről csupán leírások, vagy hébe-hóba reprodukciók nyujtanak fogalmat. Az utóbbi években mégis sikerült autentikus módon a közönség elé tárni múzeális értékű tárgyakat, melyek **kétségtelenül** a francia-magyar kapcsolat körébe tartoznak.

A középkori Budának, illetve Pestnek **igen érdekes emlékei** a Halászbástya lapidáriumában vannak és dr. **Horváth** Henrik egyetemi m. tanár, mint a múzeum vezetője, kitünően gondoskodott szemléltetésükről. Az egyik, különösen nagyméretü márványlap, amely 2.38×1.26 méter nagyságú, oly főírást visel, amelyből megállapítható, hogy Nagy Lajos király **Henricus** nevü előkelő udvari embere nyugodott alatta.

Egy másik töredékről, amelyen 1483-as évszám van, már hiányzik a halott neve, de Horváth szerint a világhirü francia **Chatillon-nemzetséggel** volt rokonságban, mert **ennek címerképe világosan észrevehető:** liliomok hat evetbőrrel. Nagyon szépen stilizált növényindák lepik el a kőlapot és erősen emlékeztetnek a kései XIV. századi francia illuminált kodexek lapdíszítésére. **Emlékezzünk rá, hogy Chatillon Anna, III. Béla** királyunkkal együtt, mint felesége a **budavári koronázó templomban kapott vég-**

Teljesen ujjáalakítva
uj szakszerű vezetéssel megnyilt a
BUDAGYÖNGYE
VENDÉGLŐ és ÉTTEREM
44, 81, 83-as villamosmegálló és 5, 22 autóbusz
SZOLID POLGÁRI ÁRAK!
Elsőrendü magyar és francia konyha
Menürendszer Naponta zene
Asztalrendelés: Telefon 64—6—23

leges nyugvóhelyet.

Német és olasz lovagokon kívül jeles francia vitézek is kaptak sírhelyet a budavári **Domonkosok** zárdai templomában. A Halászbástya múzeumának egyik emeleti fülkéjében van egy szokatlan kiképzésü oszloptöredék. A díszítő motivumai gótikus keretekbe foglalt címerpajzsokból állanak. Horváth szerint ez a darab is a Domonkosok templomában lehetett, ahol „a sírlapokon látható faragott címerábrázolásokon kívül a katasztrófális nikápolyi hadjáratban résztvett francia és burgundi lovagoknak, éltükön **Jean de Nevers**, a későbbi „Jean sans peur burgundi hercegnek föstött címerei is díszelegtek."

A Szent Domonkos-rendnek kolostora a hozzáértők szerint döntő befolyással volt a budai és általában a magyarországi szellemi életre. Ez adott szállást a **studium generale**-nak, amely a késői középkorban sokszor egyetem néven szerepelt. Falai között tanított a XV. század végén **Michael** de Ungaria és **Nicolaus de Mirabilibus** és már 1507-ben nyolc párisi professzort hívtak meg oda.

Nemcsak teológiai és más tudományos oktatás folyt ott, hanem jelentéken művészi munka is külön szobrászmühelyben és illuminátor-iskolában. Az esztergomi Főszékesegyházi Könyvtárban levő „Summa Theologia", aquinoi Szent Tamás neveztes könyvének díszítése ott folyt 1474-ben **Váci** Péter jóvoltából.

Francia és más urak házai is voltak a várban, de ezekről kevés hiteleset tudunk. Már 1428-ban szót ejtenek az okmányok a helyőrségi templomról, amelynek akkor budai **Mária Magdolna**-templom volt a neve. Egy csomó töredék került elő innen is. Többi közt egy nagyméretű kapukeret alkatrésze, amelynek szépen fargott profilja épp oly gazdag, mint a még teljes épségben fennmaradt főbejáryat-keret kiképzése. Azután még egy vörösmárvány előfejes sírlap töredéke is előkerült.

A Mindenszentek templomának hajdani épületéből is látható még egy érdekes fal, a mai Uri-utca 31. és 33. számú házak között.

Későbbi korból valók azok a kősírtáblák, amelyeket a Koronázó Főtemplom homlokzatába és déli falába illesztettek. Ezek között a legrégibb és a műtörténészek szempontjából legérdekesebb a háromapajzsú művészeimerrel díszített mészkődarab, amely ma is hirdeti a **francia házból származó Nagy Lajos király festőjének, János mesternek emlékét.** János mester 1371-ben halt meg Budán. Jeles külföldi művészethisztorikusok is nagyon érdeklődtek a budavári művészemlék iránt.

Mint a legrégibb efajta emlékek egyikét emlegették s valóban annál fontosabb a magyar művészettörténetre — amit dr. Horváth emel ki —, hogy János mester emlékét egész emberöltővel megőrizte egy másik budai lelet: **Ábel mester síremléke**, amely töredékesen ugyancsak a Halászbástya múzeumában látható.

A Koronázó templom déli részébe befaragott síremlék elmondja, hogy a norimbergai **Beichtold** polgárt temették el ott 1392-ben. Tudjuk, hogy **Zsigmond** nagy magyar kíséretével szívesen időzött Nürnbergben, ahol századokon át a német-római birodalom koronázási jelvényeit is őrizték.

Francia iparosok és művészek is nagyszámmal jöttek Zsigmond hívására Franciaországból és itt esztendőkön át dolgoztak, egyrészük pedig élete végéig ittmaradt. A vár régi utcái közt volt a Francia-utca és a Hátsó Francia-utca.

Igyekeztem összeszedni azokat az olasz, német és angol vonatkozásokat is, amelyeknek régi és még ma is látható dokumentumai Budának idegenforgalmi értékét emelhetik. Külön-külön cikkekben fogja ezeket a **Budai Napló** közönsége megkapni.

A fehér barátok
— A Pálosok története —

Az ősmagyar Pálosrend története a tatárjárás előtti időkbe nyúlik vissza. Méltó büszkeséggel köszöntjük Budán a nagymultú és nagy eredménnyel müködő rend tagjait, a Sziklatemplom őreit, akiknek elődeit legelőször 1225-ben Bertalan pécsi püspök gyüjtötte össze a patacsi kolostorban. Később özséb esztergomi kanonok a Pilisi hegyekben gyüjti össze a pálosokat és megépíti a pilisszentkereszti kolostort. 1308-ban Lőrinc rendfőnök alatt Gentilis bíbornok a pápa magyar követének közbenjárására egyenesen a pápa fennhatósága alá tartoznak s ez elterjedésüket nagymértékben elősegítette. Virágzásuk idején 200-nál több kolostoruk volt, ebből 170 magyar földön, a többi külföldön. Orosz Ferenc pálos atya Sopronban kiadott könyve szerint (1747) Horvát—Szlavon—Dalmát országokon kívül Lengyelországban, Litvániában, Szilóziában, Csehországban, Galliában, Olaszországban, Poroszországban, Oroszországban is voltak rendházaik. Sőt, hirek szerint még Amerikában is gyökeret vertek. Rómában ma is megvan a Monte Caelio-n a S. Stefano Rotondo-templom, melyet V. Miklós pápa adott a pálosoknak. Sőt, egy jeruzsálemi zarándok 1487-ben a Thábor-hegyre jutva, írja, hogy volt ott egy gazdagon díszített kolostor, melyet egy magyar király (II. Endre) ruházott fel s melyben sok pálos szerzetes él. Hazai földön számos nevesebb kolostoruk volt, melyek szerepelnek a Pázmán Péter által 1629-ben tartott egyházmegyei zsinat felsorolásában: Budán, a Szent Lőrinc kolostor Remete Szt. Pál holttestével; Pilisszentkereszten az alapító özséb holttestével; Martinuzzi kolostora Sajóládon; Boldogkő, Dádes, Diósgyőr, Göne, Kápolna, Patacs, Sümeg, Tokaj, Tolna, Tornaalja, Visegrád, Vörösmart, Ungvár . . . Nagy Lajos építteti nekik 1352-ben a híres Márianosztrai házat; majd 1377-ben a Máriavölgyi kolostort. Mátyás király nekik adja a csőti és zsámbéki prépostságokat, az óbudai Fehéregyházát. Lengyel földön a híres czenstochovai kolostort Nagy Lajos nádorispánja, Opuliai László herceg építteti, amely ma az egyedüli fészke a rendnek, innen történt most a rend magyar tagjainak visszatelepítése a hazai földre, ahol oly nagy történelmi multjuk van. A rend Magyarországon 1786 március 20-án szünt meg II. **József** császár igazságtalan parancsára. A magyar nép nagyon szerette a pálosokat a fehér barátokat, akik a lelkészkedés, tanítás, irodalom és művészetek terén sokat és halhatatlant alkottak. A magyarságnak ők adták Eszterházy Imre prímást, Borkovics Márton és Széchényi Pál kalocsai érsekeket, több püspököt. Pálos szerzetes volt Ányos Pál és Virág Benedek — mindkettő neves költő; Verseghy Ferenc, a magyar nyelvújítás egyik vezérférfia; Táncz Menyhért jeles drámaíró; Alexovics Vazul, az első egyetemi hitszónok. Pálos volt Báthori László, a bibliafordító, Báthori István lengyel király óta tartja el a magyar anyaföld . . .

(—y —d dr.)

*

A sziklatemplom mellett épült uj kolostort, amely a szikla egyik mélyedésében épült és egybeforrt a szent heggyel — pünkösd hétfőjén délután és este szentelte fel **Serédi Jusztinian,** megáldva azt az ötvenezret is túlhaladó tömegét a hivőknek is, akik a székesfőváros minden egyházközségéből körmenetben vonultak ide. A feiszentelés ünnepén megjelent a társadalom számos kitünősége, köztük Horthy Miklósné Őfőméltósága, de ott volt Auguszta és Magdolna főhercegnő is.

62. M. Kir.
ÁLLAMSORSJÁTÉK
17.000 nyeremény
250.000 arany pengő értékben
Főnyeremény
40.000 aranypengő
1 nyer. 20.000 ar. pengő
1 nyer. 10.000 ar. pengő
2-szer 5.000 ar. pengő
4-szer 2.500 ar. pengő
6-szor 2.000 ar. pengő
10-szer 1.000 ar. pengő
és még több nyeremény, melyek mind készpénzben fizettetnek ki.
Húzás junius 6-án
Sorsjegyárak: egész P 3.— fél P 1.50
Kapható minden bank, sorsjegy- és főárusitónál, valamint az összes dohánytőzsdékben. — Postai rendeléseket a pénz előzetes beküldése után azonnal teljesit a M. Kir. Pénzügyigazgatóság Budapest, V. Szalay utca 10

Rüblein Richárd dr.:

A nyugdijnovella és egyéb nyugdijszabályok

A közszolgálati alkalmazottak aggodalommal párosult érdeklődéssel várták a nyugdijnovella megjelenését, mert tudták, hogy abból helyzetükre és jövőbeli kilátásaikra nézve, ha — sajnos — nem is megnyugvást, de legalább biztos tájékoztatást fognak merithetni.

Ezt a nagyfoku érdeklődést teljesen kielégiti Rüblein-nek, a nyugdijügyek kiváló tudósának, most megjelent legujabb szakmunkája, mely az idevonatkozó egész joganyagot összefoglalja s temérdek jegyzettel, magyarázattal s kiszámitási példákkal megvilágitva feltárja.

Ez a mű tartalmazza a nyugdijnovellát s annak teljes indokolását és magyarázatát, az idevágó rendeleteket, sok-sok kiszámitási példát és táblázatot s vagy ötven — mindenkit érdeklő — birói ítéletet és elvi határozatot ugy, hogy ezekből a mai jogállapot teljesen megismerhető. Ma, amikor a nyugdijügyek máris annyira bonyolultak, hogy még a szakemberek is csak nehezen tudnak bennük tájékozódni, az érdekeltek pedig már egészen tájékozatlanok, kétszeres szükség van egy ilyen jól megszerkesztett vezérkönyvre, mely világos és érthető magyarázataival a bizonytalanságot eloszlatja és világosságot teremt a nyugdijügyek rejtelmeiben.

Vártuk tehát e munkát, mert igazán nagy szükség van rá, s örvendünk, hogy megjelent. Nagy hasznát fogják venni e mindenre kiterjedő kitünő munkának ugy a hivatalfőnökök, mint a nyugdijügyek intézésével foglakozó tisztviselők, de maguk az érdekeltek és a jogorvoslatot keresők is. Ára 15 P. és megrendelhető a szerzőnél: Budapest, II. Csalogány-u. 50.

Árpád ünnepet rendezett az Ezredéves emlékmű előtt hagyományos szokás szerint a dr. Gáldy Béla igazgató vezetése alatt álló óbudai Árpád reálgimnázium. v. Benkő József és Rédey Kornél tanárok, Zsoldos István ifjusági elnök beszéltek, Zahorán Ákos, Baránszky Tibor szavaltak nagy hatással.

Anyák napját rendezte fényes sikerrel a Római fürdőtelepi elemi iskola. Varga Károly tanító nagyhatású beszéde után kedves dalokkal, szavalatokkal, szindarabokkal köszöntötték az anyákat a tanulók. A kedves ünnepség Kuncze Ilona, Kocsán József, Dubrovay László és Flory Győző érdeme.

A kontárok megszüntetését a III. ker. előljáróság megkezdte, elitélve Tar Sándor postamüszerészt az asztalosipar jogosulatlan gyakorlásáért 5 pengőre, vagy 1 napi elzárásra, Bánás Gusztáv asztalosmestert, mert a főváros területén vidéki iparigazolvány alapján vállalt munkát öt pengő vagy egy napi elzárásra, Hirschfeld Ede asztalossegédet ugyancsak 5 pengő vagy egy napi elzárásra büntette.

Érdekes billiárd-asztalt konstruált Jakui József vendéglős, a Németvölgyi úti Fülemile-vendéglő tulajdonosa. A „Pannonia" néven szabadalmazott billiárdasztalon egész újszerű, rendkivül változatos játék lehetséges.

Müsoros előadást rendezett az Óbudai Református Leányegyesület május 15.-án délután 6 órakor, a ref. egyház III. Kálvin utca 4. szám alatti tanácstermében. A rendezés elsősorban a sokoldalu, tehetséges Bencze Gizellát dicséri.

Nem lesz távfütés egyelőre, mert — ugylátszik — meghiusul a Márik—Bánó-féle hatalmas terv a Salgótarjáni Kőszénbánya rt. váratlan visszalépése miatt.

Kabaréval egybekötött táncmulatságot rendez a Bszkrt. S. E. szépilonai labdarugó- és lövészcsapata a Budagyöngye vendéglő teljesen átalakított helyiségeiben junius 16.-án, szombaton este 8 órai kezdettel.

Iskolatársak találkozása, még pedig az 1904-es Toldy-reál érettségizettjei május 30.-án a budai Posch vendéglőben (Németh Lajos ny. sz. tanácsos); — a Mátyás Király gimnáziumbeliek (1924-esek) junius 2-án este 8 órakor a Zöld hordóban.

Áruba bocsátják a tabáni telkeket a „Községi Takarék" részén az ősz folyamán. Különben az utolsó lakó is elköltözött május 1.-én innen.

Sörestet rendezett nagy sikerrel május 19-én a Keresztény Magyar Asszonyok újlaki szervezete az újlaki kulturházban.

A svábhegyi hősi halottak emlékművének leleplezési ünnepségeit Urnapján, május 31.-én rendezi a Svábhegyi Polgári és Közművelődési Kör a templom előtti téren. Az ünnepségen résztvesz József kir. herceg, Gömbös Gyula miniszterelnök és Sipőcz Jenő dr. polgármester is.

A gorlicei győzelem emlékére május 5-én a Római fürdői Berlinger-vendéglőben a frontharcosok táborozást rendeztek, amelyen Dr. Pólya körletvezető, Demeter Sándor szavalata, vitéz Komárnoky Gyula elnök, Pölsinger Gyula éneke, Wlassich Géza ny. tábori alezredes, Killer János citerajátéka, Zsolnay Frigyes előadása: a Stádionról szerepelt, nagy hatást keltve.

Budaörsön nézzen telket! Minap arravezető sétánk közben két feliratos táblát is gyarsággal biztatják a vásár megkötésére. találtunk, melyek az arra haladót ékes ma- Aki szeret hieroglifák megfejtésével foglalkozni, kitalálja, talán mily értelem rejtőzik a rejtélyes feliratok alatt, amelyek egyike szól a következőképen:

Esz a delek eladó alek Közelepi
Kértés öszveg W . . . Józsefné Budaörs.

A másik még rejtélyesebb rövidítéseket mutat, amelyek megfejtéséhez Champolliont volna legjobb sírjából feltámasztani és pedig:

Esz a telek 2 R B is eladó Bö Fö
Haxler I. Börs.

Ez a leereszkedő nagy nemzeti igyekezet megható volna, ha nem gondolnánk arra,

FOTÓCIKKEK Zibrinyinél I., Attila utca 8

Nehéz helyzetben van a svábhegyi Csillagvizsgáló Intézet, amelynek berendezése és vezetése világviszonylatban is a legkiválóbbak közé tartozik. Eddig a gyűjtemény-egyetemhez tartozott. A gyűjtemény-egyetem-törvény megváltoztatásáról szóló javaslat következtében bizonytalanná vált az intézet sorsa. Nem tudni, hová kerül, kié lesz. A csilagászatnak rajongói, akik könyveket és adományokat jutatnak el az intézethez, most mozgalmat inditottak azért, hogy a svábhegyi csillagdát adja oda az állam a fővárosnak. Hiszen a főváros épitette meg 350.000 pengős költséggel az intézet legnagyobb kupoláját és mintegy félmillió pengőt áldozott az obszervatóriumra. Évi százezer pengővel fedezni lehetne az intézmény személyzeti és dologi kiadásait s ezzel az összeggel biztositani lehetne további fejlődését is. Kétségtelen, hogy ez terhes ajándék volna a fővárosra, de ez az intézmény, amely Budapest büszkesége, talán megérné ezt az áldozatot.

Az úri közönség kedvenc és nívós szórakozóhelye az ujonan átalakitott Belvedere (Budakeszi út 10.), Budagyöngyénél. Nagyszerű zene, elsőrangu kiszolgálás.

Nyári cipő és szandál
különlegességeim megérkeztek.
Budaiaknak olcsóbb árak.
DIÓSI CIPŐSZALON
VI. Teréz-körut 1/B.
Címre ügyelni!

Műsorral egybekötött majálist rendez a Magyar Nemzeti Szövetség női osztálya 1934. május hó 30-án délután 3 órakor a svábhegyi nagyszálló összes termeiben. Az elnökség vendégeket is szivesen lát. Belépődij nincs. Uzsona jegy 1 P. Uzsonnajegyek és kedvezményes fogaskereküvasut jegyek (oda-vissza 48 f) az indulási állomáson megbizottunknál kaphatók.

Feltámadt végre tizéves tengődés után a Budagyöngye, mely valamikor nevéhez méltóan gyöngye volt a budai szórakozóhelyeknek. Uj, szakszerű vezetés alatt, teljesen újjáalakítva megnyilt és hatalmas különtermeivel, teljesen díjtalan világitással és zenével a legalkalmasabb hely mulatságok, összejövetelek rendezésére.

Nagyszerű idegenforgalmi látványossággal gazdagodott Buda. Az amúgy is jóhirű budai vendéglők között az egyik legismertebb, a „Kakuk" ma költözött át az Attila körút 22. szám alatti új helyiségeibe, amelyeket Crouy Adi grófnő és Mudrow Béla iparművészek elgondolása alapján a legpompásabb magyar népies stilusban diszitettek és rendeztek be. Különösen elragadó a Váralja utcai front felé eső felsőkert, amely egy tökéletes székely udvarház képét nyujtja. Az alsó udvarban van a Régi Kakuk Dreher Sörkertje teljesen polgári árakkal.

Közismert helyiség a Várban a Gyulai söröző. Nevezetes elsőrangu konyhájáról, jó borairól és figyelmes kiszolgálásáról. A régi patinás helyiséget átalakitották, de a nivó a régi.

Aranyéremmel kitüntetett kelmefestő és vegytisztitó üzeme új budai fiókját saját házában, I. Hidegkuti út 37c. alatt rövidesen megnyitja Ács István, aki elsőrangú munkája révén eddig is közkedveltségnek örvendett a legjobb budai közönség körében. Az új fiók a Pasarét, Zugliget és Hűvösvölgy villatulajonosainak kényelmét szolgálja.

„Ahol legnagyobb a veszély, ott legközelebb a segély" — mondja a példabeszéd. Vegyen államsorsjegyet és szerencsés esetben minden gondjától szabadul, ha nem nyer, jótékonyságot gyakorol, mert az államsorsjáték bevételét jótékonycélra fordítják.

A bérmálások Budán a következő rendben lesznek: május 27.-én Ujlakon (az óbudaiak is idejönnek), junius 1-én a Felsővizivárosban (csatl. Alsóvizivároson és Országút), 2-án a budavári koronázó templomban (csatl. Városmajor és Lipótmező), 3-án Szentendrén (csatl. Békásmegyer és Csillaghegy), végre 4-én a tabáni plébániatemplomban (csatl. Kelenföld és Krisztinaváros). A bérmálásokat a biboros hercegprimás végzi mindig reggel 9 órakor.

Mindent a vásárlóközönségért! Ezzel az elvvel nyilt meg a Hattyú-divatház a Kereskedelmi és Iparkamara új bérpalotájában, a Németvölgyi út és Királyhágó utca sarkán. Pompás kirakatai igazi nagyvárosi képet nyujtanak. A tulajdonos három évtizedes üzlet multja garantálja a legjobb minőséget és szolid árakat.

Mindenki tudja, hogy a Démusz söröző a város központjában, a Nyugati pályaudvar indulási oldalánál állandó találkozó helye a művészeink szinejavának és a jó közönségnek. Ennek titka a jó cigányzene, a feltünő olcsó árak és a nagyszerü hangulat. Ha egyszer igazán jól akarja érezni magát, okvetlen keresse fel a Démusz sörözőt.

Átköltözött Krisztina tér 9. alá Witt Gyula, a közismert budai szűcsmester. Uj üzlete vetekszik bármelyik pesti cégével. A cég szolid árai, pontos kiszolgálása és elsőrendü munkája közismert. Az uj üzletben lényeges házbérmegtakaritás révén még szolidabb árakkal áll a közönség rendelkezésére. Nyárára a molykár elleni szőrme és téli ruha megóvó intézete árban a legolcsóbb.

Dobja el hirdetésünket!
ha Önt bárki olcsóbban vagy előzékenyebben kiszolgálja!
3 azaz három méter 140 cm széles, kitünő minőségü divatos férfi öltönyszövet óriási választékban, sötétkék és fekete szinekben hozzávalóval együtt Pengő 32.-, 27.- és 19.80
Cim: CSAK AZ UDVARBAN
OLCSÓ MARADÉKVÁSÁR
SZÖVET- ÉS TEXTILRAKTÁR
Budapest 32 Király-u. 32 Sarokház
Postai rendeléseket évtizedek óta lelkiismeretesen teljesitünk

KELLEMES SZÓRAKOZÁST talál a Rózsadombi
NARDAI-ÉTTEREM
pompás kertjében
II. KUT UTCA 13

BŐRÖND, RETIKÜL és STRANDTÁSKA
MÜLLER **BÖRÖNDÖS**-NÉL
II., MARGIT-KÖRUT 51-53.
Saját műhely

Budának legjobb vacsorázó és szórakozó helye
RÓKALYUK
VENDÉGLŐ és ÉTTEREM
Schrammel zene! Kellemes kerthelyiség.
Tul.: GÖMBÖS JÓZSEF
II., Csalogány-utca 30. sz.

POMPÁS TERRASZ
HŰVÖS TERMEK A
TOMAI CUKRÁSZDÁ-BAN
II., Markovits Iván-u. 2

A **KASTÉLY KERTJE**
REMEKBE ÖLTÖZVE MEGNYILT
Goffein és Spiró-jazz
Délután és este tánc
Bankett, Bridzs és Gardenpartik részére külön kert-Hangulatvilágitás — Nivó
9-es és 12-es autóbusztól 2 perc
Tulajdonos: FIGYELMESSY JÓZSEF

Buda legszebb kerthelyiségének megnyitása!
Sörkóstoló! Egy pengős vacsoramenük. Kitünő zene és hangulat!
MINDENKI OTT LEGYEN!
DÉLIVASUT ÉTTEREM

SIKLÓS JÁNOS
URI ÉS NŐI
DIVATÁRUHÁZ
XI. HORTHY MIKLÓS UT 14
MEGNYITÓ
OLCSÓ ÁRAK

UJ ÜZLET!
dijtalanul házhoz szállitja a megrendelt
festék-, háztartási-, illatszer és pipere árut
FESTÉKÜZLET
II., Zsigmond-u. 9.

A **Gellérthegyi Kioszk**-tól
legszebb a kilátás!
Elsőrangu magyar konyha
Délután 4 órától reggelig cigányzene

PÉCSI VAJHÁZ
MECSEKI VAJA ÉS SAJTJA
TÖBBSZÖR KITÜNTETVE
NAGYBAN ÉS KICSINYBEN
XI. Horthy Miklós ut 32

AUGUSZT
HÜVÖSVÖLGY
I., HIDEGKUTI UT 22
CUKRÁSZDA
ÉTTEREM
MENÜ
SZALONJAZZ ÉS CIGÁNYZENE
83-as villamos, 5-ös autóbusz
TELEFON: 64—0—02

IGAZI BUDAI HANGULAT
AZ ÁTALAKITOTT RÉGI
FEHÉR GALAMB
VENDÉGLŐBEN
VÁR, SZT. HÁROMSÁG-U. 11
Történelmi környezet
Terrasz
Középkori sziklapince

Mindennemü ÉPITÉST, ÁTALAKITÁST, TATAROZÁST szolid kivitelben a LEGKEDVEZŐBBEN vállal
„TÖMÖR" ÉPITÉSI VÁLLALAT K. F. T.
II. ZSIGMOND-U. 14. Tel. 526-74. Ügyvezető BEREY LAJOS épitőmester
Költségvetés és felvilágositás dijtalan. LÁB kölcsönt és adóvisszatérítést elintézünk.

SCHRÄPLER HALÁSZLÉ FOGALOM!
III. LAJOS-UTCA 27
HANGULATOS SCHRAMMELZENE

SZEMÉLYI HIREK

v. JÓZSEF FERENC dr. királyi herceg a Baross Szövetség díszelnöke.

ALBRECHT kir. herceg a Budapesti Budai Torna Egylet díszelnöke.

HUSZÁR ALADÁR dr. most ülte 49-ik születésnapját és úgy az ország, mint a főváros meleg ünneplésben részesítette. A kormány bizalma is emelte e nap jelentőségét, mert — értesülésünk szerint — ekkor erősítette őt meg állásában a belügyminiszter.

RIPKA FERENC dr. udv. tanácsos, v. főpolgármester rajtakapta az autóbuszon a zsebébe nyuló tolvajt és átadta a rendőrnek.

SERÉDI JUSZTINIÁN dr. biboros hercegprimás résztvesz a Szent Vince Szeretet Egyesület közgyülésén, a Nagyboldogasszony úti zárdában, május 24.-én.

MÁRKUS JENŐ lesz — a beavatottak szerint — a Beszkárt új igazgatója.

BECSEY ANTAL új, értékes találmányt jelentett be: — gáztüzelésű vízmelegítőt.

GLÜCKSTHAL SAMU dr. felsőházi tag méltatta Bódy Tivadar érdemeit a Svábhegyi Egyesület gyászgyűlésén.

HÁSZ ISTVÁN dr. tábori püspök hősi istentiszteletet végzett a helyőrségi templomban.

SZOKOLAY ANTAL dr. esztergomi prelátus kanonok vezette legutóbb az újlakiak nagy könyörgő zarándoklatát Mária Remetére.

KNÉBEL MIKLÓS dr. plébános mondott nagyhatású beszédet a krisztinavárosi munkásnők legutóbbi gyűlésén.

BUDAY-GOLDBERGER LEÓ dr. felsőházi tagnak, a Goldberger Sám. és fiai rt. elnök-vezérigazgatójának a II. oszt. érdemkeresztet a csillaggal adományozta a kormányzó.

v. AGGHÁZY KÁMIL ezredes, a Hadimúzeum igazgatója, a H. M. T. tagja tartott érdekes előadást pünkösdvasárnap a rádióban Budavár ostromáról.

ÉRCHEGYI [illegible] fővárosi számv. főtanácsos nyugalomba vonult hosszú és érdemes szolgálat után.

TITL LIPÓT budapesti könyvkötőmesternek sok évtizeden át kifejtett értékes önálló ipari tevékenységéért elismerését fejezte ki a kereskedelemügyi miniszter.

OREL GÉZÁT, a Márvány utcai Kossuth Lajos fiu felsőkereskedelmi iskola igazgatóját, érettségi biztosi minőségben a pestujhelyi róm. kath. felsőkereskedelmi iskolához küldötte ki a közokt. miniszter, — Baross Gábor pedig a Baross Szövetség jubileumi érdemkeresztet nyujtotta át neki a Szövetség közgyülésén.

ROSTA JÁNOS főjegyző lett Vajna Ede utódja a közélelmezési ügyosztályban.

ZLAMÁL LAJOS, a „Magyar Varrógép-Kerékpárkereskedők és Műszerészek Országos Egyesülete"-nek alelnöke most ünnepelte 30 éves műszerészi és varrógép-kerékpárkereskedői jubileumát és rendkivüli ünneplésben volt része Budán is.

HORVÁTH JÓZSEF dr. kelenföld-kertvárosi plébánost hirtelen áthelyezték, ami ellen hívei élénken tiltakoznak.

SZABÓ DEZSŐ, a Budán lakó kiváló író nagy történelmi regényen dolgozik.

KAMPIS JÁNOS festőművész, a H. M. T. tagja több kirándulást vezet a régi Buda, művész műtermek és kiállítások megtekintésére e hónapban a székesfőváros Népművelési Bizottságának rendezésében.

SZÓKE GYULA felsőházi tag mondotta az óbudai Credó közgyülésén az ünnepi beszédet.

HÜMPFNER BÉLA főpénztáros a XI. kerületi pénztár vezetője.

GRAF LAJOS dr. főállatorvos végzi az I. és II. kerületi elöljáróságon is az állatorvosi teendőket.

HAIDEKKER JÁNOS dr. elöljáró mondott nagy figyelemmel hallgatott beszédet a III. kerületi gyermekhét ünnepnapján.

HUSZTI JÓZSEF, a Margit köruti elemi iskola igazgatója negyven évi érdemes munkásság után nyugalomba vonul. Helyére Móra József igazgató kerül.

VIRÁG BÉLA, lapunk beteg szerkesztője kénytelen volt 3 napra megszakítani a klinikai kezelést és Pünkösd ünnepét itthon töltötte, de e hó 22-én reggel betegsége visszavitte báró Korányi Sándor dr. klinikájára, ahol Kalapos Imre dr. tanársegéd kezeli tovább.

Szerkesztőnk állapota iránt már a külföld is érdeklődik, igy az utóbbi napokban Heyne volt német miniszter érdeklődött családja útján hogyléte iránt, akinek a század elején, mint a Német Parlamenti Bizottság vezetőjének szolgált felvilágosításokkal a magyar fürdőügy és idegenforgalomról. Továbbá érdeklődött Adalbert Stipek, az osztrák államvasutak háboru előtti idegenforgalmi bizottságának tagja is, akivel élénk levelezést folytatott szerkesztőnk a felvidéki hévfürdők érdekében.

Szerkesztőnk tudatja szeretettel mindazokkal, akik levélben vagy más úton bármi ügyben hozzáfordultak, hogy valószinüleg csak junius elején tud majd rendelkezésükre állani és kéri addig szives türelmüket. A gyógyulásra vonatkozó minden jókivánságot hálás szívvel köszön meg ezúton.

POMPÁS LEVEGŐ
NAGYSZERŰ ÉTELEK
ELSŐRENDŰ ITALOK
Minden este VÖRÖS JÓZSI cigányzenekara a
LABANCKERT
VENDÉGLŐ ÉS BOROZÓBAN
BUDAKESZI UT és LABANC UT sarok
44, 81 villamos és 22 autóbuszmegálló

Bódy Tivadar dr. volt polgármester ravatalánál a Városháza udvarán Liber Endre h. polgármester, Kozma Jenő dr., az Egységes Polgári Párt elnöke és Bárczy István dr. v. főpolgármester mondottak komoly, nagy érzésektől áthatott búcsuztató beszédeket.

Reischl Imre hévizi fürdőigazgató autókirándulásokon mutatja be a Balatont az ott nyaraló Kivimdeki finnországi miniszterelnöknek és nejének, akik elragadtatva csodálják a mi „egy" tavunkat és hetek óta használják a hévizi mélységes hőforrás és vulkánhamu-kurát.

Két felsőházi tagságot veszitett el Buda azzal, hogy Joanovich Pál és Szigeti János örökét két pesti bizottsági tag. Verebély Jenő és Ilovszky János szerezte meg. Vajjon a boldogultak igazgatósági tagságait is a pestiek viszik-e el?

A mezőgazdasági bizottság tagjai Budáról: Cseve Imre (I. ker.), Káldos Jenő (I. ker.), Szibinkits György (I. ker.), dr. Török László (II. ker.), Mohácsi Mátyás (I. ker.), dr. Lugmayer József (II. ker.), Hanzély Ödön (I. ker.), dr. Schaeffer István (III. ker.). Póttagok: Gönyey Gábor (I. ker.), Kellner Sándor (I. ker.), Krén György (III ker.), Knechtl György (III. ker.), Morbitzer Dezső (II. ker.), dr. Horváth Károly (II. ker.), id. Schaeffer István (III. ker.).

A Szent Gellérthegy Barátainak Egyesülete e hó 10-én XII. rendes közgyülése keretében beszámolt az egyesület 1932. és 1933. évi működéséről.

Elnöki megnyitójában

HULTL DEZSŐ DR.

az egyesület elnöke kiemelte, hogy a Gellérthegy rendkivüli és gyors fejlődése nagy részben az egyesület érdeme, ugyszintén a Pálos kolostor kertészeti szépitése és rendezése is, valamint a Hegyaljai-út és Somló-út kiépitése. Az elnöki megnyitó után **Morbitzer** Dezső kertészeti igazgató előadása következett a „Szent Gellérthegy kertészeti feladatai" címen. Az előadó röviden foglalkozott a Gellérthegy multjával, a komün alatt történtekkel és rátért arra, hogy csak 1922.-ben lehetett hozzáfogni a Gellérthegy szakszerü kertészeti kiképzéséhez, amelynek kapcsán csinálták meg a kerti utakat, amelyek az egész Gellérthegyet behálózzák. A fővárosi kertészet szeretettel gondozza a kerteket, amelyekben Nagymagyarország hímes virágai megtalálhatók, és csak nagy áldozattal tudja azokat fentartani. A fővárosi kertészet az egyesület közbenjárására tervbevette a Gellérthegy környékének a rendezését is, igy a Tabán és a Dunapart felé néző sziklás rész kertészeti megoldását. Előadásában megemlitette, hogy ma már ott tartanak, hogy a közönség maga vigyáz a növényzetre. A nagysikerü előadás után, **Lantos** Zoltán mérnök elmondotta titkári beszámolóját az elmult év tevékenységéről és a jövő évre tervezett munkálkodás programjáról. Schiefner Károly min. tanácsos, pénztáros pénztári jelentése után következett a választmány lépő tagjainak pótlása. Uj választmányi tagok lettek: Csilléry András dr. v. miniszter, Duday Alajos tanácsnok-elöljáró, Kempelen Ágoston műszaki főtanácsos, a polgármesteri III. ü. o. vezetője, Padányi-Gulyás Jenő okl. épitész, Schulek János épitőművész, műegyetemi tanár. A Gróf Wenckheim Dénes halálával megüresedett alelnöki székbe Vidéky Emil doktor, műegyetemi tanárt választották. A közgyülés örömmel vette tudomásul, hogy Imrédy Béla dr. pénzügyminiszter az egyesület tagjai sorába lépett.

Az elnöki zárószó után ért véget a népes közgyülés, amelyen a választmányi tagok csaknem kivétel nélkül megjelentek.

Finn-magyar estet rendezett Óbudán a Keresztény Társaskör igen nagy siker mellett. Kuncze Lajos dr., Bán Aladár dr., Georgi István dr., Flory Győző, a Jog, Igazság, Szeretet Dalkör, és R. Réw Zsuzsi szerepelt nagy hatással. Leppo Henrik finn attasé köszönte meg az ünnepet.

RAVASZ cukrász
I., Krisztina körút 75. Telefon: 50-2-32.
ELŐKELŐ CUKRÁSZ SZALON

Nász. Lechner Jenő dr. műépitésztanár leányát, Mariannet eljegyezte Dabasi Endre dr. orvos, egyetemi tanársegéd. — Lengyel Endre dr. kormfőtan. Bszkr.t-igazgató és felesége, botfai Hüvös Franciska leányát, Edithet eljegyezte bernicei Roykó Emil.

Budai hadifogoly találkozót készit elő junius közepére Till Ernő tart. főhadnagy, a Budakeszi úti Labanckert vendéglő tulajdonosa, aki maga is éveket töltött a krasznojarszki fogolytáborban. A találkozó napján orosz zenekar és valódi orosz konyha fogja visszaidézni a mult sokszor szomorú, néha kellemes fogolyemlékeit. A találkozó pontos dátumát idejében közöljük.

A XI. kerület katholikusságának legutóbbi ülésén Horváth József plébános, dr. Fitz Artur orszgy. képviselő és Dávidovics András mondottak irányitó beszédeket.

—

MENYASSZONYI képek Blahosnál Fő-u 18

Mi nem tetszik Budapesten az idegeneknek? A francia állandóan boszankodik a boravaló adásakor, mert fogalma sincs arról, hogy mennyit kell adnia. Komikus előtte a Királyi Várban az őrségváltás, de azért, amikor csak teheti, megnézi, mert odahaza sohase láthat ilyet. A spanyol nagyon furcsállotta, hogy a katholikus templomban hajadonfővel jelenhetnek meg a nők, de nagyon tetszett neki a korzó, ahol órákhosszat lehet elténferegni a meleg napsugárban, akárcsak otthon. Az angolnak a tokaji bor nem tetszik, mert hamarabb leveszi a lábáról, mint a viszki. Annál jobban lelkesedett az őrségváltásért, amelynek révén nagyon közel érezte Budát Londonhoz.

Balatoni bélyegsorozat kiadását tervezik.

A Budai Törekvés Sakkegylet háziversenyén első lett Horsetzky Pál, második Németh, harmadik Deutsch.

A
STELLER-DIVATSZALON
A BUDAI ELŐKELŐ HÖLGYKÖZÖNSÉG
SZALONJA
I., ATTILA-U. 23
Krisztina téri tepmplommal szemben.
Telefon: 55-5-01

A tabáni r. k. egyházközség dr. Angyal Kálmán apátplébános egyházi elnök vezetése alatt tisztujító gyülést rendezett legutóbb, amikor világi elnöknek báró Kray István orsz. gy. képviselőt választották meg. Az uj elnök gazdag programot adott és legmelegebb szavakkal méltatta elődjének, az azóta elhúnyt Szigeti Jánosnak érdemeit és emlékét jegyzőkönyvben örökitették meg. Alelnöknek megválasztották: Moyzes Emil ny. miniszteri tanácsost, Kellner Nándor gyárigazgatót, dr. Mihelics Vid egyetemi magántanárt, ügyésszé dr. Guta József kjr. ügyészt titkárrá Ujlaky Gyula iskolaigazgatót, pénztárossá Matavovszky Iván banktisztviselőt, ellenőrré Murin Béla kereskedőt, jegyzővé dr. Szarvasy Endre közigazg. bírósági tanácsjegyzőt, gondnokká Meszlényi Béla OTI tisztviselőt.

Súlyos érdekek csapnak össze a Római-fürdőbe tervezett villamos vezetésével kapcsolatban. A Nánási-úti megoldás a nagy tömegben ott levő csónakházaknak jó, de csak akkor, ha a villamos Budapest határáig fog menni s nem ahogy már legutóbb tervezték, hogy felmegy Csilaghegyen túl a Bivalyos csárdáig. Ha eddig hozzák a villamost, akkor a rómaifürdői csónaktelepek mind elsorvadnak, a Bivalyos fölött alakulnak majd uj evezős telepek, mert 1 órai felfelé evezést takarítanak meg tizenkét perces villamos úttal az evezősök. És még a „trianoni gát" okozta veszélyeket is elkerülik. Másrészt ez igen nagy jövedelemtöbbletet is jelent a Beszkártnak s ezért sem akarják a Nánási-útiak ingyen átengedni a villamos részére a telekrészeiket. Igy került előtérbe a jelenleg még teljesen rendezetlen, de a villamostársaságnak igy is olcsóbb Monostori-úti villamosvezetés megoldása, ami magának a villatelepnek válna javára. Ennek érdekében a telep-egyesület küldöttséget is vezetett a polgármesterhez és a Beszkárthoz.

Közös érdekünk
tulfeszitett idegzetünket
kellemes estéken
jó vacsora
mellett
kipihenni
BUDÁN,
a SIPOS-Halászkerthen
III. Lajos utca 46.

Tanulmányi kirándulást rendezett a III. ker. Egyesült Polgári Társaskör május 24.-én Aquincumba Nagy Lajos dr. egyet. m. tanár, az aquincumi múzeum h. igazgatója vezetésével. Az ásatások és a múzeum megtekintése után borgazda-est volt helyszinén. Junius 2.-án a Dobogókőre rendez kirándulást a kör. Találkozás reggel 7 órakor a kör helyiségében (Hajógyár u. 2.). Mavart autóbuszokkal Pilisszentkeresztig s onnan gyalog. Vezető: Horváth Lajos.

Emlékezzünk! Magyarok! Emlékezzünk 1920. junius 4.-ére, immár tizennegyedik súlyos évfordulójára a napnak, amely uj időszámitás kezdete ez ország történetében. Kezdete a legkegyetlenebb, legigazságtalanabb „békének", kezdete minden nyomoruságunknak. Emlékezzünk és ne felejtsünk! Erre figyelmeztet a Magyar Nemzeti Szövetség uj plakátja.

Honsz vacsora volt a II. kerületben, amelyen Vadász Mihály dr. kormányfőtanácsos üdvözölte dr. Torday Lajos tanácsnokelöljárót, vitéz Kenyeres János országgyülési képviselőt, dr. Szakál Kálmán rendőrfőtanácsost, dr. Vezér Károly tanácsi főjegyzőt, dr. vitéz Árvátfalvi Nagy István országos elnököt. Vitéz Balázsfalvy Artur társelnök a kerület vitézeire és frontharcosaira emelte poharát. Beszédében külön is kiemelte vitéz Fehér Xavér Ferenc, Juhász Ödön és Szelecsényi Andor vitéz, illetőleg frontharcos bajtársakat, majd meleg szeretettel üdvözölte Rózsás Pál műszaki főtanácsost. Torday Lajos előljáró nagyhatású beszéde után felszólaltak még: — v. Árvátfalvy Nagy István, Sárkány Ferenc, Szöllössy Ferenc, Székely Ferenc, Rohonczy Hayek Zoltán és Komlós László.

Kétszáz év előtt minden ipari és élelmicikknek megszabták a törvényes árát s jaj volt annak, aki a törvényes árnál magasabban adogatta portékáját. Az ilyen bizony a pellengérre került s a városi nép nagy gyönyörüségére százat vertek reá, hogy soha el nem feledte. A pékeket, hacsak valamicskével kisebb süteményt, vagy kenyeret árultak, a vizbe vetették. Ez a szokás még a tizennyolcadik században is járta. Az 1721. évi limitáció mondja például: — „Cipó limitációja a régi marad, — addito hoc — hogy 25 pénzes kenyér legyen 13 font és fölyebb ne süssenek. Ha penig ezen limitáció valaki által violáltatik, tehát elsőbben, ha rajta tapasztaltatik, különben konfiskáltatik. Másodszor, ha tapasztaltatik, a péket régi módszer szerint hajókra felállitván, Dunába bévetik! Sütő asszony kenyere először elvétetik, másodszor piacon a theatrumon (pellengéren) fölállíttatván s nyakára kötvén kenyerét, biró uram által rendölendő bizonyos ideig ott fog állani." — Az 1693. évi limitációk szerint a kilenc latos nagy zsemlyének ára egy krajcár, a kétfontos kenyérnek ára 2 krajcár volt.

A Tabán területén megkezdték a felméréseket a közművek előkészítése céljából.

A Budai Szépművészeti Társulat Tavaszi Tárlatán szépszámmal és értékes mondanivalókkal vonultak föl festők és szobrászok. Ez a Társulat mindinkább bebizonyitja azt, hogy mennyire fontos pozíciót tölt be Buda kultúrális életében. A nagy, életerős, művészi akarásnak szószólója itt minden alkotás, legyen az bármilyen korú és irányú művész munkája is.

Az I-ső teremben mindjárt szembeötlik Országh Ferenc nagy „Fekvő akt"-ja, amely még ugyan nem mentes némi Csók és Vaszary hatástól, de már egy nagyvonalú, úgy kompozicióban, mint dekorativ felfogásban egyéni művész nagy kibontakozásának megnyilvánulását látjuk benne. — Ugyancsak itt van Jancsó Béla egyéni meglátású, szines, finomhatású „Tavaszi tájképei", — Csík Benedek kompozicióí, aki még keresi a kifejezési formákat, legjobb a „Leányfeje", tehetséges ember; — Faragó Géza vibrálóhatású, szép „Tájképe" és — Udvardy Dezső világos szinekben tartott érdekes „Tavaszi áradás"-a.

A II. terem a gafikáé. E téren a legjobbak Ábrán Zoltán főleg keleti témakörből meritett rézkarcai és temperái, — Gy. Takács aprólékosan kidolgozott budai tájképei és Welmann Róbert finoman megrajzolt ceruza feje.

A III. teremben kitűnik Mayer Rezső mély hangulatú mozgalmas „Margithidja." — Dr. Sziklay Dezső szines kis balatoni tájképei, — N. Fodor Olga a régiekre és Hermann Lipótra emlékeztető kis akt kompozicióí, szinesebben előadva, — H. Katona I. és Karczag Zoltán pasztell hatásu arcképei, illetve tájképei.

A IV. teremben Borsos István József kollektiv kiállitása van, aki a finom leheletszerü szürkék hangulatos és bravuros kezelője — főleg az ebben a felfogásban tartott kisebb akt képei és „Téli tájképe" a legjobbak. Nagyobb kompoziciója azonban szétesö és szineinek nincsen meg a megfelelő kifejező ereje. —

A szobrászok közül: Lőte Éva, Dr. Verebély professzorról készült élethü portréja és kifejezésben, mozgásban szép „Ifjusága", valamint Zólyomi Zirlich Rezső jól megmintázott, formában kifejező „Táncosnője" és „Öregasszony feje" — az érdekesek.

Megemlitésre méltók még: Csabai Ékes Lajos, Cserepes István, Pósa István, Elekes Mária, H. Perlusz Gyula, Lovas Lajos, Virányi Endre, Mendlik Lajos, Csürös Béla és Vécsey József. — —ó —a.

Nemesség kikutatását
és belügyi igazoltatását, nemesi névváltoztatást, valamint Erdélybe és Felvidékre tervezett utazással kapcsolatos levéltári kutatásokra megbizást vállal. Elvállalja ősfák összeállitását, címerek és díszes bizonyságlevelek megfestését
„HERALDIKA" IRODA,
IV. Gróf Károlyi u. 14. Tel.: 84-3-99.

A Budai Kath. Nőszövetség ez évi közgyülésén Eckermann Mária elnöklete alatt Szily Róza értékes titkári jelentésben számolt be az egyesület nagy karitativ munkájáról. Mészáros János érseki helytartó zárta be a sikeres gyülést.

Finn-észt társaságok érkeznek a nyáron, amelyeknek tagjai főképen diákok, akiket úri családoknál helyeznek el.

Uj életlehetőségeket kell keresnie Kőszeg városának, melyet a magyar városok közül talán legjobban sujtott Trianon. A város pusztuló gazdasági élete fellendítésének két lehetőségére mutat rá a Tesz. kőszegi csoportja és pedig a mangánércek és gyógyforrások eredményes kutatási lehetőségére, amint azt a pénzügyminiszterhez és a Földtani Intézethez felterjesztett memorandumban kifejti.

A Nemzeti Gyermekhéten az I. kerületben nagyszámú közönség jelenlétében Schmaderer Oszkár előljáró beszélt és Ekamp Nándor szakfelügyelő tartott előadást a nevelésről.

Evezős bajnoksági versenyt rendez a magy. főiskolai sportegyletek egyesülete junius 10-én, d. u. 4 órakor, a Margitsziget melletti pesti Dunaágban. Nevezési díj: 20, 10 és 5 P. Zárlat május 28. este 6 óra. Ugyanakkor van zárlat a hölgyeknek palánkos hajóversenyére is.

Budán
a legjobb
feketekávé
TARJÁNNÁL
Lukácsfürdő

Üdülés, szórakozás a
PALATINUS
HOTELBEN
Margitsziget

Női ruhaanyagok
legnagyobb választékban
HATTYU-DIVATHÁZBAN
I., Németvölgyi ut 20
Uri és női divatcikkek

BELVEDERE
BUDAKESZI UT 10
gyönyörüen átalakitva megnyilt
Kolozsváry szalon-jazz
(a Dunapalota zenekara)
WEEKEND ARRANGEMENT
MENÜRENDSZER-BRIDGE
GERBEAUD fagylaltok
és cukrászsütemények.
Autóbusz és villamos megálló
Budagyöngye
Tel. 64—0—75

GELATERIA ITALIANA
A már öt éve egy helyen levő modern olasz
FAGYLALTSZALON
MEGNYILT
., MARGIT-KRT. 31-33
olasz fagylalt különlegességei közismertek
LORGNONOK Zibrinyinél I., Attila utca 8

Budavár árulója

Történelmi elbeszélés.

Irta: Gróf Berényi János.

Az Ur 1686. esztendejének szeptember 11. napján lotharingiai Károly fővezér és a bajor Miksa herceg vezérlete alatt álló vegyes zsoldos had kiverte a törököt Budun ősi várából, minek utána 145 évig uralta onnan Magyarország legtermőbb vidékét és veszélyeztette a félhold rettegett hatalmával a „müvelt" nyugatot.

Buda és környéke kipusztult magyar lakosságát némettel pótolták és *császári parancs tiltotta magyarok odatelepitését.* Ugy gondolták korlátolt eszü udvaroncok és maga Lipót császár is, hogy igy lehet majd legbiztosabban a magyarságot elnémetesitve beolvasztani. Hogy mire vezetett ez, azt mindjárt meglátjuk s hogy mennyire csalódtak, azt ma legjobban érezhetik utódaik.

A súlyos ostrom roppant kárt tett a várbeli épületekben, alig maradt ép tető, csak a bolthajtásos helyiségeket kimélte meg a pusztitó tűz fergetege, ahova aztán betelepedett a felszabadító katonaság. Egy ilyen jó állapotban maradt ősi épületbe szállott Finck von Finkenstein Konrád császári lájdinant, ifjú, piperkőc tisztecske, aki sehogyse volt megelégedve azzal, hogy a várban nincs rendes lakosság, nincsenek lányok, akik előtt parádézhatott volna fényes császári mundérjában és be kellett érnie azzal a két serdülő leánykával, akik az ostrom alatt a mély pincébe menekülve ottrekedtek, majd árván s elhagyatva a németek rabságába estek.

Volt mit szenvednie az előkelő családból származó Fatiménak, aki már tizennegyedik életévét taposta és Zulejkának, aki még csak tiz éves volt. Mindketten szerettek volna Fehérvárr menni, ahol akkor a visszavonuló török sereg táborozott. Kapóra jött nekik hát az alkalom, midőn Finck azzal hozakodott elő, hogy levelet küld Fehérvárra és megtudakolja szüleik hollétét.

Budavára császári parancsnokának helyettese, bisztriczi Bisztersky Péter Pál császári alezredesnek tisztiszolgája volt egy Büttnern György nevü dragonyos katona, aki hosszabb időt töltött török rabságban és akkoriban szabadult egy török cserefogoly ellenében. György dragonyos kedveskedni akarván uj gazdájának, elmesélte, hogy a fehérvári basa udvarában volt egy lengyel ifjú, akiről azt hitték a törökök, hogy csak lengyelül beszél, miért is a basa belső szobáiban teljesitett szolgálatot és úgy gondolták

BALÁZS VENDÉGLŐ Hüvösvölgy végállomás
Speciafitások: Rántott csirke, dampfnudli.
Nyitott és csukott teraszok. — Naponta cigányzene

a törökök, hogy az ott történő dolgokat és beszélgetéseket nem érti meg. Pedig dehogy is nem értette és éppen ez a lengyel ifjú mondta Büttnernek, hogy február 20-án (1687) levelet kapott Budáról a basa, amelynek módfelett megörült, lévén a levélben megírva, hogy a török visszaveheti Budavárát kétezer arany ellenében, ha még kétezer bátor török katonát küld a vár alá március 6.-án, az éjnek 11 órájában, amikor is a levél írója lesz a várőrség parancsnoka, aki hajlandó a törököket a nagyrondella kapuján beereszteni.

Biszterszky alezredes felneszelt a hirre, mert eszébe jutott, hogy kémek jelentése szerint a törökök Fehérvár és Győr között mintegy húszezernyi katonát vontak össze és igy veszélyeztetve volt az alig öt hónapja elfoglalt vár keresztény uralma. Szigoruan bizalmas parancs ment mindenfelé: meg kell kettőztetni az őrségeket, lovasok cirkáljanak mindenfelé és fogjanak el bárkit, aki gyanus. Szóval megindult a nyomozás.

Tavaszelő első napjára verőfényes napsütésben fürdött a vár. A környező hegyekről enyhe fuvallat vitte röpke szárnyán a rigófüttyöt, az ébredő élet első dalát. Délután, amikor a nap már hanyatlott a hegyek felett, ime hirtelen megváltozott az idő, mintha a természet megbánta volna korai igéretét. Északról sűrű fellegek rohantak az égbolton, hideg szélroham győzedelmesen gyűrte le a tavaszi párákat és csakhamar sűrű köd nehezedett a tájra.

A Blocksberg (Gellérthegy) lábánál vezető országúton egy parasztember botorkált a sűrű, szennyesszürke légben. Ahogy a hegy kiálló szikláját akarta megkerülni, a kanyarulatnál szinte beleütközött egy katonai járőrbe. — Halt! Ki vagy? Hová mész? — Hát csak oda mennék a szüzek vizéhez (a Gellért-fürdő, előbb Sáros-fürdő, a törökök alatt pedig Szüzek vize volt), ahol a sógor vár szekérrel, hogy Érdre menjünk. — volt a sváb válasza. — Mi van a tarisznyádban? ... ejnye be illatos, meleg cipód van, no ebből kóstolunk — szólt a vezető és máris felförte a ropogós kenyeret... és ime, csodák, csodája... a kenyérből egy gondosan összehajtogatott levél csücske kandikált elő. — Gyerünk csak a vártára. — szólt az őrsvezető és máris vitték a megrémült svábot a fehérvári kapu felé (a mai Palota tér felett állott). A sváb paraszt csak annyit tudott a vallatásnál, hogy két fiatal török lány adta neki a levelet, hogy vigye Fehérvárra, a lányok pedig egy császári tisztnél raboskodnak.

Csakhamar előkerültek a lányok és azt vallották, hogy Finck hadnagy azt igérte nekik, hogy Fehérvárra ir szüleiknek, amit már többször meg is tett és ők adták át a sváb parasztnak a friss cipót a levéllel.

A hetyke hadnagyocska még mindig nem tudott semmit a közelgő veszedelemről. Amikor a császári parancsnok elé vezették és felelősségre vonták, fölényes modorban tiltakozott a gyanusítás ellen és azzal fenyegetőzött, hogy magasrangú rokonai megtorolják majd a rajta elkövetett sérelmet. A szigorú parancsnok erre elébe tartotta levelét, melyben a kétezer arany átadását sürgette és megismételte az árulás elkövetésének módját.

Erre aztán megtört és azzal igyekezett magát menteni, hogy csupán pénzt akart a töröktől kicsikarni, de rábizonyult, hogy már a katonákat is megkisérelte borral kezelni, amit a furfangos svábparaszt cinkostársa úgy akart keresztülvinni, hogy március 6.-án éjjel leitatja a Rondella őrségét.

Istennél a kegyelem! A földi igazságszolgáltatás elrettentően bánt a német árulókkal, akik nemcsak Budavárát és Magyarországot veszélyeztették, hanem gaztettükkel lángbaboritották volna Európát is.

1687. március 6.-án reggel a Rondellához vezették Fincket, a katonák előtt megfosztották tiszti rangjától és nemességétől, majd megbotozták. Utána a hóhér lefejezte, mellkasát felhasítva, szivét kitépte, végül kezét-lábát bárddal levágva, a várfal négy világtáján kitűzte. Fejét lándzsára szúrták és a Rondella falára erősítették, mellette pedig a svábot karóbahúzták.

Ez történt Budavára ősi falán kétszáznegyvenhét év előtt.

KÖZGAZDASÁG

Szerkeszti: Szászhalmi József

* A szokatlanul korán beköszöntött meleg idő ugrásszerüen emelte a vaj árát, amely a nagykereskedelmi forgalomban 1.95 fillérről 2.30 fillérre emelkedett.

* Az afrikai angol birtokokra 107 mázsa borsót exportáltunk április havában.

* A „Trust" fogja végezni Zalamegye villamositását.

* Ötvenszázalékos díjkedvezményt engedélyezett a kereskedelemügyi miniszter a belföldi forgalomban kizárólag friss gyümölcsöt tartalmazó postai szállításoknál.

* A bécsi piac lanyhasága miatt rohamosan csökken sertéskivitelünk.

* Tovább csökken a sörfogyasztás. Áprilisban 20.586 hektoliter sör fogyott el az országban, 2202 hektoliterrel kevesebb, mint tavaly áprilisban. A termelés ennek arányában esett vissza a termelési idény folyamán 21.170 hektoliterrel.

* Létrejött az új magyar-román faforgalmi egyezmény.

* Több, mint 60 millió pengővel emelkedett a gazdasági év külkereskedelmi aktivuma.

* A főváros üzemei a mult évben együttvéve 28 millió pengőt juttattak a községi háztartásnak. Három veszteséges üzem hiánya 2 millió pengő volt.

* 1934. február hó 8.-án érvényben levő kartelmegállapodások száma 307.

* Szövetkezetbe akarja tömöriteni a szállitmányozás egész szakmáját Dálnoky-Kovács államtitkár.

* Győr baromfi-exportvásárt alapit.

* Emelkedtek a pamutfonalárak.

* A MÁV olcsó dijszabást biztositott a gyümölcsexportra. Hütőházak épülnek a gyümölcstermelő városokban.

* Fabricius Endre szerint a szárazság dacára 18—19 millió mázsás buzatermetést remélhetünk és ki tudjuk használni a római megállapodás adta exportkeretet is.

* Havonta ötezer marhát a régi vámtételek mellett szállithatunk Olaszországba.

* Németországban 1500 km. autóut van épités alatt.

* A külföldi nagyrészvényesek ellenzik a magyar bankfuziókat.

* Lassan folyik a Boráros-téri hidépités, mert Fabinyi miniszter nem dolgoztat hitelbe, ami — nézete szerint — nagyon megdrágitaná az épitkezést. Eddig 700.000 pengőt folyósitott a Dunahid Alap.

* Ujabb LÁB-kötvényeket vásárol az OTI 1.200.000 pengőért.

* Öt millió pengővel felemelik az IMI alaptőkéjét. Az Ipari Munkaszervező Intézet kölcsönéből financirozzák az

*

A Magyar Általános Hitelbank és a **Magyar Leszámitoló- és Pénzváltó-Bank**, mely intézetek a gabonakereskedelemmel évtizedek óta intenziven foglalkoznak, elhatározták, hogy gabonaosztályaik tevékenységét racionalizálási szempontokból egyesitik és evégből a fenti cég alatt részvénytársaságot alapitanak. A két bank tudvalevőleg az országban kiterjedt terménybevásárlási hálózattal rendelkezik és régi bevált külföldi kapcsolatai révén széleskörű export-tevékenységet fejt ki. A gabonaértékesítés további fejlesztése elsőrangu gazdasági érdek és ezt a célt kívánják az intézetek fokozottan szolgálni, midőn erejüket, összeköttetéseiket, tapasztalataikat és szervezetüket egyesitik. Az összevonás révén költségmegtakarítás is lesz elérhető, ami annál kivánatosabb, mert az alacsony világpiaci árak mellett a hazai mezőgazdaság részére különös fontossággal bir, hogy a gabona értékesítésének költségei csökkentessenek. A két bank gabonaosztálya minden tekintetben eredményes üzleti multra tekinthet vissza és az új társaság az anyaintézetek tradicióiban gyökeredző szellemben fokozott mozgékonysággal fog a rendkivüli viszonyok szabta üzleti követelményeknek megfelelhetni. Az új részvénytársaság alakuló közgyülésén az alaptőke 2.000.000 pengőben állapittatott meg. Ezt az összeget a két pénzintézet egyenlő arányban fizette be és ezenfelül vállalta, hogy a társaság tervbe vett széleskörű üzleti tevékenységéhez mért hiteleket rendelkezésre fogja bocsátani. A társaság igazgatóságában a két bank képviselői egyenlő arányban vesznek részt. Az igazgatóság tagjaivá megválasztattak: Beck Róbert (alelnök), Bun József (alelnök), dr. Beck Lajos, dr. Dobay Aurél, Kállay Rudolf, dr. Pekár Imre, dr. Perényi István és gróf Széchenyi Károly. A társaság ügyvitelét a két bank gabonaosztályainak eddigi vezetői fogják ellátni. A Magyar Gabonakereskedelmi Rt. (sürgönycim: Credesco) junius 1.-én kezdi meg működését Budapesten (V. József tér 8.) és terménybevásárlási kirendeltségeinél Baján, Csongrádon, Debrecenben, Győrött, Kalocsán, Kisujszálláson, Mezőtúron, Miskolcon, Pákson, Püspökladányban, Szarvason, Szegeden, Székesfehérvárott, Szolnokon.

SZENT GELLÉRT
GYÓGYFÜRDŐ
Vizgyógyintézet,
Külön férfi és női osztály.
A legmodernebb berendezés.
Szakképzett személyzet.

LENZ KALAPÜZEM
MODERN ÜZEMÉBEN ALAKITÁS, TISZTITÁS
2.20 P-ért
I. KRISZTINA-KÖRUT 53. SZ.

Kellemes a
BUDAVÁR
kávéház
TERRASZA
Nagy parkettás, teljesen elkülönitett helyiség klub, vagy összejövetelek céljára kiadó

A
BELLEVUEBEN
RAFFAY ERZSI

MEGNYILT
A „TURISTA" ÉTTEREM SÖRÖZŐ
KERTHELYISÉGE
II., MARGIT KRT. 96
A budai uriszaládok közkedvelt találkozóhelye.
Elsőrendű magyar konyha, Állandóan friss sörök.
MINDEN ESTE CIGÁNYZENE

PACSIRTA
VENDÉGLŐ ÉS ÉTTEREM
I., KUTVÖLGYI UT 18. SZ.
POMPÁS KERTHELYISÉG
NAGYSZERŰ KONYHA
Az Uj Szent János kórháztól 5 perc

UJ VEZETÉS
A VOLT PFEFFER
CUKRÁSZDÁBAN
II., Szilágyi Dezső-tér 4.
TULAJDONOS: PICHLER BÉLA
Kitünő sütemények, bonbonok, fagylalt

IGYUNK HARMAT VIZET
Megrendelhető a székesfővárosi Ásványvizüzemnél, I, Gellért rakpart 1. Tel.: 53-0-03.

WITT GYULA
KÉPESITETT SZÜCSMESTER
ÚJ ÜZLETE
I. KRISZTINA-TÉR 9
Lényeges házbérmegtakaritás révén még szolidabb árak.
Molykár elleni szőrme- és téliruha megóvó intézet.
Telefonhivásra házhoz küldök.
Telefon: 57-1-74

A VÁROSBAN NYARALHAT A
POZSONY-ÉTTEREM
POMPÁS TERRASZÁN
I. KRISZTINA-KÖRUT 8-10

A RÉGI VERONIKA
HIRES
HALÁSZKERTJE
I., HIDEGKUTI-UT 20.
Legszebb és legkedveltebb kirándulóhely!
83-as villamos, 5-ös autobusz.
Tulajdonos: v. Baranyai József

Éhgyomorra
naponta igyék egy pohár
Kristály
vizet

ELEGÁNS TARTÓS OLCSÓ
CIPŐT AKAR?
Készittesse
GÁSPÁR LAJOS
cipészmesterrel
II. Ostrom-utca 14.

Kályhás! Minden szakmabeli-ügyben forduljon a régi jóhirü céghez
I., Logodi u. 19. Telefon: 53-0-33 **Béres Márton**

Ki kell köszörülni a csorbát!
Szakszerüen és olcsón köszörüljük ollóját, kését, beretváját és egyéb szerszámait.
Raktáron tartunk mindenfajta solingeni acélárut a legolcsóbb áron
SURÁNYI és TÁRSA
villanyerőre berendezett műköszörülde és finom acéláru raktár
II., MARGIT KÖRUT 30. SZÁM.

LINDMAYER ISTVÁN
III., LAJOS-UTCA 153.
SZÉP KERTHELYISÉG
JÓ BOROK ÉS SÖRÖK
HIDEG ÉTELEK

Sürgősen menjen
NÉMETH BÉLÁ-HOZ
CIPŐT VENNI!
II., MARGIT-KÖRUT 56.

TROMBITÁS-VENDÉGLŐ
ARNYAS KERTHELYISÉGE
II., RETEK UCCA 12.
MEGNYILT
Szolid polgári árak. Cigányzene.
TROMBITÁS-PANZIÓ
BALATONLELLÉN
PÜNKÖSDKOR NYIT
Előszezon ár napi 4-szeri étkezéssel junius 30-ig 5—6 P. — Érdeklődés: RETEK-U. 12.
Telefon: 52—7—69

AZ ELISMERT KITUNŐ
KOESTLIN
cukorka- és csokoládé gyárimányok
A LEGJOBB MINŐSÉGÜ
KÁVÉ, TEA ÉS GYÜMÖLCSÖK
KOESTLIN CUKORKAÜZLETBEN
I., Krisztina-körut 139.
(a Budai Szinkör lejárójával szemben)

TABÁNI ROMANTIKA A
„GÓLYA"
VENDÉGLŐBEN
I. KRISZTINA-KÖRUT 113 (Vásárcsarnoknál)
A pompás magyar konyhát a vendéglősné vezeti.
Állandóan szegedi halászlé, Turóscsusza
Kerthelyiség. — Cigányzene,
A legjobb magyar borok.

SVÁBHEGYI SZANATORIUM
Ideális magaslati gyógyhely. Ideális diétás ellátás. Mérsékelt pausal árak
KURA, SPORT, SZORAKOZÁS

ESTÉNKINT
EUGEN STEPAT
a rádióból közismert
OROSZ ZENEKARÁVAL
hangversenyez a
SZEIFFERT KÁVÉHÁZBAN

DOTTERWEICH ANTAL
KÁLYHÁS MESTER
BUDAPEST, II., BATTHYÁNY U. 2.
Telefon: 55—6—74.

Mibe fektessem tőkémet
hogy értékállóságát, jó jövedelmét biztositsam? E kérdésre adnak szakszerű választ ismertetőink, melyeket díjtalanul küldünk meg.
Ismertetjük a Kelenhegyi út 24—26 sz. (Mányoki út 7. sz.), tőkebefektetésre kiválóan alkalmas, ideálisan fekvő, legszolidabb kivitelű, a legelőkelőbb villanegyedben fekvő — hegymászás nélkül megközelithető —, mindössze hatlakásos „PARK-OTTHON" társasvillánkat. Nagy saját kertrészek, tetőterasz, délifekvésű loggiák és szobák, csodás körkilátás. Kapható még pár 4 szobás pazar beosztású nagyméretű öröklakrész. Bérbeadás esetén 7—8% tiszta jövedelem. Juniusi beköltözés. 30 évi adómentesség. Legutóbbi kertes társasházunkban kapható még 1—1 kétszoba—háromszoba hallos, háromszobás déli fekvésü öröklakás kevés lefizetéssel, leszállitott áron, olcsó törlesztéses kölcsönnel!
A BALATONI RIVIERÁN:
Lovas, Csopak remekszép partvidékén, előnyös telekszerzés. A kristálytiszta vizü Balatonfürdőnk, kapcsolatban a kitünő szénsavas gyógyforrásokkal, életerőnket fokozza, gyomor-, stb. bajokban egyedülálló gyógyhatást eredményezi! Forráskutak, olcsó fixáru épitkezés, élelmezés, 200 négyszögöles telkek már 4 P-től kedvező fizetési feltételekkel kaphatók. Páratlan értékemelkedési lehetőség! Vasárnaponkinti, májustól kezdődőleg állandó helyszini bemutatás a csopaki vasútállomásnál. Díjtalan illusztrált ismertető!
„CENTRUM"
Házépitő- és Ingatlanvállalat, m. sz.
Horthy Miklós út 15. Tel.: 69-3-01.
Óvakodjunk a légvárépitőktől!

HÁZ
Pasaréti úton autóbusz végállomásnál egy 5 és egy 8 szobás villa eladó.
Igazi öröklakás a saját családiház! Vegyen a sósfürdői villanegyedben most épült, harminc évig adómentes négyszobás luxus kivitelű kertes sorvillákból. — 125 négyszögöles telek, zárt, fedett terraszok, tornác, veranda, konyha-fürdőszoba körül csempézett, beépitett fürdőkád, nemes vakolat, stb. — 36.000 P vételárnak 60%-ával átvehető. Érdeklődés vitéz Hajas müépitésznél, Tétényi út 39. T. 583-83.

LAKÁS
Rózsadombon 3, 4, és 5 szobás modern lakás, 5 percnyire a Margithidtól olcsón kiadó. Autóbusz állomás. Tel.: 53—4—69.
3—4—5 szobás hallos öröklakások luxus kivitelben, központi fütés, melegvizellátással az Attila utca 95—99. számu társasházban olcsón eladók, esetleg bérbeadók. Közelebbit: Stilus épitő rt. irodájában, I. Attila utca 95. Telefon: 55—8—36.
Fölépcsőházi bejárattal 1—2—3—4—5 szobás legmodernebb lakás Budapest legegészségesebb helyén kiadó. Bővebbet telefonon 52—7—80.
Krisztinaországban zaj és pormentes, napsütéses hegyilevegőju 2 szobás és 3—4 szobás hallos, erkélyes összkomfortos úri lakások azonnal kiadók. Gyönyörű kilátással a budai hegyoldalra, 61-es villamos, 4-es autóbuszmegállóknál közvetlenül. Győri út 24. Telefon: 53—4—20.

TELEK
Balatonvilágoson parti fekvésü villa kerttel igen olcsón bérbeadó. Bővebbet: Marton Zsigmond tulajdonosnál, II. Ostrom utca 6.
Nagyboldogasszony útján LÁB kölcsönnel, harmincéves adómentességgel épülő négylakásos társasvillában háromszobás hallos, kertes, loggiás lakrészek, a 300 négyszögöles telek ¼ rész tulajdonjogával, névre telekkönyvezve 25.000 pengő fix áron jegyezhetők. Felvilágositás: Lechner Jenő dr. épitésznél, I. Mészöly utca 4. Telefon: 68—6—04.
A budai hegyvidék legszebb, legegészségesebb helyén magaslati fekvésü 2—300 öles telkek olcsón eladók. Ugyancsak eladó, vagy bérbeadó gombatenyésztésre, vagy borraktárnak ideálisan alkalmas nagy pince. Telefon: 64—0—79.
Nagybányai-út 75. sz. kettéoszthato 830 öles gyönyörü villatelek eladó. Telefon: 55—4—69.
Rózsadombon, Törökvész út 79. közmüves, 263 öles telek olcsón eladó. Cim: a kiadóban.
160 négyszögöles telek a Pasaréti út legelején, déli fekvésü, 14.000 P-ért sürgősen eladó. Tulajdonos telefonja: 85-3-54
Olcsó áron eladó a Rózsadombon, Törökvész úton, 263 öles közmüves telek. Cim a kiadóhivatalban. Telefon: 50-2-96.

A világhirü Szekszárdit
méri az ottani borvidék állami ellenőrzés alatt álló Pinceszövetkezetének hangulatos pincéje
VIII., József u. 19.
Budaiaknak ötliteres rendelést **dijtalanul hazaszállit.**
Poharazás
Sötét kadarka lt. 60 f.
Asztali fehér lt. 70 f.
Bikavér literje 90 fill.
Ürmös literje 1.40 fill.
A TESZ. nagydiját és aranyérmét nyerte el.
Minden budai p lgárt szivesen lát **Fekete Sándor** üzletvezető.
TELEFON: 32—0—63

WC FÜRDŐKÁD, kályha, mosdó stb. szabott áron
HUBERT, Liszt Ferenc tér 4.
Telefon: 22—3—67.

Régi patinás kávéház
ÓBUDÁN A
Bródy
III. ker., Szentlélek ucca 3. szám.
Mindennap reggelig nyitva. — Egész éjjel friss vacsora, HALÁSZLÉ. —
URAL orosz zene és ifj. Rigó Jancsi

CIMFESTŐ
Első budai, legrégibb cimtáblafestészet
VÁLI GÁBOR, II, Iskola ucca 16.
Alapitási év: 1895.

Laptulajdonos: VIRAÁG ÉS TÁRSA
Felelős szerkesztő: Viraág Béla.
Kiadásért felel: Viraág Béla.
Neufeld Zoltán (Pannonia) nyomda Budapest, VII., Rombach-u. 8. Tel. 42-3-09

XXXI. évf. 1169. sz.

ELŐFIZETÉS
Egy évre . . 24.— P
Negyed évre . 6.— P
Egyes szám 40 f.
Egyesületek, amelyek nek hivatalos lapja, tagjai *féláron* kapják

Budai Napló

1934. junius 4.

HIRDETÉSEK
Egy hasáb széles, 1 mm. magas sor egyszeri közlésnél 30 fill. Szövegsor ára 2 P. Ismertető közlemények megállapodás szerint.
A hirdetés dija mindenkor **előre fizetendő.**
Állandó hirdetőknek nagy kedvezmény

Buda érdekeit a várospolitika, közélet, közgazdaság, társadalom és művészet terén szolgáló ujság

FELELŐS SZERKESZTŐ:
VIRAÁG BÉLA

Szerkesztőség és kiadóhivatal: II, Batthyány u. 63.
Telefon: 50-2-96. Hivatalos órák: délután 4—6-ig.

Uj kor küszöbén

Idézem *Gömbös Gyula*, Magyarország miniszterelnökének az országgyűlésen mondott szavait:

„Aki a magyarságot szereti, aki a magyarságot ismeri, — mert sokan szeretik, de felfogásom szerint nem ismerik — az minden nap arra ébredhet föl, hogy *ez a nemzet boldogtalan.* Nemcsak sajátos földrajzi fekvése, kritikus történelmi elhelyezkedése predesztinálja arra, hogy sokszor boldogtalan időszakokat éljen át, hanem talán az is, hogy a maga keleti lelki keresztmetszetében nehezen tudott itt a körülményekbe belehelyezkedni és amikor belehelyezkedett, akkor megbüntették érte:

nem volt hálás a Nyugat annak a magyarságnak, mely a Nyugatot számtalanszor megmentette."

Ezt az ítéletet régen vártuk mi magyarok.

A Budai Napló 30 éves küzdelmének ez az ország-világ előtt történt nyilatkozat olyan elégtételt szolgáltatott, amely igazolja 30 esztendős küzdelmünket és azt az ujonnan kialakult közvéleményt, hogy

a magyar nemzet nem várhat semmit attól a Nyugattól,

amely az ötezer évet is túlhaladó kultúrával rendelkező magyarságot úgy kezeli, mint egy ezer év előtt a Duna-Tisza közé betört *mongol hordát*, amely véres erőszakkal tartja fenn itt az uralmát.

Attól az európai Nyugattól, amely a Kárpátok határolta országot nem tekinti másnak, mint jövendő terjeszkedése területének: — *Ostraum*, a németek számára — és amely éppen úgy küzd a magyarság ellen, mint ahogy igyekezett kiszorítani a törököket Európából, attól mi nem várhatunk hálát, attól mi nem várhatunk semmit.

De ne is várjunk.

A fiatal kultúra, amely a nyugati államokban,

mint textilkultúra, mint gyáripari kultúra, csak rabszolgákat nevel,

de lelki bensősége nincsen, az sohasem lehet lelki vezére az évezredek óta a lélek műveltségében élő turáni népeknek. Nem szolgálhat számunkra példát a haladásra az a kulturális fejlődés, amely a legtávolabbi nyugaton, Amerikában

ma már két részre osztja a társadalmat

és a legfelsőbb társadalomban élnek azok, akik ötévenkint egyszer, — négyen-öten összeállva, — fölteszik a kis fekete álarcot és revolvert szegezve a bank személyzetének, elrabolják a bank kétszázezer dollárját s felosztva azt egymás között, ismét öt évig élnek az előkelő társadalomban. Vagy: — elrabolja másnak gyermekét, hogy a kaktuszpusztában 14 napig ketreces ládában tartva azt, megzsarolja a szülőket, úri életet biztosítva önmagának. És ez a kultúra, ez a banditakultúra már átjött Európába, a nagy műveltségtől felfuvalkodott Franciaországba.

Lehetséges ez Keleten?

Elképzelhető a turáni népek lelki szépsége mellett a bünnek, a gyilkosságtól sem visszariadó bűnnek ilyen rendszeres kultiválása és társadalmának ilyen kialkulása? A nyugati kultúra ebben élte ki magát, ez vitte világgazdasági csődbe és összeomlik, mint a kártyavár, mert nincsen lelki alapja, nincs jósága, nincs szive, — nem emberi.

*

Több, mint két évtizede küzd egyedül azért a gondolatért a Budai Napló, hogy keresni kell a kapcsolatokat a Kelettel, amelyről gúnyos, elferdített közlemények jelennek meg a nyugati sajtóban, amely sehogy sem érti meg, hogy

Japán szentjei közé sorozta Kőrösi Csoma Sándort és szobrot állított neki a világnagyságok templomában.

Lekicsinylő mosoly kisérte éveken át ezt a küzdelmünket, amelyet igyekeztünk alátámasztani azzal, hogy megkerestük a keleten élő magyarokat és igyekeztünk megteremteni a lelki kapcsolatot a Kelet egyistent imádó nagy vallásával, a mohamedán világgal, amelyet nem kapcsol más Európához, mint Buda, amely rokonhangzású és kedves visszhangot keltő szó még a távoli Indiában is.

Rosszakaratú gáncsot vetettek annak a törekvésünknek is, hogy itt Budán, a világhírű mohamedán szent, — Gül Baba sírja körül megalkossuk az ittélő mohamedánok segítségével azt a kis vallásközséget, amely nem zavarja a kereszténység lelki életét, amely igazán nem más, mint egy mécses meggyujtása Kelet felé, hogy meglássa azt a népet,

amely egy ezredév előtt onnan idehozta a maga keleti erkölcseit, amelyek ezer éven át fenn tudták tartani, mint országot, mint nemzetet,

azzal a szörnyű áradattal szemben, amely ellenünk zúdult minden alkalommal, amikor a középkori sötétségből oly nehezen kivánszorgó Nyugatnak nem volt féltenivalója Kelet felől. Testvéreinket, a világhódító tatárokat megállitottuk világtipró útjukban és talán világtörténelmi hibát követtünk el akkor, hogy nem mellejük állva, igyekeztünk részt kérni a világuralomból. Elhárítva ezt az irtóztató veszedelmet Európától, miben volt részünk? Évszázadokon át tört ellenünk csaknem minden nyugati nép.

Tisztelet az angol nemzetnek, mert talán egyedüli kivétel, de nem is igen barátkozott más néppel, mint velünk.

És amikor Európa minden népe, rettenetes, egymásközti harcok után, fáradtan összeomlott, kész prédának kínálva föl magát a Keletnek és a vitéz török nemzet igyekezett is hatalmába keríteni azt, egyrészt Magyarországon, másrészt Spanyolországon át; — ismét itt, rajtunk tört meg világhódító ereje, amikor talán azt az újabb hibát követtük el, hogy nem álltunk turáni testvéreink mellé és gázoltunk végig újból Európán.

*

És húsz év előtt mit vétettünk a világnak? Amikor nagy leszámolásra készült egymás között Nyugat- és Kelet-Európa, romba döntve még azt a kevés erkölcsi és lelki látszatkultúrát is, amely addig élt s amelyet ma keltegetnek újból azzal az önző céllal, hogy megmentsék aranyaikat azok a nemzetek, amelyek rabszolgákat nevelnek a gyárakban és viszonzásul kiváltották a szörnyű ellentétet, az orosz gyári munkás rémuralmát.

Az egyik bűn szüli a másikat.

Nézte-e valamikor a Nyugat a mi kultúránk hőmérőjét, amikor lelkileg és erkölcsileg most is mélyen alant álló, kultúrátlan nemzetiségek mentalékául dobta oda a magyarok országát, hogy örökös világrengés központjává tegye a Kárpátok övezte Dunamedencét? Ismerjük a titkos jelszót:

„A magyar nem számít, a magyar nincs, a magyar menjen vissza Ázsiába!"

Megyünk. A lelkünk visszatér lassan oda, ahonnan elindultunk és fölcsillanó szemmel várjuk a Keletet, ahol magasan fellobogott már a lelki kultúrában élő nemzetek által átvett, saját céljaira átformált, a nyugati kultúrával fűtött nemzeti megújhodás lángja, amelynek láttára ijedten lapul meg az a fennhéjjázó Európa, amelynek jólétét, gazdagságát fenyegeti a szélső Kelet népe: Japán. Ahogy újraébred mesés, kincses India és áll őrt a Kelet határán kivont karddal újból a török.

*

Mi magyarok más szemmel nézzük ezt a nemzeti bölcsőnket ringató, gyönyörű Keletet, — mi nekünk nincs okunk az ijedtségre. Testvérek jönnek Kelet felől és ezek felé a keleti testvérek felé nyujtotta ki jobbját Magyarország miniszterelnöke, amikor szomoruan bevallotta a magyar országgyűlés előtt, hogy

„hálátlan volt velünk szemben a Nyugat!"

A magyar történelemben évszazadok óta ez a nagy és jelentős fordulat, — ez Magyarország jövője!

Viraág Béla

A „8"-as

Uj panorámát nyit Budapest

Negyvenkét évvel ezelőtt, Linz nemes városában, ahonnan csak nemrég hoztuk haza Bacsányi Jánosnak és hitvesének földi maradványait, a Marcis-féle könyvnyomdában lázas munka folyt. Mintha a linzi földben nyugvó magyar költő szelleme ihlette volna meg a derék osztrák nyomdászokat, oly lázas buzgalommal dolgoztak a budapesti idegenforgalmat megalapozó munkán. Linzben jelentek meg akkortájt a Baedeckerek száraz leírásainak hadat üzent Städtebilderek. Karl P. Genter volt a szerkesztőjük. Atyám a Millennium előestéjén kapott megbizást e vállalattól Budapest és környékének monografikus ismertetésére. Szülővárosa szeretetének egész rajongásával látott neki a nagy műnek és 1893 nyarán már az első idegennyelvű és modern szellemű utikönyvvel kezdtek az idegenek hozzánk szállingózni. Eljutott tegnap emlékezetembe, hogy először gyönyörködtem a Duna királynőjének legújabb és talán legcsodálatosabb látványainak sorozatában: abban a párját ritkító és idegenforgalmi szempontból fel sem becsülhető értékben, amelyet az Erzsébet-hidtól a Farkasréti temetőig vezető új autóbuszvonal nyujt a szemlélőnek. Eddig, ha idegent vezettem, először a Margithíd déli oldalának középpilléréhez, a budai Várkertbe, a Várbástyára és a Svábhegyre vezettem vendégeimet. Ezentúl először az új útvonalat fogom bejárni velük. Nem hiszem, hogy Európaszerte lenne még egy metropolis, ahol néhány perc alatt, néhány fillérért, oly káprázatos panoráma, oly váltakozóan érdekes tájkép, annyi meglepetésszerű élményben lenne az utasnak része, mint itt a Sashegy vadregényes világában. A fejedelmi folyam büszke hidjaival, a királyi várpalotának escuriali méretei és merész magasbatörése, az Alföldre eső hegyközötti kilátás, régi temetőkertek romantikája, a budai hegyvilág szinet és lelket derítő képei oly képpé egyesülnek a szemlélőben, amely felejthetetlen benyomásokat ébreszt a lelkekben. Hiszem, hogy Budapest szépségei előbb vagy utóbb egy olyan szállóige alkotására fogják ihletni az emberiséget, amely örök dicsősége lesz a magyar fővárosnak. Egy ilyen szállóigére kellene nemzetközi pályadijat — még pedig bűsást — kitüzni. Hadd vetekedjenek a toll legkiválóbb forgatói a Duna királynőjének dicsőítésében, hadd forduljon az egész világ figyelme a magyar főváros felé, amely most, a magyar tragédia nagy, de felemelő hősiességgel viselt napjaiban, ébred értékének és bájainak igaz tudatára s elindult győzelmi útjára: a világ hódoló csodálatának kivívására.

Palóczi Edgár

Száz év előtti kritika a fürdővárosról

A budaiak kiváló gyógyfürdőiket csak ruhamosásra használják... — 100 éves könyv a budai hőforrásokról —

A pesti Quartier Latin egy poros antikvá riumában érdekes könyvre bukkantam: Franz Xaver Linzbauer „budai gyakorló orvos és tb. physicus" irta német nyelven éppen 100 év előtt, 1834-ben; címe:

Die warmen Heilquellen der Hauptstadt Ofen im Königreich Ungarn.

A kb. 300 oldalas könyv, amelyet 6 rézmetszet is díszit a budai fürdők akkori külső és belső látképéről, igen részletesen és alapos bibliografja felhasználásával 6 fejezetben ismerteti a budai hőforásokat és pedig: 1. történet, 2. jelen állapot, 3. elemzés, 4. használat, 5. gyógyjavallat, 6. fürdészeti terv tekintetében. A könyvet az akkori székesfehérvári főispánnak, **Cziráky** Antalnak ajánlja a szerző, aki az orvos éleslátásával és a közgazda gyakorlatias gondolkozásával már akkor tett oly javaslatot a fürdők fellendítésére, melyek, sajnos, máig sem valósultak meg s ezek hiánya miatti panaszait még ma is szóról-szóra aláirhatjuk:

„1638 év telt el — irja egy helyen — az első budai fürdő használatbavétele óta és mégsem történik semmi azok páratlan gyógyhatásának „reklamirozására" . . .

Bizony a közben eltelt 100 év sem hozott e tekintetben mélyrehato változást!

Az első rész a rómaiak akvinkumi fürdőéletét irja le, thermáival, meleg szökőkútjaival s a Flórián-téren csak most hozzáférhetővé tett uszoda megemlitésével. Szerinte aquae quinque (5 forrás) elnevezéséből lett Aquincum. Akkor még a város romjai nem voltak kiásva de ő már figyelmeztet arra, hogy — „ha e vidéken nehéz követ dobnak a talajra, alulról dübörgés hallatszik, itt a föld alatt alighanem egy második Herculanum rejtőzik" — A romváros teljes kiterjedésében persze mai napig sincsen kiásva. Folytatja azután a hunok és magyarok bejövetelével s megemliti, hogy Attila azért ölette meg testvérét, Budát, mert magáról nevezte el a várost, melynek nevét azután ő saját nevéről Etzelburgra változtatta. Buda etimologiájára még más változtokat is felemlit. Galiotus Martius római történetiró szerint Buda ama bölestől kapta nevét, aki a hindúk vallási parancsait irta, amely megállapitást legújabban több turáu kutatónk felfedezései teszik valószinüvé. A vízzel való kapcsolatra mutatna még a szláv „voda" s a német Baden szavakkal való hasonlatossága is. — Szerzőnk e részben rátér annak ismertetésére is, hogy pl. a mai Várhegy csak 1343 óta a királyi vár helye, hogy a Rácváros azelőtt Kispestnek, később Erzsébetfalvának nevezték, a török időkben a Gellérthegy neve „Gürs Elias" hegye volt s Szt. Gellértet nem szöges hordóban, hanem 2 lóhoz kötve hajszolták a mélységbe. „Tabán" is török szó és talpat jelent.

Sorra veszi azután ama középkori krónikásokat és utazókat, akik ittjártukban említést tettek a budai hévvizekről, mint pl. Istvánffy Miklós, Oláh és Wernher 1550 táján, Schweiger és Brown 1600 után stb. Ezek több tekintetben adnak érdekes képet a fürdők akkori állapotáról. Egyik leirja,

Bakonybél mythosa

— Ősidőkben talán: Pagony volt —

Nagyszerű bakonyi könyv akadt a kezembe, melyet nem elég egyszer elolvasni. Tudós bencés pap irta, feldolgozva benne kedves legendák alapján szent Gellért életét. Lelki élmény a könyv olvasása, mely kritikánál jóval többet ér. Turáni, ősmagyar gondolatok szólalnak meg benne és a szent Gellértről szóló fejezet a szellem szárnyain viszi vissza az olvasót Ur városa vidékére, ahol a mágia népeinek bölcsője ringott.

Kühár Flóris professor „A lélek szemével" cimü műve Kurdisztánban is megiródhatott volna, ott az Uristen kertjében, ahol világhódító őseink már hosszu évezredekkel ezelőtt hirdették a magába-szállást, a Három-egy-Ős-Ten dicsőségét és a Boldogasszony kultuszát.

iKtünő kritikusok méltatták Kühár munkáját s nekem nem hivatásom, hogy kritikát irjak. Csak egy kis tévedésre akarom felhivni a kritikát, amit szó nélkül nem hagyhatok. Rég eldöntött kérdések már, hogy a Bakony (helyesen: pagony) istenberket, Veszprém pedig a nagy viz peremén épült várost, azaz Vizperemet jelent, a Balaton pedig nem a szláv blato jezero (amit egyébként csak 1700 körül kezdenek emlegetni), hanem az ős-magyar: Bál-Tava, az Isten (Ős-Ten) szent tava. Mindezen elnevezések már az Attila-ős, világhódító Firudun (Für-eddin) király uralma alatt keletkeztek (Krisztus előtt 3600 körül), amikor is a bölcs uralkodó papok gondozására bizta a szent vidéket, a Balaton környékét és a Bakonyt, ahol táltosai s egyéb papjai, a gyulák, kajárok, bocsorok, gézák, gecsők, zoltánok és bogdánok számára templomokat és kolostorokat alapitott, hogy a népet Ős-Ten tiszteletére, erkölcsös, becsületes és dolgos életre tanitsák, a szent tűzeket élesszék és a magyar fajt kulturális hivatására előkészitsék, figyeljék a természet jelenségeit, amelyek Ős-Ten parancsolatjára keletkeznek és soha meg ne feledkezzenek az őshazáról, Ur vidékéről, a Turánról, ahonnét Ős-Ten népei erednek. Mindezt a kritika nem tudta s ezért nevezi a Firudun alapitásu Bakonybélt (Bál vagy Bél, Ős-Ten legrégibb kelet-turáni neve, a bakony = pagonnyal), a Bakony belsejének, belének. Holott Bál-pagonya a helyes név azaz Isten berke, ezt jelenti a Bakonybél helység név. Már maga fekvése, misztikus volna és turáni multja is emellett érvelnek, nem tekintve a nyelvészeti bizonyitékokat.

Valamikor régen, egészen kisgyermekkoromban anyai nagyatyámmal: a neves mathematikus-fizikus Corzan-Avendano Gáborral, aki igazgatója volt a fővárosi ötödik kerületi királyi katholikus főgimnáziumnak, tanitotta a felsőbb menynyiségtant az egyetemen és a Honvéd-Ludovika Akadémián s tagja lévén a magyar Tudományos Akadémiának, ismeretségben és barátságban volt Romer Flórissal, Jedlik Ányossal, Fehér Ipolyival, Lutter Nándorral, főleg azonban a tudós Francsics Norbert tankerületi főigazgató és országgyűlési képviselő, majd bakonybéli apáttal, — az utóbbi révén aztán — jutottunk el Bakonybélbe.

Akkori időben egy ilyen utazás, szerencsére meleg nyár közepén, rossz utakon csak kocsin volt lehetséges, vasutnak hire se, az automobilt még csak tervezeteken ismerték a feltalálók, a telefon is ujdonság, de mindezt pótolta az Ős-Ten pagonyának fensége és a benediktinus rend közmondásos vendégszeretete, amit a jó papok még a Turánból hoztak magukkal. Két batáron vágtunk neki, családunk és barátai a bakonyi erdőségnek. Aki ilyen bakonyi expediciót nem élvezett végig, az ma, a rádió és repülőgép világában meg sem tudja érteni. Elemózsia, abrak, pokrócok, éjjeli lámpa, revolver, demizson, dohány, ördög bibliája, egy darab kötél, nélkülözhetetlenek voltak.

A romantikát felváltotta a technika, Ős-Ten hitét a materialista világfelfogás. Nincs már idealizmus, csak üzlet, nincs becsület, csak a zseb. De elmulik a peszszimizmus, ha a Bakonyban járunk. Elindultunk Zsirka-várból s nemsokára ősrengetegben az antalházai csodás vízeséseknél vagyunk, ahol már Ős-Ten lehelletét érezzük s mire leérünk abba a völgybe, amelyet a Kőröshegy, Tönkölyös, a szentgáli erdők, Köves- és Somhegyek vesznek körül s amelyet a Fekete- Séd és Gerence-patak kristálytiszta vizei táplálnak, benne vagyunk egy darab vadregényes, érintetlen, szüzi, ősi Kurdisztánban (Ur-isten-kertjében.)

Ott állanak meg a hintók az apátság kapuja előtt. Elsőnek Kövess Muki bácsi és Pista bátyám, az istensegitsi pap, szállanak ki és ott nyomban rázenditik a maguk nagyszerű operaénekeseknek is díszére való hangjukon a Szózatot. A kapu nyilik és előttünk áll Norbert ráni ősmagyar énekét s könnybe lábad szeme, amint megismeri jó barátait. Muki bácsiék most meg aztán rázenditenek apát, aki áhitatosan hallgatja a két tumég a legbánatosabb egyházi énekek egyikére is, a: „Bús magyarok imádkoznak . . ." kezdetüre. Ez volt a beköszöntő, bemutatni csak édesanyámat és Pista bátyámat, no meg engem kellett. Két napot akartunk tölteni az apátságban, sajnos azonban másnap az apáturnak el kellett utznia s másnap reggel mi is elindultunk hazafelé.

De az a nap és a másnap reggel örökre belevésődött gyermekkori emlékezéseim közé, nehezen váltam meg Bál pagonyától és csak negyvenhárom év után láttam viszont ujra. Az étkezések és a séták alatt magas szárnyalásu beszélgetések folytak, azt a témát is sokszor megpenditették, hogy ez a kolostor ősmagyar alapitás és jóval régebbi, mint az Árpádkori honfoglalás. Akkor nem sokat értettem a tudós vitákból, mert inkább a természet szépségei érdekeltek, ma azonban megértem Bál pagonyának (Bál pagoda? a két szó rokon törzsön fakadt és a hinduknál ma is templomot jelent) mythosát.

Firudun világhódító s a mi vidékünkön honfoglaló utján, Vizperem várából intézte el az uj területek vallási és politikai közigazgatását. Utóbbit a Kenézek és Örsök, a teológiai részt a nagytáltos végezte. A nagy király csak utmutatást adott alantasainak, de aztán, amikor visszatért az Alpesek alól, személyesen is meggyőződött, hogy parancsait helyesen hajtották-e végre. Innsbruckig nyomult hadaival és főhadiszállását a Duna menti mai Linzben ütötte föl, ahol hidat veretett s a Duna bal partján lévő hegyen táborozott vagy három-négy esztendeig. Ott város keletkezett, amelyet mindmáig Ur-vár-nak neveznek, németesen Urfahr, de ethymológiailag csakis magyarul van értelme. Ez a romantika ez az öntudatalatti turáni ösztön vonzotta oda az osztrák városba a tapolcai Bacsányi Jánosunkat is, akiről tudjuk, hogy ott van eltemetve és akinek életét s működését Horánszky Lajos örökitette meg egy kiváló munkájában. Zsirka nagytáltos a király parancsára a mai Zircet, Pannonhalmát és Bakonybélt jelölte ki szent helyeknek s mindhárom helyre egy táltost és papokat küldött ki, hogy a kolostorokat megalapitsák. Terence táltos a bakonybéli szent hely őrzője lett. Ő vetette meg alapját ennek az ősrégi apátságnak, mely évezredek multán a magyar benediktinusoknak jutott, ahol egy Asztrik és egy Gellért is nyugalmat és pihenést találtak és megérezték Ur turáni népének elhivatottságát. Ha Kühár munkája nyomán olvassuk szent Gellért naplószerű feljegyzéseit, azokból sokat tanulhatunk, mert minden sorukból a mágia szelleme száll felénk. Az ősmagyarok (Akadémiánk s egyetemi fakul-

Teljesen ujjáalakitva
uj szakszerű vezetéssel megnyilt a
BUDAGYÖNGYE
VENDÉGLŐ és ÉTTEREM
44, 81, 83-as villamosmegálló és 5, 22 autóbusz
SZOLID POLGÁRI ÁRAK!
Elsőrendü magyar és francia konyha
Menürendszer Naponta zene
Asztalrendelés: Telefon 64—6—23

hogy a forró vízben tojást főznek és disznót pörkölnek, másik megemlíti, hogy tenyérnagyságú halak élnek a meleg vízben, sőt békák is, amelyek a Duna hideg hullámaiba dobva megdöglenek. Akkoriban főleg beteg lovak gyógyítására használták a meleg vizet, de a parasztok és szőlőmunkások maguk is nyakig ültek a szabadban a meleg vízben. A Fehérvizeknél a lakosok a magukkal hozott 2 hordót 2 egymás melletti forrásból töltötték meg az egyiket forró, a másikat jéghideg vízzel! Egyik forrás a beledobott rézpénzt ezüsttel vonta be, másik pedig forróvize miatt Purgatorium (Fegefeuer) gyanánt szolgált.

Egy akkori angol utazó **Európa legjobb fürdőinek mondja a 8 budai forrást** és látta, hogy a törökök is mennyire becsben tartják azokat, amennyiben: — „keresztény kolostorokból elhozott lecsiszolt sírkövekből rakják ki padlóját és falait". A törökök a fürdőkben masszíroztatták és borotváltatták magukat. Délelőtt a férfiak, délután a nők fürödtek. „Az istenként tisztelt szent Gül Baba emlékére pedig éppen a fürdő fölé épített türbét Mahomet pasa 1550-ben."

Megemlítik az utazók, hogy a Duna pesti partján is vannak kénes források, de oly közel a vízhez, hogy már kisebb áradásoknál s víz alá kerülnek! (Hol lehetett ezek helye, talán a Margitsziget északi szegletében levő forrásokra céloztak?)

A könyv II. fejezetében a szerző a fürdők 100 év előtti leírását adja képekkel illusztrálva. A **Sáros** (ma Gellért) fürdőről megjegyzi, hogy különösen a beteg lovaknak jó, de emberek is használják, vize 37 fok R., egy közös fürdő ára 2 krajcár, kőfürdő 12 krajcár, kádfürdő 30 kr; a **Budas** (vagy zöld oszlopos fürdő) németül: Bruckbad (a mellette levő repülőhíd miatt), kőfürdője 24 krajcárba kerül. Itt lakószobákat is lehetett bérelni, elég drágán, mert 2 személyes szoba napi ára 1—2 forintig terjedt. A **Rácfürdő**, amelyet az Ördögárok vize fölötti hídon keresztül lehetett megközelíteni, a legrégibb alhévvizű fürdő, mert már 1433-ban használták. A **Királyfürdő** 48 fok-os vizét egy 1000 öl hoszú csatorna vezette oda a József-hegy alatti forrásból. Szerzőnk szerint nem a magyarból törökké lett Sokoli (Sólyom) Mustafa pasa építette, mint ezt ma emléktábla is jelzi, hanem ennek elődje, Arszlan pasa 1559-ben. Ez drága fürdő volt, mert 3 kr volt a közös és 1 frt a kádfürdő. A Felhévvizek között a **Császárfürdő** a legrégibb, már II. Géza egy okmánya is említi 1148-ban. A törökvilág előtt trinitárius szerzetesek volt, később dervis kolostor lett; ide 3 évenként zarándoklat jött Gül Baba sírjának meglátogatására. (Jó lenne a szokást most ismét felújítani!) A források 1650 táján 4 tornyos kőfallal voltak körülvéve és 30 malmot hajtottak (Kaisermühlen). Linzbauer még látott benne török feliratú köveket, amelyeket azonban „itt senki elolvasni nem tudott". Vajjon ezek még megvannak-e? (Egy része. A szerk.) A fürdőt azután Marczibányi István vette meg 1802-ben az Irgalmasok részére akik azóta is bírják.

Itt a kád és kőfürdők egyaránt 30 kr-ba kerültek.

Érdekes adatokat olvashatunk itt a mai Zsigmond-utcai lótuszvirágos őstőről.

Ez eredetileg halastó volt, melyet már Istvánffy említ 1540-ben s mesterséges földgáttal lett felduzzasztva; vize 2 malmot hajtott. Szerzőnk szerint e tó **a tatai tóval van összefüggésben** (!) s ha szintje csökken, akkor a Rudas és Rácfürdő vize is apad. A benne ma is szabadon tenyésző Nimphea thermalist Kitaibel Pál telepítette ide a nagyváradi Püspökfürdő vizéből. A Császárfürdőnek 11 forrása volt, 2 hideg, 2 langyos és 7 forró (51 fokos). A mellette levő **Luckersbadot** (nem Lukasbad) 10 forrás táplálta: 1 hideg, 6 langyos, 1 meleg, 2 forró, tehát a Király és Lőpormalomforrásokkal együtt 21 forrása volt a felhévvizeknek. Egyedül a „Velibég forrás" holléte merült feledésbe. — Iyen volt 100 év előtt Buda-„Fürdőváros" képe!

Ezzel szerzőnk be is fejezi a budai fürdők leírását s áttér azok vizeinek elemzésére, megemlítvén, hogy azok első analízisét a meisseni születésű német orvos, Agricola végezte 1550-ben, utána Marsigli 1695-ben, Krausz 1770-ben, Österreicher (az első magyar zsidó orvos) 1781-ben s végül Kitaibel vizsgálta meg a vizek tartalmát. Ma mosolyra késztet az alkatrészeknek az akkoriban divatos nyelvújítás diktálta rossz magyarsággal történt elnevezése mint pl. kénsavas mészag és szikag, kesereg (keserűsó), vasats és timag (timsó).

Itt említi meg, hogy a **Hárshegyen** egy régen felhagyott **vasbánya** (!?) van s hogy a **Krisztinavárosban** 2 fúrás alkalmával **barnaszenet** (!) találtak. (Talán érdemes volna ez adatok valóságának utánanézni!)

Már ő is megemlíti a budai gyógyforrások ama különlegességét, hogy szénsavas gázokal együtt fordulnak elő, melyek **gyógyhatásukat erősen emelik.**

A gyógyvizek „az egészség szent horgonyainak" használatáról szóló fejezetben megemlíti, hogy Nagy Károly a pogány magyarok (talán avarok) megkeresztelésére használta őket s a békásmegyeri (?) melegforrás mellett építtette fel az Alba Maria kolostort is, mely mellé később Árpádot is temették.

A **budai ivókúrák** hasznát Pfiszterer András orvos ajánlotta először 1800-ban, de — mondja szerzőnk — „az úszás sportjának gyakorlására is igen alkalmasak s gyermekeinket inkább erre tanítsuk s ne a zsinóron át való ugrálásra". A gyógyvizeket fürdő, tussolás, gőzölés, iszappakolás, ivás és öblögetés formájában lehet használni és pedig bőrkiütés, daganatok, angolkór, aranyér, sebek, csúz, máj, epe, vese, lépbajok esetében. „Persze — mondja — epilepszia, szemhályog és váltóláz ellen, mint sokan hiszik, nem használnak. A kúra 7—21 napig tartson, 1—1 fürdő pedig fél—1 óráig naponta kétszer, de szappant a gyógyvízben használni nem szabad."

Végül már 100 év előtt követelte az összes budai gyógyfürdők „medico-politikai" egységes igazgatását, egy **„Ofner Thermal Verwaltung"**-ot — (és nem Badestadt, azaz fürdővárost) — amely felügyelne az „árakra, erkölcsökre (!) és tisztaságra", pontos kartotheket vezetne a betegekről annak megállapítására, hogy a fürdők mily betegség ellen mily mértékben használta, gondoskodnék zenéről és szép kirándulásokról a budai hegyekbe, valamint arról, hogy roszindulatú rágalmazók a fürdők hirnevét ne rontsák. Ugyanis 1827-ben egy Krickel nevő osztrák utazó azt híresztelte, hogy a Rácfürdőben „macskanagyságú patkányok" ijesztik a betegeket. (Ime, az osztrák élelmesség már akkor megkezdte a magyar fürdők diszkreditálását!) S bizony azt **még ma** is elmondhatjuk a szerzővel, hogy

> „örök kár, hogy Buda, amelynek sorsa a régi időkben Európa legtöbb országával szorosan össze volt kötve, amelynek felszabadításánál minden nemzet fegyvere zörgött és ezernyi hős távol hazájától vérző sebekkel itt lélekzett utolsót, amelynek kiválósága minden nyelven fel van jegyezve, most még páratlan fürdői miatt sem részesül semmilyen **irodalmi méltatásban!**

Ugylátszik — sajnos — ez is egyike ama „régi daloknak, melyek mindig újak maradnak! . . .

Margittay Rikárd dr.

Sóhaj a Bibicfelepről

— Levél a Szerkesztőhöz —

Hogyha kedved támad egyszer elsétálni,
Hová hivogatnak a sósfürdő fái;
Cement bilincsbe vert ódon forrás mellett,
Réten át a lábad messzebb útra kelhet,
A ma még csavargó Tétényi-út mentén
Kik cirkalmazták ki, nem tom, olyan ferdén,
Vagy tán szintén hőség járt, mikor kimérték,
S attól görbült el az útjelző vasmérték)
Rátalálsz a kajla nevü új telepre.
Bibicnek nyilván egy góbé keresztelte.
Mert bizony tavaszkor, úgy hóolvadáskor
Szigetek a házak, s tengert lát a vándor.
Bibicet nem lelsz itt, de annál több néha,
Mig a tócsák vannak, a brekegő béka.
S mert az idegenek méltán csodálkoznak,
Egyesek kivánnák hivni kertvárosnak
Ezt a máskülönben szép kiesnek készült
Telepet, ahol már vagy kétszáz ház épült.
Kert, ha fiatal is, mégis zsendül már most;
Ám honnan kerítik a névbe a várost?
Mert odatartozunk bár a városvéghez,
A tizenegyedik friss kerületéhez,
Várost bizony nem látsz, bár vakultig nézzed:
Itt magad mindenkép faluhelyen érzed.
Por van bőven itten; a szemét meg prima.
Cséry, ha még élne, minket róla hivna
Az a csufolódó pesti nagyközönség,
Kinek tükörsima aszfalt, sem elég még;
Csakhogy, — jól megértsed! — ez a mi szemetünk
Idegeneknek is nevezetességünk;
Mert hogy szemétpénzt itt adóként „bekérnek",
Hire sincs szemetet elhordó szekérnek;
A szemetes kocsik innen mitsem visznek,
Annál inkább hozzák sűrün a sok „miszt-et".
Legutóbb husvétra feltöltötték szépen
A Bikszádi uccát: úszik az szemétben.
Hirdették, ez jó lesz, jön salak majd rája;
De a környék azt még pünkösdkor is várja.
Amig permetezte áprilisi eső,
Addig nem bukott a sok rondaság elő:
Rothadó ntarancshéj, üszkös petrezselyem,
Almtacsutka, rajta penész, mint a selyem,
Ami együttvéve, mig nem nyilt a rózsa,
Zamatos illatot lehelt szájba, orrba.
De mióta fujnak a perzselő szelek,
Itt is csillog, ott is ragyog minden telek.
A sok fényes portól, mit a szél hordoz szét:
Apró üvegforgács, törött klozetcserép,
Mit téglás szekerek finom porrá zúznak,
S az éles parányok a gégékbe jutnak.
Bár hiába szól, de dicséretre méltó
A por ellen küzdő főorvosi vétó;
De csak nem mondhatná jeles főorvosunk,
Hogy kivétel volna a mi üvegporunk,
És kinek hörgőit a homokpor bántja,
Orvosságul szíjjon még üvegport rája.
Ám, mint minden rossznak, ennek is van haszna,
Legalább is ez a suszterok vigasza;
Mert a sok cserépcsik, üvegszilánk s egy s más
Oly pompás, hogy tőle csizmatalp is elvás.
De hát panaszomnak ne legyen ez éli:
Utóvégre kell a suszternek is élni;
Hisz a mai korban tengődünk kutyául,
Rrüljön, akire kis kereset hárul.
Nos, ha már elértünk ime a kutyához,
Nézzünk be egy kissé a sok kutyásházhoz.
Tapasztalhatod majd, hogy kerülhessék meg
Nyugodtan a hivatalos bölcsességet.
Megtudjuk untalan rózsaszin plakátról,
Mely igen szigorún az ebzárlatról szól,
Hogy kutyát pórázon szabad csak vezetni,
Sőt még szájkosár is kell, vagy hát ilyesmi.
No, e rendeletnek ugy tesznek eleget,
Nappalra a gazda megköti az ebet,
Ha csak feledésből nem hagy ajtót nyitva,
Vagy okos a kutya s maga is kinyitja,
Mert hiszen fogalma nincs a tilalomról,
Ami nem neki, de a gazdájának szól.
Igy aztán, mivel hogy egy évben csak egyszer
Jár kutyavadászni erre a gyepmester,
S akkor is már jókor az eb megszagolja:
Járhat hát nyugodtan, vígan csatangolva.
No de estefelé megszün minden rabság,
Felderül az ebre az édes szabadság;
Nem törődik véle rendőr, ki itt nincs is,
Sem kerülő, ha kieresztik a pincsit;
A rabságot megunt álnok farkaskutyák
Az ijedős lánykát ugyancsak ugatják,
És ha nem eresztik hámarost ki őket,
Mind szörnyüségesen, riasztón üvöltnek.
És ha szabadulnak, akkor van csak koncert!
Visszhangozik tőle minden szoba, bolt, kert.
S mert még nem egy háztáj ma is keritetlen,
Nyargalásznak bátran telkeken, uttesten.
Éppen azt nem értem: ugy-e az ebzárlat
Arra való volna, hol veszettség járhat,
Óvják meg az ebet csavargó kutyától,
S tartsák az embert is kósza ebtől távol?
No már arra volnék igazán kiváncsi,
Mit eddig egy könyvben sem tudtam találni:
Estefelé vaj' már nem gilt a veszettség?
E bajt meg az ebek csak nappal szereznék?. . .
De hát egyelőre elég legyen ennyi.
Más boldogsággal sem tudunk még betelni.
S félünk nagyon attól, hogy az új kerület
Nagyjai felénk is egyszer elkerülnek,
S boldogtalanok mi, ha szemet nem hunynak,
Nem örülhetünk már ez idillikumnak.

Yan-Csi.

tásaink tulszerénysége folytán: szumirakkádok) a természet nagyszerű megfigyelői voltak és minden megmozdulásra, igy a vallásban is és a transcedentális dolgokra szintén Ős-Ten természetében kerestek magyarázatot. Igy aztán egy nagyszerű symbolikus természetkultusz fejlődött ki a mágia népeinél, amely a természetes megfigyelések okadatolása alapján jutott el a Kozmikus Teremtőben rejlő szent Háromság fogalmához, az isteni inkarnáció és belső megváltás gondolatához, (Krisztusi és nem szemita messzianizmus értelmezésében), a Boldogasszony kultuszához és ahhoz az erkölcsi szabálygyüjteményhez, mely több évezred után a zsidó ó-testamentum tizparancsolatja révén jut a többi népek tudomására is. Ur városában Cig-ur-at templomában, melyet nemrég ásott ki Leonard Woollev professor a British Muzeum számára, már Krisztus születése előtt tizezer évvel hirdették a mágia papjai mindezeket a tanokat. Az Ős-Ten (Isten, Bál, Ur) országának eljövetelét jósolták, amelyet Turán (Ur-alföldje), Irán (Ur-felföldje) mintájára Ur-án (Isten, az Ur országa) névvel jelöltek meg, ebből az ősmagyar szóból keletkezett a görög uránosz, melyet helytelenül fordítanak még egyházfiak is mennyországnak, mert az tisztán Isten-országát jelenti.

Firudun Ős-Ten tiszteletére alapitotta a Balaton és Bakony vidékén a kolostorokat s élesztette szimbolikusan a szent tüzeket, hogy a mágia népei sohase feledkezzenek meg az Urról.

Szent Gellértet megihlette az Istenerdő fensége s megérezte annak Teremtőjét és a könyvben idézet gondolataihoz hasonlókat olvashattunk jóval később Berzsenyi Dánielnél is („Isten! kit a bölcs lángesze fel nem ér, csak titkon érző lelke, óhajtva sejt...".) Ez mágia, ez Turán, ez Firudun hagyomány.

Olvassuk tovább szent Gellért vallomásait: „Nagy misztérium a beborult ég, mélységes relytélyek boritják el és magasságos szózatok felhői . . ." Magasztos turáni gondolatok, csak ilyen környezetben születhettek. Olyan témák, amelyek Turánt (magyarság) és Irántot (indó-árja) foglalkoztatták évezredek előtt, amikor a rabszolgafajok emberi áldozatokat mutattak be borzalmas faragott bálványaiknak és kulturáról fogalmuk sem volt. Nem ismerték a Kozmikus Teremtő Atyát, amikor a turáni Szent Könyvek (Rigveda I.) már a szent Háromságot, az irániak pedig (ind-árja) szent könyvükben, a több ezer éves Bhagavadgita-ban már magyarázzák az inkarnációt és megváltást.

A Bakonybélt övező őserdőkben talán Firudunt, Zsirka és Gerence (Gerencsér) táltosokat is hasonló gondolatok foglalkoztatták, akárcsak szent Gellértet, a táltosok keresztény jogutódját. Ez a misztikus hangulat ott Bál pagonyjában a bakonybéli ős-apátság titka, mely természet-megfigyelésre, gondolkozásra és imádságra ösztökéli a halandó embert. Nem hiába választotta ki a bölcs világhódító Firudun ezt a vadregényes helyet a Bakonyban Ős-Ten tiszteletére és meghagyta, hogy addig legyen turáni papjai kezén, mig parancsolatait teljesitik. És teljesitették, ma is papok őrzik Ős-Ten csodálatos istenerdőjének titkait.

Dobja el hirdetésünket!
ha Önt bárki olcsóbban vagy előzékenyebben kiszolgálja!
3 azaz három méter 140 cm széles, kitünő minőségü divatos férfi öltönyszövet óriási választékban, sötétkék és fekete szinekben hozzávalóval együtt Pengő 32.-, 27.- és 19.80
Cim: CSAK AZ UDVARBAN
OLCSÓ MARADÉKVÁSÁR
SZÖVET- ÉS TEXTILRAKTÁR
Budapest 32 Király-u. 32 Sarokház
Postai rendeléseket évtizedek óta lelkiismeretesen teljesitünk

Nyári cipő és szandál
különlegességeim megérkeztek.
Budaiaknak olcsóbb árak.
DIÓSI CIPŐSZALON
VI. Teréz-körut 1/B.
Cimre ügyelni!

KELLEMES SZÓRAKOZÁST
talál a Rózsadombi
NARDAI-ÉTTEREM
pompás kertjében
II. KUT UTCA 13

BÖRÖND, RETIKÜL és STRANDTÁSKA
MÜLLER **BÖRÖNDÖS**-NÉL
II., MARGIT-KÖRUT 51-53.
Saját műhely

Budának legjobb vacsorázó és szórakozó helye
RÓKALYUK
VENDÉGLŐ és ÉTTEREM
Schrammel zene! Kellemes kerthelyiség.
Tul.: GÖMBÖS JÓZSEF
II., Csalogány-utca 30. sz.

PAPLANT MATRACOT
legolcsóbban
Budán a készitőnél kaphat
GÖBBÖS
I., Mészáros-u. 12 (Ág-u. sarok)
Telefon: 54-9-21.
Mindennemü átdolgozásokat a legolcsóbban készitek.

AUGUSZT
HÜVÖSVÖLGY
I., HIDEGKUTI UT 22
CUKRÁSZDA
ÉTTEREM
MENÜ
SZALONJAZZ ÉS CIGÁNYZENE
83-as villamos, 5-ös autóbusz
TELEFON: 64—0—02

TERVEZ, KIVITELEZ, KARBANTART
JONKE KÁLMÁN
KERTÉPITŐ
I., Bognár-u. 5. Tel.: 64-7-65.

Mindennemü **ÉPITÉST, ÁTALAKITÁST, TATAROZÁST** szolid kivitelben a LEGKEDVEZŐBBEN vállal
„TÖMÖR" ÉPITÉSI VÁLLALAT K. F. T.
II. ZSIGMOND-U. 14. Tel. 526-74. Ügyvezető BEREY LAJOS épitőmester
Költségvetés és felvilágositás dijtalan. LÁB kölcsönt és adóvisszatérítést elintézünk.

A KASTÉLY KERTJE
II., MARCZIBÁNYI-TÉR
REMEKBE ÖLTÖZVE MEGNYILT
Goitein és Spiró-Jazz
Délután és este tánc
Bankett, Bridzs és Gardenpartik részére külön kert-Hangulatvilágitás — Nivó
9-es és 12-es autóbusztól 2 perc
Tulajdonos: FIGYELMESSY JÓZSEF

A vendéglátás művészete

— Beszélgetések a fehér asztal örömeiről és multjáról. Irta: Gundel Károly vendéglősmester. Budapest, 1934. Kiadja a Magyar Szakácsok Köre. —

Ez a kitünő könyv nemcsak a magyar inyesmesterségnek, a gasztronómiának gyarapodását jelenti, hanem a régi, hagyományos magyar vendéglátás stilusának is őre, tenyésztője és tanitómestere. Hagyományt vesztegető, stilust felejtő elamerikásodott napjainkban az életformákat illtetően szükség van arra a lélekben modern, formákban konzervativ hagyományosságra, amellyel Gundel Károly egyszerű családoknak és új gazdag családoknak egyaránt megmagyarázza, mit és mit ne, hogyan és hogyan ne adjon a vendéglátó asztal. A jó modor és magyar vendéglátó erény kis magyar Codexe ez a pompás könyv. Brillat Savarin nagyszerű francia, de mi magyarok vagyunk s a magyar vendéglátás ősi formái közelebb állanak hozzánk, mint a nyugatiak. A könyv erre oktatja olvasóit, egy nagystilusú Mester művével aki méltán áll az idegenforgalom tengelyében, hiszen a magyar vendéglőskultúrát nyilvános helyiségeinken keresztül látja az idegen. Gundel Károly, mint a családi asztal modorának nevelője jelentkezik. Históriás gyűjtése a régi magyar művelődéstörténeti irodalom idevágó adatait gyűjti tetszetős, kellemes csokorba. Mivel a Budai Napló mindig a régi magyar polgári hagyomány őre volt, engedje meg nekünk Gondel Károly, hogy a jövőben egy-egy fejezetét közöljünk a kitünő munkából, amelynek legfőbb stilusát az adja meg, hogy szerzője vendéglősmesternek írja magát. Ez is hagyomány és stilus.

Bevilaqua Borsody Béla dr.

KISFALUDY SZINHÁZ
III., Lajos-utca 111.
elérhető az 5, 7, 9 51 villamossal
Junius 1-én bemutatásra kerül a világi-kert ért
ÁBRAHÁM operett
Bál a Savoyban
Junius 7-ig minden este ½9 órakor, vasárnap d. u. ½4, 6 és ½9-kor.
Jegyek —.20 fill-től 1.50 P-ig elővételben
Remek zene. Szenzációs táncok. Hangulat.

UJ ÜZLET!
dijtalanul házhoz szállitja a megrendelt
festék-, háztartási-, illatszer és pipere árut
FESTÉKÜZLET
II., Zsigmond-u. 9.

Borvendég Ferenc

alpolgármestert nevezte ki a Kormányzó Őfőméltósága Budapest főpolgármesterének — ahogy lapzártakor értesülünk, — akiben kiváló képzettségű és a főváros minden ügyét ismerő, köztiszteletben álló, régi fővárosi tisztviselőt ért e kiváló kitüntetés. Nehéz időben, sulyos feladatok várják az uj főpolgármestert, amelyek elintézése rendkivüli kihatással lesz Budapest székesfőváros jövendő fejlődésére. A magyar metropolis polgársága rendkivüli rokonszenves érdeklődéssel néz az uj főpolgármester működése elé, akit az a köztudat kisér a főpolgármesteri székhez, hogy kiváló képességei, tudása és közismert puritánsága teszik méltóvá e nagy tisztségre.

SZEMÉLYI HIREK

GÖMBÖS GYULA miniszterelnöknek junius hó 7.-én nyujtják át Győrben, rendkivüli közgyülésen a diszpolgári oklevelet.

NEMES ANTAL püspök a fővárosnak adományozta szegényházi alapitvány céljaira Fortuna utcai palotáját.

FABINYI TIHAMÉR miniszter nyitotta meg junius 2-án a Tiszántuli Ipari Kiállitást Debrecenben.

DEMÉNY KÁROLYNÉ szül. Medelényi Irma, államtitkári cimmel felruházott ny. postavezérigazgató feleségének a gyermekvédelem terén kifejtett önzetlen és buzgó tevékenységeért a Kormányzó elismerését nyilvánitotta.

henyei HENYEY VILMOS dr. álamtitkár résztvett a Statisztikai Társaság gyülésén Győrött.

SASS ELEMÉR dr. min. tanácsost a Gyermekvédő Liga ujjászervezése körül kifejtett értékes és eredményes tevékenységéért ujból kitüntette elismerésével a Kormányzó.

KÓHALMY JÓZSEF dr.-t, a BSzKRt. vezértitkárát h. igazgatónak léptette elő az igazgatóság, ami nekünk Budán annál kedvesebb, mert az uj igazgató budai lakos.

NÉMETH ISTVÁN szentesi görög-keleti magyar választott püspök, egyházi ügyekben hosszabb időre Keletre utazott.

MANNINGER VILMOS dr. egyetemi tanárt ujból egyhangulag megválasztották az Orvosi Nagyhét Szövetségtanácsa főtitkárának.

TÉGLÁSSY BÉLA lesz a képviselőházi előadója a fürdőtörvény módosításáról szóló törvényjavaslatnak, ami a magyar fürdőügy uj korszakát jelenti.

BUDAI GOLDBERGER LEÓ, felsőházi tag, a Goldberger Sám. és fiai szövőgyár elnök vezérigazgatója az óbudai gyárnak 150 éves évfordulóján 10.00 pengőt adományozott a hirlapirók nyugdijintézetének.

VASS ELEK dr. min. oszt. tanácsos kerül a földmivelésügyi miniszteriumban most felállitandó telepitési ügyosztály élére.

RAINPRECHT ANTAL dr. ny. főispán, ügyvédi irodáját IV. Váci utca 79. sz. alá, — lidértejedi KISS ÁRPÁD dr. pedig VI. Király utca 98/b. szám alá helyezte át.

CORZAN Y AVENDANO BÉLA dr., az IBUSz főtitkára nagy sikert aratott előadásával, amelyben a magyar idegenforgalommal foglalkozott.

HAJNÓCZY VILMOS főmérnök, a B. B. T. E. háznagya, a póstavezérigazgatóság megbizásából külföldi tanulmányútra indult, Ausztriába, Németországba és Svájcba. A több hetes utat autón teszi meg nejével, szül. csikszentimrei Lászlo Lilivel.

AJTAY LÁSZLÓ dr. áldozár, theológiai professzor, a jeles genealógus és iró, meghitt baráti körben ünnepelte meg harmincéves irói jubileumát. Tömegesen üdvözölték megszállott területről és külföldről is.

SIPOSS KÁROLY vendéglőst aranyéremmel tüntette ki a Ker. Iparosok Orsz. Szövetsége a magyar ipar terén elért kiváló eredményekért.

MOHR GYŐZŐ dr.-ról, a budai Toldy Ferenc reáliskola érdemes tanáráról és német dialektusban irt verseiről tartott előadást áldozó csütörtökön a boroszlói rádió.

VIRÁG BÉLA szerkesztőnk állapota javult, de kénytelen egészsége érdekében még továbbra is a Korányi-klinikán a gyógykezelést és ápolást igénybe venni és a szerkesztőség kéri, hogy mindazok, akik érdeklődnek állapota iránt ezt szivesen tudomásul vegyék. A kiváló orvos, dr. Kalapos Imre tanársegéd kijelentése szerint, valószinü, hogy a jövő hét folyamán végleg elhagyhatja a klinikát.

A tizenhetes bizottság, amely az uj fővárosi törvény szerint olyan „tanács féle" gyanánt a főpolgármester mellett fog működni, a következő pártarány szerint fog összeülni: Községi Polgári Párt 5 tag, Keresztény községi párt 5 tag, Frontharcos 1 tag, Friedrich párt 1 tag, szocialista-párt 3 tag, liberális 1 tag, demokrata 1 tag, a keresztény községi pártot Wolff, Csilléry, Szőke, Petrovácz, Cselényi, a Községi Polgári Pártot: Payr, Usetty, Kozma, Harrer, Glückstahl, a frontharcosokat pedig Takács-Tolvay gróf fogják a 17-es bizottságban képviselni.

POMPÁS LEVEGŐ
NAGYSZERŰ ÉTELEK
ELSŐRENDŰ ITALOK
Minden este VÖRÖS JÓZSI cigányzenekara a
LABANCKERT
VENDÉGLŐ ÉS BOROZÓBAN
BUDAKESZI UT és LABANC UT sarok
44, 81 villamos és 22 autóbuszmegálló

A fővárosi könyvtár óbudai fiókja a Kórház utcai iskolából a Fő-tér 2. számu magánházba költözik.

Borest — 2000 éves keretben. A III. ker. Polgári Társaskör tagjai f. hó 24-én d. e. Andrék a Károly elnök vezetésével meglátogatták az Aquncumi Múzeumot és Nagy Lajos dr. egyet. m. tanár muzeumi őr szakszerű kalauzolása mellett megtekintették a római emléket. A tanulságos séta után, mely a tagok érdeklődését mindvégig lekötötte, a társaskör tagjai a klasszikus oszlopcsarnok mellett rögtönzött vacsorára gyűltek egybe, mely alkalommal Nagy Lajos dr. Édes Béla tanító, Sárkány László mérnök és Wilhelm Jenő dr. ügyvéd látták el a borgazda tisztét. A vacsorán Martin Gyula ügyvezető elnök üdvözölte a jelenlevőket, majd Lini János tanar latin nyelvű felköszöntőjében ünnepelte Nagy Lajost, akinek a kerület lakossága a Flórián téri Hypocaustum, a Raktár utcai Cella Trychora és a világon egyedülálló viziorgona feltárását, valamint az Aquincumi Muzeum fejlesztését köszönheti. Nagy Lajos dr. előbb latin nyelven mondott köszönetet az üdvözlésért, majd magyarul Aquncum életéből vett kedves intimitások elmondásával szórakoztatta hallgatóságát. Horváth Henrik dr. egyet. m. tanár, a fővárosi muzeum őre, a középkori archeologia kitünő tudósa szellemes pohárköszöntőjében az ókori régészet iránti elismerését fejezte ki. Orova Zsigmond dr. főv. biz. tag az elhangzott latinnyelvű beszédekben megnyilvánuló magas tudományos szinvonal értékelése után köszöntötte Nagy Lajost abból az alkalomból, hogy a Tudományos Akadémia levelező tagjául választotta meg. Andréka Károly elnök a római szellem magasrendüségét ünnepelte, Poszvég Rezsőné a mindig ifju nők hódolatát fejezte ki a kétezeréves klasszikus korral szemben, Philipp Kálmán dr. tanár pedig a modern nyelvtudomány képviseletében ünnepelte a klasszikus nyelv szónokait. A nagyszámban megjelent társaság a legjobb hangulatban maradt együtt az utolsó vonat indulásáig és felejthetetlenül kedves emlékkel gazdagodva hagyta el a nagy római birodalom maradványainak szinhelyét.

MENYASSZONYI képek Blahosnál Fő-u 18

A XVI. választókörzet. Az Egységes Községi Polgári Párt III. ker. szervezete mult hó 29-én este a Kör helyiségében (Hajógyár-utca 2.) népes értekezletet rendezett, amelyen a 16 választókörzet elnökei és titkárai, valamint a körzeti munkára beosztottak mindannyian megjelentek Martin Gyula ügyvezető elnök ismertette a körzetekben végzendő szervezési munkát. Hozzászóltak Petracsek Lajos dr. országgyülési képviselő, Orová Zsigmond dr. bizottsági tag, kézdi Kovács László, Magasházy Mihály, Philipp Kálmán dr. Tattay Boldizsár és Takács Gyuláné. Az értekezlet sürgönyileg üdvözölte a miniszterelnököt és Kozma Jenő dr. pártvezért.

Ne feledkezzünk meg róla, hogy 1473 év junius 5-én, tehát négyszázhatvanegy éve jelent meg Budán az első nyomtatott könyv.

RAVASZ cukrász
I., Krisztina körút 75. Telefon: 50-2-32.
ELŐKELŐ CUKRÁSZ SZALON

Nász. Május 30-án este 7 órakor vezette oltárhoz a budavári Kapisztrán helyőrségi templomban Kiskéry Loránd honvédezredes Rainprecht Judithot, Rainprecht Antal dr. ny. főispán, v. nemzetgyülési képviselő, bakonyi nagybirtokos és felesége Fenyvessy Aranka leányát. Az egyházi szertartást Haász István dr. tábori püspök végezte fényes segédlettel. Tanuk voltak Zawadowszky Alfréd, a legfelsőbb Számszék elnöke és Györffy-Bengyel Sándor tábornok. A templomot zsufolásig megtöltötték a politikai, katonai és társadalmi előkelőségek; Kárpáthy Kamillo, a honvédség főparancsnoka, Megay-Nánássy Ernő vegyesdandár parancsnok, Lázár Andor dr. igazságügyi miniszter, Ugron Gábor ny. belügyminiszter, Lázár Ferenc felsőházi tag, Hantos Elemér államtitkár, Csiszarik János dr. ny. miniszter c. püspök, Hodula Károly altábornagy.

Elhibázott iskolapolitika az, amely az elemi iskolák megszüntetésével, az eredetileg eleminek épült intézeteket a polgári iskolák számára sajátitja ki, mint ahogy az óbudai Kórház-utcai iskolával történik. A szegény elemi iskolai tanulók a Fő-térről a Kiscelli utca végére járhatnak iskolába.

FOTÓCIKKEK Zibrinyinél I., Attila utca 8

Majális. Régi szép szokást elevenitett fel május 30-án a Magyar Nemzeti Szövetség Női Osztálya a svábhegyi Nagyszállóban mintaszerűen megrendezett majálisával. A nagyszámú előkelő közönséget Esterházy Móric grófné a Svábhegy történetével foglalkozó érdekes megnyitó beszéddel üdvözölte. Gazdag műsor szórakoztatta az egybegyülteket. Sok megérdemelt tapsot kapott szelőczei Kovách Aladárné gyönyörű szavalatáért, Szécsi Magda hegedűművésznő és Farnadi Edit zongoraművészetéért, valamint dr. Issekutz Viktorné és Széplaky Zankó Eta magyar dalaiért. A majális legkiemelkedőbb eseménye Barthos Fülöpné, a Clevelandban élő magyar tanárnő előadása volt az amerikai magyarságról és annak viszonyáról az óhazához. A majálist, amelyen ott láttuk Kenéz Bélánét, Sipőcz Jenőnét, Perényi Zsigmond bárót és társaságunk számos előkelőségét tánc fejezte be. (p. e.)

Budai müvésznő rendkivüli sikeréről számolnak be a napilapok. A Shakespeare ciklusát befejező „Vihar" c. darabban J. **Viraág** Ilona mozdulatművésznő lépett fel a Nemzeti Szinház felkérésére és vezette az ott szinrekerülő táncokat és nagy hatást ért el szólótáncával. A nimphák, tündérek légies megjelenése és Viraág Ilona leheletszerű fátyoltánca teljesen beleilleszkedett Shakespeare meseszerű elgondolásába.

Olcsó utazások. A magyar királyi Államvasutak Igazgatósága mindenkit érdeklő, nagyon hasznos füzetet adott ki az ország területén élvezhető menetdij-kedvezményekről és az olcsó utazások módjairól. A kitünően összeállitott füzet tartalmazza a sokféle balatoni kedvezményt,

A
STELLER-DIVATSZALON
A BUDAI ELŐKELŐ HÖLGYKÖZÖNSÉG
SZALONJA
I., ATTILA-U. 23
Krisztina téri templommal szemben.
Telefon: 55-5-01

a Bécsből Budapestre utazók, a cserevonatok, a cserkészek, a hadirokkantak kedvezményeit, a fürdőszezoni, a hétvégi, a körutazási, a vásári kedvezményeket, a filléres gyorsvonatok, a kultur-különvonatok, a kiállitások és vásárok, a tanulók és turisták, a társasutazások kedvezmény-feltételeit, a különböző alkalmi menetkedvezményeket.

Trianoni emléknnepet rendez junius hó 4-én az Erzsébet sósfürdő helyiségében a Kelenföldi Polgári Kör Devecis Mihály elnök és Fejér János dr. ügyv. elnök rendezésében, amelyen szerepelnek Szacsvay József dr., Nagy István dr. min. titkár, Uray Margit zongoraművésznő, Balázs Árpád és Thegze Gerber Miklós nóta költők és Kis Menyhért dr. a nagy poéta. Az ünnepet társasvacsora követi.

Gyásza van a budai zsidóságnak. Edelstein Bertalan dr., a tudós budai főrabbi, a rabbiszeminárium tagja junius 3.-án, délelőtt szivszélhüdés következtében meghalt. Kedden, 5.-én délután 3 órakor temetik az újlaki templomból, melynek évtizedeken át főpapja volt.

A Fehérvári úti fuvartelepet az ott épülő iskola miatt egészen ki akarták helyezni, de K. Császár Ferenc a II. ügyosztály szakbizottságának ülésén felszólalt, hogy a fuvartelepet az Andor utcába helyezzék, mert a lágymányosi telkek feltöltése végett a téli szemétre szükség van.

Turáni Himnusz cimen sikerült és országos elterjedésre érdemes zeneművet szerzett Tornay Károly négyszólamu férfikar számára. A magyar dalárdák bizonyára szivesen fogadják. Ára 60 fillér, mely összeg bélyegekben is küldhető. Megrendelhető a szerzőnél, Bpest, V., Alkotmány utca 3. Postafiók 3-132.

Közös érdekünk
tulfeszitett idegzetünket
kellemes estéken
jó vacsora
mellett
kipihenni
BUDÁN,
a SIPOS-Halászkertben
III. Lajos utca 46.

Varázs-utca lett a neve annak a névtelen utcának, amelyik a Napos útból indul ki és a Mese utcába torkollik. A Varázs utca és a Budakeszi út közötti uj utca pedig a Monda utca nevet kapta.

A pezsgőfürdő elkészült a Gellért fürdőben és a hullámfürdő jegyével látogatható, amely nem magasabb a hullámfürdő tavalyi áránál.

Hősök emléke. A budai Szilágyi Dezsőteri ref. templomban vasárnap délelőtt tartott ünnepi istentiszteleten HAYPÁL Béla ref. lelkész kegyeletes szavakkal emlékezett meg dicső emlékü hőseinkről. Az ünnepi istentiszteleten igen nagy számú hazafias érzésü, lelkes közönség vett részt. Ott voltak többek között: Dr. Puky Endre közig. birósági elnök, főgondnok, Balogh Gábor vezérigazgató, gondnok. Benedek Sándor közig. birósági másodelnök, dr. Borbély Kálmán min. tanácsos, dr. Balla Antal szerkesztő, dr. Nagy Miklós képviselőházi könyvtárigazgató, Hegyi Dezső min. tanácsos, Zilahi Kiss László O. K. H. aligazgató, presbiterek és sokan mások.

Mélységesen vallásos és költői lélek művészi megnyilvánulásai Rökk Gyula budai iró művei. Most jelent meg Fehér Faust cimü munkája. Egy lelkes ifju az egyetem elvégzése után az életbe lép. Nemtője az isteni élet, az igazság és a komoly elmélyedés utjára utalja. De mellé áll a világ szelleme, mely az állati élet utján, a szerelem és tivornya felé, az emberi élet utján a politika, állás, dicsőség és pénzszerzés felé viszi. Már-már teljesen elszakad nemtője mellől, amikor ez megmentésére egy jelenést varázsol eléje, mely megtérésre és a helyes utra való visszafordulásra birja. A sokoldalu szerző egy másik munkája: „A természet gyógytényezői", egészen más irányban halad és kitünő szakértelemmel egybefoglalja a természetes élet- és gyógymód tényezőit: a táplálkozás, nap- és légfürdő, vizkezelés, a gyógynövények, a gyógyböjt és az egészséges lelki élet feltételeit. Melegen ajánlhatjuk ezt a munkát mindazoknak, akik Kneipp, Rickli és nálunk dr. Bucsánszky gyógyelvei iránt érdeklődnek. Ezenfelül még két munkája van készülőben: „Utolsó idők és korunk" és az „Egészségügyi Lexikon". Mindkettő még ez év folyamán megjelenik és szintén a szerzőnél rendelhető meg. (H. V.)

A Bohémia szabadköztársaság, amelynek élén, mint király, Gegus Dániel áll, minden szombaton este vezérkari csevegőestét rendez Dajka Ferenc Gólya éttermében, I. Krisztina körút 113.

A csillaghegyi dunapartot hivatalosan is üdülőtelepnek minősitették. Pest vármegye alispánja szabályrendeletet adott most ki az itteni erkölcsvédelem és közrendészet érdekében, de egyúttal a fürdő évad alatt három napnál tovább itt időző vendégtől napi 3 fillért követel.

Női ruhaanyagok
legnagyobb választékban
HATTYU-DIVATHÁZBAN
I., Németvölgyi ut 20
Uri és női divatcikkek

Uj melegforrás után is kutatnak Csillaghegyen, hogy az ottani téli fürdőzést is lehetővé tegyék.

A lágymányosi tó feltöltése, a Szépvölgyi-út megépitése és a Várhegy rendezése szerepel mint budai szám a Közmunkák Tanácsa programmjában.

Uram Jézus! cimen hagyta el a sajtót Heged ü s Loránd legujabb műve, amely az ujabb Krisztus-könyvek között mindenesetre számot tevő. Hegedüs Loránd irásai mindig érdekesek, mert a szerző mindig igyekszik ujat mondani. Irásai elevenek. Ez a munkája sem száraz theologiai tépelődés, és nem dogmatikus száraz fejtegetéseket, bölcseletet, logikát, superstitiókat nyujt, hanem assisi szent Ferenc miszticizmusát, mikor a volt pénzügyminiszter az élő Jézussal foglalkozik, nem felekezeti szempontokból: Hegedüs Loránd az Uram Jézussal sok élvezetes, bensőséges lelki élvezetet szerzett azoknak, akik művét elolvasták.

LORGNONOK Zibrinyinél I., Attila utca 8

Az óbudai dunapartot a Zichy utcáig rendezik. Végre, ha nem is szép, de legalább rendes külsőt kap a „Duna Gyöngye" jobb oldalának északi része. De máris elrontják a rendet, lehetetlenül kieszelve azt, hogy a Margit-hid alatti homokhegyeket idetelepitik a dunapartnak a Margitszigeti forrással szemben lévő, a MFTR hajóállomás melletti részére. Helyes, ha fürdők elől a kőtereket és homokhegyeket eltüntetik, de ne egy másik vidék fejlődésének rovására. Az óbudai városi pártok máris tiltakoznak a terv ellen.

A Császárfürdő környékének megfelelő rendezését és a szemben lévő Rózsadomb, főképen a Kavics utca kiépitését sürgette legutóbb a Budai Ingatlantulajdonosok Egyesülete Bárdos s György elnöklete alatt.

A szekszárdi bortermelők is nagy sikert arattak a jubiláris Nemzetközi Vásáron, az izlésesen diszitett pavillonban díszmagyarruhás, pártás szekszárdi szépségek mérték a tüzes szekszárdi bort, a piros bikavért, a pompás ürmöst. Horthy Miklós kormányzó is kedvtelve szemlélgette a szekszárdi bortermelők kiállitását, behatóan érdeklődött a szekszárdi bor exportlehetőségei iránt. Percekig beszélgetett Fekete Sánor ügyvezető igazgatóval, akinek legmelegebb elismerését fejezte ki szervező munkásságáért és ügybuzgalmáért.

Az óbudai Schmidt kastély értékes muzeuma és butorkiállitása mindennap megtekinthető 30 fillér belépődij mellett.

Az ember tragédiája a Budai Szinkörben. Zsufolt házak előtt került szinre a lelkes budai közönség előtt az Ember tragédiája. Az előadás és a telt ház, a nivó és az őszinte elismerés melegsége a régi jó békevilág legszebb éveire emlékeztette azokat, akik szeretettel viseltetnek a budai szinészettel szemben.

A Svábhegyi hősök emlékünnepén a Svábhegyen állitott rendkivül szép emlékmü leleplezésekor József királyi herceg mondotta az ünnepi beszédet és koszorut helyezett az emlékmü talapzatára, amit az összes hatóságok koszorui követtek.

Bolgár szerenádot rendeztek a Kormányzó úr őfőméltósága tiszteletére a most Budapesten tartózkodó festői öltözetü bolgár junákok, amelyet lampionos menettel fejeztek be.

A korai utcaöntözés miatt harminc uj lovat kelett a fővárosi köztisztasági hivatalnak beszereznie.

Nemesség kikutatását
és belügyi igazoltatását, nemesi névváltoztatást, valamint Erdélybe és Felvidékre tervezett utazással kapcsolatos levéltári kutatásokra megbizást vállal. Elvállalja ősfák összeállitását, címerek és diszes bizonyságlevelek megfestését
„HERALDIKA" IRODA,
IV. Gróf Károlyi u. 14. Tel.: 84-3-99.

Kossuth budai börtönére emléktáblát helyez az Ügyvédszövetség, hogy megörökitse a nagy magyar három évi raboskodását a Verbőczy utca 9 számu házban, ahol különben Martinovits is raboskodott. A rendkivül vastag falu ház kapujától balra ma magánlakás van két utcai szobával. Az egyablakos szoba volt a hajdani cella, melynek ablakán még ma is erős vasrács van. Kossuth maga fogsága harmadik hónapjában ezt irja édesanyjának: Rostély és drótfedte ablakom oly magas, hogy székre állva sem érek fejemmel a nyiláshoz. Egy ablakról szól. Azt is befalazták, hogy csak a legfelső részén jött be világosság. Ma mind a két szoba padlós. Akkor bizonyosan földes vagy köves volt és mélyebb, úgy hogy az ablaknyilás még lejebb esett. Erről ezt irja 1837 julius 27-én anyjának: A szoba padlat julius dacára is hüs, a napokban pogány náthával bajlódtam." Ma már nincs az ablakon, csak a rostély. Az is biztos, hogy ablaka az utcára nyilt, mert egy kidobott cédulájából baja támadt. Még a fuvoláját is elvették, hogy

Aranyéremmel kitüntetve
ÁCS ISTVÁN
modern kelmefestő és vegytisztitó üzeme
V., Alkotmány-u. 5/7. Tel. 16-6-64.
Fiókok: IV., Királyi Pál-utca 6.
VI., Gr. Zichy Jenő-u. 12.
II., Zárda-utca 12. szám.
I., Városmajor-utca 55/b.
Uj budai üzlet:
I., Hidegkuti-ut 37/c. sz.

FINK VEZET
GYAPJU- ÉS SZALMA-
KALAP
FESTÉSÉBEN ÉS SZALMAANYAG
FEHÉRITÉSÉBEN
XI. Horthy Miklós-ut 166. Telefon: 55-8-75

DÖRNER LÁSZLÓ
TENISZ SZAKOKTATÓ
II., FŐ-UTCA 51, I. EM. 1.
TENISZ SZAKÜZLET
JAVITÓ MÜHELY
Legjobb magyar, olasz, francia, belga és angol ütők P 16.-tól
HUROZÁS — JAVITÁS
A BUDAI NAPLÓ olvasói 5 százalék engedményben részesülnek.

SCHRÄPLER HALÁSZLÉ FOGALOM!
III. LAJOS-UTCA 27
HANGULATOS SCHRAMMELZENE

jeleket ne adhasson. Csak ügyvédje és orvosa mehetett be hozzá.

Methodista zsinat volt május végén — nem a fővárosban, hanem Dombováron. A Dunántúl jelentősége igy a külföld előtt is emelkedik.

A kisszakasz rendszert vezetik be a 19-es számú orbánhegyi uj autóbuszjáraton és az egész vonalat két szakaszra osztották: — a Délivasuttól a Királyhágó utcáig, és a Németvölgyi úttól az Istenhegyi útig.

Üres lakás 972 volt az I. kerületben, 481 a II.-ben és 387 a III. kerületben a májusi költözéskor.

A római fürdő révjogát Ujpest város közgyülése galántai Fekete Tivadarnak adta ki.

Kezest követel a legtöbb uj lakótól a házbérre a sok póruljárt háziur, ami nagyon nehezen teljesithető kivánság.

GYERMEKKÉPEK Blahosnál II., Fő u. 18

Iparos gyógytelepet létesitett az Ipartestületek Országos Központja Hévizszentandráson.

Bérváltozás esetén a háztulajdonosnak ujabb házbérvallomást kell beadni.

Tavaszi háziversenyét junius 10-én, az I. kerületi lövészegyesületek versenyét pedig junius 17-én rendezi a Budahegyvidéki Polgári Lövészegyesület.

A Balaton sebeit tárta fel legutóbb a Balatoni Szövetség és kéri a kormánytól: A balatoni kikötők kiépitésére és fenntartására korábban fölvett évi 28.000 pengős költségadományt ne szükitse, hanem a Balaton nagy közgazdasági érdekeire való tekintettel, inkább bővitse. A balatoni fürdők rendezési terveinek állami költségen való elkészitését tegye lehetővé, miután a fürdőtelepek és fürdőközségek a rendezési tervek elkészitésének költségeit viselni nem képesek. Terveztesse meg a Balatonnak, mint nagy fejlődésre képes idegenforgalmi helynek, vasúti és közúti szempontból a nemzetközi forgalomba való bekapcsolási lehetőségeit és küszöbölje ki azokat, amelyek a természetes fejlődést akadályozzák. Az idegenforgalom emelését célzó törvénytervezetből minél előbb törvényt alkosson, a Balaton hitelügyének kérdését intézményesen megoldja és segitse elő, hogy nyugdijas tisztviselők a Balatonnál tömegesen épitkezhessenek. Kéri, hogy a Balaton egyik járásából mintajárást képezzen. A nagy iskolai szünidő meghosszabitása kérdésében intézményesen és idejekorán intézkedjen a kormány, hogy a városi szülők ehhez igazodhassanak s az iskolásgyermekek már junius közepétől a Balatonnál üdülhessenek.

Az óbudai zsidóbiró

Különös, érdekes jogtörténeti helyzete volt az óbudai zsidóságnak a 18. század közepétől kezdve. Sokan Ghetto-nak tartják az óbudai „zsidónagyedet", pedig az sem Ghetto, sem zsidónegyed nem volt, hanem önálló autonómiáju közigazgatási terület, valóságos polgári mezőváros, mely saját területén földesüri jogokat gyakorolt. Ghetto: zárt, falakkal körülvett városrész. Az óbudai Zsidó Község nem volt külön zárt terület. A zsidók házai nem egységes területen állottak, hanem szétszórva az egész óbudai területen. A Zsidóközség egysége az volt, hogy a bekebelezett, „Incorporatus" zsidók közigazgatási ügyeiben a Zsidó biró itélkezett és törvénykezett. 1737. szeptember 29.-én adták el magukat a Zichy családnak az óbudai zsidók. Ez az Adóslevél (Kaufbrief) jogilag olyan volt, mint mikor a török hódoltság alatt kisnemesek jobbágyul adták el magukat valamely főnemesnek. A zsidóság ezáltal jobbágya lett az Óbudát birtokló Zichy-családnak, mely az óriási kiterjedésü komáromi uradalom birtokosa volt. A zsidók az uradalom védett zsidói voltak. (Scheitzjude.) Mikor Mária Terézia az uradalmat a Zichyektől visszaváltotta, 1772. január 12.-én, megszerveződött a Zsidó község. Lakói Incorporatus-ok, azaz Bekebelezettek lettek, rendes mezővárosi zsidópolgárok, az óbudai Koronauradalom mezővárosi polgárai. E polgárjoguk azonban csak Óbuda területére szólt. A Zsidóközség maga választotta biráját, a Koronauradalom „fiscus"-a, vagyis ügyésze és Pestvármegye szolgabirája jelenlétében. A zsidóbiró hatalmi jelvénye nagy ezüstgombos bot volt, olyan, mint az egyetem jogarai. Mikor birói székében ült, a zsidókisbiró mögötte állott a bottal. Hivatalos útjain kocsija bakján ült, gyalogos hivatalos útjain

BALÁZS VENDÉGLŐ Hüvösvölgy végállomás — Specialitások: Rántott csirke, dampfnudli. Nyitott és csukott teraszok. — Naponta cigányzene

előtte járt. A Zsidóközségnek volt egy Huszonnégy Vének-ből álló Belső Tanácsa és a Hatvanak Tanácsa, a Külső Tanács. A zsidóbiró itélt polgári és örökösödési ügyekben, büntető ügyekben háromnapos áristomot és „hat pálcát", azaz „Sex Páltzárum"-ot diktálhatott. A zsidóbiró gyakorolta az uradalom úgynevezett Kisebb Királyi Haszonélvezet jogait, vagyis a Jus Regale-t. A zsidók számára ő adta ki a mészárszékes székjogot, az égettborfőzés, serfőzés, rozsólisfőzés és kávéfőzés jogait, a vásárpénzszedő jogot, illetőleg mindezek árendáit. Mindebben független volt az óbudai Keresztény Községtől. Az óbudai zsidók Királynépénzzel (Malke-Geld) adóztak, ennek fejében védelmet és függetlenséget élveztek. A Budáról kiutasított zsidók itt találtak menedéket. A pesti zsidónegyed tulajdonképen csak működési területe volt a minden reggel Óbudáról szekéren, gyalog, a budai Fazekas-térről 1792-től kezdve járó, a Repülőhidon és a Hajóhidon Pestre bemenő és este onnan haza Óbudára hálni járó zsidóknak, azoknak, kiknek lakhatási szabadalma Pesten nem volt. Az óbudaiakat a pestiek tréfásan „felvidékiek"-nek nevezték, mert ezek „felülről" jártak be „alulra": Pestre (Oberländer egyébként csehországit jelentett.) A sokat emlegetett Orczy-ház tulajdonképen az óbudai zsidóságnak volt Karaván Szerája. Itt voltak raktáraik, üzleteik, műhelyeik, itt volt két Imaházuk, gőzfürdőjük és rituális „Mikve" fürdőjük, külön zsidó vendéglőjük, kávéházuk, Bálosházuk, borbélyuk. Az óbudaiak számára olyan volt ez a Zsidóház, mint Velencében a Fondacco degli Schiavoni: a szláv dalmata kereskedők háza, mint a Fondacco dei Turchi: a törökországi görög alattvaló kereskedők pitvara, vagy a Fondacco dei Tedeschi, az augsburgi és nürnbergi kerskedőház. Pest zsidósága ezért óbudai eredetü. Származásilag elég sok volt közöttük a spanyol-olasz, spagniole-zsidó. 1733-ben ott él Giacomo Valencia, a kereskedő Családneve magyarosan Velentzei, majd Venetianer lett, mert a spanyol Valencia szót összetévesztették Velencével. Az olasz zsidó Mandellini név magától magyarosodott át Mendelényi-vé. A római Ghettóból származott Óbudára Davide, a cukorkereskedő. Arabos spanyol nevét máig megőrizte az El Khan — ma Elkán — család az Al Bachari — ma Albachary — család. Olasz zsidó a Fina! — ma Finály-család, — de volt egy keresztény Finalli család is.

—

A magyarosodás vonalát azok a zsidók kezdik meg, akik már magyar névvel kerültek Óbudára. Ilyenek a Gönyüi, Paksi, Zsámbéki, Halasi és Vörösvári családnevek. Az 1830-as évek reformmozgalmaiban erős magyar érzéssel vettek részt. Az 1848.-i óbudai verbunkoláshoz 24 teljes felszerelésű huszárt állit maga a Zsidó Község, a zsidóverbunkolást a zsidó templom előtt tartották meg, több száz zsidó honvéd csapott fel a verbunkosoknak. Haynau ismeretes, rettenetes hadisarca azért sujtotta az óbudaiakat, mert a „Kossuth-ebekkel" tartottak.

Mindez ott látható a legujabban megnyilt Óbudai Zsidó Múzeumban kiállitott tárgyakon. Gyönyörüek a 18. század végéről való magyar tulipántos, gránátalmás, mákvirágos díszü Szentirástakarók, rendkivül érdekes az összeirások. A templom az empire-épités remeke. A gyüjteményben Gálosi Soma úr rendszeres kutatásokat végez és máris új, ismeretlen adatokat talált a templom épitésére vonatkozólag. (B. B B.)

Diákkori emlékeim

„Üvölt mint a sakál!" — Mindenki által használt szólás. Mindenki azt hiszi hogy ez a szólás a Kelet éjjel kóborló sakáljaival van kapcsolatban, a rókához hasonló, társait vonyitással maga köré gyüjtő, sáskát, egeret, patkányt, hullott állatot faló gyáva fickóval, mely ott van minden keleti város közelében, erdőkben vagy sziklás szurdokoban. A török Ázsiában, az északi Afrikában, Görögországban és Albániában de a déli dalmata partokon csapatostul csavarog. Magyarországon soha sem volt sakál. Honann terjedt el mégis a sakál üvöltéséről szóló szólás?

A felelet egyszerü: Nem sakálra vonatkozik a szólás, hanem a mosásra jó, vagyis mésztől mentes „laay" folyóvizet szamárvonta kordélya „lajt"-jában, vagyis hordójában az utcákon végig kinálgató, e portékáját hangos, kiáltó szóval kelető törökországi vizárusokra a „Sukal"-okra vagy más török ejtés szerint „Szukal"-okra illetőleg „Sükal"-okra. Sukal, Sükal minden törökföldi vizárus neve akár szőrös kecskebőrtömlőkben vagy condraposztóval bevont tökkobakban, akár mázatlan cserépkorsóban, akár fakubán árult jéggel kevert ivóvizet, akár lajtból mosóvizet. Szőrös volt a kecskebőrtömlő, condra köpönyeges a tökkobak, mint a nemez posztóval bevont tábori kulacs: a Sükal vizzel locsolta ezeket, a viz párolgott tehát hüvös maradt. A mázatlan cserépkorsó — a magyar „Csecses korsó" törökatyafia harmatozva párolgott: hüvösen tartotta a vizet. Ezért kiáltozta a Sükal hogy „Büzgili sü, büzgili sü, büzgili, büzgili sü!" Azaz „Jeges a viz, jeges a viz!" Hát bizony nagyon tulságosan jeges nem volt az, inkább enyhe birka aromáju, de hát kellettő „kiabálás" vagy ánglusul „Reclam" volt a Sukal orditása. Isztambolban szegény kódis külvárosi bulgárnép vagyis „bugárisztáni" nép volt a vizárus. Nemes Auer Ferdinánd pozsonyi Senator, pozsonyi inturgens huszár — aki az 1600-as évek közepén volt török fogoly, a budai Csonka Toronyban — elmondja, hogy a török kori Várba keshedt vén gebéken hordták fel a vizet a vizárusitók.

1864-ben a néhai Jankó János iralja rajzolt le szamaras kordélyos pesti vizárust. „Dunavizet vegyenek!" kiálltotta a pest-budai török Sukal-ok utóda magyarul, „Vaszerkof!" és „Tunavász!" dömddal németül. Az 1880-as évek legvégén mint pötöm budai gyerek tisztán emlékezünk a dunavizes lajtosra, aki előzetes megrendelésre hozta házhoz a kissé maszatos dunavizet. A kiépitetlen meneteles Dunaparton töltögették meg a lapos lajtot, nagy tölcséren át nyeles vízmerítő szákával töltötték azt meg és nagy facsapon csurgatták ki vödrökbe a vizet. Azt hisszük, hogy csak az 1892-i pesti kolera szüntette meg az ősi szokást, melyből csak a Hódoltság utáni harmadfélszázadot tulélt szólás emléke maradt meg.

Hárombék Effendi.

PÉCSI VAJHÁZ
MECSEKI VAJA ÉS SAJTJA
TÖBBSZÖR KITÜNTETVE
NAGYBAN ÉS KICSINYBEN
XI. Horthy Miklós ut 32

KÖZGAZDASÁG

Szerkeszti: Szászhalmi József

* 1500 vagon minőségi buzavetőmagot oszt ki a földmívelésügyi miniszter.

* Tizenhétezer kiló csukamájolajat szállit Magyarországnak Norvégia. Pengőellenértékét idegenforgalmi célokra fordítja.

* Kartelenkivüli rizshántoló gyár létesül hatalmas tőkével, amely véget vet a rizskartel egyeduralmának és árdiktaturájának.

* Baromfi exportpiacokat szerveznek Felsődunántúlon.

* A Kertészeti Tanintézetet Buda vidékén helyezik el.

* 2289 új betevő a Postatakarékpénztárnál.

* Közel 20.000 hold a pénzintézetek földbirtoka.

* A földmívelésügyi miniszter 10—15 éves olcsó kölcsönt biztosit a hűtőházak épitésére.

* Másfélmillió pengő hitelkeretet kapnak a gyümölcs-exportőrök.

* Julius 1-én lép életbe a benzinadó, még pedig olyképen, hogy a benzin literjét 4 fillérrel megdrágitják és az eddigi gépjárműadót 50 százalékkal leszállitják.

* Hasznosítják a főváros csatornaiszapját: magas kalóriájú gázt fejlesztenek belőle.

* Általános tarifarevizió készül a helyiérdekü forgalomban.

* A magyar szövetkezeti vaj térhódítása a világpiacon: a Tejszövetkezeti Központ 177 vagon vajat exportált.

78 ezer kisszakaszérmet dob be átlagosan Budapest közönsége egyetlen nap alatt a kocsikon elhelyezett, illetőleg a kalauzok kezében levő gyüjtőperselyekbe.

Huszonötmillió pengő útépitésre. A pénzügyminiszter lehetővé teszi a fontos útjavitások és útépitések megindítását. A nagyarányú munka még a nyáron megkezdődik.

A **„Szikra Magyar Gyujtógyárak** igazgatósága a társaság ezévi rendes közgyűlését junius 13.-ára hivta egybe. A mérleg 323.276.35 P tiszta nyereséggel zárult, mely összegből az „A"-sorozatú részvények után 10 pengő (az előző évben 12 P) osztalék kerül kifizetésre. Ugyanaznap tartja rendes közgyülését a Magyar Általános Gyufaipari Rt. is. E társaság tiszta nyeresége 108.884.63 P, melyből részvényenkint 9 pengő (tavaly 10 P) osztalékot fizetnek.

A Magyar-Francia Biztosító Rt. május 30-án tartotta közgyülését. Az 50.708.45 pengő tiszta nyereségből részvényenkint 1.50 pengő osztalék kerül kifizetésre.

A Nagybátony-Ujlaki Egyesült Iparmüvek igazgatósága megállapitotta az 1933. évre vonatkozó zárószámadást, mely az értékcsökkenési tartalékalap megfelelő dotálása után — 262.472.31 pengő tiszta nyereséget eredményezett és az 1934. junius 14-ére összehivandó közgyűlés elé azt a javaslatot terjeszti, hogy a mult esztendőre osztalék cimén részvényenkint 5 százalékot, vagyis 75 fillért (a mult évben 1 pengő) fizessenek ki.

A Leipziger Vilmos Szesz- és Cukorgyár közzétette mérlegszámláját. A vállalat 6,975.000 pengő alaptőke mellett 465.614 pengő tiszta nyereséget mutat ki. A gépek, telkek és felszereléseket 13,379.000 pengőre értékelik, a vállalat érdekeltségei pedig 2,924.000 pengőben vannak feltüntetve. Az adósok és hitelezők egyenlege 6,124.000 pengő.

A Magyar Telefonautomata idei tiszta nyeresége 51.000 pengő. Közgyűlés junius 15-én.

A Brassói Cellulósegyár közgyülésén elhatározták, hogy az 1933-as üzletév 3337 pengőt kitevő veszteségét az 1932-es év 3431 pengő veszteségáthozatával együtt az 1934-es üzletév számlájára vezettessék át.

A Turul Magyar Országos Biztositó (a Phönix érdekeltsége) 1933-ban 560.000 pengő részvénytőke mellett 91.000 pengő nyereséget ért el. A díjtartalékok összege az év végén 3,425.473 pengő, a díjátviteleké 85.750 pengő, a függő károk tartaléka 63.864 pengő.

SZENT GELLÉRT
GYÓGYFÜRDŐ
Vizgyógyintézet,
Külön férfi és női osztály.
A legmodernebb berendezés.
Szakképzett személyzet.

A Gellérthegyi Kioszk-tól legszebb a kilátás!
Elsőrangu magyar konyha
Délután 4 órától reggelig cigányzene

Kellemes a BUDAVÁR kávéház TERRASZA
Nagy parkettás, teljesen elkülönitett helyiség klub, vagy összejövetelek céljára kiadó

A BELLEVUEBEN RAFFAY ERZSI

MEGNYILT A „TURISTA" ÉTTEREM SÖRÖZŐ KERTHELYISÉGE
II., MARGIT KRT. 96
A budai uricsaládok közkedvelt találkozóhelye.
Elsőrendü magyar konyha, Állandóan friss sörök.
MINDEN ESTE CIGÁNYZENE

PACSIRTA
VENDÉGLŐ ÉS ÉTTEREM
I., KUTVÖLGYI UT 18. SZ.
POMPÁS KERTHELYISÉG
NAGYSZERŰ KONYHA
Az Uj Szent János kórháztól 5 perc

UJ VEZETÉS
A VOLT PFEFFER
CUKRÁSZDÁBAN
II., Szilágyi Dezső-tér 4.
TULAJDONOS: PICHLER BÉLA
Kitünő sütemények, bonbonok, fagylalt

IGYUNK HARMAT VIZET
Megrendelhető a székesfővárosi Ásványvízüzemnél, I., Gellért rakpart 1. Tel.: 53-0-03.

WITT GYULA
KÉPESITETT SZÜCSMESTER
UJ ÜZLETE
I. KRISZTINA-TÉR 9
Lényeges házbérmegtakaritás révén még szolidabb árak.
Molykár elleni szőrme- és téliruha megóvó intézet.
Telefonhivásra házhoz küldök.
Telefon: 57-1-74

A VÁROSBAN NYARALHAT A POZSONY-ÉTTEREM
POMPÁS TERRASZÁN
I. KRISZTINA-KÖRUT 8-10

A RÉGI VERONIKA
HIRES HALÁSZKERTJE
I., HIDEGKUTI-ÚT 20.
Legszebb és legkedveltebb kiránduló hely!
83-as villamos, 5-ös autobusz.
Tulajdonos: v. Barsnyai József

Éhgyomorra naponta igyék egy pohár Kristály vizet

ELEGÁNS TARTÓS OLCSÓ CIPŐT AKAR?
Készittesse
GÁSPÁR LAJOS
cipészmesterrel
II. Ostrom-utca 14.

Kályhás! Minden szakmabeli ügyben forduljon a régi jóhirü céghez I., Logodi u. 19. Telefon: 53-0-33 Béres Márton

Ki kell köszörülni a csorbát!
Szakszerűen és olcsón köszörüljük ollóját, kését, beretváját és egyéb szerszámait.
Raktáron tartunk mindenfajta solingeni acélárut a legolcsóbb áron
SURÁNYI ÉS TÁRSA
villanyerőre berendezett műkőszörülde és finom acéláru raktár
II., MARGIT KÖRUT 30. SZÁM.

LINDMAYER ISTVÁN
III., LAJOS-UTCA 153.
SZÉP KERTHELYISÉG
JÓ BOROK ÉS SÖRÖK
HIDEG ÉTELEK

Sürgősen menjen NÉMETH BÉLÁ-HOZ CIPŐT VENNI!
II., MÁRGIT-KÖRUT 56.

TROMBITÁS-VENDÉGLŐ
ARNYAS KERTHELYISÉGE
II., RETEK UCCA 12.
MEGNYILT
Szolid polgári árak. Cigányzene.
TROMBITÁS-PANZIÓ
BALATONLELLÉN
PÜNKÖSDKOR NYIT
Előszezon ár napi 4-szeri étkezéssel junius 30-ig 5—6 P. — Érdeklődés: RETEK-U. 12.
Telefon: 52—7—69

SIKLÓS JÁNOS
URI ÉS NŐI DIVATÁRUHÁZ
XI. HORTHY MIKLÓS UT 14
MEGNYITÓ OLCSÓ ÁRAK

TABÁNI ROMANTIKA A „GÓLYA" VENDÉGLŐBEN
I. KRISZTINA-KÖRUT 113 (Vúsárcsarnoknál)
A pompás magyar konyhát a vendéglősné vezeti.
Állandóan szegedi halászlé, Turóscsusza
Kerthelyiség. — Cigányzene,
A legjobb magyar borok.

SVÁBHEGYI SZANATORIUM
Ideális magaslati gyógyhely. Ideális diétás ellátás. Mérsékelt pausal árak
KURA, SPORT, SZORAKOZÁS

ESTÉNKINT
EUGEN STEPAT
a rádióból közismert
OROSZ ZENEKARÁVAL
hangversenyez a
SZEIFFERT KÁVÉHÁZBAN

DOTTERWEICH ANTAL
KÁLYHÁS MESTER
BUDAPEST, II., BATTHYÁNY U. 2.
Telefon: 55—6—74.

Mibe fektessem tőkémet
hogy értékállóságát, jó jövedelmét biztositsam? E kérdésre adnak szakszerű választ ismertetőink, melyeket díjtalanul küldünk meg.
Ismertetjük a Kelenhegyi út 24—26 sz. (Mányoki út 7. sz.), tőkebefektetésre kiválóan alkalmas, ideálisan fekvő, legszolidabb kivitelű, a legelőkelőbb villanegyedben fekvő — hegymászás nélkül megközelithető —, mindössze hatlakásos „PARK-OTTHON" társasvillánkat. Nagy saját kertrészek, tetőterrasz, délifekvésü loggiák és szobák, csodás körkilátás. Kapható még pár 4 szobás pazar beosztásu nagyméretü öröklakrész. Bérbeadás esetén 7—8% tiszta jövedelem. Juniusi beköltözés. 30 évi adómentesség. Legutóbbi kertes társasházunkban kapható még 1—1 kétszoba—háromszoba hallos, háromszobás déli fekvésü öröklakás kevés lefizetéssel, leszállitott áron, olcsó törlesztéses kölcsönnel!
A BALATONI RIVIERÁN:
Lovas, Csopak remekszép partvidékén, előnyös telekszerzés. A kristálytiszta vizü Balatonfürdőnk, kapcsolatban a kitünő szénsavas gyógyforrásokkal, életerőnket fokozza, gyomor-, stb. bajokban egyedülálló gyógyhatást eredményezi! Forráskutak, olcsó fixáru épitkezés, élelmezés, 200 négyszögöles telkek már 4 P-től kedvező fizetési feltételekkel kaphatók. Páratlan értékemelkedési lehetőség! Vasárnaponkinti, májustól kezdődőleg állandó helyszini bemutatás a csopaki vasútállomásnál. Díjtalan illusztrált ismertető!
„CENTRUM"
Házépitő- és Ingatlanvállalat, m. sz.
Horthy Miklós út 15. Tel.: 69-3-01.
Óvakodjunk a légvárépitőktől!

HÁZ
Pasaréti úton autóbusz végállomásnál egy 3 és egy 8 szobás villa eladó.
Igazi öröklakás a saját családiház! Vegyen a sósfürdői villanegyedben most épült, harminc évig adómentes négyszobás luxus kivitelü kertes sorvillákból. — 125 négyszögöles telek, zárt, fedett terraszok, tornác, veranda, konyha-fürdőszoba körül csempézett, beépitett fürdőkád, nemes vakolat, stb. — 36.000 P vételárnak 60%-ával átvehető. Érdeklődés vitéz Hajas müépitésznél, Tétényi út 39. T. 583-83.

LAKÁS
Rózsadombon 3, 4, és 5 szobás modern lakás, 5 percnyire a Margithidtól olcsón kiadó. Autóbusz állomás. Tel.: 53—4—69.
3—4—5 szobás hallos öröklakások luxus kivitelben, központi fütés, melegvizellátással az Attila utca 95—99. számú társasházban olcsón eladók, esetleg bérbeadók. Közelebbit: Stilus épitő rt. irodájában, I. Attila utca 95. Telefon: 53—8—36.
Főlépcsőházi bejárattal 1—2—3—4—5 szobás legmodernebb lakás Budapest legegészségesebb helyén kiadó. Bővebbet telefonon 52—7—80.
Krisztinavárosban zaj és pormentes, napsütéses hegyilevegőjü 2 szobás és 3—4 szobás hallos, erkélyes összkomfortos úri lakások azonnal kiadók. Gyönyörü kilátással a budai hegyoldalra. 61-es villamos, 4-es autóbuszmegállóknál közvetlenül. Győri út 24. Telefon: 53—4—20.

TELEK
Balatonvilágoson parti fekvésü villa kerttel igen olcsón bérbeadó. Bővebbet: Marton Zsigmond tulajdonosnál, II. Ostrom utca 6.
Nagyboldogasszony útján LÁB kölcsönnel, harmincéves adómentességgel épülő négylakásos társasvillában háromszobás hallos, kertes, loggiás lakrészek, a 300 négyszögöles telek ¼ rész tulajdonjogával, névre telekkönyvezve 25.000 pengő fix áron jegyezhetők. Felvilágositás: Lechner Jenő dr. épitésznél, I. Mészöly utca 4. Telefon: 68—6—04.
A budai hegyvidék legszebb, legegészségesebb helyén magaslati fekvésü 2—300 öles telkek olcsón eladók. Ugyancsak eladó, vagy bérbeadó gombatenyésztésre, vagy borraktárnak ideálisan alkalmas nagy pince. Telefon: 64—0—79.
Nagybányai-út 75. sz. kettéosztható 830 öles gyönyörü villatelek eladó. Telefon: 53—4—69.
Rózsadombon, Törökvész út 79. közmüves, 263 öles telek olcsón eladó. Cim: a kiadóban.
160 négyszögöles telek a Pasaréti út legelején, déli fekvésü, 14.000 P-ért sürgősen eladó. Tulajdonos telefonja: 85-3-54
Olcsó áron eladó a Rózsadombon, Törökvész úton, 263 öles közmüves telek. Cim a kiadóhivatalban. Telefon: 50-2-96.

A világhirü Szekszárdit
méri az ottani borvidék állami ellenőrzés alatt álló Pinceszövetkezetének hangulatos pincéje
VIII., József u. 19.
Budaiaknak ötliteres rendelést díjtalanul hazaszállit.
Poharazás
Sötét kadarka lt. 60 f.
Asztali fehér lt. 70 f.
Bikavér literje 90 fill.
Ürmös literje 1.40 fill.
A TESZ. nagydiját és aranyérmét nyerte el.
Minden budai p lgárt szivesen lát Fekete Sándor üzletvezető.
TELEFON: 32—0—63

WC FÜRDŐKÁD, kályha, mosdó stb. szabott áron
HUBERT, Liszt Ferenc tér 4.
Telefon: 22—2—67.

Régi patinás kávéház ÓBUDÁN A Bródy
III. ker., Szentlélek ucca 3. szám.
Mindennap reggelig nyitva. — Egész éjjel friss vacsora. HALÁSZLÉ. — URAL orosz zene és ifj. Rigó Jancsi

CIMFESTŐ
Első budai, legrégibb cimtáblafestészet
VÁLI GÁBOR, II. Iskola ucca 10.
Alapitási év: 1895.

Laptulajdonos: VIRÁG ÉS TÁRSA
Felelős szerkesztő: Virág Béla.
Kiadásért felel: Virág Béla.
Neufeld Zoltán (Pannonia) nyomda Budapest, VII., Rombach-u. 8. Tel 42-3-09

XXXI. évf. 1170. sz.

ELŐFIZETÉS

Egy évre . . 24.— P
Negyed évre . 6.— P

Egyes szám 40 f.

Egyesületek, amelyek nek hivatalos lapja, tagjai *féláron* kapják

Budai Napló

1934. junius 11.

HIRDETÉSEK

Egy hasáb széles, 1 mm. magas sor egyszeri közlésnél 30 fill. Szövegsor ára 2 P. Ismertető közlemények megállapodás szerint.

A hirdetés dija mindenkor előre fizetendő.

Állandó hirdetőknek nagy kedvezmény

Buda érdekeit a várospolitika, közélet, közgazdaság, társadalom és művészet terén szolgáló ujság

FELELŐS SZERKESZTŐ: VIRÁG BÉLA

Szerkesztőség és kiadóhivatal: II, Batthyány u. 63. Telefon: 50-2-96. Hivatalos órák: délután 4—6-ig.

Nagy-Budapest

a magyar főváros jövője

Három vidéki szinezetű város egyesítéséből ötven év alatt világvárossá fejlődött Budapest. Sokan emlékezünk még, hogy ott, ahol most fényes körutak futnak, léces fakerités állott a ragyogó kirakatu boltok helyén. Pest városa a Rókus kórháznál végződött és a Kertész utca és Kerepesi út sarkán, a Pesti Hazai fényes palotája helyén, állott nagy keresztig vonult ki a halottat a temetőbe kisérő közönség s ott áldotta meg a pap, mert nagyon messzire esett az új kerepesi temető. Azóta nagyot fordult a világ és hetedik helyre kerültünk Európa világvárosai között. Akkor nemcsak Bécs, de még Pozsony is fölényesen nézte Pest vergődését, aki ma már versenytársuk és átvette Bécs szerepét a Kelet felé.

De hátra van még a legnagyobb lépés.

Meg kell teremteni Nagybudapestet, hogy egyenranguvá tegyük ezt a várost Európa vezető nagy városaival.

Talán gazdaságilag is megsegítené Budapestet mai szükös viszonyai között, ha hozzácsatolnánk a szomszéd, de Budapesttel már összenőtt telepeket, községeket és városokat, hogy megalapozzuk Nagybudapestet, amelynek új nevét hamar megtanulná az egész világ, rokonszenves visszhangot keltve a Keleten is Magyarország új nagy fővárosa: — *Budavára.*

Az új fővárosi törvény nem foglalkozik kimondottan ezzel a kérdéssel, de megadja rá a módot, hogy a törvényhozás egy rövid törvényben kimondja a szomszédos községek csatlakozását. Igy Budapesthez csatoltatnék Ujpest, Rákospalota, Palotaujhely, Pestujhely, Rákosszentmihály, Mátyásföld, Cinkota, Sashalom, Kispest, Pestszentlőrinc, Pestszenterzsébet, Csepel, Budafok, Albertfalva, Kelenvölgy, Máriaremete, Üröm, Csillaghegy és Békásmegyer. Ez a tizenkilenc község ma már négyszázezernél több lelket képvisel s azoknak a fele Pesten keresi kenyerét, de jövedelmét Budapesten kivül költi el, ezekben a szomszédos községekben, ott fizetvén adóját is. Ez az adó pedig Budapestet illeti.

E községek bekapcsolása nem új gondolat és két évtized óta kisért Nagybudapest terve, melynek megvalósítását nagyrészt az a téves hit hátráltatta, hogy óriási terheket vállalna a főváros azzal, ha kénytelen volna ezeket a községeket budapesti mérték szerint mért közművekkel ellátni. Ezt a beruházást harminc-negyven esztendőre is beoszthatja a főváros vezetősége, oly gyűrűalakú beosztással, amelyből mindenki azt is kiolvashatná, hogy mely esztendőben kerülnek közvetlen közelébe ezek a fokozatosan kiépített közművek. A beruházás apró lépésben emelkednék és az adó már az első esztendőben teljes egészében ide folyna be.

*

Különös módon aktuálissá vált ez a kérdés most, amikor a kormány rendkivüli hatáskörrel felruházott főpolgármestert állitott, *Borvendég Ferenc* személyében, Budapest élére, azzal, hogy e kiváló képességü és a székesfőváros minden ügyében jártas vezérférfiu révén rendezi és megoldja mindazokat a kérdéseket, amelyek megoldást és elintézést eddig nem találtak. Az új főpolgármester a legapróbb részletekig ismeri Budapest óriási adminisztrációját, tisztában van annak a multból örökölt hibáival és látja azokat a formákat, amelyek mellett ez a nagyrahivatott város a jövendő előreláthato nagy küzdelmeiben meg tudja állani helyét.

Általános megnyugvást és bizalmat kelt az, hogy *Borvendég* szinmagyar származásu. A magyar nemzetet reprezentáló székesfőváros multjában szinte aggasztó tünet volt, hogy annak legfőbb hivatali tisztségeiben idegennevü főintéző tisztviselők ültek, sok téves következtetésre adva alkalmat. Borvendég Ferenc már külső formákban is a magyarságot képviseli, szinte feltünően igazolva a magyar nemzet és faj veleszületett, évezredeken át megőrzött, világuralomra hivatott, kiváló képességeit. Viharszülte nehéz idők, sorscsapások mindig kiváltották a nemzet valamely rétegéből azokat a vezéregyéniségeket, akik az elesett nemzetet felemelni tudták. Debrecent sohasem égette föl a török, pedig főbírái nem voltak képzett diplomaták, csak — bölcs magyarok. Baross Gábor idején tizenegy expresszvonat keresztezte egymást Budapesten, — Szalay Péter világhirre emelte a magyar postát. Mindennek megjött a maga embere.

A magyar sorsnak különös fordulata, hogy most, amikor ezt a magyar metropolist az idegen népek kezdik megbecsülni, — izig-vérig magyar egyéniség került e város élére, oly kivételes jogkörrel és küldetéssel, amely megadja neki a módot, hogy a Budapest fejlődéséhez szükséges nagy lépést megtegye és lehetetlen városnevét, — mely a szomszédoknál a pestis gondolatát is felkeltheti — a maga egyéniségéhez mérten, rokonszenvesebb névvel cserélje föl.

Ösztönös, fanatikus magyar fantázia kell, hogy eltöltse a nagy változtatásokra kiszemelt és hivatott egyéniségek lelkét, hogy minden tevékenységüket, kijelölt útirányukat a magyar nagy nemzeti eszmének szolgálatába állitsák, megalapozva igy a rejtelmes nagy magyar jövendőt.

Keményveretü magyar legyen, aki megteszi az új irányban azt a nagy lépést, amely megteremti Nagy-Budapestet és visszaadja neki a Kelet felé világító ősi nevét: — Budavára!

DUBONAI PÁL

Szobrot Madáchnak Budán

Szégyen, hogy még nincs szobra Madách Imrének, aki megalkotta a világirodalom egyik legnagyobb művét és vitt ismét magyar nevet az emberi művelődés történetének legnagyobb nevei közé, örökkévaló emléket emelve ezzel nemzetének. Idegenek keresik a szobrát és mi csak zavartan hallgatunk. Ha eddig elmulasztottuk, majd most megcsináljuk. A nagyvilág is most kezd felfigyelni arra, hogy akitől ezt a hatalmas ajándékot kapta, az magyar volt. Annak az országnak a fia, amelytől éppen most vették el mindenét.

A Madách szoborbizottság Liber Endre h. polgármesterrel az élén a Budai Napló szerkesztőségének szives segitségével a nagyközönséghez fordul.

Pénzt kérünk a Madách szoborra! A legkisebb áldozat is elég. Ha mindenki ad, akkor a gazdag ember pengője s a szegény ember kétfillérese bőven összeadják a szobrot. Mi budaiak járjunk elő jó példával, mert a szobor bizonyára Budán épül. Mielőtt a gyüjtés hivatalosan megindult volna, csak a szobor gondolatának puszta hirére is megindultak az adományok Budáról. Ugy érezzük, hogy voltaképpen felesleges a kérő szó és elegendő az egyszerü bejelentés, hogy a gyüjtés megindult.

Az Országos Madách Imre Szoborbizottság április 7.-én alakult meg, fővédnöke: vitéz nagybányai Horthy Miklós kormányzó. A szoborbizottság nevében, annak ügybuzgó főtitkára, Pacher Béla dr. tanácsjegyző kéri, hogy az adományokat legcélszerübben közvetlenül az „Országos Madách Imre Szoborbizottság" **50.450 sz.** postatakarékpénztári folyószámlájára küldjék be. Kivánatra a szoborbizottság gyüjtőíveket is rendelkezésre bocsát és azokat az érdeklődőknek postán megküldi. A szoborbizottsághoz intézett levelek a főtitkár hivatalába (Központi Városháza, Közművelődési ügyosztály, I. pav. földszint 3.) küldendők.

Fabinyi Tihamér dr. m. kir. kereskedelemügyi miniszternek a Balaton legfontosabb problémáiról a rádió útján mondott beszédét a Balatonvidék nagy érdeklődéssel fogadta. A „Balaton miniszterének" vezetésével máris sok történt a vasúti közlekedés javítása, új utazási kedvezmények, a villamosvilágítási reform, a fásítás rendszeressége, a nagy áldozatkészséget kivánó vízvezetékek és más jelentékeny fejlesztő-munkálatok érdekében, ami komoly reménységet nyujt a jövendőre. Az előadás külön füzetben is megjelenik.

A víz-kérdés nyáron mindig előtérbe nyomúl és sok gondot okoz az illetékeseknek. Becsey Antal, egyik legkitűnőbb vízügyi szakértőnk kijelentette, hogy a mostani nehézségek ismét igazolják azt a már évekkel ezelőtt hangoztatott álláspontot, hogy a főváros vízellátásának legalább egy részét a Dunától függetleniteni kellene. Számtalan alkalommal mutatott már rá ő is és Pávai-*Vajna* Ferenc dr. főgeológus is a budai hegyekben rejlő hatalmas karsztvíz-tömegekre, amelyeket fel kellene kutatni és amelyek nagy bősége a budai oldal vízszükségletét ki tudná elégiteni. A főváros már két évvel ezelőtt bizonyos összeget megszavazott a hegyvidéki karsztvizek felkutatására és a Földtani Intézetet kérte meg a munkák elvégzésére. A Földtani Intézet hozzá is fogott a kutatásokhoz és már kijelölt egyes alkalmas vízszerző pontokat, de a végleges előterjesztés még nem készült el és a kutatási munka is meglehetősen lassan halad előre.

A rómaipart szabályozásáról irt érdekes cikket dr. Lugmayer József a „Budai Ingatlan Ujság"-ban, melyben többek között kifejti, hogy az illetékes hatóságok elejtették azt a régi tervet, hogy a villaövezetbe tartozó Római partot a kereskedelmi hajózás érdekében kiépitsék. Ezért az érdekelt parti birtokosok a bérlő csónakházvállalkozókkal 1929 nov. 15-én az 50 öl széles Duna-rakpart tervének elejtését kérték azzal, hogy a közlekedés részére a birtokukat terhelő vontató út szélesitessék ki annyira, mint a békásmegyeri határban. Ezzel elérhető volna, hogy a székesfővároshoz méltó oly sport- és weekend-telepek létesüljenek, mint a Nemzeti Bank Sportegyesületének telepe és a Békásmegyer határában épült modern higiénikus sporttelepek. Ily szabályozás megakadályozná, hogy a székesfőváros illetékes hatóságai a közterület részére leadandó területeket a hozzájuk tartozó Dunaparttal bérbeadják oly vállalkozóknak, akik a főváros egyik legszebb részén oda nem illő deszka-épületekkel rontják meg a tájkép szépségét és keleti jellegű bazár szerű életet varázsolnak az egyedüli vizmenti villatelepre.

A Hatvani-utcától a Kossuth Lajos-utcáig és vissza

A minap elterjedt az a hir, hogy a Közmunkák Tanácsa a Kossuth Lajos-utcát vissza akarja keresztelni Hatvani-utcára. Néhány nap múlva megérkezett a cáfolat: a Közmunkák Tanácsa nem foglalkozott ezzel a gondolattal. A hir csakugyan hihetetlenül hangzott, a nyilatkozattal tehát a kérdés el van intézve. Ezzel kapcsolatban az egyik lapban olyan cikk jelent meg, amely a város különböző helyein levő, hasonló hangzású helynevek egységesítése ötletét veti fel. Lehetetlennek tartja, hogy a budai Kis Rókus-utca neve megmaradjon, amikor a Rókus kórház Pesten van. Kifogásolja, hogy az Ország-tér Pesten van, az Országház-utca pedig Budán. Ugyanigy nyilatkozik a pesti és az óbudai Bécsi-út, a Rákosmező és a Rákos-utca, a kőbányai serfőzők és a belvárosi Sörház-utca, a belvárosi Só-utca és a terencvárosi Sóház-utca dolgaiban.

Igaz, hogy a Rókus kórház messze van a Kis Rókus-utcától, de halva született dolog lenne a pesti-budai helynevekről letörülni azt a kevés várostörténeti mázt, ami még megmaradt, ama furcsa törekvés dacára, amely egész Európában páratlan és egyedülálló „utcakeresztelősdi" cimén pusztította el a Három Város, Pest, Buda és Óbuda régi utcaneveit.

Ezért helyes dolog lenne, ha a Közmunkák Tanácsa megvalósitaná azt a tervét hogy a régi utcákon táblákat helyez el, amelyek az utcanevek históriáját örökítenék meg. Természetesen teljes felülvizsgálás alá kellene venni a régi utcanevekről elterjedt mendemondákat, illetőleg mindazt, amit az érdemes néhai Schmall Lajos irogatott összes ezekről. Mert hogy például csak egy apróságot említsünk, Schmall könyve nem tudja, hogy a Nádor-utca ősének a Szél-utcának — Windgasse — semmi köze a „Szél"-hez, mert az utca neve Winde gasse volt, ez pedig — Hajócsigát jelent. Az utca végén volt az új Repülőhid csiga helye, az a csusztató, amelyen a Repülőhid és a Hajóhid pontonját kihúzták.

Fontosabb dolog lenne, ha a Közmunkák Tanácsa néhány régi budai utcanevet úgy örökítene meg, hogy azokra a Tabán helyén állitólag talán — esetleg — véletlenül felépülő új negyed utcáit nevezné el, ilyen a középkori budai Csikszer-utca, a Vadkan-utca, a Cserbokor-utca, Nemesember-utca, Pacsirtásdomb-utca. Buda török emlékeit is megörökithetné néhány stilusos utcanév. Ha Párisban lehet egy *Passage de la Reine d'Hongrie:* a Magyar királyné utcája, Budán is lehetne egy Ilidse-utca — Fürdő-utcája, egy Deli-utca, egy Effendi-utca.

Idegenforgalmi szempontból jó lenne egy Flandriai-utca, egy Lombardiai-utca a sok lombardiai és flandriai telepes után. Igy a Szebeny Antal-tér is visszanyerhetné emlékeit, a „Szarvas tér" nevét és a város nemzetiségi színei is feltarkállnának.

Bevilaqua Borsody Béla dr.

Ohne Pest!

Maradhat-e Budapest a székesfőváros neve?

Berlinből irja egyik ismerősöm, aki többször járt már Budapesten és ottani magyar ismerőseim mondják el neki a Budai Napló egyes közleményeit, hogy „. . . . nekem is az a hitem, hogy a Budapesth nevet föl kell cserélni, mert önkéntelenül „die Pest" jut az eszembe, pedig a ti fővárosotok az életet és az egészséget szolgálja gyönyörü fürdőivel. . ."

Fürdőváros, amelynek a nevében benne van a pestis. Furcsa.

Maradhat a Duna balpartja Pest-nek, jobbpartja Budának, de tegyük meg nevének a felettünk álló ős-magyar várat és legyen az egész város neve — **Budavára!**

*

A beérkező vitázó, helyeslő és cáfoló levelek közül Boghen György épitőmérnök leveléből vesszük ki azt, hogy a székesfővárosnak fürdőváros jellegét kell okvetlenül kidomborítani az új elnevezésben és azt irja, hogy „. . . . Éppen ezért sem Budavár, sem a Buda név — nézetem szerint — nem szolgálja e kivánt célt, — találóbb: **Budafüred**. . ."

Találóbb, de vidékies izü. Nincs benne felszárnyaló fantázia szerintünk.

A lap vezető helyén Nagy-Budapestről van szó és felsorolja a cikkiró azt a 19 községet és telepet, mely igy Budapesthez csatoltatnék. Csodálatos név alakulna ki, ha mindannyi követelné függetlensége ellenében, hogy az ő neve, vagy annak egy része kerüljön bele a város uj nevébe. Keresztrejtvény fejtegetők megkisérelhetnék az igy kialakuló nevek megszerkesztését.

Hannover sem vette be Altona nevét, amikor egyesültek. Nincs arra szükség. Nekünk megvan a magyar székesfőváros számára ősi nevünk. Ezt 70 év előtt elfeledték a pestiek.

Ezt jóvá kell tennünk. P. D.

A „11"-es autóbusz

-- és a rózsadombi kilátó

Azt a gyönyörüséges tájképet, amelyre kilátást nyujt az Erzsébet hidon átjövő s a farkasréti temetőig közlekedő uj, 8-as autóbuszvonal a rajta utazó szemlélőnek, irta le elragadtatással Palóczi Edgar tanár kedves budai honfitársam „A 8-as" cimmel, megfogadva, hogy ezentul, ha idegent vezet, először ezt az uj vonalat járja be vele.

Minden szavát ugyanoly őszinte elragadtatással aláirjuk mi rózsadombiak is. Nem is a féltékenység vagy vetekedés adja most kezünkbe a tollat. Hanem csak az a teljesen önzetlen cél, hogy a Sashegy mellett felhivjuk úgy kedves irótársainak, mint mindazoknak — fővárosiaknak, vidékieknek, belföldieknek, külföldieknek — figyelmét, akik fanatikus rajongói csodás fekvésü fővárosunknak, a „11-es" autóbusz vonalára is, amely a mi szépséges Rózsadombunkat futja be a budai Statisztika-parktól a Vérhalom-térig és amelyen a város szivéből néhány perc alatt néhány fillérért, hogy ne mondjam: „liftpénzért" elérhető az a Rózsadomb, illetve + a Józsefhegyi kilátó, ahonnét az összes közismert, kilátókkal vetekedő káprázatos panoráma nyilik közvetlenközelből, éles konturokkal úgy a kormosfüstös városra, mint a lábainknál méltóságosan hömpölygő Dunára s az egész budai hegykoszorura Csepeltől-Szentendréig, amely panoráma — különösen nyáresti kivilágitásban — felejthetetlen élmény a benne gyönyörködőknek. Gondterhes irodai óráink után üljünk fel tehát a 11-es autóbuszra, ránduljunk ki pár perc alatt pár fillérért hétköznap is lelkünk felüditésére a kies Rózsadombra, fedezzük fel a szerény „Józsefhegyi-kilátót" és vigyünk el oda minden idegent is, hogy örökre megemlegesse a „Duna királynőjének" páratlan szépségét. Szól ez a buzditás az Ibusznak is, de szól a főváros vezetőségének is, mert hiányzik még a Józsefhegy ormán a megfelelő kioszk. Pedig megérdemelné! És a Beszkárt is hirdethetné — csekély élelmességgel — összes villamos és autóbusz kocsijain feltünően, hogy a „11-es" autóbuszon a város szivéből pár perc alatt pár fillérért kényelmesen elérhető a legközelebbi, legcsodásabb kilátó a „Józsefhegyi-kilátó" — A „Hévvel a szabadba," vagy „Fogaskerekün a Svábhegyre" — reklámhirdetés mintájára: „11-es autóbuszon két tantuszért a Józsefhegyi kilátóhoz."

Nádas Béla dr.

A trianoni évfordulón

a Kelenföldi Polgári Kör társasestjén felszólalt: Kozma Jenő dr.

— A kör üdvözölte az uj előljáróságot —

Trianon szomorú évfordulóján, junius 4.-én társasestjét rendezte a Sósfürdő termeiben a „Kelenföldi Polgári Kör", amelyen a másfél évtizedes nemzeti gyásznak adott kifejezést az ott összegyült nagy társaság, — de üdvözölte egyuttal az uj XI-ik kerület uj előljáróságát is.

A megjelenteket Fejér János dr. ügyv. elnök üdvözölte.

Az ünnepi beszédet Szacsvay József dr., a Kör ügyésze mondotta, amelyben rámutatott arra, hogy a trianoni szerződés nem szerződés, mert ellenkezik a jog szellemével, az emberi igazságossággal és nem a méltányosság, hanem a gyülölködés szülte. Azé az ország, — mondotta, — akié a föld, már pedig ezt a földet magyar karddal és magyar vérrel szereztük.

Utána vitéz Nagy Iván dr. miniszteri titkár, a Külügyi Társaság tagja tartott előadást az elszakitott részek magyarságáról, a trianoni határon túli véreink rettenetes szenvedéseiről. Nagy Iván megrázó előadása után Kiss Menyhért dr. iró, a Hollós Mátyás Társaság illusztris tagja szavalta el gyönyörü irredenta költeményét, a „Magyar Miatyánk"-ot, amely úgy hatott abban a megihletett, áhitatos hangulatban, mint a pusztuló magyarság könnyes fohásza. Végül Uray Margit zongorázott: Balázs, Thegze-Gerber és Fráter-nótákat azzal a müvészi előadóképességgel, szivbőlfakadó magyar érzéssel, ahogy a rádióból ismerjük.

A müsoros est után társasvacsora volt az ujonnan megszervezett előljáróság tisztikara tiszteletére, ahol az előljáróság egész tisztikara Duday Alajos dr. előljáróval az élén testületileg megjelent. A vacsorán jelen voltak: Kozma Jenő dr., a Kör díszelnöke, számos városi bizottsági tag, a kerületi hatóságok képviselői, Csiky János, a Goldberger Sám. F. és Fiai rt. igazgatója, Czeitler Béla, a Felten Guilleaume kábelgyár rt. igazgatója. A Sósfürdő összes termeit zsufolásig megtöltő előkelő közönség előtt emelkedett szólásra Devecis Mihály elnök, aki méltatta és megköszönte Szacsvay József, Nagy Iván, Kiss Menyhért előadását és Uray Margit nótáit. Ezt az estét azért kapcsolták össze az előljáróság ünneplésével, hogy úgy mutatkozzanak be, abban a szellemben, amelyben élnek, dolgoznak a szebb magyar jövendőért. Végül üdvözölte Duday Alajos előljárót, méltatva szeretetreméltó, közvetlen egyéniségét és kiváló tehetségét. A taps és éljen csillapultával

KOZMA JENŐ dr.,

a Kör díszelnöke szólalt fel. Arról az egyetértésről beszélt, amely egyetértés a társadalom összes tényezői között a mai súlyos helyzetben meg kell, hogy legyen. Egy uj háború réme kisért. Nyilvánvalóvá lett a leszerelési konferencia sikertelensége, a népszövetség tehetetlensége. Előrelátható volt, hogy a franciák nem fogják bevárni azt az időt,

UTAZÁSHOZ, KIRÁDULÁSHOZ
vegyen 180 pengőert
PATHÉ BABY
mozifelvevő gépet a vezérképviseletnél.
Kedvező fizetési feltételek.
DANUBIUS MOZGÓKÉPIPARI R. T.
Pathé Baby osztálya
Budapest VII., Erzsébet-krt. 44/B I 12
Kérjen dijtalan ismertetőt.

amely alatt a németek felfegyverkeznek. Ebben az új világháborúban talán nagy szerepe lesz a mi nemzetünknek s azért hideg ésszel kell néznünk az eljövendő események elébe. Majd rátért arra, hogy mindaz, amit az itt előtte szólók az elcsatolt részek magyarságának szenvedéseiről mondottak, igaz, mert ő maga is meggyőződött róla, amikor végigjárta az oláh uralom alatt levő székelyföldet, ahonnan azzal a tudattal tért haza, hogy ami ott történik, az a civilizált emberiség legnagyobb szégyene. Befejezésül köszöntötte Duday Alajos dr. elöljárót, mint a városi közigazgatás egyik kitünő értékét, akire az a súlyos feladat vár, hogy ezt a szépen fejlődő városrészt még szebbé tegye. Meg van győződve arról, hogy ez száz százalékig sikerülni fog neki.

Kozma Jenő dr. nagy lelkesedéssel fogadott beszéde után Tóth István, az I. ker. Iparoskör nevében búcsúztatta Duday elöljárót, — Halnek Gyula, a Kelenföldi Polgári Körben tömörült XI. kerületi Iparosok szervezete nevében előadta a kerületi iparosok sérelmeit, üdvözölte Kozma Jenőt, Devecis Mihály elnököt és Fejér János dr. ügyv. elnököt.

Végül Duday Alajos elöljáró szólalt fel, megköszönve az irányában megnyilvánult szeretetet, amely jólesik a rögös köztisztviselői pályán munkáját sok felelősséggel végző embernek. Igérte, hogy minden, a kerületet érintő kérdésben mindenkor a legnagyobb előzékenységgel áll az egyesületben tömörült polgárok rendelkezésére. Beszéde végeztével elismerését fejezte ki az itt kibontakozott szellem felett, amelyben ez a trianoni est megszületett és amely szellem hozhatja csak meg egyedül Nagymagyarországot.

A vacsora rendkivüli sikerét Mikola Géza dr. társelnök, Rignát Béla alelnök, Both Sándor dr. főtitkár és Seliga János titkár buzgalma biztosította.

Autóbuszt és útépitést kér a Kissvábhegy vidéke

Buda egyik legszebb, közelfekvő, de talán legelhanyagoltabb részének jövendő fejlődését szolgálta a Budai Ingatlantulajdonosok Egyesülete, mely az Istenszem vendéglőben e hó 3-án rendezett értekezletén foglalkozott behatóan a Kissvábhegy fejlesztéséhez szükséges intézményekkel és berendezésekkel, amelyek még ma is hiányzanak. A gyűlésen a hegyvidék e részét lakó, előkelő közönség jelent meg nagyszámban és elismeréssel adózott ennek az agilis budai egyesületnek.

Dr. BÁRDOS GYÖRGY

elnök rámutatott arra a furcsaságra, hogy egy ilyen festőien szép, kiválóan egészséges, pompás kilátást nyujtó, remekfekvésű helynek még külön propagandát kell csinálni, pedig olyan természetes volna, hogy ez a gyönyörű gyöngyszeme a budai hegyvidéknek a lakosság széles rétegeinek nyujtson kertes, napfényes, virágos otthonokat. Ma még vannak utak, melyek járhatatlanok, helyek, melyek megközelíthetetlenek. A főváros gondoskodásának el kell ide érni és ki kell épülni a hiányzó utaknak, hogy az autóbusz közlekedésnek ne legyen semmi akadálya. Meleg szavakban üdvözölte Nagy Emil dr. ny. igazságügyminisztert, aki egyik értékes harcosa a budai hegyvidék fejlődésének.

TÁRNOK BÉLA dr.

ügyvéd felolvasta azt a memorandumot, amelyet a polgármesterhez nyujtanak be és amelyben kérik, hogy az autóbuszjárat a Kissvábhegyre induljon meg, mert enélkül ezen a szépséges vidéken további fejlődés nem remélhető.

NAGY EMIL dr.

ny. igazságügyminiszter szólalt fel ezután, rendkivül nagy érdeklődést keltve. Valahány angol és francia vendéget felvezettem a Kissvábhegyre — mondotta — mind el volt ragadtatva a város szivében fekvő gyönyörű vidéktől. Lehetetlen a kivánt fejlődéstől megfosztani ezeket. A lakosság számára pedig könnyen hozzáférhetővé kell tenni, hogy itt épitkezhessen és megvalósitsa régi álmát, hogy saját családi, kertes hajlékba költözhessék. Révész Károly dr. ügyvéd, a Kissvábhegy Egyesület csatlakozását jelentette be. Bardócz Lajos a mintegy 250 környékbeli lakost magában foglaló Hegyvidéki Asztaltársaság nevében jelenti be legmeszszebmenő támogatását és kéri, hogy a 73-ös villamosvonal további fenntartása érdekében is történjék meg a közbenjárás. A Bszkrt. ugyanis ezt a nélkülözhetetlen vonalat meg akarja szüntetni. Erényi Gusztáv dr. az autobuszvonal utvonalát ismerteti. Váradi József, Prokisch János müépitészek és mások felszólalása után az elnök bejelentette, hogy az autóbusz sürgős meginditása érdekében a legszélesebbkörű akciót inditják meg és felkérik az összes budai városi bizottsági tagokat, hogy pártkülönbség nélkül igyekezzenek a meginditott akciót sikerre vezetni. Ezután kiküldték a propagandabizottságot, melynek tagjai az elnök vezetésével: Nagy Emil dr. Tárnok Béla dr. Kovács Lajos dr. Markovits Lajosné, Prokisch János, Bardócz Lajos. Beregi Endre, Révész Károly, Wallenfels Kornél, Váradi József és Sebestyén József dr.

A Sycambria tizéves jubileuma

Kevés társadalmi életet élő ember van Budán, aki a Sycambria nevét ne ismerné. Az Emericanának, az ország legnagyobb katolikus egyesületének egyik corporatiója a „Sycambria", amely eredményes fejlődését, közkedveltségét annak köszönheti, hogy Budán székel. A tekintélytisztelet alapján álló társadalmi egyesülés sehol sem találhat olyan talajra, mint éppen itt, Budán, ahol a józan, tradiciókhoz ragaszkodó polgárság él. Nyolc fiatalember agyában született meg 1924-juniusában a Sycambria alapításának gondolata és egy esztendővel később már 168 volt a tagok száma. Nevét a budai, sőt pesti társadalomban is akkor tette ismertté, amikor meleg, családias, de mégis nagyvonalú és elit mulatságait kezdte rendezni, amelyek iránt hónapról-hónapra növekedett az érdeklődés és tagjainak száma is egyre szaporodott. 1930-ban saját helyiséget bérelt, majd — hogy ez szűknek bizonyult — még nagyobb otthonnal cserélte fel, amely azonban még mindig nem volt olyan méretű, hogy mindenben kielégítő lett volna. Igy költözött a Budai Katolikus Körrel egy fedél alá, ahol a két egyesület egymás mellett most is a legszebb életet éli.

Fennállásának 10-ik évfordulóján, e hó 3-án, vasárnap délelőtt a sycambriások nagy tábora adott hálát Istennek, a tíz esztendei segitségért a „Rákócziánum" templomában, majd ugyanazon intézet aulájában avató és díszülésre jöttek össze a Corporatió tagjai. Moizer Imre itélőtáblai tanácselnök, prior megnyitószavai után Bernolák Nándor dr., ny. miniszter, egyet. tanár, az Emericana praeceptora Bitter Illés commendator képviseletében a Sycambria protektorává avatta Esterházy László herceget. Vonház István, a közgazdasági egyetem rektorát pedig nagyúrrá, valamint számos új dominust, amelyeknek sorában ott voltak Székelyhidy Ferenc dr., az operaház tagja, Horváth Jenő dr., c. rk. egy. tanár, tankerületi főigazgató, és sokan a közélet és tudomány előkelőségei közül. Az avatást követő jubiláris közgyülés fénypontja Bernolák Nándor dr. ünnepi beszéde volt, amelyben hatalmas szónoki erővel körvonalazta az Emericana alkulásának előzményeit, történetét és azokat a lelki áramlatokat, amelyek szükségessé tették ezt a szervezkedést. Trianon, a vallási közönyösség és a tekintélytisztelet megingása kivánták meg, hogy a katholikus intelligencia egységes, erős táborba álljon. A nagyhatású ünnepi beszéd után, amelyet szűnni nem akaró taps követett, Martini Győző főtitkár mondott el tartalmas, élvezetes beszámolót az elmult tíz év történetéről, amelynek kapcsán lelkesen ünnepelte az egybegyűlt közönség a Corporationak ama tagjait, akik munkásságukkal példát szolgáltattak. Igy elsősorban Márton Lajos festőművészt, aki kilenc esztendeig állt az egyesület élén, majd dr. Laczkovich Elemérnét, aki fáradhatatlan agilitással dolgozott a familiáris élet érdekében, gr. Wenckheim Józsefné patronát, valamint a jelenlegi priort és tisztikart. Garai László senior zárószavai után az ünneplő közönség a 10 év emlékeiről beszélgetve távozott, hogy este ünnepi bankettre üljön össze a „Kastély" vendéglő vadásztermében. A másfélszáz terítékes vacsora szónokai Moizer Imre prior, Schwarz Elemér dr. egy. tanár, az Emericana főtitkára, Korzenszky Antal, Gazsi Magda és Böszörményi Nagy Emil voltak. A nagyszámú előkelő társaság a késő éjjeli órákban a tíz év kedves emlékeivel eltelve tért haza.

W. V.

DÖRNER LÁSZLÓ
TENISZ SZAKOKTATÓ
II., FŐ-UTCA 51, I. EM. 1
TENISZ SZAKÜZLET
JAVITÓ MÜHELY
Legjobb magyar, olasz, francia, belga és angol ütők P 16.-tól
HUROZÁS — JAVITÁS
A BUDAI NAPLÓ olvasói 5 százalék engedményben részesülnek.

KISFALUDY SZINHÁZ
III., Lajos-utca 111.
elérhető az 5, 7, 9 51. villamossal
Halász—Eisemann a Magyar Szinházban 200 előadást elért
Egy csók és más semmi
operett
Junius 8-tól egy hétig minden este ½9 órakor, vasárnap d. u. ½4, 6 és ½9-kor.
Jegyek —.20 fill-től 1.50 P-ig elővételben
Filléres árak — Olcsóbb, mint a mozi
JÖN! Junius 17-én csak egy napig JÖN!
Salamon Béla és társulata

Aranyéremmel kitüntetve
ÁCS ISTVÁN
modern kelmefestő és vegytisztitó üzeme
V., Alkotmány-u. 5/7. Tel. 16-6-64.
Fiókok: IV., Királyi Pál-utca 6.
VI., Gr. Zichy Jenő-u. 12.
II., Zárda-utca 12. szám.
I., Városmajor-utca 55/b.
Uj budai üzlet:
I., Hidegkuti-ut 37/c. sz.

Nyári cipő és szandál
különlegességeim megérkeztek.
Budaiaknak olcsóbb árak.
DIÓSI CIPŐSZALON
VI. Teréz-körut 1/B.
Cimre ügyelni!

KELLEMES SZÓRAKOZÁST
talál a Rózsadombi
NARDAI-ÉTTEREM
pompás kertjében
II. KUT UTCA 13

A LONDON SZÁLLÓ
kerthelyiségében minden este a közkedvelt
CINKA PANNA
müvésztriója
HANGVERSENYEZ
Polgári árak. VI., Berlini-tér 1.

Hová menjünk vacsorázni ma este?
Üljünk fel az 5-ösre vagy 7-es e, szálljunk le a Zsigmond-téren, onnan 2 perc gyalog
vár az **ÖREG PINCE**
kertje (Tulajdonos: Balogh), III., Üröm-u. 54.
Saját szüretelésű borok. Halászlé.
Minden este Kardos-jazz
Hihetetlen olcsó árak!
Telefonszám: 54-3-37.

BŐRÖND,
RETIKÜL és
STRANDTÁSKA
MÜLLER **BÖRÖNDÖS**-NÉL
II., MARGIT-KÖRUT 51-53.
Saját műhely

A **KASTÉLY KERTJE**
II., MARCZIBÁNYI-TÉR
REMEKBE ÖLTÖZVE MEGNYILT
Goitein és Spiró-jazz
Délután és este tánc
Bankett, Bridzs és Gardenpartik részére külön kert-Hangulatvilágitás — Nivó
9-es és 12-es autóbusztól 2 perc
Tulajdonos: FIGYELMESSY JÓZ EF

AUGUSZT
HÜVÖSVÖLGY
I., HIDEGKUTI UT 22
CUKRÁSZDA
ÉTTEREM
MENÜ
SZALONJAZZ ÉS CIGÁNYZENE
83-as villamos, 5-ös autóbusz
TELEFON: 64—0—02

UJ ÜZLET!
BUDÁN
dijtalanul házhoz szállitja a megrendelt
festék-, háztartási-, illatszer és pipere árut
WEISZ festékkereskedés
II., Zsigmond-u. 9.

Strand — a hegytetőn

— A Svábhegyi Szanatórium strandjának megnyitása —

430 méter magasságban a tenger szine fölött, a legcsodásabb kilátással a városra épült a Svábhegyi Szanatórium áldozatkészségéből. Budapest legujabb egyetlen subalpin strandfürdője. Nemcsak a Svábhegy lakói szempontjából nagyjelentőségű az új szabad fürdő, de rendkivüli idegenforgalmi látványosság is, amelyhez foghatót egyetlen világváros sem tud felmutatni. A megnyitásra érkező dr. József Ferenc főherceget Györky Imre dr., a Szanatórium igazgató-főorvosa üdvözölte. A fenség megtekintette az új fürdőt, majd rövid beszéddel megnyitotta azt.

A megnyitáson résztvettek: Gömöri Leiml Jenő min. tan., Bogsch Aladár dr. Máv.-igazgató, a kereskedelemügyi, Grosch Károly dr. min. tan a belügyminiszter képviseletében, Darányi Kálmán dr. államtitkár, Miczielski Zsigmond gróf lengyel követségi tanácsos, Szviezsényi Zoltán dr. ny. min. tan., Bánlaky Géza dr., Zilahy Dezső, Tausz Béla dr. Bársony Oszkár, Söpkéz Sándor műegyetemi tanár, Hajós Alfréd műépitész, a fürdő tervezője és sokan mások.

Gerő Sándor

TELJESEN UJJÁALAKITVA
uj szakszerű vezetéssel megnyilt a
BUDAGYÖNGYE
VENDÉGLŐ és ÉTTEREM
44, 81, 83-as villamosmegálló és 5, 22 autóbusz
SZOLID POLGÁRI ÁRAK!
Elsőrendü magyar és francia konyha
Menürendszer Naponta zene
Asztalrendelés: Telefon 64—6—23

KOCH vendéglő és étterem
II., Margit-körut 89
KELLEMES KERTHELYISÉGE megnyílt!
Szigethy—Mándi hangulatos duó.

Mindennemű ÉPITÉST, ÁTALAKITÁST, TATAROZÁST szolid kivitelben a LEGKEDVEZŐBBEN vállal
„TÖMÖR" ÉPITÉSI VÁLLALAT K. F. T.
II. ZSIGMOND-U. 14. Tel. 526-74. Ügyvezető BEREY LAJOS épitőmester
Költségvetés és felvilágositás dijtalan. LÁB kölcsönt és adóvisszatéritést elintézünk.

Kályhás! Minden szakmabeli ügyben forduljon a régi jóhirű céghez
I., Logodi u. 19. Telefon: 53-0-33 **Béres Márton**

Zarándoklat Censtochowába

— A Pálosok visszatérése Budára —

Örömtől sugárzó arcú hölgyek és urak szállottak be a budapest—krakkói gyorsvonat egyik különkocsijába 1934 május 7-én, hogy valóra válthassák a régi tervet, hogy a Boldogságos Szűz megengesztelésére, a magyar eredetű Pálos-rend tagjait a Censtochowa-Jasna-Góra hegyéről a budai Szent Gellért hegy sziklái közt épült monostorba hozzák és a sziklatemplomot, a Nagyasszony legujabb kegyhelyét az ő gondozásukra bizzák.

A vonat gyorsan száguld a tavaszi búzamezők mellett az akácvirággal telített síkon és megállás nélkül robogunk végig a Vág völgyében és Csacza elhagyása után a régi határra érünk. Most is ott áll a határkő, de felirása elől — Slovenskó, a másik oldalán — Cesko. Estefelé Krakkóba érkeztünk, ahol hivatalos fogadtatásban volt részünk. Először a krakkói érsek francia üdvözlő szavai hangzottak el, majd Mihály atya, a lengyel pálos kedves tört magyarsággal, szerető testvéri érzéstől áthatott beszédet mondott. A beszédre a zarándoklat szervezője, dr. Pfeiffer Gyula h. államtitkár válaszolt és megköszönte a krakkóiaknak a szives fogadtatást.

Első misénk a Pálosok Szent Mihály templomában, a lengyelek védőszentjének, Szent Szaniszlónak ünnepén volt és Vid József jezsuita atya prézes beszédében méltatta a szent életű püspököt, akit a király megöletett és testét darabokra vágatta, mert az kifogásolta volt az ő kicsapongó életét. A szent szétdarabolt teste csodálatos módon eggyé forrt és nyoma sem maradt a sebhelynek. Vid atya összehasonlította a szent szétdarabolt testét Magyarország megcsonkításával és reményt merített a hasonlatosságból, hogy csonka hazánk eldarabolt részei ismét összeforrnak Szüz Mária országává. A pálosok templomában láttuk meg először a censtochowai világhirű Szüz Mária kép másolatát. A Wawelnek, a lengyel akropolisnak keleti oldalán áll a gót stilű székesegyház, ahol mélyen megilletődve álltunk Nagy Lajos magyar király leányának, Ulászló lengyel király feleségének, Hedvignek sirjánál, valamint I. Zsigmond lengyel király felesége, Zápolyi Borbála sirja előtt. Itt nyugszik Lengyelország egyik legnagyobb uralkodója, egyben Erdély fejedelme is, Báthory István; koporsójánál imádkoztunk, elénekeltük a magyar és lengyel Himnuszt. ——

Itt a királyok közt nyugszik a lengyelek legnagyobb szabadsághőse: Kosciuszkó Thádé is. Hogy mennyire szerették és rajongtak érte honfitársai, mutatja az a 35 méter magas domb, amelyet a lengyel hazafiak hordtak össze az ő emlékének. —

Felejthetetlen emlékkel gazdagodva tértünk vissza Hotel Franciskiben levő szállásunkra, ahol az est folyamán a magyar kolónia tagjai és lengyel jóbarátaink is megjelentek. Nekik és Dobrovszky egyetemi tanárnak és a velünk annyit fáradozó uraknak Ripka Ferenc dr., ny. főpolgármester mondott köszönetet. Dr. Ripka szavai élénk visszhangra találtak mindenki lelkében, mikor a lengyel-magyar barátság kimélyitését hangoztatta.

Másnap indult vonatunk a lengyelek nemzeti szentélye: Censtochowa felé.

Ott a vasutnál katonazenekar a magyar és lengyel himnusszal fogadott, a Pálosok generálisa pedig üdvözlő szavakkal. Az üdvözlő szavakra Pfeiffer Gyula válaszolt és kifejtette zarándok utunk célját, hogy otthon az egyetlen magyar szerzetesrend számkivetésben élő tagjai, a fehér pálosok új kolostorukban ostromolják imáikkal Magyarország Védaszszonyát mindaddig, míg Szent Fia megkönyörül a sokat szenvedett hazán és Szent István birodalmát ismét a régi fényében helyreállitja.

Censtochowa 120.000 lakosú lengyel ipari város. 1382-ben Jagelló Ulászló fejedelem, Lengyelország kormányzója a csodatevő Mária kép gondozását a Magyarországból Mária Nosztráról behívott 16 fogadalmas Pálosra bízta, akiknek átadta a Censtochowa határában levő fehérlő mészköves hegyet. (Jasna Góra — fényes hegy.) Idők folyamán ez lett Lengyelország szent hegye és nemzeti szentélye. Harangzúgás közben haladtunk át a vár kapuján és ünnepélyesen vonultunk be a Mária-kegykápolnába, ahol ezüst harsonák hangja közben, lassan emelkedett fel a csodatevő Szüz Mária képét védő aranyburkolatú függöny. Ekkor pillantottuk meg először a csodatevő Szüz Mária képét, a fekete Madonnát. Meghatódott lélekkel térdeltünk le a szentélyben és bennünket is elbűvölt az a csodás lelki energia kisugárzás, amely elbűvöli mindazokat, akik belépnek a kegykápolnába és meglátják az Isten-anya képét. Most már mi is megértettük, hogy miért olyan féltett kincse a lengyeleknek a censtochowai Szüz Mária kép, mint nekünk a magyar szent korona.

A Szüz Mária kép legnagyobb csodája, hogy eggyé forrasztotta a sokfelé húzó lengyel hazafiak szivét. Lengyelország felosztása után, amikor már minden elveszett, a lengyelek megőrizték szilárd hitüket és a Boldogságos Szüz iránt táplált szeretetüket és tiszteletüket.

Másnap, Áldozócsütörtökön részt vettünk egy pálosatya örök fogadalmának letételi szertartásán, majd gróf Zichy Gyula kalocsai érsek mondott ünnepi misét és beszédet, kifejezte háláját a Mindenhatónak azért, hogy régi, kedves vágya, a pálosok visszatelepitése sikerült.

A szentmise után megtekintettük a kolostort, a Pálos atyák szeretetreméltó kalauzolása mellett. A dombtetőn emelkedő templom és a kolostor tulajdonképen teljesen kiépített erőd, egy csillagvár. Magas falak, széles mellvéd és mély sáncok veszik körül a templomot, ahová hármas kapun át lehet bejutni. A kapuk éjjel zárva vannak és a sáncárokban állandó őrség és hatalmas vérebek vigyáznak a templom kincseire és a kolostor lakóira.

A templom mai épülete a XVII. századból való. Karcsu tornya 105 méter magas, legmagasabb torony lengyelföldön. A torony legfelső erkélye mágneként vonzott bennünket, fel is jutottunk 332 szilárd vaslépcsőt járva meg. Csodaszép kilátás jutalmazta fáradságunkat.

A magasból megint a földre jutva, megcsodáltuk a kincstár drágaságait. A Jasna Góra kincstára a leggazdagabb egész Lengyelországban. A legnagyobb értékű ajándékok a lengyel királyoktól származnak, különösen Sobieskitől, aki földi trónját az égi királynő szolgálatával szilárdította meg. Legértékesebb darabja a kincstárnak a lengyel nemzet ajándéka, 12 kilogramm súlyú arany szentségtartó. 2300 brilliáns, 2200 rubin, 215 igazgyöngy és 30 zafirral. A 24 órás szentségimádás kor 3 pap emeli a szentségtartót. A másik rendkivüli értéke a kincstárnak a magyar Hedvig királynő által készített miseruha, amelybe 60.000 igazgyöngy van belehímezve. Ezenkivül rendkivül sok ékszer, gyűrű, aranyfeszület és drágakőből készült rózsafüzért láttunk.

Pénteken délután a 19 Pálos atyával gróf Zichy érsek vezetése mellett elvégeztük a szent keresztúti ájtatosságot hazánk sorsának jobbrafordulásáért. Utána fényképezés volt, amely a censtochowai templommal örökítette meg a zarándok csapatot, és a velük hazautazó magyar pálosokat.

A kolostor királyi épületének nagytermében, ahol igazi szeretetreméltó szívélyességgel a censtochowai urinők kongregációjának tagjai láttak el minket 3 napon keresztül, Ripka Ferenc klasszikus beszédben, franciául köszönte meg a Pálos generális irántunk tanusitott jóságát és vendégszeretetét, majd átnyujtotta a Weichinger épitésztanár által készített budai pálos-kolostor művészi kivitelű rajzát. Az úriasszonyoknak is megköszönte a zarándokcsapat nevében fáradhatatlan buzgalmukat, amit velünk szemben tanusítottak. Végül megható és szívhezszóló szavak kiséretében adta át Pfeiffer Gyulának a zarándok testvérek ajándékát, egy Krisztusfejet ábrázoló faragott domborművet.

Szombaton reggel már 6 órakor búcsuzásra gyűltünk a Szent Szűz kápolnájában. A Pálosok generálisa a búcsumise után megható beszédet mondott, átnyujtva gróf Zichy Gyulának és Pfeiffer Gyulának a Pálosok konfráteri okmányát, mellyel csak olyanokat tüntetnek ki, akik nagy dolgokat cselekedtek a Pálosoknak.

Reggeli után összecsomagoltunk és a 19 pálos testvérrel együtt autóbuszokon a vasuthoz siettünk. Búcsuztatásunkra kivonultak a censtochowai hadviseltek lengyel nemzeti zászló alatt, s külön kocsinkkal szemben felállottak. Mi elénekeltük a lengyel himnuszt és utána Ripka Ferenc kezet fogott a hadviseltek vezetőjével, majd a zászlóhoz lépett és megcsókolta a lengyel nemzeti zászlón lévő Szüz Mária képet. A társaság férfi tagjai követték példáját. A lengyelek mélyen meghatódtak szeretetünk e váratlan megnyilatkozásán, könnycseppek csillogtak szemükben, majd fölzúgott a viharos „Éljen a magyar!" kiáltás: élénk kendőlobogtatás és vonatunk lassan kigördül a censtochowai állomásról és megkezdődik a zarándokút befejező része, elindultunk hazafelé.

A hozzánk csatlakozott pálos testvérekkel kellemes társalgás indult meg, a 10 magyar pálos testvér boldog örömmel várja a magyarországi hazérkezést, csak 7 lengyel testvér homloka borús, nekik fáj a szülőföldjüktől az elszakadás. Hamarosan ők is jobb kedvre hangolódtak és nagy érdeklődéssel szemlélték a megváltozott tájakat és igyekeztek minél többet magyarul beszélni.

A volt magyar határon a Pálos generális velünk imádkozva kérte a régi határok visszaállitását és megáldotta a határkövet. Késő este ismét magyar földre léptünk. Szob állomás fellobogózva és felvirágozva, harangzúgás közt a szobi főszolgabiró és a Márianosztrai egykori pálos kolostor egyházközsége üdvözli legelőször a 150 évi számkivetés után hazaérkezett Pálosokat. Nem sokat időzik vonatunk Szobnál, hamarosan tovarobog és a hűvös májusi éjben hallatszik a vasútmenti községek harangjainak zúgása. De lassan feltünedezik a budai hegyek lámpáinak fénye és nemsokára befutunk a Nyugati pályaudvar fedett csarnokába.

Már messziről feketéllik a várakozók óriási tömege. Ünnepélyes fogadtatás, virágok, üdvözlő szónoklatok fogadtak. Még elkisértük a Pálosokat a budai kolostorukba. Örökké felejthetetlen marad az a pillanat, amikor a 17 fehér Pálos égő gyertyával a kezében az orgona hangjainál bevonult a sziklatemplomba, s rövid ájtatosság után elfoglalta gyönyörű új kolostorát.

Másfélszázados távollét után ismét Budán vannak a Pálosok, Remete szent Pál fiai. Hálát adunk a Mindenhatónak, hogy mi, a budapesti Urak Mária kongregációja is részesei lehettünk ennek a történelmi eseménynek és kérjük az Egek urát: engedje meg hazánk égi Patronájának közbenjárására, hogy az ő hazatérésük záloga legyen a szebb magyar jövőnek és régi, boldog Nagymagyarország feltámadásának.

Dobák Ferenc dr.

CSODÁS KILÁTÁS A
BUSULÓ JUHÁSZ
vendéglő terraszáról
a Gellérthegyen!
Magyar és nemzetközi konyha
Cigányzene UJ VEZETÉS

SZEMÉLYI HIREK

BORVENDÉG FERENC főpolgármestert e hó 9-én ünnepélyesen beiktatta az ország egyedülálló, kivételes méltóságába a székesfőváros közgyűlése.

KOZMA JENŐ dr. orszgy. képviselő sürgette a székesfőváros közigazgatási bizottságának ülésén a római parti villamos régi tervének sürgős megvalósítását és a harmadik alpolgármesteri állás betöltését.

MÉSZÁROS JÁNOS dr. érseki helytartó szentelte fel Urnapján a kelenföldi Credo egyesület szép zászlóját.

MÁRKUS JENŐ, a BSzKRt. népszerű h. vezérigazgatója lázbetegen fekszik lakásán.

MÉCS LÁSZLÓ, a kiváló papköltő szavalt a Budai Katholikus Körben junius 5.-én a Jeruzsálem telep nyomorgói javára.

HARRER FERENC lett a felsőház tagja, mint a megboldogult Bódy Tivadar utódja.

SAGMÜLLER JÓZSEF, az óbudaiak szeretett prelátus-plébánusa gyengélkedik. Az úrnapi körmenetet Krywald Ottó prépost vezette.

BOTZENHARDT JÁNOS dr. erélyesen tiltakozott a kereszténypárt közgyűlésen a III. kerület megcsonkitása ellen.

MASSÁNY ERNŐ dr. a neves meteorológus beszélt érdekesen e hó 7-én délután a rádióban arról a nagyon aktuális témáról hogy „Minek köszönhetjük az országos esőt."

SPUR KÁLMÁN dr. biz. tag nevét a belügyminiszter Bocsáry-Spur Kálmán névre változtatta.

SUMEGI VILMOS kormányfőtanácsos, városi bizottsági tag és családja állandó nyári tartózkodásra Balatonboglárra utazott.

MILBICH TAMÁS plébánost ünnepélyesen iktatta be a kelenföldi „Szent Adalbert" egyházközség.

PATZ SÁNDOR dr., a BSzKRt. igazgatójának szabadalma a tantuszgyűjtőpersely, amelyet most a külföld is megvásárolt.

ROSTA JÁNOS dr. főjegyző vette át Vajna Ede távoztával az ügyosztály vezetését és helyettese Kiss Zoltán dr. tanácsjegyző.

LESZLOVSZKY GYÖRGY festőművészt a „Lotz" aranyéremmel tüntette ki a főváros.

FEHÉR JÁNOS dr. névünnepét nagy arányokban ülték meg a kelenföldiek a „Ketter" étteremben.

KOZMA IMRE, a kelenvölgyi állami népiskola igazgatója súlyosan megbetegedett, de állapota már javul.

KRISCH JENŐ felsőkereskedelmi iskolai igazgató elnökölt a Szepesi Szövetség XIV. közgyűlésén az Érdi úti iskolában, majd a farkasréti temetőben dr. Hayde Gyula pénzügyigazgató síremlékét avatta fel.

KRÁL GYULA óbudai jeles kőfaragómester készíti az esztergomi háziezred hősi halottjainak szép emlékét.

SZÉKELY MIKLÓS dr., lapunk belső munkatársa befejezte hathetes tanulmányútját a dunántúli nyaralás ügyében és ismét résztvesz a lap szerkesztői munkájában.

VIRÁG BÉLA, lapunk felelős szerkesztője, teljes egészségben hagyta el br. Korányi klinikáját, aki személyesen is meleg érdeklődéssel kezelte a beteget, de Kalapos Imre dr. tanársegéd tanácsára egy havi pihenőt és szénsavas fürdőket kell használnia s így e napokban kénytelen elutazni valamely szénsavas fürdőre, hogy egészségét megóvhassa. Hálás köszönetet mond mindazoknak, akik állapota iránt jósággal érdeklődtek, első helyen vitéz József Ferencz dr. főherceg úr Ofenségének.

Tévedés történt legutóbbi számunkban, hogy elmaradt a kedves tárca: „Bakonybél mythosza" alól a szerző neve, pedig súlyt helyezünk rá, hogy olvasóink tudomást vegyenek róla, hogy azt régi kedves munkatársunk, László Zoltán dr. írta.

A horvátok is turániak. A bolgárok sohasem vallották magukat szlávoknak, hisz ős turáni faj, velünk együtt Ur városa környékéről származnak. Most, örömmel értesül minden jóérzésű magyar ember, hogy a horvát Usztasa (szabadságpárt) is kimondotta nemzeti s népi határozatként, hogy a horvát nemzet nem szláv, csak nyelvében szlavizált turáni faj. Tehát édestestvérünk Ur-ból, amit mindig hirdettünk. Zivila sloboda Hrvatska! Éljen a szabad Horvátország!

BUDA legszebb kertheylyisége megnyilt!
Egy pengős vacsoramenük.
Kitünő zene és hangulat.
DÉLI VASÚT ÉTTEREM

A lengyel-magyar szövetségről

Évadzáró-est a Budai Társaskörben. — Ripka Ferenc a lengyel zarándokútról.

Meghitt körben fejezte be a Budai Társaskör családias estjeinek sorozatát most, nyár elején, hogy ősszel ismét folytassa, mert közkedveltekké váltak az egyes estéken elhangzott előadások révén.

Aigner Tivadar háznagy vezette be szellemesen az estét és fölkérte a társasvacsora befejeztével

RIPKA FERENC dr.
udv. tanácsost, v. főpolgármestert,

hogy lengyelországi útjával kapcsolatos tapasztalatait ismertesse. Ripka Ferenc dr. kijelentette, hogy előadásra nem készült, s így csak egyet-mást mond el, ami bennünket, magyarokat elsősorban érdekel. Üdvözölte Pfeiffer Gyula h. államtitkárt, családját és a vendégeket, mint útitársait. Röviden ismertette a Pálos-rend, mint egyetlen szinmagyar rend történetét, amelynek visszatelepítése körül nagy érdemei vannak Pfeiffer Gyulának, aki számukra építette a gellérthegyi sziklatemplom mellé új kolostorukat.

Fájó szívvel látták a Vág mentén letarolt erdőket, a kopár hegyeket, ami a cseh kizsákmányoló politikára vall. A krakói látogatás bizonyítja a lengyelek hagyományos, őszinte, igaz barátságát. Csodásan megóvták a sok évszázados magyar összetartozás minden emlékét, de máskülönben is bizonyítják iránt unk való benső vonzódásukat. Tudósaik bírják nyelvünket. Czensztochowa nagy egyháza bejáratánál jobbról Szent István, balról Szent László szobra áll. A főurak közül számosan beszélik a magyar nyelvet és a tradicionális történelmi kapocs révén, meggyőződésszerüen követelik, — az egész lengyel nemzettel együttérezve — a közös határt Magyarországgal. Mély gyökere van ennek és szinte meglepő az irántunk való szinpátiának minden téren való megnyilatkozása. A magyarokat a szószékről üdvözlő Gyula pater elzokogta beszédét.

Búcsuzáskor is a rend generálisa könyörgött a csodáttevő szent szűzhöz, a fekete Máriához, hogy Magyarországot segítse meg. Sajnos, ezt a nagy szeretetet és vonzódást, amely ezt a két egyedül álló nemzetet egymásra utalja, sehogy sem tudjuk adott helyzetünkben, kellőképen kihasználni. De akik ottjártak, azokban törhetetlenül él a vágy a lengyel és magyar nemzet erősebb összefogására — a vérszerződésig.

Hoór-Tempis Móritz dr. köszönte meg Ripkának az elmondottakat és a jelenvoltak hosszasan és lelkesen ünnepelték. Pfeiffer Gyulát kérte fel ezután a háznagy, aki válaszában minden érdemet elhárított magától, mert mindent Magyarország védasszonyának, az ősmagyar hitben is élt Boldogasszonynak, szűs Máriának köszönhetünk, aki csodás módon segitette a sziklatemplom és kolostor építését. Mint Lengyelország patronája, már visszaállította az egységes Lengyelhont, és nekünk is megvan a reményünk, hogy szétszakgatott hazánkat segít ismét egyesíteni.

Lelkes éljen kisérte hazafias szavait s ezzel a szép est véget is ért.

Emlékünnepet rendez a Szebeny Antal Emlékbizottság és az I. kerület egyesületei: I. ker. Ált. Közjótékonysági Egyesület, Budai Dalárda, Budahegyvidéki Társaskör, Budai Polgári Casino, I. kerületi Iparoskör, Kelenföldi Kaszinó, Svábhegyi Közművelődési Kör, Szabadpolgári Kör, Virányos-Kútvölgyi Gazd. és Kult. Egyes, 33. Football-Clubja Szebeny Antalnak emlékezetére június 13.-án, d. u. 6 órakor, a Farkasréti temetőben, ahol Császár Ferenc szőv. bizottság tag mond ünnepi beszédet, leteszi a polgárság koszorúját és a Budai Dalárda a sírnál énekel.

Az új nyugdijtörvényt csak ősszel hajtja végre a főváros, mert a belügyminiszter még nem nevezte ki azt a háromtagu bizottságot,ahová a kényszernyugdijas fellebezhet.

Választmányi ülése lesz a „Kelenföldi Társaskör"-nek junius 13.-án, szerdán d. u. 6 órakor saját helyiségében (XI. Horthy Miklós út 30. II. 1.) Dorner Gyula ügyv. elnök vezetésével, mely után, este 8 órakor a Társaskör közszeretetben álló elnöke, Becsey Antal tiszteletére, névnapja alkalmából társasvacsorát tálalnak. Teriték ára: 1.40 P.

RAVASZ cukrász
I. Krisztina körút 75. Telefon: 50-2-32.
ELŐKELŐ CUKRÁSZ SZALON

A főrabbi temetésén a hirtelen elhunyt dr. Edelstein Bertalant Kiss Arnold dr. vezető-főrabbi, Szántó Jenő, Kriszháber Adolf dr., özv. Baracs Károlyné, Csobádi Samu dr., Neumann József dr. budai főrabbi, Rácz Sándor, Patai József, Farkas József dr. pesti főrabbi, Vidor Pál dr., Katona József, Diósi Jenő búcsuztatták.

Elemiiskolások találkozóját készíti elő Varga Imre igazgató, az I. Attila utcai elemi isk. volt tanítója és egykori tanitványait június hó 17-én, vasárnap d. e. 10 órára hívja találkozóra volt iskolájuk falai közé. Meg kell újítaniok a régi gyermekkori barátságot, hogy e nehéz időben egymás segítésére lehessenek és azért egymást is értesítsék erről azok, akik még találkoznak. — A budai utcákból egész házsorok tüntek el az utóbbi években, helyükre új bérpaloták épültek új lakókkal. A régi osztálytársak szétszóródtak, cimükre hiába menne a meghívó. Ezért kell e meghivást a Rádió hullámain keresztül eljuttatni az érdekelteknek. Buda régi hetilapját, a „Budai Napló"-t is fölkérték a meghívó tolmácsolására.

Nemesség kikutatását
és belügyi igazoltatását, nemesi névváltoztatást, valamint Erdélybe és Felvidékre tervezett utazással kapcsolatos levéltári kutatásokra megbizást vállal. Elvállalja ősfák összeállitását, címerek és díszes bizonyságlevelek megfestését
„HERALDIKA" IRODA,
IV. Gróf Károlyi u. 14. Tel.: 84-3-99.

Az országos rendőri képzőművészeti kiállítás nagy sikeréről a jövő szamban közlünk részletes tudósítást.

Az utolsó légió, amely a világháború után Nagy-Magyarország fenmaradásáért küzdött, a „Székely hadosztály" volt és ennek küzdelmeit ismertette előadásában Kratochvill Károly altábornagy a Kelenföldi Polgári Kör sósfürdői helyiségében A hadosztályt végleges fegyverletételre a franciák kényszeritették. Az előadás műsora keretében Devecis Mihályné zongoraművésznő, Bató Lajos hegedűművész, dr. Bruck Ferenc gondonkaművész adták elő tökéletes készültséggel és művészettel Beethoven C-moll és Mendelssohn D-moll trióját, — Puskás József pedig szép költeményeit szavalta. A nagyszámú előkelő közönség melegen ünnepelte az előadót és a művészeket, akik közül Devecis Mihályné a kör elnökének felesége.

Vendégek borestjét rendezik a „Pénteki Borgazda Társaság" tagjainak tiszteletére, a gyakori vendéglátás viszonzásául, a Társaság volt vendégei, mint borgazdák: Vajkay Tibor dr., Major Árpád dr., Pataky Ferenc dr., Pénzes Mihály dr. és Weber Sándor dr. a Kastély-vendéglőben (II. Marcibányi tér 6. Lövölde) e hó 15.-én, este 8 órakor. Menü, étlap szerint 1.60 pengő.

Forrásavatás volt a nyolcvanéves fennállását most ünneplő Erzsébet Sósfürdőben vasárnap délben, amikor felavatta bővizű és nagy gyógyhatású új forrásait, illetve kútjait. Az avató ünnepségen az orvosi hét sok előkelősége és nagyszámú díszes közönség vett részt. Szilárd Bertalan dr., a Sósfürdő főorvosa hosszabb előadásban ismertette a fürdő történetét és nagyszerű gyógyhatását. Wiesinger Frigyes dr., a Bábaképző igazgatója orvosi gyakorlatában előforduló olyan esetekről számolt be, amikor egyedül csak a fürdő gyógyhatása adta vissza a beteg egészségét. A nagyszámú vendégnek a kútavatás után Tassy Iván dr. főorvos mutatta be a reorganizált gyógytelepet.

LORGNONOK Zibrinyinél I., Attila utca 8

Első helyre jutott a budai ciszterci főgimnázium az országos középiskolai tanulmányi versenyen. Magyar irodalomban: Kassay-Krantz Dezső, történelemben: Lékay Gyula, természetrajzban Szabó László intézeti növendékek lettek elsők. Rajzban Balogh Jenő, a Toldy Ferenc utcai reáliskola növendéke lett a győztes. A tanulmányi versenyek megteremtése Pintér Jenő dr. tanker. főigazgató elévülhetetlen érdeme s ezt nem kicsinyitheti a tárgyalásnak az a módja, amely a versenytételek nehéz voltáról folyt rosszakaratú megvilágításban a nagy nyilvánosság előtt.

Sikerült vizsgahangversenyt rendezett junius 10.-én Dr. Biróné zongoraiskolája a Zeneakadémián. A tanfolyam növendékei nagy készültségről és a tanárok helyes zenepedagógiai érzékéről tettek tanubizonyságot. Különösen kitünt ek: Nadler Elly, Biró Zsuzsi és Hermann Endre.

Búcsuzás és üdvözlés. A „Virányos Kutvölgyi Gazdasági és Kulturális Egyesület" 40-iki évi közgyülésén elhangzott beszámoló iskolapéldáját adja annak, hogy mit tehetnek szükebb hazájuk fejlesztése érdekében egy jól megszervezett, a közért munkálkodni akaró és tudó egyesület tagjai, élükön a törhetetlen akaraterejü és a közjó érdekében bármikor és bárhol harcrakész elnökkel. A szépszámban megjelent tagok lelkes ovációival kisérve számolt be Oszoly Kálmán elnök, székesfővárosi th. biz. tag az 1933. évi munkásság eredményeiről, amelyek felsorolása után az a közös élmény érlelődött meg, hogy jó kezekbe tették le érdekeik védelmét. Ugyanakkor búcsuzott az egyesülettől a kerület elérő távozó Duday Alajos dr. tanácsnok-elöljáró és mutatkozott be utódja, dr. Schmaderer Oszkár. Elnök a polgárság szeretetét és megbecsülését kérdemelt kitünő elöljárót búcsuztatva, ama reményének adott kifejezést, hogy utódja is hasonló szeretettel fogja a polgárság jogos igényeit fölkarolni és magáévá tenni, mely kétségen kivül nagy türelmet igényel még a legnagyobb megértés mellett is, mert sokat és sokszor kérnek segitő pártfogást és intézkedést. A társasvacsora éjfélkor ért véget.

A franciák Temesvárról. Mint a franciák földrajzi ismereteire jellemző tényt tárgyalják Temesváron, hogy az egyik párisi vasúti közlöny kiadóhivatala egy temesvári könyvkereskedő cégnek küldött prospektusára rendeltetési helyül a következőket irta: — Temesvár, Törökország. — Épp ilyen téves fogalmaik vannak egész Magyarországról.

MENYASSZONYI képek Blahosnál Fő-u 18

A budai fényképamatőröket bizonyára lelkesen érinti, hogy ismét van módjuk Buda szépségeit a nagy világ elé vihetni A mult évben rendezett idegenforgalmi fényképpályázat sikere nyomán új idegenforgalmi fényképpályázatot hirdet dr. Liber Endre h. polgármester. A pályázat célja a székesfőváros idegenforgalmi fényképanyagának felfrissitése és kibővítése. A pályázaton bárki részt vehet. Pályázni lehet egyrészt a szorosan vett budapesti idegenforgalmi propaganda céljára alkalmas fényképekkel, tehát olyan új budapesti képekkel, amelyek a székesfővárost részleteiben, vagy egészében, mint Európa legszebb fekvésű nagyvárosát, mint világvárost, a történelmi nevezetességű Budát, mint fürdővárost, művészet és népművészet középpontját mutatják be. A pályázat teljes szövegét következő számunkban közöljük.

CSÁSZÁR-KERT
a budai dunaparton
Délután és este BACHMANN művészi jazz — DANI DEZSŐ énekel.
Kitűnő halászlé — Flecken — Bácskai konyha egész nyáron
CSIRSZKA KONRAD vendéglős.

Gyász. A Délivasút vendéglő mindenütt ismert kedves volt mestere, Grecsák Róbert vendéglős 66 éves korában hosszas szenvedés után meghalt.

Vándorgyűléseit és ünnepi ülését a Magy. Tud. Statisztikai Társaság évről-évre más vidéki városban rendezi. A folyó évben ez a közgyűlés Győrött folyt le a város polgármesterének, püspökének és előkelőségeinek részvételével. Jelen voltak, többek között, Bud János dr., Kovács Alajos dr., Konkoly Thege Gyula és nagy számban a társaság tagjai. Az ünnepi szónok Kenéz Béla dr., v. miniszter, a társaság ü. v. elnöke volt, aki a népesedési problémáról értekezett felette érdekes előadásban, amelyet nemcsak mély tudományosság, hanem klasszikus formája és szónoki tökéletessége is jellemzett és a hallgatóságot mindvégig feszült figyelemben tartotta. Az előadást ünnepi bankett követte és délután Pannonhalmára tett kirándulást a társaság. Itt maga a főprépost fogadta a kirándulókat és személyesen megmutatta a rendnek a tizenegyedik századból való Szt. Istvánig visszavezető alapitó okleveleit, amelyeket állandó ellenőrzés alatt, vasszekrényben őriznek. A társaság a MFTR különhajóján tette meg az utat Gönyüig és vissza és Gönyü—Győr és Pannonhalma közt elsőrendü autóbuszokon utazott. Kenéz Béla felette értékes előadása a Statisztikai Szemlében kerül a nagy nyilvánosság elé. (Hennyey)

GYERMEKKÉPEK Blahosnál II., Fő u. 18

Tréfa, jókedv, békebeli hangulat volt az ifjuság estjén, junius 2.-án az ujlaki kath. kultúrházban; amelyet Várnay Vilmos, Fáy Adolf és Láng Lipót rendezett sok ötletességgel.

Idők jele, hogy a II. ker. Iparoskör, Buda egyik legrégibb köre meghitt patinás körhelyiségeit (II. Batthyány tér 4.) bérbeadja sport vagy más egyesületnek jutányos áron.

Budai műkedvelők Móron. December és január hónapokban telt házak előtt játszották a Kalazantinus Kultúrszinpadon az „Angol tanár" című 3 felvonásos operett-ujdonságot. Bodó Aurél és Magyar József bájos, fehér szövege és Weninger Ernő, a Rádió révén már országos népszerüségü zenéje a darab eredeti szereposztásával junius 11.-én a móriak meghivására vidéken is bemutatásra került. A szereplők és a zenekar a MAVART autócarján utaztak Mórra, ahol értékes programmot állitottak össze a budai vendégek tiszteletére. Főszereplők: Bánky Margit, Polyák Mici, Keltscha Baby, Tóth Eszti, Halmes István, Edelényi Tibor, Móré István voltak. Az előadást Weninger Ernő karnagy, zeneszerző vezényelte.

FOTÓCIKKEK Zibrinyinél I., Attila utca 8

A **városmajori r. k. egyházközség** képviselőtestülete Kriegs-Au Emil plébános vezetésével tartott alakuló ülésén megválasztatott az egyházközség világi elnökévé Hochenburger Antal ny. hadbiró-altábornagy, alelnököknek dr. Bogsch Géza ny. államtitkár és Ziegler Géza kormányfőtanácsos, műépitész.

Zászlóavató ünnepet rendeznek az óbudai frontharcosok junius 17-én az Óbudai Tornaegylet pályáján József kir. herceg fővédnöksége alatt.

A Római parton a III. ker. Egyesült Polgári Társaskör és annak Borgazda-Társasága f. hó 7.-én népes összejövetelt tartott a közkedvelt Bürgermeister-féle vendéglőben, melyen 150-en vettek részt. Az összejövetelen megjelent Kozma Jenő dr. pártvezér is, akit Andréka Károly, a Nemzeti Egység Pártjának elnöke meleg szeretettel köszöntött. Kozma Jenő válaszában ismertette a politikai helyzetet, felsorolta az elért nagy eredményeket, és további kitartásra buzdította a pártot. Martin Gyula üdvözölte a megjelenteket, különös szeretettel Haidekker János dr. előljárót és Andréka elnököt, mint a szeretet forrását. Orova Zsigmond dr. a borgazdákat és Kozma Jenőt, mint vezért, Andréka a pártot és a Vezért üdvözölte, Magasházy Mihály a rómaipartiak nevében szólott és végül Gy. Takách Gyuláné a jó és hálás Vezért köszöntötte. Az összejövetel kitünő hangulatban ért véget.

Sétahajójáratok a Dunán. A MFTR közli: A naponkinti sétahajójáratok menetrendje és menetdija a következő: A Zsófia sétahajó uzsonnajáratban 17 órakor (menetdíj uzsonnával együtt 2.— P), vacsorajáratban 20 órakor (menetdíj vacsorával együtt 4.— P) és vacsora utáni járatban 22 órakor (menetdij 1.50 P) indul. Ezenfelül minden vasár- és ünnepnap délelőtt 11 órakor kétórai sétahajózásra. (Menetdíj 1.— P.) A Zsófia sétahajó fentemlített valamennyi járatában, úgy felfelé-, mint lefelé-menetben a Felső-Margitsziget budai oldalán levő hajóállomásokon kiköt. A délutáni és a vasár- és ünnepnap délelőtti járatokban 10 éven aluli gyermekek félmenetdíjat fizetnek. A kis sétahajók naponta 16.30, 17.30, 18.30, 19.30 és 20.30 órakor indulnak. Menetideje 1 óra, menetdij 40 fillér. Az összes sétahajók a Vigadó-téri és néhány perccel később a Pálffy-téri kikötőből indulnak.

Elcserélném a Remetehegyen fekvő 1444 négyszögöl telkemet 50—60 m3 épitőkővel, olyan budai bérházért, amely ennek a telekértéknek megfelel, — vagy eladnám készpénzért, méltányos áron. Cim: Perlmutter, VII. Izabella u. 27/b.

Közös érdekünk
tulfeszitett idegzetünket
kellemes estéken
jó vacsora
mellett
kipihenni
BUDÁN,
a SIPOS-Halászkertben
III. Lajos utca 46.

Minőségben legjobb
Arban legolcsóbb a
„DELICATESSE" SAJTHÁZ
II., Olasz fasor 29. sz. (Keszler-festékház mellett) Telefonhivó: 54-4-35
Vaj, sajt, tojás, turó, tejfel, konzervek

A Kisfaludy Szinház Óbudán már egy hónap óta táblás házak mellet játszik. Legutóbb a „Bál a Savoyban" c operett került színre nagy sikerrel. Madarász László (marquis) és Molnár Éva (marquisné) szép hangjukkal tüntek ki, Sándor Ferenc (Musztafa bey) elsőrangu komikusnak bizonyult, Lilla Mária pedig különösen a táncaival aratott sok tapsot. Jók voltak kisebb szerepeikben: Ladányi Lici (Tangolita), Berkes János, Pálosi Ferenc, Faludi Sándor, Magassy Márta és Pillér Ferenc. — Junius 8-án az „Egy csók és más semmi" c. operet került előadásra. A két vezető szerepben nagy hatást értek el Lilla Mária és Madarász László. A közönséget állandóan derültségben tartották Sándor Ferenc (dr. Sáfrány ügyvéd), Berkes János (ifj. Sáfrány) és Zádor Éva (Teca). Utóbbiaknak a „Hallod-e, Rozika te" kezdetü dalát és táncát többször is megismételtették. Kabinetalakitás Pálossy Ferenc szerepe is. A válóperes hölgyek szerepeiben jók voltak: Magasy Márta, Majtány Györgyi, Ladányi Liczi s a válóperes fogorvos szerepében Faludi Sándor.

Böngérfi János: Legendás magyar mult. Verseskönyv. Budapest, 1934. A magyar népnevelő irodalom régi, érdemes művelője a nép és az iskolásgyermekek számára formás, kedves, népies versezetekben dolgozta fel a magyar históriát. Most megjelent kötete sok budai tárgyú legendát, mondát, históriát dolgozott fel. Gyermekek számára ajándékúl kedves dolog lesz ez a könyv, a friss szellemü pedagógus szines képekbe fűzött verses történelemkönyve.

A gyönyörü városképeket mutassuk meg a idegeneknek. Olyan lenyügöző látványt nyujt ez a város a környező hegyekről, amelyhez foghatót alig találunk Jellemző a nagyvárosi ember nemtörődömségére, hogy nem ismeri saját városát. A Gellérthegy dunapart felőli részét még csak látogatják, de arról a felejthetetlen kilátásról, ami például a Büsuló Juhász vendéglő terraszáról nyilik, a legtöbb embernek fogalma sincs. Nemrégiben svájciak keresték fel ezt a pompás éttermet, akiknek igazán nem kell kimozdulniok hazájukból, ha szépséget keresnek, de ők is a legnagyobb elragadtatással beszéltek arról a képről, ami elejük tárult. Egyik oldalon a Kelenföld lapálya a Duna ezüst szalagjával, másik oldalon az erdőborította hegyek még a legcinikusabb emberre is hatással vannak. Az pedig természetes, hogy a látottak hatását csak emeli a jó étel, pompás bor és a cigányzene, ami a Büsuló Juhásznál mind megtalálható.

Olvasóink szives figyelmét felhívjuk most nyáron Dotterweich Antal kályhásmester üzemére, aki a budapesti kályhások közt már régen felküzdötte magát szakmája legelső sorába. Cime Budapest, II., Batthyány utca 2.

POMPÁS LEVEGŐ
NAGYSZERŰ ÉTELEK
ELSŐRENDŰ ITALOK
Minden este VÖRÖS JÓZSI cigányzenekara a
LABANCKERT
VENDÉGLŐ ÉS BOROZÓBAN
BUDAKESZI UT és LABANC UT sarok
44, 81 villamos és 22 autóbuszmegálló

Fürdőruhák
legnagyobb választékban
HATTYU-DIVATHÁZBAN
I., Németvölgyi ut 20
Uri és női divatcikkek

A
STELLER-DIVATSZALON
A BUDAI ELŐKELŐ HÖLGYKÖZÖNSÉG
SZALONJA
I., ATTILA-U. 23
Krisztina téri tepmplommal szemben.
Telefon: 55-5-01

FINK VEZET
GYAPJU- ÉS SZALMA-
KALAP
FESTÉSÉBEN ÉS SZALMAANYAG
FEHÉRITÉSÉBEN
XI. Horthy Miklós-ut 166. Telefon: 55-8-75

Üdülés, szórakozás a
PALATINUS
HOTELBEN
Margitsziget

Jardin
Erzsébetkirályné-út 1. Tel.: 97-0-07
A nagy siker!
JOE BONELL & Miss BAY Sist. AGUN
SZABAD BEMENET!

BALÁZS VENDÉGLŐ Hüvösvölgy végállomás
Specialitások: Rántott csirke, dampfnudli.
Nyitott és csukott teraszok. — Naponta cigányzene

Kossuth Lajos hálája. Meghatóan érdekes síremlékre bukkant vajai Ajtay László dr. áldozár, teológiai professzor, a nagyhírű tudós heraldikus, olaszországi útjában, a turini temetőben való bolyongása közben. A magyar sírfelirat így hangzik:

Páratlan hűségű barátja
a számkivetés keserveiben
32 éven át tántorithatatlan osztályosa
a Magyar Szabadságharc
egyik kitünő bajnoka
IHÁSZI IHÁSZ DÁNIEL
ezredes
emlékének gyászoló barátja
KOSSUTH LAJOS
hálás kegyelettel.
Élt 68 évet, 1813—1881.

Meghalt Collegnoban, április 10-én.

A drága sirkő alján címer: jobbról korona, balról kereszt. Mélységes kegyelettel emelte Kossuth Lajos, aki világraszóló példáját adta baráti hűségének egy olyan eszméhez, amelyből az emberek szeretete és a nemzetek szabadsága fakad.
(L. Z. dr.)

Gyermekvédelmi hivatal felállitására kötelezi a fővárost a belügyminiszter.

Két ambulanciát állit fel a nemibetegek számára a főváros Budán. Az egyiket az Uj Szent János kórházban, a másikat a Szent Margit kórházban, ahol az igazolt szegények nemcsak ingyen orvosi kezelést, hanem ingyen gyógyszert is kapnak.

Három szép kirándulást rendez a III. kerületi ker. tanügyi bizottság. — Junius 6.-án a káposztásmegyeri vízművekhez: — 15.-én a svábhegyi Csillagvizsgálóba és — junius 26.-án az óbudai Schmidt-kastély értékes múzeumában.

Érvénybe lép a nyár folyamán az egységes közlekedési rend s vele a székesfőváros politikai határán belül az egységes átszállójegy minden villamos és HÉV vonalon.

Jól takarékoskodott a főváros az út és csatornaépités terén és a megmaradt pénzből most a Fehérvári utat burkolják háromszázezer pengő költséggel.

A fővárosi gyermeknyaraltatás ujabb lendületet kap, mert a meglévő nyaralótelepek mellé most bérbeveszi a főváros a zalaegerszegi internáló tábort és a külföldi üdülőakciót is megszervezi.

Az egészséges inségeseket munkára fogja rendelni a főváros és a kerületi elöljárók máris kidolgoztak olyan közmunkaprogrammot, ahol a segélyezett inségesek foglalkozáshoz és igy keresethez is jutnak.

A II. Nemzeti Munkahét szept. 29 és okt. 8-a között lesz.

Buda két határán, Budaörsön és Budakeszin gyönyörű úrnapi körmenetek voltak, amelyekről az amerikai lapok is beszámoltak. Különösen kedves nekünk e megemlékezés azért, mert e körmenetek a magyar hazafias érzést igen erősen kidomboritották.

A Dunagőzhajózási Társaság budapesti székházában (V., Rudolf-rakpart 5) külön Utazási és Menetjegy Irodát létesit (Telefon: 272—45). Az utazási irodában menetjegyek válthatók az összes társasági személy- és expreshajókra és megrendelhetők a hálófülkék és hálóhelyek.

Sok segélyt kérnek és kapnak a fővárostól a különböző egyesületek és intézmények a különböző ügyosztályok révén. A polgármester most központositotta az elnöki ügyosztályban az egyesületek és közcélú intézmények fővárosi segélyezését.

A „Szellemileg Elmaradottakat Gyamolitó Emberbarátok Orsz. Egyesülete" junius 8.-án rendezte évi rendes közgyülését. Kapcza Imre elnök bejelentette, hogy Budapest székesfőváros közönsége nagy megértést és jóindulatot tanusitott az egyesület törekvései iránt és otthonalapitás céljából átengedte a főváros a X. ker. Kerepesi-út 67. sz. alatti fővárosi ingatlant. A létesitendő otthonba olyan szellemi-fogyatkozásban, vagy epilepsziában szenvedőket kiván elhelyezni, kik a jelenleg létező gyógypedagógiai intézetekben el nem helyezhetők. Az otthonban az ápoltak akár életük végéig is ellehetnek. Közelebbi megtudható az egyesület vezetőségénél: Budapest, III. Miklós tér 5. alatt. Telefon: 62—4—41.

Mit érdemes termelni hazai viszonyaink közt a külföld számára? Erről ir igen érdekes és tanulságos cikket a „Kertészeti Szemle" legujabb számában Korponay Gyula, a hazai termesztési viszonyok kitünő ismerője. Akiket ez érdekel, hivatkozzanak lapunkra és díjmentesen kapnak mutatványszámot. Cime: Budpest, I. Nagyboldogasszony útja 45. M. kir. Kertészeti Tanintézet.

Internátusi felvételek. A „Magyar Vasutasok Országos Szövetsége" kezelésében levő kaposvári Máv. internátusban a jövő iskolai évre felvételnek elemi és középiskolás fiúk. Az intézet a 20 holdas Horthy-parkban fekszik, 4 holdas játszótér, tennisz-, kugli- és jégpálya, tornaszerek, meleg zuhanyok, az iskolától öt percnyire. Felvételi díj 20 P, ellátási díj havi 45—50 P. Tájékoztatót 40 filléres postai bélyeg ellenében küld az igazgatóság (Kaposvár, Németh István-utca 15.)

Filmezés otthon. Utazásainkat, kirándulásainkat fontosabb családi eseményeinket fényképekkel nem tudjuk kedvesen megörökiteni, mert csak egy merev pózt tudunk felvenni. A Pathé Baby mozifelvevőgéppel azonban minden nüanszot és mozdulatot megörökithetünk éghetetlen filmen, Pathé Baby mozifelvevőgépet már 180 pengőért kap, kedvező fizetési feltételek mellett a vezérképviseletnél: VII., Erzsébet-körút 44B alatt.

KÖZGAZDASÁG

Szerkeszti: Szászhalmi József

Ünnepelte társasvacsora keretében a „Magyar Tőzsde Club" dr Reményi-Schneller Lajost, a Községi Takarékpénztár vezérigazgatóját és dr. Tormay Bélát, a Postatakarékpénzár vezérigazgatóját tőzsdetanácsossá történt megválasztásuk alkalmából.

A Magyar Dunántúli Villamossági Rt hetedik üzletévének eredményén örömmel lehet megállapitani, hogy a vállalat beváltja azokat a reményeket, amelyeket eredményes működéséhez joggal fűztek. Az energiaszolgáltatásból származott jövedelem 4,232.448 pengőről 6,196.442 pengőre növekedett, a kamat- és szelvényjövedelem 1,334.885 pengő, a bérjövedelem 1,579.417 pengő volt. A bruttó bevétel ilyenformán 7,756.374 pengőről 9,158.322 pengőre növekedett, úgyhogy a tiszta nyereség az 1 millió pengő részvénytőke után 41.479 pengő volt az előző évi 50.081 pengővel szemben. A pénztárkészlet 45.090 pengővel, a bankkövetelés 28.646.773 pengővel, a berendezés 36.865.129 pengővel, a vonalvillamositási beruházás 14,660.015 pengővel, a lakótelepi beruházás, 1,163.705 pengővel, az irodai berendezés és egyéb felszerelés 79.200 pengővel, a hitelezők követelése 2,274.131 pengővel szerepel a mérlegben.

A Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete e hó 6.-án tartotta az 1933. üzletévi közgyülését dr. Pesthy Pál elnöklete alatt. A mult évben az intézet 65.034 darab gazdaváltót számitolt le 102.208.425 pengő 44 fillér értékben. E váltók átlaga 1570.60 pengő, ami bizonysága annak, hogy az intézet eredeti hivatásától, a kisgazdaközönség hiteligényeinek kielégitésétől nem tért el. A mérleg elkészitésénél az intézet a vonatkozó kormányrendelet intézkedéseit a rendeleten túlmenő mértékben végrehajtotta. Az elmult üzletévben elért 160.928.54 pengő tiszta nyereségből 24.190.20 pengőt az alapitványok után 4% osztalék kifizetésére fordítják, 113.492.82 pengőt a tartalékalaphoz csatolnak, a további összeg pedig az intézet vállalati nyugdíjpénztárának díjazására, az intézeti házak értékének leirására és közhasznú célokra fordittatik. Az igazgatóságba Kozma Ferencet, a Szeged—Csongrádi Takarékpénztár vezérigazgatóját újból megválasztották.

A Magyar Ruggyantaárugyár árunyeresége 3,106.023 pengő, amig az előző évről 35.896 pengő nyereséget hoztak át. Ezzel szemben általános üzleti és üzemi költségre 2,422.010 pengő kellett, az értékcsökkenési alapot 316.611 pengővel dotálták, úgy hogy a tiszta nyereség 403.297 pengő. A 3,840.000 pengős részvénytőke, tehát több mint 10%-kal kamatozott. Ez a kivételesen kedvező eredmény méltán kelt általános megelégedést és alkalmas arra, hogy a vállalat kitünő presztizsét még jobbn megszilárditsa.

A Nova Kereskedelmi és Ipari Rt. most már juttat részvényeseinek dividendát és ezt az elmult évre vonatkozóan részvényenkint 50 fillérben állapitotta meg.

A „Hungária" Műtrágya, Kénsav- és Vegyiipar Részvénytársaság 1934. junius hó 5.-én megtartott közgyülése jóváhagyta az igazgatóság által előterjesztett 1933. évi mérleget és elhatározta az értékcsökkenési alapnak 450.000 pengővel való dotálását, továbbá a szükségessé vált tartalékolások, valamint a m. é. veszteség leirása után fennmaradó P 4929.— nyereségnek az 1934. üzletévi számlára való átvitelét.

A Hermes Biztositó Rt., melynek részvényeit a Rokkant Egyesület vásárolta meg, junius 14-re hivta össze közgyülésre részvényeseit a Rokkant Egyesület székházában, ahová a Hermes Biztositó áthelyezte hivatalos helyiségeit. A mérleg adatai mobilitásról, óvatos üzletvezetésről tesznek tanuságot. A pénzintézeteknél meglehetősen jelentékeny betéteket helyezett el a vállalat. Általában összes üzletágai eredményesen működtek. Kölcsönöket nyujtott az intézet kötvényekre és ingatlanokra.

SVÁBHEGYI NAGYSZÁLLÓ
Erzsébet teraszáról gyönyörű kilátás
Ostende-jazz
Barnay hegedül, Ferenczy énekel
NAPONTA TÁNC
Penzió: 8—10 P. Orvosi felügyelet. Diéta.

A betegségek egész sora
így: az epekőbetegség és epehólyagbántalom, gyomorbajok, csalánkiütés, az asztma bizonyos esetei, vérpangás a hasban és különösen a májban, köszvény, vesemedence betegségek, alkati kövérség, stb. stb. eseteiben a
HUNYADI JÁNOS
keserűvíz biztosan megszünteti a székrekedést, szabályozza a bélműködést, azt nemre és korra való tekintet nélkül mindenki kiváló ereedménnyel használhatja. Az orvosok ezrei irják elő betegeiknek és a betegek tízezrei irnak róla elismerő nyilatkozatot.

RÓMAI FÜRDŐ
ÓBUDA — AKVINKUM Késő őszig
Kitünő konyha. — A források napi hozama 160.000 hektoliter rádioaktiv thermálvíz
A szentendrei HÉV vasútnak a MFIR hajóknak és az UJPESTI átkelő propellernek állomása

MENCZER
tisztitó cég
mindenféle ruhának
fénytelenitését
1 évi jótállással vállalja
Központ:
II., Zsigmond-u. 18. Tel.: 52-0-42.
FIÓKOK:
I., Győző-utca 5. (Pálya-utca sarok) Telefon: 54-9-71.
I., Attila-utca 51. (Bellevue mellett)
II., Török-utca 10. (Irgalmasoknál)
IV., Váci-utca 36. (Duna-u. oldalon)
V., Lipót-körut 21. Telefon: 16-3-68.

PÉCSI VAJHÁZ
MECSEKI VAJA ÉS SAJTJA TÖBBSZÖR KITÜNTETVE
NAGYBAN ÉS KICSINYBEN
XI. Horthy Miklós ut 32

CIMFESTŐ
Első budai, legrégibb cimtáblafestészet
VÁLI GÁBOR, II, Iskola ucca 16.
Alapitási év: 1895.

A világhirü Szekszárdit
méri az ottani borvidék állami ellenőrzés alatt álló Pinceszövetkezetének hangulatos pincéje
VIII., József u. 19.
Budaiaknak ötliteres rendelést dijtalanul hazaszállit.
Poharazás
Sötét kadarka lt. 60 f.
Asztali fehér lt. 70 f.
Bikavér literje 90 fill.
Ürmös literje 1.40 fill.
A TESZ. nagydiját és aranyérmét nyerte el.
Minden budai polgárt szivesen lát
Fekete Sándor üzletvezető.
TELEFON: 32—0—63

WC FÜRDŐKÁD, kályha, mosdó stb. szabott áron
HUBERT, Liszt Ferenc tér 4.
Telefon: 22—3—67.

Laptulajdonos: VIRÁG ÉS TÁRSA
Felelős szerkesztő: Virág Béla.
Kiadásért felel: Virág Béla.
Neufeld Zoltán (Pannonia) nyomda Budapest, VII., Rombach-u. 8. Tel. 42-3-09

A Gellérthegyi Kioszk-ból legszebb a kilátás!
Elsőrangu magyar konyha
Délután 4 órától reggelig cigányzene

Kellemes a BUDAVÁR kávéház TERRASZA
Nagy parkettás, teljesen elkülönitett helyiség klub, vagy összejövetelek céljára kiadó

A BELLEVUEBEN RAFFAY ERZSI

MEGNYILT
A „TURISTA" ÉTTEREM SÖRÖZŐ KERTHELYISÉGE
II., MARGIT KRT. 96
A budai uricsaládok közkedvelt találkozóh lye.
Elsőrendű magyar konyha, Állandóan friss sörök.
MINDEN ESTE CIGÁNYZENE

PACSIRTA
VENDÉGLŐ ÉS ÉTTEREM
I., KUTVÖLGYI UT 18. SZ.
POMPÁS KERTHELYISÉG
NAGYSZERŰ KONYHA
Az Uj Szent János kórháztól 5 perc

IGYUNK HARMAT VIZET
Megrendelhető a székesfővárosi Ásványvízüzemnél, I, Gellért rakpart 1. Tel.: 53-0-03.

WITT GYULA
KÉPESITETT SZŰCSMESTER UJ ÜZLETE
I. KRISZTINA-TÉR 9
Lényeges házbérmegtakaritás révén még szolidabb árak.
Molykár elleni szörme- és téliruha megóvó intézet.
Telefonhivásra házhoz küldők.
Telefon: 57-1-74

SZENT GELLÉRT
GYÓGYFÜRDŐ
Vizgyógyintézet,
Külön férfi és női osztály.
A legmodernebb berendezés.
Szakképzett személyzet.

A RÉGI VERONIKA
HIRES HALÁSZKERTJE
I., HIDEGKUTI-UT 20.
Legszebb és legkedveltebb kirándulóhely!
83-as villamos, 5-ös autobusz.
Tulajdonos: v. Baranyai József

Éhgyomorra
naponta igyék egy pohár
kristály vizet

ELEGÁNS TARTÓS OLCSÓ
CIPŐT AKAR?
Készittesse
GÁSPÁR LAJOS
cipészmesterrel
II. Ostrom-utca 14.

Régi patinás kávéház ÓBUDÁN A
Bródy
III. ker., Szentlélek ucca 3. szám.
Mindennap reggelig nyitva. — Egész éjjel friss vacsora. HALÁSZLÉ. —
URAL orosz zene és ifj. Rigó Jancsi

Ki kell köszörülni a csorbát!
Szakszerűen és olcsón köszörüljük ollóját, kését, beretváját és egyéb szerszámait.
Raktáron tartunk mindenfajtn solingeni acélárut a legolcsóbb áron
SURÁNYI ÉS TÁRSA
villanyerőre berendezett műköszörülde és finom acéláru raktár
II., MARGIT KÖRUT 30. SZÁM.

LINDMAYER ISTVÁN
III., LAJOS-UTCA 153.
SZÉP KERTHELYISÉG
JÓ BOROK ÉS SÖRÖK
HIDEG ÉTELEK

Sürgősen menjen
NÉMETH BÉLÁ-HOZ
CIPŐT VENNI!
II., MARGIT-KÖRUT 56.

TROMBITÁS-VENDÉGLŐ
ARNYAS KERTHELYISÉGE
II., RETEK UCCA 12.
MEGNYILT
Szolid polgári árak. Cigányzene.
TROMBITÁS-PANZIÓ
BALATONLELLÉN
PÜNKÖSDKOR NYIT
Előszezon ár napi 4-szeri étkezéssel junius 30-ig 5—6 P. — Érdeklődés: RETEK-U. 12.
Telefon: 52—7—69

SIKLÓS JÁNOS
URI ÉS NŐI
DIVATÁRUHÁZ
XI. HORTHY MIKLÓS UT 14
MEGNYITÓ
OLCSÓ ÁRAK

TABÁNI ROMANTIKA A „GÓLYA" VENDÉGLŐBEN
I. KRISZTINA-KÖRUT 113 (Vásárcsarnoknál)
A pompás magyar konyhát a vendéglősné vezeti.
Állandóan szegedi halászlé, Turóscsusza
Kerthelyiség. — Cigányzene,
A legjobb magyar borok.

SVÁBHEGYI SZANATORIUM
Ideális magaslati gyógyhely. Ideális diétás ellátás. Mérsékelt pausal árak
KURA, SPORT, SZORAKOZÁS

ESTÉNKINT
EUGEN STEPAT
a rádióból közismert
OROSZ ZENEKARÁVAL
hangversenyez a
SZEIFFERT KÁVÉHÁZBAN

DOTTERWEICH ANTAL
KÁLYHÁS MESTER
BUDAPEST, II., BATTHYÁNY U. 2.
Telefon: 55—6—74.

Mibe fektessem tőkémet
hogy értékállóságát, jó jövedelmét biztositsam? E kérdésre adnak szakszerű választ ismertetőink, melyeket dijtalanul küldünk meg.
Ismertetjük a Kelenhegyi út 24—26 sz. (Mányoki út 7. sz.), tőkebefektetésre kiválóan alkalmas, ideálisan fekvő, legszolidabb kivitelű, a legelőkelőbb villanegyedben fekvő — hegymászás nélkül megközelithető —, mindössze hatlakásos „PARK-OTTHON" társasvillákat. Nagy saját kertrészek, tetőterrasz, délifekvésű loggiák és szobák, csodás körkilátás. Kapható még pár 4 szobás pazar beosztású nagyméretű öröklakrész. Bérbeadás esetén 7—8% tiszta jövedelem. Juniusi beköltözés. 30 évi adómentesség. Legutóbbi kertes társasházunkban kapható még 1—1 kétszoba—háromszoba hallos, háromszobás déli fekvésü öröklakás kevés lefizetéssel, leszállitott áron, olcsó törlesztéses kölcsönnel!
A BALATONI RIVIERÁN:
Lovas, Csopak remekszép partvidékén, előnyös telekszerzés. A kristálytiszta vizü Balatonfürdőnk, kapcsolatban a kitünő szénsavas gyógyforrásokkal, életerőnket fokozza, gyomor-, stb. bajokban egyedülálló gyógyhatást eredményezi! Forráskutak, olcsó fixáru épitkezés, élelmezés, 200 négyszögöles telkek már 4 P-től kedvező fizetési feltételekkel kaphatók. Páratlan értékemelkedési lehetőség! Vasárnaponkinti, májustól kezdődőleg állandó helyszini bemutatás a csopaki vasútállomásnál. Díjtalan illusztrált ismertető!
„CENTRUM"
Házépitő- és Ingatlanvállalat, m. sz.
Horthy Miklós út 15. Tel.: 69-3-01.
Óvakodjunk a légvárépitőktől!

KIRÁLY FÜRDŐ
Épitette 1556-ban KARA MUSZTAFA budai basa.
Budán, II., Fő ucca 84. sz.
45 fokos [redacted] hévviz köszvény, csúz, bőr- és csontbetegségek, fémmérgezés, máj-, epe-, méh-, hügyhólyagbántalmak, gyomorhurut és alhasi pangás ellen.
Kádfürdők: egész napon át.
Gőzfürdők: férfiaknak reggel 5—1, nőknek hétköznap d. u. 2-7.- Ivókúra

Budai Általános Takarékpénztár
Részvénytársaság
Budán, II., Fő ucca 9.
Elfogad kamatoztatásra takarék- és folyószámlabetéteket.
Lekötött betétek után megállapodás szerint magas kamatot térítünk.
Akár venni, akár eladni ónajt ingatlant, forduljon bizalommal újonnan bevezetett ingatlan osztályunkhoz
Mindennemű bank- és takarékpénztári ügyben készséggel állunk rendelkezésére.
Safe deposit

XXXI. évf. 1171. sz.

ELŐFIZETÉS

Egy évre . . 24.— P
Negyed évre . 6.— P

Egyes szám 40 f.

Egyesületek, amelyek nek hivatalos lapja, tagjai *féláron* kapják

Budai Napló

1934. junius 25.

HIRDETÉSEK

Egy hasáb széles, 1 mm. magas sor egyszeri közlésnél 30 fill. Szövegsor ára 2 P. Ismertető közlemények megállapodás szerint.

A hirdetés dija mindenkor **előre fizetendő.**

Állandó hirdetőknek nagy kedvezmény

Buda érdekeit a várospolitika, közélet, közgazdaság, társadalom és művészet terén szolgáló ujság

FELELŐS SZERKESZTŐ:
VIRAÁG BÉLA

Szerkesztőség és kiadóhivatal: II, Batthyány u. 83.
Telefon: 50-2-96. Hivatalos órák: délután 4—6-ig.

Sivatagok Budán,

talán éppen ott, ahol új élet fakad, új fejlődés alapjait rakja le állam és város, de a sivataghoz méltó módokon.

Húsz esztendős rozsdafolt a városon a Tabán és talán ugyanannyi a Boráros téri híd budai hídfőjének környéke. Szinte hihetetlen, hogy a világvárosban a legrendezettebb városrészek közelében, aszfaltos utak, modern bérházak tűzfalát érintve, olyan sivár területek létezhessenek, mint aminő volt húsz év óta az Attila-körút és a világhírre érdemes fürdők közvetlen közelében olyan terület, mint a Pestre néző Naphegy lejtője, keleti kapcsolataink egyetlen hirdetője: — a Tabán.

Alig egy fél esztendeje, hogy még teljesen bizonytalan volt ennek a városrésznek célja és hivatása, holott ott fekszik a királyi várral szemben és a Belvárostól is csak a híd választja el. Valami tévesztme sokáig azt a balhitet tápláta, még a legfelsőbb körökben is, hogy ide fürdővárost kell építeni és talán *Kozma* Jenő dr. országgyűlési képviselő cikkének köszönhetjük, hogy illetékes helyen lemondottak erről a tervről, belátva azt, hogy eszményi fogalmakat nem lehet házakban, utcákban és terekben kifejezni, mert a fürdőváros megvan Buda legszebb részén, a Dunaparton, a Gellért-fürdő és Császárfürdő között s így fürdővárost építeni teljesen elhibázott elgondolás volna. Ma már kialakult a terv, hogy ide „Parkvárost" kell építeni, mely kiegészítő része a már létező fürdővárosnak és olyan városrész kiépülésének a lehetősége, amely összekapcsolja a hegyvidéket a várossal és építészeti elgondolásában kirakatrésze lesz Budának, ha nagy áldozatokkal megnyitják hozzá a kilátást Pest felől.

A Tabán rendezésénél még jelentkezett, még érvényesülni akart az a régi rend, amely a Városházát a budai és pesti polgárok azzilumává tette és félig képzett fiainak annakidején is nyomorúságos elhelyezkedést nyujtott. Néhány középiskolával jutottak be a Városházára, alantas fizetésekkel és kúsztak föl a létrán középfokú tisztségekig, ám szavuk és módjuk volt arra, hogy az egyes kérdések elintézésébe befolyjanak. Ugyanilyen volt a mérnöki kar is, ahova azok a mérnökök kerültek, akik fogyatékos képzettségük, tehetségtelenségük miatt máshol boldogulni nem tudtak. Apró kis kérdéseket intéztek el, bosszankodva azon, hogy a város rohamos fejlődése halomra dönti kicsinyes intézkedéseiket. Az utolsó ötven esztendő, amely 1885-ben kényszerítette ezt a várost, hogy megfelelően képzett tisztikarral, kiváló mérnöki karral, megfelelő dotációkkal intézze ennek a városnak sorsát, — változtatott ezeken az állapotokon és már ma — hála a magyarok Istenének — nagy intelligenciájú tisztikar és kiváló mérnökök igyekeznek a mult hibáit jóvátenni, a világvárost kellő nívón tartani, aminek nagy eredményeit már Európa is elismeri. Azért a régi kicsinyes rendszer még itt-ott fölveti a fejét a maga törpe elgondolásaival, tudatlanságával, tehetetlenségével. Bizonyítja a Tabán esete.

Modern kérdés a lágymányosi híd kérdése, ahol most látjuk a mult maradi elgondolásainak a hibáit, amelyek szinte lehetetlen helyzet elé állítják a várost. Csak egy apró kérdésre utalunk: — a Budafoki-út rendezésére. Ezt az aszfaltos, nagyhivatású, nagyforgalmú utat a Lágymányosi-utcáig feltöltötték, aszfaltozták, pedig már akkor épült a Verpeléti-út és ott állott az új dohánygyár és általában tudott dolog volt, hogy a Verpeléti-út folytatásában épül a Boráros-téri új híd. Ha ezt az utat még kétszáz lépésnyire, a dohánygyáron is túl rendezték volna, ma már szó lehetne az új hídfő környékének rendezéséről, mert a hídfő töltése megtalálná kapcsolatát a Verpeléti-úttal.

Nem ismerjük a város terveit a lágymányosi pocsolyával, amely lehetett romantikus, nádas, lápos dzsungelje Kelenföldnek, de semmiesetre sem volt méltó folytatása a Ferenc József-híd városfejlesztő városrésznek. Ha vannak a városnak már errevonatkozó tervei, akkor teljesen érthetetlen, hogy a hídfő környéke még ma is a régi és ennek a pocsolyának rendezése ügyében egy kapavágás sem történt.

Ami pedig a hídfő környékén mégis történik, az sem szerencsés kézre vall, mert a parkoknak szánt részeket a lebontott Tabán törmelékével töltik fel, amelyre hiába hordanak azután egy-két méternyi termőföldet, ott minden fa elpusztul, mint ahogy elpusztult az Andrássy-úton is, ahol a Terézváros törmelékével töltötték fel az utat. Mi, akik látjuk, hogy a külső Andrássy-úton háromszor, négyszer vágták ki a fákat, emelték ki a meszes, köves törmeléket, töltötték fel termőfölddel, — tudjuk azt, hogy az ilyen talajba befutó gyökér elpusztul és vele pusztulnak a fák is.

De ott van maga a „tónak" nevezett pocsolya, amely a meglévő tervek alapján valóságos tóvá volna átalakítható, valami különösebb költségek nélkül, megvetve alapját a leendő parknak, amely rendezett kép föllendítené azon a vidéken az építkezést és új színt adna ennek a sivatagnak.

Két nagy feladat, a Tabán és a hídfő környéke. Azokat oly módon kell megoldani, hogy ne csak a város díszére szolgáljanak, hanem hivatást is töltsenek be, mert a Tabán az első kerület jövőjét jelenti, a Boráros-téri híd budai hídfője pedig Kelenföld jövőjét. Ez a két kérdés szükségessé teszi, hogy e két kerület elöljáróságának kivételes felhatalmazást adjon a város, mert ma már a városfejlesztést csak főbb vonásaiban intézheti a központ, de részleteiben az elöljáróságnak kell megtenni azokat a gyakorlati előterjesztéseket, amelyek lehetővé teszik az egészséges megoldásokat.

Az új hídfővel kapcsolatosan el kell intézni azt a rettenetes gátat, amely mint vasuti töltés kettéosztja a Kelenföldet, lehetelenné téve az alsóváros fejlődését; és bele kell vinni a Kelenföld szabályozásának tervébe az új híd tengelyének folytatásaként azt a *sugárutat*, amely a Dobogódombra fut fel, közelhozza a keserűvízforrásokat a városhoz és megveti alapját a rövid időn belül világhírre feljutó *ivókúrának*, a világszerte már úgy is ismert keserűvízforrásoknál.

Ha a Városházán történt nagyarányú átalakulásokat új korszaknak mondják és új vezéremberek akarják bizonyítani, hogy ők hivatottak is a nagy kérdések megoldására, — itt most méltó alkalom nyílik erre!

DUBONAI PÁL

A budai fürdők multja

— Részlet LIBER ENDRE alpolgármester tanulmányából —

Budapest és különösen a budai rész olyan geológiai alakulás helyén épült, amelynek övezetében a föld mélyében páratlan gazdagságú gyógyító erejű hévvizek vannak. Azt a dolomitréteget, amelynek tulajdonképen gyógyforásainkat köszönhetjük, a rejtélyes vulkánikus erő a budai oldalon meglehetősen magasra emelte s e réteg meredeken esik a mélybe, — ezért a pesti Széchenyi-gyógyfürdő vize 970 méter mélyről szökik fel és fúrására 9 és ½ esztendei kitartó, szívós munka kellett.

A budai oldalon a nemes tartalmú gyógyvizek önmaguktól fel tudtak törni és az óbudai ásatások tanusitják, hogy már az első római település idején, 2000 évvel ezelőtt ismerték az aquincumi meleg gyógyforrásokat. Az Itáliában kifejlesztett fürdőkultúra az óbudai városban is meghonosodott. Az óbudai Papföldön nagy közös fürdők, a Flórián-téren ugyancsak nagy római fürdő nyomait ásták ki, úgy, hogy az aquincumi ásatások eddig 7 római eredetű fürdőt hoztak napvilágra.

Történelmi bizonyitékaink vannak azonban arra, hogy az Ázsiából jött magyarság már akkor is sokkal többet tisztálkodott és fürdött, mint az úgynevezett művelt Nyugat. Anonymus megemlékezik arról, hogy Attila is, Árpád is, a Duna mellet levő felső melegforrások alatt ütött tábort, vagyis a mai Császárfürdő környékén. Magyar-révnek nevezték el azt a helyet, ahol Árpád átkelt a Dunán és a felhévvízi táborból intézte Pannonia földjének meghódítását.

A Szent Gellérthegy forráscsoportjához tartozó forrásokat Alsó Hévíznek nevezték és ezzel az elnevezéssel Árpádházi Szent Erzsébet történetével kapcsolatosan találkozunk először. A Szt. Margitsziget északi részén feltört meleg források a szigetszabályozáskor eltüntek. Róbert Károly, Nagy Lajos és Zsigmond királyok idejében a mai Rudasfürdő és a Szent Imre-fürdő, vagyis a régi Rácfürdő helyén már akkor is nagy fürdőtelepek állottak.

Mátyás király idejében újabb fellendülés kora következett be a budai fürdők sorsában, amiről tanuskodik Oláh Miklós esztergomi érseknek 1536-ban, tehát 46 évvel Mátyás halála után megjelent leíró munkája. Oláh érsek tulajdonképen még a mohácsi vész előtti állapotokat írta le és művében megemlíti, hogy a hévvizek a budai oldalon alig 20 lépésnyire a Duna partjától fakadnak fel a földből. A Szent Gellért-fürdő helyén levő sáros meleg források leírásánál csakis a fürdők egészségügyi jelentőségét és gyógyító hatását említi. A mai Szent Imre-fürdő medencéjéről is azt írja, hogy úszni lehetett benne, tehát az akkori fogalmak szerint ez a fürdő a nagy medencéjével igazán tekintélyes épület lehetett.

De még nagyobb fellendülés következett be a budai fürdők történetében akkor, amikor a törökök elfoglalták Budát. Mint tudjuk, Keleten a gyakori fürdés és mosakodás vallási kötelesség. Egy európai utazó, Werner György 1595-ben könyvet írt a Rudasfürdőről, hogy a Gellért-hegy sziklája mint egy természetes tető hajolt a fürdőre és a törökök a szikla kivájásával is nagyobbították azt.

Egy nürnbergi polgár 1604-ben török hadifogságba került. Amikor kiszabadult a hadifogságból, Nürnbergben könyvet írt és adott ki magyarországi kalandjairól. Azt írja könyvében, hogy 1605-ben mint rabszolga jutott el Budára és beteg, fájós megdagadt lába miatt gazdája őt hetenként négyszer elküldte a budai fürdőbe. Két hónapos fürdőkúra után a budai fürdő csodálatos hatású vizétől teljesen meggyógyult.

1660 körül járt Budán Evlia Cselebi török világutazó, akinek krónikája részletező budai leírást tartalmaz. Az ő és az 1671-ben ugyancsak Budán járt angol orvos, Brown Eduard leírásából szintén érdekes képet kapunk a budai gyógyfürdőkről. Evlia Cselebi azt írja, hogy Budának 8 helyen fakad természetes hévvízforrása. Az Acsik ilidzse, vagyis nyitott fürdő, amely elnevezés alatt a mai Szent Gellért-fürdőt kell értenünk, a francia betegségre és más hétféle betegségre hasznos. Ebbe a fürdőbe Magyarországból és egész Európából kocsikon jöttek az emberek. Egy 9-ik fürdőről is megemlékezik, amely a Várban volt, a kalocsai érsek régi házában, amit Szolimán szultán rendezett be és oda mesterségesen vezették fel a gyógyvizeket.

A nyolc fürdő közül három fürdőt említ Kelet és Délkelet felé, ötöt pedig Nyugat felé, vagy Óbuda és Esztergom irányában.

A Rudasfürdőt Szokoli Musztafa pasa 1556-ban építtette és Jesil Derekli ilidzsenek, vagyis zöldoszlopos fürdőnek nevezték el. A mai Királyfürdőnek, amely a jelenlegi Fő-utcában van, neve Tachtali, vagyis deszkaépületű fürdő volt. Ebben az időben még több híres fürdőt ismerünk: a Kaplia és Veli bég fürdője: a mai Lukács- és Császárfürdők. Evlia Cselebi szerint a pesti oldalon is volt két gőzfürdő, de már ezek mesterséges fürdők voltak.

Meg kell még említeni a krónikások sorából Istvánffyt, Werner Ádámot, Gradelehnust, Orteliust, Schweiger Salamont, akiknek leírásaiból megtudjuk, hogy a török hódoltság idejében a fürdők egyuttal a társasélet központjai voltak, különösen a török nők számára, akik egyéb szórakozástól Keleten még ma is el vannak tiltva és így egész napjukat szeretik a fürdőkben tölteni, ahol egymással tréfálhatnak, szórakozhatnak. Több egykorú krónikás megemlékezik egy olyan budai kútról is, amelyben felül igen forró víz volt, de az aljában mégis élő halakat láttak.

Egyik egykorú kölni krónika azonban ellenségesen írt a budai fürdőkről, hogy a vizük nem egészséges és hogy vannak kutak, amelyek csak telihold idején telnek meg és a hold változásával együtt változik a víztartalmuk is. Sőt a krónika szerint vannak olyan kutak Budán, amelyek kővé változtatnak minden tárgyat, amit beledobnak.

Külön említést érdemel az, hogy a török hódoltság idejében igen sokat áldoztak a hódítók a fürdők építkezéseire és egyes fürdők abból az időből ma is sértetlenül őrzik a török hódoltság korának építészeti emlékeit, különösen a Rudasfürdő.

Buda visszavétele után a fürdőkultúra nagyon visszaesett. A mai Szent Gellért-fürdőt, illetőleg régi nevén: Sárosfürdőt, egy esztendővel Buda visszavétele után, tehát 1687-ben I. Lipót király odaajándékozta háziorvosának, aki ott fürdőtelepet emelt és elnevezte: Szüzek fürdőjének. De 20 évvel később Buda városa megvásárolta a fürdőt, majd 90 év mulva, 1809-ben újra magánkézbe került. Egy 1821-ben készült leírás nagyon elhanyagolt nak és gondozatlannak írja le a Sárosfürdőt.

A törökök által épített Rudasfürdőt Buda városa 1703-ban szerezte meg és elnevezte Polgári-fürdőnek. A nép azonban tovább is csak Rudasfürdő néven ismerte.

A Rudasfürdőben Buda városa 1831-ben vendégfogadót, éttermet és billiárdszobát is építtetett és a későbbi leírások már barátságosabb képet adnak az itteni fürdőéletről.

A mai Szent Imre-fürdőről, vagyis a régi Rácfürdőről Keiser hagyott hátra leírást 1723-ból. Ez a fürdő kerek és boltíves építmény volt és nagy medencéjében a férfiak és nők nyilvánosan együtt fürödtek, de volt számukra elkülönített fürdő is.

A Császárfürdő Budavár visszavétele után nagyon megrongált állapotba jutott, ellentétben a most említett többi fürdővel. I. Lipót király a Császárfürdőt 1702-ben Ekker Jánosnak adományozta, 100 év múlva pedig Marcibányi István kapta meg, aki azt az irgalmasok szerzetesrendjének adományozta és jótékony alapítványával lehetővé tette a fürdőépület felépítését is.

A Császárfürdő a XIX. század első felében nemcsak mint gyógyfürdő, hanem mint híres szórakozóhely is népszerű volt, sőt azt a felírást viselte: „Császárfürdői kéjhely".

Mellette a Lukácsfürdő egészen 1884-ig teljesen el volt hanyagolva. Ebben az esztendőben a kincstár eladta Palotay Fülöpnek és ekkor vette kezdetét a Lukácsfürdő mai modernebb korszaka.

A Szent Margitsziget fürdője tulajdonképen csak 1867 óta kapott nagyobb jelentőséget, amikor a sziget nyugati oldalán bővizű kénes forrást nyitott meg Zsigmondy Vilmos. Az itt elért siker alapján kapta meg Zsigmondy 1868-ban Pest város megbízását a városligeti artézi kút fúrására.

Nem hagyhatók említés nélkül a XIX. század pesti fürdői sem. Ismeretesek voltak: a Diana-fürdő, az Orczy-házban levő Zsidó-fürdő, a Gampler-féle Vasfürdő, a Rumbach-fürdő, amely után a Rombach-utcát nevezték el, a Gschwindt-fürdő az Üllői-úton, a királyutcai természetes vasasfürdő, továbbá a Szarka-utcai és a Városerdő végén levő úgynevezett orosz gőzfürdő.

Az ősi görög-keleti magyar egyház visszanyerte régi szabadságát

— Megvan ujból a magyar eparchia, saját metropolitával az élén —

Diadalmas öröme van a görög-keleti vallást követő magyaroknak. Az *antiochiai orthodox patriárka* ő szentsége egyházjogilag is érvényesnek elismerte az önálló görög-keleti magyar egyházat, azt a joghatósága alá vonta és kiterjesztette jurisdictióját a magyarországi és Magyarországon kívül élő összes görög-keleti magyar hívőkre, a magyarországi szerbek kivételével. A pátriárka így elvonta a szerb nyomás alatt élő ökuméni pátriárka (Isztambul) joghatósága alól a magyar orthodox híveket, akik fölött ezentúl az antiochiai pátriárka fogja gyakorolni a legfőbb egyházi joghatóságot, amelybe a szerb és román keleti egyházaknak nem lesz többé beleszólása. A pátriárka a husvétkor *Szentesen* megtartott magyar orthodox zsinat által püspökké választott *Németh* István szentesi görög-keleti főesperes megválasztását *törvényesnek* ismerte el, szabályszerűen püspökké szentelte és nyomban kinevezte „eminenciás" címmel az egész világon található összes magyar orthodox hitvallásúak püspök-metropolitájává (érsek).

A magyar orthodox nemzeti egyház első főpapja *Németh* István metropolita *Jeruzsálemben* az ottani keleti érsek és főpapok segédletével *magyar nyelvű* énekes nagy misét celebrált a *Szent Sír templomában*, ahol az *Üdvözítő* halála óta először hangzott el magyar liturgia. A magyar misén részt vettek az antiochiai, jeruzsálemi, az örmény és a kopt pátriárkák, az orosz, kopt, kald örmény, georgiai, albániai metropoliták, az anglikánok, methodisták és janzenisták ott székelő főpapjai, valamint az angol főbiztos és a különböző diplomaták.

Mise után testvéri szeretettel üdvözölték *Németh* István szentesi püspök, magyar metropolitát, aki a legértékesebb szent tárgyakat s ereklyéket kapta tőlük ajándékba a magyar orthodox egyház számára. Az új metropolita már hazaérkezett, hogy a Kormányzó úr őfőméltósága és a miniszterek előtt is bemutatkozzék. A görög-keleti magyar papság és a hívek a szeretett főpásztor ünnepélyes fogadására készülnek.

Gyógyforrás-biologiai állomást Budán!

A főváros fürdőügyi vezetőségének figyelmébe!

A mult havi lillafüredi fürdőügyi kongresszussal kapcsolatosan megjelent *Vámossy* professzornak egy cikke, amelyben „Idegenforgalmunk és fürdőink" címén a kongresszusi elnöki bevezetőjében elmondott bölcs gondolatait foglalja össze. Legjobban megkapott cikkének utolsó bekezdése, amelyben

a fürdőkórház hiányára és szükségességére mutat reá,

mint amely intézmény létesítését már annak idején, a Gellért fürdő terveinek elbirálásakor szorgalmazta volt. Idestova 15 éve nyílt meg a Gellért fürdő, volt már a Császár fürdőben barakkórház is a háborúban — azóta is ott disztelenkedik —, sőt megnyílóban van a Lukácsfürdő agilis igazgatósága által létesített rheuma-kórház is. Azonban Vámossy professzor irányelveinek teljesítését célzó s a fővárosi fürdők tudományos vizsgálatainak

kisérleti állomását és otthonát, mint az országnak és egyetemnek nélkülözhetetlen fizikotherápiás szakintézetét, a fürdőkórházat

azóta sem sikerült még tető alá hozni. Voltak már igen kecsegtető határozati javaslattal végződő ankétok is, — mégis — úgy látszik, ráunván a huzavonára,

az OTI egymaga épittet tagjai részére rheuma-kórházat.

Ez ismét nem testesíti meg a közóhaj tárgyát képező intézmény lényegét: olyan gyógyító intézményre van ugyanis szükség, mely egyuttal „kelléke Budapest-Fürdőváros kiépítésének és a világreklám megalapozásának":

ahol a betegeken mint anyagon konkrét klinikai vizsgálat és kísérlet történhet

a gyógyvizek hatástani problémáit illetőleg. Ha Vámossy professzor is további soraiban így ír, hogy „fő tétele a főváros fürdőtulajdonosi kötelességének is a maga nyomorult szegénybetegeivel szemben, akik ma mozdulatlanul és reménytelenül nyomják a kórházi ágyakat, elfoglalva azokat olyan betegek elől, akik gyógyíthatók volnának" — a fürdőkórház létesítése, úgy fürdőpropaganda szempontjából is elengedhetetlen szükségesség ennek az intézménynek célzatát a kutatóintézeti jelleggel is kibővíteni. Mert csak az ú. n. *exact és klinikailag bizonyított* gyógyeredmények alapján lesz a külső prakszist űző, de főleg a külföldi orvos hajlandó a budapesti gyógyfürdők használatát betegeinek ajánlani. És ezt a gondolatmenetet a gyógyforrások belső, tehát a ma olyannyira erőre kapott ivókúrák alakjában való

FŰZŐ GUMMIHARISNYA
KÜLÖNLEGESSÉGEK
EGÉSZSÉGÜGYI CIKKEK SZAKÜZLETE
HUNGÁRIA
I. ALKOTÁS-U. 1/a (Vérmezővel szemben)

használatára nézve is kiterjesztve:

az ivó-gyógyforrások hatástani kutató állomása is elengedhetetlen szükségesség.

Mi orvosok, nem elégedhetünk meg immár az évszázados „empyria", azaz szokásgyakorlati bevált gyógyjavallatok elfogadásával; nem elég, ha bácsikra, nénikre hivatkozva ajánljuk egyik, vagy másik gyógyfürdőnket, vagy ivógyógyforrásunkat, (mert: hogy valakinek így-úgy használt), hanem a mai tudományos kutatások által rendelkezésre álló eszközökkel, laboratóriumi eljárásokkal kell igyekeznünk a gyógyforrások élettani — biológiai — hatását kivizsgálni és a gyógyeredményeket be is bizonyítani. Ez kétségkívül sikerre is fog vezetni, hiszen calciumos — kénes — radióaktiv gyógyító hévvizeink évszázadok óta *„orvos* vagy *javas"* vizeknek nevezett értékes gyógytényezőinek „csodálatos" hatását a tudományos magyarázatok egész sorával sikerült már megfejtenünk. Igaz, hogy vannak még egészen misztikus, csakis a kozmikus és rádiológiai őserőkkel, elektromos, katalytikus tényezőkkel sejthető, vagy a biokémia belső, molekuláris törvényszerűségeibe tartozó rejtélyei a gyógyvizek hatásmechanizmusának, amelyek olyan exakt módon, mint a legtöbb vegyi gyógyszeré, ki nem mutathatók és szervezetük útjain nem követhetők, de összességükben, biológiai és gyógyhatásbeli eredményeikben mégis leolvashatók.

A Rudas fürdő a fürdőkórházi, illetve forráshatáskutatási intézet létesítésének helyéül már csak annál a jelentős helyi adottságánál fogva is leginkább megfelel, mivel előtte tárták fel az elmult évben a főváros legkénhydrogéndúsabb és legradióaktivabbnak talált hévvizeit. Bel és külföldi tudósok egybehangzó véleménye már pedig az, hogy a gyógyforrások fürdő-, méginkább azonban ivó gyógymódja ott a legeredményesebb, ahol a fakadásuk van. Nem a szuggesztiv tényező a leglényegesebb ennek az állításában — gőz, szag, hő egymásrahatása a betegeknek, — de a vizek sajátsága az, amely abban nyilvánul, hogy bizonyos idő multán már hatásbeli elváltozást is szenvednek. — Emanációk — gázok elillanása, ionok átalakulása, kollidok kiválása, lehülése, stb. által. — Mindezek alapján nemcsak fürdő-, de ivókúra-gyógyhatás is legeredményesebb a gyógyforrások „születésének" helyén várható és olvasható le. Fürdőkórházat és hatástkutató állomást is tehát itt, a legértékesebb források kútjainál kell elképzelni. En a magam részéről már első etappnak is azt ajánlanám mély tisztelettel, ha minden építkezés bevárása nélkül is — valamelyik udvari helyiségben létesülne egy olyan hatást vizsgáló és regisztráló állomás, amely legalább is a Bud főorvos javaslatára ide utalt közkórházi, vagy pénztári járóbeteg anyagon észlelné a fürdők és ivókúrák gyógyhatását és dolgozná fel statisztikailag már addig is, míg a kivánt Intézet megalakul, a propaganda részére oly szükséges tudományos gyógyvízadatokat.

Ez az állomás — amelyet *gyógyforrásbiológiai*, vagy *hatásvizsgáló* névvel nevezhetnénk, ma minden szervezési költség nélkül megnyitható, orvos, laboratórium azonnal kéznél volna a Gellért fürdő révén vagy esetleg átvezényléssel mintegy expoziturát lehetne kirendelni ide a források tudományos őrizetére és gyógyeredményeinek megfigyelésére. A tihanyi biológiai állomás a halélettan kutatásainak stb. céljaira szolgáló fényes intézmény. Itt csak 1—2 szobácskát kérelmezünk. Szolgáljon e várta bőségben fakadó, értékes gyógyvizeinknek embertársaink gyógyítását előmozdító kutatása és tudományos útbaigazítása céljaira! *Nemes J. György dr.*

Az Irodalmi Társaságok Szövetsége a napokban rendezte alakuló közgyűlését, amelynek legfontosabb határozata, hogy a csatlakozó irodalmi társaságok köréből 3—3 tagból álló intézőbizottságot jelölt ki, amely hivatva van a megszervezés további alapvető munkáját elvégezni. Ennek az intézőbizottságnak az első és legfőbb feladata, eldönteni azt is, hogy a szorosan vett irodalmi társaságokon kívül a művészet és tudományos alakulatokat mennyiben veszi fel keretébe, mert hiszen vidéken sok helyen az irodalmi társaságok a művészeket és tudósokat is felölelik és Budapesten is pld. a budai „Hollós Mátyás Társaság"-ban a szellemi élet mindeme képviselői vegyesen foglalnak helyet. Az alakuló közgyűlésen előadott programmtervezet szerint a szövetség feladata: a magyar nemzeti irodalom behatóbb művelése és fejlesztése. A fiatal írók gyámolítása, segítése az érvényesüléshez. Évenkénti irodalmi táborozások az egyes vidéki városokban. Nemzeti kultúrház felállítása. A magyar írók értékes műveinek megjelentetése, illetve kiadóvállalat alapítása. Az írók támogatására jóléti intézmények létesítése, stb. Nagy és magasztos feladatok ezek, méltók arra, hogy a magyar írók mindannyian közös erővel azon munkálkodjanak, hogy a nemes cél érdekében tömörüljenek. Csonkamagyarországon körülbelül 40 a magyar irodalmi társaságok száma és ezek közül 17 volt az alakuló közgyűlésen képviselve. A megjelentek között ott volt Preszly Elemér dr., Pestvármegye főispánja elnöklete alatt álló „Országos Gárdonyi Társaság" is, mint összehívó. A közgyűlés az alapszabályok kidolgozására Simon Lajos elnöklete alatt bizottságot küldött ki. Nincs kétség azirányt, hogy Simon Lajos, aki ebben az ügyben a kezdeményező volt, sikerrel intézi továbbra is a szövetség ügyeit. **Hennyey Vilmos dr.**

Nagy cserkész hadijáték lesz ősszel Gödöllő és Isaszeg környékén, ahol a budai csapatok is felvonulnak.

A városmajori Actio Catholica keretébe tartozó hitbuzgalmi és szociális egyesületek június 13-án a Prohászka Ottokár kultúrházban évzáró beszámolót rendeztek. Az egyházközség hívei teljesen megtöltötték a szép kultúrtermet, a megjelent előkelő közönséget Bogsch Géza dr., ny. államtitkár, egyházközségi alelnök és özv. Sávolyi Jánosné oltáregyesületi elnöknő fogadták kedves szivélyességgel. A Szent Erzsébet leányárvaház növendékeinek szép énekszáma nyitotta meg a beszámolót, az énekkart betanította és vezette: Höger Mária tanárnő. Bogsch Géza dr. egyházközségi alelnök megnyitó szavaiból megtudtuk, hogy jubiláris beszámolón vagyunk, amelyen az egyesületek tíz évi munkájukról számolnak be. — Oltáregyesületről özv. Sávolyi Jánosné, — aki már tizenöt éve buzgólkodik Isten nagyobb dicsőségére — adott stilárisan kidolgozott jelentést, visszapillantva az elmúlt évek kimagasló eredményeire. Szép jelentését Kriegs-au Emil plébános köszönte meg, kiemelve az elnöknő csendes, szerény munkáját, átnyujtva neki egy művészi festményt. Urak kongregációja: Kasztner János. Credo: Rothnagel János. Karitász: Szociális Misszió Társulat városmajori házfőnöknő. Leány kongregáció: Graff Irma. Szívgárda, hitterjesztés: dr. Reimann Özsébet. Prohászka emlékórák: dr. Dienes Valéria beszámolójából megtudjuk, hogy az első emlékórát egy lakás szalonjában rendezték, de azóta mindig nagyobb-nagyobb helyiségről kellett gondoskodni. P. Böhle Kornél Szt. Domonkosrendi atya a Credo férfiegyesületek országos elnöke, ünnepi beszédében súlyos igazságokat teregetett elénk. Dr. Mészáros János pápai prelátus, érseki helytartó zárószavaiban hálát mond Istennek, aki kegyelmével elárasztotta a városmajori egyházközséget, amelynek lelke és legfáradhatatlanabb munkása Kriegs-au Emil plébános. A Szt. Cecilia énekkar Bárdos Lajos egyházi karnagy vezetésével gyönyörű Mária-énekeket és egy hozsannát adott elő.

Haspelné, Balázsy Lujza.

Budaiak a fiaikért. A székesfővárosban most lezajlott szertornász világbajnokságokon a II. kerület közel 600 fő leventéje vett részt és a kerület leventéinek élelmezéséhez az alábbi budai hentes- és sütőiparosok járultak hozzá: Ruzicska Pál, Neumann Béla, Ferenc József, Pender, Wassermann Árpád, Szabó János, Fuchs Ferenc, Faragó Vilmos, Zimka Gergely, özv. Sághy Kálmánné, özv. Zólyomi Sándorné, v. Kálózdy-Kukorelli József, Winkhardt András, Dinka István, Sebő Jánosné, Kovács Pál, Kliment Gottlieb. A nagylelkű támogatásért köszönetet mond a II. kerület Testnevelési Bizottság.

Nász. Böjthe László és Hajnal Rózsika a Szilágyi Dezső-téri református templomban házasságot kötöttek. — Patócsi Pekácsy Gabit eljegyezte csikszentimrei László Lajos.

A Velencei Tavon is megindul a tavi hajózás s nem lesz többé a tó déli partja (Dinnyés, Agárd, Gárdony, Velence fürdőtelepek) elzárva a vadregényes északi parttól (Sokoró, Pátka), ahol a kibányászott építőköveket és a dolgos nép termé-

nyeit eddig a hajózás hiánya miatt nem lehetett értékesíteni. A kereskedelmi miniszterium a hajózási engedélyt 33.086—IV. 1934. sz. alatt kiadta Kováts Ferenc és Scherer Pál Kamilló lovag hajóstisztteknek.

A Dunántúli Közművelődési Egyesület Győrben díszhangversenyt rendezett, melyen megjelent a város színe-java. Nagy Emil ny. igazságügyminiszter, az egyesület tiszteletbeli elnöke néhány közvetlen szóval nyitotta meg a hangversenyt, utalva a dunántúli gondolat jogosultságára. Az Egyesület nagy tradiciókra tekint vissza — mondotta — és régi kapcsolatait eleveníti fel, amidőn a nóta szárnyán jön ide és keres megértést a magyar szívekben. Ez csak az első lépés, az újra való egymásra találás, amelyet tevékeny munka fog követni. Később újra felszólalt Nagy Emil és kedves, közvetlen modorban személyes benyomásait mondotta el a közönségnek az angol politikai és társadalmi élet sajátosságairól. Az előadást mindvégig élénk érdeklődéssel kisérte a hallgatóság. A hangverseny további során Kőszegi Teréz és Cselényi József, továbbá Hajdu Imre énekében gyönyörködött a közönség.

Szeretetvendégséget rendezett a budai ref. egyház ifjusági egyesülete a Szilágyi Dezső-téri egyházi tanácsteremben a nyári szünet előtt, e hó 17.-én, vasárnap este. Batiz Dénes dr. orvos bevezető imája után Laczik István bibliát magyarázott, Haypál Béla lelkész pedig meleg szavakkal köszöntötte az Ifjusági Egylet tagjait, hogy az atlétikai versenyen a legkiválóbb eredménnyel szerepeltek.

Gyász. Súlyos csapás érte Imrédy Béla dr. pénzügyminisztert. Édesanyja, özvegy ómoraviczai Imrédy Kálmánné szül. szeredy Vaykay Karolin, néhai Imrédy Kálmánnak, a Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete volt alelnökvezérigazgatójának özvegye, hosszas betegség után 76 éves korában meghalt. A pénzügyminiszter és Imrédy Kálmán dr. Máv. igazgató gyászában őszinte részvéttel osztozik Buda, ahol köztiszteletben állott a nagyasszony. — alsótakáchi Farkas László dr. r. k. hittanár, tábori lelkész 51 éves korában meghalt. Az ismert egyházi szónokot nagy részvéttel temették el. Farkas Béla dr. csongrádi főispán, Farkas Elemér és Farkas Imre dr. ezredesek testvérüket gyászolják az elhunytban. — Demián Ottóné szül. dereszlényi és littassy Littassy Erzsébet, kereskedelemügyi államtitkár özvegye, 65 éves korában hosszú szenvedés után elhunyt. A farkasréti temetőben nagy részvéttel kisérték utolsó útjára. — Werner Frigyes okleveles épitészmérnök 47 éves korában hosszú szenvedés után, junius 17-én meghalt. Temetése 20.án, szerdán délután volt a farkasréti temető halottasházából.

Panaszos levélben fordult hozzánk egyik hirdetőnk, akinek üzletét veszélyezteti az a régen lebontásra itélt barak, amely a Császárfürdőn túl ékteleníti a dunapartot — és a barak sürgős lebontását kéri. A Guttmann-vendéglő egykor sűrűn látogatott verandáját kénytelen volt feladni, az udvara pedig szűk nyáron. Létérdeke, hogy a barak elkerüljön és fizet is annyi adót, mint a baraklakók együttesen. Szeretné túlélni a barakokat.

Az Attila Levente Egyesület e hó 12-én a Márvány-utcai kereskedelmi iskolában megtartott közgyülése után Drózdy Győző „Az Ezüst Kócsag" cimü szinművét adta elő nagy sikerrel.

A csatornaiszapból a főváros magas kalóriáju gázt fog fejleszteni, amely évente 330 ezer köbméter mennyiségre rúg s ami 610 ezer kilowatt óra elektromos energiát ad. Az eljárás helyességét bizonyitja, hogy a székesfővároshoz hasonló helyzetben levő Magdeburg a szenny víztelep úgynevezett rácsszemetének kirothasztását már meg is valósitotta. Drezda város pedig elhatározta a rendszer bevezetését.

Nem veszedelmes az utolajozás és úgylátszik csak gonosz pletyka az a hiresztelés, hogy az olajozott út tüdőrákot okoz. A tudomány ezt megcáfolta.

Az óbudai Cselka intézet új épületet emel, hogy modern külső keretben folytathassa áldásos nevelő és oktató működését. A költségek előteremtésére nagysikerű hangversenyt rendezett az intézet junius 3.-án. A zsúfolásig telt terem hálás közönsége sokat tapsolt Nagy Anna hegedűművésznőnek, az iskola agilis és nagytehetségű énektanárnőjének, Linczenpolcz Irén tanitónőnek, az óvóképző iskola és polgári leányiskolások pompás játékának és főképen Mária nővérnek, a fáradhatatlan rendezőnek.

Az új budai csatorna szivattyú telepet nemsokára üzembe helyezik s bár ez ideiglenes jellegű, mégis hosszú időre megoldja a Kelenföld illetve a Lágymányos csatornázását. Távolabbi terv a budai dunapart főgyüjtőjének kiépitése, amely a Batthyány-téren és a Döbrenteitéren felállitandó szivattyútelep közbeiktatásával fogja az egyes vízgyüjtőterületek szennyvizét a főgyüjtőcsatornába emelni.

Dunántuli nyaralás, amely hivatva volna megállitani azt a szerencsétlen áramlást, amely évtizedek óta Ausztriába vonja Budapest nyaraló közönségének nagy részét, — eddig szervezetlenül nem tudott érvén esülni és inkább csak szólás mondás volt, most azonban kezd szervezett keretek között kialakulni. Megkaptuk a „Bakony Egyesület" rendkivül izléssel kiállitott prospektusát, amely a Bakony romantikus szépségeit tárja elénk Zirc központtal. Cime is érdekes: — A Bakony szeretettel vár! — A zirci apátság gyönyörű angolkertje vadregényes szép részletekkel alkalmas és elegendő, hogy nagyszámú nyaraló itt lelje kellemes nyári pihenőjét. A megélhetés is olcsó, mert szobát már napi 1 pengőért és teljes napi ellátást vendéglőben már 2 pengőért kaphat minden nyaraló, bőségesen elsőrendű étlappal. Érdeklődők forduljanak közvetlenül az egyesülethez: — Bakony Egyesület Zirc.

SZEPEZD KOVÁCS PENZIÓ
a Balaton zalai oldalán, erdőkoszoruzta, csendes, pormentes magaslaton, gyönyörű kilátással a Balatonra. Uri kényelemmel berendezett tiszta szobák. Strandhoz és állomáshoz közel. Négyszeri kitűnő ellátással elő- és utóidényben 4 P-től, fürdőidényben 5 P-től feljebb.

Az Országos Tekéző Szövetség megalakult Kálnoki Bedő Sándor udvari tanácsos elnöklete alatt. Társelnök: Berényi János gróf. Ügyvezető elnök: Partly Mihály. Az új szövetséget Románia, Jugoszlávia és a vidék küldöttei üdvözölték. A budai érdekek képviseletére az elnökség felkérte a Budai Naplót, amelynek szerkesztősége ezúttal hívja fel az érdekelteket, hogy mielőbb jelentkezzenek.

Táncmulatságot rendezett nagy sikerrel Budahegyvidéki Iparosok és Munkások Kultúrbizottsága a Budagyöngye vendéglőben Bihari Ferenc dr. rendezésében.

Az első himlőoltást Magyarországon már 1717-ben adta az eperjesi doktor saját gyerekének, nagyobb bizalom keltése végett. De módszerével nem sokra ment, mert vidéki paciensei az oltóanyagot legtöbbször tévedésből — lenyelték.

Műsoros kerti ünnepélyt rendez a Friedrich-párt főszervezete július 1-én, vasárnap délután 5 órakor a Sósfürdő-étterem összes helyiségeiben.

A legjobb konyha Budán özv. Bagyik Vincéné, Csalogány-utca 27 alatti vendéglőjében várja azokat, akik szeretik az igazán magyaros, házias ételeket. A mióta a Palota-térről a Csalogány-utcába költözött, csak nőtt a vendéglő híre. Pompás kertje a legmelegebb napokon is kellemesen hűvös és Schrammelzenekara nagyszerű hangulatot teremt.

Kertészt keres, vagy bérbe ad Mátyásföldön 800 négyszögöles gyümölcsöst. Bővebbet a kiadóban.

Porból-porba ásva

Mi jön?... Mi lesz?... Az is lehet,
hogy egyszer majd a jó Isten,
máskép méri mi a jóság,
s hogy ne lásson, mit se tovább,
a bünmarta vénhedt földtől
elfordítja arcát.
Mert elúnja, hogy az ember
nem tür kezet maga felett,
s bár a száján Isten neve,
égi titkok titka ellen,
tébolyában lelke árán
folytatja a harcát.

Mi jön?... Mi lesz?... Megtörténhet,
hogy az ember égig nőhet;
leigázza a vén napot,
más utakra gyujt világot,
s dicssugártól övezetten
a szférákig szárnyal.
Elhajítja a bibliát,
szentjeire átkot kiált,
új törvényt szab égnek, földnek,
bálványai észből nőnek,
hogy életét ne kisértsék
túlvilági árnyak.

Mi lesz?... Mi jön?... Egy zord óra? : : :
Kibillen a mutatója.
Jobbra billen, balra billen,
terhes idő nyugta nincsen,
mert az ember, botor ember
a gög útját járja.
Meddig járja?... Meddig mehet?...
A jó Isten szembejöhet,
s jól megrázza a világot,
ránkgyujtja a magasságot,
a nap tüzét veri szerte,
— lángcsőbe rázza.

Mi jön?... Mi lesz?... Isten kérdi,
s mert a szívét árván érzi,
egy sóhajba temetkezőn,
átkarol az égi mezőn,
le a földig, hol a bűnünk,
s elmulásunk várja.
Jaj, kezének: sírunk ássa,
jaj szemének: mért is lássa,
hogy lázadva milyet estünk,
s hogy tünik el üszkös testünk,
fájó csendben, szent kezéből,
porból-porba ásva.

Mi jön?... Mi lesz?... Az is lehet,
hogy bújában felsír Isten,
Sír a lélek vesztett üdvén,
s elmosódik szeme tükrén
könnyei közt a teremtés
felsugárzó képe.
Elmosódik a föld s az ég,
feloldódik kezdet s a vég,
világtalan lesz a világ,
nehéz vakság öleli át,
ölelgeti szédületből,
a csendet a végtelenből,
Isten alá, lelke fölé,
hogy ne legyen soha többé,
más, mint — örök Béke.

Rétyi Székely Miklós dr.

KISFALUDY SZINHÁZ
III., Lajos-utca 111.
elérhető az 5, 7, 9, 51 villamossal
A szezon legnagyobb sikerü operettje
Zsákbamacska
Péter-Pál napján d. u. 5-kor is
Sárga liliom
Operett 3 felvonásban
Jun. 22-től egy hétig minden este ½9 órakor, vasárnap d. u. ½4, 6 és ½9-kor.
Jegyek —.20 fill-től 1.50 P-ig elővételben
Filléres árak — Olcsóbb, mint a mozi

Mindennemü ÉPITÉST, ÁTALAKITÁST, TATAROZÁST szolid kivitelben a LEGKEDVEZŐBBEN vállal
„TÖMÖR" ÉPITÉSI VÁLLALAT K. F. T.
II. ZSIGMOND-U. 14. Tel. 526-74. Ugyvezető BEREY LAJOS épitőmester
Költségvetés és felvilágositás dijtalan. LÁB kölcsönt és adóvisszatérítést elintézünk.

DÖRNER LÁSZLÓ
TENISZ SZAKOKTATÓ
II., FŐ-UTCA 51, I. EM. 1
TENISZ SZAKÜZLET
JAVITÓ MŰHELY
Legjobb magyar, olasz, francia, belga és angol ütők P 16.-tól
HUROZÁS — JAVITAS
A BUDAI NAPLÓ olvasói 5 százalék engedményben részesülnek.

Aranyéremmel kitüntetve
ÁCS ISTVÁN
modern kelmefestő és vegytisztitó üzeme
V., Alkotmány-u. 5/7. Tel. 16-6-64.
Fiókok: IV., Királyi Pál-utca 6.
VI., Gr. Zichy Jenő-u. 12.
II., Zárda-utca 12. szám.
I., Városmajor-utca 55/b.
Uj budai üzlet:
I., Hidegkuti-ut 37/c. sz.

KELLEMES SZÓRAKOZÁST talál a Rózsadombi
NARDAI-ÉTTEREM
pompás kertjében
II. KUT UTCA 13

Hová menjünk vacsorázni ma este?
Üljünk fel az 5-ösre vagy 7-es e, szálljunk le a Zsigmond-téren, onnan 2 perc gyalog
vár az ÖREG PINCE
kertje (Tulajdonos: Balogh), III., Üröm-u. 14.
Saját szüretelésü borok. Halászlé.
Minden este Kardos-jazz
Hihetetlen olcsó árak!
Telefonszám: 54-3-37.

A KASTÉLY KERTJE
II., MARCZIBÁNYI-TÉR
REMEKBE ÖLTÖZVE MEGNYILT
Goitein és Spiró-jazz
Délután és este tánc
Bankett, Bridzs és Gardenpartik részére külön kert-Hangulatvilágitás — Nivó
9-es és 12-es autóbusztól 2 perc
Tulajdonos: FIGYELMESSY JÓZ EF

UJ ÜZLET! BUDÁN
dijtalanul házhoz szállitja a megrendelt
festék-, háztartási-, illatszer és pipere árut
WEISZ festékkereskedés
II., Zsigmond-u. 9.

KOCH vendéglő és étterem
II., Margit-körut 89
KELLEMES KERTHELYISÉGE megnyilt!
Szigethy—Mándi hangulatos duó.

Teljesen ujjáalakitva
uj szakszerű vezetéssel megnyilt a
BUDAGYÖNGYE
VENDÉGLŐ és ÉTTEREM
44, 81, 83-as villamosmegálló és 5, 22 autóbusz
S2OLID POLGÁRI ÁRAK!
Elsőrendü magyar és francia konyha
Menürendszer Naponta zene
Asztalrendelés: Telefon 64—6—23

Nyári cipő és szandál
különlegességeim megérkeztek.
Budaiaknak olcsóbb árak.
DIÓSI CIPŐSZALON
VI. Teréz-körut 1/B.
Cimre ügyelni!

STRÁNZL FERENC VENDÉGLŐJE az OCEÁNRÉPÜLŐ-HÖZ
I. Krisztina körut 101
NAGYSZERÜ KONYHA
oo POMPÁS KERT oo

CSÁSZÁR-KERT
a budai dunaparton
Délután és este BACHMANN művészi jazz — DANI DEZSŐ énekel.
Kitűnő halászlé — Flecken — Bácskai konyha egész nyáron
CSIRSZKA KONRAD vendéglős.

BALÁZS VENDÉGLŐ Hüvösvölgy végállomás — Specialitások: Rántott csirke, dampfnudli. Nyitott és csukott teraszok. — Naponta cigányzene

ÁLLAMILAG KÉPESITETT NAGY GYAKORLATTAL BIRÓ
ZONGORATANÁRNŐ
kezdők és haladók tanitását csoportokban is JUTÁNYOSAN VÁLLALJA
Értekezni legbiztosabban reggeli vagy esti órákban telefonon: 59-4-42, személyesen Bereg-szász kőz 2535-25. Sasadi ut 14 és 16 sz. között.

Áhitatos kegyelettel ünnepelte az egész ország nagybányai vitéz
HORTHY MIKLÓS
Kormányzó úr Őfőméltósága
66-ik születése napját. A Gondviselés különös kegyelme nehéz történelmi időkben adta őt a nemzetnek, hogy a világháború borzalmai és a kommunizmus rémségei után megmentse a végpusztulástól ősi hazánkat. A magyarok Istene engedje, hogy egészségben élje meg a — magyar feltámadást!

SZEMÉLYI HIREK

PORCIA ALADÁR herceg, aki magyar születésű és itt élt Budán, százmillió schilling kárpótlást követel Ausztriától jogtalanul elkobzott és eladott Spital an der Drau kastélyának és hitbizományának ellenértékeül.

MÉSZÁROS JÁNOS dr. érseki helytartó nevéről nevezik el a budapesti egyházközségek zamárdi gyermeküdülőtelepét.

RIPKA FERENC DR. felsőházi tag, ny. főpolgármester Fonyódra utazott.

NÉMETH ISTVÁN szentesi gör. kel. magyar püspök, a magyar görög-orthodox egyház kinevezett érsek-metropolitája, visszatért Jeruzsálemből püspöki székhelyére, ahol nagy ünnepségel fogadták hívei és a hatóságok. Két napi pihenés után a fővárosba jött, hogy egyházi tartománya ügyében az illetékes tényezőkkel tárgyalásokat folytasson.

PETRACSEK LAJOS DR. országgyűlési képviselő Somogy megyében tölti a nyarat.

SENN OTTÓ, a Máv. elnöke Budára költözik s a Római fürdő telepen tölti a nyarat.

PÁVAI VAJNA FERENC dr., a nagynevű geológus ez évben folytatta az 1932-ben megkezdett Budapest környéki kutatásokat és eddig Buda vidékét vizsgálta. Most a pesti oldalon dolgozik.

SZENTMIKLÓSSY JÓZSEF dr. tanácsjegyzőt nevezték ki a főpolgármesteri hivatal vezetőjének, aki már régebben teljesít fontos szolgálatot az új főpolgármester mellett.

HUBERT VILMOS fémárugyáros, a Budai Iparosok és Kereskedők Köre ügyv. elnöke néhány hétre Abbáziába utazott.

KAPCZA Imre, a gázgyár újpesti telepének vezetője, a Hollós Mátyás Társaság tagja szabadságát Erdőbénye fürdőn tölti.

LIEBERMANN LEO dr. szemorvos tanár rövidesen a római fürdői villájába költözik.

ISTÓK JÁNOS szobrászművésznek, a H. M. T. tagjának egymásután avatják fel legszebb alkotásait. A Bem-szobor után most Moson hősi halottjainak kitűnően sikerült emlékművét leplezte le Albrecht kir. herceg.

NÁDAS BÉLA DR. a „Balatoni Társaság" ülésén az idegenforgalom érdekében a balatoni hatóságok nagyobb aktivitását sürgette.

FÁBIÁN BÉLA bizottsági tagot ünnepelték e hó 19-én a Császárfürdő platános belső udvarán párthivei társasvacsora keretében.

KENESSEY PONGRÁC DR., a népszerű veszprémi főispán a nyár folyamán nyugdíjba megy. Utódjául Berky Miklós dr.-t, Veszprém város polgármesterét emlegetik.

DOBAY ZOLTÁN DR. ismert budai ügyvédet, aki mint huszártiszt verekedte végig hősiesen a háborút ott súlyos sebesüléseket és nagy kitüntetéseket szerzett, a Kormányzó Ur vitézzé avatta.

HAJNÓCZY VILMOS főmérnök, a BBT háznagya visszaérkezett ausztria-németország-svájci hivatalos útjáról, amelyen a postavezérigazgatóság megbízásából a külföldi posták jármű-intézményeit tanulmányozta.

Prohászka szobrát fényes ünnepségek keretében, tízezrek jelenlétében leplezték le vasárnap délelőtt a Károlyi palota kertjében. A nagynevű püspök szoboravató ünnepén megjelentek: Serédi Jusztinián dr., bíboros hercegprímás vezetésével a főpapi kar, József Ferenc és Albrecht kir. hercegek, a kormány részéről Imrédy Béla dr. pénzügyminiszter, a főváros képviseletében Liber Endre h. polgármester, valamint a közélet számos kiválósága. A felavató beszédek sorát Liber Endre alpolgármester a következő szavakkal fejezte be: „Prohászka Ottokár a XX. század egyik legnagyobb tanítómestere, a magyar élet legnagyobb gondolkodója volt." Az érchöntött szobor felsőőri Fülöp Elemér szobrászművész alkotása.

Becsey Antal névnapját ülte meg e hó 13.-án a „Kelenföldi Társaskör" imponáló társasest keretében. A társaskör összes helyiségei zsúfolásig megteltek. Az ünnepeli elnököt Dorner Gyula, a társaskör ügyv. elnöke köszöntötte. Felszólaltak még Kozma Jenő dr., Petracsek Lajos, országy. képviselők, Duday Alajos dr. tanácsnok előljáró, Szántay István Kelenföld állomásfőnöke és Gömöri Győző Buda Alsóváros Egy. elnöke.

Keleti fényű mecsetet kíván a Császárfürdő mellé és gyógykikötőt érdekes cikkében Nátly Ignác ny. ezredes a Budai Ingatlan Ujságban. Rámutat arra, hogy a 280 milliónyi mohamedánnak Mekka után Buda a második szent helye lehetne. A budai gyógyfürdők nagyrészt az egykori törökvilág mohamedán kultúrájának hirdetői. Ha az igazhívők számának egy ezreléke indíttatva érezné magát évenkint egyszeri zarándoklásra vagy gyógyfürdőzésre Budán, ez átlag — Mekkából Budapestig és vissza tíz napi utat, magyar tengerjáró hajón és húsz napi budai gyógyfürdőzést számítva — egész éven át napi tízezer fürdővendéget, vagyis az útonlevőkkel együtt napi 15.000 élelmezési adagot jelentene. Ezekben a számokban a valószínű, úgyszólván viszonzó középeurópai keresztény zarándoklatok Palesztinába, valamint az előreláthatő keleti áramlatok Róma felé számon kivül maradtak.

RAVASZ cukrász
I., Krisztina körút 75. Telefon: 50-2-32.
ELŐKELŐ CUKRÁSZ SZALON

Hetvenedik életévét töltötte be e hó 16-án Neuschloss-Knüsli Kornél dr. műépitész, presbiter s ez alkalommal Haypál Béla lelkész a presbiterium több tagjával köszöntötte az ünnepeltet, kiemelve értékes közéleti tevékenységét. A budai református egyház presbitériuma részéről jelen voltak: Borbély Kálmán dr., Hegyi Dezső, Karsa László dr., Szelesthey László, Zilahi Kiss László, Kéry János, Máthé Ferenc, Balogh Gábor, Rátkay Ferenc és mások. Puky Endre dr. főgondnok táviratilag fejezte ki bensőséges jókívánságait.

A Rózsadombi Egyesület e hó 26.-án, kedden este fél 7 órakor tartja választmányi ülését az Áldás utcai elemi iskola tanácstermében.

A Pasaréti Egyesület június 26-án, kedden este fél 8 órakor a II. ker. Pasréti út 25. sz. alatt lévő Bruckbauer-féle vendéglő különtermében rendezi ezévi közgyűlését Kozma Jenő dr. elnöklésével. A közgyűlést társasvacsora követi.

MENYASSZONYI képek Blahosnál Fő-u 18

A Zugligeti Egyesület junius 30-án, szombaton 8 órakor rendezi ezévi rendes közgyűlcsét a „Fácán"-vendéglő nagytermében (I. Bélakirály-út 61.). Vendégeket is szivesen látnak. A meghivó aláírói Manninger Vilmos dr. egyet. tanár, elnök, Oszoly Kálmán főv. biz. tag, ügyv. elnök és Wladárczyk József dr. főorvos, főtitkár.

Boldog város vagyunk, ismét fölkinálkozott egy 60—70 fokos hőforrás. Csakhogy nekünk hiába jelentkezik. Van nekünk annyi forró és meleg forrásunk, hogy millió literszámra ömlik fölhasználatlanul a Dunába. És pont a Bocskay tér mellett, az Aranykakas és az Árok utca között. Be kell tömni! Mint hogy betömtük a Vizivárosi temetőn át épitett szerpentin úton hirtelen föltolakodott sósforrást. Nagyon sós volt. Kinek kell ilyen nagyon sósan. Betömtük. Be kell tömni ezt az új 70 fokos forrást is. Még kárt t sz valakiben. Talán éppen a „fürdőváros"-ban, amely most készül megszületni. Keresztviznek forró az egyik, sós a másik.

A Kisfaludy-szinház Óbudán legutóbb a dr. Jazz című operettet mutatta be. A darabnál is nagyobb sikere volt a kitűnő előadásnak. Berkes János az apa szerepében egészen új oldalról mutatkozott be s a közönséget állandó derültségben tartotta épen úgy, mint Sándor Ferenc a kereskedőségéd szerepében. Zádor Éva és Lilla Mária már bájos megjelenésükkel, továbbá ének- és táncszámaikkal is egyformán nagy sikert arattak. Ladányi Licinek főleg az egyik énekszáma tetszett. Madarász László jó bonviván, Hidassy Sándor kiváló jellemkomikus, Pálossy Ferenc pedig egy kisebb humoros szerepből csinált megint feltűnést keltő alakot. Kisebb szerepeikben is jók voltak: Piller Ferenc, Faludi Sándor és Szántó Klári. Az egyik betétet nagyon jól táncolta Onódy Lajos, aki a többi táncot is betanította. Dégen Rezső karmester úgy a zenekar vezetésével, mint a zongorakiséretel is, művészi munkát végzett. (P.)

A „Budai Tábor" baráti kör e héten rendezte közgyűlését Pályi Gyula dr. főv. biz. tag elnökletével, aki elnöki megnyitójában ismertette a kör célkitüzését. Gamauf Károly, a kör főtitkára terjesztette elő évi jelentését, majd széleskörű és magasnivójú vita fejlődött ki, amelyben Zombory József dr. táblabiró, Felkay Ferenc dr. főv. tanácsnok, vitéz Mányi Sándor, Korányi Károly dr., vitéz Doktay Gyula, Nyáry Miklós dr. és Bornemisza Gábor vettek részt. Brózik Bódog dr. alelnök és Tarcsay Pál igazgató a kör következő évi programmját és feladatait ismertették. Zách Emil dr. jelentése alapján megállapitották a költségvetést, majd a tisztikart és választmányt új tagokkal egészítette ki. A közgyűlést az Öreg diófa vendéglőben lelkes hangulatú társasvacsora követte, amelyen a megjelentek ugyancsak nagy számban vettek részt.

Nemesség kikutatását
és belügyi igazoltatását, nemesi névváltoztatást, valamint Erdélybe és Felvidékre tervezett utazással kapcsolatos levéltári kutatásokra megbizást vállal. Elvállalja ősfák összeállitását, címerek és díszes bizonyságlevelek megfestését
„HERALDIKA" IRODA,
IV. Gróf Károlyi u. 14. Tel.: 84-3-99.

Lorenzo d'Azertis

Most tíz éve, 1924 junius 14-én halt meg Barcelonában Kökösi Orbók Lóránd, a ragyogó tehetségű magyar színműíró. 1914 tavaszán utazik ki Párisba. Egy breton faluban érte utól a világháború. Vasraverve szállították a Toulon melletti Castel des Sarracénes erőd kazamatájába, őt, a francia szellem rajongóját, 1918 tavaszán nőül vette a permi francia konzul leányát, Louise Detrée-t, a francia kormány megengedte neki, hogy spanyol földre menjen. Spanyolul irta meg első darabját. Egy év alatt világhirű lett. Páris, Madrid, Milánó, Róma, Stockholm, Berlin, New-York adta darabjait. Senki nem próféta a maga hazájában, miért lett volna az Kökösi Orbók Lóránd? Dacosságból vette fel a „Csak azért is!" nevet. Még spanyolos hangzású nevében is magyar volt Lorenzo d'Azertis. (Azért is!) Nem tehetett róla: Spanyolországban is magyar úr maradt. Az marad a világhírben is akkor, amikor a politikai és tőzsdei konjunktura éveiben eb sem törődött vele. Ma csak a barcelonai magyarok tettek koszorút a sírjára. Budán élt, a Villányi-út 12. számú házból utazott el Párisba. Szerette a budai Alvéget, a háromemeletes lágymányosi házak alján a buzatáblákat, a legelésző birkákat, a nádast a korcsolyapálya régi agyaggödre tavi partján. A Budai Napló a magyar emlékezés szerény kis budai virágocskáját helyezi el a ragyogó tehetségű magyar író sírjára. Egy lovaspólócsikó patkószöge árából — ennyibe van az államnak egy mecklenburgi herceg lovaspólósdija, mint ezt Horthy István úrtól hallottuk a főrendiházban — haza lehetne hozatni a magyar író hamvait, egy lovaspóló-kanca árából boldog öregséget lehetne biztositani az özvegynek, aki két kis Orbók fiút franciából lett magyar asszony létére spanyol irásaiból élve, magyarnak neveli. Ám ki törődik ma ilyesmivel?

Hárombék

LORGNONOK Zibrinyinél I., Attila utca 8

Határvillongások lesznek az új kerületi beosztások miatt. Máris elkeseredett hangok hallatszanak a II. és III. kerület határkiigazítása miatt. A terv az, hogy a mai határvonal helyett a Szépvölgyi-út lesz a két kerület mesgyéje. A II. kerülethez csatolják a Margitszigetet is, a felső fürdőcsoporttal együtt, amely eddig szintén a III. kerülethez tartozott. Revizióra van szükség a II. és a XII. kerület között. Ezen a részen a II. kerület régi határa az Ördögárok volt. Az Ördögárkot azonban ma már csaknem teljesen beboltozták, úgyhogy egy tényleg nem létező vonal a határ. Szinte adva van, hogy a két kerület új határvonala a Hidegkúti-út legyen. Módosítani kell a XI. és XII. kerület elválasztó vonalát is. Ma a Németvölgyi-út és a Németvölgyi temető mentén húzódik a határ. A javaslat az, hogy a jövőben az újonan létesített transverzális út legyen a határ. E tekintetben még nem alakult ki véglegesen az álláspont, főleg azért, mert itt ennek az álláspontnak érvényesülése esetén az következne be, amit a II. kerületben meg akarnak szüntetni: kettévágnák a Sashegyet, amely ugyanolyan villaváros negyed, mint a Rózsadomb. Egyébként is megfelelőbb, hogy ennek a városrésznek a lakói a Verpeléti-útra járjanak le és ne legyenek kénytelenek a távoleső Várba felfáradni, ha az előljáróságokon ügyes-bajos dolguk akad.

Az óbudai „Jobb Jövő" asztaltársaság junius 13.-án ünnepelte osztatlan szeretettel az asztaltársaság seniorát, Schäffer Istvánt születésének 73. napja alkalmából. Szepessy Gusztáv elnök köszöntötte igen meleghangú szavakkal és megemlékezett Holtzbauer Róbert névnapjáról is, mindkettőjük érdemeit méltatva. Hauser Adolf villanygyári főmérnök is üdvözölte az ünnepelteket, majd felolvasták Pogány Béla üdvözlő levelét.

Kedvelt mozija a budaiaknak az Eskü-téri **Casino-szinház,** mely a Royal-filmszinházak egyike s ez a körülmény garantálja, hogy a nyár dacára is a legjobb képeket mutatja be. A héten „A szinházi mama" Maureen O'Sullivan-nal és „Norvégia, az éjféli nap hazája" van műsoron.

SCHMOLL
PASTA
MAGYAR GYÁRTMÁNY

A mi árváink

A „Klotild Szeretetház Egyesület" közgyülése

RIPKA FERENC dr. nyug. főpolgármester elnöklete alatt, junius hó 15.-én rendezte a „Klotild Szeretetház Egyesület" 57-ik évi rendes közgyűlését, amelyen a megjelent előkelő közönség soraiban ott voltak: Schuler Dezső dr. tanácsnok a székesfőváros képviseletében, Némethy Kálmán ny. alezredes a TÉBE képviseletében, továbbá Payr Vilmos nyug. államtitkár, Zubriczky József min. tan., Láng József gazdasági főtanácsos, vezérigazgató, dr. Rónay Károly kormfőtan., közjegyző és még számosan.

Ripka Ferenc dr. elnök megnyitó beszédében megemlékezett arról, hogy az Egyesület mostani tisztiktara immár 19. év óta vezeti a Klotild Szeretetház ügyeit. Ennek a közel két évtizedes munkának legnagyobb része nehéz gondokban és küzdelmekben telt el, mert erre az időre esett a háboru, a kommunizmus és az általános világgazdasági válság, amely természetesen nem hagyta érintetlenül a Klotild Szeretetház Egyesületet sem. A hatóságok és a társadalom áldozatkész támogatásával mégis sikerült az Egyesületet a legnagyobb nehézségeken átsegiteni és bizik abban, hogy a szeretetház isteni szeretettől megszentelt föld, amely ezután is meg fogja teremteni az árvák részére szükséges kenyeret.

A választmány évi jelentését dr. Szabó Árpád szőv. gázgyári igazgató, az egyesület titkára mutatta be. A jegyzőkönyvet vitéz Kapuvári Kálmán dr. vezette. Az egyesületi tagok nevében Schön Győző szőv. gázgyári h. vezérigazgató mondott köszönetet az elnöknek és a tisztikarnak. A közgyűlés után az árvák énekkara adott elő több éneket.

Közös érdekünk
tulfeszitett idegzetünket kellemes estéken jó vacsora mellett kipihenni
BUDÁN,
a SIPOS-Halászkertben
III. Lajos utca 46.

NÉPSZERŰ NYÁRI HÁZTARTÁSI TANFOLYAMOK.

Az Iskolánkivüli Népművelési Bizottság, a Kath. Háziasszonyok Orsz. Szövetségével karöltve, a Székesfőváros Gázművei, VI. Vilmos császár út 3. sz. a. helyiségeiben hathetes nyári gyakorlati bemutató főzőtanfolyamokat rendez, a finom polgári konyha étrendjéből, főleg háztartási alkalmazottak részére. Az első tanfolyam junius 27.-én kezdődik, a következő tanfolyam pedig augusztus elején, mindenkor szerdán és csütörtökön d. u. 5—7 óra között. A beiratási díj 3.— P, tandíj- és élelmiszerhozzájárulás nincs, djítalan kóstoló. Jelentkezni lehet: I. Iskolánkivüli Népművelési Bizottságnál, IV. Szép utca 5. sz. — 2. Kath. Háziasszonyok Orsz. Szövetségében, VIII. Mária u. 7. sz. — 3. Székesfőváros Gázművei bemutatóhelyiségeiben, VI. Vilmos császár út 3. I. emelet.

A hosszúszakállú gellérthegyi lift újra előkerült az akták temetőjéből és a Rudasfürdő rendezésével kapcsolatban újra komolyan tárgyalnak a megépítéséről.

A rózsadombi Kálvária-kápolna környékének parkirozását és a szerpentinút épitése alkalmából lebontott stációk visszaállítását szorgalmazza a fővárosnál a szentferencrendi egyházközség, Tholt József dr. inditványára.

Otthont állitottak rokkantjaik, frontharcosaik és a társaséletre vágyó tagok számára a Horthy Miklós úti BSzKRt telep alkalmazottai a Csóka utca 3b. szám alatti Ádám-féle vendéglő külön helyiségében és azt e hó 15.-én avatták föl. Az avató-ünnepen Hajagos Ferenc elnök üdvözölte Hoór Tempis Móritz dr. egyetemi tanárt és Viraág Béla szerkesztőt, Hoór Tempis, aki a BSzKRt igazgatóságának tagja, a nagyszámban összegyült tagokat meleg szóval köszöntötte, örömének adva kifejezést, hogy a megnyitáson személyesen részt vehet. Egyúttal bejelentette, hogy úgy Kozma Jenő országgyűlési képviselő, valamint ő maga is a tagok minden ügyes-bajos dolgaiban szivesen eljárnak, amely kijelentéseket éljenzéssel fogadta az egybegyült társaság. Utána Viraág Béla, lapunk szerkesztője, mint a budapesti idegenforgalom egyik számottevő tényezőjét üdvözölte a BSzKRt alkalmazottakat, — majd Borbély Gyula, a Nemzeti Szövetség titkára mentette ki Devecis Mihályt és üdvözölte Hoór Tempis Móritzot, arra kérve őt, hogy a társaság üdvözletét adja át Kozma Jenőnek, aki elismert pártfogója a kisembereknek és nagy eredményeket is ért el. Ezt az igazságot megdönteni, letagadni nem lehet. Beszéde közben érkezett meg Dorner Gyula biz. tag, akit lelkes éljenzéssel fogadtak. Az új otthont és tagjait lelkesen üdvözölte még Sörényi Gyula, a Nemzeti Szövetség elnöke, továbbá Bory István, aki azt kivánta, hogy a hit, szeretet és a remény honoljon az új helyiségben, ahol a nemzetköziségből is ki tudnak vetkőzni. Ezután az elnök felkérésére Dorner Gyula szólalt föl. Ő mindenkiben a polgártársát üdvözli, aki magyar szívet, magyar lelket visel. A magyar jövőt abban látja, hogy a széttépett haza érdekében minden magyar fogjon össze, ahogy ezt hirdetik Kozma Jenő és Petracsek Lajos orszgy. képviselők, akiknek üvözlését hozta el. Ezután vázolta a város helyzetét, meghajtotta a lobogót Borvendég Ferenc főpolgármester előtt és az a meggyőződése, hogy a legméltányosabban kezeli majd a fővárosi alkalmazottak ügyét. A Községi Polgári Párt megteremtette Budapesten az egységet és a kormányelnök ezt országos programmá tette. Ez adhat nekünk annyi erőt, hogy a saját lábunkon megállhassunk, mert a Nyugattól nem várhatunk semmit, csak önmagunk erejéből. Borbély Gyula köszönte meg a lelkesen megtapsolt beszédet és tolmácsolta a vezérek iránti hűségüket. Bakonyi József felszólalásával véget ért a szépen sikerült avató ünnep.

BUDA LEGINTIBBE
CIGÁNYMUZSIKÁS URI KOCSMÁJA
A 150 ÉVES
Márványmenyasszony
I., MÁRVÁNY U. 6. TELEFON: 53-1-79.
HAGYOMÁNYOS KONYHAKÜLÖNLEGESSÉGEI:
Ropogós 1/4 liba (2.00), Libaaprólék rizzsel (májjal) (1.60), Pörkölt csirke (1.80), Szegedi halászlé (1.60), Családi fatányéros (2.80), Házirétesek idény gyümölcsökből (—.80) és egyéb jók. — Saját termésű uj rizling literje utcán át 60 fillér.

Összezsugorodik a városházi adminisztráció és ismét csak 12 ügyosztályra oszlik a központi igazgatás. Megszűnik a XIII., a XIV. és a XV., vagyis mind a három új ügyosztály. A XIII. ügyosztály a mai III. ügyosztályba, a XIV. a mai IX. ügyosztályba, a XV. pedig a mai V., vagyis a közlekedési ügyosztályba olvadna, ami azt jelenti, hogy teljesen visszaállna a régi helyzet. Megtörténhetik, hogy a XIV., vagyis a közművelődési ügyosztály nem a IX., hanem esetleg a VII., vagyis a közoktatási ügyosztályba fog beolvadni.

A mult század két jelese : — Virág Benedek és Döbrentei Gábor nyugosznak a felhagyott tabáni temetőben, amelyet most „rózsa-ligetté alakít át Király Kálmán tanácsnok. Megmaradnak ott jeles polgárok sírjai, a Budavár bevételénél elestt 48-as honvédek és a két író sírja, még más 106 műemlék számba menő sírhalommal. Ezzel a 154 esztendős temető megszünt és a rózsafák parkja lesz.

A legművészibb épület épittetőjét jutalmazó Lechner Ödön emlékérmet az 1933. évre a városmajori róm. kath. egyházközségnek ítélte oda a Lechner Ödön-Társaság a városmajori új templomért. A templomot Árkay Bertalan fiatal budai építész, néhai Árkay Aladár, az ismert építész fia tervezte.

Több izben szóvátettük Budának a gyógyintézmények létesítése terén való elhanyagolását s a jó szándék dacára semmi sem történt. Budán, a jó levegőjű városrészben, amely hivatva volna az orvosi renelő intézmények létesitésére, sem a MABI, sem az OTI, sem az OTBA nem állít fel ilyen orvosi rendelőket vagy üdülőket. Ellenben fölhalmozott tőkéikkel elég drágán vásárolják a füstös-poros utcákban az épületeket a pesti oldalon. Ugy tudjuk, hogy a budai városatyák ezt legközelebb szóvá teszik a városházán.

Ujjáalakult a városmajori r. k. egyházközség Kriegs-Au Emil plébános vezetésével. Ujra megválasztották Hochenburger Antalt elnöknek, Bogsch Gézát és Ziegler Gézát alelnököknek.

GYERMEKKÉPEK Blahosnál II., Fő u. 18

Ausztriába sietnek nyaralásra a magyarok, ahelyett, hogy a jobb és olcsóbb magyar vidékeket keresnék fel, ahol levegő, víz, gyümölcs, hangulat várja a publikumot. Ám a nyugalom nem kell nekik, izgalom és rettegés kell az elernyedt ideigeiknek. Ezért sietnek át a szomszédba, mert ott már a határon robban a bomba, a petárda, s ömlik a bűz. Dollfuss házi nácikái gondoskodnak róla, hogy naponta jusson újabb szenzáció. Ez hiányzik a magyar nyaralási programmból. Buda vidékén, a Bakonyban, a Balaton partjain nyugalom, béke és kedélyesség, az osztrákoknál bomba és petárda. Nálunk legalább az élet van biztonságban és ez is csak valami.

A tabáni kultúrotthont a Bethlen udvarban Serédi bíboros hercegprímás avatta fel legutóbb magasszárnyalású beszéd keretében. Angyal Kálmán apátplébános és Kray István báró egyházközségi elnök mondott még nagyhatású beszédet.

Fürdőruhák
legnagyobb választékban
HATTYU-DIVATHÁZBAN
I., Németvölgyi ut 20
Uri és női divatcikkek

POMPÁS LEVEGŐ
NAGYSZERŰ ÉTELEK
ELSŐRENDŰ ITALOK
Minden este VÖRÖS JÓZSI cigányzenekara a
LABANCKERT
VENDÉGLŐ ÉS BOROZÓBAN
BUDAKESZI UT és LABANC UT sarok
44, 81 villamos és 22 autóbuszmegálló

SVÁBHEGYI SZANATORIUM
Szobaelőjegyzéseket már elfogad nyaralásra. — KURA — SPORT — SZÓRAKOZÁS
Nyilvános strandfürdő, étterem

SCHRÄPLER HALÁSZLÉ
FOGALOM!
III. LAJOS-UTCA 27
HANGULATOS SCHRAMMELZENE

BELLEVUE
Josefine Baker
tanitványa
JEANNE LEE

A „VIG HAJÓS"-HOZ
V. RUDOLF-TÉR 1.
HALKEDVELŐK ÖRÖMÉRE
48-FÉLE HALÉTEL
PONTY, HARCSA, KECSEGE, SÜLLŐ, FOGAS, KÁRÁSZ
KÜLÖNFÉLE MÓDON ELKÉSZITVE
KITŰNŐ ITALOK
POLGÁRI ÁRAK!
STEINER vendéglős

Kályhás! Minden szakmabeli ügyben forduljon a régi jóhirű céghez
I., Logodi u. 19. Telefon: 53-0-33 **Béres Márton**

Jardin Erzsébetkirályné-út 1. Tel.: 97-0-07
A nagy siker!
JOE BONELL & Miss BAY Sist. AGUN
SZABAD BEMENET

CSODÁS KILÁTÁS A
BUSULÓ JUHÁSZ
vendégiő terraszáról!
a Gellérthegyen!
Magyar és nemzetközi konyha
Cigányzene UJ VEZETÉS

Művészvendégei vannak ez évben a Svábhegyi Nagyszállónak, mert a közelmultban Fejes Teri, Csortos Gyula és Uray Tivadar, jelenleg Székely István, a filmrendező és felesége Ágai Irén, a Vígszínház művésznője üdülnek ott.

Virágos ablak-, erkély- és kiskert-verseny. A Budapesti Gazdálkodók és Kertészkedők Egyesülete Virágkedvelők Csoportja ez évben is rendez erkély-, ablak- és kiskert-versenyt tagjai részére. A versenyen való részvételt július hó 1-ig Sándor Arnoldné csoportelnökhöz VI., Podmaniczky-utca 29. II. 11. (Telefon: 16-3-53) kell levelezőlapon bejelenteni. A bírálóbizottság az elbírálást jelentkezési sorrendben végzi.

FOTÓCIKKEK Zibrinyinél I., Attila utca 8

100 évvel ezelőtt Budán 2, Pesten és Pozsonyban 4—4 könyvesbolt volt, egész Magyarországon (Erdély nélkül) 12. Ugyanekkor 20 kis papirmalom és 36 könyvnyomda dolgozott az ország területén. 1795. augusztus havában Budán 100, Pesten 94 kocsist tartottak nyilván.

Épületek burkolását, támfalak, keritések készitését részletfizetésre is vállalja a **Pilisszántói Kőbánya,** melynek irodája XI. Fehérvári ut 72 alatt van (Telefon: 684-77.) A vállalat vezetői szakképzett épitészek, akik e téren óriási gyakorlattal rendelkeznek. Jelenleg a budafoki ev. templom kőmunkáit végzik Sándy Gyula műegy. tan. tervei alapján és eddig is nagyon sok hasonló munkát készitettek a legnagyobb megelégedésére, a meghivó Medgyessy István, Sorg Antal dr., Glock Imre, ifj. Dobrvák Ferenc, Reiber Lőrinc, Pázmándy István épitészeknek és a Centrum házép. szövetkezetnek.

Idegenforgalmi szempontból olyan kincsekkel rendelkezik ez a város, melyhez foghatót talán sehol a világon nem találunk. Ne azt mutassuk meg az idegennek, amit a nyugaton ugyis megtalál, hanem vigyük fel őket egy este a Gellérthegyi Kioszkba és mutassuk meg neki azt a látképet, amely — mint a külföldiek egytől egyig állitják — feledhetetlen emlékük marad egész életükben. Ha ehhez még hozzávesszük a Gellérthegyi Kioszk bérlőjének megvesztegető kedvességet, a pompás magyar konyhát és a tüzes magyar borokat, nyugodtan mondhatjuk, hogy az idegen beleszeret mindenbe, ami magyar. A zenét Danyi Rácz Gyula cigányzenekara szolgáltatja. Négy személy esetén kb. egy villamosjegy áráért a Döbrentei-tértől taxin jut fel.

A
STELLER-DIVATSZALON
A BUDAI ELŐKELŐ HÖLGYKÖZÖNSÉG
SZALONJA
I., ATTILA-U. 23
Krisztina téri templommal szemben.
Telefon: 55-5-01

A jánoshegyi függővasutat a Hantos-féle magánvállalkozás komolyan meg akarja épiteni félmillió pengő költséggel. Télen a sportolókat már azon akarják szállitani.

SPORT

ATLÉTIKA

Szombat és vasárnap tartották meg Budapest kerületi bajnokságát. Atlétikában Buda, két európai viszonylatban is kiváló csapatával, a BBTE-vel és MAC-cal fölényesen vezet Pest előtt. Az első nap kimagasló eredményét a BBTE-ista Sír érte el, aki 100 méteren 10.4 mp-es időt futott. Kelen (Vasas) 15:13.6 mp-re javitotta az 5000 méteres rekordot. Csapatbajnok a BBTE lett, második a MAC.

USZÁS

A III. ker. TVE, Óbuda népszerű sportegyesülete, szombat és vasárnap tartotta nagyszabású úszóversenyét a Császárfürdő uszodájában. A verseny kiemelkedő eseménye a holland uszónők és az olasz Costoli indulása volt. A holland világbajnoknő, Den Ouden a 4x100 méteres stafétában 1 p. 05 mp. világrekordot uszott. Az olasz európabajnok könnyedén győzte le magyar ellenfeleit. Emlitésre méltó Csik Ferencnek 100 méteres ideje, 59.6 mp.

Vizipoló: III. ker. TVE—UTE 2:1 (1:1) Izgalmas mérkőzésben győzött az óbudai csapat a tavalyi bajnok UTE ellen. A MAC—SZUE 2:1 (2:0), MTK—FTC 4:3 (1:1) mérkőzéseken a jobbik csapat győzött.

FUTBALL

Magyar csapatok győzelme a Középeurópai Kupában

Ferencváros—Florisdorf 2:1 (0:0), góllövők Hanke, Lázár, Sárosi. A Ferencváros könnyü játékkal kiverte a Florisdorfot a további küzdelemből. Az elődöntőben ellenfele az Ambrosiana ellen győztes Kladno lesz.

Hungária—Spárta 2:1 (1:0), góllövők Dudás, Hruska, Cseh. A magyar csapat meglepően jól játszott és erős küzdelem után megérdemelten győzött. Mivel a gólarány egyforma harmadik mérkőzést kell játszania a két csapatnak.

Ujpest—Ausztria 2:1 (1:1), gollövők P. Szabó (11-esből), Sprechtl, Pusztai. Izgalmas, vérbeli kupaküzdelemben biztosan győzte le Ujpest a kupavédőt.

FÉNYES
LEIRÓ IRODÁBAN
végeztesse irásbeli munkáit
IDŐT, PÉNZT TAKARIT MEG!
Gépirás
Sokszorositás
Forditás
II. FŐ-UTCA 20 TEL. 55-1-36

VONATINDULÁS ELŐTT ÉTKEZZEN
KURZ
KELETI P. U. ÉTTERMEIBEN
LIBA — KACSA — CSIRKE
HALKÜLÖNLEGESSÉGEK
Reggel fél 5 órától nyitva

FINK VEZET
GYAPJU- ÉS SZALMA-
KALAP
FESTÉSÉBEN ÉS SZALMAANYAG
FEHÉRITÉSÉBEN
XI. Horthy Miklós-ut 166. Telefon: 55-8-75

SVÁBHEGYI NAGYSZÁLLÓ
Erzsébet teraszáról gyönyörű kilátás
Ostende-jazz
Barnay hegedül, Ferenczy énekel
NAPONTA TÁNC
Penzió: 8—10 P. Orvosi felügyelet. Diéta.

A betegségek egész sora
így: az epekőbetegség és epehólyagbántalom, gyomorbajok, csalánkiütés, az asztma bizonyos esetei, vérpangás a hasban és különösen a májban, köszvény, vesemedence betegségek, alkati kövérség, stb. stb. eseteiben a
HUNYADI JÁNOS
keserűvíz biztosan megszünteti a székrekedést, szabályozza a bélműködést, azt nemre és korra való tekintet nélkül mindenki kiváló ereedménnyel használhatja. Az orvosok ezrei irják elő betegeiknek és a betegek tízezrei irnak róla elismerő nyilatkozatot.

RÓMAI FÜRDŐ
ÓBUDA — AKVINKUM Késő őszig
Kitünő konyha. — A források napi hozama 160.000 hektoliter rádioaktiv thermálvíz
A szentendrei HÉV vasútnak a MFTR hajóknak és az UJPESTI átkelő propellernek állomása

MENCZER
tisztitó cég
mindenféle ruhának
fénytelenitését
1 évi jótállással vállalja
Központ:
II., Zsigmond-u. 18. Tel.: 52-0 42.
FIÓKOK:
I., Győző-utca 5. (Pálya-utca sarok) Telefon: 54 9-71.
I., Attila-utca 51. (Bellevue mellett)
II., Török-utca 10. (Irgalmasoknál)
IV., Váci-utca 36. (Duna-u. oldalon)
V., Lipót-körut 21. Telefon: 16-3-68.

PÉCSI VAJHÁZ
MECSEKI VAJA ÉS SAJTJA
TÖBBSZÖR KITÜNTETVE
NAGYBAN ÉS KICSINYBEN
XI. Horthy Miklós ut 32

A világhirü Szekszárdit
méri az ottani borvidék állami ellenőrzés alatt álló Pinceszövetkezetének hangulatos pincéje
VIII., József u. 19.
Budaiaknak ötliteres rendelést **dijtalanul hazaszállit.**
Poharazás
Sötét kadarka lt. 60 f.
Asztali fehér lt. 70 f.
Bikavér literje 90 fill.
Ürmös literje 1.40 fill.
A TESZ. nagydiját és aranyérmét nyerte el.
Minden budai p lgárt szivesen lát
Fekete Sándor üzletvezető.
TELEFON: 32—0—63

Budai Általános Takarékpénztár
Részvénytársaság
Budán, II., Fő ucca 9.
Elfogad kamatoztatásra takarék- és folyószámlabetéteket.
Lekötött betétek után megállapodás szerint magas kamatot térítünk.
Akár venni, akár eladni óhajt ingatlant, forduljon bizalommal újonnan bevezetett ingatlan osztályunkhoz
Mindennemű bank- és takarékpénztári ügyben készséggel állunk rendelkezésére.
Safe deposit

A Gellérthegyi Kioszk-ból
legszebb a kilátás!
Elsőrangu magyar konyha
Délután 4 órától reggelig cigányzene

Kellemes a
BUDAVÁR
kávéház
TERRASZA
Nagy parkettás, teljesen elkülönitett helyiség klub, vagy összejövetelek céljára kiadó

MEGNYILT
A „TURISTA" ÉTTEREM SÖRÖZŐ
KERTHELYISÉGE
II., MARGIT KRT. 96
A budai uricsaládok közkedvelt találkozóhelye.
Elsőrendű magyar konyha, Állandóan friss sörök.
MINDEN ESTE CIGÁNYZENE

PACSIRTA
VENDÉGLŐ ÉS ÉTTEREM
I., KUTVÖLGYI UT 18. SZ.
POMPÁS KERTHELYISÉG
NAGYSZERŰ KONYHA
Az Uj Szent János kórháztól 5 perc

IGYUNK HARMAT VIZET
Megrendelhető a székesfővárosi Ásványvízüzemnél, I, Gellért rakpart 1. Tel.: 58-0-03.

SIKLÓS JÁNOS
URI ÉS NŐI
DIVATÁRUHÁZ
XI. HORTHY MIKLÓS UT 14
MEGNYITÓ
OLCSÓ ÁRAK

SZENT GELLÉRT
GYÓGYFÜRDŐ
Vizgyógyintézet,
Külön férfi és női osztály.
A legmodernebb berendezés.
Szakképzett személyzet.

A RÉGI VERONIKA
HIRES
HALÁSZKERTJE
I., HIDEGKUTI-UT 20.
Legszebb és legkedveltebb kiránduló hely!
83-as villamos, 5-ös autobusz.
Tulajdonos: v. Baranyai József

Éhgyomorra
naponta igyék egy pohár
Kristály
vizet

ELEGÁNS TARTÓS OLCSÓ
CIPŐT AKAR?
Készittesse
GÁSPÁR LAJOS
cipészmesterrel
II. Ostrom-utca 14.

Régi patinás kávéház
ÓBUDÁN A
Bródy
III. ker., Szentlélek ucca 3. szám.
Mindennap reggelig nyitva. — Egész éjjel friss vacsora. HALÁSZLÉ. —
URAL orosz zene és ifj. Rigó Jancsi

CIMFESTŐ
Első budai, legrégibb cimtáblafestészet
VÁLI GÁBOR, II, Lakela ucca 16.
Alapitási év: 1895.

WC FÜRDŐKÁD, kályha, mosdó stb. szabott áron
HUBERT, Liszt Ferenc tér 4.
Telefon: 22—8—87.

Ki kell köszörülni a csorbát!
Szakszerüen és olcsón köszörüljük ollóját, kését, beretváját és egyéb szerszámait.
Raktáron tartunk mindenfajtn solingeni acélárut a legolcsóbb áron
SURÁNYI és TÁRSA
villanyerőre berendezett
műköszörülde és finom acéláru raktár
II., MARGIT KÖRUT 30. SZÁM.

LINDMAYER ISTVÁN
III., LAJOS-UTCA 153.
SZÉP KERTHELYISÉG
JÓ BOROK ÉS SÖRÖK
HIDEG ÉTELEK

Sürgősen menjen
NÉMETH BÉLÁ-HOZ
CIPŐT VENNI!
II., MÁRGIT-KÖRUT 56.

TROMBITÁS-VENDÉGLŐ
ARNYAS KERTHELYISÉGE
II., RETEK UCCA 12.
MEGNYILT
Szolid polgári árak. Cigányzene.
TROMBITÁS-PANZIÓ
BALATONLELLÉN
Főszezon árak:
Napi 4-szeri étkezéssel 7—8 pengő, gyermekeknek 50 százalék kedvezmény.
Érdeklődés: RETEK-U. 12. — Tel. 52-7-69

TABÁNI ROMANTIKA A
„GÓLYA"
VENDÉGLŐBEN
I. KRISZTINA-KÖRUT 113 (Vásárcsarnoknál)
A pompás magyar konyhát a vendéglősné vezeti.
Állandóan szegedi halászlé, Turóscsusza
Kerthelyiség. — Cigányzene,
A legjobb magyar borok.

ESTÉNKINT
EUGEN STEPAT
a rádióból közismert
OROSZ ZENEKARÁVAL
hangversenyez a
SZEIFFERT
KÁVÉHÁZBAN

DOTTERWEICH ANTAL
KÁLYHÁS MESTER
BUDAPEST, II., BATTHYÁNY U. 2.
Telefon: 55—6—74.

Mibe fektessem tőkémet
hogy értékállóságát, jó jövedelmét biztositsam? E kérdésre adnak szakszerű választ ismertetőink, melyeket dijtalanul küldünk meg.
Ismertetjük a Kelenhegyi út 24—26 sz. (Mányoki út 7. sz.), tőkebefektetésre kiválóan alkalmas, ideálisan fekvő, legszolidabb kivitelű, a legelőkelőbb villanegyedben fekvő — hegymászás nélkül megközelithető —, mindössze hatlakásos „PARK-OTTHON" társasvillánkat. Nagy saját kertrészek, tetőterrasz, délifekvésű loggiák és szobák, csodás körkilátás. Kapható még pár 4 szobás pazar beosztású nagyméretű öröklakrész. Bérbeadás esetén 7—8% tiszta jövedelem. Juniusi beköltözés. 30 évi adómentesség. Legutóbbi kertes társasházunkban kapható még 1—1 kétszoba—háromszoba hallos, háromszobás déli fekvésü öröklakás kevés lefizetéssel, leszállitott áron, olcsó törlesztéses kölcsönnel!
A BALATONI RIVIERÁN:
Lovas, Csopak remekszép partvidékén, előnyös telekszerzés. A kristálytiszta vizü Balatonfürdőnk, kapcsolatban a kitünő szénsavas gyógyforrásokkal, életerőnket fokozza, gyomor-, stb. bajokban egyedülálló gyógyhatást eredményezi! Forráskutak, olcsó fixáru épitkezés, élelmezés, 200 négyszögöles telkek már 4 P-től kedvező fizetési feltételekkel kaphatók. Páratlan értékemelkedési lehetőség! Vasárnaponkinti, májustól kezdődőleg állandó helyszini bemutatás a csopaki vasútállomásnál. Dijtalan illusztrált ismertető!
„CENTRUM"
Házépitő- és Ingatlanvállalat, m. sz.
Horthy Miklós út 15. Tel.: 69-3-01.
Óvakodjunk a légvárépitőktől!

KÖZGAZDASÁG

Szerkeszti: Szászhalmi József

— A Nemzeti Bank elutasította a Dunagőzhajózási Társaság zárolt követeléseinek felszabadítása iránti kérelmét.

— A MÁV beható kisérletek után belterjessé teszi a sínautócar forgalmát.

— A Budapesti Kisipari Hitelintézetnek a LÁB-kölcsönökkel kapcsolatos 300.000 pengős ujabb hitelkeretet bocsátott rendelkezésére a kormány.

— A 20 millió pengős beruházási kölcsönből 11.4 millió jut épitésre, 4.5 millió Máv-rendelésekre, a többi tiszai vizi munkálatokra.

— Az ipartestületek a kamarai intézmény szétválasztása ellen foglaltak állást.

— Vörös borokat keresnek a svájciak.

— Néhány százezer pengőt vesztettek a külföldi gabonahosszisták a budapesti tőzsdén.

— Háromezer holdas birtokot vásárolt a MÁK nyugdijintézete.

— Kanadában különösen rossz átlagtermést várnak buzában és rozsban.

— Kedvező megállapodást kötöttünk az olaszországi marhaexport ügyében.

— Hét gyártási ágra készitik elő az ipari numerus clausust.

— Váratlanul erősen megnövekedett a cukorfogyasztás.

— Tizennégyezer vagon fürészfát szállitott Ausztria Magyarországnak.

— A mezőgazdaság szövetkezeti szervezkedése a tej és tejtermékértékesítés terén érte el a legnagyobb eredményeket.

— Uj fuvarleveleket hoz forgalomba a MÁV.

— Körülbelül kétmillió mázsa buzát viszünk át a jövő gazdasági évre.

— A kormány az uj gazdasági évben biztositja a gazda számára a termelési költségeknek megfelelő búzaárat.

— A KÜLKERESKEDELMI MÉRLEG összforgalma a gazdasági év első tizenegy hónapjában a mult gazdasági évvel szemben 106.7 millió pengő növekedést mutat. A behozatal 25.5, a kivitel 81.2 millió pengővel emelkedett, vagyis a kiviteli többlet 55.7 millió pengőt tesz ki.

Magyar Cukoripar Rt. megtartott közgyülése az osztalékot 6 pengőben állapitotta meg, mely június 14-től a Magyar Általános Hitelbanknál kerül kifizetésre. Az igazgatóságba Kántor Miksa elhunyt igazgatósági tag helyére uj tagként Heinsheimer Alfrédot választották meg.

A Magyar Asphalt eredményes üzletévre tekinthet vissza, amennyiben 468.819 pengő bruttó nyereség mellett 42.805 pengő tiszta nyerséget mutat ki. A Magyar Asphalt már a világháború előtt is egyike volt a legnívósabb útépitési vállalatoknak, kiterjedt kapcsolatai vannak főként, vidéki városokkal, úgyhogy a kiirt versenypályázatok túlnyomó részét ő nyerte el kedvező ajánlataival. A kitünő üzleteredmény elsősorban Koltai Mátyás vezérigazgató nevéhez fűződik, aki nem mindennapi kvalitásaival nagyban hozzájárult a Magyar Asphalt fejlődéséhez és terjeszkedéséhez.

A Hentesipartestület elnöke, Koch Gyula évkönyvet adott ki, amelyben részletesen ismerteti a hentesek legfontosabb létkérdéseit és az elnökségnek a szakma felvirágoztatása érdekében tett intézkedéseit az elmult év folyamán. A jól sikerült könyvet termelési, fogyasztási és árstatisztikai adatok egészitik ki.

Az Első Magyar Gyapjumosó és Finomposztógyár junius 16-án tartotta meg 65-ik rendes közgyülését. A társaság megfelelő tartalékolások és az értékcsökkenési alap 140.000 pengős javadalmazása mellett — a mult évről áthozott 11.407.20 pengő betudásával — 62.459.26 pengő nyereséget mutatott ki, mely jövő évi számlára vitetett át.

Laptulajdonos: VIRAÁG ÉS TÁRSA
Felelős szerkesztő: Viraág Béla.
Kiadásért felel: Viraág Béla.
Neufeld Zoltán (Pannonia) nyomda Budapest, VII., Rombach-u. 8. Tel. 42-3-09

Minőségben legjobb
Arban legolcsóbb a
„DELICATESSE" SAJTHÁZ
II., Olasz fasor 29. sz. (Keszler-festékház mellett) Telefonhivó: 54-4-35
Vaj, sajt, tojás, turó, tejfel, konzervek

KIRÁLY FÜRDŐ
Épittette 1556-ban KARA MUSZTAFA budai basa.
Budán, II., Fő ucca 84. sz.
45 fokos [redacted] szénsavas nátront, szénsavas meszet, szénsavas klórnátriumot, magnéziumot tartalmazó Hévvíz köszvény, csúz, bőr- és csontbetegségek, fémmérgezés, máj-, epe-, méh-, húgyhólyagbántalmak, gyomorhurut és alhasi pangás ellen.
Kádfürdők: egész napon át.
Gőzfürdők: férfiaknak reggel 5—1, nőknek hétköznap d. u. 2-7.- Ivókúra

XXXI. évf. 1172. sz.

ELŐFIZETÉS

Egy évre . . 24.— P
Negyed évre . 6.— P
Egyes szám 40 f.
Egyesületek, amelyek nek hivatalos lapja, tagjai *féláron* kapják

Budai Napló

1934. julius 4.

HIRDETÉSEK

Egy hasáb széles, 1 mm. magas sor egyszeri közlésnél 30 fill. Szövegsor ára 2 P. Ismertető közlemények megállapodás szerint.

A hirdetés díja mindenkor **előre fizetendő.**

Állandó hirdetőknek nagy kedvezmény

Buda érdekeit a várospolitika, közélet, közgazdaság, társadalom és művészet terén szolgáló ujság

FELELŐS SZERKESZTŐ: VIRAÁG BÉLA

Szerkesztőség és kiadóhivatal: II, Batthyány u. 6?. Telefon: 50-2-96. Hivatalos órák: délután 4—6-ig.

A lehetetlen kérdés

a mesterséges „fürdőváros" építése, sehogy sem akar ebben a mederben haladni, hanem a maga természetes útján fejlődik, egyszer a főváros, máskor magánvállalkozások révén, fejlesztve azokat a tényezőket, amelyek tulajdonképen a fürdővárost alkotják.

Ünnepélyes keretek között nyilt meg junius 28.-án a Gellértfürdő „Pezsgőfürdője", amely a téli kúra egyik fontos tényezője, mert pótolja a már világszerte ismert „Hullámfürdőt" és újabb látványos tényezője a budai fürdőügynek.

Néhány héttel előbb nyitották meg a Svábhegyi Szanatórium Strandfürdőjét és a Szent Lukácsfürdő berendezte a maga Reumafürdőjét, átszervezve modern alapokon a fürdő idevonatkozó részét. A fürdőváros kialakulásában mértföldes lépések ezek, amelyek lényegben és keretben szolgálják ezt a legelsőbbrendű budai kérdést.

A Gellértfürdőnek nemcsak mint szállodának, de mint gyógytényezőnek is ma már megvan a nagyközönsége, úgy itthon, mint a külföldön. A páratlanul álló Pezsgőfürdő csak növelheti ezt a közönséget, olyan pompás helyet teremtve a fürdőzőknek, aminőnek aligha van párja széles e világon. *Bánlaky* Géza igazgató nem állott meg ott, ahol a Gellértfürdő és szálloda volt annak megnyitásakor, hanem rendszeresen fejleszti a székesfővárosnak ezt a nagyértékű intézményét, csaknem évről-évre újabb és újabb alkotásokkal téve azt a világ egyik első gyógytényezőjévé. Annyira elválasztani a valódi beteget az üdülést keresőtől nem lehet, mint ahogy azt régebben elképzelték, abban a téves hitben élve, hogy a Gellértfürdő lakói mindegyikének mankón járó betegnek kell lennie. Nálunk a fürdőkérdés éppen olyan fontos, mint az idegenforgalom, s ha a kettőt tudjuk szolgálni egy-egy alkotással, intézménnyel, szolgálatot tettünk a városnak és kerceseti lehetőséget adunk a kereskedelemnek. Skatulyázni, rekeszekbe osztani ezeket a kérdéseket nem lehet és nem szabad az idegent azzal molesztálni, hogy érkezésekor hivatalos közegek és bizottságok vallassák ki, hogy tulajdonképen mi célból jött Budapestre.

Volt a Gellértfürdőnek egy meghitt, gyönyörüen megalkotott része, a poéta műépitész *Sebestyén* Artur által megtervezett műértékű oszlopsorral és vízmedencével, amely évtizedes kisérletek után sem bizonyult annak és nem is szolgálta azt a célt, aminek szánták. Ezt alakitották át a rövidesen nagy hirre szert tevő pezsgőfürdőnek.

Szerencsére a Városházán is vannak a fürdőügynek lelkes barátai és pátronusai, elsősorban *Liber* Endre polgármester-helyettes személyében, aki nemcsak szóval, de tettekkel is kész szolgálni a fürdőkérdést, — amiben buzgó segitőtársa az idegenforgalom terén *Kovácsházy* Vilmos tanácsnok. Itt megértésre talál *Bánlaky* Gézának minden előterjesztése, amely gyakorlati tapasztalatok alapján van hivatva előbbre vinni ezeket az ügyeket.

Az új pezsgőfürdő, mint művészi kivitelű látványosság is hatásokat vált ki és méretei is eléggé imponálnak, mert az úszócsarnok medencéje 30 méter hosszú és 9 méter széles, oszlopos körüljáróval, a vízbeépített fülkékkel és padokkal, zölden csillogó víztükörrel és különösmozgású, gyöngyöző, hullámzó vizével, amelyet a medence fenekén elhelyezett 44 különböző szinű világitótest tesz pompásan csillogóvá. Az uszodának erkélyekkel és virágokkal feldiszitett emeleti része a nézőközönség számára is kedves hely, mert itt van elhelyezve a büfé. Nyáron az emeletmagas uszoda üvegszerkezete nyitható, rossz időben zárt.

Megállapitott tény, hogy nyáron át a hullámfürdő rendkivüli hatást gyakorolt az idegenekre és olyanok is, akik csak két-három napra jöttek Budapestre, a különleges fürdő kedvéért két-három hetet is töltöttek itt. Ezt a hivatást átveszi most télen át a pezsgőfürdő, amelynek különleges mesterséges napfénye, művészi kivitele nemcsak a Szent Gellért gyógyfürdő és szálló számára jelent világpropagandát, de föltétlenül nagymértékben szolgálja a főváros idegenforgalmát is.

Magát a fürdőváros eszméjét szolgálja az a tény is, hogy a székesfőváros *megveszi az évszázados hirű Rácfürdőt*, ma Szent Imre fürdőt, amely kiegészíti a Gellérthegy alól kibuggyanó, feltörő források körül kialakuló gyógytelepet és fekvésénél fogva alkalmas arra, hogy a Naphegyen kialakuló új városrészt kapcsolatba hozza Budapest fürdőügyével.

Szegény Barthou

nem akarja tudni azt, amit a frank tudósok is hirdetnek, hogy Európában még sok ezer évig nem is lehetett kultúra, de egyáltalában ember sem élhetett még, amikor Ázsiában már virágzott a kultúra. Ott a *han* népek foglalták el a keleti részt, — a *hún* népek a nyugatit. A húnok vitték nyugat felé a kultúrát és — a London nagyságát megközelitő — turáni főváros: — *Ur* városa már magas kultúrán álló világváros volt, amikor Nyugat-Európában még csak barlanglakók éltek. Még a beszédjük is hiányos volt.

A germánok a *szem*-ből csinálták a *sehn* szót, az arc egyik szervét ők is *Ohr*-nak nevezték el, a magyar *orr* után, amely itt, mint orr-úr az arc kiálló részét jelezte, mint a t-*or*-ony a faluban. A *kar*-ból lett az „arm" és a fus-ból lett a Fuss=láb. A kínaiból átvett *menny* szót megelőző „*him*" révén csinálták a „Himmel"-t és Európában egy nép sem tudná megnevezni az Isten házát a magyar Ős-Ten neve nélkül. Ten-plum.

Ezt a sok ezer évet meghaladó kultúrelőnyt ezentúl nem engedjük magunktól elvitatni, még a franciáknak sem. Legkevésbbé *Barthou* úrnak, aki talán nem tudja, hogy a „vlach" az *pásztort* jelent és nem népet. Hogy miképen szaporodtak el ennyire, azt is tudhatná. A román nem nemzet, csak érdekszövetség.

Erdély volt a *hún-teke* törzs nagybirodalmának — amely az Uraltól terjedt a magyar Alföldig — egyik jelentős része és a *dákák*, illetve *tekék*, akik fejedelmüket Bál-nak (Ur) nevezték, tehát *tekebál* volt minden uralkodójuk (és nem Dece-bál, ahogy a rómaiak felületesen elkeresztelték), azért tartották Erdélyt, mert *kitünő sóját* Bizánc és Róma drágán fizette, de volt aranya is, ezüstje is. Ezt megsokallották a római cézárok és óriási hadsereggel kiverték onnan a teke-törzset, a *Hargitán* túlra. A tekék birodalma azontúl is fenn állt még századokig. A tekék ott maradt utódai azok a hún-magyar törzsek, amelyek *székek*-ben éltek, azaz a székelyek: — *Erdély több ezer éves őslakói*. A különféle hún-magyar törzsek járásokban és mesgyék-ben (megyék) is éltek. Az ősi szó a „szék", ezt vették át a tótok is (stolica).

Amikor a rómaiak vették át a sóbánvákat, úgy művelték tovább, mint a tekék, azaz *tölcsérszerüen* vájták ki felülről a hegyeket. (Lásd Szovátát.) Téltől-télig dolgoztak. A konzul hadifoglyokat és rabokat kapott e célra Rómából, azokat élelmezte az állam költségén, de elnézte, hogy tél elején *megszökjenek* és zsebrevágta a kosztpénzt télen át. Tavasszal új rabokat kért.

Ezek a megszökött gallusok, germánok, ilyerek, berberek, arabok és sok más népből kikerült hadifoglyok és rabok széledtek el a Balkánon és a hegyek közt legeltető pásztorok (vlachok) mellé szegődtek. Igy szaporodott a vlach, azaz oláh népség, átszivárgott Erdélybe és ott belopódzott a harcokban elhullott székelyek és magyarok elhagyottan álló házaiba. Egész faluk maradtak üresen a tatárok és törökök dúlásai után.

Ez volt az ő erdélyi honfoglalásuk.

. . . És szegény Barthou ezt nem tudná?

Azért némi köszönettel tartozunk neki, mert néhány lépéssel közelebb lökött minket az ősmagyar kultúra bölcsőjéhez — Turánhoz.

DUBONAI PÁL

Mit szól a külföldi?

— Levél a szerkesztőhöz —

Igen tisztel Szerkesztő Ur! Nap-nap után olvashatunk a különböző lapokban a „Város Uraihoz", vagy a „Magas Kormány" címére szóló panaszos leveleket, amelyekben az érdekeltek hol egy sáros utca, vagy gödrös országút, rossz világitás s egyéb hétköznapi bajok miatt panaszkodnak. Jól van, jól. Nem árt felhivni az illetékesek figyelmét egy-egy elmaradottságra, sőt kötelesség a hibákat szóvátenni, de mindig bosszankodom e levelek refrénjén, miszerint: „mi magunk, itt adófizető polgárok nem érdemelnők meg, hogy valamit a mi kedvünkért javitsanak meg? Vagy nekünk bármilyen disznóság jó, dehát itt a külföld! (Ö. m. a. f.), amely előtt mégsem állhatunk ki Alsó-Fehér megye szineiben? Micsoda invektiva az, feltételezni a hatóságról, hogy részünkre nem, csak a külföldtől való félelmében fogja a hibákat helyrehozni? Micsoda balkáni izü megalázkodás ez a „külföldi" előtt? No és kicsoda az a hires külföldi? Talán a párisi francia, aki metropolisának legtöbb emeletes bérházában még ma sem ismeri a fürdőszobát? Az angol, ki csak úgy tud kényelmesen ülni, ha lábait az asztalra rakja? Vagy a nápolyi olasz, ahol az utcákon egyik ablakból a másikba húzott madzagokon szárítják az alsónadrágokat még ma is? Ilyet nálunk még a „cigánysoron" sem láthat! Tehát követeljük azt, hogy az illetékes hatóság a mi kedvünkért javitson a panaszlott helyzeten s ne csak a „külföldinek" akarjon szivességet tenni. Mert, ami a külföldinek rossz, az nekünk sem jó! Annyi kultúr igényünk és szépérzékünk nekünk is van, mint bármely külföldinek.

Szerkesztő úrnak maradok hazafias tisztelettel **Pobula Dani**

Buda egyik csodájáról, a Várkertről huszonöt évvel ezelőtt azt irtuk, hogy gyönyörüséges, utólérhetetlen szépségü hely, mely most elrejtve, körülbástyázva, beépitve megközelithetetlenül fekszik a Várhegy pompás déli lejtőjén. Ma a Tabán felépitésével kapcsolatban újra felelevenitjük ezt a régi kedves tervet. Minden [illegible] művészi elme, [illegible]ztön is, azt sugja, hogy a Várpalota legtermészetesebb feljárója Buda főútvonalának, az Attila-körútnak a Szarvas-tér és Apród-utca felé való szétágazó tengelyében találná meg legideálisabb helyét, ahonnan a hegy lankás lejtőjén szinte számba sem vehető emelkedéssel juthatnának el a Palota tabáni platójára. Ezt a magától kinálkozó megoldást figyelembe se vették, az ősi kaput betemették és elzárták a palota átépitői és a budai Várkertnek alsó déli legértékesebb pontjában a kutyaólakat, az istállókat, a kertészházakat helyezték el. Tétován áll meg az idegen és nem tudja megtalálni az elátkozott várkastély feljáratát, bejáratát. És ott van a déli lejtő csodaszép parkja, melyet megközeliteni lehetetlen. Nyissuk meg az utat az ősi királyi parkhoz a Szarvas-tér kinálkozó megoldásával, alkossunk itt egy hatalmas park-kapuzatot, mely valóban a nemzeti érzés szülötte és kifejezője legyen, a budai Dunapart nagyszerű utvonalának méltó lezárása. Legyen a park valóban a nemzet parkja, ahol a sétáló elmerenghet a régi, letünt dicsőség magasztos történetén.

Száz éves a „Honvéd" név!

— Kisfaludy Károly mondta ki a szót először —

Zászlószentelő ünnepi ebédre jöttek össze junius 17.-én a hajdanvaló Óbudának, a kétezer éves városnak frontharcosai, ott ahol a maihoz egyedül hasonló világomlásnak, a római világbirodalom bukásának idején, utóljára védték a kultúra keleti frontját méltó őseik: a római legionáriusok. E kerület ősi dicsőségének múzeumában, Aquincumban, kőbe vésve, kőbe faragva láthatók e hősök nevei és alakjai, mert az igaz hős emléke örök életü.

Nincs nemzet a világon, amely több hőst adott a történelemnek, mint a magyar! Van-e a magyarnak a „*honvéd*" névnél tündöklőbb neve?! A magyar vitézség jelképe ez az elnevezés. A hazaszeretetnek, az áldozatkészségnek és a hősiességnek örökkön élő valósága.

Annak bölcsője, akinek tanácsára a „honvéd" nevet adták 1848-ban a magyar hadseregnek, a Császárfürdő kertjében ringott. Ennek történetét akarom elmondani, hogy szivekbe vésődjön az ünnepnap felemelő emlékével és a szivekből emléktáblára kerüljön az ősi ház falán.

Az 1793-ik év tavaszán, távol egymástól, két bölcsőt ringattak szerető anyai kezek. Az egyik fölé itt hajolt dalos ajakkal *Kiss* Józsefnek, Szeged volt polgármesterének, a Császárfürdő akkori bérlőjének hitvese: *Kringó-Szerenka* Julianna nemzetes asszony, a másik bölcsőt hirkoszoruzta Déva vára lábánál egy eperfás kis ház kertjében ringatta a dévai harmincadosnak, ponori *Thewrewk* uramnak szépséges élete párja.

Igy indult el életútjára *Kiss Károly* és *Thewrewk József*, hogy majdan a „*honvéd*" elnevezés jegyében egymásra találjanak az élet rejtélyes útjain.

A mult század huszas éveiben *Kisfaludy Károly* lantján, *Az élet korai* című költeményben született meg a „honvéd" szó. A költő lantján igy szerepelt az először:

„Midőn hazáját rabbilincs fenyíti,
Bőszült érzéssel harcmezőre száll;
A szép szabadság hős lánggal hevíti,
Körüldörögje bár ezer halál.
Nem csügged, s honvéd tisztét teljesíti,
Míg győz, vagy testhalmok közt sírt talál;
A jobb utókortól reményelve bérét,
A nyert borostyánon kiontja vérét."

Kisfaludy új szavát *ponori Thewrewk* József, a nagy és sokoldalú tudós szerette meg először és 1834-ben, *éppen száz évvel ezelőtt*, Pozsonyban, ahol ma-holnap tilos lesz a magyar szó és halálbüntetés jár a magyar zászlóért, napvilágot láttak az első „*honvédek*". Kávébarna köntösben indultak el a két haza minden tája felé, még pedig gyorspóstával, mert ezek még nem voltak húsból és vérből való katonák, hanem Thewrewk uram egy elmés és hazafias művének címlapján szép glédában felsorakozó ólomkatonák: a tudás fegyverét szolgáló néma, és mégis sokatmondó szellemi harcosok. Segítségükkel akarta a haza védelmére szükséges nevelési eszméit szerzőjük a nagy ügy védelmére csatasorba állítani. . .

Ez az érdekes könyv eljutott a Budán állomásozó *Kiss Károly* grénátos főhadnagynak a kezébe. Talán épp e kertben, szülei házában eszmélt először rá, hogy Isten is a „*honvéd*" szót teremtette, mint legalkalmasabbat a magyar hadsereg elnevezésére. Kiss Károly katona volt, iró volt, lelkes magyar volt és Kisfaludy Károlynak meghitt barátja volt. Vele már nem beszélhette meg, hogy mily nagy szerepet szánt „*honvéd*" szavának, mert a nagy költő még 1830-ban sirba szállt, de nagy barátja szellemében várta nagy idők eljövetelét, hogy mint a magyar nemzeti hadsereg uj elnevezését honfitársainak közkincsévé tegye.

Igy jött el 1848—49. nagy ideje. Kiss Károlyt, a vitéz kapitányt, a napoleoni háboruk egykori hősét bízta meg a *Honvédelmi Bizottmány* a mozgó nemzetőrség szervezésével. Ekkor lépett elő eszméjével, ekkor született meg a magyar *Honvédség* és a ma 100 éves „*honvéd*".

Gondoljunk kegyelettel *Kisfaludy Károlyra*, *ponori Thewrewk Józsefre* és *Kiss Károly* ezredesre, mert az ő nemes szellemük él ma is a „*honvéd*" névben. És hirdesse mennél előbb, méltó emléktábla a Császárfürdő falán a három lelkes magyar ércábrázolásával, hogy ők voltak azok, akik az ezeréves dicső magyar nemzeti hadseregnek ezt az örökéletü és új nevet adták: — Honvéd!

Palóczi Edgár

A virágzó Gellérthegy

Rendkivül kedvesen ir Dietl Fedor a „Nemzeti Ujság"-ban a Szent Gellérthegy uj virágflórájáról:

Csupa virág most Szent Gellért hegye! A déli lejtőn, ahol nyári verőn égve tűz a nap, az egész ország flórájat kivánják meghonositani és máris ott lombosodik a Kankalin, a Szarkaláb, a Százszorszép, Pipacs, Lonc, Sáfrány és Margitvirág mellett a cifralevelű fügefa — egyetlen hirmondója az Adriának.

A virágokon járt az eszem, amint föl-ballagtam a Citadella felé, — a rengeteg virágokon, amelyek épp úgy élnek, akár az emberek, akik ott nyüzsögnek közöttük a vasárnap áldott békéjében kora reggeltől késő estig és akik közül ugyan ki tud róla, hogy akadnak korán és későn k virágok, lusták és szorgalmasak, merészek és szerények, egyszerü és hivalkodó tagjai a Természet nagy füvészkertjének.

Eltöprengtem fölötte, hogy ma már csak vidéken tisztelik „Szivárványnak" az Orgonát és szeretik a tavirózsát, amely a reggel 7 órai harangszóra nyitja a kelyhét, mint valami rendszerető, pontos tisztviselő. A mályvának meg talán azért nincs becsülete a józan vidéken, mert „lusta" virág, amely csak délben kél. A szagos bükköny éppenséggel javithatatlan bohém! Az ő számára csak este 6 órakor kezdődik a nap. Lám, mennyire más a mécsvirág, amely alighanem holmi éjjeli őr lehet a virágok között, mert este 10 órakor bontja ki szirmait és hajnalhasadáskor szépen aludni tér. Arról is aligha tud valaki szeretett hazánk szép fővárosában, hogy van időjós is a virágok között, — a Szamárkóró —, amely ha becsukja ibolyakék szirmait, elered az eső, — hogy a cseresznye és meggyfa fehér virágát a néphit szerint „bevérzi a nap" s hogy ezek a derék fák azért teremnek — piros gyümölcsöt. És ha már a fáknál tartunk, hogy a diófa levelén nem hatol át fény, csupán a Röntgen-sugár, hogy nemcsak csipős, de simogató csalán is terem és hogy a muskátlinak becézett Pelargonium szétdörzsölt levelének kábitóan erős az illata. Olyan erős, hogy majdnem besorozták szegényt a „verődő illatú" virágok közé, mint a jázmint, bodzát, a liliomot, ezt a „gyilkos illatú" virágot, amelyből ezer szál illatfelhője halált okoz.

Fedezzük fel Ulcisciát!

— Szentendre jövője —

— Az ókori romok szolgálják az idegenforgalmat —

Valóban elképesztő, hogy a „boldog béke" éveiben milyen keveset törődtek nálunk a régi kor emlékeinek megmentésével. Az még csak érthető, hogy a törökdúlás után újra épülő ország városai onnan vették az épitőkövet, ahonnan legkönnyebben szerezhették: régi, összelőtt kolostorok, római bástyafalak, városok kőmaradványai mind jók voltak e célra. Innen van, hogy nem egy magyar város épült fel a széthordott régi kövek fundamentumán. Érthető volt ez abban az időben, amikor a régészet nemzeti szempontból való fontossága nem volt annyira elismerve és „szükség törvényt bont" jelszava is jogos lehetett. Bűn azonban ma a nemzet dicső multja ellen, ha az ősi emlékeket kegyeletlen feldúlják, vagy pedig az ujonan feltaláltakat gondosan meg nem óvják. Pedig ez a budai hegyvidék, amely Visegrádtól a Gellérthegyig terjed, úgyszólván nap-nap után hoz napvilágra olyan érdekes ősi emlékeket, amelyekről, — ha külföldön lennének, — a világlapok hasábokat irnának. A Dunának ez az északkeleti hajlata zárja körül azt a földrészt, mely valóban megérdemelné, hogy a Magyar Szentföldet lássuk benne, éppen úgy, mint a világ zsidósága Palesztinát. Itt nyugszanak Honalapító Árpád hamvai, ez az a hely, mely először látta bejönni a hunokat, avarokat

FŰZŐ
GUMMIHARISNYA
KÜLÖNLEGESSÉGEK
EGÉSZSÉGÜGYI CIKKEK SZAKÜZLETE
HUNGÁRIA
I. ALKOTÁS-U. 1/a (Vérmezővel szemben)

és a többi hún-magyar népet (ha nem is éppen „Kelenföldén kelének át") s ez az a folyamrész, amely a Jordán szerepét játszotta a honfoglaláskor. Annak is már közel 2000 éve, hogy a Krisztus utáni II. évszázadban a rómaiak Pannonia inferiorhoz (Dunántúl) hozzákapcsolták Pannonia superiort s a már akkor mozgolódni kezdő barbárok ellen, Aquincumtól délre a dákok, ettől északra pedig a kvádok ellen sorban castrumokat emeltek: így Kisoroszin, Nyergesujfalunál Crumerum, „Komárom", Esztergomnál Salva, Tahinál Carpis, Szentendrén pedig Ulcisia állot őrt a Dunánál s próbált ellenállni, amíg lehetett, hún-magyar őseink rohamainak is. Kétezer év véres harcainak tanúi e tiszteletreméltó kövek!

Ez az Ulciscia (a mai Szt. Endre) lehetett, már méreteinél fogva is Pannonia kulcsa, ennek elfoglalásával lehetett megszerezni Pannonia fölött az uralma. Tudjuk, hogy e castrumnak védelmi vonala volt, több őrtornya a Duna felé, hogy falait szíriai parittyások védték s hogy Kr. u. kb. 125-ben tűz pusztította el s vagy a szarmaták, vagy később Attila húnjai égették fel. Az is bizonyos, hogy Szentendre város nagyrésze a római telep és vár romjaiból épült. A római vár helye azonban eddig nem volt ismeretes, bár minduntalan fordított ki az eke vagy ásó római sírköveket, különösen a Reichelféle szőlő vidékén, amely a Bükkös pataktól délre terül el, nem messze a HÉV végállomásától. Tavaly történt, hogy e helytől északra rigolírozás közben egy földmunkás korsótöredéket talált, amely felkeltette a szakemberek figyelmét s így e helyen a Waczek-féle villa előtt 1000 P. (mondd 1000 P.) költséggel a város ásatni kezdett. Hét — kb. 15 m. hosszú — kutató árok létesült észak-déli irányban egy cseresznyés területén és kiderült, hogy itt állott a fővár. Kerek tornyok alapjai, egymásbafutó bástyák hatalmas kövei kerültek napfényre, melyek hatalmas méretei nagy kiterjedésre utalnak. Sajnos, az 1000 pengő hamar elfogyott, úgyhogy az ásatások abbamaradtak s a hatalmas vár javarésze föld alatt van még ma is. E területtel határos a Mándy-féle nyaraló, kb. 9000 öles terület, amely egy kb. 10 m. magas plátón terül el. Ez a fensík rejti mélyében a tulajdonképeni földalatti sáncbirodalmat, melynek létezését az árulja el, hogy a kerti fák és növények ott meg nem maradnak, mert alattuk kövek és földnélküli üregek vannak! Ezt a fensíkot még ma is uralkodó fekvése és köröskörül Vácig terjedő kilátása predesztinálta arra, hogy onnan az őrtálló legionárius már messziről észrevehesse a Dunán átkelni akaró ellenséget.

Tudtunkkal e nyaralóterület eladó s a mostani alacsony ingatlanárak mellett nem is volna megvétele oly nagy áldozat. Talán a Hollós Mátyás Társaság kézbevenné az összeg előteremtését, mert mint a szentendrei Városháza udvarára már az eddigi ásatások eredményeként behordott s halmokba rakva álló római feliratos kövek bizonyítják, itt egy második aquincumi múzeumra való anyag rejtőzik még a föld alatt!

Margittay Rikárd dr.

A Pasaréti váratlan fejlődése

— Kozma Jenő évtizedes munkájának eredménye — — A Pasaréti Egyesület közgyülése —

Nehéz munkába, évek során át folytatott kitartó küzdelembe került, amíg Kozma Jenő dr. ki tudta emelni a Pasarétet és a Hűvösvölgy fejlődésének két hatalmas gátját, az egymással szemben álló vizivárosi temetőt és a Drasche-féle téglagyárat az ő gödreivel és leásott hegyoldalával. A Hűvösvölgy torkát ezek fojtogatták. Ott megszünt a város vérkeringése, lélekzése.

Ha Kozma Jenőnek semmi más érdeme Budán nem volna, csak a Hűvösvölgy és Pasarét felszabadítása, akkor is örök hálával kell, hogy viseltessék iránta e gyönyörű völgykatlan minden telektulajdonosa, mert még háromszorosnál is magasabbra emelte a telkek értékét, amit igazol az a körülmény, hogy Budapesten a legmagasabbak a lakbérek éppen a Pasaréten.

Ezt bizonyította az a lelkes ünneplés, amiben a junius 26.-án összehivott közgyűlés részesítette.

KOZMA JENŐ dr.
országy. képviselő, elnök

nyitotta meg a közgyűlést, üdvözölve a megjelenteket. Örömmel látja a Pasarét fejlődését, mert a főkérdéseket sikerült elintéznie. A jövő is biztató, mert a Törökvészi útat teljes szélességében építik ki és a piac kérdése is megoldást nyert, mióta Rosta János átvette az ügyosztály vezetését, mert legközelebb már berendezik a Budagyöngye mellett tervezett vásárteret és piacot.

Áttérve az Egyesület belügyeire, bejelentette, hogy a taglétszám örvendetesen emelkedik, ami az új házak tulajdonosainak és lakóinak belátására vall, mert növelik ezzel az egyesület erkölcsi erejét.

Kérte, hogy a tagok olyan szeretettel támogassák az egyesületet, ahogyan az szolgálja a tagok minden ügyét.

Az elnököt lelkesen megéljenezték.

Warjas László dr. az egyesület ügybuzgó titkára terjesztette elő az évi jelentését, mely szerint e közgyűlés jubiláris jellegű, lévén ez a 20-ik s a két évtized alatt a Pasarét felvirágzott, amit Kozma Jenő elnök fáradságot nem ismerő munkája eredményezett. (Általános, lelkes éljenzés.) Ezért hálás köszönetet mond az elnöknek, mint az egyesület megalapítójának.

Báthory István társelnök indítványára 8 új tagot választottak be a választmányba, köztük: Némethy Károly, Gulácsy József, Halász Manó, Bayer Antal, Tarcsay Pál, Zakáriás Endre, Kass Rezső és Szász Rezső urakat.

Ezután az indítványokra került sor és Neubauer dr. főorvos indítványát, amely szerint a házadót mintegy 50%-kal emelték és a felebbezést visszautasították, — tárgyalta a közgyűlés. Csatlakozott ehhez özv. Rechnitz Sándorné is, mire Kozma Jenő dr. bejelentette, hogy ez a pasaréti magas lakbérek következménye. Az emelés csak ideális egyelőre, mert a házadómentességet még 25 évig élvezik az érdekeltek, de azért igérte, hogy a kérdéssel behatóan foglalkozik. Sujtja a tulajdonosokat a közművek drágasága, aminek okai a keserű vizek és ajánlja, hogy mindenki saját költségén létesítse azokat. A város keresi azokat, akik közműveket kivánnak, mert így a polgárság költségén teremtenek munkaalkalmakat. Tiltakozik azonban az ellen, hogy a hegyek közt épített 2000 pengős ház kedvéért 100.000 pengős utat építsenek.

Báthory István azután ismertette a Völgy u. 32. sz. alatti tó ügyét, amelyet Pávai Vajna Ferenc dr. is megvizsgált, amelynek forrását kellően feltárva, strandfürdő létesíthető a hegyvidéken, ami ott közóhaj. Kozma is behatóan foglalkozik a kérdéssel.

Havas Ernő a Fillér utcai autóbusz ügyét tette még szóvá, ahol azonban még gyér a lakosság. Befejezésül Lugmayer József kormányfőtanácsos mondott meleg köszönetet Kozma Jenőnek, általános lelkes visszhangot keltve.

A közgyűlést társasvacsora követte.

VADASKERT
VENDÉGLŐ ÉS
UJ CUKRÁSZDA
Hüvösvölgyi villamos végálomástól 2 perc.
NEMES-JAZZ — TÁNC
TEKEPÁLYA — PANZIÓ

KISFALUDY SZINHÁZ
III., Lajos-utca 111.
elérhető az 5, 7, 9 51 villamossal
A KIRÁLY SZINHÁZ
nagysikerű operettje
Sült galamb
KONDOR ILI
vendégfelléptével
Julius 6-tól egy hétig minden este ½9 órakor, vasárnap d. u. ½4, 6 és ½9-kor.
Jegyek —.20 fill-től 1.50 P-ig elővételben
Filléres árak — Olcsóbb, mint a mozi

Szigetmonostor

Ha nem a budai vízművekkel kapcsolatosan vásárolta volna meg a szigetmonostori erdőbirtokot a székesfőváros, csak helyeselni tudnánk a vásárt, mert Budapest polgárságának szüksége van ilyen nyaralótelepekre és a város kezében egy évtized alatt ott irigyelt paradicsom szolgálhatja a vizmenti nyaralást kereső, de a városhoz kötött közönség igényeit. A vízművek számára más megoldást várunk: — a budai hegyvidék karsztvizeinek feltárását, és a római fürdő gyógyforrásainak felhasználását. Fontos, hogy a világ megtudja, hogy Budán még a vízvezetéki csőből is gyógyerejű ásványvíz csurog. — Erről legközelebb.

FOTO ILLATSZER
HÁZTARTÁSI CIKKEK LEGOLCSÓBBAN
„FAMOSA" PARFÜMERIA
II., PASARÉTI UT 51. SZ.
GÁBOR ÁRON U. SAROK
TELEFON: 64—3 73.
Megrendelést házhoz szállit

Mindennemű ÉPITÉST, ÁTALAKITÁST, TATAROZÁST szolid kivitelben a LEGKEDVEZŐBBEN vállal
„TÖMÖR" ÉPITÉSI VÁLLALAT K. F. T.
II. ZSIGMOND-U. 14. Tel. 526-74. Ugyvezető BEREY LAJOS épitőmester
Költségvetés és felvilágositás dijtalan. LÁB kölcsönt és adóvisszatérítést elintézünk.

Az elhanyagolt Zugliget

— Panaszok a Zugligeti Egyesület közgyülésén — — Egyesiteni kell a hegyvidéki érdekeltségeket —

A modern közlekedés hiánya akadályozza a budai hegyvidék egyik legszebb részének, a Zugligetnek fölvirágoztatását. A villamos ma már lassú és amíg a Beszkárt igazgatósága 30%-kal nem emeli a kocsik gyorsaságát, javulás e részről nem is igen várható. A közóhajtás autóbuszt kiván. De ezt követeli minden intézménye. A pompás fekvésű Fáczán-vendéglő, mely hivatva volna, hogy nyaraló központja legyen a budai hegyvidéknek, szinte megközelíthetetlen, mert 100 méterrel alatta van a villamos végállomása.

Ezt hangoztatta a Zugligeti Egyesület 42-ik közgyűlésén, junius 30.-án, megnyitó beszédében

MANNINGER VILMOS dr.
egyetemi tanár,

elnök is, utalva sajnosan a gazdasági válságra, amely arra kényszerítette az elnökséget, hogy nagy tervek helyett az apró hibák javitását, közterhek lefaragását, célszerütlen intézkedések módositását tüzze ki célul maga elé. A nagy terveket a jobb időkre kell eltenni. Az őszinte szavakat derült éljenzéssel fogadta a közgyűlés.

Ezután az egyesület ügyvezető elnöke,

OSZOLY KÁLMÁN
szkfőv. biz. tag

tette meg jelentését, amely beszámolt a multról és a jövőről. Melegen üdvözölte Borvendég Ferenc főpolgármestert, mint az egyesület vezető tagját, aki mindig nagy jóakarattal fogadta a Zugliget kivánságait. Beszámolt arról, hogy a Szebeny emlékünnepen képviselte a Zuglígeti Egyesületet és koszorút tett az egyesület nevében a svábhegyi hősök emlékére, annak felavató ünnepén.

Azután áttért az autóbusz-kérdésre, amelyet most a szomszédos egyesületekkel együtt igyekeznek úgy megoldani, hogy a 14-es autóbusz végállomását vigyék fel az Uj Szent János kórházig, ahová az 5-ös autóbuszt is járatnák csekély kerülővel. Fontosnak véli az egységes tarifát a villamoson, a város határain belül 24 fillér, amit az autóbuszon is életbe kell léptetni, és sürgette a gyerekkocsit javító Bart vállalat megváltását. Sokat vár a jánoshegyi kötélpályától, amelynek terveit Hantos mérnöktől most készül megvásárolni a város.

Az ügybuzgó ügyv. elnököt lelkes ovációban részesítette a közgyűlés.

Utána Wladárczyk József dr., az egyesület közszeretetben álló főtitkára számolt be részletesen minden eseményről. Udvözölték Borvendég főpolgármestert, búcsuztatták Duday (Spannberger) Alajos dr. tanácsnok-előljárót, üdvözölték Schmaderer Gyulát, az új előljárót. Leszorították az útburkolás és csatornázás költségét. Az alapszabályokat is jóváhagyta a belügyminiszter. Előadásokat is rendeztek. Megjavították Rados Gusztáv hathatós közbenjárására a 81-es vonalon a kisszakaszbeosztást. Dijakat az iskolák jó tanulóinak és kijárták, hogy postahivatal nyiljon a Szép Ilonánál. Hogy a Zugligetben nem volt éhező ember, ez Huszár Elemér plébános érdeme. Csak a közbiztonság nem volt kielégitő és még Oszoly elnököt is kirabolták. Köszönetet mondott Schuller Dezső dr. tanácsnoknak, üdvözölte a Pálos rendet, köszöntötte a kitüntetett Lejtényi Aladárt, kegyelettel emlékezett meg Bódy Tivadarról és Zerkovitz Béla elhunyt alelnökről, végül köszönetet mondott ügybuzgóságukért Manninger és Oszoly elnököknek és a „Budai Napló"-nak, hogy oly lelkesen szolgálja a Zugliget ügyét. Természetes, hogy megéljenezték, mint ahogy éljenzés kisérte Entele Ferenc pénztári jelentését és Rados Gusztáv köszönetét. Még Borbély Jenő tett inditványt a Kútvölgyi út és az autóbusz ügyében, mely ügy ápolására, Manninger elnök inditványára 3 tagú ad hoc bizottságot küldtek ki, Oszoly Kálmán, Wladárczyk József dr. és Vargha Jenő személyében és ezzel az elnök berekesztette a közgyűlést, mely a „Fáczán" egyik termében folyt le, ahol társasvacsora fejezte be a Zugliget e mozgalmas napját.

Az „Arany Peretz"

Ismeretes, hogy az Apród-utca és a Döbrentei-utca közötti régi átjáróház a régi hirhedt *Arany Peretz Vendégfogadó* háza volt. Két éve egy udvari szobában érdekes, keleties freskók kerültek elő a mész alól. Horváth Henrik a Székesfővárosi Múzeum igazgató őre tanulmányt irt a freskókról, kimutatta, hogy azok az 1800-as évek elejéről valók. Tanulmánya feltűnőnek találta, hogy a szobának ajtaja nem lehetett, mert a mai ajtók a festménybe vannak belevágva. Annak a feltevésnek adott kifejezést, hogy ez a szoba amolyan csapóajtós titkos kártyaszoba volt, amilyent a Balkánon gyakran lehet találni. Nos, a véletlen most igazolta ezt a feltevést. Az Óbudai Zsidó Község törvényszéke 1839 március 14-én vallatást tartott egy sikkasztási ügyben. Egy zsidó boltoslegény beismerte, hogy gazdájától, Fucks József kereskedőtől 300 forintnyi árut sikkasztott el és a pénzt a budai Peretz Kávéház külön szobájában („im separaten Zimmer") elkártyázta. Mivel a kávéház az udvarban volt, bizonyos, hogy ez a feltételezett titkos kártyabarlang, melynek nyomait a freskók elárulták.

B. B. B.

Keletjáró magyarok

— Akik a magyarok szülőföldjét keresik —

A közeljövőben ismét vándorbotot vesz kezébe a magyar őstörténelem egyik érdemes kutatója, hogy elinduljon messze napkeletre: — az ismeretlen Arábiába.

Boldog Arábia! Mily szépen hangzott valaha ez az elnevezés! De van-e ma egyáltalában boldogság a földön? Nem boldogtalanság lakóhelye lett-e ma a földi ember élete, lakjék bár Yemen magastornyú, csodálatos palotáiban, a magyar Alföld délibábos pusztáin, avagy New-York ingó-ringó felhőkarcolóiban...

Hét évszázaddal ezelőtt, ugyancsak egy napsütötte nyáreleji napon indúlt el Budáról, Szent Domokos budai rendházából ama hires-neves Julián barát az őshaza felkutatására s nyitotta meg a Távol-Kelet magyar kutatóinak hosszú sorát. Bizony rég megérdemelte volna, hogy a budavári Szent Miklós torony falán, amelyet most a bautzeni Mátyás-emlék mása disziti, szobrászati emléket nyerjen, mert az ő lelke hevítette követőinek hosszú sorát a Kelet földabroszának legkülönbözőbb helyein.

Végigmehetünk az izlám egész világán, oda, ahol Mohammed tana ma is élő igazság, oda is, ahol már elhallgatott a müezzinek imára hívó szava: mindenütt magyar nevek hirdetik, hogy hazánkfiai adták aránylag a legtöbb nagy orientalistát az emberiségnek.

Ki tud ma Dombay Ferencről, Marokkó első tudományos feltárójáról, aki II. József alatt ezer veszéllyel dacolva, kutatta a legvéresebb zsarnokság földjének történelmi emlékeit? Ki emlékszik Decsy Sámuelre, aki egy évszázad előtt Osmanográfiájával adott útmutatást a vérrokon Kelet feltárására? Miért feledtük el Kuun Géza grófot, a hazai kúnok keleti bölcsőjének kutatóját, aki többre becsülte arab, perzsa és mongol nyelvi ismereteit, mint Erdély fejedelmi családjaiból való származását. Jut-e eszünkbe manapság Kállay Béni nemes alakja, az Árpádokkal bejött hatalmas Kállay-nemzetség késői leszármazottjáé, aki mint hajdanvaló közös pénzügyminiszter nemcsak Boszniának lett reorganizátora, hanem Szerbia legjelentékenyebb történetírója is. Avagy a budai Thallerek sarja: Thallóczy Lajos, a Balkán nagynevű kutatója haza jár-e még a korbács emlékezetében? Mikor fog a világ Tóth Ferenc bárónak, a zseniális kurucsarjnak, a Suezi-csatorna partján szobrot emelni, ahol az ő eszméjét valósította meg Lesseps Ferdinánd!...

Ázsia földabroszát ütöm most fel s követem rajta a magyar orientalisták utait, akiket mágikus erővel vonzott ez a rejtélyes föld, amelynek szivében a Jenissei partján ringott valaha a magyarság bölcsője...

Ki emlékszik még fehérgyarmati Tóth Jenőre, a Tóth báróval valamelyes atyafiságot valló ősi kún eredetű család korán elhunyt fiára, aki, mint festő ment ki Kelet-Indiába, ott megtanult éhezni, de tengernyomorúsága mellett is olyan kéziratos kincseket hagyott napjainkra, hogy feltárásuk különleges szenzációnak igérkezik. A Kaukázus rengetegeit bejárta Déchy Móric törékeny alakja még a közelmultban járt közöttünk. Egy gellérthegyi csendes nyaralóban a boldog öregség napjait élő perzsa tudósunk: Erődi Béla, a Kőrösi Csoma Sándor útját követte Baktay Ervin, Munkácsy Bernát, a vogul és osztjákok feltárója, Bulgária régiségeit, ázsiai bölcsőjükig felkutató derék Fejér Géza professzorunk és Stein Aurél, a világhirű hazánkfia alkotják az élő kapcsolatot azzal a nagy nemzedékkel, amely nekünk Vámbéry Ármint, Goldzie'h'e'r Ignácot, Zichy Jenő grófot, Lóczy Lajost és Széchenyi Béla grófot adta.

Ezeknek a nagy magyar utazóknak és kutatóknak útján indúl el mostan Germanus Gyula dr., az egyetem keleti intézetének tudós professzora. Szívből kívánom, hogy nagy elődjei szellemében sikerüljön neki az ismeretlen Arábia feltárása. S ha eljut majd vágyainak Mekkájába: az izlám szülőföldjére s ott áll majd a keleti zarándokok öltözékében a Kaába előtt, rózsafűzérrel a kezében, a Korán szúráit mormolva, jusson eszébe egyik anyai ősöm, ama hírneves Emin pasa, aki pályáját, mint békés sziléziai orvos kezdte meg, hogy kalandvágyó vérének ősi ösztönét követve, egy szép napon a nagy embereket tettre hívó rejtélyes hang parancsszavára elinduljon a legsötétebb földség felé, amelynek hős történetébe, mint a Szudán feltárója és vértanuja irta be a nevét...

P. E.

KELLEMESEN
NYARALHAT
A
POZSONY-KÁVÉHÁZ
TERRASZÁN
I., Krisztina-körut 85. szám.
Esténként cigányzene

LEGOLCSÓBB ÁRAK!
HÁRSHEGYI VENDÉGLŐ
83 as villamos, 23-as autóbusz
— Vadorzó utcai megállója —
I, Hidegkuti ut 84 c,
Kitünő konyha — Figyelmes kiszolgálás
NAPONTA CIGÁYZENE. TÓTH JÓZSEF

TELEFONÁLJON
81—1—71 alá!
MINDENT HÁZHOZ KÜLD A
BELVÁROSI ILLATSZERTÁR
V. BÉCSI UCCA 9
Angol és francia illatszerek, pipere, betegápolási és háztartási cikkek nagy raktára.
Manikür 30 fillér

AZ ÁRUK MINŐSÉGE ELSŐRENDŰ
AZ ÁRAK OLCSÓK
A KISZOLGÁLÁS FIGYELMES
A
SIKLÓS DIVATHÁZBAN
XI. HORTHY MIKLÓS UT 14
TELEFON: 59-3-43

Aranyéremmel kitüntetve
ÁCS ISTVÁN
modern kelmefestő és vegytisztitó üzeme
V., Alkotmány u. 5—7. Tel. 16-6-84.
Fiókok: IV., Királyi Pál-utca 6.
VI., Gr. Zichy Jenő-u. 12.
II., Zárda-utca 12. szám.
I., Városmajor-utca 55/b.
Uj budai üzlet:
I., Hidegkuti-ut 32/c. sz.

KELLEMES SZÓRAKOZÁST
talál a Rózsadombi
NARDAI-ÉTTEREM
pompás kertjében
II. KUT UTCA 13

Hová menjünk vacsorálni ma este?
Üljünk fel az ötösre vagy hetesre,
Szálljunk le a Zsigmond-téren,
Onnan két perc gyalog,
vár az ÖREG PINCE
kertje (Tulajdonos: Balogh), III., Üröm-u. 4.
Saját szüretelésü borok. Halászlé.
Minden este Kardos-jazz
Hihetetlen olcsó árak!
Telefonszám: 54-3-37.

A KASTÉLY KERTJE
II., MARCZIBÁNYI-TÉR
REMEKBE ÖLTÖZVE MEGNYILT
Goitein és Spiró-jazz
Délután és este tánc
Bankett, Bridzs és Gardenpartik részére külön kert-Hangulatvilágitás — Nivó
9-es és 12-es autóbusztól 2 perc
Tulajdonos: FIGYELMESSY JÓZSEF

UJ ÜZLET!
BUDÁN
dijtalanul házhoz szállitja a megrendelt
festék-, háztartási-, illatszer és pipere árut
WEISZ festékkereskedés
II., Zsigmond-u. 9.

KOCH vendéglő és étterem
II., Margit-körut 89
KELLEMES KERTHELYISÉGE
megnyilt!
Szigethy—Mándi hangulatos duó.

Teljesen ujjáalakitva
uj szakszerű vezetéssel
megnyilt a
BUDAGYÖNGYE
VENDÉGLŐ és ÉTTEREM
44, 81, 83-as villamosmegálló és 5, 22 autóbusz
SZOLID POLGÁRI ÁRAK!
Elsőrendü magyar és francia konyha
Menürendszer Naponta zene
Asztalrendelés: Telefon 64—6—23

Nyári cipő
és szandál
különlegességeim megérkeztek.
Budaiaknak olcsóbb árak.
DIÓSI CIPŐSZALON
VI. Teréz-körut 1/B.
Cimre ügyelni!

CSÁSZÁR-KERT
a budai dunaparton
Délután és este BACHMANN művészi jazz — DANI DEZSŐ énekel.
Kitünő halászlé — Flecken — Bácskai konyha egész nyáron
CSIRSZKA KONRAD vendéglős.

BALÁZS VENDÉGLŐ Hüvösvölgy végállomás Specialitások: Rántott csirke, dampfnudli. Nyitott és csukott teraszok. — Naponta cigányzene

ÁLLAMILAG KÉPESITETT NAGY GYAKORLATTAL BIRÓ
ZONGORATANÁRNŐ
kezdők és haladók tanitását csoportokban is JUTÁNYOSAN VÁLLALJA
Értekezni legbiztosabban reggeli vagy esti órákban telefonon: 59-4-42, személyesen Bereg-szász köz 2535-25. Sasadi ut 14 és 16 sz. között.

SZEMÉLYI HIREK

JÓZSEF FERENC főherceg felesége, Anna főhercegnő egészséges fiúgyermeknek adott életet, aki ötödik gyermeke a fenséges családnak. Umberto olasz trónörökös lesz a keresztapja.

RIPKA FERENC dr. udv. tanácsos, ny. főpolgármestert választották meg a gázművek üzemi választmányának szakértőjévé.

MÁTÉ-TÖRÉK GYULA testőr-ezredes julius hó végéig Gödöllőn nyaral.

BECSEY ANTALt a gázművek választmányának elnökéül választották.

DUNAY PÁL, a BBTE tagja nyerte a varsói vivótornán a párbajtőr Európa-bajnokságát.

OSZOLY KÁLMÁN lett a temetkezési üzem választmányának elnöke.

PÁVAI VAJNA FERENC dr. főbányatanácsost, főgeológust kérte fel külső szakértőnek a gyógyforrások és gyógyfürdők üzemének választmánya.

BÖHM NÁNDOR, az Egységes Községi Polgári Párt főtitkára, BSzKRt főtisztviselő, nevét belügyminiszteri engedéllyel Borbiró-ra változtatta.

GARA PÁLT, az Urikány-Zsilvölgyi igazgatósága negyedszázados munkásságának elismeréséül aligazgatóvá kinevezte.

HALOM ISTVÁN dr.-t a Magyar Általános Ingatlanbank igazgatósága cégvezetővé nevezte ki.

PATKÓ KÁROLY okl. rajztanár, a kiváló festőművész, intézte ez évben a rajzoktatást a Mátyás király reálgimnáziumban, mert H a l l e r rajztanár beteg volt.

Igazgatók ünneplése. A BSzKRt tisztikara a Gellértszállóban rendezett társasvacsorán melegen ünnepelte C s i l l é r y Dezső és T ó b i á s Károly igazgatókat, kormányfőtanácsosi kinevezésük alkalmából.

A látszat — mint kövezet. Előkelő helyről kapjuk az alábbi panaszt: — Az a térség, amely az Ostrom utca 1., 3. és 5. számú házak előtt terül el, 12 év óta olyan állapotban van, amely nem méltó országunk gyöngyéhez, Budavárához. Minden eső és minden kocsi kivájja a kövezetet és a kivetett kövek, kicsik és nagyok, ott hevernek az úttesten, amelyet még jobban megrongál, hogy naponta sokszor ott veszik fel a vizet az öntözőkocsik és nagy súlyukkal még jobban belevájnak az amúgy is felvájt úttestbe. Az elmult években egy-kétszer arra ébredtünk, hogy reggelre sárga szint öltött a látszólag simára kiegyenesített úttest. A látszat szerint tehát kijavították, de már az első eső lemosta a látszatot és az úttest újra azzá lett, amilyen volt, mielőtt a sárga anyaggal leöntötték, kiegyenesítették és az volt a látszat, mintha kijavították volna." — Ezt a látszatot a legsürgősebben valósággá kell tenni.

A Báthory barlangban Boldog Báthory László emlékezetére megható ünnepséget rendezett vasárnap, július 1-én, d. u. Huszár Elemér dr. zugligeti lelkész a pálos atyák közreműködésével, nagyszámú hivek jelenlétében. A barlangban a szentéletű magyar pálos 1437-től 1457-ig teljes visszavonultságban élt és magyarra fordította a Szentírást és a Szentek életét. Az ünnepséget a zugligeti énekkar nyitotta meg, majd P. Besnyő Gyula magyar pálosatya méltatta magas szárnyalású beszédében Báthory László szellemét. Ezután litánia következett, és az egyházi áldás után a Himnuszt elénekelték és Komjáthy Győző adta elő a pálosokhoz írt nagyhatású ódáját.

Az autóbuszjáratok paródiája a 23-as reláció, amelyet nemrégiben „kisérletképen" inditott meg a BART a Hidegkuti-úton a 83-as villamos hüvösvölgyi és az 5-ös autóbusz hadapród-utcai végállomása között. A Budai Napló mindig sürgette a budai hegyvidék jó és olcsó közlekedését, mint egyik alapfeltételét a villanegyedek fejlődésének, de az uj autóbusz vonal teljesen értelmetlen, különösen ily menetrend és ilyen árak mellett. A Hadapród-utcai állomástól 7.20, 8.20, 13.20, 14.20, 19.20, és 21.40-kor, ellenkező irányban 7.30, 8.40, 13.30, 14.40, 19.30 és 21.50-kor indulnak a kocsik. Allig két kilométeres út 24 fillérbe kerül, amikor ugyanerre a távolságra a villamos 12 fillérért szállit. Az átszállójegy a városi autóbuszokra 50 fillér, tehát kétszerese a villamosjegy árának. Természetes, hogy a közönség, amely a Hüvösvölgybe utazik és tulnyomóan kirándulókból és falusi árusokból áll, nem képes ezt az árat megfizetni és továbbra is az olcsóbb villamost használja amellyel — még hozzá — átszállás nélkül jut el a hüvösvölgyi végállomásig. A 23-as vonal tehát nem lesz rentábilis, mert csak mindenre elszánt emberek használják, akiknek kedvük és idejük van órákhosszat várakozni a kocsikra. Ezt a járatot feltétlenül be fogják szüntetni és a Hidekuti-úti közlekedés ujból kátyuba jut. Pedig tekintettel kell lenni az ittlakó villatulajdonosokra, kereskedőkre és iparosokra, akik feltétlenül igénybe vennék gyakran az autóbuszt, ha rendszeresen és 32 filléres átszállójeggyel közlekedne. A kérdés megoldása csak úgy lehetséges, ha az 5-ös autóbusz vonalát meghosszabitják egyelőre a nagy hidig. Ez a kivánsága a környék összes lakóinak. (G. S.)

Nemesség kikutatását és belügyi igazoltatását, nemesi névváltoztatást, valamint Erdélybe és Felvidékre tervezett utazással kapcsolatos levéltári kutatásokra megbizást vállal. Elvállalja ősfák összeállitását, cimerek és díszes bizonyságlevelek megfestését „HERALDIKA" IRODA, IV. Gróf Károlyi u. 14. Tel.: 84-3-99.

Nyári garden-partyt rendezett a BBTE szombaton, amelyen a fővárosi előkelő társadalom szine-java vett részt. A táncot kivilágos-kivirradtig ropták és a jó kedv egy pillanatra sem szünt meg, ami az agilis rendezőség érdeme, élén Hajnóczy Vilmos főmérnök, klubigazgatóval. A fényesen sikerült estén több százan jelentek meg, ami igazolja a BBTE nagy népszerüségét Budán.

Ismét elmarad Buda és nem juthat az OTI, MABI, és OTBA jóvoltából közegészségügyi intézményekhez. Az OTI most megvette a Park- és Ligetszanatóriumokat, Pesten, ám Budának nem jut. A MABI palotát tervez a Csikágóban, de, Budán nincs nagyobbarányu, önálló intézménye. Miért? A 33-as Bizottság volna Buda ellensége és ott akadályozzák meg az OTI és MABI budai terveit. Pestre minden tételt engedélyeznek, de árva Budánk ismét lemaradt.

MENYASSZONYI képek Blahosnál Fő-u 18

A Kistaludy Szinház Óbudán nagy sikerrel hozta szinre a Zsákbamacska cimű operettet. A vezető szerepekben Lilla Mária, Zádor Éva, Madarász László, Berkes János és Sándor Ferenc a pesti nagy szinpadokra méltó együttest alkotnak. A kisebb szerepekben jók voltak: Magasy Márta, Ladányi Lici, Hidassy Sándor, Budai Andor, Mihály Béla és egy betéttáncszámával Rohács Béla. — Pénteken a „Sárga liliom" cimű operett került bemutatásra. Zádor Éva (Judit) és Madarász László (a főherceg) mindjárt a közönség szivébe lopták magukat. Pálossy Ferenc Peredy orvos szerepében művésziileg tökéleteset nyujtott. A mulattatásról Lilla Mária (Mica) és Sándor Ferenc (Maxi) gondoskodtak. Jók voltak még epizódszerepeikben: Pillér Ferenc, Cz. Turáni Endre, Kovács Zoltán, Budai Andor és a többiek is, különösen Rohács Béla egy cigányprimás szerepében. — Julius 6-tól (péntektől) egy hétig a „Sült galamb" operett kerül szinre Kondor Ibi vendégfelléptével. A fiatal gárda annyira megnyerte a közönség tetszését, hogy állandóan táblás házak mellett játszanak s a nyári szinháznak indult vállalkozás — adja Isten, — hogy a télen át is gyönyörködtesse és szórakoztassa majd a budai közönséget. (P.)

A „Mátyás király" reálgimnázium értesítőjéből vesszük az alábbiakat: — A május végén tartott középiskolai tanulóversenyeken Horvát János, Lindner László és Wagner Walter tanulók a latin nyelvből, földrajzból, illetve fizikából összesen 11 pontot szereztek. Igy felküzdötte magát az intézet az állami reálgimnáziumok elsőjévé és az ország tizedik középiskolájává. Az érettségi vizsgálaton M a r c z i n k ó Ferenc dr. reáliskolai igazgató elnökölt. Kitüntetéssel érettek: Logosán István és Szántó István; — jelesen: Horvát János, Lindner László, Szántó Lóránd és Szilágyi Károly; — jól érett 10, érett 22 tanuló. A tanulmányi eredmény a következő: 63 jeles, 169 jó, 345 elégséges előmenetelü, 123 javít egy tárgyból; két tárgyból elégtelen 8, több tárgyból 32; összesen 742 tanuló. Fel kell említenünk, hogy több, mint 100 tanuló kapott könyv- és pénzjutalmat. De a Segitő-egyesület is adott 331 tanulónak 1650 drb. tankönyvet használatra, beiratási és tandíjsegélyre pedig 750 P-t fordított. Az ifjúság ebben a tanévben 34 kiránduláson vett részt.

Az I. ker. anyakönyvvezetőség új helyiségei: Krisztina körút 155—157. szám alatt, a Palota mozgó házában vannak.

Anyák ünnepével kapcsolatos kedves és élvezetes ünnepélyt rendezett az I. kerületi z u g l i g e t i elemi iskola junius 24-én, vasárnap, az iskola kertjében H a j ó s Mihály iskola igazgató vezetésével. Az ünnepélyen megjelent Ö l v e c z k y Pál, a budapesti tanítótestület elnöke, szakfelügyelő, a zugligeti szülők kevés kivétellel mind és sokan az ott nyaralók közül is. A magyar ruhába öltözött kis leánykák közül különösen kitünt W l a d á r s z y k József dr. főorvos két bájos kisleánya, Évike és Zsuzsika, akik szavalataikkal és szerepeikkel nagy sikert arattak. A jólsikerült és szép előadás rendezése a tanitótestület ügybuzgóságára vall. Érdekes megfigyelés volt, hogy az egy-két évtized előtt a még német anyanyelvü Zugligetben sem a szülők, sem pedig a gyermekek között egyetlen német szó sem hangzott el.

Műsoros vallásos estét rendeztek junius 24-én a Szilágyi Dezső-téri ref. templomban, amelyen Haypál Béla budai ref. lelkész mondott buzgó bevezető imát és nagy hatást keltő megnyitó beszédet, kifejtve azt, hogy az országok és társadalmi osztályok nem találnak ma utat egymáshoz. Laczkovich János művészi orgonajáéka után ifjú Szász Károly dr. több hazafias és vallásos tartalmú szép költeményét olvasta fel. Fiáth Mária nagyhatást keltő énekszámokkal szerepelt, Ákom Lajos orgonaművész kiválóan gondos kiséretével. Ezután Losonczi Lajos vallástanár és zeneszerző nagy érdeklődéssel kisért, nagy tetszést keltő előadásában kiemelte, hogy a régen oly sok példányban megjelent Biblia és a Zsoltár közül oly kevés példány maradt ránk, kopottan, elnyütten, mert őseink ezeket buzgón használták. Végül Haypál Béla záróimája fejezte be a sikerült estét, amelyen nagyszámú közönség vett részt s az egyházi élet vezetői közül ott voltak: Borbély Kálmán dr. min. tan., Szász Károly dr. v.b.t.t., Varga Kálmán dr. járásbirósági elnök, Mirtse Árpád lelkész és sokan mások.

A Budapesti Soroptimista Club (Női Rotary) junius 22.-én Rosnyayné Simonffy Margót szavalóművésznő magánvillájában rendezte szezontzáró, teával egybekötött összejövetelét, amelyen az Igazgatótanács egyhangulag felvette tagjai közé B. Sztojanovits Adrienne karmestert, D. Mirkovszky Mária orchestikai művésznőt és Braun Paula zenepedagógust. A tea után dr. Bródy Ernőné érdekes előadás keretében lapkiadói pályafutásának küzdelmes mozzanatait ismertette.

Budán fiókot létesített a gyümölcstermelés érdekében a „Gyümölcstermelők Országos Egyesülete, amelynek elnöke H u s z á r Aladár dr. v. főpolgármester, társelnöke S i p ő c z Jenő dr. polgármester, — a tiszteletbeli elnökök között van K o z m a Jenő dr., A n d r é k a Károly. Alelnökök: B o r v e n d é g Ferenc főpolgármester, L i b e r Endre polgármesterhelyettes. M a n n i n g e r Vilmos dr. egyetemi tanár, az igazgatóság tagjai között vannak S z i b i n k i t s György és F ü r e d i Jenő. — A budai fiók speciális céljait legközelebb ismertetjük.

Közös érdekünk
tulfeszitett idegzetünket kellemes estéken jó vacsora mellett kipihenni
BUDÁN, a SIPOS-Halászkertben
III. Lajos utca 46.

A Pilisszántói kőbányáról (XI. Fehérvári út 72.) szóló, mult számban megjelent hirünkbe sajnálatos sajtóhibák kerültek, amelyeket ezúton helyesbítünk. A vállalat, amelynek vezetői szakképzett építészek s amely épületek burkolását, tamfalak, kerítések készítését részletfizetésre is vállalja, nagyon sok munkát végzett eddig is a megbízó építészek. Megyaszay István, Sorg Antal, Reiber Lőrinc dr., Glock Imre, ifj. Dobrovits Ferenc és Pázmándy István legnagyobb megelégedésére.

A budaiak kedvelt pesti mozija az Eskü-téri Casino, e héten is pompás képekkel kedveskedik publikumának. A tündöklő asszonyok, a legkáprázatosabb filmrevű és a Varsói bál van műsoron.

A NŐIPARISKOLA KIÁLLITÁSA

Muzeumba való müremekek készülnek Ujlakon

Szemet kápráztató, gyönyörű kézimunka kiállítást rendezett a Lajos utcai Nőipariskola negyven évi fennállása alkalmából Ifj G a á r Vilmos igazgató vezetése alatt. Múzeumba való műremekek készülnek Ujlakon. A fehérvarró osztály 17 különböző fajtájú munkadarabjain, hatféle finom díszítés mutatta egy évnek pompás munkáját. A felsőruha-varró osztály a legegyszerűbb ing-szoknyától, a legszebb divatlap után készített ruhát mutatta be magyar díszöltések, kalotaszegi írásos, drávamelléki, buzsáki himzések díszítéseivel. Különösen elragadóak voltak itten a magyar szabásban készült, zsinorozásos iskolai egyenruhák, a mosóanyagból készult díszmagyar iskolai ünneplők, amelyekkel az iskola a TESz ruhapályázatán az iskolai egyenruhával az első díjat, a délutáni ruhákkal pedig, amelyek kitünő izléssel, magyar vonalú szabással és magyar diszitéssel készültek, elismerő oklevelet nyert. Az Iparcsarnokban kiállitott munkákat aranyéremmel és díszoklevéllel tüntette ki a Nemzeti Munkahét alkalmával a bíráló bizottság. Az egész kiállitáson különben erősen kidomborodik az iskolának az a célja, hogy nöiparost képezzen, aki nemzeti szellemtől áthatott lélekkel, takarékossággal, jóizléssel, szaktudással áll majdan a magyar társadalomban. Megkapóak a felvidéki himzések tüll- és vászonalapon, a torockói, mezőkövesdi, szür, szűcs, sárközi és baranyai csavarthimzések, amelyek egy teljes termet töltenek meg. A himzőosztály a legmagasabb osztálya a nőipariskolának, ahol múzeumba való műremekek készülnek, magashimzés receáttöréssel, tülláttöréssel, betüpárhimzés, japán, uri és aranyhimzéssel a gyönyörű párnákon, teritőkön, függönyökön, tálcákon, vállkendőkön, stb. Mindezek azt mutatják, hogy művészek vezetése mellett haladnak a növendékek, a magyar szellemet sugározva a szivükből, kézimunkáiból és az iskolafalakról is.

HOLUB
KORONA SÖRÖZŐ
IV. KOSSUTH LAJOS U. 12
Kitünö magyar konyha
Dreher sörök - Polgári árak

ÁLLANDÓ GYÜMÖLCSKIÁLLITÁS
ÉS VÁSÁR A KORONA GYÜMÖLCSKÜLÖNLEGESSÉGI ÁRUHÁZBAN
BUDÁN, II.,MARGIT KÖRUT 5/B TELEFON: 52-8-54

Az Orbánhegyre meginditott, 19-es jelzésű új autóbuszvonalon a közlekedés junius 15-én megindult, a Déli p. u. érkezési oldaláról az Enyedi-utcán, Németvölgyi-uton, Orbánhegyi-uton az Istenhegyi-utig. Ezen autóbuszvonalaknak a vidék érdekében való fenntartása végett kéri az Orbánhegyi Egyesület, hogy ezt az új autóbuszközlekedési vonalat minél kiterjedtebb mérvben vegyék igénybe.

A Velencei-tó legszebb pontján, Gárdonyban, közvetlenül a tó partján (a vasúti megálló közelében) épült, saját stranddal bíró, emeletes nyaralóban öt szoba áll rendelkezésre, melyekben a résztvevők hárman-négyen lesznek elhelyezve. A kongregáció ezidén is megrendezi július és augusztus hónapokban önköltségi áron a felüdülést nyujtó nyaralási akcióját, napi 3, illetve 4 pengő dijjal. Érdeklődök forduljanak „Városmajori Urinők Mária-Kongregációjá"-hoz, I. Csaba u. 5.

RAVASZ cukrász
I. Krisztina körút 75. Telefon: 50-2-32.
ELŐKELŐ CUKRÁSZ SZALON

A „Nemességi Évkönyv" főleg ama családok történetét tartalmazza, mely családokkal eddig a genealógiai irodalom csak röviden, vagy nem is foglalkozott. Hézagpótló munka lesz az is, amely kizárólag személy szerint alfabetikus sorrendben sorolja fel azokat a főnemes és nemes egyéneket, akiknek a Belügyminisztérium, mint „Országos Nemesi Főhatóság", 1867-től napjainkig főnemességüket, nemességüket, esetleges előnevüket vagy cimerüket igazoló bizonyítványt adott ki. Kérjük, ha ilyen bizonyítvány birtokában volna, annak szószerinti (nem hitelesített) másolatát szerkesztőségünkbe beküldeni, a belügyminiszteri szám pontos feltüntetéséval. **A közlésért díjat nem számitunk.** Cim: „Nemesség Évkönyv" és „Igazolt Nemesség Lexikonja" szerkesztősége, Budapest, IV. Gróf Károlyi utca 14. Telefon: 84-3-99.

GYERMEKKÉPEK Blahosnál II., Fő u. 18

Állandó gyümölcskiállítás és -vásár nyilt meg II., Margit körut 5/B. alatt. A külföldi mintára, a legragyogóbb tisztasággal berendezett üzlet látványossága Budának, mert a legszebb és legfrissebb kizárólag magyar gyümölcsöket kiállításszerű rendezésben csoportosítja. Ma, amikor a kereskedelem minden ága specializálódik, egyedül a gyümölcsre nem fordítottak gondot, pedig ez nemzetgazdasági szempontból is fontos tényező. Az új üzletet minden budainak meg kellene néznie.

A csonkaország **legnagyobb** és legjobb nevű gumitextil és kötszergyára: a HUNGÁRIA világvárosi üzletet nyitott Budán, I. Alkotás u. 1a. alatt, a Délivasuttal szemben. A vállalat gyógyhaskötő, sérvkötő, harisnya és melltartó készítményei valamint női egészségügyi cikkei minőségben, árban felveszik a versenyt a legjobb külföldi gyártmányokkal is.

Jardin, a közismert budapesti előkelő nyári mulató, a tavalyi szünet után az idén fényes keretek között ragyogó műsorral újra kinyitott. A juniusi műsorból meg kell említenünk legelőször is Joe Bonell és miss Bay nevű axcentrikus táncduót, amely estéről-estére a legnagyobb sikert aratja, utánuk Severo és Tarvano mondain táncduót, a finomság és az elegancia megtestesítőjét, majd a sisters Again, ez a két dán művésznő maga a szépség, a báj és tánctudás.

Az „Öregpince" Óbudára költözött a kihalóban levő tabáni romantika. Ugyanazok a török korabeli házak, ugyanaz a környezet található meg az Ürömi utcai „Öregpince" vendéglőben. (Ürömi u. 34.) Nem hiába öregpince a neve, csakugyan az is. Maga a pince 104 éves, a vendéglő pedig, most jubilálja 50-ik évét. A mostani tulajdonos, Balogh József négy évvel ezelőtt vette át és nevezte el öregpincének. A jó magyar konyha, elsőrendű italok, magyar vendégszeretet és mindenek felett a nagyon olcsó árak miatt érdemes meglátogatni ezt az Öregpincét.

BUDA LEGINTIMEBB CIGÁNYMUZSIKÁS URI KOCSMÁJA A 150 ÉVES
Márványmenyasszony
I., MÁRVÁNY U. 6. TELEFON: 53-1-79.
HAGYOMÁNYOS KONYHAKÜLÖNLEGESSÉGEI: Ropogós ¼ liba (2.00), L baaprólék rizzsel (májjal) (1.60), Pörkölt csirke (1 80), Szegedi halászlé (1.60), Családi fatányéros (2.80), Házirétesek idény gyümölcsökből (—80) és egyéb jók — Saját termésü uj rizling literje utcán át 60 fillér.

BUDA legszebb kerthelyisége megnyilt!
Egy pengős vacsoramenük.
Kitünő zene és hangulat.
DÉLI VASÚT ÉTTEREM

ARIZONA
DANCING CABARET
Családok szórakozóhelye.
Világvárosi műsor!
VI., NAGYMEZŐ UCCA 20. SZ.

ILKOVICS ÉTTEREM
BUFFETT SÖRÖZŐ
A NYUGATIVAL SZEMBEN
A MINŐSÉGEK ELITJE!

FINK VEZET
GYAPJU- ÉS SZALMA-
KALAP
FESTÉSÉBEN ÉS SZALMAANYAG
FEHÉRITÉSÉBEN
XI. Horthy Miklós-ut 166. Telefon: 55-8-75

SVÁBHEGYI CUKRÁSZDA
A fogaskerekü svábhegyi állomásnál
NOLDI ÉS FINZI
A ZONGORÁNÁL

Fürdőruhák
legnagyobb választékban
HATTYU-DIVATHÁZBAN
I., Németvölgyi ut 20
Uri és női divatcikkek

POMPAS LEVEGŐ
NAGYSZERÜ ÉTELEK
ELSŐRENDÜ ITALOK
Minden este VÖRÖS JÓZSI cigányzenekara a
LABANCKERT
VENDÉGLŐ ÉS BOROZÓBAN
BUDAKESZI UT és LABANC UT sarok
44, 81 villamos és 22 autóbuszmegálló

SVÁBHEGYI SZANATORIUM
Szobaelőjegyzéseket már elfogad nyaralásra. — KURA — SPORT — SZÓRAKOZÁS
Nyilvános strandfürdő, étterem

SCHRÄPLER HALÁSZLÉ FOGALOM!
III. LAJOS-UTCA 27
HANGULATOS SCHRAMMELZENE

BELLEVUE
Josefine Baker tanitványa
JEANNE LEE

Hol maradtak fecskéink?

Irta: BERÉNYI JÁNOS gróf

A természet barátai, csakúgy mint a gondos gazdák némi aggodalommal észlelhették, hogy a korai meleg beköszöntével az idén alig néhány fecske tért vissza hozzánk s ez a jelenség nem csupán a fővárosi tájakon tapasztalható, hanem országszerte.

A füsti fecske (Hirundo rustica) és a házi- vagy molnár fecske (Chelidon urbica) egyező életkörülményeit kell figyelemmel kisérnünk, hogy ezen hiányra rájöhessünk.

A fecskék ősszel t ö r z s ö n k é n t vonulnak el tőlünk melegebb tájakra, ahol a légyfélék, de főleg az apró repülő ganajtúró bogár bőven akad a háziállatok környezetében. Ebből az következik, hogy ha pl. a kecskeméti törzset éri valami baleset a hat hónap alatt, amelyet tőlünk távol tölt, akkor a feltűnő fogyatkozás csak annál mutakozik. Országszerte mutakozó fogyatkozás nem fordult még elő, ennek okait kellene társadalmilag felkutatni, — amint majd meglátjuk.

Hogy hová költöznek telelésre tőlünk **fecskéink, azt még nem tudjuk, mert a m**i Madártani Intézetünk által meggyűrüzött tízezer fecskénknek egyetlen darabját sem küldték vissza a külországi helyekről, amint azt igen előzékenyen a gólya, szárcsa, gém, bibiez, dankasirály, seregély és sárgarigó számos esetében megtették, úgy hogy ezek telelő helyét pontosan ismerjük. — Annyit tudnak a hivatásos ornitológusok, hogy az angol fecskék Délafrikában telelnek, ahová a magyarországi nemes madarak közül csupán a gólya költözik társasutazási szabadjegggyel, amint azt a beküldött lábgyűrűkből kétségtelenül megállapíthatták a mi ornitológusaink.

Sokféle állati és természeti veszély fenyegeti és pusztítja a mi fecskéinket félévi külföldi tartózkodásuk alatt, ame-

A „VIG HAJÓS"-HOZ
V. RUDOLF-TÉR 1.
HALKEDVELŐK ÖRÖMÉRE
48-FÉLE HALÉTEL
PONTY, HARCSA, KECSEGE, SÜLLŐ, FOGAS, KÁRÁSZ
KÜLÖNFÉLE MÓDON ELKÉSZITVE
KITÜNŐ ITALOK
POLGÁRI ÁRAK!
STEINER vendéglős

Kályhás! Minden szakmabeli ügyben forduljon a régi jóhirü céghez
I., Logodi u. 19. Telefon: 53-0-33 Béres Márton

JARDIN
Erzsébet királyné út 1 TEL. 97-0-07
A juliusi nagy műsor: SYD-FOX
GONDA & IRÉN. D'ANY & LILLA KIR.
Szinház és cirkusz után hideg vacsora 3 Pengő

CSODÁS KILÁTÁS A
BUSULÓ JUHÁSZ
vendéglő terraszáról!
a Gellérthegyen!
Magyar és nemzetközi konyha
Cigányzene UJ VEZETÉS

'yek közül legkisebb a Kaba-sólyom (Falco subbuteo) vadászkedve, sokkal nagyobb a dermesztő jégeső, mely röptükben éri az apró állatokat és a jégeső, amely délvidéken a cserjékben, bozótokban meghúzódó fecskéket egytől-egyig kipusztítja.

Mindez okok hozzájárulnak ahoz, hogy az átlagos évi pusztulásuk 60 százalékra tehető; a nagyobb hiánynak és országos jelenségnek azonban maga az ember lesz az okozója.

Valószínű, hogy fecskéink az Adria és Földközi tenger mentén vonulnak délnek, majd onnan vissza hozzánk. Az ottani népek között Dalmáciában és Olaszországban magam is láttam, hogy kosárszámra kínálják az énekesmadarakat s a fecskét őszi és tavaszi vonulásuk alkalmával. Sőt megesküszöm arra is, hogy még békeidőben olvastam egy cikket és láttam egy képet, melyen egy hajó két árboca között kifeszített rézsodronyon a megpihenő fecskék tízezreit gyilkolták le kegyetlen módon. Arra is emlékszem, hogy holmi fecskekonzervekről volt szó már akkoriban, pedig azóta a villamos technika roppant fejlődött és olcsóbodott, amit a háborúban, a magasfeszültségű drótakadályokon sokezer katonánk életével fizetett meg.

A társadalom kötelessége ezen segíteni, mert ennél közérdekűbb gazdasági kérdést nem kell keresni. Minden egyes nemes madarunk pusztulása számokkal kimutatható anyagi károsodása mezőgazdaságunknak. Testüket sokszorta felülmúló súlyú kártékony rovart pusztítanak el a termési idény alatt és már most is láthatjuk a legyek ijesztő szaporodását, pedig még be sem köszöntött a nyár. — Diplomatákat nem küldhetünk rovarfogdosásra, de diplomatikus ügyeskedéssel mindenki hozzájárulhat a baj orvoslásához. Aki délfelé utazik, az tapintatosan és főleg ártatlan arccal érdeklődjék a finom madárpecsenyék és konzervek iránt. Megtudhatja, hogy mire jó a pacsirta, fülemüle, fecske, stb. Érdeklődjék aziránt, hogy milyen módon és mikor fogdossák össze őket, — szóval kutassa fel ezt a borzalmas dolgot és azután írja meg a való igazat kedvenc lapjának: a hely, az idő és esetleg a tettes nevének pontos meghatározásával. Csendesen figyelő tanuk is alkalmasak az ügy alátámasztására.

Ha együtt lesznek a hiteles adatok, akkor kell majd társadalmilag fellépni és az illető kormányoknál, szükség esetén a sajtóban leközlendő nyílt kérelem alapján eljárni. — Nem vonom kétségbe, hogy a Duce egyetlen rendelettel ne tudná megszüntetni ezt az ősi rossz szokást, mert úgy emlékszem, annakidején azt tanultuk, hogy már a régi rómaiak dőzsöléseik közben pacsirtanyelveket és több efélét is fogyasztottak. Inkább kóstolják meg utódaik nagyobb mennyiségben a hízott magyar ökröket. Tetejébe pedig rendezzenek az iskolákban madárnapokat.

Még egy ember okozta veszélyről is beszélnek a madárbarátok. Az északafrikai partokon, nevezetesen a francia Algirban, az egyik köves, bokros síkságon ahol a vándorló fecskék rajai szoktak éjjelre letelepülni, óriási hálókkal tömegesen fogják „kalapdísz" céljaira.

Ennél az eshetőségnél hirtelen csak arra gondolhatok, hogy ha a magyar katonáknak és leventéknek jó valódi „sastoll helyett a festett pulyka- és libatoll, (hisz nincs is annyi sastoll!), akkor a hölgyeknek is sokkal célszerűbb és emberségesebb volna, Isten szabad madarai helyett a házilag tenyésztett szárnyasvilágból beszerezni hiúsági szükségletüket, mert ez a madárvilág áll legközelebb az ő legkedvesebb oldalukhoz, a „háziaszonyság" örökéletű méltóságához.

A
STELLER-DIVATSZALON
A BUDAI ELŐKELŐ HÖLGYKÖZÖNSÉG
SZALONJA
I., ATTILA-U. 23
Krisztina téri templommal szemben.
Telefon: 55-5-01

SPORT

FUTBALL

Budai „11", Buda reprezentatív csapata nagy győzelmet aratott Greizt-ban, a helyi vegyes csapat fölött 6:0 (2:0) arányban. Góllövők: Hegyes (2), Sztancsik, Pozsonyi, Magda, Weber. A csapatról a legkitünőbb kritikák jelennek meg a német lapokban.

Ferencváros—Kladnó 6:0 (3:0). Góllövők: Sárosi, Toldi, Sárosi (11-es), Sárosi (11-es), Polgár, Kemény. Gyenge ellenfél volt a Kladnó a magyar bajnokcsapatnak. A csehek, csak a durvaságban tüntek ki.

Juventus—Ujpest 3:1 (1:1). Góllövők: Ferrari, P. Szabó, Borel II, Borel II. Az olasz csapat erős küzdelem után győzött a tartalékos Ujpest ellen, melynek csatársora teljesen csődött mondott.

USZÁS

A párisi Grand Prix-t Csik Ferenc, a budai egyetemisták kiváló uszója nyerte 1 p. 00.2 mp-cel. Taris harmadik lett.

33:30 arányban győztek a cseh hölgyuszók ellenünk.

Vizipoló kupadöntő: UTE—MAC 3:2 (2:1). A tartalékos óbudai csapat ellen csak nehezen győzött az UTE.

ATLÉTIKA

Sir, a BBTE kitünő atlétája vasárnap ujra tanuságot tett nagy képességéről és világviszonylatban is elsőrangú idővel (10.4 mp.) második lett Borchmeyer mögött (10.3 mp.). Kitünő eredményével ujabb dicsőséget szerzett Budának.

MOTOR BICIKLI

A pozsonyi nemzetközi motorcsónakverseny magyar sikereket eredményezett. A legérdekesebb küzdelem gróf Andrássy és Lukavec között folyt le, amely gróf Andrássy győzelmével végződött.

Az ötnapos Tour de Hongrie magyar győzelmeket hozott. Az egyéni versenyt Szenes MTK, a csapatversenyt Magyarország A csapata izgalmas hajrával nyerte az osztrák csapat előtt.

A Gellérthegyi kioszk bérletéért megindul a harc. A jelenlegi becsületesen fizető Mittel Ferenc nem engedi kitúrni magát, már csak azért sem, mert 32 ezer pengőt invesztált eddig a bérletbe.

A benzin elfogyasztotta a Harmatvíz jövedelmét s ezért megszűnt a teherautókon való szállítást és visszatérnek a lófogatú kocsikhoz. De az Ásványvízüzem szanálására leszállítják az alkalmazottak fizetését s elveszik az ügynökök fizetését is.

A Lajtabánság vértanuja. Soproni Thurner Mihály dr. soproni polgármestert koszoruzta meg kegyeletes ünnepség keretében a farkasréti temetőben a nyugatmagyarországi felkelés elesett hősének Vámossy Tibor egy. hallgatónak sírját.

Érdekes találkozó. 35 éves érettségi találkozó lesz e hó 24-én délelőtt ½10 órakor a piaristák főgimnáziumában, utána pedig 1 órakor lunch a Gellért szálló pincetermében. Az akkori piarista tanárok közül már csak Suták József, a matematika és Kőrösi Albin, a spanyol nyelv egyetemi tanárai, akadémikusok, vannak életben és az érettségi biztos, Erődi-Harrach Béla dr., nyug. tankerületi főigazgató. A meghívókat Mutschenbacher Tivadar dr. orvosprofesszor küldte szét.

Anyák napját ünnepelte június 13-án a Római fürdői elemi iskola. Ünnepi beszédet mondott Rottenbiller Fülöp dr államtitkár, a gyermekvédelem apostola, az iskola növendékei pedig szép műsorral kedveskedtek az egybegyűlt anyáknak. A szép ünnepély megrendezéséért R. Rév Sándor igazgató és a lelkes tantestületet illeti meg a köszönet.

FOTÓCIKKEK Zibrinyinél I., Attila utca 8

Daloló Szivek címmel a magyar vidék tehetséges költőinek gyűjteményeiből gyűjtött egy csokorravalót Szalay Károly, Pápán élő költő. Hozzáértő, finom kézzel válogatta ki a legszebbeket, azzal az erős hittel és akarással, hogy a vidéki irodalom ne vesszen el a politikai közönybe, a társadalmi nemtörődésbe és ez az első könyv legyen fáklyája a megindulásnak és tere a magyar vidék halkszavú költőinek. Mint ahogy Szalay Károly maga írja az előszóban: „A költő, aki az örökkévalóságra függesztett szemmel mondja el szive titkait, nem finyáskodik, ha eszközökről van szó. Mindenütt és minden lehetséges alkalommal álljunk ki a porondra, ha kell az utcasarokra, amelyet szószékké avat a gondolat, a hit. A „Daloló szivek" autológia is ilyen szószék kíván lenni. Lássanak és halljanak bennünket!" Igaza van! A közel hetven költő neve csendül ki a könyvből és sorjában szivesen leközlünk egyet-egyet,

KÖZGAZDASÁG

Szerkeszti: Szászhalmi József

A Magyar Vasutforgalmi Rt. megállapította mérlegét, mely szerint a tiszta nyereség az 1933. üzletévre 142.000 pengő. Leírásra 465.000 pengőt forditottak, úgy, hogy a tulajdonképeni felesleg több, mint 600.000 pengő. A vasúti kocsipark több mint 16 millió értéket képvisel. A közgyűlés julius 9-én eldönti azt is, hogy a Wiener Bankverein kapcsolatának megszüntetése után melyik nagybank vállalja a részvénytársaság bankári tendőit.

A Bauxit Trust megállapította a 1934. január 31.-ével lezárt üzletév mérlegét. A július 11.-én megtartandó zürichi közgyűlésnek részvényenkint 0.50 sv. frank osztalék kifizetését javasolják.

Az Ibusz junius 30.-i közgyűlése tudomásul vette azt, hogy a vállalatot 1933-ban 434.000 pengő veszteség érte.

A Szent Lukácsfürdő közgyűlésén Porzsolt Béla kormányfőtanácsos ügyv. alelnök bejelentette, hogy a mai kor követelményeinek minden tekintetben megfelelő polgári szanatóriumot üzembe helyezték.

A Nova junius 30.-án tartotta közgyűlését. Tiszta nyeresége 171.000 pengő.

Laptulajdonos: VIRAAG ÉS TARSA
Felelős szerkesztő: Viraág Béla
Kiadásért felel: Viraág Béla.

Neufeld Zoltán (Pannonia) nyomda Budapest, VII., Rozsbach-u. 8. Tel. 42-3-09

FÉNYES
LEIRÓ IRODÁBAN
végeztesse irásbeli munkáit
IDŐT, PÉNZT TAKARIT MEG!
Gépirás
Sokszorositás
Forditás
II. FŐ-UTCA 20 TEL. 55-1-36

Minőségben legjobb
Arban legolcsóbb a
„DELICATESSE" SAJTHÁZ
II., Olasz fasor 29. sz. (Keszler-festékház mellett) Telefonhivó 54-4-35
Vaj, sajt, tojás, turó, tejfel, konzervek

SVÁBHEGYI NAGYSZÁLLÓ
Erzsébet teraszáról gyönyörű kilátás
Ostende-jazz
Barnay hegedül, Ferenczy énekel
NAPONTA TÁNC
Penzió: 8—10 P. Orvosi felügyelet. Diéta.

A betegségek egész sora
így: az epekőbetegség és epehólyagbántalom, gyomorbajok, csalánkiütés, az asztma bizonyos esetei, vérpangás a hasban és különösen a májban, köszvény, vesemedence betegségek, alkati kövérség, stb. stb. esetében a
HUNYADI JÁNOS
keserűvíz biztosan megszünteti a székrekedést, szabályozza a bélműködést, azt nemre és korra való tekintet nélkül mindenki kiváló ereedménnyel használhatja. Az orvosok ezrei irják elő betegeiknek és a betegek tízezrei írnak róla elismerő nyilatkozatot.

RÓMAI FÜRDŐ
ÓBUDA — AKVINKUM Késő őszig
Kitünő konyha. — A források napi hozama 160.000 hektoliter rádioaktiv thermálvíz
A szentendrei HÉV vasútnak a MFTR hajóknak és az UJPESTI átkelő propellernek állomása

MENCZER
tisztitó cég
mindenféle ruhának
fénytelenitését
1 évi jótállással vállalja
Központ:
II., Zsigmond-u. 18. Tel.: 52-0 42.
FIÓKOK:
I., Győző-utca 5. (Pálya-utca sarok) Telefon: 54 9-71.
I., Attila-utca 51. (Bellevue mellett)
II., Török-utca 10. (Irgalmasoknál)
IV., Váci-utca 36. (Duna-u. oldalon)
V., Lipót-körut 21. Telefon: 16-3-68.

PÉCSI VAJHÁZ
MECSEKI VAJA ÉS SAJTJA
TÖBBSZÖR KITÜNTETVE
NAGYBAN ÉS KICSINYBEN
XI. Horthy Miklós ut 32

A világhirü Szekszárdit
méri az ottani borvidék állami ellenőrzés alatt álló Pinceszövetkezetének hangulatos pincéje
VIII., József u. 19.
Budaiaknak ötliteres rendelést díjtalanul hazaszállit.
Poharazás
Sötét kadarka lt. 60 f.
Asztali fehér lt. 70 f.
Bikavér literje 90 fill.
Ürmös literje 1.40 fill.
A TESZ. nagydiját és aranyérmét nyerte el.
Minden budai p lgárt szivesen lát
Fekete Sándor üzletvezető.
TELEFON: 32—0—63

Budai Általános Takarékpénztár
Részvénytársaság
Budán, II., Fő ucca 9.
Elfogad kamatoztatásra takarék- és folyószámlabetéteket.
Lekötött betétek után megállapodás szerint magas kamatot térítünk.
Akár venni, akár eladni ónalt ingatlant, forduljon bizalommal újonnan bevezetett ingatlan osztályunkhoz
Mindennemű bank- és takarékpénztári ügyben készséggel állunk rendelkezésére.
Safe deposit

Gellérthegyi Kioszk-ból
legszebb a kilátás!
Elsőrangu magyar konyha
Délután 4 órától reggelig cigányzene

Kellemes a
BUDAVÁR
kávéház
TERRASZA
Nagy parkettás, teljesen elkülönitett helyiség klub, vagy összejövetelek céljára kiadó

MEGNYILT
A „TURISTA" ÉTTEREM SÖRÖZŐ KERTHELYISÉGE
II., MARGIT KRT. 96
A budai uricsaládok közkedvelt találkozóhelye.
Elsőrendű magyar konyha. Állandóan friss sörök.
MINDEN ESTE CIGÁNYZENE

PACSIRTA
VENDÉGLŐ ÉS ÉTTEREM
I., KUTVÖLGYI UT 18. SZ.
POMPÁS KERTHELYISÉG
NAGYSZERŰ KONYHA
Az Uj Szent János kórháztól 5 perc

IGYUNK HARMAT VIZET
Megrendelhető a székesfővárosi Ásványvízüzemnél, I, Gellért rakpart 1. Tel.: 53-0-03.

SIKLÓS JÁNOS
URI ÉS NŐI
DIVATÁRUHÁZ
XI., HORTHY MIKLÓS-UT 14.
MEGNYITÓ
OLCSÓ ÁRAK

SZENT GELLÉRT
GYÓGYFÜRDŐ
Vizgyógyintézet,
Külön férfi és női osztály.
A legmodernebb berendezés.
Szakképzett személyzet.

A RÉGI VERONIKA
HIRES
HALÁSZKERTJE
I., HIDEGKUTI-UT 20.
Legszebb és legkedveltebb kirándulóhely!
83-as villamos, 5-ös autobusz.
Tulajdonos: v. Baranyai József

Éhgyomorra
naponta igyék egy pohár
Kristály
vizet

ELEGÁNS TARTÓS OLCSÓ
CIPŐT AKAR?
Készittesse
GÁSPÁR LAJOS
cipészmesterrel
II. Ostrom-utca 14.

Régi patinás kávéház
ÓBUDÁN A
Bródy
III. ker., Szentlélek ucca 3. szám.
Mindennap reggelig nyitva. — Egész éjjel friss vacsora. HALÁSZLÉ. —
URAL orosz zene és ifj. Rigó Jancsi

CIMFESTŐ
Első budai, legrégibb cimtáblafestészet
VÁLI GÁBOR, II, Iskola ucca 16.
Alapitási év: 1895.

WC FÜRDŐKÁD, hályha, mosdó stb. szabott áron
HUBERT, Lisst Ferenc tér 4. Telefon: 22-3-67.

KIRÁLY FÜRDŐ
Épitette 1556-ban KARA MUSZTAFA budai basa.
Budán, II., Fő ucca 84. sz.
45 fokos szénsavas nátront, szénsavas meszet, szénsavas klórnátriumot, magnéziumot tartalmazó hévviz köszvény, csúz, bőr- és csontbetegségek, femmérgezés, máj-, epe-, méh-, húgyhólyagbántalmak, gyomorhurut és alhasi pangás ellen.
Kádfürdők: egész napon át.
Gőzfürdők: férfiaknak reggel 5—1, nőknek hétköznap d. u. 2-7.- Ivókúra

Ki kell köszörülni a csorbát!
Szakszerüen és olcsón köszörüljük ollóját, kését, beretváját és egyéb szerszámait.
Raktáron tartunk mindenfajtn solingeni acélárut a legolcsóbb áron
SURÁNYI és TÁRSA
villanyerőre berendezett műköszörülde és finom acéláru raktár
II., MARGIT KÖRUT 30. SZÁM.

LINDMAYER ISTVÁN
III., LAJOS-UTCA 153.
SZÉP KERTHELYISÉG
JÓ BOROK ÉS SÖRÖK
HIDEG ÉTELEK

Sürgősen menjen
NÉMETH BÉLÁ-HOZ
CIPŐT VENNI!
II., MÁRGIT-KÖRUT 56.

TROMBITÁS-VENDÉGLŐ
ARNYAS KERTHELYISÉGE
II., RETEK UCCA 12.
MEGNYILT
Szolid polgári árak. Cigányzene.
TROMBITÁS-PANZIÓ
BALATONLELLÉN
Főszezon árak:
Napi 4-szeri étkezéssel 7—8 pengő, gyermekeknek 50 százalék kedvezmény.
Érdeklődés: RETES-U. 12. — Tel. 52-7-69

TABÁNI ROMANTIKA A
„GÓLYA"
VENDÉGLŐBEN
I. KRISZTINA-KÖRUT 113 (Vásárcsarnoknál)
A pompás magyar konyhát a vendéglősné vezeti.
Állandóan szegedi halászlé, Turóscsusza
Kerthelyiség. — Cigányzene,
A legjobb magyar borok.

ESTÉNKINT
IFJ. RIGÓ JANCSI
CIGÁNYZENEKARÁVAL
hangversenyez a
SZEIFFERT
KÁVÉHÁZBAN

DOTTERWEICH ANTAL
KÁLYHÁS MESTER
BUDAPEST, II., BATTHYÁNY U. 2.
Telefon: 55—6—74.

Mibe fektessem tőkémet
hogy értékállóságát, jó jövedelmét biztosítsam? E kérdésre adnak szakszerű választ ismertetőink, melyeket díjtalanul küldünk meg.
Ismertetjük a Kelenhegyi út 24—26 sz. (Mányoki út 7. sz.), tőkebefektetésre kiválóan alkalmas, ideálisan fekvő, legszolidabb kivitelű, a legelőkelőbb villanegyedben fekvő — hegymászás nélkül megközelithető —, mindössze hatlakásos „PARK-OTTHON" társasvillánkat. Nagy saját kertrészek, tetőterrasz, délifekvésű loggiák és szobák, csodás körkilátás. Kapható még pár 4 szobás pazar beosztású nagyméretű öröklakrész. Bérbeadás esetén 7—8% tiszta jövedelem. Juniusi beköltözés. 30 évi adómentesség. Legutóbbi kertes társasházunkban kapható még 1—1 kétszoba—háromszoba hallos, háromszobás déli fekvésü öröklakás kevés lefizetéssel, leszállitott áron, olcsó törlesztéses kölcsönnel!
A BALATONI RIVIERÁN:
Lovas, Csopak remekszép partvidékén, előnyös telekszerzés. A kristálytiszta vizü Balatonfürdőnk, kapcsolatban a kitünő szénsavas gyógyforrásokkal, életerőnket fokozza, gyomor-, stb. bajokban egyedülálló gyógyhatást eredményezi! Forráskutak, olcsó fixáru épitkezés, élelmezés, 200 négyszögöles telkek már 4 P-től kedvező fizetési feltételekkel kaphatók. Páratlan értékemelkedési lehetőség! Vasárnaponkinti, májustól kezdődőleg állandó helyszini bemutatás a csopaki vasútállomásnál. Díjtalan illusztrált ismertető!
„CENTRUM"
Házépitő- és Ingatlanvállalat, m. sz.
Horthy Miklós út 15. Tel.: 69-3-01.
Óvakodjunk a légvárépitőktől!

XXXI. évf. 1173. sz.

ELŐFIZETÉS
Egy évre . . 24.— P
Negyed évre . 6.— P
Egyes szám 40 f.
Egyesületek, amelyek nek hivatalos lapja, tagjai *féláron* kapják

Budai Napló

1934. július 19.

HIRDETÉSEK
Egy hasáb széles, 1 mm. magas sor egyszeri közlésnél 30 fill. Szövegsor ára 2 P. Ismertető közlemények megállapodás szerint.
A hirdetés díja mindenkor **előre fizetendő.**
Állandó hirdetőknek nagy kedvezmény

Buda érdekeit a várospolitika, közélet, közgazdaság, társadalom és művészet terén szolgáló ujság

FELELŐS SZERKESZTŐ:
VIRAÁG BÉLA

Szerkesztőség és kiadóhivatal: II, Batthyány u. 6.
Telefon: 50-2-96. Hivatalos órák: délután 4—6-ig.

Beszélgetünk...

A platánok alatt ültünk a Császárfürdőben és a tikkasztó nyári melegben beszélgettünk mindarról, amit a Hollós Mátyás Társaság egy évtized óta gondolatban, tervben, eszmében kitermelt és aminek nagyrésze még ma is csak eszme és gondolat, ha nem ivódott föl egészen, mint a víz a homokos parton. Volt aki szenvedélyesebben kelt ki a sok politika ellen, amely rendesen kevés tettel jár.

— Hogy ferdült el az a *Kelenföldi Sugárút*, amely az új Boráros-téri hid tengelyében futott tovább három kilométernyi egyenes vonalban a keserűvízforrásokig? Pedig Wargha László főtanácsos beleraj-zoltatta Kelenföld térképébe ezt a sugárutat.

— Elgörbült. És most már nem látni a Boráros térről a keserűvíz-források vidékét és így ismét nagyon távol vannak. Mert csak *az van közel, amit az emberek látnak.* A Svábhegyre szivesen fölmegy mindenki, a Jánoshegyre is, sőt még a Hármashatárhegyre is, mert látja őket. Budapestnek enormis érdeke lett volna, hogy ezt a már világszerte ismert keserűvizeket tetézze az autoszuggesztiv gyógyhatással a forrásoknál berendezett *ivókúra* révén.

Vannak köztünk csendes, tudós emberek, akik semmiféle politikában nem vesznek részt, de azért foglalkoznak a gyakorlati élet kérdéseivel, nem is sejtve, hogy tulajdonképen ez a közélet, ez a politika. Mondja az egyik:

— A Beszkárt egyik vezérembe-révél volt alkalmam beszélhetni és azt kérdeztem, hogy mit tesznek majd a folyton hanyatló villamos-forgalom emelése érdekében? ... Hát majd ... valami ... anketen... majd készül valami tervezet ... mire én a magam egyszerű felfogásával azt válaszoltam, hogy:

— Tegyétek 30%-kal olcsóbbá és 30%-kal gyorsabbá.

A megoldás egyszerű és biztos, talán éppen ezért nem fogadják el.

Szóba került a magyar nemzet egyik rákfenéje, az „Egyke" is. Ennek a megoldását is elmondotta egyikünk:

— Ha az „Egyke" legfőbb okozója, a vagyonmegosztás meggátolása, akkor itt kell megfogni a dolgot és az egy gyermekes család hagyatékából csak egyharmadot örökölhessen az a gyermek, — a kétgyermekes családnál kétharmadot és csak három gyermeknél maradjon meg az egész vagyon. A megmaradt harmadokat az állam veszi át, mint külön alapot kezeli és segíti vele a háromnál több gyermekkel biró családokat.

Ezen is rágódtunk, mert nehéz a kérdés, de föltétlenül radikális megoldást kíván. A nemzet sorsát nem lehet rábizni a paraszt gőgjére. Ezzel a kérdéssel kapcsolatos *az apró nyugdíjra utaltak* szomorú helyzete, amely nyugdíj ma már nem biztosítja az aggkor nyugodtságát.

— Ezen is tudnánk segíteni a mélyfurások révén termelt forróvíz bölcs felhasználásával. A Magyar Államvasutak állitólag 75 millió pengő nyugdíjat fizetnek ki évenkint, amiből mintegy 40—50 millió jut azoknak az alantas alkalmazottaknak, (kalauzok, altisztek, stb.) akik közel állnak a földhöz, mert falusi gazdák gyermekei, akikben tehát él a föld szeretete. Ma, amikor az északi népek már csak zöldségféléken élnek és kerülik a húsevést, ilyen *primőrtermeléssel* mi láthatnánk el őket, mint ahogy évszázadokon át magyar buzát vásároltak. Nyomorult kis 4—500 pengős nyugdíját szivesen föláldozná az ilyen föld után vágyó Máv. nyugdíjas, ha egy-két holdas tanyát kapna, primőrtermelésre berendezett melegházakkal, ahol a föld melegvize fűtené azokat és így 50—60%-kal olcsóbban termelnénk, mint a külföld, ahol szénnel, koksszal, fával fűtik a melegházakat. Államilag megszervezett exportintézetek közvetítenék az így termelt árut és a nyugdíjas nemcsak jobban élne meg, de föltétlenül többet keresne, mint a volt nyugdíja.

Van köztünk, aki szaktekintély a mélyfurások terén és lelkesedik ezért a megoldásért, mert hogy *forróvizünk mindig lesz, a szenünk pedig elfogy.* Közben átszűrődik ide valami jazz-zenekar muzsikája és a köztünk ülő nagy muzsikus elkeseredetten mondja:

— *A zene disszharmóniája.* Ezzel nem marasztaljuk itt az idegent. Ebből kap otthon is eleget. Ide valami különleges pusztai nóták, turáni dalok, tibeti misztikum kedvéért jön a kiváncsi Nyugat és a megszokotton túli hangulatokat keresi.

A Duna felől búg a hajó kürtje és mindenki elképzeli közülünk, hogy a hajó kéménye, miképen ontja magából a *sűrű fekete füstöt, kormot.*

— Igy füstöljük ki innen az idegent, főleg ha beteg. A mélyfurásokat itt kellene kezdeni, Budán, hogy *forró vizzel fűthessünk* és füstnélkülivé tegyük a levegőt, amely ma szinte ködszerüen burkolja a várost. Olcsóbb is volna és kellemesebb.

Ezután eltünődünk ezen a kormot lerakó füstön, ezen a *ködön*, amely különben ma illik a budapesti hangulathoz, ahol keresztrejtvények várnak megfejtésre a nagy és kis politikában, ami azonban oly kevéssé érdekli a budai polgárt, hogy szinte unottan hárítja el magától a szót, ha valaki a politikán kezdi. Talán azért, mert nyár van és még a Császárfürdő romantikus platánjai alatt is fülledt a levegő.

Ha már a Tabánt rendezik . . .

ha már elejtették a tarthatatlan „fürdőváros" elgondolást ..., ha már Parkváros épül a Naphegy keleti oldalán — akkor rendezzék egyúttal ennek a dombnak a nyugati oldalát is, ahol a hegy lábánál elvonul a Délivasút és elválasztja azt a budai hegyvidéktől.

A Délivasút belső pályaudvarát át kell helyezni.

Az illetékes helyeken ott fekszik

az egyetlen megoldás,

amely megmenti Buda belső pályaudvarát, de megszünteti azt, mint **a fejlődés** rettenetes gátját, — új szint, új látképet hozva Budának. Ez a terv hátratolja a Délivasút krisztinakörúti pályaudvarát egészen a Gellérthegy alá, az *Alagut szájához* és ezzel fölszabadul

27 ezer négyszögöl terület, ami hétmillió pengő értéknek felel meg.

A pályaudvar építésének költsége mintegy 4 millió pengő, de a magánvállalkozás kifejleszthetné ezt az épületet oly módon, hogy oda szállodát, fürdői, üzleteket, irodákat, áruházakat épit, mintegy 8—10 millió pengő értékben.

Ez a 10—12 milliós építkezés 3000 egyénnek (építészek, mérnökök, művezetők és munkások) két évre adna munkaalkalmat,

és vonzana maga után oly mérvü építkezést a környéken, mely szintén *néhány millióra* tehető.

Közpénz befektetése nélkül

tehát oly rendkivüli munkaalkalmat teremtenének ezzel, aminőre ritkán volt példa.

De építhetnénk olyan pályaudvart ide, amely ritkitaná párját az egész világon és mint „Budabath", vagy „Buda-therma" hamar világhirre tenne szert, mert legfelsőbb emeletéről csodálatosan szép panorámát nyujtana Pestről és a budai hegyvidékről.

Nem kerül pénzbe — csinálják meg!

Buda Kertváros
ahogy a művészek látják

A nemzet multját a város terein mindig a szobrok hirdetik. A létesítendő „Tabán" megtervezésénél figyelemmel kell lenni erre. Fontos, hogy a „Tabán"-ban sok legyen a parkos térség, ahol megfelelő módon és környezetben lehetne elhelyezni a felállításra kerülő szobrokat.

A házak stilusára is figyelemmel kellene lenni, hogy az egyes utcák azonos stilusban épüljenek. A házak kapualjában és homlokzatában alkalmazandó bemélyedésekben, vagy egyebütt, pedig szobrokat kellene elhelyezni. Mindkét dolog nemcsak esztétikai szempontból lenne szép és gyönyörködtetné az arra sétálókat, hanem idegenforgalmi szempontból is fontos, mert a külföldiek mindig az eredetiségeket keresik és egyúttal munkaalkalom kínálkozna hazai szobrászművészeinknek és dekorativ szobrászainknak. Érdekessé tenné a tabáni villarajont, hogyha bizonyos távolságra a villák előtt szökőkutakat állítanának egy, vagy több szoborral, ami emelné a környék hangulatát.

Medgyasszay István műépitész a magyar „Panteon"-t a Gellérthegyre tervezte, alkotása Párisban díjat is nyert. Milyen szép volna, ha a magyar Panteont a Tabánon épitenék fel, gyönyörü park közepén. Ebben a Panteonban pedig el kellene helyezni szemléltetve a magyar nép történelmének egész lepergését. Igy a csaták, a történelmi érdekes események és a kultúra haladásának főbb mozzanatait kell itt megörökíteni festményekben, szobrokban, mozaikban és rajzokban. A Panteont látogató idegen megismerkedne a magyar nemzet multjával és jelenével, megismerné a magyar lelket, a magyar vitézséget, a magyar kultúrát.

A magyar népéletet is fel kellene dolgozni és kiállítani itt Budán a már említett módon, mert az ifjúság nevelésénél is rendkivül fontos ez, de sanyarú helyzetben levő képzőművészeinken is segítene ennek a tervnek a megvalósítása.

Nem úgy gondolom ezt a tervet, hogy ez egyszerre valósuljon meg, hanem lassankint, egyes századokat fokozatosan megörökítve. Történelmi tárgyú szobrokat pedig a Panteont körülvevő parkban is lehet elhelyezni.

A Tabánon helyet kellene adni a „Magyar Ház"-nak is, ahol a jellegzetes hazai népmüvészeti és iparcikkeket, valamint minden eredeti magyar népipartermékeket bazárokban helyeznék el, ahol matyó menyecskék és általában magyar ruhás lányok és férfiak szolgálnák ki a vevőket.

E kulturális cél nemcsak kiadással járna, hanem az idők folyamán bőségesen kamatozna is.

Istók László

Meglepő hatást vált ki bizonyára a külföldön is az a 16 oldalas csodaszépen kiállitott propagandafüzet, amely a Szent István ünnepet harangozza be a világon mindenütt legérthetőbb, bravuros kivitelü képekben és minden európai nyelven hivja meg az érdeklődőket Budapestre. Diszkrét szinezésben, a képek anyagának pompás megválasztásában páratlanul áll ez a füzet, amelyet a székesfőváros házinyomdája állított elő, olyan nyomdai technikával, amely méltó feltünést kelt majd mindenütt, ahol a posta leteszi. A nyomda igazgatója, Kurfürst István maga is szenvedélyes amatőrfényképész, aki legutóbb is megnyerte a Balatoni Szövetség díját egyik káprázatos balatoni fölvételével és évek hosszú során át összegyüjtötte Budapest minden jellegzetes szobrászati domborművének a képét, hogy azokat az ujfajta propagandafüzetek diszítésére felhasználja. A magyar idegenforgalom városházi vezérei, Liber Endre h. polgármester és Kovácsházy Vilmos tanácsnok lelkük egész szeretetével, szivük melegével és a nyomda csodálatos felkészültségével vitték a világ elé Budapest szépségeit oly módon, amilyenre eddig még nem volt példa. Valószinű, hogy a sikere is olyméretü lesz, mint amily magasfoku művészeten áll ez az új propagandafüzet.

„Az óbudai hid építése sürgősebb lett volna, mint a borárostéri" — állapitotta meg Fabinyi Tihamér költségvetési beszédében. Mikor ez a kérdés napirenden volt, akkor még — sajnos — nem Fabinyi volt a miniszter és így megtörténhetett az, hogy egy fontosságában sokkal kisebb jelentőségü híd készül el hamarabb, melyet sokkal könnyebben nélkülözhettünk volna, mint az óbudai hidat. Az óbudai hid nélkül valóságos kínszenvedés a Margithidon átjutni forgalmasabb időben, ezenkivül hihetetlen sok energia pazarlódik el azzal, hogy a fuvaroskocsik kénytelenek lejönni a Margithídhoz Óbuda végéről és azután visszamenni a külső Váci útra. Ismét és ismét hangsúlyozzuk: építsék meg mielőbb az óbudai hidat. Lehetetlen elképzelni, hogy a II. és III. kerület lakossága egyre jobban szaporodik, a közlekedési lehetőség pedig marad a 30 évvel ezelőtti. — Irja a kitünően szerkesztett „Budai Ingatlan Ujság".

Harcolni . . .

Magyarország feldarabolása óta sok jelszó és politikai irány bukkant fel anélkül, hogy hosszabb életükkel nemzeti elhivatottságukról tettek volna tanubizonyságot. Ennek oka abban keresendő, hogy nem rendelkeztek oly átütő erővel, amelynek következtében a lelki és gazdasági depressió hatása alatt álló magyar tömegeket újra mozgásba hozhatták volna.

„Jelszó hazafiasságból", „demagógiából" élő idegenek és elsatnyult lelkü magyar egyedek ez új irányzatok ellen nem folytattak komolyabb harcot, mert a nemzet életében csupán múló epizódként jelentkeztek és így nem veszélyeztették azt a gombatelepet, amelyből egyéniségük s ívelő pályájuk kitermelődött.

De nem ez a helyzet most, a turánizmussal szemben. Ez faji eszme felekezeti és társadalmi különbség nélkül, minden igaz magyar érdekét szolgálja, egyedüli kivezető útnak mutatkozik a magyar nemzet megalázott állapotából, aminek belátása a magyar társadalmat letargikus állapotából felrázza. Ezzel az észszerű faji elgondolás zászlója árbocra ugrott, ami érthető páni félelmet és ennek következtében éles támadást váltott ki azoknál, akik a letünt korszakban minden különösebb egyéni érték nélkül, sokszor idegen szellemük dacára nagyszerüen érvényesültek.

A turánizmus ennek a gyászkorszaknak záróköve.

A turánizmus szent elveivel nemzetünk a haladás korszakát nyitja meg.

Valamely faji programm csak akkor célravezető, csak akkor felel meg a követelményeknek, ha a nemzet kezébe az előző beteges toldozott-foldozott állapottal szemben teljesen egységes, az egész társadalmat átfogó, újonnan megalkotott, a haladás és nemzeti követelményeknek megfelelő reformkomplexumot nyujt. E reform mindazon elemei, amelyek a turánizmusba beillesztve a „pánturánizmust" szolgálják és az előző állapottal szemben egészségesebb állapotot teremtenek. — nem tekinthetők napi politikának, hanem az egyetemes faji és nemzeti politika szerves részének, mellyel szemben a napi politikát mint elszigetelt jelenséget foghatjuk fel.

Nem napi politika a secularisatio kérdése sem, mert ime a hetvenes évek óta vajudik anélkül, hogy a megvalósulás stádiumába léphetett volna.

Az egyházakkal kapcsolatos kérdések szintén nem képeznek napi politikát, mert a hit olyan általános szellemi életjelenség, amelynek magasztos eszméi úgy az egyén, mint a nemzet minden életmegnyilvánulásában feltalálhatók. E lélektani megnyilatkozás képezi alapját az egyházak szervezetének, amelyek a jelenben faji érdekeket különösebben nem képviselnek. Itt kerülnek tehát ellentétbe a természet törvényének faji megnyilatkozásaival.

Az általános és részleges fogalmak között elméletileg és reális értelemben is éles különbséget kell tennünk, mert megtörténhetik, hogy egy állam részterületére kiterjedő szervezet más hatást vált ki alárendelt szerepkörben, mint egy más államban általános hatalmat dokumentálva. Ezt bizonyítja az a tény, hogy míg Japánban nincs, addig nálunk nem tagadható el a lelki válság, ami az egyházak kebelén belül is fenn áll.

E lelki válságból a turánizmuson keresztül át megtalálták a kivezető utat a lelkes magyarok akkor, amikor Budapesten megalapitották a „Turáni egyistenhivők" egyházát, a turánizmus Huszár Károly részéről ért támadás visszahatásaképpen.

Ime ezek mind azt bizonyítják, hogy dr. László Zoltán által felhozott japán példa a magyar viszonylatokhoz mérten nem állja meg a helyét.

Nagyon helyesnek tartom azonban dr. László Zoltán azon megállapitását, hogy a könyvem által propagált és terjesztett eszme ellen nem ügyészért és rendőrért kell kiabálni, hanem tárgyilagos bírálat során kell rámutatni az esetleges tévedésekre, feltéve, ha vannak benne. Ez a vita csak előnyt jelenthet nemzeti szempontból, mert leszűrődnek az igazságok, amelyek az új korszak alapkövét fogják képezni.

Az új korszaknak pedig valamenynyiünket összefogó jelszava: Harcolni Nagy-Magyarországért!

Nagy Elek dr.

Érdekes terv foglalkoztatja az illetékeseket, amellyel a Margithid életveszedelmes közlekedését kivánják megoldani. A Margithidról a Margitszigetre való átjárás a Budáról gyalog menő, vagy Pestről villamoson jövőnek a hid közepén mindig borzalmas félelmet jelentett. A napokban a főváros, a rendőrség, a Közmunkatanács és a hidak igazgatósága képviselőinek részvételével helyszini szemle volt a Margithidon és abban állapodtak meg, hogy a híd közepéről lépcsős aluljárót vezetnek le a szigetre, úgy, hogy a Pest felől érkező közönség a villamosról leszálliva és a Budáról gyalogló nem lesz kénytelen a híd úttestén átmenni, hanem alúljárón át lép a sziget területére. A lépcsős lejárót olyan kiképzésben építik, hogy az a híd architekturáját ne rontsa. Az építési költségeket az állam viseli.

A XII. kerületi előljáróság épületének a Ferry Oszkár utca és Böszörményi út sarkán levő városi bérház egyik pavillonját szemelték ki.

Érdekes esték

Irta: KREUTZER LIPÓT dr.,
ny. kereskedelmi főiskolai tanár.

Amikor a középiskolák tanulói nyugtalan életet éltek és az utolsó esztendőt járták, — azon a nagy megpróbáltatáson mentek át, amelyet érettségi néven ismerünk, — ugyanilyenkor hirdették és ünnepelték az egykori diákok, a különböző korosztályok a tíz-, husz-, a harmincéves találkozást, sőt túlon-túl ezeken a fordulókon újra meg újra találkoztak. Hiszen meghatók az ilyen találkozások, amikor rövid néhány óra alatt akarták átálmodni esztendők történetét. Érdekesek voltak ezek az összejövetelek, mert a borongó szem visszapillant az iskolapadokra, ahol annyi tervnek építették meg a felhővárait, hol szines szálakból szőtték, szövögették annyi szépséges álmaikat. Mégis, amikor olvastam a hireket, ezekről az évtizedes találkozásokról, mindig eltünődtem azon a szokáson, hogy emberek, akik esztendőkön át az ifjuság szines esztendeiben, annyira együtt voltak napról-napra, tíz évig vártak, azután megint tíz esztendeig és így tovább, mindig csak akkor, amikor egy hosszú évsor tovatünt az örökkévalóságba.

Már az első évtized is változást jelent, az egykori kevésgondú ifjakat férfiakká érleli, akik elindultak az élet csataterein, átestek már egyik-másik csalódáson, tíz esztendő nem mulik el nyomtalanul, még a fiatalemberek feje fölött sem. Azután ..., tovább-tovább, az idő nemcsak a terveinket tiporja széjjel, nemcsak az ábrándjainktól foszt meg bennünket, hanem a hajunkat ritkítja, a szivünket koptatja, az erőnket lefaragja, — és talán jobb lenne: az első tíz vagy már az első öt esztendő után, ami eltelt az érettségi óta, évenkint hadd találkozzanak az egykori osztálytársak. A rendszeres évi találkozások nem teszik rikitókká a mulandóság tüneteit, az ifjúság elmulik, igaz, így is, de a mulandóság fölkiáltójelei kevésbbé fájnak így, ha évekre osztjuk fel és nem évtizedekre ezeket az összejöveteleket. Sőt, a reformra szükség van egyéb vonatkozásban is. Egy-egy középiskola érettségit tett hallgatói, ha szövetséget alkotnak, ezt a szövetséget felhasználhatják nemes közérdekü célok megvalósítására. El tudom képzelni, de látom és ismerem, hogy nagyszabásu szervezet alakult, máris igen sok a tagja, akik egykor abiturienseі voltak a felsőkereskedelmi iskoláknak, nemcsak Budapesten, hanem szerte az országban. A szervezet neve: Kivosz, a Kereskedelmi iskolát végzettek országos szövetsége, — az alakulás elindult: Sásdy-Schack Béla dr. nyugdijas királyi főigazgató műhelyéből, a sokrétü munkásságának iróasztalától. A magyar kereskedelmi szakoktatásnak ez a nevezetes vezető embere túl az országhatáron, tüzetesen ismeri a kereskedelmi iskolákat, főiskolákat, egyik oszlopos tagja a kereskedelmi szakoktatás nemzetközi ügyének, de ugyancsak alaposan ismeri azokat a szervezeteket, amelyeket megalakitottak mindenfelé Európában és amelyekhez odatartoznak a kereskedelmi iskolák egykori tanítványai. Ezek az alakulások időről-időre nemzetközi kongresszusokat rendeztek, de mostanság nem akarok kiterjeszkedni a nemzetközi egybetalálkozásokra. A jelenvaló alkalmon hadd foglalkozzam annak a szervezetnek, a Kivosznak a munkájával, a szervezet elnöke: Erney Károly, a Pesti Hazai Első Takarékpénztár Egyesület h. elnöke és vezérigazgatója, — és ugyanennek a szervezetnek ügyvezető elnöke: Sásdy-Schack Béla, aki havonkint egyszer összejövetelt rendez a Budai Klubban, ahol kereskedelmi tanárok, és kereskedelmi iskolai abiturienssek találkoznak és ezeken az összejöveteleken közgazdasági és társadalompoli-

FŰZŐ
GUMMIHARISNYA
KÜLÖNLEGESSÉGEK
EGÉSZSÉGÜGYI CIKKEK SZAKÜZLETE
HUNGÁRIA
I. ALKOTÁS-U. 1/a (Vérmezővel szemben)

tikai kérdések vannak napirenden.

Három estének egymásután ezek voltak az eseményei:

RAITH TIVADAR Dr., székesfővárosi tanár a kereskedelmi üzemek szervezéséről és racionalizálásáról tartott pompás előadást és a professzor-író mostani előadását akként fejezte be: „A szervező munka és a racionalizálás módszere tehát nem jelenti, — és az ilyen felfogás alapos tévedés — hogy sok-sok emberi munkaerő feleslegessé válik és az emberi munka helyére odakerül a gép. A helyes rácró az ésszerű és gazdaságos munkát jelenti és megakadályozza anyagok, értékek és erők elpocsékolását. A helyes útvonalon a vállalatok felvirágoznak, új munkaalkalmak keletkeznek és ezen az útvonalon eljutunk a gazdasági élet egészséges fejlődéséhez." — A rámutatás a ráció velejére: ez nagyon, de nagyon időszerű.

Válság, racionálás és a magántisztviselők címmel beszélt LANDLER GYÖRGY, aki maga is egyik részvénytársaság főtisztviselője, a magántisztviselő-pályát jól ismeri és előadása keretében szomorú példákat mutatott be a magántisztviselők elbocsátásáról és nehéz helyzetükről.

Az előadások sorrendjén SZÉL JENŐ, fővárosi tanár és a Budapesti Kisipari Hitelintézet vezérigazgatója, nagynevezetességű előadást tartott a válságok okairól és ezeknek az okoknak a kiküszöbölésérő1. A jeles professzor szembeszállt a ráció mostani értelmezésével. A különféle kategóriájú tisztviselők elbocsátása, a fizetések és a nyugdíjak leszállítása mindez nem a módja az igazi rációnak. A Blisták túltengő gyakorlatát mihamar megérezte és változatlanul megőrzi az egyetemes gazdasági élet. Ott is baj van, hogy az üres lakások miatt korlátozzák az építkezést. Sokféle területen, sokféle baj van a racionálás rosszul magyarázott alkalmazásának nyomán...

Ime, bejelentésem: az előadások, amelyek elhangzanak itt a kereskedelmi voltdiákok összejövetelein, — nem csupán hangulatos esték, mint az osztálytársak szokásos találkozása, — hanem, amelyekről itt szólok: ezek az esték a gazdasági élet mostani roppant problémáinak tárgyalása. Az előadások megjelennek, néha csak kivonatosan, a szervezet havi folyóiratában, — kitünő folyóirata van Sásdy-Schack Béla dr. az avatott szerkesztője, — egyik-másik előadás, mint a Szél Jenő professzoré, remélem, külön füzet alakjában meg is fog jelenni. Ismételten jelentem, előadások keretében találkoznak — kereskedelmi tanárok és egykori tanítványok — ezeken a vonzó, ezeken az érdekes estéken.

Lelkes felhívásban fordul a „Budai Gyümölcstermelők Egyesülete" a budai kerttulajdonosokhoz, amelyben Papp József kertészeti intéző megrajzolja a budavidék gyümölcsöseinek szomorú képét, — mely a tavaszi virágzás idején csodás szinpompába borul, hogy őszkor a sivár pusztulásba vesszen a nemtörődömség és hozzánemértés miatt. Rámutatott az okokra is. Már a fiaal gyümölcsfákat is rossz helyen, a piaci kofánál vásárolja az új kerttulajdonos és nem az államilag ellenőrzött faiskolától, hibásan ülteti el, ötletszerüen munkálja meg és ápolja s csodálkozik, hogy gyümölcs helyett féreg terem a fán. A gyümölcstermelés fontosságát eddig még a hivatalos körök sem érezték át és működésük egy-két sablonos hirdetésben és rendeletben merül ki, de annak szigorú végrehajtását nem ellenőrizték. Ez így nem maradhat, mert így elsőrendű, szép, versenyképes gyümölcsöt elállítani nem lehet. Pedig ez a cél és ezt szolgálja a „Budavidéki Gyümölcstermelők Egyesülete", melynek tagjai zömét a budai és környéki kerttulajdonosok alkotják és hozzáértő, lelkiismeretes szakközegei útján segítségére van tagjainak úgy kertek létesítésében, nemes fajgyümölcsoltványok rendkivül olcsó áron való beszerzésében és telepitésében, mint pedig meglevő idősebb gyümölcsök ápolásában, gondozásában és jókarbantartásában is. Kedvezményes áron juttat tagjainak permetezőszereket, istálló- és műtrágyát, minden irányban szolgálatára áll szakkérdésekben a hozzáforduló érdeklődőknek. Irodahelyisége és raktára a II. ker. Batthyány-téri vásárcsarnok I. emeletén van, telefonszáma 52—7—00 és hivatalos órái 9—1-ig vannak.

MENYASSZONYI képek Blahosnál Fő-u 18

A sósfürdői villamost rövidesen a Tétényi út felé fejlesztik, hogy az ott fejlődő városrész lakossága közlekedéshez jusson, amely érintené a Bibictelepet is.

Vizsgahangversenyt rendeztek nagy sikerrel Mödlinger Ágnes zongoraiskolájának növendékei az óbudai kulturház nagytermében junius 27-én zsúfolt terem hálás közönsége előtt. Különösen sok tapsot kapott pompás technikájú, szép játékáért Szabados Alice, Réw Bandi, Bilek Károly, Pavlik Margit, Réw Zsuzsi, König Licy, Horvay Teri, Muth Margit, Berkó Marika, Kudlacsek Irén, Kerékgyártó Klára, Markosy Márta, Győry Klári, Mátrai Alice, Linczenpolcz Irén, de melegen ünnepelték a kiváló tanárnőt is.

ELADÓ Máriaremetén 300 négyszögöles bekerített, szépfekvésű gyümölcsös telek. Bővebbet II. ker. Szász Károly utca 4. szám, házfelügyelőnél.

Hová menjünk vacsorálni ma este?
Üljünk fel az ötösre vagy hetesre,
Szálljunk le a Zsigmond-téren,
Onnan két perc gyalog,
vár az ÖREG PINCE
kertje (Tulajdonos: Balogh), III., Üröm-u. 4.
Saját szüretelésü borok. Halászlé.
Minden este Kardos-jazz
Hihetetlen olcsó árak!
Telefonszám: 54-3-37.

A Kavics utca és Császárfürdő vidékének

rendezését kérik

A Budai Ingatlantulajdonosok Egyesülete a Császárfürdő és vidékének rendezése és a Kavics utca sürgős megépítése érdekében akciót inditott és népes értekezletet rendezett julius 5-én a „Három Huszár" vendéglőben. Bárdos György dr. elnök beszámolt az ügy állásáról. A Közmunkák Tanácsánál már készülnek a tervek és ebből a célból a helyszinén is felvételeket eszközöltetett. Megvan a remény, hogy a közel jövőben már kész tervek állanak rendelkezésre és megkezdődhet ennek a rendkivül elhanyagolt városrésznek rendezése. Az érdekelt ingatlantulajdonosok közül a megindult vitában résztvettek: Kiss J. Jenő, Nátly Ignác, László Róbert, Veszprémy József, Ebel Artur, Haasz Emil, Knobloch József, Ligeti Imre, Steiner Károly, dr. Csocsán László és mások. Dr. Kaszás József v. üzstiorvos, törvényhatósági biz. tag hangsúlyozta, hogy a fürdőváros kialakítása szempontjából nélkülözhetetlen ennek a vidéknek rendezése. A mostani viszonyok elszomorítóak. Nádas Béla dr. a Rózsadombi Egyesület csatlakozását jelentette be. Bárdos György elnök indítványára elhatározták, hogy csütörtökön, julius 19.-én ismét összejönnek a „Három Huszár" vendéglőben este 6 órakor és felkérik az összes III. kerületi városi bizottsági tagokat, hogy az összejövetelre jöjjenek el. A helyszinre mennek ezután és ott állapitják meg a jelenlegi helyzet teljes tarthatatlanságát. A nyári szünet után pedig küldöttségileg keresik fel a polgármestert és kérik, hogy a rendezést az elintézendő feladatok sorában az elsők közé tegye. Az értekezlet végül nagy elkeseredéssel foglalkozott az új adómentességi rendelettel, amelyet inkább az építkezések megszüntetését célzó rendeletnek nevez. Ennek nyomán az építkezések megszünteknek tekinthetők. Ezért sürgős volna az új adómentességi rendelet kiadása, amely valóban kedvezményeket adna az építtetőnek.

Érdekes megfigyeléseket tett Gerlóczy Zsigmond dr. egyetemi tanár az Országos Közegészségügyi Egyesület elnöke a vasárnapi húsárusítási tilalommal kapcsolatosan, amely tilalom nyáron rendkivül megbosszulja magát. Az ő általa kezelt kórházakban és magáncsaládoknál is azt tapasztalta, hogy nyáron át különösen hétfőn és kedden jelentkeznek olyan gyomorbetegségek, hasmenések és vérhasszerű jelenségek, amelyek csak romlott hústól származhatnak. Ez a hús nagyrészt a már előzetesen, szombaton bevásárolt hús, amely kellő elővigyázat és talán a jégszekrény hiánya, vagy a jégvásárlás költségei miatt romlik meg vasárnapra és okozza a betegségeket. Azért sürgeti már évek óta, sőt fel is szólalt 1927-ben a parlamentben is, hogy engedélyezzék a vasárnapi húsárusítást, legalább is 10 óráig délelőtt. Ha dolgozhatnak a pincérek, nyitva tarthatnak a trafikok, fűszerkereskedők és virágkereskedők, akkor két órára kinyithatják üzleteiket a mészárosok is. Mert a szombaton vásárolt szivar nem romlik el vasárnapra, de a hús mégis csak megromolhat. „A vasárnapi húsárusítás nyáron" címen röpiratszerüen adta ki tanulmányát az illusztris szerző és bizonyára megküldi szivesen mindenkinek, aki őt ebben a kérdésben megkeresi.

LEGOLCSÓBB A NYARALÁS A BUDAI STRANDFÜRDŐBEN
III. UJLAKI RAKPART. — HIDEG ÉS MELEGVIZŰ MEDENCE — DUNAI USZODA
IDÉNYBÉRLET P 15 ÉS P 20 — KITÜNŐ VENDÉGLŐ, ELSŐRANGU ZENE

A Magyar Ruggyantaárugyár Rt. Igazgatósága, tisztviselői és munkásai mélységes fájdalommal jelentik, hogy a vállalat igazgatója,
Simon János
úr
f. hó 13.-án súlyos szenvedés után elköltözött az élők sorából.
A megboldogult 38 esztendőn át szolgálta példaadó hűtséggel, törhetetlen munkakedvvel és a legteljesebb odaadással vállalatunkat, amelynek filvirágoztatásában egy hosszú emberöltőn keresztül tevékeny része volt.
Szeretett munkatársunk felejthetetlen emlékét örökre megőrizzük!
Budapest, 1934. julius 13.

Aranyéremmel kitüntetve
ÁCS ISTVÁN
modern kelmefestő és vegytisztitó üzeme
V., Alkotmány u. 5—7. Tel. 16-6-84.
Fiókok: IV., Királyi Pál-utca 6.
VI., Gr. Zichy Jenő-u. 12.
II., Zárda-utca 12. szám.
I., Városmajor-utca 55/b.
Uj budai üzlet:
I., Hidegkuti-ut 37/c. sz.

UJ ÜZLET! BUDÁN
dijtalanul házhoz szállitja a megrendelt
festék-, háztartási-, illatszer és pipere árut
WEISZ festékkereskedés
II., Zsigmond-u. 9.

KELLEMESEN NYARALHAT A
POZSONY-KÁVÉHÁZ TERRASZÁN
I., Krisztina-körut 85. szám.
Esténként cigányzene

LEGOLCSÓBB ÁRAK!
HÁRSHEGYI VENDÉGLŐ
83 as villamos, 23-as autóbusz
— Vadorzó utcai megállója —
I, Hidegkuti ut 84 c,
Kitünő konyha — Figyelmes kiszolgálás
NAPONTA CIGÁNYZENE. TÓTH JÓZSEF

Ön szép de még szebb lesz, ha
özv. ILLYÉS SÁNDORNÉ
HÖLGY és URIFODRÁSZ
üzletét látogatja II. VÉRMEZŐ UT 14. szám
VÁRFOK UTCA SAROK TELEFON 50-2-17
Tartós ondolálás géppel és gép nélkül. Festés, szőkités. Egyéni frizurák modell után.
10 százalék engedmény, ha hivatkozik a Budai Naplóra

KISFALUDY SZINHÁZ
III., Lajos-utca 111.
elérhető az 5, 7, 9 51 villamossal
A MAGYAR SZINHÁZ nagysikerü ujdonsága
TISZTELT HÁZ
Julius 21-től egy hétig mindennap ½9 órakor, vasárnap d. u. ½4, 6 és ½9-kor.
Jegyek —.20 fill-től 1.50 P-ig elővételben
Filléres árak — Olcsób', mint a mozi
Előkészületben:
Az ördöglovas
KÁLMÁN IMRE operettje

FÉNYES
LEIRÓ IRODÁBAN
végeztesse irásbeli munkáit
IDŐT, PÉNZT TAKARIT MEG!
Gépirás
Sokszorositás
Forditás
II. FŐ-U. 20 Lánchid mellett TEL. 55-1-36

ESTE 10-KOR
KEZDŐDIK A
TÁNC
A
TARJÁN BÁRBAN
LUKÁCSFÜRDŐ
TELEFON: 56 0 80.

BUDA LEGSZEBB KERTJE
A 300 ÉVE FENNÁLLÓ
PFEIFFER-KERT
Elsőrendü konyha, kiváló borok, Halászlé és tűrós csusza.
Minden este Schrammel-zene
III. BÉCSI UT 34

VADASKERT
VENDÉGLŐ ÉS
UJ CUKRÁSZDA
Hüvösvölgyi villamos végállomás'ól 2 perc.
NEMES-JAZZ — TÁNC
TEKEPÁLYA — PANZIÓ

AZ ÁRUK MINŐSÉGE ELSŐRENDŰ
AZ ÁRAK OLCSÓK
A KISZOLGÁLÁS FIGYELMES
A
SIKLÓS DIVATHÁZRAN
XI. HORTHY MIKLÓS UT 14
TELEFON: 59-3-43

Pannonhalma legendája

— Bánhalom, talán Pun- vagy Pánd-halom, esetleg Bánathalma lehetett Pannonhalma ősi neve

A többezer esztendős hún-avar-magyar multat nem tanítják, — sajnos — a magyar iskolákban, mintha bizony őstörténetünket szégyelleni kellene.

Hirdetik, hogy „Pannonia" a rómaiaktól kapta nevét, holott már meghódításakor is ez volt a neve és már azt megelőzőleg a pun vagy pán (pánd, bán, bánd) népek hazája volt. A régi görög kútfők is úgy említik s mint a jeles *Izsó* Lajos professzor mondja, a pannon szo csakis a görög nyelv többes genitivuszával (ón) fejthető meg. *Pan-ón*, pun-on, a *pánok földje*, vagyis *Pannonia* rómaiasan. Amerre a *pánok* vándoroltak és hatásuk a székelységre is erősen kimutatható (lásd Jókai: Bálványosvár I.-II. és Levente), mert amerre megfordultak, ott aztán a hegycsúcsokon mindenütt felgyulladtak a szent lángok s örök tüzek égtek, amiket a magyar mágia papjai: gyulák, táltosok, sebők, gecsők, bogdánok, bocsorok, horkázok, kajárok, lászlók, samánok (ságh-ok) élesztettek Ős-Ten és a helyi, nemzeti, törzsi istenségek tiszteletére, hangsúlyozom: nem bálványimádás formájában, hanem csak allegórikusan (ind-árja, zoroaszteri értelmezés) és mysztikus jelentőséggel (a Mythrasz-kultusz).

Tehát *Pannonia a pándok földje volt* s már világhódító mandzsumagyar őskirályunk, *Firudun* (Füred-Din) Krisztus előtt 3300 körül, itt találta egyes törzseiket. A Tuladuna s Nagymagyarország népi és geográfiai emlékei között mindmáig megmaradtak a pán, pánd, bánd, baán, pun, banda, bán-at, Banat, Pandorf, pandúr, pánt, pántlika, bandita (hindu: pandit) nevek, mind a pun-pand jellegzetességeket hirdetve.

Firudun papjai sok helyen találtak már szent tüzeket, így *Tihanyban, Gulácson, Badacsonyban, a szent Márton hegyén* (Pannonhalmán), nagyrészt az első ind-árja (hindu) előretörésből maradtak fenn *Buda* (Budha), *Lov* király (Lov-as község) és *Zendus* fejedelem (Szentes, Zenta, Szendevára) idői alatt, majd a pándok papjai vették át ezt a kedves, mélyértelmű s a kereszténységbe (örök-mécses, húsvéti tűzszentelés) is átszivárgott vallási szokást. Ilyen nagy tüzeket élesztettek állandóan a pan papok a pannonhalmi hegytetőn is, amely éjjelente kisértetiesen bevilágította a *Bakony* rengetegeit és átlátszott a *Dunán Komáromba*. Különösen szent helynek tisztelték Pannonhalmát, mert ott csodálatos dolgok történtek, amiről a tábori tüzeknél szájról-szájra járt a legenda. Nagy veszedelmek idején titokzatos égi tüzek (lidérc-tüzek, Sankt Elms Feuer) jelentek meg a domboldalon, farkasok, medvék, hiúzok, bölények ijedten menekültek az erdők sűrűjébe. Sokan rejtett égi szózatokat véltek hallani és látták éjfélkor Damasek istent kivont karddal, nagy tere nyilt az emberi fantázia csapongásainak. Nem csoda, hiszen szeptember havában (21.-én) a pannonhalmi domb tetejéről napnyugtakor szabad szemmel látni a Bécs melletti Csúcshegyet (Spitz-Berg), ahol a mágia papjai az ősidőkben, Atlantiszba való vándorlásuk útján elásták az *Ur* városából magukkal hozott ötven kőtáblát, amlyekre a mágia szent törvényei voltak rovásírással rávésve. Évezredekkel utána hasonló kőtáblák kerültek 262 erkölcsi paranccsal teleírva a British Múzeum birtokába. Valószinüleg a babylon-szumir *Hamurápi* király ninivei és urbéli templomainak romjai alól.

Hát, ahol ennyi mindent tudott egy természetileg is csodálatosan szépen fekvő hegyről a néphit, annak szent helynek kellett lennie, ahol istenfélelmet, tudományokat tanulhatott a fáradt vándor lelke és teste védelmet talált a veszedelmek, éhsége és szomja ellen pedig vendégszerető menedéket a mágia tüzeit élesztő papoknál. A szimbólumok valódiságáért felelt a környező, csodás isteni természet, a *Duna*, a *Bakony*, a *Balaton*. A pándok fejedelmei nagy becsben tartották Pannonhalmát, *Firudun* rendeletére pedig *Zsirka* (Zirz), *Gerence* (Bakonybél) és *Baán* nagytáltosok kolostort alapitottak a szent Márton hegyén, hogy a környező népeket annak papjai istenfélelemre, faj- és hazaszeretetre, az ősi hagyományok ápolására, vendégszeretetre, az elhagyottak istápolására, mezőgazdasági termelő munkára és rendszeres állattenyésztésre oktassák. Az egész környéket a Bánat-(Baán-) halom papjainak adományozta, akik hűségesen követték a nagy király parancsait. Élesztették a turáni szent tüzeket bakonyi hasábfával a hegytetőn és a tanítással a környékbeli népek lelkében. A kolostor a vendégszeretetet tartotta legfőbb kötelességének, minden vándor, utas, ápolásra szoruló ember felkereshette a nagytáltost, vagy nagybogdát (bogdánt), lelki vigaszt és szeretetteljes otthont talált *Füred-Din* papjainál. A vendégszeretet pótolta a mágia turáni népeinél a felebaráti szeretet, Ez az őszinte, a nagy szeretet volt mindig *Pannonhalma* jellegzetessége, központja volt évezredeken át a magas erkölcsi eszméknek és az emberi tudományosságnak, haladásnak. Nagy hatását mutatja, hogy falai alatt elhaladtak a későbbi hódító népek, *Atilla* urunk megilletődve időzött ott, *Árpád* és *Géza* fejedelmek szívesen látott vendégek voltak, a természeti szépségek lebilincselték őket és *Koppány*, a bessenyők, tatárok, törökök, németek se bántották érezhetően soha. A magyar ősvallás, a mágia kultusza lassan eltünedezett, a *Firudun* papjait felváltották *Krisztus* követői s már Nagy Károly keresztény papokat küld a *Mons Sancti Martini*-re. Szent István a nursziai szent fiaira bizza a pannonhalmi apátságot s meghagyta őket a *Firudun* által kijelölt uradalmak s birtokok élvezetében is. A rend alapítója *Szent Bence* (Benedek), bár sokaknak nem tetszik ez a megállapítás, turáni vérből származott. Magyarország első komoly tudományos főiskolája *Pannonhalmán* létesült és a magyar kultúrtörténelemben a *Mons Sacer* s tudós papjai pótolhatlan helyet töltenek be. Nagy királyaink gyakran időznek falai között, *Szent István, András, Kálmán, Szent László, Vak Béla, IV. Béla, Zsigmond, Nagy Lajos, Mátyás*, de idegen fejedelmek is, mint *IV. Henrik* császár, *bouilloni Gottfried*, de néha napján, sajnos, kardra is kapnak a szent papok, mert martalócok rájuk törtek, mint az idegenek elleni utolsó magyar lázadás alatt 1047-ben, a tatárok ostromát is hősiesen állják, de aztán 1593-ban rövid időre *Hasszán basa* mégis elfoglalja a monostort, hogy négy év mulva kivonuljon s holtáig bánja, amit a magyar testvérek ellen elkövetett. A török vezérnek méltó ellenfele akadt a hős és vitéz *Baranyay* Pál főispánban, akiről egy keleti legenda azt tartja, hogy egyenes ágon származott le az *Atilla* udvarában élt *Baran* nevű főtáltos családjából. A hősiessége mindenesetre a legendát valószinüsíti. A főapátság könyvtára a maga ötvenezer darabot is meghaladó értékes műveivel s kézirtaival szinte párját ritkítja.

Ebből az ősi magyar szent várból kerültek ki évezredeknél régebben a magyar egyházi, nemzeti, tudományos és politikai élet kiválóságai. Én nekem azért is kedves a pannonhalmi rend, mert édesatyám: *László* Mihály s testvérbátyja, István, a bukovinai csángók nagy papja, bencéstanítványok voltak s a renddel halálukig megtartották a hálás s kegyeletes tanítványi viszonyt.

Most ismét országos politika szintere volt Pannonhalma.

László Zoltán dr.

BALÁZS VENDÉGLŐ Hűvösvölgy végállomás
Specialitások: Rántott csirke, dampfnudli.
Nyitott és csukott teraszok. — Naponta cigányzene

ÖN MÁR VOLT HAVASNÁL A HADNAGY-UTCÁBAN? DE AZ UJ HELYI ÉGÉT MÉSZÁROS-U. 20. sz. alatt még nem látta! Kellemes kerthelyiség. — Elsőrendű ételek és italok. Minden este kitünő Schrammel zene. — Tel. 542-03
TULAJDONOS HAVAS JÓZSEF A RÉGI SZ DERFA V. VENDÉGLŐSE

Közös érdekünk
fulfeszitett idegzetünket
kellemes estéken
jó vacsora
mellett
kipihenni
BUDÁN,
a SIPOS-Halászkerlben
III. Lajos utca 46.

SZEMÉLYI HIREK

BÁRCZY ISTVÁN dr. volt miniszternak köztiszteletben álló személyéhez, is és Budapest nagynevű volt főpolgármestere váratlanul lemondott a BSzKRt. igazgatóságának elnökségéről, amikor azonban azt látta, hogy nemcsak a közvelemény, de az intézőkörök is ragaszkodmét vállalta az elnökséget. Lemondása idején dr. Usetty Bélát, az ismertnevű városi politikust emlegették utódául.

BENEDEK SÁNDOR, a Közigazgatási Bíróság nyugalomba vonult másodelnöke e hó 5.-én Balatonfüredre utazott, ahol egy ottani szanatóriumban jövő hó 5.-éig használja a kurát.

HUSZÁR ALADÁR volt főpolgármestert az Orsz. Társadalombiztosító elnökének nevezte ki a kormányzó.

PINTÉR JENŐ dr. tankerületi főigazgató kiváló tudását értékelte a főváros, amikor beválasztották őt a közművelődési szakbizottságba.

PETRACSEK LAJOS dr. országgyűlési képviselő egyhavi nagy körútra indult Konstantinápolyon át, ahonnan csak jövő hó közepe táján tér vissza. — A székesfőváros szakbizottságai közül a városrendezési és a pénzügyi bizottságba választották be őt.

PAPANEK ERNŐ, a szfőv. számvevőségének elnöke Zebegényben tölti a nyarat.

POMPÉRY ELEMÉR városi biz. tag, a Szabadalmi Bíróság ny. elnöke üdülés céljából négy hétre Parádra utazott.

BODY LÁSZLÓ tanácsnokot ünnepelte a szkfőv. közlekedési bizottsága a főváros közlekedése terén kifejtett munkája és elért sikerei méltatásaképen.

HARRER FERENC dr. volt alpolgármestert beválasztották a székesfőváros elnöki szakbizottságába, továbbá a városrendezési és magánépítési szakbizottságba. Tagja egyúttal a pénzügyi szakbizottságnak is.

FÁBIÁN GÁSPÁR dr. a nagynevű építőművész tervezi az óbudai Cselka intézet új modern iskolapalotáját.

ifj. RAINPRECHT ANTAL dr. ügyvéd atyjával, dr. Rainprecht Antal nyug. főispán, volt nemzetgyűlési képviselővel közös ügyvédi irodáját Budapesten, IV. Váci utca 79. (Tel. 83—1—83) szám alatt megnyitotta.

SZLÁVIK FERENC dr. tagja lett a székesfőváros közegészségügyi szakbizottságának.

ANDRÉKA KÁROLY, a nyugalomba vonult népszerű főkapitányhelyettes, aki a budai hegyek között lévő villájában nyaral, a székesfőváros közjogi és katonai szakbizottságának lett a tagja.

SÓS ÁRMIN, kit most operáltak meg — nagyapa. Fiának, Sós Endre hírlapírónak felesége e napokban egészséges fiugyermeknek adott életet. A boldog nagyapa egy életre szóló ajándékkal lepte meg unokáját.

ORÓVA ZSIGMOND dr. óbudai ügyvédet és az ottani izraelita hitközség elnökét újból beválasztották a szociálpolitikai szakbizottságba,

VÖRÖSVÁRY MIKLÓS dr. ügyvéd, aki elődje volt Orovának a hitközség elnökségében, szintén tagja a szociálpolitikai szakbizottságnak és a közművelődési szakbizottságnak.

SAÁSDY-SCHACK BÉLA kir. főigazgató e hó 11.-én töltötte be 75-ik életévét. 1899-ben nevezték ki királyi főigazgatónak és 1923-ban vonult nyugalomba. E napokban Párisba utazott.

HILBERT VILMOS Máv főfelügyelőnek, a Németvölgyi kaszinó alapító díszelnökének arcképét ünnep keretében leplezte le a kaszinó.

HUBERT VILMOS fémnagykereskedőt újból beválasztotta a székesfőváros közgyűlése a Kisipari Hitelintézet igazgatóságába.

BALKÁNYI KÁLMÁN, az OMKE ügyvezető elnöke a városgazdasági szakbizottság tagja lett.

MILBICH TAMÁST, a kelenföldi Szent Adalbert egyház új vezető lelkészét melegen üdvözölte egyházközsége kinevezése alkalmából.

PLENCZNER SÁNOR dr. belgyógyász nyári szabadságát Cortinában és Oetzthalban tölti, majd Innsbruck és Bécs egyetemeit látogatja meg.

vitéz ÁRVÁTFALVI NAGY ISTVÁN dr., a Frontharcos szervezkedés egyik vezérét beválasztották a szociálpolitikai és a közgazdasági szakbizottságba.

VEZÉR KÁROLY előljáróhelyettes Horányban üdül.

NAGYÓSZI FERENC, a budai Egységes Polgári Párt egyik tevékeny intézője lett a temetkezési üzem választmányának tagja.

UJLAKI MÜLLER PÁL dr. elnöklésével rendezte a „Magyar Tégla- és Agyaggyárosok Országos Egyesülete" ez évi közgyűlését.

FALLER MIHÁLY, nyugalomba vonult Beszkárt igazgató a székesfővárosi Hirdető Vállalat üzemi választmányának lett a tagja.

KRYWALD OTTÓ dr. prépost, érseki főbiztos végezte az óbudai búcsú alkalmával az egyházi szertartásokat.

KABAKOVITS JÓZSEF dr., a székesfőváros közlekedési szakbizottságának és a temetkezési üzem választmányának lett a tagja.

PIAZZA GYŐZŐ a magánépítési szakbizottság tagja lett és egyúttal a vízművel üzemi választmányának is tagja.

BARSI JENŐ dr. főorvos Keszthelyen nyitott orvosi rendelőt.

VÁLI GÁBOR, a II. ker. Iparoskör ü. elnöke, továbbra is tagja maradt a Kisipari Hitelintézet igazgatóságának.

Szendy Károly
alpolgármester

személyében kiváltságos etgyéniség került vezető helyre Kelet-Európa metropolisában, Budapesten, — aki tudása, képessége, munkakészsége révén hivatott továbbfejleszteni ezt a várost, amellyel örökidőkre összenőtt a magyar nemzet sorsa. Mindenkit kedvesen lekötő egyénisége biztosította számára a sikert, mert még politikai ellenfelei is lelkesen járultak megválasztásához. Kivételes gyakorlati tudása révén fejlődött nagyobbá, fejlesztette szervezetét az iskoláztatás ügye a fővárosban és ebben méltányosan részesült Buda is. Elfogulatlan, de keményveretű magyar fej, izzó szeretettel eltelve városa és nemzete iránt. A politikát — mai értelmezésében kerüli, szabad idejében klasszikus magyar írókat olvas vagy a legkedvesebb embersportnak hódol: evez, amiben partnere a felesége. Vasárnapjait visegrádi kis villájában tölti családja körében. Hétköznapon gyakran éjfélig dolgozik a hivatalban.

A budai polgári kaszinó új igazgatója Semdner Emil, főtitkára Polnik Zoltán dr., háznagya Görk Gyula, pénztárosa Gál Győző, ellenőre Holló Ferenc, ügyészei Papp Vilmos dr., Bocsáry-Spur Kálmán.

A Rózsadomb érdekei. A „Rózsadombi Egyesület" Harrer Ferenc dr. nyug. alpolgármester, felsőházi tag elnöklésével lefolyt évadzáró, népes, választmányi ülésében Nádas Béla dr. ügyész-főtitkár jelentése alapján a Rózsadomb és környéke fejlesztésére és szépítésére irányuló több közérdekű előterjesztést tárgyalt. Igy nagy megelégedéssel vette tudomásul a választmány azt a bejelentést, hogy a Beszkárt a rózsadombi 11-es autobusz-relációba rövidesen bekapcsolja a Margithíd felől a Rózsadombnak Zárda-utcai részét is, a kétirányú forgalom bevezetésével s a jól bevált kisszakaszrendszer megtartásával és hogy a 12-es autobusz-vonalat mielőbb a Délivasútig meghosszabbítja. Ugyancsak nagy megelégedést keltett az egyesület vezetőségének eredményes akciója a rózsadombi utak kiépítése, megjavítása, olajozása, fásítása, padokkal ellátása és a rózsadombi teretk parkirozása körül. Elhatározta a választmány, hogy továbbra is erélyesen szorgalmazza a rózsadombi kerületi határok mielőbbi kiigazítását, a rózsadombi gyógyszertárban az állandó éjjeli, ügyeletes szolgálat sürgős bevezetését, és a Kavics utcának és környékének rendezését, továbbá, hogy mozgalmat indít több új rózsadombi rendőrőrszem felállítása, a rózsadombi építkezéseknél a kilátásvédelem, végül a renkivüli adómentességnek a Rózsadombra és körzetére kiterjesztése iránt, majd 20 új tagot vett fel.

Hatvanhat évi szép mult után szünt meg az óbudai Kórház utcai elemi iskola, mely az óbudai szőlősgazdák és utódaik magyarosítása terén hervadhatatlan érdemeket szerzett. A junius 24.-i záróünnepélyen szem nem maradt szárazon, amikor a kisdiákok zokogva végigballagtak az egész épületben, hogy búcsút mondjanak második otthonuknak, a szeretett iskolának. Az igen nagy számban megjelent szülők nagyon meghatottan hallgatták a Cservenka Gusztáv énektanító pompás vezetése alatt álló énekkar szép számai után Sterz István igazgató búcsúbeszédét, aki egyúttal a kiváló tanulók részére kiosztotta a jutalomdíjakat.

KÖLTÖZKÖDŐK FIGYELMÉBE!

Budapest Székesfőváros Elektromos Művei figyelmezteti az **augusztusi** negyedben lakástváltoztató fogyasztóit, hogy a költözések nagy tömegére való tekintettel a folytatólagos áramszolgáltatást csak az esetben tudja biztosítani, ha a fogyasztók a költözést legalább **két héttel előbb személyesen** jelentik be az Elektromos Művek Bejelentési osztályánál: **V. Honvéd utca 22. sz. alatt.** A helyes adatok könnyebb megszerzése végett célszerű, ha a fogyasztó a **legutolsó havi áramszámlát** magával hozza. Ha a fogyasztó a bejelentések elvégzésére megbizottját küldi el, a megbizottnak **irásbeli felhatalmazást** kell felmutatnia.

GYERMEKKÉPEK Blahosnál II., Fő u. 18

Guanotelepet fedeztek fel a Remetehegyen Pesthidegkút közelében. A denevérekől származó guano-réteg mintegy négy méter széles. Sajnos, a földmüvelésügyi minisztériumnak nincs guano-ügyosztálya s így nincs, aki ez ügyben hivatalosan intézkedjék.

A SASAD ingatlantulajdonosai társadalmilag szervezkednek, hogy a XI. kerületnek egyötödét alkotó Sasad szabályozási és kulturális kérdéseit, valamint lakosainak szociális problémáit napirenden tartsák és előbbrevigyék a fejlődés útján. Az alakuló közgyülésen nagyszámban megjelent tagok letárgyalták és elfogadták az alapszabályokat, majd dr. Szalay Sándor kormányfőtanácsos, nyug. kerületi előljárót elnökké, dr. Pap Géza ny. államtitkárt társelnökké, Székely Miklóst pedig alelnökké választották. Továbbá: Pánczél Mihály háznagy, dr. Nécsey Imre gazda, dr. Sándor László ügyész, Altenbach Róbert titkár, Henika Antal pénztáros, Göbler Ödön ellenőr egészítik ki a tisztikart.

Uj szimfónikus zenekar van alakulóban Budán és támogatja azt „Budai Zenebarátok Egyesülete". Karmestere Sámy Zoltán lesz és az új művészegyüttes tartalmas és szép programmal mutatkozik be a jövő zenei évad folyamán a Budai Vigadóban.

Gyász. A közbecsülésben álló Gegus családot súlyos csapás érte, hogy Gegus Imre dr. biró zseniális leánya, Erzsike e hó 13.-án, életének 9-ik évében, rövid, de súlyos betegség után elhunyt. A megtört szülőkön kivül siratja három kis testvére: Imre, Kornélia, Ernő; nagybátyja: Gegus Dániel és felesége, továbbá nagynénjei: Gegus Vilma, Ida és Irén. Cim: II. Görgey Arthur utca 38a.

A Kisfaludy-Színház Óbudár mult kedden nagy sikerrel hozta szinre a „Sült galamb" operettet. Vendégként Kondor Illy adta az inárcskakucsi primadonnát jó játékkal, ügyes táncokkal és szép hanggal. Mellette a ripacstársulat tagjait Sándor Ferenc (Mazsola) és Basa György (a bonviván) adták pompás humorral. Pillér Ferenc és Kovách Aladár (id. és ifj. Tógyerszky) jó bonvivánoknak bizonyultak. Egy vidéki alakot nagyon jó maszkban és kitünő komikummal játszott meg Berkes János (Gida). A vendéglősné szerepében Szántó Klári nevettette meg alaposan a közönséget. Jó volt Bogdánovits szerepében Turáni Endre s a szökevény szerelmes párt alakító Magassy Márta Heténvi Ferenccel. A kisebb szerepekben is jók voltak Pálossy Ferenc, Horváth Magda, Ladányi Lici, Majtány Györgyi, Ránky Livia, Török Magda, Szegő József, Molnár Iván, Budai Andor, Rohács Béla, Halmos Ferenc, Mihály Béla, Gárdos Pál és egy kerékpárbajnok szerepében egy III. kerületi fiatalember, aki Náday Imre álnéven szerepelt. A zenekart Dégen Rezső karmester nagy hozzáértéssel vezette. (P.)

Az óbudai izr. hitközség muzeuma, amely a kor- és várostörténetre is sok érdekes és értékes anyagot tartalmaz, minden vasárnap d. e. 9—12 óráig megtekinthető, III. Lajos u. 163. sz. a templomépületben.

Gyász. Gulden Richárd gazd. főtanácsost és nejét, Zechmeister Paulát érte a nagy gyász, hogy leányukat, dr. Rösler Jánosnét, született Gulden Kamillát, aki e hó 10-én este 31 éves korában elhunyt és julius hó 13.-án délután eltemették. Nagyszámú gyászoló közönség kisérte utolsó útján. Gyászolják a Galántay, Palágyi, Kőszegfalvi, Tóth családok.

Legitimista Garden-partyt rendeztek legutóbb a fogaskerekű végállomás mellett levő Fónagy-villa hatalmas parkjában, amelynek herceg Odeschalchi Károlyné, Andrássy Klára grófnő, Károlyi József gróf, Sigray Antal gróf és Grieger Miklós voltak a védnökei. Előkelő művészek léptek föl és a tánc éjfélkor ért véget.

A legjobb eredményt az országos gyorsíróversenyen a III. ker. Árpád-reálgimnázium tanulói érték el a budai középiskolák közül, ami elsősorban tanáruk, Polgár Gy. Ödön dr. érdeme.

Az elferdült hátgerinc ma a serdülő, iskolába járó gyermekek leggyakoribb betegsége és alig hozható helyre, holott elejét vehetné ennek a bajnak maga az iskola, ha eltérne a régi rendszerű írásmódtól és követné más nemzetek példáját, ahol már újrendszerű szépirást tanítanak, amely teljesen kizárja a hátgerincnek ezt az elferdülését. Ezt vezeti be saját iskolájában Kozma Bernát igazgató, aki most küldötte szét tájékoztató röpiratát az új irásról, irásban és képekben mutatva be az új rendszert. Az irás maga olvashatóbb és szebb, csak éppen rá kell szoktatni a gyermeket erre a könnyen irható és jól olvasható irásra. Ennél az új irásnál a papiros nem ferdén, hanem egyenesen áll a gyermek előtt és új gyártmányú irótollakat is használnak. Mindezek felől szivesen szolgál felvilágosítással a nyilvánosjogú, aranyérmekkel kitüntetett Kozma-iskola, mely immár 30 éve áll fenn II. Iskola utca 27. sz. alatt. Tel.: 52—0—94.

A főváros mint kegyúr, a katholikus templomokhoz templombiztosokat rendel ki, s legtöbbnyire aktiv tanácsnokokat bíz meg ezzel. Helyesebb lenne, ha az illető kerületi előljáró lenne a kegyúri képviselő, mint aki állandó kapcsolatban van úgyis kerülete katholikus híveivel.

RAVASZ cukrász
I., Krisztina körút 75. Telefon: 50-2-32.
ELŐKELŐ CUKRÁSZ SZALON

BUDAGYÖNGYE megállóval szemben kétszobás, terraszos, komfortos abszolut tiszta nyári lakás szept. 15-ig, esetleg okt. 1-ig kiadó. II. Budakeszi út 15.

ELADÓ. Balatonfüredi strandfürdő mellett 150 négyszögöltől kezdve telkek a legszebb helyen, mélyen áron alul. — Budapest, XI. kerület, Dajka Gábor utca 1. szám alatt 246 négyszögöles telek.

Az első budai művésznő 1700 éves jubileuma

Irta: PALÓCZI EDGÁR

Elbúcsúztunk a régi Budapesttogatja itt szárnyait. Amióta *Nagy Lajos dr.* vezeti az *Aquincumi Múzeumot*, az óbudai föld egymásután ontja ki magából a világszenzációkat keltő leleteket, — *Schmidt Miksa* romantikus fekvésű *kiscelli kolostor-múzeumára* már a külföld is kezd felfigyelni. — Az *Obudai Zsidó Múzeum*, Európa hajdanvaló legszebb zsinagógájában, még a szakembereknek is meglepetés. Az *Árpád Múzeum* immár két éve harcol az óbudai *kultúrpalotáért* és gyüjti össze Óbuda középkori és újkori régiségeit, — *Gül Baba* türkéje körül pedig most szövögetem a *Magyarországi török emlékek múzeumát*. Ez lesz hivatva egyesíteni közgyüjteményeink összes *török* vonatkozású emlékeit, hogy a vandálul elpusztított török *Budun* védszentjének sírja köré, ahová muzulmán főiskolát is terveznek, emlékekben új életre keltse a másfélévszázados *ozmán Budát*. Szépen fejlődő kelen idegenforgalmunknak e gyüjtemény lesz fővonzereje.

Miért mondom el mindezt? Azért, mert az óbudai romantikának páratlanul érdekes eseménye van. Nagy Lajos dr., a szerencsés kezű fiatal magyar tudós, pompás díszműben, amely a székesfőváros XIV. közművelődési ügyosztályának kiállítás tekintetében is díszére válik és *Liber Endre* alpolgármesternek, valamint *dr. Némethy Károly* ta-

ÁLLANDÓ
GYÜMÖLCSKIÁLLITÁS ÉS VÁSÁR
A KORONA GYÜMÖLCSKÜLÖNLEGESSÉGI ÁRUHÁZBAN
BUDÁN, II., MARGIT KÖRUT 5/B TELEFON: 52—8—54

TELEFONÁLJON
81—1—71 alá!
MINDENT HÁZHOZ KÜLD A
BELVÁROSI ILLATSZERTÁR
V. BÉCSI UCCA 9
Angol és francia illatszerek, pipere, betegápolási és háztartási cikkek nagy raktára.
Manikür 30 fillér

Hirdessen a Budai Napló-ban

FINK VEZET
GYAPJU- ÉS SZALMA-
KALAP
FESTÉSÉBEN ÉS SZALMAANYAG
FEHÉRITÉSÉBEN
XI. Horthy Miklós-ut 166. Telefon: 55-8-75

SVÁBHEGYI CUKRÁSZDA
A fogaskerekü svábhegyi állomásnál
NOLDI és FINZI
A ZONGORÁNÁL

Fürdőruhák
legnagyobb választékban
HATTYU-DIVATHÁZBAN
I., Németvölgyi ut 20
Uri és női divatcikkek

POMPAS LEVEGŐ
NAGYSZERŰ ÉTELEK
ELSŐRENDŰ ITALOK
Minden este VÖRÖS JÓZSI cigányzenekara a
LABANCKERT
VENDÉGLŐ ÉS BOROZÓBAN
BUDAKESZI UT és LABANC UT sarok
44, 81 villamos és 22 autóbuszmegálló

SVÁBHEGYI SZANATORIUM
Szobaelőjegyzéseket már elfogad nyaralásra. — KURA — SPORT — SZÓRAKOZÁS
Nyilvános strandfürdő, étterem

SCHRÄPLER HALÁSZLÉ FOGALOM!
III. LAJOS-UTCA 27
HANGULATOS SCHRAMMELZENE

BELLEVUE
TERRASZAIN julius 15-től ISMÉT
Raffay Erzsi
Nógrády zenekar
Szánthó Miklós

BUDA LEGINTIMEBB CIGÁNYMUZSIKÁS URI KOCSMÁJA
A 150 ÉVES
Márványmenyasszony
I., MÁRVÁNY U 6. TELEFON: 53-1-79.
HAGYOMÁNYOS KONYHAKÜLÖNLEGESSÉGEI:
Ropogós 1/4 liba (2.00), Lbaapróléklk rizzsel (májjal) (1.60), Pörkölt csirke (1.80), Szegedi halászlé (1.60), Családi fatányéros (2.80), Házirétesek idény gyümölcsökből (—.80) és egyéb jók. — Saját termésü uj rizling literje utcán át 60 fillér.

BUDA legszebb kertheiyisége megnyilt!
Egy pengős vacsoramenük.
Kitünő zene és hangulat.
DÉLI VASÚT ÉTTEREM

Kályhás! Minden szakmabeli ügyben forduljon a régi jóhirü céghez
I., Logodi u. 19. Telefon: 53-0-33 Béres Márton

Teljesen ujjáalakitva
uj szakszerű vezetéssel megnyilt a
BUDAGYÖNGYE
VENDÉGLŐ és ÉTTEREM
44, 81, 83-as villamosmegálló és 5, 22 autóbusz
SZOLID POLGÁRI ÁRAKI
Elsőrendü magyar és francia konyha
Menürendszer Naponta zene
Asztalrendelés: Telefon 61-6-23

Nyári cipő és szandál
különlegességeim megérkeztek.
Budaiaknak olcsóbb árak.
DIÓSI CIPŐSZALON
VI. Teréz-körut 1/B.
Címre ügyelni!

FOTO ILLATSZER
HÁZTARTÁSI CIKKEK LEGOLCSÓBBAN
„FAMOSA" PARFÜMERIA
II., PASARÉTI UT 51. SZ.
GÁBOR ÁRON U. SAROK
TELEFON: 64—3—73.
Megrendelést házhoz szállit

KELLEMES SZÓRAKOZÁST
talál a Rózsadombi
NARDAI-ÉTTEREM
pompás kertjében
II. KUT UTCA 13

KOCH vendéglő és étterem
II., Margit-körut 89
KELLEMES KERTHELYISÉGE
megnyilt!
Szigethy—Mándi hangulatos duó.

JARDIN
Erzsébet királyné út 1 TEL. 97-0-07
A juliusi nagy műsor: SYD-FOX
GONDA & IRÉN. D'ANY & LILLA KIR.
Szinház és cirkusz után hideg vacsora 3 Pengő

CSODÁS KILÁTÁS A
BUSULÓ JUHÁSZ
vendéglő terraszáról!
a Gellérthegyen!
Magyar és nemzetközi konyha
Cigányzene UJ VEZETÉS

nácsnoknak nagyvonalú fővárosi kultúrpolitikáját ország-világ előtt dokumentálja. — közreadta a főváros legrégibb hangszerének: a nemrég feltalált *aquincumi orgonának* pompásan illusztrált monográfiáját. Ebből a zene- és kulturtörténetileg egyaránt érdekes munkából tudjuk meg, hogy fővárosunk zenetörténetének a maga nemében most szenzációs jubileuma van: az *első* ismert budai zene- és énekművésznő 1700 éves jubileuma. A magyar daloskert csalogányai riadtan fognak e nagy korra felfigyelni, de megnyugtatom őket. Az igazi művésznő emléke örökké kedves marad.

Korai bájos ősanyjuk, a római víziorgona örökre elhallgatott karcsú sípjainak síró hangjainál, férje, az aquincumi katonai orgonás kísérete mellett a Krisztus utáni III. század első harmadában énekművészetével és orgonajátékával lázba hozta az aquincumi vérző aréna publikumát, amikor az szadista örömmámorban tapsolt a női zene hangjánál egymást marcangoló gladiátorok véres haláltusájának.

Az első fővárosi énekművésznő díszes szarkofágját még 1881-ben találták meg Óbudán. A sírláda 9 soros latin verses felirata is ránk maradt.

Ime, a budapesti zenetörténet páratlan becsű curiozuma: *Aelia Sabinának*, a felszabadított rabszolgából lett énekművésznőnek epitáfiuma. Román kívül kevés város dicsekedhetik hasonlóval:

„Lezárva e kőkoporsóban fekszik Sabina, a jámbor, kedves feleség. Művészetekben tanult lévén, ő az egyedüli, aki felülmúlta férjét. **Kedves hangja** volt, s újjaival pengette a húrokat. De hirtelen elragadtatott. Hallgat. Harminc évet élt. Jaj, sajnos, öttel kevesebbet, de három hónappal és 14 nappal többet. Ő maga örökké fennmaradt a lakosság emlékében, mert gyakran és kedvesen **orgonázott** előtte. Légy boldog, bárki is olvasod e sorokat, őrizzenek az istenek, és jámbor hangon énekeld: **Aelia Sabina** isten veled! —

T. Aelius Justus, a legio II. adiunistája és különzsoldosa állíttatta feleségének e sírkövet."

Fővárosunk közel két évezredes zenekultúrájának e felbecsülhetetlen értékű emlékét *Zeneművészeti Főiskolánk* palotájában kell a világ elé vinnünk. *Aelia Sabina* képzeletbeli reliefképe alatt Pannonia zenei géniuszáról tesznek majd tanubizonyságot a fenti verssorok. A megalkotandó emléktábla nemes feladat szobrászművészeink számára, gondolatát pedig bizonyára lelkesedéssel fogják felkarolni *Apponyi Albert gróf* szellemében Budapest lelkes zenebarátai.

Beszámol másodszor a budapesti kat. karitász egy érdekes füzetben és kimutatja, hogy a jól megszervezett társadalom maga is rendkivül sokat tehet e nehéz idők csapásainak enyhitésére. A jól működő 39 karitászirodа 1,480.888 pengőt teremtett elő a fizetés-csökkenések, leépítések, levonások lehangoló korában, 1933-ban 600.467 ebédadagot osztott szét, 250.134 kg. kenyeret, 177.152 liter tejet, 459,839 kg. egyéb élelmiszert. Adott 7585 per cipőt, 83.967 pengő értékben ruhát, 48.133 pengőért tüzelőt és 354.809 pengővel nyujtott pénzbeli segélyt. Fenntartott és gondozott 1933-ban 30 szeretetotthonban 332 elaggott öreget, 25 faluban és 4 saját gyermeknyaraló telepén 2030 gyermeket nyaraltatott 58.998 pengőért, 108.132 pengőt fordított szegény foiskolások támogatására. A karitász növérek, a betegápoló apácák 555.887 ápolási napon át 30.841 beteget ápoltak és 68.481 ambuláns beteget kezeltek rendi kórházaink. A 24 kat. tanintézet 228.711 pengővel segitett a megszorult szülők gyermekein tandíj-, iskolakönyv-, ebéd-, cipőségély adásával. A füzet élénk színekkel ismerteti a fogház-, kórház-, patronázs missiómunkát. A karitászirodák sokoldalú tevékenységéhez tartozik: a kilakoltatás minden fázisa, a költözködési ügyek, zálogmentés, gyermekelhelyezés, kibékítések, házasságrendezések, iratok megszerzése, honosítási ügyek, szegényházi és lakbérügyek, azonkivül a ruhagyüjtés, adományok havi begyüjtése is. A nagyarányu embersegítés céljára 205.327 pengőt gyüjtött egybe csupán az u. n. havi megajánlásokkal és adománymegváltó kartonokkal. — A füzetet Mihalovics Zsigmond előszavával Molnár Frigyes főtitkár irta és Jászay Gábor festőművész illusztrálta. Kapható 50 fillérért a Karitász központban: IV. Veres Pálné u. 9. I. Tel.: 83—5—28.

A budai bridge-barátok julius hó 12.-én délután kezdték meg nyilvános kiosztott lapos páros versenyüket a Szeiffert kávéház hűs kertjében, II. Margit körút és Zsigmond utca sarok.

Uj balatoni menetrendek. A Balatoni Intéző Bizottság, régi hiányt pótol, amikor a Balatonra utazó közönség részére külön kis vasuti, hajó, autóbusz, komp, stb. menetrend jegyzékét állitott össze, amelyet az utazási és menetjegy irodák útján **ingyen** bocsát a közönség rendelkezésére. A kis prospektus a balatoni szállodák és penziók jegyzékét, valamint a balatoni programmokat és az utazási kedvezményeket is közli.

Munkászászlóaljak létesitését ajánlotta fel legutóbb a polgármesternek a frontharcosok küldöttsége, amelyekkel a közmunkák elvégzését s a munkanélküliek foglalkoztatását szeretné biztositani. A polgármester szivesen vette a tervet s keresi a formát azok megvalósításához.

Uj iskola épül a Horthy Miklós úton 410 ezer pengő költséggel.

Ösztöndíjat kaptak a fővárostól a Mária Valéria főhercegnő alapból 50—50 pengőt Cicutti Margit, az I. Iskola-téri leánygimnázium VIII. osztályos tanulója; Scheydel Éva, az I. Iskola-téri leánygimnázium VIII. oszt.; Nessenfeld Margit, az I. Iskola-téri leánygimnázium VII. oszt.; Bende Magdolna, a XI. Horthy Miklós-úti női felsőkereskedelmi iskola III. oszt.; Hüller Etelka, a XI. Horthy Miklós-úti női felsőkereskedelmi iskola II. oszt.; Cserna Róza, az I. Böszörményi-úti polgári leányiskola III. oszt.; Marx Emilia, az I. Koronaőr-utcai polgári leányiskola II. oszt.; Karapancsik Erzsébet, az I. Koronaőr-utcai polgári leányiskola IV. oszt.; Chován Valéria, a II. Batthyány-utcai polgári leányiskola III. oszt.; — A Gizella főhercegnő nevére létesített alapból szintén 50—50 pengő ösztöndíjat: Izsó Emma, az I. Koronaőr-utcai polgári leányiskola III. oszt.; Maletics Anna, a II. Marczibányi-téri polgári leányiskola IV. oszt.; Erős Olga, a III. Lajos-utcai nőipariskola II. osztályos tanulója kaptak. — Sajnálatos, hogy már több éven keresztül — a hogy Óbudáról irják lapunknak — a III. kerületi polgári iskolák tanulói közül — bár igen sok ott is az érdemes — egy sem kap ilyen ösztöndíjat.

Középiskolás Leányinternátus nyilik szeptemberben a Magyar Református Diákok Soli Deo Gloria Szövetsége vezetésében mindenfajta középiskola tanulói részére. (Tanítóképző, gimnázium, polgári, szaktanfolyamok, stb.) Egész és félbennlakás, nyelvek, zene, állandó tanulmányi felügyelet. Kérvények a Soli Deo Gloria Szövetség Intézőbizottságához lelkészi ajánlással együtt julius 20-ig adhatók be. Érdeklődni lehet a Szövetség központjában, IX. Üllői út 25. I. 9. alatt. Tel. 86—2—98.

Jó nevet szerzett magának már a kályhásiparban DOTTERWEICH Antal budai kályhásmester, aki már számos kitüntetést szerzett és a gödöllői királyi kastélyban is a XVII. századbeli finom barokkstilü kályhákat is ő restaurálta. Ma is szállitója a miniszteriumoknak és Budapest székesfővárosnak.

FOTÓCIKKEK Zibrinyinél I., Attila utca 8

SPORT

A Budai Lövészegyesület junius és juliusi hősök emlékversenyén díjakat nyertek: Táricz Tibor (BPLE), Simonfay Antal (Hotisz), Jármay János (BPLE), Zsótér Bertalan, Beusterien Ralph, Haraszti János, dr Szilágyi Virgil (BPLE), ifj. Selmeczy Miklós, Durst Richard (BPLE), Hradeczky Zoltán főhadnagy (Hotisz), Budai László (BPLE), Jakab Albert (BPLE), Takács Károly, Kliment Emánuel (BPLE). — A hölgyverseny két első díját megnyerték: Szelényi Márta és Tarics Kató (BPLE). A gróf Andrássy Géza csapatversenyben első a Budai Polgári Lövészegylet csapata, második a MOVE pestszentlőrinci lövészegyesület csapata.

ATLÉTIKA

Az angol bajnokságban buda kiváló atlétái ujabb dicsőséget szereztek a magyar szineknek. A versenyek szombat és vasárnap folytak le, melynek során 5 bajnokságot nyertek a magyar fiuk. A 100 yardos sikfutást **Sir** (BBTE) 9.9 mp.-es idővel, a 4x100 yardos stafétát is a BBTE csapata nyerte. A magasugrást pedig **Bódossy** (Mac) nyerte, immár másodízben.

Az angol bajnokságon résztvetvő budai atléták hazafelé tartó útjukban kedden Kölnben versenyeztek. Itt még erősebb ellenfelekkel kellett megküzdeniök, de itt is helyt álltak a magyar szinekért. A 4x100 méteres stafétát a BBTE stafétája nyerte a német válogatot staféta ellen 41.3 mp-es új magyar rekorddal. Szabó 1500 méteren játszi könnyedséggel verte az amerikai Venzket. Ideje 3.55 p. Sir centiméterekkel kapott ki 100 méteren a világrekorder Borchmeyertől, Bódossy pedig holtverseny után lett csak második az amerikai Spitz mögött. Mindketten 195 cm-t ugrottak. Barsi, mint harmadik is országos rekordot javitott 400 méteren. Ideje 48.3 mp.

USZÁS

A magyar válogatott vizipolócsapat, amely javarészt budai csapat játékosaiból áll, Csehszlovákiában csodálatos játékkal káprázтatták el a közönséget és könnyen verte az ellenük kiálló válogatott csapatokat. Csehszlovákia válogatott csapatát szombaton 11:1, vasárnap 8:1 arányban győzte le. Brünn válogatott vizipolócsapatát pedig 17:1 arányban verte.

A magyar uszóbajnokságok során a budai Csik nyerte fölényesen a 100 és 200 méterest gyorsuszást.

FUTBALL

A Ferencváros döntetlen eredményt ért el itthon a Bologna ellen. A második mérkőzés vasárnap lesz Bolognában.

A Hungária csak sorsolással esett ki a Középeurópai Kupa küzdelmeiből.

Laptulajdonos: VIRÁG ÉS TÁRSA
Felelős szerkesztő: Virág Béla.
Kiadásért felel: Virág Béla.

Neufeld Zoltán (Pannonia) nyomda
Budapest, VII., Rombach-u. 8. Tel 42-3-09

CSÁSZÁR-KERT
a budai dunaparton
Délután és este BACHMANN művészi jazz — DANI DEZSŐ énekel.
Kitűnő halászlé — Flecken — Bácskai konyha egész nyáron
CSIRSZKA KONRAD vendéglős.

SVÁBHEGYI NAGYSZÁLLÓ
Erzsébet teraszáról gyönyörű kilátás
Ostende-jazz
Barnay hegedül, Ferenczy én. kel
NAPONTA TÁNC
Penzió: 8—10 P. Orvosi felügyelet. Diéta.

A betegségek egész sora
így: az epekőbetegség és epehólyagbántalom, gyomorbajok, csalánkiütés, az asztma bizonyos esetei, vérpangás a hasban és különösen a májban, köszvény, vesemedence betegségek, alkati kövérség, stb. stb. eseteiben a
HUNYADI JÁNOS
keserűvíz biztosan megszünteti a székrekedést, szabályozza a bélműködést, azt nemre és korra való tekintet nélkül mindenki kiváló ereedménnyel használhatja. Az orvosok ezrei irják elő betegeiknek és a betegek tízezrei írnak róla elismerő nyilatkozatot.

RÓMAI FÜRDŐ
ÓBUDA — AKVINKUM Késő őszig
Kitünő konyha. — A források napi hozama 160.000 hektoliter rádioaktiv thermálvíz
A szentendrei HÉV vasútnak a MFTR hajóknak és az UJPESTI átkelő propellernek állomása

A STELLER-DIVATSZALON
A BUDAI ELŐKELŐ HÖLGYKÖZÖNSÉG
SZALONJA
I., ATTILA-U. 23
Krisztina téri templommal szemben.
Telefon: 55-5-01

MENCZER
tisztitó cég
mindenféle ruhának
fénytelenitését
1 évi jótállással vállalja
Központ:
II., Zsigmond-u. 18. Tel.: 52-0-42.
FIÓKOK:
I., Győző-utca 5. (Pálya-utca sarok) Telefon: 54-9-71.
I., Attila-utca 51. (Bellevue mellett)
II., Török-utca 10. (Irgalmasoknál)
IV., Váci-utca 36. (Duna-u. oldalon)
V., Lipót-körut 21. Telefon: 16-3-68.

PÉCSI VAJHÁZ
MECSEKI VAJA ÉS SAJTJA
TÖBBSZÖR KITÜNTETVE
NAGYBAN ÉS KICSINYBEN
XI. Horthy Miklós ut 32

A világhirü Szekszárdit
méri az ottani borvidék állami ellenőrzés alatt álló Pinceszövetkezetének hangulatos pincéje
VIII., József u. 19.
Budaiaknak ötliteres rendelést dijtalanul hazaszállit.
Poharazás
Sötét kadarka lt. 60 f.
Asztali fehér lt. 70 f.
Bikavér literje 90 fill.
Ürmös literje 1.40 fill.
A TESZ. nagydiját és aranyérmét nyerte el.
Minden budai polgárt szivesen lát
Fekete Sándor üzletvezető.
TELEFON: 32—0—63

A Gellérthegyi Kioszk-ból
legszebb a kilátás!
Elsőrangu magyar konyha
Délután 4 órától reggelig cigányzene

MEGNYILT
A „TURISTA" ÉTTEREM SÖRÖZŐ KERTHELYISÉGE
II., MARGIT KRT. 96
A budai uriesaládok közkedvelt találkozóh lye.
Elsőrendü magyar konyha, Állandóan friss sörök.
MINDEN ESTE CIGÁNYZENE

PACSIRTA
VENDÉGLŐ ÉS ÉTTEREM
I., KUTVÖLGYI UT 18. SZ.
POMPÁS KERTHELYISÉG
NAGYSZERŰ KONYHA
Az Uj Szent János kórháztól 5 perc

SZENT GELLÉRT
GYÓGYFÜRDŐ
Vizgyógyintézet.
Külön férfi és női osztály.
A legmodernebb berendezés.
Szakképzett személyzet.

A RÉGI VERONIKA
HIRES
HALÁSZKERTJE
I., HIDEGKUTI-UT 20.
Legszebb és legkedveltebb kirándulóhely!
83-as villamos, 5-ös autobusz.
Tulajdonos: v. Baranyai József

Éhgyomorra
naponta igyék egy pohár
Kristály
vizet

ELEGÁN TARTÓ OLCSÓ
CIPŐT AKAR?
Készittesse
GÁSPÁR LAJOS
cipészmesterrel
II. Ostrom-utca 14.

Régi patinás kávéház
ÓBUDÁN A
Bródy
III. ker., Szentlélek ucca 3. szám.
Mindennap reggelig nyitva. — Egész éjjel friss vacsora. HALÁSZLÉ. —
URAL orosz zene és ifj. Rigó Jancsi

CIMFESTŐ
Első budai, legrégibb cimtáblafestészet
VÁLI GÁBOR, II., Iskola ucca 16.
Alapitási év: 1895.

WC FÜRDŐKÁD, kályha, mosdó stb., szabott áron
HUBERT, Liszt Ferenc tér 4.
Telefon: 22—2—67.

Budai Általános Takarékpénztár
Részvénytársaság
Budán, II., Fő ucca 9.
Elfogad kamatoztatásra takarék- és folyószámlabetéteket.
Lekötött betétek után megállapodás szerint magas kamatot térítünk.
Akár venni, akár eladni óhajt ingatlant, forduljon bizalommal ujonnan bevezetett ingatlan osztályunkhoz
Mindennemü bank- és takarékpénztári ügyben készséggel állunk rendelkezésére.
Safe deposit

Minőségben legjobb
Arban legolcsóbb a
„DELICATESSE" SAJTHÁZ
II., Olasz fasor 29. sz. (Keszler-festékház mellett) Telefonhivó: 54-4-35
Vaj, sajt, tojás, turó, tejfel, konzervek

KIRÁLY FÜRDŐ
Épitette 1556-ban KARA MUSZTAFA budai basa.
Budán, II., Fő ucca 84. sz.
45 fokos szénsavas nátront, szénsavas meszet, szénsavas klórnátriumot, magnéziumot tartalmazó hévviz köszvény, csúz, bőr- és csontbetegségek, fémmérgezés, máj-, epe-, méh-, húgyhólyagbántalmak, gyomorhurut és alhasi pangás ellen.
Kádfürdők: egész napon át.
Gőzfürdők: férfiaknak reggel 5—1, nőknek hétköznap d. u. 2-7.- Ivókúra

Ki kell köszörülni a csorbát!
Szakszerüen és olcsón köszörüljük ollóját, kését, beretváját és egyéb szerszámait.
Raktáron tartunk mindenfajtu solingeni acélárut a legolcsóbb áron
SURÁNYI és TÁRSA
villanyerőre berendezett
müköszörülde és finom acéláru raktár
II., MARGIT KÖRUT 30. ZÁM.

LINDMAYER ISTVÁN
III., LAJOS-UTCA 153.
SZÉP KERTHELYISÉG
JÓ BOROK ÉS SÖRÖK
HIDEG ÉTELEK

TROMBITÁS-VENDÉGLŐ
ARNYA KERTHELYI ÉGE
II., RETEK UCCA 12.
MEGNYILT
Szolid polgári árak. Cigányzene.
TROMBITÁS-PANZIÓ
BALATONLELLÉN
Főszezon árak:
Napi 4-szeri étkezéssel 7—8 pengő, gyermekeknek 50 százalék kedvezmény.
Érdeklődés: RETEK-U. 12. — Tel. 52-7-69

A „VIG-HAJÓS"-HOZ
V. RUDOLF-TÉR 1.
HALKEDVELŐK ÖRÖMÉRE
48-FÉLE HALÉTEL
PONTY, HARCSA, KECSEGE, SÜLLŐ, FOGAS, KÁRÁSZ
KÜLÖNFÉLE MÓDON ELKÉSZITVE
KITÜNŐ ITALOK
POLGÁRI ÁRAK!
STEINER vendéglős

DOTTERWEICH ANTAL
KÁLYHÁS MESTER
BUDAPEST, II., BATTHYÁNY U. 2.
Telefon: 55—6—74.

Mibe fektessem tőkémet
hogy értékállóságát, jó jövedelmét biztositsam? E kérdésre adnak szakszerű választ ismertetőink, melyeket díjtalanul küldünk meg.
Ismertetjük a Kelenhegyi út 24—26 sz. (Mányoki út 7. sz.), tőkebefektetésre kiválóan alkalmas, ideálisan fekvő, legszolidabb kivitelű, a legelőkelőbb villanegyedben fekvő — hegymászás nélkül megközelithető —, mindössze hatlakásos „PARK-OTTHON" társasvillánkat. Nagy saját kertrészek, tetőterrasz, délifekvésű loggiák és szobák, csodás körkilátás. Kapható még pár 4 szobás pazar beosztásu nagyméretü öröklakrész. Bérbeadás esetén 7—8% tiszta jövedelem. Juniusi beköltözés. 30 évi adómentesség. Legutóbbi kertes társasházunkban kapható még 1—1 kétszoba—háromszoba hallos, háromszobás déli fekvésü öröklakás kevés lefizetéssel, leszállitott áron, olcsó törlesztéses kölcsönnel!
A BALATONI RIVIERÁN:
Lovas, Csopak remekszép partvidékén, előnyös telekszerzés. A kristálytiszta vizü Balatonfürdőnk, kapcsolatban a kitünő szénsavas gyógyforrásokkal, életerőnket fokozza, gyomor-, stb. bajokban egyedülálló gyógyhatást eredményezi! Forráskutak, olcsó fixáru épitkezés, élelmezés. 200 négyszögöles telkek már 4 P-től kedvező fizetési feltételekkel kaphatók. Páratlan értékemelkedési lehetőség! Vasárnaponkinti, májustól kezdődőleg állandó helyszini bemutatás a csopaki vasútállomásnál. Díjtalan illusztrált ismertető!
„CENTRUM"
Házépitő- és Ingatlanvállalat, m. sz.
Horthy Miklós út 15. Tel.: 69-3-01.
Óvakodjunk a légvárépitőktől!

XXXI. évf. 1174. sz.

ELŐFIZETÉS

Egy évre . . 24.— P
Negyed évre . 6.— P

Egyes szám 40 f.

Egyesületek, amelyek nek hivatalos lapja, tagjai *féláron* kapják

Budai Napló

1934. augusztus 9

HIRDETÉSEK

Egy hasáb széles, 1 mm. magas sor egyszeri közlésnél 30 fill. Szövegsor ára 2 P. Ismertető közlemények megállapodás szerint.

A hirdetés dija mindenkor **előre fizetendő.**

Állandó hirdetőknek nagy kedvezmény

Buda érdekeit a várospolitika, közélet, közgazdaság, társadalom és művészet terén szolgáló ujság

FELELŐS SZERKESZTŐ:
VIRÁG BÉLA

Szerkesztőség és kiadóhivatal: II, Batthyány u. 63.
Telefon: 50-2-96. Hivatalos órák: délután 4—6-ig.

ELPAZAROLT KINCSEK

Mintegy öt-hat évvel ezelőtt, még Berczel Jenő alpolgármestersége idején, különböző nagybizottságok, geológus szakértők albizottsága megállapította a városligeti mélyfúrás szükségességét, mert az 1878. évben készült Zsigmondy-féle mélyfúrás nem bírja tovább is kielégíteni a Széchenyi-fürdő igényeit. A belügyminiszter is magáévá tette ezt az álláspontot és a Széchenyi-fürdőnek csak *feltételesen* adta meg a gyógyfürdő jelleget s az egyik legfontosabb feltétel az ujabb mélyfúrás létesítése volt. Mindezek dacára még

ma is mesterségesen melegített talajvizzel látják el a Széchenyi strandfürdőt;

évi 45.000 pengőt költenek szénre és fertőzik egész nyáron át a kazánok füstjével a Városliget levegőjét. Pedig ebből a szén-megtakaritásból könnyedén lehetne letörleszteni azt a körülbelül 400.000 pengő beruházási költséget, amelyet e célra a kereskedelmi miniszter közbenjárására a MABI kölcsönképen rendelkezésre bocsájtott. A mai állapot tehát

nemcsak fürdőink balneológiai hitelét rontja, hanem amellett állandó szénköltségeket okoz és fertőzi fürdővárosunk levegőjét is;

Ennek az állapotnak

megszüntetése pedig pénzbe se kerülne.

Mégis elakad a bürokrácia útvesztőiben, ugyanakkor, amikor agilis vidéki városaink egymás után tárták fel a magyar föld hasonló kinceit: — *Szolnok* városa mintegy 900 m. mélyfurást készittetett új fürdője részére; — *Debrecen* pedig már a harmadik, egyenkint 1000 m. mélyfurását készitteti, amelyekből nemcsak hatalmas fürdő-kultúrát teremtett, hanem *annyi földgázt is kap*, hogy

ma-holnap a külföldi szénbehozatal gázgyára számára nélkülözhetővé válik.

Felhívom a figyelmet arra is, hogy a Budapest környékén végzett kutatások pozitiv adataiból csaknem kétségtelen, hogy a 400—500 m. mélységben levő oligocén felett *konyhasós vizet is találhatunk.* A pestszenterzsébeti 370 m. mélyfurásból köbméterenkint 13 kg. konyhasót tartalmazó vizet meritenek. Mily hatalmas lendületet adna a székesfőváros fürdőügyének,

ha a gyógytényezők közé a sósvizet is felvehetné.

Ez is szervesen összefügg a városligeti mélyfurás létesítésével.

Hasonló huza-vona tapasztalható

a thermál-vizes reuma-kórház ügyében.

Évtizedek óta húzódó tanácskozások mindeddig eredménytelenségbe fulladtak, mert nálunk

mindenből jogesetet

konstruálnak és akadályokat, nehézségeket keresnek, ahelyett, hogy azokat erős kézzel, céltudatos akarattal elhárítani igyekeznének.

Rá kell mutatnom arra a fontos közgazdasági jelenségre is, amely ezidőszerint szöges ellentétben áll a fürdőváros céljaival. A kormányzat a magyar széngazdaság érdekében jelentékeny kedvezmények árán is igyekszik a

hazai szénnek piacot teremteni.

A legutóbbi években igen hatalmas eredményt sikerült elérni a központi fűtések és háztartási tüzelések tekintetében, ahonnét a külföldi tüzelőanyagot sikerült erősen kiszorítani. A hazai szén e térhódításával szemben azonban fokozódnak azok a panaszok, amelyek a főváros levegője megromlására vezetnek.

Hazai szeneinknek nagy a szállóhamu és kéntartalma.

Budapesten ezidőszerint annyi kén kerül a levegőbe a hazai szenek égéstermékeivel, amennyi csonka országunk egész évi kénbehozatalának felel meg. Közel 4.000 vagón kén jut a levegőbe ugyanakkor,

amikor fürdővárost akarunk csinálni a fővárosból.

Egészségügyi hatóságaink évről-évre megelénkülő figyelmeztetése igazolja, hogy ezen a ponton a hazai szénbányászat érdekei a fürdőváros elemi követelményeivel kerülnek összeütközésbe. Pedig ez *a probléma mindkét, egyaránt fontos gazdasági érdek összhangba hozásával igen szépen megoldható;* de foglalkozni kell a problémával, közhangulatot kell teremteni és megtörni a bürokrácia közömbösségét.

Mindezek és egyéb nagy horderejű problémáink szükségessé teszik, hogy az őszi munkaévad előtti időt e problémák előkészítésére erőteljesen kihasználjuk.

Ezért helyeslem *Szviezsényi* Zoltán javaslatát, amelynek értelmében bizottság kiküldését kérte a „Budapest Fürdőváros Egyesület" mult hó 27-én ülésező választmánya elé terjesztett jelentésében, amelyben két hang ütötte meg a hallgatóság fülét: — az egyik a *jogosult önbizalom* hangja; mert kétségtelen, hogy az Egyesület 10 éves fennállása alatt sok közérdekű problémát érlelt valósággá, — a másik: a *panaszkodás* afelett, hogy egyes kérdések érthetetlen okokból nem bírják a közömbösséget megtörni. És valóban vannak nagy számmal sürgős problémáink, amelyek a holtpontról el nem mozdíthatók és amelyek előtt értetlenül áll az ember.

Becsey Antal

Gyilkol a levegő

— A régi hibás csatornák átka.

Irta: MASSÁNY ERNŐ dr. m. kir. főmeteorológus.

Mert gyilkol!

Bármily kitünő gyógyhatásuak is legyenek a föld mélyéből fakadó források, bármily kiváló orvosi vezérkar irányítsa is azok felhasználásának módját s bármino kényelemmel berendezett szállók, magánlakások, pihenő és szórakozó helyek álljanak is az üdülők, gyógyulást keresők rendelkezésére, nem találják meg azt, ha nincs tiszta, piszok, por, korom és füst, — de főleg — kellemetlen illatoktól mentes levegő. Ez tönkre tehet mindent. Ha valaki a budai hévvizekben sikerrel gyógyíttatja rheumáját, közben pedig Budapestnek mind erősebben füstösödő levegőjétől légzési nehézségekre tesz szert és kapkodó asztmás lélegzetvételekor a rosszul épült régi csatornákból miazmás, büzös levegőt kap, akkor a beteg idő előtt szökik meg ebből a fürdővárosból, hogy annak nem népszerüsítő hive, hanem ellensége lesz, — ellensége, aki tapasztalatból beszél, s ezzel igen könnyen kockára tehetjük a nemzetgazdaságilag oly fontos fürdőügyet.

Ezt még sokszor kell megismételnem a nagy nyilvánosság előtt, nehogy valamikor a meteorológusokat, az időjárás tudományával foglalkozókat érje a vád, akiknek elsősorban kötelessége az illetékes hatóságok és érdekeltségek figyelmét ráirányítani ezekre a bajokra. Éppen városépítési feladatainknál a meteorológiai szempontokat eddig igen-igen sok helyen elhanyagolták, pedig kevés város részesül olyan istenáldásban, mint éppen Buda, amelynek erdőborította hegykoszorúja szinte megszűrve juttatja nékünk a

legeszményibb tisztaságú s nyugatról jövő páradús légtömegeket.

Ezeknek hasznosítására csak az utóbbi néhány évben folyó külső budai kertvárosi út- és házépítésünkben törekedtünk, de az általános városrendezés terén még csak igen halvány körvonalú kisérleteknél tartunk. Pedig, hogy mennyire helytelenül cselekszünk, erre mutat az ugyancsak kis kultúrájú Románia példája. Ott azt az elvet követik, hogy ami rossz, azt ne engedjük egy helyen halmozódni. Rossznak találták pedig az ipari gócpontok túltengését, mert csak a kommunizmus fészkei s ezért

az ipari városok gyártelepeit szétszórták

és az államot agrárjellegüvé változtatták. Mellőzve a belpolitikát, valamiképen hasonló elveket kellene vallanunk a városépítési politikában is, s ha már Budapesten közlekedési és egyéb érdekek folytán nem is kerülhetjük el az ipari városnegyedek keletkezését, kötelességünk azt úgy irányítani, hogy legalább ezeknek

a gyárnegyedeknek a levegőt fertőző termékeit: — a port, piszkot, kormot és kénes vegyületeket a megfelelő és leggyakoribb légáramlatokkal szórassuk szét.

Ma már senki sem tagadhatja, mert hiszen tudományos kutatások révén bebizonyosodott, hogy

Budapest levegője évről-évre jobban szennyeződik.

Ennek következménye például a téli ködök gyakoriságának számarány növekedése, aminek folyománya pedig, hogy

a lakások fűtési költségei tiz százalékkal nagyobbak, mert a ködös napokon legtöbb is két fokkal alacsonyabb Budapest hőmérséklete,

mint a Budapesttől távolabb fekvő s tisztább levegőjü községeké. De szaporodnak a világítás költségei s téli sötét — mert piszkos, ködös — napokon már az ebédet is lámpafénynél költjük el.

Fokozzák a sötétséget a szük utcák is. Az olyan esetnek, mint Budán a Döbrentei utcában, — tehát a tabáni „fürdővárosban" előfordult — nem szabadna megtörténnie. Az utcákat szélesíteni kell, már a fokozódó forgalom lebonyolítása érdekében is.

De még egy, a levegőt

határtalanul rontó

körülményre kell a figyelmet felhivnom. Vannak bizonyos időjárási helyzetek, amelyeknél a levegő feltétlenül magasba, tehát fölfelé irányuló mozgást végez. Ilyen esetek közé tartozik például az, amikor csendes derült nyári napokon a nap zavartalan hőbesugárzása miatt a talaj rendkivül felmelegszik s ez viszont felhevíti a vele érintkező levegőt. Minél melegebb, annál könnyebb is az említett módon átízott levegő s a magasba száll, hogy helyébe nyomuljon nemcsak a környező tájak hűvösebb levegője, hanem

a csatornák hűvös, de büzös légtömege is.

A külső felfelé áramló levegő

a csatornákból a fertelmes büzt mintegy fel-, illetve kiszivja,

ahogy azt csatornanyilásoknál levő villamos megállóknál gyakran érezhetjük. Van egy másik alkalom is, amikor a föld mélyéből feltörő pestises levegőt észlelhetjük.

Ha nyugati, vagy északnyugati szél fúj, akkor ez a Budát koszoruzó hegyek felett áramlik a pesti oldal felé, s igy az innenső hegyoldal bizonyos fokig szélmentes marad.

A felettünk elvonuló szél szivó hatást gyakorol az alsóbb légrétegekre,

s igy a szélmentes területeken felfelétörő légáramlás keletkezik, aminek következtében pedig a csatornák szennyvizeinek betegséget keltő párái a felszinre kerülnek és szinte felszippantja azokat a felsőbb légáramlás. Ez különösen érezhető például a romantikusan szép Zugligetben, ahol

a Lugas-út vidékén néha infernális a levegő.

Érezhető ez még a távolabb fekvő vidékeken is.

Budán, ahol nagyok a szintkülönbségek, erős a csatornák esése — ilyesminek nem szabadna előfordulnia, mert helyes szerkezet és okszerű vonalvezetés esetén a csatornák erősebb vizöblítése nem okozhat műszaki nehézséget.

Csak vázlatosan odvetett néhány példával mutattam reá a Buda s ezzel együtt a fürdőváros levegőjét fertőző, gyilkos veszedelmekre. Azt hiszem azonban, hogy ez is elegendő a közfigyelem felkeltésére. Meggyőződésem, hogy, — ha már a dr. József Ferenc kir. herceg lelkes elnöksége és Szviezsényi Zoltán miniszteri tanácsos agilis ügyvezetése alatt álló Budapest Fürdőváros Egyesület a legutóbbi választmányi ülésén ilyiránvú felszólalásomat magáévá tette, — meg is találja az utat-módot, hogy hathatós közbenjárásával a fürdőügyet, gazdasági érdekeinket és az embert gyilkolni készülő levegő veszedelmét elhárítsa.

Megértés nélkül nézi a magyarság azt a küzdelmet, amelyet Németország és Ausztria egyesítése ellen folytatnak a világpolitikusok, mert a józan elme, a nemzeti áramlások és az egyfajtájú népek egyesülését előmozdító törekvések azt követelik, hogy az egy fajtájú, egy nemzethez tartozó, ugyanazt a nyelvet beszélő népek egyesüljenek, ami biztosítja a kis államok fennmaradását. Nagyon rossz néven vennénk mi magyarok, ha valaki elitélne bennünket azért, mert a velünk egy testvér, velünk egy nyelvet beszélő székelyekkel egyesülni akarunk. Ami jó nekünk, ahhoz másnak a jogát is el kell ismernünk. Elég hiba volt, hogy Ausztriával szóbaálltunk anélkül, hogy követeltük volna a *Burgenland visszaadását*, mert ha Ausztria egyesül Németországgal, akkor erről a területről örökre le kell mondanunk. Az egyesülésben rejlő előny számunkra az, hogy Bécs, a mesterségesen felfujt világváros elveszti mai jelentőségét, másod- esetleg harmadrangu várossá esik vissza és szolgálja ezzel Budapest világvárosi fejlődését, amely város így tényleg a Duna királynője lesz. Nekünk Ausztria sohasem volt jóakarónk és Magyarországot mindig gyarmatának tekintette, amelynek kedvéért soha semmiféle áldozatot nem hozott. Még azt is megtiltották nekünk, hogy Lengyelország felé vasutakat épitsünk. Minden nemzetiséget ellenünk uszitottak és engedték elveszni Bukovinában az ott élő csángó testvéreinket. Ne akarjunk Ausztria sorsának utjában állani!

A Rácfürdő megvásárlását tette szóvá tudósitónk

PÁVAI VAJNA FERENC Dr.
főbányatanácsos, főgeológus

előtt, aki a vétel fölötti véleményét a következőkben foglalta össze:

— A székesfőváros bölcsen határozott, amikor kimondotta, hogy megvásárolja a „Rác-" illetve „Szent Imre"-fürdőt. Maga az épület és a fürdő ugyan nem éri meg azt a pénzt, amit fizet érte, — de föltétlenül megéri a pénzt az, hogy ezentúl szabadon furathat a Rudas- és Rácfürdő környékén, ami ellen eddig a Rácfürdő törvényadta jogon tiltakozott. Három ily forrást tártam fel ott a közelmultban, amelyek mindegyike értékesebb a meglevőknél, de nem apadtak sem a Rudas-, sem a Rácfürdő forrásai. A szabad rendelkezés jogát kellett itt a városnak megváltania.

Mi még hozzá fűzzük, hogy ezek után még mindig nem volna helyes, ha Naphegyre terveznének valami „fürdőváros" féle mesterkélt gyógyfürdő telepet.

Jelentős fordulathoz érkezett a nagyjelentőségü óbudai hid megépitésének kérdése. Fabinyi Tihamér kereskedelemügyi miniszter sürgős átiratttal fordult a fővároshoz, amelyből megállapítható, hogy az óbudai hid épitésének terve a megvalósulás küszöbén áll. A második uj Dunahid létesitésének előkészitő munkálatait kivánja megkezdeni és ezért a kérdéssel foglalkozó szakértő bizottságot átszervezte. A kereskedelemügyi minisztériumban már meg is kezdődtek az óbudai uj hid épitésének előkészitésére vonatkozó tárgyalások. Elsősorban a hid tipusának és a környék tereprendezésének kérdésével foglalkoznak.

Tilos a IV. emelet! A Közmunkatanács mérnöki albizottsága érdekes elvi jelentőségü határozatot hozott, amely a Vizivváros jövő épitkezésére nagy kihatással lesz. Megtörtént, hogy a Mária téren öt-emeletes ház épitésére kértek engedélyt. A kérelmet elutasította a Közmunkatanács és kimondotta, hogy a jövőben nem ad ki engedélyt a Vizivárosban három emeletesnél magasabb ház épitésére azért, hogy a Vizváros épitészetileg egységes stilusban épüljön.

Európa országútjának, a transzkontinentális autó-út megépitésének gondolatát az angol The Automobile Association vetette fel és annak kiépitését nyolc országon át Londontól—Istambulig tervezi. Elfogadta ezt 1930-ban az Alliance Internationale de Tourisme konstantinápolyi nagygyülése is. 1931-ben a szövetség bécsi ülésén megállapította a nyugati szakasz útvonalát: — London—Orchester—Canterbury—Dover—Calais—Ostende—Bruxelles—Ais—La Chapelle—Köln—Nürnberg—Regensburg—Passau—Linz—Wien—Győr—Budapest. Budapestről Szegeden át visz az út tovább: — Budapest—Szeged—Szőreg—Novi Sad—Beograd—Nis—Sofia—Edirne—Istambul. Az útvonal hossza 3.112 kilométer s ebből Magyarországra 392 kilométer esik. Az osztrák határtól Budapestig az út az év minden szakában járható és nagy a nemzetközi forgalma s az idegent a határon nem zaklatják. A transzkontinentális út Budapest-Kecskeméti szakaszát ez év októberében adják át a közforgalomnak, de folytatólag kiépitik 1935. őszére Szeged-Horgosig, a szerb határig.

S. A.

Megdöbbentő jelensége a mi közéletünknek az a névsor, amely e napokban jelent meg a napi sajtóban, amelyben közölték az állami kinevezéseket. A névsor tulnyomó része *idegen hangzásu név* akkor, amikor annak viselői bizonyára a legjobb magyarok, és úgy apai mint anyai ágon messzire visszamenően magyar a rokonságuk. A kinevezettek legnagyobb része arra hivatott, hogy rövid időn belül közismertté váljék nevük azoknak az állásoknak a révén, amiket majd elfoglalnak s igy azt a látszatot keltjük kifelé, mintha ebben az országban az idegenek, főleg a németek volnának a kultura hordozói. Közismert tény, hogy a kis magyar nemzet talán ugyanannyi zseniit termel ki egyedül, mint az egész Nyugat és éppen ezért, hamis szinben tüntet fel bennünket ez a sok idegen hangzásu név, amin pedig egyszerűen segitene, ha az illetők a családban előforduló egyik magyar rokonuk nevét vennék fel. Ha Petőfi érdemesnek tartotta a Petrovits nevet leforditani a jóhangzásu Petőfire, akkor megtehetné azt az a sok fiatalember is, akinek neve ma még nem közismert és biztositaná ezzel közszereplése számára a magyar belső érték mellett, a magyar külszint is.

Virágkiállitás vagy autógarázs

A vásárcsarnokok feleslegessé váltak, mert a háziasszonyok szinte bojkottálják őket s igy vásárló nélkül az árusitó fülkék is egymásután megüresednek. Igy van ez már évek óta a Batthyány téri vásárcsarnokban, de ugyanez a helyzet ma már az óbudai fedett piacon is. Az előzőt már régen szeretné a főváros hasznositani más célra s most újra felvetődött a terv, hogy az épületet autóbuszgarázs céljaira használják fel, mert ilyen célra a tágas épület nagyon alkalmas, úgyszólván alig van szükség átalakitásra. A budai oldalon úgyis régen akarnak autobuszgarázst épiteni, de nem volt meg az erre való pénz. A budai oldalon közlekedő autóbuszok ma rengeteg üres kocsikilométert kénytelenek futni, amig indulási helyükre érkeznek. A Batthyány-téri vásárcsarnokot azonban már régebben — állandó virágkiállitásnak szánták, ami Buda fürdővároshoz méltóbb megoldás.

Gazdag ország — koldus nemzet

— Milliók vesznek kárba —

Kétségbeejtő adatokat közölt legutóbb a „Magyarság" arról a *karcagi* forrásról, amely hat év előtt, az egész vidéket rémületbe ejtő, rettenetes detonációval tört 75 fokos forró viz kiséretében elő, fölvetve a 30 méteres vas fúrótornyot is, —

napi százezer köbméter gázt szolgáltatva.

A kitörés után ezzel a világraszóló gázforrással nem törődött senki, a csövek elhomokosodtak, eldugultak s igy a gázmennyiség is rohamosan csökkent és az is felhasználatlanul oszlik el a levegőben.

Ma már csak 3—4000 köbméter gáz száll a levegőbe, de ez is megbecsülhetetlen eredmény és fokozható is. Hat év óta nem történt semmi.

Ha már Budán, a páratlanul álló *thoriumos* gyógyforrások, milliókat érő gyógyvize túlnyomó részben felhasználatlanul ömlik a Dunába, — ha már okvetlenül alagutakat kell épiteni, szigeteket vásárolni, kutakat épiteni, ahelyett, hogy e költségek kis részével megfurnánk a budai hegyeket és felhasználnánk az ott rengeteg mennyiségben felhalmozott kristálytiszta forrásvizeket, — legalább azt a 7 millió pengőt takarítsuk meg, amit külföldi szénre ad ki a gázgyár

és vezessük a felfokozott gázt Karcagról ide.

Ha nem félünk attól, hogy légtámadás esetén szétrobbanják azt az uj vezetéket, alagutat, sok kutat, amely Budát vizzel ellátja, — amit a budai hegyek megfurásával nyert karsztviznél biztosan elkerülhetnénk, — ne féltsük akkor a karcagi kutakat és az onnan jövő gázvezetéket sem.

De van nekünk

Budapest környékén is számos helyen földgázunk,

amely Szentmiklóson hatalmas lánggal lobogott, — van világraszóló mélyfúró geológus gárdánk, amely ma első a világon és irányitja a kül-

FŰZŐ
GUMMIHARISNYA
KÜLÖNLEGESSÉGEK
EGÉSZSÉGÜGYI CIKKEK SZAKÜZLETE
HUNGÁRIA
I. ALKOTÁS-U. 1/a (Vérmezővel szemben)

földi államokban is a mélyfúrásokat, — tehát elintézhetnénk ezt a kérdést, óriási megtakarításokat érve el. Egyéni érdekek, néhány vállalat érdeke nem lehet ennek a meggátolója. A szénvilág el lehet készülve, hogy sokáig már nem állhat ez olcsó energiák értékesítésének az útjában, — de arra is, hogy az ország gazdasági helyreállása után felelősségre is fogják vonni azokat, akik a szegényedő lakosság royására gátolták e földi kincsek kiaknázását.

A székesfőváros mindezekre való tekintet nélkül, kezdje el ezt az úttörő munkát, állítsa fel *geológiai* ügyosztályát, — már a fürdőügy és idegenforgalom érdekében is — és — ha van két milliója a szigetmonostori viztelep számára — legyen pénze a földgáz kutatásokra, gázforrások feltárására is.

HIREK

Budapest Fürdőváros Egyesület július hó 27-én hívta össze a nyári szünet előtt utolsó választmányi ülését, amelyen a tagok nagy számmal jelentek meg. *József Ferenc* főherceg elnök megnyitó beszéde után *Szviezsényi* Zoltán dr. ügyv. elnök tett részletes jelentést a közelmultban történtekről. Nagy és felkes munka eredménye tárult a választmány elé, amely meg is éljenezte a rendkivül tevékeny ügyvezető elnököt. Utána *Viraág* Béla, lapunk szerkesztője kérte néhány tévesen forgalomba került elgondolásnak a tisztázását, mert a sajtó van hivatva arra, hogy a nagyközönség előtt népszerüsítse a fürdőügy és idegenforgalom nagy nemzetgazdasági hivatását. Fölvetett kérdésekkel foglalkozott *Berczel* Jenő ny. alpolgármester és *Dalmady* Zoltán dr., helyeselve a szerkesztő felszólalását. *Lukács* György dr. ny. miniszter értékes hozzászólása után *Massányi* Ernő dr. főmeteorológus fejtette ki Budapest fertőzött levegőjének megjavítására vonatkozó nézeteit, ahogy azt lapunk más helyén közöljük, amit meglepetéssel hallgatott a választmány és megköszönt az elnöklő főherceg. *Reiner* Ede dr. felszólalása a régi multra vetett világot, viszont *Becsey* Antal a mostani kérdésekkel foglalkozott, szigoru birálattal kisérve a tapasztalható mulasztásokat és tévedéseket, ahogy ezt a lap élén közöljük is. *Hegedüs* Ármin műszaki tanácsos lelkes felhívása után az érdekes választmányi ülést bezárta az elnök.

GYERMEKKÉPEK Blahosnál II., Fő u. 18

Budavár visszavétele 250-ik évfordulójának megünneplésére Csák Viktor miniszteri tanacsos érdekes tervet nyujtott be a városhoz. Az idegenforgalom szempontjából főleg a magyar népművészet és háziipar megfelelő bemutatasára fekteti a sulyt.

Telket adományozott a főváros a Szent Adalbert egyházközségnek templomépítés céljára a Fehérvári uton, az Elektromosmüvek szomszédságában.

Régi órásmester: Szeratin Gy. Konam u. 6

A Kómai fürdőtelep gyászát jelenti, hogy egyik buzgó vezére, jászói Berczik István ny. min. tanácsos, a III. oszt. vaskorona rend, a Ferenc József rend tiszti keresztjének tulajdonosa julius hó 20-án, életének 69-ik, boldog házasságának 31-ik évében, hosszú szenvedés után elhunyt. A kecskeméti ref. temető halottasházából temették el julius 23-án délután az ottani családi sirboltban. Gyászolják: özvegye szül. Hollóssy-Somogyi Róza, gyermekei, menye, Berczik Istvánné szül. Hunyady Piroska, unokája és barátainak, tiszteloinek nagy száma. Cim: Budapest, III. Drogista u. 13.

Szenzációs ujitásokat léptetett életbe a csillaghegyi Strand- és Hullámfürdő. Gyönyörü fekvése, pompás forrásvize (23.5°) homokstrandjai, hullámfürdője, versenyuszodája, az erdők és parkok eddig is Magyarország egyik legkellemesebb gyógyfürdője tették. Most a hegytetőn 50 ágyas pihenőt (Liegehalle) épitett, gpönyörü kilátással Pestre és a budai hegyekre. Pompás levegő és nagyszerü ágyak. Továbbá egy ivócsarnokot létesitett a forrás feltörésénél, amelynek a gyógyhatása reuma, köszvény, csúz, idegesség ellen már közismert.

A nagyvárosi embert, akit foglalkozása, vagy anyagi viszonyai megakadályoznak abban, hogy a nyarat valamely fürdőhelyen töltse, teljes nyugalom és csend várja a Hidegkúti út 84c. alatti **„Hárshegyi vendéglőben"**, amelyet agilis fiatal tulajdonosa, Tóth József céltudatos, fáradhatatlan munkával rövid idő alatt a Hüvösvölgy egyik legkedveltebb szórakozóhelyévé emelt. Rövidesen megnyilnak látványosságszámba menő magyaros stilusu belső helyiségei.

A „Budai Almanach" szerkesztőbizottsága ujból azzal a kérelemmel fordul azokhoz, akiktől még nem érkeztek be a kivánt és szükséges adatok, hogy azokat

sürgősen küldjék meg még augusztus hó folyamán, mert a Budai Almanach szerkesztősége szeptember hó folyamán lezárja ezt az évkönyvet s igy — a szerkesztőség legnagyobb sajnálatára — nem lesz abban a helyzetben, hogy azokat az adatokat feldolgozza és közölhesse.

A szerkesztőbizottságnak minden **kedden** és **pénteken** d. u. 3—5 óráig van hivatalos órája és szivesen áll mindenkinek rendelkezésére. Telefon: 302—96.

A Nemzeti Munkahét a Vérmezőn fényes külsőségek között fog lezajlani. A diszmagyarba öltözött előkelőségek százai közül többezerfőnyi népviseletben megjelenő menet, a céhek pompás felvonulása fogja gyönyörködtetni azt a hatalmas tömeget, amely előreláthatóan megtölti a Vérmező minden talpalatnyi földjét. A vérmezei ünnepségen több mint 200.000 ember részvételére számit a Nemzeti Munkahét. Ugyanott koncentrálódik a tavalyinál még hatalmasabb méretü kereskedelmi és ipari felvonulás, amely az idén azzal bővül, hogy mezőgazdasági csoportja is lesz. Általában mindenben uj keretek, uj szinek, hatások, fogják jellemezni az idei Munkahetet. Minden benne lesz a Nemzeti Munkahétben, amely a dolgozó társadalom munkaprodukcióját jelenti.

Népszerü háztartási tanfolyamok. Az Iskolánkivüli Népmüvelési Bizottságnak és a Kath. Háziasszonyok Orsz. Szövetségének — a Székesfővárosi Gázművekkel karöltve rendezett — első nyári főzőbemutatóira oly nagy volt az érdeklődés, hogy a jelentkezők részére három párhuzamos tanfolyamot kellett felállítani, azonban még igy is sokan lemaradtak. A szokatlanul nagy érdeklődés arra késztette az egyesületeket, hogy ez évi augusztus hó 6-tól egy második sorozatos gyakorlati főző-bemutatót rendezzenek, azonos feltételek mellett, a Gázművek legmodernebbül berendezett mintakonyháiban: — VI. Vilmos császár út 3. sz. a. A gyakorlati főző-bemutató 6 hetes, heti két főzőgyakorlattal. Beiratási díj 6 hétre 3.— pengő, tandij és élelmiszerhozzájárulás nincs, díjtalan kóstoló. Jelentkezni lehet: 1. Kath. Háziasszonyok Orsz. Szövetségében, VIII. Mária utca 7. sz.; 2. Iskolánkivüli Népmüvelési Bizottságnál, IV. Szép utca 3. sz.; 3. Székesfővárosi Gázművek bemutatóhelyiségeiben, VI. Vilmos császár út 3. I. em.

Uj élet — uj gyógymód

Hennyey Vilmos dr.

Rendkivül értékes, terjedelmes könyv fekszik előttem,

BUCSÁNYI GYULA dr.

tanácsos, főorvos nagybecsü munkája: — „A természetes gyógymód és táplálkozás" a címe. Tárgyát a mai tudomány szinvonalán és mégis könnyen érthető és áttekinthető, tanulságos módon dolgozza fel. Taglalja a természetes és egészséges táplálkozást, az egyes táplálékok jellegét, hatását, a vitaminok most annyira előtérbe hozott természetét, az ételek elkészítésének helyes módját és a nyers diéta mikénti alkalmazását. Ezután kifejti a természetes gyógymód tényezőit: a napfény jelentőségét, a légfürdőt és tornát, a szódaviz alkalmazását és jelentőségét, a gyümölcskürákat, a koplalás és a gyógynövények kérdését. Az alvást, idegápolást és lélekápolást és külön a gyermek- és csecsemőgondozást. A női II. részében az egyes betegségeknél a természetes gyógytényezők mikénti helyes alkalmazását tárgyalja. Beszél többek közt külön az aggságról, az álmatlanságról, a büskomorságról, az elhízásról, fejfájásról, hajhullásról, influenzáról, migrénről, sebek kezeléséről, a vértisztitó teákról és az ütérelmeszesedésről. Nem említettem a többi rendesen felmerülő megbetegedések fejezeteit, hanem csak azokat, amelyek gyógyitását különleges beállitásban mutatja be Bucsányi dr., II. Margit körút 99. sz. alatti intézetében (gyógyszanatórium) benlakókat is elhelyez és gyógykezel különleges természetes gyógymódjával, amelylyel súlyos esetekben is nevezetes eredményeket ért el. A fent ismertetett munka a szerzőnél kapható, aki díjszabásaiban figyelemmel van a mai nehéz gazdasági helyzetre.

A természetes életrendet szolgáló ezzel a könyvvel kapcsolatban megemlitjük, hogy Szentendrei Antalik Arnold **dr. e természetes,** az egészséges életmódot kultiváló telepet létesitett, ahol követői részletfizetésre megszerzett kis telken otthont alapitanak és visszaszerzik a városi élet izgalmas forgalmában elvesztett egészségüket. Antolik dr. „Életreform" cimén kitünő folyóiratot szerkeszt, mely a természetes életrend eszméjét szolgálja és a bel- és külföldről felette tanulságos cikkeket közöl.

Szent István napja

Virágos csónakfelvonulást rendes az Evezős Szövetség Szent Istvánkor a Dunán, s ez lesz a Szent István-heti ünnepségek egyik kimagasló eseménye. A felvonulás vasárnap, augusztus hó 19-én déli 12 és 2 óra között lesz a Lánchid és Erzsébet-hid között és részt vesznek azon az összes evezős verseny-egyletek, vizijárművek, a motorcsónakos és hajók, sőt a vándor-evezősök, az úgynevezett vadak is. A többszáz vizijármü lobogós virágdiszben indul ki a budai Duna-ágból az Erzsébet-hidig és vissza. A főváros valamennyi járműnek művészi emlékplakettet adnmányoz, azonkivül 29 értékes díjat tüzött ki a legszebben feldiszitett csónakoknak.

A külügyminisztérium a külföldiek részére 66%-os vizumkedvezést engedélyez, mely augusztus 10—20. között vehető igénybe és 2 hónapi itttartózkodásra jogosit.

A Szent István hétre bárki, bármely belföldi állomásról féláron utazhatik Budapestre, de augusztus 20-án reggel 9 óráig kell megérkezniök Budapestre és a jegy 2, esetleg 4 napig érvényes. A külföldi utasok 2 pengős igazolványokkal a határállomáson át, már augusztus 13.-án vehetik igénybe a féláru kedvezést és ha legalább 3 napot töltenek Budapesten, bármely más határállomáson át távozhatnak. A Szent István Hétre hasonló kedvezményt nyujtanak a dunai hajós vállalatok is, sőt a helyiérdekü vasutak is menetdijkedvezést adnak.

Botrányos állapotok uralkodnak éjszakánkint a Margit-parkban, panaszolják azok a budai polgártársaink, akiket foglalkozásuk arra kényszerit, hogy abban az időben itt járjanak keresztül. A koromsötét kert buvóhelye a legkétesebb elemeknek, akik állandóan zaklatják a békés polgárokat. Csoda, hogy ezek a zaklatások még nem fajultak támadásokká, de ez is bekövetkezik majd, ha nem világitják meg az utakat. Két világhirü fürdőnknek is árt ez az állapot, hiszen nagyon sok külföldi látogatja azokat s amióta a Lukácsfürdő éttermét oly előkelő nívóra emelték, gyakran előfordul, hogy a vendégek szép éjjeleken gyalogosan távoznak a Margit-parkon át. S ha az egyszerü polgár, vagy munkás is ki van téve az itt ólálkodó suhancok tolakodásának, mennyivel veszedelmesebb a helyzete azoknak, akiknél pénzt sejtenek. A sötét parkban okvetlenül fel kell szerelni néhány villanyégőt s legalább óránkint járja végig azt a rendőrőrszem.

A regényes fekvésü
ÖRDÖGOROM CSÁRDA
a FARKASVÖLGY-ben
ERDÉLYI KÜLÖNLEGESSÉGEI
úri közönséget vonzanak.
Pompás hegyi üde levegő.
Elérhető néhány percnyi sétával az 59-es villamos végállomásától
Tulajdonos: GRUBER EMIL

Hová menjünk vacsorálni ma este?
Üljünk fel az ötösre vagy hetesre,
Szálljunk le a Zsigmond-téren,
Onnan két perc gyalog,
vár az ÖREG PINCE
kertje (Tulajdonos: Balogh), III., Üröm-u. 4.
Saját szüreteléső borok. Halászlé.
Minden este Kardos-jazz
Hihetetlen olcsó árak!
Telefonszám: 54-3-37.

Aranyéremmel kitüntetve
ÁCS ISTVÁN
modern kelmefestő és vegytisztitó üzeme
V., Alkotmány u. 5—7. Tel. 16-6-84.
Fiókok: IV., Királyi Pál-utca 6.
VI., Gr. Zichy Jenő-u. 12.
II., Zárda-utca 12. szám.
I., Városmajor-utca 55/b.
Uj budai üzlet:
I., Hidegkuti-ut 37/c. sz.

KELLEMESEN NYARALHAT A
POZSONY-KÁVÉHÁZ
TERRASZÁN
I., Krisztina-körut 85. szám.
Esténként cigányzene

Hirdessen a Budai Napló-ban

Ön szép de még szebb lesz, ha
özv. ILLYÉS SÁNDORNÉ
HÖLGY és URIFODRÁSZ
üzletét látogatja II. VÉRMEZŐ UT 14. szám
VÁRFOK UTCA SAROK TELEFON: 50-2-17
Tartós ondolálás géppel és gép nélkül. Festés, szőkités. Egyéni frizurák modell után.
10 százalék engedmény, ha hivatkozik a Budai Naplóra

FÉNYES
LEIRÓ IRODÁBAN
végeztesse irásbeli munkáit
IDŐT, PÉNZT TAKARIT MEG!
Gépirás
Sokszorositás
Forditás
II. FŐ-U. 20 Lánchid melletti TEL. 55-1-36

BUDA LEGSZEBB KERTJE
A 300 ÉVE FENNÁLLÓ
PFEIFFER-KERT
Elsőrendü konyha, kiváló borok, Halászlé és tűrös csusza.
Minden este Schrammel-zene
III. BÉCSI UT 34

VADASKERT
VENDÉGLŐ ÉS
UJ CUKRÁSZDA
Hüvösvölgyi villamos végállomástól 2 perc.
NEMES-JAZZ — TÁNC
TEKEPÁLYA — PANZIÓ

AZ ÁRUK MINŐSÉGE ELSŐRENDŰ
AZ ÁRAK OLCSÓK
A KISZOLGÁLÁS FIGYELMES
A
SIKLÓS DIVATHÁZBAN
XI. HORTHY MIKLÓS UT 14
TELEFON: 59-3-43

UJ ÜZLET!
BUDÁN
dijtalanul házhoz szállitja a megrendelt
festék-, háztartási-, illatszer és pipere árut
WEISZ festékkereskedés
II., Zsigmond-u. 9.

A Császárfürdő kertjében

„A VÁROSOK VÁROSA"-KÖTETBŐL.

Tavaszi napfény ódon hangulattal
vegyül el sétautjai felett;
— egy-egy fantómot szinte diadallal
állit elémbe az emlékezet.

Itt édesanyáink jártak. Szép leányok
a Biedermayer-álmok idején.
Szemök lesütve, szivök messze vágyott,
kezökben nyitott Jósika-regény.

Egy-két platánfa, mely megnőtt azóta,
jól látta még az arszlán lovagot,
ki nagy diszkréten emelt kalapot.

Mert úgy kezdődött, — régi ez a nóta:
— A lány elejtett könyvet, legyezőt,
felvette Ő és — üdvözölte Őt.

HAVAS ISTVÁN

PALÓCZI EDGÁR:

A városok városa

— Havas István uj költemény-kötete —

Álltál-e már valaha a Szent Gellérthegy sziklaormán éjjel? — amikor az ég csillagtáborát látod felragyogni a városok városának ezernyi fényében, amint a fénytengert tejútszerűen átszelő büszke folyam hullámain játszanak imbolygó tükörképeik. Tekintettél-e már naplementekor Sobieski János király hegyéről Buda hegyvilágába? — amint biborbaöltözötten mondanak egymásnak csöndes jóéjszakát a nagykalapú Pilis, a karcsú Nagy-Kevély, a büszke Naszál és zöldpalástos hegytestvérei, az Alföld síkját büszkén őrző hegyóriások. Láttad-e már napfelkeltekor Rákos hires mezejéről a királyi Budát? — amint az mint az álomvilág csodálatos mesevárosa küldi feléd üdvözletét Pest karcsú tornyai és ég felé törő háztengere felett. Jöttél-e már fel a szőke Dunán dél felől? — s ragyogott-e szemedbe nagyhirtelen a Szent Gellérthegy mögött felbukkanó világváros csodapanorámája? — amint az a nagy víz partján álmodni látszik ősi dicsőségéről... Ha igen, tudod miért a „városok városa" Budapest, s miért ihlette meg két évezredes multja minden korszak költőit, festőit, zenészeit és mesemondóit...

Sohasem szőttek szebb, szinesebb, örökéletübb gobelint, mint, amelyet a városok városának rajongói alkottak két évezredes munkájukkal. Korok és fajok nagy, ihletett lelkü fiai vetekedtek abban, hogy ki tudja e város színpompásabb, festőibb, méltóbb leirását az utókorra hagyni, s fedezték fel közben újabb és újabb ragyogását, csillogását ezerarcú gyémántlapjainak.

Sidonius Apollinaris-tól, a galliai granddelojuentia mesterétől, aki püspöki székhelyén, a mai Clermond-Ferrandban, az V. század derekán énekelte meg a városok városának ősi magját: Aquincumot — *Havas Istvánig*, aki vizivárosi csendes dolgozószobájában álmodta és látta meg *A városok városának* pasztel-képeit, hosszú az út és szinpompás. A Nibelungok német hősdalnokai, Szent Gellért és hittérítő társainak elveszett epistolái, bolgárizmaeliták nosztalgiás énekei, az Anjouk udvarának olasz dalnokai, a Zsigmond budai Friss-palotájába elzarándokoló utolsó Minnesänger, Hollós Mátyás király udvari költői, a török Buda daloskertjének a messze Kelet minden tájáról ideseregleti poétái és mesemondói szőtték a városok városának meseszőnyegét, amelynek nincs kezdete és nincs vége, mert a szép birodalma maga az örök valóság. Ott ragyog benne csodálatosan élénk szinekkel a világ minden kultúrnyelvén a Szent Buda 1686.-i felmentésének örömhimnusza s ott pompázik, mint valami csodálatos színpompájú keleti virág a magyar költők koszorúja, amelyet szerető kezekkel fontak az utolsó évszázadban Pannonia legszebb éke köré.

Ennek a szívek mélyéről gyűjtött koszorúnak talán legszebb virágai *Havas Istvánnak*, Budapest költőjének, a halkszavú, finomlelkü poétának költeményei, az első önálló költemény-kötet, amelyet napjainkban a magyar fővárosnak szentelt rajongója: a költő.

A millennium előtti évek ünnepelőtti lázában, egy Bars-megyei kis községből indult el *Havas István* a meseváros felé, amely szinte mágikus varázzsal vonzotta maga felé a 48—49-es hős honvéd fiát, a mesemondó, daloskedvű, művelt és jóságos anya gyermekét. Elindúlt a családi hegyvidék minden bűbájával lelkében, az egyszerű tanítói lak csendes poézisével szinében felfedezni Budapestet... Ennek a felfedezésnek első, felejthetetlen varázsa zsongott lelkében, amikor megirta költeménykötetének csillogó gyöngyszemeit: a palotás utcák, az égbenyuló tornyok, a Biedermeier-álmok, a kéklő hidak, holdfényes szobrok, lótuszvirágos fények, apácaénekes szigetének, tölgyei alatt álmodozó költőtársának, hótakaró alatt szendergő szeretett Budájának, szines vasárnapi délutánoknak, napsütötte korzón sétáló Budapestjének, lovagregényre emlékeztető éjjeli vársétáinak: — nagy szerelmi körmenetét.

Előtte gyöngyöt szór a Duna habja,
Mögötte a hegyeknek távola.
A város, mely az utast elragadja
Nagy múlt tanúja, jövő záloga.

Múlt, jelen és jövő távlata, a természet rajongó szeretetével párosultan teszik *Havas István* lantjának alkotásait szivekhez szóló, lelkeket derítő, himnuszokszerű mesterművekké. Vannak sorai, amelyek örök utitársai maradnak *Budapest Barátainak*, hivatalosan meg nem alakúlt és csak a lelkekben élő szervezetének, amelynek most lelki élére került *„Budapest költője"*, hogy egykor epitáfiuma hirdesse majd nagy szerelmét: Budapest szépségét e megható sorokban:

Végső napjáig imádód marad
Szivem, mely ver platánaid alatt.

De nemcsak *A világszép város* felé fordult lantjával a költő. *A küzdő város* is ihletett szavú dalnokára lelt hű fiában, aki egy emberöltőn át ott tartotta baráti kezét szépséges szerelmének ütőerén. Ott imádkozott érte megpróbáltatásának napjaiban a Nagyboldogasszony Koronázó templomában, meglátta mindennapi kenyérért: a gyárak idegörlő gépzajában és füstfelhőiben, megénekelte gyermekeinek játékait, a készülő Nemzeti Szinházon ingyen dolgozó Turóczit, a lelkes napszámost; Kiss Pétert, a névtelen, lelkes budapesti kis diákot, a kőtengerben is kifakadó szerelmi idilleket, a százszemű, komor szegények házát és, amikor elhalad az Országház előtt, beléje döbben korunknak minden sivársága:

Jön-e kor, s jönnek-e majd férfiak,
Kiket nagy eszmény hoz ide,
Kiknek szavától a kő megriad,
S megdobban milliók szive?

Világot, melyben a gyűlölség
Nem gyújt máglyákat szüntelen.
S ránk nem zúdítja könnypatakját
Az egyenlőtlen küzdelem.
Ahol megértő, szent közösség
Csorgat a sebre balzsamot,
S mindenkiért van a Mindenség,
Ki minket egynek alkotott.

Vannak könyvek, melyek örök értékei a nemzet irodalmának. *Havas Istvánnak* most megjelent *A városok városa* című költeménykötete e remekművek közé tartozik.

Szívből kivánjuk érdemes szerzőjének, hogy teljesedjék be szép költői álma, amelytől, sajnos, a valóság ma még oly messze jár

BACÁZS VENDÉGLŐ Hűvösvölgy végállomás
Specialitások: Rántott csirke, dampfnudli.
Nyitott és csukott teraszok. — Naponta cigányzene

Közös érdekünk
tulieszített idegzetünket
kellemes estéken
jó vacsora
mellett
kipihenni
BUDÁN,
a SIPOS-Halászkertben
III. Lajos utca 46.

SZEMÉLYI HIREK

JÓZSEF FERENCZ főhercégnél tisztelegtek mult hó 20-án a Jeruzsálemi Szent Sirrend tagjai, abból az alkalomból, hogy a pápa kinevezte a Lovagrend magyarországi tartományi főnökévé. Tápai Szabó László köszöntötte a főherceget.

HENNYEY VILMOS dr. államtitkár Reichen-Hallban keres üdülést.

FOLKUSHÁZY LAJOS, a Beszkárt vezérigazgatója végleg nyugalomba vonult, mely alkalomból a főváros e legnagyobb üzeme ünnepélyesen búcsúzott el tőle.

RIPKA FERENC dr. udv. tanácsos, v. főpolgármester, Reichenhallból visszatért Fonyódra és a nyár hátralevő részét ottani villájában tölti.

KOZMA JENŐ dr. orszgy. képviselő, a Községi Polgári Párt elnöke külföldi körutat tesz e nyáron, de Szent István napjára visszatér.

PETRACSEK LAJOS dr. orszgy. képviselő e hó 5-én tért vissza virágzó egészségben a déli országokban tett körútjáról.

MASSÁNY ERNŐ dr. főmeteorológus nejével egy havi szabadságra Sátoraljaújhelyre utazott ott férjnél levő leányához.

SZALAY GÁBOR bárót, a posta vezérigazgatóját érdemei elismeréseül államtitkárnak nevezte ki a kormányzó.

fekésházi és tabódi TABÓDY TIBOR országgyűlési képviselő, cs. és kir. kamarás, máltai lovagrend tagja Igalon tölti a nyarat.

BARLA SZABÓ JÓZSEF dr. egészségügyi főtanácsost, OTI igazgató-főorvost diszpolgárának választotta meg a somogymegyei Drávafok község, annak felvirágoztatása körül szerzett érdemei elismeréseül.

DEVECIS MIHÁLY műszaki főtanácsos és neje Vadnán, Borsodmegye e kies üdülőtelepén töltöttek két hetet s e hó 1-én tértek vissza onnan.

marosvásárhelyi THORDAY LAJOS dr., a II. kerület tanácsnok-előljárója augusztus 1-én kezdte meg szabadságát és helyettese Vezér Károly dr. főjegyző.

REUSS ENDRE dr., a székesfővárosi gázgyár külföldön is ismertnevű mérnöke visszaérkezett Cambridgeból, ahol a 4-ik nemzetközi kongresszuson angolnyelvű előadásban ismertette az általa az ózdi vasgyárban is kipróbált új és nagyjelentőségű anyagvizsgáló eljárását az acélfajták minőségének meghatározásánál.

NÁDAS BÉLA dr. ügyvéd, a Rózsadombi Egyesület nagy agilitású főtitkára siófoki nyaralójában, a „Nádas tanyán" tölti a nyarat családjával.

WLADÁRCZYK JÓZSEF dr. főorvos és családja Balatonkenesén nyaral.

PAPP JENŐ, a kitünő rádió-előadó, író és hirlapíró, aki közel áll hozzánk, budaiakhoz, súlyos operációval szerencsésen felgyógyult betegségéből.

MIKOLA GÉZA dr. postaigazgató a siófoki tisztviselőtelepen tölti szabadságát.

KAPCZA IMRE, a Gázművek osztályfőnöke, a Hollós Mátyás Társaság kincstartója visszatért szabadságáról.

RÉW SÁNDOR iskola igazgató Csepelen nyaral családjával.

MARGITTAY RIKÁRD dr. író Buda multjának kutatója és fotografusa Zamárdin üdül.

SZÉLI CZIPŐSZALON
II. OLASZ FASOR 27
Mérték szerint készit méltányos áron
UTCAI, ESTÉLYI, TÚRA és SPORT
CIPŐKET, tiszti, angol és lovagló
CSIZMÁKAT, ugyszintén FÁJÓS
LÁBAKRA ORTHOPÁD CIPŐKET

Teljesen ujjáalakitva
uj szakszerű vezetéssel
megnyilt a
BUDAGYÖNGYE
VENDÉGLŐ és ÉTTEREM
44, 81, 83-as villamosmegálló és 5, 22 autóbusz
SZOLID POLGÁRI ÁRAK!
Elsőrendü magyar és francia konyha
Menürendszer Naponta zene
Asztalrendelés: Telefon 64—6—23

KELLEMES SZÓRAKOZÁST
talál a Rózsadombi
NARDAI-ÉTTEREM
pompás kertjében
II. KUT UTCA 13

KOCH vendéglő és étterem
II., Margit-körut 89
KELLEMES KERTHELYISÉGE
megnyílt!
Szigethy—Mándi hangulatos duó.

JARDIN Erzsébet királyné út 1 TEL. 97-0-07
A julusi nagy műsor: **SYD-FOX**
GONDA & IRÉN. D'ANY & LILLA KIR.
Szinház és cirkusz után hideg vacsora 3 Pengő

Usetty Béla dr.

ügyvédet, országgyűlési képviselőt, a Községi Polgári Párt egyik vezéremberét és a Ferencváros egyik legtekintélyesebb polgárát választotta meg elnökének a Beszkárt. Usetty Béla dr. Budapesten született, 1887-ben. Édesatyja Usetty Ferenc volt a Ferencvárosnak hosszú időn át népszerű vezére. Középiskoláinak elvégzése után a Budapesti Pázmány Péter Tudományegyetemen megszerezte a jogi és államtudományi doktorátust. Ügyvédi diplomával a kezében, hosszabb külföldi tanulmányútra ment, hogy jogi ismereteit kimélyitse. Bejárta Angliát, Olaszországot, volt Svájcban, Franciaországban, Ausztriában, stb. Hazaérkezve megnyitotta ügyvédi irodáját. Hosszú ideje vesz részt Budapest politikai életében, mert közéleti tevékenységét már édesapja oldalán kezdte meg. 1919 óta vezetője a Ferencváros Községi Polgári Pártjának és elnöke a Ferencvárosi Kaszinónak. 1920-ban választották meg a fővárosi törvényhatósági bizottság tagjává. Kezdetben a Keresztény Községi Párthoz tartozott, majd csatlakozott az Egységes Községi Polgári Párthoz és azóta annak kötelékében szolgálja a közérdeket. 1925 óta országgyülési képviselő. A főváros déli választókerülete küldötte be az országgyülésbe, egységespárti programmal. A fővárosi törvényhatóságban minden munkából kivette a részét, mint a központi választmány és több bizottság tevékeny tagja.

Órajavitás: Szerafin Gy. I. Roham u. 8

Tiltakozás. A budai kertészek érdekeit sérti az a törvénytervezet, amelyet most igyekszik elfogadtatni a Földmivelésügyi Minisztériummal az „Orsz. Magy. Kertészek Egyesülete". De sérti mindazon kertészek érdekeit, akik 1907 óta szabadultak fel a különböző kertészetekben, mert ezeket nem ismerné el kertészmestereknek, csak segédeknek az uj törvény. Eltiltanák őket a főkertészi állásoktól, mert szerinte csak a zuglói kertészeti iskolát végzettek jogosultak ily állások betöltésére. A többi csak segéd lehet. A kertésztársadalom felzúdult és a Budai Kertészeti Egyesület, amelynek alapszabályai most vannak jóváhagyás alatt, — julius hó 28-án nagyarányú tiltakozó gyülést rendezett a „Szép Ilona" vendéglőben, ahol Mezei Mihály elnöklete alatt elkeseredett vita folyt az uj törvénytervezet bekövetkezhető sérelmei felett.

Kettős nász. Szakál Lukács budai építési vállalkozó két leánya: — Szakál Nusi és Székely Imre Kálmán dr. ügyvéd; — Szakál Inci és Szenttamási Alajos m. kir. százados a Szent Ferencrendiek Budapest-Pasaréti-úti kápolnájában julius hó 28-án házasságot kötöttek. Cim: II. Pasaréti út 116.

A szegények iránt érzett hivatásszerű szeretet megnyilvánult az óbudai szent Vince apácák ama ünnepségén, amelyet julius 19-én, nagy alapitójuknak Szent Vincének névünnepén rendezett a régi Cselka-intézetben. A leendő kápolnában, összegyülekeztek a munkások százai, a rögtönzött asztalokhoz délben, ahol mindenkit egy kis fehér cipó, tormásvirstli és pohár sör várt. Ahitatos csöndben hallgatták két munkás-testvérük köszöntő szavait, a kedves Tisztelendő Főnöknő megható válaszát, majd elénekelték a himnuszt és boldogan elszéledtek. Mindegyik munkás pénzjutalmat is kapott.

Véssei Ede dr.

gázgyári vezérigazgatót

kormányfőtanácsossá nevezte ki a kormányzó érdemei elismeréseül. Véssei Ede dr. szül. Miskolcon 1885-ben. 1905-ben került a fővároshoz, ahol a tanácsi segédhivatalban nyert beosztást, majd a VI. ker. előljárósághoz helyezték át. Önkéntesi évének leszolgálása után Budára, az I. ker. előljárósághoz került, utóbb számos ügyosztályban tett szolgálatot. 1924-ben Ripka Ferenc dr. vezérigazgató előterjesztésére a Gázművekhez helyezték át, ahol 1926-ban igazgató, 1927-ben pedig a vállalat kereskedelmi igazgatója lett. 1932 óta a Gázművek vezetésével bizatott meg. Több izben külföldön járt, ahol a külföldi közüzemek adminisztrációját és szervezését tanulmányozta és ez alapon racionalizálta az adminisztrációt, a szén- és anyagbeszerzésnél pedig tetemes megtakaritásokat ért el és tette a gázműveket a főváros egyik legrentabilisabb közüzemévé. Nevéhez fűződik a magánszerelő iparnak a gázgyári munkákba való bekapcsolása, amivel régi sérelmet orvosolt és a benzolgyárat is ő létesitette. Véssei Ede dr., a Magyar Gázgyárak Országos Szövetségének elnöke, egyúttal alelnöke a „Magyar Dalosszövetségnek" és a Budai Dalárdának; és itt is nagy érdemeket szerzett. A háborúban, mint tüzérfőhadnagy vett részt és kitüntetései: III. o. magyar érdemkereszt, karddal diszített Signum Laudis, Kormányzói Signum Laudis, III. o. Polgári Hadi Érdemkereszt, Károly csapatkereszt.

Ékszerjavitás: Szerafin Gy. I. Roham u. 8

Végre valaki, aki a legegyszerübb szavakkal vezeti be az olvasót a legszükségesebb történeti és balneológiai gyógyjavallat adatainak birtokába. Nemes Jenő György dr. értékes füzete: — „A budapesti ivókurák" befejezésül frappáns táblázatot állitott össze, amely a budapesti ivógyógyforrásokat tünteti fel jellegük és gyógyjavallataik szerint osztályozva. Ez a táblázat sikerült irányító az ivókurák tulajdonképeni helyes használatára. Az, hogy orvosi előirás szükséges az egyes források használatára, már onnan is kitetszik, hogy az egymás mellett fakadó források is más-más betegségek ellen használnak. Szerző munkáját a Budapest Fürdőváros Egyesület legutóbbi választmányi ülésén az illusztris tagok a legnagyobb figyelemmel és elismeréssel fogadták. A táblázati összeállitásért vitéz József Ferenc királyi herceg a szerzőnek külön elismerését fejezte ki. Az értékes, rövid brosüra a Hungária forrás előtti rokkant ujságárusnál kapható. Ára mindössze 12 fillér. A Székesfőváros Fürdőügyi vezetőségének kéne ezt minden fővárosi és vidéki orvosnak, a megszállott területen is eljuttatnia, mert nemcsak a laikus közönség, de az orvosok zöme is csak hasznos tudnivalók birtokába jutna e dióhéjba foglalt balneológiai tanulmány révén.

Nász. Marosi Aranka és Tóth József vendéglős jegyesek.

Karórák: SZERAFIN GY. I. Roham u. 8

A házbérfillér kettős megadóztatása ellen küzd a Ház- és Telektulajdonosok Országos Egyesülete és Somssich Tihamér gróf elnöklése mellett tartott ülésén elhatározta, hogy országos mozgalmat indit a régi házbérfillér-szabályok visszaállitása érdekében. Szende Péter Pál ügyvezető elnök kimutatta, hogy a házbérfillér már maga is adó, s a magyar házbirtokosság adó után mégegyszer adót fizetni nem tud. Elhatározta az Egyesület, hogy a sérelem orvoslása végett Imrédy Béla pénzügyminiszterhez fordul.

A Kelenföldi Polgári Kör ünnepelte e hó 1-én rendkivül sikerült est keretében a Sósfürdő helyiségeiben Szántay István kelenföldi állomásfőnököt, Mikola Géza igazgatót, Wagner Géza és Hollós Károly Máv. főintézőket és Reinheimer Dezső intézőt — a mostani kinevezések alkalmából. Fejér János dr. ügyv. elnök, Szacsvay József dr., Duday Alajos tanácsnok-előljáró és Szigethy Lajos és Oszkó János lelkesen üdvözölték az ünnepelteket, akiknek nevében Szántay István és Mikola Géza köszönték meg a polgári szeretetnek ezt a meleg megnyilvánulását.

Bájos leánykák ünneplő tornaversenye volt legutóbb az óbudai Tanuló-utcai elemi iskolában, ahol dr. Serchen iskolaorvos előadása után szemléltetően mutatta be a gyógytorna-tanfolyam nagyszámú növendékseregе azt az áldásos munkát, amit az iskola a megferdült gerincek, gyenge izomzat, szük mellkas, stb. tervszerű tornával való gyógyitásával végez. Szivet-lelket gyönyörködtető kép volt a negyven tanuló fegyelmezett tornagyakorlata, amelyet a bordásfalon a különböző izmok igénybevételével mutattak be nagyon ügyesen, lelkes és fáradhatatlan tanárnőjük, Kecskeméthy Anna vezetése alatt. Majd tündér és magyar táncok következtek, amelyeknek ritmikus mozgása mind a gyenge test erősödését szolgálták. A kiválóan sikerült gyógytornaünnepélyt Vajdits Mária és Martin Gyula értékelték szép beszédben, megköszönve azt a díszes és nagyszámú közönség nevében is, akiknek sorában több iskolaigazgató és tanitónő volt jelen. Andor Mihály, a Tanuló-utcai iskola igazgatója a közönségnek köszönte meg az érdeklődését. Mindenki azzal az érzéssel távozott, hogy bár sok helyen, minden iskolában lenne ilyen kitünően vezetett gyógytornatanfolyam a szegény gyengetestü gyermekek és gyógyulásuk révén a magyar nemzet javára.

RAVASZ cukrász
I., Krisztina körut 75. Telefon: 50-2-32.
ELŐKELŐ CUKRÁSZ SZALON

Gyász. Csengery Géza ny. MFTR hajósfőkapitány, a Fehér Ház tagja, a háborus emlékérem tulajdonosa, a német becsületrend lovagja, 59 éves korában, hosszú szenvedés után, julius hó 20-án elhunyt és julius hó 22-én temették a görög-kath. egyház szertartása szerint a farkasréti temető halottasházából. Gyászolják özvegyén, szül. Berketz Gizellán, gyermekein, unokáin és testvérein kivül a Horváth-, Bobik-, Hauer-, Berketz-, Németh-, Kemény-, Matyóka- és Krafcsik-családok.

Drágaköveket és törött nemes fémet vásárol: SZERAFIN GY. I. Roham u. 8

ÁLLANDÓ
GYÜMÖLCSKIÁLLITÁS ÉS VÁSÁR
A KORONA GYÜMÖLCSKÜLÖNLEGESSÉGI ÁRUHÁZBAN
BUDÁN, II., MARGIT KÖRUT 5/B TELEFON: 52—8—54

Uj szép helyiséget rendezett be a „Nemzeti Egység Országos Pártja" a Szász Károly utcában és julius hó 22-én nyitotta azt meg, mint a II. kerület központi helyiségét. A kerületi szervezet élén székelyföldvári Szilágyi Ferenc vámszaki tanácsos áll, mint elnök. Ügyvezető elnök: Kovács Béla. Alelnökök: Lédeczi Sándor, Sárosy László dr. és Endrényi Géza, — főtitkár: Hajós György dr., — titkár: Aibeck Alajos. Az első ülésen, amely tulajdonképen nem volt megnyitó ünnep, a központ is képviseltette magát Mattey Gyula és Funcsner György titkárok által. Szilágyi Ferenc elnök bevezető és az est jelentőségét méltató beszéde után Sárossy Lászlóné, a női tábor elnöknője tett jelentést a nők szervezetéről. Gencsy Elza titkárnő jelentése közben érkezett meg Mecsér András országgyülési képviselő, Donáth György dr. kiséretében, akit az elnök üdvözölt melegen az uj otthonban. A nagyszámban összegyült párthivek lelkesen megéljenezték úgy az elnököt, mint Mecsér András képviselőt, aki válaszában kijelentette, hogy szivesen jön a második kerületbe, itt otthon érzi magát, mert kedves úriemberekkel találkozik. Támogatni jött az épitő munkát a kerületben és indítványára táviratban üdvözölték az országos párt elnökségét Sztranyavszky Sándort és Tabódy Tibort. — A Nemzeti Egység országos pártjának II. kerületi szervezete uj helyiségében, II. Szász Károly utca 4., hivatalos óráit tartja hétfőn, szerdán, pénteken este 6 óráig, ahol a párttagok minden panaszát szivesen meghallgatja és a lehetőség szerint elintézi az elnök.

Az utcai világitás a budai Fő utcában 1777. november 9.-én először meggyujtott olajlámpákkal kezdődött. Pesten csak 1790. jan. 1.-én gyulladt ki az első utcalámpás. Addig azt tartották, hogy a „rendes, becsületes ember este úgyis már otthon van, a duhajok meg törjék ki a nyakukat a sötétben". De 100 év előtt is Budán még csak 282 utcai lámpás volt, amelynek üzemköltsége 15 frt. volt, Pesten már 603 égett, 10 frt. üzemköltséggel.

LEGOLCSÓBB ÁRAK!
HÁRSHEGYI VENDÉGLŐ
83 as villamos, 21-as autóbusz
— Vadorzó utcai megállója —
I, Hidegkuti ut 84 c,
Kitünő konyha — Figyelmes kiszolgálás
Minden pénteken nagy halvacsora
NAPONTA CIGÁNYZENE. TÓTH JÓZSEF

TROMBITÁS-PANZIÓ
BALATONLELLÉN
Utószezónárak:
(augusztus 25-től) napi 4-szeri étkezéssel 5—6 pengő,
gyermekeknek 50 százalék engedmény.
Érdeklődés: II. Retek-u. 12. Tel. 52-7-69

TROMBITÁS-VENDÉGLŐ
ÁRNYAS KERTHELYISÉG
Izletes magyar konyha. — Szolid árak!
II. RETEK-UTCA 12

„FASOR" VILLAMOS RÁDIÓT SZERELŐ VÁLLALAT
II. OLASZ FASOR 41
Elvállal **rádiójavitást** és **átalakitást** is a **legszolidabb áron.**
Telefon: 52—5—75

Egy füst alatt

— Tabáni história 1634-ből —

1634-et irtak a budai gyaurok, midőn hatalmas fermán, vagyis császári parancsolat jött a fényes Isztambulból. A fermán kegyesen megengedte a Budun városában és annak összes kóstátjaiban lakozó összes muzlimhitüeknek, úgymint türköknek, tatároknak, arabusoknak, szerecsenyeknek, de sőt az igazhitü boszniaknak és bulgároknak, nem különben a gyauroknak: pápistáknak, kálomistáknak, luteránosoknak, óhitü rácoknak, mozeshitüeknek, hogy tütünt igyanak. Tütün, arabusul tohtun, hébréusul tojtun, rácok nyelvén tochtan és duhán: annyi mint panyorok és portugálusok nyelvén tobbago, elmagyarosodott nevén dohány, vagyis tobák. Eleddig tilalmas volt e mulatság, a csibukszárat bizony keresztülverték az orracimpáján annak, aki ily ördögi füstölésen kapatott. Szamárkanca hátára ültették a deliquenst, orcájával a kanca fara felé, kezébe adták gyalázat jeléül a szamár farkát. Meghurcolván pedig a felváros és alváros utcáin s a pazárókban cigánybakó törte kerékbe a szegényt, majd tagjai a város kapui előtt rudon fekvő kerékre aggattattak.

Nagy volt az öröm Budun városában és egyszerre felment az ára a jóféle boszniai tütünnek, a borostyánkőesztergásoknak, a kehribárdsiknak is jól ment soruk. Dolgozott a sok tajtékmetsző is, vígan füstölt egész Budun, mire egyszerre csak lecsapott a menykő a pipás társaságba. A buduni Főmufti úr főtisztelendősége kihirdette, hogy szabad ugyan a muzlimoknak a csibukozás, ám csütörtök estétől péntek estig senki emberfia ne merje azt tenni, illetőleg tüzet ne merjen gyújtani, hogy csibukját meggyujtsa. Másnap a buduni Rabbi adott ki hasonló parancsot, mondván, hogy péntek estétől szombat estig, csillag feljöttéig becsületes zsidó férfiú ne merészkedjen csibukra gyújtani.

Igen elkeseredtek ezen muzlimok és zsidók egyaránt, mert mindkét felekezet igen jeles pipás nemzet volt. Lám a magyarok — bár nagypipájú, kevés dohányú nemzet — vígan pipálnak e két napon, de önekik — muzlimoknak és mózeshitüeknek — tilos a tüzgyujtás, tehát a csibuk is az. Legjobban a muzlimhitü és zsidó kávések voltak elkeseredve, mert pénteken, illetőleg szombaton nem akadt vendégjük. Még az lehetséges, hogy valaki kávé nélkül csibukozzon, de ki hallott olyan emberről, aki kávéitalt úgy ivott volna, hogy tütünfüstöt ne ivott volna kávéjához!

Ekkor történt, hogy egy jóképü magyar kávés, Damásdy Kávéfőző Sebők gazda fejében kitünő üzleti ötlet fakadt. Nem hiába volt ő követségi hajdu a Fényes Portánál Isztambolban, sok tanulmányos dolgot látott ő ott, igy a görö-

Szabadságát töltse a szabadban!
kombinált jeggyel nyaralás napi **P 1.40** ért
Csillaghegyi strand
23-fokos forrásviz, hullámfürdő, árnyas park
Kombinált jegyek az IBUSZ pavillonokban

TELEFONÁLJON
81—1—71 alá!
MINDENT HÁZHOZ KÜLD A
BELVÁROSI ILLATSZERTÁR
V. BÉCSI UCCA 9
Angol és francia illatszerek, pipere, betegápolási és háztartási cikkek nagy raktára.
Manikür 30 fillér

POMPAS LEVEGŐ
NAGYSZERŰ ÉTELEK
ELSŐRENDŰ ITALOK
Minden este VÖRÖS JÓZSI cigányzenekara a
LABANCKERT
VENDÉGLŐ ÉS BOROZÓBAN
BUDAKESZI UT és LABANC UT sarok
44, 81 villamos és 22 autóbuszmegállő

SVÁBHEGYI SZANATORIUM
Szobaelőjegyzéseket már elfogad nyaralásra. — KURA — SPORT — SZÓRAKOZÁS
Nyilvános strandfürdő, étterem

SCHRÄPLER HALÁSZLÉ FOGALOM!
III. LAJOS-UTCA 27
HANGULATOS SCHRAMMELZENE

ZÖLDFA VENDÉGLŐ
I. Krisztina tér 9. Tel. 509-07
Kellemes kerthelyiség. — Polgári árak.
LAKATOS GYULA és VINCE
muzsikál

SVÁBHEGYI CUKRÁSZDA
A fogaskerekü svábhegyi állomásnál
NOLDI és FINZI
A ZONGORÁNÁL

FINK VEZET
GYAPJU- ÉS SZALMA-
KALAP
FESTÉSÉBEN ÉS SZALMAANYAG
FEHÉRITÉSÉBEN
XI. Horthy Miklós-ut 166. Telefon: 55-8-75

Fürdőruhák
legnagyobb választékban
HATTYU-DIVATHÁZBAN
I., Németvölgyi ut 20
Uri és női divatcikkek

BUDA LEGINTIMEBB
CIGÁNYMUZSIKÁS URI KOCSMÁJA
A 150 ÉVES
Márványmenyasszony
I., MÁRVÁNY U. 6. TELEFON: 53-1-79.
HAGYOMÁNYOS KONYHAKÜLÖNLEGESSÉGEI:
Ropogós 1/4 liba (2.00), Libapróléklevessel (májjal) (1.60), Pörkölt csirke (1.80), Szegedi halászlé (1.60), Családi tatányéros (2.80), Házirétesek idény gyümölcsökből (—,80) és egyéb jók. — Saját termésü uj rizling literje utcán át 60 fillér.

Nyári cipő és szandál
különlegességeim megérkeztek.
Budaiaknak olcsóbb árak.
DIÓSI CIPŐSZALON
VI. Teréz-körut 1/B.
Cimre ügyelni!

FOTO ILLATSZER
HÁZTARTÁSI CIKKEK LEGOLCSÓBBAN
„FAMOSA" PARFÜMERIA
II., PASARÉTI UT 51. SZ.
GÁBOR ÁRON U. SAROK
TELEFON: 64—3 73.
Megrendelést házhoz szállit

Kályhás! Minden szakmabeli ügyben forduljon a régi jóhirü céghez
I., Logodi u. 19. Telefon: 53-0-33 **Béres Márton**

CSODÁS KILÁTÁS A
BUSULÓ JUHÁSZ
vendéglő terraszáról
a Gellérthegyen!
Magyar és nemzetközi konyha
Cigányzene UJ VEZETÉS

gük vizipipáját is megtapasztalta ott. Ennek a vizipipának az a jelessége, hogy hosszú vékony parásztartójába bükkfaparázsra rakják rá a rózsavízbe áztatott dohányt, melynek füstjét rózsavizes vizen át hosszú bőrtömlőkön szívják a füstkedvelők. Már most a parázstartóba, a Tumbéki-ba pénteken is, szombaton is idegen kéz rakja a parazsat, tehát azt sem igazhitű muzlemnek, sem mózeshitű zsidónak nem kell meggyújtania. Nosza gyorsan tizenkét Nargilét — ez a vizipipa neve — állitott be Sebők gazda az ő csinos kis tabáni kávéskorcsmájába. Minden nargilén hat tömlő volt, ezek végén almanagyságú borostyánkőszopóka, ebbe lúdtoll volt bedugva. Ez hetvenkét vendég számára elegendő füstölő alkalmatosság. Tele is lett a magyar kávéház csütörtök estétől péntek estig mozlemekkel, péntek estétől szombat estig zsidókkal. Hat-hat férfiu együtt rendelt egy vizipipát. Sebők gazda szerecsen kávésinasa megtömte a tömbékit — törökök így nevezik ezt —, a muzlim és zsidó vendéguraságok külön-külön csoportokba guggolva a szőnyegen egy füstfelleg alatt üldögéltek, békességben és felekezeti kocódás nélkül. Közöttük ott csibukoztak a katolikus bosznák, a kálomista, pápista és luteránus magyarok. „Egy füst alatt!" — mondá Sebők gazda, aki böles volt s a kávé, a talján Tavolajáték — ostáblának is mondatik, a török tavlának mondja — és az „Es Sek", vagyis sakkjáték, a serbet s a tütün nagy demokráciájában megoldotta a nemzetek szövetsége kérdését. Igaz, hogy a füstöt vágni lehetett a kis tabáni kávéskorcsmában, de hát ez a jó! Az a bizonyos jó kávéskocsmái ájér, vagyis lebegő, ami beleeszi magát a falba, a szőnyegekbe, ami nélkül nem is kávéház a kávéház.

Igen ám, de a versengő muzlim és zsidó kávések igen felberzenkedtek a dolgon és heves szóval szóvátették ezt az érdemes kávéscéhben, melynek mindenféle felekezetű és nemzetű mexlerei voltak. A céh Sejkje, vagyis Kopasz Apója, Kel Babája, Hasszán Ali el Kávédsi Apó, a bölcs Főcéhmester megsimogatta szakállát és így szólt a céhbéli muzlimokhoz: „Nagy bilbez emberek kendtek! (Bilbez törökül annyi mint bibaszt, vagyis oktondi.) Bilbez emberek kendtek, mert nem veszik észben kendtek, hogy a Próféta — áldás nevére! — (erre a muzlim kávések meghajoltak) a muzlimoknak eltiltotta a csütörtökesti tűzgyujtást!" Ezután a mózeshitű kávésokhoz fordult: „Nagy bilbez emberek kendtek is! Hiszen tudják kendtek, hogy a kendtek Prófétája: Messavajk, kit kendtek Moise-nek, magyarok Mózsesnek nevezznek, (dicsőség nevére, mert ő is, de Selaomao és Éliáhú, a kendtek prófétái nekünk is jeles prófétánk — erre muzlimok és zsidók mind meghajtották magukat) — megtiltotta kendteknek, hogy a kendtek Jontefje kezdetétől Szabbaosz estvélig, csillagjöttéig tüzet gyujtsanak. Igy vagyon?" — Igy Uram! — mondották a muzlim és zsidó kávések. — „Hát ha igy vagyon, akkor mit morfondéroznak kendtek! Elmehetnek kendtek!"

El is mentek, de panaszra mentek, a muzlemek a Muftihoz, a zsidók Rabbihoz. Erre a Mufti és Rabbi összeültek. Meghívták a tanácskozásba a pápisták plébánosát, a kálomista tiszteletes urat, meg a luteránus prédikátor urat is. Igy zsinatot tartottak, igen különösen, de mégis zsinat volt az. A Mufti úr jóféle káhvélevest főzetett és csibukkal kinálta a derék papi embereket. Káhvé és csibuk mellett tanácskoztak. Megállapitották, hogy semmi kivetni való nincsen abban, ha ünnepikön emberséges, Istennek tetsző módon, egy füst alatt ül összse pápista, luteránus, kálomista, muzlim és zsidó. Egy Isten hivője mind és Isten képére teremtett ember mind. Ami a tűzgyujtást illeti, nem gyujt tüzet se muzlim, se zsidó. Ami a kávéfőzést illeti, tudva vagyon, hogy a körösztények semminemű zsiros holmit nem kevernek bele a kávéfőző fazokba. Nem jut abba disznó zsírja, birka faggya, liba hája. Ihatja azt muzlim és zsidó egyaránt, mint itten is tették e papi emberek, mert bizony mindnyájan káhvéleves és csibuk mellett, egy füst alatt tanácskoztak.

Igy helyreállott Budunban a felekezeti békesség — 1634-ben. Szállóige lett az „Egy füst alatt!" szólás. Lehet, hogy nem is igy volt, de igy olvastam ezt fekete káhvéleves mellett a buduni Philadelphia kávéházban ama füstfellegekben, amelyeket fejedelmi fáintossággal fujtam Fáintos bőrszivolámból.

Budai Hárombék Effendi

Versenytárgyalási hirdetmény

Utalással a Fővárosi Közlöny „Hivatalos hirdetések" rovatának élén közölt általános ajánlati feltételekre, nyilvános versenytárgyalást hirdetek a székesfővárosi szeretetotthonok, menhelyek, árvaházak, gyermekotthonok és Népszálló 1934. évi textilanyagszükségletének beszerzése céljából.

A szabályszerüen kiállított, valamint lepecsételt boritékban elhelyezett ajánlatokat 1934. évi augusztus hó 3-án délelőtt 9—10 óra között kell a polgármesteri IX. (közjótékonysági és szociálpolitikai) ügyosztályhoz (IV. ker. Központi Városháza, I. pavillon, I. em. 28. ajtószám) benyujtani.

Pályázni csak a polgármesteri IX. ügyosztályban (Központi Városháza, I. pavillon, I. em. 28. szám) díjmentesen átvehető ajánlati űrlapon lehet, amely egyben a szállítás mennyiségét és minőségi körülirást is tartalmazza.

A versenytárgyalás 1934. évi augusztus hó 3-án délelőtt 10 órakor veszi kezdetét a közjótékonysági és szociálpolitikai ügyosztálynak erre a célra kijelölt helyiségében és azon az ajánlattevők vagy megbizottak megjelenhetnek.

Ajánlattevők ajánlataikkal a végleges döntésig kötelezettségben maradnak. — Fenntartom magamnak azt a jogot, hogy a kimutatásban felsorolt árukból kevesebbet, vagy egyáltalán nem rendelek, valamint, hogy az ajánlatok közül az ajánlott árakra való tekintet nélkül választhassak.

A szállítandó áruk hazai eredetét kívánatra igazolni kell.

Az ajánlati árat olykép kell megadni, hogy abban mindennemű költség, bélyegilleték, fáziadó, a székesfővárosi alkalmazottak segitőalapját megillető egy ezrelék részesedés és netáni egyéb költségek is bennfoglaltassanak.

Amennyiben valamely pályázatnyertes cég szállítási kötelezettségének eleget nem tenne, úgy az áru vagy áruk az illető terhére máshonnan fognak beszereztetni és a jövőben megtartandó versenytárgyalásokból a cég egyszer és mindenkorra ki fog záratni.

A szállitási határidő az ajánlat elfogadása tárgyában hozott határozat kézbesítését követő naptól számitott 60 nap.

Budapest, 1934. július 14.

A polgármester helyett.
Liber s. k., alpolgármester.

CSÁSZÁR-KERT
a budai dunaparton
Délután és este BACHMANN művészi jazz — DANI DEZSŐ énekel.
Kitűnő halászlé — Flecken — Bácskai konyha egész nyáron
CSIRSZKA KONRÁD vendéglős.

SVÁBHEGYI NAGYSZÁLLÓ
Erzsébet teraszáról gyönyörű kilátás
Ostende-jazz
Barnay hegedül, Ferenczy énekel
NAPONTA TÁNC
Penzió: 8—10 P. Orvosi felügyelet. Diéta.

A betegségek egész sora
igy: az epekőbetegség és epehólyagbántalom, gyomorbajok, csalánkiütés, az asztma bizonyos esetei, vérpangás a hasban és különösen a májban, köszvény, vesemedence betegségek, alkati kövérség, stb. stb. eseteiben a
HUNYADI JÁNOS
keserűvíz biztosan megszünteti a székrekedést, szabályozza a bélműködést, azt nemre és korra való tekintet nélkül mindenki kiváló ereedménnyel használhatja. Az orvosok ezrei irják elő betegeiknek és a betegek tízezrei írnak róla elismerő nyilatkozatot.

ROMAI FÜRDŐ
ÓBUDA — AKVINKUM Késő őszig
Kitünő konyha. — A források napi hozama 160.000 hektoliter rádioaktiv thermálvíz
A szentendrei HÉV vasútnak a MFTR hajóknak és az UJPESTI átkelő propellernek állomása

A STELLER-DIVATSZALON
A BUDAI ELŐKELŐ HÖLGYKÖZÖNSÉG
SZALONJA
I., ATTILA-U. 23
Krisztina téri templommal szemben.
Telefon: 55-5-01

PÉCSI VAJHÁZ
MECSEKI VAJA ÉS SAJTJA
TÖBBSZÖR KITÜNTETVE
NAGYBAN ÉS KICSINYBEN
XI. Horthy Miklós ut 32

A világhirü Szekszárdit
méri az ottani borvidék állami ellenőrzés alatt álló Pinceszövetkezetének hangulatos pincéje
VIII., József u. 19.
Budaiaknak ötliteres rendelést díjtalanul hazaszállit.
Poharazás
Sötét kadarka lt. 60 f.
Asztali fehér lt. 70 f.
Bikavér literje 90 fill.
Ürmös literje 1.40 fill.
A TESZ. nagydiját és aranyérmét nyerte el.
Minden budai polgárt szivesen lát
Fekete Sándor üzletvezető.
TELEFON 32—0—63

A Gellérthegyi Kioszk-ból
legszebb a kilátás!
Elsőrangu magyar konyha
Délután 4 órától reggelig cigányzene

MEGNYILT
A „TURISTA" ÉTTEREM SÖRÖZŐ
KERTHELYISÉGE
II., MARGIT KRT. 96
A budai uricsaládok közkedvelt találkozóhelye.
Elsőrendű magyar konyha. Állandóan friss sörök.
MINDEN ESTE CIGÁNYZENE

SZENT GELLÉRT
GYÓGYFÜRDŐ
Vizgyógyintézet,
Külön férfi és női osztály.
A legmodernebb berendezés.
Szakképzett személyzet.

Éhgyomorra
naponta igyék egy pohár
Kristály vizet

Régi patinás kávéház
ÓBUDÁN A
Bródy
III. ker., Szentlélek ucca 3. szám.
Mindennap reggelig nyitva. — Egész éjjel friss vacsora. HALÁSZLÉ. —
URAL orosz zene és ifj. Rigó Jancsi

CIMFESTŐ
Első budai, legrégibb cimtáblafestészet
VÁLI GÁBOR, II., Iskola ucca 16.
Alapitási év: 1895.

MENCZER
tisztitó cég
mindenféle ruhának
fénytelenitését
1 évi jótállással vállalja
Központ:
II., Zsigmond-u. 18. Tel.: 52 0 42.
FIÓKOK:
I., Győző-utca 5. (Pálya-utca sarok) Telefon: 54 9-71.
I., Attila-utca 51. (Bellevue mellett)
II., Török-utca 10. (Irgalmasoknál)
IV., Váci-utca 36. (Duna-u. oldalon)
V., Lipót-körut 21. Telefon: 16-3-68.

WC FÜRDŐKÁD, kályha, mosdó stb. szabott áron
HUBERT, Liszt Ferenc tér 4.
Telefon: 22—3—47.

KIRÁLY FÜRDŐ
Épittette 1556-ban KARA MUSZTAFA budai basa.
Budán, II., Fő ucca 84. sz.
45 fokos szénsavas nátront, szénsavas meszet, szénsavas klórnátriumot, magnéziumot tartalmazó hévvíz köszvény, csúz, bőr- és csontbetegségek, fémmérgezés, máj-, epe-, méh-, húgyhólyagbántalmak, gyomorhurut és alhasi pangás ellen.
Kádfürdők: egész napon át.
Gőzfürdők: férfiaknak reggel 5—1, nőknek hétköznap d. u. 2-7. - Ivókúra

A RÉGI VERONIKA
HIRES
HALÁSZKERTJE
I., BIDEGKUTI-UT 20.
Legszebb és legkedveltebb kirándulóhely!
83-as villamos, 5-ös autobusz.
Tulajdonos: v. Baranyai József

LINDMAYER ISTVÁN
III., LAJOS-UTCA 153.
SZÉP KERTHELYISÉG
JÓ BOROK ÉS SÖRÖK
HIDEG ÉTELEK

TROMBITÁS-VENDÉGLŐ
ARNYAS KERTHELYISÉGE
II., RETEK UCCA 12.
MEGNYILT
Szolid polgári árak. Cigányzene.
TROMBITÁS-PANZIÓ
BALATONLELLÉN
Főszezon árak:
Napi 4-szeri étkezéssel 7—8 pengő, gyermekeknek 50 százalék kedvezmény.
Érdeklődés: RETEK-U. 12. — Tel. 52-7-69

A „VIG-HAJÓS"-HOZ
V. RUDOLF-TÉR 1.
HALKEDVELŐK ÖRÖMÉRE
48-FÉLE HALÉTEL
PONTY, HARCSA, KECSEGE, SÜLLŐ. FOGAS, KÁRÁSZ
KÜLÖNFÉLE MÓDON ELKÉSZITVE
KITÜNŐ ITALOK
POLGÁRI ÁRAK!
STEINER vendéglős

DOTTERWEICH ANTAL
KÁLYHÁS MESTER
BUDAPEST, II., BATTHYÁNY U. 2.
Telefon: 55—6—74.

Mibe fektessem tőkémet
hogy értékállóságát, jó jövedelmét biztositsam? E kérdésre adnak szakszerű választ ismertetőink, melyeket díjtalanul küldünk meg.
Ismertetjük a Kelenhegyi út 24—26 sz. (Mányoki út 7. sz.), tőkebefektetésre kiválóan alkalmas, ideálisan fekvő, legszolidabb kivitelű, a legelőkelőbb villanegyedben fekvő — hegymászás nélkül megközelithető —, mindössze hatlakásos „PARK-OTTHON" társasvillánkat. Nagy saját kertrészek, tetőterrasz, délifekvésű loggiák és szobák, csodás körkilátás. Kapható még pár 4 szobás pazar beosztású nagyméretű öröklakrész. Bérbeadás esetén 7—8% tiszta jövedelem. Juniusi beköltözés. 30 évi adómentesség. Legutóbbi kertes társasházunkban kapható még 1—1 kétszoba—háromszoba hallos, háromszobás déli fekvésü öröklakás kevés lefizetéssel, leszállitott áron, olcsó törlesztéses kölcsönnel!
A BALATONI RIVIERÁN:
Lovas, Csopak remekszép partvidékén, előnyös telekszerzés. A kristálytiszta vizű Balatonfürdőnk, kapcsolatban a kitünő szénsavas gyógyforrásokkal, életerőnket fokozza, gyomor-, stb. bajokban egyedülálló gyógyhatást eredményezi! Forráskutak, olcsó fixáru épitkezés, élelmezés. 200 négyszögöles telkek már 4 P-től kedvező fizetési feltételekkel kaphatók. Páratlan értékemelkedési lehetőség! Vasárnaponkinti, májustól kezdődőleg állandó helyszini bemutatás a csopaki vasútállomásnál. Díjtalan illusztrált ismertető!
„CENTRUM"
Házépitő- és Ingatlanvállalat, m. sz.
Horthy Miklós út 15. Tel.: 69-3-01.
Óvakodjunk a légvárépitőktől!

KÖZGAZDASÁG

Szerkeszti: Szászhalmi József

A Budapesti Kisipari Hitelintézet július 25-én tartotta rendes évi közgyűlését. Az igazgatóság jelentése szerint az altruista intézmény minimális nyereségre törekedett, amely összeg 22.682.13 pengőre rug. A tartaléktőke 783.000 pengő, a hiányszavatossági tartalék 219.000 pengő. A takarékbetétek, valamint a folyószámlabetétek közel egy millió pengőre rugnak, ami a mult évivel szemben jelentős emelkedést mutat. A közgyűlés a végzett munkáért elismerését nyilvánította Szél Jenő dr. vezérigazgatónak, Paulovics József igazgatónak, valamint az intézet kiváló tisztviselői karának.

A Generali Biztosító az elmult évben csaknem 53 ezer darab kötvényt állított ki, az előző évi 43 ezer darab kötvényével szemben és az új tőkeállomány 1 milliárd lirát tesz ki. A tiszta nyereség 30.9 millió lira, 2,22 millió lirával több, mint az előző üzletévben. A közgyűlés határozata értelmében a társaság részvényenkint 175 lira osztalékot fizet.

A Magyar-Hollandi Rt. 1933. évi mérlege igen kedvező. A társaság tartalékalapjai az 1933. év folyamán óvatos és megfontolt kockázatelbirálásának folyományaként — ez évben is teljes mértékben kielégítő volt. Megállapítható, hogy az a minden tekintetben megfelelő és kielégítő üzleteredmény, amelyről a társaság 1933. évi mérlegében és jelentésében betartja és szivesen látja ilyenkor a tagokat, akiknek ügyét szivesen szolgálja. A Kuruczegyesület központja: IX. Gönczy Pál utca 6.

A Szent Anna napi búcsú a Viziárosban julius hó 29-én, a régi keretekhez méltóan folyt le és a Batthyány tér késő éjfélig élénken zajos volt. Ilyenkor megtelnek a II. ker. Iparoskör helyiségei, ahol ezt a napot évenkint kedvesen megülik.

Anna-bált rendezett Vogl Imre tánctanár julius hó 29.-én vasárnap II. Medve utca 6. sz. alatti tánciskolájában, amelyen nagy számban vettek részt volt tanitványai.

A kuruczok gárdája ütött tábort Budán julius hó 23-án, hogy folytassa azt az új lelki honfoglalást, amit nemzeti nagy célként tűzött maga elé a „II. Rákóczi Ferenc Országos Kurucz Egyesület". Rákóczi emlékét kivánja ébrentartani, kultuszát ápolni és ezzel a magyar nemzeti érzést fejleszteni. Gyüjti a Rákóczi-kor emlékeit és föleleveníteni óhajtja az akkori hazafias szokásokat és hagyományokat, de fölkarol mindent, amit a magyar agy, magyar kézzel termel. Ezeket az eszméket hirdeti társasösszejövetelein, ahol kiváló egyéniségek rendeznek előadásokat. Az Országos Kuruczegyesület vizivárosi fiókjának élén Szilágyi Ferenc tanácsos áll, mint elnök, aki megnyitotta a kuruczok első ülését a Szász Károly utcai helyiségben és bevezető, lelkes előadása után Donáth György dr. főtitkár lelkesen fejtette ki a kuruczok felfogását a tiszta közélet megteremtéséről, mégpedig politikamentesen a hányódó magyar nemzet megmentése érdekében. A központ részéről dr. Okolicsányi Pál is részt vett az ülésen, mely a fiókszervezetek ügyét tárgyalta behatóan. Minden kerületben van már fiókja, sőt Budapest közvetlen környékén minden számottevő községben.

A II. Rákóczi Ferenc Országos Kuruczegyesület szeptember végéig havonta egy előadó ülést rendez II. Szász Károly utca 4. sz. alatti helyiségében, de hivatalos fogadónapjait minden héten kedden és csütörtökön este 6—8 óráig pontosan tartja.

A MÁVAG új vezérigazgatója Velsz Jenő őrnagy, aki az elmult idők folyamán ezt a hatalmas üzemet minden komplikált gyártási ágazat elvégzésére átszervezte. A minisztertanács legnagyobb megelégedésre az időközben Markotayra magyarosított Markotay-Velsz Jenőt a gyár vezérigazgatójává kinevezte. A kinevezés széles körökben keltett nagy örömet és szakkörökben bizakodással tekintenek az állami vasgyár további sikeres terjeszkedése felé.

A Phönix Életbiztositó Társaság megtartotta Bécsben évi rendes közgyűlését. A biztosítási állomány az 1933-ik év végén a kitünő mérleg szerint több mint 3 milliárd schilling, amely 880.000 biztosítási kötvény tulajdonosa között oszlik meg. A társaság ingatlan vagyona kb. 160 értékes épületből áll. A díjbevételek összege 177.000.000 schilling, a tőkehozadék 34.000.000 schilling. Az életágazatban 1933 folyamán a társaság több mint 71 millió schillinget fizetett ki. A nemrégiben bevezetett csoportos biztosítással a magyarországi igazgatóság is szép eredményt ért el a Hadirokkantak Nemzeti Szövetségénél és egyéb társadalmi alakulatoknál. A kimutatott netto nyereség 750.000 schilling, amiből a részvényesek között 200.000 schilling került kiosztásra. A nyereség fennmaradó részét a tartalékok gyarapítására, 190.000 schillinget pedig az új számlák növelésére fordítják.

Üzenetek

N. C.: Nagyságod szives figyelmébe ajánljuk, hogy ne használja azt a német formát: — folyó hó, mert a folyó hó magyarul hó-lét jelent.

R. Gy. mérnök: Eddig valószinü volt, hogy a Tabán, vagy Tában — hegyalját vagy hegylábat jelent török nyelven. Magyarul azonban: — pesti élhetetlenséget jelent. Miért akarja Ön is a hegyre épiteni a fürdővárost, amikor gyógyforrások a völgyben vannak.

H. I. vállalkozó: Nem baj, hogy a város megvette a Szentendrei sziget" déli részét, — de baj, hogy oda vizgyűjtőtelepet épit, amikor a budai hegyek tele vannak kristálytiszta forrásvizekkel.

BELLEVUE
TERRASZAIN julius 15-től ISMÉT
Raffay Erzsi
Nógrády zenekar
Szánthó Miklós

Laptulajdonos: VIRÁG ÉS TÁRSA
Felelős szerkesztő: Virág Béla.
Kiadásért felel: Virág Béla.
Neufeld Zoltán (Pannonia) nyomda Budapest, VII., Rombach-u. 8. Tel. 42-3-09

XXXI. évf. 1175. sz.

ELŐFIZETÉS
Egy évre . . 24.— P
Negyed évre . 6.— P
Egyes szám 40 f.
Egyesületek, amelyek nek hivatalos lapja, tagjai *féláron* kapják

Budai Napló

1934. auguszt. 30

HIRDETÉSEK
Egy hasáb széles, 1 mm. magas sor egyszeri közlésnél 30 fill. Szövegsor ára 2 P. Ismertető közlemények megállapodás szerint.
A hirdetés díja mindenkor előre fizetendő.
Állandó hirdetőknek nagy kedvezmény

Buda érdekeit a várospolitika, közélet, közgazdaság, társadalom és művészet terén szolgáló ujság

FELELŐS SZERKESZTŐ:
VIRÁG BÉLA

Szerkesztőség és kiadóhivatal: II, Batthyány u. 63.
Telefon: 50-2-96. Hivatalos órák: délután 4—6-ig.

BECSEY ANTAL:

Tiltakoznom kellett

a legutóbbi napokban történt kétszeri felszólalásomban az ellen a nagyon téves és hibás felfogás ellen, hogy a társaskörök nem alkalmasak a politizálásra. Nyiltan bevallom, hogy meggyőződésemet a Társaskörnek s igy a Kelenföldi Társaskörnek belső tartalmában a *községi-politika és általában politika kell hogy megfelelő helyet találjon.* Elvégre a Társaskör mint a környék intelligens és dogozó polgárságának egyik gyüjtőhelye, nem helyezkedhetik ara a kényelmes álláspontra, hogy a politikai élet megnyilatkozásaival egyáltalában nem törődik mert *ez lenne a legveszedelmesebb politika: a közömbösség struccpolitikája.* A régi példaszó azt mondja, hogy „cogito, ergo sum"; gondolkodom, tehát vagyok; — ami reciprok értelemben azt is jelenti, hogy *aki nem gondolkodik, az nem számit.* Csak az a polgárság jöhet számitásba a közérdekü problémák területén, amelyik törődik a sorsával, gondolatokat termel és bírálatot gyakorol, és viszont elvesztette minden jogát a panaszkodásra is, ha akár kényelemszeretetből, akár kishitüségből elzárkózik polgári jogainak és kötelességeinek gyakorlása elől.

A községi politikai élet látóhatára ma elég zavaros. Zavarosak a pártkeretek; homályosak a rugók, amelyek különböző pártszervező mozgalmat inditottak és tartanak fenn állandó feszültségeket; borus és zavaros a törvényhatósági élet és az autonomia látóhatára is. Polgártársaink pedig joggal elvárják azoktól akiket a közbizalom vezetőikké tett, hogy mindezen problémák ok és okozati összefüggéseit megvilágitsák a polgárság törekvéseinek irányt szabjanak és célokat tüzzenek ki. Őszintén bevallom, hogy sem én, se ittlevő bizottsági tagtársaim *magunk sem vagyunk abban a helyzetben,* hogy a polgárság ez elemi és kétségtelenül jogosult kérdéseire megnyugtató választ adhassunk. De egyet le kell szögeznem; — Meggyőződésem, hogy a közélet jelenlegi körülményei akár a pártok tagozódása, akár a kitüzött célok és feladatok, akár azok eszközei és módszerei szempontjából egyaránt megértek arra, hogy revizió alá vétessenek; — és az uj idők szellemához idomuljanak.

Reálpolitikát kell követnünk; a mely nem téved üres jelszavak hamis vágányára. Ma hangosak a berkek a *racionálás* jelszavától. Ha közelről vesszük szemügyre, semmi egyébb mint üres szappanbuborék, minden belső tartalom nélkül. Mert közigazgatásunk és üzemének racionálását olyképen értelmezni, hogy emberfeleslegeket termeljünk, és felesleges embereket tegyünk a racionálás jelszavával kenyértelenné, — egyszerüen képtelenség. Mert ezt nem lehet, de nem is szabd megcsinálnunk. Minden racionálás végcélja az ember; és nincs létjogosultsága semmiféle köztevékenységnek, mely ezt szemelől téveszti. Az én racionálásom a több ember, a sok-ember elvén épül fel;

nem emberfeleslegeket termelni; hanem

minél több ember kenyerét biztositani: — ez az én racionálásom alaptétele.

És igy vagyunk közéletünk sok egyéb problémájával is. *Szanálni* akarunk. És tesszük ezt olyképen, hogy elvesszük az iparostól a közmunkát, a tisztviselőnek redukáljuk a fizetését, tehát lefokozzuk vásárlóerejét, szóval *légüres térben* akarunk életet teremteni, — szanálni. És sehol vagy csak elvétve akad egy-egy termelő, alkotó gondolat, amely árván, vérszegényen vergődik a nagy ürességben.

Meggyőződésem, hogy hamar el fog következni az az időpont, amely a közvélemény kényszerítő hatása alatt *pártok, célok és eszközök új átcsoportositására fog vezetni;* a napi és személyi politika kicsinyes szempontjain felülemelkedő, realitásokon felépült cselekvés programmjával. És hiszem, hogy ennek a munkának minden budai társaskörünk aktiv részese lesz.

Ezekkel a gondolatokkal köszöntöm az új otthonában a Kelenföldi Társaskört és a benne tömörült polgárságot — és üdvözöltem Petracsek Lajos barátomat névünnepén, akinek megjelenése szintén politikát jelent.

Benárd Ágoston dr. névestéjén, ahová elsősorban az iránta való nagyrabecsülésem vezényelt és ahol többen voltunk olyanok, akik más uton járunk, közkivánatra, de az illusztris ünnepeltnek magas szárnyalású beszédének hatása alatt rámutattam hogy volt idő, amikor mint ellenfelek állottak szemközt a politikai élet küzdőterén, de fegyvereik mindig loyálisak voltak. Közéleti pályafutásuk a magyar glóbuson más más irányban haladt, de még is találkoznunk kellett, mert az iránytűnk közös volt: —

a Szent Istváni magyarság gondolata

Ma ő is az erők egyesitésének parancsát tekinti vezérelvnek, mert ma *gazdasági háború* folyik, amely végzetesebb sullyal nehezedik reánk mint maga a háború; minden erőnk összefogására van szükség; meg kell tálalnunk egymás kezét, hogy élő lánc gyanánt kovácsoljuk össze a nemzeti egységet. — Megkapott a „Magyar Jövő" képviselőjének szava, amelyből fiatalos erő, de egyben panasz, kétségbeesés is ütközött ki; úgy hatot rám, mint Petőfi jajkiáltása a magyar éjszakában.

Az ifjú kor maga friss energiát képvisel; de a duzzadó *életerőnek szüksége van az idősebbek bölcs mérsékletére és irányitó tapasztalataira;* a nemzeti összefogás törvénye reájuk is áll; eredmény csak közös munkájukból várható. Csak vállvetett munkával lehet az ország uj korszakát; — a *megujhodás* korszakát kivivni. E célból

általános revizióra

van szükség. Revizióra kifelé, amelyet Gömbös Gyula kormánypolitikája hirdet; e nélkül nem lehet szó megujhodásról. De

revizióra van szükség befelé is, belső politikai, közgazdasági életünk egész vonalán;

revizió alá kell venni a pártkereteket, amelyeket nem lehet régi, immár értéktelen jelszavak szerint elhatárolni; revizió alá kell venni politikai és gazdasági életünk *belső tartalmát és eszközeit,* mert a megujhodást csak igy lehet elképzelni.

ORODA ZSIGMOND dr.
a törvényhatósági bizottság tagja:

Őszbe sárgul

a lomb ,vége a szabadságnak, hazajönnek pihenten a vezérek, kezdődik a munka, amely tulajdonképen a nagy kánikulában sem szünetelt, mert az életnek nincs módja egy pillanatra sem megállani, szüntelenül igényli az alkotást.

Akik itthon maradtak, többszörösen voltak kénytelenek dolgozni, mert a nyaralók munkája is a nyakukba szakadt. Nem volt okuk panaszkodásra, polgártársaink a nyár folyamán sok-sok kérelmet és sérelmet jutattak el hozzánk, amiket továbbitottunk illetékes helyre, a legtöbb esetben nem eredmény nélkül.

Ez a szegény III. kerület nem maradt el a város többi kerületei mögött, mindig akadt, aki tanáccsal, aki követeléssel, aki jóindulatu figyelmeztetéssel keresett fel. A hatóságok nem zárkóznak el az életrevaló inditványok elől, sőt gyakran iniciálnak is.

A nyáron elhangzott miniszteri ajakról a szemrehányás az óbudai hidépités elmaradása miatt és megtörtént az intézkedés ezen közérdekü és immár halaszthatatlan közmunka előkészületének hatályosabb tempójú megindítására. Sok óbudai, minden egyes óbudai közéleti férfiú részéről száll az elismerés és a köszönet szava Fabinyi Tihamér kereskedelemügyi miniszter felé, aki évtizedes mulasztások pótlásával szerez dicsőséget nevének az óbudai hid megépitésével.

Talán a végleges városszabályozási tervek is elkészülnek rövid időn belül és lehetővé válik a III. kerületben az épitkezés a bontási kötelezettség egyidejü vállalása nélkül.

A Császárfürdő környékének a barakk épület lebontása által való megtiszittása, a Lukácsfürdő melletti őstó rendezése, a homok és közrakodó eltávolitása a Marépület lebontása által való megtisztitása, helyiérdekü vasuti vonalnak a Dunapartról való kitelepitése olyan égető problémák, a melyeknek a megvalósitását sokáig halogatni már nem lehet.

A Kavics-utcának felső részét feltöltötték azzal, hogy odarakták a kiásott földtömegeket, de az alsó részét meghagyták gödörnek úgy, hogy a budai hegyvidéknek ezt a fürdőpolitikai szempontból oly nagyfontosságú részét a legsürgősebben rendezni kell, mert ez a vidék mai rendezetlenségében eleven kiáltó a városrendezés és átépités klasszikus mulasztásainak igazolására.

Megint elmult egy nyár és a Rómaipart villamosközlekedés nélkül maradt; az autóbuszközlekedésről azonban el kell ismerni, hogy pillanatnyilag kielégiti az igényeket, mig a vasútépités végleges vonal vezetésének kérdése el nem dől. A Római partról az Aquincumi állomáshoz vezető autobuszvonalat sürgősen meg kell hosszabbitani az óbudai köztemetőig.

A Stadion-ügy is megérett a döntésre, talán a bakonyi minisztertanács már állást foglalt és kijelölte a legmegfelelőbb helyet.

Az óbudai Dunapart kiépitésének munkálatai szépen haladnak előre, a Zsigmond utcai torok kisegitésére pedig megépült a part mentén a kövezett út, mely a Margithid alatt folytatódik a Margit rakpartban.

Mire lehullanak az elsárgult levelek, életre kapnak a problémák, amelyek közül csak egy néhányat vetettem papirra és fokozott erővel döngetjük a kapukat, hogy megnyiljék az évtizedek óta elhanyagolt III. kerület részére is az életnek és a fejlődésnek a lehetősége, azé a fejlődésé, amelynek első hirnöke semmiesetre sem lehet a kerület területének megcsonkitása. Erről azonban majd legközelebb beszélünk.

Strandfürdőt kap a Hüvösvölgy

— A Völgy utcai tengerszem —

Állandó a panasz, hogy a budai hegyvidék vizhiányban szenved és hiába hirdeti *Pávai Vajna Ferenc dr.* nagynevü geologusunk, hogy ez a hegyvidék rengeteg karsztvizt rejt magában, mely bányákat áraszt el és ams forrásokban tör elő a völgyekben, — ezt a régen hirdetett tévhitet megvaltoztatni nem tudtuk eddig. Most kiderült, hogy a hegyvidék tetején,

a Völgy-utcában, a Hüvösvölgy csaknem legmagasabb részén egy tengerszem szerü kis tó van,

a Völgy-utca 31 számu villa kertjében.

Erről a titokzatos tóról mintegy 100 esztendeje tudnak a Völgy-utcaiak, de senki sem vette komolyan, pedig körülbelül 170 négyszögméter terjedelmü és néhány méter mély.

A villa és a tó most *Hecskó János* dr. tulajdona, aki 26 év óta figyeli. A legforróbb nyáron sem fogy a vize. A tó iránt érdeklődött *Pávai Vajna* Ferenc dr. is és a tulajdonos hozzájárulásával leapasztotta a viz tükrét 30 miliméterrel. Pontos megfigyelések szerint a forrás az első napon 19330 liter vizzel gyarapitotta a tó vizét, fontos, hogy 100 év óta hull a vizbe a szomszédos fák lombja, omlik bele a part, s igy vastag iszap réteg boritja a forrást, a mely kitisztitva talán ötszöröset adna, azaz naponként 100 ezer liter vizet.

A tó közvetlen közelében van az Ördögárok s igy 2—3 méter mély csatornával vize egészen levezethető s a forrás tisztitható.

Most a *„Pasaréti Egyesület"*-ben indult mozgalom oly irányban, hogy e tengerszem-szerü tó vizének felhasználásával

strandfürdőt létesitenek a Hüvösvölgyben, a Pasarét közelében

és *Kozma* Jenő dr. orszgy. képviselő a közeljövő egyik sürgősen megoldandó kérdés gyanánt tűzte ki a strand fürdő létesitését, fölkérte Pávai Vajnát, hogy annak létesitését a maga részéről ellenőrizze és elősegitse. A helyszini szemlét a pasaréti bizottság már junius végén el végezte és szintén javasolja a strand fürdő sürgős felépitését.

Rendkivül fontos kérdése ez a Hüvösvölgynek.

A budai idegenforgalom egyik tényezője:

— Budakörnyéki barlangok —

Aközelmultban három cserkészfiú bennrekedt a solymári barlangban. Elfogyott a világitásuk és a szakadékokkal gazdag barlangban egy lépést se mertek tenni a napvilág felé. Hiába indult meg azonnal a kutató munka az eltüntek keresésére, a mentés csak akkor vett komoly fordulatot, mikor a dr. Vigyázó János elnöklete alatt müködő turistaszövetségi Barlang Bizottság szakértő turistái érkeztek a barlanghoz.

A bennszorultakat megmentették, azonban ez az eset is bizonyitja, hogy az ilyen sokjáratu, rengeteg elágazású, nehezen járható barlang tervszerü feltárása nem hiábavaló. Addig is azonban, mig ez megtörténik, vannak teendők, amelyeket a természet minden barátjának tudnia kell.

Sebős Károly, aki a Barlangkutatók részéről a mentést irányitotta (később az ő kutató csoportja találta meg a fiukat) a következőkre hivja fel a figyelmet.

Bármilyen barlangi balesettel kapcsolatban elsősorban a M. Turista Szöv. Barlangbizottságának elnöke, Vigyázó János dr. ügyvéd értesitendő. (IV. Szerb u. 2. tel.: 84—2—13) Ő minden időben eltudja érni a legkiválóbb barlangkutatókat, akik azonnal a helyszinre indulnak. A Barlangbizottság tervszerüen térképeztette Magyarország barlangjait s a különböző emeletekről, ágazatokról készült felmérései alapján egyedül képes a tervszerü kutatást elvégezni.

Természetes azonban, hogy a mentőszolgálat ily módon való megszervezése még nem minden. A Buda-környéki barlangok, csakugy mint hegyvidékünk egyéb látnivalói természeti kincsek, amelyek mindig vonzanak érdeklődőket. Az igazi tennivaló, a látványosság szempontjából értékes barlangok feltárása, utak, épitése, villany bevezetése stb. Nálunk általában fölösleges kiadásnak tekintik azoknak a természeti szépségeknek feltárását, amelyek a föld alatt vannak. (Nem csak barlangokra, hanem megannyi ásványi és más értékre is gondolunk.) Speciálisan a budai barlangok kihasználási lehetőségeire példa a szép pálvölgyi barlang feltárt része. Megjegyezhetjük azt is, kevés ami ott történt, nagyon kis költséggel sokkal több látványosságot tárhatnánk fel. Ha lenne, aki elhiszi, hogy a barlangokat is be kell állitani az idegenforgalmi érdeklődés fényterébe. Természetesen nálunk a propaganda jelentőségét még mindig nagyon alábecsülik, ami aztán a jelen állapotok oktalan megmerevitéséhez vezet.

Sürgős szükség volna az ugyancsak csepköves szemlőhegyi barlang megnyitására és felszerelésére. A gyönyörü barlangot 1930-ban tárta fel és térképezte az Egyet. Turista Egyesület, azonban a telektulajdonos érthetetlen magatartása következtében még ma sem áll a közönség rendelkezésére. A ferenchegyi barlangot a főváros már megnyitotta, de a modern követelmények talán csak a pálvölgyi barlang egyes termeiben jelentkeznek. Pedig a barlangok megnyitása hasznos, feltétlenül jövedelmező, hisz kellő propagandával a vasárnaponként szabadba özönlők százai és ezrei keresnék fel ezeket a különös varázsú természeti szépségeket.

Egy példa, ha nem is Buda-környékéről. Az Aggteleki barlangban nincs villany, nincsenek utak. Évi látogatóinak száma kb. 500. A barlang cseh megszállott területi része (u. n. Hosszuuszói barl.) évi 10,000 látogatót számlál. Képzelhető, mit jelent ez pénzben, mikor a belépődij ott 5 P.-n felül van.

A Buda-környéki barlangok kisebbek, de csepkő-szépségeik nem közönségesek. Kellő és nagyon jelentéktelen befektetéssel mind értékes, idegenforgalmi tényezők lehetnek. Ehhez azonban szükség van megfelelő kulturára és okos propagandára. Buda szépségei nem arra valók, hogy csak balesetekkel kapcsolatban szerepeltessék, hanem arra is, hogy megismerjük és megszeressük őket.

Magyar József

Érdekes vendégek

egész sora látogatta meg fennállása óta a székesfőváros *Kenyérgyárát,* amely intézmény nehéz időkben, válságos esetekben mindig kitünően megállotta helyét. Igy a gyöngyösi tüzvész alkalmával már másnap öt vagon kenyér érkezett a kenyér nélkül maradt városba. A belgrádi forradalomszerü sztrájk idején kenyér nélkül maradt a főváros lakossága is, de már másnap gyorsvonat szállitotta Belgrádba a több vagont kitevő kenyér-rakományt. Tanulmányozták a gyárat a nyugati nagy városok is: köztük Bécs, de itt jártak a drezdai és müncheni polgármesterek, valamint a svájci pékmesterek küldöttsége is. Többször jártak itt a lengyelek. Vendége volt a gyárnak az egzotikus világ egyik polgármestere Jáva szigetéről. Tanulmányozták ezt a kenyérgyárat mindazok, akik a magyar gyárak közélelmezését intézik, de sürün látogatják a különböző népmüvelési társaságok és bizottságok s igy gyakran járnak ott *Purébl* Győző tanácsnok vezetésével a közgazdasági egyetem hallgatói. A népiskolai iskolaorvosi tanfolyam hallgatói Rigler, Bexheft és Andriska tanárok vezetésével látogatták a gyárat, mintahogy ott jártak a debreceni sütőipar tanfolyam hallgatói. A kenyérgyárat jellemzi az a rendkivüli tisztaság és rend, amely a külföldi látogatókat is meglepte s ha itthon gyakran szidjuk is a kenyérgyárat, kifelé mégis elismerést aratunk minden alkalommal, amikor idegenek jártak itt.

A szénaláz

Érdekesen világitja meg az alábbi levél az eddig ritka, különös, de mind nagyobb arányokban jelentkező **szénaláz** rohamos terjedését és — az ellene való védekezést.

A levelet irja:
MASIREVICH GYÖRGY
kormányfőtanácsos, ny. m. kir. államvasuti ü. igazgató, aki öt hetet töltött Pontresinában (Felsőengadin), mint szénalázban szenvedő beteg.

A szénaláz oly szervezeti hajlamosság okából támadt betegség, amelyet eddig gyógyitani nem lehet, jóllehet 60-70 gyógyszert és gyógymódot ajánlanak ennek leküzdésére. Németországban egyesületet alakitottak az e betegségben szenvedők. Ennek 2000 tagja van. A világháború óta 600.000-re szökött fel a betegek száma csak Németországban. A német „Heufieberbund"-nak 20 évig voltam tagja. Évente junius hóban, amikor nálunk a virágzás következtében a levegő teli van himporral, — amely a betegséget kiváltja — Helgolandba utaztam, ahol a tiszta tengeri levegőben elkerültem volt a bajt. Ha azonban Schleswig-Holstein szárazföldje felől fujt a szél, mégis pollusos (himporos) lett a levegő a szigeten. Azért 1925. év óta *Pontresinába* megyek, a Bernina-hegytömb lábánál, 1803 m. magasságban fekvő, szép svájci klimatikus gyógyhelyre. Ez ideális eldorádója a túlérzékeny nyálkahártyákkal biró embereknek. Itt a levegő a gleccserek tövében kristálytiszta. Pontresinába május hó végén érkeznek a szénalázban szenvedő vendégek és julius hó elejéig maradnak ott, amikor e magasságban is beáll a virágzás.

Évek óta fáradoztunk azon, hogy Pontresinában, svájci egyesület alakuljon az odajáró páciensekből. Az idén ez végre sikerült. A tagok számos kedvezményben részesülnek és jó tanácsokkal látják el őket, amellett, hogy társadalmi kapcsolato-

FŰZŐ
GUMMIHARISNYA
KÜLÖNLEGESSÉGEK
EGÉSZSÉGÜGYI CIKKEK SZAKÜZLETE
HUNGÁRIA
I. ALKOTÁS-U. 1/a (Vérmezővel szemben)

kat is találnak.

A „Heufieber-Klub" Pontresinának elnöke egy svájci nagykereskedő: Dr. Reinhardt-Ganzoni lett. Engem választottak meg alelnöknek.

A „Budai Napló" április-májusi számaiban meg volt említve az, hogy a pontresinai, később St.-moritzi plébános, *Tuena József dr.* használta nagy sikerrel a budai fürdőket. Budán járt azóta a pontresinai patikus: *Golay* Károly dr. saját autóján családjával és *Reinhart* Albert dr. winterthuri nagykereskedő is, akik a budai fürdőket keresték fel. E kapcsolatok további kiépítésén fogok továbbra is közreműködni, mivel a radium és thorium tartalmú fürdők a neuropathikus constitutios anomaliakon alapuló szénaláztüneteket *igen előnyösen befolyásolják*. Mindezeket azért közöltem igen tisztelt Szerkesztő úrral, hogy a Buda érdekeit szolgáló tényeket becses lapjában közzétenni méltóztassék.

A szegedi diszelőadás

Nagyszerű ember ez a gróf Bánffy Miklós! Izig-vérig művész, rendező, író és tudós. Megnézte a Budpesti Nemzeti Színház, a bécsi Burgtheater előadásait. Majd írt egy feltűnően éles tanulmánybirálatot a Budapesti Nemzeti Szinház előadásáról, melyet az Erdélyi Helikon s abból utána egy budapesti napilap közöl. Aztán úgy gondolkozott ő, nehogy azt higyjétek, hogy személyes harag, vagy indulat vezetett, amikor tanulmányomat megírtam a Nemzeti ellen, bebizonyítom és megrendezem, előadatom Madách remek művét Szegeden, a Dóm-téren, szabadtéri előadás keretében. Olyan nyílt, tiszta és becsületes kihivás volt ez, ahogy Toldi Miklós szólította hősi párbajra, az óriás cseh vitézt. Ily harcos elöcsatározás előzte meg a szegedi nagyszerű bemutatót.

És most hogy az aug. 11-iki előadást hétezer nézőtársammal a kék-fekete augusztusi éjszakában csillagok alatt végig néztem, azaz érzésem, hogy egy soha el nem feledhető, s elmondhatatlan döbbenetes erejű misztériumot láttam, a melynek megrendezéséért, kigondolásáért, zseniális ötletéiért örökre és mindörökre hálás lekötelezettje vagyok e napfényes homlokú erdélyi főurnak akit ugyneveznek hogy gróf Bánffy Miklós.

Kitünő ötlet volt a színpad hármas, de összekötött tagoltsága. Baloldalon a tizennegyedik századból való Keresztelőtoronyban vivődik Kepler tanitványával, középén fényes, táncoló bál, jobb oldalon a léha asszony udvarlóinak karjai között. Kepler alig mondja ki hogy hallja a jövő dalát, a mely dübörög is kétszáz férfi és nő ajkán, akik fergetegként megdagadva, háromszázan öntik végig az óriási színpadot és lebirhatatlan erővel jelentik a világtörténelem letgnagyobb forradalmát.

Csodálatos Tankréd felvonulása a Keresztes lovasokkal, majd a hivő, éneklő tömegek a veszekedő papsággal. Tankréd szomorú bucsuzása a szerelemtől, a képet harangzugás pántlikázza körül, ezzel is jelezvén templomi jellegét. A római szin örjöngő mulatsága is pompás, szines, gyönyörű táncok, s mindenben harmónia. ruhákban, mozdulatokban, fény-hatásokban. Általában a ökéletes hitbeli és bölcseleti mélységeit hangsulyozza. Harang, zene, énekkar, orgona, fényhatás, mozgás, öltözet, egymásba fonódnak, egymást magyarázzák, de nem tanáros szárazsággal, hanem éltető szépséggel.

Az előadó művészek közül Csortos Gyual Luciferje felejthetetlen isteni élmény. Csortosért, maáért, aki Európa legnagyobb színésze, érdemes volt szegedre utazni és fizetni. A német Janningsot is veri ez a kedélyben, humorban utólérhetetlen színész-zseni. Mi láttunk 30 év óta sok Lucifert, de Csortos fölötte áll valamennyinek. Gyönyörű volt Tökés Anna, mint Éva, habár az ő drámai skálája kisebb mint Jászai Marié. Tárai Ádámja jól átgondolt, a hangja nem tölötte be a teret. A kisebb szerepekben is kiváló színészek léptek szinpadra. Reméljük, hogy a jövő évben is, de Budán a Btt-pályán üdvözölhetjük gróf Bánffyt és ad hoc társulatát . . . Mert a Hollós Mátyás Társaság szintén készül ilyen népszerű előadásra és készül megkeresni a „Budai Torna Egylet" elnökségét, hogy az Attila évforduló alkalmából az ő nyilt területén előadhassa egyik legnagyobb poétánk hazafias és az alkalomhoz mért kevéssé ismert szinművét. Erre nézve már folytak tanácskozások Petrasek Lajos dr. orszgy. képviselő elnökkel.

Kiss Menyhért

Vendéghivás

— Gundel Károly érdekes könyvéből —

Ha vendéget hívunk, első kérdésünk: kiket, hányat és miért?

Kiket? Ügy válogassuk őket össze, hogy vagy mindannyian egy hivatásbeliek legyenek, vagy úgy, hogy a lehető legkülönbözőbbek, de legyen közöttük valami olyan közösség, — akár érdek, akár művészet, akár sport, vagy egyéb érdeklődésbeli, de ha más nem, az asztal örömei iránt való fogékonyság közössége, — mely az asztali beszélgetés érdekességét és folyamatosságát biztosítja.

Nem fontos, hogy az asztalnál egy abszolut tekintély, kiváló kapacitás vigye a szót s ne engedjen mást beszélni. Hiszen majdnem mindegyikünk szereti a véleményét elmondani,, tudását, informáltságát elárulni s ha nem jut szóhoz — ez jó érzése rovására megy.

Ne hívjunk „előkelő" vendéget asztalunkhoz azért, hogy büszkélkedjünk vele, ne ültesük az asztal mellé, mint valamilyen drágaságot, kincset, kuriozumot. Ilyesminek vitrinben a helye. Egy jó társaságnak előfeltétele a demokrácia, a teljes egyenlőség. Csak ennek esetében érezheti magát *mindegyik* vendégünk igazán jól és fesztelenül.

★

Egy igazán jó vacsorához, ahol fontos, hogy az evés örömei is érvényesülhessenek és a társalgás méltó maradjon ezekhez az örömökhöz, nem szabad, hogy 8-nál többen üljenek az asztalhoz. A régiek szerint az asztalnál legalább annyian legyenek, mint a gráciák, de számuk ne haladja meg a muzsáékét!) Ha nagyon kevesled, menj 10-ig, de ne tovább! Ez a szám, amely megengedi, hogy az asztalnál egy beszédtéma legyen uralkodó és az egész társaság részt vegyen a társalgásban. Ha többen vannak, már csak a szomszédok diskurálhatnak egymással és legfeljebb a szembenülőt vonhatják bele. Nincs kínosabb, mintha ilyenkor egy-egy szót elkapnak a távolból, belekapcsolódnak, belekérdeznek a történet, vagy az adoma közepén, megismételtetik az elmondottakat és könyörtelenül megölik a csattanóját.

De a célszerűség is a 8-as szám mellett szól. 8 személyre minden fogásból elég 1—1 falat számítanunk; ennek kínálása nem vesz túlságos időt igénybe, ám ha tízen felül emelkedik a vendégek száma, akkor már 2—2 falon kell az ételt feladnunk. De borból, pezsgőből is elegendő 8 személy esetén 1—1 palack egyszeri betöltésre, ami különösen akkor fontos gazdaságosság szempontjából, ha az italt fogásonként változtatjuk.

„Egy görbe éjszaká"-t tréfált táncolt végig Balla Lici a Budai Szinkörben a sikerült együttes élén, a sok emberi csalódáson átment budai közönség előtt. A Szinkör igazgatósága ezt az uj operettet tartogatta a Szent István hetére, hogy a „Tabáni orgonák" után is telt házat biztositson magának, ami sikerült is.

A krisztinavárosi szörny 1844-ben

A hallgatag és kék skót tavak között a legnémább és legkékebb a Loch-Ness tava, viszont a legskótabb is, mióta a Skót Idegenforgalmi Tanács kitalálta a Szörnyet és azt hangos kelleléssel doboltatja — kürtölteti világá. Mivel pedig semmi uj nincs a Nap alatt, igy a titokzatos Szörny sem az, legalább is a jó öreg „Krisztinába" sem volt az ezelőtt 90 áve. Mert bizony 1844 nyarán saját, külön Szörnye volt a Krisztina előrósnak, mint azt Nagy Ignác a kedvelt humorista is megirta 1844-ben megjelent „Magyar Titkok" című füzetes, pest-budai tárgyú rémregényeiben.

A dolog úgy esett meg, hogy a „Krisztina" békés polgárai minden éjfélkor pokoli bömbölésre riadtak fel. Az üvöltő, dübörgő hangok a Horváth-kert felől jöttek, illetőleg az Ördögárok boltive alól. A hirhedt Ördögárok ugyanis a Plébániatemplom előtt, bolthajtás alatt hömpölygtette hegyi vizeit. Az Egyházpiacon túl már szabad árok volt az Ördögárok. Mi lehet ez az orditás? — kérdezték a Polgárok és Polgárnők, a serházak, borházak és kávéházak népe, az éjjeli baktérek, a „Kékek" vagyis Buda szabad királyi város városkatonái vagyis policájsága, pontosabban: konstáblerjei? Ördög bujt az Ördögárokba avagy valami óvilági szörnyeteg, a Behemót talán mely tudvalévőleg igen jeles orditozó főördög. Végre is bátor és el-zán. csapat erezskedett le a boltív alá annak minkét Gálorán. Vadászflintás és pisztolypuskás majorosok, tehenészek lócsel lakatosok kétkézi kalapácsokkal, kéményseprők létrán, városkatonák panganétos puskával. Nagy volt ámulásuk, mikor a bolthajtás alatt egy hatalmsan horkoló embercsoportot vettek észre. A felriasztott jámborok elmondották, hogy ők nem szörnyek, hanem csak szegény tabáni gabonarakodó munkások, akik munkanélküliek és hajléktalanok. Ott húzták meg magokat a boltiv alatt és hoby senki ne zavarja őket, tehát ijesztő szándékkal lármát csaptak. A boltiv zagyva lármává viszhangozta az orditoizást.

Ielyen volt a „Krisztinavárosi Szörny" kilencven évvel ezelőtt. Mi lehet a lochnessi Szörny? Bizonyára tengeri kigyó vagy legalább is hirlapi kacsa, mindenesetre azonban jó idegenforgalmi trükk.

Hárombék

Az uj „Simplon" filmpalota. Hosszú hónapok megfeszitett munkája után elkészült és megnyilt Magyarország sőt egész Közép-Európa egyetlen mozgója, amely céltudatosan a hangosfilm vetitésére készült, felhasználva mindazokat a találmányokat és ujitásokat, amelyeket a hang- és fénytechnika, valamint az akusztikai tudomany az utóbi évben produkált azért, hogy a hangosfilm teljes tökéletességét érvényesithesse. Gyárfás Gyula, akit húsz éve ismernek és szeretnek Budán, páratlan energiával, tudással és fantáziával teremtette meg Budának ezt a látványos nevezetességét, amely valóban a jövendő kivánatos szórakozó helye és a Lágymányos várható hatalmas arányu fejlődésének egyik előmozditója. A Weisz Manfréd gyár nyugdijintézete Gyárfás Gyula elgondolását a legnagyobb áldozatkészséggel valósitotta meg. Preisich Gábor okl. épitész mérnök és Vadász Miklós okl. épitészmérnök érdeme az a különös megoldás, amellyel aránylag kis helyen ilyen hatalmas, tökéletes, impozáns szinházat tudtak épiteni. Egyik büszkesége Budának az uj filmpalota és büszkék lehetnek rá azok is, akik elgondoltak és megalkották.

A legitimista párt a Tölgyfa u. 1 szám alatt központi irodát rendezett be Budán és vezetője Abt Albin ny. testőrszázados.

Orsz. Magy. Rendőrkutya Egyesület szeptember 20-án este 8 órakor hivatalos helyiségében, Budapest, V. József tér 1. rendkivüli közgyülést rendez.

Ünnepélyes össztánc megnyitót rendez szeptember 2-án Vogl Imre tánctanár táncintézete, II. Medve utca 6. sz. alatti helyiségeiben.

Nász. Csanády Gusztáv dr. szkfőv. tanácsjegyző oltárhoz vezette augusztus hó 28-án Reidner Ilona tanárnőt. Számosan üdvözölték ez alkalomból a népszerű tanácsjegyzőt.

A mohamedánok Szent Istvánért. Az Autonom Magyar Mohamedán Hitközség istentiszteletett rendezett hétfőn délben Gülbaba sirjánál, hogy vallásuk szertartásai szerint ünnepelhessék meg Szent Istvánnak a katolikus egyház magyar szentjének emlékét. A hivők a kis kápolna imaszőnyegeire kuporodva vettek részt az istentiszteletben. A müezzin elénekelte a hagyományos imádságokat, azután Huszain Hilmi mufti mondott rövid magyarnyelvű szónoklatot, amelyben azt hangoztatta hogy Szent Istvánnak, a magyar civilizáció megalapitójának emlékét valáskülömbség nélkül kell tisztelni.

Kalapot kell emelni a nagyarányú idegenforgalom megszervezői, lankadatlan munkásai és vezetői: — *Kovácsházy* Vilmos tanácsnok és *Zilahy* Dezső, az Idegenforgalmi hivatal vezetője előtt, az idei *Szent István héten* aratott nagy sikereik láttán. Kivetkőzött az eddig, csak az ország alsóbb néprétegei számára rendezett népünnep keretéből és európai nivón álló világattrakcióvá fejlődött. A mostani rendszer mellett ki is fejlődik majd, lehántva azokat a hibákat és tévedéseket, amiket csak a gyakorlat révén lehet felismerni és korrigálni. Az itt járt bolgárok a „Gyöngyös bokréta" előadásait is megnézték és nagy hatással volt reájuk, de sok olán és rác vonást találtak benne, és kifogásolták a túlságos rikácsolást és duhajkodást, ami nem fér össze a turáni magyarság nyugodt méltóságával. Ezen azonban hamar segít *Paulini* Béla, akinek csak figyelmét kell felhívni ezekre a népművészeti szeplőkre.

Órajavitás: Szerafin Gy. I. Roham u. 8

FOTOCIKKEK Zibrinyinél I., Attila utca 8

MENYASSZONYI képek Blahosnál Fő-u 18

Arizona-kuk! Budapesten közismert, hogy egyik legnívósabb szórakozóhelye az **„Arizona"** dancing kabaré-varieté. Helyisége kellemes, intim hangulatú, műsora remek, telve pompás artista és művészi produkciókkal, amelyek fénypontja Rozsnyainé „Miss Arizona" fellépése. Az igazgató egyben kiváló zeneszerző is, a „Lámpaláz" operett alkotója, Rozsnyai Sándor vezeti nagy hozzáértéssel a vállalatot.

Nem kell Pest! A budai izr. hitközség képviselőtestülete zsigmondutcai székházában rendkivüli közgyülést tartott és azon Krieshaber Adolf dr. a pesti hitközséggel való egyesülés kérdésével foglalkozott. A vita után a közgyülés nagy szavazattöbbséggel 83 szavazattal 16 ellen elvetette az egyesülés gondolatát és kimondotta, hogy a hitközségnek nyolcszázéves autonomiáját és függetlenségét sértetlenül fentartja, más hitközséggel egyesülni nem kiván. Megbizta a közgyülés az előljáróságot azzal is, hogy ezt a határozatot a községkerületi elnökkel és az ország nagyobb hitközségeivel átiratban közölje.

Nász. Pesz Mária és Szilágyi Dénes e hó 19-én délután az óbudai református templomban házasságot kötöttek. Cím: III Remetehegy 16338. hrsz.

Dévai Károly dr. fővárosi ügyvéd és Erdős Böske, — Erdős József hirdetőirodatulajdonos leánya, julius hó 29-én Budapesten a Dohány-utcai templomban házasságot kötöttek.

Az ország legrégibb, 133 éve fennálló üveges és képkeretező vállalatának, a Blattner Gyula cégnek a Várban, II Hunyady János út 21. alatt saját házában van budai telepe, amelynek a legelőkelőbb várbeli közönség megrendelője. Speciális képkeretei a legkényesebb islést is kielégitik. A cég 1934-ben az Ipartestület aranyérmét kapta.

A Kisfaludy-szinház nagy sikerrel hozta szinre a Tisztelt Ház c. zenés komédiát. Zádor Éva Halmi Vera szerepében még azoknak is nagyon tetszett, akik ebben a szerepben Biller Irént látták. Méltó partnere volt Takács képviselő szerepében Berkes János. Sándor Ferenc, aki immár a közönség egyik kedvence, Szepes szerkesztő szerepében a nézőteret állandó derültségben tartotta. Magassy Márta végre egy tehetségéhez méltó, nagyobb szerepben sok tapsot aratott ügyes játékával és meg is ujráztatott táncával. Szántó Klári (Zsuzsa) és Basa György (Bakonyi) emelkedtek még ki nagyobb szerepekkel az együttesből. Kisebb szerepeikben is jók voltak Piller Ferenc, Cz. Turani Endre, Pálossy Ferenc, Budai Andor, Szegő József, Majtány Györgyi, Halmos Ferenc, Rohács Béla, (ügyes táncszámával), Ladányi Lici, Ránky Livia, Gárdos Pál és Mihály Béla. A zenekart Dégen Rezső nagyon jól vezette. Juni. 24-én az Ördöglovas c. operett került szinre, amit azóta is táblás házak előtt adnak. A kiváló előadáson kivül nagy része van a sikerben a Király-szinháztól kölcsönzött gyönyörű ruháknk is. Fokozák a sikert a vendégszereplők: Majláth Aranka (császárné), Pottyondi Vera (Metternich leánya) és Szenes László (Monakó trónörököse), akik mind nagyon előnyösen mutatkoztak be. A közönség örömmel látta viszont távollétük után Lilla Máriát (Arna), és Madarász Lászlót (gróf Sándor Móric), mint régi kedvenceit. Metternich herceg szerepében kiváló alakitást mutatott be Pillér Ferenc és nagyon jó volt a komikus gárda: Berkes János (rendőrfőnök), Sándor Ferenc (titkosrendőr), és Basa György (Monakó fejedelemje). Kisebb szerepet még vagy huszan adtak, kaik mindnyájan eismerést érdemelnek. Derekasan vette ki részét a sikerből a zenekar is Dégen Rezső karmester művészi vezetésével. A nagy sikerre való tekintettel a darab előadásait prolongálták.

Gyász. Súlyos csapás érte dr. Némethy Károly b. t. t.-t, a felsőház tagját, a budapesti ref. egyházmegye gondnokát, egyetlen testvére, újfalusi Némethy Ilona elhunytával. A megboldogult ideális megtestesitője volt a családi és gyermeki önfeláldozó szeretetnek, aki egész életét a három évvel ezelőtt, 98 éves korában elhunyt anyjának szentelte. Az elhunytban igen kiterjedt és előkelő rokonságon kivül ifj. dr. Némethy Károly szkfőv. tanácsnok és dr. Némethy Imre tvszéki bíró nagynénjüket gyászolják. Temetése augusztus 24-én volt a farkasréti temető halottasházából.

A régi, jónevű Samu István féfiszabó cég, amelyet 1900-ban alapitottak, s amelynek vevőköre a legjobb budai közönségből került ki, átköltözött új, modern helyiségébe, I. Attila utca 29. sz. alá, régi helyiségétől 100 lépésnyire.

OLCSÓN ÁTADÓ
családi okok miatt Buda egyik **legforgalmasabb** helyén jóforgalmu élelmiszerüzlet teljes berendezéssel és áruval. Érdeklődni lehet **Bakos Kálmán,** I. Ugocsa-u. 3

LEGSZEBB MEGLEPETÉS A
VIRÁG
Gellért Virágház
ból
XI. HORTHY MIKLÓS-UT 11-13.

ÚJ
hentes és húsárú üzlet
nyilt meg II. Batthyányi-u. 46
Stefáni
GYULA I. r.
házi hentesáru különlegességek

ÁLLAMILAG KÉPESITETT NAGY GYAKORLATTAL BIRÓ
ZONGORATANÁRNŐ
kezdők és haladók tanitását csoportokban is JUTÁNYOSAN VÁLLALJA
Értekezni legbiztosabban reggeli vagy esti órákban telefonon: 59-4-42, személyesen Bereg-szász köz 2535-25. Sasadi ut 14 és 16 sz. között.

Ön szép de még szebb lesz, ha
özv. ILLYÉS SÁNDORNÉ
HÖLGY és URIFODRÁSZ
üzletét látogatja II. VÉRMEZŐ UT 14. szám
VÁRFOK UICA SAROK TELEFON: 50-2-17
Tartós ondolálás géppel és gép nélkül. Festés, szőkités. Egyéni frizurák modell után.
10 százalék engedmény, ha hivatkozik a Budai Naplóra

PORTÖRŐ JENŐ
DROGUISTA
Ajánlja dúsan felszerelt illatszer, kötszer, vegyszer, betegápolási és háztartási, valamint
FOTO CIKKEK
üzletét
I. KRISZTINA TÉR 7. TEL.: 507-95
Fiók: I. Krisztina krt. 10. (Anna udvar)
TELEFON: 557-83

Kötött és szövött
méteráruk
Uri és női fehérnemüek
RENDELÉSRE
BALOGH DIVATÁRUHÁZBAN
II., MARGIT KÖRUT 4
Telefonhivó: 56-4-70

Blattner Gyula
Aranyéremmel kitüntetve
Üvegesmester, képkeret speciálista Budapest, II. Hunyadi János-utca 21.
saját házában) Alapitási év 1801. (Telefonhivó: 504-47)

SCHRÄPLER HALÁSZLÉ FOGALOM!
III. LAJOS-UTCA 27
HANGULATOS SCHRAMMELZENE

BUDA LEGSZEBB KERTJE
A 300 ÉVE FENNÁLLÓ
PFEIFFER-KERT
Elsőrendű konyha, kiváló borok, Halászlé és tűrós csusza. Minden este Schrammel-zene
III. BÉCSI UT 34

VADASKERT
VENDÉGLŐ ÉS
UJ CUKRÁSZDA
Hüvösvölgyi villamos végállomástól 2 perc.
NEMES-JAZZ — TÁNC
TEKEPÁLYA — PANZIÓ

AZ ÁRUK MINŐSÉGE ELSŐRENDŰ
AZ ÁRAK OLCSÓK
A KISZOLGÁLÁS FIGYELMES
A
SIKLÓS DIVATHÁZBAN
XI. HORTHY MIKLÓS UT 14
TELEFON: 59-3-43

UJ ÜZLET! BUDÁN
dijtalanul házhoz szállitja a megrendelt
festék-, háztartási-, illatszer és pipere árut
WEISZ festékkereskedés
II., Zsigmond-u. 9.

A regényes fekvésü
ÖRDÖGOROM CSÁRDA
a FARKASVÖLGY-ben
ERDÉLYI KÜLÖNLEGESSÉGEI
úri közönséget vonzanak.
Pompás hegyi üde levegő.
Elérhető néhány percnyi sétával az 59-es villamos végállomásától
Tulajdonos: GRUBER EMIL

Aranyéremmel kitüntetve
ÁCS ISTVÁN
modern kelmefestő és vegytisztitó üzeme
V., Alkotmány u. 5—7. Tel. 16-6-84.
Fiókok: IV., Királyi Pál-utca 6.
VI., Gr. Zichy Jenő-u. 12.
II., Zárda-utca 12. szám.
I., Városmajor-utca 55/b.
Uj budai üzlet:
I., Hidegkuti-ut 37/c. sz.

KELLEMESEN NYARALHAT
A
POZSONY-KÁVÉHÁZ
TERRASZÁN
I., Krisztina-körut 85. szám.
Esténként cigányzene

BALÁZS VENDÉGLŐ Hűvösvölgy végállomás Specialitások: Rántott csirke, dampfnudli. Nyitott ès csukott teraszok. — Naponta cigányzene

A SZÜRKETAXI vezetősége értesiti a közönséget, hogy hó 20-tól (Szent István nap kezdődőleg a szürketaxin szállitott PODGYÁSZ (csomagok stb.) után pótdijat nem számit fel.

Jelszavak

Hirdeti, krisztusi önzetlenség hérosza ő
csak —
Ám egy ciklus után: két palotája Budán...

*

„Magyarosítsátok nevetek", — így szól a
Vezérem —
Ám pici bibi van itt, — ő maga nem magyarít. . .

*

Régi turáni sóhajt: — „idegen név vitt
csak előre —
Lásd a magas helyeken: mennyi jeles
idegen. . ."

Kiss Menyhért

Karórák: SZERAFIN GY. I. Roham u. 8

SZEMÉLYI HIREK

FABINYI TIHAMÉR dr. keresk. miniszter, mint az óbudai ev. egyházközség elnöke felhívást intézett a társadalomhoz az Óbudán építendő új evangelikus templom érdekében.

BENEDEK SÁNDOR, a közigazgatási bíróság ny. másodelnöke nyitotta meg, mint elnök, a ref. egyházmegye közgyűlését Szekszárdon.

BORVENDÉG FERENC főpolgármester kútvölgyi villájában fekszik betegen gyomorbajjal, súlyos fogműtét után.

KORÁNYI SÁNDOR báró tanár kezeli a Svábhegyi Szanatóriumban gyógyulást kereső Károlyi József grófot, akinek állapota javult.

SIPŐCZ JENŐ dr. polgármester megszakította zebegényi nyaralását és néhány napot a székesfőváros sürgős és fontos ügyeinek szentelt.

HENNYEY VILMOS dr. államtitkár nem Reichenhall-ban, hanem Bad-Hallban keresett ez idén is pihenést.

SZENDY KÁROLY alpolgármester családi villát építtet a Pasaréten.

EXNER KORNÉL dr. v. pénzügyi államtitkár nejével Lillafüreden nyaral.

KOZMA JENŐ dr orszgy. képviselő a Polgári Egység Pártjának elnöke birtokán tölti nyári szabadsága még hátralevő részét.

REMÉNYI SCHNELLER LAJOST, a Szkfőv. Községi Tkpénztár elnökét választották meg a Magyar Tőzsdeklub elnökének.

HOÓR TEMPIS MÓRITZ dr. egyetemi tanár a mult hó közepén tanulmányútra indult Németországba. Onnan tíz nap mulva visszatérve, Lovranaba, majd Veneziaba utazott, ahonnan augusztus hó 19-én tért vissza.

DORNER GYULA min. tanácsos feleségével és fiával legutóbb Velencében járt, ahonnan az olasz Dolomitokba utaztak, ahol két hetig pihentek.

KISS MENYHÉRT dr., a kiváló poéta, a „Hollós Mátyás Társaság" illusztris tagja családjával együtt Gyón községben tölti a nyarat.

FELKAY FERENC h. tanácsnokot, a főváros racionalizálási biztosát a belügyminiszter a Magy. Orsz. Racionalizálási Bizottság választmányi tagjává nevezte ki.

LUGMAYER JÓZSEF dr., az ismertnevű ügyvéd a „nagyhéten" Debrecenben tartózkodott.

BÁRDOS GYÖRGY dr., a Budai Ingalantulajdonosok Egyesületének elnöke és neje, Weisz Margit nagynevű zongoraművésznő Egerben töltötte a nyár egyrészét.

HASPEL LUCY dr. orvos és ismert budai bőrgyógyász úrnő tanulmányúton van Párisban.

GRAFI FRIGYES főállatorvost, a Magyar Ebtenyésztők Országos Egyesületének alelnökét — m. kir. gazdasági főtanácsosi cimmel tüntette ki a kormányzó.

VÖRÖSVÁRY MIKLÓS dr., a III. kerület egyik rokonszenves vezérembere, — értesülésünk szerint — gyomormérgezéssel súlyos betegen fekszik a lakásán.

RING BÉLA, a Hitelbank Széna téri fiókjának nyugalomba vonult igazgatója Marienbadban használja a kurát.

LAKNER ARTHURT, a Royal Apollo művészeti igazgatóját a filmszakma terén kifejtett eredményes munkásságáért Signum Laudis-szal tüntette ki a kormányzó.

MEZŐ FERENC dr. tanár a nyár egyrészét Balatonszárszón, a további szünidőt szükebb hazájában, Nagykanizsán tölti.

SIEBERT GYULA közgazdasági író az „Uj Gazdaság" szerkesztőjét számosan üdvözölték lapja 25 esztendős jubileuma alkalmából.

WEIXLGÄRTNER TIVADAR ezredes Esztergomban tölti nyári szabadságát. Irodáját szeptember elején II. Szilágyi Dezső tér 4. sz. alatt nyitja meg.

PHILLIPP LÁSZLÓ dr. ügyvédi irodáját V. Dorottya utca 9. II. 3. szám alatt megnyitotta.

HORVÁTH LAJOS, a III. ker. Egységes Polgári Társaskör agilis titkára Ausztriában, Linzben tölti szabadsága egy részét.

Teljesen ujjáalakitva uj szakszerű vezetéssel megnyilt az idén BUDAGYÖNGYE VENDÉGLŐ és ÉTTEREM 44, 81, 83-as villamosmegálló és 5, 22 autóbusz SZOLID POLGÁRI ÁRAK! Elsőrendü magyar és francia konyha Menűrendszer Naponta zene Asztalrendelés: Telefon 64—6—23

Érdekes mohamedán házasságot áldott meg Allah nevében Husszein Hilmi főmufti az ideiglenes mohamedán imaházban. Abubeker Nahababai bombayi mérnök kötött házasságot Csorba Sára úrleánnyal, Csorba Endre hirlapíró leányával, akik a házasságkötés után a Margitszigeti nagyszállóba költöztek. A házasságkötésnél, mint tanuk szerepeltek Csátics Abid és Medriczky Andor dr., mint jegyző lovag Umlauff Szigfrid. Az ifjú házaspárt Sipőcz Jenő polgármester táviratban üdvözölte, de számos távirat érkezett a távoli keletről is.

Kavics, por, füst. Az ujlaki Dunapart rendezetlensége és sivársága, már a Margit-híd budai hídfőjénél kezdődik és Óbudánál végződik, pedig ez a Dunapart a város egyik ékköve. A Margit-híd alatt rakodópart van, ahova a kavicsot és homokot szállítják. Innen azután hajnaltól késő estig tart az elfuvarozás. A Császárfürdő előtti vasutállomás sürgős kihelyezése a legelső feltétele a rendezésnek. Elgondolni is nehéz, hogy a fürdő előtt, ahol a betegek üdülnek, reggeltől estig tolató-mozdonyok zavarják az emberek csendjét és nyugalmát, s a Hév drága megvételének az volna talán az egyetlen jó oldala, írja a „Budai Ingatlan Ujság", ha a Pálffy-téri és Császárfürdői állomások valahova a Filatori gáthoz helyeztetnének ki. Követeli azt a fürdőváros gondolata is, hogy a kihelyezést a legrövidebb időn belül sürgősen meg kell valósitani. 2

Helyiségavató társasestje keretében ünnepelte a Kelenföldi Társaskör

PETRACSEK LAJOS dr.
orszgy. képviselőt

mint a Társaskör alelnökét a nagyszámban összegyült tagok és vendégek lelkes ovációja keretében. A Társasvacsorán résztvettek Becsey Antalné, Dorner Gyuláné, Barla Szabó Józsefné, Halm Sándorné, Csilling Dezsőné, Gellértné Füredi Lili dr. és Simonyi Miklósné hölgyeken kivűl a kelenföldi számottevő polgárai. A vendégeket Ulmer Ágoston üdvözölte elsősorban a hölgyeket és szellemesen konferálta be az est minden eseményét. Az ünnepeltet Dorner Gyula ügyv. elnök üdvözölte szeretettel kiemelte mindazokat a tulajdonságait amelyek Budán őt népszerűvé tették és az egész Társaskör éltette őt névnapja alkalmából, a társaság pedig szeretettel kocintott vele. A körigazgató bejelentette ezután, hogy elmaradásukat kimentették Király Kálmán tanácsnok, Thorday Lajos II. ker. elöljáró-tanácsnok és a Kozma iroda kimentette a távollévő Kozma Jenő dr.-t. Egyuttal üdvözölte Ulmer László a társaskörnek Lajos nevű tagjait: Bajczy Lajost, Szücs Lajost, a Kis Rabló című vendéglő tulajdonosát, aki a társasvacsorát is szolgáltatta és Ney Lajost. Üdvözölte Bányász László dr.-t a társaskör volt alelnökét, aki más kerületbe költözött, de a régi szeretet vonzza közéjük. Utóda Zakariás József főtanácsos. Előlépésük alkalmából üdvözölte dr. Mikola Gézát, Hollós Károlyt és Szántay Istvánt. Végül pedig lapunk szerkesztőjét, aki betegsége óta először jelent meg a társaskörben. A meleg ünneplést hálás szóval köszönte meg Petracsek Lajos dr., aki bizik abban, hogy a társaskörben kifejlődött barátság segit majd leküzdeni a mai nehézségeket és egy boldogabb szebb jövőre üritette poharát. Az iránta való szeretetet visszatükröző lelkes ováció után Becsey Antal az elnök üdvözölte az ünnepeltet és a társaskör uj helyiségében a felavatás alkalmából ismertette azokat a célokat, amelyekért küzdve tartalmas programhoz jut a társaskör. Markáns vonásokkal megrajzolta a mai politikai helyzetet és képet adott a városházáról. A társaság éjfél után oszlott szét.

Nász. Baranski Gyula dr. és neje szül. Adamofsky Katalin leánya, Olga és Szinessy József néhai Szinessy József dr. és neje született izsépfalvi Lavotta Erzsébet fia házasságot kötöttek. Cím: VIII., Fiumei-ut 25. III. 7.

A Bohémia szabad király köztársaság I. Daniel uralkodó vezetésével szept. hó 1-én rendezi mókás estjét I. Krisztina-krt. 113 alatt, Dajka Ferenc vendéglőjében a 9 freskós trónteremben.

A szegények védője, a magyar gyermekvédelem volt megszervezője, Ruffy Pál ny. államtitkár, Ripka Ferenc dr. kitünő munkatársa az árvák ügyének felkarolásában, 80 éves korában elhunyt. Sok ember áldja emlékét.

Az iparosság titkos választás elve alapján áll, így döntött az I. ker. Iparoskör és azt követeli, hogy a választás Országos Iparos lista alapján történjék és önálló iparos, más listára szavazatot nem adhat, hogy így az 1,000.000 magyar iparos, megfelelő képviselethez jusson a parlamentben.

Uj helyiségbe költözött az I. kerületi rendőrkapitányság, amely eddig a várban volt, I. ker. Uri-u. 49. ,illetve Országház-utca 28. szám alatt és áttette székhelyét **I., Pauler-u. 16 szám alá.**

Az óbudai Fehérítő-, Festő és Imregnálógyár Rt. igzgatósága, felügyelőbizottsága, tisztviselői kara és munkássága mélyen megindulva közli, hogy a vállalat igazgatója,

Budai Arnold

úr hosszú és és fájdalmas betegség után augusztus hó 27-én elhunyt.

Közel másfél évtizede állott vállalatunk kötelékében és nagy tudásával, szorgalmával, odaadó hűségével mindenkor annak fejlesztésén munkálkodott.

Fájdalmas szívvel látjuk őt eltávozni körünkből és hálás kegyelettel őrizzük meg az emlékét.

Lelkesen ünnepelte a Kelenföld régi harcos vezéremberét

BENÁRD ÁGOST dr.
v. minisztert,

aki a harctérről hazakerülve, már lelkes hirdetője és apostola volt a magyar egység megteremtésének. A Sósfürdő nagytermében gyűltek össze augusztus 27-én este mintegy százötvenen, régi hivei, tisztelői és barátai, hogy névnapja alkalmából ünnepeljék. A társasvacsora után Kricsfalussy Mihály ny. államtitkár köszöntötte meleg szóval az ünnepeltet, akinek Kőszegi István, a III. kerületi Ipariskör elnöke fél életnagyságú arcképes plakettet nyujtott át ez évforduló emlékére és üdvözölte a budai iparosok nevében. Majd Szántay István kelenföldi állomásfőnök méltatta az érdemeit, — Kávássy Béla pedig a Kurucok Szövetsége nevében, mint kuruc testvért ünnepelte. Az estén megjelent számos olyan alakulat, amelynek vezetésében része van Benárd Ágostonnak s ezek közül a Nemzeti Munkaközpont nevében Kovács Árpád, — a Budai Kertészek Egyesületének nevében Mezei Mihály, — a Magyar Jövő Szövetség részéről Chemitzky Ödön — a Női Szervezet részéről pedig a szervezet elnöknője, Ambrosits Aladárné üdvözölte meleg szavakkal. Lapunk szerkesztője, mint ujságiro, volt szerkesztőjét köszöntötte, — Fejér János dr. pedig a Kelenföldi Polgári Kör nevében üdvözölte melegen Benárd Ágostont, aki izzó hazaszeretettől áthatott beszédben köszönte meg az üdvözlést és a vendégeknek a megjelenését. Megköszönte azoknak is, akik nem tartoznak szorosan véve a kelenföldi Nemzeti Egységes Párt körzetéhez, s akiket csak az iránta való barátság és szeretet hozott oda. Érdekes eseteket mondott el a háboruból, amelyben elejétől kezdve részt vett és ahol leszűrődött benne az a meggyőződés, hogy a veszendőbe menő nemzeti öntudatot kell újra felkelteni, és megerősíteni, mert ha a háború után lábhoz tett fegyverrel, egymás kezét fogva megálltunk volna a határon, megmentettük volna Nagymagyarországot. A szónoknak csaknem minden mondata lelkes éljenzést váltott ki a hallgatóságból és a nagy hatást kiváltó beszédet Kricsfalussy Mihály köszönte meg az ünnepeltnek a társaság nevében, befejezve ezzel Benárd Ágoston programmszerű ünneplését. Ezután Várnai Sándor festőművész üdvözölte őt és bejelentette, hogy a kelenföldi művészek is ünnepelni óhajtják előadások keretében. Ezt megelőzőleg felszólalt még Becsey Antal, az összegyűltek kívánságára és az ünnepelt hazafias, lelkes beszédének hatása alatt elmondotta, hogy ha más irányban is, de Benárd Ágostonnal együtt halad a szentistváni gondolat megvalósítása felé. A honszeretet lángja csapott ki Becsey szavaiból is, amit a hallgatóság lelkes éljenzéssel fogadott. Ezután Kádár Margit szavalta el „Zugnak a harangok" cimű költeményt, — Erczkövy László, a kiváló komikus kacagtatta meg ezután a közönséget, amit folytatott Tapolczay Gyula, a Nemzeti Szinház tagja, szintén emelve a jókedvet és kedves hangulatot, sok tapsot aratva.

RAVASZ cukrász I., Krisztina körút 75. Telefon: 50-2-32. ELŐKELŐ CUKRÁSZ SZALON

A fényképamatőröket hívta fel Liber Endre h. polgármester, hogy Budapestről, — de főleg Budáról érdekes felvételeket készítsenek és felsoroltuk a föltételeket. Most pedig közöljük a felhívásnak azt a részét, amely irányításul, útbaigazításul néhány témakört, melynek megfelelő fényképészeti megoldását idegenforgalmi propagandánk során eddig nélkülöztük, sorol fel: — Panoráma a Margithiddal és a szigettel a Rózsadombról; — a Hármashatárhegyről és előhegyeiről; — a Jánoshegyről; — Dunai strandélet; — Csónakok érkezése vagy indulása a római partról; — Svábhegyi golfpálya játékosokkal, háttérben panorámával, — Rástyasétány közönséggel; — Régi ágyúk a Hadtörténeti Múzeum előtt; — Őrségváltás nézőközönséggel és felvonulásokkal; — Külföldi autók érkezése a Várba; — Kapisztrán János szobra; — Dunaparti korzó; — Beethoven-szobor a Városmajorban. Természetesen nemcsak a felsorolt témákról készült képekkel lehet pályázni, hanem általában minden olyan képpel, amelyet művészi megoldása, vagy tárgyának újszerűsége az idegenforgalmi propaganda során való felhasználásra alkalmassá tesz. Csak a mai elkoptatott témákat kell kerülni. Pályázni csak olyan fényképekkel lehet, amelyek eddig más fényképpályázaton részt nem vettek és sem nyomtatásban, sem más úton nem sokszorosítottak. A képeknek reprodukálásra alkalmasnak kell lenniök. A pályázatra beküldött fényképek 18x24 cm-nél kisebbek nem lehetnek. A fényképeket kartonra ragasztani nem szabad. A fényképekkel együtt azok negativjait is be kell küldeni. Csak annak a pályázata vehető figyelembe, ki legalább öt különböző felvételt küld be a pályázatra, de több képet is beküldhet. A pályázat jeligés. Minden pályázó köteles beküldött fényképeit sorszámmal ellátni és minden fénykép hátlapján, valamint a fényképek negativjait tartalmazó boritékon is, jeligéjét feljegyezni. Köteles ezenkivül pályázatához még egy jeligés, lezárt boritékot is csatolni, mely a pályázati feltételek végén levő, pontosan kitöltött és aláírt nyilatkozatot tartalmazza. Ez a Városházán beszerezhető, vagy a székesfőváros „Idegenforgalmi Hivatalában" (V. Deák Ferenc utca 2.) kapható. A pályázat határideje 1934. szeptember 30. A nyerteseket pályázatuk eredményéről az Idegenforgalmi Hivatal értesíti. A pályadíjak: 400 P, 250 P, 150 P, két 100 P, három 80 P, hat 50 P, tizenkettő 30 P, huszonnégy 20 P; összesen 50 díj, 2.380 Pengő. A pályadijat nyert és megvásárolt képek negativjaikkal és az azokra vonatkozó szerzői és sokszorosítási joggal együtt a székesfőváros tulajdonába mennek át. A képeket a székesfőváros kiállítás keretében mutatja be.

KISFALUDY SZINHÁZ III. Lajos-utca 111 (elérhető az 5, 7, 9, 51 villamossal) Szeptember 1-től egy hétig minden este ½9 órakor, vasárnap d. u. ½4, 6 és ½9-kor A Király Szinház nagysikerü operettslágere Kék Duna Operett 3 felvonásban Fillères árak! — Olcsóbb, mint a mozi! Jegyek 20 fillértől 1.50 P-ig elővételben

ÁLLANDÓ GYÜMÖLCSKIÁLLITÁS ÉS VÁSÁR A KORONA GYÜMÖLCSKÜLÖNLEGESSÉGI ÁRUHÁZBAN BUDÁN, II., MARGIT KÖRUT 5/B TELEFON: 52—8—54

Ünnepelte a Budapesti Gazdálkodók és Kertészkedők Egyesülete, Farkasréti körzete augusztus 9-én Szemlaky (Szibinkits) György elnököt vitézzé avatása alkalmából társasvacsora keretében. Az egyesület nagy számban összegyült tagjai nevében Domonkos Lajos min. számtanácsos alelnök meleg szavakban ünnepelte az elnököt kitüntetése alkalmából, a mit az elnök meghatott szavakkal köszönt meg.

vitéz Szemlaky (Szibinkits) György a budai hegyvidék egyik nagyképességű öntudatos munkát végző vezérembere. Érdekes egyéniség ez a nyilt szivű és eszű katonaember, alig hallat magáról csak dolgozik „Budahegyvidék" helyi fejlődésének érdekében. Ahogy sikerült megállapitanunk — bár magáról nem nyilatkozik — katona, jogász, mérnök és gazdász egy személyben. Az ő nagyszerű elgondolásával földbérletekhez akarja juttatni a parcellázások folytán föld nélkül maradt pesti gazdákat. Minket budaiakat már azzal is hálára kötelez maga iránt, hogy igyekszik valóra váltani a budai hegyvidék kertvárosának kialakulását.

GARCON LAKÁS, két komfortos kertre nyiló szoba, fürdőszobával, rezsóval kiadó havi 75 pengőért. II. Margit krt. 101.

Őszi ebkiállítás. A Magyar Ebtenyésztők Országos Egyesülete szeptember hó 16-án rendezi egynapos őszi Champion és Derby ebkiállítását a Nemzeti Lovardában (Eszterházy utca). Ezen a kiállításon bármilyen elismert ebfajtához tartozó kizárólag 8 hónapon felüli kutyák nevezhetők. A Derby győztes cimre valamennyi ebfajtával az 1933. naptári évben ellett kutyák pályázhatnak. Nevezési határidő 1934. szeptember hó 7. Nevezési zárlat után való nevezés s a katalógusba felvétel dupla nevezési dijak fizetése mellett. A kiállításra vonatkozó minden felvilágositást Ilosvay Lajos Károly gazdasági főtanácsos és az egyesület irodája ad. (Kossuth Lajos áetű - o.9rkéwév ja ad. (Konti utca 21.) Az egyesület és kiállítás elnöke: Gegus Dániel ny. főkapitányhelyettes.

GYERMEKKÉPEK Blahosnál II., Fő u. 18

A Budapesti Gazdálkodók Egyesülete szeptember hó 7-én este 7 órakor előadással kapcsolt nagygyűlést rendez a Városmajori kultruházban.

TELEFONÁLJON 81—1—71 alá! MINDENT HÁZHOZ KÜLD A BELVÁROSI ILLATSZERTÁR V. BÉCSI UCCA 9 Angol és francia illatszerek, pipere, betegápolási és háztartási cikkek nagy raktára. Manikür 30 fillér

SZÁNTHÓ ÉS TSA PAPIR ÉS IRÓSZERKERESKEDÉS Mindenfajta papir, irószer, nyomtatvány és iskolacikk a legolcsóbb áron! III., Lajos utca 37.

LEGOLCSÓBB ÁRAK! HÁRSHEGYI VENDÉGLŐ 83-as villamos, 23-as autóbusz — Vadorzó utcai megállója — I, Hidegkuti ut 84 c, Kitünő konyha — Figyelmes kiszolgálás Minden pénteken nagy halvacsora NAPONTA CIGÁNYZENE. TÓTH JÓZSEF

TROMBITÁS-PANZIÓ BALATONLELLÉN Utószezónárak: (augusztus 25-től) napi 4-szeri étkezéssel 5—6 pengő, gyermekeknek 50 százalék engedmény. Érdeklődés: II. Retek-u. 12. Tel. 52-7-69

TROMBITÁS-VENDÉGLŐ ÁRNYAS KERTHELYISÉG Izletes magyar konyha. — Szolid árak! II. RETEK-UTCA 12

POMPAS LEVEGŐ NAGYSZERÜ ÉTELEK ELSŐRENDÜ ITALOK Minden este VÖRÖS JÓZSI cigányzenekara a LABANCKERT VENDÉGLŐ ÉS BOROZÓBAN BUDAKESZI UT és LABANC UT sarok 44, 81 villamos és 22 autóbuszmegálló

SVÁBHEGYI SZANATORIUM Szobaelőjegyzéseket már elfogad nyaralásra. — KURA — SPORT — SZÓRAKOZÁS Nyilvános strandfürdő, étterem

Nyári cipő és szandál különlegességeim megérkeztek. Budaiaknak olcsóbb árak. DIÓSI CIPŐSZALON VI. Teréz-körut 1/B. Cimre ügyelni!

Drágaköveket és törött nemes fémet vásárol: SZERAFIN GY. I. Roham u. 8

LITERATUSOK INVÁZIÓJA — BUDÁN

Mióta Buda Buda és Pest Pest, azóta a pesti ember mindig a kedves, meghitt jó öreg Budán kereste és találta meg a falusi-vidéki származásának multját, lelke távoli és aprócska gyökérkéit, gyermekségét, fiatalsága emlékeit, regényességét. Buda az ő kedves, ódonos hangulatú utcáival, fáival, mező és erdőillatával a pestoldali Regényesség Mekkája lőn, hova a pesti Regényesek mindenha elzarándokolnak vala. Budai vendégfogadókba, jeles kis kurtakorcsmákba, kávéházakba és cukrászmesterek boltocskáiba.

Igy 1810-ben március 29 én Tekintetes, Nemzetes, Egyházasbörzsönyi nemes *Berzsenyi* Dániel is, Pest-Budára jövén, a Litterátorokkal való ismerkedés okán Budán, a mai Döbrentei utcában — akkor a Tabáni Főúton — máig álló „Budai Hét Választó Hertzegek"-hez cégérezett Vendégfogadóba szállott meg. *Szemere* Pál, a poéta írja le emlékezéseiben, hogy „Tudós ebédet" ettek vala a Vendégfogadóban, de egy ebadta inge violinos németje csúfos német hegedüléssel zavarta őket, mire Berzsenyi Dániel uram igen felháborodott és Bihari Jánost akarta hallani. Ebéd után meglátogatták a drága öreg pap bácsit, *Virág* Benedeket, aki a Hét Választó Hertzegek hármas átjáró háza tulsó oldalán máig álló sütőházban, az *Arany Szarvacshoz* cégérezettben lakott. (Arany Szarvas tartja szájában a kiflit, melynek Szarvacs volt a nevezettje egykor). Ide járt el 1806 és 1809 között *Virág* Benedekhez majdnem minden este hat óra tájban az akkor fiatal *Horváth* István, az Egyetem tollnoka, a későbbi tudós. Sietett, hogy esti sétájára vigye az öregurat. Vele jött a Szonett-formát irodalmunkban meghonosító *Szemere* Pál és *Vitkovits* Miksa, az akkor fiatal jurátus is. E pesti Litterátorok minden este ott sétáltak a pest-budai hajóhídon, mely a mai Hangli és a budai Várkertkioszk között hajlott át Pestről Budára, illetőleg Budáról Pestre is. E híd volt a kapocs a budai és pesti Litterátorok között. Gondoljuk el, mily idillumos dolog lehet vala, anno 1809, langyos nyári estén sétálni a csillagos pest-budai ég alatt s a csillagsugáros víz fölött. A sok öl széles hajóhíd enyhén hintálta magát a vízen, lefelé kanyarodó ívben len-

Szabadságát töltse a szabadban! kombinált jeggyel nyaralás napi P 1.40-ért Csillaghegyi strand 23-fokos forrásviz, hullámfürdő, árnyas park Kombinált jegyek az IBUSZ pavillonokban

CSODÁS KILÁTÁS A
BUSULÓ JUHÁSZ
vendéglő terraszáról
a Gellérthegyen!
Magyar és nemzetközi konyha
Cigányzene — UJ VEZETÉS

dült parttól partig, mert a víz nyomása a tartó dereglyéket lefelé szorította. Pesten tündériesen világított a kies Promenáde két lenmagolaj lámpása, nemkülönben a Kemnitzer-féle *Márványos Kávéház* tizenkét ablakába kitett finom viaszkgyertya is, nem is szólva a Városháztoronyban égő sárga lámpásról. Milyen szépek lehettek a gyertyák a Budai Aldunasoron az Arany Peretz, a Hét Választók, az Arany Bárány, a Híd Kávéház összesen mintegy legalább húsz gyertyája, e pazar világítás! Milyen kedves lehetett Nepomuczékosi Szent János hídőrző szobrán a két mécses is! Este, midőn a litterator ifjak hazakisérték öreg bölcs Mentorukat, a tabáni Szarvas Térre, sietve távoztak Pestre. (Bocsásson meg az Irodalomtörténet, hogy ilyen ifjonti és léha dolgot jegyeztünk ki a később jeles tudóssá lett, akkor azonban Ifjú Litterátor, *Horváth* István „Mindennapi" naplójából: úgy ő, mint *Szemere* Pál is, ifjú babáikhoz siettek vala. *Horváth* István „Begyeskének" nevezi hőn szeretett Thrézsikéjét, ki derék masamódlányka volt. „Öreg Virágom — tudniillik Benedek, a Költő — után ifjú Virágszálom karjai közé sietek" írja a heves ifjú.

Ma is Budára siet sok Pesti Litterátor a budai Litterátorok kávéházi ölére. A *Gellért* Kávéházban ott ül minden délelőtt *Surányi* Miklós és *Orbók* Attila. Ott ír *Peterdi* Andor és felesége, *Várnai* Zseni. *Somlyó* Zoltán, az olajbarna képű poéta, a magyar „Le Poete Maudit" az „Átkos költő" is ott ír. Egy asztallal arébb *Hárombék* Effendi irkál. Ide jár *Harsányi* Rezső, a nagyszerű Moliére-szinész. Megfordul itt *Várkonyi* Titusz, az ujságíró és a szorgos kutató: *Mazsáry* Béla. Itt található *Terstyánszky* Józsi Jenő hórihorgas alakja is. Bedobban az erdélyi fejedelemhez hasonlatos csizmás, szakállas, tatárképű Kagán: Pávai *Vajna* Ferenc. A *Hadik* kávéház koronázatlan fejedelme *Karinthy* Frigyes. A *Philadelphia* naponta ott látja *Szabó* Dezső hatalmas fejét. Itt írja alföldi históriáját a kun *Szalay* László. Ide jár *Lendl* Dolfi bácsi, *Kosztolányi* Dezső, *Pethő* Sándor, *Bajtsy-Zsilinszky* Endre, *Géczy* István és igen gyakran a friss szellemű szerkesztő, szürke kalapjával: *Dubonay* Pál is.

Igy él a Litteratura Budán 1806-óta, ízesedve a hamisítatlan budai regényességen. *Effendi.*

Macskaláz fogta el a világot és ma már alig van család, amely macskát nem tartana. Szinte betegesen kényeztetik ezeket a finnyás, hamis, alattomos, engedetlen, kóbor állatokat, amelyek lassan kiszorítják a kutyákat. De kiszorítják a madarakat is, mert a macska ösztönszerüleg ellensége a madárnak, ami a ház poézisének esik rovására. Ez is olyan világdivat ma, amely elvonja a macskát a tulajdonképeni hivatásától, mert az ilyen kényeztetett állat már nem fogdos sem egeret, sem patkányt, hanem várja reggel a tejet, délben a főtt májat és estére a párizsit. Valami józanabb kor visszaadja majd a macskát a hivatásának és a hölgyek ölébe ismét az ölebecske kerül.

A keresztrejtvény alkonyát jelenti, hogy ma már a keresztrejtvény megfejtésével foglalkozóknak előbb egy „keresztrejtvény-akadémiát' kell" járniok, ahol megtanulnak a görög és latin nyelveken kivül minden más élő nyelvet, — a földrajzot olyan aprólékosan, hogy minden patak nevét ismerniök kell és egyúttal kiváló elektrotechnikusnak, sőt történettudósnak kell lennie az illetőnek, hogy az elé tálalt keresztrejtvényeket megfejtse. Ma már egyszerüen félreteszik az olyan keresztvényt, ahol ilyen kérdések vannak: politikus monogrammja, énekesnő keresztneve, filmsztár neve, elhunyt poéta kezdőbetüi. Valóságos keresztrejtvénygyárak ontják a sablonosan beállított keresztrejtvényeket a felsorolt kérdőpontokkal és megfosztották ezzel az emberiséget egyik kedves szórakozásától.

A „**Nemességi Évkönyv**" főleg ama családok történetét tartalmazza, mely családokkal eddig a genealógiai irodalom csak röviden, vagy nem is foglalkozott. Hézagpótló munka lesz az is, amely kizárólag személy szerint alfabetikus sorrendben sorolja fel azokat a főnemes és nemes egyéneket, akiknek a Belügyminisztérium, mint „Országos Nemesi Főhatóság", 1867-től napjainkig főnemességüket, nemességüket, esetleges előnevüket vagy cimerüket igazoló bizonyítványt adott ki. Kérjük, ha ilyen bizonyítvány birtokában volna, annak szószerinti (nem hitelesitett) másolatát szerkesztőségünkbe beküldeni, a belügyminiszeri szám pontos feltüntetésével. **A közlésért díjat nem számítunk.** Cim: „Nemességi Évkönyv" és „Igazolt Nemesség Lexikonja" szerkesztősége, Budapest, IV. Gróf Károlyi utca 14. Telefon: 84—3—99.

KÖZGAZDASÁG

Az Óbudai Fehérítő-gyár pompás üzleteredménye

Az Óbudai Fehérítő-, Festő- és Impregnálógyár, amely Magyarország második legrégibb textilvállalata, — a vállatot 1793-ban alapították, úgyhogy 150 éves a gyár — szeptember hó 8-án tartja meg ezévi rendes közgyűlését. A vállalat igazgatósága, melynek élén Finály Ernő kormányfőtanácsos áll, megelégedéssel tekinthet vissza az 1933-ban elért üzleteredményre. Azok a nagyarányú invesztíciók, melyeket a vállalat a legutóbbi években keresztülvitt, kitünően beváltak. A vállalat forgalma és nyeresége emelkedett, 400.000 pengő részvénytőke mellett a nyereség 49.187 pengő, a bruttó forgalom pedig 1.75 millió pengőre emelkedett az előző évi 1.25 millió pengőről. Elsősorban az újonan felállitott modern műselyemkészítő üzem eredményezte a forgalom nagy emelkedését. Az új osztály minőségi teljesítményei biztosították a teljes kihasználását is. Több, mint 150 ezer pengőt invesztált ebbe az új üzemágba a vállalat, amelynek vezetősége nagy súlyt fektet az üzemek technikai felkészültségére, úgyhogy a felújítási munka a gyárban úgyszólván szakadatlanul folyik. A gyár jelenleg 250 munkást foglalkoztat. Az Óbudai Fehérítőt 150 évvel ezelőtt egy természeti adottságra építették. Az első szerény épületet a gyáralapítók egy forrás fölé emelték, amely ma is ott bugyog a gyártelep sarkában. Ez a kis forrás a budai hegyvidéknek abból a nagy gyűrődéséből fakad, amely a csillaghegyi forrásokat létrehozta és amely Pest felé húzódva, 170 méter mélységben a margitszigeti forrást és a Városligetben, már 1000 méter mélységben a Széchenyi forrás vizét szolgáltatja.

Korányi Frigyes báró olyan kimagasló alakja a magyar politikai és gazdasági életnek, hogy semmiesetre sem volna helyes, ha Astra gesztiói a legkisebb mértékben is behomályosíthatnák tündöklő nevét. Illetékes helyeken úgy vélik, hogy Korányi bárónak nem lehet más döntése, minthogy lemond az Astra elnöki tisztéről.

A Pesti Magyar Kereskedelmi Bank vállalta, a Magyar Ruggyantaárugyár bankári teendőinek ellátását. Ezzel kapcsolatban megemlítjük, hogy a Dunlop Rubber Company és a gyár főrészvényesei megvásárolták a Wiener Bankverein Ruggyantaárugyárnál levő **részvényérdekeltségét**. — **A Pesti Magyar Kereskedelmi Bank felvette a pénzügyi összeköttetést az orosz állami fogyasztási szövetkezetekkel.**

A Dreher serfőző és csokoládégyár rt. igazgatóságának új tagja Dreher Jenő, Kállay Tibor és Simanek Emil.

A Ganz és Társa Rt. igazgatósága legutóbb tartott ülésében megállapitotta az 1933. üzletévre szóló mérleget, amely 6,792.925.38 pengő veszteséggel zárul. Annak ellenére, hogy az 1932. évvel szemben a foglalkoztatás az elmult évben lényegesen kisebb volt, a veszteség az előző évvel szemben alacsonyabb, ami a költségtételekben mutatkozó tetemes csökkenéseknek köszönhető. Az igazgatóság a f. évi augusztus 25.-i közgyűlésnek javasolta, hogy a veszteség a kimutatott tartalékok terhére fedeztessék; a veszteség leírása után a társaság saját tőkéi kereken 19 millió pengőt fognak kitenni. A vállalat foglalkoztatása a mult év közepe óta kapott nagyobb rendelések következtében emelkedést mutat.

A Wiener Bank-Verein magyarországi cégszövegét a Wiener Bank-Verein és Oesterreichische Credit-Anstalt für Handel und Gewerbe egyesülése folytán „Oesterreichische Creditanstalt — Wiener Bankverein Magyarországi Fióktelepé"-re változtatta meg és működését változatlan módon folytatja.

A Nova közlekedési és ipari rt. bejelentése folytán a Tőzsdetanács tudomásul vette, hogy a társaság 60.000 darab, egyenkint 25 P névértékű részvényének visszavásárlása útián az alaptőkét 1.500.000 Pengővel 7,250.000 Pengőre szállitotta le.

Az Első Magyar Gyapjumosó és Finomposztógyár jelentése szerint a vállalat tiszta nyeresége a tavalyi áthozattal együtt 62.459.26 pengő. Az értékcsökkenési tartalékalapot 140.000 pengővel dotálta.

A Budapesti Kisipari Hitelintézet Rt. legutóbbi közgyűlésén új tagként beválasztották az igazgatóságba Reményi-Schneller Lajost, a Községi Takarék vezérigazgatóját és dr. Szemethy Károly tiszti főügyészt.

Laptulajdonos: VIRAÁG ÉS TÁRSA
Felelős szerkesztő: Viraág Béla.
Kiadásért felel: Viraág Béla.
Neufeld Zoltán (Pannonia) nyomda
Budapest, VII., Rombach-u. 8. Tel. 42-3-09

Fenyvessy
ÉVA
aug. 15-től minden este vendégszerepel a
BELLEVUE
-ben

CSÁSZÁR-KERT
a budai dunaparton
Délután és este BACHMANN művészi jazz — DANI DEZSŐ énekel.
Kitűnő halászlé — Flecken — Bácskai konyha egész nyáron
CSIRSZKA KONRAD vendéglős.

Fürdőruhák
legnagyobb választékban
HATTYU-DIVATHÁZBAN
I., Németvölgyi ut 20
Uri és női divatcikkek

FOTO ILLATSZER
HÁZTARTÁSI CIKKEK LEGOLCSÓBBAN
„FAMOSA" PARFÜMERIA
II., PASARÉTI UT 51. SZ.
GÁBOR ÁRON U. SAROK
TELEFON: 64-3-73.
Megrendelést házhoz szállit

Kályhás! Minden szakmabeli ügyben forduljon a régi jóhirü céghez
I., Logodi u. 19.
Telefon: 53-0-33
Béres Márton

SVÁBHEGYI NAGYSZÁLLÓ
Erzsébet teraszáról gyönyörű kilátás
Ostende-jazz
Burnay hegedül, Ferenczy énekel
NAPONTA TÁNC
Penzió: 8—10 P. Orvosi felügyelet. Diéta.

A betegségek egész sora
így: az epekőbetegség és epehólyagbántalom, gyomorbajok, csalánkiütés, az asztma bizonyos esetei, vérpangás a hasban és különösen a májban, köszvény, vesemedence betegségek, alkati kövérség, stb. stb. eseteiben a
HUNYADI JÁNOS
keserűvíz biztosan megszünteti a székrekedést, szabályozza a bélműködést, azt nemre és korra való tekintet nélkül mindenki kiváló ereedménnyel használhatja. Az orvosok ezrei irják elő betegeiknek és a betegek tízezrei írnak róla elismerő nyilatkozatot.

RÓMAI FÜRDŐ

ÓBUDA — AKVINKUM Késő őszig
Kitűnő konyha. — A források napi hozama 160.000 hektoliter rádioaktiv thermálvíz
A szentendrei HÉV vasútnak a MFTR hajóknak és az UJPESTI átkelő propellernek állomása

A STELLER-DIVATSZALON
A BUDAI ELŐKELŐ HÖLGYKÖZÖNSÉG SZALONJA
I., ATTILA-U. 23
Krisztina téri templommal szemben.
Telefon: 55-5-01

PÉCSI VAJHÁZ
MECSEKI VAJA ÉS SAJTJA TÖBBSZÖR KITÜNTETVE
NAGYBAN ÉS KICSINYBEN
XI. Horthy Miklós ut 32

A világhírü Szekszárdit
méri az ottani borvidék állami ellenőrzés alatt álló Pinceszövetkezetének hangulatos pincéje
VIII., József u. 19.
Budaiaknak ötliteres rendelést dijtalanul hazaszállit.
Poharazás
Sötét kadarka lt. 60 f.
Asztali fehér lt. 70 f.
Bikavér literje 90 fill.
Ürmös literje 1.40 fill.
A TESZ. nagydiját és aranyérmét nyerte el.
Minden budai polgárt szivesen lát
Fekete Sándor üzletvezető.
TELEFON 32—0—63

Gellérthegyi Kioszk-ból legszebb a kilátás!
Elsőrangu magyar konyha
Délután 4 órától reggelig cigányzene

SVÁBHEGYI CUKRÁSZDA
A fogaskerekü svábhegyi állomásnál
NOLDI ÉS FINZI
A ZONGORÁNÁL

FINK VEZET
GYAPJU- ÉS SZALMA-
KALAP
FESTÉSÉBEN ÉS SZALMAANYAG FEHÉRITÉSÉBEN
XI. Horthy Miklós-ut 166- Telefon: 55-8-75

SZENT GELLÉRT
GYÓGYFÜRDŐ
Vizgyógyintézet,
Külön férfi és női osztály.
A legmodernebb berendezés.
Szakképzett személyzet.

Éhgyomorra naponta igyék egy pohár
Kristály
vizet

Régi patinás kávéház ÓBUDÁN A
Bródy
III. ker., Szentlélek ucca 3. szám.
Mindennap reggelig nyitva. — Egész éjjel friss vacsora, HALÁSZLÉ. — URAL orosz zene és ifj. Rigó Jancsi

CIMFESTŐ
Első budai, legrégibb cimtáblafestészet
VÁLI GÁBOR, II, Iskola ucca 16.
Alapítási év: 1895.

MENCZER
tisztitó cég
mindenféle ruhának
fénytelenitését
1 évi jótállással vállalja
Központ:
II., Zsigmond-u. 18. Tel.: 52-0 42.
FIÓKOK:
I., Győző-utca 5. (Pálya-utca sarok) Telefon: 54-9-71.
I., Attila-utca 51. (Bellevue mellett)
II., Török-utca 10. (Irgalmasoknál)
IV., Váci-utca 36. (Duna-u. oldalon)
V., Lipót-körut 21. Telefon: 16-3-68.

WC FÜRDŐKÁD, kályha, moedó stb. szabott áron
HUBERT, Liszt Ferenc tér 4.
Telefon: 22—3—67.

KELLEMES SZÓRAKOZÁST talál a Rózsadombi
NARDAI-ÉTTEREM
pompás kertjében
II. KUT UTCA 13

KOCH vendéglő és étterem
II., Margit-körut 89
KELLEMES KERTHELYISÉGE megnyilt!
Szigethy—Mándi hangulatos duó.

CSALOGÁNY FÉSZEK
VENDÉGLŐ-ÉTTEREM
ÁRNYAS KERTHELYISÉG,
állandó hideg meleg konyha
ELSŐRENDÜ FAJBOROK. — Minden este
IFJ. RIGÓ JANCSI
cigányzenekara muzsikál.
Halászlé minden időben.
Csiszár Andor vendéglős, II. Csalogány-u 8.

Épitkezési és kertépitési anyagokat olcsón szállit
Obermeyer Tamás
fuvarozó vállalata, II. Fillér-u. 4
SAJÁT KŐ-, SÓDER ÉS HOMOKBÁNYA

KIRÁLY FÜRDŐ

Épitette 1556-ban KARA MUSZTAFA budai basa.
Budán, II., Fő ucca 84. sz.
45 fokos szénsavas nátront, szénsavas meszet, szénsavas klórnátriumot, magnéziumot tartalmazó hévviz köszvény, csúz, bőr- és csontbetegségek, fémmérgezés, máj-, epe-, méh-, húgyhólyagbántalmak, gyomorhurut és alhasi pangás ellen.
Kádfürdők: egész napon át.
Gőzfürdők: férfiaknak reggel 5—1, nőknek hétköznap d. u. 2-7.- Ivókúra

A RÉGI VERONIKA
HIRES HALÁSZKERTJE
I., HIDEGKUTI-UT 20.
Legszebb és legkedveltebb kirándulóhely!
83-as villamos, 5-ös autobusz.
Tulajdonos: v. Baranyai József

LINDMAYER ISTVÁN
III., LAJOS-UTCA 153.
SZÉP KERTHELYISÉG
JÓ BOROK ÉS SÖRÖK
HIDEG ÉTELEK

A „VIG HAJÓS"-HOZ
V. RUDOLF-TÉR 1.
HALKEDVELŐK ÖRÖMÉRE
48-FÉLE HALÉTEL
PONTY, HARCSA, KECSEGE, SÜLLŐ, FOGAS, KÁRÁSZ
KÜLÖNFÉLE MÓDON ELKÉSZITVE
KITÜNŐ ITALOK
POLGÁRI ÁRAK!
STEINER vendéglős

DOTTERWEICH ANTAL
KÁLYHÁS MESTER
BUDAPEST, II., BATTHYANY U. 2.
Telefon: 55—6—74.

Öröklakások, telkek kiárusitása!
! Aranyértékü jóljövedelmező tőkebefektetés !
A Kelenhegyi út 24—26. (Mányoki út 7.) sz. legszolidabb kivitelü, a legelőkelőbb villanegyedben, a Gellértfürdőnél fekvő, mindössze 6 lakásos, „PARK-OTTHON" társasvillánk már beköltözhető!
Nagy saját kertrészek, tetőterrasz, délifekvésű loggiák és szobák, csodás körkilátás. Önálló telekkönyvezés. Kapható még mélyen önköltségen alul pár 4 szobás nagyméretű pazar lakrész. Bérbeadás esetén 7—8% tiszta jövedelem. — 30 éves adómentesség.
Legutóbbi kertes társasházainkban kapható még pár 3 szoba-hallos, 3 szobás, délifekvésű öröklakás kevés lefizetéssel, leszállított áron, olcsó törlesztéses kölcsönnel!
Olcsó telekértékesítési akciónk keretében árusítunk többéves részletfizetésre Sasadon, Buda legegészségesebb, legszebb részén, 200 négyszögöles telkeket 3200, Budafok—Budatétény villatelepen 1000, Balatonparton, Csopakon 900 pengőtől! Horthy Miklós út 15. Tel. 69—3—01.
DIJTALAN ISMERTETŐ!
„CENTRUM"
HÁZÉPITŐVÁLLALAT.

XXXI. évf. 1176. sz.

ELŐFIZETÉS
Egy évre . . 24.— P
Negyed évre . 6.— P
Egyes szám 40 f.
Egyesületek, amelyek nek hivatalos lapja, tagjai *féláron* kapják

Budai Napló

1934. szept. 15.

HIRDETÉSEK
Egy hasáb széles, 1 mm. magas sor egyszeri közlésnél 30 fill. Szövegsor ára 2 P. Ismertető közlemények megállapodás szerint.
A hirdetés dija mindenkor előre fizetendő.
Állandó hirdetőknek nagy kedvezmény

Buda érdekeit a várospolitika, közélet, közgazdaság, társadalom és művészet terén szolgáló ujság

FELELŐS SZERKESZTŐ:
VIRÁG BÉLA

Szerkesztőség és kiadóhivatal: II, Batthyány u. 63.
Telefon: 50-2-96. Hivatalos órák: délután 4—6-ig.

Megint beszélgetünk . . .

ott a sárguló platánok alatt, a Császárfürdő patinás udvarán és önzetlen, nyugodt szóval mérlegeltük azokat a *különös ellentéteket,* amelyekkel tele van az ország és túlontúl telt ez a nagy város.

Nekünk Budapest nemcsak világváros, nemcsak kultúrális központja a magyar, különleges értelmi világnak, amely ma a turáni kultúrában vezet és nyugatnak az utolsó fáklyája, annak a fényességnek, amely egykoron bevilágította az akkori világot, — nekünk ez a város az az ősmag, amelyből ismét és ismét — amíg a világ volt és a világ lesz, — kivirágzik a turáni népnek az emberiség vezetésére szóló hivatása. Nekünk ez annyi, mint az indusnak a hite, a vallása: — Buda.

Nincs a világon más nyelv, amelynek kialakulását oly tisztán lehet kimutatni, — mint a magyar. Hogy minden fennmaradt nyelvemlékünk idegen, svájci, szláv, vagy germán barátok és hittérítők után, téves följegyzésben maradt reánk, baj, de még ennek dacára is bizonyítható, hogy ma is azt a nyelvet beszéljük, amit ezer év előtt, — vagy hogy három ezer év előtt beszéltünk.

Európa mai kialakulását Attilának köszönheti. Előle menekültek a szászok Angliába, tömörültek a frankok és a germánok. Itália népét, amelyen minden népe a népvándorlás korának véresen végiggázolt, — Attila nem hányatta kardélre és nem rombolta le Rómát. Lehetne-e a katolicizmus ma oly nagy, ha Róma akkor elpusztul és elveszti világuralmát?

Azt mondja a szkeptikus, hogy sem a húnok, sem az avarok után nem maradtak nyelvi emlékeink, tehát nem lehetett világnyelv az, amit beszéltek. Igaz, nem maradtak meg, mint hún, vagy avar emlékek, de csak azért, mert ezt a mi turáni ősnyelvünket beszélték s amit találtunk, magyar volt, magyarnak mondottuk mi és az akkori följegyzések.

Mondja a geografus, hogy valószínüleg úgy van, mert minden tagadással szemben ott vannak a mai térképek, és az angol, a német, is úgy olvassa otthon, hogy van egy hegység Európa és Ázsia határán, amely „ural"-ta az „altájat". Ez talán mégis csak magyarul, azaz hún-, illetve avar nyelven szól hozzánk és az a város, amely akkor, — mint később Róma, vagy ma London — uralta az akkori világot „Ur" városa volt.

Az írástudó mondja, hogy ezt bizonyítja az „írás" is, a „rovás"-írás, mert a magyar a betüt ma is *rójja* és nem írja. De ki írt akkor? A pap irt és mire írta? — arra, amire a pap-ir.

Van, aki mosolyog a mondottak felett; van, aki másra tereli a szót. Aki mosolyog az idegen származású magyar ás nem hallja, nem érti, nem érzi, hogy mennyire sikolt ki ebből a turáni mult világnagysága.

Nem az a turáni átok, hogy sok párt van az országgyűlésen és sok vezér más úton véli megközel,teni a nagy célt, — hanem az, hogy a kevesebb turáni vérsejttel bírók, nem hisznek abban a nagy multban, amelyen fölépült a jelen és épül a jövő.

Az építés munkájához azok szóltak, akik annak részesei, az ő különleges képességeik és tudásuk révén: — a magyar nép maga keresi már a megoldásokat. Ezer év óta a gabonatermelésnek volt a híve, szolgája, rabja. Most már rizst, gyapotot, gyógynövényt és főzeléket kezd termelni. Ezzel jár a gyümölcsfaültetés, amit a gabona nem türt meg.

Az ország még nem siet ebben a nép segítségére, csak engedi, de nem irányítja, — megtüri, de nem ad hozzá jobb módot, eszközt, lehetőséget. Pedig alattunk a tengernyi forróviz, — többet ér a szénnél és minden fűtőanyagnál — és szolgáltatná az ingyenes fűtőanyagot a főzelékfélék termeléséhez. Ötven százalékkal olcsóbbá tenné az életet, mert ezzel a forró vizzel fűthetne, termelhetne élelmet és termelhetne erőket, munkaenergiákat és olcsóbb volna villany, tehát a világítás, a gépeket hajtó erő termelése, az utazás, a közlekedés és a gyári üzemek számára az energia.

A geológus keserüen jegyzi meg, hogy a mélyfurások terén a magyar nemzet vezet, mert szerte a világon Ázsiában, Délamerikában a mélyfúrásokat magyarok intézik — eredményesen. Csak itthon nincs értéke. Mert mindenbe rögtön beletanulunk és annak mesterévé leszünk.

Igen, — de értelmetlen közfelfogással állunk szembe, — veti közbe az, aki világraszóló eredményeket ért el már és mégis szánakozó mosoly kiséri sziszifuszi munkáját. A fejlődésnek csak gátakat tudunk vetni, ahelyett, hogy zsilipeket nyitnánk és megtermékenyítenénk az egész országot. Minden haszontalan föld termékennyé válna.

És itt ismét az élet minden kínja, keserve riadoz ki a szóból.

A budai fürdőügy egyik apostola tálalja fel a Rómaifürdő különös történetét. Volt idő, amikor az volt e nagy eszme elhanyagolásának a leple, hogy előbb minden budai fürdőt meg kell vásárolnia a városnak, csak aztán képzelhető el az egységes központi fürdőpolitika. Ezzel takargatta bűnét régebben a városháza. Jöttek új emberek, követelték ennek az okos mondásnak a megvalósítását, s ez abban csúcsosodott ki, hogy megvették a — Ráczfürdőt. Helyes, ez is kellett. De ha állják ezt a megokolást, akkor miért húzódik három évtized óta a Rómaifürdő megvásárlása? Külföldi tőke oly sokszor vállalkozott erre, de a tulajdonosok elutasították, mert várták a magyar fővárost. És várják ma is még — harminc év óta. Most ismét új emberek jöttek a város élére, vannak köztük értékes elmék, kemény magyar koponyák, de értékelik-e a magyar fürdőügyet?

Ma még játszik velünk a sors, — mondja a történelem neves kutatója — de ezt a játékot mindig világfelfordulások követték. A világháború csak előjátéka volt a küszöbön álló világégésnek, amelyben elpusztul majd Európa kultúrája. A Keleten, a misztikus Keleten, lehet, hogy éppen a turáni síkságon, már megszületett talán az új világmegváltó, a próféta, a Messiás, aki talpra állítja a forrongó Keletet és emberirtó gázokon, tankokon és öldöklő villanyáramokon át legázolja Európát, ahol kő nem marad kövön és fölépíti a romokon az új, tisztult világot, amely új ezer évig biztosítja a népek békés fejlődését. Jön, mert jönnie kell az uj népvándorlásnak, mely a kiélt Európában is új életet teremt.

Mi, magyarok ott leszünk! A testvéreink jönnek!

DUBONAI PÁL

Fürdőváros-konfuzió

— A nem létező kérdés —

Nem eléggé meggondolt, de egészen véletlen dolog volt, hogy a fürdőügyet, fürdőforgalmat szolgáló, eddig nagy hivatást betöltő egyesületet elnevezték: — „Budapest Fürdőváros Egyesület"-nek, mert ez szülte azt a konfuziót, hogy fürdővárost, azaz egy új városrészt kell fölépíteni, amely a fürdőügyet és annak forgalmát szolgálja. 1905-ben volt alakulóban az első ilyen egyesület, de az „Fürdőforgalmi Egyesület" néven alakult volna meg.

A közönség körében és felfogásában e név révén kialakult a „fürdőváros" fogalma és olyan konfuziót teremtett utóbb e fogalom körül, amelyet nehéz lesz kiirtani.

A fürdőváros, mint építészeti fogalom nem létezik.

A fürdőváros eszmei fogalom és azt jelenti, hogy

az adott természeti gyógyerőket úgy kell a betegek rendelkezésére bocsátani, hogy azt mindenki a maga viszonyaihoz mérten a legteljesebben kihasználhassa,

de a fürdőváros már régen megvan és ez

a fürdőváros a Gellértfürdőtől a Császárfürdőig terjedő Dunapart, Buda legszebb része,

világ-szép hely, szebb az egész városban nem is található, ahol a még szükséges szállodák és kórházak a szükséglet szerint fölépülnek majd.

A fürdőváros az a része a városnak, ahol gyógyforrások és fürdők vannak, — ahol olyan gyógyautó közlekedik, amely a nehéz betegeket a szállótól vagy penzióktól a fürdőkbe szállítja, — ahol a beteg kiséről kellő parkot találnak, szórakozást és megfelelő ellátást, — ahol a gyógyuló beteg kellemes helyen és környezetben töltheti idejét.

Ez nincs kötve, de nem is köthető se a Tabánhoz, se a Gellérthegyhez, mert nem kézzel fogható, hanem eszményi és éppen ezért fölépíteni sem lehet.

A konfuzió oly nagy már e téren, hogy nagyobb intelligenciájú egyének is foglalkoznak „a fürdőváros kiépítésével". Legutóbb Szivessy Tibor műépítész közölte az „Ujság" útján egyik ilyen tervét, de nem tudta megmondani, mint ahogy senki sem tudja, hogy az általa tervezett és

az építendő „fürdővárosban" mit is kellene fölépíteni.

Mert mankón, bottal járó reumás betegeknek, akik a völgyben laknak, nem építhetünk reuma-fürdőt a hegyre, viszont szállodát sem azoknak, akik a völgyben épült fürdőket használják. És így tovább.

Ez az abszurdumok városa volna és nem fürdőváros.

Értem. Az építészek építeni akarnak, csak fürdővárost ne akarjanak építeni és — ne szabályozzák ezen a címen a várost. Bizzuk a székesfőváros nagy intelligenciájú mérnöki karára, hogy a tabáni hegyoldalt miképen építik be.

A legegészségesebb terv, hogy egyenes vonal halad tovább a Krisztina, illetve a Tabáni körút és az első emeletig feltöltendő talajba süllyesztett Fehérsas-téri iskola felett halad el a Gellérthegyig, ahol az Erzsébet hidfő felé hajlik el a Fehérsas-téren Közte és az Attila körút között

folytatólag kiépítendő a Horváth-kert, mint park,

amely északnak is folytatódnék a Krisztina körút és Attila utca között, lebontva a Pauler utca mindkét oldalán épült házakat.

Akkor kapunk megfelelő fürdőparkot, mert a Vérmező teremtve volna e célra

és kapnánk ott egy fürdőközpontot — idegen kaszinóval, stb. a Karátsonyi palotában, amelynél ideálisabbat elképzelni sem lehet.

A világ legszebb fürdőparkja húzódna a Gellérthegytől föl csaknem az Olasz fasorig.

Minden kombináció, hogy a Tabánon épült fürdővárosban lehetne berendezni az ívókúra-csarnokot, — hamis, mert a beteg közvetlenül a forrásnál kívánja inni a gyógyvizet és azért is, mert, ha azt csöveken vezetik a hegyre, elveszti gyógyerejét.

Ami pedig a belsővárosban elhelyezett strandfürdőt illeti, — igazán a legszerencsétlenebb idea. Hova, miképen? Jöhetne valaki azzal a tervvel is, hogy a Gellérthegyet kell kivájni, és valami óriási barlangban létesíteni a strandfürdőt. Mert a belső dunapart piszkos vizében aligha kíván strandolni valaki. Aki mégis kívánja, annak ott van a gyönyörű Gellérfürdő hullámos tava.

Kár fokozni új tervekkel ezt a „fürdőváros konfuziót", mert minél több lesz a terv, annál később rendezik a Tabánt, amire pedig, mint a Belváros villatelepére sürgősen volna szükségünk.

POBULA DANI

A 19-es autobuszjárat és annak hibái

A Kissvábhegy és környéke lakóinak hosszas fáradozásai ez év junius 15-vel azzal az eredménnyel jártak, hogy a BSZKRT Autóbuszüzeme megindította a 19-es kocsijáratot, mely a Délivasuttól — tehát a 3-as járat végállomásától — egy uj autóbusz járatot léptetett életbe, az Orbánhegyi uton, az Istenhegyi ut kereszteződéseig.

A környék lakói érthetően nagy örömmel vették annak idején a hirt, hogy régi és jogos vágyaik végre teljesedésbe mennek, a menetirány kijelölése azonban hamarosan lehütötte örömüket. Ugy véljük, hogy az elmult 2½ hónap tapasztalatai az Autóbuszüzem illetékes urait is meggyőzték arról, hogy e járat — ebben a formájában — életképtelen. A19-es vonalat körjárattá kell átalakitani és meg kell kissé hosszabbitani. Ez jóformán semmi többköltséggel sem járna ellenben ugy a közönség mint az üzem érdekeit a mainál összehasonlithatatlanul nagyobb mértékben szolgálná.

A helyes vonalvezetés, véleményünk szerint, az volna, hogy ezek a kocsik az Orbánhegyi uton, majd az Istenhegyi uton a Matyó utca sarkáig közlekednének, ott megfordulnának és visszafelé az Istenhegyi uton jönnének le a Délivasutig.

A Matyó utca sarkán a kocsik megfordulása minden nehézség és a forgalom legcsekélyebb megzavarása nélkül megtörténhet, mert az Istenhegyi-ut közepén lévő nagy, háromszögletű gyepsziget, természetes adottságot nyujt a sima megfordulásra. Ilymódon elérhető, hogy a Fethényi és Trencséni-utcák lakói, valamint visszafelé az Istenhegyi útnak az 1—43 házakig terjedő egész utszakasza és annak összes mellékutcái bevonassanak a forgalomba. Az a rövid utszakasz pedig, melyet a kocsik az Istenhegyi-ut Kissvábhegyi oldalán, a Matyó-utcáig befutnának, rövidesen igen áldásos eredményekkel járna, és megindulna ott az épitkezés.

A Matyó-utca sarka még igen messze esik — légvonalban is — a Fogaskerekü Vasut első feltételes megállójától s igy a két járat között semmiféle érdekellentét nem foroghat fenn, az a javaslat ebből a szempontból sem támadható. Ami viszont az Istenhegyi-ut autóforgalmát illeti, ezt semmiképen sem zavarhatja az egyirányu autóbusz közlekedés.

A fenti indokokra és az Autóbuszüzem saját tapasztalataira való tekintettel reméljük, hogy hamarosan jelenthetjük a 19-es autóbusz utjának ilyen értelmü átalakitását, annál is inkább, mert ez semmi ujabb befektetést az Autóbuszüzem részéről nem igényel.

Neuhaus Ferencz

Mégis csak dunavizet kap Buda!

— Kilencmillió pengőbe kerül az uj budai vizmű —

Buda folytonos és természetes fejlődésének párhuzamosan, de túlnyomó részének magas fekvése miatt a vízellátás évek óta mind gyakrabban kínos helyzeteket teremtett. Már ezelőtt öt-hat évvel is a nyári csúcsfogaysztás elérte a 230 ezer köbmétert, amely a város folytonos fejlődése és a nagykiterjedésü fogyasztóterületnek távoli és magasfekvésü pontjain kevésnek bizonyult. Ezen tehát sürgősen segíteni kellett. Illetékes helyen érdeklődve informátorunk a következőkben tájékoztatott:

— Buda vizellátásában a rohamos benépesedés következtében jelentkezett aggasztóan gyakori zavarok azt bizonyítják, hogy a bajokon csak új viznyerőterület megszerzésével és új viztermelőtelep létesítésével segíthető. Az új vízműre hárul majd tehát az a feladat, hogy a budaujlaki vízmű termelésének a kiegészítésére szükséges, mintegy 30—40.000 köbméter vizvezetéki vizet szolgáltassa.

— De az új vízmű rendeltetése lesz az is, hogy teljesítőképességét napi 100—120.000 köbméterre fokozza s amint a főváros egységes vizelosztó rendszerének szerves része *a legközelebbi évtizedek vizszükségletének a növekedését is kielégítse.*

— A vízellátás kérdésében nincsen a kutatásnak olyan elgondolható útja — a drága szűrőberendezésektől a „karsztvizek" feltárásának tervéig mindent átgondolva a legkézenfekvőbb megoldást választottuk és ez a Szigetmonostori koronauradalom déli sarkáig húzódó 6100 m. hosszúságú, átlag 250 m. szélességü partsáv megvásárlása volt.

— Ezen a földsávon három kútcsoport (256 csőkúttal) egy-egy gyüjtőkúttal, és átemelő telep, nyomóerő, a főtelepből a városba vezető 20.800 m. hosszúságú főnyomócső és nyomásszabályozó medence létesül.

*

Ez a hivatalos álláspont.

Ezt a kérdést azonban mégis tisztázni kell, mert a budai hegyvidék rengeteg karsztvize, amely bányákat önt el, sok millió liternyi pompás vizzel, mégsem mellőzhető. Szakértő geológusok véleménye szerint egy dunai alagut költségeivel ezek a karsztvizek föltárhatók és Buda vizszükségletét örök időkre biztosítanák.

B. S.

A reviziót kikényszeriti a gazdasági helyzet

— A „Dunavölgyi kérdőjel" —

Elekes Dezső dr. érdekes tanulmánya: Ismerteti: HENNYEY VILMOS dr. államtitkár.

A „Dunavölgyi Kérdőjel" címen a „Magyar Statisztikai Társaság" kiadásában a közelmultban rendkivül értékes, több mint 300 oldalra terjedő munka jelent meg, amely Középeurópa gazdasági problémáját tárgyalja és eredményképpen a magyar jövő szempontjából is nagyfontosságu politikai következtetésekre hivja fel a figyelmet.

A nagyszabásu mü szerzője Elekes Dezső dr. aki bevezetésül gazdag adatokkal alátámasztva mutatja ki, hogy a Duna medence központi fekvése, kereskedelmi, stratégiai, főleg földjének gazdagsága miatt az európai történelem minden idejében a népek vetélkedésének állandó tárgya volt.

A történelem legnagyobb csodáinak egyike, hogy a magyarság északról és délről a szlávság szoritó karjában, a mongol török inváziók hatalmas sodrában s a germán nyomás dacára egyáltalán fennmaradt. De ugyancsak a történelem tanusága szerint a dunai terület központi része, a gazdasági-természeti törvények s a földrajzi kohézió parancsára újból és újból egységbe forrt össze valahányszor az erőszak szétszakitotta.

A párizsvidéki békék a föld-, néprajzi-, nyelvi-, történeti-, lélektani viszonyok figyelménkivül hagyásával rajzolták át a Duna-medence térképét, de nem ügyeltek arra sem, hogy az uj egységek gazdaságilag életképesek lehessenek. Magyarországon és Ausztriában a gazdasági létfeltételek egyoldaluak. Viszont Cseh-Szlovákiában, Jugoszláviában és Romániában heterogén területeket erőszakoltak közös egységbe. A balkáni kis államok kulturában, gazdálkodásmódban alacsonyabb rendü területeihez más népi sajátosságokkal biró, magasabb szinvonalu szellemiségü és gazdaságü területeket ragasztottak. Ezek egységes gazdasági területekké egybeolvadni sehogysem tudnak s az egyesítés erőszakolása balkánizálja azokat a területeket is, amelyeket eddig a nyugati kultura áramköre táplált. Ez akadályozza a gazdasági fejlődést.

A szlávság túlsulyrajutása veszélyezteti Európa faji egyensulyát. Szláv hegemóniával s ennek révén esetleg a bolsevizmusnak Közép-Európában való átcsempészésével fenyeget. A magyarságnak az elcsatolt területeken népszámlálásról-népszámlálásra észlelhető rohamos fogyását a könyv a magyar kisebbség kipusztitására törekvő kisebbségi politikának tulajdonitja. Ez is intő jel a segitség sürgősségére.

Az agrárgazdálkodásról a gazdaságföldrajzi és statisztikai adatok rendszerében nagy alapossággal kimutatja, hogy a világtermelésben Európa és a Duna-medence részesedése jelentősen aláesett. Mégis megnyugvást kelt szerző bizalma a dunavölgyi államok agrárjövője iránt. Csupán látszat, hogy a Dunavölgy agrár termékeinek vásárlói, igy Németország, Ausztria, Cseh-Szlovákia és Olaszország egyes terményekből az utóbbi évek erőfeszitéseivel elérték az önellátást. Ezek az országok nem valódi szükségletüket, hanem csupán a válság következtében erősen lecsökkent fogyasztásukat tudják kielégiteni. Európának, melynek éléskamrája a Duna-völgye, sokkal több élelemre, gabonára van szüksége, mint amennyi saját éléstárából kitelik. Szükségletét Európán kivülről kell fedeznie. Buzából az európai államok még mindig 100-120 millió métermázsa behozatalra szorulnak. Kézenfekvő a kivánság, hogy Európa buzaszükséglete elsősorban az európai termésből nyerjen kielégitést.

Ipari szempontból a könyv különösen a nemzetközi kartellektől s a termelés nemzetközi rajonirozásától vár eredményeket.

A középeurópai államok külkereskedelmi viszonyait rendkivül gazdag statisztikai kommentár világitja meg. Kiderül ebből, hogy a Duna-medence öt állama egymás közt áruforgalmának csak egyharmad részét, míg kétharmad részét a Duna-medencén kivüleső területtel bonyolitja le. Ennek oka, hogy a szabad árucserét akadályozó intézkedések a természetes forgalmi kapcsolatok járt útjairól a külkereskedelmet mindjobban más irányba, távolabbi piacokra terelik. A vámfalak leépülésével természetesen jelentős eltolódások várhatók a külforgalom irányaiban és arányaiban. Érdekes jellemzését adja szerző a kereskedelempolitika modern harci eszközeinek, melyek a külkereskedelmet valósággal visszasülyesztik a primitiv cserekereskedelem állapotába. A kontingensek, kompenzációk és kliringmegállapodások rendszerében a jegybankokba, külkereskedelmi hivatalokba, kompezációs irodákba terelődött, erősen büroratizálódott külforgalom ma szintén áttekinthetetlen labirintusban bonyolódik le, átfogó irányitása alig lehetséges.

Minthogy a politika beárnyékolja a gazdasági probléma megoldását, tartós és gyümölcsöző gazdasági együttműködés elsősorban a politikailag egycélú állmok közt remélhető. E szempontból a magyar-osztrák-olasz összefogás a leghelyesebb uton jár. Emegegyezést különösen Németország felé kivánatos továbbépiteni.

Bármint alakuljon is a helyzet, Magyarország, központi fekvése, a középeurópai vizi és szárazföldi utaknak rajta keresztül való áthaladása folytán s mint a szláv-germán egymásranehezedés forgópontja nemmaradhat ki az együttmű-

FŰZŐ
GUMMIHARISNYA
KÜLÖNLEGESSÉGEK
EGÉSZSÉGÜGYI CIKKEK SZAKÜZLETE
HUNGÁRIA
I. ALKOTÁS-U. 1/a (Vérmezővel szemben)

ködésből, Magyarország tehát tengelye a dunai problémának.

A magyar álláspontnak pedig irányt szab az a tanulság, hogy a Duna-medence gazdasági dezoláltságának és nyomorának gyökere Európa háború utáni átrendezésében keresendő. A meglevő állami keretekbena zegyüttműködést bármily tökéletes alapon is hozzuk létre, a gazdasági talpraállitást még mindig igen tökéletlenül oldottuk meg. A világ nem hunyhat örökre szemet a nyilt igazságtalanságok s oly gazdasági paradoxonok felett, aminőket a békeszerződések felidéztek.

A revizió a népek érdeke, érdeke a Magyarországtól elkapcsolt területeknek is, amelyek nem találták meg mostani összetartozásukban az élet jobb lehetőségeit. A szerzett területeket politikailag megemészteni Cseh-Szlovákia, Románia és Jugoszlávia sohasem lesznek képesek. A kisantant sem remélhet hatalmi konszolidációkat, különösen olyan területek uralmában, melyek ezer éven keresztül szervesen odanőttek anyaterületükhöz. Romániának be kell látnia azt is, hogy a két szláv állammal való politikai testvéresülése természetellenes. Románia a szláv présben, mely északról és délről agyonszoritással fenyegeti a középső Dunavölgy népeit éppúgy részese az elnyeletés veszélyének, mint Magyarország és Ausztria. De elsősorban Európának kell figyelembe vennie, hogy jövőjét nem a gyenge szaporodásu germánság fenyegeti, hanem inkább a szapora s nagy tömegeiben már bolsevikivé lett szlávság.

A háboru előtti statusquonak már részleges visszaállitása is egy csapásra megváltoztatná a gazdasági anarchiát s emellett közvetve is a politikai lelki atmoszféra kedvezővétételével mozditaná elő a gazdasági kapcsolatok továbbépitését.

Dr. Hennyey Vilmos

Küldöttségjárt Szendy Károly alpolgármesternél, Soltész Imre ny. cs. ezredes vezette és azt kérte, hogy a vízhiányban szenvedő „Horthy Miklós kertváros" számára, ahol 217 házban több száz család lakik, építsék tovább a vizvezetéket, amihez az ingatlantulajdonosok 100—100 pengővel járulnak hozzá.

Az óbudai hid, amely 40 év óta kisért, pedig egyike ez elhanyagolt városrész legfontosabb kérdéseinek, — most végre oda fejlődött, hogy komoly elhatározások tárgyává tették. Nagy és szép alkotás lesz Árpád hídja, vagy Attila hídja és esetleg világra szóló emléke lesz Attilának, a Duna medrében állitva fel a világ mindama tájékáról összehordott sziklatalapzaton, amely világot uralta volt. Hire járt, hogy a hid vas-alkatrészeit már gyártják, de most kiderült, hogy tulajdonképen még pozitiv tervezet sincs róla, mert legujabban más helyre tervezik, mintegy 150 méterrel feljebb, mint ahogy az első tervek szóltak. Lehet, hogy ez a megoldás praktikusabb, a megokolása helytálló annyiból, hogy a Margitszigetnek fürdői részét nem lehet kitenni az ott átvonuló taxi-zajnak. Azért lejáró itt is kell, hogy Óbudáról és Ujpestről is gyalog közelithessék meg, ami egyszerű megoldás. A fő, hogy végre fölépüljön, ami a Duna két oldalán beláthatatlan fejlődésnek szolgálna alapul.

Jubilál a Ponty utcai felsőkereskedelmi iskola és nagyobb szabású ünnep keretében kivánja megülni az intézet fennállásának ötvenedik évfordulóját. Az emlékbizottság ezúton is kéri a volt tanitványokat, hogy címeiket jelentsék be az igazgatóságnál, II. Ponty u. 3.

Bemutatkozó hangversenyét az ujonan alakult Budapesti Szimfónikus Zenekar szept. 20-án rendezi a budai Vigadóban. Az új zenekar tisztán budai alakulás és karnagya Sámy Zoltán.

Dorozsmai szélmalom. Ha a Budai Szinkör az idén nem készülne téli szezonra, egész bizonyos lenne az, hogy a „Dorozsmai szélmalom" is rövidesen sikeres vándorutra kelne a budapesti szinházi világban. Igy azonban az uj Erdélyi-operett arra hivatott, hogy téli szinházbajárásra csábitsa a budapesti közönséget. A dorozsmai népkör mükedvelő előadása körül szövi operettmeséjét Erdélyi Mihály. A „János vitézre" készülnek és a szemreváló parasztleányzó a főszerepet játszó földesurról azt hiszi, hogy csak az uraságí hajdu. A földesurnak szintén megtetszik parasztleány, tehát nem leplezi le magát. A tévedések játéka alakul igy ki, mely már-már drámai fordulatot is venne, ha a földesur nem vonná le a következményeket és nem emelné fel magához a leányt. A Budai Szinkör tetszetős előadásban, igen jó szereposztással hozza szinre az operett-ujdonságot. A női főszerepet Olthy Magda játsza. A Nemzeti Szinház fiatal müvésznőjének vendégszereplését bátran minősithetjük primadonna-avatónak. Solthy György széphangu, jóvágásu földesura, Kováts Terus viharos multat sejtető bárhölgye, Major István mulatságos parasztlegénye, Kabók Győző izeszamatos parasztgazdája, Tamás Benő papucshős zsidó boltosa erőssége az előadásnak.

Hősök Csillagturája. Az Országos Frontharcos Szövetség autó és motorsport osztálya október hó 7-én vasárnap rendezi meg a VI-ik Országos Frontharcos Találkozóval kapcsolatban a már hagyományossá vált „Hősök Csillagturáját". A diszes emlékplakettot mindazok megkapják, akik október hó 7-én vasárnap délelőtt 9 és 10 óra között a budapesti Hősök Terén lévő célvonalon áthaladnak. Nevezési határidő: 1934. szeptember hó 29. nevezési dij 3 pengő. A tura szabályait, valamint nevezési iveket felhivásra póstán megküld az Országos Frontharcos Szövetség autó és motorsportosztálya, Budapest, VIII. Rákóczi-út 27. Telefon: 34-7-14.

Rettenetes küzdelmet folytat, nemcsak Óbuda, hanem csatolt részei is, mint amilyen a *Rómaifürdőtelep* olyan közlekedési lehetőségért, amely elfogadható időközökön belül tenné lehetővé a város belsejébe való utazást és a visszatérést. A HÉV e tekintetben nem felel meg eléggé a közkivánatnak, mert nagy időközökben közlekedik és amellett elég távol is esik a Dunapart mentén épült fürdőteleptől, amely egyike Budapest *legrendezettebb kertvárosainak*. A nyár folyamán az akvinkumi HÉV állomástól a Rómaiparton közlekedő *kisszakaszos* autóbuszjárat most megszünik s ezzel a Rómaifürdő és a csillaghegyi Dunapart közlekedés nélkül marad, pedig *a csónakázás évadja még két hónapig is eltart* és úgy a Nánási út környékén, a Dunaparton és a Kissing-telepen már számottevő, *télinyári lakosság telepedett le*. A Rómaifürdőtelep Egyesület elnöksége *Kézdi Kovács* László elnök, *Szilvássy* Károly ügyv. elnök és *Virter* Ernő dr. titkár most a BSzKRt.-hoz fordult és azt kéri, hogy a HÉV rómaifürdői állomásától az Emőd utcán át a Dunapartig, az autóbusz mostani végállomásáig kisszakaszos autóbuszjáratot rendezzen be. A BSzKRt. igazgatóságában ma uralkodó szellem bizonyára szeretettel és meleg érdeklődéssel fogadja a kétezeresztendőre visszatekintő akvinkumi fürdőtelep kérelmét.

A budai kertészek létküzdelme

A budai hivatásos kertészek és virágkereskedők, akik ez év folyamán tömörültek és megalkották a „Budai Kertészeti Egyesület"-et, e hó 1-én népes gyűlésre jöttek össze a Hidegkuti úton levő Violett vendéglőben Mezei Ferenc elnök meghivására, aki ifj. Virágh Ferenc főtitkár és Ludvig János titkár közreműködésével érdemes nagy munkát végeznek a budai kertészek érdekében. Szeretettel fogadták lapunk szerkesztőjét, aki az első megmozdulás óta lelkesen szolgálta ezeknek a kertészeknek és virágkereskedőknek a mozgalmát, elismerő szóval üdvözölte őt Mezei Ferenc elnök. Azután Ludvig János titkár felolvasta a mult ülés jegyzőkönyvét, amely felsorolja mindazokat a sérelmeket, és panaszokat, amelyek nehezitik a kis kertészek megélhetését és kizárja őket több olyan kenyérkereseti lehetőségből, amelynek teendőit eddig elismerésreméltó módon végezték. A kis kertészet szakképzettséghez van kötve, de részvénytársaságok és más társaságok képzettség nélkül kertészkedhetnek, — de magánosok is termelhetnek otthon virágot, árusíthatják is, sőt igazolvány beszerzése esetén piacon is árusíthatnak. Ezeket a nagy ellentmondásokat az életben nehezen megvalósítható föltételeket igyekezett valahogy összhangba hozni az élettel az az új tervezet, amelyet a Budai Kertészeti Egyesület vezetősége szerkesztett meg és amelyet Ludvig János titkár olvasott fel, hogy azt vita tárgyává tegyék. Meggondolt szavakkal mondták el véleményüke és észrevételeiket: Lendvai István, Récsán Mihály, Nagy István, Katona Sándor, Vavra Vilmos, Pelőcz József, Bohár László, Pálffy István és Bujáky György. Az elhangzott felszólalásokra válaszolva Mezei Ferenc elnök igyekezett a kétségetkeltő részleteket megvilágítani, amit az ülés köszönettel tudomásul vett. Ezt a tervezetet megküldték a vidéki egyesületeknek is és a titkár felolvasta a válaszokat azokban foglalt észrevételeket ismertetve. A tervezetet országszerte lelkesen fogadták, ahogy azt a Heves, Borsod, Baranya, Hajdu és Békésmegyei egyesületektől jött levelek bizonyítják. — A közeledő Halottak napja és Mindszentek ünnepére való tekintettel Mezei elnök felvetette a temetők előtti árusitás kérdését is, mert ilyenkor kontárok árasztják el a temetők környékét. Az ő indítványára elhatározták, hogy küldöttségileg felkeresik Rosta János h. tanácsnokot, azzal a kérelemmel, hogy erre az árusításra csak kertészeknek és virágkereskedőknek adjanak engedélyt és tiltsák el onnan a kontárokat. Bizonyos elkeseredéssel szóltak hozzá a kérdéshez: Nagy István, Nagy Bertalan, Récsán Mihály, Ludvig János és Vavra Vilmos s abban állapodtak meg, hogy a Városházán csakis a „Budai Kertészeti Egyesület" meghallgatásával adják ki az engedélyeket, majd Ludvig János titkár lelkes beszédben sürgette az összetartást és ajánlatára a választmányba bevették azokat a fiatalokat, akik az egyesület érdekében dolgoznak. Ezen a gyűlésen Lindner Jánost vették fel a választmányi tagok sorába, amivel a gyűlés tárgysorozata kimerült és Mezei Ferenc elnök köszönetet mondott a Nemzeti Egység Pártja vezetőinek, hogy mindenben segítették az új egyesületet és az alapszabályokat is jóváhagyatták. — Ezután vendégül látták a kertészek a „II. Rákóczi Ferenc országos kuruczegyesület" vezetőségét, amelynek nevében Okloicsányi Károly ismertette ennek az egyesületnek a céljait és nagy figyelemmel hallgatták meg Donáth György lelkes beszédét, Szalontay Mihály felszolalását és dr. Székány Béla befejező szavait.

Modern romantika Budán — az uj épitkezésekben

— Ahol az uj Simplon-mozi megnyilt —

A fiatal modern épitészetnek átütő sikeréről számolhatunk be Budán. Talán sehol nem volt oly nehéz a küzdelem, mint a patinás, előkelő budai házak között és sehol nem volt oly nagy a siker. Ma már Budán szinte kizárólag modern házak épülnek és Buda európai viszonylatban is mint modern épitészeti törekvések városa szerepel. Nem a mindenáron ujat hajhászó és rikoltozó modernségé, hanem azé, amely a legfőbb feladatának a természetbe és környezetbe való nyugodt beilleszkedést tekinti, amely külsejével az egészséges vidéken élő, egészséget és világosságot szomjazó ember lelkét tükrözi vissza.

Ez a modern épitészet sokkal inkább beleillik a régi, nemes patinába, mint annak erőltetett utánzása. Az idegen, ha Budára jön, csodálkozik a réginek és ujnak nemesen összeolvadó harmóniáján, az uj villák adta szies foltokon, amelyek szépen, nyugodtan illeszkednek be a természet szépségeibe és ugyszólván nyitva állnak a napnak és levegőnek.

Az uj budai bérház — a Horthy Miklós-ut és Vásárhelyi-utca sarkán — simasága mellett elegáns, zárt jellege mellett — világos és napfényes. Tetőterraszáról a világ egyik legkulturáltabb hegyvidékére nyilik kilátás. Preisich Gábor és Vadász Mihály épitészeket örömmel és büszkeséggel töltötte el a feladat, hogy ennek az ősi szépségű és mégis csodálatosan fiatal városnak meg épitsék egyik modern, uj bérpalotáját és ebben a fővárosnak első modern, a hangosfilm céljaira készült szinházát — a Simplont.

Az összes európai fővárosok legszebb mozgóinak modern épitési rendszerét végigtanulmányoztuk — mondják az épitőművészek — hogy felhasználhassuk a technika és akusztika legmodernebb vivmányait. Az uj szinház padlója a vászon mellé emelkedik s igy az első sorokban ülőknek nem kell a nyakukat meresztenlök. Az erkély — a régi meredek karzat helyett — intim, majdnem vizszintes és nagy befogadó képességű. A szinház fala az akusztikai törvénynek megfelelő fogazott felület, ami nagyszabásu fényhatás számára ad lehetőséget. Igyekeztünk megoldani a befelé haladó és a távolodó közönség teljes elkülönitését s kedélyes előcsarnokokat és dohányzókat épitettünk. A mozi fütése a modern légfütés. Elektromos ventillátor hajtja a nézőtérre télen a meleg nyáron a hideg levegőt. A vászon nem architektónikusan körülkeretezett szinpadon van, hanem szerves része a nagy teremnek. A kép olyan, mintha kilépne a vászonból, amely nagyobb a megszokottnál és az ember ugy érzi előadás közben, mintha benne élne és mozogna a képpel. Az uj hangosgépek hangja a jó akusztikáju helyiségben megdöbbentően tökéletes és élethü. Az ember csak ilyenkor érti meg igazán, hogy a hangosfilm mit jelent.

(G. S.)

*

A legnagyobb elismeréssel nyilatkoztok a tervező épitészek azokról a vállalatokról, amelyek a hatalmas arányú munkában résztvettek. Az épület és a mozi összes festő, mázoló, tapétázó munkáit és a falszövetburkolást a Siebur ger J. és Tsa cég, IV. Váci utca 35. végezte. A mozi aluminium tapétáját a brüsszeli gyár kizárólag a cég megrendelésére készítette s ez az első nagyszabású ilynemű tapétázás Budapesten. A vállalat különben specialistája a tapétázásnak.

PORTÖRŐ JENŐ
DROGUISTA
Ajánlja dúsan felszerelt illatszer, kötszer, vegyszer, betegápolási és háztartási, valamint
FOTO CIKKEK
üzletét
I. KRISZTINA TÉR 7. TEL.: 507—95
Fiók: I. Krisztina krt. 10. (Anna udvar)
TELEFON: 557—83

Kötött és szövött
méteráruk
Uri és női fehérneműek
RENDELÉSRE
BALOGH DIVATÁRUHÁZBAN
II., MARGIT KÖRUT 4
Telefonhivó: 56—4—70

Blattner Gyula
Aranyéremmel kitüntetve
Üvegesmester, képkeret speciálista Budapest, II. Hunyadi János-utca 21.
Saját házában) Alapitási év 1801.
(Telefonhivó: 504-47)

SCHRÄPLER HALÁSZLÉ FOGALOM!
III. LAJOS-UTCA 27
HANGULATOS SCHRAMMELZENE

AZ ÁRUK MINŐSÉGE ELSŐRENDŰ
AZ ÁRAK OLCSÓK
A KISZOLGÁLÁS FIGYELMES
A
SIKLÓS DIVATHÁZBAN
XI. HORTHY MIKLÓS UT 14
TELEFON: 59-3-43

Szent hagyományok

Irta: PÁVAI VAJNA FERENC dr.

A Kr. e.-i harmincharmadik vagy hatvanhatodik ezredév nyarán mintha valamivel többször s mintha melegebben sütött volna be a déli nap a Szeleta-barlang pitvarába.

Ma népesebb volt a barlang. A legbelső, még mindig meleg zugból új hang sivitott ki a törzs összegyült asszonyainak egyhangú zümmögéséből. A törzs öreg vezérének ma született az első dédunokája. S amikor a fiatal apa öblös hangja a barlang ereszéről hirüladta a törzs örvendetes, nagy eseményét, a férfiak is rendre felgyülekeztek a vezér barlangja elé, ahol a lobogó tüzön hatalmas szarvasbika combjai sültek.

Medvebőr kerevetén a vezér gyönyörködött unokája mesterségében, ki legtöbbre vitte az Avas-szarúkövének megmunkálásában s éppen most fejezte be a remekbe faragott babérlevelű kopjahegy pattintását. Megelégedéssel simitotta végig fehér szakállát s míg utána a messzeségbe tekintő szeme lassan megpihent a mai Lillafüred gőzölgő forrásain, látszott, hogy gondolatai messze szállanak abba a régletünt ősidőbe, amikor ott bővebben bugyogott a forróviz, s mint siheder ő készítette nagyapja részére az ünnepikopja hegyét.

Amikor csendet intett, még az asszonyok zsivajgása is elcsitult.

— Nemzetségünk fiai idefigyeljetek. Őseink szokásai szerint, mint hatalmas nagyapám és a többi nagy őseink, amióta ezen az áldott helyen megtelepedtünk, én is elmondom nektek első dédunokám születésekor nemzetségünk szent történetét.

— A mi fajtánk ezen a földön olyan régen lakik, hogy ma már az egész törzs kezének ujjain sem tudnánk összeszámlálni az évek számát és az elpusztult családokat. Amit most elmondok, az — ilyen nagy napon — törzsvezér ajakáról törzsvezérre szálló — szent hagyomány. Jól figyelj te is unokám!

— Régen más világ volt ezen a vidéken s én úgy látom, hogy megint kezd visszatérni az az idő, amikor mint dicső őseink, ti is kivetkőzhettek lompos bőrgúnyáinkból s izmaitokat megint a szent nap sugarai keményitik meg. Abban a boldog időben ma már nem élő gyors vadak nyájai legeltek a nagy sikság tavai és mocsarai szélén, a fákon ízes gyümölcs termett s első nagy ősünk ivadékai szabadban tanyázhattak, csupán a nagy fenevadak, a kardfogú tigris és társai zavarták nyugalmukat, különösen akkor, amikor még a nap nyila nem gyujtotta meg számukra a szent tüzet. Attól kezdve az örökké égő tűz fényelángja azokat is távoltartotta tőlük.

— Boldog idő volt akkor. De mi se panaszkodjunk, mert a későbbi nemzedékek élete a mienknél is keservesebb és fergetegesebb volt. Egyszer csak a boldog és hatalmas ősök lába alatt megmozdult a föld s lassan-lassan új hegyek nőttek a régiek tetejére.. Menekült, futott, aki tudott, a többi ottveszett s ez így tartott sok-sok nemzedéken által. Dicső nemzetségünk ebben a rettenetes nagy és borzasztó hosszú földindulásban erősen megfogyatkozott. A síkon a vizek kilódultak eddig csöndes medreik-partjaik közül és elsöpörtek minden elevent, amit utolértek. Sok-sok ősünk csontja porlad a sikság megint zöldelő iszapja alatt, anyáitok álmatlan éjszakákon ma is hallják elvétve sóhajtásukat.

— Aki az egyre kövesebb, kopárabb, összetört hegyekbe menekült, azt egy nemzedék alatt legalább annyiszor, mint amennyi a madár lába — megriasztotta a földindulás s visszatérve, amikor kereste családját, annak tanyája helyén már egész új hegyet talált.

— Egyik ősünkről mondja nemzetségünk szent hagyománya, hogy amire öreg korában sok bolyongás után a hegység másik oldalán, a régi ellenséges törzs vidékére is elvetődött, fiát és egyik leányát ott találta meg azok között, jó barátságban. Összekeltek a régi ellenségek s egész sereg unokának örvendezett az elveszettnek hitt szülő. Ennek a tanyája a nagy földindulásokor mintha lába nőtt volna rettenetes rengések és zúgó-ropogó morajlás között erdőstől-mezőstől, ameddig a szem ellátott, megindult s ment, haladt lassan előre. A széleken, mint jégtorlasz a vízpartján, mindenfelé hatalmas sziklák és kövek meredeztek-bukdácsoltak, eleven lény ott nem tudott átvergődni. A mezőn-erdőn át is, hol itt, hol ott megrepedt a föld és tünt el a régi népes család egyik-másik tagja. Elnyelte a föld.

A végén, hosszú évek mulva csak egy fiú és egy leány maradt. Amikor már majdnem éhenhaltak, a romhalmazzá zúzódott úszó földsziget borzasztó zökkenéssel megállott. Egy fél emberöltő óta először pihentek meg, mint gyerekkorukban, nyugalmas földön. A földsziget sziklás pereméről pedig feléjük tekintő remegő embereket láttak a zöld erdő szélén. Ezek az erősek tőlük féltek a nyomorultaktól, mert ők a hegygyel jöttek, s törzsük sok öregjét-gyerekét temette el a hegy. Igy békült meg a hegység két oldalán örök idők óta egymást pusztitó két ellenséges törzsünk, azóta együtt küzdöttek a közös ellenség, a borzalmas földindulás ellen.

— Sok-sok emberöltő alatt végre más vidékekre húzódott a föld mozgása, de ez alatt új ellenség ütötte fel fejét: a hideg. A hegyeket rendre ellepte a hó, a jég, s a csenevész bokrokon már az ízes gyümölcsök helyett csak fanyar bogyók teremtek és a legelő nyájak helyett bozontos fenevadak riasztották a didergő embereket.

— De mintha a hatalmas föld jóvá akarta volna tenni, amit pusztított, hol itt, hol ott óriás párafelhők keletkeztek, forró gőzök és meleg források törtek fel az egyre ritkábban megrázkódó sziklák közül, ahol felmelegíthették elgémberedett tagjaikat nyomorgó őseink. A forró vizű források mellett ember-állat megint összegyülekezett s a fű-fa magasabbra nőtt. A hegyoldalak gőzt pipáló repedései és üregei rendre barlangokká szélesedtek.

— Egyik bátor ősünk bemerészkedett az egyik ilyen barlang magas pitvarába, amelyből a gőz már csak az eresz alján gomolygott kifelé. Kellemes meleg volt ott, a sziklákat forró viz csurogta be, de az ember egyes padkákon, száraz meleg sziklákon verhetett tanyát. Ide húzódtak be s hosszú idő mulva először nyujtózkodtak ki a jó melegben. Lábuk alatt a barlang fenekén a lecsapódó vizgőz forró patakocskaként folydogált s ette mindig mélyebbre a padkák küszöbét, fenn pedig a gőz rágta mindig magasabbra a barlang ereszét.

— Ma már nagyon is befúj a szél a barlangba. Lám a kicsinyeket már egészen be kellett terelnünk a hátsó sötétebb részekbe, pedig ott néha még most is kénköves és csinős levegő áramlik ki, olyankor jobb, ha asszonyaitokat is kiparancsoljátok a gyerekekkel a napra. Ma már nem tart sokáig az ilyesmi, de az én dédapáimnak még gyakran kellett egyik barlangból a másikba költözzenek, s aki visszamerészkedett a csipős, kénköves szagú, régi üregbe, bizony nem egyszer maga is ottveszett. Mi már ismerjük ezeket a halálthozó helyeket, ma már senki sem megy a „medvék barlangjába", pedig akinek jó szeme van, — úgy-e unokám, te odalátsz — esténkint gyakran lát oda besurranó kóbor medvét, farkast. Száraz a pitvara, de amikor napnyugatnak elkanyarodik és hirtelenebbül szalad a hegybe, egyszerre éppen a medve orráig ér fel a barlang csipős lehelete s már is szédülten gurul a barlangi lejtőn lefelé, a többi sok mellé. Nincsen onnan visszatérés! Nincsen annyi kovakőszilánk a lábatok alatt, mint mennyi medve, farkas és más oktalan állat csontja hever ott egymáson. Az elsők között egyik lusta ősünk is ott porladozik, aki a törzsfő kezétől megsebezett haatlmas medve-himet látott a medvebarlangba menekülni. Két napig leste hiába titokban, s azt hitte, hogy az sebében döglődik s így könnyen jut hozzá. Bemászott utána. Nem is került visszsza többet, fia is csak a kőbaltáját találta meg a fordulónál s a vörös barlangi agyagban a keze nyomát, amint szédülten elbukott a más medvéje után.

— Én azonban — mondá a vén vezér a szarvaspecsenye és medvehús lakoma után — azt mondom nektek gyermekeim, hogy nem sokáig fog már a mi törzsünk a barlangok leheletétől félni, leköltöztök megint a hegyek lábához. Ott ismét ingyen gyümölcsöt teremnek a fák, csordákban legel a kérődző vad. A tél ma már nem olyan szigorú, mint gyermekkoromban. A nap melegebb évről-évre, s a medvebőr nyáron már az én öreg vállaimnak is sok. Lám most is csak erre a fájós lábamra terítem. A meleg források is költözködnek már a hegyek alja felé. Te hoztad a hirt úgy-e fiam, hogy ahol völgyünk a dombokhoz ér, meleg víz bugyog fel, s még télen is tavasz van körülötte!

— Ez a viz a mi barlangjaink forró vize. Régen ügyelem már, hogy amig a Szeleta napkeleti ágából még mindig csak gőz tör felfelé, a napnyugatiba már a pitvarban lecsapódó pára összegyülemlő forró viz folyik el, s a falakon cifra kőoszlopok híznak évről-évre vastagabbra, ti már be sem tudtok odáig menni, ahol mi gyermekkoromban bujócskát játszottunk. Az alsó forrás homokjában találtátok meg nagyanyátoknak a csillogó hegyi jegec fülbevalóját. Azt a felső ág csermelyében veszítette volt el, a nagy mosakodáskor.

— Irigyellek téged szép unokám. Te már a zöld mezők sátrai alatt tanítod majd nemzetséged történetére törzsedet, s nem lesz gőztől nedves a kacagányod, mint az enyém. A minapi nagy hóolvadás után egész patak zúdult be a felső kürtőn s kavicsa ma is itt hever a barlangban, vastagon takarja régi tűzhelyeinket, sok drága szerszámunk is odaveszett. Előbb-utóbb kiönt innen a sok hideg viz, de azért csak had olvadjon a hó. Nézzétek csak, milyen szépen zöldel az a hegyoldal is, tavaly még alig volt rajta egy-egy fűszál.

— Hegyek tüntek el, hegyek merültek alá, hegyek nőttek megint magasra. Forró gőzöket, meleg forrásokat izzadtak, préseltek egymásból ki az egymás nyakába szakadó földrétegek. A melegből hideg lett s megint derül felettünk az ég, olvad a jég, zúgnak a vadvizek, szaporodik a fű, fa, több a hal, kövérebb a vad.

— Boldog unokám vezesd majd népedet szebb, boldogabb vidékre, ha majd az én csontjaimat is feloldja a csipős leheletű barlang meleg vize. Azt akarom, hogy engem még a barlang patakjában temessetek el, mint apáimat. Oldja fel testem a hegy lelke, amelyik melegével megmentette fajtánkat az örök tél pusztításától. Én még legyek a régi, ósdi, de te és fiad vezessétek új csapásokon nemzetségünket!

— Az éjszaka azt álmodtam, hogy unokáitok unokáinak utódai nagy kőházakban laknak, nagy folyók mellett a szép száraz sikságon, s csak kedvtelésből jöttek a mi hegyeink közé. Boldogok voltak, ha barlangunk agyagos kövei közt egy-egy eldobott kőszerszámunkat megtalálták s kétkedve csóválták fejüket a vének, amikor az őseire visszaütő egyik ivadékunk megint fel akarta csalogatni völgyünk hévforrásait. Én hozzáhajoltam, bíztattam, s elmondtam neki is a mi szent történetünket!

— Amikor szemébe néztem, abból a te szemed öröme csillogott felém, a te lelked vándorolt belé, újat akart: — a régi jobbat!

BALÁZS VENDÉGLŐ Hüvösvölgy végállomás
Specialitások: Rántott csirke, dampfnudli.
Nyitott és csukott teraszok. — Naponta cigányzene

MENÜ 80 fillér
NAGYMENÜ 1 P
Családi menü 1.30
A
RÓZSA KONYHA
II. BATTHYÁNY UTCA 61
Pontosan, díjtalanul
ASZTALÁRA TESZI!

GANDHI

Itt élt a fehér emberek között,
S az erkölcseinken, jaj, megütközött,
Keletre vágyott, hol tisztább a fény,
Hol népe rab, szegény. . .

Hatalma nem volt, szíve világolt,
És beragyogta a hindu világot,
Éhezett, szomjazott, pária-soron,
S mezitláb járt, mint Krisztus egykoron.

Hirdette, hogy a föld: a jó, az élet,
Bús renyheségből mind a másoké lett,
De vér nélkül is, ha van akarat. . .
Jön, jön még a virradat!

Börtönbe dobták, bőjtölt, könnye hullt,
S akkor egész India beborult,
S ha egy ránc árnyalt tiszta homlokán:
Zúgott a sárga óceán. . .

Ha szól, négyszázmillió viharozza,
Kezében a világ hazug abrosza.
Ma csönd és mélység, rejtelem, titok.
— De majd beszélni fog . . . !

KISS MENYHÉRT

SZEMÉLYI HIREK

JÓZSEF főherceg tábornagyot Ausztria kormánya az osztrák hadi éremmel tüntette ki.

JÓZSEF FERENC dr. főherceg „Columbus" című történelmi színművét szeptember végén adják elő a nyilt Dunán, a Parlamenttel szemben és az akkori Santa Maria hajó hű mása szolgál színpadul.

RIPKA FERENC dr. udv. tanácsos, ny. főpolgármester névünnepén ez évben is barátainak és bensőbb híveinek nagy társaságát látta vedégül fonyódi nyaralójában, ahol lelkes szeretettel ünnepelték. — A kormányzó megengedte, hogy az olasz koronarend nagy tiszti keresztjét viselhesse. — —

CSILLÉRY ANDRÁS dr. v. miniszter, országgyülési képviselő, a Budai Hírlap szerkesztője és neje Pallik Margit most ünnepelték 25 éves házassági évfordulójukat.

KENÉZ BÉLA ny. minisztert óhajtja fölkérni a most alakuló egységespárti kereskedő-alakulás, amelynek állitólag Budapesten már 6000 tagja van, országos elnöknek.

USETTY BÉLA dr. orszgy. képviselő, a BSzKRt. elnöke tervezetet dolgozott ki a vállalat 55 milliós tartozásának rendezésére.

PÁVAI VAJNA FERENC dr. főgeológus hetek óta végez értékes eredménnyel kutatásokat Órszentmiklóson.

CHORIN FERENC dr., a Salgótarjáni Kőszénbánya elnök-vezérigazgatójáról — abból az alkalomból, hogy a kormányzó úr az I. oszt. érdemrenddel és így a kegyelmesi címmel tüntette ki. — Béla Henrik kitünő lapja, a „Világgazdasági Szemle" meleg hangon méltatja e nagyvonalú életpályát megfutott vezéregyéniség közéleti szereplését.

GLÜCKSTHAL SAMU dr.-t, a Felsőház tagját, az ismertnevű ügyvédet hetvenedik születésnapja alkalmából nagy ünneplésben részesitették.

KRIVOSS ÁRPÁD DR. ügyvéd, törvényhatósági bizottság tagja belépett a Nemzeti Radikális Pártba, amely párt így helyhez jutott a törvényhatósági bizottságban.

HAVAS ISTVÁN iskolai szakfelügyelő, a nagynevű poéta, a Hollós Mátyás Társaság illusztris főtitkára nyugdíjaztatását kérte, hogy ezentúl teljesen a költészetnek élhessen.

MORBITZER DEZSÓ szkfőv. kertészeti igazgató feleségével Balatonhévizen pihente ki fáradalmait és használta annak gyógyító vizét.

THORDAI LAJOS dr., a II-ik kerület tanácsnok-előljárója e hó 9-én tért viszsza Balaton-Fenyvesen töltött nyári szabadságáról és átvette hivatala vezetését.

PAULOVITS VIKTOR, a szkfőv. Vízművek vezérigazgatója állitólag nyugdíjba vonul a vizvezeték dunaalatti alagutjának kudarca miatt.

JAUERNIK NÁNDOR, a székesfővárosi házinyomda nyugalmazott igazgatója Innsbruckon át négy hétre Karlsbadban utazott és október hó közepén tér vissza.

KLEMM ÁRPÁD, a jeruzsálemi szent sir rend lovagja Sasadon töltötte a nyarat.

ÓBUDAI FREUDIGER ÁBRAHÁM gyárost, a budapesti aut. ort. izraelita hitközség elnökét kormányfőtanácsosnak nevezte ki a kormányzó.

DOBÁK FERENC dr. a magánalkalmazottak osztályvezető h. orvosa szabadságáról visszatérve bel- és idegbetegeknek ismét rendel d. u. 3—5-ig I. Schwartzer Ferenc utca 4. Telefon: 518-90.

RAVASZ LÁSZLÓ, a Budai Kereskedők és Iparosok Köre elnöke családjával együtt hosszabb körútat tett Ausztriában és Bécsen át e napokban tért vissza Budára.

URGE ANTAL okl. tanárt, az Uj Szent János kórház kisegítő lelkészét püspöki udvari káplánnak nevezte ki a hercegprimás.

LEGSZEBB MEGLEPETÉS A
VIRÁG
Gellért Virágház
ból
XI. HORTHY MIKLÓS-UT 11-13.

Itthon nem törődünk vele és a külföldnek kell megszégyenitően rápirítania a Magyar Tudományos Akadémiára, amikor India kormánya elrendeli legujabban mindazon régészeti és etnográfiai adatoknak országos összegyüjtését, amelyek a magyar nemzet legősibb településére,— úgyszólván — bölcsőjére vonatkoznak. Keserüség fogja el a magyarok szivét, amikor azt látják, hogy az arra hivatott, a megfelelő anyagi móddal rendelkező, nagyrészt e célból létesitett intézmény feltünően hanyagolja el éppen ezt a fontos nemzeti kérdést.

Ezredik hangversenyét rendezi s egyuttal jubilál is e téren az ország legrégibb és világszerte ismert énekkara, a Budai Dalárda.

Rgéi bűnt tesz jóvá a székesfőváros, amikor végre rendezi a felső hévvizek dunapartját és a Császár- és Lukács-fürdők képét elcsufító kaviclerakodást áthelyezi az óbudai rakpartra. Annak sem válik majd dicsére, de ott nem ront értékeket és nem fekszik annyira a város kirakatában, mint itt a Margithid mellett és a két fürdő előtt.

Az Al-Ispán ur tajtékpipái

— Detektiv-szolgálat 100 év előtt. —

Az óbudai zsidó müzeumbeli levéltár rendezése közben kézbe akadt az alábbi ritka barátságos hangú levél:

Nemzetes Rottenstein Mójzes Urnak, óbudai zsidó közönség hites Jegyzőjének Hivból. Ó-Budán.

Teljes bizodalmú Jegyző Ur!

Tekintetes I-sö Al-Ispán urnak hat tajtékpipái ellopattak, szíveskedjen nékem azonnal azon óbudai zsidót beküldeni, aki illyes kikutatásokba jártas; ha kikutatja igen jó lesz jutalmazva. Szivességébe ajánlott minden készséggel maradok drága Jegyző Urnak

kész szolgája 's barátja
Hegedüs János s. k.
rendőrkapitány.

Ha a főváros mai rendőrségi intézményére gondolunk, csodálkozással kell eltelnünk, hogy rövid száz év előtt a városi rendőrkapitány az óbudai községtől kért kölcsön detektivet. Hogy ki volt az a „kikutatásokban jártas" személyiség, egyelőre még nem derült ki. Valószinüleg a fertálymesterek egyike, mert hiszen a rendőri és büntető hatóságot saját hivei körében ellátó zsidó községben is elég sokszor akadt ilyen dolga. Kétségtelenül elő is kerültek vicispán uram szép pirosra, barnára szivott, hat tajtékpipái. Lehet, hogy ama megyei rabok, akik az alispáni konyhán pecsenyeforgatás, fameg vizhordás okából voltak berendelve, merészkedtek be a pipatóriumba. Reméljük, az óbudai kutató tehetség elő is kerítette az elorzott jószágokat.

Gálosi Soma

RAVASZ cukrász
I., Krisztina körút 75. Telefon: 50-2-32.
ELŐKELŐ CUKRÁSZ SZALON

Buda köszönti hivatali működésének 55-ik évfordulóján **Morbitzer** Dezső kertészeti igazgatót, aki mint kertész segéd 1889-ben lépett a főváros szolgálatába. Harmincöt év hosszu idő minden ember életében — hosszu még akkor is, ha az évek nem telnek el olyan felelősségteljes munkakörben, amilyet Morbitzer Dezső töltött be. De a munka terhét mindig elfelejteti a siker. Érezni kell ezt Morbitzer Dezsőnek is, akinek az igazgatása alatt érett be egy régi állom: **virágos Budapest** valóra vált gondolata. A Gellérthegy, Széchényi kilátó, a Városmajor parkirozása s általában mindaz, ami a közterekben a virágok misztikus szépségéből árad felénk — Morbitzer Dezső nevéhez fűződik. A jubiláns méltán rászolgált a legfelsőbb elismerésre is, amikor a kormányzó úr Őfőméltósága a gazdasági tanácsosi cimmel, majd a 3-ik osztályú érdem kereszttel tüntette ki. Morbitzer Dezső jubileuma meleg viszhangot váltott ki a társadalom minden rétegében, — tisztelői, barátai elhalmozták szerencse kivánataikkal, amelyekhez őszintén csatlakozik a Budai Napló is.

A budai barack diadalútját jelenti, hogy Londonba ez idén öt vagónnal tudtunk kiszállítani és a mi pompás izü barackunk ott a legelső helyre került, verve minden konkurrenciát. A mult század 80-as éveiben kezdte nemesiteni a hozzánk Ázsiából került, ezer évnél régebben itt élő barackfákat a budai vincellér iskola, ma már kertészeti akadémia. Ekkor kezdték meg a Gellérthegyen, a Sashegyen, — elsősorban Kerkápoly Károly, — általában Buda-vidékén, Budaörsön, Nagytétényben, Érden, Sasadon az őszibaracktermelést. Egy fél évszázad alatt fejlődött ki ez a pompás kultúra és ma már azt lehet mondani, hogy a magyar őszibarack ízre és zamatra teljesen veri külföldi versenytársait.

MENYASSZONYI képek Blahosnál Fő-u 18

A gyümlöcskertek titkairól tárt az érdeklődő közönség elé érdekes képet a „Budapesti Gazdálkodók és Kertészkedők Egyesülete" a városmajori kultúrházban e hó 7-én este rendezett ülésén, amelyet vitéz Szemlaky (Szibinkits) György elnök nyitott meg és meleg szóvla üdvözölte azokat, akik szeretettel termelnek gyümölcsöt, virágot és érdeklődésük jeléül megjelentek ezen az előadó gyülésen is. Ez az egész mozgalom — ahogy az elnök elmondotta — már tiz év előtt megindult a Farkasréten és ma már félhivatalos szervezete a városnak, mely több mint kétszázötven kertet gondoz a maga szervezetével. Gönyey Gábor vezetése alatt. Rámutatott arra a szomorú kröülményre, hogy gyakran eredménytelen az irtás, mert a szomszédok nem irtanak, de maga a város is dudvás, bozótos területeket tart fenn a kertek előtt, amiket ugyan irtania kellene azoknak, akik a fűárveréseken ezeket a területeket kibérlik, de gyakran elmulasztják az irtást. Azért kellene mindenkinek igénybevennie az egyesület szervezetét és fel is kérte az egyesület jelenlevő tagjait, hogy szomszédjaik figyelmét erre hivják fel, mert különben elvesztik a budai termelők a külföldi piacokat, ahol az érkező gyümölcsöt nagy gonddal vizsgálják, nehogy fertőző betegségeket vigyenek így be. Ezután felkérte Kadocsa Gyula m. kir. kisérletügyi igazgatót, hogy a maga nagy tudását és tapasztalait bocsássa a budai gyümölcs- és virágtermelők rendelkezésére. Az illusztris előadó, mint kitünő előadó hamar rátért a gyümölcstermelés minden bajára, a fertőzés minden alakjára és módjára és roppant közvetlen, népszerü szóval igyekezett a laikusokat felvilágositani a féregirtás és más egyéb fertőzések elleni vedekezés különböző módjai felől. Ez előadót nagy figyelemmel hallgatta a közönség és hálásan megtapsolta előadását, amely népszerü előadás sok olyan titkát világította meg a gyümölcstermelés veszedelmének, amelyet a laikus aligha ismert.

FOTOCIKKEK Zibrinyinél I., Attila utca 8

NÁSZ. Szilágyi Károly v. nemzetgyülési képviselő, biztositó int. igazgató és felesége **Bakody** Mária leánya — **Klárika,** valamint **Molnár** János református lelkész és felesége néhai **Dömötör** Mária fia — **Béla** szeptember hó 8-án (szombaton) esküdtek örök hűséget az óbudai református templomban (III., Kálvin-u. 4).

Lengyel Endre dr. kormányfőtanácsos, Bszkrt. igazgató és neje botfai **Hüvös** Franciska leányát — **Edittet** e hó 10-én vezette oltárhoz bernicei **Roykó** Géza és neje, **Balthazár** Mária fia — **Emil.**

Budára hozzák Feszty Árpádnak a honfoglalásról készült világhíres, művészi körképét, amelynek Lechner Jenő kiváló müépitész tervei szerint a nagy történelmi gondolatnak megfelelő helye csak a Tabán. Vegye meg a főváros, mert érték, — és hivatalosan is 200.000 pengőre becsülték. Kulturális és nemzeti vonatkozásban pedig egyenesen felbecsülhetetlen.

Órajavitás: Szerafin Gy. I. Roham u. 8

A Kelenföldi Társaskör szeptember hó 15-én, szombaton este fél 7 órakor saját helyiségében (XI. Horthy Miklós út 15d. félem. 42.) választmányi ülésre hivta összse a választmány tagjait.

Párt napok. A „Keresztény Községi Párt" XII. Hegyvidéki kerületének bizottsági tagjai: Cselényi Pál dr. kerületi elnök és — Katics Margit minden pénteken d. u. 5—½7-ig fogadnak. — A XII. választókerület Keresztény Községi Pártjának pártszervezete rendes heti pártnapja ezentul csütörtök helyett mindig pénteken lesz. Az első pártnapot szeptember hó 14-én rendezik, amikor is a rendes fogadás után este ½8 órakor a párt elnöki tanácsa is ülést tart. Igy értesit minket Rothnagel János elnöki titkár.

Céllövő versenyek. A „Budapesti Polgári Lövész Egyesület" ez évi szeptember havában megtartott Házi-verseny-ének eredményei a Nemzetközi céltáblán: 1. Beusterien Ralph lövésszám 60—558 találat; 2. Haraszti János; 3. dr. Vratarics György; — az Egységes céltáblán: — I. osztály: 1. Haraszti János 30—273, 2. Jármay János, 3. Kliment Emánuel; — II. osztály: 1. dr. Vratarics György 30—277, 2. Bencze József; — III. osztály: 1. Javorek István 30—245, 2. Vihely Béla; — Céllövő pisztoly: 1. dr. Szilágyi Virgil, legjobb országos eredmény 30—264, 2. Jakab Albert, 3. Tarits Tibor; — II. osztály: 1. dr. Duronelly László 30—224, 2. Mészáros Lóránt; — III. osztály: 1. Beusterien Ralph 30—231; — Kapáslövés: 1. dr. Szilágyi Virgil 10—88, 2. Kliment Emánuel, 3. Bencze József; — Bárcza kapáslövés: 1. Jakab Albert 5—49, 2. dr. Vratarics György, 3. Kliment Emánuel; — Hölgyverseny: 1. Tarits Kató; — Futóvad: 1. dr. Szilágyi Virgil 30—118, 2. Jakab Albert, 3. Kliment Emánuel.

Virágkedvelők szaktanfolyama. Szobanövény és kiskert ápolási tanfolyamot nyit a „Budapesti Gazdálkodók és Kertészkedők Egyesülete" kebelében működő „Virágkedvelők csoportja", amelynek célja a szobában ápolt növények és kiskert gondozásának ismertetése. Előadás szept. 20-án d. u. fél 3 órakor kezdődik (Esterházy utca 4. sz. Tisztviselő Kaszinó.) Jelentkezni lehet a helyszinen, vagy VI., Podmaniczky utca 29. II. 11. Telefon: 16—3—53.

Széleskörü részvétet és megilletődést keltett az egész országban a közelmultban elhunyt ujfalusi **Nemethy** Ilona halálhire. A megboldogult a fenkölt gondolkodásu magyar nőnek valóságos eszményképe volt, akit az élet minden vonatkozásában a szeretet és jóság vezérelt, a szivnek és léleknek az a meleg harmoniája amelyről Haypál Béla ref. lelkész a sirnál magasszárnyalásu bucsuztatóban emlékezett meg.

Áthelyezte körhelyiségét az I. kerületi Iparoskör, mely eddig a Szebeny Antal tér 8. szám alatt volt, — az I. Hadnagy utca 1. szám alá a szerb templom szomszédságába.

A Kisfaludy-szinház Óbudán nagy sikerrel hozta szinre a Kék Duna c. operettet. Különösen feltünt szép hangjával Rudolffy Erzsi mint vendég (egy primadonna szerepében), valamint a már előnyösen ismert Zádor Éva(Natasa) és Madarász László (ifj. Strauss János). A mulattatásról föleg Szántó Klári és Gárdos Pál gondoskodtak, meg Lilla Mária és Sándor Ferenc, akiknek ügyes táncai is nagyon tetszettek. Jó alakitást mutattak be Kovách Aladár (Pável), Gáti József (Schlesinger), Cz. Turáni Endre (Metropolita) és Basa György (Szaharin). A császár szerepét Piller Ferenc alakitotta élethüen. Kisebb szerepeikben is jók voltak Faludi Sándor, Szenes Mihály, Budai Andor, Horváth Pál, Halmos Ferenc, Ladányi Lici, Náday Imre, Földes Jenő, Gyenes Ibolya, Herczeg Margit és Horváth Magda. Egy betétszámot nagyon kedvesen táncolt Földes Csöppi. A zenekart Dégen Rezső ügyesen vezette a telt házak a kitünő előadáson kivül Pálossy Ferenc agilitásának is köszönhetők. — Most a „Szeressen kedves" c. operett arat nagy sikert és kitünőek benne: Lilla Mária, Madarász László, Zádor Éva, Sándor Ferenc, Pillér Ferenc, Majláth Aranka, Németh Jenő, Gárdos Pál, Szántó Klári, Basa György, Turáni Endre és Pálossy Ferenc. A jövő héten énekes vigjáték jön: — VADVIRÁG.

ÁLLANDÓ
GYÜMÖLCSKIÁLLITÁS ÉS VÁSÁR
A KORONA GYÜMÖLCSKÜLÖNLEGESSÉGI ÁRUHÁZBAN
BUDÁN, II., MARGIT KÖRUT 5/B TELEFON: 52—8—54

Frontharcosok szüretje. Az Országos Frontharcos Szövetség II. ker. főcsoportja e hó 15-én, Budagyöngye vendéglőben, II. Budakeszi út 11. — mókákkal, tréfákkal, szépségversennyel, próbaházasággal egybekötött szüreti mulatságot rendez. Müsor 50 fillér. A mulatságot kedvezőtlen idő esetén is megtartják.

A kelenföldiek érdekében alakult „Kelenföldi Gazdasági és Közművelődési Egyesület" (Tétényi út 68) első rendes évi közgyülését szeptember 30-án délután 6 órakor rendezi. A közgyülés főtárgya az ideiglenesen kinevezett vezetőség helyébe rendes tisztikar és választmány választása.

Az Uj Szalon őszi kiállitása szeptember 8-án, délelőtt 11 órakor, a Kossuth Lajos utca 12. félemeletén levő kiállitási termeiben ünnepélyesen megnyilt. A négy impozáns teremben a fiatal művészgenerációnak közel 200 alkotása sorakozik fel. A művésznők és művészek közül nagyon sokan meglepő tehetséget árulnak el müveikben és helyszüke miatt csak egynéhány nevet sorolunk fel: Dr. Deák János, Kató Márta, Noe Gyula, Paál Ervin pasztelljei, Gerő Gyula, illyefalvi Lőte Éva szobrai emelkednek különösen ki a sok szép és fiatal művészgenerációhoz méltó alkotás közül. — Balatoni kiállitását szeptember hó utolsó napjaiban rendezi az Uj Szalon és a beküldési határidő szept. 24. és 25-ikén a Kossuth Lajos utca 12. sz.

GYORSIRÁST havi 8 pengőért tanulhat a KOZMA-iskolában, II. Iskola u. 27

Ritka ünnep Sződligeten. Öreg 70 éves férfiak augusztus hó 25-én, Lajos napján Sződligeten, Bella Lajos ny. reáliskolai igazgató, országos hirü archeologus volt tanitványai lakóhelyén rendezték 50 éves ujabb összejövetelüket másodizben. Mert már junius hó 24-én összejöttek Sopronban az 1884 évben a soproni állami reáliskolában érettségizett tanulók, hogy az állami reálgimnáziumban megüljék 50 eves találkozójukat, ahol megemlékeztek ugy régi bajtársaikról mintpedig elhunyt tanáraikról, és főleg szeretettel emlékeztek meg a magas korára való tekintettel távol maradó egyetlen élő tanárukról, Bella Lajosról. Hazautazás közben, valamennyi érezte, hogy kedves tanáruk távolléte ürt hagyott szivükben és elhatározták, hogy az összejövetelt mégegyszer megismétlik, mégpedig Sződligeten, Bella Lajos lakóhelyén. Igy aztán augusztus hó 25-én ismét összejöttek szeretett tanáruk névnapjan, részt vettek a szent misén az ősz tanárukkal, családjával és tisztelőivel együtt utána pedig lakásán üdvözölték szeretettel az ünnepeltet.

Gyász. Székely Jenő, az Ingatlanközvetitők Országos Testülete titkárának leánya, Rózsika hosszu szenvedés után, életének 25-ik évében elhunyt.

A nemzeti radikális párt e hó 16-án rendezi népgyülését a budai Vigadóban Bajcsy-Zsilinszky Endre pártelnök vezetése alatt.

Reményi Ede utcának nevezte el a Közmunkák Tanácsa a Szentendrei útból kiágazó és a Benedek Elek utcával párhuzamosan haladó utcát.

15 éves jubileumát üli meg a Budai Sport Klub ez év október havában, alakulásának 15-ik évfordulóját, amely alkalommal nyitja meg II. Zsigmond utca 6 szám alatt uj klubhelyisége kapuit. Régi óhaját valósitja meg Buda sport társadamának a sport club, amikor ezt a helységet berendezi és tagjai számára pingpopng, billiárd és egyébb játékokat állit a helyiségben. A működő footbal, pingpong szakosztályon kivül szervezés alatt állanak az uszó, tenisz, atletika, vivó, box és turisztikai szakosztályok is. Az uj helyiségben a klub tagjai a jövőben is élénk társadalmi életet kivánnak élni és felhivja azok figyelmét ez uton, akik a fentemlitett sport ágak egyikét kultiválják, szervezik vagy vezetni hivatottak, hogy jelentkezzenek a Budai Sport Klubnál, ahol szeretettel várják őket.

Két érettségizett fiatalember, akik értelmiségi pályán nem tudtak elhelyezkedni, kitanulva a papirszakmát „Szánthó és Tsa" néven papir- és irószerkereskedést nyitott Óbudán. Dicséretreméltó és követendő példát szolgáltattak ezzel a középiskolát végzett ifjuságnak, sőt a diplomás ifjuságnak is, mert megértve a változott viszonyokat, olyan produktiv pályára léptek, amely kenyeret, megélhetést nyujt. Az ő esetükben is bebizonyosodott, hogy az iskolai képzettség csak hasznára válhat a kereskedői pályának, mert óriási előnyt jelent s ennek révén a két fiatalember üzlete: — a Szánthó és Tsa cég, III. Lajos utca 87. sz. a. rövid fennállása óta a legjobb hirnevet vivta ki magának, mert teljesen kielégiti közönsége igényeit.

A Magyar Lengyel Egyesület ifjusági csoportja szivesen látja azokat, akik most készülnek az egyetem, illetve a főiskolára és a lengyel barátsággal rokonszenveznek. A lengyel ügy propagálására kész ifjuság adja le cimét br. Nyári Pál doktornál II. Szilágyi Dezső tér 4 sz.

Esti kereskedelmi tanfolyam. A Budapesti Kereskedelmi Akadémia szeptember hó 17-én és október hó 15-én nyitja meg uj tanfolyamait **alkalmazottak** és oly egyének számára, **akik kereskedelmi iskolát nem látogattak.** Tantárgyak: könyvvitel (átiró módszerek is), mérleg szerkesztés, keresk. számtan alapismeretek stb. A tanfolyam 5 hónapos, hetenként négyszer este fél 7 órától. Beirás d. e. és este fél 7-től fél 8-ig, V. Alkotmány utca 11. sz. I. emelet.

Ön szép de még szebb lesz, ha
özv. ILLYÉS SÁNDORNÉ
HÖLGY és URIFODRÁSZ
üzletét látogatja II. VÉRMEZŐ UT 14. SZÁM
VÁRFOK UICA SAROK TELEFON: 50—2—17
Tartós ondolálás géppel és gép nélkül. Festés, szőkités. Egyéni frizurák modell után.
10 százalék engedmény, ha hivatkozik a Budai Naplóra

NEM FOG FÁZNI!
RENDELJE MEG
FA, SZÉN, KOX szükségletét
Tóth Gyulánál
I., VÁROSMAJOR U. 21.

ÁLLAMILAG KÉPESITETT NAGY GYAKORLATTAL BIRÓ
ZONGORATANÁRNŐ
kezdők és haladók tanitását
csoportokban is JUTÁNYOSAN VÁLLALJA
Értekezni legbiztosabban reggeli vagy esti órákban telefonon: 59-4-47, személyesen Bereg-szász köz 2535-25. Sasadi ut 14 és 16 sz. között.

KISFALUDY SZINHÁZ
III. Lajos-utca 111
(elérhető az 5, 7, 9, 51 villamossal
Szeptember 14-től egy hétig minden este ½9 órakor, vasárnap d. u. ½4, 6 és ½9-kor
A vadvirág
A Magyar Szinház szenzációs sikerü énekes vigjátéka
Filléres árak! — Olcsóbb, mint a mozi
Jegyek 20 fillértől 1.50 P-ig elővételben

Régi budai Házjegyek és Cégérek

Kedves, régi Budánk egykori utcaképének legfájdalmasabb elszinteledését a régi házak házjegyeinek, valamint a cégéres rőfös-, singes, posztós és vásznas, a fűszerszámos és a vendégfogadós cégéreknek eltünése okozta.

Mik voltak a házjegyek? Kőbe faragott, szinessé mázolt szobrocskák, jelvények, címerek, képek, melyek után a házakat elnevezték. Ezek nem azonosak a cégérekkel. A „házjegy" (Signet de Maison, Hausmarke) a háznak jegye abból az időből, amikor a házon látható „numero" telekkönyvi szám volt, nem pedig a házszám. A házjegyről nevezték el a házat az analfabetizmus korszakában, amikor igy beszéltek Budán az emberek: „Menjék kigyelmed a Fejér Elefántig, ott forduljék be balkézről a Zöld Oroszlány utcájába, ott látja kend az Arany Csutorát, attúl a második sarok a Három Ácslegények háza!" Ezt megértette minden irástudatlan kocsis és gyalogparaszt, mert beszélő, minden nyelven a kép szólásával érthető képirás, valóságos budai hieroglifa volt a házjegy.

Máig áll még a „Teremtőhöz" cimzett ház. Jegye, a „Teremtő Uristen" ott trónol bodri barok felhődunyháin a Vérmező oldalában, az egykori Bornyúszuró Piarczocskán. A régi „Trombitásház" újmódis, vakolatra mázolt budakeszi bombardéros svábot mutató új házjegye is áll a régi helyén, de alig látszik már. A Kékgolyóház kék golyóbisát is el fogja gurigálni a rhanó Suhanc, az uj idők bauhausos szelleme. Védett állapotban áll a Vastuskóház házjegye, melyről kötetre való dib-dáb holmit irt össze a képzelet. Házjegy a tabáni Szarvas is és ezzel majdnem vége a szomorú lastromnak. Hol van a többi budai házjegy? A szemünk előtt tüntek el. Emléküket már csak él. Igy a kilencven felé topogó budai öreg budaiak halványodó emlékezetében kisasszony, Tőke-Kloler Emilia emlékezetében, aki a főutcai Arany Kereszt házjegyü házban született, ott, ahol néhai atyja 1824-ben lett lakatosmester. Ő beszélte el Hárombék Effendi vén iródeáknak a Városház régi házjegyeit és rőfös-singes-posztós, vendégfogadós és fűszerszámos boltos cégérei históriáját, melyet itt a papirosból való örökkévalóságba vésünk bele a Budai Napló nyájas olvasói számára. (Bubánatára azoknak, kiknek az ilyesmi elmulása fáj, örömére azoknak, kikben él a város lelke.)

*

Tenyeres, talpas, lompos Fekete Medve volt a régi apotheka cégére a Fő utcán. (E vén bundás fázik az újmódi időktől és ma bennt lakik a patikában.) A Vigadó helyén volt Schön úr játékos boltja, az Arany Kalapács. (Hárombék Effendi, mint néhai budai pöttön gyerek, itt bámulta a játékcsodákat növérkéivel együtt.) A „Három Szeretsenyek" fekete képe ott vigyorgott a vendégfogadó fölött, a Batthyány utca sarkán, szemben a mai Római Császár patikával. „Három Balta" volt a korcsma cégére az erről elnevezett téren. Irma-tér lett a neve a Biedermeyer idején, mert módi volt az ánglus divat ás Mary megfordítva, Irma, vagyis Mária, ami Szűz Máriát jelent. (Ma is Irma-tér lehetne, dehát az utcakeresztelősdihez hivatal kell, kinek hivatalt ád az Isten, eszet is ad hozzá s igy az ember belenyugszik abba, hogy 1919 után ezt a budai szint eltörülte a hivatali ész.) A Szeiffert kávéházzal szemben a mai boros korcsma helyén állott a Fehér Paripa (Zum weissen Rössl) korcsma. A Császárfürdő mögötti második házban, a régi rituális zsidó vendéglő melletti házban a Kék Sündisznóhoz

CSODÁS KILÁTÁS A
BUSULÓ JUHÁSZ
vendéglő terraszáról
a Gellérthegyen!
Magyar és nemzetközi konyha
Cigányzene — UJ VEZETÉS

címzett blaumontágos mesterlegényi sermérő korcsma. Piros Alma volt egy régi ház házjegye a Donáti utcában, mintegy a budavári vörösrézzel födött kupolájú II. Ulászló idejéből való bástyatorony neve, melyet török atyánkfiai is Piros Alma, azaz Kizik Elma néven neveztek. A Várban megvan még az Iskola-téren a Veres Sündisznó házjegye, mely egyúttal vendégfogadó és kávéház cégére is volt. A Fortuna utcában ott van az 1783-ban alapított Fortuna vendégfogadó kapuja fölött a helyes római dáma, az Empire idején fába faragot Fortuna. Egy másik házon újmódi, pucér Fortuna fejérnépet állított stiluskedvelő gazdája. Az Iskola utcában látható egy régi kékfestőcégér, a Kék Csillag. A Medve utca sarkán búsul az Arany Medve. (Hogyne búsúlna, mikr orégi, letört arany diója helyett olyan bádoggolyóbisba harap szegény, mely a világ valódi mivoltát és a földi dolgok múlását jelentő, egészen messze, távol, félreeső, árnyékos helyek vizzúdító masinájának usztatócsapos gömbje. Ilyen szomorú sors is csak budai medvét érhetett! Jeles dolog volna, ha a műemlékekre felügyelő fővárosi bizottsági aranyra pingáltatná e medvét s markából kidobná a méltatlan, csúfos golyóbist.) Mellette pompázik az Arany Fácánymadár vendégfogadó márványba faragott cégérének képe. (Valamikor színes volt. Öt pengőből kitelne a kipingálása.)

A Batthyány utcában, a Szily-házon máig ott van hat emberi fej römaias képe. A „Hat fejhez" volt a ház egykori házjegyneve. A közelében volt a Három kozák ház. A Szilágyi Dezső téren az egykori Fazekas piacon, a déli sarkon volt a Vörös Rák speczerájos, az éjszakin a Zöld Rák. A Három Nyúl kaszárnyával szemben fűszerszámos bolt volt a Fekete Kakas. A főutcai Friedel cukrász cégére máig bennt van a boltban, a Flóra, Varsághi Jakab neves cégérképiró festette az 1840-es években. A sarkon — a mai cukrász helyén — volt a Fekete Kutya fűszeres. Ennek helyére költözött a cukrászbolt. A Ponty utcában van a Kacsaház, valamikor állitólag olyan leányos ház volt. A Retek utca névadója a máig álló Fekete Retek ház volt, benne a Fekete Retek fűszerszámos. A Retek utca és Káplár utca sarkán volt a Kék Szamár, a blaumontágos seres korcsma, a Fillér utca sarkán „Az utolsó fillérhez" címzett korcsma, mely az utca névadója lett. A Batthyány és az Ostrom utca sarkán volt a Vadember fűszerszámos (Zum wilden Mann): nagy, meztelen, óriás, markában gyökerestől kitépett fa. A Hattyú utca és a Széna tér sarkán a Kresslbauer fűszeres cégére, a Segítő Mária volt. A Gyorskocsi utca és az Iskola utca sarkán volt a Sörös Csizma vendéglő, másképen „Zum grossen Stiebl". A Zsigmond utcában balra egy régi földszintes ház volt a „Budai Fehér Farkas" vendégfogadó, megkülönböztetésül hasonnevű pesti testvérkéjétől. A régi Plébánia utca, — ma Markovits Iván utca — és a Fő utca sarkán volt a Zöld Vadász rőfös bolt. A Három Nyúl kaszárnya mellett A Próféta prófétálta, hogy a legjobb rőfös Budán a Mendel és Társa.

Három rózsa virított a fűszeres bolt fölött a Csalogány és a Fazekas utca sarkán. Arany Tetű volt a korcsmacégér a mai Lövölde előtti mező sarkán, ezért lett e birkalegelő neve Tetű-rét, — Laus-Wiese — majd Tetves-rét. Szamár-rét volt a Lövölde fölötti rét neve a Zöld Szamár korcsmáról és Szép Svájcerné volt a szemlőhegyi korcsma neve; cégére vadászkalapos hegymászóbotos graubündeni olasz svájci menyecske lévén. Az Aldás utca sarkán volt a Belvedere, vagyis a Szép Kilátás. Itt volt ötven esztendeje a hárfás énekeslány a „die schéni Hansi, die wean'a Nachtigall": a szép Janka, a bécsi csattogány. Szép, gömbölyég fehérnép volt, az „Oh, du lieber Augustin!"-t énekelte, mely eredetileg bécsi serházi gúnydal volt, az áruló Ocskayra énekelték, anno 1715 a bécsiek. „Geld is hin, Eh'r ist weg! Kurutzemper liegt in Deck! Olles is' weg! (Egy betű híjján így énekelték.)

Azóta eltünt a Belvedere, hová lehetett a gömbölyég csattogány? Az „Oh, du lieber Augustin!"-ból fertelmes szerecseny módinótát eszkábált valami ebadta inge tokos német „zeneszerző". Olles is' weg! Mindennek vége, a budai cégéreznek is e mesének is.

Itt a vége, fuss el véle!

Budai Hárombék Effendi Iródiák.

Utolsó kedvezményes körutazását rendezi ez évben a MEFHOSZ Utazási Osztálya szept. 20 — okt. 8 közötti időben a Földközi tengeren és az Atlanti oceánon egységes osztályu oceánjáró hajón. Nápoly—Capri—Szicilia—Algir—Ceuta, Tetouan—Sevilla—Lissabon és Vigo megtekintésével. Részvétel elsőosztályu ellátással 390 pengő. Uti programmot díjmentesen küld a MEFHOSZ Utazási Irodája, IX. Ferenc krt. 38. fsz. 2, Telefon: 872—74.

Mátyás király menyegzője Beatix-szal 1476 december 22-én, vasárnap a legünnepiesebb formák között zajlott le — egy olasz szemtanu leirása szerint, amelyet Nyiry László mos tPárisban megtalált. Eszerint kora reggel fényes fogatok elé fogott remek paripák patkói alatt szikráztak Buda kövei. Az egyébként csendes utcák kicsiny házainak ablakai már hajnal óta népesek. A teli hold bamba képe még beragyogja az ébredő várost, midőn a királyi előcsarnokban összegyülemlett fényes társaság — az idegen követek ragyogó öltözeteivl tarkitva — hirtelen elnémul. A főudvari marsall jelt ad. A királyi lakosztály ajtaja kinyilik, s lovagló ruhában, szikrázó gyémántokkal diszitve lépdel befelé Mátyás karján a magyar királyné. Lent az udvaron, az apródok nemes paripák nyakát simogatják, hogy a nagy hidegben nyugodtan álljanak. Beatrixot alig segitik fel — felpattan lovára s máris indul! A király paripája felágaskodik, de mégis meg mozdul. A fényes menet a Boldogasszony templomához lovagol, hol a királyi pár 6 herceg által tartott aranybaldachin alatt foglalt helyet. Az egyházi szertartást Rangoni Gábor egri püspök végezte, mely után a király anyja és a nápolyi királyfi elsőknek kivánnak szerencsét a fiatal párnak. Az áldást a mise végeztével Mátyás király és a királyné mély áhitattal fogadták. A királyi palotába a bevonulás ismét lóháton ment végbe, a város lakosságának lelkes tüntetése mellett, mely a királynét különösen meghatotta. A királyi lakomát tornajátékok fejezték be. Hétfőn az uralkodópár arany szánon járta be a várost és sok aranytallért szórt a nép közé. Az egyik utca saroknál, hol a fejedelmi szán egy pillanatra megállott, egy kisleányka lépett le a járdáról, kezében egy virágcsokorral. Beatrix hirtelen felkapta a csöppséget, megcsókolta s visszaadta anyjának jó néhány arany kiséretében. Igy zajlott le a régi feljegyzések szerint, boldog, Nagymagyarország egyik legnagyobb királyának fényes menyegzője az Ur 1476-ik esztendejében.

KÖZGAZDASÁG

A Phönix Életbiztositó Társaság eredményes mérlege. A Phönix Életbiztositó Társaság üzletjelentése és évi mérlege jelentős eseménye a biztositási világnak. A Phönix Európa 23 államában, továbbá Kis-Ázsiában és Észak-Afrikában fejt ki intenziv biztositási tevékenységet s gy üzletjelentése egyben képet ad a kontinens általános gazdasági helyzetéről is. Különös érdeklődés előzte meg a társaság most tartott 51-ik évi közgyülését. A legérdekesebb és legfontosabb tény, amelyet a jelentés számadatai a közönség elé tárnak az, hogy az évek óta tartó sulyos gazdasági depresszió ellenére a Phönix nemcsak, hogy meg tudta tartani tőkeerejét, és biztositási állományát, hanem még növelte is. A valutáris ingadozás és a dollárárfolyam esése ellenére is a Phönix biztositási állományának növekedéséről számolhanak be. A jelentés az uj kötvényeket illetően is növekedésről adhat képet. A társaság az 1934. év első felében is már több mint 100.000 uj kötvényt állitott ki kétszáztizenkét millió schillingnél nagyobb összegben. A kötvények darabszámának emelkedése azt bizonyitja, hogy a lakosság mind szélesebb tömegei veszik igénybe a biztositást. A különböző biztositási fizetmények, halálesetek, lejárt biztositások stb. cimén a társaság 72,000.000 schillinget fizetett ki a feleknek. Dijtartalékra a társaság a befolyt dijaknak több mint 60 százalékát forditotta. A társaság élénk üzleti összeköttetést tart fenn a Metropolitan Life Insurance Company new-yorki és a Prudential Assurance Company Ltd. londoni biztositó intézettel. Viszontbiztositásait a Phönix a Müncheni Viszontbiztositó Társaság-nál, a párisi Compagnie d'Assurances Généralesnál és a zürichi Schweizerische Rückversicherungs Gesellschaft-nál helyezi el. A társaság biztositási alapjai 679.709.214,21 schillinget tesznek ki. A biztositási állomány az 1933. év végén 879.522 darab kötvény után 3.060.117.316 schilling biztositási és 4,659.708 schilling évi járadékbiztositási összegre emelkedett. A dijbevétel 176.924.335,20 schillinget tesz ki, a tőkebefizetések hozadéka 34.078.193.04 schilling összegre rúg. A társaság ingatlanvagyona 152 épületből és 12 telekből áll, mely ingatlanok Európa 12 államában és a Közelkeleten fekszenek; ezek értéke 104.110-681.43 schilling. Az értékpapirállomány értéke 313,213.568.62 schilling; ezen összegből 95% esik a fixkamatozásu papirokra, mig 5% jegybankok részvényeire és biztositási intézetek részesedési részvényeire. A jelzálogállomány 442 jelzálogkölcsönt foglal magában, melyek összege 39,022.696.13 schilling. A kötvényekre adott kölcsönök összege 72,420.957.04 schilling. A csoportbiztositási ágazatban melyet a társaság a Newyorki Metropolitan Life Insurance Company közreműködésével ápol 40.617 alkalmazott és munkás van biztositva, kerek 90,000.000 schilling biztositási tőke erejéig. A közgyülés a mutatkozó 757.704.50 schilling összegű feleslegből a részvényeseknek részvényenként 5%-os osztalék fejében 200.000 schilling összeget juttat, mig a maradék összeget a tőketartalékszámla javára forditja, 190,343.50 schilling összeget pedig uj számlára vezeti elő. A jelentés megemlékezik a társaság épitkezéseiről és épület átalakitásairól, melyek közt egyik legfontosabb a budapesti Thonet-udvar. Közel másfél millió pengő költséggel a társaság tulajdonában lévő Mária Valéria-utca 10, Vigadó-tér 3., Ferenc József rakpart 33; Wurm-utca 1. határolta hatalmas háztömböt modern bérpalotává alakitotta át.

Laptulajdonos: VIRÁG ÉS TÁRSA
Felelős szerkesztő: Virág Béla.
Kiadásért felel: Virág Béla.

Neufeld Zoltán (Pannonia) nyomda
Budapest, VII., Rombach-u. 8. Tel. 42-3-09

A
BELLEVUE
-ben ma és minden este
JOSEFIN BAKER KARMESTERE
Radics Gabi
és zenekara
FENYVESSY ÉVA
vendégszerepel

CSÁSZÁR-ÉTTEREM
a budai dunaparton
Délután és este művészi jazz
Kitűnő halászlé — Flecken — Bácskai konyha egész nyáron
CSIRSZKA KONRAD vendéglős.

Fürdőruhák
legnagyobb választékban
HATTYU-DIVATHÁZBAN
I., Németvölgyi ut 20
Uri és női divatcikkek

SVÁBHEGYI SZANATORIUM
Szobaelőjegyzéseket már elfogad nyaralásra. — KURA — SPORT — SZÓRAKOZÁS
Nyilvános strandfürdő, étterem

UJ ÜZLET! BUDÁN
dijtalanul házhoz szállitja a megrendelt
festék-, háztartási-, illatszer és pipere árut
WEISZ festékkereskedés
II., Zsigmond-u. 9.

Kályhás! Minden szakmabeli ügyben forduljon a régi jóhirü céghez
I., Logodi u. 19. Telefon: 53-0-33 Béres Márton

SVÁBHEGYI NAGYSZÁLLÓ
Erzsébet teraszáról gyönyörű kilátás
Ostende-jazz
Burnay hegedül, Ferenczy énekel
NAPONTA TÁNC
Penzió: 8—10 P. Orvosi felügyelet. Diéta.

A betegségek egész sora
így: az epekőbetegség és epehólyagbántalom, gyomorbajok, csalánkiütés, az asztma bizonyos esetei, vérpangás a hasban és különösen a májban, köszvény, vesemedence betegségek, alkati kövérség, stb. stb. eseteiben a
HUNYADI JÁNOS
keserűvíz biztosan megszünteti a székrekedést, szabályozza a bélműködést, azt nemre és korra való tekintet nélkül mindenki kiváló ereedménnyel használhatja. Az orvosok ezrei irják elő betegeiknek és a betegek tízezrei írnak róla elismerő nyilatkozatot.

RÓMAI FÜRDŐ
ÓBUDA — AKVINKUM Késő őszig
Kitünő konyha. — A források napi hozama 160.000 hektoliter rádioaktiv thermálvíz
A szentendrei HÉV vasútnak a MFTR hajóknak és az UJPESTI átkelő propellernek állomása

PÉCSI VAJHÁZ
MECSEKI VAJA ÉS SAJTJA TÖBBSZÖR KITÜNTETVE
NAGYBAN ÉS KICSINYBEN
XI. Horthy Miklós ut 32

A világhirü Szekszárdit
méri az ottani borvidék állami ellenőrzés alatt álló Pinceszövetkezetének hangulatos pincéje
VIII., József u. 19.
Budaiaknak ötliteres rendelést dijtalanul hazaszállit.
Poharazás
Sötét kadarka lt. 60 f.
Asztali fehér lt. 70 f.
Bikavér literje 90 fill.
Ürmös literje 1.40 fill.
A TESZ. nagydiját és aranyérmét nyerte el.
Minden budai polgárt szivesen lát
Fekete Sándor üzletvezető.
TELEFON 32—0—63

A Gellérthegyi Kioszk-ból legszebb a kilátás!
Elsőrangu magyar konyha
Délután 4 órától reggelig cigányzene

Éhgyomorra
naponta igyék egy pohár
Kristály vizet

FINK VEZET
GYAPJU- ÉS SZALMA-
KALAP
FESTÉSÉBEN ÉS SZALMAANYAG
FEHÉRITÉSÉBEN
XI. Horthy Miklós-ut 166. Telefon: 55-8-75

SZENT GELLÉRT
GYÓGYFÜRDŐ
Vizgyógyintézet,
Külön férfi és női osztály.
A legmodernebb berendezés.
Szakképzett személyzet.

Régi patinás kávéház
ÓBUDÁN A
Bródy
III. ker., Szentlélek ucca 3. szám.
Mindennap reggelig nyitva. — Egész éjjel friss vacsora. HALÁSZLÉ. — URAL orosz zene és ifj. Rigó Jancsi

CIMFESTŐ
Első budai, legrégibb cimtáblafestészet
VÁLI GÁBOR, II., Iskola ucca 16.
Alapitási év: 1895.

MENCZER
TISZTITÓ
mos, fest, tisztit
II. TÖRÖK-U. 10. Tel. 50-4-93.
(Irgalmasokkal szemben).
I., Győző-utca 5. (Pálya-utca sarok)
Telefon: 54-9-71.
IV., Váci-utca 36. (Duna-u. oldalon)
(Belvárosi kávéház mellett)

WC FÜRDŐKÁD, kályha, mosdó stb. szabott áron
HUBERT, Lánc Ferenc tér 4.
Telefon: 22—3—47.

KOCH vendéglő és étterem
II., Margit-körut 89
KELLEMES KERTHELYISÉGE
megnyilt!
Szigethy—Mándi hangulatos duó.

DOTTERWEICH ANTAL
KÁLYHÁS MESTER
BUDAPEST, II., BATTHYÁNY U. 2.
Telefon: 55—6—74.

CSALOGÁNY FÉSZEK
VENDÉGLŐ-ÉTTEREM
ÁRNYAS KERTHELYISÉG,
állandó hideg meleg konyha
ELSŐRENDŰ FAJBOROK. — Minden este
IFJ. RIGÓ JANCSI
cigányzenekara muzsikál.
Halászlé minden időben.
Csiszár Andor vendéglős, II. Csalogány-u 8.

Építkezési és kertépitési anyagokat olcsón szállit
Obermeyer Tamás
fuvarozó vállalata, II. Fillér-u. 4
SAJÁT KŐ-, SÓDER ÉS HOMOKBÁNYA

KIRÁLY FÜRDŐ
Épitette 1556-ban KARA MUSZTAFA budai basa.
Budán, II., Fő ucca 84. sz.
45 fokos szénsavas nátront, szénsavas meszet, szénsavas klórnátriumot, magnéziumot tartalmazó hévviz köszvény, csúz, bőr- és csontbetegségek, fémmérgezés, máj-, epe-, méh-, húgyhólyagbántalmak, gyomorhurut és alhasi pangás ellen.
Kádfürdők: egész napon át.
Gőzfürdők: férfiaknak reggel 5—1, nőknek hétköznap d. u. 2-7.- Ivókúra

POMPAS LEVEGŐ
NAGYSZERŰ ÉTELEK
ELSŐRENDŰ ITALOK
Minden este VÖRÖS JÓZSI cigányzenekara a
LABANCKERT
VENDÉGLŐ ÉS BOROZÓBAN
BUDAKESZI UT és LABANC UT sarok
44, 81 villamos és 22 autóbuszmegálló

TROMBITÁS-PANZIÓ
BALATONLELLÉN
Utószezónárak:
(augusztus 25-től) napi 4-szeri étkezéssel 5—6 pengő,
gyermekeknek 50 százalék engedmény.
Érdeklődés: II. Retek-u. 12. Tel. 52-7-69

TROMBITÁS-VENDÉGLŐ
ÁRNYAS KERTHELYISÉG
Izletes magyar konyha. — Szolid árak!
II. RETEK-UTCA 12

Nyári cipő és szandál
különlegességeim megérkeztek.
Budaiaknak olcsóbb árak.
DIÓSI CIPŐSZALON
VI. Teréz-körut 1/B.
Cimre ügyelni!

Aranyéremmel kitüntetve
ÁCS ISTVÁN
modern kelmefestő és vegytisztitó üzeme
V., Alkotmány u. 5—7. Tel. 16-6-84.
Fiókok: IV., Királyi Pál-utca 6.
VI., Gr. Zichy Jenő-u. 12.
II., Zárda-utca 12. szám.
I., Városmajor-utca 55/b.
Uj budai üzlet:
I., Hidegkuti-ut 37/c. sz.

KELLEMESEN NYARALHAT A
POZSONY-KÁVÉHÁZ
TERRASZÁN
I., Krisztina-körut 85. szám.
Esténként cigányzene

LEGOLCSÓBB ÁRAK!
HÁRSHEGYI VENDÉGLŐ
83-as villamos, 21-es autóbusz
— Vadorzó utcai megállója —
I, Hidegkuti ut 84 c,
Kitünő konyha — Figyelmes kiszolgálás
Minden pénteken nagy halvacsora
NAPONTA CIGÁNYZENE. TÓTH JÓZSEF

CYKLOP-KÖVET
szál it a
Pilisszántói Kőbánya
Iroda: XI. Fehérvári ut 72. Tel.: 68-1-77

Szabadságát töltse a szabadban!
kombinált jeggyel napi P 1.40-ért
Csillaghegyi strand
23-fokos forrásviz, hullámfürdő, árnyas park
Kombinált jegyek az IBUSZ-pavillonokban

XXXI. évf. 1177. sz.

ELŐFIZETÉS
Egy évre . . 24.— P
Negyed évre . 6.— P
Egyes szám 40 f.
Egyesületek, amelyek nek hivatalos lapja, tagjai *féláron* kapják

Budai Napló

1934. szept. 30.

HIRDETÉSEK
Egy hasáb széles, 1 mm. magas sor egyszeri közlésnél 30 fill. Szövegsor ára 2 P. Ismertető közlemények megállapodás szerint.
A hirdetés dija mindenkor előre fizetendő.
Állandó hirdetőknek nagy kedvezmény

Buda érdekeit a várospolitika, közélet, közgazdaság, társadalom és művészet terén szolgáló ujság

FELELŐS SZERKESZTŐ:
VIRAÁG BÉLA

Szerkesztőség és kiadóhivatal: II, Batthyány u. 6.
Telefon: 50-2-96. Hivatalos órák: délután 4—6-ig.

HENNYEY VILMOS dr.
ÁLLAMTITKÁR:

Nem érdekel

a pártok kicsinyes viszálykodása, mert ezek a csaták rendesen vér nélkül, csendes megalkuvásokkal végződnek. A városi pártok viszálya, Budapestnek belső ügye és híve vagyok az angol váltó-politikának, ahol az egyik párt azért bukik, mert kiélte programmját, a másik azért jön, hogy új programmját értékesítse. Mindez a köz javára való, ha pillanatnyilag izgalmat kelt is és talán nyersebb formákban nyilatkozik meg.

De érdekel —
mindaz, ami maradandó értékű, ami biztató a jobb jövő szempontjából, ami szolgálja a város és a polgárság gazdasági érdekeit. Tizezer köbméter földgáz tizedrésznél több gáz, mint amennyit a főváros naponkint termelni kénytelen drága külföldi szénből.

Ujpest népe olyan vizet iszik, amely közel jár a mesterséges mérgezéshez, pedig ott van a budapesti vízszűrő-telep közvetlen közelében, de nem ők kapnak onnan vizet, hanem lehetetlen alagutak fúrása révén Budára akarják hozni ezt az ujpesti vizet, — arra a Budára, ahol mérhetetlen mennyiségben áll rendelkezésre a legnompásabb karsztvíz. Fordítva volna észszerű, — hogy azon a furandó alagúton, innen, Budáról vigyenek vizet Ujpestre, sőt Budapest is ellátható legyen, ha csődöt mond a megyeri vízmű-telep.

Mindezekről gyakran van szó e lap hasábjain és 10—12 év óta a budai írók, művészek és tudósok Hollós Mátyás Társaságában, ahol különféle szakemberek ülnek és olyan tiszta elméjű várospolitikusok is, mint Becsey Antal, aki már sokszor átszűrte ezeket a viz- és gázkérdéseket, a maga finomszerkezetű, agybeli szűrőjén. Hosszú téli estéken folyt a vita a víz és a földgáz felett, amihez értékes adatokat szolgáltatott a kíváló képességű geológus tudós: — Pávai Vajna Ferenc tagtársunk. Minden aggályoskodó ellenvéleményt leszerelt — nagy gonddal, sok éven át végzett tereptanulmányai alapján leszűrt — megingathatatlan meggyőződése, hogy értékes ivóvizzel Buda tudja ellátni végtelen időkig Pestet, viszont Budát földgázzal Pest és környéke. Emlékszem azokra a kirándulásokra, amikor egy téli éjszakán egy csomó forróvizű forrást mutatott be nekünk a leapadt Duna budai partján, a Lánchid és a Ferenc József-híd között, viszont arra is, amikor a rákospalotai templom udvarán sósvízből felbuzogó földgázal már egy év előtt illatos pörköltet főzetett.

Emlékszem arra a kedves ünneplésre, amely az ő személyét érte, amikor egyik tagtársunk rámutatott arra a különös elhivatottságra, amely akkor is megnyilatkozott, hogy Pávai Vajna abban az esztendőben született, amely évben a nagy magyar mélyfúró, Zsigmondy elhunyt és Becsey Antal volt az, aki ebben a véletlenben a sors ujjmutatását látta. A sikeres fúrások egész sora: Szeged, Karcag, Hajduszoboszló, Debrecen, Pestszenterzsébet és a Rudasfürdő is bizonyítják ezt. Fölszálló forró gyógyvizet Pest-Budán Zsigmondy óta senki más nem tárt fel, csak Pávai Vajna.

Becsey Antal már a kissármási földgáz kitörésekor háborút indított az ujságokban is, brosürákban ennek a mérhetetlen értékű gázforrásnak idegen kézre való adása ellen. De évek óta állandóan sürgeti a fúrásokat, sőt maga is jó példával járt elől, amikor a Lukács-fürdőben jelentéktelennek látszó fúrás révén a szállodát saját meleg vizével tudta fűteni és fűti azóta is, százezreket takarítva meg a fürdőnek, amely összegeket azóta a fürdő magas fokra való fejlesztésére, kiépítésére használtak fel.

Nemcsak engem érdekel, hanem Budapest egész polgárságát, elsősorban a gázgyárat, mint a szkfőváros egyik üzemét, hogy azon a bizonyos Viczián-telepen, — a gázgyár költségén, Becsey Anta és Pávai Vajna öt év óta folyó, nagyon is megbecsájtható és jogosult erőszakossága révén, az újabb fúrás-kisérletek után feltört a földgáz és az első mérések már napi 8000 köbméter gázhozadékot állapitottak meg, — egyetlen egy kútból. Ez Budapest napi szükségletének máris számbavehető része.

Én, az egyszerű budai polgár, itt a nyilvánosság előtt köszönöm ezt meg Becsey Antalnak és Pávai Vajna Ferencnek. Mert, — ahol ilyen erupciós módon és ily nagy mennyiségben jelentkezik a földgáz, ott a laikus is bátran kijelentheti, hogy gazdag földgázrétegnek kell lennie, amelyet továbbra is feltáratlanul hagyni több mint bűn: hazaárulás.

Ez volna az igazi szanálás, ha a vizen, világításon, fűtésen és ipari energiák felhasználásán tudná a polgárság életszükségletei költségének a felét megtakarítani.

A kormány, amely mindent elkövet, hogy a megélhetést még olcsóbbá tegye, ami elfogadhatóvá tenné a fizetésleszállításokat, bizonyára megadja Budapest székesfővárosnak a koncessziót, hogy gázszükségletét megfelelő fúrások révén biztosítsa, — sőt juttasson a vidéki városoknak is.

De a fővárosnak meg kell változtatni a belső ügykezelést is és — a különben minden elismerésre érdemes — csatornaügyosztályból ki kell vennie a most ott kezelt források ügyét, megfelelő szakembert állítva az új ügyosztály élére, ami milliókat, esetleg milliárdokat jelent e város számára.

A mai nagy nyomorúság nyolc pártot termelt ki a városházán, de a felhalmozott programmpontok, jelszavak és meddő igérétek nem termeltek ki éveken át annyi hasznot, amennyit már is biztosít az az egy kút a örszentmiklósi határban, — és azért kérem, hogy bocsássák meg nekem, ha ismét kijelentem, hogy nem érdekel a városházi pártok versengése.

Az új élet ott kezdődik, ahonnan ezer év előtt elindult, — az Örszentmiklósok földje kincseinek feltárásával: meghódításával.

A budai fürdők jövője

— Liber Endre alpolgármester tanulmánya —

A történeti visszapillantás a megelőző közleményben azért volt fontos, hogy lássuk, milyen régi tradiciók fűződnek a budai források gyógyító vizeihez és így az a megállapítás hogy Budapest a fürdők városa, nem mesterséges és nem erőltetett, hanem a való tényekkel teljesen megokolt. Az egykori hagyomány csodás hatású fürdőkről beszél, mert híres regeneráló hatásuk is volt a budai forrásoknak. Minthogy azonban ezeknek a gyógyhatásoknak tudományos okait csak a modern kémia és orvostudomány tudja kellőképen megmagyarázni, ezért nevezték a régiek a budai fürdőket

csodatevő fürdőknek.

Ma már tudjuk, hogy a budai fürdők vizei különböző hőmérsékletű és hatású sóoldatok. A modern balenológia tudományos megállapítása szerint nemcsak azok a gyógyító alkatrészek vannak befolyással a betegségekre, amelyek belsőleg jutnak be a szervezetbe, tehát orvosságok bevétele útján, hanem azok is, amelyek a gyógyító erejű viz elpárolgása után, finom kristályok alakjában tapadnak a bőrhöz, annak idegvégződéseit ingerlik és ilymódon hatnak jótékonyan a szervezetre

Gyógyvizeinkben aránylag sok mész, magnézium, kénhidrogén, rádiumemanáció, színrádium és thorium van, ami a már említett bőrbetegségek mellett jó hatással van a rheumatikus és egyéb megbetegedések esetén is, mert például rheumahajlamosoknál az izmokat, ideget, és izületeket előnyösen befolyásolja

Mint ivóvizek pedig

igen alkalmasak ivókurára

a légutak, a gyomor- és bélrendszer, az epeutak megbetegedésénél, vagy más hurutos betegségeknél, mert csökkentik a váladékmennyiséget és elősegítik a gyulladásos folyamat visszafejlesztését, sőt alkalmasak a szervezetben előálló mészveszteség pótlására is.

Egyik legbővebb vizű fürdője Budapestnek ma a Szent Gellért-gyógyfürdő, amelynek forrásai naponta 2 és ½ millió liter, átlag 47 fok meleg rádóaktiv hévizet szolgáltatnak. Az orvosi gyógyjavaslatok szerint a Szent Gellért-fürdő kúrái alkalmasak izületi bántalmak, izomrheuma, idegzsábák, köszvény, epe, női bajok kezelésére, valamint neuraszténia, szívbajok, kimerülés, hörghurut, asztma gyógyítására.

A Rudas-fürdő régi forrásain kívül, a legújabban végzett fúrások, több különböző összétételű ásványvízzel gazdagították a budai gyógyvizek számát. Mind a három új forrás vizében találunk thoriumot és rádiumot illetve rádiumemanációt. A rádiumemanáció tudvalevőleg az egész szervezet felfrissitését eredményezi, épen ezért neveztük el egyik új nagy rádiumtartalmú forrásunkat Juventus-forrásnak. A másik, az Attila-forrás, nagyobb kénhidrogén tartalma következtében kiválóan alkalmas a gyomorbetegségek gyógyitására. Ugyancsak nagy rádiumtartalma van a Szent Imre (Rác)-fürdő vizének. A Szent Gellért-fürdő, az egykori Sárosfürdő rádióaktiv iszapkezelésre is nyujt lehetőséget, de különösen értékes gyógyító hatása van még a Szent Lukács-fürdő iszaptavának, amely a tóban fakadó 39—40 fokos hőmérsékletű kénes források következtében állandóan meleg. A Császárfürdő 9 forrása naponta több, mint 12 millió liter különböző hőfokú gyógyvizet szolgáltat és szintén van nagy gyógyhatású iszapfürdője. Ugyancsak rendkívül értékes a Szt. Margitszigeti-gyógyfürdő, amelynek kénes hévvize 43 fok meleg.

A kelenföldi síkságon van az Erzsébet királyné-sósfürdő, amely az egyetlen olyan fürdőhely, ahol a keserűvizet nemcsak belsőleg ivókúrára, hanem fürdésre, vagyis külsőleg használják és orvosi tapasztalatok szerint különösen jó hatása van a női betegségek gyógyításánál. A budai keserűvizek különben ivás céljára palackokban elterjedtek az egész világon, de sajnos mégis kevesen tudják, hogy

e keserűvizek kifejlesztése szintén hozzátartozik Budapest fürdőváros programmjához,

mert fürdési lehetőségeket nyujtanak.

Bizonyos az, hogy Budapest csak akkor lehet igazán fürdőváros, ha minden tényező céltudatosan veszi ki a maga részét a fejlesztés és propaganda hatalmas munkájából. Európa világhírű fürdőhelyei közül egyik sem nyujt olyan gazdag lehetőségeket sem gyógytényezők, sem szórakozás tekintetében, mint Budapest. Átgondolt programm és tervszerüség kell ahhoz,

hogy megvalósítsuk mindazt, amit más külföldi állam a mi helyünkben már régen megvalósított volna Budapesten.

A magyar törvényhozás 1929-ben egy kerettörvényt hozott a gyógyfürdőkre vonatkozólag. Ennek a törvénynek végrehajtási utasítás még nem kész. Egyébként is rendkívül sok megoldatlan probléma vár a fürdővárossal kapcsolatban megoldásra. Ilyen elsősorban Budapest fürdőinek megfelelő kifejlesztése és ezeknek a fürdőknek egy speciális cél szolgálatába való beállítása, ilyen Budapest levegőjének tisztasága, egy rheuma-kórház sürgős felállítása, a Tabán és a lágymányosi rész újjáépítése és beillesztése a fürdőváros programmjába, a szerényebb anyagi körülmények között élő fürdővendégeknek megfelelő olcsóbb ellátása, a vizumkérdés valamint a közlekedési kedvezmények és reformok biztosítása, ilyen: a megfelelő gyakorlattal biró fürdőorvosi gárda kiképzése, stb.

Hála Istennek, idegenforgalmunk az utóbbi időkben olyan mértékben növekedett, hogy a külföldiek utazásai között ma már Budapest és Magyarország mind jelentősebb szerephez jut. Ha sikerül a közeljövőben biztosítanunk

a fürdőváros egységes, átfogó programmjának a megvalósitását

és sikerül a szükséges tőkét is biztosítani fürdőink megfelelő fejlesztésére, akkor telesen ki fog alakulni Budapest fürdőváros képe és megvalósul az a nagyszerű gondolat, amely egyszersmind a mi szeretett fővárosunk további fejlődését és jövendő nagyságát jelenti

UJ ÉLET INDULT a Kelenföldön, amióta önálló kerü.letté vált. Most Kulturegyesületet alakítanak Kovács József nyugalmazott tábornok, volt katonaiskolai tanár és Pécsi Pilch Dezső festőművész, a Képzőművészeti Főiskola tanára buzgó kezdeményezésére, mert az új kerületben magas intelligenciával biró egyének közül számos kiváló tudós, iró és művész telepedett le, úgy hogy a kerület állandó lakosai között 40—50 egyetemi tanár és magántanár, 35—40 iró, 40 festőművész, 15 szobrászművész, 30—35 zene- és énekművész, 25 műépitész, 30 iparművész és közel 200 különféle intézeti tanár él, vagyis közel 400 olyan egyén, aki a kultúra munkása és művelője, — és szivesen ápolja a kerület kultúrigényeit, hogy így az irodalom, képzőművészet, zene, ének és iparművészet iránti érdeklődését kielégitse. A létesítendő kultúregyesületnek alapszabályszerű célja az, hogy a tudományos és szépirodalom, az ének-, zene-, a képző- és iparművészetek hivatott és érdemes munkásait egyesületbe tömörítse. Felolvasások, ének, zene és egyéb kulturális előadások, művészeti kiállítások rendezése révén fejlesztené a kerület kulturális életét. Gondoskodni kíván arról is, hogy a kerület eseményeinek és nagyjainak tisztelete és emléke megfelelő módon ébrentartassék és megörökittessék. Az egyesület működéséből ki van zárva minden politikai kérdés vagy ténykedés. Az egyesület tagja lehet vallásfelekezet és politikai pártállásra való tekintet nélkül minden fedhetetlen jellemű magyar állampolgár vagy állampolgárnő.

Törülte a cégbíróság azokat az igazgatósági tagokat, akiknek a Beszkárt és kapcsolt vasuti vállalatok igazgatósági tagágát beszüntette a polgármester és akik perrel fenyegették a fővárost. Igy hivatalosan is megszüntették az igazgatósági tagságát a következő volt budai tagoknak: a Beszkárt-nál Hoór-Tempis Mór dr., Orova Zsigmond dr., Sárezey Endre és Temple Rezső; a BUR-vasutnál Erdey Henrik, Hochenburger Antal, Vizdos Géza dr.; a szentlőrinci helyiérdekű vasutnál Morvay Zsigmond, ifj. Bethlen István gr., Botzenhardt János dr., Lampel Vilmos.

HOLLÓS MÁTYÁS TÁRSASÁG legutóbbi évadnyitó választmányi ülésén új tagokat vett fel. *Margittay* Richard, Budapest őstörténetének kutatója, — *Morbitzer* Dezső szkfv. kertészeti igazgatója, — *Moritz* Pál iró, — *Petracsek* Lajos dr. országy. képviselő és — *Vezér* Károly h. előljáró és pedagógus a Társaság új tagjai. — Ez alkalomból nagy elismerésel irt a „Magyarság" Buda e kulturális Társaságának nemeti célkitűzéseiről és Buda történelemhagyományainak ápolása körül szerzett érdemeiről.

Uj tervek. Budapest légi támadásának elhárítását, valamint a Budapest-Wien légi út jelentékeny megrövidítését szolgálná egy új repülőtér létesitése, a Pusztaszeri út és a Józsefhegy-Ferenchegyi út keresztezésénél jelenleg még be nem épült területein, továbbá hydroplánok számára új kikötő a Margitsziget északi csúcsánál a Duna széles medencéjében — igazolva az Óbudának megfelelő megfelelő épitésének a sürgősségét, amely felszabaditaná a Császárfürdő főutvonalait a „nehéz és sürgős fuvartól." A már megkezdett borárostéri híd hosszú időn át semmiféle előnyt nem hoz majd. Gazdaságilag inkább a vámkikötős Csepel egybekötése a dunántúli Budafokkal lett volna indokolt. — Igy írja ezt Nátly Ignácz ny. ezredes, a mi kedves budai laptársunk a „Budai Ingatlan Ujság" legutóbbi számában.

A Hegyvidéki Társaság e hó 7-én rendezte a „Claridge" különtermében első őszi társasvacsoráját, amelyen a megjelent tagokat ezen az első összejövetelen a társaság elnöke, vitéz dr. Juhász Jenő üdvözölte, kiemelve azt, hogy a vezetőség ebben a népes találkozóban jóleső bizonyságát látja annak, hogy az elmúlt évben sikerült a hegyvidék intelligenciáját kedves társaságban egyesíteni. Nagy tetszés mellett bejelentette, hogy az elmúlt évben megkezdett előadássorozatot ez évben is folytatni kivánják. A virágdíszes asztal körül helyet foglaltak az elnökön és nején kívül többek között: Porcs István dr. és neje, vitéz Rátvay Imre és Görgey Lajos tábornokok, gróf Berényi János és neje, dr. Gabona Lajos kuriai bíró, Takácsy Sándor és neje, Konkoly Thege Pál és családja, vitéz Hercegházy Károly dr. és neje, Sperlágh Aladár dr. és családja, Szentpétery Pál és neje, Kármán Norbert és neje, Kiss Aladár dr. és neje, Tavasz Antal alezredes, vitéz Hajdu Imre, dr. Schweizer Brunó, dr. Seidl Gusztáv, Szászy-Kovách Ernő, Bardócz Lajos, Mikuleszky István, Szabados Jenő és Aladár, továbbá egy bokrétára való fiatal lány és fiatalember. A társaság a kora reggeli órákban a legjobb hangulatban oszlott szét. A legközelebbi társasvacsora október első hetében lesz.

Hogyan irják helyesen?: Fery, vagy Ferry Oszkár? A mártirhalált halt csendőrtábornagyról utcát neveztek el Budán, de ügylátszik, a Közmunkatanács sem tudja, hogyan kell irni a nevét, mert egyik utcajelző táblán egy r-rel, a másikor kettővel irják.

MARGITTAY RIKÁRD dr.

Templom a bozótban

— A Kőérbereki Alsó-Örs középkori temploma —

E cikkünk kapcsán ismét tiltakoznunk kell ama budai és országos kulturális szempontból is tarthatatlan helyzet ellen, hogy a tatár és török dulások után csodamódra még megmaradt csekélyszámú középkori rommaradványaink

nem részesülnek ma sem abban a kegyeletes megbecsülésben,

amelyekben e tiszteletreméltó köveknek minden más kulturországban részük van. Hogy a régi háborús időkben a lakosság épülő házaihoz onnan hordta kényelmesen a követ ahol találta, az akkori primitiv és szükséghajtotta korban nem lehet már sérelmezni. Nagyobb hiba, hogy a közelmultban is hatóságaink nem léptek közbe akkor,

mikor a téglagyárak elbányászták Attilavár (Etzelburg)-nak a Szépvölgyi-ut elején és Alba Maria-nak (Árpád-sirhelye) a Bécsi ut végén még 40—50 év előtt megvolt romjait.

De legnagyobb mértékben megrovandó hogy ha már e helyrehozhatatlan mulasztások megtörténtek, — legalább a még mindig megmaradt rommaradványok sem részesülnek kellő oltalomban és figyelemben, régi nagyságunkat bemutató és dicsöitő mivoltukban.

Ehelyett azt kell látnunk, hogy még Budapest főváros határában is vannak olyan — nem is jelentéktelen — középkori rommaradványok, amelyek semmiféle

közhasználatú térképen nincsennek feltüntetve,

de még a „részletes," (?) Turista Kalauzok sem emlitik meg, hanem csupán régi könyvek alapján lehet létezésükről tudomást szerezni s nagy nehezen rájuk találni.

A Kamaraerdő platóján létezett

Alsó Örs község románkori templomának romjairól szólnak e sorok,

mely községet Nagy Lajos idejében kelt okmány említi, de a török időkben elpusztult.

Előre kell bocsátanunk, hogy a török hóditás előtt az akkori Budavárat sok kisebb község vette körül, amelyek azután teljesen eltüntek a föld színéről, úgyhogy nevük is csak egyes dülők elnevezésében maradt ránk. Tudjuk, hogy a mai Várat csak Zsigmond király tette állandó királyi székhellyé, addig csak az óbudai királyi vár (Etzelburg) és a Káptalani vár voltak megerősitett helyek. (Ma Königsbergl, a Határ-utcában álló köralakú épület, mely legalsó részében az akvincumi polgári amfiteatrum alapján áll, amelynek falmaradványai az egyes házak pincéiben még láthatók. Az akvinkumi amfiteatrum a katonságé volt s ettől délre terült el a város. A mai Vár megerősitése pedig csak a tatárjárás után történt, amikor a dalmát szigetekig menekült IV. Béla király belátta, hogy ily veszedelmek ellen csak általános várépités adhat védelmet. Ez ideig az akkoriban még szakadékos, rendezetlen Várhegyen, a mai királyi palota területén zsidó kalmárok laktak, a „pesti Ujhegyen," a mai Disztér és Szentgyörgy-tér helyén. A Disztér neve is Virus Sabbati volt (Szombathely) s itt volt a legrégibb Zsidó-utca. A zsidó-telep temetője a főhercegi palota kertjének helyén a Pauler utca fölött volt, ahonnan XIII. századbeli sirkövek kerültek elő, zsinagógája pedig a mai Szent-Jobb kápolna helyén állott, mielőtt azt Zsigmond király le nem romboltatta a zsidóknak onnan való elüzetése után. IV. Béla király kezdte tehát meg a mai Vár megerősitését s királyaink azután felváltva itt vagy az óbudai Várban laktak s aszerint keltezték az irásaikat „Veteris Budae"-ről vágy „de castro novi montis Pestensis"-ről. E két, illetve három királyi palota között számos apró falu terült el: a Lukácsfürdő táján Szentháromságfalva (a Johannita lovagrend ottani Szt. Háromság temploma után elnevezve,) — a Vártól északra a mai Margithídig Szent Péterfalva, — Óbuda és Szt. Háromságfalva között Szt. Jakabfalva állott, — a Várhegytől nyugatra Lógod, — ettől északra Tótfalu, — a Budagyöngye táján Nyék, — a Sashegy alján Sasad, — végül Óbuda felső határán Felső Örs, — a Kamaraerdő fennsikján pedig Alsó Örs. Mindezek a török várostromok alatt megsemmisültek.

Sasad község Szt. Andrásról elnevezett temploma, valamint Alsó Örs Szt. Márton temploma, fiókegyházai voltak a régi „Kispest," illetve Kelenföldi plébánia templomának, amely nem más, mint a mai tabáni templom helyén már a XI. században fennállott, a Boldogságos Szűz Mária tiszteletére emelt egyház. Az akkori Pest, mint ikerváros a Duna mind két partján feküdt a Belváros s a Gellért és Várhegy közötti völgyben, utóbbi volt Kispest. Midőn 1046-ban a mártirhalált halt Szt. Gellért holttestét ideiglenesen ebben a templomban helyezték el, tiszteletére azt megnagyobbitották s igy egy 1256-ból való okmányon e templom már mint „Ecclesia B. Gerardi Martyris de parvo Pest" néven szerepel. Szűz Mária tiszteletére pedig a mai pesti oldalon épitettek uj nagy egyházat, amely a mai belvárosi plébánia templom helyén állott. E „Kispesti" templomot azután a törökök szétrombolták s helyébe Musztafa Ipsir pasa dsámija került. A török kiszoritása után a templom ismét felépült s ekkor találták meg a romok között azt a XI. századbeli, Krisztust ábrázoló régi templom oromzatából megmaradt dombormüvet, amely a bejárattól jobbra, a falba falazva ma is látható és féltett kincse az ősi szenthelynek.

E plébánia templom egyik fiókegyháza volt az Alsóörsi Szent Márton templom, melyről csak a következő adat maradt: „a Kőérberek" délkeleti lejtőin 1883-ban nagyobbszerű régibb romok lettek feltárva, amelyek **románkori templom maradványainak bizonyultak.** A telektulajdonos

KÓCZÉ ANTAL
külföldről visszatért zenekarával egész télen naponta
GUNDEL-GELLÉRT
ÉTTERMÉBEN MUZSIKÁL

követ fejtett belőlük, de később ezt megakadályozták. **Ásatások folyamatba nem tétettek, mert a telek megváltása ügyében nem lehetett megegyezni a tulajdonossal** s ezért egyelőre hatósági őrizet alá helyeztettek. (Havas S.)

Ez történt 45 évvel ezelőtt s azóta bizonyára semmi, mert maga a hely is annyira feledésbe merült, hogy térkép sem tünteti fel. E sorok írója is a mezőőrhöz fordult, nem tud-e romokról a környéken? — De igen kérem, az erdőn túl, a tétényi határon, vannak a „Szabinett" (?) romok, ahol valamikor régi vár volt.. Vajjon mi lappanghat e rejtélyes elnevezés mögött?

A Kamaraerdőn keresztülmenve, a tétényi platón csakugyan rengeteg faragott kő hever szerte az erdő felé lejtő domboldalon, amelyek nyilván fentről gurultak le, föntről pedig — hatalmas romterület fogad: — sűrű bozót közepette emelkedik s rengeteg sok kisebb kőből álló 2—3 méter magas halom, talán a tornyok összeomlott maradványa, de két oldalon kb. 15 m. hosszú falmaradvány még egész tisztán kivehető, kb. fél méter magasan a föld felett. A környező föld hepe-hupás, üreges: itt a romok legnagyobb része még a föld alatt rejtőzik! A rengeteg bozót azonban már teljesen belepte a kőhalmokat, fényképfelvétel készíthetése végett késsel kellett levagdalni az ágakat, hogy alattuk a fehér romok láthatókká váljanak. Hatalmas négyszögüre faragott kőtömbök és sok keskeny formájú téglatörmelékdarabja hever a nagyszerű, magas fekvésű dombtetőn, amelyről igézetes panoráma nyilik a budaőrsi hegyekre, a Svábhegyre, Várhegyre s a pesti síkságra. A romok mellett a 735 sz. háromszögelési oszlop áll.

Igaz, hogy a mai nyomorúságos viszonyok mellett nehéz helyzete van a fővárosnak is, ásatásokra ma kevés pénz fordítható. De kérdjük, szabad-e annak előfordulnia, hogy egy ily 5—600 éves emlék még csak a térképen se legyen megjelölve Budapest határában? S legalább 1 hétre nem lehetne-e 2—3 napszámost kirendelni, hogy a bozótot irtsák ki e romok között, amelyek egész területét emiatt be sem lehet járni, sem pedig felmérni. S van-e még gondoskodás ma is a tekintetben, hogy a szertegurult faragott köveket szét ne hordják, addig is, míg kedvezőbb viszonyok meg nem engedik, hogy régi helyén talán újra felépüljön Budának e legszebb, magaslati fekvésű, büszke középkori egyháza? Addig is minden régiségkedvelő figyelmébe ajánljuk, hogy ezt az érdekes ősi templomromot keresse fel.

A Ferenc-hegyi uj aragonit barlang

Kessler Hubert ismert barlangkutató írja:

Az utóbbi időben számos építkezés történt a Rózsadomb, Rókushegy, Szemlőhegy vidékén és az ezzel kapcsolatos alapozási munkálatok során már többízben akadtak kisebb-nagyobb üregekre, melyeket azonban még mielőtt szakértő megnézhette volna, hamarosan betömtek. Az 1930-ban felfedezett Szemlőhegyi barlang — amely sajátságos hévforráslerakodásainál fogva Európában egyedülálló — felkeltette a szomszédos telektulajdonosok figyelmét és azóta már nagyobb érdeklődéssel figyelték a kőfejtés közben megnyílt üregeket. A Szemlőhegyi barlang felfedezése óta már többízben találtak barlangnyilást építkezés közben, azonban ezek a legtöbb esetben csak párméteres üregeknek bizonyultak, amelyeknek folytatása kőtörmelékkel volt eltorlaszolva. Miután a törmeléktorlaszok eltakarítására anyagi eszközök nem állottak rendelkezésre, legtöbbször az üregek teljes betömésére került a sor. Az elmult év szeptemberének végén azonban szerencsés véletlen folytán találtak egy olyan nyilást, amely egy nagy, — a Szemlőhegyi barlanghoz teljesen hasonló — barlangba vezetett és így a főváros újabb természeti kincsel gazdagodott. A Törökvész-úton folytatott csatornázó munkálatok során a csatornaárkot egyhelyütt körül-belül öt méter mélyre kellett kiásni és ekkor az árokfal oldalában nagyobb üreget találtak, amelyben feltünt a fehér, csillogó lerakodás (gipsz). A felfedezésnek gyorsan hire kelt s így megtudta azt egy közeli telektulajdonos, Miklóssy Géza gyógyszerész, akinek telkéről a Szemlőhegyi barlang nyilik.

Miklóssy társaival megtekintette a barlang elejét, és miután látta, hogy nagyobb barlangról van szó, értesitette a „Magyar Barlangkutató Társulatot," amelynek küldetésében aztán szeptember 29-én megtekintettem a barlangot több száz méter hosszban. Már első pillanatban látszott, hogy nagyértékű természeti kincsről van szó, melyet a betöméstől feltétlenül meg kell menteni és a járdára nyiló, vasfokokkal ellátott s lefödött betonaknát épiteni.

Király Kálmán tanácsnok rögtön belátta a barlang megmentésének nagy fontosságát és azonnal intézkedett a szükséges munka megkezdése iránt. A lejárat létesitése abból a szempontból is fontosnak látszott, mert a barlangnak egyes termei erősen megközelitik a felszint és így elkerülhetetlen a barlang felmérése a felszini épitkezések biztonsága szempontjából.

A mesterséges lejárat hamarosan elkészült és a barlang a tudomány és turistaság részére meg volt mentve.

SZÉPIRÁST havi 6 pengőért tanulhat a KOZMA iskolában, II. Iskola-u. 27

FURCSA

— hogy a virágos Budán, csak a Pálffy-téri kaszárnya és a Margit-körúti hadbirósági fogház ablakaiban van virág.

— hogy minden magyar hibátlanul igyekszik beszélni az anyanyelvén, csak éppen a Rádió bemondói beszélnek hibásan. (Valami-vé válni lehet, de megválasztani, vagy kinevezni csak valami-nek lehet valakit. Nem biróvá, hanem bírónak, nem képviselővé, hanem képviselőnek.)

— hogy az épülő Tabánra, amelynek építését oly sürgősnek mondották, — egyelőre általános építési **tilalmat** mondottak ki.

— hogy mi magyarok szolgailag lefordítottuk a „Fremdenverkehr" szót „idegenforgalom"-nak, holott a magyar kerüli az idegent, de szívesen látja a — vendéget, tehát jogosabb volna a „vendégforgalom" elnevezés, ahogy azt már fölvetették.

— hogy a polgárember gázszolgáltatását néhány pengő hátralék miatt is lezáratja a gázgyár, — de az Állami Gépgyár 500.000 pengő adósságot tudott csinálni, amely adósság fejében most ötven autobuszt rendelt a főváros. Ez is megoldás. A gázszámlával hátralékos suszter ezentúl majd cipőt szállít, a szabó ruhát, a temető-ör pedig kegyelet-göröngyöket, stb.

— hogy éppen a Mátyás király reálgimnáziumot szüntetik meg itt Budán, amelynek nyolcszázánál több tanítványa volt és beleolvasztják a Ferenc József intézetbe, ahová alig járnak diákok, — és nem fordítva történik. Vagy, hogy ma is még jobb cég a „Ferenc József", mint a „Mátyás király"?

— hogy oly nehezen, lassan épül a lágymányosi új dunahíd, — hogy ismét évekre visszatolták pénzhiány miatt az óbudai dunahíd építését, — és mégis fölmerült a Battyhány-tér—Árpád utcai új dunahíd építésének a terve, a Margithíd és Lánchíd között. Ismét van olyan témánk, amelyen már húsz éve rágódunk és még 40—50 évig rágódhatunk. (P. D.)

FŰZŐ GUMMIHARISNYA
KÜLÖNLEGESSÉGEK
EGÉSZSÉGÜGYI CIKKEK SZAKÜZLETE
HUNGÁRIA
I. ALKOTÁS-U. 1/a (Vérmezővel szemben)

egy másik kötetben a fővárosnak az ország többi részeihez, az ország testéhez való viszonyát, kapcsolatait, hatását és azzal való kölcsönhatását!

Reméljük, erre is sor kerül.

A főváros a tudományokért való áldozatkészségben, amellyel ezt a kötetet is kiállitotta, bizonyára lehetőséget fog találni erre is. A statisztikára szánt pénz sohasem áldozat, hanem beruházás. Ítéletet mondani a jelenről és terveket készíteni a jövőre, valóban nem lehet statisztika nélkül. Megállapitani, hogy miben van a baj fészke és kikeresni, hogy mint lehetne eszközökre szert tenni a baj leküzdése érdekében, ez újra csak a statisztika feladata lehet. A fővárosnak tudnia kell, hogy Illyefalvi I. Lajos vezetése alatt milyen kitűnő statisztikai apparátus van a kezében, amelyet csak fejlesztenie szabad, de elhanyagolnia nem. Hisszük, hogy ez a munka nem úgy jelenik meg, mint a multnak adott ajándék és a főváros statisztikai hivatalának életében a teljes lendület korszakának beszegése, hanem úgy, mint új, az eddiginél még nagyobb mértékben elemző és ha lehet, még gyakorlatibb, mert a jelen feladataival mindig jobban és jobban számoló munkásság első, az eddigieknél is nagyobb szabású teljesitménye.

A tudományos munka mellett, amely a kötetet megtölti, külön értékelni kell a „Fővárosi Házi Nyomda" munkáját, amellyel az ezt a kötetet kiállitotta és Kurfürst István igazgató érdeme, ha e mű formája minden tekintetben méltó a tartalomhoz. Tudás és ízlés egyforma mértékben van benne és joggal tarthat igényt arra, hogy ha valóban értékelik nálunk valahol a szép könyvet, akkor ezt a művet ebben a vonatkozásban is a legelsősorba állitsák.

(A tartalom részletes ismertetését a jövő számban közöljük.)

Munkát, pénzt takarit meg a mai nehéz időkben!

— Hogyan segiti a gázkészülék a háziasszonyt? —

Az újabb épitkezések a házak modernizálása, a lakások célszerű, jobb beosztása, a háztartási eszközök mechanizálása, az élelmezési ipar törekvései, mind a háziasszonyoknak igyekeznek segitségére lenni abban, hogy idejüknek minél kisebb részét töltsék a naponta ismétlődő robotszerű munkákkal.

A háziasszony délelőtti foglalkozása főleg két irányban: a takarításban és a főzésben merül ki. Régebben a takarítás már a kora reggeli órákban kezdődött, hogy a délelőtt nagy része a főmunkának, a főzésnek legyen szentelhető; emellett eltörpült minden más tevékenység. A konyha, illetve a tűzhely volt a háztartás központja, ezen fordult meg a családi élet nyugalma és boldogsága.

Ma is a tűzhely az összefűző-kapocs a családban, mert az étkezésnél vannak együtt még a leginkább elfoglalt családtagok is s az étkezés jó, vagy rossz hangulata kihat a napi egyéb munkákra is. A háziasszony szemet-szájat gyönyörködtető, változatos ételeket tálal fel és — ha nem ül fáradtan, kedvetlenül az asztalhoz, —, úgy az egész család jó kedvre hangolódik s az élet is vidámabb szinezetű. Hogy a háziasszony kevés munkával, kis költséggel változatos jó menüket készíthessen, először is

jó tűzhelyre van szüksége.

Minden körülménynek

teljes mértékben megfelel a gáztűzhely,

mert külső formája, beosztása, és kezelése szempontjából kizárólag a háziasszony szükségletéhez igazodik. Nem kell a főzéshez, sütéshez előzőleg tüzelőanyagot beszerezni, nem kell előre tüzet rakni.

A gáztűzhely nem kormoz, nem füstöl;

az ételek készítéséhez szükséges meleg könnyen a legpontosabban beszabályozható.

A gáztűzhely az az ideális tűzhelytipus,

amely a háziasszony munkáját a legnagyobb mértékben megkönnyíti.

A gáztűzhelyen a felforrott ételek takaréklángon tovább forralhatók, anélkül, hogy állandó kavargatásra, vagy felügyeletre lenne szükség, úgyszintén a sütésnél is már 5—10 perces teljes lánghasználat után takarék állás vehető. A háziasszony tehát

nyugodtan végezheti a főzés és sütés mellett egyéb házimunkáját is,

mert a gáztűzhely — a hű barát — pontos időre elkészül az ebéddel. Az ételek — amellett, hogy a legrövidebb idő alatt készülnek el, — még kiadósak is. A húsok a sütésnél nem zsugorodnak össze, a főtt ételek nem fornak s párolognak el, hanem kiadós étkezést biztositva, teljes egészükben megmaradnak.

Gáztüzelés mellett

a tüzelőanyagban is nagy megtakarítás mutatkozik,

mert amíg egy négytagú család 1 havi ellátásához szükséges tüzelőanyag (1 q fa 5.— P és 2 q szén á 4.50 P.) értéke: 14.— Pengő, addig ugyane célra csak 40 m³ gáz szükséges, amelynek értéke mindössze 8.— Pengő.

A háztartások melegvízellátására szolgálnak a pillanat-vízhevítők és a nagy vízmelegítők. A pillanat-vízhevítők a vízvezetékre vagy annak kiöntő csapjára szerelhető kis gázkészülékek, melyek a melegvízcsap nyitására

automatikusan szolgáltatnak melegvizet.

A főzésnél, kimosáshoz, stb. megbecsülhetetlenek ezek.

A fürdővíz készítésére gázfürdőkályhák vagy automaták szolgálnak.

A gázfürdőkályhák közvetlenül a fürdőkád fölé szereltetnek fel s a fürdő részére adnak melegvizet: a gáz automaták megfelelő melegvíz-elágazásokkal nemcsak a fürdő részére hanem mosdó, mosogató, stb. részére is szolgálnak melegvízzel. Elegendő mindenütt a melegvízcsap nyitása s a készülék automatikusan

bármikor és azonnal melegvizet szolgáltat.

Gázhasználat mellett a háziasszony nemcsak hogy —

munkát takarit meg s kényelmet biztosit,

úgy magának, mint családjának, hanem az olcsóság révén nemzetgazdasági szempontból még értékeket, javakat is ment meg. A jó háziasszony tehát hazsnáljon gázt háztartásában mert az tiszta, kényelmes és gazdaságos s így megbecsülhetetlen.

Bérletjegyakciót indított a Simplon-filmpalota, amely európai nívójával Gyárfás Gyula szakavatott vezetése alatt egycsapásra meghódította egész Budát. Az akció megindításával a Simplon egyrészt a közóhajnak tett eleget, másrészt hű maradt régi elvéhez: a legtöbbet, a legtökéletesebbet és legszórakoztóbbat nyujtani a közönségnek és minél mérsékeltebb áron. Különleges újítása a bérletjegyakciónak, hogy minden bérletjegyfüzetben a ruhatár díjtalan használatára jogosító szelvényt mellékelt a figyelmes igazgatóság. A 10 jegyből álló bérlet árai a rendes áraknál 15—20 százalékkal olcsóbbak.

A magyar iparosság, amely mindenkor a nemzeti tradicióknak és a hazafias szellemnek ápolója volt, részt kell hogy vegyen a Nemzeti Munkahét magasztos hódoló díszfelvonulásán, amely Horthy Miklós kormányzó őfőméltósága elé járul. Ennek következtében felszólít minden hazai Iparos-kört a Magyarországi Iparoskörök Központja, hogy a TESz felhívásának tegyen eleget és e hó 30-án délelőtt 10 órakor tartandó hódoló díszfelvonulásra küldje fel a zászlaját és egyéb céhjelvényeit és azon a többi társadalmi osztályokkal egyetemben vegyen részt. A részvételről pedig értesítsék Sassy Szabó József ny. á. ezredest (TESz V., Falk Miksa-utca 1. Telefon: 213-30) hogy a küldöttség helyét kijelölhesse. Egyben értesíti az Ipartestületeket, hogy a Központ ugyanaznap délután 4 órakor a Központ hivatalos helyiségében (I., Hadnagy-utca 1) Bittner János felsőházi tag elnöklete alatt, országos nagygyűlést rendez, amelyen az iparosság aktuális kérdéseit megtárgyalják. Kéri a küldöttség tagjait, hogy a zászlókkal együtt azon részt vegyenek. A felhívást Korányi Márton orsz. elnök és Tóth István orsz. főtitkár irták alá.

A régi budai házhelyekről írt Hárombék Effendi, köztük a hat emberi fejjel díszített Batthyány-utca 25. sz. házról is, tévesen mondván azt Szily-háznak, holott az Szuly-ház. Ez a ház többször szerepelt már a különböző lapok képes mellékletein, mert félkörben kiugró emeleti ablakaival és különösen az ablakok alatti falmélyedésekben függő hat kőfejjel magára vonta a ház az ujságíró vagy fotoriporter figyelmét. A ház tulajdonosa írja lapunknak, hogy közelebbről nem igen szokták vizsgálgatni, sem megérdeklődni ezt a régi házat s éppen ezért szögezzük le — és pedig éppen a legilletékesebb „Budai Napló"-ban — a városszerte közismert hat klasszikus stílusban tartott kőfejnek a jelentőségét. Ezek a kőfejek (ahogy azt a lap írta): „hat emberi fej római képe" — allegórikus fej-képek. A két szélső a Napot és a Holdat jelképezi, — a négy közbeneső pedig a Tavasz, Nyár, Ősz és Tél allegórikus ábrázolása. Bár az idő már megkoptatta őket, de azért alaposan szemügyre véve, az évszak szimbólumai egyiken-másikon még jól fölismerhetők. Így a fejdíszben, hajékben a Nyár kalászai és az Ősz szőlőfürtjei. A Tavasz tölgylevelekkel és fiatal makkokkal van ékesítve. — A régi ház első építése is igen érdekes. Ha érdekli Hárombék Effendit, úgy szivesen állok rendelkezésére. Végül még annyit, hogy nem volt hiábavaló a Viziváros régi emlékeit, várostörténeti nevezetességeit összegyüjtve, fényképekkel, magyarázó szöveggel megörökíteni. A város egyre épül, egyre fejlődik. A régi emlékek lassan eltűnnek. Mentsük meg belőle azt, amit még lehet, mielőtt ez a városrész is a Tabán sorsára jut.

(Szuly Elemér.)

Nemes Jenő György dr.:

Fürdőpropagandát is fejtsen ki a Nemzeti Munkahét

— Néhány ötlet az illetékesek figyelmébe —

A TESZ az idén hatalmas arányokban készül a Nemzeti Munka ünnepségeire. A dús programmból kiveszi a részét az ipar, kereskedelem, őstermelés, a színház és művészet egyaránt. A nemzeti élet legnagyobb megmozdulása lesz a honi munka nagy ünnepe, amelyből a főváros közönsége talán a legimpozánsabban készül kivenni a maga részét. Hatalmas felvonulásokról, ünnepségekről szól a hiradás, amely ünnepségeknek a munka himnuszát zengő akkordjain is tul a munka hirdetése, a magyar munkakészség, erő és tehetség propagálása fog kicsendülni.

Székesfővárosunk maga is olyan természeti kincsekkel bir, amelyeket az ilyen ünnepi héten fennen kell csillogtatnunk. Gyógyforrásainkkal kapcsolatos gyógy- és idegenforgalmi ipar valóságos kivezető munkalehetőség a szomorú magyar jelenből! Ennek a belső gyógyiparnak, idegenforgalmi munkakomplexumnak semmi szín alatt sem szabad hiányozni a Nemzeti Munkahét ünnepi zsolozsmái közül. Programmszerűen kell hirdetni, mutatni fővárosunk szerepét a Nemzeti Munka gyógyipari részében. Tetemes nemzeti vagyont reprezentál és fog még képviselni a tudatos művelést és áldozatot kivánó, de busásan kamatozó befektetések után!

Miként képzelem el a Nemzeti Munkahét gyógyfürdői programmját?

Ime néhány ötlet példaképen. A főváros a Nemzeti Munkahéten engedélyezzen **„filléres fürdőnapokat"**. A főváros lakossága, amely — talán komfortos lakásokban fürödve — nem veszi tekintetbe a gyógyvizekben való fürdés nagy különbségét, néhány csalogató filléres fürdés után saját testén fogja érezni a kénes-rádiumos gyógyvizek hatását; vidéki, külföldi ember hasonlóképen lesz majd ujabb hive fürdőinknek.

A Nemzeti Munkahét mindenik napján más és más fővárosi gyógyfürdőben legyen központi helyen díjtalan **szakelőadás** a gyógyvizek értékéről, történetéről stb.

Ilyet gondolok a Rudas fürdő előtti ivókúra-téren, a Hullám és Széchényi fürdőben és a többi magánfürdőkben is. Legyenek **díjtalan autóbuszok** a keserűvíz forrásokhoz, amelyeket minden külföldi erősen reklamál, de amelyeknek helyéről a jó pestieknek halvány ideájuk sem szokott lenni. Ott is rendezzünk ismeretterjesztő előadásokat.

Rendezzen a Fővárosi Hangversenyzenekar a gyógykutaknál **„Kurmusik"**-ot. Legyenek **Fürdőünnepségek**, és legyen a koraőszi Nemzeti Munkahét a Fővárosi gyógyfürdők Nemzeti Propaganda ünnepe is együttal — ahol a külföldi ráeszmélhet arra, hogy **Budapest olyan világfürdő, ahol télen-nyáron egyaránt gyógyulást kereshet minden beteg.**

A CSÁSZÁRFÜRDŐ
NŐI ISZAPFÜRDŐJE
megnagyobbitva és modernül átalakitva, valamint az ujonnan létesitett
IVÓKUT
a nagy gyógyudvar ivócsarnokában egész napon át a közönség rendelkezésére áll.

Elfogultság vagy tévedés?

Díszes kiállitású könyv vonta magára nemrégen a figyelmet. Az Ember Tragédiája-nak szinpadi viszontagságairól és diadalútjáról számol be a szerző. Ami a könyv tartalmából hiányzik, azt bőkezűen pótolja a főváros gavalléria: — a pompás kiállitás és a remek bőrkötés, mert a könyv kiadója Budapest Székesfőváros közönsége. A szerző Németh Antal dr., akinek neve vidéki rendezői szereplései és lexikonkiadványai révén vált ismertté. Dacára annak, hogy temérdek forrásmunka állott rendelkezésére, nem azt adja, amit előszavában beharangoz. Néhány epizód és szinlapkópia közbeszúrásával, szemelvényeket nyujt régi és kevésbbé régi hirlapok jó és kevésbbé szakszerű kritikáiból. Önmagából Németh Antal dr. keveset ad, pedig tőle, a hivatásos rendezőtől többet vár az olvasó, mint egyes epés kritikusoktól, Szembeötlő a Nemzeti Szinház tagjaival szemben tanusitott antagonizmusa. A szerző jól tudhatná, hogy az Ember Tragédiájának szinpadi előadása a 90-es években érett meg, amikor a dikción volt a hangsúly, amikor a verista szinjáték előfutárait még babakocsiban tologatták.

Rossz benyomást keltenek a felsorolt zagyva kritikák, amelyek Nagy Imrét, Gyenes Lászlót, Jászai Marit, Pálffy Györgyöt, Csillag Terézt, Fáy Szerénát olyan hangon oktatják ki, mint a falusi tanító a zsellérgyerekeket, — és a szerző nem enyhit ezen a saját mondanivalóival, sőt az impresszióit, mint a saját személyes, közvetlenül szerzett benyomásait tünteti fel.

Hát látta valaha Németh Antal Nagy Imrét? —, akinek halálakor Németh Antal még a világon sem volt! Ha pedig Pálffy Györgyöt ismerte volna a szinpadon és az életben, más véleménye lett volna ennek a régi nemesi családból származó univerzális férfiunak a stilusérzékéről és tehetségéről. Pálffy György szent megrázódással, hallatlan szívóssággal ragaszkodott a korabeli szinjátszó stilushoz, amely a klasszikus dikcióban vált a szinpadművészet talizmánjává. A századforduló verista szinházi klikkjei mindinkább háttérbe szorították a régi nagyokat és azt a stilust, amelynek harcos képviselője volt, mire férfikora delén nyugdijba vonult. Sokoldalúságát beigazolta ezután kitünően sikerült festményeivel, hivatali működésével. És amikor a magyar film előretört, ez a Pálffy György az ő stilizáló képességének bizonyságául, a modern magyar filmjátszás egyik oszlopa lett! Alig van magyar film abból az időből, amelyben vezetőszerepet ne játszott volna, amivel a magyar filmgyártást első, komoly sikereihez segitette. És így lehetne felsorolni Pálffy Györgyön kivül a tragédia többi szereplőit is, akikekkel nem bánt méltányosan a szinházi kritika.

A rendezés problémáival sem foglalkozik eleget a könyv, de a dramaturg munkájával még kevesebbet, holott a dramaturgiai szempont az Ember Tragédiájában fontosabb, mint a rendezői. Arany János módositásait sem említi meg, pedig Aranynak nagy része volt abban, hogy a Tragédia a szinpadra kerülhetett.

De ne legyen itt szó félreértésről. A szerző jószándékát és tudását elvitatni nem lehet. Másrészről túlzott az az üzletszerű glorifikálás is, amely a Németh-féle szinilexikont jellemezte, mert a felsoroltak közt sok az olyan „nagyság" akinek művészi szereplése az ilyen lexikoni életrajz közlésével véget ér. Szerzőnek több szeretettel kellett volna foglalkoznia a Nemzeti Szinház régi glóriás nagyjaival.

Szászhalmi József

Móritz Miklós dr.:

Budapest multja és jelene grafikus ábrázolásban

— A Székesfőváros Statisztikai Hivatalának értékes kiadása —

A világváros élete olyan gazdag, hogy bármennyit ad is a tudomány, munkája mindig csak bevezetésnek látszik. Az igazi és komoly tudomány mindig hiányérzetet hagy maga után: az olvasó, az értékelő alig végzett az első eredménnyel, máris várja és sürgeti a folytatását.

A magyar statisztikai irodalom kifejlesztésében már eddig is rendkivül nagy érdemeket szerzett,

ILLYEFALVY J. LAJOS DR.

ki hatvanadik évfordulójára olyan művel lepte meg szakirodalmunkat, amely még eddigi teljesitményeinek sorából is kiemelkedik és világviszonylatban is a legelsősorba, sőt talán a legelső helyre kerül. A főváros e hatvan évének történetét ebben az uj művében a statisztikai grafika nyelvén a részleteknek és a részletek egymásba kapcsolódásának olyan gazdagságával, a grafikai ábrázolásnak olyan fejlett módszereivel és a kiállitásnak, a megjelenésnek olyan felülmulhatatlan tökéletességével tárgyalja, hogy művéről valóban csak a legnagyobb elismerés és méltánylás hangján lehet beszélni.

Ez a kötet ugy, ahogy a maga bőségében és gazdagságában előttünk áll, olyan, mintha a főváros életének keresztmetszetét akarná adni, magából a fővárosból nézve ezt a képet. Milyen nagy ajándék lenne a magyar tudományos élet számára, ha a grafikának ugyanezzel a sokszinű életteljességével megkaphatnók

A HIRES
TOLL ÁRPÁD és JANCSI
CIGÁNYZENEKARA
MINDEN ESTE
A MODERNÜL ÁTALAKITOTT
RÉGI HADIK KÁVÉHÁZBAN
MUZSIKÁL

Kétszemélyes négyfogásos EBÉD
1.50 P a HALBRECHT-konyhából
II., Tégla-u. 3.
Díjtalan szállitás. Saját éthordó.

SZOBAFESTÉST, MÁZOLÁST
LEGOLCSÓBBAN
BARNA JÓZSEF
I. LÓGODI UCCA 10. VÁLLAL

Ön szép de még szebb lesz, ha
özv. ILLYÉS SÁNDORNÉ
HÖLGY és URIFODRÁSZ
üzletét látogatja II. VÉRMEZŐ UT 14. szám
VÁRFOK UTCA SAROK TELEFON: 50-2-17
Tartós ondolálás géppel és gép nélkül. Festés, szőkités. Egyéni frizurák modell után.
10 százalék engedmény, ha hivatkozik a Budai Naplóra

MENÜ 80 fillér
NAGYMENÜ 1 P
Családi menü 1.30
A
RÓZSA KONYHA
II. BATTHYÁNY UTCA 61
Pontosan, díjtalanul
ASZTALÁRA TESZI!

SZEMÉLYI HIREK

JÓZSEF FERENC dr. főherceg, a Budapest Fürdőváros Egyesület elnöke, a Margitszigeten teára látta vendégül a stockholmi Svéd-Magyar Társaság vezetőségét.

JUHÁSZ ANDOR, a Kuria nagynevű elnöke, akinek személye Budán megkülönböztetett tiszteletben és ülésben él — nyugalomba vonult.

UGRON GÁBOR dr. volt miniszter vállalta a Nova Rt.-nál az igazgatói tagságot.

KOZMA JENŐ dr. az őt ért balesetből származott betegségéből teljesen felépült.

CSILLÉRI ANDRÁS dr.-t hivták meg az igazgatóságba a Nemzeti Balesetbiztosító Rt.-nál.

FENYŐ MIKSA országgyűlési képviselő, a GyOSz alelnöke legközelebb megnősül.

VÁZSONYI JÁNOS dr. országgy. képviselő mondja az avatóbeszédet a budai ifjú demokraták új helyiségében az Erzsébet-kávéház különtermében október hó 4-én este 9 órakor.

WOLFF KÁROLYNÉ súlyosan megbetegedett.

BENEDEK SÁNDORT, a közigazgatási bíróság ny. alelnökét díszpolgárának választotta meg Nagykálló község képviselő-testülete.

HENNYEY VILMOS dr. államtitkár viruló egészségben tért vissza e napokban Hofgassteinből.

VASS ELEK dr., a miniszterelnökség min. tanácsosa veszi át a telepítési akció vezetését.

LIBER ENDRE alpolgármester, aki a József Fiúárvaházban nevelkedett, 30.000 pengős alapítványt tett az árvaház javára. Kiváló egyéniségéhez méltó elhatározás.

LENDL ADOLF dr., az Állatkert nyug. igazgatója és megteremtője, régi szokásához híven gyalog járja a Dunántúlt, Sopront61 — Szombathelyen át — Keszthelyig.

HUBERT VILMOS fémárúnagykereskedő a Budai Iparosok és Kereskedők Köre elnöke ez idén is adományt juttatott a Clotild szeretetházának Ripka Ferenc születésnapja alkalmából.

REMÉNYI SCHNELLER LAJOS, a székesfőv. Községi Takarékpénztár vezérigazgatója továbbra is ezt az állást tartja meg, minden híresztelés ellenére.

MIKOLA GÉZA dr. postaigazgató, aki élénken vett részt a Kelenföld társadalmi mozgalmában, saját kérelmére nyugdíjba ment.

JÉKELY (ÁPRILY) LAJOS, a jónevű költőt nevezték ki a Baár-Madas leányliceum igazgatójának.

MARENCHICH OTTÓ, a Hungáriaszálló és a Dunapalota tulajdonosa, mint a Nemzetközi Szállodatulajdonosok Egyesületének magyar tagja vezeti október elején a magyar csoportot a berlini nemzetközi gyűlésre.

GUNTHER TIVADAR dr.-t, a főpolgármesteri hivatal vezetőjét, a polgármester az út- és csatornaépítési ügyosztály jogi alosztályának vezetésével bízta meg.

KAYSERNÉ HASPEL LUJZA dr. bőrgyógyász szakorvos külföldi tanulmányútjáról haza érezett és rendelését folytatja I., Krisztina-körút 81. szám alatt. Telefon: 52-1-19.

Nász. Holub Gabriella és búrszentmiklósi Kluida László jegyesek. Lakáscímek: XI. Lejtő út 20. — VI. Dessewffy utca 28.

Őszi előadások a Budai Torna Egylet turistaszakosztályának 30 éves fennállása alkalmából: október 4. Prém Lóránd dr.: A Dolomitok. — 18. dr. Romhányi Antal: A Spitzbergák. Nov. 8. Szukováthy Imre dr.: A tömegsport fejlődésének irányai. — és 22. Káposztássy Géza: A Földközi tengeren. Mindig este 8 órakor. — belépő díj nincs.

A Budahegyvidéki Polgári Lövész Egyesület szeptember 12-én rendezte első őszi választmányi ülését közszeretetben álló elnökének, Oszoly Kálmánnak elnökletével a Szarvas-vendéglőben. A hiánytalanul megjelent tisztikar és választmány előtt Selmeczy Dezső számolt be a lövészbizottság eredményes munkájáról, majd a főtitkári és pénztári jelentés után 67 új tagot vettek fel. Az ülésnek főtárgya az egyesület alapító elnökének, néhai Perczel Bélának emlékére Nagy Jenő alelnök, ékszerész által adományozott gyönyörű serleg avatóünnepségének (okt. 13. Budagyöngye vendéglő) előkészítése volt. Meghívók az egyesület titkársága címén I., Kiss Áron-utca 20. igényelhetők. — Az elnök meleg, elismerő szavakkal köszönte meg a tisztikar és választmány fáradságos munkáját és lelkes buzdítással zárta be az ülést.

KISFALUDY SZINHÁZ
III. Lajos-utca 111
(elérhető az 5, 7, 9, 51 villamossal
Szept. 28 tól (péntektől) 1 hétig
Tabáni orgonák
Romantikus operettujdonság.
Filléres árak! — Olcsóbb, mint a mozi
Jegyek 20 fillértől 1.50 P-ig elővételben

Ripka Ferenc dr. volt főpolgármester 63-ik születésnapján Fonyódon vendégül látta Usetty Béla dr., Petracsek Lajos dr. és Scheller Róbert országgyűlési képviselőket, továbbá Hoor-Tempis Móritz dr., Bartha Károly, Zágon András dr. vendégeket Budapestről, — megjelent Gerlóczy Zsigmond egy. tanár vezetésével a Bélatelepi érdekeltség, — tisztelgett Fonyód részéről Szegedy Péter főszolgabíró, May József községi jegyző és Kötsky János biró, — szeretettel ünnepelve Fonyód patrónusát.

GYORSIRÁST havi 8 pengőért tanulhat a KOZMA-iskolában, II. Iskola-u. 27

Budának ünnepnapja volt e hó 14-ike, amikor egyik közszereteben álló polgártársunk

—BENEDEK SÁNDOR

a közigazg. bíróság nyug. másodelnöke betöltötte életének nyolcvanadik évét. Ezen a nevezetes évfordulón a társadalom széles rétegeiből halmozták el szerencsekívánataikkal az ünnepeltet. Benedek Sándor már a békevilágban is jelentős tényezője volt a magyar közéletnek. Nagy tudással, csodás energiával és céltudatossággal szolgálta hazáját. Mint pénzügyi fogalmazó-gyakornok lépett közszolgálatba s fokról-fokra emelkedve közigazgatási bíró, kultúszállamtitkár, országgyűlési képviselő, a közigazgatási bíróság másodelnöke lett és 1933-ban vonult nyugalomba ötvenhétévi közszolgálat után. A kormányzó ekkor az elsőosztályú magyar érdemkereszttel tüntette ki. Mint a közigazgatási bíróság másodelnöke, kiemelkedő tagja volt a főrendiháznak, ahol különösen a pénzügyi bizottságban tevékenykedett előadói minőségben. Irodalommal is foglalkozott, „Suhogó" álnév alatt tárcacikkeket írt különböző lapokba. Később pénzügyi, jogi és egyházjogi szakírásra tért át. Rendkívül értékes, sokoldalú munkása a református egyháznak is. 1912 óta tagja a református egyetemes konventnek. Negyedszázadon át volt tagja a székesfőváros törvényhatósági bizottságának. Az állami tisztviselők társadalmi mozgalmaiból is derekasan kivette a részét. A Budai Napló kitünő munkatársát tiszteli benne.

Órajavítás: Szerafin Gy. I. Roham u. 8

Október 6-án, a magyar gyásznapon, este 7 órakor kegyeletes ünnepet rendez a Kelenföldi Polgári Kör az Erzsébetsősfürdőben, amelyen vendégeket is szívesen lát.

Ünnepi külsőségek között avatták fel vasárnap e hó 16-án a Budapesti Mészáros Ipartestület Páfrány-utca 23. alatti „Kollár Gábor" Aggok Házát.

Vezetnek a budai iskolák, ahogy azt Pintér Jenő dr. tanker. főigazgató most megjelent „Értesítője" bizonyítja, ahol érdekes statisztikai kimutatások mellett beszámol 19.896 tanulóról, de beszámol a XII. orsz. középiskolai tanulmányversenyről is, amelyen első volt a cisztercita Szt. Imre gimnázium és negyedik a most beszüntetett Mátyás Király-reálgimnázium.

Él a magyarok Istene! Rajta kívül idegen Istenek ne legyenek! Ezzel a felhívással indul utjára a „Turáni Roham" című ujság. A turáni gondolat ápolására indult meg ez a lap és első számát Attila trónralépésének 1500-ik esztendejéről keltezi „csürtöltő" hó 30-áról.

Hamar elfogyott az az ötven oldalas füzet, melyben Tamás József dr. a II. ker. felsőkereskedelmi iskola tanára méltatta és feldolgozta Prohászka Ottokár „Társadalomszemlélet" című értékes művét. A nagyközönség szivesen fogadta ezt a kitünő tanulmányt s az első kiadás már elfogyott. Az új kiadás már készül és előjegyzéseket elfogad a szerző.

Ezredik hangversenyére készül a 60 év óta fennálló, sok-sok sikert aratott Budai Dalárda. Már 1857-ben Liszt Ferenc elragadtatással írt a Budai Dalárdáról, — amelynek eredeti neve „Offner Sängerheit" volt. — az akkori krisztinavárosi plébánosnak, Erkel Sándor is vezényelte a Budai Dalárdát, amely Sztojanovits Jenő, Bellowits Imre, Szeghő Sándor karmesterségének eredményeképpen világhírre jutott, amikor 1923-ban az amszterdmai nemzetközi dalosversenyen az első díjat nyerte. A jelenlegi karmester Ádám Jenő, méltó utóda híres karmester elődeinek, de az anyagiak hiányai miatt sok nemes akarása és terve megy veszendőbe — igen nagy kárára a zenei kulturánk fejlődésének.

FOTOCIKKEK Zibrinyinél I., Attila utca 8

Családias kedves ünnepet ült szeptember hó 20-án a Budai Társaskör, amelyen meleg szeretettel ünnepelték

HOÓR-TEMPIS MÓRITZ Dr.

egyetemi tanárt, akinek szeretetreméltó egyénisége számos barátot és tisztelőt vonzott a társaskörbe. Ripka Ferenc dr. elnök megszakította fonyódi nyaralását és az esti vonattal szintén megérkezett a társasvacsorához és megjelentek ott Payr Hugó és Petracsek Lajos dr. országgyűlési képviselők is, akiket az ünnepelttel, együtt Aiger Ottó háznagy köszöntött. Elsőnek Ripka Ferenc köszöntötte Hoór-Tempis Móritzot, a társaskör 11. évadnyitó társasvacsoráján, névnapja alkalmából, akihez 30 esztendős barátság fűzi és méltatta úgy társadalmi, mint tudományos működését, nagy tudását és azt a hűséges ragaszkodást, amellyel iránta és a társaskör iránt viseltetik. Büszkesége a társaskörnek és elsőrendű szaktekintély a gazdasági életben. Azután áttért a kör legközelebbi munkaprogrammjára, amelyből részt követel Hoór-Tempis Móritz is magának és akit végül szeretettel éltetett. Majd felszólalt Payr Hugó országgyűlési képviselő, aki szintén Hoór-Tempist jött ünepelni és felhasználta ezt az alkalmat, hogy beszámoljon a mai politikai helyzetről, feltárva annak minden jó és rossz oldalát, a viszonyokszülte nehézségeket és a tapasztalatlan új politikusok gáncsoskodásait, amikkel nehezítik a kibontakozást, pedig fontos, hogy Budapest kellő színben álljon a nagyvilág előtt, mert ez a város az ország fényreklámja és Budapest nélkül kis balkáni állam volna Magyarország. A beszédet megéljenezték, aminek csillapultával Hoór-Tempis Móritz köszönte meg az őt ért üdvözleteket és csak annyit jegyzett meg, hogy Magyarországot más szemmel kell nézni, mert ma már Magyarország nem agrárország. 1928 óta az ipari hozadék túlhaladja az agrárhozadékot. Megköszönte mindazoknak, akik a vacsorán megjelentek szives megjelenésüket és Ripkát, Payrt éltetve fejezte be beszédét, mely után Kapcza Imre szólalt fel jóízű humorával, elűzve a sötét képeket, jókedvre derítve az egész társaságot, amely még sokáig ünnepelte szeretettel Hoor-Tempist.

Zászlót bontott Ujlakon az Actio Catholica kedden este a kulturház nagytermében A Szent Alajos-kör zenekara Szederkényi János karmester vezetésével Beethoven Isten dicsősége és Kéler Templomavatás c műveit adta elő. Pálfi János dr. plébános nyitotta meg a gyülést majd Huszár Károly volt miniszterelnök beszélt a mai kor időszerű kérdéseiről. Reisinger Gyula ny. igazgató zárószavaival s a Himnusszal ért véget a népes és lelkes gyűlés.

FELSZENTELIK szept. hó 30-án az 59-es villamos Lejtő-úti megállójánál épült új felsőkisztinavárosi róm. kath. templomot. Hosszú évek óta sürgeti a Németvölgy ezt az alkotást, míg végre most ez az óhaj teljesedésbe ment. Nagy érdeme van ebben a budapesti érseki helytartónak: *Mészáros Jánosnak*, aki maga is erősen ambicionálta a templom mielőbbi felépítését, aminek előkészítésében tevékenyen vettek részt a Németvölgyi Templomépítő Bizottság tisztikara: Horler Lajos ny. tábornok, März Károly v. szfőv. biz. tag, Majorszky József igazgató-pénztárnok, Dénes János főrendező és Magyar József, a Bizottság jegyzője.

Gyász. Haralji Fejér Domokos nyug. magy. kir. pénzügyőri felügyelő e hó 21-én reggel ¾7 órakor, életének 84-ik, boldog házasságának 45-ik évében, rövid szenvedés után elhunyt és 23-án délután temették a farkasréti temető halottasházából, ahová a gyászolók nagy számban kisérték. Benne édesatyját Fejér János dr., a Kelenföldi Polgári Kör agilis alelnöke. Gyászolják a Szilárd, Kisváradi és Werner családok.

Taggyűlést rendezett a Honsz budai I. kerületi csoportja Rebenyák István csoportelnök elnöklésével. A gyűlésen megjelent vitéz árvátfalvi Nagy István dr. korm. főtan., a Honsz országos elnöke is. Az elnök a hadigondozottak gazdasági megsegítését, Csák Boldizsár, a Honsz. országos igazgatója pedig a rokkanttörvény rendelkezéseinek szigorúbb betartását követelte.

Meglepetéssel szolgálnak a Lágymányos közönségének a Hadik-kávéház agilis, közszeretetben álló tulajdonosai. Költséget nem kimélve, olyan átalakításokat végeztettek, amire csak az az üzletember képes, akinek elve: — mindent a vendégekért! Az ezüsttapétás, modern helyiségek az otthon minden kényelmét nyujtják. A pazar villamosságók, kényelmes székek és pamlagok, teljesen elkülönített játék- és billiárdszobák mind Kaiserék áldozatkészségét bizonyítják. A vendégek rendelkezésére állanak az összes angol, francia, német és olasz napilapok és külföldi folyóiratok.

1000 pengős zenei, irodalmi és előadói pályázatot hirdet a Magyar Zenei és Irodalmi Társaság. A 10 részre osztott pályázaton résztvevők megtudhatják a részletes pályázati feltételeket VI., Andrássy-út 41. II. 4. Telefon: 18-4-32. Pályázati határidő október 15.

RAVASZ cukrász
I., Krisztina körút 75. Telefon: 50-2-32.
ELŐKELŐ CUKRÁSZ SZALON

Az Abbé című színművet most egy színész gazdával hozta színre a Kamara-Színház. (Franciából fordította Orbók Attila, rendezi Vajda L.) Nagy sikereket aratott Párday Lajos (Baessaud asztalos) és neje Orsolya E. Kitünő Harsányi R. abbéja. Telt házak igazolják a sikert, amiben nagy része van Szabó Imrének az ügyes szerepben. Állandóan előkelő közönség látogatja most a Kamarát.

Nyúlra, fogolyra hívta meg a társaságot a III. ker. Egys. Polgári Társaskör propagandacsoportja e hó 20-án estére, ahol Szepesi Ágoston bátyánk fogadta a vendégeket, Marton Gyula igazgató pedig kitünő vacsorával látta el őket. Haidecker III. kerületi előljáró, Orova Zsigmond dr. és Philipp Kálmán dr. köszöntötték a vendéglátó házgazdákat és a lelkes társaság a késő éjjeli órákig volt együtt, amit kihasználtak a táncos kedvű fiatalok.

Mi lesz veled, emberke? és a Feketeszárú Cseresznye című filmeket még néhány napig műsoron tartja az Admiral-mozgó (Margit-körút és Török-utca sarok), amely teljesen átalakítva, a legmodernebbül berendezve nyílt meg a régi Helios helyén.

A Rudasfürdő átépítésének tervezésével Hültl Dezsőt, a műegyetem kiváló tanárát és Pogány Móric nagynevű építészt bízta meg a székesfőváros. Fabinyi Tihamér kereskedelmi miniszter a Mabi-tól kölcsönt bocsát a főváros rendelkezésére. A kölcsönből 50—70 szobás gyógyszálló épül a középosztály számára.

Kétszáz éve lesz 1935-ben, hogy II. Rákóczi Ferenc elhunyt és ennek emlékére művészi kivitelű reviziós térképet adott ki az Országos Kuruc Egyesület Propaganda Osztálya. A szétáradó sugarak a „Reviziót" sugározzák és azt is, hogy a régi nagyságunkhoz csak a kuruc szellem visszaállítása révén juthatunk el. Ez a térkép minden jó magyar otthonát méltóképpen díszíti és harcol az örök, az elpusztíthatatlan magyar igazságért, amelynek kivívásáért míg magyar él e földön, — küzdenünk kell!

Tandíjmentes angol-tanfolyam. A Magyar Külügyi Társaság ez idén is tandíjmentes angolnyelvi tanfolyamokat nyit V. ker. Markó-utca 18—20. az állami Bólyai-reáliskolában. Beíratkozhatnak a régi hallgatók és haladók szeptember 27-től október 3-ig d. u. 5—8 óra között. Az első előadás október 4-én csütörtökön lesz. Tanórák d. u. 4—9, — kezdőknek heti 3, haladóknak 2 órában. Beíratási díj 14 P.

ÁLLANDÓ
GYÜMÖLCSKIÁLLITÁS ÉS VÁSÁR
A KORONA GYÜMÖLCSKÜLÖNLEGESSÉGI ÁRUHÁZBAN
BUDÁN, II., MARGIT KÖRUT 5/B TELEFON: 52—8—54

Az Ujlaki Hegyvidéki Egyesület e hó 19-én Lugmayer József dr. korm. főtanácsos elnöklete alatt választmányi ülést rendezett, amelynek főtárgya a szépvölgyi szerpentinút és az ujlaki autóbuszközlekedés volt, ami élénk vitára adott alkalmat.

Változás. A Nemzeti Egység II. ker. szervezetének hivatalos órái a Szász Károly-utca 24. szám alatti helyiségében október hó 1-től minden hét hétfőjén és szerdáján lesznek este 6—8-ig. A rendes havi ülések minden hó első és harmadik szerdáján este 8 órakor kezdődnek. A női tábor és a munkáscsoport külön üléseznek.

Időt, pénzt, fáradtságot takarít meg, ha ebédjét HALBRECHT Károly, a Pannonia-szálló tíz éven át volt szakácsának konyhájából II., Tégla-utca 3. hozatja. Kétszemélyes izletes 4 fogásos menüt 1.50 P-ért saját éthordóban szállit házhoz. Telefon: 33-5-08.

MENYASSZONYI képek Blahosnál Fő-u 18

Gyász. Nagy részvét mellett temették el 24-én délután Hollósy Béla tanker. főigazgatót, a várbeli Szilágyi Erzsébet-leányliceum igazgatóját. Az egyházi szertartást Haypál Béla végezte. A tanári testület nevében Bónisné Wallon Emma búcsúzott az elhunyttól, a sírnál pedig Téglássy Béla országgyűlési képviselő mondott búcsúbeszédet.

Asztalára teszi minden nap pontosan ebédjét a Rózsa-konyha (II. Batthyány-utca 61). Árai a legolcsóbbak, ételeinek minősége felülmúlhatatlan. Tulajdonosa Klötzl (Kónyi) Géza, a neves birkózóbajnok.

Kedvezményes szinházjeggyel kedveskedik vevőinek Szatmári György szabókellék, vászon és harisnyaüzlete II., Zsigmond utca 12. Az üzlet tulajdonosa éveken át a Kovacsevics Milenkó cég bélésáru osztályának vezetője volt.

Harmonia sacra. A komoly, egyházi zene kedvelője, akár klerikus, akár laikus örömmel fogadja a „Magyar Kórus" zenekiadóvállalat e kath. Énekeskönyvét, amely hivatva van a néhol idegenszerű és primitiv kórusok helyébe magyarabb és művészibb templomi zenét népszerüsiteni. A könyv elárulja, hogy „szivvel" készült, mert úgy Molnár C. Pál áhitatos fametszeteivel diszitett nemes külső kiállitása, mint a rendkivül gazdag, 450 oldalnyi imádságra és kottára terjedő tartalom bő választékát adja a teljes miséknek, requiemeknek, kánonoknak s más alkalmi énekeknek, amelyek szövegezői között nem kisebb nevek, mint Pázmány Péter, Tinódi Lantos Sebestyén, a 300 éves Cantus Catholici Prohászka püspök s főként Liszt-Harmath: Szent vagy Uram gyüjteménye szerepelnek. A zeneszerző világnagyságok között nedig Palestrina, Mozart, J. S. Bach, Schubert és Liszt Ferenc. A szerkesztők: Bárdos Lajos és Kertész Gyula irányitása mellett a legismertebb magyar egyházi zenészek, mint Demény, Kondela, Pikéthy, Zasskovszky és mások szellemi termékeik javát adták a siker érdekében s talán csak az váltja ki némely konzervativabb kántor vagy karének-vezető ellenvetését, hogy egyes kórusok a „modern" zene avantgardistáinak harmonizálásában jelennek meg, amelyek konzonanciája még sokáig fog vitákra alkalmat adni... — Ugyanily dicséretes igyekezettel vállalt pionir munkát a nemzeti dalkincs népszerüsitése érdekében a fenti kiadóvállalat, midőn „Népdalkórusok" cím alatt főleg Bartók, Kodály, Vikár és Lajtha népi gyüjtéséből származó dalokat hoz sorozatosan nyilvánosságra. E dalok rádióbeli sikeres előadásai is igazolják, hogy a többi nagy kulturnemzetek mintájára már nálunk is erősen aktuális volt a még fellelhető népies dalkincs gyönyeinek megmentésére ez elismerésreméltó lépést megtenni. (M. R. dr.)

Kétszobás, összkomfortos, tisztviselő szép öröklakásom
alkalmi áron eladó. Hétezerrel azonnal átvehető. II., Várfok-utca 1. II. 20.

SCHRÄPLER HALÁSZLÉ FOGALOM!
III. LAJOS-UTCA 27
HANGULATOS SCHRAMMELZENE

AZ ÁRUK MINŐSÉGE ELSŐRENDŰ
AZ ÁRAK OLCSÓK
A KISZOLGÁLÁS FIGYELMES
A
SIKLÓS DIVATHÁZBAN
XI. HORTHY MIKLÓS UT 14
TELEFON: 59-3-43

SZÖVET, BÉLÉS, SZABÓKELLÉK, RÖVIDÁRU, HIMZŐ- ÉS HORGOLÓFONALAK, HARISNYA, SIFON, VÁSZON
SZATMÁRI GYÖRGY-NÉL
II., Zsigmond-u. 12. Tel.: 54-6-09.

A Külügyi Szeminárium IX-ik évfolyama szeptember hó 17-én nyilt meg a Magyar Külügyi Társaság, amely három hónapig tart. A Szeminárium tantervében a nemzetközi magán- és közjog, a diplomáciai történelem, a politikai földrajz, a nemzetközi közgazdaság és szociálpolitika, mint főkollégiumok, a Nemzetek Szövetsége, a nemzeti kisebbségi, a nemzetközi büntetőjogi és egyéb nagy fontosságú problémák, mint speciálkollégiumok szerepelnek. Az előadói karban a tudományos élet és a szakférfiak több reprezentánsa foglal helyet. Beiratkozhat e tanfolyamra még most is d. u. 6—8-ig a közgazdasági egyetemen minden kellő műveltséggel biró egyén, aki 18. életévét betöltötte. Beiratási díj 2 P; tandíj 10 P. A hallgatók bizonyítványt is kapnak. A kitűzött 4 pályatétel nyertesei egyenkint 50 P díjban részesülnek és a kiváló előmenetelű hallgatókat kiküldik Genfbe a nyári tanfolyamra. Előjegyzések a Magyar Külügyi Társaság titkárságánál Országháza, XI. kapu. Telefon 13—0—18.

HÁROMSZOBÁS HALLOS, vagy négyszobás hallnélküli lakást keresek a budai Margithíd vagy Lánchídfő közelében 1800 pengőig. Szives értesítés a kiadóba „Nyugdíjas állami főtisztviselő" jeligére.

Az épitkezések túlnyomó része Budán folyik. Ez késztette az évtizedes multú Ilkovits I. központi fűtés és vizvezeték berendező vállalatot, hogy központi irodáját Budára, I., Attila-u. 29. alá helyezze. A vállalat igen sok nagyszabású munkát végzett eddig is Budán, Pesten és az egész országban, többek között a Gellért-fürdőben, a Széchenyi-strandfürdőben, az OTI felhőkarcolójában és összes szanatóriumaiban és kórházaiban, a debreceni és szegedi egyetemi klinikákon és számos előkelő személyiség budai villájában.

A lágymányosi pocsolya végnapjai

— Megszünnek a járványok Kelenföldön —

A cövekek már ott sorakoznak a parttól a nádas szigetekig. Az egykori „tó" háromnegyed része már eltünt, helyén feltöltés, az épülő új hid fejének helye. A hónapok óta tartó szárazság miatt a Duna vize alacsony, a közlekedő edények törvénye szerint tehát, a „tó" vize is olyan sekély, hogy a nádszigetet csak 8—10 ölnyire közelítheti meg a laposfenekü csónak.

Bezzeg huszonöt esztendeje nagy vizi élet volt itt a parti töltés által elkerített fodrozó nagy vizen. A parti bulgár kertészek öntöző kerekei előtt állottak a parton a vén Pali bácsi csónakjai. Sokszor jártam át a különös dunai szigetre, mely ott laposodott a víz közepén. Nád, káka, szittyó nőtte be, odaverődött fűzfák és nyárfák tették homokpadjait hüvös árnyékuvá. Két sziget volt itt egymás mellett, közöttük félkilométeres kenyargó, szoros viziút. Valóságos nádi dsungel volt: még tavaly is. A Budafoki úton ma az autóbusz gépe zümmög, ám tizpercnyire a Belvárostól hamisitatlan dsungeli vig élet folyik. Hosszulábú gém álldogált még tavaly is a zsombik-dombocska szélén és a sürüből a mosógém, vagyis a bölömbika buffogó hangja hangzott. A vizi utca oldalágai, hol megszükültek, hol tocsogókká tágultak. Ezeken szép kék viziliomok és egyéb nádililiomok nyiltak. A susogó nádszálakat befutotta a vad iszalag és apró fehér sisakvirágjaiknak illata keserü mandoláéhoz volt hasonlatos. Kisded és vastag vén békák kórusban kiáltották: „Urrrak a papok, urrrak a papok! Mit varrrsz, mit varrrsz! Papucsot, papucsot!„ — mondták a békák pompás fejeseket ugorva a közeledő csónak avagy gém okán. Igen kedves vizityúk anyó úszkorált, körülötte vidor vizicsirkéi nyüzsögtek, jó anyjuknak hátára is felkapaszkodva. Vizityúkék nem féltek az embertől, már mint tőlem, sőt úgy látszott, barátom a gém is. A nádiverebek őrülten futkostak fel s alá a nádszálakon, fejjel lefelé is. Tiszántúli kálomista népek 'ehettek, mert jóféle hajdúhadházi móddal kiabáltak valami elszámolási műveletet emlegetve, igyen: „Három, három, három, nigy, nigy, nigy! Három-nigy! Három, három, nigy, nigy, nigy!" Az „ung" nevezetű békák mély és bánatos fuvolahangon „O-u, O-u, O-u, O-u!" nótát muzsikáltak. A békelencse gyönyörü apró confettiket szórt a vizre. A hinár közöt busafejü, nagyszemü ebihalak ménesei száguldoztak. Ezeket nagyobbacska halak kapták be. A nagyobbacskákat még nagyobbak, ezeket viszont a gémek nyelték le. Az egész dsungel egymást ette. A békák bunkós nyelveikkel tarka legyeket söztak nyakon, viszont csellengő vadkacsák lefetyelve kanalaztak a békák után.

Jó dolog volt a hüvös éren s nádon bujdosni a csónakkal és pogány pipafüstel riogatni a szúnyogok dandárjait. Pedig ezek is derék mursikai fiuk voltak. Szinte sajnáltam őket, amikor egy-egy kékfrakkos, fehér mellényes fecske közéjük csapott. Még vizipatkányt, sőt egyszer bajszos, csillogó sárgaszemü vidrát is láttam az én külön budai dsungelemben. Néha vizi-sellők is láthatók voltak, szép, erkölcsös, bokáig érő fürdőnadrágban, pirosban, ilyen cikk-cakkokkal: VUVUVU. Csónakon hozták ide őket vizi faunus ifjak.

Hol van az 1896.-i kiállitás idején itt pompázó vizi üdvlelde: Konstantinápoly? Ennek a nyoma a sziget, mely most el fog tünni az idén nyáron. Jövőre nyoma sem lesz. A csónakos eladja csónakjait és a bölömbikák, mosógémek, fecskék, beauungok, szúnyogok, boldogult hazába költöznek, magukkal viszik a pest-budai dsungel emlékét.

Utoljára megnéztem magamnak a nádast. Távolról odalátszott a kálvintéri kálomista torony gombja. Az este, e nagy hatalmas vén képirómester óriási fellő-

ket kent fel az ég bakacsinvásznas firmamentomjára. A vén Citadella, mint arany kacsalábon forgó tündérkastély ragyogni kezdett. A vizen apró halak kezdettek bukfenceket vetni, mint delfinus állatok az adriai vizeken. Mint ifjú dalár dalra fakadtam. Jókai dalát daloltam:

Feljött az esti szellő, ringatom csoolnakom,
Az ő nevét susogta, kiért imáádkozom,
Nappal csolnakomban, éjjel nyoszolyámban,
Ohhh Miliooóra, ooh Milioóóra!

Dalomtól a békák sietve ugrottak a víz alá. Nem tetszett nekik. Effendi

Buda nagy multjából!

~ Az első budai könyvnyomtató mester ~

Karai László igen nagyon nevezetes ember volt Mátyás király udvarában. Királyi főjegyző és alkancellár, a budai egyház prépostja, rendkivüli követ egyszemélyben, aki hát arra is a legalkalmasabb, hogy Öszentsége, a római pápa segítségét megnyerje a husziták megrendszabályozására.

Ebben az ügyben ugyan Rómában járt már Mohorai Miklós váci kanonok és Veronai Gábor ferences testvér, hanem Karai bizonyára jobban értett a dologhoz. Még arra is ráért, hogy megnézze a három éve (1467. óta) a Massini palotában működő nyomtató műhelyt. — Sweynheym és társa volt ekkor a nyomda tulajdonosa. Sokat panaszkodhattak Karainak a római nyomtató viszonyok miatt, ami viszont egyáltalán nem vette el a prépost kedvét attól, hogy a találmánnyal Magyarországon is szerencsét próbáljon. Mindjárt magával hozta a műhely egyik kitünő szakemberét: Hess Andrást és itthon, saját úri palotájában adott neki műhelyt és szállást.

Karai László érdemeit Fraknói Vilmos, a néhai tudós püspök ásta ki a vatikáni levéltárból, Hess András sorsát pedig egy késői kitünő nyomdász író: Novák László rajzolta meg. Kutatásai szerint Hess már az 1471. év javát Budán töltötte. Első időben a betüformák, szekrények és a nyomtató sajtó megalkotása foglalták le idejét. Akkor nem ment olyan egyszerűen, hogy párezer, vagy pár tizezer pengőért gépeket rendeltek valamelyik gyárban. A nyomtató mester maga volt a gép, betük, formák, az egész berendezés alkotója. Hess még így is elkészült a nyomdával 1472 elejére, amikor is hozzáfogott munkára várni. Egy egész évig várt. Alighanem megunhatta ezt a dicsőséget, mert egyszeribe csak hozzáfogott a munkához. Állitólag Turóczi János irta a nyomda első kiadványát, aminek becsületes címe deákul: Chronica Hungaricum, azaz a magyarok története.

Ez a 67. oldalas kis mű két részben tárgyalja históriánkat egészen Mátyás királyig. Eszerint modern igényeket elégitett ki. Nagyon érdekes a mű ajánlása, amelyet Hess mecénásának, Karainak írt:

. . . a Te meghívásodra a dicső Magyarországba jöttem. Itt nem kevés ideig foglalkozás nélkül voltam, míg végre hosszú időt igénylő nagy vállalathoz: Magyarország krónikájának kinyomtatásához fogtam.

. . . Mikor pedig arról elmélkedném és hosszasan magamban tépelődném, hogy fáradozásaimnak néhány nap előtt befejezett ez első eredményét kinek ajánljam: mást nem találtam, mint téged, tisztelt uram. (Fraknói V. fordításából.)

Még egy nyomtatványról valószinünek látszik Novák szerint, hogy Budán, Hess nyomdájában készült. MAGNI BASILII DE LEGENDIS POETIS a címe. Ebben azonban már nincs ajánló levél s az sincs feltüntetve, mely évben készült.

Föl kell tennünk, hogy Hess e munka kiadása után elhagyta az országot, legalább is több említés róla nem esik. Lehet, hogy ennek oka elemi csapás volt, amely elpusztította a nyomtató felszerelését, amint azt későbbi időre föltételezi Ballagi Aladár.

Bizonyos, hogy Mátyás uralma alatt sok más várost, Bécset is megelőzve, Budán könyvnyomtató műhely volt. Ha ennek pillanatnyilag nem is volt különösebb kultúrhatása: ez művelődéstörténeti szempontból Karai modern kezdeményezését nem kisebbitheti.

Hess Andrásról pedig álljon itt néhány szó, Fraknói fogalmazásában:

Ajánló levelében két jellemvonása tünik föl: az ideális felfogás a könyvnyomtatásról s a humanisták émelygős hizelgéseitől elütő, komoly, mondhatnók méltóságteljes hang, melyen pártfogója iránt érzett háláját tolmácsolja. Ilyen ember nem szánja el magát arra, hogy a kegyelem kenyerén élősködjék.

Talán vándorbotot vett kezébe, talán visszament Olaszországba, hogy mint névtelen nyomtató munkás fejezze be életét.

Mindegy. Hagyott valamit köztünk, amitől fényesebb az arcunk, büszkébb a magyarságunk. Itt hagyta a könyvnyomtatás új perspektiváit, amivel sok évszázad után, ma is harcol a nemzet az igazságért. Magyar József

Sok a baj a gyümölccsel, most télen is — az értékesités, az októberi havi teendők a gyümölcsösben, szőlőben és pincében. Ezekről ír a „Magyar Gyümölcs" illusztrált lap, mely ingyen mutatványszámot küld: VI., Andrásy-út 8.

Sokan látogatják Budáról az Eskü-téri Casino-mozgót, mely egyik kedves szinháza a Royal-konszernnak. E héten a Tarzan és pajtása, valamint világhirdók, egy sportfilm és egy adriai hajóutazás van műsoron.

Seregszemle. A II. Rákóczi Ferenc Kuruc Egyesület II. ker. fiókosztályának seregszemléjén e hó 13-án részt vett a budapesti főcsoport elnöke, vitéz Mecsér András országgyűlési képviselő, akit a nagyszámban egybegyűlt tagok nevében a fiókegyesület elnöke, székelyföldvári Szilágyi Ferenc üdvözölt. Vitéz Mecsér András nagyhatású beszédben fejtette ki az egyesület célját, amit a tagok nagy lelkesedéssel fogadtak. Felszólaltak még Donáth György dr., a budapesti főcsoport főtitkára. Királyfi M. Vilmos és Pongrác Lajos kuruc testvérek. A seregszemlén megjelent testvér-kerületek nevében a II. kerületi fiókegyesület tagjait Göde Károly min. tan. üdvözölte magas szárnyalású beszédében. — A II. Rákóczy Ferenc Kuruc Egyesület II. ker. fiókosztálya október hó 1-től kezdődőleg hivatalos óráit a Szász Károly utca 4. szám alatti helyiségében minden hét keddjén tartja, este 6—8-ig, — a rendes havi ülések pedig minden hét első és harmadik csütörtökjén lesznek.

A Kisfaludy-Szinház Berkes János szakavatott igazgatása alatt nagy sikerrel hozta színre a Vadvirág című operettet. A címszerepet olyan kiválóan játszotta Zádor Éva, hogy még azoknak is nagyon tetszett, akik ebben a szerepben Rökk Marikát látták. Nagyon jó partnere volt Madarász László, a közönség mulattatásáról pedig Berkes János és Sándor Ferenc bőségesen gondoskodtak. Lilla Mária úgy táncával, mint játékával nagy tetszést aratott. Szántó Klári és Német Jenő alakitottak még hatásosan nagyobb szerepeket, míg a kissebb szerepekben Dán Klára, Basa György, Gárdos Pál, Szőnyi Klári, Ladányi Lici és Gáti József voltak jók

— A szinház nagy sikerrel újította fel az utóbbi napokban a Szibyll-t. A címszerepben kellemes meglepetés volt Ladányi Lici, aki immár vezető szerepben is nagyon jól megállja helyét. Méltó partnere volt erőteljes hangjával Németh Jenő. A nagyhercegnő szerepében már a megjelenésével is, Lilla Mária volt kitűnő, valamint a nagyherceg szerepében Madarász László A komikus szerepeket alakító Zádor Éva, Berkes János és Sáros Ferenc ugancsak kitettek magukért és a közönséget állandó derültségben tartották. Kisebb szerepeikben is nagyon jók voltak Cz. Turáni Endre, Gárdos Pál, Faludi Sándor, Pálossy Ferenc, Buday Andor, Basa György, Gáty József, Halmos Ferenc és Egri Gyula. Folyó hó 28-tól a „Tabáni orgonák" c. operettujdonság kerül színre.

A
BELLEVUE
-ben ma és minden este
JOSEFIN BAKER KARMESTERE
Radics Gabi
és zenekara
FENYVESSY ÉVA
vendégszerepel

Ősnyomok. Annak reaktiójaként, hogy az országcsonkitó utódállamok rablási jogcimük igazolására a legátlátszóbb történelemhamisitástól sem riadnak vissza, — sok jó magyar hazafi veszi fel több régi történész ama fejtegetéseit, amelyek szerint nemcsak Magyarország vitathatatlanőslakói voltak a hun-magyar származásu népek, hanem Európa és Ázsia leghatalmasabb uralkodó nemzeteinek ereiben szittya vér kering. Ily kétségtelenül érdekesnek és eredetinek tünő etymologizálással igyekszik bizonyitani a sümeghi neves muzeumalapitónak fia, Darnay Kajetán, hogy az ősi magyar faju Gál (föld fia) néptől nyerte nevét Galicia, Gallipoli Galatz, Galicia, Gallia, (frankhon), Portugália, a wallónok stb. Ezek testvérnépe a zamárd, domitotta volna először nyereg alá a vadszamarat s ők adtak nevet a Kanaáni Szamariának s a magyarhoni Zamárd helyiségeknek. Ez ősnyelven kap értelmet a németek „deutsch" neve is, mely tulajdonképen „táj-ics", azaz (idegen nép-et) jelent stb. Nem tudjuk, hogy mindehhez mit szól a hivatásos nyelvtudomány, de annyi tény, hogy már nem egy magyar iró vélt közeli kapcsolatot találni a régi, bibliai Szentföld geográfiai és személynevei (Jordán, Tábor, Sámson, Lea, Ur-beli Ábrahám stb.) alapján az ősi hún-magyar nyelvelemekkel.

(M. R. dr.)

Uj ivókutat nyitott meg az évtizedes Császárfürdő, amelynek fürdői gyógyhatásban felülmúlhatatlanok. Az új ivókút két forrás vizét ontja a gyógyulást kereső közönség számára. A lithium tartalmú, rádiumemanációst, 63 fokos Szent Antalgyógyforrás reuma, köszvény, csúz, izületi izzadmányok, idegzsába eseteiben, a kéntartalmú, rádiumemanációs, 60 fokos Mária-gyógyforrás pedig vesemedence- és hólyaghurut, vese- és hólyagkő, gyomorsavtúltengés eseteiben alkalmazható kitünő sikerrel. A Császárfürdő teljesen átalakítva és modernül berendezve megnyitotta női-iszapfürdőjét is.

A Daloló Szivek II. kötete, mely a vidéki költők verseit hozza, szervezés alatt áll. Vidéki irók küldjék be verseiket Szalay Károly, Pápa, Zöldfa-utca 11 alá.

Közgazdaság

A Talbot-centrálé, illetve a MÁV és a főváros között már régebben létrejött szerződés aláírása most történt meg. A főváros 130 millió kilovatt áram átvételére kötelezte magát öt esztendőre. 100 millió kilowattot 2.26, 30 millió kilowattot pedig 2.95 fillérjével vesz át kilowattonként. A főváros nevében Sipőcz Jenő dr. polgármester, a MÁV részéről Senn Ottó elnök, a kereskedelmi minisztérium képviseletében Fejér Gyula államtitkár írta alá a szerződést.

A Pénzintézetek országos gyűlését, amelyet a TÉBE október 4-én rendez, Hegedűs Loránt nyitja meg és Váry Albert dr. után Imrédy Béla dr. pénzügyminiszter szólal fel. Ezt követi két előadás: Kádár Gusztáv, a Magyar Leszámitoló és Pénzváltóbank ügyvezető igazgatójáé: „Válságproblémák és ellenállóképesség" címen és Matolcsy Sándor dr., a Dunántúli Bank és Takarékpénztár Rt., Kaposvár, vezérigazgatójáé: „Együttműködés az alkotás terén" címen.

Laptulajdonos: VIRAAG ÉS TÁRSA
Felelős szerkesztő: Viraág Béla.
Kiadásért felel: Viraág Béla.

Neufeld Zoltán (Pannonia) nyomda
Budapest, VII., Rombach-u. 8. Tel. 62-3-09

CSÁSZAR-ÉTTEREM
a budai dunaparton
Délután és este művészi jazz
Kitűnő halászlé — Flecken — Bácskai konyha egész nyáron
CSIRSZKA KONRAD vendéglős.

Fürdőruhák
legnagyobb választékban
HATTYU-DIVATHÁZBAN
I., Németvölgyi ut 20
Uri és női divatcikkek

SVÁBHEGYI SZANATORIUM
Szobaelőjegyzéseket már elfogad nyarálásra. — KURA — SPORT — SZÓRAKOZÁS
Nyilvános strandfürdő, étterem

UJ ÜZLET! BUDÁN
dijtalanul házhoz szállitja a megrendelt
festék-, háztartási-, illatszer és pipere árut
WEISZ festékkereskedés
II., Zsigmond-u. 9.

Kályhás! Minden szakmabeli ügyben forduljon a régi jóhirü céghez
I., Logodi u. 19. Telefon: 53-0-33 Béres Márton

SVÁBHEGYI NAGYSZÁLLÓ
Erzsébet teraszáról gyönyörű kilátás
Ostende-jazz
Barnay hegedül, Ferenczy énekel
NAPONTA TÁNC
Penzió: 8—10 P. Orvosi felügyelet. Diéta.

A betegségek egész sora
így: az epekőbetegség és epehólyagbántalom, gyomorbajok, csalánkiütés, az asztma bizonyos esetei, vérpangás a hasban és különösen a májban, köszvény, vesemedence betegségek, alkati kövérség, stb. eseteiben a
HUNYADI JÁNOS
keserűvíz biztosan megszünteti a székrekedést, szabályozza a bélműködést, azt nemre és korra való tekintet nélkül mindenki kiváló eredménnyel használhatja. Az orvosok ezrei irják elő betegeiknek és a betegek tízezrei írnak róla elismerő nyilatkozatot.

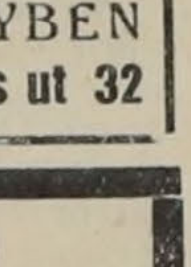

RÓMAI FÜRDŐ
ÓBUDA — AKVINKUM Késő őszig
Kitűnő konyha. — A források napi hozama 160.000 hektoliter rádioaktiv thermálvíz
A szentendrei HÉV vasútnak a MFTR hajóknak és az UJPESTI átkelő propellernek állomása

PÉCSI VAJHÁZ
MECSEKI VAJA ÉS SAJTJA
TÖBBSZÖR KITÜNTETVE
NAGYBAN ÉS KICSINYBEN
XI. Horthy Miklós ut 32

A világhirü Szekszárdit
méri az ottani borvidék állami ellenőrzés alatt álló Pinceszövetkezetének hangulatos pincéje
VIII., József u. 19.
Budaiaknak ötliteres rendelést dijtalanul hazaszállit.
Poharazás
Sötét kadarka lt. 60 f.
Asztali fehér lt. 70 f.
Bikavér literje 90 fill.
Ürmös literje 1.40 fill.
A TESZ. nagydiját és aranyérmét nyerte el.
Minden budai polgárt szivesen lát
Fekete Sándor üzletvezető.
TELEFON 32—0—63

A Gellérthegyi Kioszk-ból legszebb a kilátás!
Elsőrangu magyar konyha
Délután 4 órától reggelig cigányzene

CSODÁS KILÁTÁS A
BUSULÓ JUHÁSZ
vendéglő terraszáról a Gellérthegyen!
Magyar és nemzetközi konyha
Cigányzene UJ VEZETÉS

Éhgyomorra
naponta igyék egy pohár
Kristály
vizet

FINK VEZET
GYAPJU- ÉS SZALMA-
KALAP
FESTÉSÉBEN ÉS SZALMAANYAG FEHÉRITÉSÉBEN
XI. Horthy Miklós-ut 166. Telefon: 55 8-75

SZENT GELLÉRT
GYÓGYFÜRDŐ
Vizgyógyintézet,
Külön férfi és női osztály.
A legmodernebb berendezés.
Szakképzett személyzet.

Régi patinás kávéház
ÓBUDÁN A
Bródy
III. ker., Szentlélek ucca 3. szám.
Mindennap reggelig nyitva. — Egész éjjel friss vacsora. HALÁSZLÉ. —
URAL orosz zene és ifj. Rigó Jancsi

CIMFESTŐ
Első budai, legrégibb cimtáblafestészet
VÁLI GÁBOR, II, Iskola ucca 16.
Alapittási év: 1895.

MENCZER
TISZTITÓ
mos, fest, tisztit
II. TÖRÖK-U. 10. Tel. 50-4-93.
(Irgalmasokkal szemben).
I., Győző-utca 5. (Pálya-utca sarok)
Telefon: 54-9-71.
IV., Váci-utca 36. (Duna-u. oldalon)
(Belvárosi kávéház mellett)

WC FÜRDŐKÁD, kályha, mosdó stb. szabott áron
HUBERT, Liszt Ferenc tér 4.
Telefon: 22—3—67.

KOCH vendéglő és étterem
II., Margit-körut 89
KELLEMES KERTHELYISÉGE megnyilt!
Szigethy—Mándi hangulatos duó.

DOTTERWEICH ANTAL
KÁLYHÁS MESTER
BUDAPEST, II., BATTHYANY U. 2.
Telefon: 55—6—74.

CSALOGANY FÉSZEK
VENDÉGLŐ-ÉTTEREM
ÁRNYAS KERTHELYISÉG,
állandó hideg meleg konyha
ELSŐRENDŰ FAJBOROK. — Minden este
IFJ. RIGÓ JANCSI
cigányzenekara muzsikál.
Halászlé minden időben.
Csiszár Andor vendéglős, II. Csalogány-u 8.

Épitkezési és kertépitési anyagokat olcsón szállit
Obermeyer Tamás
fuvarozó vállalata, II. Fillér-u. 4
SAJÁT KŐ-, SÓDER ÉS HOMOKBÁNYA

LEGSZEBB MEGLEPETÉS A
VIRÁG
Gellért Virágház
ból
XI. HORTHY MIKLÓS-UT 11-13.

POMPAS LEVEGŐ
NAGYSZERŰ ÉTELEK
ELSŐRENDŰ ITALOK
Minden este VÖRÖS JÓZSI cigányzenekara a
LABANCKERT
VENDÉGLŐ ÉS BOROZÓBAN
BUDAKESZI UT és LABANC UT sarok
44, 81 villamos és 22 autóbuszmegálló

TROMBITÁS-PANZIÓ
BALATONLELLÉN
Utószezónárak:
(augusztus 25-től) napi 4-szeri étkezéssel 5—6 pengő,
gyermekeknek 50 százalék engedmény.
Érdeklődés: II. Retek-u. 12. Tel. 52-7-69

TROMBITÁS-VENDÉGLŐ
ÁRNYAS KERTHELYISÉG
Izletes magyar konyha. — Szolid árak!
II. RETEK-UTCA 12

Nyári cipő és szandál
különlegességeim megérkeztek.
Budaiaknak olcsóbb árak.
DIÓSI CIPŐSZALON
VI. Teréz-körut 1/B.
Cimre ügyelni!

Aranyéremmel kitüntetve
ÁCS ISTVÁN
modern kelmefestő és vegytisztitó üzeme
V., Alkotmány u. 5—7. Tel. 16-6-84.
Fiókok: IV., Királyi Pál-utca 6.
VI., Gr. Zichy Jenő-u. 12.
II., Zárda-utca 12. szám.
I., Városmajor-utca 55/b.
Uj budai üzlet:
I., Hidegkuti-ut 37/c. sz.

KELLEMESEN NYARALHAT
A
POZSONY-KÁVÉHÁZ
TERRASZÁN
I., Krisztina-körut 85. szám.
Esténként cigányzene

LEGOLCSÓBB ÁRAK!
HÁRSHEGYI VENDÉGLŐ
83-as villamos, 23-as autóbusz — Vadorzó utcai megállója —
I, Hidegkuti ut 84 c,
Kitünő konyha — Figyelmes kiszolgálás
Minden pénteken nagy halvacsora
NAPONTA CIGÁNYZENE. TÓTH JÓZSEF

CYKLOP-KÖVET
szállit a
Pilisszántói Kőbánya
Iroda: XI. Fehérvári ut 72. Tel: 68-1-77

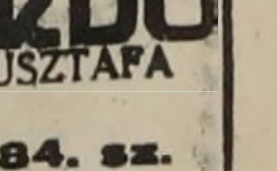

KIRÁLY FÜRDŐ
Épitette 1556-ban KARA MUSZTAFA budai basa.
Budán, II., Fő ucca 84. sz.
45 fokos szénsavas nátront, szénsavas meszet, szénsavas klórnátriumot, magnéziumot tartalmazó hévviz köszvény, csúz, bőr- és csontbetegségek, fémmérgezés, máj-, epe-, méh-, húgyhólyagbántalmak, gyomorhurut és alhasi pangás ellen.
Kádfürdők: egész napon át.
Gőzfürdők: férfiaknak reggel 5—1, nőknek hétköznap d. u. 2-7.- Ivókúra

XXXI. évf. 1178. sz.

ELŐFIZETÉS
Egy évre . . 24.— P
Negyed évre . 6.— P
Egyes szám 40 f.
Egyesületek, amelyek nek hivatalos lapja, tagjai *féláron* kapják

Budai Napló

1934. október 13.

HIRDETÉSEK
Egy hasáb széles, 1 mm. magas sor egyszeri közlésnél 30 fill. Szövegsor ára 2 P. Ismertető közlemények megállapodás szerint.
A hirdetés dija mindenkor **előre fizetendő.**
Állandó hirdetőknek nagy kedvezmény

Buda érdekeit a várospolitika, közélet, közgazdaság, társadalom és müvészet terén szolgáló ujság

FELELŐS SZERKESZTŐ:
VIRAÁG BÉLA

Szerkesztőség és kiadóhivatal: II, Batthyány u. 63.
Telefon: 50-2-96. Hivatalos órák: délután 4—6-ig.

Az aradi sirnál

Kiszakitom e dalt a ragyogó multból,
Hadd lássa sötétnek népem e kort.
A törpe jelenhez e dalban a mult szól,
Dicséneket arról a szél szava hord.
Kiséri e dalt népek riadalma,
Túl zúgva csatán, ágyúk dörején,
S jajjá vegyül át — átok, szidalomra!..
..S ez átkot, e dalt, hadd zengem el én

Jer népem az utra, zarándok utad ez,
S ott, hol a bitó állt, térdre borulj!
Mert szent ez a föld, minden röge véres,
Ontotta az önkény azt botorul.

És ott, hol a cső dörrent legutószor,
S az önütött érnek vére kifolyt,
— Oh! dárga a cseppje s érte bosszu forr,
Nép sírja e hely? Nem! A Golgota volt!

És térdre borulva, könnybefürösztve
Imát rebegj itt s ez eskü legyen:
„Öröktől-örökre" fog élni az eszme,
Úgy éljen a nemzet itt e helyen!
Jöhet ezután még zordonabb óra,
Ránk törhet erővel a gaz idegen;
Itt kél föl a nap! s a hajnali szóra
E nép, a magyar, az talpon legyen!

VIRAÁG BÉLA

Megmozdult Buda

polgársága, amely nehéz harcot vív az élettel és csak nehéz küzdelem árán tudja biztositani a napi megélhetését s igy kevés érdeklődéssel kiséri azt a tülekedést, amely a politika szinterén folyik most azzal a jelszóval, hogy az egység nevében hogyan lehetne megbontani a polgárság sorait.

Bennünket itt Budán már sokszor megleckéztetett a sors és nem kérünk a jelszavakból. Egykedvűen, unottan nézi a polgár azt a meddő harcot, amely számára nem jelent életlehetőséget, mert politikából meg élni csak néhány hivatottnak van joga. Ez a polgárság lassan átveszi a saját kezébe a kezdeményezést és megmozdul minden irányban, hogy uj életet teremtsen itt Budapesten, de főleg itt Budán, ahol kiaknázatlan kincsek hevernek a föld alatt, de nagy lehetőségek várnak megoldásra a föld szinén is, csak bátor kézzel kell nyulni feléjük.

Aki toronyból néz szét Budapest környékén, azt látja, hogy Budapest határai felé zárt házsorokban közeledik közvetlen környéke, mint valami ostromló hadsereg, amely végre is megadásra készteti azt a várat, amely mesterségesen elzárkózott közvetlen környezete elől. Ezt a környéket a város polgársága növeli sulyban és értékben, az a polgárság, amely Budapesten él, de a környéken lakik. Ezt a polgárságot az az elhibázott rend kényszeriti a vidéken való lakásra, amely megnyilvánult eddig a székesfőváros minden nagyarányú cselekvésében, megnehezitve a polgár megélhetését, nem nyujtva számára azt, amit a városi polgár keres, jóban és kényelemben és csak terheket rótt rá, amelyek elől kénytelen tullépni a város határát és ott keresni uj otthont.

Önkénytelenül is gyanus szemmel nézi azokat a nem egészen időszerű elhatározásokat, nagy vásárlásokat, meddő szabályozásokat és városrendező terveket, amelyek éles harcokra adnak alkalmat, de inkább csak igéretek, mint hogy életadó alkotások volnának.

A polgárság azt várja, hogy a föld mélyén rejlő forróvizekkel fütsék olcsón a lakását s ezekből az erőkből állitsák elő azokat az energiákat, amelyek olcsóvá teszik a közlekedését, világitását, és tűrhetőbbé teszik igy az életét. Miert kell milliós befektetésekkel Pestről hozni vizet Budára? — amikor olcsón biztosithatja még Pest vizellátását is a város a budai hegyek kitünő ivóvizével.. Az ilyen milliókba kerülő vizvezeték alagut, amely nincs is — többet árt a város sorsát intézők tekintélyének, mint azok az apró hibák, amelyek ellen oly nagy hangon védekeznek, holott tudott dolog, hogy a világváros életében elkerülhetetlenek.

Talán a jövő záloga rejlik abban, hogy az utóbbi néhány hét alatt küldöttségek jártak a Városházán, előterjesztéseket iktattak az egyes ügyosztályok, amelyeket a budai polgárság apró szervezetei: — társaskörök, egvesületek inditottak el a gyakorlati élet minden nap fokozódó igényeinek kielégitésére, kereseti források megnyitására, megélhetési lehetőségek biztositására.

Az óbudai hid épitése, az ezzel járó városrendezés s az ott kinálkozó munka tartja izgalomban az északi részt, Óbudát és nagy tévedés minden döntő tényező részéről, hogy ezt a kérdést nem fejezik be sürgősen és nem indul meg ez a munka. A déli nagy medence, amely a Gellérthegytől Budafokig terjed és egyik áldott vidéke Budának, különféle alakban nyilvánitja meg élniakarását most, amikor uj kerületté alakult és már hivatalos szerve is van, amely ennek az élniakarásnak szószólója a Városházán. Hálásan veszik ott tudomásul, hogy a főváros uj alpolgármestere különállóan vette gondjaiba ezt a nagyjövőre hivatott, de eddig alig méltányolt városrészt, amelynek szélein most uj nagy telepek keletkeznek, olyan területeken, amelyek a város térképén is csak bizonytalan vonalakkal jelezték az utakat, de amelyek távol estek minden városi kulturától. Uj városrészek alakulnak ki keleten, a budai hegyek között is, a budai határon innen és túl és bizakodva néznek a Városháza felé, hogy onnan mikor érkezik az a segitség, amely nélkül a város polgársága boldogulni aligha tud. Utat, vizvezetéket, gázt, villanyt, rendőrt, postát, orvost, telefont, közlekedést a polgárság önmaga nem teremthet.

És itt áll az uj utjelző, amely a jövő irányát mutatja, — az uj szemafor, az uj fényszóró, amely ma még talán káprázlatja a város szemét, de föltétlenül követeli a jogát.

Nagy Budapest!

Lehettek a régi rendszernek kicsinyes okai arra, hogy ez elől a gondolat elől elzárkózott, de a modern városépitő tekintélyek nem zárkózhatnak el előle, mert se szanálás, se más — ma jelszóként feldobott — toldás foldás ezen a városon nem segit. Egyesitsék Budapesttel a vele már csaknem összenőtt, mintegy húsz községet és csatolják azt a fővároshoz, egy negyedszázadra felosztott munkaprogramm alapján, amely tiszta képet adna a becsatolt részek számára és az ottlakó polgároknak, hogy telkük, házuk mikor kerül abba a zónába, amelyre kiterjeszti minden közművét a város, megteremtve igy a fokozatos fejlődés lehetőségét.

Lehet, hogy a multban — aki nagy embere volt Budapestnek — a város belső fejlesztését volt kénytelen minden tehetségével szolgálni, de a mai vezéremberek között azok, akik képességük és tudásuk révén erre hivatottak, csak úgy szolgálják Budapest érdekeit, ha Nagybudapest gondolatát karolják fel és valósitják meg.

Ez a város jövője!

Dubonai Pál

KRUCK ELEMÉR dr.:

A Zugliget uj hivatása
— a fürdőváros kérdésében

A „Zugligeti Egyesület" legutóbbi közgyülésének ugyan nem volt kifejezetten tárgya, de a tagok azóta is és annál élénkebben tárgyalják maguk közt a belügyminiszternek azt a legutóbbi beszédét, amelyben a képviselőházban a fürdőtörvény előterjesztésével kapcsolatban a következőket mondotta:

Fizetési mérlegünk szempontjából óriási jelentősége van az idegenforgalomnak,.. amelynek legfontosabb tényezője Budapest fürdőváros lenne.

Általános helyeslés fogadta mindenfelé ezt a gondolatot, amely nem új, de annál sürgősebben keresztül viendő.

Ám, ha fürdővárosról álmodozunk, úgy ennek előfeltételeit sürgősen meg kellene teremteni, amelyek nem járnak költséggel és Budapestet, mint fürdővárost vonzóvá tehetik a nagyigényű, pénzes külföldi betegek előtt.

A reumás betegek számára oly helyeken kell üdülőket létesiteni, ahol télennyáron sem por, sem füst, sem egyéb levegő szennyezők nincsenek, mint Budapest mélyebb sikjain, hanem erdei, tiszta, üde levegőt szivhatnak állandóan a beteg vendégek, miként az csak a Zugligetben lehetséges.

A Zugliget és környékének továbbfejlesztését „villarayon"-szerüleg kellene előmozditani azzal, hogy a kizárólag nyaralókúl és üdülőkül szolgáló épületek számára 40-50 éves adómentességet engedélyezne a pénzügyminiszter.

A kizárólag nyaraló céljára létesitett épületek a lakóházakkal nem konkurálnak, mivel téli lakásra mindenkinek szüksége lenne mellettük, ellenben a villaépités nagy jövedelmet hajtana a kincstárnak, sok munkát adna az éhező munkanélkülieknek, és sok ingyen halékot: házmesterlakást a szegény, de becsületes embereknek.

A pénzügyminiszter ezzel nagy szociális célt mozdithatna elő és az egész nemzet elismerését érdemelné ki feltétlenül.

Szépséget, kultúrát, pénzt, mindent jelent a Zugliget és környékének Budapest fürdőváros szemszögéből való kifejlesztése.

*

A Zugligeti Egyesület egyik legutóbbi népes gyülésén Ambrus Manó szőv. főtisztviselő kifejtette, hogy az egyesület állitsa össze a Zugliget fejlesztésének programmját és javasolta is, hogy beadványban kérje a közgyülést és a városfejlesztési bizottságot, hogy a fürdőváros szempontjából figyelembe jövő Zugliget és környékének határait állapitsa meg és szabja meg azokat az irányokat, amelyek szerint e területeknek fejlesztését és kialakitását végre kell hajtani, de feltétlen szükséges, hogy a Zugliget és környékének általános szabályozási tervét készitsék el sürgősen, tekintettel az igy kiépitendő modern nyaraló övezetre.

A Zugligeti Egyesület elnöksége két beadványát a polgármesternek és a városfelesztési bizottságnak cimezve be is adta és most várják az ügy további fejlődését.

HOLLÓS MÁTYÁS TÁRSASÁG
október hó 8-án tartott ülésén rendes tagjai sorába felvette egyhangulag *Berényi János gróf* irót, a budai hagyományok kutatóját és — *Enyváry Jenőt* a székesfővárosi könyvtár igazgatóját, aki különös gonddal gyüjti a Budára vonatkozó adatokat. A társaság elhatározta, hogy kérelemmel fordul Buda polgárságához, amelyben arra kéri, hogy a család birtokában lévő régi okmányokat, könyveket, térképeket bocsássa a társaság rendelkezésére, nehogy azok az utókor számára elvesszenek.

A kilencedik hidról folytak már a tárgyalások, amikor még a hetedik és a nyolcadik sincs meg. Ennek a hidnak a megépitését a vizvezetéki alagut-épitő vállalkozók megmentésére vették tervbe. Ezt a tervet azonban azóta már elejtették és pedig azért, mert kiderült, hogy egyetlen repülőbomba találat esetében Budapest főváros közönségét ivóvíztelenné tennék és a fővárost a legnagyobb katasztrófa érhetné. A főváros közönsége nem akar kilencedik hidat, hanem örülne annak, ha megépülne már a Boráros-téri híd, valamint az óbudai hid és ezeken kivül sor kerülhetne a Margithid kiszélesitésére is.

Szobrok ? — Parkok ? Büszkén állapitja meg az egyik városházi ujság, hogy Pestnek alig van valamire való tere, ahol szobor ne lenne s a felállítás előtt álló huszonhat uj szobor részére alig találnak helyet. De bezzeg Budán nem igy áll a helyzet. Itt meg alig van tér, park, ahol monumentális szobor állana. S ne is beszéljünk szegény Óbudáról, ahol egyetlen egy szobor sincs. Igaz, hogy rendes tér és park is alig van. A 26 uj szobor közül legalább hármat kapjon Óbuda s állítsák fel — ahogy azt a Keresztény Községi Párt szorgalmazza — Óbuda újjáépítőjének, Zichy grófnénak szül. Bercsényi Zsuzsannának és az Akvinkumból elindult két római császárnak Hadrián-nak, aki itt volt őrnagy és Septimus Severus-nak szobrát a Flórián-téren levő ősrómai fürdő mellett.

Legszebb sétahelyünk lesz Budán a „Horthy Miklós bástya" sétány, amelyet tavasszal ünnepiesen megnyitnak. A tervek tulajdonképen már régebben elkészültek. A bástya területe, ahogy hivatalosan megállapitották, túlnyomórészben a főváros tulajdonában van, mégis meglehetősen bonyolult volt a helyzet, mert az idők folyamán ezeket a közterületeket a bástya mentén álló házak tulajdonosai használatba vették, lezárták és hosszú időn át nem is háborgatta őket senki. Mindenekelőtt tehát a visszaadás jogi és technikai részét kellett tisztázni. A Horthy Miklós bástya egyenes folytatása lesz a Primás bástyának és a Duna fölött egészen a Szentgyörgytérig, illetve a miniszterelnöki palotáig húzódik. Egyelőre csak az első szakaszt nyitják meg, amely a Bécsi kapunál kezdődik és a Halász bástyába torkollik. Ha ez elkészült, azután fokozatosan tovább épül majd a sétány. Az egész rendezéshez alig kell több 30—40 ezer pengőnél. Kisajátításra nincs szükség, mert majdnem mindenki díjtalanul adja oda a területet, amely tulajdonképen ma is a város tulajdona.

A kényszernyugdíjazásokra a fővárosnál már október folyamán sor kerül.

Mély fúrásokat terveznek rövidesen a Tabán alján, megállapitva igy, hogy milyen vizű és hányféle forrás van még ott, amelyre a fürdőpolitikát alapozni lehet. Remélik, hogy a Tabánban 70 fokos hévvizet is találnak, amivel a szanatóriumokat és szállodákat, de talán a magánházakat is fűtenék. El akarják kerülni ezzel azt is, hogy a tervezett nagyarányú épitkezések alkalmával törjenek majd fel ezek a források, ami valószinű, mert hiszen a tabáni épitkezések, sőt most a bontások alkalmával is sok forrást betemettek.

Rendezzük Budát!
— *Az ujlaki Dunapart és Császárfürdő környékének rendezését kivánják a Budai Ingatlantulajdonosok* —

A „Budai Ingatlantulajdonosok Egyesülete" legutóbbi értekezletén *Bárdos* György dr. elnök a Császárfürdő környékének sürgős rendezését kivánta, úgy *a külföldről gyógyulást kereső betegek, mint a hegyvidék lakossága érdekében.* A legfontosabbnak jelezte a Hév-állomások kihelyezését Óbuda határára. *A Pálffy-tér és a Császár-fürdő környéke addig nem fejlődhet,* amig vasuti gócpontok zavarják a lakosság nyugalmát. Báró *Lukchich Géza* ny. altábornagy *a Margithid melletti Dunapart szégyenteljes állapotát vázolta.* A kőlerakodó helynek nem szabadna a vidéket elcsúfitani. A Zsigmond-tér fejlődését pedig a leállított malmok akadályozzák, melyek lebontása után gyönyörű vidék fejlődésére nyilik lehetőség. *Nátly* Ignác ny. ezredes a szűk Zsigmond utca érdekében tartja szükségesnek az Ujlaki Dunapart és a Kavics utca rendezését. *Haász* Emil, *Tárnok* Béla dr. ügyvéd felszólalása után *Kaszás* József dr. bizottsági tag, a városfejlődés érdekében látja fontosnak *a Margithid és az épitendő Óbudai-hid közötti Dunapart rendezését. Bárdos* György dr. elnök bejelentette, hogy a közel jövőben meg kell történnie a vágányok eltávolitásának a Dunapartról, ahol azután a Margit rakpartnak megfelelő szép útvonal lesz épithető. A Zsigmond-tér környékének rendezésével most foglalkozik a Közmunkatanács és remény van arra, hogy az itteni szép vidék is *bekapcsolható a Buda fürdőváros problémába.*

A tudakozódó iroda most a Városháza földszintjén van, a Városház utcai kapualjban.

Pártalakulás évfordulóját ünnepelték Ripka Ferenc névnapján
a Budai Társaskörben

Tíz esztendeje annak, hogy Bethlen István gróf, mint magyar miniszterelnök kibontotta a „Nemzeti Egység" lobogóját a „Budai Társaskörben", kifejtve ott nézeteit a Polgári Egység kiépitése révén előálló uj politikai helyzetről és lelkes szóval hivta fel Ripka Ferenc gázgyári vezérigazgatót és hiveinek nagy társaságát, hogy ennek a gondolatnak toborozzanak tábort Budán. Ez az uj polgári irány a városi élet számos kitünőségét vonzotta az uj párt körébe, amely rohamosan fejlődött és a politikai szervezet élére Kozma Jenő dr. országgyülési képviselő állott, mint olyan, aki a székesfőváros ügyeit a legapróbb részletekig ismeri. Ripka Ferencet a kormány a városi kormányzat élére állitotta, mint kormánybiztost és ezzel megindult a szanálás folyamata, amely ma is alapja a székesfőváros politikájának.

Ennek a történelmi eseménynek hatása alatt állott az a termet betöltő nagy társaság, amely e hó 4-én gyült össze a Budai Társaskörben, hogy társasvacsora keretében Ferenc napján ünnepelje dr. Ripka Ferenc udvari tanácsos ny. főpolgármestert a felsőház tagját, aki iránt ma is változatlanul él a szeretet Buda polgársága körében.

A Társasvacsorát Knebel Miklós dr. pápai kamarás, krisztinavárosi plébános asztaláldása nyitotta meg, mely után Aigner Ottó háznagy hódoló szóval üdvözölte Ripka Ferencet nevenapja alkalmából mint a kör elnökét, — üdvözölte Knebel Miklós dr. apátplébános, a megjelent országgyülési képviselőket és a törvényhatósági bizottság tagjait, amit lelkes éljenzéssel fogadtak a jelenlévők.

Vacsora után szólásra emelkedett

HOÓR TEMPIS MÓRITZ DR.

aki azzal vezette be üdvözletét, hogy virágcsokrot nyujtott Ripka Ferenc közéleti szereplése közéleti kertjéből és átkötötte azt barátai és tisztelői hűségéből szőtt szallaggal. Visszaemlékezett Ripka Ferenc multjának minden jelentőségteljesebb mozzanatára, amely sorozat igazolja Ripka Ferenc főpolgármester nagyságát és bizonyitotta az a lekes ováció, amelyben beszéd után a jelenvoltak Ripka Ferencet részesitették. Felszólalt ezután

PETRACSEK LAJOS DR.
országgyülési képviselő

aki, mint a törvényhatóság bizottság tagja, — már gazdasági nagy tudása révén is — erősen kiveszi részét Budapest közéletéből. Ő a jelenből kivánt virágot szedni és bizonyitani azt, hogy a budai polgárság szeretete Ripkában méltó egyéniséget ünnepel. Ezt bizonyitó eredmények felsorolása után, jogos önérzettel tette szóvá azokat a kivülről jövő törekvéseket, amelyek a Községi Polgári Pártot igyekeznek megbontani és a párt kezéből kicsavarni azt a zászlót, amelyet 10 év előtt Bethlen István gróf miniszterelnök bizott a pártra. Lelkes szóval hivta fel Ripka Ferencet, hogy emelje magasra ezt a régi zászlót, járjon elől és mindnyájan szivesen követik. Elitélte azt a modort, amellyel a pártot és vezéreit azok támadják, akik eddig a várossal nem törődtek és Buda polgárságának körében nincsenek hiveik, nincs táboruk. Az Isten áldását kérte végül Ripka Ferencre és családjára.

Általános érdeklődés közben emelkedett szólásra

KNEBEL MIKLÓS DR.
pápai kamarás

plébános, aki szellemes, kedves szóval emlékezett vissza a régiekre, akik még a törvénykönyvben is nagy szerepet juttattak a családi élet szentségének, ahogy azt a pápa is megtette legutóbb megjelent könyvében és ezzel kapcsolatosan tért át Ripka Ferenc egyéniségére, aki oly szeretettel kezeli Buda polgárságát, mint amilyen szép családi életet él és talán ez segitette őt abban a munkában, amely még nem is olyan régen a „bűnös" Budapestet az ország gyöngyévé tette ismét, ami tagadhatatlanul Ripka Ferenc érdeme. A szónokot is lelkesen megtapsolták.

Mint rendesen, most is nagy érdeklődéssel hallgatták

BECSEY ANTALT,

aki a Kelenföldi Társaskör nevében üdvözölte az ünnepeltet. De üdvözölte benne évtizedek békés munkájában és harcaiban hűséges bajtársát is. Visszaemlékezlette annak az ünnepi esténk lelkes han-

KÓCZÉ ANTAL
külföldről visszatért zenekarával egész télen naponta
GUNDEL-GELLÉRT
ÉTTERMÉBEN MUZSIKÁL

gulatára, amikor itt, ebben a Társaskörben, 10 évvel ezelőtt Bethlen István gróf bontotta ki a polgári egység zászlaját. Erre a zászlóra Ripka Ferenc jelszava volt felírva: — béke és a munka — arra buzdítva a polgárságot, hogy — vissza állítva a lelkek békéjét a nemzeti célok szolgálatára egységben tömöritve erőit, — lásson a nemzetépitő munkához. Ma ugyanezektől a jelszavaktól visszhangzik az ország, igazolva a 10 év előtt kibontott zászló igazságait.

Az eltelt 10 esztendő sok kérdésre kivánna választ. Miért kellett Ripka Ferencnek ott hagyni a poziciójáť akkor, amikor a közvélemény és a pártok bizalmát birta? Talán a fiatalság érvényesülésének volt utjába? Ám jó; de akkor miért kellett a helyébe került fiatal energiának — alig másfél évi működés után — szintén távoznia, hogy helyét megint tapasztaltabb idősebb főpolgármesternek engedje át.

Avagy talán tárgyi okok tették a változást szükségessé? Igen. A fővárost kell szanálni, mert deficites a költségvetése? Deficites költségvetései már a régi időkben is voltak a fővárosnak; a mai deficitet pedig nem az önkormányzat hibája szülte, hanem az a pénzügyi politika, amely a forgalmiadó részesedés, a bor fogyasztási adó csökkentése és az állam kórházi tartozásainak részbeni elengedése címén okozott 10 milliót meghaladó jövedelem csökkenést. És hol késik a kilátásba helyezett szanálás? Nem a deficitben van a baj, aminthogy nem lokális probléma megoldásáról van szó, hanem csak mélyreható gazdasági és pénzügyi reformok utján lehet a deficitet, — mint a bajok egyik tünetét — megszüntetni.

Elvégre senki sem pótolhatatlan; mégis le kell szögeznie azt a tényt, hogy Ripka távozása óta a város igazgatás problémái nyugvópontra jutni nem tudtak; a próbálgatások és kilátástalan kisérletezések idejét éljük. Mi, akik mint Buda polgárai értetlen szemlélői vagyunk az eseményeknek, csak annyit látunk, hogy vezéreink számüzve, autonómiánk béklyóba verve vergődik a bizonytalanság hullámain. De ne feledkezzék meg róla a hatalom, hogy az önrendelkezési jogától megfosztott, lelki szolgaságba kergetett polgárság nem tudja lerázni Trianon bilincseit. És csak olyan polgárság vivhatja ki történelmi igazságait, amely tud emlékezni és nem tud felejteni.

Ripka Ferenc válságosan nehéz időkben sulyos felelősséggel terhelten becsülettel megállta helyét és hiven teljesitette kötelességeit a polgársággal: fővárossal és nemzetével szemben.

Az itt egybegyült polgárság tanuságot kiván tenni arról, hogy ezt nem felejtette el és nem fogja neki elfelejteni soha!

Nagy tetszéssel kisérte

MASSÁNY ERNŐ DR.

szellemes felszólalását, aki mint meteorológus a világűr isteni rendjével bizonyitotta, hogy itt a földön is az egyedüli mozgató erő az a szeretet, amellyel egymás iránt vagyunk s amelynek egyik apostola Ripka Ferenc.

HUBERT VILMOS

a Budai Iparosok és Kereskedők köre ügyv. elnöke tolmácsolta ezután meleg szavak kiséretében a budai iparosok és kereskedők üdvözletét. A háznagy ezután felolvasta

KOZMA JENŐ DR.

országgyülési képviselő, pártelnök levelét, amelyben sajnálattal fejezi ki, hogy betegsége miatt nem vehet részt Ripka Ferenc ünnepeltetésében, akit szeretettel üdvözöl.

Általános csend és figyelem fogadta a meghatottan, szinte könnyes szemekkel szólásra emelkedő

RIPKA FERENCET,

— aki megilletődve köszönte meg azt a meleg baráti ragaszkodást, mely vele szemben Ferenc napján megnyilatkozott. A ferences asztal méretei és külsőségei változhattak esztendők folyamán, de a szellem, mely azt áthozatta s melynek ereje a hűség — mindig a régi maradt. Ez hozta össze a barátok nagy tömegeit most is, amikor nem nyujthat nekik mást ő sem, mint — hűséget. A tehetetlen és demagóg akarnokság állandóan környékezi a budai polgárságnak ezt a legszebb erényét. Uj világot igérnek és uj utakra csalogatnak de ha számonkérésre kerül a sor, csak a réginek tökéletlen folytatását látjuk. A jelenvoltak lelkes ünneplése között emlékezett Bethlen Istvánnak 10 év előtt e körben elhangzott szavaira, amelyekkel óva intett a szektáriusoktól. Rámutat arra a romboló aknamunkára, amely tervszerüen ócsárolja a fővárost, amelynek 15 évi fejlődéséről e napokban a legnagyobb elismeréssel szólt a miniszterelnök. Ebben a méltán érdekelt alkotó munkában nagy része van annak a községi politikának, mely innen indult el, s amelynek programmja a béke és a munka. A főváros ócsárlására azért van egyeseknek szüksége, hogy a fogadatlan prókátorok indokolni próbálják a tájékozatlanok előtt fellépésük szükségét. Arra kéri a polgárságot, utasitsa vissza azokat a politikai betörési kisérleteket, amelyekkel akár előkelő akár nem előkelő idegenek, meg akarják zavarni régi kipróbált utirányunkat. Mi, akik ismerjük ennek a városnak minden kövét, milliónyi népének minden ügyét-baját, akiket ide köt a mult, jelen és a jövő, nem fogjuk átadni helyünket a politikai szerencsevadászoknak. A mi régi otthonunkat, tűzhelyünket, amelyet tisztes polgári munkával és keresztény lelkülettel akarunk tovább is szolgálni, önérzetesen meg fogjuk védeni. Az eltaposástól való fenyegetés pedig csak fokozza ellenállásunkat úgy, mint 1919-ben, mikor a templomunkat lőtték s egyik barátunk ott vérzett el a templom ajtóban. Hűséget és kitartást kér a polgárságtól.

A társaság állva ünnepelte az elnököt és későn éjfélután oszlott szét.

FŰZŐ
GUMMIHARISNYA
KÜLÖNLEGESSÉGEK
EGÉSZSÉGÜGYI CIKKEK SZAKÜZLETE
HUNGÁRIA
I. ALKOTÁS-U. 1/a (Vérmezővel szemben)

Uj élet Buda déli szélén

— A Bibictelep mint kertváros —

— A Kormányzót ünnepelte a Kelenföld —

A városfejlesztést leghathatósabban szolgálja a polgárság ösztönös megmozdulása amely minden hivatalos irányitás nélkül lepi el néha az elhagyott területeket és szerény keretü telepitésen kezdve, rövid időn uj városrészeket alakit. Ez történt a kelenföldi állomáson tul is innen azon a területen, amelynek vizenyős talaja nem is látszik alkalmasnak a telepitésre. Az ott épitkezők és odaköltözött polgárok, akik talán olcsón jutottak a telkeikhez, néhány éven át keservesen szolgálták meg azt a vágyukat, hogy saját otthonukba költözzenek, mert ezeken a nedves réteken valósággal ugy közlekedtek, mint a bibic madarak, zsobmékról-zsombékra és tréfásan „Bibictelepnek" is nevezték el ezt a területet. — A gyerekek nyakig sárosan érkeztek vissza az iskolából és távol esett innen minden városi kultura: a villany, a gáz, a telefon, a rendőr, a járható út és az iható viz. A telep azért fejlődött és ma már több mint száz család lakja, követelvén polgári jogait Szendy Károly alpolgármester, aki nyitott szemmel nézi a várost, megértette hamar az innen szálló panaszokat és igyekezett számukra utat épiteni, ezzel kapcsolatosan rendőrt, telefonállomást, s más egyéb szükségletek beállitását is elrendelte.

Ez a terület a győri vasuti főutvonal mentén fekszik, a keserüviz-terület szomszédságában és fontos, hogy a vasuton érkező idegen már itt is lásson a magyar fővároshoz méltó kulturát. A keserüviz telepek nem maradhatnak meg mai állapotukban, mert rendkivül fontos kérdés, hogy ott ivócsarnokok és sétányok épüljenek, mert ha a világon valamit tudnak már Budapest gyógyvizeiről, akkor elsősorban ezt a keserüviznek köszönhetjük.

A telepen a közelmultban uj egyesület alakult, hogy az ott lakók érdekeit szolgálja és a mult vasárnap rendezte ez az uj

KELENFÖLDI KÖZMÜVELŐDÉSI ÉS GAZDASÁGI EGYESÜLET

rendes közgyülését. A Nemzeti Munkahét alkalmából szintén ünnepelni óhajtotta Horthy Miklós kormányzó őfőméltóságát aki éppen ennek az egyesületnek működési területén lépte át a magyar sereg élén a főváros határát.

Az első rendes közgyülést Mikola Géza dr. ny. postaigazgató nyitotta meg, vázolva a nevezetes nap nemzeti fontosságát és fölkérte dr. Sziklay Jánost a neves irót és hiriapirót, hogy ünnepi megnyitó beszédjét mondja el. A Hiszekegy elénekelése után Sziklay János dr. méltatta a Kormányzó óriási nehézségek között dicsően teljesitett küldetését, amit a nagyszámú közönség, mely nem is fért el a teremben nagy lelkesedéssel fogadott s a Kormányzó háromszoros éltetése után elénekelte a Himnuszt.

A közgyülés ezután áttért a napi rendre és diszelnökének megválasztotta Duday Alajos dr.-t a XI. kerület tanácsnok előljáróját, aki eddig is szeretettel támogatta az egyesület törekvéseit, a közmunkák terén. Majd megválasztotta egyhangulag a végleges tisztikart és választmányt, mely a következőképen alakult: elnök: Mikola Géza dr. ny. postaigazgató, — ügyv. elnök-igazgató: Bánhelyi Ferenc szkfv. tanár, — társelnökök: Sziklay János dr. m. kir. korm. főtanácsos, iró és Izsépy Béla a Ferenc József intézet tanára — alelnökök: Abel István, Baris Ferenc, Kovács Géza dr. Szarka László, és Wagner János, — titkárok: Gonda Béla, Ravasz István, Csényi Antal dr. és Paréj László dr. — jegyzők: Bereg Tivadar és Ravasz Ferenc, — pénztáros Bereg Pál, — ellenőr: Weiler József, — ügyészek: Gáldonyi Béla dr. és Csányi István dr. ügyvédek — műszaki tanácsosok: nagyszentmiklósi Lippner Károly, Orosz György, épitészmérnökök: Rózsa Sándor épitőmester, háznagy: vitéz Máthé András. A számvizsgálóbizottság tagjai: Pázmánd Sándor, Gömöri Kornél, Szalay József, Csiky Bálint, és Schul Lajos. Ezenkivül 45 választmányi tagot választottak és végül, mint tiszteletbeli tagokat vették fel: Mottl János kerületi főfelügyelőt és Kanta Jenő kerületi mérnököt.

A közgyülés lelkes hangulatban oszlott szét bizva a város jóakaratában, amely ezt a legujabb telepet kiséri, melynek nevét

KELENFÖLD KERTVÁROS

névben kérik megállapitani a Közmunkák Tanácsától.

Serlegavató ünnepet

rendezett október hó 13-án este fél 8 órakor a Budagyöngye vendéglő nagytermében Oszoly Kálmán törvh. bizottsági tag elnöklete alatt

BUDAHEGYVIDÉKI POLGÁRI LÖVÉSZ EGYESÜLET

Perczel Béla alapitó elnök emlékére. A serleget Nagy Jenő alelnök ajándékozta. Az egyesület védnökei: Kozma Jenő dr. v. Hadnagy Domokos tábornok, vitéz Ratkóczy Bódog ezredes, v. Barcsay Ádám ezredes, v. Holly Jenő ezredes, Delmár Valter, Petracsek Lajos dr. Schmaderer Viktor dr. és v. Budaházy Mihály. Közreműködtek a „Zugligeti Erdei Viszhang Dalkör."

Az esten Helmeczy Dezső üdvözölte a vendégeket, — Oszoly Kálmán pedig felavatta ünneplő szóval a hatalmas ezüst serleget, kegyelettel adózva Perczel Béla emlékének, aki mint az egyesület elnöke hervadhatatlan érdemeket szerzett. Az általa vetett magból kelt gyümölcsöt élvezi most az ifjuság. Kifejtette az Egyesület programmját és felhivta az ifjuságot, hogy saját erejében bizva haladjon — csak előre. A serleget elsősorban a Kormányzó úr Őfőméltósága egészségére üritette, azután Kozma Jenő dr. és Petracsek Lajos képviselő, majd Schmaderer Viktor tanácsnok-előljáró és végül az áldozatkész serleg adományozó, — Nagy Jenő ékszerész alelnök egészségére, átnyujtva neki az egyesület köszönete és hálája jeléül az uj egyesületi aranyérmet. A lelkesedés csillapultával az egyesület kapitánya átvette a serleget s a dalárda elénekelte a „Hiszekegy"-et. Ezután Nagy Jenő köszönte meg az elismerő szavakat, holott nem várt dicséretet, mert a serleget az ifjuság buzditására szánta. Majd

KOZMA JENŐ DR.

országgyülési képviselő a Budai Polgári Lövész Egyesület főlövészmesterét kérték szólásra, aki megbetegedése óta először jelent meg a nyilvánosság előtt. Nagy elismeréssel emelte ki Oszoly elnök működését és köszöntötte a hölgyeket, külön megemlékezve a jelenlévő özvegyéről és régi barátja, fegyvertársáról Pyber Ignácról.

Petracsek Lajos dr. orsz. gy. képviselő lelkes szóval utal a sport fontosságára nemzetvédelmi szempontból és éltette az egyesületet. Geiger Gyula a Virányos Kutvölgyi Egyesület elnöke névnapja alkalmából köszöntötte Oszoly Kálmánt és átnyujtotta neki az aranyplakettet. Pyber Ignácz köszönő szavai után megemlékezett Perczel Béláról, üdvözölte özvegyét — s az ünnepet Zsadányi főrendező hálás köszönő záróbeszéde fejezte be.

A vendéglátás művészete

— Részlet Gundel Károly érdekes könyvéből —

Nem mindegy, miért hívunk vendéget?

Manapság — senki ne vessen rám követ őszinteségemért — de az esetek javában a vendéglátás oka, ürügye, hogy ne mondjam kifogása: — „mert revanssal tartozunk!"

Hát bizony ez az különös eset már a „muszáj"-kategóriába tartozik s mint ilyen, „nem az én esetem". Ne azért hívjunk vendégeket, mert mi is meg voltunk hiva Mutatós Menyhértéknél vagy Szives Szilárdéknál, hanem hívjuk meg őket azért, mert jól akarjuk érezni magunkat a társaságukban s az a szivünk őszinte óhajtása, hogy ők is jól érezzék magukat nálunk. Egy pár órára szebbé, kellemesebbé, élvezetesebbé akarjuk tenni az életüket: örömet akarunk okozni nekik!

Ez a l'art pour l'art!

De vannak a vendéglátásnak egyéb jól indokolt esetei is, melyek összeegyeztethetők a fönti elvvel. Elsősorban az ünnepségek: eljegyzés, esküvő, évfordulók és hasonlók. Vannak érdekvacsorák is, amikor nemcsak a konyhában „főznek", de az asztalnál is! Hol családi ügyben, hol üzleti ügyben, hol egyebekben!

A kérdés a mi szempontunkból azon fordul meg, milyen súly esik az alkalomra, vagy az érdekre (nem kell azért rosszra gondolni!) és milyen fontosságot tulajdonitunk ezen kivül és felül a vendégeknek nyujtandó lelki és főkép testi javaknak? Érthetőbben: mennyiben marad a vendéglátásnak gerince az asztal öröme, vagy szárnyalja túl fontosságban egyéb tekintet?

Hiszen vannak vendéglátó alkalmak, amikor az evés-ivás „nem fontos", fő, hogy „együtt legyünk!" Ilyenkor sem lehet azonban mindegy, hogyan fogadjuk a vendéget: amit adunk, hogyan adjuk elébe; hogyan gondoskodunk róla. Ezek azok az esetek, amikor a házigazdának vagy háziasszonynak a rátermettsége, a hivatottsága érvényesül, vagy nemlegesen jelentkezik.

Nem is az dönti el az ütközetet, hogy mit adunk, hanem az: hogyan adjuk! Nem az anyag értékes volta teszi jóvá, nagyon jóvá az ételt, hanem az elkészités, a felszolgálás gondossága és sikerült volta. Bizony mondom: inkább adok vendégemnek egy igazán jól elkészitett ízben, illatban tökéletes borjúpörköltet, mint egy rosszul sütött fácánpecsenyét.

Uj gyógymódok a reuma ellen

— bilkei PAP LAJOS dr. a Lukács-fürdő főorvosának előadása —

Ez idén tizedszer gyültek össze az orvosok Balatonfüreden, hogy meghallgassák az előadásokat. Az előadók sorában szerepeltek ez idén Korányi Sándor báró, Kétly László báró, Ángyán János, Verebély Tibor, Tóth István, Vámossy Zoltán, Bakay Lajos, Rusznyák István, Lénárt Zoltán, Neuber Ernő, Richter Hugó, Benedek László, Hainiss Elemér, Illyés Géza, Frigyesi József, Bókay Zoltán egyetemi rendes tanárok.

Budai szempontból érdekes és fontos volt

bilkei PAP LAJOS dr.
egyetemi m. tanár,

a Vöröskereszt-kórház és a Lukácsfürdő főorvosa előadása:

„UJABB GYÓGYELJÁRÁSOK A REUMÁSBETEGSÉGEK KEZELÉSÉNÉL".

A kisérleti orvostudomány; mélyreható klinikai megfigyelések sora az utóbbi években lehetővé tette a reumás megbetegedések alaposabb megismerését. Korai helyes diagnózisból fakad az idején alkalmazott helyes gyógykezelés. Nagyon különböző fertőzések, ezek toxinjai, különböző fehérje-bomlási termékek, belső szekréciós mirigyek káros hormonjai, kóros anyagcsere-termékek útján keletkeznek. Kialakulásukban nagy szerepe van a túlterhelésnek is, a túlzott munkának, a túlzott táplálkozásnak, éppúgy, mint a hiányos táplálkozásnak és a rossz egészségügyi viszonyoknak. De mindezek a tényezők a rettegett „megfázással" együtt csak másodrangú szerepet játszanak. Az igazi kórokozó mindig valamilyen infekció, vagy olyan méreg, amelyet a szervezet maga termel, és amellyel szemben túlérzékenységi állapotba jut. Ezt a kórokot meg kell találnunk és meg kell szüntetnünk. Ha elérhető: fogban, mandulában, epehólyagban, vakbélben, stb., akkor azt föltétlenül el kell távolitani. A bélből származó bajok gyógyszerekkel, magas beöntésekkel, főként bélfürdőkkel jól befolyásolhatók. Ha a gócok mélyebben feküsznek és el nem érhetők, mint például a garatban, nyak-erek mentén, legujabban nagy reményekre jogosit az ultra-rövidhullámú kezelés. Ez javitja a vérkeringést, csökkenti a gyulladást, a fájdalmat. A reumásnak mondott betegségek legnagyobbrésze az izomcsúz, az idegzsába rendszerint nem ártatlan, muló fájdalmasság, hanem az ilyen tünetek mögött sokszor mélyreható kóros folyamatok, leggyakrabban nehezen gyógyuló izületi megbetegedések rejlenek. Át kell menni a köztudatba, hogy a krónikus izületi megbetegedéseket éveken át, állandóan és rendszeresen kell kezelni. Fontosak a fürdőkúrák, de a gyógyszeres kezelés az injekciós kurákat nem pótolhatja. Ujabban — úgylátszik — bizonyos aranysókban megtaláltuk azt a gyógyszert, amely éveken át adagolva, a legsúlyosabb izület gyulladásokat kedvezően befolyásolja és idején adva, gyógyulást is hozhat. A siker azonban csak akkor jön meg, ha krónikus reumatizmusban szenvedők egész életmódját megváltoztatjuk, szervezetét állandóan fiatalitjuk, regeneráljuk.

Az ország minden részéből összegyült orvosok és professzorok rendkivül melegen nyilvánitották tetszésüket és hálájukat is az előadásért, amely nemcsak az igen képzett ifjú tudósnak a megnyilatkozása volt, hanem kivételesen jó előadóé is, akit élvezettel hallgatott végig a társaság.

(T. K.)

A zenekedvelő Buda

A budaiak általában zenekedvelő emberek, sőt jó muzsikusok is. És már régóta. Hisz Budán sokkal előbb voltak jó zenekarok, mint Pesten. A lebontott Tabán és a Viziváros régi viskói sokat mesélhetnének erről. Idővel azonban kiesett a hegemónia a budaiak kezéből. A nagy zenekari hangversenyek szintere Pest lett, Budának lassankint már valamire való zenekara sem akadt. Nagyszerű ötlete volt tehát a „Budai Zenekedvelők Egyesülete"-nek, hogy az ujonnan alakult „Budapesti Szinfónikus Zenekar" a budai Vigadóban rendezett hangverseny-ciklusát. Ezzel Buda zenei fejlődésének jelentős állomásához érkezett el. A bemutatkozó hangverseny egyébként páratlan siker jegyében folyt le. A fiatalok zenekara fényesen állta a tűzpróbát, kitüntető eredménnyel vizsgázott karnagyuk: — Sámy Zoltán is. A műsor minden egyes száma növelte a nagyszámú közönség lelkesedését. Dohnányi Hungaricájával és Bartók Magyar parasztdalaival különösen remekelt a zenekar. Az est koronája a Psalmus Hungaricus volt. Ez a mű, melyet Kodály Buda és Pest egyesítésének 50. évfordulójára irt, végre Budán is felesendült. Ez a mű, mely a napokban osztrák földön és magyar nyelven fogja hirdetni a modern-ősmagyar zenekultúrát, mely a világ zenekultúrájának egyik legnagyobb hegycsúcsa — végre már a budaiaké is. Hangsúlyozva emeljük ki hogy ezen a koronán Rösler Endre nagyszerű tenorszólója volt a gyémánt.

Rossa Ernő

TÖRÖK A. ÉS TÁRSA BANKHÁZ RT.
Budapest, IV., Szervita-tér 3.
a m. kir. osztálysorsjáték főárusitói.
Kisérelje meg szerencséjét és vásároljon osztálysorsjegyet
TÖRÖKNÉL!
Elérhető legnagyobb nyeremény
500.000
PENGŐ
Nyereményhuzás október 20-án kezdődik.
Az I. osztályu sorsjegyek ára:
Egész sorsjegy: P 24.— Fél sorsjegy: P 12.— Negyed sorsjegy: P 6.—

MEGNYILT
D. KOVÁCS JÁNOS
DROGISTA
ILLATSZERTÁRA ÉS HÁZTARTÁSI ÜZLETE
Budapest, I., Krisztina körut 89.

Kétszemélyes négyfogásos EBÉD
1.50 P a HALBRECHT-konyhából
II., Tégla-u. 3.
Dijtalan szállitás. Saját éthordó.

Ön szép de még szebb lesz, ha
özv. ILLYÉS SÁNDORNÉ
HÖLGY és URIFODRÁSZ
üzletét látogatja II. VÉRMEZŐ UT 14. szám
VÁRFOK UTCA SAROK TELEFON: 50-2-17
Tartós ondolálás géppel és gép nélkül. Festés, szőkités. Egyéni frizurák modell után.
10 százalék engedmény, ha hivatkozik a Budai Naplóra

Óbuda-Ujlaki Takarékpénztár
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG
BUDAPEST, III. LAJOS UTCA 148
Telefon: 62—4—57
Betéteket elfogad könyvecskékre és folyószámlára a legnagyobb kamatozás mellett.
Kölcsönket folyósit váltóra, folyószámlára, értékpapirokra a legelőnyösebb feltételek mellett

A HIRES
TOLL ÁRPÁD és JANCSI
CIGÁNYZENEKARA
MINDEN ESTE
A MODERNÜL ÁTALAKITOTT
RÉGI HADIK-KÁVÉHÁZBAN
MUZSIKÁL

A CSÁSZÁRFÜRDŐ
NŐI ISZAPFÜRDŐJE
megnagyobbitva és modernül átalakitva, valamint az ujonnan létesitett
IVÓKUT
a nagy gyógyudvar ivócsarnokában egész napon át a közönség rendelkezésére áll.

ILKOVITS J.
KÖZPONTI FŰTÉS ATTILA-U. 29
VIZVEZETÉK TELEFON: 53—0—69

PÁRIZS és LONDON
nagy restaurantjai mintájára
műsoros esték
A
BELLEVUE
ÉTTERMEIBEN
Dory és Walter
Boros és Ihász
Táncszámok
Változatlan árak! Belépődij nincs!
Tánc reggelig!
Telefon: 52-8-84

SZEMÉLYI HIREK

HORTHY MIKLÓS kormányzó a nemzeti hadsereg élén november 15-én bevonult Budapestre és a nevezetes évfordulón katonai díszszemle lesz a Vérmezőn. A Kormányzó úr Őfőméltóságát az egész ország ünnepelte.

SERÉDI JUSZTINIÁN bibornok-hercegprimás vasárnap felszenteli fényes szertartások kiséretében a ferencesek pasaréti új templomát.

BETHLEN ISTVÁN grófot, a volt miniszterelnököt ünnepelte legutóbbi ülésén az Egységes Községi Polgári Párt, mint a párt megalapítóját, — 60-ik születésnapja alkalmából és ezt az évfordulót országszerte ünnepelték.

SIPÓCZ JENŐ dr. polgármestert egyhangú határozattal iktatták a Nemzeti Kaszinó tagjai sorába s így ő az első budapesti polgármester, aki ennek az első kaszinónak tagja.

NEMES ANTAL cimzetes püspök, a budavári koronázó főtemplom plébánosának szegénysegélyezési alapítványok létesítésében megnyilvánuló áldozatkészségéért a kormányzó elismerését fejezték ki hivatalosan.

LIBER ENDRE alpolgálmester a Piarista Diákszövetség társasestjén, e hó 4-én a Gellért szálló márványtermében, „Világvárosi problémák" cimen mondott értékes beszédet.

SZENDY KÁROLY alpolgármestert, megválasztása utóhangjaként rendkivüli ünneplésben reszesitette az Egys. Községi Polgári Párt Becsey Antal indítványára. — Szendy Károly alpolgármestert a Testnevelési Főiskola tanácsának tagjává az 1934—35. tanévre kinevezte a közoktatásügyi miniszter.

WOLFF KÁROLY DR. világi elnököt ünnepelte 60-ik születésnapján az Alsóvárosi egyházközség. P. Veremund egyházi elnök és Bozóky Kálmán ny. min. tanácsos alelnök mondották az üdvözlő beszédeket.

USETTY BÉLA orszgy. képviselőt, a Beszkárt elnökét, mint a kisemberek igaz barátját ünnepelte Devecis Mihály főtan. és Payr Hugó orszgy. képviselő a villamos alkalmazottak körében.

STROMSZKY SÁNDORT, a Magyar Siemens-Schukert-művek villamossági rt. elnök-vezérigazgatóját a „Magyar Elektrotechnikai Egyesület" tiszteletbeli tagjának választotta meg.

GLÜCKSTHAL SAMU dr. főrendiházi tagot, a nagynevű ügyvédet általános ünneplésben részesitették 70-ik születésnapja alkalmából.

MORVAY ZSIGMOND ny. főispánt nevezték ki a Közérdekeltségek Felügyelőhatósága repülőbizottsága vezetőjének.

TERSZTYÁNSZKY ÁKOS posta műszaki főigazgatónak a lakihegyi nagyadó épitése és üzembehelyezése körül kifejtett munkássága elismeréséül a II. oszt. magyar érdemkeresztet adományozta a kormányzó.

CHORIN FERENC dr.-t, közgazdaságunk e kiváló egyéniségét tiszteletére legfelsőbb kitüntetése alkalmából a Gellért-szálló nagytermében rendezett társasvacsorán ünnepelték.

SZURDAY RÓBERTET, a Magyar Textilgyárosok Szövetségének elnökét a nagy osztrák díszjelvénnyel tüntették ki.

HOCHSTEIN REZSŐ, a Ganzgyár igazgatója és egyiptomi megbizottja, a 33-as Futball Club megalapítója és díszkapitánya Alexandriából Budára érkezett és néhány napot töltött családostól a Kékesen.

HUSSZEIN HILMI, a Gül Babáról elnevezett Magyar Mohamedán vallásközség lelkésze Kairóban van, hogy ott a Budán épitendő mecset érdekében propagandát fejtsen ki.

REINER EDE dr., aki nagy tevékenységet fejt ki a fürdőügy és idegenforgalom érdekében, most ünnepelte 50 éves orvosi jubileumát.

GUNDEL KÁROLYT, a Gellért-szálloda világszerte ismert vendéglősét ünnepelték Frankfurtban a Nemzetközi Szakácsművészeti Kiállításon azzal, hogy étel-receptjeit szétviszik Marencich Ottó elnök indítványára az egész világba.

OREL GÉZA főigazgató volt az egyesitett kirakatrendező zsüri főtitkára és a fűszer-csemege-bizottság elnöke a Nemzeti Munkahét alkalmából. Budán aranyérmet nyertek kirakataikkal vitéz Láborszky Ferenc, Márvány utca 40. és Antalffy Lenke, Margit körút 5.

HUSZÁR ELEMÉR dr. zugligeti plébános 200 pengőt adott egy zsidóvallású diáknak, hogy tanulmányait olasz egyetemen folytathassa, mert itt nem vették fel az egyetemre, pedig a matematikai versenyen az első díjat nyerte.

PÉNZES MIHÁLY dr. ügyvéd, a II. kerületi Iparoskör és többrendbeli társadalmi egyesület ügyésze, a Magyar Ügyvédek Nemzeti Egyesülete országos nagygyülésén a fegyelmi eljárás (ügyvédi) gyorsitásának szükségéről és annak eszközeiről értekezett.

RAVASZ cukrász
I., Krisztina körút 75. Telefon: 50-2-32.
ELŐKELŐ CUKRÁSZ SZALON

Székely baka

Székely vagyok. A nevem Bartha Bence,
Ott születtem a zágoni hegyekbe'.
Egy búcsún meg bicskázták apám,
És Bem apónál harcolt nagyapám.
Az ősapám Bocskai hive volt,
A fia Rákóczival bujdokolt,
Nem dőltek sírba fehéren, összeaszva,
De összevágva és átallyukasztva.
Sokszor nem tudtuk, hogy kiért, miért,
Pazaroltuk az ősi tiszta vért,
Egyszer az osztrák, oláh vagy török,
De a mi puskánk folyton füstölög.
Az én sorsom a legcifrább talán,
Orosz golyót kaptam a Visztulán,
S egy kéretlen gránát Belgrád alatt
Ott fogta emlékül a lábamat.
Isonzónál átlőtték a tüdőm,
De ispotályra se tellett időm,
A lapockámra várt a francia,
Hogy a húsz sebnek ne legyen hija...
...Hy cifra bőrbe jöttem én haza
Nyolcvankettes csiki székely baka.
A hon nem akart látni katonát —
Mételyeztek. Én szolgáltam tovább —
Elől a vörös, hátul az oláh,
Árpád országa igy süllyedt alá.
A trikolórt a uj vörös helyett
Mi tartottuk egyedül székelyek...
Székely vagyok. Hordom a láncokat,
Itthon gúny, bosszu, kinn közöny fogad.
Békénk van, huhogják a botorok,
Pedig halál... de a kerék forog.

KISS MENYHÉRT.

Óbuda kegyelete. A római fürdőtelepi elemi iskola kegyeletes ünnepély keretében tisztelgett a világháború hősei előtt az Ezredéves Emlékmű előtt álló hősök emlékkövénél. Farkas János tanító lendületes beszéde után több tanuló szavalt, az iskola énekkara Dubrovay László tanító vezetésével az irredenta dalok gyöngyeit adta elő. Majd 250 tanuló egy-egy szál virágot helyezett az emlékkőre, fogadalmat téve Magyarország visszaszerzésére.

Pápai lovagok jönnek nagy számmal október közepén Budára tizenhat országból, abból az alkalomból, hogy József Ferenc dr. királyi herceg a római Szentszék óhajtására átveszi a Szent Sir Rend magyarországi rendtartományának vezetését. Címe: helytartós hivatalába a régi pazar szertartással fogják beiktatni, miután föleskették a Szent Sír lovagjává. A királyi herceg ugyanis csak az idén lépett be a Rendbe, mint nagykeresztes lovag.

Türhetetlen állapotot szüntet meg a főváros azzal, hogy végre elhatározták a Kelenföldi pályaudvar és környékének végleges rendezését és szabályozását. A városrendezési ügyosztály programjába vette az Etele-térnek — így hivják a kelenföldi pályaudvar előtti térséget — megfelelő szabályozását és rendbehozatalát. A rendezés utjában lévő épületeket kisajátitják és lebontják. Vagy vásárlás, vagy telekcsere révén fogják lebonyolitani ezeknek az ingatlanoknak a megszerzését és ehhez a rendezéshez a MÁV is segitséget nyujt, mert a pályaudvar az utóbbi években egyre nagyobb jelentőségű forgalmi gócponttá fejlődött és a MÁV tervei szerint jelentősége a jövőben csak emelkedni fog.

GYORSIRÁST havi 8 pengőért tanulhat a KOZMA iskolában, II. Iskola u. 27

Házassága 30. évfordulóját ülte meg e hó 7-én Mikola Géza dr. és felesége Rátz Lujza, mely alkalomból e napon részesültek egyházi áldásban is a vértanu Szent Adalbert kelenföldi kápolnában. A jubiláló házaspárt szép beszéd kiséretében áldotta meg Milbich Tamás lelkész és a család jóbarátai és tisztelői elárasztották a házaspárt jókivánságaikkal.

Vörös Sün (Roter Igel) volt a neve egy kis korcsmának a budai Várban, hol a 18 század második felében vándorszinészek és bábjátékosok rögtönzött darabokkal, énekkel és bábszinházzal szórakoztatták a közönséget. Régi elsárgult levélben olvassuk, irja a „Zene" cimü folyóirat — hogy a bábjátékokat tilinkóval, dudával, csörgődobbal és egy szál hegedüvel kisérték. A kezdetleges figurákat zsinegeken rángatták. Vitéz László volt már akkor is a legkedveltebb figura, de szerepelt a históriákban a Vasorru bába, az Ördög, a Varázsló és a Tündér is. A Vörös Sün helyén ma bérház áll (Iskola tér 1. szám.) de ennek kapuja felett ma is ott van a vörös sün, rég mult idők emléke.

Templomszentelés. Az Uj Felsőkrisztinavárosi templomot vasárnap, szeptember 30-án szentelte fel fényes segédlettel Mészáros János dr. budapesti érseki helytartó. Óriási tömegben vonult fel a templomhoz a Németvölgy közönsége. Ott láttuk Ripka Ferenc dr. ny. főpolgármestert, Horler Emil ny. hadbiró-táborokot, Knébel Miklós dr. apátplébánost, Hévey Gyula dr. érsekhelynöki titkárt, és számos tagját Buda vezető köreinek. A felszentelés után főpapi mise következett, amelynek keretében az első szentbeszédet az érseki helynök mondotta. A felszentelés egyházzenei részét Jurassza Endre karnagy vezetésével 30 tagu zene, és 40 tagu énekkar látta el. Gruber F-dur miséjét mutatták be, igen komoly zenei készséggel.

Órajavitás: Szerafin Gy. I. Roham u. 8

A Kelenföldi Polgári Kör az aradi vértanuk emlékére október 6-án magasszinvonalú gyászünnepélyt rendezett, melyen Rignáth Béla alelnök megnyitó beszéde után dr. Szacsvay József, a kör ügyésze mondotta el hatalmas költői szárnyalású hazafias emlékbeszédét, melyet a jelenlévők mély megilletődéssel hallgattak. Ezután Devecis Mihályné, a kör elnökének neje Chopin gyászindulóját játszotta el zongorán művészi tökéletességgel és még ott zúgtak a mélabús hangok a szivekben, amikor a kör elnöke elszavalta Viraág Bélának az aradi vértanúk emlékére irt alkalmi költeményét. Az ünnep méltó befejezése volt Devecis Mihályné-Beethoven, Brahms, stb. klasszikusok müveiből előadott művészi zongorajátéka, amely az előkelő hallgatóságot viharos tapsra ragadta. Az ünnepet társasvacsora követte, amelyen Krivoss Árpád dr. köszöntötte fel a szereplőket.

Tragikus megdöbbenést keltett nemcsak Budán, de országszerte, hogy Kiss Menyhért dr., a kiváló poéta, a Hollós Mátyás Társaság kiváló tagja és tanár, volt orszgy. képviselő és városi bizottsági tag — ahogy lapzártakor értesülünk — hirtelen elhunyt. Még vasárnap délelőtt lelkes beszédet mondott az országzászló előtt és hazatérve szivszélhüdés érte. Emlékére kegyeletes tüzet gyujtunk lapunk legközelebbi számában.

Népmüvelési előadások Óbudán. A székesfővárosi népmüvelési bizottság óbudai előadásai e héten kezdődnek a Kiskorona u. 20. sz. alatt levő polgári iskolában és 10 héten át folynak. Beiratási dij 1 P, tandij a heti 1 órás tanfolyamokon 2 P, a heti 2 órás tanfolyamokon 3 P. Előadók: Polgár Gy. Ödön dr. Fogalmazási gyorsirás szerdán 6—8-ig. Irodai gyorsirás szombaton 6—8-ig. — Mesterházy Jenő: Óbuda története és művészi emlékei, csütörtök fél 7—8. — Gulácsy Béla: Virágkertészet, péntek fél 7—8; gyümölcstermesztés, szerdán fél 7—8; konyhakertészet, szombaton fél 7—8. — Sólyok Zoltán: Alapvető növénytermesztési ismeretek, csütörtök fél 7—8; méhészet fél 7—8; baromfitenyésztés, kedd fél 7—8. — Georgi Ilona: Népihimzés, hétfőn 5—½7. — Halász Anna: Női ruha szabásrajz, péntek 6—½8; fehérnemü- és fűzőszabásrajz, kedd fél 7—8. — Dullien Ella: Kesztyűkészités, szerda 5—8. — Vargha Ilus: Kalapkészités, csütörtök 6—8. — Szöllössy István: Angol nyelv. — özv. Déchy Mórné: Német nyelv és Francia társalgás. Beiratkozni lehet délutánonkint dr. Kovács Gyula tanárnál.

Nász. Perényi Teri és Jankák József sződligeti háztulajdonos október hó 13-án délután esküdtek egymásnak örök hüséget a Mária-remetei kegytemplomban és este ültek a nászlakomához Solymáron, Perényi Antal vendégszerető otthonában.

Vajexportunk az utolsó két évben hatalmas módon megnövekedett. 1933-ban cca 300 vagón volt a kivitelünk. Ezt az örvendetes fejlődést annak köszönhetjük, hogy bevezették az állami márkázást s így csakis a legkiválóbb minőségek szállithatók külföldre. Legnagyobb átvevőnk Anglia. Vajunk tartósságát bizonyitja, hogy — bár a köpüléstől számitva mintegy 14 nap telik el, míg az a fogyasztóhoz kerül — számos elismerő levél érkezett exportőrjeinkhez. Különösen keresik az N. S. jegyü vajat, melyet Neumann Sándor pécsi gyáros készit, s a belföldön „Mecseki csemegevaj" néven hoz forgalomba. A gyárnak budai lerakata I. Horthy Miklós út 32. alatt van.

Ragyogóan tiszta, féregmentes fa- és szénüzletet nyitott II. Henger utca 15. sz. alatt Bánhegyessy Géza. Tüzelőszereket a legolcsóbban árusit és megrendelésre a legkisebb mennyiséget is házhoz szállitja.

FOTOCIKKEK Zibrinyinél I., Attila utca 8

A nemzeti gyászünnepet, október 6-át ülte meg a Kelenföldi Gazd. és Közm. Egyesület e hó 6-án este vitéz Máté István vendéglőjének különtermében. Mikola Géza dr. elnök megnyitó szavai után a mártirhalált szenvedett nagyjainkról kiváló tollal megirt, megható megemlékezését Szirt Miklós szőv. tanár mondotta el. Utána Bánhelyi Ferenc szőv. tanár, ügyv. elnök és Kovács Géza dr. ügyvéd, alelnök emlékeztek meg a nemzet sok szenvedéseiről.

Gyémántlakodalom. Dávid János, a Dávid János és fia épitő cég megalapitója a napokban tartotta gyémántlakodalmát feleségével, Albrecht Rózával, 1874 október 6-án volt az esküvő. A gyémántlakodalom Dávid Károly épitész fiának családja körében volt. A ritka jubileum alkalmával sokan fejezték ki jókivánságaikat a családnak.

MENYASSZONYI képek Blahosnál Fő-u 18

A Testnevelési Főiskola ötventagu csoportja tiznapos bemutatótúrára indult Budáról a bolgár kormány meghivására Szófiába, a szép Várnába és Ruszcsukba Szukováthy Imre igazgató, Kmetykó János tanár, Berky László ezredes és több tanársegéd kiséretében.

Agglegény-leány. Ismételten megemlékeztünk arról a sikerről, amelyet Bodo Aurél-Magyar József-Weninger Ernő „Angol tanár" cimü operettje az elmult szezonban elért. Azóta a fiatal szerzők uj operettet irtak Agglegény-leány cimen. Az operettet most a budai társaságokból alakult mükedvelő gárda mutatja be, a tiszta jövedelmet a Karitász céljaira ajánlva. A bemutató helye: Kalazantinus Kulturszinpad (II. Toldy F. u. 30.) ideje: okt. hó 25-én, csütörtök esti fél 8 óra.

Nász. Berkes János, az óbudai Kisfaludy Szinház igazgatója eljegyezte a társulat primadonnáját: Zádor Évát.

Kiüritették a fehérsastéri iskolát és onnan a tanintézeteket részben a Czakó utcai, részben a városmajorutcai iskolába tették át. Megszüntették a hadnagyutcai kisdedóvót is, ahonnan a gyerekeket a Czakó-utcában helyezték el.

Lelki szegények. A szellemileg Elmaradottakat Gyámolitó Emberbarátok Országos Egyesülete értesiti az érdeklődőket, hogy Budapest, X. Kerepesi út 67 sz. alatti otthonát f. évi október 15-én megnyitja. Az otthonban elhelyezhetők nem és valláskülömbség nélkül iskolaköteles koron túl levő szellemileg elmaradottak. A havi tartásdij 60—100 pengő között váltakozik. Bővebb felvilágositás október 15-ig a III. Miklós-tér 5. szám alatt levő Gyógypedagógiai Intézetben szerezhető. (Telefon: 62—4—41). Október 15-e után pedig az Otthonban, amelynek telefonsz: 37-3-96.

ÁLLANDÓ
GYÜMÖLCSKIÁLLITÁS ÉS VÁSÁR
A KORONA GYÜMÖLCSKÜLÖNLEGESSÉGI ÁRUHÁZBAN
BUDÁN, II., MARGIT KÖRUT 5/B TELEFON: 52—8—54

Nemes és szép munkát végeznek a Kalazantinus Szinpad müvelői Buda iparos ifjusága érdekében, amikor sorozatos mükedvelő előadásokkal szolgálják a szociális gondolatot. Az előadások maguk is kedves, szórakoztató megnyilatkozások, sokszor nagyon is komoly értékekkel. Legutóbb Farkas Imre: Debrecenbe kéne menni . . . daljátékában láttuk pompás együtesüket, amelyből kiemelkedett Zsolnay Mária, Horváth Boris, Jámbor László és Várady Árpád alakitása. Siposs László apaszerepében kacagtató, de mindig müvészi hatásokra törekedett, méltó társa volt Schaukál Aladár jóizü parasztfigurája. Ez a két szereplő még a jó együtesből is kiugrott. — A mükedvelők zenekara Weninger Ernő karnaggyal kiilön meglepetés. E hó 21-én, vasárnap d. u. 3 órakor ismét Debrecenbe kéne menni . . este 7 órakor pedig a „Gyurkovics lányok" kerül szinre. Felhivjuk Buda közönségét erre az igazán értékes és hasznos mükedvelő gárdára. (II. Toldy Ferenc u. 30) amely P. Dietrich rector vezetésével már oly sokat használt ifjuságunknak. m. j.

Alapitványt létesitett a budai református egyház első lelkipásztora, Haypál Benő emlékére és egyházi, kulturális és szociális célok szolgálatára megvásárolta az Iskola utca 16 számú házat, melynek második frontja a Donáti-utca 41. számra nyilik. A házban lévő gyülekezeti terem ünnepélyes felavatása és megnyitása az Országos Református Lelkészegyesület részvételével október 6-án volt Balthazár Dezső dr. ref. püspök mondott Haypál Benőről magas szárnyalásu emlékbeszédet, és a II. kerület nevében Thordai Lajos dr. tanácsnok-előljáró méltatta meleghangú beszédében érdemeit. Az ünnepen résztvettek: Ravasz László dr. ref. püspök, Kováts J. István dr. egyházkerületi főjegyző, Bilkei Pap István theológiai tanár, Erdős Károly debreceni egy. tanár, Gilicze Sándor esperes, Haypál Béla budai ref. lelkész, Benedek Sándor Közigazgatási Birósági ny. másodelnök, Balogh Gábor és Borsos Endre dr. gondnokok, Borbély Kálmán dr. ny. min. tanácsos, presbiter, Fülöp György dr. egyházközségi ügyész, Vargha Kálmán járásbirósági elnök, Kéri János dr. tvszéki tanácselnök, Osváth Ferenc ügyvéd, Erdőgh Árpád dr. közigazg. biró, Palló Imre dr. az Operaház örökös tagja, Fellner Frigyes egyetemi tanár, Neuschloss-Knüsli Kornél dr. Oláh István dr. ügyvéd, Csapó Ferenc dr. fővbizottsági tag, Szakáll K. Kálmán és Keresztessy Gyula rendőrfőtanácsosok, Takách Béla festőművész, Bary Zoltán kirügyész, Bárdos Arthur dr. szinigazgató, Tóth Pál dr. és Sebestyén Andor ref. lelkészek, a budai nőegylet tagjai nagy számban, és igen sokan mások.

Gyász. Általános részvét mellett temették a farkasréti temetőben lévő családi sirboltban Wolff Károlyné, Tomcsányi Idát nagy és előkelő közönség gyászkisérete mellett. Az egyházi szertartást Mészáros János dr. érseki helynök végezte. Az elhunyt urnő régi felvidéki nemesi családból származik, akivel Wolff Károly dr. mint a trencséni törvényszék jegyzője ismerkedett meg és aki finom lélekkel és szerető szivvel kisérte urát magasan ivelő pályáján.

A Kelenföldi Társaskör, Becsey Antal elnöklete alatt szintén megünnepelte a gyásznapot, ahol Früstök Kató szavalta el bevezetésül Somogyváry Gyula lelkes költeményét, — majd Kovács József tábornok mondotta el költői emlékbeszédét, amit az elnök köszönt meg. Befejezésül Früstök Kató elszavalta Viraág Béla alkalmi költeményét, — Dorner Gyula pedig záróbeszédében mondott köszönetet azoknak, akik az esthez hozzájárultak.

Uj otthonát hivatalosan avatta fel a Nemzeti Egység Pártjának II. kerületi szervezete a Szász Károly u. 4 szám alatti földszintes szép helyiségében. Az ünnepen megjelent Tabódy Tibor országgyülési képviselő, aki megnyitó ünnepi beszédében fölavatta az uj helyiséget. Felszólaltak még: v. Mecsér András és v. Benárd Ágoston a testvér kerületek vezetői. A megjelentek felesküdtek az uj zászlóra.

Szüreti mulatságot rendezett e hó 3-én a Hegyvidéki Asztaltársaság a „Claridge" helyiségeiben, amely estén számosan vettek részt és éjfélutánig együtt maradtak kedves családias hangulatban. — Az Asztaltársaság minden pénteken találkozik ugyanott este 6—8 óráig.

A poloska és egyéb ilyen veszedelmekről értekeztek október hó 16-án este 6 órakor, VIII. Esterházy utca 9. sz. alatt az Orsz. Közegészségügyi Egyesület tudományos ülésén Szilágyi Zoltán, Szász Alfréd és Andriska Viktor.

A Pénteki Borgazda Társaság már szeptember 28-án megkezdte borestjének sorozatát és az első borgazda Baittrok József dr. volt. A második esten október 5-én borgazda Frommer Zsigmond dr. — és október 12-én Neuschloss-Knusti Kornél volt. A legközelebbi estén október 19-én Lugmayer József dr. lesz a borgazda. E borgazdaestek mindegyike társadalmi esemény Budán.

Fölkarolták a Dunántulon lelkesen a Budai Naplónak azt az elgondolását, hogy az Ausztriába irányuló nyaraltatást tartsuk vissza itthon és használjuk ki a Dunántúl természeti szépségeit, kioktatva ott a lakosságot a nyaralóközönséggel való bánásmódra. Egy nyáron át nem lehet meggazdagodni ebből. De igenis vagyonosodhat az egyes, fölvirulhatnak, megszépülhetnek a községek és a vidék által termelt sok minden, ma potomáron elvesztegetett áru, méltányos áron talál majd fogyasztásra. Értesülésünk szerint az Irgalmasrend szanatóriumot épittetett Csopakon, — a „Piarista diákszövetség" uj strandfürdőt épit ugyanott. — Néhány nagyobb társadalmi intézmény igyekszik letelepedni Lovas község vasas-rádiumos, szénsavas gyógyforrása közelében. — A MAVART rendszéres autóbusz postajáratokkal igyekszik életet vinni a Balaton partjára. — Tapolcza mellett a „Szentgyörgy" hegyén, a világhirü bazaltoszlopok közelében balatonparti menedékházat épittet a Kárpát Turista Egyesület. — Zalakoppány ősrégi zalamegyei községben is a városiak nyaraltatására rendezkednek be, igen praktikusan, mert szobát hetekint már 3 pengőért és ebédet hetenkint 7 pengőért kaphat a közönség. A további ellátás sem kerülhet többe 1 pengőnél, mert a tej literje 12 fillér, a tojás pedig 4 fillér darabonkint. A mozgalom élén Békeffy László elemi iskolai igazgató áll, telefonja: Zalakoppány 6, aki szivesen küld prospektust és örömmel jár kezére az érdeklődőknek.

A Szilágyi Erzsébet leányliceum igazgatói székébe vitéz Korompay Sándor került, aki eddig a Práter utcai leánygimnázium tanára volt. Az uj igazgató 24 éves tanügyi tapasztalatait a vezetése alatt álló hires leányliceum nivójának fenntartása és modern, méltó épületben való elhelyezése érdekében szándékozik értékesiteni.

Ostromot inditott saját nagy érdekei szolgálatában a Kelenföld minden testülete a HÉV. illetve a Bszkrt. ellen, hogy most az uj berendezkedés alkalmával amely a Hév átvételével jár, — a régóta várt tarifa reformot oly módon oldja meg, hogy azzal ne külön adóztassák meg a Kelenföld polgárságát. — A harcot éveken át elkeseredetten vivja a cél érdekében a

BUDA ALSÓVÁROSI EGYESÜLET,

amelynek lelkes elnöke Gömöry Győző lankadatlanul küzd ez irányban és legutóbb is két értekezletet hivott egybe október 3-án és 10-én és határozattá is vált.

SCHRÄPLER HALÁSZLÉ FOGALOM!
III. LAJOS-UTCA 27
HANGULATOS SCHRAMMELZENE

AZ ÁRUK MINŐSÉGE ELSŐRENDŰ
AZ ÁRAK OLCSÓK
A KISZOLGÁLÁS FIGYELMES
A
SIKLÓS DIVATHÁZBAN
XI. HORTHY MIKLÓS UT 14
TELEFON: 59-3-43

LEGSZEBB MEGLEPETÉS A
VIRÁG
Gellért Virágház
ból
XI. HORTHY MIKLÓS-UT 11-13.

ÉDES ÁLMA LESZ
KOBLINGER
PAPLAN ALATT
KOBLINGER
MATRACOK
I. UGOCSA-UTCA 12. PAPLANÜZLET
Javitás — ujjáalakitás!

KISFALUDY SZINHÁZ
III. Lajos-utca 111
(elérhető az 5, 7, 9, 51 villamossal
Október 12 től (péntektől) 1 hétig
NAGY REPRIZ-MŰSOR
15-én hétfőn, 16 án kedden, 18-án csütörtökön SARGA LILIOM op.
17-én szerdán CSIPETKE operett
19-től CSAK AZÉRT IS revüop.
Filléres árak! — Olcsóbb, mint a mozi!
Jegyek 20 fillértől 1.50 P-ig elővételben

PÉCSI VAJHÁZ
MECSEKI VAJA ÉS SAJTJA
TÖBBSZÖR KITÜNTETVE
NAGYBAN ÉS KICSINYBEN
XI. Horthy Miklós ut 32

IGYUNK HARMAT VIZET
Megrendelhető a székesfővárosi Ásványvizüzemnél, I, Gellért rakpart 1. Tel.: 53-0-03.

RÓMAI FÜRDŐ
ÓBUDA — AKVINKUM Késő őszig
Kitűnő konyha. — A források napi hozama 160.000 hektoliter rádioaktiv thermálviz
A szentendrei HÉV vasútnak a MFTR hajóknak és az UJPESTI átkelő propellernek állomása

hogy a Hév tarifa ügyében ujabb beadványt intéznek a városhoz. — A

SZENT ADALBERT EGYHÁZKÖZSÉG

részéről ez ügyben öt tagu küldöttség tisztelgett a Beszkárt elnökénél, U s e t t y Béla dr. orszgy. képviselőnél, aki meleg biztató szóval méltányos megoldást igért.

A KELENFÖLDI POLGÁRI KÖR

memorandumban foglalta a Hévre vonatkozó kívánságait és azt juttatta el Usetty Béla dr. elnökhöz. — viszont a

KELENFÖLDI GAZD. ÉS KÖZMÜVELŐDÉSI EGYESÜLET.

a főpolgármesterhez intézett beadványt ebben a fontos ügyben, amely egyik létkérdése a Kelenföldön élő polgárságnak.

Állandóan zsufolt házak előtt játszik a lágymányosi Simplon-filmpalota, amelyet rövid idő alatt annyira megszeretett a közönség, hogy nemcsak a budaiak, de a pestiek is felkeresik. A közkedveltséget érthetővé teszi az, hogy Középeurópának legmodernebb hangosfilmszinháza a Simplon — s a képek és a hangleadás tisztasága terén utolérhetetlen, főkép azonban a tulajdonos, G y á r f á s Gyula agilitása, akinek elve: „Mindent a közönségért". A legjobb képeket mutatják be, helyáraik igazán mérsékeltek, s még e mérsékelt árakból is 15—20%-os engedményt adnak bérletjegyrendszerükkel, amelyhez még díjtalan ruhatár is járul.

A Nyukosz nyelviskola, amely Weixlgärtner Tivadar ny. ezredes, okl. nyelvtanár vezetése alatt működik, Budára, II. Szilágyi Dezső tér 4. II. 2. alá költözött. Kis csoportokban és jó társaságban tanit angol, olasz, német és francia nyelvet 8 havi tanfolyamokon. Beiratkozás naponta 5—8-ig.

Építőművészeti kiállítását ez év őszén is megrendezi a „Budai Szépművészeti Társulat" (II. Pálffy tér 5.). Felkéri mindazokat az építőművészeket, akik a kiállításon résztvenni óhajtanak, hogy terveiket és modelljeiket legkésőbb november 11-ig naponta d. e. 10—½12 között a társulat helyiségeibe beküldeni sziveskedjenek. A társulat képkiállításának beküldési határideje október 21.

Nász. A r n o l d Idus és P r o b s t n e r László esküvője október 7-én d. e. fél 12 órakor volt a pestszenterzsébeti róm. kath. templomban.

A Sycambria október 13-tól minden második szombaton saját otthonában (II. Fő utca 83.) rendezi este 9 órai kezdettel „Őszi tea" és „Mikulás" estjeit, amelyeken vendégeket is szivesen látnak.

Rohamos fejlődés indulhat meg rövidesen azokon a parcellákon, amelyeket a közelmultban osztottak fel kétezer házhelyre. Igy a Pasaréti úton 6000, a Filatori dülőben két 9000 és egy 9163 négyszögöles, a Törökvész dülőben 6500, a Lőpormalom dülőben 9761, Kelenföldön 31000, 40.000, 13.400 és egy 31.340, a Fehérvári úton 8300, az Andor utcában 3000, a Fadrusz utcában 11.000, a Kuruclesi úton 6000, a Lenke úton 5000, a Sasadi úton pedig egy 7000 és egy 7700 négyszögöles telekkomplexumot parcelláztak, ahol már az építkezések is megindulnak.

A legszolidabb elvekkel vezeti tovább a Batthyány-téri vásárcsarnok épületében levő volt Weidinger vendéglőt Varga József, aki 10 évig a várbeli „Balta" tulajdonosa volt.

A gyufa feltalálójának szobrot és teret kér az I. ker. Iparoskör, mert két év mulva lesz 100 éve annak, hogy ez az ifju magyar nemes a bécsi egyetemen feltalálta a gyufát. Irinyi János világraszóló zseniális találmányával az emberiségnek egy olyan kultureszközt adott a kezébe, amiről a centenárium alkalmából kötelessége megemlékezni. Mozgalmat inditott az I. ker. Iparoskör, hogy Irinyi János a gyufa igazi feltalálójának a főváros területén szobor állitassék fel és neveről egy megfelelő nagyobb tér neveztessék el. Az Iparoskör emléktáblával fogja megjelölni azt a házat, melyben az Irinyi által üzembehozott első gyufagyár működött. Az Irinyi János és a gyufagyárra vonatkozó emléktárgyakból pedig kiállítást rendez, melyeket azután a Nemzeti Muzeumnak ajándékozza. A szobor költségeit „Irinyi bélyeg" kiadásával, amelyet minden doboz gyufára felragasztanának szerezné meg.

Tizenötéves **fennállását** és Zsigmond utca 6. alatti klubhelyiségeinek felavatását ünnepelte fényes külsőségek között szeptember 30-án a BUDAI SPORT CLUB, amelynek jelenleg 250 tagja van s egyike a legéletképesebb sportegyesületeknek. Néhány lelkes sportbarát alakította meg 1919-ben az egyesületet, amelynek sorait megbontotta az a körülmény, hogy a főváros 1925-ben elvette a Marcibányi téri sportpályát, amelybe pedig vagyona nagyrészét ölte bele. 1933-ban a bajnokságból is törölték s úgy látszott, hogy az egyesület végleg feloszlik. 1934 január 7-én azonban ujraválasztották a tisztikart s ahogy a tények bizonyítják, a választás szerencsés volt, az egyesület nemcsak ujraéledt, hanem úgy a vezetőség, mint a tagok összessége áldozatkészségéből pompás klubhelyiséghez jutva, állandóan fejlődik. Különösen dicséretre méltó az ügyvezető elnök, B u z á s Gyula áldozatkész munkássága az egyesület érdekében, amelyben támogatják őt K r e b s András alelnök, C s i m a Béla főtitkár és L i g e t i Sándor főpénztáros. Az egyesület futball szakosztálya a IV. oszt. bajnokságban vezet, rövid életű ping-pong szakosztálya szépen fejlődik s most van szervezés alatt a vívó- és siszakosztály. A megnyítási ünnepségen megjelent a meghívott ujságírókon kívül a Blasz képviselője és V e z é r Károly ker. elöljáróhelyettes is, ellenben a budai társegyesületek távolmaradtak.

A kissvábhegyi autóbuszjárat ügyében N a g y Emil dr. ny. miniszter vezetésével nagygyűlés volt legutóbb az Istenszem vendéglőben.

Teadélutánt rendez a Kelenföldi Társaskör B e c s e y Antalné vezetésével e hó 15-én, hétfőn délután 5 órakor a kör helyiségében: XI. Horthy Miklós út 51d.

250 szegény gyermek számára rendezett a budapesti III. ker. ujlaki „Sarlós Boldogasszony" Egyházközség Karitász szervezete október 9-én, kedden, délután mozgóelőadást és kakaós uzsonnával is megvendégelte őket.

Erélyesen állást foglaltak az óbudai egyesületek és pártok a III. ker. Keresztény Községi Párt kezdeményezésére az ellen a terv ellen, amely a Bécsi uton nyugatról jövő idegenforgalmat Solymáron át — Óbuda kikapcsolásával — akarja lebonyolitani. Jogosan kivánják az óbudaiak, hogy rendezze a főváros régi mulasztását a Bécsi út rendes kiképzésével s akkor az idegeneket nyugodtan hozhatják ezen az uton — szégyenkezés nélkül. Ez régen esedékes kötelessége már a fővárosnak.

Eldőlt a nagy harc a Mátyás templom torony sisakja körül. A kétszázezer pengős fővárosi munkát a Müller féle süttői cégnek itélte oda a belügyminiszter, mert a közszállitási szabályzat nem ismer különbséget fővárosi és vidéki cég között.

Sokan nyertek az utolsó napokban az osztálysorsjátékon. A nyerők között képviselve van a falu, a város, a földmívelés, az ipar, a kereskedelem, a tudomány, a hivatalok. Csodálatos, hogy most is, mint a mult sorsjátékban a szegényebb osztály részesült a Fortuna istenasszony kegyeiben. Most ismét itt az alkalom, október 20-án kezdődik az új osztálysorsjáték, amelynek az ország gazdasági életében oly nagy fontossága van, vegyen vagy rendeljen egy sorsjegyet bármelyik főárusítónál. Azonnal meglesz a reménye, hogy Ön is nyerhet egy nagy összeget.

A Kisfaludy Szinház a legutóbb szép sikerrel mutatta be a Tabáni orgonák cimű operettet. Sűrű tapsot arattak: Szőnyi Klára és Madarász László, de megtapsolták Lilla Máriá, Sándor Ferencet, továbbá Basa György, Pillér Ferenc, Cz. Turáni Endre és Szánthó Klári kitünő alakításait. — Október 5.-én a „Szeressen kedves" című vigjáték került szinre, legutóbb pedig „Fizessen nagysád" című énekes vigjáték. Itt is bőséges tapshoz jutott Madarász László, Pillér Ferenc és Basa György, de elsősorban Zádor Éva. Jók voltak Szánthó Klári, Lilla Mária és Sándor Ferenc és mint boxoló, Németh Jenő. Kijutott a tapsból Gárdos Pálnak és Gáthy Józsefnek is. A hatásos díszleteket Cz. Turáni Endre és Steiner Pál tervezték.

Látványossága lesz Budának a régi, hires várbeli „Balta" vendéglő, amelyet új tulajdonosa: H e l c z József nagy áldozatkészséggel és évtizedes szakmai tapasztalatok alapján teljesen átalakítva, október közepén nyit meg. A kedves, évszázados emeletes épület, amely stilusosan illeszkedik bele a Vár patinás környezetébe, teljes egészében a vendéglő céljait szolgálja. A földszinti termek régi Mátyás-korabeli stilusukkal, az emeletiek magyaros berendezésükkel az idegenek számára is a legnagyobb vonzóerőt fogják gyakorolni. Ehhez járul, hogy H e l c z vendéglős, aki a néhai nagynevű pozsonyi aranykucsos püspök testvéröccse, régi esztergomi vendéglős családból származik s Budához is kapcsolatok füzik: évekig tulajdonosa volt a Margit körúti Casino-kávéháznak, valamint a Dohány és Sip utca sarkán levő Posch-étteremnek és a Fehér Hollónak, főpincére a Moulin Rougenak, a szigeti Márkus-étteremnek és üzletvezetője a Sziget-Klubnak. Mindez garancia arra, hogy a „Balta" híréhez méltó kezekbe került. — A „Balta" interiőrjeit R u m b o l d Gyula neves iparművész tervezte, szem előtt tartva Buda nagy török multját s a belső kiképzésnél szerencsésen használva fel a keleti motivumokat. Ő tervezte a Margitkörúti Törökbástya vendéglő berendezését és elgondolása alapján most készül a volt Posch-étterem.

A legszebb meglepetés bármely ünnepies alkalomra a virág, mert nincs ember, aki ne örülne a szinpompás krizantémoknak, illatos rózsáknak. A Gellértvirágház (I. Horthy Miklós út 11—13.) óriási választékkal rendelkezik s olcsó árai folytán a lágymányosi közönség kedvelt virágszállítója.

CSÁSZÁR-ÉTTEREM
III., Zsigmond-utca — Császárfürdő
Este zene — ének — előadások.
Kitűnő halászlé — Flecken — Bácskai konyha
CSIRSZKA KONRAD vendéglős.

Közgazdaság

A tőzsdetanács elhatározta, hogy az értéküzlet hivatalos forgalmát kiterjeszti az Óbudai Fehérítő Festő és Impregnáló gyár Rt. részvényeire is.

Kovácsevics Milenko kereskedelmi tanácsost a Magyar Kereskedelmi Statisztikai Értékmegallapító Bizottságba az 1939. év végéig terjedő működési időszakra szakosztályelnökké nevezték ki.

Az életbiztosítások valorizálása. A BIOSZ kaposvári kongresszusán K u t a s i Elemér dr., a BIOSz igazgatója tartott előadást az életbiztosítások valorizációjáról. Rámutatott arra, hogy a biztosító intézetek díjtartalékát, a saját kötvényeikre adott kölcsönökön kívül eddig csak fixkamatozású értékpapirokba és jelzálogos kölcsönökbe fektethették be. Ezek az értékek teljesen devalválódtak és minthogy a valorizációról szóló törvény ezeket az értékeket kivétel nélkül valorizálatlanul hagyta, ennek természetes következményeként az életbiztosításokat ki kellett volna zárni a valorizáció köréből. Az 1928 évi XLI. tc. elrendelte, hogy az életbiztosítások 5 százalékos valorizációban részesüljenek. A biztosító társaságokra igen nagy terhet ró, mintegy 300.000 kötvény valorizálása, melyek aranyértéke kb. 360 millió pengőt tesz ki és így annak 5 százalékának, vagyis az összes valorizációs igények kielégítéséhez kb. 18 millió pengőre lesz szükség. Ez a hatalmas összeg nyilván élénkitően fog hatni a gazdasági életre. K u t a s i Elemért előadása után lelkesen ünnepelték.

A Hermes bank, amely főleg a mobil üzletágakkal foglalkozik, a lezajlott üzletévben igen kedvező eredményt ért el. A folyó bankűzlet fokozása és a forgalom kiterjesztése érdekében a Hitelbank két agilis főtisztviselőjét delegálták a Hermeshez igazgatói minőségben. L ó r á n d Ernő és dr. vitéz V a r j u Vilmos, a Hitelbank Berlini téri fiókjának főnökét. Különösen erőteljes fejlődés mutatkozik a Hermes bécsi fiókjánál, amely az osztrák-magyar árukliring forgalmába belekapcsolódott és ezáltal igen fontos szerepet játszik az osztrák—magyar árú- és pénzügyi forgalom terén.

A Magyar Kender-, Len- és Jutaipar a mérleget és az igazgatóság valamennyi javaslatát egyhanguan elfogadták. A közgyűlésen (melyet ezúttal már a vállalat saját modern székházában tartottak meg) 22 részvényes jelent meg, 29.772 darab részvénnyel és képviselve volt 15 részvényes 65.000 darab részvénnyel. Az igazgatóság bizakodóhangú jelentését a részvényesek megelégedéssel fogadták. Az új vigognefonó megfelelt a hozzáfűzött várakozásoknak és lehetővé tette népruházati tömegcikkek olcsóbb gyártását. A forgalom jelentékenyen emelkedett, ezt a kedvező momentumot ellensúlyozta azonban a közterhek nagymérvű növekedése és a gabonazsák árának hatóságilag esztközölt leszállítása, valamint az új cikkek gyártásával összefüggő kezdei nehézségek és túlkiadások. A folyó évben azonban már sikerült a gátló okokat bizonyos mértékben kiküszöbölni. A közgyűlés tudomásul vette, hogy 6446 pengőt kitevő nyereséget az előző évről áthozott 22.000 pengő nyereség hozzáadásával jövő évi számlára vezetik elő. Ezután a felügyelőbizottságot egyhanguan újraválasztották.

Laptulajdonos: VIRAAG ÉS TÁRSA
Felelős szerkesztő: Viraág Béla.
Kiadásért felel: Viraág Béla.

Neufeld Zoltán (Pannonia) nyomda Budapest, VII., Rombach-u. 8. Tel. 42-3-09

Magyar királyi Osztálysorsjáték
84.000 sorsjegy 42.000 nyeremény
A sorsjegyek fele okvetlen nyer!
Legnagyobb nyeremény szerencsés esetben
pengő 500.000 pengő
azaz félmillió pengő
1/8 sorsjegy 3 P
1/4 sorsjegy 6 P
1/2 sorsjegy 12 P
1/1 sorsjegy 24 P
1 jut. á P 300.000
1 nyer. á P 200.000
1 nyer. á P 100.000
1 nyer. á P 50.000
1 nyer. á P 40.000
2 nyer. á P 30.000
1 nyer. á P 25.000
2 nyer. á P 20.000
5 nyer. á P 15.000
8 nyer. á P 10.000
10 nyer. á P 5.000
12 nyer. á P 4.000
24 nyer, á P 3.000
62 nyer. á P 2.000
130 nyer. á P 1.000
stb. stb. összesen közel 8 millió pengő készpénzben
Első huzás október 20-án
Sorsjegyek kaphatók az összes főárusítóknál

SVÁBHEGYI NAGYSZÁLLÓ
Erzsébet teraszáról gyönyörű kilátás
Ostende-jazz
Barnay hegedül, Ferenczy énekel
NAPONTA TÁNC
Penzió: 8—10 P. Orvosi felügyelet. Diéta.

A betegségek egész sora
így: az epekőbetegség és epehólyagbántalom, gyomorbajok, csalánkiütés, az asztma bizonyos esetei, vérpangás a hasban és különösen a májban, köszvény, vesemedence betegségek, alkati kövérség, stb. stb. eseteiben a
HUNYADI JÁNOS
keserűvíz biztosan megszünteti a székrekedést, szabályozza a bélműködést, azt nemre és korra való tekintet nélkül mindenki kiváló eredménnyel használhatja. Az orvosok ezrei irják elő betegeiknek és a betegek tízezrei írnak róla elismerő nyilatkozatot.

A Gellérthegyi Kioszk-ból legszebb a kilátás!
Elsőrangu magyar konyha
Délután 4 órától reggelig cigányzene

MENCZER
TISZTITÓ
mos, fest, tisztit
II. TÖRÖK-U. 10. Tel. 50-4-93.
(Irgalmasokkal szemben).
I., Győző-utca 5. (Pálya-utca sarok) Telefon: 54-9-71.
IV., Váci-utca 36. (Duna-u. oldalon) (Belvárosi kávéház mellett)

Éhgyomorra naponta igyék egy pohár Kristály vizet

KOCH-féle
Törökbástya vendéglő és étterem
II., Margit-körut 89
Szigethy—Mándi hangulatos duó.

DOTTERWEICH ANTAL
KÁLYHÁS MESTER
BUDAPEST, II., BATTHYÁNY U. 2.
Telefon: 55—6—74.

SVÁBHEGYI SZANATORIUM
Szobaelőjegyzéseket elfogad.
KURA — SPORT — SZÓRAKOZÁS
Étterem

UJ ÜZLET! BUDÁN
dijtalanul házhoz szállitja a megrendelt
festék-, háztartási-, illatszer és pipere árut
WEISZ festékkereskedés
II., Zsigmond-u. 9.

Kályhás! Minden szakmabeli ügyben forduljon a régi jóhirű céghez
I., Logodi u. 19. Telefon: 53-0-33 Béres Márton

A világhirü Szekszárdit
méri az ottani borvidék állami ellenőrzés alatt álló Pinceszövetkezetének hangulatos pincéje
VIII., József u. 19.
Budaiaknak ötliteres rendelést dijtalanul hazaszállit.
Poharazás
Sötét kadarka lt. 60 f.
Asztali fehér lt. 70 f.
Bikavér literje 90 fill.
Ürmös literje 1.40 fill.
A TESZ. nagydiját és aranyérmét nyerte el.
Minden budai polgárt szivesen lát
Fekete Sándor üzletvezető.
TELEFON 32—0—63

SZENT GELLÉRT
GYÓGYFÜRDŐ
Vizgyógyintézet,
Külön férfi és női osztály.
A legmodernebb berendezés.
Szakképzett személyzet.

CSALOGÁNY FÉSZEK
VENDÉGLŐ-ÉTTEREM
állandó hideg meleg konyha
ELSŐRENDŰ FAJBOROK. — Minden este
IFJ. RIGÓ JANCSI
cigányzenekara muzsikál.
Halászlé minden időben.
Csiszár Andor vendéglős, II. Csalogány-u 8.

Építkezési és kertépitési anyagokat olcsón szállit
Obermeyer Tamás
fuvarozó vállalata, II. Fillér-u. 4
SAJÁT KŐ-, SÓDER ÉS HOMOKBÁNYA

POMPAS LEVEGŐ
NAGYSZERŰ ÉTELEK
ELSŐRENDŰ ITALOK
Minden este VÖRÖS JÓZSI cigányzenekara a
LABANCKERT
VENDÉGLŐ ÉS BOROZÓBAN
BUDAKESZI UT és LABANC UT sarok
44, 81 villamos és 22 autóbuszmegálló

Aranyéremmel kitüntetve
ÁCS ISTVÁN
modern kelmefestő és vegytisztító üzeme
V., Alkotmány u. 5—7. Tel. 16-6-84.
Fiókok: IV., Királyi Pál-utca 6.
VI., Gr. Zichy Jenő-u. 12.
II., Zárda-utca 12. szám.
I., Városmajor-utca 55/b.
Uj budai üzlet:
I., Hidegkuti-ut 37/c. sz.

LEGOLCSÓBB ÁRAK!
HÁRSHEGYI VENDÉGLŐ
83-as villamos, 23-as autóbusz — Vadorzó utcai megállója —
I, Hidegkuti ut 84 c,
Kitünő konyha — Figyelmes kiszolgálás
Minden pénteken nagy halvacsora
NAPONTA CIGÁNYZENE. TÓTH JÓZSEF

CYKLOP-KÖVET
szállit a
Pilisszántói Kőbánya
Iroda: XI. Fehérvári ut 72. Tel: 68-4-77

Régi patinás kávéház
ÓBUDÁN A
Bródy
III. ker., Szentlélek ucca 3. szám.
Mindennap reggelig nyitva. — Egész éjjel friss vacsora. HALÁSZLÉ. —
URAL orosz zene és ifj. Rigó Jancsi

CIMFESTŐ
Első budai, legrégibb cimtáblafestészet
VÁLI GÁBOR, II, Iskola ucca 16.
Alapittatott év: 1895.

WC FÜRDŐKÁD, kályha, mosdó stb. szabott áron
HUBERT, Liszt Ferenc tér 4.
Telefon: 22-8-07.

CSODÁS KILÁTÁS A
BUSULÓ JUHÁSZ
vendéglő terraszáról a Gellérthegyen!
Magyar és nemzetközi konyha
Cigányzene — UJ VEZETÉS

KIRÁLY FÜRDŐ
Építette 1556-ban KARA MUSZTAFA budai basa.
Budán, II., Fő ucca 84. sz.
45 fokos szénsavas nátront, szénsavas meszet, szénsavas klórnátriumot, magnéziumot tartalmazó
hévviz köszvény, csúz, bőr- és csontbetegségek, fémmérgezés, máj-, epe-, méh-, húgyhólyagbántalmak, gyomorhurut és alhasi pangás ellen.
Kádfürdők: egész napon át.
Gőzfürdők: férfiaknak reggel 5—1, nőknek hétköznap d. u. 2-7.- Ivókúra

XXXI. évf. 1179. sz.

ELŐFIZETÉS
Egy évre . . 24.— P
Negyed évre . 6.— P
Egyes szám 40 f.
Egyesületek, amelyek nek hivatalos lapja, tagjai *féláron* kapják

Budai Napló

1934 november 10

HIRDETÉSEK
Egy hasáb széles, 1 mm. magas sor egyszeri közlésnél 30 fill. Szövegsor ára 2 P. Ismertető közlemények megállapodás szerint.
A hirdetés dija mindenkor előre fizetendő.
Állandó hirdetőknek nagy kedvezmény

Buda érdekeit a várospolitika, közélet, közgazdaság, társadalom és művészet terén szolgáló ujság

FELELŐS SZERKESZTŐ:
VIRAÁG BÉLA

Szerkesztőség és kiadóhivatal: II, Batthyány u. 63.
Telefon: 50-2-96. Hivatalos órák: délután 4—6-ig.

A mai szomoru viszonyok

mellett mégis felharsanó lelkesedéssel szeretnénk üdvözölni azokat, akik foglalkoznak Budával, a jövőjével, fejlődésével. Lehet ez két irányú: — általános budapesti fejlődés és részleges budai. Azért vetettük föl a legutóbb megjelent számban Nagy—Budapest kérdését újból, húszéves elgáncsolás dacára és örömmel látjuk, hogy úgy az állam, mint a főváros igyekszik állást foglalni a kérdés mellett, amely a valódi szanálás egyetlen biztos alapja. Benedek Sándor, a közigazgatási bíróság nyug. másodelnöke írja az e számban megjelenő tanulmányában, hogy mily rendkivüli fejlődést idézett elő ebben a hármas városban az egyesítés ötven év előtt. Ez volt Nagy—Budapest felé az első lépés.

De nemzeti szempontból is fontos ez a kérdés, mert a világ előtt is más egy kétmilliós város, mint az egymilliós. Amely népnek kétmilliót számító fővárosa van, az mégis csak más, mint a szomszédos államok néhány százezret alig meghaladó fővárosai.

Azok előtt, akik Budapest kérdéseit nem a megszokott sablonok, a mindennapi szemüvegen át nézik, hanem a holnapnál tovább látnak, — az egyesítés nagy műve csakis újabb fejlődés alapját képezheti és fel kell használniok az alkalmat, amikor az állam, a kormány kellőképen támogatja, segíti ezt a városmentő tervet.

Ez szólna Budapest jövőjének.

Buda fejlesztésénél számolni kell azokkal a gyógyforrásokkal, amiket eddig Budapest nem tudott kellőképen kihasználni. Meg volt az, amit a természet adott, a mult kialakított. A multnak ez megfelelt, de a jövő új feladatok elé állítja a várost.

És itt hálás szívvel kalapot kell emelnünk *Szendy* alpolgármester zseniális elgondolásai előtt, amelyek hivatottak új, megfelelő, a jövőt szolgáló kialakulások előrevarázsolására, amelyek föltétlenül szolgálják Buda fejlődését a gyógyforrásokkal kapcsolatban.

A rohamosan fejlődő viszonyok, a mind sürgetőbb életigények önmaguktól mutatják az irányt. Egyedül a gyógyforrások fejlesztése nem adja meg Budának azokat a lehetőségeket, amelyek mögött milliók rejlenek. A gyógyforrásoknak megfelelő keret kell, ragyogó keret, amely idevonzaná az ország népét, de lekötné, megragadná az idegent is.

Buda kirakó ablaka lesz a Tabán. Ma puszta terület, amelynek megfelelő kiépítésétől függ ennek a városrésznek a jövője. Ami terv eddig fölmerült, nem felelt meg. Elmult, ahogy jött. Ide nem fürdőváros kell, mert az megvan, ahogy *Kozma Jenő* már régebben megírta e helyen. Kész fürdőváros a budai Dunapart, a Gellérttől a Császárfürdőig. A gyógyforrások megvolnának, csak keretük nincs.

Ezt a keretet adná részben a Tabán. Nem mint a fürdőváros egy része, hanem különlegessége. Nem fürdők és szállodák kellenek oda, hanem szín, fény, ragyogás, különlegesség. Motivumokat csak a Kelet adhat hozzá, mert a Nyugat motivumait megtalálja az európai ember a francia, német, svájci, olasz, osztrák és cseh fürdőkben, de — a Keletet nem. Ajánljanak fel néhány telket az indiai maharadzsáknak, a perzsa szatrapáknak, afghán emireknek, arab szultánoknak — ajándékul. Pesti ember azokat a drága telketet megvásárolni amúgy sem tudja. A keleti dúsgazdag fejedelmek játszva épitenék fel a nyugatról jövő idegent elkápráztató villáikat. Tömegesen kisérnék ide uralkodóikat a keleti főurak, akikről tudjuk, hogy egyetlen egy is többet költ itt néhány hét alatt, mint a nyugatról jött és a Coock iroda utalványkönyvével fizető nyugati látogató.

Ez adna méltó keretet, vonzóerőt a fürdővárosnak.

Csakhogy mindent ebből a látószögből kellene megalkotni. Ezt a tabáni keretet folytatni kell végig Budán.

Az élet elsorvasztotta a Batthyány téri szépen épült vásárcsarnokot. Előbb autogarázsnak szánták, ujabban uszodának. Egyik sem világattrakció. Az autógarázst el kell dugni valamely mellékutcába. Ha kell az uszoda, ott van a Királyfürdő nagy udvara, saját pompás forrása, — építsék oda.

A vásárcsarnoknak más a hivatása. Agrárország vagyunk, az év minden szakában van különleges termésünk gyümölcsben, virágban. Rendezzék be a csarnok háromnegyed részét állandó virág- és gyümölcskiállításnak és negyed részét üvegfallal elválasztva kávéháznak és étteremnek. Világhirnévnek örvendő vendéglősök, mint Gundel Károly és társai szivesen bérelnék ki ezt a világon egyedülálló helyiséget, búsás bért fizetve és tódulna oda a város közönségén kivül az ittjáró idegen is. Fekete kávé mellett gyönyörködnék a virágban és gyümölcsben.

A sorvadó Viziváros, történelmi multjához méltó fejlődésnek indulna, a mohamedán világ ebben Gülbaba rózsás kertjének föltámadását látná és megélénkülne az élet, különlegességgel támogatva a fürdőket, lekötve a gyógyulást kereső betegek érdeklődését. Ez volna a különleges kúrszalón, ahol a magyar gyógyvizen kivül, a magyar virág illata, a magyar gyümölcs különös zamatja szolgálná a bel- és külföldi betegek gyógyulását.

De meggyógyulna ez a beteg Buda is.

Ezeket terjesztjük mély tisztelettel *Liber Endre* és *Szendy Károly* alpolgármester urak elé, akik szeretettel és kellő hivatottsággal szolgálják ennek a világszép városnak, a magyarság fényreklámjának új ragyogását.

Csak a célt nézzék és ne azt, hogy egy túladunai ujság egyszerű szerkesztőségéből kínáljuk fel őszinte igaz hittel ezeket az elgondolásokat.

Viraág Béla

A kelenföldi tea-délutánok ma már társadalmi ürt töltenek be Becsey Antalné gondos rendezésében, aki kedves, nagy társaságot gyűjt össze a „Kelenföldi Társaskör" új barátságos helyiségeiben, amely ott családiasan, otthosan él. A házi asszonyok: Barla-Szabó Józsefné, Dorner Gyuláné, Duday Alajosné, Kovács Józsefné és Schwarcz Samuné úrnők mindent elkövetnek, hogy e tea-délutánok társadalmi nívóját emeljék és kedve t egyék az otthlet.

Kazinczy-emlékutat állít a főváros Kazinczy halálának százéves fordulóján, méltó művel áldozzon a költő emlékének. A Kazinczy kút kész is már és a Várban állitják fel.

A lebontásra itélt fehérsas téri iskola épületeiért mégis csak kár, mert feltöltéssel segíteni lehetne a bajon. Egyszerüen földszintté válna az I. emelet, de az épületet környező kerítés, ha magaslabbra emelve is, mégis csak adna világosságot pincévé sülyedt földszintnek, ahol elhelyezhetnék azokat az intézményeket, amelyeknek nincs oly nagy szükségük a nappali világitásra . . . De lebontani!?

Nyiló orgonák közt október végén

folyt le az elöljárósági szemle az óbudai hegyvidéken

Haidekker János dr. III. ker. előljáró, aki nemrégiben vette át a kerület közigazgatásának vezetését, Herczegh Lajos főmérnök kiséretében — valamint a hegyvidék érdekeiben fáradozó társadalmi egyesületek kiküldöttjeinek társaságában — bejárta a kerülete hegyvidékének azt a részét, amely a Bécsi út mentén vonul északnyugat felé.

A szemle — melynek tulajdonképeni tárgya az emlitett hegyvidék lankás derékvonalán keresztülvezető, úgynevezett

tranzverzális út folytatólagos épitési vonalának megállapitása volt.

Mindenekelőtt hiányolta a kerület szabályozási tervének végleges megállapitását. Égyes körök ennek a szabályozási tervnek a megszületését, az Óbuda—Hungária-úti — a nép által **Honalapitó Árpád Hid.nak** keresztelt — híd tengelyvonalának végleges megállapitásától kivánják függővé tenni, holott nyilvánvaló, miszerint akármennyire alapvető jelentőségü is lehet a kerület fejlődésére ennek a törvényhozásilag már oly régen elhatározott hidnak a megépitése, mégis egy olyan nagykiterjedésü területnek, mint Óbuda, Ujlak, ez az alkotás csupán egy-két fontosabb vonalát érinti — és pedig a kerület középső részén — mig

a kerület többi része ettől függetlenül szabályozható.

Ehhez a többi részhez tartozik az Óbudai hegyvidék szabályozása is, amely csupán függvényileg van vonatkozásban az uj dunai híd terveivel. A szemle alkalmával is szóvátett szabályozási terv véglegesítése különben is elsősorban a köznek, a városnak érdeke, hiszen — amint ez megvan, — azok az u. n. helyi problémák, amelyek pl. egy-két minden haladástól elzárkózó ingatlantulajdonos magatartásából adódnak, elveszitik azt a jelntőségüket, amellyel manapság még birnak és megnyitják az egyetemes érdek számára azokat a kisajátitási lehetőségeket, amelyeket ma, imitt-amott a társadalmi szervezetek rábeszélő képessége jelent csupán.

A másik fontos sérelem, ami a szemle bevezetésekor megtárgyalásra került: a hegyvidék rákos sebeinek,

a téglagyáraknak kitelepítése

illetőleg üzemüknek a köz érdekeire történő korlátok közé szoritása volt. A szemle során megállapitást nyertek már első **látásra** is, azok

a helyrehozhatatlan mulasztások,

amelyeket a vállalatok közutak elbányászása, 20—30 m-es meredek rézsük létesitése által elkövettek, s amelyek mindaz üzemek gyeplő nélküli üzemviteléről tesznek tanubizonyságot.

Ugy az előljáró, mint a kerületi főmérnök belátták a helyzet tarthatatlanságát és azt, hogy manapság már tényleg anakronizmus számba megy a belső Bécsi út mentén, kórház és lakott területek tövében ez a vályogvetés. Még akkor is ilyen számba menne, ha nem volna veszélyes. Tapasztalati tény azonban, hogy ott,

ahol megbolygatják a hegy lábának stabilitását, rogyások, csuszamlások állanak elő,

amelyek csak akkor szűnnének meg, ha a kiegyensulyozódás megint megtörténne. Ezt a kiegyensulyozottságot volt hivatva biztositani a Székesfőváros eredeti rendelkezése, amely szerint legfeljebb 5 m. magas rézsüket engedélyezett az agyag ásánál, s ezeket is csupán 12—45 fokos leásásban; ami helyett a vállalatok tényleg csináltak sok helyen 20—30 m-es rézsüket, 80—85 fokos robbantásokban, úgy hogy valósággal ijesztő agyagfalak bizonyitják — minden különös vizsgálat nélkül — a vállalatok nemtörődömségét, a hatóság előirásos — rendelkezéseivel szemben.

Szigorúbb közigazgatás mellett ezek a telepek már régen odakerültek volna, ahová azok a faluvégi vályogvető cigányok, akik addig törik a borsot a lakosság orra alá, mig vagy a község lakossága **tesz igazságot,** vagy pedig a kakastollasok teremtenek rendet. A szemle során egyhangú volt a nézet, hogy a rendcsinálásnak elérkezett az utolsó órája.

A hegyvidék lankásának középvonalán átvezető tranzverzális utra vonatkozólag az az egyhangú vélemény alakult ki, miszerint ennek az utnak a folytatólagos megépitése nem csupán helyi jelentőségü, hanem előkészülete után alkalmas lehet arra is, hogy

a Bécs felől érkező személyforgalom ideirányitassék,

ami által az érkezők szeme elé úgy nappal, mint éjszaka a legcsodásabb panoráma tárulna, ugyanaz, ami a Hármashatárhegyi kilátónál adódik, amely pedig még világviszonylatban is egyike a legpompásabbnak. Ennek az utvonalnak két szakasza máris megvan: A Folyondár utca és a Remetehegyi út.

Az egész út 20 méter szélességben van tervezve,

ami már egymaga is bizonyitja, hogy ez nem csupán lokális jelentőségünek van szánva. Kialakult az a nézet is, hogy ez az útépités nem csupán a hegyvidék magánépitkezést alkalmas előmozditani, hanem egyik másik téglagyár számára megnyitja a parcellázási lehetőséget, ami viszont könnyebbé és gyorsabbá alkalmas tenni a hegyvidéki lakosság által oly rég óta várt **elvonulást.**

Az út közvetlen jelentősége azonban mindezen érvek fölött a városfejlesztés megalapozásában áll. Ma ugyanis az a helyzet, hogy dacára annak, miszerint a Schmidt Miksa-féle „Atilla-park" terv vajudása mintegy 10 esztendőre kötötte alá a Remetehegy fejlődését és dacára annak, hogy a kerület szabályozási tervének végleges megállapitása már régebbi idő óta késik és mindezeken felül, dacára annak, hogy a téglagyárak igazán semmiféle szempontból sem kivánatos szomszédság, mégis ez a hegyvidék évről-évre fejlődik. A hatóságok anomozitása, a megnehezült pénzügyi és gazdasági helyzet mind-mind nem tudták megakadályozni, hogy a „hegyen épült város" meg ne szülessék és évről évre ne legyen nagyobb kiterjedésü. És ha keressük mindennek az okát, hogy ennyi akadály és ennyi hátrány dacára ez a vidék mégis fejlődik, erre csak az a válasz, hogy a Székesfővárosnak ezt a részét

a magyarok Istene valamikor királyaink vadaskertjének teremtette,

---

A Budai Polgári Kör és Buda 50 év előtt

Benedek Sándor

a közigazgatási bíróság ny. másodelnöke előadása a Budai Polgári Kör borgazdatársaságban október 26-án.

Gróf Szapáry Gyula pénzügyminiszter 1884-ben, tehát ezelőtt 50 esztendővel nevezett ki engem miniszteri fogalmazónak és szolgálattételre az akkor életbeléptetett pénzügyi közigazgatási bírósághoz osztott be. Azóta folytonosan Budán lakom s igy az 50 esztendő jogán elmondhatom, hogy budai polgár vagyok. Legalább az én szivemnek minden hurját ez az érzés rezegteti, amikor a lezajlott 50 esztendőre, a régi Budára és a budai életre viszszagondolok.

Előzőleg csak kétszer voltam a fővárosban. Először 1868-ban, 14 éves koromban, a mikor itt sebet kaptam. Nem párbajban, hanem egy pesti fodrász ollóval belevágott a fülembe. Másodszor 1873-ban amikor Pest, Buda és Óbuda Budapesttő alakult s megvetette a mai mesés fejlődés alapjait. Ennek a fejlődésnek oroszlán része a legközelebbi félszázadra esik. Az 1884 évben még épülőben voltak az Andrássy út és a körutak, azóta létesültek a parlament palotája, az uj királyi palota, a Pestet és Budát összekötő pompás hidak, akkor még lóvasuton közlekedtünk vagy omnibuszon, melyről úgy énekelt a költő, hogy:

Vágtat az omnibusz,
Azaz lassan halad,
A város ligetbe,
Gesztenyefák alatt.

Budapest, tehát Buda fejlődését is, semmi sem bizonyitja fényesebben, mint a statisztika. Budapestnek az 1884. évben 427.369 lakosa volt, ma 50 év után pedig 1.039.853 lakosa van, tehát az emelkedés 240 százalék. Buda népességének szaporodása még kedvezőbb. Budának az 1884. évben 81.631 lakosa volt, ma 50 év után pedig 241.864 lakosa van, tehát az emelkedés 300 százalék. Ehhez az eredményhez nagyban hozzájárulnak az elpusztult budai szőlő-területeken emelt épületek s a háború óta épitett palotaszerű villák, a melyek a Duna balpartjára is kiható vonzerőt gyakorolnak.

Talán nem lesz érdektelen Buda népszaporodását kerületenként is megállapitani. Az I. kerület népessége volt 1884-ben 29.354, ma 124,411, emelkedés 400 százalék. A II. kerület népessége volt 1884-ben 25.972, ma 52.938, emelkedés 200 százalék. A III. kerület népessége volt 1884-ben 26.325, ma 63,995, emelkedés 240 százalék.

Ezekből az adatokból megállapithatjuk, hogy a II. kerületben a népszaporodás a budai átlagon alul van, a mely jelenség arra vezethető vissza, hogy a II. kerületnek külterülete nincs és hogy a belső területen még igen sok régi ház várja az ujjáépitését, amely eddig Budán csak a Dunaparton és a fő utcavonalakon, itt is csak részben érvényesült.

Budának történeti jellege, hogy mindig a fő kormányhatóságok székhelye volt. Ezt a jelleget megtartotta az 1867 évi alkotmányos életben is, a mikor a miniszteriumok nagy részben Budán helyezkedtek el. Az 1884 év ujabb gyarapodást jelentett, mert a pénzügyi közigazgatási bíróságot is itt a várban helyezték el s ma is Budán van. Budán székelt a büntető törvényszék s két járásbiróság (az I-III kerületi és az óbudai). Buda volt a dohányjövedéki és az állami jószágigazgatóság, a pestvidéki pénzügyigazgatóság és adófelügyelőség székhelye. Ennek dacára az ügyvédek száma nem volt nagy. Budán mindössze 50 ügyvéd tartott irodát, amely szám a lezajlott 50 év alatt 372-re emelkedett.

Az 1884 évi 50 ügyvéd a három budai kerület között a következőleg oszlott meg. — Az I. kerületben laktak: Dencs Benedek, Dulovics Béla, dr. Fáy Andor, Foltin Pongrácz, dr. Gombár Tivadar, dr. Horváth István, Hőke László, Latkóczy Mór, Oeffner Ferencz, Pleyer Ede, dr. Schönborn Albert, és dr. Tóth Ernő. Összesen 12. — A II. kerületben: dr. Andaházy László, Andorffy Károly, Dániely György, dr. Draskóczy Miklós, dr. Ernyey Mór, Ferenczffy Antal, Grulich József, Horváth Mihály, Horváthy József, dr. Kiss Károly, Kollár Lajos, dr. Kormann Frigyes, Kutsinyi Rudolf, dr. Ladik Gusztáv, Légmann Izidor, Morócs Ferencz, dr. Német Imre, Olay Lajos, Pajor Gusztáv, Poliány János, dr. Rónay Károly, Rosenberg Ferencz, Rosconi Lipót, Sárváry Antal, Soltész József, Széll Mór, Szmik Lajos, Sztehló Kornél, dr. Withalm Ágoston, Összesen 29. — A III. kerületben: Csilléry Dávid, dr. Horn Károly, Ignátovits János, dr. Izsépy Viktor, Keresztes József, dr. Molnár Mór, Szilágyi Zsigmond, Tholdt Titusz és Végh János. Összesen 9. E tekintetben tehát a második kerület, a Viziváros vitte el a pálmát, melyben több ügyvéd volt, mint a többi két kerületben együtt.

Kir. közjegyző csak kettő volt Budán, mindakettő a II. kerületben: Rupp Zsigmond és Zimányi Alajos. A büntető törvényszék elnöke Székács Ferencz s a két járásbiróság vezetői Muttnyánszki Ádám és Lithvay Mátyás voltak. Az óbudai jószágigazgatóság élén báró Podmaniczky Ármin, a budai pénzügyigazgatóság élén Czollner László, a budai adófelügyelőség élén Leypold Kornél, s a dohányjövedéki igazgatóság élén Graenzenstein Béla, a későbbi államtitkár állottak. Az I. kerületben Osztoits Mihály, a II-ban Paulovits László s a III-ban Huszmann József voltak a kerületi előljárók. A képviselőházban pedig Budát Pauler Tivadar, Darányi Ignácz és Országh Sándor képviselték.

Ha az ember az akkori tiszti czimtárt lapozza, elcsodálkozik azon, hogy 50 év előtt egyes hivatalok milyen csekély munkaerővel boldogultak. A miniszterelnökséget például egy tanácsos (Tarkovics József) vezette 4 tagból álló személyzettel. A három budai előljáróság személyzete pedig együtt 15 főből állott. Ha ezzel szembe állítjuk a mai bürök népességét, önkénytelenül eszünkbe jut II. József császár, a kalapos király. Ez a különben zseniális fejedelem egy reggel a bécsi Burgban a folyosón egy kormos suhanczczal találkozott. Megállott s megkérdezte tőle, hogy ő-e a kályhafűtő? „Nem én vagyok — felelt a fiú — én csak a kályhafűtő viczéje vagyok". A császár elnevette magát s egy aranyat adott a fiúnak ezekkel a szavakkal: „No hát te is végy magadnak egy viczét". Ez tréfás dolog, de mégis van benne valami tanulság.

Buda 1873 óta alkotó része volt a fővárosnak, Budapestnek, de dunajobbparti külön állásában még 50 év előtt is egy kedélyes kis városhoz hasonlitott, a hol békés egyetértésben élt a polgárság és a nagyszámu tisztviselői kar. A szőlők pusztulása akkor még kezdetleges volt és a sok polgári bormérésekben olcsó volt a bor, a vacsorát pedig a zsebünkben liferáltuk. Minden kerületnek meg volt a maga hires helye, az I. kerületben a várban a Balta, a Krisztinában a Politikus szatócs és a Márványmenyasszony, a II. kerületben a Sörkocsi, a Trombitás, meg a kapásutcai Bruckner, a kinek milliós vagyona volt s a hol a vendéget nem szolgálták ki, hanem magának kellett a pincenyílásban üres üvegét megtölteni és nyomban kifizetni, a III. kerületben pedig a Kék tövises disznó, a Három huszár, a Kék Duna s az elszámlálhatatlan óbudai bormérések, hol még a 80-as évek végén is vigan mérték a fekete bort.

Ezeket a helyiségeket nemcsak a kis polgárok és a kis tisztviselők látogatták, de meg volt a törzsasztaluk a kormányhatóságok főnökeinek s a társadalmi előkelőségeknek is. Például itt lehetett találkozni Buzeczky Pál miniszteri tanácsossal, Kovács Józseffel a pénzügyminisztérium számvevőségi főnökével. Budenz József és Torma Károly egyetemi tanárokkal, mágnásokkal és képviselőkkel s magával Madarassy Pállal, a pénzügyi közigazgatási bíróság elnökével is.

A kedélyes társas élet jegyében született meg a budai polgári kör is 1872-ben,

ahol Budától Visegrádig folytak a nagy vadászatok.

Valamikor itt termett a legmelegebb tüzű óbudai bor, amelynek tövei közt a mai nemzedék diákjai még böngészhették a mézédes fürtöket. És amit a Mindenható adott és pedig bőséges kezekkel adott, abból **mindent,** még a hernyó perspektivájú ember se vehetett el. Ezt a vidéket éri legmelegebben a nap, ezt a vidéket óvják legjobban a viharoktól a fölötte elhúzódó bércek és ezért volt lehetséges a szemle során az egyik kert tulajdonosának az a kedves figyelme, hogy

október végén orgonafájáról pompás, illatos orgonafürtöt szakíthatott le az Előljáró számára.

A szemlén résztvett társadalmi egyesületek remélik, hogy talán mégis felfedezik az illetékesek ezt a szép hamupipőkét és elviszik a milliós nagyvárosnak arra a báljára, ahol bőség, ahol ragyogás van, hogy végre elérhesse célját, amire a Teremtő által alkottatott. Sz. Gy.

A fiatalok küzdelme az öregek ellen

— Örökös harc — és nincs vége —

Berlin, 1934. október 15.

Sok szó esik manapság az „öregek" és „fiatalok" szembenállásáról, melyet kenyérharcnak is neveznek. Vezércikkek és tüntetések, kongresszusok és beszédek a legkülönbözőbb orvosságokat ajánlják ennek a betegségnek a meggyógyítására. Mert betegség, legalábbis így publikálják és könyvelik el a sok sikertelenség után. Ez a probléma nagyon régi keletü, és teljes győzelemmel az egyik fél részére sem oldható meg. Ellenben lehetséges valami kompromisszum, amely mind a két felet kielégiti és mind a két részre nézve méltányos. Ennek a „megegyezésnek" a fő pontja mind két párt tudásának, tehetségének, képességének és az évszázadok leszürt és lehiggadt tapasztalatainak figyelembevételével kimondaná, hogy a fiatalság: a motor, a hajtóerő, — az öregek: a kormánykerék, a fék. A kettőnek a munkássága külön-külön terméketlen. A fiatalság a nyersanyag, esetleg márvány vagy homok, hogy azt szoborrá faragjuk akkor nem mindég Michelangelo a szobrász! Viszont a parlagonfekvő homokból sok hasznosat csinálhatnak a hozzáértő kezek. Tehát az egymásrautaltság kézenfekvő. Ennek az egymásrautaltságnak a szükségességét azonban az „öregek kaszt"-ja akarja a legkevésbbé tudomásul venni. Különösen például ha arról van szó, hogy egy húszéves mondjon bírálatot egy negyvenéves munkájáról. Kiindulva pedig abból a sarkalatos igazságból, hogy negyven az kétszer húsz, tehát aki negyven évet élt, az föltétlen okosabb, tapasztaltabb, tanultabb, stb. — Nem akarok itt védőbeszédet mondani a húszévesek mellett, erre a húszéveseknek semmi szükségük nincs, annál is inkább, mert húsz év mulva minden mai húszéves úgy gondolkozik majd, mint a mai negyvenévesek.

Ennek az egész problémának lélektani okai vannak és azok oly mélyen fekszenek, annyira beidegződtek, hogy megbolygatásuk vagy pláne operálásuk szintén — talán még súlyosabb — pszichologiai akadályokba ütközne. Hogy menynyire nem lehet korhatárt vonni és megdöntetlen dogmaként kimondani, hogy hol kezdődik az öregség vagy hol végződik a fiatalság arra legjobb példa a történelem és az élet. A harminckét éves Caesar mikor Nagy Sándor szobra előtt kifakadt: „21 éves korában már meghódította a világot és én még semmit sem csináltam!" akkor ez a Caesar még korántsem volt öreg. És nem volt fiatal akkor sem, amikor 52 évvel a vállain testi és szellemi erejének teljében dicsősége magaslatán állott? Nem az évek száma tesz valakit öreggé (értve a feltétlen felsőbbséget), hanem a tapasztalatok, a tudás (nem a diploma) és tettei.

Számtalan példát tudnék mondani. Példákat, melyeket ma még nem ismernek el, mert idő kell minden megismeréséhez és csak a megismerés után jön az oly sokszor hiába várt elismerés. De nézzük a már „elismerteket": — Macedoniai Nagy Sándor magaköré gyüjtötte idős minisztereit és azt mondotta: „Miért nem szóltok, ha hibázom?" — A miniszterek hallgattak. — „Vagy csinálok hibákat és ti azért nem figyelmeztettek, mert nem látjátok, akkor ostobák vagytok; vagy látjátok, hogy hibázom és nem szóltok, akkor árulók vagytok!" — Ez a fiatalember 25 éves korában megalapitotta az ókor második legnagyobb városát: Alexandriát. — A fiatalabbik William Pitt 21 éves volt mikor Nagy Brittania miniszterre lett. — A 16 éves Edison a mozgó vonaton szerkeszti saját lapját és 31 éves korában már mint ismert fetaláló megajándékozza a világot a fonográffal. — Mussolini 27 éves volt amikor az „Avanti" szerkesztését átvette és tíz évvel később már Olaszország diktátora. — Az alig 24 éves Napoleon Toulonnál döntő győzelmet arat az angolokon és három év mulva elfoglalja Lombardiát és legyőzi a hatalmas Habsburgokat. — Fridtjof Nansen a 27 éves gyerekember az első, aki felkutatja Délgrönlandot. — A fiatal Puskin, a legnagyobb orosz költő megírja a világirodalom egyik legszebb remekét az „Eugen Onegin" époszt. Élt 38 évet. — Nagy Péter megreformálja a hadsereget és a flottát, beutazza Európát, Hollandiában mint hajóács dolgozik, 17 éves korában egyeduralkodó, 31 éves korában megalapitja Pétervárt. — Petőfi Sándor 26 éves korában már — nincs. 26 éves és már eljutott a világ többi halhatatlanjai közé. És ott sem az utolsó helyre!..

Ez csak egy kis választék. Folytatni lehetne még hosszú oldalakon keresztül. Természetesen ezzel nem azt óhajtom bizonyitani, hogy minden 21 éves fiatalember alkalmas miniszternek, vagy mindegyik 27 éves tud lapot szerkeszteni. De ha nem engedjük a fiatalságot levegőhöz jutni, elzárjuk előlük az utat egyszerüen azért, mert fiatalok akkor megtörténik, hogy értékek sikkadnak el, melyek nélkül az emberiség talán szegényebb lett volna a fonográffal, egy darab kulturával, egy „Szeptember végén" című költeménnyel. Mert nem lehet általánositani, hogy az igazi tehetség előbb-utóbb utat tör magának. Ha megfosztjuk az igazi tehetséget az érvényesülés lehetőségétől, akkor rendszerint utóbb tör magának utat mint előbb, és ennek végeredményben az emberiség látja a kárát.

A közelmultban történt, hogy éhenhalt Pésten egy fiatal festő, akiről halála után megállapitották, hogy rendkivül tehetséges, zseniális — volt. Magábanvéve az a tény, hogy éhenhalt nem is annyira felháborító, mint az, hogy mig élt „nem értek rá" tehetségét felfedezni. Manapság sokan választják a halálnak ezt a nemét, de a tüdővész is divatos. Szóval ebben semmi ujdonság nincs és kis tulzással még romantikát is belemagyarázhatunk.

De kérem: mi lenne, ha az ilyen romantikákról lemondanánk és az „illetékesek" még az illető halála előtt igyekeznének a szemüket kinyitni?!

Holló Pál

Hetenkint kétszer uj alakban

jelenik meg a kormány engedélyével ujévtől a

BUDAI NAPLÓ

Hétfőn mint **BUDAI HÉTFŐI UJSÁG** és **szerdán** rendes szövegével.

A lap kiadását új, életerős érdekeltség veszi át, — viszont a szerkesztőség a régi marad.

Kérjük m. t. előfizetőink szives türelmét és további jóakaratu pártfogását, amely XXXI. év óta kiséri a BUDAI NAPLÓ t.

HIREK

Buda, november 9

Kelenföld elkeresztelése „Szent Imre város" névre, nem találkozott mindenütt azzal a lelkesedéssel, ahogy azt sokan vélték, talán éppen Kelenföldön a legkevésbbé és föltétlenül ellenzik azt mindazok, akik hívei a történelmi hagyományoknak és az ősi kultúrával bíró, de csak nagyon csekély részben kidomborított ősmagyar gondolatnak. Kelenföld már régi elnevezése ennek a vidéknek és a honfoglalással kapcsolatos események és legendák szülték. Most, hogy Budán, éppen a Kelenföldön nagy kulturális mozgalom indult meg, erősen kihasználják a szervezők azt a sajnálatos körülményt, hogy a „Magyar Tudományos Akadémia" olyan rejtegetett, takargatott utakon és nem méltó arányokban szolgálja a magyar ősiséget, ami tulajdonképen első és legfőbb feladata volna. A nemzeti érzés ápolása az a pajzs, amelyen szomszédaink minden rosszakaratú törekvése megtörhet és egyedüli védelem a mind hatalmasabb arányokban felénk záduló nyugati kultúra támadásaival szemben, amely elsöpréssel fenyegeti a mi különleges, ősi kultúránkat. Ma már nem egyszer esik szó tudományokkal foglalkozó egyének társaságában, hogy Budán „Nemzeti Akadémia" címen új kultúrintézményt kellene létesiteni, amelynek egyedüli célja a nemzeti irány és a magyar ősiség ápolása és kutatása lenne.

Uj községi párt van alakulóban Budán, amely főleg a kispolgárok zömére számit és magját képezné a „Kispolgárok Országos Szövetségének" budai alakulata, amelynek itt Budán mintegy 1200 tagja van. Csatlakozik melléje a „Nemzeti Munkapárt", amely most gyüjti tagjait és eddig mintegy 300-an jelentették be csatlakozásukat, nagyobbrészt iparosok és az adó terhei alatt nyögő kis háztulajdonosok. A Kispolgárok Orsz. Szövetsége most vándorgyűléseket tart és főleg az asztaltársaságokat keresi fel Buda különböző vendéglőiben, hogy azokat testületileg történő belépésre bírja. Az új pártot „BUDAI PÁRT" néven igyekeznek népszerűsiteni és tudtunkkal érintkezést keresnek az „Egységes Községi Polgári Párt"-tal, fölajánlva annak együttműködését, elsősorban a választásoknál, de minden aktuális budai kérdés sürgős megoldásánál is.

Hatvanéves fennállása megünneplésére készül a Budai Dalárda s ez alkalomból köriratot küldött a lapoknak, a melyben a nagynevű Dalárda multját ismerteti. Valami nagy tévedés révén azonban kimaradt ebből Szeghő Sándor országos karnagy neve, akiről pedig tudott dolog, hogy Ripka Ferenc elnökkel ők állitották ujból talpra, a már-már a megszünés szélén álló egyesületet és — emelték európai magaslatra nemzetközi díjat nyerve, szolgálva ezzel a lesujtott magyarság szent ügyét is.

Modern szállodává alakítja át az Esplanade szállót uj tulajdonosa Blum Frigyes mérnök, aki 100 ezer pengőt szánt a szálló épület teljes átalakitásaira és valóságos budai családi otthont teremtve ott. Telefon lesz minden szobában, fürdők és lehetőleg állandó lakók. Megépitik a Rózsadomb oldalán a szálló emeletes kerthelyiségét is terraszos nyári helyet adva ezzel ennek a városrésznek. Az uj tulajdonos célja az, hogy a felhévizi fürdőknek teljesen tiszta, kényelmes mérsékelt árakkal dolgozó szállót teremtsen, nagy társaságok számára berendezett helyiségekkel.

Kőkorszakbeli lelet a budai Dunaparton

Sági János, a keszthelyi Balatoni Muzeum néprajzi osztályának volt vezetője érdekes kőkorszakbeli leletre bukkant a Zsigmond tér melletti „Velence" csónakház Dunapartján. A víz most igen alacsony s a szárazra került homokzátonyokon kisebb-nagyobb kődarabok százai látszanak. Ezek között fel keltette figyelmét egy kb. 30 cm. magas és 20 cm átmérőjü hengeralakú kőtömb, mely gyakorlott archeológiai szemnek mindjárt elárulta, hogy alakját emberi kéz formálta. Közelebbi megszemlélés után kiderült, hogy a

véletlen egy igen ritka és érdekes kőkorszakbeli emléket hozott napfényre.

A kőtömb ugyanis nem más, mint egy őskori kőfaragó mesternek tőkéje, amelyből épen kőbaltát akart kifaragni. A kőtuskó felső végén a kőbaltának több mint fele már ki van faragva a kőből, a nyél számára szolgáló lyuk helye is ki van már jelölve, de úgy látszik, a mestert valami megzavarhatta, mert a munkát abbahagyta. A kőtőke alsó része derékszögben le van faragva, mert úgy látszik, egy lefürészelt fatörzsre volt a kőtömb ráerősitve, könnyebb megmunkálhatás végett. Erre vall az is, hogy a kőtömb közepén köröskörül mély bevágás látható, mely bizonyára ama kötelékek nyoma, amelyekkel a kőtömb a fatörzshöz volt rögzitve. Muzeumba kivánkozó lelet ez annál is inkább, mert ép és törött kőbalta ugyan elég van muzeumainkban, de ilyen féligkész, munkaközben abbahagyott balta-relief a legnagyobb ritkaságok közé tartozik. Ezenkivül a budai Dunapart adott — főleg római emlékekből — nagyszámú leletet. A kőkorszakbeli ember budai megtelepedését jelző hasonló leletek azonban már sokkal ritkábbak s azért ezuton hivjuk fel rá az illetékes körök figyelmét. (M. R. dr.)

FOTOCIKKEK Zibrinyinél I., Attila utca 8

A **francia követség** Budára, II. Fő utca 17. alá költözött. Telefonszáma: 51-6-80.

Szent István király útja lesz a Horthy Miklós híd folytatása, amely 80—100 méter szélesen a Budafoki útba torkolik. Onnan azután sugárszerüen több út indul majd Buda különböző részeibe. Egy közvetlen, igen széles út fog vezetni a kelenföldi pályaudvarhoz, amely Ferencváros lakóinak juttat a Keleti pályaudvarnál sokkal közelebb fekvő pályaudvart. A Lenke út és Szent Imre herceg utja már annakidején úgy tűzettek ki, hogy megfelelő szélességü ütőerői legyenek a Boráros téri hídról szétáradó forgalomnak.

Sirámokkal teltek az ürömi hegyvidék lakosai, a kiknek nincsen egyebük, mint — gyönyörü kilátásuk. Csakhogy ez egyelőre hozzáférhetetlen. Nincs közlekedésük, se vizük, se világitásuk, — telefonról, postáról, rendőrről nem is szólva. Reménykedtek abban is, hogy az Aranyhegyre épül a stadion a mi közelebb hozta volna ezt a vidéket a városhoz, de ettől is elestek. Rajtuk is segitene — Nagy-Budapest.

Az uj lakbérszabályzat november 1-én sem lép életbe.

KISFALUDY SZINHÁZ
III. Lajos-utca 111
(elérhető az 5, 7, 9, 51 villamossal
November 9-től (péntektől)
A DOROZSMAI SZÉLMALOM
Nov. 11-én (vasárnap) d. u. 3 órakor
kedden és szerdán este
MESÉK AZ IRÓGÉPRŐL
Filléres árak! — Kellemesen fütve!
Jegyek 20 fillértől 1.50 P-ig elővételben

KÓCZÉ ANTAL
külföldről visszatért zenekarával egész télen naponta
GUNDEL-GELLÉRT
ÉTTERMÉBEN MUZSIKÁL

Mányi-Konyha
I. KIRÁLYHÁGÓ UTCA 2.
Nagy családi menü 1.50
Menü 1.80
Minden menü 4 fogásos
Díjtalan házhozszállitás

KISKŐRÖSI SZŐLŐGAZDASÁG TERMELŐI BORMÉRÉSE
II. Margit körut 64/b
Termelői minőség! Termelői árak!
Kizárólag utcán át!
Házhoz szállitás!

MEGNYILT
D. KOVÁCS JÁNOS
DROGISTA
ILLATSZERTÁRA ÉS HÁZTARTÁSI ÜZLETE
Budapest, I., Krisztina körut 89.

Ön szép de még szebb lesz, ha
özv. ILLYÉS SÁNDORNÉ
HÖLGY és URIFODRÁSZ
üzletét látogatja II. VÉRMEZŐ UT 14. szám
VÁRFOK UTCA SAROK TELEFON: 50-2-17
Tartós ondolálás géppel és gép nélkül. Festés, szőkités. Egyéni frizurák modell után.
10 százalék engedmény, ha hivatkozik a Budai Naplóra

SCHRÄPLER HALÁSZLÉ FOGALOM!
III. LAJOS-UTCA 27
HANGULATOS SCHRAMMELZENE

AZ ÁRUK MINŐSÉGE **ELSŐRENDŰ**
AZ ÁRAK **OLCSÓK**
A KISZOLGÁLÁS **FIGYELMES**
A
SIKLÓS DIVATHÁZBAN
XI. HORTHY MIKLOS UT 14
TELEFON: 59-3-43

LEGSZEBB MEGLEPETÉS A
VIRÁG
Gellért Virágház
ból
XI. HORTHY MIKLÓS-UT 11-13.

ÉDES ÁLMA LESZ
KOBLINGER PAPLAN ALATT
KOBLINGER MATRACOK
I. UGOCSA-UTCA 12. PAPLANÜZLET
Javitás — ujjáalakitás!

A **CSÁSZÁRFÜRDŐ NŐI ISZAPFÜRDŐJE**
megnagyobbitva és modernül átalakitva, valamint az ujonnan létesitett
IVÓKUT
a nagy gyógyudvar ivócsarnokában egész napon át a közönség rendelkezésére áll.

CIMFESTŐ
Első budai, legrégibb cimtáblafestészet
VÁLI GÁBOR, II., Iskola utca 16.
Alapitási év: 1895.

KIRÁLY FÜRDŐ
Épittette 1556-ban KÁRA MUSZTAFA budai basa.
Budán, II., Fő utca 84. sz.
45 fokos szénsavas nátront, szénsavas meszet, szénsavas klórnátriumot, magnéziumot tartalmazó **hévvíz** köszvény, csúz, bőr- és csontbetegségek, fémmérgezés, máj-, epe-, méh-, húgyhólyagbántalmak, gyomorhurut és alhasi pangás ellen.
Kádfürdők: egész napon át.
Gőzfürdők: férfiaknak reggel 5—1, nőknek hétköznap 1—7. u. 2-7.- Ivókúra

tehát ezelőtt 62 esztendővel. Előbb Budai Polgári Társaskörnek, majd 1879-től kezdve budai körnek hívták, mai nevét csak 1892-ben vette fel. Nagyon érdekes s talán tanulságos is körünk első alapszabályának 1 §-a, mely szerint: „A kör jeligéje: egyetértés, barátság, kedélyesség. Czélja: A társas élet előmozditása és pedig kedélyes társalkodás által, az egyetértés megszilárditása és szorosabb barátságos viszony létesitése, miért is ezen kör semmi pártszinezettel nem bir s minden vallási, politikai és községi ügyek iránti viták helyiségéből kizárvák." Ez a rendelkezés 50 év előtt, 1884-ben azzal a változtatással volt életben, hogy a községi ügyek a tilalom alul kivétettek. Emlékezetem szerint, már a 80-as évek végén a Budát közösen érdeklő ügyeket is itt tárgyalták le, melyek közül még ma sincs megoldva a budai állandó szinház ügye, az óbudai híd pedig meg van ugyan szavazva, de megépitése még mindig a jövő zenéje.

Ebben az időben Hunfalvy János volt körünk elnöke, egyetemi tanár és hires tudós. Az alelnökök között pedig már helyet foglalt Ludvigh János, akkor miniszteri tanácsos s később a közigazgatási bíróság másodelnöke, akinek buzgóságát és egyéni fényes tulajdonságait megőrizte a hű emlékezet. Éveken át Soóváry Ferencz volt a kör érdemes gazdája, ki mint kolozsvári pénzügyigazgató tragikus véget ért. A jegyzői karban pedig buzgón működtek Kollár Lajos, későbbi elnökünk, Csorba Ferencz és Vas Tamás, a ki akkor még nem volt Tamás bácsi, hanem a hölgyek előtt is kedves helyre legény.

Én magam akkor még nem voltam a tagja a budai körnek s 1887-ben léptem át a kör küszöbét, mikor az én atyai barátom, Exner Nándor, az Exner Kornél édes atyja, itt tartotta nevenapját, amelyen az egész közigazgatási bíróság s a kör elökelőségei: Darányi Ignácz, Rupp Zsigmond, Rupp Imre is megjelentek. Hát bizony a hajnali órákban kerültem haza a várba, tisztelt elnököm Madarassy Pál társaságában, aki fél 9 órakor már keresett a hivatalban, de bizony nem talált ott.

Ettől kezdve ugy én, mint a közigazgatási bíróság más tagjai is, gyakran megfordultunk a körben s résztvettünk kedélyes estélyein. Nekem a gyakoribb érintkezésre alkalmat adott egy párbaj is, mely két körtag között keletkezett s melyben párbajsegéd voltam. Az ügy sokáig húzódott s nagy port kavart fel. Becsületbiróság is itélkezett. A becsületbiróság elnöke Bárczy István volt. Bárczy István államtitkár édesatyja, akkor honvédelmi miniszteri tanácsos s a birák között helyet foglalt Wekerle Sándor is, aki akkor címzetes miniszteri tanácsos volt. A becsületbiróság bölcsességének köszönhető, hogy az ügyet a rákospalotai erdőben vér nélkül befejezhettük.

Ha őszinte akarok lenni, be kell vallanom, hogy 50 év előtt Buda nemcsak kis város volt, de jóformán német város is. A budai polgári kör szintén csak részben volt magyar. A budai polgár németül beszélt s a budai tisztviselő-családokban is otthonos volt a német szó.

Tapasztalásból mondhatom, hogy a várban a heti vásárokon alig lehetett hallani magyar szót. A fiatalság mégis ott sétált a járdán rendületlenül. Nem azért, hogy a német szóban, hanem azért, hogy a bevásárló hölgyekben gyönyörködjék. Ezek közül a vonzerők közül ma is emlékezetemben van egy néhány: Rupp Zsigmondné, Exner Nándorné, Tisza Paula, a miniszterelnök leánya s a két szép bárónő, Tunkl Aranka és Natorp Aliz.

A budai polgári kör megalakulásakor (1872) az alapszabályok két nyelven nyomattak ki, németül és magyarul s a német szöveg megelőzte a magyart. A társadalmi mozgalmak is két nyelven folytak le s a német és magyar előadások egyensulyára gond volt. Igaz, hogy az 1879-ben hatóságilag jóváhagyott uj alapszabályokat már csak magyarul nyomatták ki, de Csorba Ferencz dr. még 1889-ben is szükségét látta, hogy a közgyülésen azt az inditványt tegye amely szerint a kör tanácskozási nyelve legyen a magyar. Félszázad előtt a magyar nyelv ügye az egész fővárosban rosszul állott. A Budapesti Hirlap 1884. okt. 19-iki számában egy hirt közöl, amely szerint egy angol fiatalembert Budapestre küldtek, hogy megtanuljon — németül. Ez ugyan tréfának látszik, de Budán akkor nem volt lehetetlen. Voltak ugyan minden kerületben magyar asztaltársaságok, de ezek működése még akkor nem volt elég hatályos s inkább társadalmi egyletek voltak, mint magyar nemzeti alakulatok. Az idő azonban meghozta a maga gyümölcsét, a budai polgárság szivében élő nemzeti érzés és a magyar iskola csodát müvelt s ma joggal elmondhatjuk, hogy Buda egyik ékessége a székesfővárosnak és minden izében magyar.

SZEMÉLYI HIREK

Borvendég Ferenc főpolgármestert betegen kórházi kezelés alá vette orvosa. Beteges a szervezete és megviselte az a harcz, a mit Budapest érdekében folytat, amit azonban félreértettek és nem méltányoltak megfelelően egyoldalról sem. Szerinte minden jó szándékát félremagyarázták és ez fokozza betegségét, a mi arra készteti, hogy esetleg — visszavonul, nyugalomba megy, utódaira bízva a szanálás megkezdett munkájának befejezését. — Uj helyzetet teremt ez a városházán a mivel már is számolnak a városi pártok.

BENEDEK SÁNDOR, a Közigazgatási Bíróság ny. másodelnöke október 25-én olvasta fel lapunk e számában közölt tanulmányát az 50 év előtti Budáról és a gazdatársaságban rendezett borestjén dr. Budai Polgári Körről. A Pénteki Bor-Kozma Jenő köszöntötte az előadó nagytekintélyű, puritán személyét.

SIPOCZ JENŐ dr. polgármester vette át a beteg főpolgármester ügykörét. A legutóbbi közgyülés melegen és szeretettel ünnepelte a méltán mindnépszerübb polgármestert.

ANDRÉKA KÁROLYT társasest keretében ünnepelte az Óbudai Egységes Polgári Párt kaszinója és meleg szóval üdvözölték őt Kozma Jenő dr. és Orova Zsigmond törvényhatósági bizottsági tag.

HOLLÓS ÖDÖN japán császári főkonzul üdvözölte a „Magyar Nippon Társaság"-ot a japán kormány nevében, a társaság megalakulásának tizesztendős évfordulóján rendezett ankéten.

LUGMAYER JÓZSEF dr. mint a Pénteki Borgazdatársaság illusztris tagja, október 18-án rendezett borgazdaestjén debreceni útjáról és ott szerzett tapasztalatairól számolt be, sok új vonással gazdagítva hallgatóinak tudását a tiszántúli metropolisról.

REMÉNYI-SCHNELLER LAJOS dr. vezérigazgatót ünnepelték a Tőzsde Club vacsoráján, ahol Fleissig Sándor, a Budapesti Áru- és Értéktőzsde elnöke, Kresz Károly dr., a TÉBE elnöke és Baross Gábor, a TESz elnöke köszöntötték, mint a Club új elnökét. —

ERŐDI-HARRACH BÉLA dr. ny. tankerületi főigazgatónak érdemei elismeréseül a II. oszt. magyar érdemkeresztet adományozta a kormányzó.

vitéz JUHÁSZ JENŐ dr. gazd. főtanácsos súlyos influenzával küzdött a mult héten, de már túl van a veszélyen.

SZILÁGYI KÁROLY elnök névünnepét ülte meg az „Óbudai Hegyvidéki Szövetség" november 4-én este a Kéhly féle óbudai vendéglőben, ahová a választmányi ülés után vonult a társaság.

ILLYEFALVI LAJOS dr., a Statisztikai Hivatal kiváló igazgatója visszaérkezett szabadságáról, amelyet Spanyolországban töltött, ahol ottartózkodása idején tört ki a forradalom.

KISS ARNOLD dr. budai vezető főrabbit, a kiváló poétát meghívta a liturgia tanárának a Rabbiképző Intézet.

DEVECIS MIHÁLY elnök tiszteletére a kör 5 éves alakulásának alkalmából társasvacsorát rendez nov. 10-én este 8 órakor a Kelenföldi Polgári Kör (Sósfürdő).

GRAFL FRIGYES főállatorvost és a MEOE alelnökét kitüntetése alkalmából ünnepi vacsora keretében ünneplik nov. 15-én (csütörtökön) este félkilenc órakor a Gellért szálló emeleti különtermében.

KRISZHABER ADOLF dr. ügyvédet, a budai izr. hitközség elnökét meleg ünneplésben részesítették hívei és az előljáróság 10 éves elnöksége évfordulóján.

SZŐLLŐSY ENDRE tanítót 25 éves szolgálati jubileuma alkalmából meleg ünneplésben részesítette a városmajor-utcai iskola. Vitéz Szántó László igazgató üdvözölte őt és átnyujtotta neki a tanítótestület ajándékát.

ZSADÁNYI FERENCET, a kelenföldi elemi iskola igazgatóját 40 évi szolgálat után, nyugalomba vonulása alkalmából meleg ünneplésben részesítették. Az ünnepi beszédet Jakab Vince igazgató mondotta.

BOSCHAN MIKSA, a János-szanatórium volt igazgatója vette át a Siesta szanatórium vezetését. — —

BOSNYÁKOVICS KÁROLY rendőrfelügyelő, a budai 33 Fc őstagját hívták meg a Magy. Labdarúgó Szöv. intéző elnöksége tagjának.

KOVÁCSEVICS MILENKÓ, az ismert nagykereskedő állítólag színházat alapit a Lágymányosón.

MOLL KÁROLY dr. főorvos budapesti rendelését megkezdte (II. Szilágyi Dezső tér 1.). Rendelés 3—5-ig. Tel.: 52—2—38.

FÖLDES ADOLF központi statisztikai főtisztet statisztikai felügyelővé kinevezte a miniszterelnök.

SZIGETH GÁBOR okleveles gépész mérnök, műegyetemi magántanárnak, a gázművek igazgatójának közhasznú, érdemes tevékenysége elismeréseül a kormányfőtanácsosi címet adományozta a kormányzó.

HILBERT ANTAL átvette a Kath. Népszöv. Biztosítási Irodája / Budapest-jobbparti (I—III. ker.) helyimegbízott tisztségét. (II. Buday László utca 13.)

Uj templomot épít a Böszörményi úton a Buda-Hegyvidéki Református Egyház: a templom és paplak céljaira a Böszörményi-úti városi telkek Németvölgyi út felé eső részéből 660 négyszögöl átengedését javasolja a polgármester.

Évadnyitó ünnepét a „Budai Kath. Legényegyesület" f. évi november 4-én, vasárnap rendezte (II. Fő utca 68.) A szigoruan zártkörű ünnep szépen sikerült.

Kivágták az erdőt, ott maradt a medve. A Tabán az erdő s a medve: — a Bethlen-udvar.

Áthelyezte irodáját és lakását **Finánczy** Béla dr., akit a világhírű amerikai csiszolóvásznak gyárigazgatósága fölkért a budapesti fiók vezetésére, **II. Fő utca 25. szám** alá. Bejárat: Halász utca 2. Uj telefonszáma: **54—1—60.**

Arany szivvel, meleg magyar szóval

fordult újból a magyar társadalomhoz Magyarország első nagyasszonya,

HORTHY MIKLÓSNÉ

Őfőméltósága a magyar nyomor enyhítésének fenköltlelkü pátronája, most a tél küszöbén, amely szászorosan fokozza az inséget. Lehetetlen, hogy erre a közvetlen, egyszerű, de lelkes szóra meg ne mozduljon a magyar nemzet jobb sorsban élő társadalma és ne nyujtsa örömmel segítőkezét a létért való rettenetes küzdelemben szegény magyar testvéreinek. Kisérje Isten áldása a nemesszivü Nagyasszony munkáját.

Sürgős kérelemmel akarnak fordulni a székesfővároshoz azok a Budán lakó, de Pesten elfoglalt polgártársaink, akik veszedelmes küzdelmet folytatnak a Margithíd pesti hídfőjénél az ott állandóan torlódó kocsitömeggel. Az volna a kívánságuk, hogy úgy mint Budán, a pesti hídfőnél is közvetlenül a Duna partján lejáró lépcsőt építtessen a főváros, hogy így elkerülhető legyen a Személynök utca és Pozsonyi út sarkán fenyegető veszedelem.

Evangélikus templom épül Óbudán, a Selmeci utca és Pacsirtamező utca sarkán. Az alapkőletétel is megtörtént, amelyen az ünnepi beszédet Kemény Lajos esperes mondotta.

Megalakult a kurkomisszió. Hatalmas lépés az idegenforgalom és fürdőügy terén a *gyógybizottság* megalakulása, aminek egy évtizeddel előbb kellett volna megtörténnie. Egyelőre a miniszteri rendelet van meg csak meg és nagy kérdés, hogy kik lesznek tagjai, ki áll az élére. A miniszteri rendelet a fürdőtörvény alapján rendelte el a bizottság megalakitasát, a melyben székesfőváros, az érdekelt minisztériumok képviselői, valamint a balneologiai, tudományos és fürdőügy elobbrevitelére alakult összes társadalmi szervek megfelelő képviseletet kapnak. A rendelet értelmében gyógyhelyek lesznek: 1. A Szent Gellérthegy és a Naphegy területe együttesen, akként, hogy a Szent Gellért gyógyfürdőt és szállót, továbbá a Rudasfürdőt és Szent Imre gyógyfürdőt, valamint a Hungária gyógyforrást környékükkel együtt magába foglalja. 2. Szent Margit-sziget, a Császár-fürdő kegyes alapitványi és Szent Lukács gyógyfürdőhöz tartozó terület hozzá csatolásával. 3 Széchenyi gyógyfürdő körüli terület. — *Az üdülő helyek pedig:* 1. A Svábhegy és vidéke. 2. A Zugliget és vidéke. 3. A Hüvösvölgy és vidéke. 4. A Rózsadomb és Szemlőheggyel, Zöldmállal és Szépvölggyel. 5. Római fürdő és vidéke. A rendelet egyrészt Budapest székesfővárosnak, mint fürdővárosnak helyes kiépitését és fejlesztését biztositja, másrészt megadja a lehetőséget arra, hogy megfelelő propagandával a főváros gyógyfürdőinek látogatottságát és idegenforgalmát fellendítse. A fürdőtörvény végrehajtási utasítása gondoskodik a cél eléréséhez szükséges anyagi fedezetről, amennyiben a gyógy és ásványvizek, szénsavval telitett vizek, valamint a drágább fürdőjegyek után gvógyhelyi dijat szednek, ami viszonylag alacsonyan van megállapitva. Ez az uj adó például az ásvány és szódaviznél üvegenként egy fillért tesz ki.

RAVASZ cukrász
I., Krisztina körút 75. Telefon: 50-2-32.
ELŐKELŐ CUKRÁSZ SZALON

Felsőházi taggá választása és 60-ik születésnapja alkalmából melegen ünnepelte a Budai Club elnökét, Harrer Ferenc dr.-t. Az ünnepségen megjelentek Bárczi István dr., Éber Antal dr., Kozma Jenő dr., Scheuer Róbert, Petracsek Lajos dr., Horváth Lipót dr. és sok közéleti szereplő. Hegedüs Miklós dr. ügyv. elnök bevezető szavai után Éber Antal méltatta Harrer Ferenc érdemeit és közéleti pályafutását. Többen üdvözölték még az ünnepeltet, aki meghatva mondott köszönetet.

Uj tagokul vette fel a megüresedett helyekre a Péneki Borgazda Társaság Thordai Lajos dr. tanácsnok előljárót és ifj. Móczár Elemér dr. ügyvédet.

marosvásárhelyi
Thordai Lajos dr.

a Viziváros uj előljárója, akit most választottak meg székesfővárosi tanácsnoknak és mint ilyen véglegesített előljárója a II. kerületnek — 1881. junius 6-án született Nagybányán, Szatmár megyében — évszázados nemesi családból — ahol atyja Thordai Imre a román megszállás előtti időben az **utolsó** magyar polgármester volt. Családja Erdélyből származott Nagybányára és a család egyes tagjai Erdély történetében kimagasló vezető szerepet töltöttek be. 1905 évben szeptember 25-én jött a székesfővároshoz Rényi Dezső alpolgármester meghivása folytán. Fogalmazó korában a VIII., VI. és I. kerületekben, azután a központi városháza katonai ügyosztályában teljesített szolgálatot. A háború alatt és a forradalmi időkben a közjogi és anyakönyvi ügyosztályban mint tanácsjegyző és anyakönyvi felügyelő teljesitett szolgálatot s különösen a kommün utáni időben a kommüni szabálytalan anyakönyvi bejegyzések kigazitásában nagy munkásságot fejtett ki. Később hosszabb időt töltött a közlekedési és városgazdasági ügyosztályokban, ahol mint a munkaügyi bizottságnak jegyzője és üzemi referense alaposan foglalkozott az üzemi kérdésekkel. 1926-ban a IV. kerülethez előljárósági szolgálatra osztották be, s mint a kerület előljáró helyettese négy esztendőt, a X. kerületben, ugyanezen minőségben, pedig három esztendőt töltött. Folyóévi február 1-től vezeti a II. ker. előljáróságot.

MENYASSZONYI képek Blahosnál Fő-u 18

Aranyércet találtak Buda közvetlen közelében a Hármashatárhegyen útcsinálás közben — ahogy a „Heti Ujság" irja — és a bemutatott szikladarabokon azt a Geológiai Intézet is igazolta. Most lázasan kutatnak ott arany után az „összes telek-, villa-, zöldségeskert- és sziklafertálytulajdonosok". — Bár valóra válna.

A hegyvidék fejlődése. A „Virányos-Kútvölgyi Egyesület" november 3-án rendezett választmányi ülésén Oszoly Kálmán elnök, szőv. th. biz. tag több közérdekü és nagyhorderejü kérelem elintézéséről számolhatott be a választmánynak. A Budagyöngyénél piac létesül, a Kútvölgyi út középső szakasza kivételével — megépült, az utcák jobb világitása megtörtént, a rossz állapotban levő utakat kijavitották. Az ülés berekesztése után a megjelentek szórakoztatásáról bűvész tudományáról, költői ihletségéről ismert és áldozatos jószivüsége folytán közszeretetben álló Dénes János Máv. tisztviselő gondoskodott.

Jóizű eseten mulat most a társaság. A köztiszteletben álló Glücksthal Samu dr.-nak 70-ik születésnapja alkalmából táviratban gratulált Éber Antal is, de tévesen 73 évet irt, — mire Glücksthal Samu igy köszönte meg a gratulációt:

— Kedves Tóni! Öt év mulva meg fogom köszönni gratulációdat. Ölel — Samu.

Diszüléssel ünnepelte meg a Budai Ügyvédek Egyesülete az első nyomtatott Corpus Juri Hungarici kiadásának 350-dik évfordulóját október 30-án este fél 7 órakor a Budai Polgári Kör Szilágyi Dezső tér 3. sz. alatti helyiségeiben. Kozma Jenő dr. elnöki megnyitója után Berinkey Dénes dr. az egyesület alelnöke mondta el ünnepi beszédét.

Nász. Gundel Károlynak, a Szt. Gellért szálló vendéglősének leányát, Margitot eljegyezte Deér Ödön gépészmérnök. — —

Küldöttség járt Apponyi György gróf vezetésével a városházán és illetékes helyen, 2337 aláirással ellátott memorandumot nyujtott ott át a várbeli autóbuszközlekedés ügyében. Kivánságaik: tantuszrendszer, mint a 11-es vonalon, sürübb közlekedés a Széna tér felől.

Nagypénteki Református Társaság XXXVI közgyülését a Szilágyi Dezső téri református templomban rendezte Haypál Béla lelkész, ügyvezető alelnök buzgó imája után, Petri Pál államtitkár, elnök mondott lelkes és buzdító megnyitó beszédet Fülöp György dr. gondnoki jelentését, a zárszámadást és költségelőirányzatot terjesztette elő, dr. Szabó János miniszteri tanácsos pedig a számvizsgáló bizottság részéről tett jelentést. A tisztujitást megelőzőleg azzal kapcsolatosan dr. Borbély Kálmán miniszteri tanácsos szólalt fel s a közgyülés általános nagy elismerését és köszönetét fejezte ki a vezetőségnek eddigi buzgó és önzetlen szereteten alapuló tevékenységéért; javaslatára a közgyülés egyhangulag ujból Petry Pál dr. államtitkárt elnöknek, Fülöp György dr. ügyvédet gondnoknak választotta meg s további öt esztendőre a választmányt is megújitotta. A Nagypénteki Ref. Társaság kamaraerdei szeretetházában 70 árva gyermekről gondoskodik. — A közgyülésen jelen voltak többek között: Bilkei Pap István theologiai tanár, Nádas Gyula, Szemere Antal, vitéz Szabó Kálmán, vitéz Gergely Konrád, Poór Jenő igazgató, Szelestey László ezredes, Hegyi Dezső min. tanácsos, Dr. Kertész Ede ügyvéd, Pintér Lajos, Keresztes Mihályi, dr. Neuschloss-Knüsli Kornélné, Paál Imréné, Halápi Oszkárné, özv. dr. Wéhmer Józsefné, Nevelics Antalné, Dr. Borbély Kálmánné, Székács Tivadarné, és sokan mások.

Film-matinét rendez dec. hó 2-án d. e. 11 órakor a Hadirokkantak, Hadiözvegyek és Hadiárvák Országos Nemzeti Szövetségének budai I. ker. csoportja az inségben sinylődő hadirokkantak, hadiözvegyek és hadiárvák karácsonyi felsegélyezése érdekében.

Buda negyvenéves nőipariskolája. a Lajos utcai nőipariskola ismét fényes tanujelét adta játermettségének s a magyaros diszitésü és vonalu ruhák hivatott irányitásának. A Műcsarnokban rendezett „Magyar kiállitás"-on 2 üveg szekrényben mutatta be azokat az izes magyar szellemtől átitatott iskolai, délutáni, estélyi ruháit, amelyek széles körben nagy tetszést arattak. Legnagyobb elismerésük az volt, hogy számos külföldi, német, angol, stb. adott megbizást ruha tervekre és kész ruhákra. Érczhegyi Irén, az intézet kiváló rajztanára, nemes izlésre való magyaros ruhatervei szintén nagy meglepetései a kiállitásnak. Itt említjük meg, hogy a magyaros ruhamozgalom országos pályázatán, a jeles tervező művész-tanár két elismerő oklevelet is nyert.

B. B. B. az a három titokzatos betü, amely napok óta izgatja Budát. A kiváncsiság teljesen indokolt, mert ez a három betü annyit jelent: Bécsi Bál Budán. Ezt a kedves, poétikus filmet pedig az európai nivójú Simplon filmpalota tüzte műsorára. Gyárfás Gyula igazgató teljesen tisztában van a budai közönség kivánságaival, tudja azt, hogy ezt a közönséget csakis százszázalékos értékekkel lehet meghódítani és megtartani. Ez eddig sikerült és hogy a jövőben még inkább így lesz, arra garancia Gyárfás Gyula, aki legujabban olcsó bérletrendszert vezetett be díjtalan ruhatárral.

ÁLLANDÓ
GYÜMÖLCSKIÁLLITÁS ÉS VÁSÁR
A KORONA GYÜMÖLCSKÜLÖNLEGESSÉGI ÁRUHÁZBAN
BUDÁN, II., MARGIT KÖRUT 5/B • TELEFON: 52—8—54

A kelenföldi Kertváros társas életét szolgálja a „Kelenföldi Gazdasági és Közmüvelődési Egyesület", amely a Kertváros fellendítésére ezévben alakult meg, első tisztujító közgyülését szeptember 30-án rendezte. Megválasztattak: díszelnöknek Duday Alajos tanácsnok, XI. ker. előljáró; elnöknek dr. Mikola Géza ny. postaigazgató, társelnököknek Sziklay János dr. kormányfőtanácsos és Szépy Béla főgymn. tanár.

Borzalmas eseteket a Hüvösvölgyből — ir meg a Fővárosi Ujság. Hemzseg az erdő — szerinte a vásári szerelemből élő nőktől, akik a kiránduló 14—15 éves fiukat magukhoz csalják pásztorórákra és a legborzalmasabb nyavalyákkal fertőzik meg őket. Szinte hihetetlen.

A jótékonysági egyesületek ezentúl a fővárostól nem kapnak már pénzsegélyt, hanem élelmiszereket és ebédjegyeket a szegények között való kiosztásra.

A kiskertek őszi ápolásáról

mondott el sok érdekes dolgot és adott sok jó és gyakorlati tanácsot Füredy Jenő, az ismert kertészeti szakértő a Pasaréti Egyesület legutóbbi társasestjén, e hó 6-án. Csupor József ny. tanácsnok alelnök üdvözölte a megjelenteket és kérte föl az előadót, hogy a nagyrészt villatulajdonosokból álló tagokat tájékoztassa a kertek őszi ápolásáról. Füredy Jenő nagy felkészültsége tárházából érdekes előadásban felhivta a nagyszámban megjelentek figyelmét azokra a teendőre, amelyekkel elejét vehetik, hogy gyümölcsük a jövő esztendőben ne legyen férges. Elsősorban a lehullott lombot kell gondosan összegyüjteni és — elégetni, mert ezzel elpusztul a leveleken élősködő különféle gomba és élősdi. Az elégetett lomb hamuja kálitartalmu és igy a legjobb műtrágya. Nyerstrágyát ne használjunk, mert ez a szalmás trágya penészedik és megöli a fiatal palántákat. Az olajozott utcán gyüjtött utcasepredék is ártalmas trágyának, mert maró hatású. Legjobb ugyan a lótrágya, de kiséri a kártékony lótetű s ezért a marhatrágyát ajánlja, amit nagyon jól kiegészit a műtrágya. A tőzegtrágya lazitja és javitja a talajt, de nem segiti elő a növényzetet. Nem kell minden esztendőben az egész kertet megtrágyázni, hanem csak ott, ahol a vetés kivánja. Sok trágyában a paradicsom, paprika nagyra nő, nagylevelű, de gyümölcse apró. Viszont a káposzta és sóskafélék, a spenót, — ahol a levél a fő, — szereti a dús trágyát. A gyökérfélék (répa, retek) a mult évben trágyázott talajt szeretik, mint ahogy nem bírják a friss trágyát a hüvelyesek sem. A kert talaját nemcsak felásni kell, de meg is kell forgatni a földet, mert csak igy használ. A rózsatőket télire ne pakoljuk papirosba, hanem a régi mód szerint, a földbe kell lehajtani; ezért előnyösebb az alacsony bokorrózsa tenyésztése. Befejezésül ajánlotta, hogy az általa elmondott sok-sok apró részletre kiterjedő tanácsokat minden kerttulajdonosnak végeznie kellene, mert a rosszulápolt kert megfertőzi a szomszédjait. — Hálás elismeréssel fogadta az előadást a közönség, amit Csupor alelnök köszönt meg az előadónak és fölhasználta az alkalmat, hogy elégtételt szolgáltasson Kozma Jenő dr. elnöknek, akit alantasan támadtak politikai célzattal és kényszeritették, hogy fegyverrel szerezzen magának elégtételt. A „Pasaréti Egyesület" levélben is szolgáltatott már elégtételt Kozma Jenőnek, aki válaszában kijelentette, hogy ezek a támadások őt a közéletben kifejtett munkától nem riasztják vissza. Szóvá tette az egyesületnek azt a törekvését is, hogy önálló klubhelyiséget szerezzen magának és fölkérte a tagokat, hogy akik erre alkalmas lakást tudnak, jelentsék azt be Báthory István épitész alelnöknek. Ezután társasvacsorához ült a társaság, amelyhez megérkezett Kozma Jenő elnök is, akit lelkes szeretettel fogadtak a tagok.

PÉCSI VAJHÁZ
MECSEKI VAJA ÉS SAJTJA
TÖBBSZÖR KITÜNTETVE
NAGYBAN ÉS KICSINYBEN
XI. Horthy Miklós-ut 32

Évadnyitó tanácsülését okt. hó 27-én tartotta a „Rózsadombi Egyesület" Harrer Ferenc dr. felsőházi tag elnöklésével, a tagok nagy érdeklődése mellett. Az elnöki megnyitó után Nádas Béla dr. ügyészfőtitkár terjesztette elő beszámolóját a Rózsadombot és környékét érintő közérdekü, aktuális problémákról. Vály Ernő dr., almási Balogh Lóránt, Lengyel Endre dr. alelnökök, Tholt József dr., Hoffmann Károly, Hendrich Antal, Sásdy János és Sarkady Károly tanácstagok hozzászólása után a választmány úgy határozott, hogy kérelmezi a polgármesternél a rózsadombi 11-es autóbusz vonalába a Zárda utca és Szerpentin út bekapcsolását még a téli időszak beállta előtt, a kétirányú forgalom egyidejü bevezetésével s a jól bevált kisszakasz-rendszer megtartásával. Megvitatták és megsürgetik a Kavics utca és környékének rendezését, — a pénzügyminiszternél a rendkivüli, teljes házadómentességről szóló rendeletnek a Rózsadombra, Vérhalomra és körzetükre való sürgős kiterjesztését, — a Közmunkatanácsnál a rózsadombi épitkezések alkalmával a szép kilátás megvédését, a meglepő panorámájú Törökvész útnak a tervezett bécsi autóútba való beiktatását és a rózsadombi új 13 öles útnak, amelyen az autóbuszjárat megy fel a Rózsadombra, egy elnevezéssel való megjelölését, — a főkapitányságnál több új rózsadombi rendőrőrszem felállítását. Végül megelégedéssel vette tudomásul a választmány a rózsadombi parkok és utak kiépítése körül folyamatba tett inségmunkálatokat.

A pezsgőfürdő a Szent Gellért fürdőben télen is használható, mert a férfi gőzfürdővel kapcsolják össze, de a hölgyek is használhatják, mert a főkapun ők is bejárhatnak oda.

Buda elmagyarosodását legjobban bizonyitja, hogy a régi sváb stilü vendéglők, azok az egykor oly nagyhirü „budai kiskorcsmák" divatot cseréltek. Ma már különös gondot fordítanak arra hogy a helyiségeiket magyar motivumokkal diszitsék, magyar bútorral rendezzék be, ami föltétlenül kedves hatással van a látogató közönségre. Jó példával elöljárt a „Hubertus" vendéglő tulajdonosa, Mayer Pál, akinek a söntését valóságos látványossággá tették Bretschneider festőművész körbenfutó folytatólagos képei a magyar népéletből, ahol ott van a kántor is, a poéta is, a részeges öreg gazda, a táncoló legények, menyecskék és a jellegzetes falusi cigány. A vendéglő különtermét Suppinger Ferenc épitész tervei szerint rendezték be előkelő magyar stilusban. — Hasonló átalakuláson ment át a Koch-féle vendéglő, amely nevet is cserélt azzal, hogy „Törökbástyának" keresztelte el a vendéglőt, vendéglátó szobait pedig magyaros bútorral rendezte be. Igy lassan Buda nemcsak érzésben, de külső megnyilatkozásaiban is teljesen magyarrá válik.

Nagy snpaszli-versenyt rendez saját helyiségében a II. ker. Iparoskör a „Szerdai Szeretet Asztaltársasággal" karöltve november 10-én, szombaton este 7 órai kezdettel. (II. Batthyány tér 4.)

A „Fortuna" kávéház

— Kedves részlet a Vár közeli mulijából —

„Fortuna szekerén okosan ülj,
Ugy forgasd kerekét, hogy ki ne dülj!"

— igy irta valamely régen volt magyar poéta. Illendő volna, hogy Hárombék Effendi tudja e poéta nevét, de hát nem tudja. Fortuna: ledér, csapodár istenasszonyka, a Szerencse ő, csalfa, mézesmázos mosolygású asszonyszemély, miért is rendszerint guruló golyóbison ábrázoltatik, amint táncos mozdulattal, lebegteti fátyolkáját, mely egyébként egyetlen ruhácskája. Minden jobbfajta vándorló mesterlegény az ő pucér alakját hordta gyűrűje kövébe vésve egykor, midőn a Szerencsét kergették e vándorok, Henczidától Bonczidáig, Lübecktől Isztambolig, Krakótól Pádováig. Számtalan régi Vendégfogadónak is cégére volt a Fortuna, igy ama budavárinak is, amelyet Budai királyi szabad város tekintetes nemes Tanácsa épittetett akkor, amikor a Császár, a „Kalapos király" nevezetü II. Josephus, Budára helyezte a magas Dicasteriumos hivatalokat: a Magas Helytartótanácsot és az Udvari Kamarát. Ez az 1780-as évek végén történt.

Máig ott áll a régi vendégfogadó eredeti állapotában és nevét adja a Fortuna utcának. Fából faragott cégére azonban erkölcsös budai dolog, a kapuszárnyak fölötti félkörívben jelen római köntösében bokáig felöltözve fekszik az istenasszonyka, kezében thyrsuspálca. Remek, rómaias, XVI. Lajos modorú holmi ez. A vendégfogadóból 1870 táján a Törvényszék háza lett, majd benne volt az elsőkerületi rendőrkapitányság.

Csak a régi kávéház maradt meg benne 1915-ig. Nyúl Józsefné asszonyság volt benne a kávés. Közönségesen csak Nyúlné, Nyúl néni és Fra Núl volt a neve. Öreg budai németek Frau Núl-nak nevezték. Termetes, harcias, mogorva asszonyság volt és igen-igen kemény kordában tartotta alázatos életepárját. Merőben ellentétje volt Frau Núl asszonyság Fortuna istenasszonyságnak és kávéházának is. Mert e kis kávéház csupa bájosság és ódonság volt. Először is gyönyörü fekete kandurmacska tartozott e kis kávéházhoz, ott ült a küszöb előtt és sütkérezett, ha a nap melegen sütött az őszi verőn. Ezenkivül nagy kalizkában füttyös lappantyúmadár fuvolázott. A kávéház elé két oleandérfa volt kiállítva, ez volt a kert. A falon aranyos, barokkos keretü táblás órán a régi pest-budai Hajóhíd volt látható és Pest és Buda városa, a Belvárosi

ILKOVITS J.
KÖZPONTI FŰTÉS V., József-tér
VIZVEZETÉK

LÁTVÁNYOSSÁG
A MAGYAR STILUSBAN ÁTALAKITOTT
BALTA (HAKLI)
söröző és vendéglő
Vár, Tárnok u. 20
Speciális BALTA vacsorák
Halkülönlegességek
Házi disznótor. — Menürendszer
Polgári árak!
Társaságoknak külön termek.
Tulajdonos: **Helcz József és neje**

Boldogasszony templom tornyán valódi óramutató mutatta a múló időt. Gyönyörű, mély, hosszan döngő haranghangon ütötte az óra a fertályokat és óránkint elmuzsikálta a Radetzky-Marsot és a „Bánk bán" bordalát. Igy illett ez a budai császári és királyi Dualizmushoz. Egy kis császári Radetzky Mars, amelynek hangjai mellett nagyapáink nyakára tette a bécsi katonabakó a kötelet, meg egy kis rebellis lázadás. A falak mellett fehérfejü porcellánszögekkel kivert hatalmas fekete bőrkanapék húzódtak és a kerek márványasztalok körül sárga és kék szalmával fonott ülőkéjű karosszékek állottak. Az ablakban muskátlivirág diszeskedett és zöld selyemből volt a nagy körégős függő petróleumlámpa esernyője. A fehér cserépkályha fiókjában papírból kivágott csizmadiamester lakott, a feláramló meleg levegő egy szélkereket forgatott, ez viszont elmés mehánizmus által a mester karját mozgatta. (A mester markában lábszíj, térdén borzas sujszterinas volt, a lábszíj az utóbbit pogányúl fiszakolta. A szélkerék hol őrültül pörgött ilyenkor 1/64-es ütemben mozgott a mester karja, majd lassan és elandalodva s kissé nyikorogva forgott a szélkelep: ilyenkor a lábszíj 4/4-es ütemben lassan és enyhén ereszkedett le az inas fenekére.)

Sehol nem volt oly zamatos a kávé, mint Nyúl néninél. A Kuba, Jáva és Mokka kávét maga keverte össze, maga pörkölte azt nyeles serpenyőben. Kávéillata volt még a fekete kandurnak is, akit egyébként Flóriánnak hívtak. (Budai kandurok neve mindig Flórián, Tóbiás, Mihály és Habakuk volt egykor. Mi okon? Nem tudjuk.) A kávét öblös, talpas poharakban adta Nyúl néni. A talp fölött a pohár nyakán amolyan üveggallér volt, arra való, hogy a forró pohár annálfogva legyen megmarkolható. A cukor kék, fedeles üvegpikszisben állott, ki-ki annyit vett belőle, amennyit akart. Két krajcárért olyan zömök foszlós kalácsot adott Nyúl néni most huszonötéve, hogy már három telne ki abból.

Budai diákok, piktorok és filozófusok jártak ide, majd később poéták, írók s egyéb rendetlen péksegédek. A Fortuna kávéházat megírta Krudy Gyula és Kárpáti Aurél, lerajzolta az öreg báró Medgyánszky Laci bácsi. Ide járt Keleti Artur, az ódon Padova költője, Gara Arnold, a tragikusan elhalt kitünő festőművész és az 1910 táján ifjú Hárombék Effendi számos más barátja: így Orbók Lóránd, a Barcelonában elhunyt drámaíró, öccse, Orbók Attila az író, Ujhelyi Nándor, Turchányi Elek, Gulácsy Lajos a festő, Balassa Imre és lovag Glazsewski Ádám, a franciául író lengyel származású poéta — verseit „Lovag Ádám" és „Le Chevalier Adam" néven írta és Téglás Béla, a csevegő. Zajos élet folyt ott: Flórián, a kandur görbe szemekkel nézett ránk. Az öreg polgárok fejüket csóválták, miközben mérgesen keverték csörgő dominókockáikat. A billiárd golyói is mérgesen csattogtak és Nyúl néni is összevonta szemöldökeit. A költők ugyan is heves irodalmi vitát csaptak, hevesen udvarlottak a pincérkisasszonynak, gúnyosan utánozták a lappantyúmadár fuvolázó füttyét, a Radetzky Marsot a székeken dobolva s a Bánk bán bordalát többszólamú kórusban énekelve kisérték. A rumot meggyujtották a csészében, a fehér márványasztalra divaj aktokat rajzoltak, a kandurnak, Flóriánnak, menyecskés főkötőt kötöttek fejére, érthetetlen verseket szavaltak, ilyeneket írtak a márványra, lefoglalták a billiárdot, aludtak a díványokon, pogányul füstöltek. Pesti hangot vittek bele a budai álmodásba. Ady Endrét dicsérték, a modernizmus hangos előfutárjai voltak Budán. A Várat kizökkentették álmos nyugalmából.

A háború kitört, az ifjak elmaradtak. Gulácsy Lajos mint élő-halott Velencében maradt az Ospedale Civico tébolydájában. Orbók Zsigmond és Téglás Béla vasraverve ült a Toulon melletti Castel des Sarracénes kazamatáiban.

Nyúl néni becsukta a Fortunát, trafik lett a helyiségéből. 1787-től 1915-ig volt itt kávéház. Nyúl néni viszont máig él, piros-pozsgás, hatalmas öregasszony. Távol és Budától, de minden hónap elején egyszer meglátogatja budai ismerőseit. Megbeszéli a híreket, a legujabb budai eseményeket összegyüjti, elsétál a Fortuna előtt és kisétál a Bécsi kapun.

A csendes Fortuna utcán autóbusz dübörög és a régi cégérnek konkurrense támadt: egy artisztikumkedvelő háztulajdonos a golyóbison álló Fortunát faragtatta meg háza falára házjegyül. Ime: a Szerencse istenasszonya is szerencsétlen Budán, mert neki is van már vetélytársa.

Bevilaqua Borsody Béla

Leggyorsabban folyósitunk
jelzálogkölcsönöket
I. és II. helyre, hosszu lejáratra.
Személykölcsönök, építkezések, tatarozások financirozása
árverések elháritása,
bérház- és ingatlankezelő K. F. T.
Budai kirendeltsége:
I. KRISZTINA KRT. 67. fsz. 3.
Központ: V. Kálmán utca 20.

Őszi kiállítását nyitotta meg a „Budai Szépművészeti Társulat", amely a széthúzó és meddő irmus harcok helyett az összetartás és együttműködés programmját írta zászlajára. A Budai Klubban rendezett kiállítás gerincét Jancsó Béla anyaga alkotja, amelyben ennek a fiatal festőnek rendkivül tehetséges munkái vannak kiállítva. Bozzay László stilizált egyszerüséggel hat. Csík Benedek, Kántor Andor, Országh Ferenc, Vécsey József, modern leegyszerűsített síkszerű felfogásuak; viszont Szokoll Vilibárd, Mészaros Mihály, a konzervativ portrait-stilus hívei. Borsos István József pasztelljei, Bartizek László akvarelljei, Halassy Tibor borus hangulata, Gallia Andorné, Metylev Gyula, Guzsik Ödön, Porter Paula, Halász Dezső, Mayer Rezső, Joachim József, Szenf János, Pichler Ferenc és Dongó György mozgalmas kompozíciója, — érdekes festészeti anyagot mutatnak be. Ónozó Német Lajos, Vidéki Mária kitünő portraitjai és Eschenbach Jenő kerámiái a szobrászati anyag erősségei.

Megváltozott november 1-ével a 16/a jelzésű autóbusz menetrendje. A Vörösmarty-térről este 10 órától, a Bécsikapu-térről pedig 10 óra 10 perctől 20 percenkint közlekednek a kocsik, míg az utolsó járat indítási ideje a Vörösmarty-térről 11 óra 20 perc, a Bécsikapu-térről 11 óra 30 perc. —

Változás. A „Budai Iparosok és Kereskedők Köre" tudatja tagjaival, hogy az esti összejöveteleket minden hét péntekjén rendezik ezentúl a körhelyiségben, I. Krisztina körút 8—10. Pozsony vendéglő. — —

A Kisfaludy Szinház nagy sikerrel mutatta be október végén a Timosa c. színművet és a drámai szerepekben nagyon jól megállották helyüket a fiatal színészek. Azután bemutatta az Emmy c. énekes vigjátékot, amely szintén megnyerte a közönség tetszesét. Legutóbb pedig, e hó elején az „Egy görbe éjszaka" c. operettet hozta színre s a vezető szerepekben nagy sikerrel vettek részt Lilla Mária, Zádor Éva, Szántó Klári, Németh Jenő, Sándor Ferenc, Basa György és Pillér Ferenc. Érdekes, hogy Budapesten jelenleg a Kisfaludy Szinház az egyetlen, amelyben operettet adnak elő, mert a többi operettszinház zárva van.

Nyolc mázsás harangot öntet a kelenföldi református egyházközség Horthy Miklós nevével, annak emlékére, hogy a kormányzó Kelenföldről indult 15 évvel ezelőtt új honfoglalásra.

Bérbeveszi a főváros a Lövőház u. 20. szám alatti Collegium Marianum épületet s ott szegényházi betegek számára százágyas kórházat rendez be, amelyet a kormányzónéról neveznek el.

Ünnep Gárdonyi szobránál. Tizenkét éve annak, hogy egyik legértékesebb írónk, Gárdonyi Géza meghalt. Az egri várhegyen temették el és Simon Lajos igazgató, a Gárdonyi Géza Irodalmi Társaság elnökének kezdeményezésére szobrot emeltek neki Budán, a Horthy Miklós úton, amelynél most halálának 12. évfordulóján a Rottenbiller utcai polgári fiuiskola „Gárdonyi Géza" osztálya Török Sándor tanár vezetésével megható ünnepséget rendezett. Török Sándor értékes emlékbeszéde, Kaudersz István tanuló köszöntője után megkoszorúzták a szobrot. Az ünnepet befejezte az intézeti énekkar két száma, amelyet Rossa Ernő tanár vezényelt. — —

Tagavató ünnepet tartott október 21-én délelőtt a Nemzeti Egység II. ker. szervezete, Szász Károly u. 4. sz. alatti helyiségében. Fleischer nagyvágó cég hazafias munkásai közül számosan jelentek meg ott, hogy belépjenek a Nemzeti Egység táborába. Az új tagokat Szilágyi Ferenc elnök üdvözölte és avatta fel lelkes szavak kiséretében.

A Budai Szimfónikus Zenekar legutóbbi hangversenyén Fleischer Antal operaházi karnagy helyett Sámy Zoltán, a zenekar vezető-karmestere dirigált Buda közönsége Ferencsik János multkori zseniális megnyilatkozása után, — Sámyt is komoly zenei produktum reflektorfényében láthatta. A fiatal dirigens mély megérzése, hű műsorértelmezése kivívta mindenkinek elismerését. Invenciózus dirigens, aki bizonyára nagy feladatokat fog még megoldani a tehetséges budai muzsikusok élén. Sajnálatos, hogy a terem ezútal se volt zsúfolva. **(m. j.)**

Nagysikerű matinét rendezett október 21-én vesárnap délelőtt a Frontharcos Szövetség Buda-lágymányosi főcsoportja a Simplon filmpalotában. Vitéz Martsekényi Imre elnök nagyhatású megnyítója után vitéz Galánthay-Glock Tivadar tábornok a frontharcos mozgalmat ismertette, majd pompás műsorban gyönyörködött a megjelent közönség.

Órajavitás: Szerafin Gy. I. Roham u. 8

Gyász. Bayer Hugó kárpitos, 69-ik évében, kinos szenvedés után az Urban elhúnyt e hó 1-én. Az óbudai temető halottas házából temették. Bognár Imre szabómester, október hó 30-án, életének 64-ik, házasságának 38-ik évében, rövid szenvedés után elhunyt és a farkasréti temető halottasházából temették.

Szójátékokkal szórakoznak mostanában Budán. A régi, közismert terembura (= a szoba plafondja), karikatura (= biciklikirándulás), szinekura (= festőművész), stb. mintájára a legújabb a fájó seb = beteg kutya (fájós eb).

Átköltözött a Budapest 24. számú postahivatal **Lövőház utca 30.** alól **Keleti Károly utca 31.** alá.

Nász Falvay Kálmán dr., Petracsek Lajos dr. ügyvédi irodájának vezetője, szept. 13-án kelt egybe a városmajori templom oltáránál Vikár Géza dr. ügyvéd leányával. — Flórával és Sziciliában töltött nászúton három hetet.

Bűn, büntetés, megbocsátás volt a vezető gondolata a budai ref. egyház legutóbbi vallásos estjének, amelyen Haypál Béla ref lelkész lélekemelő megnyitó beszéde után Wagner Lilla érdekes novellát olvasott fel, ezt Bary Zoltán dr. kir. ügyész, értékes előadása követte; majd ifj. Szász Károly adott elő vallásos költeményeket, Csapó Mária pedig énekszámokat. A közönség elismerését és köszönetét Borbély Kálmán dr. min. tanácsos tolmácsolta. Az estélyen ott voltak, többek között Benedek Sándor, a közig. bíróság nyug. másodelnöke, Hankovszky Dezső törv. bíró, Sylvester Ákos min. tan. v. Paál Dénes m. kir. esperes, ifj. Czeglédy Sándor ref. s. lelkész és sokan mások. —

GYORSIRÁST havi 8 pengőért tanulhat a KOZMA iskolában, II. Iskola u. 27

A Gyurkovics lányokat adták elő legutóbb a Kalazantinus Kulturszinpadon. Szines, eleven előadás volt, különösen a férfiszereplők tüntek ki játékukkal. Siposs László Gidája kitünő alakítás volt. A közönség minden jelenésekor tüntető tapssal fogadta. Másik felejthetetlen figura Rubányi akadémikusa, kellemesen túlzott szineivel. Edelényi Tibor a főhadnagy szerepében adott kiemelkedően jót. Mindenki szívből kacagott a pergő előadáson és ez egyben a legszebb dicséret is, amit a szociális célért dolgozó működvelők megérdemeltek. **(m. j.)**

Hangverseny. A Népművelési Bizottság „A" bérleti hangversenyei folytatólagosan folynak a jövő év tavaszáig. A legközelebbi november 18-án lesz d. u. 5 órakor. A következők ugyancsak d. u. 5 órakor, december 16-án, január 20-án, február 3-án és 24-én, Március 10-én és 24-én. „B" bérleti hangversenyek sorrendje, mindig este 8 órakor: november 15. december 4. január 10. február 14. és március 7-én.

az ős-mágia (Ur népei) mitológiái, theológiai és nyelvészeti (írás) fogalmai, mutatja az a tény, hogy csak a papok írtak valamikor, ez előjoguk lehetett, amit az ős pap-ír szó magyaráz, mely tiszta magyar fogalom és évtizezredek óta változatlan. Lehet, bár ez egyelőre csak föltevés, ám nagy a valószinüsége, hogy Atlantisz ismerte már Ur és a mágia fogalmait, meghatározását, írását, mert különben nem tudnók megérteni, hogy miért hasonlítanak a mexikói maya indiánok, az aztékek, inkák és északamerikai indiánok és az egyes polynéziai törzsek kultúremlékei s írásai az aszúr (asszír) ékíráshoz s a székely-magyar rovás-íráshoz s miért oly feltünően sok az ősmagyar szó s fogalom ezekben a nyelvekben? Itt összefüggésnek kell lennie. Hogy aztán mint ejtették ki az egyes betüket, mint olvasták szabatosan a rovást és ékeket s hogy a Ten és az egy nem egyeztek-e valamikor, azt pontosan nem tudjuk, de a nyelvfejlődés, hangutánzás s a megérzés (ez öntudat alatti valóság) valószinüvé teszik. Turánt nem lehet többé elmellőzni!

Siculus.

Közgazdaság

A „Hangya" Szövetkezeti Központ igazgatósági ülésén gróf Zichy Aladár elnök, igazgatósági tagságának fenntartása mellett, elnöki tisztségéről lemondott. Gróf Zichy Aladár érdemeit Mayer János volt földmívelésügyi miniszter, igazgatósági tag és Balogh Elemér vezérigazgató méltatták, akinek javaslatára az igazgatóság őt a „Hangya" Szövetkezet díszelnökévé választotta. Ezután Balogh Elemér sokévi szolgálati idejére hivatkozva, vezérigazgatói megbizatása alól való felmentését és nyugdíjazását kérte. Az igazgatóság Balogh Elemért elnökévé választotta. Balogh Elemér utódjául az igazgatóság dr. Wünscher Frigyest, a Magyar Távirati Iroda ügyvezető-igazgatóját nevezte ki. Végül az igazgatóság eleget tett Dömötör László dr. ügyvezető-igazgató nyugdíjazási kérelmének, azután a „Hangya" alelnökévé választotta.

Az Urikány-Zsilvölgyi Magy. Kőszénbánya rt. igazgatóság a f. évi október hó 31-ére összehivott közgyűlésnek javasolni fogja, hogy az 1932. üzletévről áthozott 373.330.87 pengő nyereségelővitel, valamint az 1933. üzletévben elért 599.852 P 11 f. nyereség alapján rendelkezésre álló, összesen 1,175.382.92 pengőből részvényenkint 2.50 pengő osztalék kifizetését határozza el (a mult évben két üzletévre megállapított 5 pengővel szemben).

Az Union Nasic f. é. október hó 30-án megtartott évi rendes közgyűlése az igazgatóság által az 1933—34. üzletévre előterjesztett jelentés változatlan elfogadásával elhatározta, hogy a lefolyt üzletév sv. fr. 272.318.27 nyereségét az előző évi áthozattal együtt az új üzletévre viszi át.

Laptulajdonos: VIRAAG ÉS TÁRSA
Felelős szerkesztő: Viraág Béla.
Kiadásért felel: Viraág Béla.

Neufeld Zoltán (Pannonia) nyomda
Budapest, VII., Rombach-u. 8. Tel. 42-3-09

Ős-Ten vagy Isten?

— Érdekes részletek a magyar mitológiából —

Vagy húszezeréves mult után bajos ma megállapítani, hogy a keleti ékírásos vagy rovásírásos emlékeken a magánhangzókat mily módon ejtették ki, hiszen a keleti nyelvek még ma sem írják ki a magánhangzókat, még jelük sincs azokra. A mai magyar nyelv is csak úgy van vele. Néhány példa: Szöged, Szeged, sziget; ők, ük, üvék, így lett az ükk vagy ukk; hogyan lett az ükapa az apából? Itt a fejlődés: apa, öregapa (nagyapó), szépapa, dédapa, ősapa és ezeknek (őknek) apja: ükapa. Vagy tán ismerjük a halotti beszéd e kitételét, hogy isemüket? Ez pedig annyit jelent, mint őseinket. De meg kell nézni a zárt magyar vidékek tájszólásait, ahol p. o. az ősmagyar Bécs (Wien) városát Becs, Bics, Biecs, Bijecsnek ejti ki, akár Pécs, Piecs.

De itt vagyunk az Ur-béli mágia (magyar) mitológia fogalmánál, a Háromegy-Istennél: A, I, T, vagyis: Attia, Isa, Ten, vagyis Atia+Ten (Atyaisten), Isa+Ten (a fiu Isten, Issza=Jézus, ethymológice: a fiatal Isten) és a Ten (a szellem, tiszta Isten, lélek), ez utolsó szó egyben az istenség egyesített fogalma.

Tehát nem lehet csak úgy félvállról a turáni ősiségünket kezelni, akármilyen szempontból nézzük.

A trinitás fogalma indó-árja-mágiabeli örökség, a szemiták és félszemiták (zsidók) előtt máig felfoghatatlan, mert csakis racionalista-materialista monotheizmust ismert az ő theológiájuk s amint háromszemélyes egy Istenről beszélünk, nyomban bálványimádást, politheizmust, fetisizmust gondolnak. Az inkarnáció fogalma pedig annyira indo-árja-turáni, hogy sehol másutt önállóan meg nem találjuk, ahol megvan, ott kimutatható, mint és mikor vették át a többi vallások és mitológiák (Zoroaszter, Egyptom, Plato, Homérosz, Arisztotelesz, Főniciaiak, Szent Pál, gnosztikusok, amerikai ősvallások, inkák), s hogy milyen régiek

SÁR és HÓ-
cipők vulkanizálása olcsón szakszerűen
FARKAS GÉZA
GUMNIVULKANIZÁLÓ ÜZEMÉBEN
Mészáros u. 3. Telefon: 53-7-03

RE-JÓ CIPŐ
MINDENRE JÓ
ELSŐRANGU MINŐSÉG! OLCSÓ ÁRAK!

NE FÁZZON AZ ÁRAKTÓL SEM!
LEGOLCSÓBBAN SZÁLLIT HÁZHOZ
SZENET, FÁT
BÁNHEGYESSY GÉZA
III. HENGER UTCA 13
Telefon: 51-3-57

Télen is csodás a kilátás
BUSULÓ JUHÁSZ
vendéglő zárt terraszáról
a Gellérthegyen!
Magyar és nemzetközi konyha
Cigányzene — UJ VEZETÉS

Régi patinás kávéház
ÓBUDÁN A
Bródy
III. ker., Szentlélek ucca 3. szám.
Mindennap reggelig nyitva. — Egész éjjel friss vacsora. HALÁSZLÉ. —
URAL orosz zene és ifj. Rigó Jancsi

Éhgyomorra
naponta igyék egy pohár
Kristály
vizet

SZENT GELLÉRT
GYÓGYFÜRDŐ
Vizgyógyintézet,
Külön férfi és női osztály.
A legmodernebb berendezés.
Szakképzett személyzet.

Építkezési és kertépitési anyagokat olcsón szállit
Obermeyer Tamás
fuvarozó vállalata, II. Fillér-u. 4
SAJÁT KŐ-, SÓDER ÉS HOMOKBÁNYA

LEGOLCSÓBB ÁRAK!
HÁRSHEGYI VENDÉGLŐ
83-as villamos, 23-as autóbusz — Vadorzó utcai megállója —
I, Hidegkuti ut 84 c,
Kitünő konyha — Figyelmes kiszolgálás
Minden pénteken nagy halvacsora
NAPONTA CIGÁNYZENE. TÓTH JÓZSEF

CYKLOP-KÖVET
szállít a
Pilisszántói Kőbánya
Iroda: XI. Fehérvári ut 72. Tel: 68-1-77

MENCZER
TISZTITÓ
mos, fest, tisztit
II. TÖRÖK-U. 10. Tel. 50-4-93.
(Irgalmasokkal szemben).
I., Győző-utca 5. (Pálya-utca sarok)
Telefon: 54 9-71.
IV., Váci-utca 36. (Duna-u. oldalon)
(Belvárosi kávéház mellett)

A **Gellérthegyi Kioszk-ból** legszebb a kilátás!
Elsőrangu magyar konyha
Délután 4 órától reggelig cigányzene

KOCH-féle
Törökbástya
vendéglő és étterem
II., Margit-körut 89
Szigethy—Mándi hangulatos duó.

UJ ÜZLET! BUDÁN
dijtalanul házhoz szállitja a megrendelt
festék-, háztartási-, illatszer és pipere árut
WEISZ festékkereskedés
II., Zsigmond-u. 9.

Kályhás! Minden szakmabeli ügyben forduljon a régi jóhirü céghez
I., Logodi u. 19. Telefon: 53-0-33 **Béres Márton**

A világhirü Szekszárdit
méri az ottani borvidék állami ellenőrzés alatt álló Pinceszövetkezetének hangulatos pincéje
VIII., József u. 19.
Budaiaknak ötliteres rendelést **dijtalanul hazaszállit.**
Poharazás
Sötét kadarka lt. 60 f.
Asztali fehér lt. 70 f.
Bikavér literje 90 fill.
Ürmös literje 1.40 fill.
A TESZ. nagydiját és aranyérmét nyerte el.
Minden budai polgárt szivesen lát **Fekete Sándor** üzletvezető.
TELEFON 32—0—63

XXXI. évf. 1180. sz.

ELŐFIZETÉS
Egy évre . . 24.— P
Negyed évre . 6.— P
Egyes szám 40 f.
Egyesületek, amelyek nek hivatalos lapja, tagjai *féláron* kapják

Budai Napló

1934 november 23

HIRDETÉSEK
Egy hasáb széles, 1 mm. magas sor egyszeri közlésnél 30 fill. Szövegsor ára 2 P. Ismertető közlemények megállapodás szerint.
A hirdetés dija mindenkor előre fizetendő.
Állandó hirdetőknek nagy kedvezmény

Buda érdekeit a várospolitika, közélet, közgazdaság, társadalom és müvészet terén szolgáló ujság

FELELŐS SZERKESZTŐ:
VIRÁG BÉLA

Szerkesztőség és kiadóhivatal: II, Batthyány u. 63.
Telefon: 50-2-96. Hivatalos órák: délután 4—6-ig.

Tizenöt év

ma még csak tegnap, de mégis ez az elmult tizenöt év: — történelem! A magyar nemzet irtózatos életküzdelmének ragyogóan tiszta története. Ezt a tisztaságot, ezt a hősi, uj életre való születést Magyarország kormányzója:

nagybányai vitéz Horthy Miklós

katonai és államférfiui fenköltsége hozta a magyarságnak.

A nemzeti ünnep ragyogó fényében minden magyar ember imádságos lélekkel adott hálát az Egek Urának, hogy vezérét megőrizte. Egymásba kulcsolt kézzel kapcsolódtunk a nemzet ünneplő tömegébe, úgy éreztük, hogy ezt a napot az egymásra talált szeretet ünnepének kell szentelnünk. Ne legyen többé külön cél közöttünk, virradjon fel a lelkek egységének ragyogó napja, hogy fenn, Budavárában az ősz Katona elmondhassa rólunk, elmondhassa minden magyarról: Ott voltatok mellettem a küzdelemben, együtt harcoltuk ki a föltámadást!

Példaképe a magyar polgárnak a maga egyszerűségében, aki életét szentelte a nemzetének. Őre a hagyományoknak, a nemzeti eszme vezére és vele együtt magasan álló, szinte átszellemültnek tetsző hitvesével legfőbb éltetője, gondozója és jótevője a magyarság letört, leromlott társadalmának.

Lángoló szeretet kiséri minden lépését, — imádságos aggodalom egészségét, — rajongás a mindennapi éle egyéni harcain túl emelkedő tetteit.

Koronázatlanul is az Ő fenkölt személye eszményesiti ma a szent Korona fogalmát, amely egyesiti magában az egész magyar nemzetet, mely az Ő személyében látja annak legfőbb őrét, — megmentve igy nemzete számára azt az ősi eszmét, amely mindnyájunknak oly szent, mint a templom tornyán a kereszt.

A szomszédos népek életét messze megelőző, a legtávolabbi multba vesző nagy multunk most zárult utolsó ezer évét a magyar szent Korona egységében éltük és aki az uj ezer esztendőbe átmentette azt, annak neve legyen mindörökké áldott!

Buda ünnepelte Kozma Jenőt,

aki az ország sulyos helyzetében felajánlotta pártját a Miniszterelnöknek.

A Nemzeti Egység hadseregének elit csapata lesz

Amikor körülöttünk ismét vérbeborulni készül a világ, és csak a nemzeti egységes összetartás mentheti meg a magyar népet a végpusztulástól, — ünnepeltetése nagy napján hazafias önfeláldozással ajánlotta fel a Kormányelnök úrnak tízesztendő hatalmas szervező munkájának gyümölcsét, a budapesti polgárok egységes táborát — Kozma Jenő, a polgárság vezére.

Elhatározása lelkesen felviharzó visszhangot váltott ki ennek a polgárságnak széles körében, mely mint nemzetmentő szózat békét teremt a nemzet élén haladó fővárosban, de az egész országban. El kell halkulnia minden egyéni szónak, amely a bizonytalan jövendő számára nehéz nagy munkával megalkotott biztos polgári bástya nagy erejét felismerve, oltalmát keresve, — rést nyitni kivánt azon a maga utja számára, megbonthatva ezzel a bástya erejét.

A jövőbelátó politikus magasabb szintjén álló elgondolása volt Kozma Jenő budai szózata — most, amikor az idegen jogar, a rabszolgaságra emlékeztető iga alatt nyögő magyarokat üldözi el egy ezredéven át magyarnak vallott ősi földről az ismét ellenünk törő ellenséges áradat.

Föl kell készülnie a nemzetnek erre az utolsó számadásra, meg kell erősitenie minden várbastyáját, mert nincs időnk uj várakat, uj bástyákat épiteni. Sorsdöntő napok előtt állunk, mint egykor — a tatárjárás idején — és a mohi pusztán nem veszthetünk ujra csatát, amikor személyes torzsalkodásban egymást rontotta a magyar és Szapolyai János nem állhat meg Szegednél segitő hadával, hogy bevárja — a törökvész idején — a mohácsi csata sorsát. Ma már nem követné azt feltámadás és minden magyar vezérnek, minden harcrakész hadseregnek részt kell vennie a halálos küzdelemben, mert elvész a hon, ha egymás ellen és nem egymás mellett küzdünk a bevált vezérek alatt.

Ez a gondolat késztette bizonyára Kozma Jenőt, amikor a maga hadseregét az általa alkotott egységben ajánlotta fel a fővezérnek, hogy ezzel a táborát erősitse.

*

A polgárság az ösztönei után indul, a saját véréből, saját sorából kiemelkedett vezért nyugodtabban követi, biztonságosabban érzi magát, ha közvetlenül azt látja maga előtt. Szivesen lép a nyomába és követi szavát aprólékos fontolgatások nélkül, ahogy azt évek óta megszokta. Örömmel vonul fel a seregszemlén, hogy tanuságot tegyen hűsége és bizalma mellett. Ezt láttuk a közelmult napokban, amikor itt Budán, amelynek vára — minden kétkedés dacára — a nemzet várát jelenti, felvonult ez a régi hagyományokra nevelődött, a közéletet komolyan élő polgárság, hogy tanubizonyságot tegyen hűsége, kitartása és szeretetéről még olyan hétköznapi évfordulón is, mint aminőnek tudjuk a névnapokat.

Jenő napján szeretettel köszönteni kívánta budai vezérét — Kozma Jenőt. Nem hivtak ide senkit, nem rendezték ezt mesterségesen, hanem valami ösztönszerűen gyűltek össze vasárnap délben mindazok, akik vezetői az egységes budai csoportnak, — kapitányai, hadnagyai a budai társadalom alkotta hadsereg csapatainak. A Budai Polgári Kör egyik kisebb termét szánták e barátságos összejövetelnek, de meg kellett nyitni az összes termeket, hogy a vezetők elférjenek, és még igy is a Korvin téren és a Szilágyi téren is csapatokba verődtek, akiknek fent már nem jutott hely.

Élénk zsibongás töltötte be a termeket, miallatt öttagú küldöttség indult a Pasarétre, hogy hirt vigyenek Kozma Jenőnek, ki egyáltalán nem számított ily nagyarányú ünnepeltetésre és elhozzák a Vigadóba. A küldöttség tagjai voltak: Harrer Ferenc v. alpolgármester, dr. Pap József, az Ügyvédi Kamara elnöke, Orova Zsigmond dr. városi biz. tag, ügyszintén Jármay Károlyné és Zseltvay Elemérné. Az autó rövid idő alatt megtette az utat és Kozma Jenőt bizonyára kellemesen lepte meg, hogy már az utca is lelkes éljenzéssel fogadta. A meglepetés tulajdonképen fent várt rá, ahol együtt voltak a budai egyesületek vezetői és képviselve volt a polgárság minden rétege, úgy, ahogy azt megosztja az ipar, a kereskedelem, vagy más munkakör: tanárok, bírák, tisztviselők, városi bizottsági tagok és sokan, akiket a barátság, tisztelet és hála fűz Kozma Jenőhöz. Ezek vették körül ott fent a kör termeiben, köztük bájos budai asszonyok és leányok és akik telehordták az asztalt virággal. Sokan kívántak szólni, mindenki röviden beszélt és mindenki egyet mondott:

— „Szeretünk, veled megyünk!"

Elsőnek Buda nevében

PETRACSEK LAJOS dr.
országgyülési képviselő

köszöntötte, ennek a nagy családnak hűséges ragaszkodását tolmácsolta, hivatkozva arra, hogy Kozma Jenő élete nyitott könyv, amelynek története Budáért folyt le. A legkisebb ember is jóbarátja és Kozma az első munkása a városnak. Most virágokat hintenek eléje, de volt idő, amikor a gyülölködéssel kellett megküzdenie. A munka és béke jelszavával uj pártot szervezett Budapesten Bethlen István megbízásából, amely a saját erejével rákényszerítette a békét a fővárosra s ezt követte is a fellendülés. A gazdasági világkrizis elsöpörte mindezt és jött ismét a gyülölködés hulláma. Szekták alakulnak most is, csakhogy a politikát a közönséggel együtt kel csinálni. Most ezt követeli az ország érdeke is. A béke egyik vezéreszméje a polgári gondolat, amely egyúttal az ország boldogulásának is alapja. A budai polgárság sokat vár Kozma Jenőtől, mert ezt igéri politikai nagy multja.

Szünni nem akaró taps és éljenzés között szólalt föl

USETTY BÉLA dr.
országgyülési képviselő,

aki a pesti oldalon élő barátai nevében köszöntötte Kozmát, aki mellé tíz évvel ezelőtt állottak. De ott állanak most is, amikor támadásoknak van kitéve. Fölajánlotta a pestiek hűségét és szeretetét, mert ezek a támadások nem vernek éket közéjük. Nem hangulatok kormányozzák a világot és a nemzet nem nélkülözhet senkit, aki dolgozni akar s ebben a munkában lelkesen követik őt pesti barátai. A polgárság ellen nehéz küzdelmet kezdeni, mert nehéz határozni rólunk, de nélkülünk. A megujuló lelkes tüntetések közben lépett elő.

LUGMAYER JÓZSEF dr.
kormányfőtanácsos,

a budai őspolgárságnak egyik ismert vezére, aki a II. kerületi egyesületek megjelent vezetőinek nevében köszöntötte a vezért, felsorolva azoknak az egyesületeknek a neveit, amelyek jókívánságaikat küldötték el az ünnepelt számára névnapja alkalmából: Budai Polgári Kör, Budapesti Polgári Lövészegyesület, Budapesti (Budai) Torna Egylet, Budai Club, Pasaréti Egyesület, Tanférfiak és Tanügybarátok Nemzeti Egyesülete, II. ker. Általános Közjótékonysági Egyesület, Budapesti Munkásdalárda, II. ker. Iparoskör, Pénteki Borgazda Társaság, II. ker. Frontharcos Csoport, Magyar Jogász és Mérnök Segély-egyesület, Hollós Mátyás Társaság, Volt Iskolatársnők Szövetsége, Magyar Meteorológiai Társaság, Pasaréti Kápolnabizottság, Fűszerkereskedők országos egyesületének budai csoportja, Budai Munkások és Kispolgárok Köre, HONSz. budai II. ker. csoportja, Diplomás Ifjak Csoportja, Keddi Társaság, II. ker. egyetemi kath. főgimn. volt iskolatársainak szövetsége, Budai piaci árusok egyesülete, Diana Vadásztársaság, gróf Édelsheim Gyulay Hadastyán Egylet, Első budai polgári betegsegélyző és temetkezési egyesület, és végül a Budai Ügyvédek Egyesülete. Beszéde folyamán a jó embert köszöntötte, aki Széchenyi jelszavát követve, mindnyájunk javára és érdekében dolgozik. Ez emelte őt a közélet élére és ez biztositja számára a polgárság hűségét és bizalmát.

Az egyesületek e hosszú névsora igazolja Kozma Jenő mélyen begyökeredzett népszerüségét, mint ahogy az folytatlóag megtörtént

HOÓR-TEMPIS MÓRIC dr.

beszéde folyamán is, aki az I. kerületi egyesületek és társaságok nevében köszöntötte őt, még pedig a Budai Társaskör, Budavári Kaszinó, Budapesti I. ker. Iparoskör, Budapesti Gazdálkodók és Kertészkedők Egyesülete, a HONSz. budai I. ker csoportja, Budai Iparosok és Kereskedők Köre, Verbőczy gimnázium bajtársak egyesülete, 33 Football Club, Tabáni Sport Club, Budai Sakkozók Társasága, Iparosok Vállalkozási Szövetkezete, Budai Kerületek Női Jótékonysági Egyesülete, Budai Iparos és Kereskedő Ifjak Kultur Egyesülete, és a Budai Iparosok Önsegélyző Egyesülete, amely névsort megtoldhatná a magánosoknak ezrekre rugó névsorával. Régen kiséri figyelemmel azt a nagy közmunkát, amit Buda érdekében a párt vezére kifejt, aki a közéletet sohasem tekintette korcsmának, hanem a lovagiasság vivótermének, ahol a mérkőzés után kezet lehet fogni. Bethlen István gróf is előbb meghallgatta a választókat és csak azután hivta meg Kozma Jenőt, akinek szerencsét és erőt kíván a további harcokhoz.

Az éljenzés csillapultával

ANDRÉKA KÁROLY
ny. főkapitányhelyettes

a III. ker. polgársága nevében üdvözölte Kozmát, és ő is felsorolta azokat az egyesületeket, amelyek képviselői szintén megjelentek, többek közt III. ker. Egyesült Polgári Társaskör, Óbuda Hegyvidéki Egyesület, Rómaifürdői Egyesület, Aquincumi Egyesület, III. ker. Torna és Vivó Egylet, a HONSz. budai III. ker. csoportja, Gül Baba magyar mohamedán vallásközség nevében, mely egyesületek hűségesküt jöttek tenni. Tíz évvel ezelőtt örömmel fogadták a Polgári Egységet, amely most is él itt és Óbudán, ahol szeretik Kozmát, mert tudják, hogy Kozma Jenő is szereti őket. Rendet és békét kell teremteni Budapesten és akkor rend és béke lesz az egész országban. Az ő szavait is lelkes ovációk követték, miközben

DORNER GYULA
ny. miniszteri tnácsos

emelkedett szólásra a Buda déli része, Kelenföld és Lágymányos polgári csoportjainak, köztük a Kelenföldi Társaskör, Kelenföldi Polgári Kör és a Buda Alsóvárosi Egyesület nevében üdvözölte a vezért, lelki hűséget fogadva, boldog életet kívánva megbízói nevében, akik ezzel a kívánsággal állanak Kozma mellé és esetleg evvel buknak el, de nem hagyják el soha. A taps és éljenzés csillapultával

OSZOLY KÁLMÁN
ny. isk. igazgató, szfv. biz. tag,

a XII. választókerület polgársága nevében, amelynek testületei a Buda Hegyvidéki Társaskör, Farkasvölgy, Mártonhegy, Németvölgy és vidéke egyesület, Svábhegyi Egyesület, Virányos Kútvölgyi Gazdasági és Kultúrális Egyesület, Budapest Zugliget Egyesület, Istenhegy és Orbánhegy Egyesület, és a Budahegyvidéki Polgári Lövészegyesületben tömörülnek, akik hálával és szeretettel köszöntik Kozmát. Mert kevés embernek adatott meg, hogy oly sok embernek tudja gondját viselni, és ebben az emberszerető vezetésben hisz és bízik Buda polgársága, amely megadja ezzel a vezérnek a munkához az erőt. A nagyszámmal megjelent hegyvidékiek sokszor megéljenezték az ünnepeltet, akit ezután

ERŐDY KÁLMÁN dr.
tankerületi főigazgató

köszöntött, utalva arra, hogy a nagyarányú polgári kaszinó termei nem képesek befogadni azt a tömeget, amely felvonult. A hűséget hűséggel hálálja meg a közönség és ő nagy érdemül tudja be Kozma Jenőnek, hogy az ország házában is városi politikát csinál, mert ez a város az országnak egykilencede. A városház képviselőtestületében töltött harminc év tudását nehéz másnak máról-holnapra megszerezni és szerencsésnek mondja azt a polgárságot, amelynek ilyen vezére van. A tanügyi alkalmazottak nevében fogad neki hűséget és kér áldást az életére. Ismét felzúgott a taps, amely csak akkor csitult le, amikor

gyöngyöshalászi TAKÁCS GYULÁNÉ

megszólalt és azzal kezdte beszédét, hogy ezen az őszi napon a tavasz legszebb virágait gyűjtötték össze. . . — amit azzal szakított félbe Kozma Jenő, hogy felállott és kezet csókolt az őt köszöntő úrnőnek — aki azzal fejezte be üdvözletét, hogy a politikai életbe Kozma Jenő vitte bele a szeretetet s a polgárság azt sokszorosan visszonozza.

Még tapsolt a közönség, amikor a Batthyány utcai iskola egyik bájos növendéke, HORVÁTH IBOLYA üdvözölte az iskola patrónusát, Kozma Jenőt. E kedves jelenet hatása alatt szólalt föl

PLAGÁNYI MIHÁLYNÉ

és a Szilágyi Erzsébet Nőegylet nevében mondott kedves üdvözletet, amely után az elszakított területek hölgybizottsága megbízásából

EPERJESSY MÁLNÁSSY MIKLÓSNÉ

köszöntötte Kozmát, hazafias, meleg érzéssel, székely poézissal.

Az üdvözlések sorát három magyarruhás leányka: REINHARDT Manci, JUHÁSZ Margit és HALLER Böske rímes szóval elmondott köszöntője fejezte be, amit hosszantartó, lelkes ovácio követett, amig a meghatottan szóhoz alig jutó

KOZMA JENŐ dr.

állott szólásra, meleg szóval köszönve meg a kitüntető ünnepeltetést és meghajolt a polgárság fegyelmezettsége előtt, amely mint egy harcrakész hadsereg adja meg neki az erőt, hogy a polgárság sorsát intézhesse. Felhivta azokat, akik ezeket a hadállásokat ostromolják, hogy álljanak ki nyilt csatára és döntsön köztük a titkos választás. Neki ettől nem kell félnie, mert ebben nyilatkozik meg a polgárság szeretete és itélete. Már folyt ilyen harc itt Budapesten, abból is győztesen került ki a párt és lett az addig vezető párttal egyenlő hatalommá. A világháborúban lehetett belülről megbontani a frontot, de ezt a polgári frontot kikezdeni nem lehet. Az országnak soha nagyobb szüksége nem volt az egységre, mint most, de azért nem kell az egyes egységeket egy iskátulyába gyömöszölni, mert abból baj keletkezik. Ezt a fegyelmezett hadsereget senkinek prédául nem dobhatja és azért így,

ebben az egységben ajánlja föl annak erejét a Miniszterelnöknek az országos egység támogatására,

annak a szívbeli egységnek, amely az ország javát akarja. Már csatazaj is hallatszik a határok felől, hogy a revizió szent gondolatát megakadályozzák és ez a sereg előkelő csapat lesz a miniszterelnök nagy hadseregében. Ez a vasárnap uj munka kezdetét jelenti, uj erőre kapva, a most kibontakozó hatalmas megmozduláshoz. Amikor köszönetet mond a sok kedves szóért, és sok virágért, érzi, hogy ezek uj küzdelemre, uj munkára biztatják, amire azért van szüksége az országnak, mert jön a hajnalhasadás és a kelő nap ragyogása!

Meg-megujuló taps, fel-feltörő éljenzés kisérte az emelvényről lelépő Kozma Jenőt, aki száz és száz barátjával, hívével fogott kezet és mindenki számára volt egy barátságos szava. Már délután volt, amikor eloszlott az ünneplő közönség.

Buda, 1934. november 21.

SIPŐCZ JENŐ dr.
polgármestert,

akinek állandó növekvő tekintélye ma már fogalommá vált, e hó 17-én, névünnepe alkalmából, nemcsak a főváros tisztikara Liber Endre és Szendy Károly alpolgármesterekkel az élén üdvözölte, hanem a közgyülés minden pártja és a polgárság minden rétegének képviselői keresték fel őszinte szerencsekívánságaikkal, amelyekből kiérezte a népszerű polgármester, a polgárság szeretét és tiszteletét. Budán ez alkalomból számos házon lengett a lobogó. — Ő a leghivatottabb és Budapest közönsége őt emelné a legszivesebben a főpolgármesteri székbe.

Megnőtt a Viziváros. A Rózsadomb és Margitsziget, amelyek eddig Óbudához tartoztak, ezentúl a II. kerülethez tartoznak majd. Sipőcz Jenő dr. polgármester szabályrendelettel veszi revizió alá a sokszor mulatságos félreértésekre alkalmat adó kerülethatárokat. Hasonló átcsoportositással a II. és XII. kerület határa ezentul az Ördögárok helyett a Hidegkúti út lesz.

Emlékművet Garancsy Mihálynak

A Garancsy Mihály emléke érdekében mozgalom indult meg Budán s ez ügyben megkeresték lapunkat is, amely alkalomból hivatott kézből kapjuk a következő levelet.

A kommunizmust közvetlenül megelőző időszakba nyúlik vissza Garancsy Mihály volt kiváló alelnök elmulása. Az 1919. év március hó 9-én hunyta be szemét örökre a kiváló ember, 59 éves korában. Ekkor a Közmunkatanácsot a Károlyi kormány már kitörölte a hatóságok sorából; a tisztviselői kart likvidálással bizta meg és a volt Albrecht ut, ma Hunyadi János út egyik kincstári épületében helyezte el. — Garancsy Mihályt a Károlyi kormány 1918. év végén nyugdijazta. Garancsy megundorodva a forradalmi eszméktől és az akkor szerepelt egyénektől, visszavonult a Budai Polgári Kaszinóba, amelynek elnöke volt. Halála napján délután, a szociáldemokratáknak a kommunistákkal szövetkezett küldöttsége kereste fel a Kaszinó elnökét, akitől a Kaszinó helyiségének az átadását követelte. Ez annyira megviselte Garancsy Mihályt, hogy Döbrentei téri lakására érve, hirtelen rosszul lett és egy-két órai haláltusa után elhunyt. — Halálának 15. évfordulóján, mint volt munkatársa, hálával és mély kegyelettel emlékszem meg róla.

Nagyszerű elme volt, kimagasló tehetség és olyan szónok, aki hallgatóságát mindenkor magával tudta ragadni. Néhai báró Podmaniczky Frigyesnek, a Közmunkatanács volt vezetőjének valahányszor valamely gyülésen vagy szakértekezleten meg kellett jelennie, a fiatal Garancsy Mihályt vitte magával, hogy akár politikai dolgokban, akár más ügyekben, fényes elokvenciájával és világos okfejtésével, mintegy helyettesítse, illetve kiegészítse. Már mint miniszteri titkár, az összes érdemleges ügyeket kezében összpontositva, adta elő a plénumban. Emlékező tehetsége bámulatos volt. Az ő működésének oroszlánrésze van azokban az alkotásokban, azokban a városrendezési müveletekben, amelyeket a Közmunkatanács akkoriban végrehajtott. A városszabályozási tervek megalkotása és végrehajtása körül olyan műszaki és gyakorlati ismereteket árult el, amelyek később a Fővárosi Közmunkák Tanácsa vezetésére valóban a legalkalmasabbá tették.

Garancsyt a Margitsziget adminisztrációja miatt bizonyos támadások érték, de általa kért és Tisza István által elrendelt vizsgálat teljesen igazolta becsületességét, puritánságát, tisztviselői intaktságát, és Tisza István gróf miniszterelnök, 1913-ban a parlamenti ülésen megvédte őt, megállapitván a rágalmak valótlanságát.

A Közmunkatanács akkori tagjai közül dr. Fascho Moys Sándor belügyminiszteri tanácsos, Hauszmann Alajos dr. müegyetemi tanár, a világhirű müépitész, dr. Országh Sándor min. tanácsos, Kun Gyula volt fővárosi tanácsnok, báró Harkányi Frigyes, gróf Andrássy Tivadar, Lukács Antal a Magyar Földhitelintézet pénzügyi osztályának igazgatója, Mihalovits Antal kereskedelemügyi min. tanácsos, gróf Andrássy Géza, és a többiek, mind nagy elismeréssel voltak Garancsy Mihály működése, szelleme és kiválósága iránt, aki mint egészen fiatalember került a Közmunkák Tanácsa elnöki osztályába és itt szivta magába azt a mély szeretetet és ragaszkodást, amelyet Budapest székesfőváros fejlesztése és épitése iránt haláláig érzett. A fővárosi hatóságok már foglalkoztak azzal, hogy valamilyen formában megörökitsék Garancsy Mihály emlékezetét, — addig is hálás szeretetünk virágait helyezzük el a Farkasréti temetőben lévő sirjára.

LEGEZA PÁL

Mátyás király vadászkastélya a solymári Várhegyen

— Egy magyar Sisyphus megrendítő harca a sziklák és a közöny ellen —

Nagy Emil ny. miniszter írta meg egyszer, hogy a világ egyik legszebb sétaútja az, amely a Szépvölgyi útról keresztül a bajos budai hegyvidéken át Solymárra vezet, Pesthidegkút érintésével. Jó 10 kilométeres séta ez ugyan, de az őszutó édesen enyhe napfénye valósággal csalogatja az embert az erdők közé, hogy meg egyszer utóljára fürödjék meg a budai ősz rőtfényű igézetében, mielőtt a halálszagú tél dermedt sötétsége el nem űz minden élőlényt fehéren fagyos birodalmából. No, meg azután a turistakönyv is érdekes régészeti látnivalót igér a kirándulás végállomásánál, mondván: „Szarkavárnak, Solymár régi várának nyomai még látszanak a vasutállomás melletti alacsony Várhegyen, mely azonban inkább vadászkastélyra, mint várra látszik utalni. Eredetileg a bajoroké volt. Mátyás király alatt Gara László nádor (1453), később Thurzó Sándor tárnokmester s végre Bakács Pál bírta." —

Amint az ember Pesthidegkutat elhagyva, kiér a Hármashatárhegy és nyulványainak amfiteatrumszerű láncolatából, meseszerű panoráma tárul elébe. Előtte a Pilis és a Dobogókő hegyormai, jobbra a két kevély gigászi konturjai, balra a Feketehegyek s a Nagyszénás tömege, a közöttük elterülő völgyben pedig, melyet a bécsi országút cseresznyefákkal szegélyezett fehér sávja szel át, alacsony csonkakupként, — mint egy miniatür budai Várhegy, — előtte áll a solymári Mátyáshegy. Első pillanatra látszik, hogy ezt a hegyet Isten is várnak, vagy más emberi településre teremtette. Három oldalról meredeken esnek le oldalai a völgybe, amelyeket élénk patak folydogál körül, negyedik oldalán pedig elég könnyen lehet feljutni a plátóra, amelyről elragadó kilátás nyilik erre a csodálatos vidékre, amely zordvonalú hegyeivel és szakadékos partjaival olasz tájak festői romantikájára emlékeztet. Kezdjük érteni, hogy az itáliai Beatrix királyné miért szerethette annyira ezt a helyet!

A Várhegy tetején nagyobbszabású falmaradványok, kapuk, termek, üregek tünnek szemünkbe, közöttük pedig a vasárnap ünnepi csendjében taliga nyikorgása, ásólapát pengése hallatszik s már elő is tűnik a munkaszünetet be nem tartó „napszámos" görnyedt alakja, aki földes, poros munkaruhában, arcába húzott sapkával, talicskázza a földet a hegy peremére. A fiatal munkásembernek azonban magas homlokú, intelligens az arca, s az érdeklődést látva, be is mutatkozik, mint — „dr. Valkó Arisztid nyug. fővárosi tisztviselő".

Igen, ő a vasárnap napszámosa, akit más nem érdekel, mint az a Várhegy, mely solymári házának ablakából éppen odalátszik, az a szent hegy, amelyen

már a történelemelőtti idők bronzkori embere lakott,

amelyen római pénzzel teli urnák jelzik a légiók őrtornyának helyét, az a szomorú magyar hegy, amelyen Mátyás király vadászkastélyának ólomba foglalt üvegablakdarabkái „irizálnak" lábaink alatt az aranyos őszi verőfényben. Néhány kéi, a derék „elnyomott" sváb lakosság buzgón hordta a kilátszó hegyoldalon a falu tehenei és kecsév előtt még szabadon legeltek a köveket a falusi viskók építéséhez, segítve eltüntetni a magyar történelemből azt, amit török—tatár még meghagyott. És akkor ő és édesatyja hősies elhatározásba fogott: két kezük munkájával kiszabadítani a 4—5 m. magas földréteg alól a dicsőséges mult emlékeit. Nem volt könnyű munka:

a hivatalos archeológia egyáltalán nem támogatta őket.

Kiszállt ugyan egy-két állami úr, de anyagi segítséget sehonnan nem kaptak. Hat év kubikos munkája után végre előttünk állnak ama falmaradványok, „melyeket a falusiak meghagytak", — mondja bús mosollyal Valkó dr. Mert a múlt azért ma is kisért. Ha valami cserépanyagot, csontvázat ma kiásott, legközelebb fölmenve, már mindent összetörve, szétszórva talál, úgyhogy kénytelen a leleteket, renaissancekori márvány párkány töredékeket, pilléreket, címereket, edényeket, szakállas puskákat, sarkantyút, nyílhegyeket, fibulákat, saját lakásába lecipelve, biztonságba helyezni, amíg valaki mégis megkönyörül rajta s hóna alá nyúlva, megtöri azt a rettentő közönyt, amelybe már anyagilag, erkölcsileg belefárad. . .

Mert nemcsak arról van szó, hogy egy magánember privát passzióból új magyar Sisyphusként talicskázza a köveket a hegytetőre s úgyszólván tíz körmével kaparja ki a 4—5 méter magas törmelékből, történelmünk egyik legdicsőségesebb alakjának, Mátyás királynak, amúgy is csekélyszámú emlékét; itt más fontos, kultúrtörténeti nyomok is feltárásra várnak.

A kastély falai alatt kőkorszakbeli és bronzkori lakótelepek, edényégetőkemencék, agyagurnák, egész putrilakások vannak,

fölöttük római erőd téglaépítményei s csak ezek mészrétegborította felületén emelkednek a quattrocento emlékei, a középkornak egyik fényes magyar várkastélya. 1864 óta, amikor Römer Flóris és mások római nyílhegyeket, pénzeket és cserepeket találtak ott, senki sem törődött „Castrum Salmar" 1401-beli várával, amelynek változatos történetét számos középkori oklevél őrzi. 1455-től 1490-ig a Rozgonyiak, Garák, Ujlakiak és Corvinok kezén volt. 1561-beli kormos, füstös pénzleletek arra utalnak, hogy a törökök égették fel. 1737-ben, Bél Mátyás szerint, már fedetlen, de még faragásokkal díszes termek voltak láthatók. Valkó dr. nem hiszi, hogy a várat a Szt. István királlyal bejött bajorok építették, bár a legenda szerint Szent Imre itt esett áldozatúl a vadkan, — vagy az idegen kamarilla — haragjának.

Ma egy 16x9 m. nagyságú, több hatalmas teremből álló épületcsoport látszik az építmény középpontjában, amelyet kb. 20 m. hosszú fal köt össze a vár 7x7 méteres, négyszögű saroktornyával. Kőkemény mészhabarcs tartja össze a faragatlan kövekből álló 3—4 m. magas falmaradványokat. A vár több emeletnyi magas lehetett s vöröses mészkőből épült. A romok nagyrésze azonban még mindig a föld alatt rejtőzik. Hat év alatt ásta ki Valkó dr. egymagában a most látható falmaradványokat. A hivatalos körök úgylátszik, tudják róla, hogy még fiatal ember, s megvárják, úgylátszik, hogy mire 60 éves lesz, majd talán ki fogja ásni az egész gyönyörű vár maradványait a saját költségén, a saját két keze munkájával, karrierjének, életének, vagyonának feláldozásával, mert hiszen rajongó és magyar, aki tudja, hogy ha majd támogatás hijján a sisyphusi munkában összerogy, kap majd egy elismerő vállveregetést, — sed pecuniam non! Magyar kutatók megrendítő sorsa ez!

Midőn lefelé ballagok a Várhegy oldaláról, már nyugovóra hajlik a vasárnapi délután. A közeli korcsma udvaráról a sváb rezesbanda lármája hallatszik fel, egy ház nyitott ablakából pedig a pesti szálló teadélutánjának jazz zenéje szűrődik ki. Fenn a hegyen azonban egy magyar fiatalember nem törődik a vasárnapi szórakozások zajával. — Egyesegyedül talicskázza tovább a hegyoldal szélére a törmeléket, amely métermagasan lepi be a magyar történelem solymári multját. Ez az ő „szórakozása" vasárnap is! Dolgozik egyedül, míg a nap le nem bukik a Pilis erdőborította kúpja mögött.

És mégsem szabad tétlenül nézni, hogy egy áldozatkész, önzetlen magyar hogyan harcol magárahagyottan a kemény szikla s a még keményebb közöny ellen! — Már több multszázadvégi neves régészünk „ásatásra ajánlkozó hely"-nek jelölte meg Solymárt. Ki tudja, milyen archeológiai értékeket és kincseket takar a nagyrészt még fűvel benőtt Várhegy plátója? Hivatalos segítséggel teljesen fel kell tárni a solymári várromot. Még a mostani koldus időkben is, kell jutni valami szerény alapnak arra, hogy a dicsőséges mult minél szélesebbkörű feltárása által talált buzdító emlékek erőt és reménységet adjanak a sivár jelen küzdelmeihez egy újból tündöklő jövő elérésére!

Margittay Rikárd dr.

A Budai szülők nagy megmozdulása a Mátyás király reálgimnázium érdekében

— Kozma Jenő orszgy. képviselőt kérték föl az ügy védnökének —

Amikor két évvel ezelőtt a „Mátyás király"-ról elnevezett reálgimnáziumot a Jurányi utcai barakokból kitelepítették, mi voltunk az elsők, akik tiltakoztunk az ellen a megoldás ellen, hogy a kitelepített iskolát a II. ker. kir. kath. egyetemi reálgimnázium épületében helyezzék el. Az illetékes körök érveinket nem fogadták el. Annak a fonák helyzetnek, hogy ugyanabban az épületben működött két ugyanazon jellegű középiskola, már meg is van a szomorú csattanója: — a kultuszkormány augusztus havában a két intézetet közös vezetés, még pedig az egyetemi reálgimnázium igazgatójának vezetése alá helyezte; egyúttal elrendelte a Mátyás király reálgimnázium vagyonának az átadását is. Ami meg is történt.

A kisziárgott hirek szerint,

a folyó tanév végével a Mátyás király reálgimnázium megszünik és beolvad az egyetemi reálgimnáziumba.

Ezzel kapcsolatosan öt osztály fölöslegessé válik és a felszabaduló termeket a Ferenc József Nevelőintézet kibővítésére fogják felhasználni. Az öt osztály tanulóit, mintegy 300 tanulót pedig más középiskolában helyeznék el. A nem katholikus tanárokat, számszerint hetet, más intézethez osztanak be. Egy miniszteri intézkedéssel igy egyszerre megsemmisítik a már tizenhatodik éve közmegelégedésre működő Mátyás király reálgimnáziumot, a szeretet iskoláját, vagy ahogy első igazgatójáról elnevezték, a: — „Teveliánumot".

Szinte hihetetlennek hangzó, megdöbbentő gondolat az ilyen jól működő kultúrintézményt kellő indokolás nélkül szétrobbantani és megfosztani a közel 70.000 lelket számláló II. kerületet a jól bevált állami reálgimnáziumtól. Ellenkezőleg, — ha még nem volna meg, akkor a legsürgősebben kellene azt felállítani. Hogy mennyire szükséges a „Mátyás király" reálgimnázium, igazolja tanulóinak létszáma, amely az utóbbi években állandóan hatszáz felett mozgott. Ez év végével elő áll az a helyzet, hogy 300 család elindulhat más iskolát keresni gyermekei számára. Előállhat az a fonák helyzet, hogy a kis gimnázistának például a Hűvösvölgyből, vagy Pesthidegkútról (mert sokan járnak be onnan is!) háromnégyszeri átszállással, a VII. vagy VIII. kerületi reálgimnáziumba kell járnia, naponkint három órát a villamoson töltve és gyakran csak életveszéllyel juthat így az iskolájába. 300 szülőnek folytonos aggodalmával és kétségbeesésével jár ez az intézkedés, nem is szólva a még most az elemi iskola padjain ülő, mit sem sejtő, zsenge tanulókról.

Ez a száraz tény, amelyet már nem is szükséges kiszinezni. Beszédesebb ez az érvek minden csoportosításánál, megszívlelendő, fájdalmas.

*

A Mátyás király reálgimnáziumba járó tanulók sorsát szivükön viselő szülőket az aggódás, a kétségbeesés hatalmas megmozdulásra kényszerítette. Kellő előkészítés után negyedfélszázan gyűltek össze a „Budai Polgári Kör" nagy termében, november 13.-án, délután. Ezen az értekezleten

KÓCSY ELEMÉR
ezredes

szívbemarkoló szavakkal ecsetelte a helyzetet, élénken helyeslő közbeszólások és a rendelkezés ellen tiltakozó megjegyzések kiséretében. Majd felolvasták a kultuszminiszterhez intézendő tárgyilagos memorandum szövegét, amelyet egyhangulag elfogadtak. Majd küldöttség ment

KOZMA JENŐ dr.

országgyűlési képviselőért, akit a terembe lépésekor hatalmas éljenzés fogadott. A szülők nevében

VÁKÁR ARTUR dr.
v. kormánybiztos

lendületes beszédben ismertette a szülők aggodalmát és kérte a képviselő támogatását, olymódon, hogy illetékes helyen legyen szószólója a szülők kívánságának: tartsák meg a Mátyás király reálgimnáziumot a jelenlegi összetételében, vagy azon a helyen, amelyen most van, vagy gondoskodjanak számára kellő új hajlékról. És végre adják vissza a meggyötört szülőknek legalább fiaiknak iskoláztatása körül a nyugalmukat.

Kozma Jenő dr., aki maga is az egyetemi kir. kath. gimnázium növendéke volt, zajos tetszésekkel meg-megszakított, a helyzetet bölcsen mérlegelő beszédben tette magáévá a szülők kívánságát és megigérte, hogy a memorandumot, — amelyet mintegy hatszázan irtak alá, — a kultuszkormány elé terjeszti. Viharos taps és éljenzés kisérte a képviselő megértő szavait.

Megállapitható, hogy kedden este sok családban egyébről sem folyt a szó, mint a gyülésről, sok család melegedett annál a reménysugárnál, amelyet Kozma Jenő megnyugtató beszéde keltett.

A szülők különben elhatározták azt is, hogy állandóan felszinen tartják az az ügyet s lehetőleg minden erőt igénybe vesznek, amig jogos kivánságok teljesül.

Élénk figyelemmel kisérjük az eredményeket, és időnkint tájékoztatjuk olvasóinkat. Megirtuk az első hirek hatása alatt, hogy a II. kerület nem maradhat állami reálgimnázium nélkül és kifogásoltuk azt a tarthatatlan állapotot, hogy egy épületben helyeztek el két ugyanazon jellegű középiskolát. Ezt sürgősen meg kell szüntetni.

A kultuszkormány sürgősen szerezzen a székesfővárostól a Városmajor környékén telket ahová felépitené a Mátyás király reálgimnázium állandó hajlékát. Azonban addig is, amig a hosszadalmas tárgyalásokat befejezik és a gondolat épület alakjában megtestesül, — ideiglenes hajlékról kell gondoskodnia. Hozzánk közelállók részéről több megoldást ajánlottak. Igy vannak, akik a Csalogány utcai tanitónőképzőt szemelték ki s ezt az Ajtósi Dürer úton lévő Erzsébet intézetben szeretnék elhelyezni. Mások a Pálffy téri Radetzky kaszárnyába költöztetnék az iskolát. Mások idegiglenesen bérházat hoztak javaslatba. Olyan gondolat is felmerült, hogy valamelyik székesfővárosi elemi vagy polgári iskolában kellene a reálgimnáziumot elhelyezni addig párhuzamos délelőtti és délutáni tanitással. Sokan a Margit-körút, Fő utca és Batthyány utca által határolt elhanyagolt városrészben, a sok eladó apró ház kisajátitása révén nyert helyen látnák szivesen a Mátyás király reálgimnázum uj épületét.

Ezer és ezer család nyugalma van a kultusminister kezében.

Uj megoldás. A Margithid közlekedése régóta foglalkoztatja az illetékeseket. A Boráros téri és óbudai hidakkal kapcsolatban a kereskedelmi minisztérium elkészitette a Margithid kiszélesitésének a tervét is. Ennek a tervnek megvalósitása, mint egy két és félmillió terhet jelentene azonban mindenesetre jó időre megoldotta volna a körúti közlekedés problémáját. A közlekedési ügyosztályon legutóbb ismét szóbakerült a Margithid rendezésének kérdése és megállapitották, hogy olcsóbb megoldás is rendelkezésre áll, ha a villamos sineket az uttest közepére helyezik át. Ez már egymagában is sokat javitana a hid forgalmi lehetőségein. A sinpárok áthelyezése fél millió pengőt igényel. A tervek elkészitésére sürgősen felhivták a Bszkrt. igazgatóságát.

Megdöbbenést váltottak ki a házbirtokosok és épitési vállalkozók körében, ahogy azt a HÁTOE gróf Somssich Tihamér elnöklésével megtartott ülésén tárgyalta, az átalakitásra és tatarozásra vonatkozó vasárnap kiadott uj adórendeletek, amelyek oly retrográd intézkedéseket tartalmaznak, hogy ezzel a mostani modernizáló és tatarozó kedv jelentős mértékben csökken, vagy teljesen megszünik. A kérdéshez Halom Dezső, Hódy Béla, Krivoss Árpád, Szivessy Tibor és Várady Miklós szóltak hozzá, hogy ha a rendeleteket a pénzügyi kormány kivételre e rendeletek megváltoztatását, a kormány által is kitüzött cél, az épitőipar foglalkoztatása elérhet- nem lesz. Az igazgatóság a pénzügyi kormányhoz sürgős előterjesztést tesz és szorgalmazza a most kiadott rendeletek módositását.

Nász. Ulm László vendéglős, a „Szent István" étterem tulajdonosa, volt középiskolai tanár, emléklapos főhadnagy november 11-én házasságot kötött **Matulay** Margittal.

Nagyjelentőségű mozgalmat inditott most őszkor a Budai Polgári Kör választmánya, hogy ezzel egyrészt a Kör életét ujból fellenditse, másrészt Buda ügyét szolgálja. Társalgó összejöveteleket rendez minden keddi napon, amelyeken részt vesz Kozma Jenő dr. elnök is és közérdekű kérdések kerülnek megvitatásra. Legutóbb Vakár P. Arthur v. kormánybiztos is részt vett az estén és a külpolitikáról mondott érdekes megfigyeléseket. Lázas tünetek közt betegen Kozma Jenő e hó 22-én este nem jött el, de az összegyült társaság azért érdekes eszmecserét folytatott, uj vendégekkel gyarapodva. — A kör minden hétfőn köri vacsorát rendez és a „Nők körével" karöltve táncczal egybekötött hangversenyesték rendezését is elhatározta lehetőleg a szerdai napokon.

Gül Baba étterem néven látványosságszámba menő szórakozóhely nyilik meg e hó végén Budán, a Margithídnál, a Rózsadomb lábánál, a török mult emlékei közelében. Ez adta az impulzust a Gül Baba névhez, ami egyuttal azt is jelzi, hogy az uj étterem egész berendezésében és vezetésében is a régi budai hagyományok őrzője lesz. A szakavatott vezetés, különlegesen figyelmes kiszolgálás az elsőrangú konyha és italok bizonyára rövidesen meghódítják a budai közönséget. A hagyományos budai konzervatizmust a modern idők minden követelményével szerencsésen egyesitő Budának ez az uj és érdekes szinfoltja.

ILKOVITS J. V., József-tér 11
KÖZPONTI FŰTÉS VIZVEZETÉK Telefon 81-1-54

Hajba Pál
GYÜMÖLCSKERTÉSZ FAISKOLÁJÁBAN
Kelenföldi villamos végállomás
Megbizható, OLCSÓ, Pajzstetvesmentes Gyümölcsfák, diszfák, cserjék kaphatók.
Állami ellenőrzés alatt! Árjegyzék díjmentesen.
Telefonhivó: 58-7-76

UJ FŰSZER ÉS CSEMEGE
ÜZLET II. RETEK-U. 33.
TELEFON: 60-9-30.
Hazai és déligyümölcsök. — Eszterházy és Gyulai hentesáruk. Gyógy és ásványvizek

FISCHER SÁNDOR
KÁRPITOS ÉS DISZITŐ
XI., HORTHY MIKLÓS-UT 57.
ÁGY IS - FOTEL IS
(Törv. védve) egyedüli készitője.
Széjjelnyitva 8 lábon áll.

TOTISZ ELEMÉR SZÜCSMESTER
1932. évi Kézművesipari Kiállitáson kitüntetve
III., Lajos ucca 121. szám.
TELEFONSZÁM: 62 7—09.
Átalakitás — Javitás
Molykár elleni megóvás.

MEGNYILT A RÓZSADOMBON
A VISONTAI SZŐLŐTELEP RT.
TERMELŐI BORPINCÉJE
II. ker., Buday László ucca 10.

JÉGSZEZONRA
a legjobb minőségü KORCSOLYÁK
kétévi irásbeli jótállással
KOLESZÁR PÁL VASÜZLETÉBEN XI. BUDAÖRSI-UT 18

UJ HELYISÉGBE költözött
SCHEIER DEZSŐ
festék-, vegyiáru és háztartási cikkek kereskedése
XI., Horthy Miklós-ut 45.
Régi üzletével szemben

SZÉP KÉPHEZ KERET
SCHÄFFER LÁSZLÓ
ÜVEGES ÉS KÉPKERETEZŐ
I., Böszörményi-ut 17/a. szám.

SZALÓNOM
JOBB EMBEREK TALÁLKOZÓHELYE
Wadler József
az ellt közönség szücsmestere
III. Polgár ucca 13. Telefon: 62—7—65

Még néhány hétig adókedvezménnyel osztathatja fel kiadatlan nagy LAKÁSÁT!
KÉRJEN AJÁNLATOT
MAY IMRE épitészmérnöktől
I. VÁROSMAJOR-UTCA 26. TELEFON 52-1-24

RÁDIÓ és VILLAMOSSÁGI
cikkek legolcsóbb beszerzési forrása
LIGETI
XI., HORTHY MIKLÓS-UT 78/B.

1 kg. HIZOTT LIBA 88 fillér
MILGRAM-nál
XI., Kelenföldi-ut 41. Telefon 58—9—78

OLCSÓN - JÓT vásárolhat FÉRFI és NŐI divatcikkekben, méter- és rövidárukban az
IMRE ÁRUHÁZBAN
XI., HORTHY KÖRTÉR 7. sz.

GOLDBERGER H.
SZÜCSÜZLETÉT
II. HATTU-UTCA 10/a. alá helyezte át
JAVITÁSOK ÁTALAKITÁSOK

Vásároljunk FÁBIÁN és LUKÁCS UTÓDA-
DIVATÁRUHÁZBAN
XI., Horthy Miklós-ut 32.

WEINER ISTVÁN
KÖNYVKÖTÉSZETE
II., TÉGLA-UTCA 15.
Könyvkötés, aranyozás, aranymetszés, térkép- és pauzakasirozás, dobozok, albumok, bőrmunkát.

ÁLLANDÓ
GYÜMÖLCSKIÁLLITÁS ÉS VÁSÁR
A KORONA GYÜMÖLCSKÜLÖNLEGESSÉGI ÁRUHÁZBAN
BUDÁN, II., MARGIT KÖRUT 5/B TELEFON: 52—8—54

Zsupfedélre . . .

Zsúpfedélre ráborult a csillagsátor.
Árva lélek álmodik a boldogságról.
Hó alatt is illatoznak
Gyöngyvirágok, gyenge rózsák?
Árvaságom csalfa álmok
Csillagokkal tele szórják.
Hű barátim: gond, búbánat, tört remények,
Tűnt tavasznak csalfasága, könnye éget.
Boldogtalan, árva lelkem,
Mért zokog fel zsongva, fájva?
Mért is van egy árva szívnek
Napsugaras, boldog álma?

Pápai Tóth Géza

Budapest gyásza talán nem is jött váratlanul, mert Borvendég Ferenc az elhunyt főpolgármester végzetes, nehéz, gyógyithatatlan betegségét osztrák földön való üdüléskor szerezte, mely november 20-án elragadta őt az élők, a dolgozók, az alkotnivágyók sorából. Becsületes, szorgalmas, nagy pályát befutó tisztviselője volt a fővárosnak, aki legalól kezdte már születésénél fogva és elérte az előtte nyitott pálya csucsát. A történelem csak nehezen tudja majd megitélni szerepét és hivatottságát, mert tervei megvalósitásában megakadályozta a halál. Hivatalos nagy dísz kisérte november 23-án délelőtt a kerepesi temetőbe. Isten nyugosztalja.

SZEMÉLYI HIREK

JÓZSEF FERENC DR. királyi herceg mondotta a Baross Szövetség idegenforgalmi előadás sorozatának megnyitó beszédét.

LELLBACH IRÉN urnő, Albrecht főherceg volt felesége palotát vásárolt és alakittatta át saját részére a Várban.

KOZMA JENŐ dr. orszgy. képviselőt ünnepelte, mint díszelnökét a Terézvárosi Kaszinó, mely oly nagy szerepet vitt a multban Budapest közéletében. — A Józsefvárosi Nemzeti Egység Pártjának uj körhelyiségének avató ünnepén Kozma Jenő dr. üdvözölte a polgárság és Nemzeti Egység uj bástyáját.

HENNYEY VILMOS DR. államtitkárt választotta meg elnökének a „Magyar Metafizikai Társaság" választmánya e hó 14-én, amikor nagyszámú közönség lelkes tapsai közt rendkivül érdekes előadás keretében olvasta fel „Szemlélődés az okkultizmus területei" cimü tanulmányát. — Gellért szállóban.

vitéz RÁTVAY IMRE tábornokot a Tesz. társelnökévé választották.

LÉNÁRT ZOLTÁN DR. a kiváló orvosprofesszor operációja mentette meg Mackensen német követ életét.

szentlőrinci LIEBERMANN LEO dr. a világszerte elismert szemorvos, egyetemi tanár a szemegészségvédelméről ad elő december hó 4-én este 6 órakor az Orsz. Közegészségügyi Egyesület VIII. Esterházy u. 9 szám alatti előadó termében.

KRESZ KÁROLY DR. a TÉBE igazgatója a gazdasági világválságról értekezett Pécsett és a nagy hallgatóság élénk tetszéssel hallgatta előadását.

DUDAY ALAJOS DR. tanácsnok elöljáró élénken vesz részt az uj XI. kerület közéletében és legutóbb lendületes ünnepi beszédet mondott az 1-es népfölkelő ezred emlék ünnepélyén.

BÁNLAKY GÉZA a Szent Gellért fürdő igazgatója bemutatta az Orsz. Balneologiai Egyesület e hó 9-én egybehivott ülésén az e hó 25-ére tervezett „fürdőügyi" nagygyülés programmját, amely hivatva van Buda e fontos ügyét előbbre vinni.

SCHÖN GYŐZŐT, a Gázmüvek helyettes vezérigazgatóját, a Magyar Mérnök és Épitész Egylet a gépészmérnöki szakosztály elnökévé választotta meg.

OREL GÉZA szkfőv. felsőker. főigazgató e hó 16-án érdekes előadásban ismertette a Szabad Egyetem előadás sorozatán azt a bánásmódot, melyben a vásárló közönséget kell részesiteni az ügyes kereskedőnek.

KISS ARNOLD DR. budai vezető főrabbi a spanyol zsidó fénykorszak költészetéből adott elő a pesti izr. hitközség szabad egyetemen.

BRÓZIK BÓDOG DR. nagy érdeklődést kiváltó előadásban ismertette kapcsolatainkat Ausztriával és azok jövendő kialakulását. — a Budai Tábor vitaestjén.

PÁSZTÉLYI VILMOS ny. igazgató oly, szerencsétlenül csuszott el e hó 18-án az Erzsébet körúton és esett neki egy lámpa rudjának, hogy a Rókus kórházba kellett szállitani, ahol öt öltéssel varták be fejsebét.

VOLLY ISTVÁN polgári iskolai tanár Székesfehér a cisztercita gimnázium dísztermében a magyar népdal és katolikus egyházi népének kapcsolatáról adott elő. A dallamokat népies stilusban Rossa Ernő énektanár énekelte.

GERŐ Ödön a kiváló iró és nagynevü hirlapiró lemondott a budai izr. hitközségben viselt évtizedes kulturelőljárói tisztségéről.

PELLEGRINI FÉLIXNEK a Futura igazgatójának a gazdasági főtanácsosi cimet adományozta a kormányzó.

PROKISCH JÁNOS budai épitészmérnök érdekes előadás keretében értekezett a mai házépitésről a Magyar Mérnök és Épitészegyletben.

Leggyorsabban folyósitunk
jelzálogkölcsönöket
I. és II. helyre, hosszu lejáratra.
Személykölcsönök, épitkezések, tatarozások financirozása
árverések elháritása,
bérház- és ingatlankezelő K. F. T.
Budai kirendeltsége:
I. KRISZTINA KRT. 67. fsz. 3.
Központ: V. Kálmán utca 20.

Melegen ünnepelték a III. ker. Polgári Társaskörben Andréka Károly főkapitányhelyettest. Martin György bevezetője után Orova Zsigmond mondott nagy beszédet, majd Kozma Jenő dr. köszöntötte az ünnepeltet.

Ünnepi vacsorát rendezett a XI. ker. Katholikus Kör abból az alkalomból, hogy a főváros közgyülése a XI. kerületnek Szt. Imreváros nevet adta. Az ünnep jelentőségét Bitter Illés apát méltatta, majd Szendy Károly beszéde után Becsey Antal, Császár Ferenc Huszár Károly és Sio Gábor szólaltak fel.

Ünnepszámba menő estén ünnepelte, melyen a tagok nagy számban vettek részt a „Kelenföldi Társaskör", báró Babarczy Istvánt abból az alkalomból, hogy tanácsnoknak megválasztották és Becsey Antal meleg szavakkal üdvözölte az ünnepeltet, mint a társaskörnek, alapitása óta lelkes tagját. A legfontosabb ügyosztályok egyikét vette át: — a közoktatásügyit, mely a főváros 150 milliós költségvetésében 30 millióval szerepel és a magyar jövő sorsát van hivatva irányitani. A polgárság bizakodással néz működése elé, amelyre a Mindenható áldását kérte. Az ünnepeltet meleg ovációban részesitették. Majd Kovács József ny. tábornok mondott poétikus hangu köszöntőt. Az oktatótestület nevében dr. Pécsi Albert igazgató köszöntötte őt. Fléger Dezső, a budai gazdálkodók helyi csoportja nevében köszöntötte Babarczyt, aki előzőleg megértő támogatója volt a gazdasági érdekeknek. — Ulmer Ágost dr. pedig a szép számban megjelent vendégeket üdvözölte. A vacsora folyamán Babarczy István meghatottan köszönte meg a nem várt nagyarányú ünnepeltetést és megigérte, hogy a Szent Imre városban most épités alatt levő új népiskolán kivül hamarosan megépül egy másik is. Ennek a nagy fejlődésre hivatott, kultúrális és természeti kincsekkel bíró, nagy feladatok előtt álló városrésznek polgárságára és haladására ürítette poharát. Az ünneplő társaság, amelynek soraiban ott láttuk Andréka Károly, dr. Barla-Szabó József, Bayer Antal, Dorner Gyula, dr. Orova Zsigmond dr. Petracsek Lajos, Pompéry Elemér törvényhatósági bizottsági tagokat, dr. Duday Alajos, dr. Haidekker János előljárókat, Bocsor Kálmán ny. állomásfőnököt, Haltenberger Mihály, Mártonfy Géza és Böngérfi Géza igazgatókat, továbbá a Kelenföld reprezentánsai közül számosat. A hölgytagokat Becsey Antalné, dr. Barla-Szabó Józsefné, Dorner Gyuláné, Csilling Dezsőné képviselték.

Hagyománnyá vált

Budán, hogy Jenőt napját ünnepnapnak tekintse és szeretettel emlékezzék meg a polgárság Kozma Jenő dr. Buda képviselőjéről, ami nemcsak nyilvános ünneplésben nyilatkozik meg, de tőle távoleső helyeken, a budai polgárság bizalmas köreiben is megnyilvánul. Ezen a napon még családi körökben is, ahova az ő segitő keze megélhetést, könnyebbülést tudott hozni, — szeretettel emlékeznek meg róla. Azok a társaságok, ahova őt bizalmas baráti kötelékek fűzik, külön estéken ünnepelték és éltették őt.

A Pénteki Borgazda Társaság mult héten, pénteken, Kozma Jenőnek szentelte az estét, amely alkalomból az ünnepelt volt a borgazda. Minden meghivás és értesítés nélkül, mintegy száznegyvenen jelentek meg és borgazda társai közül, az országos és városi politikában is hive, Petracsek Lajos dr. köszöntötte őt, — Zboray Gyula üdvözlő szavai után. Ott voltak Kozma képviselő társai, a budai városi bizottsági tagok, birák, városi urak, az ipar és kereskedelem élén állók, akik lelkes éljenzéssel kisérték Petracsek dr. szavait, aki végül Kozma Jenő fiát is éltette, mint nagy pályát járó édesatyjának méltó utódját. Az iparosok nevében Váli Gábor éltette Kozmát, és az akkor terembe lépő Hoór-Tempis Móritz kiséretében megjelent Ripka Ferenc dr.-t, aki a három évtizedes barátság kapcsán üdvözölte az ünnepeltet. Felszólalt Vákár P. Artur ny. kormánybiztos is, aki először vett részt ennek a társaságnak az estjén és mindenkit lekötő beszédben bizonyitotta, hogy itt, e városban a magyar polgári társadalom az úr. Andréka Károly az óbudaiak üdvözletét, — Hoffmann Béla a kereskedők szeretetét, — Grenyó Bertalan az épitőipar bizalmát és üdvözletét, — Hanterim Gusztáv a fiatalság ragaszkodását tolmácsolták. Hoór-Tempis Móritz dr. a politikust, Diményi Mózes póstaigazgató pedig a székelység patrónusát üdvözölte Kozma Jenőben. Az egész életét feltáró beszédben köszönte meg ezt a baráti meleg ünneplést Kozma Jenő, akit késön éjfélutánig szeretettel vett körül barátainak bizalmas köre.

A „Budai Kispolgárok és Munkások Köre" november hó 14-én, Kozma Jenő névnapja alkalmából, a Budai Társaskörben rendezett vacsorát, amelyen köszöntötték a népszerű díszelnököt. Pataky Ferenc dr. elnök lendületes szóval, Gál István ügyvezető elnök mindenkit kedvesen meglepő beszéddel, Devecis Mihály társelnök magyaros rövidséggel, Oszoly Kálmán meleg barátsággal, Hornik József a Beszkárt alkalmazottak nevében hűséget fogadva, Tóth István a budai polgárok nevében a régi hűséget újból megfogadva, Palotás Ferenc, az alapitók egyike. — Mindezt megköszönte a maga szigorú álláspontját igazoló beszédben Kozma Jenő, valamint Usetty Béla országgyűlési képviselő logikusan mutatott rá a mai helyzet bajaira és a pesti kispolgárok és munkások üdvözletét, hűségi fogadalmát tolmácsolta. Verset mondtak és virágokkal köszöntötték Kozma Jenőt Palotás Gabi és Mahner Erzsike. A tagok nagy számán kivül résztvettek az estén: Morbitzer Dezső, Dr. Pénzes Mihály, Szabó György, Molnár József, Szenkovits Géza és sokan mások.

FOTOCIKKEK Zibrinyinél I., Attila utca 8

Szép képek Budáról. Az Idegenforgalmi Hivatal most döntött a régebben hirdetett fényképpályázata ügyében. 147 pályázó 1545 képet küldött be és ezeknek igen jelentős része Buda szépségeivel foglalkozik. A zsüri szerint a fényképpályázat elérte célját s a dijazott pályaművek alkalmasak a budapesti idegenforgalom emelésére. A pályázat anyagát később kiállitják, egyrészüket pedig a készülő idegenforgalmi naptárban mutatják be.

Közkedvelt családias estéit az idén is megrendezi a BBTE november 27-től kezdődőleg minden kedden este fél 10 órai kezdettel Széll Kálmán téri klubházában. Meghivók igényelhetők a titkárságnál: Vérmező út 1—3. délután félöttől félnyolcig.

Áthelyezések. Polgármesteri rendeletre Huba Géza főjegyzőt a IV. kerületből a III. kerületbe, — Vadon Géza főjegyzőt a III. kerületből az V. kerületbe helyezték át. Az illető főtisztviselők kerületükben az előljárók állandó helyettesei.

Nász. Dóra Sándor főkapitányhelyettes leányát Erzsikét, e hó 10-én vezette oltárhoz a budai Szent Anna templomban Komáromy Géza rendőrfelügyelő.

MENYASSZONYI képek Blahosnál Fő-u 18

Elárverezik a budai Guttmann palotát. Fővárosunk egyik legszebb magánpalotája gelsei báró Guttmann család Hunyadi János úti ingatlana. Az épitkezésnél pompás hatásokra törekedtek. Hallját kétemelet magasságban kararrai márványból épitették. Berendezése a francia főúri kastélyokra emlékeztet. A palotát 147.404 P-vel megterhelték; emiatt most 310.075 pengő kikiáltási áron kalapács alá került.

Rendes évi közgyülését november 8-án rendezte a Budai Református Nőegylet Haypál Béla lelkész, titkár nyitotta meg a közgyülést, majd Pap Dezsőné elnök mondott megnyitó beszédet. Bejelentette, hogy a nőegylet elkészittette néhai Haypai Benő diszes kivitelü arcképét, majd Szemere Antalné üv. alelnök a választmány jelentését, a zárszámadást és a költségelőirányzatot ismertette.

A Klub-mamát részesitette kedves ünneplésben családias társasvacsora keretében a Budai Sport Klub Zsigmond-utcai uj helyiségében, hogy a Klub iránt oly gyakran megnyilatkozó jóakaratu pártfogását viszonozza. Lebár Elza úrnő a „klub mama" az est sikerét a maga részéről is kedvesen támogatta és hálásan üdvözölték és köszöntötték Buzás Gyula ügyv. elnök, Szeliga Lajos a footbal, Krebs András, a ping-pong és Nagy Béla a mükedvelő szakosztály elnökei. Viraág Béla szerkesztő úgy a klubmamát, mint magát a klubbot is üdvözölte, mert meglepetten látja, hogy az ifju, kis jövedelemre utalt tagok mily áldozatkészen teremtették meg ezt az uj otthont és szerencsésen reformáltak a sport Klubbot is.

Előadó estét rendez a Ker. Községi Párt III. ker. tanügyi bizottsága nov. hó 29-én este 6 órakor Keresztény Társaskör nagytermében ahol Sármándi Sándor tanár a rendi államról, Farkas János tanitó a müvészetről értekeznek és szintén ott Flóry Győző tanitó vetitett képeivel. — December 1-én nyilik és tart 8-ikáig a Müvészeti kiállitás, amelyet hangversennyel nyitnak meg.

Avató kulturdélutánt rendez Fligl József, az ismert nevü zenemüvész, zenei és müvészeti szakiró, lapunk munkatársa, vasárnap, e hó 25-én délután 4 órakor budai otthonában (II. Kelety Károly u. 9. gróf Majláth féle szállodabérház), amelynek müsorát elsősorban Schomann Józsa, a milanói Scala szinház v. drámai primadonnája néh. Schomann Antal hirneves müépitészünk leányának néhány kiváló énektanitványa látja el. Kivülük még a következő irók és müvészek lépnek fel: Beke Gáborné Madaras Gizella, Berend István, Ihász Lajos, Jákó Margit, dr. Perlaky Lajos; Pilinszky Zsigmond; Schomann Józsa, dr. Székelyhidyné Marschalkó Rózsi, Vági Ödön, Zsámboky Miklós és megjelenik a rendezők soraiban Kinsky grófné Pálmay Ilka is.

Sulyos csapás érte jeddi Fejér József ny. államtitkárt a budai társaság közszeretetben álló tagját azzal, hogy hitvese jeddi Feiér Józsefné született Falvay Franciska november hó 11-én házasságának 48-ik évében sulyos szenvedések után elhunyt. November 13-án délután temették a Farkasréti temető halottasházából nagyszámú gyászoló közönség részvéte mellett. Gyászolják a mártonyi Nagy, a Falvay, Stolmár, Kovács, Rosinger családok. Lakáscim: II. Szász Károly utca 6.

RAVASZ cukrász
I., Krisztina körút 75. Telefon: 50-2-32.
ELŐKELŐ CUKRÁSZ SZALON

Ünnepi vacsorát rendezett a kormányzó tiszteletére a Magyar Jövő Szövetség budai blokkja, melyen megjelent József Ferenc dr. kir. herceg is:

Filléres szinház Budán. A magyar irodalom klasszikus értékeit akarja felszinen tartani az uj budai vállalkozás, amely Egry István vezetésével, a filléres kor igényei szerint filléres szinházat akar teremteni a Dunajobbparton. Nagyon szimpatikus nekünk, a fiatalok komoly müvészi célkitüzése, ám nem hallgathatjuk el, hogy a vállalkozásnak sikerét nem lehet csak lelkesedéssel biztositani.

Meghosszabbitotta a Budai Szépmüvészeti Társulat (II. Pálffy tér 5.) épitőművészeti kiállitásának beküldési határidejét december 1-ig.

A Zugligeti Egyesület nov. hó 24-én este fél 8 órakor a Klőze féle vendéglő különhelyiségébe (Zugligeti út 10 sz.) értekezletre hivja meg tagjait társasvacsora keretében: Manninger Vilmos dr. egyet. tanár elnök: Oszoly Kálmán székesfőv. törv. biz. tag ügyvezető elnök, Wladárczyk József dr. főorvos, titkár.

Az Auguszt cukrászda régen fogalom Budán és Pesten egyaránt. Az előkelően fínom izlést, halk tónust az előkelő közönséget jelenti. Auguszt E. József tulajdonos, a kitünő szakember, előkelő vendégei kedvére és kényelmére mindent megtesz. A helyiségeket minden hivalkodástól menten átalakittatta és a zeneked-

GÉPIRÁST havi 4 pengőért tanulhat a KOZMA-iskolában, II. Iskola u. 27

Első lett a Sycambria abban a sportversenyben, amelyet az Americana corporatiói az idén rendeztek először egymás között, és az eredményhez kitünő szereplésükkel a következők segitették a corporatio nevét: Steidl Jenő (atletika), Majzik Lajos, Szilvássy Edit, dr. Laczkovich Endre, Allijuander Iti, Hammer Károly (tenisz). — Legközelebb nagyobbszabásu táncestet rendez e hó 24-én, december 1-én pedig Mikulás estét. Meghivó igénylés II. Fő utca 83, tel.: 543—36.

A Szimfonikus zenekar 5-ik bérleti estjén ismét értékes számokat hallottunk. A Weber Oberon nyitány után a népszerü fiatal szerző: Kazacsay Tibor Álomország c. fantáziája következett. A behizelgő elképzelésü mü hangszerelése különleges igényeket is kielégit, előadása a zenekar szép teljesitménye. Csilléri Béla simulékonyan interpretálta Csajkovszky hegedükoncertjét. Dohnányi Szimfonikus percek és Brahms Szimfoniája egészitették ki a gonddal összeállitott müsort. Rajter Lajos mint dirigens, nem jelentett számunkra különösebb meglepetést.

Szépült a Gellért tér, amelynek rendezésével kapcsolatban lebontották a határozottan nem esztétikus HÉV bódét, amely sehogy sem illett be a világvárosi környezetbe. A vasut irodáját a Pálffy-téri állomáshoz hasonlóan bérelt helyiségben rendezték be. A Boráros téri híd megépitése után amugy is esedékessé válik a HÉV kihelyezése, addig tehát e városrész polgárságának meg kell elégednie ezzel az átmeneti intézkedéssel.

Film matinét rendez a HONSz. I/a. kerületi csoportja december 2-án délelőtt féltizenegy órakor a Budai Apollóban. Müsora: Hangos hiradó, Alattunk a pokol, Vizes nyolcasok (Stan és Pan). A matiné jövedelméből a budai csoport szegény tagjait ajándékozzák meg karácsonykor.

Budán nem lehet . . . Erdélyi Mihály szinigazgató mondja: — Budán nem lehet szinházat csinálni, mert itt fixfizetésü emberek laknak. Már pedig akinek fixfizetése van, aki számol és beoszt, az a Nemzetibe vált bérletet. Az én szinházaimhoz a szabadfoglalkozásu közönség kell. A Józsefvárosban a telekitéri kereskedőkre és a telefonközpont személyzetére számithatok. Az Erzsébetvárosi Szinháznál az autóbuszüzem személyzete jelent szinházlátogató réteget. — Csak az a hiba ebben az okoskodásban — hogy az autóbuszüzem és a telefonközpont személyzete is fixfizetésü réteg.

A házasság problémáiról érdekesen adott elő legutóbb P. Zadravecz István O. F. M. püspök a budai Ferencesek Zárda utcai Kulturházában. Uj terveket vetve fel a házasság érdekében. Az előadást nivós müsor keretezte, és kulturáltan énekelt az Orsolya rendi tanitónőképző énekkar Tartenio Gizella vezetésével. Gesztes Gabriella pompás számokat adott elő és az egyházközség ének és zenekarának hatásos előadása Schleicher Frigyes vezényletével fejezte be a szép müsort. (R. E.)

A budapesti Soroptimista Klub összejövetelét nov. 8-án rendezte — Mirkovszky Mária mozdulatmüvészeti iskolájában, Spurné, Bárdos Féltoronyi Magda elnöknő érdekes beszámolóban ismertette az idei nyár Párisban tartott Soroptimista világkongresszusát. Utána Mirkovszky Mária tartalmas előadásában növendékei szerepléssel mutatta be a mozdulatmüvészetet, amelynek méltó befejezéseképen J. Viraág Ilona az elismert mozdulatmüvésznő mély átérzésü finom költemény megtáncolásával gyönyörködtette a szépszámban megjelent, előkelő vendégeket.

Régi hiányt pótol a Németvölgy és Orbánhegy lakossága számára a Böszörményi út 17-a. alatt megnyilt üveges és képkeretező üzlet, amelynek tulajdonosa Schäffer László, aki 28 éves szakmai gyakorlattal rendelkezik.

Budai zsidó legényotthon alakult. Ez iránt érdeklődők forduljanak dr. Vidor Pál rabbihoz III. Zsigmond utca 49. Az alakulás célja az önképzést kereső kereskedő és iparosifjak kulturigényeinek kielégitése.

Görög kath. plébániát kap Buda. A székesfőváros pénzügyi bizottságában legutóbb szóbakerült a budai görögkatholikus társadalom jogos kivánsága, amely külön plébániát követel magának. Tekintettel arra, hogy az utóbbi húsz év alatt a budai görögkatolikusok száma a kétszeresére nőtt a városháza sem zárkózhat el a kérés teljesitése elől. Most már csak arról van szó, hogy a költségek fedezését a főváros mint kegyur vállalja, ami a következő költségvetési évtől bizonyosnak vehető. Eszerint az önálló budai görögkatolikus plébánia a jövő esztendőben megkezdheti működését. Az akció sikere elsősorban Farkas Ákos dr. tanácsnok az elnöki ügyosztály vezetőjének érdeme. Ő volt az, aki Krajnyák plébánossal karöltve nagy buzgalommal szolgálta a budai görögkatolikus társadalom nemes ügyét.

SZOMBATON, 24-én
DISZNÓTOROS VACSORA
a KAKASKAPU SÖRÖZÖBEN
II., PÁLFFY-TÉR 4. SZ.
Ebédet telefonrendelésre házhoz szállit 53 9-12.
Családi menü P 1,60

Mányi-Konyha
I. KIRÁLYHÁGÓ UTCA 2.
Nagy családi menü 1.50
Menü 1.80
Minden menü 4 fogásos
Díjtalan házhozszállitás

PÉCSI VAJHÁZ
MECSEKI VAJA ÉS SAJTJA
TÖBBSZÖR KITÜNTETVE
NAGYBAN ÉS KICSINYBEN
XI. Horthy Miklós ut 32

KISFALUDY SZINHÁZ
III. Lajos-utca 111
(elérhető az 5, 7, 9, 51 villamossal
Péntektől—vasárnapig:
MÁGNÁS MISKA
operett.
Hétfőtől—csütörtökig:
A DOROZSMAI SZÉLMALOM
operett.
Filléres árak! — Kellemesen fütve!
Jegyek 20 fillértől 1.50 P-ig elővételben

A rendezetlen kérdés

Irta: **udvarhelyi KAPCZA IMRE,**
a „Szellemileg Elmaradottakat Gyámolító Emberbarátok Országos Egysülete" elnöke

A nemzeti munkahét minden vonatkozásban kidomborította a nemzet munkaerejét, képességeit és a magyar élniakarást. Engedtessék meg nekünk, a Szellemileg Elmaradottakat Gyámolító Emberbarátok Országos Egyesületének, hogy ez alkalommal egy — még teljesen rendezetlen — kérdésre hivjuk fel az állam, a törvényhatóságok és a nagyközönség figyelmét és ez a szellemileg elmaradottak s gyöngeelméjüek ügye.

Akinek a családjában ilyen szerencsétlen nem volt, annak fogalma sincs arról, hogy egy ilyen egyén mit jelent a családra, annak nyugalma, munkaképessége és társadalmi élete szempontjából. A szellemileg elmaradott állandó felügyeletet igényel. Zsarnoka a családnak, bizonyos fokig ön- és közveszélyes és egy ép és egészséges ember felügyeletére szorul, akit ügyszólván teljesen elvon a munkától. Sajnos, csonka Magyarországon több mint 10.000 ezeknek a szerencsétleneknek a száma. Szerencsétlenebbek a vaknál, siketnémánál és a nyomoréknál, mert míg azok képezhetők és — talán csökkentebb mértékben — de mégis bizonyos termelő munkára felhasználhatók; a gyöngeelméjüek azt nélkülözik, ami a képezhetőség egyik alapföltétele, a rendes normális észjárást. Terhükre vannak önmaguknak, családjuknak és a társadalomnak.

A szellemileg elmaradottak ügye nálunk úgy, ahogy, csak az iskolaköteles korig van rendezve. Azután az ilyen egyén visszakerül a családjához, amely ha vagyonos, akkor külföldön, vagy magánegyéneknél helyezi el, ha pedig kevésbbé tehetős, vagy pedig szegény, akkor a gyöngeelméjü gyermeke tönkre teszi a család nyugalmát, gúny tárgyát képezi az utca sihederjeinek, a betörők és tolvajok könnyen felhasználható segitőtársai lesznek, esetleg kész prédái az erkölcstelen egyéneknek.

Ezt a kérdést mindenütt, de különösen Német- Angol- és Franciaországban államilag rendezték. Nálunk azonban — dacára annak, hogy más humánus intézményekben ügyszólván az egész világ előtt vezetünk — még rendezetlen, holott ez elsőrendű állami és törvényhatósági feladat.

A Szellemileg Elmaradottakat Gyámo-

LÁTVÁNYOSSÁG
A MAGYAR STILUSBAN ÁTALAKITOTT
BALTA (HAKLI)
sörözö és vendéglő
Vár, Tárnok u. 20
Speciális BALTA vacsorák
Halkülönlegességek
Házi disznótor. — Menürendszer
Polgári árak!
Társaságoknak külön termek.
Tulajdonos: **Helcz József és neje**

KÓCZÉ ANTAL
külföldről visszatért zenekarával egész télen naponta
GUNDEL-GELLÉRT
ÉTTERMÉBEN MUZSIKÁL

Állító Emberbarátok Országos Egyesületének tagjai, akik jó nagyrészben olyan szülőkből állanak, akiket az Isten gyöngeelméjű gyermekkel áldott meg, átlátván ennek a kérdésnek az államra, polgárokra, a családokra kiható nagy jelentőségét, ezelőtt öt esztendővel azért alakította meg az egyesületet, hogy ezt a kérdést az állam, a törvényhatóságok és a nagy közönség előtt ismertesse és azoknak közbenjöttével a megoldását megkeresse. Nehéz, küzdelmes munka után az egyesületnek sikerült — részben saját erejéből, részben a Székesfőváros közönségének hathatós támogatásával — első intézetét Budapesten, X. Kerepesi út 67. szám alatt megnyitni, ahol az iskolaköteles koron túli szellemileg elmaradottak nem- és valláskülönbség nélkül aránylag csekély — önköltségi — ellátási díjért elhelyezhetők és — amennyiben szellemi képességük ezt megengedi — foglalkoztathatók.

Az egyesület ma még nincsen abban az anyagi helyzetben, hogy gyöngeelméjűeket teljesen ingyen, vagy igen mérsékelt ellátási díjért felvehessen. De meg vagyunk győződve arról, hogy akadni fognak nemesszívű emberbarátok, akik ezt is lehetővé teszik. Hisszük, hogy a magyar társadalom, amely az egész világon az első volt a gyermekvédelem megteremtésében, amely oly szépen és sikerrel oldotta meg a vakok, siketnémák és nyomorékok ügyét ezt a kérdést is magáévá teszi és a nagy nyugati államokhoz hasonlóan nem tűri tovább azt, hogy az életnek ezek a szerencsétlenjei a falu bolondjai, a család terhei és a bűnösök segítőtársai legyenek.

Az egyesület vezetősége a III. Miklós tér 3. sz. alatt lévő székesfővárosi Gyógypedagógiai Intézetben van (tel. 62—4—41), ahol az érdeklődőknek bármikor készséggel adnak felvilágosítást s ahova az írásbeli megkeresések is intézendők.

A Kisfaludy Színház Óbudán nagy sikerrel hozta színre a Dorozsmai szélmalom c. operettet, hogy közkívánatra a jövő hétfőtől csütörtökig reprizként ismét színrekerül. Zádor Éva, Lilla Mária, Szántó Klári, Sebes Kató, Berkes János, Sándor Ferenc, Madarász László, Cz. Turáni Endre, Pálossy Ferenc és Pillér Ferenc voltak a siker fő részesei. — Legutóbb a Csókprofesszor c. operettet mutatták be. Lilla Mária már toaletjével és feltűnést keltett, táncszámai és játéka pedig megújuló tapsokat arattak. Zádor Éva kedves megjelenésével, táncaival, énekszámaival aratott nagy sikert. A férfiak közül főleg Madarász László (a cimpszerepben) és Sándor Ferenc voltak a siker fő részesei.

Legrégibb szaküzlete a festék vegyiáruk és háztartási cikkekben a Kelenföldön: Scheier Dezső festék és vegyiárukereskedése régi üzletével szemben XI. Horthy Miklós út 45. alá költözött ahol a bevált szolid üzleti alapon a legjobb minőségű árukból a legnagyobb raktárt rendezte be.

Gázbiztos pince van a Várban egyik mágnásunk (volt miniszter) magánpalotájában. Tekintettel arra, hogy gázbiztos pincék általában hermetikusan elzárhatók a levegőrétegtől, kispolgári megelégedéssel adjuk tudtára nyájas olvasóinknak, hogy mindezek dacára két fekete macska minden előírás és minden oxigéntömlő nélkül állandó titokzatos uton bejáró lakója a bizonyára nagy költséggel épült ovatos fedezéknek.

Budai számok. Legmagasabb hegyünk a Jánoshegy, 529 m. a tenger — 420 a Duna felett. A Svábhegy, 464 m. és a Gellérthegy csak 125 m. magas, viszont az Erzsébet híd 374 m. hosszu és fölállitva háromszor nagyobb volna a Gellérthegynél. A Lánchid csak 384 m. de mégis hosszabb mint az Alagut, tehát nem lehet beletolni a hidat — esőben. Igy szedte össze ezeket a számokat a — „Tolnai Világlapja".

Ember legyen a talpán, aki meg tudja jegyezni, azt a sok utcanevet, amellyel időről időre a Közmunkatanács megörvendezteti a pesti polgárt. Lefekszünk a Madách utcában és felébredünk a Dankó István utcájában. Persze a benfenteseken kivül csak nagyon kevesen tudják, hogy Dankó István neves nótaköltő volt. Legalább egy szerény tábla hirdesse, ki volt az a nagy (?) ember, akiről egyes utcák nevüket nyerték. A Királyhegy utca Bem József utca lett, (miért nem Bem apó utca?), mert a Bem szoborhoz vezet, de el képzelhető, mennyi kalamitást fog okozni az, hogy már van egy Bem utca, amelyet ujra más névre keresztelnek majd.

KIRÁLY FÜRDŐ
Építette 1556-ban KÁRA MUSZTAFA budai basa.
Budán, II., Fő utca 84. sz.
45 fokos szénsavas nátront, szénsavas meszet, szénsavas klórnátriumot, magnéziumot tartalmazó hévviz köszvény, csúz, bőr- és csontbetegségek, fémmérgezés, máj-, epe-, méh-, hügyhólyagbántalmak, gyomorhurut és alhasi pangás ellen.
Kádfürdők: egész napon át.
Gőzfürdők: férfiaknak reggel 5—1, nőknek hétköznap d. u. 2-7.- Ivókúra

Piski. Budapest közönsége megszokta, hogy ha már egyszer véletlenül nem a szobor rossz, legalább a felirást ne lehessen megérteni. A Piski nevet a főváros még idejében levakartatta, helyére Bem nevét vésve. (Elég későn) Itt emlitjük meg, hogy a Palota térre rövidesen a tüzérek háborus emlékműve, a gellérthegyi sziklatemplom fölé pedig a műszaki csapatok megemlékezése kerül. Reméljük, hogy ezentúl már csak tökéletes szobrot, félre nem érthető felirással üdvözölhetünk az uj alkotásban.

Leleplezték az Orsz. Frontharcos Szövetség lágymányosi csoportjának diszközgyülésén Galánthay Glock Tivadar tábornok érczszobrát és Martsekényi Imre arcképét, azután társasvacsorára gyültek a Gellért szállóban.

Órajavitás: Szerafin Gy. I. Roham u. 8

Agglegény leány cimü háromfelvonásos operett került előadásra legutóbb a népszerű Kalazantinus kulturszinpadon, a Budai Kapucinus Egyházközség rendezésében. A jótékonycélu bemutató előadás nagy közönséget vonzott és rendkivüli érdeklődés előzte meg a fiatal szerzők Bodó Aurél, Magyar József és Weninger Ernő darabjának bemutatását, amelynek fülbemászó muzsikája, a cselekmény fordulatossága és a szöveg kacagtató szellemessége egyenlő mértékben járultak hozzá a darab őszinte nagy sikeréhez. A szereplők közül kiemelkedett Bánki Margit kulturált énektudásával. Edelényi Tibor és Polyák Mici táncos komikus illetve szubrett szerepeikben lelkei voltak a darabnak, az agglegények szerepeiben Móré István, Rátszeghy Lajos, Kulich Jenő, Siposs László, ifj. Tóth Lajos, és Gálicz Imre állandó derültségben tartották a közönséget. Halmos István szép hangjával és játékával tünt ki. Ezenkivül Franaszek Annus, Vida Ilonka, Uray Mici, Varga Ilonka, Keltscha Baby, Szatmáry Klári, Balázs Lajos, Vida Mária nagyon kedvesek voltak, végül pedig ifj. Schaukál Aladár a sváb pincér figurájában rendkivül mulatságos volt. A táncokat Várady Árpád tanitotta be, a tehetséges fiatal szerzőket szünni nem akaró tapssal jutalmazta a közönség és hivta több izben lámpák elé. (T. I.)

Fényes keretek között rendezte meg diszközgyülését az Országos Frontharcos Szövetség XI. ker. buda-lágymányosi csoportja. Leleplezték vitéz Galánthay Glock Tivadar tábornok mellszobrát és vitéz Martsekényi Imre arcképét. A diszközgyülést, amelynek szónoka Olchváry Ödön volt, társasvacsora követte a Gellért szállóban.

GYORSIRÁST havi 6 pengőért tanulhat a KOZMA-iskolában, II. Iskola-u. 27

Legujabb „Évkönyvét" most adta ki a Fővárosi Könyvtár. Ez a kötet a könyvtár 1933. évi munkásságáról és forgalmáról ad képet. Enyvvári Jenő könyvtárigazgató, a „Hollós Mátyás Társaság" tagja, beszámolójában rámutat arra a veszedelemre, amely a főváros könyvtárait a könyvbeszerzés nagy produkciója következtében fenyegeti. A csökkent könyvellátás szinte már is érezteti hatását. Az 1933. évi könyvkölcsönzés forgalma közel 35.000 kötettel kevesebb volt, mint az előző évben. Ez mindenesetre intő jel arra nézve, hogy további apasztások milyen veszedelmet jelentenek. A könyvtár igazgató kéri a főváros vezetőségét, hogy könyvtárait — a főváros kulturája érdekében — a további redukciótól mentse meg. A könyvállomány az 1933. évben 17.405 kötettel gyarapodott. Ebből 10.146 kötet a tizennégy fiókkönyvtárra esett. A kölcsönzőkben összesen 1.115.438 kötetet kölcsönöztek ki. A napi átlagforgalom 1933. évben 3793 kötet volt. Beszédes adatokat tartalmaz az olvasóközönség foglalkozásának statisztikája. Bérmunkásoktól egyetemi tanárig a társadalom minden rétege megtalálható a Fővárosi Könyvtár olvasóinak táborában. Közérdeklődésre tarthat számot az Évkönyv érdekes bibliografiája a nemzeti államok testületi képviseletéről s Kelényi B. Ottó könyvtáros Budai impressumos nyomtatványok, 1688—1708 cimü cikke. A munka értékét és hasznavehetőségét nagyban emeli a válogatott szerzeményjegyzék az 1933. évi gyarapodásról.

Meghosszabbitották a 4-es autóbusz viszonylat útvonalát a Budaörsi úton a Károly király laktanyáig. A Krisztina tértől az uj végállomásig 24 filléres szakaszjegy kerül kiadásra. A Vörösmarty térről az első kocsi 7 órakor az utolsó ¼24 órakor, a laktanyától ¼8, illetve ½24-kor indul.

Jelvényt kapnak az idegen nyelven beszélő bécsi pincérek. Egyelőre csak egy két előkelő kávéház személyzetét látták el ilyen jelvényekkel. Amint a Kávések Lapjában olvassuk: egész sereg bécsi pincér kapott „Hungary" jelvényt is, annak bizonyságául; hogy magyarul beszélnek. Célszerű volna, hogy a budapesti éttermek és kávéházak is bevezessék ezt az idegenforgalmi szempontból hasznos jelvényrendszert.

Sikerült műsoros estét rendezett a Margit körúti plébánia Ferences ifjusága a Zárda utcai kulturházban. A változatos műsorból kimagaslott Kalmár Mihály finom hegedű játéka, aki tiszta müvészettel adta elő Beethoven F-dur románcát. Hatásos volt a Ferences Leányénekkar szereplése is, Mozart, Cherubini, Molnár Antal kórusokkal. Kálkay Aurél Liszt II. rapszódiáját adta elő — ügyesen. Vidám egyfelvonásos szindarab zárta le a műsort amelynek nagyhibája az volt, hogy hétórára hirdették a kezdetét de csaknem negyedkilenckor kezdték.

Értékes adatokkal bővitette ismét statisztikai irodalmunkat Illyefalvy I. Lajos dr. Budapest Székesfőváros Statisztikai Hivatalának igazgatója a „Statisztikai Zsebkönyvek" utolsó (1934) kötetével. A mű szerkesztési szempontjai felölelik a fővárosi népmozgalom, szellemi és anyagi kultura összes adatait, mindezt a közönség széles rétegei számára közérthető formában. Különös érdeklődésre tarthatnak számot a szociális és munkabérviszonyokat bemutató fejezetek. Budapest közegészségügye, rendészete, születési és halálozási statisztikája a legtárgyilagosabb de nem mindig a legmegnyugtatóbb képet festik fővárosi viszonyainkról. A legjellegzetesebb nagyvárosi adatok megfelelő összehasonlitásban részesülnek több külföldi adattal, amiből nyilvánvalónak tünik, hogy világvárosi élet bizonyos egynemü tényezőktől függ, amelyek körülbelül egy időben érvényesülnek hasonló centrumok életében. — A mindenképen hasznos és müvelt ember számára nélkülözhetetlen zsebkönyvet „Közérdekü adatok" cim alatt sok gyakorlati adat egészíti ki, vasuti díjszabásról, mértékrendszerről, a világrészek adatairól és időszámitási különbségekről.

Rossz véleményt kelt az idegenben és a közlekedés csődje, — ahogy lapunknak irják, — sehol ily kirivóan nem érezhető, mint a Kelenföldi pályaudvarnál, ahol aránylag legnagyobb az érkező és elutazók száma, mert a főváros igen nagy területeinek lakossága egyrészt sokkal közelebb éri a Kelenföldi pályaudvart, mint a Keletit, másrészt díjszabás szerint innen 20 kilométerrel rövidebb az út, ami lényeges anyagi megtakarítást is jelent. Ezen a rendkivül forgalmas állomáson csak 3 villamosreláció bonyolítja le a közúti közlekedést; ezek közül is egyik, az 51-es pótkocsi nélkül és 15 perces időközökben. A villamosközlekedés baján kivül azonban azt is panaszolja az utazóközönség, hogy esős időben az állomás előtti úttest a sár miatt szinte járhatatlan, amin végre is könnyen lehene segiteni. Az út fenntartása — úgy tudjuk — a Máv. hatáskörébe tartozik, s reméljük, hogy Szántay István, a kelenföldi állomás agilis, uj főnöke rövidesen módját ejtheti az úttestet illető panaszok orvoslásának.

Henke Tádé egy Szepességből származott botanikus élt a XVIII. században, akiről kevesen tudják, hogy az ő nevéhez fűződik Délamerika tudományos felfedezése. A spanyol király meghivására részt kellett volna neki vennie egy tudományos expedición. Az Orinocó torkolatánál hajója zátonyra futott és Henke a hajótörés elől partra uszott. Pár csomó itatóspapirral, herbáriummal dél felé indult és Montevideoban csatlakozott az expedicióhoz. Bejárta Buenos Aires, Rió Negró és Chuchut vidékét és a Malvinas szigeteket. Egyedül ment át az Andok gerincén akáresak Lendl Adolf és eljutott a Bering szorosig. Később ismét bejárta Boliviát elment Argentinába, mindezt pénz nélkül gyalogosan. Tíz esztendnő multán Cochabamba-ba érkezett. Itt dolgozta fel kutatásai eredményeit. Munkája elsőnek öleli fel az egész Amerikai szárazföld, a Csendes Oceán szigetvilága és Ázsia keleti partvidékének növényföldrajzi ismereteit. Érdekes megemliteni, hogy Henke Tádé kortársa volt a másik nagy magyar utazónak Kőrösi Csoma Sándornak.

Közgazdaság

Csökkentik a tej árát. A tejrendelet foglalkoztatta a héten a rendkivüli közgyülést. Feliratban kérik a kormánytól a tej szabadforgalmának visszaállitását. A Földmivelésügyi Minisztérium legközelebb uj rendelet kiadását tervezi, amely a fontos közszükségleti cikkek szabadforgalmát visszaállitja. A rendelet megjelenésétől a tejárak 6 filléres csökkenését várják.

Ne küldje vissza és tartsa meg, mert jó karácsonya lehet. A Székesfővárosi M. Kir. Pénzügyigazgatóság ugyanis kéri a m. t. közönséget, hogy a küldött Államsorsjáték sorsjegyeket, aki meg óhajtja tartani, azok ellenértékét a mellékelt csekken mielőbb fizesse be, aki azonban nem kívánja megtartani, az a mellékelt visszborítékon, mely ingyenes, küldje vissza, ahhoz, akitől kapta. Az Államsorsjáték jótékonycélt szolgál, s aki a sorsjegyeket nem küldi vissza, a jótékonycélt károsítja meg. — Jön a mikulás, jön a karácsony és bizony majdnem mindenkinél kevés a pénz. Fillérenkint megtakaríthat 3.— pengőt és, ha egy kis szerencséje van, a 63. Államsorsjáétkon, amelynek húzása már december 14-én feltétlenül meg lesz, 40.000 P-t is nyerhet. A sorsjáték bevételét jótékonycélra fordítják, ha nem nyer, jótékonyságot gyakorol.

Laptulajdonos: VIRAÁG ÉS TARSA
Felelős szerkesztő: Viraág Béla.
Kiadásért felel: Viraág Béla.

Neufeld Zoltán (Pannonia) nyomda
Budapest, VII., Rombach-u. 8. Tel. 42-3-09

SÁR- és HÓ
cipők vulkanizálása olcsón szakszerüen
FARKAS GÉZA
GUMNIVULKANIZÁLÓ ÜZEMÉBEN
Mészáros u. 3. Telefon: 53-7-03

RE-JÓ CIPŐ
MINDENRE JÓ
ELSŐRANGU MINŐSÉG! OLCSÓ ÁRAK!
I. ALKOTÁS-UTCA 10.

Ön szép de még szebb lesz, ha
özv. ILLYÉS SÁNDORNÉ
HÖLGY és URIFODRÁSZ
üzletét látogatja II. VÉRMEZŐ UT 14. szám
VÁRFOK UTCA SAROK TELEFON: 50—2—17
Tartós ondolálás géppel és gép nélkül. Festés, szőkités. Egyéni frizurák modell után.
10 százalék engedmény, ha hivatkozik a Budai Naplóra

KISKŐRÖSI SZŐLŐGAZDASÁG
TERMELŐI BORMÉRÉSE
II. Margit körut 64/b
Termelői minőség! Termelői árak!
Kizárólag utcán át!
Házhoz szállitás!

MEGNYILT
D. KOVÁCS JÁNOS
DROGISTA
ILLATSZERTÁRA ÉS HÁZTARTÁSI ÜZLETE
Budapest, I., Krisztina körut 89.

CIMFESTŐ
Első budai, legrégibb cimtáblafestőezet
VÁLI GÁBOR, II., Iskola utca 16.
Alapitási év: 1895.

A CSÁSZÁRFÜRDŐ
NŐI ISZAPFÜRDŐJE
megnagyobbitva és modernül átalakitva, valamint az ujonnan létesitett
IVÓKUT
a nagy gyógyudvar ivócsarnokában egész napon át a közönség rendelkezésére áll.

ÉDES ÁLMA LESZ
KOBLINGER PAPLAN ALATT
KOBLINGER MATRACOK
I. UGOCSA-UTCA 12. PAPLANÜZLET
Javitás — ujjáalakitás!

LEGSZEBB MEGLEPETÉS A
VIRÁG
Gellért Virágház
ból
XI. HORTHY MIKLÓS-UT 11-13.

AZ ÁRUK MINŐSÉGE ELSŐRENDŰ
AZ ÁRAK OLCSÓK
A KISZOLGÁLÁS FIGYELMES
A
SIKLÓS DIVATHÁZRAN
XI. HORTHY MIKLOS UT 14
TELEFON: 59-3-43

Télen is csodás a kilátás
BUSULÓ JUHÁSZ
vendéglő zárt terraszáról a Gellérthegyen!
Magyar és nemzetközi konyha
Cigányzene — UJ VEZETÉS

Régi patinás kávéház
ÓBUDÁN A
Bródy
III. ker., Szentlélek ucca 3. szám.
Mindennap reggelig nyitva. — Egész éjjel friss vacsora. HALÁSZLÉ. —
URAL orosz zene és ifj. Rigó Jancsi

Éhgyomorra
naponta igyék egy pohár
Kristály
vizet

SZENT GELLÉRT
GYÓGYFÜRDŐ
Vizgyógyintézet,
Külön férfi és női osztály.
A legmodernebb berendezés.
Szakképzett személyzet.

Épitkezési és kertépitési anyagokat olcsón szállit
Obermeyer Tamás
fuvarozó vállalata, II. Fillér-u. 4
SAJÁT KŐ-, SÓDER ÉS HOMOKBÁNYA

LEGOLCSÓBB ÁRAK!
HÁRSHEGYI VENDÉGLŐ
83-as villamos, 23-as autóbusz — Vadorzó utcai megállója —
I. Hidegkuti ut 84 c.
Kitünő konyha — Figyelmes kiszolgálás
Minden pénteken nagy halvacsora
NAPONTA CIGÁNYZENE. TÓTH JÓZSEF

CYKLOP-KÖVET
szállit a
Pilisszántói Kőbánya
Iroda: XI. Fehérvári ut 72. Tel: 68-4-77

MENCZER
TISZTITÓ
mos, fest, tisztit
II. TÖRÖK-U. 3.
Margit krt. sarok.
(Admiral mozinál)
Tel. 50-4-93.
Háztól és házhoz mindent szállit!

A Gellérthegyi Kioszk-ból
legszebb a kilátás!
Elsőrangu magyar konyha
Délután 4 órától reggelig cigányzene

KOCH-féle
Törökbástya
vendéglő és étterem
II., Margit-körut 89
Szigethy—Mándi hangulatos duó.

UJ ÜZLET! BUDÁN
dijtalanul házhoz szállitja a megrendelt
festék-, háztartási-, illatszer és pipere árut
WEISZ festékkereskedés
II., Zsigmond-u. 9.

Kályhás! Minden szakmabeli ügyben forduljon a régi jóhirü céghez
I., Logodi u. 19. Telefon: 53-0-33 Béres Márton

A világhirü Szekszárdit
méri az ottani borvidék állami ellenőrzés alatt álló Pinceszövetkezetének hangulatos pincéje
VIII., József u. 19.
Budaiaknak ötliteres rendelést dijtalanul hazaszállit.
Poharazás
Sötét kadarka lt. 60 f.
Asztali fehér lt. 70 f.
Bikavér literje 90 fill.
Ürmös literje 1.40 fill.
A TESZ. nagydiját és aranyérmét nyerte el.
Minden budai polgárt szivesen lát
Fekete Sándor üzletvezető.
TELEFON 32—0—63

XXXI. évf. 1181. sz.

ELŐFIZETÉS

Egy évre . . 24.— P
Negyed évre . 6.— P
Egyes szám 40 f.

Egyesületek, amelyek nek hivatalos lapja, tagjai *féláron* kapják

Budai Napló

1934 december 6

HIRDETÉSEK

Egy hasáb széles, 1 mm. magas sor egyszeri közlésnél 30 fill. Szövegsor ára 2 P. Ismertető közlemények megállapodás szerint.

A hirdetés dija mindenkor **előre fizetendő.**

Állandó hirdetőknek nagy kedvezmény

Buda érdekeit a várospolitika, közélet, közgazdaság, társadalom és művészet terén szolgáló ujság

FELELŐS SZERKESZTŐ:
VIRÁG BÉLA

Szerkesztőség és kiadóhivatal: II, Batthyány u. 63.
Telefon: 50-2-96. Hivatalos órák: délután 4—6-ig.

Befejeztetett . . .

Valahogy mintha a polgári gondolatot detronizálták volna itt Budapesten, azaz Pesten, az Akadémia utcában, 1934 december hó 4-én este. Lehet, hogy túlélte magát, — lehet, hogy túlságosan kispolgári volt és így nem vélték alkalmasnak, hogy a sötét, nagyon sötét felhőkkel terhelt magyar égboltozat kitörni készülő égi háborúja ellen meg tudja védeni vezető helyen ezt a kétségek közt vergődő népet.

De lehet, hogy ezt is föl kellett áldoznunk az egységre törekvő nemzet áldozati oltárán. Akik ezt vallották és ebben a hitükben hozták meg ezt az áldozatot, — becsületes hazafiak. Ne mondhassa senki, hogy a magyar székváros népe nem tudott lemondani az uralomról, szerzett jogairól, tíz éves munkája gyümölcséről.

Mindent a hazáért!

Ez nem azt jelenti, hogy ez a polgári elgondolás, mely egy évtizednél hosszabb idő óta vezette bölcsen e világváros ügyeit, választotta ki a legjobbakat a város tisztikara élére, — lemondott arról, hogy ezt a polgári gondolatot, alkalmas időben újból vezéreszmévé avassa. Ez nem jelent egyebet, mint azt, hogy most a küszöbön álló élet-halálharc idejére leszereljen minden belső harcot, még az elvi harcokat is és mindent alárendeljen a turáni nagy magyar eszmének, amely egyedül adhat hivatottságot a magyar nemzetnek a további küzdelemre, létre, fennmaradásra és egyesíteni tudja a különböző hiten élő, más nemzetbelinek közénk sodródott fiait — egy nemzetté.

A gonoszul végződött világháború után bekövetkezett zavaros viszonyokból, vallási harcokból, üldözésekből, a gyakorlati élet félreismeréséből keletkezett zűrzavarból csak a polgári gondolatnak egységre serkentő, egyenlőséget hirdető, békés munkát jelentő uralomra jutása tudta ezt a várost kivezetni, fenntartani, új virágzásnak indítani, mert alapelve, nemzeti és magyar volt.

Ma előtérbe kell, hogy kerüljön az a nagy erőnk, amely férfias, lovagias bátorsággal tud szembeszállni a reánk támadó, létünket fenyegető idegenekkel, — az a vitézi fegyelem, amely évezredek óta biztos pajzsa volt e nemzetnek, képesítve azt arra is, hogy az egész világgal szembeszállva, ősi jussát érvényesítve, — új hazát teremtsen itt magának. . .

Minden áldozat kevés, hogy ezt a hazát megvédjük, megtartsuk és elbitorolt részeit visszaszerezzük.

DUBONAI PÁL

*

Az „Egységes Községi Polgári Párt" e hó 4-én estére értekezletre hívta a párt vezető tagjait az akadémiautcai pártkörbe, ahol

KOZMA JENŐ dr.
pártelnök

bejelentette, hogy az ország belső egységének gyarapítása érdekében a párt megszünteti önállóságát és a miniszterelnök úr felhívásának hazafias kötelességgel engedve, testületileg belép a Nemzeti Egységes Pártba és tíz év alatt kiépített szervezeteit a Nemzeti Egység Pártjának bocsátja rendelkezésére.

Jó példával előljárva, lemondott mindazon tisztségekről, amellyel a polgárság bizalma megtisztelte, hogy ezzel is szolgálja a haza, a város érdekeit.

A kevés kivétellel megjelent, a párt kötelékébe tartozó országgyűlési és városi képviselők ezt az indítványt, a lemondás keserüsége nélkül elfogadták és a nagy elhatározás szülte, mindinkább halkuló, csendesedő érzelmek hatása alatt aláírták a központi új pártba való belépésük nyilatkozatát.

Befejeztetett. . .

A Pest-Budai Lánchidat 1849. november 20-án adták át a nyilvánosságnak. Akkor bizonyára nagy örömet okozott ez a lépés. Egy pillanatra azonban eszünkbe jut: mi lett volna, ha a híd még jó időre elmarad és Budán valami erősebb gazdasági központ alakul ki, mint Pesten. Akkor ma bizonyára itt volna a fővárosi élet minden fontos ütőere és nem kellene azon elmélkednünk: Hova tünt el Buda régi dicsősége? . . .

A Keletért! József Ferenc főherceg a „Baross Szövetség" idegenforgalmi és fürdőügyi csoportja előadásán megnyitóbeszédet mondott. Tíz éve folyik lankadatlanul a küzdelem az idegenforgalom növekedése érdekében — mondotta — és ma már a Fürdőváros és idegenforgalom gondolatában élünk, küzdünk és dolgozunk. Magyarországnak legfontosabb, hogy az északi népek és fajok, a skandináviélsziget reumás betegei ideözönöljenek Budapestre. De ide kell irányítani a Kelet országainak, népeinek figyelmét is, melyek értékes dolgokat találnak nálunk; a gyógyfürdőkön kivül, rokonnemzetet és legnagyobb szentjeik egyikét s sírhelyét. — A királyi herceg megnyitóját szünni nem akaró lelkesedéssel köszönte meg az előkelő közönség.

MEGKORONÁZZAK

a Gellérthegyet. A legújabb elgondolás szerint, mert a magyar nemzet rettenetes küzdelmének e néma tanujat, ennek a különlegesen fővárosi hegynek tetejét mégis be kell valamikeppen fejezni. Ma olyan mint az embertörzs egészen a gallérig, de fej nélkül. A Hollós Mátyás társaság legutóbbi ülésén merült fel az a gondolat, hogy a magyar nemzeti egység szent szimbólumát

a magyar szent koronát kell ott hatalmas arányokban megalkotni.

A 3—4 emeletes házmagasságot elérő korona vánkosszerű vörös márványalapon állana és minden drágaköve egy-egy ablakát képezné, a korona belsejében kialakuló óriási teremnek, amely

sokszínű ablakokat nappal az a napsugár, este a villany világítaná meg

a korona pontos mását adva színben is, tetején a fényben ragyogó, megdőlt kereszttel megkapó látványosságot szolgáltatva az idegenforgalom számára, egyúttal

hatalmas arányokban eszményesítve a magyarság egységét.

az elgondolás oly különös, oly eredeti hogy érdemes volna államnak-városnak pályázatot hirdetni a tervezők számára, mert a Hollós Mátyás Társaság csak szükebb körű bizottságot: Medgyaszay István műépitészt, Istók János szobrászt és Unghváry Sándort kérte fel, hogy e szép gondolatot megtestesitő tervet dolgozzák ki. Minden esetre érdemes foglalkozni e különös eszmével, mert nemcsak külső diszt jelent, hanem a belsejében kialakuló hatalmas terem is tavaryossagga fejlesztheto es alkalmas nagy nemzeti unnepek rendezesere, pantheonszeru keretben.

Hollós Mátyás Társaság

legutóbbi értekezleten a karnagy beterjesztette a kozgyulés ele terjesztendő

új tagok névsorát,

akiknek jelölését az értekezlet egyhangúlag elfogadta. Megvitatás tárgyává tették a Gellérthegy végleges betetőzésére fölvetett tervet, amelyről más helyen számolunk be. Elhatározta az értekezlet, hogy a Társaság illusztris tagját

Szvicsényi Zoltánt

átiratban üdvözli, abból az alkalomból, hogy a curkommisszió ügyvezető igazgatójának nevezték ki és a lengyel államfő rendkívüli kitüntetésben részesítette. Ezzel kapcsolatban *Hennyey* Vilmos dr. elnök fölvetette több Városmajor környéki villatulajdonos oly irányú óhaját, hogy

a Városmajor környező ház- és villatulajdonosok egyesületbe tömörüljenek

és e védett park turások eszközlését tegyék lehetővé, *Pávai Vajna* Ferenc dr. rogeológust kérve föl ez irányú terv kidolgozására,—amelynek alapján itt új gyógyfürdő épülne, méltó keretet találva a mindinkább szépülő parkban és az azt környező villaszerű épületekben. Elhatározta az értekezlet, hogy ennek a tervnek előkészítésére fölkéri a Társaság tagjait: — *Hubert* Vilmos, aki mint érdekelt fél és Buda egyik nagytekintélyű polgára hivatva volna e terv megvalósítására és az új egyesület irányítására. *Pávai Vajna* Ferenc már az értekezleten kijelentette, hogy szívesen áll az új egyesület rendelkezésére. Ezzel ismét szaporodnánakBuda fürdői. Az ülést értékes vita fejezte be a Gellérthegy megkoronázására vonatkozó terv felett, amellyel külön foglalkozunk.

Fejlődés Kelen földjén

— A legmagyarabb városrész: Kelenföld —
— Megalakult a Kelenföldi Kulturegylet —

Szinte hihetetlennek látszik, hogy valami adminisztratív beosztás, — valamely népességben gyarapodó városrész önálló kerülette való kialakítása oly fejlesztő erővel hasson, mint ahogy azt bizonyítja a XI. kerület nek, a Kelenföldnek társadalmi és gazdasági fellendülése.

A Gellérthegy déli lejtőjének folytatásaképpen, egészséges sík területen épült fel 40 év alatt ez a városrész és ma már számottevő része Budapestnek és természetadta területe Buda gyáriparának, melyet északról át kell helyezni délre, hogy füstmentessé tegyük a fürdővárost. Ez önkénytelenül magával hozza az ilyen területek gyors fejlődését és ma már a Fehérvári út, a Horthy Miklós út és a Lenke út olyan hatalmas útvonalak, modern épületekel, hogy csodálkozással tölti el azokat, akik ritkán fordulnak meg ezen a vidéken. A főváros társadalmának egy része szívesen költözött át a most már *Szent Imréről* elnevezett új kerületbe, amelynek még az a szerencséje is volt, hogy olyan lelkes ember került az élére, előljárónak, — mint *Duday* Alajos tanácsnok. Mint valami új kertben, amely elhanyagolt területen épült, de gondos kertész keze alá került, ma már csupa virág, rendezett utak jelzik, hogy itt új élet fejlődik.

Ennek egyik hatalmas megnyilatkozása volt e hó 2-án vasárnap az a társadalmi megmozdulás, amely

KELENFÖLDI KULTÜREGYESÜLET

címen egy táborba gyüjtötte azokat a kultúrembereket: szobrászok, festők, tudósok, tanárok és az ottani társadalomnak mindazon tagjait, akik a kultúra szolgálatában állanak. Becsey Antal, Kovács József ny. tábornok, Pécsi-Pilch Dezső festőművész és főiskolai tanár előzetes szervezkedő munkája, mintegy 400 aláirást gyüjtött azok körében, akik az új egyesületet szívesen támogatják és ezek jöttek össze vasárnap, hogy a Kelenföldi Társaskörben véglegesen megalakitsák ezt az új budai kultúregyesületet.

Kovács József tábornok nyitotta meg az alakuló közgyülést és kifejtve a célokat fölkérte Becsey Antalt, hogy az elnöki tisztet az alakulás idejére vegye át.

BECSEY ANTAL

szívesen tett eleget a kérelemnek és üdvözölve a mozgalmat, felajánlotta a kör helyiségét a magyar kultúra új őrségének.

A lelkes szózat után Kovács József ny. tábornok ismertette az alapszabályokat, amelyek elfogadása után Becsey Antal

az egyesületet megalakultnak jelentette ki

és köszönetet mondott úgy Kovács Józsefnek, mint Pécsi-Pilch tanárnak, akik szívóslelkes munkával lehetővé tették az egyesület megalakulását. Egyúttal kimentette Kratochwil Károly altábornagy, Závodszky Zoltán, Arató Gyula, Barla Szabó József dr. és Duday Alajos tanácsnok-előljáró elmaradását.

Ezután Pécsi-Pilch Dezső felolvasta a jelölőbizottság jelentését, melynek alapján egyhangúlag elfogadták a tisztikar és választmányra vonatkozó alábbi jelölést.

Elnök: Kállay Tibor ny. miniszter, országy. képv. — Társelnökök: Becsey Antal kormányfőtanácsos, Székely Vladimir ny. rendőrfőkapitány-helyettes, dr. Barla-Szabó József OTI igazgató-főorvos, dr. Petracsek Lajos orsz. képviselő, galanthai Glock Tivadar ny. tábornok, Duday Alajos tanácsnok-előljáró, Dorner Gyula ny. min. tanácsos. — Ügyvezető elnök: Kovács József ny. tábornok. — Igazgató: Pécsi Albert dr. tanár — Helyettesek: Szauerwald Géza zenetanár, Nemes Jenő dr. orvos. — Gondnok: Kurtapataky Pál festőművész. — Főtitkár: bethlenfalvi Paál Ákos festőművész. — Titkár Villányi András zeneszerző. — Pénztáros: Bányainé, Kerényi Mária énekművésznő. — Ellenőr: haranglábi Nemes József festőművész. — Szakosztály elnökök: dr. Baktay Ervin (Tudomány, szépirodalom), Pécsi-Pilch Dezső (Képzőművészet), Plán Jenő zenetanár (Ének, zene), Lakatos Artur festő, iparrajz-tanár. (Iparművészet). — Számvizsgálóbizottság tagjai: Ambrózy Ágoston dr. törv. bíró, Barkóczy Ferenc dr. p. ü. tisztviselő, Lefkovich Alfréd magántisztviselő. — Póttagok: Welvardt Zoltán okl. mérnök, Lestyán Béla iparrajz-tanár. — A választmány még nem teljes, s igy legközelebb közöljük annak névsorát.

A névsort lelkes taps kiséretében egyhangúlag elfogadták.

Becsey Antal ezután át is adta az elnöki széket Kállay Tibornak, akit melegen üdvözölt, mint a kultúra és nemzeti eszme hivatott vezérét.

KÁLLAY TIBOR
ny. pénzügyminiszter

bevezető beszédében annak az örömének adott kifejezést, hogy most ismét azokkal dolgozik, akikkel tiz év előtt is dolgozott már. Utalt arra, hogy a magyar, nagy, lelki tulajdonságokat kell kifejleszteni, mert ez hozhatja meg a Dunavölgy helyzetének és ezzel együtt a magyar nemzet létérdekeinek a rendezését. Ezt a kultúrális egyesületet a nagyszámban ideköltözött írók, művészek tudósok, tanárok belső óhaja szülte és ennek jövendő hivatását méltatva veszi át az elnökséget.

Az ovác.ó csillapultával már az első felszólalás érdekes és

a városrész szepségét szolgáló tervet

vetett fel, amikor Steiner József azt indítványozta, hogy tűzzön ki az egyesület dijat azok számára, akik a város szépségét szolgálják virággal, széppé téve

a felvirágozott ablakok

révén ezt a városrészt, megjutalmazva azokat a házfelügyelőket is, akik

a bérházak sivár udvarait virágos kertekké igyekeznek átvarázsolni.

E célra 100 pengőt ajánlott fel a maga részéről, amit hálás lelkesedéssel fogadott az egybegyült társaság és külön meg is köszönt az elnök, felhivva a társaságot, hogy a jó példát kövesse és bizonyitja ennek az egyesületnek a nagy létjogosultságát, hogy

az elnök szava rögtön visszhangra is lelt

és úgy Petracsek Lajos országgyűlési képviselő és Hoór Tempis Móritz dr. egyetemi tanár szintén felajánlottak e célra száz-száz pengőt.

A mind lelkesebbé váló hangulat arra késztette Gömöri Győző igazgatót, az Alsóváros Egyesület elnökét, hogy a Hazai Általános Biztositótársaságot, mint alapitótagot jelentse be és köszönetet mondotta Kelenföldi Társaskörnek, hogy helyiségeit az új kultúregyesületnek rendelkezésére bocsátja, méltatva e téren Becsey Antal érdemeit. Külön üdvözölte a „civilek" nevében, akik sem tudósok, sem művészek a mozgalom lelkes megindítóját

KOVÁCS JÓZSEF
tábornokot,

mint a „civilek" vezérét, aki ezt a polgári nagy alakulást oly lelkes munkával létrehozta.

A jó példátkövetve Schwarz Samu a Fővárosi Teüzem igazgatója szintén alapitók sorába lépett.

A délutánig is elhúzódó ülést lelkes hangulatban, lelkes szóval rekesztette be Kállay Tibor elnök.

Uj fürdőtelepek Budán

— A Zugliget keresi régi kénes fürdőjét —
— Érdekes ügyek a Zugligeti Egyesület ülésèn —

Uj életet öntött a tévesen fürdővárosnak mondott elgondolásba a Kurkomisszió megalakulása és az új fürdőügyi törvény, amely

üdülőhellyé avatta a Zugligetet.

A budai hegyvidék egyik romantikus része ez, amely nemcsak mint üdülőhely, mint a főváros nyaralóhelye, de száz évvel ezelőtt,

mint Buda egyik jelentős forró kénes fürdője szolgálta már a fürdőügyet

és a mai Szarvas vendéglő helyén 60 vendégszobával rendelkező fürdőtelep állott. Hogy pusztult el, hová veszett el forrása, ma nehezen megállapitható, de Budapest történetirói majd kikutatják ezt is. Tény, hogy erőshatású forró fürdője volt s ennek

újbóli föltárása képezi ma a zugligeti társadalom egyik jelentos óhaját,

mert ennek révén fürdőhellyé emelkednék, szaporitva fürdőink számát olyan helyen, ahol a környezet méltó a fürdőhöz.

Ez volt tulajdonképpen az alapja a Zugligeti Egyesület november hó 24-én összehivott értekezletén kifejlődött eszmecserének, mert ennek révén változnának a hegyvidék e részén az adózás, épitkezés, útrendezés és közlekedési viszonyok, ami egy nagy lépéssel közelebb hozná a Zugligetet a fővároshoz.

Manninger Vilmos dr. gyengélkedése meggátolta öt ezen az értekezleten való részvételben s igy

OSZOLY KÁLMÁN

ügyvezető elnök vezette a tárgyalást, beszámolva az elmult hónapban végzett teendőkről, amely jelentés

a Zugliget életének valóságos tükre.

Az elnök azzal nyitotta meg az ülést, hogy kimentette Manninger Vilmost, azután pedig az elhunyt főpolgármestert búcsúztatta el, amit állva hallgatott végig a társaság és elhatározta, hogy özvegyéhez részvéttáviratot intéz. Ugyszintén dr. Huszár Elemér plébánoshoz is, aki édesanyját temette el és részvétét nyilvánította Klőze Róbert tagtársnak, városi bizottsági tagnak, akinek édesanyja hunyt el 91 éves korában.

A tárgysorozat megkezdése előtt üdvözölte Glósz Lajos kerületi mérnököt, aki az egyesület minden kérelmét sürgősen intézi el és azzal a kérelemmel fordul ez alkalommal is hozzá, hogy

a „Hegyvidéki Lövészegyesület" lövőterületét ötven méterre szélesitsék ki,

hogy igy az előirt versenyeket ott is megrendezhetik.

A jelentés első pontja

a Kútvölgyi út volt, melynek középső szakasza nem tud kiépülni,

néhány háztulajdonos megokolt tartózkodása miatt, akikkel azonban megállapodást kell létesitenie a fővárosnak. Utalt Oszoly Kálmán arra a vitás helyzetre is, hogy

a Szarvas Gábor úton álló templom előtt nincsen megfelelő tér,

ahol az ünnepi felvonulásokat lebonyolithatnák. Fölemlitette, továbbá, hogy a 22-es autóbusz a Virányos és Szarvas Gábor úton közlekedne, ha ez utóbbi utat kiszélesitenék, pedig

igy megfelelő autóbuszközlekedéshez jutna a Zugliget.

Kozma Jenő hathatós közbenjárására már végeztek is próbautakat és bejárások is történtek, hogy a közlekedés révén fellendítsék a Zugliget felső részét, a Fácán környékét.

Szükséges volna, hogy a Virányos út járdáját megcsinálják, és méltányolta az értekezlet Rados Gusztáv előterjesztését, hogy a Manréza megközelithetése ügyében eljárva,, salakkal tették járhatóvá az útat a Szarvasig. Bejelentette még Oszoly, hogy a város most

erélyesen irtatja az utak mentén a dudvát és vad cserjéket

és Schuller tanácsnok elrendelte, hogy a zugligeti iskolában is állitsanak fel főzőkonyhát a szegény gyermekek ellátására. Bejelentette, hogy Ambrus Manó, Szádeczky Ferenc és Hunyady Ferenccel együtt

tervet készitenek a Zugliget szabályozásáról.

Az értekezlet folyamán Etele Ferenc dr. kérte, hogy a földszintes családi villák közvetlen közelében ne engedélyezzenek többemeletes bérvillákat, mert ezek

elzárják előlük a levegőt és a napot.

Dr. Lejthényi László, Komlós Sándor és

HALLÓ! FIGYELEM!

Szerezze be borszükségletét idejében az ünnepekre a torlódás elkerülése érdekében. Kóstolja meg nagydijjal és nagy aranyéremmel kitüntetett világhirű

SZEKSZÁRDI SAJÁT TERMÉSÜ BORAINKAT

Már öt litert is házhoz szállitunk. Tegyen próbát!

Szekszárd-borvidéki bortermelők állami ellenőrzés alatt álló pinceszövetkezetének termelői kimérése.

POHARAZÁS!

VIII., JÓZSEF-UTCA 19.
TELEFON; 32—0—63.

Ügyeljen a cimre!

Kadarka, fanyarkás vagy édeskés, könnyű	—.60
Asztali fehér, zamatos izű, könnyű fajta	—.70
Ó-rizling, nehéz zamatos ódor	—.80
Vörös „Bikavér“, igen nehéz, fanyarkás	—.90
Nemes kadarka, édes nehéz vörösbor . .	1.—
Vörös ürmös, édes, fűszeres „Vermouth“	1.40
Csemege fehér, édes nehéz	1.50

A TESZ nagydiját és aranyérmét nyerte el.

Minden budai polgárt szivesen lát
FEKETE SÁNDOR üzletvezető.

Beke Balázs felszólalása után, aki telefonfülke felállítását sürgette — Glósz Lajos kérte, hogy tudassák vele mindig az egyesület kérelmeit, mert szívesen szolgálja mindig a hegyvidék érdekeit. Rados Gusztáv mondott ezután köszönetetOszolynak az előterjesztésért, Glósznak a felajánlott szolgálatkészségéért, — viszont Oszoly Kálmán a Budai Naplónak mondott köszönetet a hegyvidék e részének hathatós felkarolásáért.

Lapunk szerkesztője ezután felvetette a kérdést, hogy a régi kénes fürdőt, mely itt a vendéglő helyén állott és dús kénforrás táplálta, nem lehetne-e újból életre hívni?— mire Oszoly Kálmán indítványozta, hogy ez ügyben kérjék fel

PÁVAI VAJNA FERENCET,

akinek közérdekű működését a legnagyobb elismeréssel méltatta, megállapítva, hogy most Pávai az ország első geológusa, akinek

kutatásai és fúrásai rendkívüli jelentőséggel szolgálják Buda fürdőügyének föllendítését

és indítványozta, hogy kérjék fel ezt a kiváló tudóst arra, hogy a Zugliget fürdőügyét és forrásviszonyait ismertetve segítse az egyesületet e régi kénes forrás újbóli feltárásában, ami fürdő jelleget adna a Zugligetnek.

A rendkívül tartalmas és a Zugliget érdekeit nagy arányokban szolgáló értekezlet a jövőbe vetett bizalommal, lelkesen oszlott szét.

HIREK

Az „Egységes Községi Polgári Párt“ ügyét, átköltözését, felszámolását, további szerepét a „Nemzeti Egység Pártjában“ most Petracsek Lajos dr., Usetty Béla dr., Dési Gyula dr., Payr Hugó és Ugron Gábor intézik. Eljárásukról a párt utolsó gyűlésén számolnak be.

Kultúrestét rendezett a „Budavári Egyházközség“ vezetése alatt álló kerületi „Actio Catholica“ és az „Országos Katholikus Népszövetség“ budavári szervezete, vasárnap, december 2-án a budavári leánygimnázium zsúfolásig megtelt termében, amelyest pompásan sikerült. Közreműködtek: Lettner Vilmos vezetésével, Tőkés Antal, Pesznecker Károly, Tóth László, Tőkés Kálmán, Knapp Lőrinc, Ritter Irén, Édes Ica; zongorán kísért: Várhelyi Antal. Az estét szellemes, kedvesen Lampel Vilmos egyházközségi elnök konferálta.

A Hunnia teák során e hó 2-án Mikulás estét rendezett ez az előkelő technikus corporatio, amelynek sikerét és nívóját az ott egybegyűlt nagyszámú előkelő közönség igazolja. A rendezést ebben az évben Jurenák Dénes elnök, Hokky Gy. Gusztáv, Kachelmann Károly és Kelecsényi Tibor vették a kezükbe. A legközelebbi Hunnia tea e hó 16-án, vasárnap lesz a Budai Polgári Kaszinóban.

Izgalmat okoz most a Budai Izr. Hitközség tagjai közt az a terv, amely szerint egyesíteni kellene a „Pesti“ és „Budai“ hitközséget, a változott gazdasági viszonyok révén bekövetkezett lakásügyi eltolódások miatt. Sok a Budán lakó, Pesten vállalkozó, üzletet-irodát tartó tagja a két hitközségnek, ami az adózási rendszert zavarta meg. Aggódva nézik ezt Óbudán, ahol szintén félti hagyományos, régi autonómiáját az ottani hitközség, de nehezíti a helyzetet az a körülmény is, hogy a rendkívül fejlődő kelenföldi hitközség különválni óhajt és autonom életet kíván élni. Legutóbbi ülésén Goldberger Sándor indítványozta, hogy a budai hitközségnek ezt a körzetét „Szent Imre város körzet“-nek nevezzék el.

A Gyümölcstermelők Orsz. Egyesülete rendkívüli közgyűlést hívott össze december hó 13-án délelőtt 11 órára, az Országos Magyar Mezőgazdasági Kamara székházába, V. Szabadság tér 10.

Karácsonyi utazást vezet a Szentföldre december 18-tól 1935. január 8-ig a **P. Majsai** Mór szentföldi biztos. Az utazás összes költsége 650 Pengő. Jelentkezési határidő dec. 5-ig bezárólag.

PAPLAN

Pehellyel P 55.—től
Wattával P 10.—től

Paplanüzlet. I. ker., Ugocsa-u. 12. Javitások. Ujjáalakitások. Hirdetésre hivatkozók engedményben részesülnek.

Csery Gyula szűcsmester
szőrmeszalonja
Auguszta főhercegnő udvari szállítója
I., VÁR, URI-U. 4. — Olcsó karácsonyi árak.
Telefon: 60—6—64. — Alapitva: 1884.

Megalakult a Curcomissió

Nagy jövő előtt áll a magyar fürdőügy

Évszázadok óta ismertek a magyar, főleg a budai fürdők, de azok érdekében megfelelő szervezet sohasem alakult, holott a kis svájci falluknak is, ahol valami gyógyforrásnak elnevezett sós, vagy vasas vizű kút van, — volt Curcomissziója. Ezt a nevet kell használnunk, mert közkeletű, mint a „telefon“ szó. Hivatalos címe:

'BUDAPESTI KÖZPONTI GYÓGY- ÉS ÜDÜLŐHELYI BIZOTTSÁG.

Enélkül fürdőt, világfürdőt elképzelni sem lehet, amit végre beláttak nálunk is a hivatalos körök és megalakitottak. Szerencsés kézzel és hivatott elgondolással, mely a magyar fürdőügynek nagy perspektivát nyit.

Tagjai és tisztikara:

Elnök: Sipőcz Jenő dr. főpolgármester; II. elnök: Koloz'svári Sándor dr. min. tan. (Pénzügymin.). Ügyvezető igazgató: Szviezsényi Zoltán dr. min. tan., a „Budapest Fürdőváros Egyesület“ igazgatója.

Hivatalosan képviselik a miniszteriumokat, hatóságokat és szaktestületeket: Pöltzel Jenő dr. min. tan. (Belügymin.); — Tormai Géza államtitkár (Keresk. min.); — Kölbig Ferenc dr. államtitkár (Pénzügymin.); — Szendy Károly dr. polgármester; — Kovácsházy Vilmos dr. tanácsnok, Csordás Elemér dr. tisztifőorvos, Bánlaky Géza, a szőv. gyógyfürdők központi igazgatója és három kiküldendő bizottsági tag (Budapest székesfőv.); — Vámossy Zoltán dr. egyet. tanár, a Balneológiai Egyesület elnöke (Orsz. Közegészségügyi Tanács); Sarbó Arthur dr. min. tan. (Orvosszövetség); Frank Miklós dr. főorvos-főtitkár (Orsz. Balneológiai Egyesület); Némethy Károly dr. ny. államtitkár (Idegenforg. érdekeltségek szöv.); Homonnay Tivadar dr. országgyülési képv. (Orsz. fürdő- és forrásügyi Biz.); Czabalay Kálmán dr. alelnök (Közmunkák Tanácsa).

Kinevezett szakértők: — Porzsolt Béla kormányfőtan., a Lukácsfürdő Rt. alelnöke (fürdőügy); Saxlehner Kálmán kormányfőtan., a Hunyady János keserűvízforrások igazgatója (gyógyforrások); Marencsics Ottó korm. főtan. (szállodák); Bársony Oszkár, az Ibusz vezérigazgatója (menetjegyiroda); Bogsch Aladár dr. MÁV. igazgatóhelyettes (vasut); Atczél Elemér dr. min. o. tan., egyet. m. tanár (jogi).

A négy szakosztály vezetője: Bilkei Papp Lajos dr. egy. tanár (orvosi); Bánlaky Géza központi igazgató (műszaki); Felber Lipót igazgató (gazdasági); Somogyi Gyula dr. (propaganda).

A gyógyügyi bizottság szükség esetén még kiegészíthető.

FOTOCIKKEK Zibrinyinél I., Attila utca 8

Diana-vadászszobát, egy igazán intim kellemes, úri helyiséget rendezett be az **Istenszem vendéglő** (I. Tóth Lőrinc u. 10.) új tulajdonosa, Román János, akit mint elsőrangú szakembert ismert meg Budapest publikuma, a Pálffy-téri Kakaskapu söröző, amelyet ő teremtett meg. Az Istenszem vendéglő a napokban nyilik meg és az Orbánhegy és Istenhegy úri közönsége páratlan szórakozóhelyhez jut benne.

Gyász. Klose Róbert főv. biz. tagot súlyos csapás érte. Édesanyja özv. Klose Róbertné, november hó 22-én életének 91-ik évében elhúnyt.

Kiss Menyhértről, a tragikusan elhúnyt kiváló költőről emlékezett meg legutóbb a „Magyar Nemzeti Irodalmi Társaság“ elnöki megnyitójában Kornai István. A társaság tagjainak körében mozgalom indult meg, hogy utcát nevezzenek el róla, itt Budán, a Vizivárosban.

A Nemzeti Kultúregyesület legutóbb november 4-én szerepelt a közönség előtt. Az egyesület Czikle Valéria elnök vezetésével fiatal tehetség érvényesülésére nyujt kedves alkalmakat. Az alapító elnök minden alkalommal lelkes beszédben vezeti be az egyesület előadásait, a műsorokban viszont a budapesti irodalmi és művészi élet új tehetségeivel találkozunk.

Közkivánatra minden szombat este megrendezi disznótoros estéit a Pálffy-téri Kakaskapu-söröző, amely a Vizváros közönségének egyik kedvelt szórakozóhelye. Az éttermben négyfogásos kitűnő menűt szerviroznak 1 P 20 fillérért.

Jó bort, aki keres a közeledő ünnepekre, térjen be a József ucca és József körút sarkán a **Szekszárdi borpincébe** és kóstolja meg az ott kimért borokat. Már öt litert lakására szállítanak Budára. Kiválót, jót.

TAVASZI ÜNNEP-HETEK

rendezését határozta el Budapest székesfőváros és a művészeti egyesületek vezetősége. Az ügyvezető bizottsági elnök *Ugron* Gábor az Orsz. Művészeti és Irodalmi Tanács elnöke, tagjai *Bársony* Oszkár az Ibusz vezérigazgatója, *Bogsch* Aladár a MÁV h. igazgatója, *Kovácsházy* Vilmos és *Némethy* Károly fővárosi tanácsnok és ifj. *Wlassics* Gyula báró h. államtitkár. A bizottság ügyvezetői teendőit *Fellner* Alfréd, az „Operabarátok Egyesületének“ alelnöke, a titkári teendőket pedig *Hoór Tempis* István az „Idegenforgalmi Tanács“ előadója látják el. A bizottság rövidesen elkészíti, májusra, az ünnepségek programmját, amelynek keretében szóhoz fog jutni Budapest multja, jelene, művészete és irodalma.

Téli kuglizó. Rendkívül érdekes s a maga nemében páratlan újítással lepte meg a budai közönséget Szihn Ede, Hidegkúti út 12 sz. alatti vendéglős. Megépitette a főváros egyetlen téli kuglizóját, ahol e nemes szórakozás barátai a legrosszabb időben is a legkellemesebb viszonyok között áldozhatnak ebbeli szenvedélyüknek. A kuglipálya teljesen zárt, fedett helyiség, este nagyszerűen világítva, a dobóhely kellemesen fütött, a kuglizók ezentúl nincsenek a meleg időjáráshoz kötve.

„A Magyar Iparos“, mely az „Országos Kézműves Testület“ hivatalos lapja, vezetésében változás állott be, amennyiben a lap főszerkesztését és felelős kiadását Jókay-Szilágyi Miklós hírlapíró vette át, akit a budaiak előnyösen ismernek és kitűnően szerkesztett lapszámmal jött a közönség elé.

Fanatikus, de tisztalelkű magyart vesztett el a nemzet Gálócsy Árpádban, aki váratlanul elhunyt. Egyik őrszeme volt a magyarságnak, talán túlságosan messzeeső őrhelyen, talán olyanok ellen küzdve, akik nem ellenségei a magyarnak, — de az ő szigorú faji tisztasága, rendíthetlen hazafisága, a nemzet jövőjébe vetett hite, fáklyaként világított. . . Ez a fáklya elégett, elhamvadt.

A limanovai győzelem 20-ik évfordulóján, december hó 11-én kedden délután 6 órakor emlékünnep lesz a Fővárosi Vigadóban. A kegyeletes megemlékezésen Kállay Miklós m. kir. földmívelésügyi miniszter, Limanováról Wagner Károly dr. mond beszédet. Az ünnepség után a Pannonia szálló különtermében vacsorára jönnek össze a volt bajtársak. A sérlegbeszédet ezalkalommal Antal István dr. min. tan. sajtófőnök mondja.

A görzi hidfő története címen tartott érdekes előadást nagyszámú hallgatóság előtt Sághy Elemér volt erődépítő százados, az Országos Frontharcos Szövetség Buda-lágymányosi főcsoportjának helyiségében.

Eladó Németvölgyi út legszebb részén, **Fery Oszkár** utcával szemközt, — közvetlenül autóbusz megállónál — **három** egyenkint 300 négyszögöles telek. Cím a kiadóhivatalban.

A Sycambria Mikulás-estje, amelyet e hó 1-én szombaton rendezett Pálffy-téri helyiségeiben, ismét tanuságot tett arról, hogy az Emericanának ez a legnagyobb corporatioja Buda-, sőt Budapest — legelőkelőbb társaságát mondhatja a magáénak. Zsúfolásig töltötték meg a meglepően szép toalettekben megjelent hölgyek és udvarok a hatalmas termet, amelyben kezdettől fogva pompás vidám hangulat uralkodott. Mikulási ajándékul egy-egy szép kerámiai munkát, csokoládét és piros léggömböket kaptak a megjelent leányok. A rendezés érdeme dr. Bernolák Jenőt és Mindel Herbertet illeti elsősorban, akiknek rutinírozott működése már előre biztositja a február 9-én rendezendő nagyszabású jelmezbál sikerét. A közbeeső ádventra való tekintettel legközelebb a december 28-iki karácsonyestén, majd pedig a Szilveszter estjén találkozik a Sycambria közönsége.

Az új tatarozási rendelet szerint az adókedvezmény megvonása az esetben lép életbe, ha a háztulajdonos a pénzügyi hatóság felszólításának kézhezvétele utáni nyolcnapos határidő elteltével sem nyujtja be a megkívánt bizonylatokat.

Budapest képe a közlekedés tükrében

Budapest közúti vasuti közlekedésének fejlődése 1865~1922 és BSZKRT tizévi működése 1923~1933

A kiadványokban oly szegény magyar közlekedési szakirodalmat, — külső kiállításra és tartalomra egyaránt — értékes művel gazdagította a BSzKRT Kőhalmy József dr. igazgatóhelyettes és Balogh Emil ny. igazgatóhelyettes könyve és annak pillanatnyi aktualitását a BSzKRT tizéves jubileuma adja meg. Bizonyos azonban, hogy e szakmunka sokkal több, mint egyszerű jubileumi megemlékezés: — Budapest fejlődésének nagyszerű tükre. A vágányok, amelyek évtizedek során át és átszőtték a város utcáinak testét, nemcsak a közlekedés rohamos fejlődését mutatja, hanem egyszersmind a világvárosi igények fejlődésének is kiváló bizonyságai. Mindig korszerűen, a kívánalmaknak megfelelően fejlődött Budapest közlekedésügye és lehetetlen volna elhallgatni, hogy a fejlődés mai stádiumában a BSzKRT szervezetének egész üzemi és műszaki berendezésének óriási jelentősége van.

A könyv beszámol a fővárosi közlekedésügy kezdeteiről. Tárgyilagos számszerűséggel emlékezik meg először a pesti lóvasút emelkedő forgalmáról, amely harmadik év 2.4 millió utasforgalmával szemben 1896-ig évi 26 millióra emelkedett. Az állandó fejlődés már a nyolcvanas években új közlekedési megoldásokat sürgetett.

1887. novemberében indult el az első villamosvasút, amely a Nyugati pályaudvar és Király utca közt közlekedett. Rövidesen követte ezt a lóvasút többi vonalainak elektrifikálása. A tempó oly erős volt, hogy a budapesti vasút villamosítása 4 évvel hamarább fejeződött be, mint Berlinben. Az utolsó belterületi lóvasút üzeme 1898. júniusában szűnt meg. A könyv megemlékezik a földalatti vasút építéséről, majd a békeévek forgalmi és kilométer statisztikája mellett áttér a városi villamosvasút háborús adataira.

Természetszerűleg következett be a gazdasági összeomlás után a vonalak és kocsik leromlása, amelyet céltudatos munkával iparkodott a villamostársaság, később pedig a BSzKRT helyrehozni. A BSzKRT működésének első tíz évében 224.4 kilométernyi vágányt újított 99 km-nyi pályán pedig kicserélte az elkopott síneket. Ez a munka kb. 5000 vagón új sínt és vasanyagot igényelt. A főváros utcáin összesen ötnegyed millió négyzetméteren a BSzKRT végzi a burkolómunkákat is.

Kőhalmy és Balogh Emil igazgatóhelyettesek könyve nem vállalati statisztika. Budapesti kultúrtörténet is, a közlekedés folyton emelkedő oszlopaiban mindig szakszerűséggel, tehetséggel és a városi közlekedés szeretetével megírva. A rengeteg sín megannyi ütőere a főváros életének. Nagyvonalúságot, szakszerűséget kell kiéreznünk a budapesti közlekedés vezetéséből a könyv tanusága szerint. A szöveg élénkítésére szánt térképek és fényképmellékletek plasztikusan hozzák közelebb az olvasóhoz közlekedésünk egész multját; pontos grafikonok gondoskodnak róla, hogy a fejlődés mindenki számára kézzelfogható legyen. Nagy elismeréssel kell megemlékeznünk erről a műről, amely Budapest közlekedésének multjában, ezzel részben Budapest multját is adta. A dicséret szóljon elsősorban a szerkesztőknek, Kőhalmy József dr. és Balogh Emil igazgatóhelyetteseknek, de szóljon a BSzKRT egész vezérkarának is, amely ezeket a rendkívül értékes adatokat napvilágra segítette.

(D. P.)

Irodalmi hirek. A karácsony ünnepek közeledtére a könyvpiac erősen megélénkült. Rengeteg sok szebbnél szebb és értékes könyvújdonság jelent meg az utóbbi hetekben s így szükségesnek tartjuk, hogy a bőséges könyvtermelésből néhány érdekesebb munkát olvasóink szíves figyelmébe ajánljunk: Baktay Ervin: A boldog völgy országa. Körösi Csoma Sándor leghivatottabb utódjának új útleírása Kasmirról. Ára kötve 8.— P. — Bánffy Miklós: Megszámláltattál. A háború előtti Erdély arisztokráciájának világa elevenedik meg ebben a hatalmas regényben. 2 kötet ára kötve 9.60 P. — Dubarry grófnő titkos emlékiratai. Érdekes szerelmi regény egyben izgalmas politikai emlékirat. Ára 4.80 P. — Forbáth László: A megújhódott Mongólia. A japán-orosz küzdelem színhelyéről, a Távol-Kelet gazdasági és politikai tekintetben egyaránt legfontosabb földjéről szines, érdekes útleirás. Ára kötve 6.— P. — Freud: Álomfejtés c. könyve a psychoanalytikai irodalom világhírű főműve dr. Hollós István fordításában magyar nyelven is megjelent. Ára fűzve 10.—, kötve 12.— P. — Az itt felsorolt könyvek, valamint minden más, bárhol hirdetett könyv beszerezhető Tisza Testvérek könyvkereskedésében II. Fő u. 12. Telefon: 52—7—13. Kívánatra megtekintésre is küld könyveket. Állandó könyvvásárlóknak folyószámlát nyit, kedvező fizetési feltételek mellett.

„Megszűnő Toldy Ferenc reáliskola Volt Iskolatársainak Egyesülete“ a mult héten tartotta VI. rendes közgyűlését Ripka Ferenc dr. udv. tanácsos, ny. főpolgármester elnöklete alatt. A közgyűlés Renk Félix dr. indítványára sajnálattal vette tudomásul, hogy az új középiskolai törvény értelmében a reáliskola tipust megszüntetik és elhatározta hogy a reáliskolai tipus iránti megbecsülés jeléül évenként ösztöndíjat adnak annak a tanulónak, aki a reális tantárgyakban kiváló előmenetelt tanusít. A közgyűlés után Réthly Antal dr. egyet. tanár a Meteorológiai Intézet igazgatója rendkívül tanulságos és élvezetes előadás keretében ismertette a mai Törökországot.

Miért? Több ízben szó volt arról, hogy a Fővárosi Ásványvízüzemet eladják, vagy bérbeadják. Mivel a gyógyforrásokat az ásványvízüzemtől különválasztani úgyszólván lehetetlenség, elsőrendű fővárosi érdek, hogy az üzem házikezelésben maradjon. A hatalmas autópark, amellyel a szállítást lebonyolítják lényeges kiadásokat jelent, de már szó volt róla, hogy idegen autófuvarozóvállalat munkáját veszi igénybe az üzem. Semmi esetre nincs szó azonban az üzem eladásáról vagy bérbeadásáról és ha ilyenről bizonyos helyeken mégis beszélnének, ez nem jelent egyebet, valami homályos hátterű jámbor óhajnál.

Az Országos Gárdonyi Társaság december 13-án csütörtökön délután 6 órakor VIII., Szentkirályi utca 47. sz. a. felolvasóülést rendez, utána 8 órakor a Metropol szállóban társasvacsora lesz. Simon Lajos elnök és a kitűnő tollú Móra László főtitkár szeretettel hívják meg mindkét alkalomra Buda irodalomkedvelő közönségét.

Japán Magyar Társaság alakult Tokióban. Nabeshima Naukazu őrgróf a japán főnemesség, továbbá az irodalmi és társadalmi körök bevonásával magyarbarát egyesületet alakított. Bemutatkozó estélyét a társaság a „Peers Club“-ban rendezte, amely klub a japán arisztokrácia kaszinója. Az ünnepség rendezésében közreműködött a császári hadsereg „Akasaka“ nevű tisztitársasága is. Az alapító elnök gyönyörű beszédben vázolta a magyarság multját és kultúráját és sajnálattal emlékezett meg a trianoni Magyarország sorsáról. Előadását kiegészítette Watanabe Metzger Nándor budapesti törvényszéki hites angol tolmács vetítettképes előadása. Újabb jele ez az egyesülés annak a folyton melegedő napsugárnak, amely Turán égboltjáról ragyog az elhagyott magyarság felé. Nippon fiai ismét megmutatták, hogy a földrajzi távolság fölött is diadalmas közelségbe hozza a nemzeteket a vér szava.

Kényelmes beszerzési forráshoz jutottak a Kelenföld és környéke autósai a most megnyilt **Oleum műszaki kereskedés** révén, ahol szükségleteiket méltányos áron és a legkiválóbb minőségben szerezhetik be. Nem kell már Pestre átmenni műszaki cikkekért, tömitőlemezért, gépszíjért, szerszámért, csapágyfémért, autócikkekért, szénkefékért s minden e szakmába vágó cikkekért, mert úgy ezek, mint a legkiválóbb minőségű autóolajok és egyéb kenőzsirok a kerület középpontjában, a Nap mozgó melletti Oleumnál állandóan raktárról kaphatók s a 60-0-10 telefonszámon is megrendelhetők.

THE TWO SINGING FOOLS A
BELLEVUEBEN
REGGELIG TÁNC.

PITTNER BÉLA
kertész-virágkereskedő, a margitszigeti kertészet volt üzemvezetője
II., BATTHYÁNY-UTCA 9. SZÁM.
Menyasszonyi- és alkalmi-
csokrok, koszorúk, kocsi- és asztaldiszek.

VITÉZ TEJIVÓ ÉS ÉTKEZŐ
Fő-utca és Vitéz-utca sarok. Házhoz szállitás. Előfizetőknek kedvezmény.

Vitéz
Csatószegi József
lakatosműhelye. II., Zárda-u. 3,
Speciális autogénhegesztés.

Pete József dr.
csemege és fűszerüzlete
II., Olaszfasor 43. Telefon: 55-3-40.
MIKULÁSRA-KARÁCSONYRA cukorka, bonbon.

Rohanunk lefelé árban, felfelé minőségben!
RÁDIÓK, CSILLÁROK ÉS VILLANYFELSZERELÉSI CIKKEK
NÁNAY ELEMÉR I., Krisztina krt. 129.
Misszióház. Tel. 56-3-75. Szerelés, javitás!

Hivja fel 57-0-82-t!
Házhoz szállit legfrissebb
marha-, borjú- és sertéshusokat, saját készitésü felvágottakat
WINKHARDT ANDRÁS hentes és mészáros
II., Lövőház-u. 26.

Speciális téli sportfelszerelések
SI, KORCSOLYA, PULLOVEREK
SPORT-BOLT
I., Alagut-u. 4.

Osváth cukrász
I., Attila-utca
süteményei tortái nagyszerűek!

SZÉLI czipőszalon
II., Olasz fasor 27.
Mérték szerint készit méltányos áron utcai, estélyi, túra és sportcipőket, tiszti, angol és lovaglócsizmákat, úgyszintén fájós lábakra orthopéd cipőket!

63. MAGY. KIR.

ÁLLAMSORSJÁTÉK

17.000 nyeremény, 250.000 aranypengő értékben

Főnyeremény:

40.000

aranypengő

20.000.— ar. pengő
10.000.— ar. pengő
2 szer 5.000.— ar. pengő
4 szer 2.000.— ar. pengő
6 szor 2,000.— ar. pengő
110 szer 1.000.— ar. pengő

és még több nyeremény, melyek mind készpénzben fizettetnek ki.

Huzás december 14-én.

Sorsjegy ára:
Egész P 3.— Fél P 1.50

Kapható minden bank, főárusítónál, dohánytőzsdében. Postai rendeléseket a pénz előzetes beküldése után azonnal teljesít a M. kir. Pénzügyigazgatóság, Budapest, V. Szalay utca 10.

SZEMÉLYI HIREK

v. JÓZSEF FERENC dr. főherceg és felesége Anna főhercegnővel három hétre Münchenbe utazott, rokonaik látogatására.

HUSZÁR ALADÁR dr. ny. főpolgármesternek a Polonia Restituta rendjel parancsnoki keresztjét a csillaggal adományozta a lengyel köztársaság elnöke.

KOZMA JENŐ dr. orszgy. képviselőt, mint az szív. bizottságának tagját választották be újból a Közmunka Tanács három szavazatjogos tagjának.

LIBER ENDRE alpolgármester névünnepe alkalmából elárasztották üdvözlésekkel és jókívánságokkal, első sorban Sipőcz Jenő dr. főpolgármester, továbbá Szendy Károly dr. alpolgármester, a főváros főtisztviselői élén és Duday Alajos tanácsnok-elöljáró a Főv. Alk. Nemzeti Szövetsége nevében.

HARRER FERENC dr. lett a most megalakult városfejlesztési bizottság elnöke.

LAMOTTE KÁROLY dr. szkfőv. pénzügyi tanácsnok az egyetlen komoly jelölt eddig a megüresedő alpolgármesteri állásra

bilkei PAPP LAJOS dr. egyet. tanár, a fiatal orvosok érdekében fölvetette azt a tervet, hogy lakás és ellátás ellenében oszszák be őket szolgálatra a gyógyfürdőkhöz.

PÁVAI VAJNA FERENC dr. főbányatanácsos, főgeológus december 12-ére a Baross Szövetség rendezésében összehívott értekezleten előterjeszti tanulmányát az újabb kutatásokról, mint az idegenforgalom egyik hatalmas attrakcióját.

ERŐDY HARRACH BÉLA dr. ny. tankerületi főigazgatót kitüntetésben részesítette a kormányzó, a gyorsírás terjesztése terén szerzett érdemei elismeréseül.

OREL GÉZA dr. főigazgatót, a „Fűszerkereskedők Országos Egyesülete" negyven éves jubiláris közgyűlésén tiszteletbeli tagjának választotta meg.

SZVIEZSÉNYI ZOLTÁN DR. miniszteri tanácsosnak, Budapest-fürdőváros Egyesület igazgatójának a „Polonit Restituta" rendjel parancsnoki keresztjét adományozta a lengyel köztársaság elnöke.

KÁLLAY TAMÁS a szkfőváros közgyűlésén azt indítványozta, hogy fúrasson a város a Tabánon gyógyforások után és azok meleg vizével fűtse a fürdőket.

KISS ARNOLD dr. budai főrabbit, a kiváló írót üdvözölte Kóbor Tamás szerkesztő az Izr. Magy. Irodalmi Társaság évadnyitó ülésén, ahol új regénye egyik fejezetét olvasta fel általános tetszés mellett a népszerű író.

ERNEY KÁROLYT ünnepelte a Pesti Hazai Általános Takarékpénztár abból az alkalomból, hogy 40 éve áll az intézet szolgálatában és tíz év óta tölti be a vezérigazgatói tisztet.

TÁBORI KORNÉL szerkesztő, az idegenforgalom e nagy agilitású harcosa azt ajánlotta a Balneológiai Egyesült nagygyűlésén, hogy a szakemberek nyilatkozatait a magyar fürdőkről gyűjtsék össze és terjesszék külföldön.

BANÓ DEZSŐ kormányfőtanácsos azon az elvi alapon állva, amelyet lapunk már évek óta hirdet s most is, tiltakozott a szkfőv. közgyűlésén az ellen, hogy a Tabán meredek hegyoldalán építsék a fürdővárost, a járni alig tudó reumás betegek örömére. Kész fürdőügyi tragédia volna.

KURFÜRST ISTVÁN, a székesfővárosi házinyomda érdemes igazgatója egyik legutóbbi polgármesteri rendelet értelmében a vezérigazgatói címet kapta meg.

BENEDEK SZABOLCS sikerült borestjén a Péntekiek társaságában nagy számmal vettek részt barátai és a Benedek-család tisztelői.

KOZMA JÓZSEF magyar zeneszerző, Kozma Bernát gyorsíró iskola igazgatójának fia vezényelte „Jeu du Cirque" operájának premierjét, amely rádió útján nagy sikert aratott itthon is.

CSERY GYULA várbeli szűcsmestert — akit cége 50 éves fennállása alkalmából Auguszta főhercegasszony udvari szállítójának nevezett ki — a Választottbíráskodás Központja szakmai képviselőjének választotta meg.

RENK FÉLIX dr. ügyvéd és Szalai Zoltán dr. bemutatták a jogsegélyirodák tervezetét az Országos Ügyvédszövetség ülésén.

MIKLÓS NAPJÁN

hódoló szeretettel tekint az ország népe Budavára ormára. Zúgnak a harangok: mosolygó gyermekarcok, ősz férfiak szívében lobban a lelkesedés. Vezérét ünnepli a nemzet, aki fáklya volt az éjszakában és diadalmas útjára indította a magyar virradatot. Ez a nap nekünk is ünnep, fekete ólombetűk tolmácsolják Buda egész polgárságának szeretetét, ragaszkodását

vitéz nagybányai

HORTHY MIKLÓS

Magyarország kormányzója iránt.

GÖMBÖS GYULA

m. kir. miniszterelnököt a Kormányzó, legfelsőbb kéziratával november 24-én szolgálatonkívüli viszonylatban altábornaggyá léptette elő. A kitüntetéssel a miniszterelnök katonai pályája ívelt még magasabbra, mert elévülhetetlenek azok az érdemek, amelyeket a magyar miniszterelnök, a kicsi, de kitűnő szellemű magyar honvédség szervezése és fejlesztése körül szerzett.

AZ UJ FŐPOLGÁRMESTER

kinevezése nemcsak Budapesten, de az egész országban, sőt külföldön is rokonszenves hatást váltott ki és bizonyságot tesz amellett, hogy a súlyos helyzetben levő magyar nemzet mindig vissza tud térni arra az alkotmányos mesgyére, amely az elmult ezer év alatt előre kijelölte a nemzet haladásának irányát,

SIPŐCZ JENŐ dr.

szeplőtlenül tiszta egyénisége föltétlenül btztosítja a magyar nemzeti központ, a magyar világváros zavartalan természetes fejlődését és megnyugtatja az egész polgárságot a felsőbb hatóságokba vetett bizalmát.

A rómaiparti villamos kérdését Buda külső részein már holmi tengerikígyóhoz kezdik hasonlítani. Most úgy értesülünk, hogy a Közlekedési Bizottság és a Beszkárt igazgatósága ismét napirendre tűzi a rómaiparti villamos építésének kérdését. Ezzel kapcsolatban foglalkoznak azzal a gondolattal, hogy a HÉV pálffytéri végállomását Filatórigátra helyezik át, hogy a Lukács és Császár gyógyfürdők közönsége a rendelkezésre álló parkokban csendben és nyugalomban élvezhesse üdülését. Viszont szüksége van e két fürdőnek a közeli pályaudvarra, mert a MÁV-val együtt a HÉV kapcsol hozzá. A rómaiparti csónakház- és vendéglőtulajdonosok egyébként újabb lépésre készülnek és küldöttséggel akarják felkeresni az új főpolgármestert, hogy a villamos ügye mielőbb a megvalósulás stádiumába jusson.

A budai kerületek jótékonysági női egyesülése e hó 9-én vasárnap, este 6 órakor, a Budai Társaskörben tánccal egybekötött zártkörű, műsoros Mikulás estét rendez.

Ezüstmennyegző: Borbély Kálmán miniszteri tanácsos és gazdasági főtanácsos december 2-án, vasárnap ünnepelte szűk családikörben boldog házaséletének 25 éves évfordulóját. Borbély Kálmánt, aki a társadalmi és egyházi közélet terén önzetlenül, állandóan kiváló és eredményes tevékenységet fejt ki, ez alkalommal őszinte jókívánataikkal igen sokan felkeresték, s Haypál Béla lelkész meleghangú szívből fakadó szavakkal üdvözölte az ünnepeltet, kérte a Mindenható jó Isten gondviselő kegyelmét, nemes munkásságának még hosszú ideig való fenntartására.

BUDAI VIGADÓNÁL Corvin-tér 5. Tel.: 53—5—32. KOTSIS ERZSÉBET művészi FÉNYKÉPÉSZ.

A magyar mohamedán vallásközség főpapja, Husszein Hilmi főmufti, aki egy és fél hónnappal ezelőtt Keletre utazott, hogy a nagy mohamedán világban újabb kapcsolatokat teremtsen Budával, — valami aláváló ármánykodásnak esett áldozatul és csak a magyar kormány közbelépésére tudott megszabadulni abból a kínos helyzetből, amelybe Triesztben jutott, ahol letartóztatták, megvádolva őt is a szerb királygyilkosság ügyében. Okvetlenül szükséges, hogy ki helyezi el gáinak saját kis ügyét e nagy magyar érdek útjába. Ki a besugó, — ki az áruló, — ki a szerb követség bérence? És ha nem magyar állampolgár, föltétlenül kiutasítandó.

Harmincmillió magyar gyönyörű elgondolásának, egyik erős tényezőjének tervezte Rákosi Jenő az általa alapított „Zsófia" Országos Gyermekszanatórium Egyesületet, amely igazgatói teendőit most fia, R á k o s y Gyula dr. intézi. Az új igazgató nagynevű édesatyja mellett kezdte ujságírói pályáját a „Budapesti Hirlap"-nál. Később a „Pesti Hirlap"-nak volt munkatársa. Nem véletlen, hogy most, miután a szanatóriumegyesület igazgatói széke megüresedett, vele töltötték be ezt az állást. A gyermekért való küzdelmet sokan lekicsinyelték azzal, hogy ugyan miért kell Magyarországon a magyarságért harcolni? Erre a kérdésre fájdalmas feleletet adott a Trianoni békeszerződés. Ma már a magyarságért való harc valósággal az élet kérdését jelenti számunkra. Harcolnunk kell számbeli, erőbeli, és egészségben való gyarapodásáért a magyarságnak. Mi, akik a Dunántúli Közművelődési Egyesületnél együtt dolgozunk Rákosy Gyulával, tudjuk róla, hogy ha olyan intézmény vezetésére vállalkozik, mint a Zsófia Gyermekszanatórium, akkor őt ebben szélesebb elgondolás vezeti és nem hinnők, hogy megálljon ennek a kitűnő társadalmi intézménynek mai állapotánál, amikor tisztára a gyermeknyaraltatás hivatását tölti be. A magyar gyermek egészségeért való küzdelem többet vár ennél a Zsófia Országos Gyermekszanatórium Egyesülettől, mert azt országosan kell megszervezni: városról-városra, sőt faluról-falura. És ebben a hatalmas munkában ennek a szép intézménynek irányító, vezető szerepet kell betöltenie. Hisszük és valljuk, hogy a magyar gyermekért való küzdelem, nemcsak nemzeti ügy, hanem egyben társadalmi feladat is. Ma, amikor az anyagi eszközök nem állhatnak nagy mértékben rendelkezésére a kormánynak és amikor a megoldásra megérett problémák annyira megsokasodtak, ilyen fontos kérdésben sorompóba kell lépniök az egyeseknek. Hogy a társadalom ezekben a szomorú időkben is képes fenntartani és gyarapítani intézményeit, erre éppen a Zsófia Gyermekszanatórium mutatott példát. Ezek a gondolatok foglalkoztatnak bennünket, amikor örömmel regisztráljuk az intézmény új igazgatójának székfoglalását.

LÁTVÁNYOSSÁG
A MAGYAR STILUSBAN ÁTALAKITOTT
BALTA (HAKLI)
söröző és vendéglő
Vár, Tárnok u. 20
Speciális BALTA vacsorák
Halkülönlegességek
Házi disznótor. — Menürendszer
Polgári árak!
Társaságoknak külön termek.
Tulajdonos: **Helcz József és neje**

RAVASZ cukrász
I., Krisztina körút 75. Telefon: 50-2-32.
ELŐKELŐ CUKRÁSZ SZALON

Keddi esték a Budai Torna Egyletben. November hó 27-én rendezte a Széll Kálmán téri klubházában az évad első keddi „Családi estjét" a Tornaegylet. A siker minden várakozást felülmult és a fiatal rendezőgárda bizakodással tekinthet a szezon kedd esténként megismétlődő társas összejövetelei elé, mert a társadalom színe-java oly szép számmal vett részt és oly kitűnő hangulatban töltötte az estét, hogy ez méltó elismerés volt a pompás rendezésért. A megjelent hölgyek közül a következők neveit jegyezte föl munkatársunk: — **Asszonyok:** Andorffy Károlyné, Hajnóczy Vilmosné, Szecsődy Miklósné, dr. Kelemen Gézáné, Ambrózy Gyuláné, vitéz Balassa Béláné, dr. Heinrich Jánosné, Kölbig Ferencné, Vizy Lászlóné, Trank Emilné, Balogh Györgyné, Oláh Frigyesné, vitéz Bokor Béláné. — **Leányok:** Badacsonyi Magdi, Szecsődy Kató, Szentiványi Bábi, Németh Klári, Lévay Ági, Trencsényi Villy, Kael Anni, Kirknopf Ella, Székely Márta, Vajda Médi, Balogh Dóri, Trank Hédi, Kövessy Margit, Ambrózy Ágnes, Vizy Poczi, Fayer Duczi, Heinrich Beatrix, vitéz Balassa Magda, Vargha Nóra, Kölbig Baba.

MENYASSZONYI képek Blahosnál Fő-u 16

A Magyar Ebtenyésztők Országos Egyesülete a szokásos hétfői összejövetelét ezentúl esti 8 órai kezdettel a New-York kávéházban rendezi. Minden kutyabarátot és érdeklődőt szívesen látnak, ahogy Ilosvay Lajos gazd. főtanácsos és Gegus Dániel ny. főkapitányhelyettes meghívója mondja.

Napsütéses még most is a Svábhegy golfpályája, akkoris, ha lent Budán ködös-berces idő van, és állandóan golfoznak, sőt még idegenek is jönnek ide, hogy ezt a sportot űzhessék. Nagy részük hetekig marad, ami hasznot jelent. Most „nemzetközi" golf-versenyek kiírását tervezik, ami fokozná az idegenjárást.

SZOMBATON, 24-én
DISZNÓTOROS VACSORA
a KAKASKAPU SÖRÖZŐBEN
II., PÁLFFY-TÉR 4. SZ.
Ebédet telefonrendelésre házhoz szállit 53 9-12.
Családi menü P 1,60

Gyönyörű 16 ágú antik gyertyás
CSILLÁR
(bronz flamman) igazi alkalmi vétel. ELADÓ. I. Uri-u. 4. földsz. 3.

OLEUM
MŰSZAKI KERESKEDÉS
Telefon: 69—0-10. — XI. ker., Horthy Miklós-út 32, — Autócikkek, Bosch cikkek. Műszaki cikkek, szerszámok, izzólámpák, SKF lerakat, gépszíj, csiszolópapir, autó, gőzhenger, pép, dynamo, csont és padlóolajok, kocsikenőcs, gépzsír, autógumi. Házhoz szállítással.

RUHÁK
II., FŐ-U. 57. Tel. 55-3-85
Mérték szerint olcsón, izlésesen készülnek, átalakitások, forditások jutányos áron. Ruhakarbantartás teljesen garantálva 2 öltöny P **2.50**
Első Budapesti Ruhakarbantartási Vállalat

Fontos kérdés

a budai hegyvidék fejlesztése terén az utak megfelelő *fásítása,* de gyakori a panasz, hogy az útepítő hivatal nem engedi meg a telektulajdonosoknak, hogy telkeik előtt fákat ültessenek. E panaszok ügyében eljártunk az *illetékes helyen,* ahol ez egyszerűnek látszó kérdés nehézségeire utaltak, mert a magánosok minden rendszer és minden előzetes tájékozódás nélkül, különböző nagyságú és fajtájú fákat ültetnek, ami az utca látképét rontja. A *fővárosi kertészet* a talajhoz mért fanemet választja ki, mely változik aszerint, hogy Pesten *homokos* a talaj, Budán viszont *agyagos.* Okvetlenül számolni kell az utcának az *égtájakhoz való viszonylatával is,* a gyalogutak szélességével és a locsolás lehetőségével. A három és félméter széles gyalogjárón ültetett fák nem kaphatják meg a szükséges világítást és napfényt, amit kellemetlenül bizonyít a belvárosi Duna utcai fasor is, amely *ferdén áll be az utca fölé.* A magánosok nem cserélik ki a talajt és az ültetést sem intézik szakszerűen s így a fák előbb-utóbb *kipusztulnak.* A kertészet még a példányokat is gondosan kiválogatja, rendszeresen öntözteti s így emeli az utca látképének szépségét, amelynek előnyére válik, ha kevesebb szólnak, hogy a nagy amorózó a szomszédos Rácz-fürdőben fürdőzött a — kinzo podagrája miatt... De, így igazán utasítsuk vissza ezt a Casanova legendát; mert még a szerelmes Jacopot vállalnánk valahogy, de a podagrását már egyáltalán nem...

Tabán

— Rexa Rezső barátomnak —

Ma már csak emlék. Szertefoszlott álom.
Egy dal, kis mese, hogy volt a világon.
Dűlt fal, lámparoncs, kis ablak betörve:
E pillanatban ez van csak belőle.
Büszke, új város lesz itt nemsokára,
Vén poéta szív gondol csak reája:
Lesznek-e olyan boldogok, mint a holtak,
Kik egyszer itten—oly boldogok voltak...

Farkas Imre

Tabán

Részlet Rexa Dezső és Somogyi Aladár most megjelent könyvéből

A XVIII. század vége nagy fordulópont itt nálunk minden tekintetben. Amint a szellemi élet lendületet vett, úgy emelkedett azzal a magyar közélet is. Pest a viszonyokhoz képes,t mondhatnók, csaknem hirtelen nagy kereskedelmi várossá lesz — természetes, hogy ezzel Tabán elkezd süllyedni, mignem hírhedt lesz, mint az erkölcstelenség és a bűn szennyes tanyája.

A déli nép vérmérséklete, az ifiasszonyok, leányok tűzről pattant üdesége, szépsége, azok fényűzési vágya, hiú tetszelgése, a vagyoni állapotok lassú romlása — aláásta az erkölcsi érzetet, amelyet az előkelőbb városrészek fiatalsága, de idősebbjei is szívesen használta ki, úgyhogy ettől kezdve egészen addig az időig, amíg a Tabán rendezéséhez nem kezdett a főváros — ez a városrész Pest-Budának, majd Budapestnek erkölcsileg legsüllyedtebb városrésze volt.

Az a Tabán, amelyet **mi ismertünk, 1810.** után épült.

Az akkorában igen olvasott „Hazai 's Külföldi Tudósítások" ugyanis ez év szeptember 8-án megjelent számában ezt a hírt vitte világgá:

September 5-dik napja szomoru emlékezetü leszen Buda városának históriájában; mert délután, midőn épen nagyobb része a' Városnak ebédelne, a' Rátz városban tűz támadott, és részint a nagy szárazság, részint a' nagy szél miatt olly hirtelen és olly messzire elterjedt, hogy az említett Rátz varosnak nagy része, a' Duna parton a' Vár alatt álló Sorház, a' halászváros, a' Királyi Magazin és Prófuntház, a' Vizi városnak egész a' Capucinusokig terjedő része a' tűznek prédájává lett. Rettenetes volt ezen tűz, azért kiváltképpen, hogy az utczák szűkek lévén, 's a' házak szorosan egymáshoz ragadván, segíteni lehetetlen vólt. A' Catholicus templom Tornyával együtt, az Rátz templomnak pedig Tornya meg maradván, mind a' kettő belső készületeivel földig égett stb...

A fékevesztett elem rengeteg áldozatot követelt. Négyszáznál több ház lett hamuvá, közel ötven ember vesztette életét.

A nádor, akinek különösen nagy kedve telt abban, hogy Budát, de különösen Pestet széppé varázsolja, minden elrendelt arranézve, hogy az elhamvadt Tabán mielőbb újra felépüljön, lehetőleg, az akkori idők fogalmai és ízlése szerint széppé legyen.

Ekkor épült fel a **mi Tabánunk.**

A délvidéki nép házépítő ízlése, a török és a szerb szokás és divat szerinti ősdi házak helyébe a kevés módú építkezők építészeti és ítészeti szempontjainak megfelelő, ugyan keveset jelentő, de kedves kis házak épültek.

Tabánnak utcatipusát nem ismertük. Minden utcájának más volt a képe. Két legforgalmasabb útvonala: a Krisztinavárosba vezető Árok utca és hegynek emelkedő Hadnagy utca a legrendezettebb volt.

Az Árok utca neve emléke az Ördögároknak, amely mindaddig, amíg úgy egészségi, mint városrendezési szempontból szükséges lett, hogy befedessék, erre vonult. A rendes viszonyok mellett felettébb ártatlan és jámbor földmélyedés — a régente gyakoribb felhőszakadások idején a városrészre szörnyű veszedelmet jelentett. Az 1875. június 26-án kitört rettentő zivatar nem sokkal kisebb áldozatot követelt Buda városától, mint akár az 1810. évi tűzvész, vagy az 1838. évi nagy víz.

Az átkozott Ördögárkot 1873-ban kezdték befedni s az, hosszú és nehéz munka után végre be is fejeződött s ma nem tudunk róla egyebet, mint amit a régi történetek dunai nyílása és az Árok utca neve beszélnek... 1878. májusára az egész Ördögárok tabáni része be volt fedve s így keletkezett a legjártabb tabáni utca: az Árok utca, mely természetesen elég széles is volt.

Ha jellegzeteset keresünk ez utcákban, úgy azt csak a kövezett hepe-hupákban, a zeg-zúgokban találjuk, de mint ilyenek aztán valóban tipikusak...

És mint ahogy kevéssé tipikusak voltak a tabáni utcácskák és terek, annál inkább tipikusak voltak azok, akik azokon jártak.

Akik egy századdal előttünk itten laktak én azt hiszem, nem nagyon érezték a román tikát. Kenyérkeresők voltak, verejtékezve, szerezték meg fekete kenyerüket, az a nagyon szárazat.

A régi időben egy valaki lett volna csak, akiről sok szó esett volna e könyvben, ha!... Tabánnak oly alakja lett volna ez, ki a világ-romantikában egyedülálló hős: egy korszak nagyvilági társadalmának éppenúgy áhított, mint irígyelt lovagja. A rizsporos, magas hajdíszű, pirosra festett, angol flastromos legyecskével érdekesebbé tett arcú hölgyek áhította, meg a kis, kunkorodó copfos, buklis, csavart kráglis urak által oly fennen irígyelt Seingalti lovag, Giovanni Jacopo Casanova — lett volna ez!

Igen, igen, a híres — vagy hírhedt, ha úgy tetszik — nagy szerelmes lett volna egy időre a nagy világtól rejtőzködő kis Tabánnak vendége, aki, mint közismert nagy kópé, a velencei Doge-palota félelmes ólomtetős börtönéből kereket oldva — állítólag egyenesen ideszökött a Tabánba, ahol Kosztits Péter uram hadnagy-utcai vendégfogadójában (vannak, akik Kosztits uramat becsületes hentesmesterként tisztelik s mondják, hogy annak a házában) húzta meg magát — s e bujdoklás unalmát azzal űzte volna el, hogy a fogadós csinos kis fruska leányát magába hödörítette és a többi... volna, volna...

Fenyő Miksa, ez a szép szellemű realista, aki külön tartja be hivatalos óráit, mint schöngeist és külön osztja be magának az órákat, mint gyárak főfő gondozója — egy szép könyvben megírta, hogy bizony csak egy kedves, hangulatos legenda az egész Casanova emlék.

De aztán meg — az emlékezések úgy szólnak, hogy a nagy amorózó a szomszédos Rácz-fürdőben fürdőzött a — kinzo podagrája miatt... De, így igazán utasítsuk vissza ezt a Casanova legendát; mert még a szerelmes Jacopot vállalnánk valahogy, de a podagrását már egyáltalán nem...

A XIX. században a Tabán lakói már vegyesebbek lettek. Buda városiasodása, a közeli hajóhíd, mely összekötötte az egyre élénkülő Pesttel és maga a változatosabbá lett élet— sokféle embert hozott ide is.

Míg az őslakók, elenyésző csekély kivétellel, magyarra formált ráczok és svábok voltak, a városrész népe olybá tűnt, amilyent nem találhattál a Krisztinavárosban, a Várban, meg Újlakon, de még a közelebbi Vízivárosban sem. Halhatatlan senkik voltak ezek. Emlékezzünk csak vissza azokra, akiket magunk láttunk a kanyargó utcákon járva, láttunk a házak előtt, az árnyas udvarokban terefeérelve, vagy a kis kocsmákban egyedül elüldögélve a boroskancsó s a kis pohár előtt...

Az az utcákat rovó szál cigány, aki álla alá szorítva a szárazfát, reszelte állandóan a „Sujt az átok, mert szerettelek"-et. (Mást soha, mert mást nem tudott...) A tengerészallürökkel délcegen járó dunai hajóskapitány ama megérdemelt nyugalomban, amelyet — a szederfa alatt (közismert borméróhely volt a Hadnagy utcában) töltött el: az öreg Potorisics bácsi. Ő volt az aki 42 évi hajóskodása alatt — mint mondá — csömört kapott a víztől és azóta utált minden folyadékot és egyedül csak a bort szenvedhette. A minden tabáni lovagok tiszteletének nemes tárgya, a „Tabán pacsirtája" — az egykor szebb napokat látott bécsi énekesnő, aki a

ILKOVITS J. V., József-tér 11
KÖZPONTI FŰTÉS VIZVEZETÉK Telefon 81-1-54

is a fa, de azt jól gondozzák. Budapest parkjai európai viszonylatban is megállják helyüket, amihez méltóknak kell lenniök a fasorainknak is, ami főleg Budán, *a fürdővárosban nagyon fontos.* Ezt pedig csak tervszerűen lehet elintézni s azért a telektulajdonosok célszerűen járnak el, ha a fásítás ügyében megkeresik a szkfőváros kertészeti hivatalát.

Orgonát avat a Kelenföldi-lágymányosi evangélikus egyházközség december 16-án, vasárnap délután 5 órakor Biblia utcai templomában. Az avatást Kemény Lajos esperes végzi. A 12.000 pengős orgonát a hívek áldozatkészsége révén szerezték meg. Az adományok sorát Czvikli András egyháztanácsos 2.000 pengős, valóban nagylelkű adománya nyitotta meg. Az egyházközség ezuton is kéri a híveket, hogy adományaikat juttassák el az irodába: — telefon 59-2-01.

Angol figyelem. Az Idegenforgalmi Hivatal most rendezi sajtó alá karácsonykor megjelenő új naptárát, amely képek tömegével meghóditja Budapest idegenben élő barátainak szívét. Élénken emlékezünk a Naptár tavalyi kiadására, amely — ugyancsak Kovácsházy Vilmos tanácsnok szerkesztésében — az egész ország sajtójában osztatlan elismerést aratott. Ugy hisszük, az idei naptár sikere a tavalyiét is felülmulja majd. Itt idézzük egyébként I. G. Barnett angol képviselő szótár segítségével írt magyar nyelvű — talán kissé hibás, de mindannyiunknak kedves — köszönőlevelét a tavalyi idegenforgalmi naptár megjelenése alkalmából: (Kedvés Urak Köszönöm szépen a jó napár, mit nagyon szerelem. Karacsony ünnepje — üdvözlettel I. G. Barnett.

GYORSIRÁST havi 8 pengőért tanulhat a KOZMA-iskolában, II. Iskola-u. 27

Mentőtanfolyamot rendeztek a Margitkörúti elemi iskola IV. osztályú tanulói részére az elmult hetekben. Kelemen Kálmán tanító és Szabó Imre dr., a budapesti Önkéntes Mentőegyesület előadója vezetésével, a csöppségek gyakorlati kiképzésen vettek részt, hogy igazán nagy sikerrel: arról Körmöci Emil dr. igazgató-főorvos tett bizonyságot. A tanfolyam megrendezésének gondolatát Móra László, az iskola igazgatója, a népszerű író indította el. Ez a első eset volt, hogy elemi iskolai tanulók kitünő eredménnyel végezték el az első segítségnyujtás tanfolyamát.

Viziorgona a Margitszigeten. A régi Magyarországon csak Marosvásárhelyen volt nevezetes viziorgona, amelyet egy Bodor nevű ezermester épített. Ennek a zenélő kútnak pontos mását akarják most megépíteni a Margitszigeten. A viziorgona mechanizmusa hasonló az Aquincumban nemrég kiásott műhöz. A kút alján levő légkamrába vizet bocsájtanak, a víz a levegőt sűríti, amiáltal a kút fölött elhelyezett orgonasípok megszólalnak. Egy bizonyos, hogy a Közmunkatanács érdekes terve megsokszorozza majd a Margitsziget iránt érdeklődők táborát.

Órajavitás: Szerafin Gy. I. Roham u. 8

A várbeli „Hakli", az újjáalakitott évszázados Balta vendéglő tulajdonosa Helcz József tavaszra kedves, intim, magyaros terrasszal szándékozik kibővíteni helyiségeit.

gyártására rendezkedik be.

„Vasegyezmény készül az olajvállalatok között és január elsejére várják a benzinegyezmény feltámadását.

Olaszországban nagyarányú kísérletekkel igyekeznek lenszalmából gyapotpótló anyag előállításán, Magyarország szempontjából nagyon fontos kísérletek, mert lenszalmának bővében vagyunk, viszont Románia december 31-re felmondotta a magyar-román klíringegyezményt.

Azzal a szomorú hírrel zárom a jelentést, hogy a közelmultban 800 házra vezettek zárlatot Budapesten.

St. A.

KÖZGAZDASÁG

A **„Hermes"** Magyar Általános Váltóüzlet rt. igazgatósági ülése megállapította az intézet 1934. június 30-án lezárt mérlegét, mely 124.035.57 pengő (tavaly 83.047.89) nyereséggel zárult. Az igazgatóság a december 11-én tartandó közgyűlésnek indítványozni fogja, hogy osztalék fizetése mellőztessék és az elért nyereséget a tartalékalap és a nyugdíjpénztár jutalmzása után az új üzletév számlájára vigyék át.

A nagy sörgyár-trió, — Dreher—Haggenmacher—Első Magyar Részvénysörfőződe, Hardy-Dreher Béla dr. elnöklete alatti rendes közgyűlésén, a MOKTÁR tanácstermében, a zárszámadások megállapítása után 2.80 pengő osztalék kifizetését határozták el és a szelvények december 5-től kezdve a Magyar Országos Központi Takarékpénztárnál és a Pesti Magyar Kereskedelmi Banknál váltatnak be.

Laptulajdonos: VIRAÁG ÉS TARSA
Felelős szerkesztő: Viraág Béla.
Kiadásért felel: Viraág Béla.

Neufeld Zoltán (Pannonia) nyomda
Budapest, VII., Rombach-u. 8. Tel. 42-3-09

Rövid jegyzetek

a gazdasági katasztrófa életéből

Uj gazdasági élet óhaja, a fellendülés némi jelentkezése, de mindnyájunk nehéz helyzete arra készti a szerkesztőséget, hogy ezentúl hetenkint rövid mondatokban beszámoljunk azokról a gazdasági eseményekről, amelyek azokat is érdeklik, akik nem szakemberek, de érzik a mindennapi élet súlyos hullámzását. Steinberg Albert ismert közgazdasági író és lapszerkesztő vállalta a budai közönség tájékoztatását.

Bennünket Budán érdekel, hogy az új tejrendelet biztosítja a tej szabad forgalmát. A miniszter kijelentése szerint az új konstrukcióval literenként legalább négy fillérrel tudja majd csökkenteni a Budapesten fogyasztásra kerülő tej árát. — A főváros ügyeinek szanálása véget ér azzal, hogy közvetlenül az OTI-tól veszi át a 20 millió kölcsönt a város, és — decemberben megkapja a KözségiTakarékpénztár aVásárpénztár concessiót. Az aggódalmat keltő veszedelem, a tömegnyomor enyhítését jelentené a 40 órás munkahét bevezetése, ami 200.000 munkahelyet biztosítana a munkásságnak. De érdekli a budai vásárlóközönséget az is, hogy a „Köztisztviselők Szövetkezete" vette át a „Háztartás" fiókját s így a budaiakat is.

A népszövetség megállapítása szerint túljutottunk a gazdasági válság mélypontján és ezt bebizonyítja, hogy lendületesebb exportot bonyolít le a magyar gépipar. Ujabban „Egyesült Izzó" nagyarányú Kriptongáz főleg egyes angol gyarmatokra és Mandzsuriába adtak el jelentős mennyiségű árút a gépgyárak. — Örvendetes tény, hogy 500 cséplőgépet adtak el ezidén gépgyáraink — valamint az is, hogy a Nemzeti Bank pedig teljes mértékben biztosította a gyáripar nyersanyagellátást. Ezt segíti elő, hogy a réz ára esett a világpiacon és olcsóbb lesz a rézgálic, viszont nehezíti helyzetünket, hogy Magyarország fabehozatala az első kilenc hónapban 11.1 millió pengővel nagyobb volt mint a mult év hasonló időszakában és 40 pengőről 70 pengőre emelkedett a foghagyma ára, ami viszont a termelők nagy érdeke, akiket az is megnyugtathat, hogy Olaszország 60 lirás alapon veszi át az egy millió mázsa búzát.

Gyáriparnak terén beállott javulást mutatja, hogy a „Kábelgyár' megkezdte a bakelitpor és műgyanta gyártását és — az

GYÓGYFÜRDŐ
Vizgyógyintézet,
Külön férfi és női osztály.
A legmodernebb berendezés.
Szakképzett személyzet.

hatvanas évek gassenhauereit zengedezte tűzzel és bájjal, meg az ócska Bäuerle nótát: „Es gibt nur a Kaiserstadt, es gibt nur a Wien". Hát Poldi bácsi, a soha négyszázötven éve nem látott és mégis 450 éves Mély pince kocsma gazdája, aki kocsmájának legjobb cégére vala. Az éjbe borult tabáni utcákon járók jól ismerték azt az imbolygó fényfoltot, mely másfél lépésnyire világosra festette a járdát és a villamoslámpák gyér világát pótolta a rossz közvetén. Mindig egy ház kapunyilásán jelent meg, aztán lassan megindult a fény és lelopakodott a lejtős utakon a jóvilágítású nagy térig, annak sarkán megállt, egyhelyt maradt s indult aztán vissza, míg ismét el nem tünt ugyanabban a kapuban, amelyből az iménț előbukkant. E fény mögötti sötétség elrejtette Rudi bácsit a kitűnő Albecker közkedvelt háziszolgáját, aki a korcsma jókedvre hangolt stammgastjait segítette le a meredek úton a jóvilágítású, sima főtérig.

Szinte a romantikába burkolt Tabán tipikus alakja a városrész jóságos apátplébánosa, az aranymisés, a valódi áldozár-filigrán, akit mintha ittfelejtettek volna régi századok s hangulat elleni bűn, hogy ma már nem járhat csattos cipőben, rizsporos, vuklis hajjal... Aztán a Tabán fanatikusai, a nagyramagzott, szikár író, aki a Tabán nélkül nem lett volna író és aki nélkül a Tabán — nem lett volna Tabán; és a másik író: éppen ellentéte, a monoklis kis gömböc, aki regényt is írt „Tabán" címen, s a harmadik író, aki ebbe a regénybe beleénekelt... Hát a „tabáni pajkost" kifelejthetem-e?

Ezek és ezek szelleme lebegett az utcákon és a tereken. Mert azok a bentlakók, akik ott születtek, ott éltek és ott voltak meghalandók, valami különösképen már átvándoroltak az újvilágba, a modern Budapestre s nem voltak többé tabániak, de budapestiek, ha tabániaknak is voltak beírva a fővárosi törvényhatósági tagválasztók listájába... Mégis csak jöttmenteknek számítottak valahogy ottan.

Ilyen bolondos, játszi kedvében volt az a vén Tabán — keblére ölelte és a magáénak mondta a Margitsziget lakóját — s megtagadta a maga szülötteit...

Még a háború előtti és alatti időkben volt ott sok öreg nénike, bácsi, a kapuk előtt; még volt itt-ott egy zenélőóra, mely ha elütötte az órát, eljátszotta a Norma-áriát, amivel valamikor Schodelné aratott tapsokat és volt még néhány üveghangú zongora, vékonylábú spinét, amin verte valaki a ma már sehol sem hallható „Szűz imáját", meg a „Fleischhakker-valcert" vagy talán a „Hajmási Péter, Hajmási Pált..." De az öreg néniket és az öreg bácsikat fényezett deszkakoporsóban kivitték már a házakból s a zenélőórát megvette a pesti antikvárius, a zongorát a nagy szükség idején — nem adott senki érte semmit — fel kellett aprítani tüzelőnek és a fehér tüllfüggönyös, muskátlis ablakokon át nem lehetett utóbb hallani mást, mint Filótás Lili csengő bemondásait, Vízváry Mariska kitűnő főzőreceptjeit, az „Alibabát" és azt a valószínűleg igaz tényt, hogy Londonban hej! van számos utca... A Rádió birodalma lett. Az alacsony ablakokon át bömbölt ki a lakihegyi szózat és dana, amit a jámbor előfizetők — ha már megfizették érte — ki akartak olyan hangosan élvezni, amilyen hangosan csak lehet...

ORION- rádiók kaphatók (részletre is)
CHMURA
IV., Ferenciek-tere 2.
„R" árjegyzék ingyen.

JAKAB GYULA GÉPÉSZMÉRNÖK
RÁDIÓ és VILLAMOSSÁGI
SZAKÜZLETE
I. ROHAM-UTCA 2. SZÁM.

Mikulás, karácsonyi és ujévi ajándékok, parfüm, manikür és fésükazetták legszolidabb elárusitó helye
Vizivárosi-illatszertár
II. Corvin-tér 6. sz.
Tulajdonos: KAMENICZKY MIKLÓS

A Németvölgy
uri közönsége a
Simon-illatszertárban
I. Böszörményi-út 44-46 vásárol.

Nem kerül pénzébe és meggyőződhet
háztartási, pipere, illatszer, és festék
cikkeket legolcsóbban SZÉCSINÉNÉL vásárolhat. — II., Bimbó-utca 15. szám. — Telefon: 57-6-81 — Telefonköltséget megtériti.

Állandóan friss
vágott baromfi, borjú, sertés, marha, és vadhusok
Varga András rózsadombi üzleteiben
II. Bimbó-u. 1. Telefon: 50-5-43.
II., Zárda-u. 34. Telefon: 56-8-48.

Házhoz szállit minden időben legfrissebb
borjú- sertés- és marha-húsokat
SCHITTER GYÖRGY mészáros és hentes. — Margit-krt. 28.
Telefonhivó: 57-9-36.

Salgótarjáni kályha, tüzhely és edények
teljes garancia mellett
Koleszár Pál vaskereskedésében
XI., Budaörsi út 18.

Építkezési és kertépitési anyagokat olcsón szállit
Obermeyer Tamás
fuvarozó vállalata, II. Fillér-u. 4
SAJÁT KŐ-, SÓDER ÉS HOMOKBÁNYA

Leggyorsabban folyósitunk
jelzálogkölcsönöket
I. és II. helyre, hosszu lejáratra.
Személykölcsönök, épitkezések, tatarozások financirozása
árverések elháritása,
Bérház- és Ingatlankezelő K. F. T.
Budai kirendeltsége:
I. KRISZTINA KRT. 67. fsz. 3.
Központ: V. Kálmán utca 20.

LEGSZEBB MEGLEPETÉS A
VIRÁG
Gellért Virágház
ból
XI. HORTHY MIKLÓS-UT 11-13.

Hajba Pál
GYÜMÖLCSKERTÉSZ FAISKOLÁJÁBAN
Kelenföldi villamos végállomás
Megbizható, OLCSÓ, Pajzstetümentes
Gyümölcsfák, diszfák, cserjék kaphatók.
Állami ellenőrzés alatt! Árjegyzék díjmentesen.
Telefonhivó: 58-7-76

UJ FŰSZER ÉS CSEMEGE
ÜZLET II. RETEK-U. 33.
TELEFON: 60-9-30.
Hazai és déligyümölcsök. — Eszterházy és Gyulai hentesáruk. Gyógy és ásványvizek

FISCHER SÁNDOR
KÁRPITOS ÉS DISZITŐ
XI., HORTHY MIKLÓS-UT 57.
ÁGYIS - FOTELIS
(Törv. védve) egyedüli készitője.
Széjjelnyitva 8 lábon áll.

TOTISZ ELEMÉR SZÜCSMESTER
1932, évi Kézművesipari Kiállitáson kitüntetve
III., Lajos ucca 12/. szám.
TELEFONSZÁM: 62-7-09.
Átalakitás — Javitás
Molykár elleni megóvás.

MEGNYILT A RÓZSADOMBON
A VISONTAI SZŐLŐTELEP RT.
TERMELŐI BORPINCÉJE
II. ker., Buday László ucca 10.

JÉGSZEZONRA
a legjobb minőségű KORCSOLYÁK
kétévi irásbeli jótállással
KOLESZÁR PÁL VASÜZLETÉBEN XI. BUDAÖRSI-UT 18

UJ HELYISÉGBE költözött
SCHEIER DEZSŐ
festék-, vegyiáru és háztartási cikkek kereskedése
XI., Horthy Miklós-ut 45.
Régi üzletével szemben.

SZÉP KÉPHEZ KERET
SCHÄFFER LÁSZLÓ
ÜVEGES ÉS KÉPKERETEZŐ
I., Böszörményi-ut 17/a. szám.

SZALÓNOM
JOBB EMBEREK TALÁLKOZÓHELYE
Wadler József
az elit közönség szücsmestere
III. Polgár ucca 13. Telefon: 62—7—65

Még néhány hétig
adókedvezménnyel oszthatja fel kiadatlan nagy LAKÁSÁT!
KÉRJEN AJÁNLATOT
MAY IMRE épitőmestertől
I. VÁROSMAJOR-UTCA 26. TELEFON: 5-21-24

RÁDIÓ és VILLAMOSSÁGI
cikkek legolcsóbb beszerzési forrása
LIGETI
XI., HORTHY MIKLÓS-UT 78/B.

1 kg. HIZOTT LIBA 88 fillér
MILGRAM-nál
XI., Kelenföldi-ut 41. Telefon 58—9—78

Ön szép de még szebb lesz, ha
özv. ILLYÉS SÁNDORNÉ
HÖLGY és URIFODRÁSZ
üzletét látogatja II. VÉRMEZŐ UT 14. szám
VÁRFOK UTCA SAROK TELEFON: 50—2—17
Tartós ondolálás géppel és gép nélkül. Festés, szőkités. Egyéni frizurák modell után.
10 százalék engedmény, ha hivatkozik a Budai Naplóra

KISKŐRÖSI SZŐLŐGAZDASÁG
TERMELŐI BORMÉRÉSE
II. Margit körut 64/b
Termelői minőség! Termelői árak!
Kizárólag utcán át!
Házhoz szállitás!

RE-JÓ CIPŐ
MINDENRE JÓ
ELSŐRANGU MINŐSÉG! OLCSÓ ÁRAK!
I. ALKOTÁS-UTCA 10.

Éhgyomorra
naponta igyék egy pohár
Kristály
vizet

KÓCZÉ ANTAL
külföldről visszatért
zenekarával egész télen naponta
GUNDEL-GELLÉRT
ÉTTERMÉBEN MUZSIKÁL

OLCSÓN-JÓT vásárolhat FÉRFI és NŐI divatcikkekben, méter- és rövidárukban az
IMRE ÁRUHÁZBAN
XI., HORTHY KÖRTÉR 7. sz.

GOLDBERGER H.
SZÜCSÜZLETÉT
II. HATTU-UTCA 10/a. alá helyezte át
JAVITÁSOK ÁTALAKITÁSOK

Vásároljunk
FÁBIÁN és LUKÁCS UTÓDAI
DIVATÁRUHÁZBAN
XI., Horthy Miklós-ut 32.

A betegségek egész sora
így: az epekőbetegség és epehólyagbántalom, gyomorbajok, csalánkiütés, az asztma bizonyos esetei, vérpangás a hasban és különösen a májban, köszvény, vesemedence betegségek, alkati kövérség, stb. stb. eseteiben a
HUNYADI JÁNOS
keserűvíz biztosan megszünteti a székrekedést, szabályozza a bélműködést, azt nemre és korra való tekintet nélkül mindenki kiváló eredménnyel használhatja. Az orvosok ezrei irják elő betegeiknek és a betegek tízezrei írnak róla elismerő nyilatkozatot.

MENCZER
TISZTITÓ
mos, fest, tisztit
Központ:
II. TÖRÖK-U. 3.
Margit krt. sarok.
(Admiral mozinál)
Tel. 50-4-93.
Fiókok:
I., Győző-u. 5. (Pálya-u sarok)
Tel. 54—9—71
IV., Duna-u. 6. (Belvárosi kávéháznál) Tel. 83—0—03
Háztól és házhoz mindent szállit vidékre is!

UJ ÜZLET! BUDÁN
dijtalanul házhoz szállitja a megrendelt
festék-, háztartási-, illatszer és pipere árut
WEISZ festékkereskedés
II., Zsigmond-u. 9.

CIMFESTŐ
Első budai, legrégibb cimtáblafestészet
VÁLI GÁBOR, II, Iskola ucca 16.
Alapítási év: 1895.

Épült 1556-ban KARA MUSZTAFA budai basa.
Budán, II., Fő ucca 84. sz.
45 fokos szénsavas nátront, szénsavas meszet, szénsavas klórnátriumot, magnéziumot tartalmazó hévviz köszvény, csúz, bőr- és csontbetegségek, fémmérgezés, máj-, epe-, méh-, húgyhólyagbántalmak, gyomorhurut és alhasi pangás ellen.
Kádfürdők: egész napon át.
Gőzfürdők: férfiaknak reggel 5—1, nőknek hétköznap d. u. 2-7. - Ivókura

Bq 071/21

XXX. évf. 1182. sz.

ELŐFIZETÉS
Egy évre . . 24.— P
Negyed évre . 6.— P
Egyes szám 40 f.
Egyesületek, amelyek nek hivatalos lapja, tagjai *féláron* kapják

Budai Napló

1934 december 20

HIRDETÉSEK
Egy hasáb széles, 1 mm. magas sor egyszeri közlésnél 30 fill. Szövegsor ára 2 P. Ismertető közlemények megállapodás szerint.
A hirdetés dija mindenkor előre fizetendő.
Állandó hirdetőknek nagy kedvezmény

Buda érdekeit a várospolitika, közélet, közgazdaság, társadalom és művészet terén szolgáló ujság

FELELŐS SZERKESZTŐ:
VIRAÁG BÉLA

Szerkesztőség és kiadóhivatal: II, Batthyány u. 63.
Telefon: 50-2-96. Hivatalos órák: délután 4—6-ig.

...itt van a Karácsony! Irta: Havas István

Robinzon. gyermek-ifjuságom álma,
S felejthetetlen szép kalandjai,
Szólaljatok meg nékem mostanába',
Ti elmerült part üdv harangjai!
Szólaljatok meg, itt van a karácsony,
Ajándékom legyen tündéri mult.
...S fölütvén a könyvet, éledt az álom,
S szemem édes-keserű könnybe fult.

Jó Robinzon testvér. szilárd hajódat
Eltörte a felzúdult tengerár,
Bús martaléka lett a mentő-csónak,
Mert a háborgó tenger: vad betyár.
S hogy így bősz habok sátéka lettél,
Mi sem maradt másod, mint Istened:
De embernek nincs is drágábbja ennél,
Ő juttatott neked egy szigetet.

A Senki-szigetén kezdted elülről
Az élatet, kezdtél épiteni,
Szenvedésed, kinod hogy megenyhüljön,
Munkába kellett azt meríteni.
Faragtál fát, követ a bús magányban,
Tájó volt melletted csak hű ebed...
És elmerült szemed az Óceánban,
Mioőn szállt a nap a hullám felett.

Harminc évig néztél; mindegyre hitted,
Hogy jön érted ember, jön majd hajó.
Megcsodáltak, tudom a büszke szirtek,
Azt gondolták: mily hiábavaló!
Hisz emberevő jött, vad ember-állat
Rút martalóca, az istentelen.
Harcot kezdtél velök s szerezve társat:
Ketten hittetek már a szigeten.

Hej, Robinzon, ifjúkori barátom,
Hogy sírtam én valamikor veled,
Egy emberöltő ép, jött a karácsony,
Mint ahogy most szintén megérkezett.
Olvastalak mnhón gyermek-örömmel,
S az ünnep élmok közt vepült tova.
Szivem, mint *Pénteké*, testvér-gyönyörrel,
Dobogta, hogy el nem felejt soha.

Oh, Robinzon, ifjúkori batátom,
Ki hitte vón' akkor, mit ma tudunk.
Hogy jön egymásra sok-sok harcos karácsony,
S hogy elsüllyed hajónk és elbukunk.
Sok-sok év után is sorsod a régi,
S bennem mégis más könnyeket fakaszt...
Ölelj magadhoz, hadd tudjak remélni.
És várni hajót, nagy-hazát, tavaszt!

HENNYEY VILMOS dr.:

Buda jövője:
— a fürdőügy és az idegenforgalom

A napokban megalakított fürdőügyi bizottsággal, amelynek élén oly kipróbált munkaerőt van alkalmam üdvözölni, mint amilyen *Szviezsényi* Zoltán: Budapest fürdőügye egy jelentős lépéssel haladt előre. *Szükség is van erre a lépésre, mert e téren ez a lépés a kezdeményező* intézkedések közé tartozik. Magyarországon az idegenforgalom örvendetes virágzásnak indult a nagy világégés óta, de a fürdőügy — *József Ferenc* főherceg szavait használva — még most is *gyermekcipőben* jár. A *fürdőkúrát* használó idegenek száma Budapesten — a hiányos adatokat kombinálva — körülbelül évi 1000-re rúg csak. Ilyen belföldi forgalomról nincsen adatunk.

Ha tisztán akarunk látni, úgy teljesen külön kell választanunk a fürdőügyet a magyar idegenforgalom ügyétől. Nevezhetnénk ezt „vendégjárásnak" is. Kár, hogy a fürdőügy még nem áll statisztikailag tisztán előttünk, mert az országos idegenforgalomról vannak bőséges és kielégítő adataink, de

a főváros fürdőügyében ezeket még nélkülözzük.

A meglevő statisztikából csak azt látjuk, hogy a fürdőket hány bel- és hány külföldi látogatta, de arról nem kapunk felvilágosítást, hogy ezek közt mennyi a futóvendég és hányan használtak gyógykúrát. A gyógyfürdőkkel kapcsolatos szállóknál meg van ugyan az állandó és ideiglenes vendégek közötti megkülönböztetés, de — sajnos — a Gellértszálló forgalmánál, amely a többi nagyszálló ebbeli forgalmát nyolcszorosan meghaladja, a fürdővendégek száma így — különválasztva — nincsen. Azt sem tartjuk helyesnek, hogy a statisztika szerint a gyógyszállóban hét napig tartózkodó idegen már állandó vendégnek számít. A Budapestre érkező bel- és külföldi vendégekre nézve azt kellene tudnunk, hogy gyógyfürdőkúra használatára érkeztek-e és e célból minő és hány fürdőt vettek igénybe. De a gyógyfürdőkúra elnevezés legalább tíz fürdőhöz legyen kötve. A magánlakásokban elhelyezkedő idegenekre vonatkozó adatokra is szükség van, mert azok száma az összes idegenek számának majdnem a felére rúg. A fürdőügy fejlődését, csak ilyen statisztika alapján lehet ellenőrizni. A gyógyfürdő fejlődésénél szem előtt kell tartani, hogy a külföldi nagy fürdők — Hofgasten és Badhall adatait idézzük —

virágzásukat elsősorban az ottani belföldi forgalomnak köszönik.

Az osztrák gyógyfürdőkben a fürdővendégek általában 85—88%-a belföldi, azután jő csak a közvetlen szomszéd országokból eredő idegenforgalom és végül csak 3—4% esik a távolabbi angol, amerikai, stb. látogatókra. Ebből azt a tanulságot kell levonnunk, hogy Budapest fürdőváros és általában

a magyar fürdőügy elsősorban a belföldi forgalom kifejlesztése révén virágozhat fel.

A magyar fürdőügy megfelelő igazgatásával és kezelésével kell elejét vennünk, hogy a magyar közönség a külföldi gyógyfürdőkre menjen. Csak egy eklatáns példára utalok. Ott van Pávai Vajna által csak nemrég feltárt *hajdúszoboszlói* jód-bromos fürdő.Mégis Badhallba utazunk, mert ott

a gyógyvíz mellett megtaláljuk a kulturális szükségletet és megtaláljuk a — megfelelő és mégis olcsó elhelyezkedést.

Ezzel kapcsolatban utalok arra, hogy Hajdúszoboszlónak milyen fejlődési lehetősége nyílik, ha dr. *Lóránd* egyetemi tanár, karlsbadi orvos legújabb kutatásait tekintjük. Tudományosan megállapította azt, hogy a jódbromos fürdő nemcsak az érelmeszesedéseknél elsőrangú jelentőségű, hanem kitűnő megelőző hatással van a rákmegbetegedéseknél. Badhall és a német, továbbá olasz hasonló természetű fürdők ezt a körülményt is kihasználják, amikor fürdőiket ismertetik. Utalunk arra, hogy Japánban, ahol jódtartalmú tengeri növényeket esznek főzeléknek, a rákbetegedések — más országokhoz mérten — csak *egyszázadrészre* rúgnak. A magyar fürdőügy és Budapest fürdőváros kérdéseiben tehát szintén arra kellene törekednünk, hogy elsősorban

a belforgalmat és a közvetlen szomszédos keletre fekvő országok forgalmát biztositsuk magunknak.

A magyar fürdőügy megfelelő vezetésével az ország számára meg kell mentenünk azokat a milliókat, amelyeket honfitársaink évenkint Karlsbadba, Joachimsthal-ba, valamint az osztrák gyógyfürdőhelyekre kivisznek. De ezt csak a megfelelő feltételek megteremtésével érhetjük el. E feltételek: az egészségügyi viszonyok. a csatorna, vízvezeték, villanyvilágítás létesítése fürdőhelyeinken, továbbá a megfelelő olcsó elhelyezkedés biztosítása. Budapesten ezek a feltételek már megvannak, itt azonban

hiányzik egy másik fontos tényező: — az egészséges ózondús növényzeti levegő.

Budapest csak úgy válhat fürdővárossá, ha a Tabán rendezésének alkalmát fel tudjuk használni. Ha itt, ezen a területen, amelyet a budai gyógyvizek központjává lehet avatni, egy nagy parkot létesítünk, amely a Gellérthegy lejtőivel kapcsolatban megadja azt a környezetet, ahol az egészségét kereső fürdővendég elhelyezkedhetik.

Egészen más szempont alá esik a magyar idegenforgalom fejlődése. Az Országos Statisztikai Hivatal adataiból látjuk, hogy ez a forgalom 1924 óta évi 35.000-ről, 1933-ban 70.000-re emelkedett. Ehhez hozzájön még az a körülbelül 31.000-re menő olyan idegen, akik a megszállott területről jöttek Magyarországra. Idegenforgalmunk tehát megnyugtatóan fejlődik, bár még mindig messze vagyunk Bécstől, amely ugyanakkor 266.000 külföldi idegent látott vendégül. Ugy látom mégis a „vendégjárás" a jó szó.

Az idegenforgalom fejlődésében nagy része van az úgynevezett látványosságoknak. Ezek közé számít a világháború óta már az a körülmény is, hogy Budapest, mint teljesen önálló ország fővárosa és mint politikailag szereplő tényező, az idegenek érdeklődését kelti fel. A külön rendezett látványosságok, mint amilyen pl. Szent István ünnepe, évről-évre, mindnagyobb külön vendégtömegeket vonzanak az országba. Arra kell tehát törekednünk, hogy

e látványosságokat a vendégjárás szempontjából szaporitsuk.

A Tabán felépítése erre is adna alkalmat. Amint a Budai Napló hasábjain ismételten hangoztattuk, egy iredenta telepet kellene ott létesíteni, amely

Nagymagyarország minden vidékének néprajzi különlegességeit, életmódját és művészetét mutatná be.

Egy másik ilyen alkalmi látványosság lenne például, ha Budavárának

a törököktől való visszafoglalását ünnepelnők meg.

Ennek a Nyugat civilizációja szempontjából történelmileg felette fontos eseménynek 1936-ban van a 250-ik évfordulója. *Csák* Viktor miniszteri tanácsos a főpolgármesterhez már régebben nyújtott be részletes tervezetet ennek az ünnepélynek mikénti megrendezésére. Ilyen történelmi évfordulókat más, más városban minduntalan megünnepelnek, és ez mindannyiszor újabb etapja a külföldi forgalom emelkedésének. A külföldi fürdőhelyeken is rendeznek ilyen látványosságokat. Hofgasteinnak sikerült jégünnepélyek rendezésével, síkurzusokkal, zene estélyekkel, fényes táncmulatságokkal a külön téli forgalmat rövid néhány év alatt tízszeresére felemelni. Már meghaladja a drágaságáról hírhedt szomszédos Badgastein idegenforgalmát. Igaz, hogy a fürdővendég Hofgasteinban decemberben is napfényt és ózondús levegőt talál.

A gondolat tehát az, hogy

a fürdőügyet egészen külön és más szempontból kell fejleszteni mint az országos idegenforgalmat.

A fürdőügy *egészségügyi-geológiai* szakismereteket kíván és súlypontja elsősorban a belföldi betegek igényeinek kielégítésén nyugszik. Az idegenforgalom ezzel szemben a külföldi propagandára fekteti a fősúlyt. Erről azonban nem kell bővebben szólanunk, mert a Fővárosi Idegenforgalmi Hivatal és a magyar idegenforgalom számos más tényezője az utolsó években valóban elismerésre méltó módon felelt meg feladatának. Míg a magyar idegenforgalom nagy fejlődést mutat, addig a fürdőügy még most is „gyermekcipőben" jár és gondozása külön szervezetet és szorgalmas alapvető munkát kíván meg. Ismételten üdvözöljük *Szviezsényi* Zoltánt, akitől a fürdőügy kérdéseében, a fürdőügyi bizottsággal együtt korszakot alkotó működést várunk.

A genfi siralomházba

kitett magyar mellé három hóhért is kirendelt a művelt Nyugat, pedig tudta, hogy ártatlant ítél majd halálra. De az igazságszolgáltatás e torzképe mégis felébresztette a becsületes nemzetek lelkiismeretét. Nem állhatott meg burkolt vádként az a gonosz elgondolás, hogy a *barbárokat* ki kell szorítani Európából, mint ahogy kiszorították már a törököt. A balkáni erkölcs szerint most — a mongolnak mondott — magyarra került a sor, hogy helyet adjon a kultúrált európai családban a rácnak és az oláhnak. Ebből az európai kultúrából nem kérünk már. Annak mértéke szerint tényleg a második kultúrnép Európában az oláh, mert tisztjei ügyesebben ruzsozzák az ajkaikat, színesebbre festik a körmeiket, mint a franciák. Vértelen ajakkal s az örökös kardmarkolástól véraláfutott körmökkel védtük ezer éven át ezt a vénhedő Európát, amely végül — hálaképpen — a siralomházba juttatott, mert baráti kezet nyujtottunk a velünk ezer éve békében élő tótnak és horvátnak. De még másért is. Mi leszünk ismét ütközőpontja annak a népsáncnak, amely mint elválasztó vonal két részre osztja Európát: — a lengyel-magyar-olasz szövetség, amely azonban csak úgy védheti meg a Nyugatot a szláv bolsevizmus gyilkos áradata ellen, ha közös határaink lesznek, északon a lengyellel és délen az olasszal. Ez fáj. Ezért hurcoltak a genfi siralomházba, ahonnan csak az angol becsület, az olasz barátság és a lengyel testvériség mentett ki, — szent jogainak gyakorlását róva fel bűnül a magyarnak, pedig akárhogy morog a móc, akárhogy csacsog a cseh, mi ölelő karokkal fogadjuk ezentúl is az ősi földjükön sanyargatott, onnan kiüldözött tót atyafiankat és horvát testvéreinket.

Fürdőévet! Megemlékeztünk arról, hogy „tavaszi ünnepi hét" rendezését határozta el a főváros. Bizonyára alkalom nyílik az ünnepi játékokkal kapcsolatban nevezetes fürdőkultúránk bemutatására. E cél szolgálatában rendkívül életrevaló ötletet vetett fel, főleg fürdőink népszerűsítése érdekében, Friedlender Jenő az Óbudai Takarékpénztár Rt. igazgatója. Beadványt intézett az illetékes hatóságokhoz, amelyben fürdőév megrendezését javasolja. Elgondolása szerint egy teljes éven át, kedvezményekkel, megfelelő sajtópropagandával kell Budára vonzani a külföldieket. Be kell mutatnunk, hogy a budai fürdőélet minden évszakban rengeteg szépséget nyujt azonfelül, hogy a betegek számára a gyógyulás lehetőségeit is biztosítja. Az itt lüktető fővárosi kultúrélet viszont világvárosi igényeket elégít ki, így tehát a gyógyulást és szórakozást kereső külföldiek egyaránt hasznosan és kellemesen tölthetik nálunk idejüket. A fürdőév gondolata bizonyára kellő visszhangra talál, mert célszerű és hasznos és úgy véljük, hogy ez a propaganda nagyon hatásosan egészítené ki a főváros nagyvonalú idegenforgalmi tevékenységét.

Az elátkozott városrész

Szinte elképzelhetetlen, hogy bent a városban, a belső városban, évszázadok óta beépített területen, az elmúlt évszázad alatt sehogysem tudott fejlődésnek indulni a *Víziváros*nak az a része, amelyet háromszögszerűen határol a Fő utca, a Batthyány utca, folytatásaképpen, a Hattyu utca és a Margit körút.

Egyetlen fejlődése a város e részének akkor volt, mikor a Margit körútat sajátította ki és szabályozta a város. Az ide nyiló utcák, ide eső része fölépült, mert nagyrészt üres telkek voltak a régi várfal mentén. A többi maradt úgy, ahogy száz éve áll. A Fő utca csak az utolsó 30 év óta épül, a Batthyány utca csak most kezd épülni.

E háromszögön belül dermedten áll ez az elátkozott városrész.

Ennek a dermedtségnek sok és nagy oka van.

Elsősorban a mélyudvarú, szűkfrontú, cipóházikók. A kapu — sokszor csak ajtó — és egy-két ablak. Ilyen ház magasra nem épülhet.

Másodsorban a közlekedésre alkalmatlan utcák. Nem nyílnak főutvonalakról és nem is torkolnak ilyenekbe. A Medve utca a zeg-zugos Csalogány utcától indul a Ganz utcáig. A Gyorskocsi utca a Vásárcsarnok háta mögött kezdődik és a Kacsa utcában a Törvényszék háta mögött végződik. A Horvát utca és a Fazekas utca szűk, sok szorulós forgalóval minden közlekedésre alkalmatlan, pedig kiszélesítve — ahogy a városházán tervezik is — a Margit körút folytatása lehetne, annak Királyhegy utcai fordulójától, mint főútvonal futna a Donáti utcán át a Várba. Nagy jövőjű útvonal.

A Fő utcáról nyíló keresztutcák között nagy jövője lehetne a Csalogány utcának, a Széna téren át a Retek utca és Olasz fasorral szép látképet nyújtó útja lesz Budának... ha kiépül.

A megtorpanó Szegényház utca (ma Görgey u.) folytatást kaphat a Kacsa utcában, ha a Kapás utca közepén teret sajátítana ki a főváros, ami nem járna különös költséggel. A Vitéz utca — zsák utca. A Ganz utca is. A Csapláros utcáról nem is szólva.

Ezek mind tudott dolgok — mérnöki tervek — jámbor óhajok, — ki nem vihetők, mert

a kisajátítás nem segit ezeken az apró kisfrontú házakon.

A lakásbérek évről évre csökkennek, mert minden kényelmet nélkü-

HALLÓ! FIGYELEM!

Szerezze be borszükségletét idejében az ünnepekre a torlódás elkerülése érdekében. Kóstolja meg nagydíjjal és nagy aranyéremmel kitüntetett világhírű

SZEKSZÁRDI SAJÁT TERMÉSŰ BORAINKAT

Már öt litert is házhoz szállítunk. **Tegyen próbát!**

Szekszárd-borvidéki bortermelők állami ellenőrzés alatt álló pinceszövetkezetének termelői kimérése.

POHARAZÁS!

VIII., JÓZSEF-UTCA 19.
TELEFON: 32—0—63.

Ügyeljen a címre!

Kadarka, fanyarkás vagy édeskés, könnyű	—.60
Asztali fehér, zamatos izű, könnyű fajta	—.70
Ó-rizling, nehéz zamatos ódor	—.80
Vörös „Bikavér", igen nehéz, fanyarkás	—.90
Nemes kadarka, édes nehéz vörösbor . .	1.—
Vörös ürmös, édes, fűszeres „Vermouth"	1.40
Csemege fehér, édes nehéz	1.50

A TESZ nagydíjját és aranyérmét nyerte el

Minden budai polgárt szívesen lát
FEKETE SÁNDOR üzletvezető.

lozlek a lakások. Boltok nem nyílnak, mert gyér a lakosság és szegény. A háztulajdonosok is szegények, csak a megszokás, a családi hagyomány kapcsolja őket házaikhoz a lehetetlen házakhoz. Adó-tartozásuk évről-évre növekszik, elsőrendű betáblázva, s így hitelhez nem juthatnak. Vevő a házra nem jelentkezik és így lassan megeszi az adó. Mielőtt ez bekövetkeznek kell őket megmenteni.

A város mérnökei számára kemény dió ez az elátkozott háromszög, de a közmunka tanács is hiába keres itt elfogadható megoldást. A legelfogadhatóbb terv, hogy 20—25 apró házból alakult háztömböt, egészen kisajátítják, lebontják és felosztják 6—7—8 megfelelő háztelekre. Egy háztömb kisajátítása nem segít, mert az utca élettelen, közlekedés nélkül való, se kávéház, se étterme, se megfelelő boltja nincs, az emeleti ablakokon át beszurodik a szemközti viskók füstje és nyomorúságos a kilátás. Méreszember legyen az, aki itt telket vesz, házat épít. Pedig a város e részének régi fürdője is van a török időből s így részese a fürdővárosnak.

Tehát egy-egy ilyen forgalmas útvonalnak szánt utca mentén minden háztömböt kellene kisajátítani, hogy szemközt is modern bérpalotak épüljenek, ami pedig ma, a mai gazdasági viszonyok mellett — szinte lehetetlenség.

A városházán mindezzel tisztában vannak, nemcsak a Vízivárosra való tekintettel, hanem a pesti oldalon is sok helyen, ahol ilyen kisajátításokra szükség volt. Ez képezte volna az új Községi Takarékpénztár egyik feladatát és üzletét. Meg is kezdték, de jöttek a nehéz idők és a nagy tőkebefektetéssel kisajátított háztömbök a pesti oldalon nem találtak vevőre. A befektetett tőke kamatai drágítják a telkeket (lásd a Tabánt) s a takarékpénztár újabb tőkét ilyen kisajátításokba nem tud befektetni.

Ma tehát ez sem nyújt megoldást.

Pedig ezt az elátkozott városrészt ebből a szerencsétlen helyzetből ki kell emelni.

Sokat járta ezt a városrészt a városi adminisztráció élén járó *Szendy* Károly alpolgármester — mire e sorok megjelennek már polgármester — és nyitott szemmel, nyílt fejjel, szerető szívvel nézte éveken át ezt a szomorú helyzetet. Ő is kereste és keresi ma is a megoldást, csak az erőszakot kerüli. Nobilis fellátó irtózik attól az elgondolástól, hogy az itt született, családi hagyományainak élő polgárságot erőszakos kisajátítással emeljék ki megszokott világából és azt tartja az egyedül lehető megoldásnak, hogy ez a polgárság, amely már ráeszmélt tarthatatlan helyzetére — gazdaságilag tömörüljön és saját kezdeményezésével tegye lehetővé ennek a városrésznek a fejlődését.

A városházán rokonszenves fogadtatásban részesül, sőt anyagilag is igyekeznek majd alátámasztani minden célravezető, a gyakorlati életnek megfelelő tervet.

Dubonai Pál.

KISFALUDY SZINHÁZ
III. Lajos-utca 111
(elérhető az 5, 7, 9, 51 villamossal

December 17—18 (hétfő, kedd)
Dorozsmai szélmalom
operett.
December 19-20 (szerda, csütörtök)
Ember a hid alatt
szinmű.
December 21 (Péntektől) 1 hétig
DUBARRY
A Fővárosi Operettszinház nagysikerű operettje.

Filléres árak! — Kellemesen fütve!
Jegyek 20 fillértől 1.50 P-ig elővételben

THE TWO SINGING FOOLS A
BELLEVUEBEN
REGGELIG TÁNC

Harangszó...!

— Ünnepelték dr. PETRACSEK LAJOST —

Messze túlhaladta a szokott kereteket a Pénteki Borgazdatársaság e. hó 7-én pénteken lefolyt szokásos borgazdaestje, amelyen *Petracsek Lajos dr.* országgyűlési képviselő volt a borgazda, akinek ma oly nagy a baráti köre és híveinek száma Budán, hogy erre való tekintettel a „Budai Polgári Kör" nagytermében terítettek, de ez a hely is szűknek bizonyult. Az estét Bárczy Boldizsár dr. által vezényelt éljenzés nyitotta meg, mely azonban vezénylés nélkül ismétlődött nem egyszer az est folyamán.

A szokáshoz híven a borgazdát illeti meg az első szó és mindenki nagy érdeklődéssel várta az akkor még kifejlődés előtt álló városi helyzet megvilágítását, mert tudott dolog volt, hogy az átalakulásra vonatkozó tárgyalásokat a párt nevében

PETRACSEK LAJOS DR.
országgyűlési képviselő

folytatja. Csak baráti körnek szánt szóval emlékezett meg mindenről és hálásan méltatta Kozma Jenő szerepét, akivel évtizedeken át együtt dolgozott. Szerinte a politikában nincs tegnap, nincs ma, csak holnap. S ezt a holnapot kell jól előkészíteni. Ismertette a kormány intencióit, amelyek alapján a pártnak nagyobb hatásköre lesz, mivel ezentúl birja majd a kormány teljes támogatását, mert a meddő készületek után visszatért az autonómia vágányaira, s így nincs alapja a további ellenzéki álláspontnak. A párt nagy erejét a jövő számára kell konzerválni. Az elnöki serleget is Kozma Jenő egészségére emelte, éltetve egyúttal a vendegeket.

Szavait lelkes, hosszantartó éljenzés követte, amely szólt a távozó vezérnek és Petracsek Lajos személyének.

Ezután *Zboray* Gyula dr. a borgazdatársaság örökös jegyzője mentette ki Ripka Ferenc dr., Kozma Jenő dr., Dorner Gyula, Andréka Károly, Orova Zsigmond, Lugmayer József, vitéz Árvátfalvi Nagy István, Finászy Béla, Tóth József gyógyszerész és Cziráky Béla elmaradását. Ő is kedvesen emlékezett meg azután Kozma Jenőről, aki nagy emberbaráti munkával szerezte meg a polgárság bizalmát, s aki iránt a Társaság örökös hűséggel van. Ezután kifejezte e baráti kör bizalmát Petracsek Lajos iránt, akinek diadalmas utat kívánt, amit lelkes ovációval erősített meg a társaság. *Harrer* Ferenc dr. azzal kezdte, hogy neki csak multja van, pedig a jövő a holnapé. Szerinte a kormány csak e párton át gyakorolhat befolyást a Városházára és örömmel látja, hogy Petracsek Lajost szívesen látják az új párton is, ahova a budai polgárság bizalma kíséri. Ezután többek kívánságára felszólalt *Bárdos* György, aki örömmel látja, hogy Kozmát mennyire szeretik, de meg is érdemli, mert nagy tevékenységével beírta nevét Buda történetébe. Azután arra kérte Petracsek Lajost, hogy sürgesse továbbra is az építkezést a kisemberek érdekében, még 150 négyszögöles telken is. Helyesléssel vette ezt tudomásul a Társaság, most közkívánatra *Vákár* P. Artur szólalt föl, aki Ugron Gábor, az elhúnyt nagy pártvezér mellett tanulta, hogy nem arra kell ügyelni, amit az ember mond, hanem arra, amit nem mond. Aggódó lélekkel figyeli azokat a sűrű fellegeket, amelyek a külföld felől fenyegetően borulnak felénk és azt szeretné, ha most mindent ennek a szempontjából és nem a napi politikai szempontjából intéznének el. Fejtegetéseit nagy figyelemmel hallgatta a közönség, és hálásan megtapsolta.

A beszédek sorát *Szemlaky* (Szibinkits) György fejezte be, aki üdvözölte Petracsek Lajosban azt az embert, aki segít építeni a közeljövő tornyát, amely dacol a nehéz idővel.

Petracsek éltetésével ért véget a nagyszabású borgazdaest.

Óbuda Nagyasszonya

özv. Gróf Zichy Miklósné

született karancsberényi Gróf Berényi Erzsébet

Óbuda hajdani nagyasszonyának emlékét szobor felállításával szándékozik a Községi Párt Óbudán megörökíteni. Ez a hír járta be a napisajtót és legnagyobb meglepetésemre még mindig helytelenül és összezavartan írják a Nagyasszony nevét. Valóban kezd komikussá válni a helyzet, családi nevem felcserélésével. A **Berényi, Berchényi és Perényi** nevet a nyilvánosság előtt rendesen rosszul alkalmazzák, — a levét pedig mindég én iszom meg. — Amikor egy Múzeumnak ajándékozok valamit, akkor Berchényi grófnak köszönik meg. (pedig már kihalt a család) Így járok az üdvözlő levelekkel is, azokat rendszerint egy báró Perényinek kézbesítik. Ha számlát fizetek, — ami ma már ritkaság, — akkor se nekem nyugtázzák. De bezzeg amikor egyszer egy báró Perényi, — a család bosszantása miatt — csizmadia lett Debrecenben, akkor én hozzám jöttek — gratulálni. Megjelent könyveimet és ujságcikkeimet is más kontójára írják hirnév szempontjából. — Ez az **utolsó** élő Berényi ivadéknak sorsa. —

A kellemetlenségeket szeretném megszüntetni és most mégegyszer röviden ismertetem az óbudai történetet, amiről különben a Budai Napló 1934 január 12. számában megjelent cikkemben részletesen és kimerítően írtam.

A törökök kiüzetése után az u. n. Óbuda—Szentendrei uradalom, mely Óbudától Zsámbékig, onnan egyenes vonalban Visegrádig, majd Visegrádtól a Dunamentén le Szentendre—Óbudáig terjed és amelynek nagysága egy tagban kb. 120 ezer katasztrális hold, a Zichy család lett.

Ennek egyik birtokosa volt **gr. Zichy** Péter kinek felesége volt gr. Berchényi Zsuzsanna. Ezek csupán az ugynevezett Kiscelli templomot és kolostort alapitották a Trinitáriusok részére. Ezzel az ujonnan felállított kegyhellyel szerettek volna az osztrák Maria Zellnek konkurrenciát csinálni, — de nem sikerült, mert közben II. József császár a rendet feloszlatta és a kolostorból katonai raktár lett.

Zichy Péternek egyetlen fia és örököse volt Zichy Miklós gróf, akinek felesége viszont karancsberényi gróf Berényi Erzsébet volt. — Miklós korán elhunyt és a fiatal, de gyermektelen Berényi Erzsébet 38 éven át viselte özvegységét. Lévén hazulról is **leggazdagabb asszonya az országnak,** mesés jövedelmét templomok és szükölködők között osztotta szét. A fentemlített területen nincs templom, amelyen ne volna a Berényiek „mókusos" címere látható. Ő állíttatta fel az óbudai szobrokat és a Flórián téri földrengés emléket is. Jótevője volt a Mátyás templomnak. Nemkülönben a Margit körút 25 alatti Ferenciek templomában és a II. ker. Fő utcában lévő Kapucinus templomban is nemcsak az oltárai felett van a mókusos címer az aggancsos Zichy címer mellett, hanem ez utóbbi helyen a **főoltár szent Erzsébetje őt magát ábrázolja.** (Jellegzetes Berényi arc, mely több régi képpel összehasonlítható.)

Berényi Erzsébet grófnő támogatta az egyetemi ifjuságot és nagy könyvtárát is az egyetemnek hagyományozta. A várbeli primási palotát ő ajándékozta Batthyány József biboros hercegprimásnak. — A Berényiek részére 3 milliós alapitványt tett, amely a mostani világháború következtében elértéktelenedett. (Érékpapirok) Díszmagyar ruhája, amely feleségemen a lengyel-magyar bálon feltűnést keltett, ma is meg van, 155 év után. Végrendelete és alapitó levelei is nálam vannak. Meghalt 1796 januárjában és eltemették a Mátyás templomban.

Mielőtt azt a szobrot, vagy emléktáblát felállitanák, kérem az illetékeseket, szóljanak nekem, mert — sajnos — én ismerek a fővárosban helytelen tartalmú és hibás magyarságú emlékeket.

Budapest, 1934. október 19.

Gróf Berényi János.

MÓRITZ MIKLÓS dr.:

Budapest multja és jelene

grafikus ábrázolásban

— A Székesfőváros Statisztikai Hivatalának értékes kiadása —

(A Budai Napló — Móritz Miklós dr. tollából — már foglalkozott Illyefalvy I. Lajos dr. hatalmas kötetével. Szükségesnek tartjuk, hogy közönségünkkel megismertessük e mű részletes tartalmát is.)

Illyefalvy I. Lajos főváros évkönyve páratlan az adatokban való bőség tekintetében, mert több anyag van benne, mint amennyiről a szociográfusoknak sejtelmük van, több, mint amennyit nálunk valaha is megpróbáltak tudományosan: — társadalmi leirás vagy társadalmi elemzés formájában értékesíteni. Ez a most megjelent grafikus mű bizonyos mértékben és bizonyos vonatkozásokban még többet ölel fel, mint amennyi a fővárosnak egy-egy évkönyvében található; ahol ennek az adatok hiánya nem állja útját, a grafikus ábrázolás kiterjed az egész hatévtizedes időszakra, de többet ölel fel abban is, hogy nem egy kérdésben e grafikus mű nemcsak az évkönyveket, hanem szakműveket, külön adatgyüjteséket és néha a fővárostól idegen szervek és intézmények adatgyüjtését is felhasználja.

A kötet 14 fejezetben, vagy inkább tizennégy sorozatban, összesen 186 adatsort dolgoz fel és ezekről sok száz rajzban beszél. Jellemző, hogy csak a legelső fejezet, amely

a főváros épületeit,

ezek számát, nagyságát, falazatát, felszereléseinek minőségét, építtetésük időpontját, szoba számát, lakottságát, a bennük levő bérleményeket, lakásokat, bérjövedelmet, háztulajdoni viszonyait tárgyalja, 19 lapon, 82 rajzot foglal magában. S miután a rajzok sokkal több irányba mutatnak mint például az irott szöveg, s mert olyan kapcsolatokat is feltárnak, amelyekben irott szövegben alig van lehetőség,

az anyagnak ez a gazdasága szinte kimeríthetetlen.

A lakásviszonyokat újabb 23 lap tárgyalja, 128 rajzban. Ez a fejezet, vagy ez a sorozat a lakásokon keresztül

a főváros társadalmi szerkezetét

is pontosan megvilágítja és a nép életviszonyairól feltár minden fontos adatot. A lakók főbérlői, albérlői viszonya, a lakások és a szobák zsúfoltsága, a felekezet, a nemzetiség, a cselédek száma, a lakók megoszlása a lakások nagysága szerint, a lakbérek nagysága lakástipusok szerint, mindez és még ezeken kívül sok más szempont kerületenként, földrajzi keretbe foglaltan is,

a főváros népének gazdag és bőven részletezett képét szolgáltatja.

Hasonló bőséggel áradnak a következő fejezetek is: az álló népesség (15 lap), népmozgalom (20 lap), közegészségügy (4 lap), községi közigazgatás, községi háztartás, közbiztonság (10 lap), adóügyek (4 lap), építkezések és közmunkák (15 lap), őstermelés, ipar és kereskedelem —(26 lap), közlekedés (19 lap), hitelviszonyok (4 lap), közélelmezés és árak (8 lap), közoktatás, közművelődés és egyházi élet (9 lap) s befejezésül a szociális viszonyok 11 lapon.

A mű grafikai nyelve számol azzal a céllal, amelyre a mű készült: — lehetően egyszerű, szemléltető formákat választ, amelyek jól érzékeltetik a tömegeket, a kiterjedést, a városi élet jelenségeinek mozgását, fejlődését. Az oszlop, a vonal, a kördiagrammok sorozatai mellett azonban, — amelyek igen sok lapon jelennek meg

a térkép keretében is,

hogy az egyes kerületeknek egymástól eltérő viszonyait ábrázolják, vagy hogy a fővárosnak az ország életében elfoglalt helyzetét mutassák be egy-egy szempontból, mint amilyen például a fővárosba bevándorolt lakosság származása, vagy a főváros agrártermékekkel való ellátásának megoszlása. Vannak kétkoordinátás, rétegvonalas ábrák is, amelyek két tényezőnek egymásra gyakorolt hatását mutatják meg szemléletes módon, vagy logaritmikus léptékben felrakott rajzok, a százalékos változások közvetlen érzékeltetésére. Néhány ábrán pedig bonyolult matematikai munka eredményei jelennek meg a grafika leegyeszerűsített és szemléletes formáiban.

Fiatalok

várnak; az élet pedig rohan tovább. A munkátlan légiók évről-évre növekednek és a kenyér, az új tűzhelyek szent, építő békéje egyre késik. És látunk ünnepélyeket, ahol ott vannak ezek a fiatalok, írtózatos, hősi tömegükkel, ahol jól elhelyezkedett óvatos próféták hazudják: fiúk, ti vagytok a jövő, ti vagytok az új Magyarország...

És ők hallgatnak, húsz-huszonöt-harminc éves örök fiatalok. Nincs télikabátjuk és nincs kenyerük. Nincs egy barátjuk és nincs egy gyermekük. Nincs reménységük, csak szenvedésük van. Nincs tegnapjuk és nincs holnapjuk. Állnak és várnak, talán a jó Isten csodát tesz: megnyilnak a szívek, vagy megvilágosulnak az agyak. Vagy fölrobban a lefojtott khaosz és minden összemorzsolódik, ami szentség, történelem, tegnap és emberi kultúra.

Perspektívák nélkül, kitagadottan, fázva, nyomorultan csináljatok történelmet, ha tudtok! Hiszen ti vagytok a holnap. Legyetek sokan, hogy beteljék veletek a Kárpátok karéja, de kenyér az nem lesz. Legyetek munkások, hordjatok követ, vagy menjetek az idegenlégióba: de legyetek hűek hozzánk, mert mi csak magunkkal törődünk. És ha mégis, ha mégis mertek valami nagyot, szentet, merészet kitalálni: amiből élni lehet; akkor adjátok ide nekünk. Mert ti fiatalok vagytok. És azok is maradtok, amíg nem köszönt rátok a sír éjszakája. Áldozat vagytok, a ti nyomoruságtok, a mi nyugalmunk. De a jövő: az ti vagytok, mert ez az ájtatos frázis nekünk nem kerül pénzbe.

Az évek jönnek és mennek, fiatal fejek szép ezüstös csillogással még mindig várnak. Ki tudja mire? Talán, hogy az egyik nyolcvanpengős kis családot megfojtja a tüdővész, vagy valaki elkeseredésében megszegi a díjnokság lovagi függelmét. Vagy valaki elkésült arccal lefordul a betegágyról és vézna fiatal özvegyet éhes kis kölykökkel nyugdíj nélkül itt felejt és megint lesz egy állás-reménység ezer meg ezer kérvényezőnek.

Élet ez? Fiatalság ez? Szépség ez? Jövő ez?

Ha lázadás, akkor lázadunk! Ha forradalom kell, akkor kitépjük a szívünket és úgy kiáltjuk oda mindenkinek: ez, csak ez a mi kultúránk fölénye? Csak ez a mi hazafiságunk? Csak ez a magyar história ezer évének minden tanulsága? Hogy meggyújtsuk a gyertyákat a magunk fiatalságának ravatalánál. Hogy lemondjunk mindenről, ami még változást hozhat. A szemünk előtt rothad szemére a magyar fiatalság. Kis családok biztató napsugara helyett a piszok sötét füstje pókhálózza be élet-igérő szerelmek tekintetét. Rothad az élet, ha rothad a fiatalság! A mi fiatalságunk halálharcának minden írtózatos felelőssége a vezető társadalmat terheli. Nem karitatív segítség a legtöbb, amit adni kell. Munkát kell adni, akárhol, akármelyiket, de biztosat; amelyre ráépülhetnek nemzedékek és ráépülhetnek a jövő aranyosszemű kis magyar életei. Ne hazudja senki, hogy itt csak diplomások nem tudnak elhelyezkedni! Itt senki se tud elhelyezkedni, aki életet akar — a fiatalság jogai és az Isten törvényei szerint.

Igen, valami hiányzik. Az összefüggő terv, a messzevilágító, zseniális koponya. Az úi honfoglalás. A kezdés nagyszerű gyönyörűsége. Az aktanélküli telepítés a stabil kenyerek megszervezése. Az életvonalak megváltoztatása. Valami nagy átértelmezése az egész magyar hivatali és gazdasági életnek: új keretek, amelyben mindenkinek fix hely jut. Ahol megbecsülik az igazgató mérnököt és a szerkezet minden atomját. Ahol nem népünnepélyeken dicsőitik a hazafiságot, ahol nem a kiizzadt vezércikk a legnagyobb honmentés; ahol azonban az élet minden lüktetése fejlődést és jövőt garantál.

Életek nélkül nincs nemzet és születő gyermekek nélkül nincs nemzeti történelem. Kenyér nélkül nem lehet színvonal és ha a fiatalság élete nem fontos a társadalomnak: a mult legnagyobb erőfeszítései is megbukhatnak.

Mit akarunk? Életet akarunk. Fiatalságot akarunk. Sok-sok csöpp magyar gyermeket akarunk. Családi tűzhelyeken kell meggyújtani az új pünkösdi lángokat. Az élet hitét tervszerű elgondolásokkal kell újra élesztenünk.

Ez a fiatalság nem akar mást csak munkát. Ezt a munkát, biztosan, összefüggően, meg kell teremtenünk. Ha Olaszországban lehetett, nálunk is lehet. Nemcsak lehet: kell is. Mert különben nem lesz jövő. Nem lesz szépség: csak gyász. Nem lesz fiatalság, s a téli hó úgy lep be mindent ezen a szépséges Magyarországon, mintha magunk se akartunk volna mást: — csak a halált!

Magyar József

Kályhás! Minden szakmabeli ügyben forduljon a régi jóhirű céghez
I., Logodi u. 19. Telefon: 53-0-33 **Béres Márton**

PITTNER BÉLA
kertész-virágkereskedő, a margitszigeti kertészet volt üzemvezetője
II., BATTHYÁNY-UTCA 9. SZÁM.
Menyasszonyi- és alkalmi-
csokrok, koszorúk, kocsi- és asztaldiszek.

Vitéz
Csatószegi József
lakatosműhelye. II., Zárda-u. 3,
Speciális autogénhegesztés.

Pete József dr.
csemege és fűszerüzlete
II., Olaszfasor 43. Telefon: 55-3-40.
MIKULÁSRA-KARÁCSONYRA cukorka, bonbon.

Rohanunk lefelé árban, felfelé minőségben!
RÁDIÓK, CSILLÁROK ÉS VILLANYFELSZERELÉSI CIKKEK
NÁNAY ELEMÉR I., Krisztina krt. 129.
Missziósház. Tel. 56-3-75. Szerelés, javitás!

Hivja fel **57—0—82**-t!
Házhoz szállit legfrissebb
marha-, borjú- és sertéshusokat, saját készitésű felvágottakat
WINKHARDT ANDRÁS hentes és mészáros
II., Lövőház-u. 26.

Speciális téli sportfelszerelések
SI, KORCSOLYA, PULLOVEREK
SPORT-BOLT
I., Alagut-u. 4.

Osváth cukrász
I., Attila-utca
süteményei tortái nagyszerűek!

Ünnepi ajándék
az egész életre

a Singer varrógép

Legmesszebbmenő fizetési könnyitések.
Csekély havi részletek.

Singer varrógép részvénytársaság
II. Corvin-tér 1. VII. Rákóczi-ut 18
IV. Semmelweis-u. 14 **BUDAPEST** VII. Rákóczi-ut 68
VI. Andrássy-ut 33 VIII. Baross-u. 86/88
Fiókok minden nagyobb városban.

SZEMÉLYI HIREK

v. JÓZSEF FERENC dr. főherceget kérte föl a Mentő Egyesület, hogy vállalja az elnöki tisztet, amit a népszerű királyi herceg örömmel fogadott.

SERÉDI JUSZTINIÁN DR. biboros hercegprimás e hó 16-án szentelte fel Budán a Kedemptorisza szerzetesnők Szent Margit intézetének uj épületét és — a XI. Pius gyermek otthont is a Lenke úton.

FABINYI TIHAMÉR DR. üdvözli a Magyar-Olasz Társaság ülésén e hó 20-án az Országház delegációs termében Alberto Asquini olasz államtitkárt, aki a nemzetközi árucsere távlatáról adja elő tanulmányát.

PEKÁR GYULA a Turáni Társaság ülésén „Mit akart Attila" címmel érdekes előadásban foglalkozott a világhódító hún fejedelem politikájával.

CSILLÉRY ANDRÁS dr. volt miniszter és a Keresztény Községi Párt agilis vezére nevenapját társasvacsora keretében ülték meg, ahol mintegy 200 vendég, a város vezetői és országgyülési képviselők üdvözölték melegen.

JÓZAN MIKLÓS unitárius püspök azt indítványozta a Turáni Társaság legutóbbi ülésén, hogy Óbudát nevezzék el — Attila-városnak.

ANTAL ISTVÁN dr. min. tan. Cegléden nagy beszédet mondott a készülő uj sajtótörvényről.

TOPERCZER ÁKOSNÉ örökös törvényhatósági biz. tag értékes előadásban fejtegette, nagyközönség tetszésétől kisérve az anya szerepét a családban az „Actio Catholica" előadóestjén e hó 16-án, délután, a Zárda-utcai díszteremben.

BECSEY ANTAL m. kir. kormányfőtanácsos javaslatát fogadta el a Bakteriológiai Intézet, mely szerint különösen a városszéli telepek kútjainál, be kell vezetni a mély talajvíz föltárását és használatát. —

PETRACSEK LAJOS dr. ismertette a képviselőház bizottságában a foglalkozási betegségek kártalanitása tárgyában készült nemzetközi egyezményt.

PAPP JÓZSEF dr. az Ügyvédi Kamara nevében üdvözölte a közjegyzőket jubileumi közgyülésükön.

VÉSSEI EDE dr., a Gázművek h. vezérigazgatója, értékes tanulmányt irt a Gázművek multjáról, jelenéről és jövőjéről és bejelenti, hogy tarifa-reformot tervez, ami díjcsökkentést jelent.

BUDAINÉ LISZT MÁRIA aki mint hangversenyénekesnő ment ki Amerikába, ahol énektanitással foglalkozott, — tavasszal visszatér Budára.

RAUSCH ZOLTÁN dr. érdekes módon beszélt a racionális táplálkozásról a Pasaréti Egyesület előadóestjén, e hó 12.-én, amelyen Csupor József dr. ny. tanácsnok elnökölt és ahol rendkivül ovációban részesitették Kozma Jenő dr országgyűlési képviselőt.

GERŐ ÖDÖN, az ismertnevű iró, mondott emlékbeszédet Ybl Miklós elhunyt nagynevű épitészről a Magyar Épitőművészek Egyesületének a Fészek-klubban rendezett estjén.

MEDVECZKY BELLA, dr. Detre Lászlóné, a kiváló irónő uj, érdekes, izgalmas regénye: — Eszter, most jelent meg a „Nova" irodalmi intézet kiadásában.

SZIGETI LAJOS a Vásárpénztár igazgatóját a Buda Alsóvárosi Egyesület alelnökét ünnepelte a Kelenföldi Polgári Kör e hó 15-én rendezett ünnepi vacsorán 25 éves fővárosi szolgálata évfordulóján. Az ünnepi beszédet Dorner Gyula min. tan. mondotta.

PORTER PAULA budai festőművésznő, az Uj Szalon aktkiállításán aranymárkás ezüstérmet kapott.

BRANA JÁNOS dr. egyetemi magántanár, szemorvos, rendelőjét II. Pasaréti út 31. sz. alá helyezte. Telefon: 61—1—17.

KARÁCSONYRA
LEGSZEBB MEGLEPETÉS
ELEGÁNS
FÉRFI és NŐI CIPŐ
A
FAVORIT-CIPŐÁRUHÁZBÓL
II. MARGIT-KÖRUT 9

HUBERT VILMOS fémiparost, a Budai Iparosok és Kereskedők Egyesületének ügyv. elnökét örökös diszelnököt iktatta be a Bpesti-Bronz-Rézmüves stb. Rokonszakmák Ipartestülete.

ISTÓK JÁNOS, a nagynevű szobrászművész súlyos influenzával küzdött egy héten át, de ma már túl van minden veszélyen.

BOÉR ELEK dr. közigazgatási bírót választotta meg főgondnoknak a budahegyvidéki egyházközség, az előre haladott korára való hivatkozással e tisztségről lemondott Bernát István helyébe.

POBOZSNY ISTVÁN dr. a takarékos házi tüzelésről, mint nagyon aktuális témáról értekezik a Budai Társaskör előadóestjén, e hó 20.-án este fél 8 órakor.

BÜCHLER LAJOS m. kir. kincstári főtanácsost, a Pesti Magyar Keresk. Bank igazgatóját Signum Laudis-szal tüntették ki.

KULCSÁR RICHÁRD, az Attila nyomda r. t. elnökigazgatója örökbefogadta vállalatának üzemigazgtóját, Grónay Andort.

SZÉCHENYI-WOLKENSTEIN ERNŐ grófot, az ismert „Seiffert" kávéház tulajdonosa, most bejelentette a kávésok ipartestületében, hogy iparengedélyét megszüntette és a kávéházat más vette át.

BARABÁS ENDRE és Stefanovits Szvetiszláv budai drogériatulajdonosokat melegen ünnepelték az Ipartestületben, harminc éves jubileumuk alkalmából.

Szendy

Budapest történetébe uj nevet irt a magyar sors jobb keze. Mert, hogy Budapest tükrözteti vissza világszerte a magyarságot. Világhivatással biró népek minden időben kitermelik azokat az egyéniségeket, akik megóvni tudják a jelent, előkészitik a jövőt. A legsulyosabb időben Sipőcz Jenő dr. nagy erkölcse, birói szigorusága mentette meg a magyar székvárost, amikor magát az államot nem a hivatottak kormányozták. Megmentette mind azt ami érték volt, de megmentette a város becsületét is. Sülyledt a nemzet, az állam, a közerkölcs, csak — Budapest állt szilárdan. És most bekövetkezett az uj fejlődés ideje, uj korszak, amely ezt a várost tovább vezeti a fejlődésnek azon a szédületes utján, amelyre az egész világ felfigyelt. Nyilt agy, tiszta szem, magyar szív kell hozzá, hogy mellék útra ne tévedjen. Valami őspolgári erkölcs, ernyedetlen szorgalom, lankadatlan munkabirás képes csak megoldani azokat a kérdéseket, amelyekhez nem mert nyúlni a háborút megelőző nagy mult sem. Ezek döngetik a Városház kapuit. Ez az egymilliós város néhány év alatt megközeliti majd a két *milliót, hogy mint Kelet-Európa egyik* legnagyobb nemzeti metropolisa ennek a világrésznek központja legyen. A mult rombolt, hogy egyengesse ide az utat, városrészeket tarolt le, de gazdagabb viszonyai mellett sem tudott épiteni uj városrészeket. A város világhelyzete is leromlott. Ötven év előtt tizenegy express-vonat keresztezte itt egymást . . . A budai várból szétnézve a főti hegyekig terjed ez a város és akit urává tettek a polgárai:

SZENDY KÁROLY

a polgármesteri szék magasságából kell hogy nézze, kell, hogy lássa, kell, hogy átérezze azt a hivatást, amely reá vár. Tudjuk, hogy Isten kegyelméből rendelkezik minden képességgel e nagy hivatás betöltésére, hisz karácsonyra a Megváltó Jézus küldötte, hogy megváltsa ezt a saját nagyságának súlya alatt már nehezen lélegző várost, — küldte fiatalon, munkabiró felkészültséggel — amit ujongva fogadott a polgárság. A magyarok Istene segitse őt nemzetmentő, városépitő munkájában!

Hollós Mátyás Társaság

e hó 17-én lefolyt választmányi ülésén foglalkozott a Gellért hegy befejezéseül szánt eszmével, hogy nagy arányokban épitsék fel a hegycsucson a „Magyar Szent Koronát," mint a nemzeti egység jelképét, — amely maradandó emléket vésne minden idegen emlékezetébe. Az ekörül kifejtett vitában részt vettek: Medgyaszay István, Hennyei Vilmos, Pávai Vajna Ferenc, Unghváry Sándor, Ujj Gyula, Szilágyi Károly, Kapcza Imre, és Viraág Béla inditványára elhatározták hogy e terv pártfogását kérik majd közvetlenül a kormányelnöktől és polgármestertől.

Az ülés folyamán uj tagokul vették fel

CZIKLE VALÉRIA

irónőt, tiszteletbeli tagnak, mint aki a budai hölgyközönség érdeklődését állandóan ébren tartja az irodalom és a művészet iránt,

KOVÁCS JÓZSEF

tábornok irót, aki a budai kulturtörekvéseket vitte uj állomásra, azzal, hogy a Kelenföldi Kultur Egyesület-et megalkotta,

MELCZNER JENŐ

nyelvkutatót, aki egy életet szentelt a magyar szókincs gyűjtésének és befejezve a G-betüt, már eddig is több mint negyvenezer szót adott gyüjteménye, ami bizonyitja a magyar nyelv ősi fejlettségét.

Az uj tagokat, érdemeikre való tekintettel egyhangulag választották meg.

HIREK

Klotild-estély. Ripka Ferenc dr. udv. tanácsos tiszteletére jótékonycélu Klotild estélyt rendeznek január hó folyamán a Krisztina-téri „Auguszt" cukrászda helyiségeiben. Az előkelő keretü estély előkészületei most folynak, a meghivókat január 10. körül küldik szét.

Az ősigazságok mellett küzdő, azok felderitését szolgáló „Magyar Metafizikai Tudományos Társaság" a mult héten felolvasóestét rendezett a Gellért-szállóban, amelyen Székely Illés „Kisérletek a fluidikus test és a többszöri élet bizonyitása" cimen értekezett. Az előadást Hennyey Vilmos dr., az egyesület elnöke méltatta, és rámutatott arra, hogy a reinkarnáció tana benne van az összes ősi- keleti vallásokban és alapja annak a magasztos erkölcsnek, amely azokat jellemzi. De benne volt ez a tan az őskereszténységben is, mert csak a niceai zsinat állitotta fel a pokol és mennyország dogmáját abból az érthető célból, hogy a barbár középkori erkölcsöket megfékezze. A reinkarnációval kapcsolatos az a gondolat, hogy minden emberi cselekvésnek és gondolatnak meg van az elháritathatatlan következménye, az újjászületés pedig az elmult életekben elkövetett bűnök levezeklésére és a fokonkénti tisztulásra ad alkalmat. A reinkarnációk sorozatának végén a megtisztult lélek újból egyesülhet Istenével. Az újabb tudományos kisérletek a már feledésbe ment újjászületés tanát igazolni látszanak.

Jubilenmát ülte az egyik exponált helyen álló tanácsnoka a fővárosnak

KOVÁCSHÁZY VILMOS,

aki harminc éve szolgálja a várost és különös érdemeket szerzett mostani helyén ahol irányitója, mozgatója Budapest legujabb üzemének: az idegenforgalomnak és fürdőügynek. Szükebb körben az ügyosztályhoz tartozó tisztviselők és üzemek képviselői jöttek össze a jánoshegyi kioszkban, mintegy 50-en az ott rendezett társas ebédhez, ahol Vigyázó Géza dr. főjegyző köszöntötte a jubilánst meleg szeretettel, amit Kovácsházy köszönt meg kedves szóval. E harmincéves évfordulót hivatalosan is megünnepelték, amikor Sipőcz Jenő dr. főpolgármester elismerő levélben, Liber Endre alpolgármester személyesen üdvözölték, az ügyosztály tisztviselői pedig kedves emlékkel lepték meg szeretett főnöküket.

GYORSIRÁST havi 8 pengőért tanulhat a KOZMA-iskolában, II. Iskola-u. 27

A telepités kérdését igyekszik megoldani az a nagy érdeklődéssel fogadott javaslat amelyet Vass Elek dr. min. tan., a miniszterelnök személyi titkára tervezett és most erről a kérdésről a „Magyar Társaság" is kadott egy tanulmányt Némethy Béla dr. tollából. Némethy tervezete szerint elsősorban nem a nagybirtokos kötött jellege, hanem a nagygazdaságok kezelésében álló szintó-területek aránya s a vidékeknek ezzel legszorosabban összefüggő népsűrüségi viszonyai állapitják meg a telepitések helyét. A szerző részletesen kitér ezeknek a helyeknek pontos megállapitására és telepitési célra főleg a Balaton vidékét és a Duna-közét találja alkalmasnak. A részletekbe is elmélyedő tanulmány a kérdés megoldásánál bizonyára szintén a megérdemelt figyelemben részesül.

Karácsonyfaestét december hó 22-én, szombaton délután fél 5 órakor rendez Ripka Ferenc dr. elnökletével a „Klotild Szeretetház", meghosszabbitva ezzel árva növendékeinek karácsonyi boldogságát. Szivesen látnak minden érdeklődőt vendégül ennek a száz árvának karácsonyünnepén. A meghivó egyúttal felhivás is, aki teheti, segitse ezt a száz árva magyar fiút, mert a magyar gyermekek becses kincsei a lesujtott hazának, amelynek szebb jövője ezeknek a kezében van.

Fénypontja volt Óbuda kulturális életének az a magas szinvonalu müvészeti kiállitás, amelyet a kath. kulturházban kerületbeli négy pedagógus-müvész: Tóth Gyula, tanár, szobrászművész, Farkas János tanitó, festőművész, Georgi Ilona tanárnő, iparművész, és Csányi József igazgató kerámia gyüjteményéből rendezett. A kiállitás nagy és előkelő közönség jelenlétében dr. Haidekker János ker. előljáró nyitotta meg mélyen szántó beszéddel, majd Kuncze Lajos dr. főv. bizottsági tag méltatta a kiállitó müvészek értékes munkásságát, köszönetet mondva nekik az óbudai kulturnivó emelkedéséért. Ez alkalommal nagyon megtapsolt hangversenyt rendeztek ugyancsak kerületbeli pedagógus művészek, igy: Cservenka Gusztáv, és ifj. Cservenka Gusztáv, zongoramüvészek, Pórszász Nándorné és Hollós István énekmüvészek, Szederkényi János hegedümüvész, és Dubrovay László, aki a finom zongorakiséretet látta el. A kiválóan sikerült kiállitásnak igen nagy sikere volt.

A Margithid átépitése helyett, — amint azt már megirtuk — egyelőre csak a villamossineket helyezik át az úttest közepére. Ugy értesülünk, hogy a közlekedés megjavitása érdekében meg akarják szüntetni a margitszigeti megállót. Csakhogy itt közbevető megoldásra van szükség. A megállót feltételes jelleggel fenn kell tartani. Ha télen nincs is a Margitszigetnek elég közönsége, a nyári vendégeknek a kényelmére mégis tekintettel kell lenni. A szigetre irányuló kocsi- és személyforgalom miatt úgyis állandó marad itt a villamosok torlódása.

Érdekes ásatások folynak Óbudán a Kálvin utcában, a református templom előtt. Régen tudjuk, hogy a református lelkészlak egy nagyon diszes és hatalmas középkori katholikus egyházi épület romjain épült s most ennek a hatszáz éves pompásan tagolt, oszlopos, márvány padozatú épületnek a folytatását fedezték fel az úttest alatt. A régészek az ősi „Szent Péter" prépostsági templom maradványait vélik e romokban felfedezni, mi azonban azt hisszük, hogy ez volt az egész keresztény világban jól ismert Klarissza kolostor, a Nagy Lajos király anyja Erzsébet által épittetett nagy, és jóhirü nevelő-intézet, ahol igen sok külföldi főurnak a leánya is nevelkedett a magyar úri kisasszonyok között.

B. B. T. E. MIKULÁS ESTJÉT pompás hangulatban, nagy érdeklődés mellett rendezte meg dec. 4.-én a budai klub keddi sorozatos „Családi estéinek" keretében. A megjelent hölgyek közül a következők nevét sikerült feljegyezni: — Asszonyok: Dr. Kozma Jenőné, vitéz Balassa Béláné, Bodrossy Dénesné, Kmetykó Jánosné, Hajnóczy Vilmosné, dr. Mészöly Ödönné, Marek Lórántné, Petrass Istvánné, Berduser Ervinné, Hoffer Lajosné, Liebhardt Béláné, dr. Halassy Kálmánné, dr. Péterfi Györgyné, Mátyássy Sándorné, dr. Balogh Ödönné, Horváth Ferencné, Inkey Zoltánné, Szecsődy Miklósné, Gittinger Józsefné, Ferency Kálmánné. —Leányok: Badacsonyi Magda, Bóné Eszter, Liebhardt Tily Hófay Margit, Pericht Myra, Irén (Gráz), Fluck Katalin, László Judith, Engelmann Hilda, Balassa Magda, Vajda Médy, Németh Judith Lévay Ági, Stum Baba, Kmetykó Irén, Bersuder Manci, Macskássy Siccy, Szecsődy Kató, Németh Klári, Frank Hédi, Gittinger Erzsébet, M. Adom Elynor, Halassy Médi, Pétery Magdi, Dévay Kató, Mátyássy Hédi, Balogh Eta, Horváth Kató, Klement Sári és Piri Egerváry Babi.

Járási székhely lesz Buda, amennyiben a Corvin tér 6. számú házban kezdi meg 1935 január 1-ével hivatalos működését a megszünt hiai „járás" utóda: a „budakörnyéki" járás. Az újjászervezett járáshoz tartoznak: Bia, Budajenő, Budakeszi, Páty, Perbál, Telki, Tinnye, Torbágy, Tök, Zsámbék, Nagytétény, Albertfalva Budaőrs, Budatétény, Törökbálint, Pestlidegkút, Nagykovácsi, Pilisszentiván, Pilisvörösvár, Solymár, és Üröm községek.

A Rudas fürdő átépitésének terveire Hültl Dezső és Pogány Móric müépitészek kaptak megbizást. Mivel a tervezet benyujtásának határideje küszöbön van, most kijelölték a birálóbizottságot, amelynek elnöke a polgármester lesz, tagjai pedig meghivott szakértők és az illetékes osztályvezetők.

Parksávok létesitésével foglalkozik a városfejlesztési bizottság. Ha Budapest fürdőváros gondolatát szolgálni akarjuk, először a város levegőjét kell megjavitanunk. Budán is nagy területek vannak, amelyeken alig látunk zöld foltot; hogy ne is beszéljünk arról, milyen nagy szükség volna annak a rendeletnek a nyári végrehajtására, amely az északbudai gyártelepeknek délre való áthelyezését rendeli el. Illetékes helyen úgy látják, hogy a budai erdőterületet a solymári és ürömi határ mentén ki kell egészíteni. A belterületi parkok egészségügyi jelentőségét fokozná, ha a Gellérthegy északi oldalán tervezett park összeköttetésbe jutna a tabáni és németvölgyi régi temetőkkel. Hasonló fontos sáv képzelhető a Döbrentey tér—Tabán — Horváth kert — Vérmező — Városmajor — vizivárosi temető vonalán, mely belekapcsolódna a budakeszii sétaútba. A városfejlesztési bizottság terve alkalmas módon tükrözi Buda közönségének — általunk is oly gyakran bejelentett — régi óhaját.

Órajavitás: Szerafin Gy. I. Roham u. 8

Köszönetet mondott a Frontharcosok I. és III. kerületi csoportjának a főpolgármester abból az alkalomból, hogy a Hősök Temetője Felügyelőségének kérésére a halottakról szokásos megemlékezés napjain készséggel vállalták a szolgálatot elhunyt bajtársaik sirjainál.

Telket ajánlott fel a Székesfőváros a Kelenföldön épülő uj kórház céljára a Budaörsi út és Haraszti utca sarkán. Az uj kórház a „Szent Imre" Magyar Országos Katholikus Kórház, Szanatórium és Jótékonycélú Segélyegyesület keretében jön létre. Felekezeti tekintet nélkül nyernek elhelyezést a kórház belgyógyászati, sebészeti, gyermekgyógyászati és szülő osztályain a főváros rászoruló polgárai. A kórház épitését tavasszal megkezdik. A főváros kivánsága szerint legalább 100 ágyat és 40 ágyas szülészeti osztályt kell fenntartani. Az uj kórház ágyainak 10 százaléka mindenkor a főváros által beutalt szegény betegek rendelkezésére áll.

Káprázatos cimlappal, amelynek turáni jellege tagadhatatlan és 50 pályanyertes fényképpel, amelyek Budapestet a legelőnyösebb szinekben viszik a nagyvilág elé az ez évi Idegenforgalmi naptárt, felbuzdulva az 1934. évi naptár hatalmas sikerén az „Idegenforgalmi Hivatal" kétszeres példányszámban adta közre ezt az uj évfolyamot. Budapest külföldi barátai nagy örömmel fogadták az elmult évben is a szebbnél-szebb propaganda képeket bemutató naptárt. Az ez évi, még imponálóbb kiállitással, témáival, fővárosi és néhány vidéki fotójaival könnyen hóditja meg a magyar főváros a külföldiek szivét és lelkes barátokat szerez tájszépségeiknek. A naptár megjelenése alkalmából az egész magyar sajtó őszinte elismeréssel adózik a városgazdasági ügyosztály érdemes vezetőjének Kovácsházy Vilmos tanácsnoknak, aki az értékes propaganda munkát különös gonddal szerkesztette. Elismerés illeti az Idegenforgalmi Hivatal igazgatóját Zilahy Dezsőt, aki 16.000 hasznos külföldi cim összeválogatásával a főváros barátainak és idegenforgalmának uj hadseregét szervezi meg. Mert aki ezt a naptárt kézhez kapja örökre hüséges barátja és rajongója lesz Magyarország szépséges fővárosának. De dicséri ez a szokatlanul szép nyomtatvány Kurfürst István, a szfv. hazinyomda igazgatójának kiváló grafikai készségét és izlését, amely az iróasztalok diszévé avatta ezt a naptárt.

Nász. Gundel Margit és Deér Ödön gépészmérnök, a Ganz gyár főelőlügyeloje házasságot kötöttek.

Jótékonycélu előadást rendezett nagy sikerrel a termet zsufolásig megtöltő közönség élénk tetszés nyilatkozatai kiséretében e hó 16-án a Verbőczy reálgimnázium ifjusága, amelyet Kerékgyártó Árpád dr. igazgató lelkes beszéddel vezetett be.

A kolduskérdés megoldásával foglalkozott szárnyaló lelkes beszédében a II. ker. Közjótékonysági Egyesület elnöki székéből Thorday Lajos dr. tanácsnok-előljáró. A kerületi előljáróság a kolduskérdés sürgös megoldását tartja egyik legfontosabb feladatának: —„... E tekintetben már a legközelebbi napokban fontos intézkedéseket óhajtok tenni, mert ezt a kérdést megoldani akarom, hogy a közönséget megszabaditsam a folytonos zaklatástól annál is inkább, mert a kéregetők nagyobb százaléka nem kerületi lakos — nagyon gyakran vidékiek! — nem is mindnyájan szorulnak segitségre, azonkivül munkakerülők..." — A tanácsnok-előljáró bejelentette még nagyvonalú szociális programmját és köszönetet mondott a kerület polgárainak, hogy az egyesület elnökévé megválasztották.

KAKASKAPU SÖRÖZŐ
II., PÁLFFY-TÉR 4. SZ.
Családi menü P 1,60
Nagymenü P 1.20
Ebédet házhoz szállit

MIRTUS
ESZMÉNYIEN MOS, TISZTIT
I., FERRY OSZKÁR-U. 21.

MAGYAR LÁSZLÓ
FESTÉKKERESKEDÉSE
III., KÓRHÁZ-UTCA 19.. Telefon: 62-9-08.
Fiók: III., KISKORONA-UTCA 42.
Festék-, háztartási-, kefe- és ecsetáruk.

Csak egyszer próbálja meg a
SZENT ISTVÁN BOROTVAPENGÉT
mindig azt fogja használni!
Kapható mindenütt!

Karácsonyi ajándékul
Szemüveg, látcső, fényképezőgép, Marklin-játékok
JUSZT GYULA OPTIKUSNÁL
KIZÁRÓLAG
II., MARGIT-KŐRUT 6
Zsigmond-utca sarok

RUHÁK
II., FŐ-U. 57. Tel. 55-3-85
Mérték szerint olcsón, izlésesen készülnek, átalakitások, forditások jutányos áron. Ruhakarbantartás teljesen garantálva 2 öltöny P 2.50
Első Budapesti Ruhakarbantartási Vállalat

OLEUM
MŰSZAKI KERESKEDÉS
Telefon: 69—0—10. — XI. ker., Horthy Miklós-út 32, — Autócikkek, Bosch cikkek. Műszaki cikkek, szerszámok, izzólámpák, SKF lerakat, gépszij, csiszolópapir, autó, gőzhenger, gép, dynamo, csont és padlóolajok, kocsikenőcs, gépzsir, autógumi. Házhoz szállitással.

SZENT GELLÉRT
FÜRDŐ
GYÓGYFÜRDŐ VIZGYÓGYINTÉZET
Külön férfi és női osztály.
A legmodernebb berendezés.
Szakképzett személyzet.

...j szeretet-otthont száz ággyal létesít a ...os Budán, amelyben gyógyíthatatlan ...ek és tehetetlen aggok nyernek elhe... st. Az új otthon a Lövőház utcai volt ...gium Marianum épületében létesül, az ...st a Ferences barátok fogják ellátni. ...látásért a főváros napi 1.15 pengőt fizet ...dnek. A szociális célú új intézményt a ...ányzó nejéről nevezik el.

...ilszerűen rendezte be a Visontai Szőlő... rt. rózsadombi borkimérését a Buday ...ó utca 10 számú többszáz éves ház ...pincéjében, ahol ezeket a közkedvelt ...at igazán olcsó áron vásárolhatják a ...os, tisztán kezelt, nemes fajborok ba...

...magyaros ruhaviselet gondolata Budá... ult ki és bizonyosan örömére szolgál ...ak, hogy ma már országos jelentőségű. ...ber 5-én és 7-én a Városi Színházban ...ák be a tervező művészek szebbnél... alkotásait, amelyek mind a népies mű... sajátos szépségeinek újabb változa... lentik. Örvendetes az is, hogy a mozg... ban a Közoktatásügyi Minisztérium és ...kesfőváros tanácsa alá tartozó intéze... ész sora részt vett. A legtöbb iskola ...ros formaruhát vezet be, ami bizo... hatással lesz a felnőttek ruhaviselé... s, de a magyaros divat formái, vona... yes igényeket is kielégítenek. Remény ...á, hogy az estélyi ruhákat is magya... llegű ruhák váltják fel. Nem a legkü... sebb ugyan a külső forma, mégis sok ...ó van a magyaros öltözködési mozga... zép sikerében. A mozgalom önzetlen ... vezetői Spolarich László, a m. kir. áll. ...iskola igazgatója és Somody Pál szer... . A bemutatókon közreműködtek: ...ify Margot, Utry Anna, Uray Margit, ... Gizella, Zoltán Magda, J. Viraág Ilus, ...y Imre, Kubányi György, Albert Fe... művészek.

...baba söröző. Csütörtöktől kezdve ... söröző étteremmel lesz gazdagabb ...os budai része. A Margithíd budai ...nél, Margit körút 2. alatt ekkor ... meg a Gül-Baba söröző étterem. ...r-francia konyha. Menürendszer. ...alék borravaló. Hangultos zene.

...sz. Hlaváts Gyuláné szül. Va... Mária ny. kuriai biró özvegye e hó ...5 éves korában elhunyt, 13-án te... a budakeszi-i temető halottas... l. Gyászolják a Vaczula, Szlávik, ...i, Elekes, Ráner, Alth és Groza ...k.

Zakopanéba, a lengyel Tátra legszebb téli sporthelyére rendez 12 napos si-túrát a Magyar Reform Szövetség Ifjúsági Csoportja amelynél a részvételi díj 129 pengő. Két csoport indul: az első 1935. január 19.-én, a második pedig január 28.-án. Jelentkezni és közelebbi felvilágosítást kérni lehet V., Mérleg utca 4. Telefon 88—0—77.

Munkanélküli segély címén idén 250.000 pengőt oszt szét a főváros. Liber Endre alpolgármester indítványára a szociálpolitikai bizottság elhatározta az összeg kiutalását. Fedezetül az inségjárulék-bevételeket jelölték meg.

BUDAPEST SZOBRAI
Liber Endre alpolgármester új könyve

Hatalmas kötettel ajándékozta meg Budapest műértő közönségét Liber Endre alpolgármester. Senki nem gondolta volna, hogy nagy hivatali elfoglaltsága mellett annyira el tud mélyedni művészettörténeti és művészetfilozófiai problémákba, mint amennyire ez a gondos kiállítású, nagy előtanulmányokat igénylő kötet mutatja. A Budapest szobrairól és emléktábláiról írott mű, sokkal több, mint művészettörténeti tanulmány: forrásmunka, amelyben a főváros mult évtizedeinek egész szívverése benne lüktet. A bevezető rész általános szempontokat tárgyal nagyvonalú elmélyedéssel. Látszik, hogy a szerzőnek nem pillanatnyi működvelése, hanem egy igényes élet sok-sok kutatásával, átélésével alkotott véleménye a művészet társadalomalakító problémáiról. A nagyváros életét nemcsak a benne élő nemzedékek arculata, felfogása tükrözi, hanem mindazok a műalkotások is, amelyek a város külső képét meghatározzák. Budapest szobrairól és emléktábláiról már nagyon sokat hallottunk, jót is rosszat is, sajnos inkább rosszat, mint jót. Ilyen szeretettel, a megszületés körülményeinek ilyen lelkes kutatásával megírt tanulmányt azonban még nem láttunk. Liber Endrének személyes ügy minden műemlék, amely a városfejlődés egyes fázisaiban létrejött. Szinte magunk is ott csüngünk szeretettel az alkotások megszületésének pillanatában és lelkes hívei leszünk egy-egy művészi létesítménynek akkor is, ha a művészeti kritika később nem igazolja a lelkesedést. A könyv második része külön-külön foglalkozik az egyes alkotásokkal. Ez a rész alaposságával, szempontjaival külön érték, amelyet a várostörténet minden kutatója örömmel forgat. Meg kell emlékeznünk még a kitűnő szerző főmunkatársáról Pacher Béla dr.-ról, aki alapos tárgyismeretével segített a rengeteg adat összehordásában. Bizonyos, hogy ez a mű egyik legnagyszerűbb kiadványa lesz hosszú időre Budapest székesfővárosnak.

GYERMEKKÉPEK Blahosnál II., Fő u. 18

Előszeretettel látogatta mindig a Krisztinaváros úri közönsége a jónevű Pozsonyi éttermet, amelyet nemrégiben Török József, az étterem tíz éven át volt főpincére vett át s vezet tovább az eddigi szolíd szellemben.

POSNÁL BUDÁN MINDENKI BOLDOG
TÉLIKERTBEN ESTÉNKÉNT
LEGJOBB ZENÉT HALLGATJA
III., Lajos-utca 46.

A gáztávfűtés kérdése legutóbb ismét foglalkoztatta az illetékeseket. Szendy Károly polgármester vette kezébe az ügyet aki azonban még elvben sem tudott nyilatkozni a hiányos ajánlatot tevő Gálocsy és Koller vállalkozók által kért előkoncesszió tekintetében. Éppen ezért az alpolgármester felszólította az ajánlattevőket, hogy a gáztávfűtés megvalósítására szükséges anyagi feltételeket sürgősen közöljék az ügyosztállyal. Ugyancsak jelöljék meg: — hol, mikor és milyen anyagi befektetéssel tudnák megvalósítani a tervüket és mik azok az előnyök, amelyekre a főváros számíthat. Eszerint most már kizárólag az ajánlattevőkön fordul, hogy a kérdés megoldását tervükkel közelebb segítsék a megvalósuláshoz.

Az ásványvíz-adórendelet megjelent és így 1934. december 1-től kezdve Budapest területén csak olyan bel- vagy külföldi gyógyvizet, illetve szikvizet szabad forgalomba hozni, amely a Budapesti Központi Gyógyhelyi Bizottság által kibocsájtott 1 fillér értéket képviselő zárjeggyel van ellátva.

Drágaköveket és törött nemes fémet vásárol: SZERAFIN GY. I. Roham u. 6

Nagyszabású társasvacsorát rendezett e hó 3-án a „Nemzeti Egység" fővárosi szervezetének II. ker. csoportja a Budai Vigadó összes termeiben, amelyen a Víziváros több száz főnyi polgársága jelent meg, hogy bizonyítsa a Nemzeti Egység mellett hazafias kitartását. Megjelentek a vacsorán v. Tbódy Tibor, Gáspárdy Elemér, Tóth Péter dr. országgyűlési képviselők, vitéz Benárd Ágoston ny. miniszter, Kricsfalussy Mihály ny. államtitkár, Ferry Tibor miniszterelnökségi o.-tanácsos, Girardy Tibor, és Nikelszky Zoltán törvényhatósági biz. tagokon kívül a II. ker. társadalmának számottevő tagja. A megnyitó beszédet Sz. Szilágyi Ferenc, a ker. szervezésének vezetője mondotta, lendületes szóval méltatva a Víziváros polgárságát, amely hazafias érzése révén kiveti a miniszterelnök által kibontott zászlót. v. Tabódy Tibor országgyűlési képviselő nagyhatású beszédében méltatta Magyarország miniszterelnökének eddig végzett céltudatos és a nemzet érdekeit szolgáló, rendkívüli munkásságát, — viszont Gáspárdy Elemér országy. képviselő és Petámek József biz. tag a közéleti tisztaságot sürgették az egész vonalon. v. dr. Benárd Ágoston és dr. Hivert Dezső a magyar revízió szükségét. — Demjén Károly munkástestvér pedig a magyar munkás kötelességeit a nemzet és a haza iránt hangoztatták lelkes beszédeikben. A sikerült ünnepélyt a Himnusszal fejezték be.

Műsoros estét rendezett e hó 15-én az „Óbudai Egyesült Polgári Társaskör", melynek műsorán szerepelt S. Szalay Ilona hangversenyénekesnő, Delkin Guidó operaénekes és Frey Emil gitárművész és budai műkedvelők értékes kis csoportja, pompás hangulatba ringatva a társaságot. Az est műsorát legközelebb méltatjuk, mint az óbudai társadalom értékes kultúrális megmozdulását. A műsort megelőzőleg Viraág Béla lapunk szerkesztője a magyar ősiségről szólt fel néhány érdekes adatot és védte meg a turáni nagy gondolatot azokkal a naiv támadásokkal szemben, amelyek ezt az egyetlen, átfogó, magyar, szent eszmét, naiv tudatlansággal támadják.

A Buda-Hegyvidéki Társaskör e hó 1-én tartotta választmányi ülését Oszoly Kálmán szkfvi. törvényhat. biz. tag elnöklete alatt, amely népes ülésen a budai hegyvidék és főleg a Hűvösvölgy érdekei kerültek szóba. Az egyik panasz szerint a BART beszüntette a 23-as járatot. De panasz van az autóbuszvállalat ellen is, amely állandóan változtatja az állomásokat. Sok ilyen apró panasz keseríti ott az emberek életét és ennek orvoslását sürgették Kovács Alajos tanár, alelnök, dr. Hecskó János, Zeke Aurél és a budai hegyvidék lelkes bajvívója Oszoly Kálmán.

Ötvenéves jubileumát

ünnepelte a II. ker. *Ponty utcai* „Hunfalvy János" Felsőkereskedelmi iskola e hó 2-án délelőtt a Budai Vigadóban. Az ünnepséget megelőzőleg a régi és jelenlegi növendékek három egyház templomában vettek részt hálaadó istentiszteleten, majd 10 órakor átvonultak a Budai Vigadó nagytermébe, ahol fényes keretek között emlékeztek meg az iskola félszázados multjáról. Bevezetésül a „Nemzeti Hiszekegy"-et adta elő az iskola 60 tagú zene. és énekkara, Unghváry Antal tanár vezetésével, majd *Auffenberg* János, az intézet jelenlegi igazgatója üdvözölte a megjelenteket. Az iskola 50 éves multjára vetett visszapillantást *Sásdy-Schack* Béla udvari tanácsos, a kereskedelmi iskolák ny. kir. főigazgatója. Határtalan lelkesedéssel fogadta a termet teljesen megtöltő közönség *Hézser* Aurél dr. egyet. magántanárnak, a kiváló földrajztudósnak, — ki az intézet tanára — ünnepi beszédét. Utána az iskola volt növendéke *Kepes* Ferenc szavalta el „Uj honfoglalás" cimü költeményét, majd kegyeletesen emlékezett meg a volt tanárokról *Böttkos* Bálint községi főjegyző. Az ifjúság lelkesedését, *Szegedy* László IV. éves növendék vitte bele az ünnepi hangulatba, amit lelkes szóval emelt, *Lengyel* Zsolt államtitkár, aki a közoktatásügyi minisztérium nevében üdvözölte a jubiláló iskolát. Utána általános tetszésnyilvánítás közepette báró *Babarczy* István dr. a szkfv. közoktatásügyi ügyosztályának népszerű új tanácsnoka emelkedett szólásra, rámutatva arra a nemzeti értékre, amelyet a kereskedelmi iskolák tevékenysége jelent. Majd *Szakáll* Zsigmond kir. főigazgató kérte az ég áldását az intézet további munkásságára. Végül a díszemelvényen ülő régi tanárok, tanítványok és előkelőségek — akik között ott láttuk — Thordai Lajost. a II. kerület előljáróját is — intéztek meleghangú üdvözlő szavakat a megjelentekhez. — A művészi módon előadott „Szép vagy, gyönyörű vagy Magyarország" és a Himnusz hangjai után a sokterítékes társasebédnél, fehér asztalnál idézték fel a régi növendékek közös emlékeiket.

Az ünnepet társasvacsora követte a Vigadóban, amelyen mintegy 250-en vettek részt. Az iskolatársak szövetsége nevében Kapcza Imre méltatta az iskola jelentőségét és Schack Béla v. főigazgató a kereskedelmi nevelés fontosságát, köszöntve a tanári kart.

LÁTVÁNYOSSÁG
A MAGYAR STILUSBAN ÁTALAKITOTT
BALTA (HAKLI)
söröző és vendéglő
Vár, Tárnok u. 20
Speciális BALTA vacsorák
Halkülönlegességek
Házi disznótor. — Menürendszer
Polgári árak!
Társaságoknak külön termek.
Tulajdonos: Helcz József és neje

Standard- rádiók kaphatók (részletre is)
CHMURA
IV., Ferenciek-tere 2.
„R" árjegyzék ingyen.

ifj. DÓKA MÁTYÁS
REGATTA HAJÓÉPITŐ
Az összes hazai és számos külföldi egyesület állandó szállítója. — Épít mindennemű verseny és turahajót.
Javításokat a legszakszerűbben végez.
III., Lajos ucca 121. Tel. 62-6-17

A 25 ÉVES
GUTTMANN ÁRMIN
ÓRÁS ÉS ÉKSZERÉSZ ÜZLET UJ HELYISÉGE
XI., HORTHY MIKLÓS-UT 37.

Férfi és női divatcikkek, rövidáruk olcsón, nagy választékban
SZŐNYI DIVATHÁZBAN
II., BIMBÓ-UTCA 1-3. (Statisztika mellett)

SCHUSTER LAJOS
elektrotechnikus-műszerész
hat. eng. villanyszerelő
II., FŐ-UTCA 58.

MARGIT-KONYHA
XI., LÁGYMÁNYOSI-UTCA 5. és II., OSTROM-UTCA 29.
Kitünő házikoszt
2 személyes házikoszt 1'20 P. házhoz szállitva

VÉRMEZŐ
KÁVÉZÓ-ÉTKEZŐ
I., KRISZTINA-KÖRUT 73
Elsőrendű házikonyha
2 SZEMÉLYES MENÜ 1·20 PENGŐ.
Külön Billiárd terem

LEGSZEBB MEGLEPETÉS A
VIRÁG
Gellért Virágház
ból
XI. HORTHY MIKLÓS-UT 11-13.

MENYASSZONYI képek Blahosnál Fő-u 1

...ritás művészete
...szlet Gundel Károly könyvéből —

...rítésről is kell egyet-mást mondanom. ...rítékek ne legyenek túlközel egy... de túlmesszе sem. Legyen közöttük ...ely, hogy mindenki kényelmesen ül... ehessen és a felszolgáló a tállal el... tét személy között anélkül, hogy a ...ltat zavarná, vagy pláne a tál (mely ...en tálbansült ételeknél igen forró) ...széd ruhájához vagy fedetlen karjá... essen. Másrészt a túlságos távolság ...y valaha az udvari ebédeknél divott ...edélyesség rovására megy és szinte ...enné teszi, hogy kettőnél többen foly...anak beszélgetést, túlhangos beszéd ... A legkisebb távolság 65 cm., a leg... b 90 cm. lehet a terítékek között.

...ult század vége felé Angliából ter... terítetlen asztal divatja. Nem is vált ...s csak próbálkozás maradt.

...t, hogy a konzervativizmus szól belő... : én a legszebbnek, a leghigiénikus... k a rég megszokott lendamaszt asz... it tartom, nem a selymet, melynek ...asztalon nem kellemes, sem az ultra... mintákkal föstött, nyugtalan rajzú ...asztalneműt, melyet legújabban Né...zágban kísérelnek meg divatossá ...em beszélve a pamutárúról, melynek ...olyha hozzátapad a sötét ruhához. Az ...n egy puha nemez vagy vastag posz... ó alátéttel (mely éppen csak az asz... át fedje s arról le ne lógjon) szép, ... vasalt lenabrosz rajta egy kis — ...ines — kézimunka (futó vagy miliő) ... túlnagy, de nem is túlkicsiny asz... ő (65×65 cm), melyet nem szabad ...e és keményre vasalni, nehogy tér... vagy ölünket csuszkáló pályának te... mindenkor az asztal legszebb dísze.

...mikor, még csak nem is régen, kü... omány volt a szervietták formálása. Páva, legyező, papucs, tulipán, püspöksüveg voltak a legnépszerűbb formák. Nem csodálom, hogy a higiénia iránti érzék növekedésével ez a szokás abbamaradt. Igazán nem volt gusztusos egy ilyen, idegen kezek által, össze-vissza fogdosott, hajtogatott, tördelt és nyomkodott, összegyűrött kendőt az ajkhoz érinteni. Ma már egyszerűen vasalt állapotában legfeljebb 1—2-szer összehajtogatva tesszük a szervietát a balkéz ügyébe, esetleg a kenyeret, a menükártyát vagy a névjegyeket helyezzük reá.

A székeket, lehetőleg kényelmeseket (hiszen többórás ülésről van szó), úgy válasszuk meg, hogy se túlalacsonyak, se túlmagasak ne legyenek. A szék magasságának az asztaléval arányosnak kell lennie, mert az aránytalanság a kényelmesség rovására vezet s ennek hiánya viszont nyugtalanná tesz és feszélyez, sokszor anélkül, hogy észrevennénk a tulajdonképeni okot. Figyeljünk arra is, hogy a székeket úgy helyezzük az asztal köré, hogy asztalláb ne legyen az asztal mellett ülő útjában s zavarja mozgását. Ugyanez okból az abroszt ne engedjük a földig csüngni, ment a fűtött helyiségben, de még nyáron a szabadban sincs senkinek szüksége térdmelegítő takaróra. Ha vendégeink között a közepesél alacsonyabb termetű akadna, tegyünk alacsony lábzsámolyt ülése előtt az asztal alá. Különösen idősebb dámáknál indokolt ez a figyelem.

És most lássunk a terítéshez, nem is kell mondanom, hogy az asztal szép, csak egyöntetű terítés mellett lehet. Egyforma mintájú az abrosz az asztalkendővel egy készletből való az ezüstnemű, egyfajta a porcellán s egyazon tipusú a többfajta pohár. E használati tárgyakból ne rakjunk túlsokat az asztalra. Tányérból egy laposat s rajta, ha levest adunk, a csésze alját. Ha tányérban adunk levest, egy lapos tányért azért terítsünk az asztal helyes képe kedvéért. Ilyenkor a tálalón kimért levest egy másik lapos tányérra helyezve tesszük a vendég elé, miután az eredetileg terítettet leszedtük. Legyen gondunk ilyenkor arra is, hogy a forró levestől — mert ugy-e forrónak kell lennie? — ez az alsó tányér is átmelegszik és így, ha hideg előétel következne utána, az elronthatná annak élvezetét. Ezért ne sajnáljuk a fáradságot ezt a levessel leszedetni és aszerint, amint kívánatos, meleg, vagy hideg tányért felrakatni helyébe.

Az evőeszközökre ugyanez áll. A maximum egy pár nagy és egy pár halevőeszköz s ha levest adunk, leveskanál a terítéktől jobbra balra (természetesen a kanál jobboldalon) elhelyezve s előtte keresztben egy pár kis evőeszköz s 1—2 kis kanál. Ne többet ennél, nehogy a „proccolás" gyanújába essünk s emellett túlzsúfoljuk az asztal lapját. A poharak tekintetében más a helyzet. Pohárból annyi félét rakjunk fel, ahány fajta italt adunk és ezenfelül mindenesetre — mondjuk a gyengébbek kedvéért — vizespoharat is. Nem előírás a pohárfajtákat az italok felszolgálásának sorrendjében felteríteni. Inkább magasságukra legyünk tekintettel, a jobboldalról való betöltésre gondolva, nehogy egy magasabb pohárron a palack nyakával átnyúlva legyünk kénytelenek egy alacsonyabb pohárba tölteni. A feldöntés veszélyét is kiküszöböljük ezzel, melynek szomorú következményeire csak lúdbőrös háttal tudok gondolni. Vigyázzunk azonban, nehogy a szobalány egy fajtával több poharat terítsen, elcsábíttatván pohárszékünk gazdagságától, mint ahány féle italt feladunk. Az ilyen üresen maradt pohár asztalbontáskor úgy fest, mint egy beváltatlan váltó.

Sót, paprikát tegyünk minden teríték mellé, vagy kettő-kettő közé.

Nehezebb kérdés a fogpiszkálóé! Nem vitás, hogy a fogaknak piszkálása, akárcsak orrunk kifúvása, az asztalnál nem izléses. De izléstelenségének mértéke főként attól függ, ki hogyan végzi ezt a néha elkerülhetetlen műveletet. Fogpiszkálóra sok embernek szüksége van s ha van benne annyi tapintat, hogy az asztalbontást bevárja használatával, nem vétünk az etikett ellen, ha a szükséges eszközt terítéke árnyékában, kis papírhüvelyben rendelkezésére adjuk. Ha ilyenkor kételyeink támadnának, gondoljunk apáink idejére, mikor szájöblítők — rincebouche-ok — voltak használatosak, langyos illatosított vízzel s egy citromszeletkével. A kézmosó maradt csak meg az asztalnál végzett tisztálkodásból, mely azonban — ha rákot adunk, vagy gyümölcsöt — elmaradhatatlan szükséges rossz. Kétségtelen, hogy használata sokkal kevésbbé kelthet a legkényesebb izlésűeknél is visszatetszést vagy ellenérzést, mint a szépnemnek a legújabban felkapott szokása, a rúzsnak s púderpamacsnak használatával a terített asztal mellett. Nem tudom mit szólnának nagyapáink, akiknek az asztalnál való szájöblítését ma gúnyolódva emlegetjük, ha késő leányunokájukat levesevés után láthatnák, amint kis tükörbe nézve, rúzspálcikával reparálja ajka pírján esett defektust vagy akár kárminpiros ajklenyomatukat (v. ö. újjlenyomat) a levesescsésze peremére alatt.

Ha már a kozmetikánál tartunk, egyben legyen szabad hölgyeinket a fehér asztal barátainak és az étkezés híveinek nevében megkérnem arra, ne használjanak erős illatú parfőmöket, ha asztalhoz készülnek. Van eset, hogy a legfinomabb, de túlzottan használt illatszer a legnemesebb asztali örömök elrontója, mert kétségtelen, hogy van étel, amelyhez nem illik a „Fleurs de la Cote d'Azur" vagy a „Chypre du Parnasse" illatfelhője. És ha illatokról van szó, ne felejtsük, hogy ugyanaz áll az asztalnál használt virágdíszre is. Virág és pedig élő virág nélkül ne terítsünk asztalt. Olyan az, mint a tolldíszétől megfosztott madár. Ne használjunk sem erős illatú virágot, sem könnyen hervadót, mely vacsora végével lankadtságával az elmulásra, a pusztulásra emlékeztet, ha csak tudat alatt is.

Nem hallgathatom el, hogy az asztal vágott virágokkal való díszítésének is vannak ellenzői. Túlérzékeny vagy finomkodó lelkü emberek, akik véteknek tartják a virágnak töről való lemetszését, mert annak is van lelke, az is él. Az ember szívesen vallja önmagát a teremtés koronájának. Ót, az ő örömét, gyönyörűségét szolgálja minden! Az üvegházban tartott s ott hervadó virág azonban olyan, mint a véka alá rejtett gyertyaszál. Arra termett, azért teremtette jó kedvében az Isten, hogy a teremtés koronájának gyönyörűségére szolgáljon. Lehet-e méltóbb helye, mint egy szép dáma keblén vagy terített asztalon? Ne legyen a virágdísz oly magasságban, hogy a szembenülők ne láthassák egymást. Vagy egészen alacsony legyen, vagy pedig olyan magas, hogy a szembenülők ne láthassák egymást. Vagy egészen alacsony legyen, vagy pedig olyan magas, hosszúnyakú vázában legyen elhelyezve, hogy mintegy ernyőként borítsa az asztalt s a virácsokor alatt lehessen szabad átlátásunk.

Télidején, ha elfogyott az őszi lomb, mely őszi virágokkal tarkítva igen hangulatos dísze lehet asztalunknak, fenyőgalyat alkalmazhatunk. Mikulás táján piros szalag csokrocskákkal, karácsonytájt angyalhajjal díszítve. Kora tavasszal melegvízben kihajtatott fűzfa-barka segíthet át a virágtalan időszakon.

Nagyon szép asztaldísz a gyümölcs is. Gyümölcséréstől kezdve — de legfőképen ősszel színes lombbal vegyítve, nagyon mutatósan és színesen lehet a középen elhelyezett gyümölcsgarmadával az asztalt díszíteni, egy-egy színes virágot tűzve közbe. A virágdíszt különben alkalmazhatjuk a gyümölcskosarakra is, különösen, ha jellegzetesen egyszínű virágdíszünk van az asztalon és akkor is, ha a gyümölcsöt nem helyezzük az asztalra — ami manapság nemigen szokásos, kivéve a fentemlített esetet.

Nyáridőben nagyon hatásos a mezei virágokból összeállított, magyaros virágdísz pipaccsal, búzavirággal, margarétával, árvalányhajjal és búzakalásszal.

KÓCZÉ ANTAL
külföldről visszatért zenekarával egész télen naponta
GUNDEL-GELLÉRT
ÉTTERMÉBEN MUZSIKÁL

Népes borgazdaestje volt e hóban a III. ker. Egységes Polgári Társaskörnek, amelyen Andréka Károly ünnepelte nevenapja alkalmából a Kormányzó Úr Őfőméltóságát és Martin Gyula ügyv. elnök üdvözölte a vendégeket. A borgazdákat: Lindner Gyula, Édes Béla, Pataky Ferenc és Francosó Richárd tanítókat, üdvözölte Philiph Kálmán tanár, amit mind a négy borgazda különkülön megköszönt. Az est kimagasló pontja volt Petracsek Lajos dr. országgyűlési képviselő felszólalása, aki ismertette az akkor még bonyolult helyzetet és az egyesülés folyamatát. Az estén számos hölgy is részt vett és a társaság éjfél utánig maradt együtt.

Bem apó halálának nyolcvannegyedik évfordulóján a Magyar-Lengyel Társaság kegyeletes emlékünnepet rendezett a budai Bem-szobornál. Széchenyi Károly gróf mondott ünnepi beszédet: „— Eljöttünk tanúságot tenni arról a soha el nem muló háláról és kegyeletről, amellyel Magyarország viseltetik Bem apó iránt, akinek élete a magyar és lengyel nemzet évszázados, egymásért vérét és életét is feláldozó barátságának szimbóluma volt." Koszorut hozott az ünnepségre Mijczalsky Kázmér gróf lengyel ügyvivő, Villani Lajos báró, Bem-Cosban Wladimir gróf és a Bem Lajos tüzérezred tiszti küldöttsége.

Tizenöt szegény frontharcos családot ajándékoznak meg ruhával, élelmiszerrel karácsonykor az Orsz. Frontharcos Szöv. XII. (hegyvidéki) főcsoportjának tagjai. Vitéz Horváth Gyuláné és vitéz Horky Ferencné vezetésével lelkes hölgygárda fáradozik a 23-iki karácsonyfaest sikerén. Az ünnepi összejövetelt este 8 órakor a Pozsony étteremben rendezik. Az est szónokai vitéz Horváth Gyula tábornok, vitéz Horky Ferenc vezetőtiszt és Bánhegyi László főmérnök.

Karácsonyi kultúrestét rendez Fligl József, az ismertnevű, kiváló zeneművész, zenei és művészeti szakíró, lapunk munkatársa Aranyvasárnapon, e hó 23-án délután 5 órakor budai otthonában, (II., Keleti Károly-utca 9., gróf Majláth-féle szálloda-bérház), amelynek nagyszerű műsorát elsősorban ugornyai Robitsek Gyula jónevű énekiskolájának néhány kitűnő tanítványa (Eöry Zsuzsi, Gazda Antal, Gombos Julia, Hegedűs Klári és Schmeczy Rózsi) látja el, akik többek között előadják Mascagni Parasztbecsületének II. felvonásából a nagy ötöst. Kivülük még számos beérkezett író és művész lép fel és vesz részt ezen az estén. Fligl József ritka áldozatkészséggel, csodálatos körültekintéssel és fiatalos rutinnal rendezi 22 esztendő óta ezeket a kultúrmissziót involváló zenei és irodalmi társas összejöveteleket. Mindig az a nemes irányelv lebegett előtte, hogy a fiatal, törekvő művészi erőt és az irodalmi tehetségek nála kezdjék meg művészi és írói pályafutásukat és nála lépjenek először a nyilvánosság elé. Sokan, többek között fiatal tüzértiszt korában Pataki Kálmán, kamaraénekes, Nagy Izabella, Kiss Ferenc a Nemzeti Színház nagy művésze, K. Linz Márta és Sz. Bárány Irma, elsőrangú hegedűvésznők, Deák István, a kiváló gordonkás, Vági Ödön, az Operaház tenoristája, és mások őnála kezdték szereplésüket.

SZÉP KÉPHEZ KERET
SCHÄFFER LÁSZLÓ
ÜVEGES ÉS KÉPKERETEZŐ
I., Böszörményi-ut 17/a. szám.

SZALÓNOM
JOBB EMBEREK TALÁLKOZÓHELYE
Wadler József
az elit közönség szűcsmestere
III. Polgár ucca 13. Telefon: 62—7—65

Ön szép de még szebb lesz, ha
özv. ILLYÉS SÁNDORNÉ
HÖLGY és URIFODRÁSZ
üzletét látogatja II. VÉRMEZŐ UT 14. szám
VÁRFOK UTCA SAROK TELEFON: 50—2—17
Tartós ondolálás géppel és gép nélkül. Festés, szőkítés. Egyéni frizurák modell után.
10 százalék engedmény, ha hivatkozik a Budai Naplóra

CIMFESTŐ
Első budai, legrégibb cimtáblafestészet
VÁLI GÁBOR, II., Iskola ucca 18.
Alapitási év: 1895.

Még néhány hétig
adókedvezménnyel oszthatja fel kiadatlan nagy LAKÁSÁT!
KÉRJEN AJÁNLATOT
MAY IMRE épitőmestertől
I. VÁROSMAJOR-UTCA 26. TELEFON: 5-21-24

A lengyel barátság erősítése. A „Nemzeti Kultúr Egyesület" ülésén nagyszámú és előkelő közönség előtt értékes magyar előadás keretében ismertette a Lengyel Nők Szövetségének képviselője, Deimel Margit dr. a lengyel nők kultúrális fejlődését, hangsúlyozva a két nemzet asszonytáborának kultúrális kapcsolata fontosságát. Az ülést Gy. Czikle Valéria elnök nyitotta meg és az illusztris előadón kívül szerepeltek még: Rakssányi Mária, Rowách Ernő, Issekutz Viktorné, Császár Teri, Nagy Piroska, Bardócz Dénes, Kárpát Zoltán, Farkass Teri, Pagonyi László, Palkovich Jolán, Józsika Ferkó. Az Egyesület társadalmi összejöveteleit minden pénteken délután 5 és 8 óra között rendezi a Szent Gellért-szálló termében.

A XI. kerület új útjait már Szendy Károly dr. polgármesternek köszönheti, aki nem nézhette közömbösen, mint alpolgármester, hogy új kerület, a XI-ik kialakuljon, de ez ne hozza magával a kerület rendezését. Az útépítési ügyosztály, amelynek élén a Budát szerető Király Kálmán áll, elsősorban a Budaörsi-utat látta el beton burkolattal és murvázott gyalogúttal. A Fehérvári-utat, bazalt fejkőburkolattal vonták be, mert a régi burkolat teljesen leromlott. A Sasadi-út, amely eddig burkolatlan volt, makadám kocsiút burkolatot kapott. A Németvölgyi-út rendezését a Farkasréti temetőhöz vezető forgalom tette szükségessé. Az egész utat több mint egy kilométer hosszúságban bazalt kiskőkocsiútburkolattal látták el. A Zólyomi-út, amely a Belvárost a Farkasréttel köti össze és amelyet főútvonalnak szántak, makadám kocsiútburkolatot és murvázott gyalogútburkolatot kapott. A Sashegyi-utat, amely szintén összekötő főútvonal a belváros és a Farkasrét között, bazalt kiskőburkolattal vonták be. A Hegyalja-út, amelyet transverzális útnak neveznek, makadám-kocsiútburkolatot kapott. Mindezt siránkozva látják Óbudán és azt mondják, hogy csak a III. kerület nem kap új utakat. A városi pártok ott elkeseredetten tárgyalják ezt a kérdést és azt a tréfás határozatot hozták, hogy „telepítési akciót" indítanak egyik vagy másik befolyásos pártvezér „odatelepítésére". Hátha így sikerül?

RAVASZ cukrász
I., Krisztina körút 75. Telefon: 50-2-32.
ELŐKELŐ CUKRÁSZ SZALON

Irodalmi hirek. E hó folyamán a következő jelentékenyebb könyvujdonságok jelentek meg: Erdős Renée: Szentgyörgy vára. — Hatvany Lili: Egy jósnő és hét áldozata. P. 3.90; — Harsányi Zsolt: Ecce homo. P. 12. — Houben: A Déli sark meghódítása. P: 4.80. — Lyka Károly: Képek, szobrok. P. 10. — Rexa-Somogyi: Tabán. P. 6. — Móricz Zsigmond: Erdély. P. 5. — Walpole Hugh: A Herries család. (Angol korrajz) P. 10. — Széchenyi Zsigmond gróf: Elefántország. 200 képpel. kartonálva P. 10. — Pekár Gyula: Attila. történelmi regény. füzve P 10. — Az itt felsorolt könyvujdonságok, valamint minden más szépirodalmi munka és szakkönyv beszerezhető — **Tisza Testvérek** könyvkereskedésében. II. Fő utca 12. Telefon: 527-13.

A trolleybusz-járat nagyon megdrágítja Óbudán a temető látogatásokat. Érthető panasz. — Miért kell 36 filléres jegyet váltani, ha valaki a Bécsi-uti köztemetőbe akar menni? Sokkal igazságosabb volna, ha 24 filléres átszállójeggyel lehetne utazni. Hiba az is, hogy a trolleybusznak nincs pontos menetrendje és az első járat nem indul elég korán. Az óbudaiak jogos kívánsága, hogy a menetrendet rögzítsék és az első kocsit legalább 6 órakor indítsák.

Illatos az utca... Az Autóbuszüzem figyelmét szeretnők felhívni arra, hogy annak a nyersolajnak, vagy benzolnak, amellyel kocsijaikat fűtik, rettenetes rossz a szaga! Ha ez az égési termék, a kocsi belsejébe jut, olyan gyomorémelygést okoz, hogy sok gyengébb gyomorideggel bíró utas gyakran kénytelen célja előtt leszállani, mert szédülés nélkül nem bírja tovább az utazást. Külföldön az autóbuszoknak nincsen ez az undorító szaga, ott csak tengerparti városok bűzös halpiacain lehet érezni azte az orrfacsaró illatot, amelytől menekül is mindenki, ha véletlenül közelébe jutott. Különösen kellemetlen e szag ama lakások bérlői számára, akiknek földszintes, vagy elsőemeleti lakásai autóbuszvégállomásokhoz közel esnek. Itt az állandóan kipuffogásra kerülő füstgázok miatt az utcafelőli ablakokat szellőztetés céljából nem lehet kinyitni, gyomormérgezési tünetek megkockáztatása nélkül. Különösen a Széll Kálmán tér, Csalogány u. lakói panaszkodnak emiatt, ahová a nyugati szél is állandóan besűríti a várakozó autóbuszok gőzét. Úgy tudjuk, hogy az Autóbusztársaság maga is érzi e kellemetlen körülmény hátrányosságát és kísérleteket folytat ez égési termékek szörnyű bűzének kiküszöbölésére, s nem tételezzük fel, hogy a fejlett magyar vegyitechnika ne tudna mielőbb segíteni ezen a bajon, mely sok budai polgár életét keseríti.

Ékszerjavitás: Szerafin Gy. I. Roham u. 8

Vendégei tehermentesítésére megszüntette teljesen a borravalót a budai kávéháztulajdonosok seniorja, a Délivasút kávéház tulajdonosnője. Pompás, olcsó ebéd-menüjével és elsőrendű zenekarával is kitűnő törzsközönsége kedvében jár ez a régi budai kávéház.

Csodafuró — Büvésztáska

Két rendkivül érdekes ember, akik közül mindegyik különös, de tiszteletreméltó agilitással vitte gondolatait meglepő eredmények kiséretében a „Baross Szövetség" legutóbbi ülésén, annak nagyközönsége elé. Pávai Vajna Ferenc dr. mint geologus, aki hallatlan energiával, sok minden gátló és gáncsoló törekvéssel szemben mégis elérte azt, hogy ma már a közfigyelem azokra a kincsekre is kiterjed, amelyek a magyar föld mélyén várják a felszabaditást, hogy ennek a minden oldalról támadott, egészen magára utalt, elszegényedett nemzetnek segítségére siessenek. Meglepő adatokat tartalmazó előadását legközelebb részletesen ismertetjük. A második előadó Tábori Kornél szerkesztő volt, akinek érdemei az idegen forgalom, vagy jobban mondva a „vendégjárás" terén elvitathatatlanok arról beszélt, hogy minden városnak van valami jellegzetes, úgynevezett „szuvenir"-je emléktárgya, csak épen Budapestnek nincsen, pedig fontos eszköze ez az idegenekkel való barátkozás világában és beszéd közben egymásután szedte ki irattáskájából, mint valami büvész mutatványt a velencei gondolát, a firenzei kis poharat, mintegy 10-12 olyan emlékárgyat, amely már messziről arra a városra emlékeztet, ahol az idegen megszerezte. Birjuk kollégánk és lapunk régi munkatársának igéretét, hogy ezt az előadását, amit szintén, csak úgy kapóra emelt ki agybeli büvész táskájából, lapunk olvasóinak is elmondja. Hálásan köszönte meg az előadóknak a mondottakat a szövetség elnöke Ilovszky János kormányfőtanácsos és lelkesen ünnepelte őket a hallgatóság.

A Dunántuli Közmüvelődési Egyesület az elmult héten tartotta igazgatóválasztmányi ülését Sziklay János dr. elnöklésével. A tárgysorozat legfőbb pontja az ovoda-ügy volt, s az ülés oly határozatot hozott, hogy az Egyesület anyagi erejének arányában fokozatosan kiépiti óvoda rendszerét a Dunántulon. Elhatározták, hogy az idei közgyülés december 28-án délután hat órakor lesz a Császárfürdő „Hollós Mátyás" termében. A közgyülesre ezen az uton is meghivja az Egyesület tagjait. A napirendi vitában részt vettek Geguss Dániel ny. h. főkapitány, Rákosy Gyula dr. és Viraág Béla szerkesztők.

A Magyar Tisztviselők Takarékpénztára Rt. Faragó Sándor dr.-t, érdemes ügyvezető igazgatóját, vezérigazgatóvá nevezte ki az igazgatóság legutóbbi ülésén.

Bensőséges Miklós-estet rendeztek dec. 5-én a kalazantinus mesedélutánra járó gyermekek részére P. Dittrich Imre igazgató és Rákóczi Ilonka meseköltönő. P. Dittrich igazgató bevezetésében meleg szavakkal köszöntötte a gyermekeket, szüleiket és a megjelenteket, majd Rákóczi Ilonka Mikulás-darabját adták elő a gyermekek, nagy tetszést aratva. A színpadon ügyszólván valamennyi mesedélutánra járó gyermek szerepelt. Az est kiemelkedő pontja volt még a kalazantinus cserkész-csapat előadása, amely nagy derültséget keltett. Előadás után következett az a műsorszám, melyet a gyermekek leginkább vártak: a csomagok kiosztása. A kipirult arcú fiúk, leányok, boldogan szorongatva papírzacskóikat, megelégedetten igyekeztek hazafelé, hogy haza is vigyenek a kicsorduló sok boldogságból. A meleg, családi estért P. Dittrich igazgató mellett különösen Rákóczi Ilonka meseköltönő érdemel köszönetet, aki nem sajnálta a fáradságot, hogy minél szebbé és melegebbé varázsolja minden hét csütörtökjének mesedélutánját. A legközelebbi nyilvános előadás dec. 20-án lesz, amikor újra szerepel a kalazantinus cserkész-csapat is. Szívesen látnak mindenkit vendégül.

BUDAI VIGADÓNÁL Corvin-tér 5. Tel.: 53—5—32. KOTSIS ERZSÉBET művészi FÉNYKÉPÉSZ.

A Kisfaludy Színház Óbudán legutóbb a Régi jó Budapest című operettet hozta színre Sugár Imre szépsikerű vendégfelléptével. Zádor Éva, Lilla Mária, Szántó Klári, Madarász László és Pillér Ferenc voltak a siker főrészesei. — A kamara-együttes A hajnal fiai című színművet adta elő nagy sikerrel.

A legmodernebb budai kávéházak egyike lesz kétségkívül a Szeiffert, amelynek átalakitásán lázasan dolgoznak, hogy még ebben a hónapban újból megnyithassák. Az átalakitás munkálatait Forgó és Keller műépitészek tervei alapján Mén Antal, az ismertnevű budai épitész végzi, s az iparosok túlnyomó többsége is budai.

Az elhanyagolt Óbuda minden tekintetben mostohagyermeke a fővárosnak. A Kisfaludy Színház és pár mozin kívül még szórakozási lehetősége sincs a kerület intelligens lakosságának. Számbajöhető kávéháza a főtéri Központi kávéház, hosszú ideig zárva volt, mig most egy bel- és külföldön sok tapasztalatot szerzett szakember, régi óbudai lakos: Drucker Leó, nagy áldozatkészséggel teljesen újjáépittette s igazán modern, intim kávéházzal ajándékozta meg Óbudát. December 22.-én nyilik meg az újjászületett Központi kávéház, amely minden tekintetben hiányt pótol, mert berendezése, a vezetésben pedig új szellem, valamint társaságok, egyesületek, bankettek részére készült külön helyiségek, arra predesztinálják, hogy Óbuda társadalmi életének egyik gócpontja legyen. A kávéház világitási berendezését Finkelstein József villanyszerelő cége (III., Lajos u. 113.) készitette szép izléssel.

Tizezer dalt ad közre folytatásos kötetekben a főváros népszerű volt polgármestere: Bárczy István. Szőrszálhasogató kritikusok aprólékos kifogásokat emeltek az első füzetek megjelenése alkalmából, de el kellett ismerniök, hogy ez a hatalmas gyűjtemény nagy gonddal és szeretettel szedi össze a magyar nép nótakincsét. A magyar muzsika nem lehet csak tudományoskodó, mindent rendszerbe skatulyázó kivételes családi öröme. Az egész magyarság sajátjai ezek a dalok. A gyűjtés egymagában is megérdemli a megbecsülést, hiszen még soha e téren ilyen nagy munkát nem láttunk. A rendszerezés és tudományos feldolgozás egy későbbi állomás lehet. Ehhez juttatott hallatlan mennyiségben anyagot, sok helyen komoly forrás-kitikával is Bárczy István, aki pihenésében is a magyar kultúra szerelmese és rajongója.

GONDOLATOK

Szépet hazudni: művészet; igazat megmondani: hüség.

A nő sokkal könnyebben megtalálja szivének az urát, mint urának a szivét.

A becsületesség a szegénynek tövises erény, a gazdagnak rózsás kényelem.

Az emberi nagyságnak sokszor a reklám az édesatyja.

A bakfis a holnapnak él, az asszony a mának, a matrona a tegnapnak.

Ha mások irigyelnek, azt hisszük, hogy boldogok vagyunk.

Fligl József

Közgazdaság

— Imrédy Béla pénzügyminiszter a szabad devizák ellenében való kivitellel, ügyszintén a forgalmiadók és vámeljárások könnyitésével óhajt az ipari kivitelen segiteni.

— Varga István egy. magántanár, vizsgálva a gyáripar rentabilitását, megállapitja, hogy 5 esztendő alatt 100-ról 69.5 százalékra esett vissza a magyar gyáripar rentabilitása.

— Reményi-Schneller Lajos, a Községi Takarékpénztár vezérigazgatója január közepén veszi át az Altruista Bank vezetését. Utóda valószinüleg dr. Liptay Lajos ügyvezető igazgató lesz.

— Az enyhe tél nagy veszteséget okozott a szénkereskedelemnek és a téli öltözékre berendezkedett textilkereskedőknek.

— Az idei cukorgyári kampány eredménye 10.700 vagón, amelyből a belső fogyasztás 8000 vagont igényel.

— A Shell Konszern eladta a jávai cukorgyáraknak több millióra rugó magyarországi pengőtételeit. Jáva cukoripara az egész összegért ipari cikkeket, főleg műszaki gummiárut vásárol Magyarországon.

— A lenmagtermelő gazdák nagy igényléseire, a kormány megengedte a délamerikai La Plata elsőrendű vetőmag vámmentes behozatalát.

— A széntermelés kétmillió mázsával emelkedett.

— A világ legnagyobb keztyűfogyasztója Anglia, amely ez idén januártól szeptember végéig 1,370.556 tucat különféle minőségű keztyűt importált, több mint egymillió font értékben. Az angliai keztyűbehozatalban magyar gyárak is résztvesznek.

— Dunavölgyi Rt. névvel új vállalat alakult izzólámpák gyártására. A vállalat 60 watt erősségig fog szériákat gyártani.

— Magyarország az ötödik helyen áll a buzaexportáló államok sorrendjében.

— Nyolcmillió pengőt meghaladó többlettel zárult november havi külkereskedelmi mérlegünk. Az év első tizenegy hónapjának aktivuma 44.7 millió pengő.

— Csehországgal magánkompenzáció jött létre tizezer darab hizott sertésnek 1935. március végéig való szállitására.

— Uj telefon dijszabást tervez a posta. A beszélgetések időtartama szerint kell majd fizetni a dijakat.

— Csökkent a hordós borkivitelünk tavaly óta. Németország csaknem 50.000 mázsával több bort vásárolt ugyan ezidén, mint tavaly, még pedig párlási célokra, — viszont Svájc felé a kivitel jelentékenyen csökkent.

— Budapest a magyar mezőgazdaság piaca. Az export értéke épen fele a budapesti fogyasztásnak, amelynek már évi fogyasztása a többi között 5000 vagon szarvasmarha, 12.000 vagon sertés, 200 vagon borju, 330 vagon baromfi, 750 vagon tojás, 3250 vagon bor, 150 vagon zöldség, 10.500 vagon burgonya, 1000 vagon paradicsom, ugyanannyi hagyma, 10.000 vagon liszt, 11.000 vagon tej és 200 vagon hüvelyes. St A.

— Három német cég 100.000 hektoliter bort akar megvásárolni Felsőmagyarországon és a magyar bort vezetnék be a nagy oceánjáró hajókon.

— A vagyon váltság buza decemberi árfolyamát 16 pengőben állapitották meg.

— Az év első tiz havában 18 százalékkal növekedett az ország gépjármü állománya.

— A Magyar Rádió gramofon lemezek gyártására rendezkedik be — egy uj iparág a magyar gyáripar és a magyar müvészet számára.

— A piaci árnál 30—35%-kal olcsóbban több mint 2.5 millió méter pamutvászon fogyott el három hónap alatt ami, a kereskedelmi kormány olcsó ruházati akciójának nagy sikerét jelenti. Fabinyi Tihamér miniszter 5000 levelet irt az akció sikere érdekében. Ugyancsak olcsó bakancs akciót készit elő a kormány.

— A MAV. áruforgalma terén az emelkedés vonala októberben sem tört meg. A szállitott áru 1.972.688 tonnát tett ki: a növekedés 42.000 tonna a mult évi október havi forgalommal szemben, mig az utasok száma 170.000-rel csökkent.

— A pénzügyminiszter egy évre meghosszabbitotta a külföldi biztositók letelepedésére vonatkozó tilalmát.

— Ausztria 8.6 garasos előnyt biztosit a magyar lisztnek más lisztekkel szemben.

A FŐVÁROS GAZDASÁGA.

— Tizenötmillió négyzetöl beépitetlen területtel rendelkezik a székesfőváros, amelynek beszerzési vételára 300 millió pengő — jövedelme pedig alig másfél ezrelék.

— A főváros bérbeadná az államnak a 10 millió költséggel épült ferencvárosi kikötőt, mely alig jövedelmez valamit.

— Visszafizetések céljaira a székesfőváros egymillió pengő értékü kötvényt vásárol a — Községi Takarék utján.

Steinberg Albert

KISKŐRÖSI SZŐLŐGAZDASÁGI TERMELŐI BORMÉRÉSE
II. Margit körut 64/b
Termelői minőség! Termelői árak!
Kizárólag utcán át!
Házhoz szállitás!

A betegségek egész sora
így: az epekőbetegség és epehólyagbántalom, gyomorbajok, csalánkiütés, asztma bizonyos esetei, vérpangás a hasban és különösen a májban, köszvény, vesemedence betegségek, alkati kövérség, stb. stb. eseteiben a
HUNYADI JÁNOS
keserűvíz biztosan megszünteti a székrekedést, szabályozza a bélműködést, azt nemre és korra való tekintet nélkül mindenki kiváló ereedménnyel használhatja. Az orvosok ezrei irják elő betegeiknek és a betegek tízezrei irnak róla elismerő nyilatkozatot.

MEGNYILT A RÓZSADOMBON
A VISONTAI SZŐLŐTELEP RT.
TERMELŐI BORPINCÉJE
II. ker., Buday László ucca 10.

Amikor Budán fejvesztéssel büntették az italozást

Akkortájt Budavárában háromféleképp számolták az éveket. Mohamednek uralmon lévő hívei a próféta menekülésének, a Hedsra idejéből 1089-et, a keresztények 1670-et irtak vala, a zsidók pedig 5430 esztendőről tudtak a világ teremtése óta. Annak tavaszán beköszöntött a kovásztalan kenyér emlékére ült ünnepük, amit közönségesen husvétnak szoktak nevezni.

Mordecháj zsidó házában az ünnepet megelőző nap estélyére minden tisztán ragyogott és el volt takarítva valamennyi árú és dolog, ami lisztesfélével érintkezésbe jött és az ünnep nyolc napján tilalmas volt. Másnap délelőtt tíz óráig elvitte az egyházfi zsákjában az utolsó „chamezót" kovászost, azaz annak szimbólumát: egy ócska főzőkanálba kenőtollal belesöpört pár morzsát tollastól egy kis gyolcsronggyal átkötve. Azt temető árkában égetik el a többi házakból hozottakkal együtt. Az iskolásgyerekek nagy szórakozást találnak benne; ha hüvös az idő melengetik kezeiket a tűznél.

Délután Mordecháj mégegyszer körülnézett a háza tájékán, hogy minden rendben van-e és rémületére felfedezett egy üveg pálinkát, amelyet idejében nem távolított el otthonából. Még súlyosabb esetnek látszott, hogy a lisztfélével nagyon is közelségben álló gabonapálinkáról volt szó. Szalad hamar a rabbihoz megkérdezni mi a teendő.

Koher Eiraim budai rabbi ott lakott a Zsidó utcában (amelyet ma Úri utcának nevez, szép ódon palotáiról a világ). Okos, böles és persze igen jámbor ember volt a pap, akinek nagy érdeméül számithatjuk fel, hogy „Eiraim kapuja" cimmel könyvet irt, amelybe az eléje került vitás ügyeket tárgyalván, a török hódoltság alatt nyögött akkori budavárbeli életre és viszonyokra vonatkozó számos adatot is ránkhagyott.

A pap hamar készen volt a válasszal. — Most már idejétmulta a pálinka eltevésének lehetősége, tehát öntsd ki!

Mordechaj bazaloholt, hogy az ünnep beállta előtt a dolgot elintézze, útközben azonban gondolt egyet: mit locsoljam a földet avval a jó kis itallal, inkább ajándékba adom szomszédomnak, az emberiséges Ali papucskészitőnek. Ő is átjön hozzám ünnepemkor gyertyát oltani, tüzre rakni.

Ali szivesen fogadta a nemvárt ajándékot, mindjárt kostólt belőle egy kupicával, azt a szomszéd egészségére köszöntve előbb és ahogy lenyelte, megelégedetten simogatta a börköténye elejét, a gyomra tájékán.

Másnap azután kavaszok járták be a várost és minden utcákon kihirdették IV. Mohamed szultán ő fényessége — Allah növessze nagyra szakállát — a budavári pasához éppen most érkezett szigorú fermanját, melyben fejvesztés terhe alatt megtiltja,

hogy igazhitü mohamedán valamilyes részegítő italt házánál tartson.

Ali nagy titokban mégegyszer kóstolt az üvegből, aztán vitte vissza a szomszédba. Jajgatott Mordechaj, mikor a szerencsésen kiküszöbölt chomezos italt Ali visszahozta és le akarta tenni az asztalra és csak könyörgésre vitte ki a kamara egy zugába. Nagy lelkiismeretfurdalása volt az egész ünnepi héten, hogy nem követte papja utasítását és ezért ime kovászosnak számító dolog került hajlékába.

Az ünnep elmult és a fösvény Mordechaj azt gondolta, most új helyzet állván elő, elmegy megint papjához megkérdezni, hogy most már használhatja-e az üveg pálinkát?

Ráérő emberek voltak a régiek, meg aztán a rabbi vallásügyekben bírája is lévén híveinek, az igazságot is keresni kellett. Pláne, amikor a dolog bonyolódott azzal, hogy a pálinka rendes időben nem lett a háztól eltávolítva, de mégis ünnep beállta előtt elajándékozták, nem zsidónak, kitől vissza lehetett fogadni. Persze legegyszerűbb lett volna, ha rabbi Efraim előkapta volna a sarokból ezüstfejű ébenfabotját és megfenyegetvén vele hívét ráförmed: — Nem mondtam-e, hogy öntsd ki?! Tedd meg és ne alkalmatlankodj ilyen marhasággal."

Hát ez nem lett volna méltó egy jámbor rabbihoz és így türelmesen kibogozni kezdte az összecsomósodott kérdést. Nekünk azonban már nem érdemes az üveg pálinka sorsával törődni, mert „Efraim kapuja"-ba betekintve azt látjuk, hogy az italozás körül ennél sokkal nagyobb bajok keletkeztek Budán. A szultán rendeletét olyan szigorúan kezelték, hogy már zsidók sem tarthattak bort a háznál. Azaz a padisah nem törődött volna vele, hogy a hitetlenek isszák-e a jóféle sashegyit és Buda lejtőinek egyéb termését, mert csak a török kockáztatta fejének nyakán maradását. Minthogy azonban az ember gyenge szívű és akaratú teremtés, volt oly török, aki azt gondolta, hogy kár miszerint tíz ujjam és csak egy fejem van. Jobb volna, ha megfordítva lenne, akkor inkább lehetne próbálkozni, de ez egyszer talán így se lesz baj, — szóval mégis csak vásároltak bort a zsidó kereskedőnél. Viszont, ha pasáknak elfogyott az aprópénzük, a nagy pedig hiányzott, könnyen ráfogták a borkereskedőkre, hogy igazhitűnek is adnak italt. Szépen lehetett zsarolni evvel is.

A rabbik tehát kimondták az egyházi átkot, ama híveikre, akik töröknek bort eladnak, söt helyenkint a borkereskedést teljesen betiltották.

Dúsan nőtt az áldás a budai napos oldalakon, jó évjáratokat szűrtek a szőlősgazdák és nem volt, aki vegye, nem volt, aki igya. Igy történt abban az időben; az Ég kegye óvjon bennünket hasonló csapástól.

Gálosi Soma.

Nem isznak! Hol nem isznak? Törökországban. Mit nem isznak? Kávét! Nahát, ezt aztán nehezen hisszük el. Pedig így van, mert a török újságíró kollégák írnak a nemzeti veszedelemről. A török kormány passzív külkereskedelmi mérlegére való hivatkozással erős propagandát fejt ki, hogy a török családok térjenek vissza a századokkal ezelőtt szokásos „ayram"-fogyasztásra. Idáig átlag minden lakos naponta 15 csésze feketekávét ivott. Alig képzelhető, hogy most 15 csésze „ayram"-mal helyettesítik majd a jóízű nedüt. Különösen, ha meggondoljuk, hogy az ayram egy szamártejből és juhtejből készült keverék! Nem tudjuk, mit szólna a sok budai polgár közt Hárombék Effendi, ha nálunk is bevezetnék ezt a nemzeti italt? mert ő, sok más polgárral egyetemben a kitűnő ser ital mellett nem veti meg a Philadelphia pompás fekete italát sem.

FOTOCIKKEK Zibrinyinél I., Attila utca 8

Tájjáró — legyen a turista! A közelmultban az erdőtörvény tárgyalása alkalmával a régóta esedékes turistatörvényszakaszok megalkotása is szóbakerült, s ekkor az előadók a „turista" idegen szó helyett a „természetjáró" szó meghonosítását javasolták. Mindig örülünk, ha a használatban levő idegen szavak helyett jó uj magyar szó kerül használatba, ezúttal nem szeretnők, ha e hosszú nehézkes és erőltetett szó kerülne a törvény hivatalos szövegébe, amely egyébként nem is fedi a valóságot, mert a Természetbe pl. a Naprendszer is beletartozik, ahová pedig — egyelőre — a természetjáró sem járhat. — Ehelyett a rövidebb és összetételekre is sokkal alkalmasabb „tájjáró" szó meghonosítását javasoljuk! Tájjáró út-, bot-, jelzés, tájjáró térkép-, vonat pl. egész jól hangzik, míg pl. „természetjárási kirándulás", lehetetlen szó-összetétel. Ezenkívül a magyarban a „táj"-szónak önmagában is valami szépet, festőit jelző zöngéje van: „Ott mosolyg a róna-táj", mondja a költő, tehát még a sík (róna)-táj is „mosolyg", bár egyébként egyhangnúak kellene lennie. Csúnya „táj"-ra a tájjáró különben sem is igen fog menni. Ezenkívül finom különbséget jelent e szó a német „Gegend", azaz „tájék"-szóval szemben. Mind e körülmény nézetünk szerint alkalmasabbá teszi a közhasználatra a „tájjáró" szót, a természetjárónál, s ezért szeretnők, ha Buda hegyei mielőbb a vidám tájjárók dalától visszhangoznának.

(Margittay)

Buda multja

Házspekulációk
Budán — a középkorban

Ingatlanforgalom volt már a középkorban is, ahogy azt a régi írásokban olvassuk. Nagy volt az adás-vevés telkekben, házakban kertekben s az eladók és vevők között mindenféle rangú ember szerepel. Természetesen az akkori árak a maiakhoz képest túlalacsonyak, de a pénz értéke is azóta legalább 150-szeresen emelkedett. Igy tudjuk azt, hogy Óbudán Nagy Lajos anyja, Erzsébet királyné 1353-ban a háztelket rendesen nyolc akkori forintjával vásárolta össze. De ugyancsak Erzsébet királyné 24 forintot is adott egy telekért a Kovács-utcában a zárda szomszédságában, amelyet 1359-ben Alkutlan Tamástól vásárolt. A Kovács utcában (vagy talán inkább Kulch utcában) közel a prépost házához egy házat négy márkáért, vagyis tizenhat akkori forintért adtak el 1345-ben, a házon kívüli járandósággal és kerttel együtt. Ez bizonyára csak faház lehetett és az is igen rozzant, az eladó pedig igen megszorult ember, mert különben ilyen olcsón mégsem adta volna el. Váczi János óbudai lakos a Ferencesek zárdájához közel fekvő házát az ottani őrkanonoknak 1350-ben 28 forintért adja el s Töttös mester Felhévizen állott (a mai Császár fürdő helyén) házát pont száz évre rá ugyanezért az összegért adta el a kő- és faépületekkel és a hozzátartozó szőllővel együtt. Nagy ára volt már Seydel ácsmester házának Óbudán, amelyet Heckul zsidó és felesége Sába közvetítésével, Erzsébet királynő 1354-ben 40 girán, tehát 160 forinton vásárolt meg. Bizonyára a közvetítési díj emelte így az árát. Pukur Klára asszony óbudai házát, meg az apáca klastrom és a patika mellett lévő házának felét pincéstől, padlásostúl és egyéb mellékiépületekkel együtt negyven forintért adta el asszonyfalvi Miklós a Domokos bán fia özvegyének. Budai János városi esküdt kétszáz forintért adta el házát Óbudán 1413-ban, de már jóval drágább volt ugyanebben az évben a Felsőhévizek által hajtott — tehát télen is járó — malom, amelyet a Pettermann család adott el a nyúlszigeti apácáknak nyolcszáz forintért. Az e mellett lévő malom a Duna partján ugyancsak az apácák zálogába került ekkor négyszáz forintért. Ez volt különben az a malom, amely az óbudai királynői várnak lisztet tartozott hűbér gyanánt szolgáltatni, mégpedig évenként három garlétát, amely 33 mázsának felelt meg. Mivel a három garléta rendes ára akkoriban 18 régi forint volt, ez a mai árakra átszámítva 528 pengőt tenne ki. Gábor egri püspök az óbudai piacon Hideg Benedek kőházát vásárolja meg 1476-ban kétszáz forintos örökáron s még a szomszédai is meg vannak nevezve, Futamat Péter és Fodor Pál a város volt bírájának személyében. Zsigmond király is eladja egyik házát Óbudán 1410-ben hatszáz forintért Rozgonyi Simonnak, a Francia utcában. Ez a ház előbb Albesi Dávidé volt, aki úgylátszik jó spekuláns volt, mert sokszor szerepel az adás-vevésekben. Több félházat vásárolt olcsó áron és jó drágán adta tovább.

Buda város tanácsa 1701. május 25.-i ülésén a fennmaradt jegyzőkönyv szerint a következő ügyeket tárgyalta: — A vendégfogadók felosztása és az italmérés rendezése tárgyában a következő határozatot hozták azon a tanácsülésen: — hogy egy vendégfogadónak legalább 3 vendégszobája legyen szállásra és nyolc lóra való istállója. Ezek a legkisebb fajtájúak és fizetnek czégéradóban 12 rhénus tallért. Középrendű vendégfogadóknak legyen 4 vendégszobájuk és 12 lóra való istállójuk és fizessenek czégéradót 18 rhénus tallért. Nagy vendégfogadóknak legyen: 6 szobájuk és 18 lóra istállójuk, fizetnek czégéradót 24 rhénus tallért. Buda városának hét utcáján 14 napon keresztül két polgárnak legyen kizárólag joga italt kimérni és mindannyiszor váltsanak a polgármester úrtól egy czédulát amiért 7 kr. leszen fizetendő. A községi bakter rendesen kiáltsa ki a bort, amiért neki egy itcze bor adassék, avagy az eladónak tetszése szerint. Amennyiben egyik, vagy másik polgár titokban italmérést űzne és bort adna az utcán át: úgy elsőízben 1 rhénus tallérnal bírságoltassék és az ismételten előfordulván megduplaztassék. Ennek ellenében pedig, — ami a város borát illeti — a folytonos borkimérés önönmagától illetékes és aki a saját termését kiméri, annak álljon tehetségében más budai bort is vásárolni. Az a polgár, akinek bora nincsen és a hozzá való kiváltsággal van joga élnie, minden hátráltatás nélkül budai bort is vásárolhasson. Ami pedig a sörkimérést illeti, úgy azok a polgárok, akiknek italmérési jussuk van a borra, a sörkiméréssel is foglalatoskodhatnak.

Akvinkum püspöke a IV. század közepén az arián felekezethez tartozott, mint ahogy felső és alsó Pannonia püspökei, majdnem kivétel nélkül ariánusok voltak. De a fényes pogány mult sem pusztult el nyomtalanul, amikor Budapest őse keresztényé lett, mert a pogány szokások még igen soká megmaradtak.

Hiteles adatok az óbudai prepostság létezéséről már a XII. századból valók. Igy egészen hiteles egyházi tárgyú oklevél 1156-ból a tanúk között a megyéspüspökök neve után négy prépostot is szerepeltet s ezek között az első Rafael óbudai prépost. Barnabás óbudai prépost nevét egy 1170-ből származó oklevél s 1185. és 86-ban III. Béla király idejében két magánüggyel foglalkozó oklevél Adorján óbudai prépost és királyi kancellár aláírását mutatja. Ez az utóbbi később erdélyi püspök lett.

Érdekes adat, hogy az óbudai egyháznak III. Béla idejében még az osztrák határon is volt birtoka, a mai Kis-Marton, amint azt 1202-ben készült hiteles irat említi.

Fényes diadalmenettel tért Akvinkumba a mai Óbudára az első Vallentiniánus római császár megpihenni, azután a nagy győzelem után, melyet qvát földön aratott. Innen Bregetiunba ment, ahol hirtelen meghalt. Erre 4 éves fiát Akvinkumban 375 évi nov. 23.-án Vallentiniánus néven társcsászárnak kiáltják ki s nagy fényes ünnepségek között koronázzák meg a mai Óbudán levő császári palotában, ahol anyjával Jusztinával élt. A római korszakból ez az utolsó adat, ami reánk maradt, mert 376-ban már a népvándorlás korszaka következik.

Mondaszerű elemekkel van tele Óbuda története. A krónikák olyan nagyszabású alkotásokról emlékeznek meg, amelyeknek még a hült helyét is hiába keressük Óbudán. Az Anjou-házi királyok várat építettek Óbudán, amelyet Nagy Lajos menyének hagyományozott; itt lakott Mátyás anyja Szilágyi Erzsébet özvegy korában, utolsó birtokosa a törökök betörése idején, Mária, a szerencsétlen II. Lajos király özvegye volt. A török uralom megszűnte után 1693-ban Óbuda Zichy Istvánnak, mint a komáromi várjószágok birtokosának tulajdona lett. A komáromi vár uradalmához tartozott összes birtokot ugyanis II. Mátyás 1615-ben Reiffenberg János Teodorik komáromi főkapitánynak zálogosította el 17.000 forinton. Mivel az új komáromi kapitánynak Kolonich Ernesztnek nem volt elegendő pénze, hogy a birtokot kiváltsa, II. Ferdinánd király jóváhagyásával Eszterházy Miklós nádor váltotta azt magához és egyik részét Kolonich Ernesztnek engedte át ingyen, másik részét pedig Zichy Pál győri kapitánynak zálogosította el szintén 17.000 forintért. A Zichyek azután idővel ennek a birtoknak többi részét is magukhoz váltották. Ide tartoztak többekközt Budakeszi, Óbuda, Szentendre, stb. Mindezeket I. Lipót 1659-ben Zichy Istvánnak és fia utódainak örökösen, leányágú ivadékainak pedig visszaválthatólag adományozta. Igy került Óbuda Zichy Istvánnak és utódainak birtokába, nem mint virágzó népes hely, hanem mint puszta rom. De ez a pusztaság csakhamar benépesedett, mert idegenek szivesen jöttek ide, ahol olcsó szerrel jutottak a legjobb építőanyaghoz, Akvinkum köveihez. A Zichy grófok nem sok idő mulva kastélyt építettek s mellette kápolnát emeltek.

Világszerte ismerték virágzás idejében a római Óbudai Akvinkum nevét s érdekes, hogy Sidonius Apollinaris a nevezetes költő 458-ban, tehát jóval a római korszak után, söt Attila halála után is 5 évvel ezt zengi: „ . . . Pannoniát, amelyben ama hősies Acincum virágzik". Akvinkum volt a város hivatalos neve, de az írók révén a közéletben az Acincum név terjedt el és azt még a mai Délfranciaországban is ismerték. A fenti író különben az utolsó, aki a római korabeli városunkat említi. Később századokig nincs róla szó.

Budai törökök őszi dolmányai háromszáz év előtt

— Közli Bevilaqua-Borsody Béla dr. —

Esterházy Miklós nádorispán levelesládája török iratait Fekete Lajos tudós históriku-sunk közölte gazdag budai török vonatkozású kötetében. A nagy történelmi értékű levelek között az 1606 és 1645 közötti évekből. A háromszáz éves levelek között van három, mely nyilván hidegre fordult őszidőn kelt, mert bennük sietős sürgetések foglaltatnak őszi köpönyegek és ujjas mellények és nyestbőrök irányában. „Irkha köpönyeg" a török neve a köpönyegnek, irha ennek a rokoni neve magyarúl, nyilván könnyű őszi holmi volt ez. A keleti és délvidéki törökség nyilván sokat szenvedett a kemény magyar teltől, bizonyára azért van a nagy sürgetődzés.

Az első levél igen sietteti a meleg holmi elküldését. Szüléjmán Aga, a katonaember írja, akit Bedunból valahova a Dunántúlra parancsolt ki fellebbvalója. Holmiját budai szállásán hagyta, most annak elküldését kéri.

Szüléjmán budai Gönülüz-aga ugyanis kedves budai érdekességű levet írt Budára a Boszna Deli Murteda úrnak, megírva, hogy Deli Murteda esetleges távollétében a levelet Baki Cselebi urannak adja át a levélvivő lovasember. Allah nevében — írja a budai levél — szolgáljon tudomására az én szívbéli testvérséges pajtásomnak Deli Murtedának az, ami e levélben vagyon, köszöntésekkel és jókívánságokkal, tisztelettel és szeretettel, nagyrabecsüléssel és mélységes tisztességtétellel együtt. „Ha valaki a mi egészségügyi állapotunk iránt kérdezősködne úgy tudjátok meg, hogy testünk — áldassék és dicsértessék a végtelen irgalmú Allah neve! — egészséges! Ezek után pedig tudatom veled, óh szívem, hogy megkaptam a nekem küldött irhaköpönyeget és a fehér dolmányt. Én szívem! A házamban a felső szobában, az üveges almáriom csíkosra pingált kihúzós fiókjában vagyon két nyestfark, azokat is küldjed el!" A levél többi részében köszöntés foglaltatik több budai igazhívő részére, szó van öt rőf posztóról is, melynek elküldése ugyancsak kívánatos. A levélíró öreg édesanyja köszöni zöld ujjasmellényét, melyet idejében megkapott. A levélíró üdvözli fiát, az Ali gyereket, reméli, hogy férfi módjára viselkedik, intézkedik, hogy a Budun határában lévő földjeit jól trágyázzák meg, a levélíró Hadsi Hasszántól küldjék el a sötétkék dolmányát, a másik zöld ujjasról vágják le az ezüst gombpitykéket és úgy küldjék el. Egyben egy dolmányt is küld nyilván javításra. „A levéllel elküldött dolmány zsebeit jókívánsággal tömtem meg — írja Szüléjmán Aga — remélem nem hullanak ki a zsebekből azok! Ömer Reisz is megkapta a zöld ujjast." A levél így végződik: „Érkezzen el ez a levél, ha a végtelenül fönséges Allah is úgy akarja Deli Murtedához, avagy Baki Cselebihez, kik is laknak Jefez kethüd a Basi fia házában a Földdel Tömött Bástya mellett" Deli Murteda tehát ott lakott a budai Hadimuzeum telkén, mert a Földdel Tömött Bástya mellett." Deli Murteda tehát ott lakott a Szüléjmán Aga levelében említett Toprak Bástya a Lovas út sarkán máig álló nagy köralakú bástya. „Földdel tömött" azért volt, mert kétségtelenül még 1541. előtt rakott „Casa Matta"-ja vagyis boltíves bombabíró „Erős Ház"-a már omladozott. Eltömték, mint annyi más omló boltívű bástyát, Egerben is.

A második keltezetlen levelet is őszidőn írja vahonnan a Dunántúlról Hasszán Khalfa, — a budai török szabólegény céhbeli társának, Szelim Khalfa budai szabósegédnek.

Virágos köszöntések után arra kéri a becsületes budai török szabólegényt, menjen el Deli Musztafa budai szabólegényhez, ott van annál egy jó dolmánya a Musztafa legény ládájában. Vegye azt magához és zárja el jól a maga ládájába. Egyebekben kéri, tudassa céhbeli pajtásával, Musztafával, hogy azt a kis pénzt, amivel annak tartozik, rövidesen megküldi. Viszont a komáromvidéki Kócsi Ali adja át a nála adósságban levő pénzt Ömer Reisznak. Egyébként a levelező Zalavárra megy a legközelebb. A levélíró fia szabóinas volt, tehát a gondos apa céhszerű szokás szerint arra kéri társát, nézzen a fiú körmére, üljön a fiú a műhelyben és becsülje meg a munkás életet. Ha legénnyé cseperedik a hatalmas Allah irgalmából, a levélíró hálás lesz barátja jóságáért! Ezután arra kéri a levélíró, hogy több boszna és török férfiaknak adja át köszöntését, így pajtásának Dsikónak, a bosznai Uzsiczéből való Musztafának, Hidajetnek, a szabólegénynek a Ruzsánból való boszna lovas Szpáhinak, Nekiz Szüléjmánnak. „Fogadják ők kegyesen üdvözleteimet!" A levél címzése szintén budai helyrajzi adatot ad: „Adassék ez a levél, ha a végtelen irgalmú Allah úgy akarja, az én testvéremnek Szelim szabólegénynek, ki is Budunvárában lakik, a Máhkeme kapu mellett, a Törvénymondó Ház közelében.

Egy harmadik levélben az előbbi levélíró ír a Csupaszképű Ali Bátyónak, a paszományverőnek, megígéri, hogy tartozását rövidesen elküldi, viszont három kötés jóféle fehérsujtáshoz való paszományt küldjön neki. „Szívem barátom! — írja — csak ne legyen az drága, tudod, milyen mintájúnak kell lenni a sujtásnak. A kegyelmes Pasa dolmányához kell az. Ne legyen kétszáznyolvan kis ezüstpénznél drágább. A sujtáshoz való gombok jóféle gyapjúból legyenek, maga a sujtáspaszomány lapos legyen. Ha ilyesmi nem kapható Budunban, úgy küldjön gömbölyűt. A címzett paszományverő, a Csupaszképű Ali Bátyó a buduni Paszományos Soron lakott.

Jó dolga lehetett a budai szabóknak, hogy ilyen nagy forgalom volt anno 1634 táján őszi prémben, posztóban, köpönyegben és ujjasban.

Bezzeg most alig van a budai magyar polgárnak pénze őszi köpönyegre, illetőleg alig vagyon abban forgalom. A pénzt ma is ígérgetik Budunban és nem vágják az ember után. Ősz van, a Budai Napló albakából kilátás a Hadimúzeumra. Néhai való Sefer Kethüda fia — Sefer Kethüda-oglu házára.

Laptulajdonos: VIRAÁG ÉS TÁRSA
Felelős szerkesztő: Viraág Béla.
Kiadásért felel: Viraág Béla.

Neufeld Zoltán (Pannonia) nyomda
Budapest, VII., Rombach-u. 8. Tel. 42-3-09

UJ ÜZLET!
BUDÁN
dijtalanul házhoz
szállitja a megrendelt
festék-, háztartási-, illatszer és pipere árut
WEISZ festékkereskedés
II., Zsigmond-u. 9.

KIRÁLY FÜRDŐ
Épittette 1556-ban KARA MUSZTAFA budai basa.
Budán, II., Fő ucca 84. sz.
45 fokos szénsavas nátront, szénsavas meszet, szénsavas kloráltriumot, magnéziumot tartalmazó
[redacted] **hévviz** köszvény, csúz, bőr- és csontbetegségek, fémmérgezés, máj-, epe-, méh-, húgyhólyagbántalmak, gyomorhurut és alhasi pangás ellen.
Kádfürdők: egész napon át.
Gőzfürdők: férfiaknak reggel 5—1, nőknek hétköznap d. u. 2-7. **Ivókúra**

MENCZER
TISZTITÓ
mos, fest, tisztit
Központ:
II. TÖRÖK-U. 3.
Margit krt. sarok.
(Admiral mozinál)
Tel. 50-4-93.
Fiókok:
I., Győző-u. 5. (Pálya-u sarok)
Tel. 54—9—71
IV., Duna-u. 6. (Belvárosi kávéháznál) Tel. 83—0—03
Háztól és házhoz mindent szállit vidékre is!

Mikulás, karácsonyi
és ujévi ajándékok,
parfüm, manikür és
fésükazetták legolcsóbb
elárusitó helye
Vizíváros-illatszertár
II. Corvin-tér 6. sz.
Tulajdonos: KAMENICZKY MIKLÓS

A Németvölgy
uri közönsége a
Simon-illatszertárban
I. Böszörményi-út 44-46 vásárol.

Nem kerül pénzébe és meggyőződhet
háztartási, pipere, illatszer, és festék
cikkeket legolcsóbban **SZÉCSINÉNÉL** vásárolhat. — **II., Bimbó-utca 15. szám.** —
Telefon: 57-6-81 — Telefonköltséget megtériti.

Állandóan friss
vágott baromfi, borjú, sertés, marha, és vadhusok
Varga András rózsadombi üzleteiben
II. Bimbó-u. 1. Telefon: 50-5-43.
II., Zárda-u. 34. Telefon: 56-8-48.

Házhoz szállit minden időben legfrissebb
borjú- e rtés-és marha-húsokat
SCHITTER GYÖRGY mészáros és hentes. — Margit-krt. 28.
Telefonhívó: 57-9-36.

Épitkezési és kertépitési anyagokat olcsón szállit
Obermeyer Tamás
fuvarozó vállalata, II. Fillér-u. 4
SAJÁT KŐ-, SÓDER ÉS HOMOKBÁNYA

Éhgyomorra
naponta igyék egy pohár
Kristály
vizet